အမရပူရ

မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏

အမှတ် (၂၇) ကျမ်းစာ

၀၀ အဌသာလိနီဘာသာဋီကာ

နှင့်

မူလဋီကာနိဿယ

(ဒုတိယအုပ်)

အဌသာလိနီအဌကထာကို နိဿယအဓိပ္ပာယ်

စုံလင်စွာ တန်ဆာဆင်ထားပါသည်။

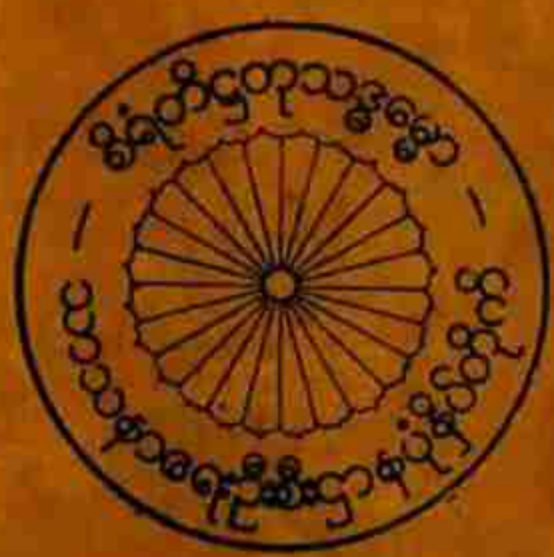

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်
သာသနာရေးဦးစီးဌာန

သာသနာ ၂၅၂၆ ခေါဇော ၁၃၄၄ ဇန္နဝါရီလ ၁၉၈၃

အမရပူရ
မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်
အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏
အမှတ် (၂၇) ကျမ်းစာ

အဋ္ဌသာလိနီဘာသာဋီကာ

နှင့်

မူလဋီကာနိဿယ

(ဒုတိယအုပ်)

အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာကို နိဿယအဓိပ္ပာယ်
ဝဏ္ဏနာ တန်ဆာဆင်ထားပါသည်

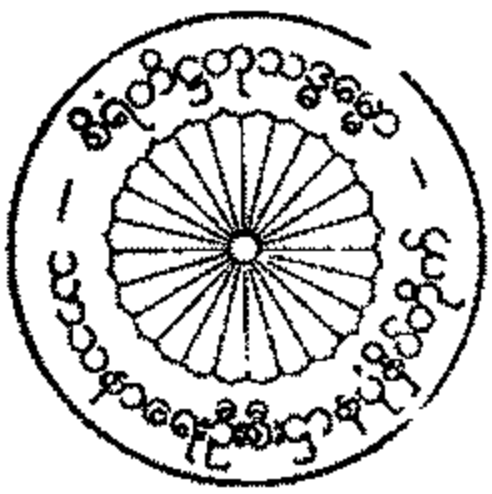

ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်
သာသနာရေးဦးစီးဌာန
သာသနာ ၂၅၂၆၊ ကောဇာ ဝခေါင်၊ ဝဠဂဝ၊ ဇန္နဝါရီလ

ဧထရဝါဒ
သာသနာတော်သန့်ရှင်းတည်တံ့ဖြိုးကြီးရေး
အတွက်
မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏

ဘာသာဋီကာကျမ်းကြီးများ

မြည်ဇံဓာတိုက်နှစ်၍ပြုပါ၏

ဒုတိယ-အကြိမ်

အုပ်ရေ-၃၀၀၀

ရန်ကုန်မြို့၊ ကမ္ဘာအေး၊ သာသနာရေးဦးစီးဌာနအတွက်
ဟံသာဝတီ ပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက် (၀၁၄၇) တွင် ဦးစော်ဝင်းက
ပုံနှိပ်၍၊ လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးမြင့်မောင်
မှတ်ပုံတင်အမှတ် (၀၂၅၂) က ထုတ်ဝေသည်။

အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာနှင့် မူလဋီကာနိဿယ
(ဒုတိယတွဲ)

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ ဘာသာဋီကာ	စာမျက်နှာ မူလ-နိဿယ
ကာမကုသိုလ်ပဒဘာဇနီ	၁။	၅၀၅
ဒွါရကထာ "ကာယကမ္မဒွါရအဖွင့်"	၁၃၇။	၅၆၈
″ "ဝစီကမ္မဒွါရအဖွင့်"	၁၅၄။	၅၈၄
″ "မနောကမ္မဒွါရအဖွင့်"	၁၆၀။	၅၈၉
″ "ကမ္မကထာအဖွင့်"	၁၆၂။	၅၉၁
″ "ပဋ္ဌာနညာဏကထာ-စသည်"	၁၉၀။	၆၀၀
″ "အကုသလကမ္မပထကထာ"	၁၉၅။	၆၀၅
″ "ကုသလကမ္မပထကထာ"	၂၂၃။	၆၁၀
″ "ကမ္မပထသံသန္ဒနကထာ"	၂၂၉။	၆၁၁
ယံယံဝ ပေါနအဖွင့်	၂၃၆။	
ယေဝ ပေါနကကထာအဖွင့်		၆၃၂
ဓမ္မုဒ္ဒေသကထာ "ဖဿပဉ္စမကရာသိအဖွင့်"	၂၄၂။	၆၃၄
″ "ဗျာနဂ်ရာသိအဖွင့်"	၂၇၀။	၆၄၃
″ "ဣန္ဒြိယရာသိအဖွင့်"	၂၀၆။	၆၄၆
″ "မဂ္ဂင်ရာသိအဖွင့်"	၃၀၆။	၆၅၃
″ "ဗလရာသိအဖွင့်"	၃၀၉။	၆၅၃
″ "မူလရာသိအဖွင့်"	၃၁၆။	၆၅၀
″ "လောကပါလဒုကအဖွင့်"	၃၂၆။	
″ "ပဏ္ဏာ၇ါဒိယုဂလဒအဖွင့်"	၃၂၇။	၆၅၉
″ "ယေဝ ပေါနကအဖွင့်"	၃၃၂။	၆၆၁
ကာမာဝစရကုသလနိဒ္ဒေသဝ ါရအဖွင့်	၃၄၀။	၆၆၆
(ကောဋ္ဌာသ) သင်ဟဝ ါရအဖွင့်	၄၁၃။	၆၀၃
သုညတဝ ါရအဖွင့်	၄၂၅။	၆၀၉
ဒုတိယမဟာကုသိုလ်စိတ်အဖွင့်	၄၂၆။	၆၀၉
တတိယမဟာကုသိုလ်စိတ်အဖွင့်	၄၃၀။	

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ	
	သာသနာ့ဋီကာ	မူလ-နိဿယ
စတုတ္ထမဟာကုသိုလ်စိတ်အဖွင့်	၄၃၀၊	
ပဉ္စမ မဟာကုသိုလ်စိတ်အဖွင့်	၄၃၁၊	
ဆဋ္ဌ-စသည်မဟာကုသိုလ်စိတ်အဖွင့်	၄၃၂၊	
ပဏ္ဍိတိရိယဝတ္ထု-စသည်အဖွင့်	၄၃၃၊	၆၉၀
အာနိဏ္ဍ-စသည်အဖွင့်	၄၄၄၊	
ရူပါဝစရကုသိုလ်အဖွင့် "စတုက္ကနည်း-ပဌမဈာန်"	၄၄၉၊	၆၉၂
″ ″ ″ ဒုတိယဈာန်"	၄၇၁၊	၇၀၀
″ ″ ″ တတိယဈာန်"	၄၇၀၊	၇၀၆
″ ″ ″ စတုတ္ထဈာန်"	၄၉၃၊	၇၀၈

မာတိကာပြီး၏။

အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ

ဘာသာဋီကာ

ကာမကုသိုလ် ပဒဘာဇနီ

[1]ဣဒါနိ၊မာတိကာကို ထားပြီးရာ ယခုအခါ၌။ ယထာနိက္ခိတ္တာယ၊ အကြင် အကြင် ထားအပ်ပြီးသော။ [ဝေနေယျတို့၏ သန္တာန်၌ ဟောထားခြင်းကို "နိက္ခိတ္ထ-ထား"ဟု ဆိုသည်။] မာတိကာယ၊မာတိကာဖြင့်။ သင်္ဂီဟိတေ၊ သိမ်းယူ အပ်ပြီးကုန်သော။ ဓမ္မေ၊တရားတို့ကို။ ပဘေဒတော၊ အပြားအားဖြင့်။ ဒသေတုံ၊ ဌာ။ ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာတိ၊ ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာဟူသော။ ဝါ၊ ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ-အစရှိသော။ ဣဒံ ပဒဘာဇနီယံ[2] ၊ ဤပဒဘာဇနီကို။ (ဘဂဝတာ၊ သည်။) အာရဒ္ဓံ၊ အားထုတ်တော်မူအပ်ပြီ။

တတ္ထ၊ ထိုပဒဘာဇနီ၌။ (တယော မဟာဝါရာ ဟောန္တိ-၌ ပဓာနစပ်၊ ကာမာဝစရံ ကုသလံ ဒဿိတံ-၌ အပဓာနစပ်။) ယသ္မိံ သမယေ။၁။ ဟောတိတိ၊ ယသ္မိံ သမယေ။၂။ ဟောတိ-ဟူ၍။ ပဌမံ၊ ရှေးဦးစွာ။ ယဒေတံ ကာမာဝစရ ကုသလံ၊ အကြင် ကာမာဝစရကုသိုလ်ကို။ ဒဿိတံ၊ ပြတော်မူအပ်ပြီ။ တာဝ၊

၁။ ဣဒါနိ ။၂။ အာရဒ္ဓံ။ ။ မာတိကာကို ဖွင့်ပြပြီး၍ ယခုအခါ ပဒဘာဇနီကို ဖွင့်ပြ တော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် "ဣဒါနိ ။၂။ အာရဒ္ဓံ" ဟူသောပါဠိကို မိန့်။ ကုသိုလ် စိတ် အချင်းချင်း မတူ ကွဲပြားသည်ကို "ပဘေဒ"ဟု ဆိုသည်။ "အညမညံ ပဘိန္နတိတိ ပဘေဒေါ" ဟု ပြုပါ။ ["ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာတိ"၌ "ဟူသော" ဟု အနက်ပေးရာဝယ် ဣတိသဒ္ဒါ နိဒဿနတ္ထတည်း၊ "ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ" စကျကို ညွှန်ပြလိုက်သဖြင့် ပဒဘာဇနီ စကားအားလုံးကိုပါ ပြနိုင်သော နိဒဿနနည်း-ဟူလို။ "အစရှိသော"ဟု ပေးရာ၌ ဣတိသဒ္ဒါ အာဒျတ္ထ၊ ဣတိတစ်လုံးလည်း အကျေကြေပါ။]

၂။ ပဒဘာဇနီယံ။ ။ ဘာဇနီယံ၌ "ဘာဇ-ဝိဘာဂေ" ဟူသော ဓာတုဒီတတ် နောင် အနီယပစ္စည်းသက်၍ "ဘာဇနီယ"ဟု ရေးသားကြ၏။ ဘာဇီယတေ အနေနာတိ ဘာဇနီယံ။ ပဒါနံ၊ ကုသလာ ဓမ္မာ-စသော ပုဒ်တို့၏။ ဝါ၊တို့ကို။ ဘာဇနီယံ၊ အကျယ်ဝေဖန်ကြောင်း စကား ရပ်တည်း။ ပဒဘာဇနီယံ၊ ရပ်။ မဇ္ဈိကား "ပဒဘာဇနီယန္တိ ပဒဘာဇနဝသေန ပဝတ္တဝစနံ"ဟု ဖွင့်၏။ ထိုမှ ပဝတ္တဝစနံကိုထောက်၍ "ဘာဇီယတေဘာဇနံ၊ ပဒါနံ+ဘာဇနံ ပဒဘာဇနံ၊ ကုသလာ ဓမ္မာ-အစရှိသော ပုဒ်တို့ကို အကျယ်ဝေဖန်ခြင်း၊ ပဒဘာဇနေန+ပဝတ္တံ ပဒဘာဇနီယံ"ဟု ပဝတ္တအနက်၌ "ဣယပစ္စည်း၊ တဒ္ဓိတ်ပုဒ်"ဟု ကြံသင့်၏။ ပုဒ်ကိုအကျယ်ဝေဖန်ခြင်းအားဖြင့် ဖြစ်သော စကား။

ဒုတိယ ကာမာဝစရကုသိုလ် စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (ဒသိတသ၊ ပြတော်မူ အပ်သော။) တသ၊ ထို ပထမကာဝစရကုသိုလ်၏။ နိဒ္ဒေသေ၊ နိဒ္ဒေသေ၌။ (အကျယ်ညွှန်ပြ ကြောင်းဖြစ်သော ပဒဘာဇနီ၌။) ဧမ္မဝ ဝတ္ထာနဝါရော[1]၊ ဧမ္မဝ ဝတ္ထာနဝါရ လည်းကောင်း။ သင်္ဂဟဝါရော၊ သင်္ဂဟဝါရလည်းကောင်း။ သုညတဝါရော၊ သုညတဝါရလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ တယော၊ ၃–ပါးကုန်သော။ မဟာဝါရာ၊ ဝါရကြီး တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ တေသု၊ ထို ၃–ပါးသော ဝါရကြီးတို့တွင်။ ဧမ္မဝ ဝတ္ထာနဝါရော၊ ဧမ္မဝ ဝတ္ထာန ဝါရသည်။ ဥဒ္ဒေသ နိဒ္ဒေသ ဝသေန၊ ဥဒ္ဒေသ နိဒ္ဒေသ–တို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ဒွိဓာ၊အားဖြင့်။ဒ္ဝိတောတည်း။

တေသု၊ ထို ၂–ပါးတို့တွင်။ ဥဒ္ဒေသဝါရသ၊ ဥဒ္ဒေသ ဝါရ၏။ ပုစ္ဆာ၊ ပုစ္ဆာ လည်းကောင်း။ သမယနိဒ္ဒေသော၊ သမယနိဒ္ဒေသလည်းကောင်း။ ဓမ္မုဒ္ဒေသော၊ ဓမ္မုဒ္ဒေသလည်းကောင်း။ အပ္ပနာ၊ အပ္ပနာလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ ပရိစ္ဆေဒါ၊ အပိုင်းအခြား တို့သည်။ (ပိုင်းခြားကြောင်းဖြစ်သော စကား ရပ်တို့သည်။) (ဟောန္တိ၊ကုန်၏။) တေသု၊ ထို ၄–ပါးသော ပရိစ္ဆေဒတို့တွင်။ ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာတိ၊ ဟူသော။ အယံ၊ ဤစကားရပ်သည်။ ပုစ္ဆာ နာမ၊ ပုစ္ဆာမည်၏။ ဝါ။ မေးကြောင်း စကားတစ်ရပ်မည်၏။ ယသ္မိံ သမယေ။ပ။ တသ္မိံ သမယေတိ၊ ဟူသော။ အယံ၊ သည်။ သမယနိဒ္ဒေသော နာမ၊ သမယနိဒ္ဒေသ မည်၏။ ဝါ၊ သမယကို ညွှန်ပြကြောင်း စကားတစ်ရပ်မည်၏။ ဖဿ ဟောတိ။ပ။ အဝိက္ခေပေါ ဟောတိတိ၊ ဟူသော။ အယံ၊ သည်။ ဓမ္မုဒ္ဒေသော နာမ၊ ဓမ္မုဒ္ဒေသ မည်၏။ ဝါ၊ ဖဿ–စသော တရားတို့၏ သရုပ်ကို ထုတ်ပြကြောင်း စကားတစ်ရပ် မည်၏။ ယေ ဝါ ပန။ပ။ ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာတိ၊ ဟူသော။ အယံ၊ဤစကား ရပ်သည်။ အပ္ပနာ[2] နာမ။ အပ္ပနာမည်၏။ ဝါ၊ နိဂုံးအုပ်ကြောင်း စကားတစ်ရပ် မည်၏။

---

[1]။ ဧမ္မဝ ဝတ္ထာန–စသည်။ ။ဝိပုဗ္ဗ၊ ထာ–ဌာနေဟူသော ဓာတ်တည်း။ ဝိ (ဝိသုံ့ဝိသုံ့) အသီးအသီး။ (ဖဿ တခြား၊ ဝေဒနာတခြား၊စသည်ဖြင့် အချင်းချင်း တစ်ပါးနှင့်တစ်ပါး မရောယှက်အောင်။) အဝ(အဝန္ဓိန္ဒိတ္ထာ)၊ ပိုင်းခြားကန့်သတ်၍။ ထာန္တိ တိဋ္ဌန္တိ ဧတ္ထာတိ ဝဝတ္ထာနော ဝမ္မာနံ+ဝဝတ္ထာနော ဝမ္မဝဝတ္ထာနော၊ ဝမ္မဝဝတ္ထာနော ဧ+သော+ဝါရောစတိ ဝမ္မဝဝတ္ထာနဝါရော= ဖဿစသော တရားတို့၏ အသီးအသီးပိုင်းခြား၍ တည်ရာဖြစ်သော စကား အလှည့် အကြိမ်၊ ခန္ဓာစသည်တို့ဖြင့် သိမ်းယူအပ်ရာဝါရကို သင်္ဂဟ–ဝါရ၊ အတ္တစီဝတို့မှ ကင်းဆိတ်ပုံကို ပြရာ ဝါရကို သုညတဝါရဟုခေါ်သည်။

[2]။ အပ္ပနာ။ ။သက္ကတ၌ "အရ်ပဏ်"ဟု နုပုလ္လိင်ရှိ၏။ ပါဠိ၌ "အပ္ပနာ"ဟု ဣတ္ထိလိင်ရှိ၏။ သက္ကတ၌ ရိစာတ်ကြောင့်လည်း ပါဠိ၌ အပ္ပစာတ် ကြောင့်၏။ အပ္ပေတိတိ

ဇဝံ၊ ဤသို့, ဝါ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ စတူဟိ၊ ၄–ပါးကုန်သော။ ပရိစ္ဆေဒေဟိ၊ အပိုင်းအခြားတို့ဖြင့်။ ဌိတသ၊ တည်သော။ ဥဒ္ဒေသဝါရသ။။၏၊ ပဌမော၊ သော။ ယွာယံ(ယော+အယံ) ပုစ္ဆာပရိစ္ဆေဒေါ၊ အကြင် ပုစ္ဆာအပိုင်းအခြားသည်။(အတ္ထိ။) ²တတ္ထ၊ ထို ပုစ္ဆာပရိစ္ဆေဒ၌။ ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာတိ၊ ဟူ သော။ အယံ၊ ဤပုစ္ဆာသည်။ ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာ၊ ကထေတုကမျတာ ပုစ္ဆာတည်း။ (ဖြေခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဆန္ဒတော်ကြောင့်ဖြစ်သော ပုစ္ဆာတည်း။)

³ဟိ၊ ချဲ့။ ပုစ္ဆာ၊ ပုစ္ဆာတို့သည် အဒိဋ္ဌဇောတနာပုစ္ဆာ၊ အဒိဋ္ဌဇောတနာ ပုစ္ဆာလည်းကောင်း။ ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာပုစ္ဆာ၊ လည်းကောင်း။ ဝိမတိစ္ဆေဒနာပုစ္ဆာ လည်းကောင်း။ အနုမတိပုစ္ဆာ၊ လည်းကောင်း။ ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာ၊ ကထေတုကမျတာ ပုစ္ဆာလည်းကောင်း။ ⁴ဣတိ၊ သို့။ ပဋ္ဌဝိဓာ၊ ၅–ပါးအပြားရှိကုန်၏။

အပွနာ၊ အပ္ပေတိ၊ အပြီးအဆုံးသို့ ရောက်စေတတ်၏။ ⁴ဣတိ အပွနာ။ အပွနာဟူသော အမည်သည် နိဂုံးဝါကျ၏ အမည်တည်း။ ထို့ကြောင့် အနုဋီကာ၌ "အပ္ပေတုံတိ နိဂမေတုံ" ဟု ဖွင့်သည်။

၁။ **တတ္ထ။ပ။ ကမျတာ ပုစ္ဆာ။** ။တတ္ထဖြင့် "ယွာယံ ပဌမော ပုစ္ဆာပရိစ္ဆေဒေါ" ကို ပြန်စွဲမှ ထုံးစံကျမည်။ ထိုသို့ ထုံးစံကျအောင်စွဲလျှင် တတ္ထအရ "ကတမေ ဓမ္မာကုသလာ" ဟူသော ပုစ္ဆာကိုယူ၍ "ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာတိ အယံ"နှင့် အရတူနေသည် မဟုတ်ပါလော။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် "တစ်ဝါကျတည်း၌ အရတူပုဒ်တို့၏ ဝိဘတ်ကွဲရှိ၊ မရှိရကား စာသွားထုံးစံမကျသည် မဟုတ်ပါလော"ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။

အဖြေကား–တတ္ထ၏ အစွဲဖြစ်သော ပုစ္ဆာပရိစ္ဆေဒဟူသည် ပုစ္ဆာအားလုံးနှင့် ဆိုင်သော သာမညစကားတည်း။ "ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာတိ အယံ" အရပုစ္ဆာကား ဝိသေသစကားတည်း။ ဤသို့ကွဲပြားသောကြောင့် "တတ္ထ"ဟု လည်းကောင်း၊ "အယံ"ဟု လည်းကောင်း ဝိဘတ်ကွဲလျက် ထားနိုင်ပါသည်။ [တတ္ထာတိ တံကတမန္တိ ပုစ္ဆတိတိ ဏ္ဍ ယဒေတံ သာမညတော ပုစ္ဆာဝစနံ၊ တသ္မိ။– "သီလက္ခန္ဓိကာဟောင်း၊ ဗြဟ္မဇာလ စူဠသီလအဖွင့်"– ဤဋီကာကို မှီး၍ရေးပါသည်။ ဤအလို တတ္ထနှင့် ကထေတုကမျတာ ပုစ္ဆာကို "အပေါ်င်း အာဓာရ အစိတ်အာဓေယ်"ဟု ခွဲပါ။ ရှေးနိဿယ၌ကား– "တတ္ထ တေသု ပုစ္ဆာပရိစ္ဆေဒေသု–တို့တွင်"ဟု စွဲလေ၏။]

²။ **ပဋ္ဌဝိဓာ ဟိ။** ။"အယံ ကထေတုကမျတာ ပုစ္ဆာ" ဟူသော စကားနှင့် စပ်၍ မဟာနိဒ္ဒေသ၌ လာသော ပုစ္ဆာ ၅–ရပ်ကို အကျယ်ပြလိုသောကြောင့် "ပဋ္ဌဝိဓာ ဟိ" စသည်ကို မိန့်။ ဤအလို– ဟိသည် ဝတ္ထာရဏေတက။ ရှေးနိဿယ၌ကား "အယံ ပုစ္ဆာတိ ဏ္ဍ ကမေဝ အဝတ္ထာ ကသ္မာ ကထေတုကမျတာတိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ ပဋ္ဌဝိဓာတိ အာဒိ"ဟု ကျမ်းတက်လေ၏။ ထိုအလို–ဟိသည် ကာရဏဇောတက။ ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ အဒိဋ္ဌဇောတနာ ပုစ္ဆာ၊ လည်းကောင်း။ ပ ။ ⁴ဣတိ၊ သို့။ ပဋ္ဌဝိဓာ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အယံ ပုစ္ဆာတိ ဏ္ဍ ကေ

တာသ၊ ထို ငါးပါးသောပုစ္ဆာတို့၏။ ဣဒံ၊ ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ နာနတ္တံ၊ ထူးကုန်သည်၏အဖြစ်တည်း။ [တစ်ပါးနှင့်တစ်ပါး မတူ ထူးခြား ကွဲပြားပုံတည်း။] ကတမာ၊ အဘယ်ပုစ္ဆာသည်။ အဒိဋ္ဌဇောတနာပုစ္ဆာ[1]၊ အဒိဋ္ဌဇောတနာ ပုစ္ဆာမည် သနည်း။ ပကတိယာ၊ ပင်ကိုအားဖြင့်။ (မမေးမီနဂိုက။ အညာတံ–စသည်၌စပ်။) လက္ခဏံ[2]၊ မှတ်သားအပ်သော သဘောသည်။ ဝါ၊ ကို။ (သိလိုအပ်သော သဘောကို။) အညာတံ[3]၊ ဉာဏ်ဖြင့် သိအပ်ပြီး မဟုတ်သေးသည်။ အဒိဋ္ဌံ[4]၊ ဉာဏ်

မေဝ အဝတ္ထာ ကထေတုကမ္မတာတိ ဝုတ္တံ"ဟု ထည့်၍ အနက်ပေးလေသည်။ အဒိဋ္ဌဇောတနာ ပုစ္ဆာ– စသော စကားရပ်တို့၌ အဒိဋ္ဌဇောတနာ စသည်တို့နှင့် ပုစ္ဆာသဒ္ဒါသည် သမာသ်တည်း။ အနုမတိပုစ္ဆာကို ထောက်ပါ။ ထိုသို့ သမာသ်ဖြစ်လျက် ဒီဃမယျောက်ခြင်းမှာ နန္ဒာပေါက္ခရဏီ စသည်ကဲ့သို့ သညာ–သဒ္ဒါ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

၁။ အဒိဋ္ဌဇောတနာပုစ္ဆာ။ ။ ပဿီယတိတ္ထာတိဒိဋ္ဌံ၊ နိ+ဒိဋ္ဌံအဒိဋ္ဌံ–လက္ခဏံ၊ ဇောတိ–ယတိ ဇောယာတိ ဇောတနာ၊ အဒိဋ္ဌသ+ဇောတနာ အဒိဋ္ဌဇောတနာ–မသိမမြင်အပ်သေးသော သဘောကို သိဖို့ရန် ထွန်းပြကြောင်း ပုစ္ဆာ။ အဒိဋ္ဌဇောတနာ စ+သာ+ပုစ္ဆာ စာတိ အဒိဋ္ဌ ဇောတနာပုစ္ဆာ။

၂။ လက္ခဏံ။ လေကဋ္ဌ အကြောင်းအရာကို မသိ၍ ရိုးရိုးတန်းတန်း မေးလျှင် ထို အကြောင်းအရာသည် မိမိသိလိုအပ်သော သဘောတရားတည်း။ အယုတ်သဖြင့် လမ်းကိုမသိ၍ မေးလျှင် ထိုလမ်းသည် မိမိသိလိုအပ်သော သဘောပင်တည်း။ ထို့ကြောင့်"လက္ခဏံ" အရ အမှတ်အသား လက္ခဏာ–ဟူသော အနက်ကို မယူရ။ သိလိုအပ်သော သဘောကို ယူရသည်။ ထိုကြောင့်ပင် ဋီကာ၌ "လက္ခဏန္တိ ဉာတုံ ဣစ္ဆိ တော ယောကောစိ သဘာဝေါ"ဟု ဖွင့်သည်။ "လက္ခိတဗ္ဗန္တိ လက္ခဏံ"ဟု ပြုပါ။ မှတ်သားထိုက်သော(မှတ်သားစရာ ဖြစ်သော)သဘော။

၃။ အညာတံ။ ။ ဉာဏတ်၏အနက်သည် အသိအားလုံးနှင့်ဆိုင်၏။ ထို့ကြောင့် မည်သည့် ဉာဏ်ဖြင့်မဆို မသိအပ်သေးသည်ကို "အညာတံ"ဟု ဆိုသည်။ ဉယိတ္ထာတိ ဉာတံ၊ နိ+ဉာတံ အညာတံ။ [အညာတန္တိ ယေန ကေနစိ ဉာဏေန အညာတဘာဝံ အာဟ။–ဋီကာ။ ...ဤ၌ ဉာဏ်အစစ်သာမက ဉာဏ်အတုများလည်း "ဉာဏေန"အရ၌ ပါဝင်သည်။]

၄။ အဒိဋ္ဌံ။ ။ သာမန်သိစေကာမူ မျက်စိအောက်ရောက်နေသော အရာဝတ္ထုကဲ့သို့ ဉာဏ်ဖြင့် ထင်ထင် မတွေ့မမြင်အပ်သေးလျှင် သူတစ်ပါးကို မေးသင့်၏။ ထို့ကြောင့် အညာတ၏နောက်၌ "အဒိဋ္ဌံ"ဟု ထပ်ဆင့်ရပြန်သည်။ ပဿီယတိတ္ထာတိဒိဋ္ဌံ၊ နိ+ဒိဋ္ဌံ အဒိဋ္ဌံ=ဉာဏ်ဖြင့် တိုက်ရိုက် မြင်အပ်ပြီး မဟုတ်သော အကြောင်းအရာ။ [အဒိဋ္ဌန္တိ ဒဿနဘူတေန ဉာဏေန ပစ္စက္ခံ ဝိယ အဒိဋ္ဌတံ။–ဋီကာ။]

ဖြင့်ထင်ထင် မြင်အပ်ပြီး မဟုတ်သေးသည်။ အတုလိတ်[1] ၊ ချိန်ခွင်ပမာ ဉာဏ်ပညာဖြင့် နှိုင်းချိန်အပ်ပြီး မဟုတ်သေးသည်။ အတီရိတ်[2]၊ အပြီးအပြတ် ဉာဏ်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်အပ်ပြီး မဟုတ်သေးသည်။ အဝိဘူတ[3]၊ ဉာဏ်အားထင်ရှားပြီး မဟုတ်သေးသည်။ အဝိဘာဝိတ[4]၊ ဉာဏ်ဖြင့် ထင်စွာဖြစ်စေအပ်ပြီး မဟုတ်သေးသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တာသ(လက္ခဏာသ)၊ ထိုမှတ်သားအပ်သော သဘောကို။ ဉာဏာယ၊ ဉာဏ်ဖြင့် သိခြင်းငှာ။ ဒဿနာယ၊ ဉာဏ်ဖြင့်ထင်ထင် မြင်ခြင်းငှာ။ တုလနာယ၊ ချိန်ခွင်ပမာ ဉာဏ်ပညာဖြင့် နှိုင်းချိန်ခြင်းငှာ၊ တီရဏာယ၊ အပြီးအပြတ် ဉာဏ်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်ခြင်းငှာ။ ဝိဘူတာယ၊ ဉာဏ်အား ထင်ရှားခြင်းငှာ။ ဝိဘာဝနတ္ထာယ၊ ဉာဏ်ဖြင့် ထင်စွာဖြစ်စေခြင်း အကျိုးငှာ။ ယံပဋ္ဌံ၊ အကြင်ပြဿနာကို။ ပုစ္ဆတိ၊ မေး၏။ အယံ၊ ဤပြဿနာသည် အဒိဋ္ဌဇောတနာပုစ္ဆာ၊ အဒိဋ္ဌဇောနာ ပုစ္ဆာ–မည်၏။ ဝါ၊ သိမြင်အပ်ပြီးမဟုတ်သော သဘောကို ထွန်းပြကြောင်း ပုစ္ဆာ မည်၏။

ကတမာ၊ အဘယ်ပုစ္ဆာသည်။ ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာ[5] ပုစ္ဆာ၊ ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာပုစ္ဆာ မည်သနည်း။ ပကတိယာ၊ ပင်ကိုအားဖြင့်။ လက္ခဏံ၊ မှတ်သားအပ်သော သဘောသည်။ ဝါ၊ ကို။ ဉာတံ၊ ဉာဏ်ဖြင့် သိအပ်ပြီးသည်။ ဒိဋ္ဌံ၊ ဉာဏ်ဖြင့် ထင်ထင် မြင်အပ်ပြီးသည်။ တုလိတံ၊ ချိန်ခွင်ပမာ ဉာဏ်ပညာဖြင့် နှိုင်းချိန်အပ်ပြီးသည်။

၁။ **အတုလိတံ**။ ။တချို့အရာဝတ္ထုက မျက်စီအောက် ရောက်နေသော်လည်း "ဤ၍ဤမျှ" ဟု ဆုံးဖြတ်ချက်မချနိုင်။ ချိန်ခွင်ပေါ်တင်၍ ချိန်လိုက်မှ ဆုံးဖြတ်ချက်ချနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် အရာဝတ္ထုတစ်ခုကို ချိန်သကဲ့သို့ မချိန်အပ်သေးသော သဘောဟုထပ်ဆင့်ရပြန်သည်။ တုလီယတ္ထာတိ တုလိတံ၊ နဿ+တုလိတံ အတုလိတံ။ "တုလဥမ္ဘာနေ(မြှောက်၍ချိန်ခြင်း)"ဟူသော ဓာတ်တည်း။ [အတုလိတန္တိ ဗွေကဲ ဣဒန္တိတုလာဘူတာယ ပညာယ အတုလိတတံ။–ဋီကာ။]

၂။ **အတီရိတံ**။ ။ နှိုင်းချိန်ပြီးနောက် ဆုံးဖြတ်ချက်ချသော ဉာဏ်တစ်မျိုးပေါ်လာရသေး၏။ ထို့ကြောင့် အတုလိတ်၏နောက်၌ "အတီရိတ"ဟု ထပ်၍ဆင့်ရပြန်သည်။ တီရိယတ္ထာ၊ ဆုံးဖြတ်အပ်ပြီ။ ဣတိ တီရိတံ။ တီရ=ကမ္မနိဿာပနေ၊ အမှုကိုပြီးဆုံးစေခြင်း, ဆုံးဖြတ်ခြင်း ဟူသော ဓာတ်တည်း။ နဿ+တီရိတံ အတီရိတံ။ [အတီရိတန္တိ တီရဏာဘူတာယ ပညာယ အကတညာဏကြိယာသမာပနတံ။–ဋီကာ။]

၃။ **အဝိဘူတံ အဝိဘာဝိတံ**။ ။ထိုသို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချပြီးသောအခါ ဉာဏ်အား ထင်ရှားသောအာရုံကို ဝိဘူတ၊ ဉာဏ်ဖြင့် ထင်စွာဖြစ်စေအပ်ပြီးသော အာရုံကို "ဝိဘာဝိတ"ဟု ခေါ်သည်။ ထိုသို့ မဟုတ်သောအာရုံကို "အဝိဘူတ, အဝိဘာဝိတ" ဟု ခေါ်သည်။ တာသ ဉာဏာယ–စသည်ကား အညာတံ–စသည်၌ ဉာဏ–စသည်ကို အစဉ်အတိုင်း ဆိုသောစကားတည်း။

၄။ **ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာ**။ ။သံသန္ဒီယတိ ဗေဘယာတိ သံသန္ဒနာ။ သံပုဗ္ဗ–သန္ဒုဓာတ်၊ ယုပစ္စည်း။ သန္ဒုဓာတ်သည် ယိုစီးခြင်းအနက်ကို ဟောသော်လည်း သံ–ရှေးရှိသောကြောင့် အညီအညွတ် နီးနှောခြင်းအနက်ကိုဟော၏။ ဒိဋ္ဌသ+သံသန္ဒနာ ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာ။

တိရိတ်၊ အပြီးအပြတ် ဉာဏ်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်အပ်ပြီးသည်။ ဝိဘူတ်၊ ဉာဏ်အားထင်ရှားပြီးသည်။ ဝိဘာဝိတ်၊ ဉာဏ်ဖြင့် ထင်စွာ ဖြစ်စေအပ်ပြီးသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ သော၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အညေဟိ၊ မိမိမှတစ်ပါးကုန်သော။ ပဏ္ဍိတေဟိ၊ တို့နှင့်။ သဒ္ဓိं၊ ကွ။ သံသန္ဒနတ္ထာယ၊ နီးနှောခြင်းအကျိုးငှာ။ (ယံ)ပဋ္ဌံ၊ ကို။ ပုစ္ဆတိ၊ ၏၊ အယံ၊ သည်။ ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာပုစ္ဆာ၊ မည်၏။ ဝါ၊ သိမြင်အပ်ပြီးသော သဘောကို နီးနှောကြောင်းဖြစ်သော ပုစ္ဆာမည်၏။

ကတမာ၊ အဘာယ်ပုစ္ဆာသည်။ ဝိမတိစ္ဆေဒနာ ပုစ္ဆာ၊ မည်သနည်း။ (ပုစ္ဆ-ကော၊ မေးသောပုဂ္ဂိုလ်သည်။) ပကတိယာ၊ အားဖြင့်။ သံသယပက္ခေနော[1]၊ ယုံမှားခြင်းသို့ ပြေးဝင်သည်။ ဝိမတိပက္ခေနော၊ တွေးတောခြင်းသို့ပြေးဝင်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဧवं၊ သို့။ (ဟောတိ)နုခေါ၊ ဖြစ်လေသလော။ နု(ဟောတိ)နုခေါ၊ မဖြစ်လေသလော။ ကိं၊ အဘာယ်သို့။ (ဟောတိ)နုခေါ၊ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်နည်း။ ကထံ၊ အဘာယ်အခြင်းအရာအားဖြင့်။ (ဟောတိ)နုခေါ၊ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်နည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒွေဌကဇာတော၊ ဖြစ်သော နှလုံးနှစ်ခွရှိသည်။ ဟောတိ။ သော၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဝိမတိစ္ဆေဒနတ္ထာယ၊ တွေးတောခြင်းကို ဖြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ။ (ယံ)ပဋ္ဌံ၊ ကို။ ပုစ္ဆတိ။ အယံ၊ သည်။ ဝိမတိစ္ဆေဒနာပုစ္ဆာ၊ မည်၏။

ကတမာ၊ သည်။ အနုမတိပုစ္ဆာ၊ မည်သနည်း။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဘိက္ခူနံ၊ တရားနာခံသော ရဟန်းတို့၏။ အနုမတိယာ၊ အလိုကို။ (ဂဟဏတ္ထံ၊ ယူခြင်းအကျိုးငှာ။) ပဋ္ဌံ၊ ကို။ ပုစ္ဆတိ၊ မေးတော်မူ၏။ (ကိं၊ အဘာယ်သို့ မေးတော်မူသနည်း။) ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုတို့။ တံ၊ ထိုမိန့်တော်မူအပ်လတ္တံ့သောအကြောင်းအရာကို။ ကိं၊ အဘာယ်သို့၊ မည်ထု၊ မှတ်ထင်ကြကုန်သနည်း။[2] ရူပံ၊ ရူပကွန္ဓာ သည်။

၁။ သံသယပက္ခေနော-စသည်။ ။သမန္ဓတော သေတိတိ သံသယော။ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ အတည်မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်အာရုံ၌ ဖြစ်တတ်သော ဝိစိကိစ္ဆာကို "သံသယ"ဟု ခေါ်၏။ သံသယ+ပက္ခေနော သံသယပက္ခေနော။ နိ+မတိဝိမတိ၊ မသိခြင်းသဘောတရား။ တစ်ခုတစ်ခုကို မဆုံးဖြတ်နိုင်သောကြောင့် "မသိ"ဟု ဆိုသည်။ ဝိစိကိစ္ဆာပင်တည်း။ ဝိမတိ+ပက္ခေနော ဝိမတိပက္ခေနော။ ဒွေဌကစာတောဒ္ဒ ဒွေဌကပုဒ်ပြီးပုံကို အကုသလ ဝိစိကိစ္ဆာ နိဒ္ဒေသ-အဖွင့်၌ ပြထား၏။ ဒွေဌကော+စာတော ယသ္သာတိဒွေဌကစာတော၊ ဖြစ်သော+စိတ်၏ ၂-ပါး အပြားအားဖြင့် တုန်လှုပ်ကြောင်း သံသယရှိသူ။ စိတ် ၂-မျိုးဖြစ်သောကြောင့် "နှလုံး ၂-ခွဖြစ်သူ" ဟုလည်း ခေါ်ကြ၏။

၂။ ရူပံနိဒ္ဒေါ၊ ။ ခန္ဓာ ၅-ပါးကို မေးသောအရာဖြစ်၍ "ရူပ-ရူပကွန္ဓာ"ဟု ပေးရသည်။ နိဒ္ဒေါ၌ ဝါသဒ္ဒါသည် သဘာဝဝိဘာဝန (သဘောကိုထင်စွာပြခြင်း အနက်ရှိ၏)။ ရူပကွန္ဓာသည် နိစ္စသဘောလား၊အနိစ္စသဘောလား-ဟူလို၊ ဒုက္ခေါ-စသည်၌လည်းနည်းတူ။ ဝိပရိဏာမဓမ္မ၌ စရာမရဏာ ၂-ပါး အပြားအားဖြင့် ဖောက်ပြန်ခြင်းသဘောကို "ဝိပရိဏာမဓမ္မ"ဟု ဆိုသည်။

နိစ္စံ၀ါ၊ နိစ္စလော။ ၀ါ၊ နိစ္စသဘော ရှိသလော။ အနိစ္စံ ၀ါ၊ အနိစ္စလော။ ၀ါ၊ အနိစ္စသဘော ရှိသလော။ ဣတိ၊ သို့။ (ပုစ္ဆတိ၊ မေးတော်မူ၏။) ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ (ရူပံ၊ ရူပကွန္ဓာသည်။) အနိစ္စ၊ အနိစ္စပါတည်း။ ယံ ပန၊ အကြင် ရူပကွန္ဓာသည်။ အနိစ္စံ၊ အနိစ္စတည်း။ တံ ထိ အနိစ္စရူပကွန္ဓာသည်။ ဒုက္ခံ၀ါ၊ ဒုက္ခလော။ ၀ါ၊ ဒုက္ခသဘောရှိသလော။ သုခံ၀ါ၊ သုခလော။ သုခသဘောရှိသလော။ ဣတိ၊ သို့။ (ပုစ္ဆတိ။) ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ (တံ၊ ထို ရူပကွန္ဓာ သည်။) ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခပါတည်း။ ယံ ပန၊ အကြင် ရူပကွန္ဓာသည်။ အနိစ္စံ၊ အနိစ္စ တည်း။ ၀ါ၊ မမြဲ။ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခတည်း။ ၀ါ၊ ဒုက္ခဖြစ်၏။ ဝိပရိဏာမမံ၊ ဧရာ မရဏ– ဟူသော ၂–ပါ၊အပြား၊အား၊ဖြင့် ဖောက်ပြန်ခြင်း၊သဘောရှိ၏။ တံ၊ ထိုအနိစ္စ ဒုက္ခ ဝိပရိဏာမဓမ္မ ရူပကွန္ဓာကို။ (သမနုပဿိတုံ–၌ စပ်။) တေ[1]၊ ဤ ရူပကွန္ဓာသည်။ မမံ၊ ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဧသော၊ ဤ ရူပကွန္ဓာသည်။ အဟံ၊ သည်။ အသ္မိ၊ ဖြစ်၏။ ဧသော၊ သည်။ မေ၊ ငါ၏။ အတ္တာ၊ အတ္တတည်း။ ဣတိ၊ သို့။ သမနုပဿိတုံ၊ တဏှာ, မာန, ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုခြင်း၄။ ၀ါ၊ သည်။ ကလ္လံ နုခေါ၊ သင့်လျော်မည်လော။ ဣတိ၊ ဤသို့ မေးတော်မူပြီ။ ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ တေ၊ ဤတဏှာ, မာန, ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည်။ နော ဟိ (ကလ္လံ)၊ မသင့်ပါ။ ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ကြကုန်ပြီ။ အယံ၊ ဤပုစ္ဆာသည်။ အနုမတိပုစ္ဆာ၊ မည်၏။

ကတမာ၊ သည်။ ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာ၊ မည်သနည်း။ ဘဂ၀ါ၊ သည်။ ဘိက္ခု၊နုံ၊ တို့အား။ ကထေတုကမျတာ၊ ဖြေခြင်း၄ အလိုတော်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ [ယခု စာအုပ်များ၌ "ကထေတုကမျတာယ"ဟု ရှိသော်လည်း ဋီကာ၌ "ကထေတုကမျတာတိ ကထေတုကမျတာယ"ဟု ယအက္ခရာ အကျေကြ၍ ဖွင့်သောကြောင့် ရှေးစာအုပ်များ၌ "ကထေတုကမျတာ"ဟု ရှိခဲ့ဟန်တူသည်။] ပဋ္ဌံ၊ ကို။ ပုစ္ဆတိ၊ ၏။ (ကိ၊နည်း။) ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ သတိပဋ္ဌာန၊ တို့သည်။ ဣဒမေ စတ္တာရော၊ ဤ ၄–ပါး၊တို့တည်း။ ကတမေ စတ္တာရော၊ အဘယ် ၄–ပါး၊တို့နည်း။

၁။ **တေ မမံ။** ။ တေ၊မမံ၌ "မမ+ဣဒံ မမံ" ဟု ဣဒံတဒ္ဓိတ်ပြု။ အမှသဒ္ဒါနောင် ဒိသန္တညေပိ ပစ္စယာ–ဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန်သုတ်ဖြင့် ဏ–ပစ္စည်းသက်၊ ဏ်–အနုဗန်ချေ၊ တဒမိနာဒိနိဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန်သုတ်ကြီးဖြင့် အမှသဒ္ဒါကို "မမ"ပြု၊ နာမ်ငဲ့သိသက် အံ်ပြု၊ "မမံ"ဟု ပြီး၏။ [မမ သန္တကန္တိ ကတွာ မမန္တိ။–ဒီဃနိကာယ် သတိပဋ္ဌာနသုတ်ဋီကာ။ အကျယ်ကို မောဂ္ဂလ္လာန်နိသယ၊ ဏာဒိကဏ္ဍ ၃၃–သုတ်၌ ရှုပါ။] ရှေးစာအုပ်များ၌ "မမ"ဟု ရှိသောကြောင့် ရှေးနိသယတို့၌ "မမ၏။ သန္တက၊ ဥစ္စာတည်း"ဟု ထည့်၍ ပေးကြရသည်။ **တေ** မမံဖြင့် တဏှာ,စွဲကိုပြ၏။ **ဧသော** ဟ မသ္မိဖြင့် မာနစွဲကိုပြ၏။ **ဧသော** မေ အတ္တာဖြင့် ဒိဋ္ဌိစွဲကိုပြ၏။

ဣတိ၊ သို့။ (ပုစ္ဆတိ။) အယံ၊ ဤ ပုစ္ဆာသည်။ ကထေတုကမ္မတာပုစ္ဆာ၊ မည်၏။ ဣတိ (ဣဒံ)၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ (တာသံ၊ ထို ၅-ပါးသော ပုစ္ဆာတို့၏။ နာနတ္တံ၊ ထူးကုန်သည်၏ အဖြစ်တည်း။ -ဤသို့ ရှေ့လည်စပ်။)

တတ္ထ။ ထို ၅-ပါးသော ပုစ္ဆာတို့တွင်။ ဗုဒ္ဓာနံ၊ ဘုရားရှင်တို့၏။ (ပုစ္ဆာ-ဌ်စပ်။) (ဘုရားရှင်တို့မှာ။) ပုရိမာ၊ ရှေးဌ်ဖြစ်ကုန်သော။ တိသော။ ကုန်သော။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိကုန်။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ဗုဒ္ဓာနံ ပုရိမာ တိသော ပုစ္ဆာ။) နတ္ထိ၊ မရှိကုန်သနည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။ [တိသော ပုစ္ဆာနတ္ထိ-အရ မရှိပုံကို ချဲ့ပြသည်။] (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဗုဒ္ဓာနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့သည်။ (အဒိဋ္ဌ-စသည် ဌ်စပ်။) တီသု၊ (ပစ္စုပ္ပန်, အတီတ်, အနာဂတ်အားဖြင့်) သုံးပါးကုန်သော။ အဒ္ဓာသု၊ ကာလတို့ဌ်။ ကိဉ္စိ၊ တစ်စုံတစ်ခုသော။ သခ်ံတံ ဝါ၊ သခ်ံတလည်းဖြစ်သော။ [ရုပ်, နာမ်ကို ရည်ရွယ်သည်။] အဒ္ဓာဝိမုတ္တံ၊ ကာလ ၃-ပါးမှ လွတ်သော။ အသခ်ံတံ ဝါ၊ အသခ်ံတလည်း ဖြစ်သော။ [နိဗ္ဗာန်,ပညတ်ကို ရည်ရွယ်သည်။] အဒိဋ္ဌ(နာမ)၊ အဒိဋ္ဌမည်သော တရားသည်လည်းကောင်း။ (ဉာဏ်ဖြင့် ထင်ထင် မြင်အပ်ပြီး မဟုတ်သည်မည်သော တရားသည်လည်းကောင်း။) အနုညာတံ(နာမ)၊ အနုညာတ မည်သော တရားသည်လည်းကောင်း။ (တစ်စုံတစ်ခုသော ဉာဏ်ဖြင့် သိအပ်ပြီး မဟုတ်သည်မည်သော တရားသည်လည်းကောင်း။) အဇောတိတံ (နာမ)၊ အဇောတိတ-မည်သော တရားသည်လည်းကောင်း။ (ဉာဏ်ဖြင့် ထွန်းလင်းအပ်ပြီးမဟုတ်သည်မည်သော တရားသည်လည်းကောင်း။) အတုလိတံ(နာမ)၊ အတုလိတ-မည်သော တရားသည်လည်းကောင်း။ (ချိန်ခွင်ပမာ ဉာဏ်ပညာဖြင့် နှိုင်းချိန်အပ်ပြီး မဟုတ်သည်မည်သော တရားသည်လည်းကောင်း။) အတိရိတံ (နာမ)၊ အတိရိတ-မည်သော တရားသည်လည်းကောင်း။ (အပြီးအပြတ်ဉာဏ်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်အပ်ပြီး မဟုတ်သည်မည်သော တရားသည်လည်းကောင်း။) အဝိဘူတံ(နာမ)၊ အဝိဘူတ-မည်သော တရားသည်လည်းကောင်း။ (ဉာဏ်အားထင်ရှားပြီး မဟုတ်သည်မည်သော တရားသည်လည်းကောင်း။) အဝိဘာဝိတံ နာမ၊ အဝိဘာဝိတ-မည်သော တရားသည်လည်းကောင်း။) (ဉာဏ်ဖြင့်ထင်စွာ ဖြစ်စေအပ်ပြီး မဟုတ်သည်မည်သော တရားသည်လည်းကောင်း။)နတ္ထိ။ တေန၊ ကြောင့်။ တေသံ၊ ထို ဘုရား ရှင်တို့၏။-ဝါ၊ ဘုရားရှင်တို့မှာ။ အဒိဋ္ဌဇောတနာပုစ္ဆာ၊ သည်။ နတ္ထိ။

ပန၊ ကား။ (အဒိဋ္ဌဇောတနာ ပုစ္ဆာ မရှိပုံမှတစ်ပါး ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာပုစ္ဆာ မရှိပုံကား။) ယံ(ဓမ္မဇာတံ)၊ အကြင်သခ်ံတ အသခ်ံတဖြစ်သော တရားသဘောကို။ ဘဂဝတာ၊ သည်။ အတ္တနော၊ ကိုယ်တော်၏။ ဉာဏေန၊ ဉာဏ်တော်ဖြင့်။ ပဋိဝိဒ္ဓံ၊

ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်ပြီ။ တဿ၊ ထို သခ်ၤတ အသခ်ၤတဖြစ်သော တရား သဘောကို ။ အနေန၊ အခြားသော။ သမဏေန ဝါ၊ ရဟန်းနှင့်လည်းကောင်း။ ဗြာဟ္မဏေနဝါ၊ ပုဏ္ဏားနှင့်လည်းကောင်း။ ဒေဝေနဝါ၊ နတ်နှင့်လည်းကောင်း။ မာရေန ဝါ၊ မာရ်နတ်နှင့်လည်းကောင်း။ ဗြဟ္မုနာ ဝါ၊ ဗြဟ္မာနှင့်လည်းကောင်း။ သဒ္ဓိं။ သံသန္ဒနကိစ္စံ၊ နီးနှောဖွယ်ကိစ္စသည်။ နတ္ထိ။ [သမဏေန ဝါ စသည်၌ သမုစ္စည်းပေးလေ့ရှိသည့်အတိုင်း ပေးလိုက်သည်။ ဝိကပ်ဆိုလျှင် သာ၍ကောင်းမည် ထင်သည်။] တေန၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ပြီးသော တရားကို အခြားသော သမဏ–စသည်တို့နှင့် နီးနှောဖွယ် မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) အဿ၊ ထို မြတ်စွာဘုရား၏။ ဝါ၊ မှာ။ ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာပုစ္ဆာပိ၊ သည်လည်း။ နတ္ထိ။ [သိလက္ခန်ဒီ ပိ–ပါသည်။]

ပန၊ ကား။ (ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာပုစ္ဆာ မရှိပုံမှတစ်ပါး ဝိမတိစ္ဆေဒနာပုစ္ဆာ မရှိပုံကား။) ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧသ (ဧသော)၊ ဤ မြတ်စွာဘုရားသည်။ [1]အကထံကထိ၊ အဘယ်သို့သော အပြားအားဖြင့် ဖြစ်ပါလိမ့်မည်နည်း, အဘယ်သို့သော အပြားအားဖြင့် ဖြစ်ပါလိမ့်မည်နည်းဟု တွေးတောကြောင်း ဝိစိကိစ္ဆာရှိသူ မဟုတ်သည်။ ဝါ၊ သို့လော သို့လော တွေးတောကြောင်း ဝိစိကိစ္ဆာရှိသူ မဟုတ်သည်။ တိဏ္ဏာ ဝိစိကိစ္ဆော၊ လွန်မြောက်အပ်ပြီးသော ဝိစိကိစ္ဆာရှိတော်မူသည်။ (ဝိစိကိစ္ဆာကို လွန်မြောက်တော်မူပြီးသည်။) သဗ္ဗဓမ္မေသု၊ အလုံးစုံသော သခ်ၤတ အသခ်ၤတ တရားတို့၌။ ဝိဟတသံသယော၊ ပယ်ဖျောက်အပ်ပြီးသော သံသယရှိတော်မူသည်။ (သံသယကို ပယ်ဖျောက်တော်မူပြီးသည်။) ဟောတိ။ တေန၊ ကြောင့် (ထိုသို့ ယုံမှားသံသယကို ပယ်ဖျောက်တော်မူပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်။) အဿ၊ ထို မြတ်စွာဘုရား၏။ ဝါ၊ မှာ။ ဝိမတိစ္ဆေဒနာပုစ္ဆာ(ပိ)၊ သည်လည်း။ နတ္ထိ။ ပန၊ ကား။ (မရှိသည်မှတစ်ပါး ရှိသည်ကို ဆိုဦးအုံ့။) ဘဂဝတော၊ ၏။ ဝါ၊ မှာ။ ဣတရာ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော ပုစ္ဆာ ၃–မျိုးတို့မှ တစ်ပါး တခြားကုန်သော။ ဒွေ၊ ကုန်သော။ ပုစ္ဆာ၊ အနုမတိပုစ္ဆာ, ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာတို့သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိကုန်၏။ တာသု၊ ထို ၂–ပါးသော ပုစ္ဆာတို့တွင်။ အယံ၊ ဤ ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ–ဟူသော ပုစ္ဆာကို။ ကထေတု ကမျတာပုစ္ဆာတိ၊ ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သိထိုက်၏။

၁။ အကထံ ကထီစသည်။ ။ ကထံ ဣတိ ကထီယတိ တောယာတိ ကထံကထာ။ ဧတာယ၊ ဤ ဝိစိကိစ္ဆာဖြင့်။ ကထံဣတိ၊ အဘယ်သို့ပါလိမ့်မည်နည်းဟု။ ကထီယတိ၊ ပြောဆိုအပ်၏။ ဣတိ။ ကြောင့်။ သာ၊ ထို ဝိစိကိစ္ဆာသည်။ ကထံကထာ၊ မည်၏။ ကထံ ကထာ ယသ္သာတိ ကထံကထီ၊ နကထံကထီအကထံကထီ၊ တိဏ္ဏာ+ဝိစိကိစ္ဆာ ယေနာတိ တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော၊ ဝိဟတော+သံသယော ယေနာတိ ဝိဟတသံသယော။

တတ္ထ၊ ထိုကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ–ဟူသော ပုစ္ဆာစကားရပ်၌။ [ရှေ့ကိုင်း၍ စွဲသည်။] ဝါ၊ ထို ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ–ဟူသော ပုဒ်တို့တွင်၊ [နောက်ကိုင်း၍ ရှေးနိဿယ စွဲသည်။] ကတမေတိ ပဒေန၊ ကတမေ–ဟူသော ပုဒ်ဖြင့်။ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗဓမ္မေ၊ အကျယ်ညွှန်ပြထိုက်သော ကုသိုလ်တရားတို့ကို။ ပုစ္ဆတိ၊ မေးတော်မူ၏။ ဟိ မှန်။ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဓမ္မာ ကုသလာတိ ဝစနမတ္တေန၊ ဓမ္မာ ကုသလာ–ဟူသော စကားမျှဖြင့်။ (ကုသလာ၊ ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့ကို။) ကိံ ကတာ၊ အဘယ်သို့ ပြုအပ်ကုန်သနည်း။ (ဣတိဝါ၊ ဤသို့လည်းကောင်း။ ကုသလာ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။) ကိံ၊ အဘယ်ကို။ ကရောန္တိ၊ ပြုတတ်ကုန်သနည်း။ ဣတိ ဝါ။ ဤသို့လည်းကောင်း။ ဥတ္တုံ၊ သိခြင်းငှာ။ နသက္ကာ၊ မတက်ကောင်းကုန်။ [မသိအပ် မသိနိုင်ကုန်ဟူလို။] ပန၊ အနွယ–ကား။ ကတမေတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တေ၊ မိန့်တော်မူအပ်သော်။ တေသံ၊ ထို ကုသိုလ်တရားတို့၏။ ပဋ္ဌာဘာဝေါ၊ မေးအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်။ ပညာယတိ၊ ထင်ရှား၏။ တေန၊ ကြောင့်။ ကတမေတိ။ပ။ ပုစ္ဆတိတိ၊ ဟူ၍။ (မယာ၊သည်။) ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။ ဓမ္မာ ကုသလာတိ ပဒဒ္ဝယေန၊ ဓမ္မာကုသလာ–ဟူသော ပုဒ် ၂–ပါးအပေါင်းဖြင့်။ ပုစ္ဆာယ၊ ကတမေ–ဟူသော ပုစ္ဆာဖြင့်။ ပဋ္ဌဓမ္မေ၊ မေးအပ်သော တရားတို့ကို။ ဒဿေတိ၊ ပြတော်မူ၏။ တေသံ၊ ထို ဓမ္မာ ကုသလာ–ဟူသော ပုဒ်တို့၏။ အတ္ထော၊ ကို။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်၌။ (မာတိကာ ကုသလတိတ်အဖွင့်၌။) ပကာသိတောဝ၊ ထင်ရှား ပြအပ်ပြီး သည်သာ။

ပန၊ ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအုံ့။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဇာတော၊ ဤနိဒ္ဒေသ၌။ ဝါ၊ ဤ ပဒဘာဇနီ၌။ မာတိကာယံ ဝိယ၊ မာတိကာ၌ ကဲ့သို့။ (မာတိကာတုန်းကကဲ့သို့။) ကုသလာ ဓမ္မာတိ၊ ဟူ၍။ အဝတ္တာ၊ ဟောတော်မမူဘဲ။ ဓမ္မာ ကုသလာတိ၊ ဟူ၍။ ပဒါနုက္ကမော၊ ပုဒ်တို့၏အစဉ်ကို။ (ဘဂဝတာ၊သည်။) ကတော၊ ပြုတော်မူအပ်သနည်း။ ဣတိ။ ဤကား အမေးတည်း။ ပဘေဒတော[1]၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ်စသော အထူးအပြားအားဖြင့်။ ဓမ္မာနံ–ဓမ္မတို့၏။ ဒေသနံ၊ ဟောတော်မူကြောင်းဖြစ်သော မာတိကာ ဒေသနာတော်ကို။ ဒီပေတ္တာ၊ ပြတော်မူ

၁။ **ပဘေဒတောပပ။ ဒဿနတ္ထံ**။ ။ရှေ့၌ဟောတော်မူအပ်သော မာတိကာ ဒေသနာကို "ပဘေဒတော ဓမ္မာနံ ဒေသနံ"ဟု ဆိုသည်။ မှန်၏–ထို မာတိကာ၌ "ကုသလာဓမ္မာ၊ အကုသလာ ဓမ္မာ" စသည်ဖြင့် ပဘေဒ (ကုသိုလ် အကုသိုလ်စသောအပြား) ကို ရှေ့ကထား၍

ပြီး၍။ ပဘေဒဝန္တ ဒဿနတ္တဲ့၊ အထူးအပြား၊ ရှိသော ဓမ္မတို့ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ။ (ဇတ္တ၊ ဤနိဒ္ဒေသ၌။ ဝါ၊ ဤပဒဘာဇနီ၌။ မာတိကာယံ ဝိယ၊ ၌ကဲ့သို့။ ကုသလာ ဓမ္မာတိ၊ ဟူ၍။ အဝတ္ထာ၊ ဟောတော်မမူဘဲ။ ဓမ္မာကုသလာတိ၊ ၍။ ပဒါနုက္ကမော၊ ကို။ ကတော၊ ပြုတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။)

ဟိ၊ ချဲ့။(တစ်နည်း) ဟိယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဣမသ္မိं အာဘိဓမ္မေ၊ ဤ အာဘိဓမ္မာ၌။ ဓမ္မာဝ၊ ပရမတ္ထသဘာဝဓမ္မ တို့ကိုသာ။ ဒေသေတဗ္ဗာ၊ ဟောထိုက်ကုန်၏။ [ဧဝဖြင့် သုတ္တန်၌ကဲ့သို့ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ–စသည်တို့ကို မဟောထိုက်ဟု ကန့်။] တေ စ၊ ထို ဓမ္မတို့ကိုလည်း။ ကုသလာဒိဟိ၊ ကုသိုလ်အစရှိကုန်သော။ ပဘေဒေဟိ၊

ဓမ္မတို့ကို နောက်ထားလျက် ဟောတော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် "ပဘေဒတော" အရ "ကုသိုလ်စသော၊ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္မယုတ္တ–စသော" အပြားကို ယူပါ။ ထို အပြားရှိသော ဓမ္မတို့ကို "ပဘေဒဝန္တ"ဟု ဆိုရ၏ ထို ဓမ္မတို့ကိုပြုရာ နိဒ္ဒေသ(ပဒဘာဇနီ) ဒေသနာတော်ကို "ပဘေဒ ဝန္တ ဒဿန" ဟုဆိုသည်။ [ပဘေဒတော ဓမ္မာနံ ဒေသနန္တိ–မာတိကာဒေသနံ အာဟ၊ ပဘေဒဝန္တ ဒဿနတ္ထန္တိ– နိဒ္ဒေသံအာဟ။ ..."ဘေဒါဝိသေသနံ"နှင့်အညီ ဝိသေသနနှင့် ပဘေဒ၊ ဝိသေသျှနှင့် ပဘေဒ–ဝန္တသည် သဘောတူပင်တည်း။]

ဆိုလိုရင်းကား။　　။ မာတိကာဒေသနာ၌ "ကုသလာ ဓမ္မာ" စသည်ဖြင့် "ကုသလာ" စသော ဝိသေသနရှိသော ဓမ္မတို့ကို ဟောတော်မူခဲ့၏။ ထို ဓမ္မတို့သည် ဝိသေသိတဗ္ဗ(ဝိသေသျ) ဖြစ်သောကြောင့် ပဓာနတို့တည်း။ ထို ပဓာနဖြစ်သော ဓမ္မတို့သာ မေးသင့်ဖြေသင့်၏။ ထို့ကြောင့် ထို ဓမ္မတို့ကိုပင် "ကတမေ ဓမ္မာ"ဟု ပုစ္ဆာပြု၍ လည်းလောင်း၊ ထို ဓမ္မတို့ကိုပင် "ဣမေ ဓမ္မာ"ဟု ဝိဿဇ္ဇနာပြု၍လည်းကောင်း ပြခြင်းငှာ ဓမ္မာကို ကတမေ၊ ဣမေနှင့်တွဲကာ ကုသလာ၏ရှေ့က ထားသည်။ "ကုသလာ"ကား ထိုဓမ္မ၏ဝိသေသန အပဓာနမျှသာ ဖြစ်သောကြောင့် ကတမေ ဣမေတို့နှင့်မတွဲဘဲ ဓမ္မာ၏ နောက်၌ ထားသည်။

မှတ်ချက်။　　။ များသောအားဖြင့် ဝိသေသနပုဒ်တို့ကို "မဟန္တော ပုရိသော" စသည်၌ကဲ့သို့ ရှေ့က ထားလေ့ရှိသော်လည်း တစ်ရံတစ်ခါ၌မူ နောက်ကလည်းထားနိုင်၏။ ပုံစံကား–ဒေဝဒတ္တ မာနယ ယဇမာရက်–ဒေဝဒတ်ကို ခေါ်ခဲ့၊ အိုးကိုထမ်းဆောင်နေတဲ့သူ" ဟူရာ၌ ယဇမာရက် ဟူသော ဝိသေသနမျိုးတည်း။ [ဤအဋ္ဌကထာအဖွင့်အတိုင်း ဓမ္မာပုဒ်က ပဓာန ဖြစ်သောကြောင့် "ကတမေ+ဓမ္မာ၊ အာဘယ်တရားတို့သည်။ ကုသလာ၊ မည်ကုန်သနည်း"ဟု အနက်ပေးပါ။]

၁။ ဣမသ္မိံ ဟိ။　　။ ဝိတ္ထာရဝါကျတည်း။ နောက်၌ တသ္မာကိုထောက်၍ ဟိကို ကာရဏ စောတကလည်း ကြံပါ။ ထို ဝိတ္ထာရတွင် "ဣမသ္မိံ။ပ။ ဒေသနံဒီပေတွာ"သည် "ပဘေဒတော ဓမ္မာနံဒေသနံ ဒီပေတွာ"၏ အကျယ်တည်း။ "ဣဒါနိ။ပ။ ဒဿေတုံ"ကား "ပဘေဒဝန္တာ ဒဿနတ္ထံ" ၏ အကျယ်တည်း။

အထူးအပြားတို့ဖြင့်။ အနေကပွဘောဒါ၊ တစ်ပါးမကများသော အပြားရှိသော ဓမ္မတို့ကို (ဒေသေတဗ္ဗာ၊ ဟောထိုက်ကုန်၏။) တသွာ[1]၊ ကြောင့်။ အယံ၊ ဤ အဘိဓမ္မာ ဒေသနာသည်။ ဝေါဟာရဒေသနာ၊ ဝေါဟာရဒေသနာသည်။ နုမဟုတ်။ (တသွာ၊ ကြောင့်။ ဝါ၊ ထိုသို့ 'ဝေါဟာရဒေသနာ မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) ဣဒ၊ ဤ အဘိဓမ္မာဌ်။ [2]ဓမ္မာဒေ၀၊ တို့ကိုသာ။ ဒေသေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ တေ စ၊ ထို ဓမ္မတို့ကို လည်း။ အနေကပွဘေဒတော၊ တစ်ပါးမကများသော အပြားအားဖြင့်။ ဒေသေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဓမ္မမတ္တတော၊ ဓမ္မသာမညအားဖြင့်။ နု ဒေသေတဗ္ဗာ၊ မဟောထိုက်ကုန်။ (ကသွာ၊ နည်း။) ဟိယသွာ၊ ကြောင့်။ ပဘေဒတော၊ ကုသိုလ်စသော အပြားအားဖြင့်။ ဒေသနာ၊ ဟောကြောင်း ဒေသနာတော်သည်။ ဃနဝိနိဗ္ဘောဂ ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏာ၀ဟာ၊ ဃနဝိနိဗ္ဘောဂဉာဏ်, ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ကို ဆောင်နိုင်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်တည်း။

ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ (ဣတိတစ်လုံးကျေ။) [အကျယ်စွဲလိုလျှင် "ဣတိ၊ ထိုသို့ ဝေါဟာရဒေသနာ မဟုတ်သည့်အတွက် ဤ အဘိဓမ္မာ၀ယ် ဓမ္မတို့၏သာ

၁။ တသွာ။ ။ ဤ တသွာကို "ကုသလာ ဓမ္မာတိ။ပ။ ဒီပေတွာ"၌ လုမ်းစပ်။ တသွာကိုလည်း ရှေ့ ၂-ဝါကျ၏အနက်ကို စွဲရ၏။ ထို့ကြောင့် ဦးကာ၌ နောက်လာမည့် အကြောင်းပြကိုပါယူ၍ "အဝေါဟာရဒေသနတော ဓမ္မာနုမေ၀ ဒေသေတဗ္ဗတ္တာ" ဟု ပထမ၀ါကျ၏ အနက်ကိုလည်းကောင်း၊ "တေသဉ္စ။ပ။ ပဘေဒ၀န္တာနံ ဒေသေတဗ္ဗတ္တာ"ဟု ဒုတိယ၀ါကျ၏ အနက်ကိုလည်းကောင်း တသွာ၏စွဲနက်အဖြစ်ဖြင့် ဖွင့်ပြသည်။

၂။ ဓမ္မာ၀ေ။ပ။ ဟောတိတိ။ ။တသွာဟူသော ဟိတ်ကိုပင် အကြောင်းနှင့်တကွ အကျယ်ပြသော စကားတည်း။ ထို့ကြောင့် တသွာနှင့် "ဓမ္မာ၀ေ။ပ။ ဟောတိတိ"ကို အနက်အရတူဟု မှတ်ပါ။ မှန်၏-ဓမ္မာ ၀ေ ဣဒေသေသဗ္ဗာကို နောက်က ဣတိနှင့်တွဲလိုက်လျှင် တသွာ၏ ပထမစွဲနက်နှင့် ထပ်တူကျ၏။ "နာယံ ဝေါဟာရဒေသနာ"ကား ထိုဟိတ်၏အကြောင်းပြတည်း။ "ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တ၀ါ" စသည်ဖြင့် နာမည် ပညတ်ကိုပြသော သုတ္တန်ဒေသနာမဟုတ်သောကြောင့် နိသတ္တ နိဇ္ဇီ၀ဓမ္မတို့ကိုသာ ဟောထိုက်သည်-ဟူလို။

ထို့ပြင်-"တေစ။ပ။ ဒေသေတဗ္ဗာ၊ နဓမ္မမတ္တတော" ကို ဣတိနှင့် တွဲလိုက်လျှင် တသွာ၏ ဒုတိယစွဲနက်နှင့် ထပ်တူကျ၏။ "ပဘေဒတော ဟိ။ပ။ ဝဟာ ဟောတိ" ကား ထိုဟိတ်၏အကြောင်းပြတည်း။ "ကုသိုလ်ဓမ္မ အကုသိုလ်ဓမ္မ" စသည်ဖြင့် ခွဲခြားရှု ဟောအပ်သော ဒေသနာတော်သာလျှင် ဃနဝိနိဗ္ဘောဂဉာဏ် ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် တို့ကို ဆောင်နိုင်သောကြောင့် ကုသိုလ် အကုသိုလ်စသော အနေကပဘေဒအားဖြင့် ဟောထိုက်သည်-ဟူလို။

ဟောထိုက်ကုန်သည်၏ အဖြစ် (ပထမစွဲနှက်။) ပဘောဒဒေသနာ၏ ယနဝိနိဗ္ဘောဂ ဉာဏ်[1] ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်[2] ကို ဆောင်နိုင်သည့်အတွက် တစ်ပါးမက များသော အပြားအားဖြင့် ဟောထိုက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ဒုတိယစွဲနှက်။) ဤသို့စွဲပါ။] ကုသလာ ဓမ္မာတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ သို့။ ပဘောဒတော၊ အားဖြင့်။ ဓမ္မာနံ၊ ဓမ္မတို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ ဒေသနံ၊ ဟောကြောင်းဖြစ်သော မာတိကာဒေသနာတော်ကို။ ဒီ ပေတွာ၊ ပြတော် မူပြီး၍။ ဣဒါနိ၊ ၌။ တေန ပဘောဒေန၊ ထိုကုသိုလ်စသော အပြားအားဖြင့်။ ဒေသေတဗ္ဗာ၊ ဟောထိုက်ကုန်သော။ ယေ ဓမ္မာ၊ အကြင်ဓမ္မတို့သည်။ (သန္တိ။)တေ၊ ထို ဓမ္မတို့ကို။ ဒဿေတုံ၊ ဝှာ။ ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာတိ၊ ဟူ၍။ အယံ ပဒါ နုက္ကမော၊ ဤပုဒ်တို့၏အစဉ်ကို။ ကတော၊ ပြုတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ။ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ၏။

[3]ဟိ၊ လဒ္ဓဂုဏ်ကို ဆိုဦးအုံ့။ [ရှေးနိဿယ၌ ယုတ္တိဒဋ္ဌိလည်း စွဲသေး၏။] ပဘောဒဝန္တေသု၊ အထူးအပြားရှိသော ဓမ္မတို့ကို။ ဒဿိတေသု၊ ရှေးဦးစွာ ပြအပ်

၁။ ယနဝိနိဗ္ဘောဂဉာဏ်။ ။ ကုသလာ–စသော ခွဲခြားမှု မပါဘဲ "ဓမ္မာ"ဟု သာမည အားဖြင့် ဟောလိုက်လျှင် ဓမ္မ တစ်မျိုးတည်း ဖြစ်နေသောကြောင့် ဓမ္မသမူဟ(တရားအပေါင်း) ဓမ္မသန္တာန (တရားအစဉ်အတန်း)ဖြစ်၍ တစ်ခဲနက် တစ်ခုတည်းဖြစ်နေ၏။ ထိုသို့ တစ်ခဲနက် ပေါင်းစုနေသော တရားတို့တွင် "ကုသလာ ဓမ္မာ–ဤတရားသည် ကုသိုလ်၊ အကုသလာဓမ္မာ–ဤတရားကား အကုသိုလ်"စသည်ဖြင့် ခွဲခြား၍ ဟောတော်မူအပ်သော ပဘောဒဒေသနာ (မာတိကာ)သည် ထို တစ်ခဲနက် အပေါင်းအစုကို ခွဲခြားနိုင်ရကား ယနဝိနိဗ္ဘောဂဉာဏ်ကို ဖြစ်စေနိုင်သည်။ [ယန–တစ်ခဲနက်တစ်ခုတည်းကို+ဝိနိဗ္ဘောဂ–အသီးသီး ပြုတတ် ခွဲခြားတတ်သော ဉာဏ်။]

၂။ ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်။ ။ "ကုသလာ ဓမ္မာ အကုသလာ ဓမ္မာ" စသည်ဖြင့် အကြောင်းတရားစုကို လည်းကောင်း၊ "အဗျာကတာ ဓမ္မာ" စသည်ဖြင့် အကျိုးတရားစုကို လည်းကောင်း၊ ခွဲခြား၍ပြသောကြောင့် ပဘောဒဒေသနာ (မာတိကာ) သည် ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ ဉာဏ်ကိုလည်း ဖြစ်စေနိုင်၏။ [ကုသလာဒီ ဓမ္မာနံ အဗျာကတာဒီအတ္ထာနံ စ ဒီပနတော ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါဒိဉာဏာနု အာဝဟတိ။ ... ဋီကာ။]

[4]၃။ ပဘောဒဝန္တေသုဟိ။ ။ လဒ္ဓဂုဏ်ဝါကျတည်း။ အကျယ်နိဒ္ဒေသ၌ "ကတမေ ဓမ္မာ"ဟု ပဘောဒဝန္တ ဓမ္မတို့ကို ရှေးဦးစွာပြ၍ "ကုသလာ"စသည်ဖြင့် ပဘောဒကို နောက်မှပြခြင်းသည် အဘယ် အကျိုးရှိသနည်း–ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ပဘောဒဝန္တေသုဟိ" စသည်ကို မိန့်သည်။ "ကတမေ ဓမ္မာ=ဘယ်တရားတွေပါလိမ့်ဟု" ဓမ္မတို့က မေးသင့် ပြောသင့်သော ပဓာနဖြစ်၍ ရှေ့၌ထားခြင်း၊ ကုသလာ–စသည်တို့က ဝိသေသန–မျှသာဖြစ်သည့်အတွက် နောက်၌ထားခြင်းသည် လောကတွင် သင့်မြတ်သော ယုတ္တိရှိခြင်း၊ သိလွယ် နားလည်လွယ်ခြင်း အကျိုးရှိသည်–ဟူလို။

ကုန်ပြီးသော်။ ဝါ၊ ရှေးဦးစွာပြုအပ်ကုန်ပြီးမှ။ ပဘောဒေါ၊ ကုသိုလ်စသော အထူး အပြားသည်။ ဝါ၊ ကို။ ဒဿီယမာနော၊ ပြုအပ်သော်။ ယုဇ္ဇတိ၊ သင့်လည်းသင့်၏။ သုဝိညေယ္ယာ စ၊ လွယ်ကူစွာ သိနိုင်သည်လည်း။ ဟောတိ။ ဣတိ၊ ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာအဖွင့် အပြီးတည်း။

["ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ" ဟူသော ပုစ္ဆာ၏ အခြားမဲ့၌ "ဖဿော ဟောတိ၊ ဝေဒနာ ဟောတိ" စသည်ဖြင့် ကုသိုလ်တရားတို့ကို ပြတော်မမူဘဲ အာဘယ်အကျိုးငှာ "ယသ္မိं သမယေ ကာမာဝစရံ ကုသလံ စိတ္တံ" စသည်ဖြင့် "သမယ၌ စိတ်ကို အကျယ်ညွှန်ပြတော်မူပါလိမ့်မည်နည်း"ဟု အဘိဓမ္မာတရား နာသူတို့မှာ စဉ်းစားဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ဣဒါနိ။ပ။ သမယေ နိဒ္ဒိသိစိတ္တံ"စသည် ကို မိန့်တော်မူသည်။]

[1]ဣဒါနိ၊ ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာကို ပြတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌။ ယသ္မိं သမယေ။ပ။ စိတ္တန္တိ ဧတ္ထ၊ ဟူသော ဤစကားရပ်၌။ ...မုနိ၊ မြတ်စွာ ဘုရားသည်။ [2]စိတ္ထေန၊ ဝိသေသန–ဖြစ်သော စိတ်ဖြင့်။ သမယံ၊ ဝိသေသျှဖြစ်သော သမယကို။ နိယမေတ္ဝာန၊ မှတ်သားပြီး၍။ (အထူးပြုပြီး၍။) တတ္ထ၊ ထိုစိတ်ဖြင့် မှတ်သားအပ်သော သမယ၌။ ဧမ္မေ၊ ကုသိုလ်စသော တရားတို့ကို။ ပဘောဒတော၊ ဖဿ ဝေဒနာ–အစရှိသော အထူးအပြားအားဖြင့်။ ဒီပေတုံ၊ ပြတော်မူခြင်းငှာ။ သမယေ၊ ဝိသေသနဖြစ်သော သမယ၌။ စိတ္တံ၊ ဝိသေသျှဖြစ်သောစိတ်ကို။ နိဒ္ဒိသိ၊ အကျယ်ညွှန်ပြတော်မူပြီ။

၁။ ဣဒါနိ။ပ။ နိဒ္ဒိသိစိတ္တံ။ ။ [ဣဒါနိနှင့် တူပုဒ်တို့၏ စပ်ဖို့ရာ "ဧဝံ ဝိနိ ဆူယော ဝေဒိတဗ္ဗော"ဟု ယောဇနာထည့်သည်။ ထိုသို့မထည့်ဘဲ နိဒ္ဒိသိ၌စပ်လျှင်လည်း သင့်စရာရှိ၏။] ယခုအခါ "ယသ္မိं။ပ။ စိတ္တံ" ဟူသော ဤစကားရပ်ထဲက "ယသ္မိံသမယေ"အရ သမယ၌ စိတ်ကို အကျယ်ညွှန်ပြတော်မူသည်–ဟူလို။ "စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ" ဟု အကျဉ်းပြခြင်း မဟုတ်ဘဲ "ယသ္မိं သမယေ ကာမာဝစရံ။ပ။စိတ္တံ"ဟု အကျယ်ပြခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် "နိဒ္ဒိသိ"ဟု ဆိုသည်။

၂။ စိတ္ထေန။ပ။ ပဘောဒတော။ ။ "အာဘယ်အကျိုးငှာ သမယ၌ စိတ်ကို အကျယ်ညွှန်ပြ ပါသနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "စိတ္ထေန။ပ။ ပဘောဒတော" ဟု မိန့်သည်။ "ယသ္မိं သမယေ"ဟု အနိယမ သမယဖြင့် "စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ"ဟု စိတ်ကိုရှေးဦးစွာ မှတ်သားပြီး၍ ထိုမှတ်သားအပ်သော စိတ်ဖြင့် "တသ္မိं သမယေ"ဟု နိယမသမယကို မှတ်သားပြီးလျှင် ထို သမယ၌ ဖြစ်ကြသော ကုသိုလ်စသော တရားတို့ကို "ဖဿောဟောတိ"စသည်ဖြင့် ခွဲခြားမှု ပြခြင်းငှာ သမယ၌ စိတ်ကို ညွှန်ပြတော်မူသည်–ဟူလို။

[3]ဟိ၊ ချဲ့။ ယသ္မိं သမယေ။ပ။ စိတ္တန္တိ၊ ဟူ၍။ နိဒ္ဒိသန္ဟော၊ အကျယ်ညွှန်ပြတော်မူသော။ ဘဂဝါ၊ သည်။ သမယေ၊ သမယဋ္ဌေ။ စိတ္တံ၊ ကို။ နိဒ္ဒိသိ၊ ပြီ။ ကိံ ကာရဏာ၊ အဘယ်အကြောင်းကြောင့်။ (သမယေ၊ ဋ္ဌေ။ စိတ္တံ၊ ကို။ နိဒ္ဒိသိ၊ အကျယ် ညွှန်ပြတော်မူသနည်း။) [4]သမယနိယမိတေန၊ သမယဖြင့် မှတ်သားအပ်သော။ (သမယဖြင့် အထူးပြုအပ်သော။) တေနစိတ္တေန၊ ဖြင့်။ (နိယမေတွာန–ဋ္ဌစပ်။) [5]ပရိယောသာနေ၊ အဆုံးဋ္ဌ။ တသ္မိं သမယေတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ သို့။ သမယံ၊ ကို။ နိယမေတွာန၊ မှတ်သားပြီး၍။ (အထူးပြုပြီး၍။) [6]အတ၊ ထိုမှနောက်ဋ္ဌ။ (နိယမေတွာန၊ အတ–တို့ကို ဟောခေတုံဋ္ဌ–လှမ်းစပ်။) သမယနာနတ္တော၊ သမယတို့၏ ထူးကွဲသည်၏ အဖြစ်သည်။ ဝိဇ္ဇမာနေပိ၊ ထင်ရှားရှိပါသော်လည်း။ (စိတ္တနိယမိတေ သမယေ–ဋ္ဌ စပ်။) [7]ယသ္မိं သမယေ၊ အကြင်သမယဋ္ဌ ။ စိတ္တံ၊ သည်။ (ဥပ္ပန္နံ၊ သည်။ ဟောတိ၊

၁။ ယသ္မိं သမယေ။ပ။ စိတ္တန္တိ ဟိ။ ။ ရှေ့ဂါထာကိုချဲ့သော စိတ္တာရဝါကျတည်း။ ဤအကျယ်၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ရှင်းလင်းစွာ နားလည်ဖို့ရာ ပါဠိတော်ကို ကြည့်လိုက်ပါဦး၊ အကျယ်ညွှန်ပြတော်မူသော ဘုရားရှင်သည် ပါဠိတော်ဋ္ဌ "ယသ္မိं သမယေ ကာမာဝစရံ ကုသလံစိတ္တं"ဟု သမယဋ္ဌ စိတ်ကို အကျယ် ညွှန်ပြတော်မူသည်မည်၏။ [နောက်ဋ္ဌ "ဓမ္မေ ဟောခေတုံ"ကို မျှော်၍ "ကိံ ကာရဏာ"ဟု ပုစ္ဆာဝါကျ အပိုထည့်သည်၊]

၂။ တေန သမယနိယမိတေန စိတ္တေန။ ။ "ယသ္မိं သမယေ စိတ္တံ "ဟု ဆိုသော ကြောင့် ထိုစိတ္တံကို "သမယဖြင့် မှတ်သားအပ်သောစိတ်"ဟု ဆိုသည်။ ဤစကားသည် ဂါထာတွင်ဋ္ဌ စိတ္တေနဓ၏ အကျယ်တည်း။

၃။ ပရိယောသာနေ။ပ။နိယမေတွာန။ ။ "ယသ္မိं သမယေ။ပ။ ယံယံဝါပနာရဗ္ဘ" ဟု အနိယမဝါကျ ဆုံးသည်ကို "ပရိယောသာန"ဟု ဆိုသည်။ ထို ပနာရဗ္ဘ–အဆုံး၏နောက်ဋ္ဌ "တသ္မိं သမယေ"ဟု ပါဠိတော်ဋ္ဌရှိသောကြောင့် "ပရိယောသာနေ တသ္မိं သမယေတိ"ဟု ဆိုသည်။ ထို "တသ္မိं သမယေ" အရ သမယဟူသည် "ထိုစိတ်ဖြစ်ရာအခါဋ္ဌ"ဟု စိတ်ဖြင့် မှတ်သားအပ် အထူးပြုအပ်သော သမယတည်း။ ထို့ကြောင့် "ဧဝံ သမယံ နိယမေတွာန"ဟု ဆိုသည်။ [ဤစကားသည် "စိတ္တေန သမယံ နိယမေတွာန"၏ အကျယ်တည်း။]

၄။ အတ။ပ။ နာနတ္တော။ ။ အတကို ပစ္စာဟု ဋီကာဖွင့်သောကြောင့် အတ–သဒ္ဒါ၏ အဓိကာရမဂ်လ–စသော အနက်တို့တွင် အပါဒါနအနက်တည်း။ ထိုအပါဒါန်၏စပ်ဖို့ရာ ပစ္စာကိုထည့်၍ ဖွင့်သည်ဟု ကြံပါ။ အနုဋီကာဋ္ဌကား အတ–သဒ္ဒါသည်ပင် ပစ္စာအနက်ဟောဟု ဖွင့်သည်။ ဟောနေသမယ ဂမနသမယ သယနသမယ–စသောအားဖြင့် အမျိုးမျိုး၊ သမဝါယခဏ စသော အနက်အမျိုးမျိုးကို "သမယနာနတ္တ"ဟု ဆိုသည်။

၅။ ယသ္မိं။ပ။စိတ္တနိယမိတေ သမယေ။ ။ "ယသ္မိं သမယေ။ပ။ ဟောတိတိ"ကား စိတ္တနိယမိတ သမယဋ္ဌ ဖဿ ဝေဒနာ–စသော တရားတို့၏ဖြစ်ပုံကို ပြသော အာကာရဝါကျ

၏။) တသို့ယေဝ သမယေ၊ စိတ်၏ဖြစ်ရာ ထို သမယ၌သာလျှင်။ ဖဿော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဝေဒနာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ စိတ္တနိယမိတော၊ စိတ်ဖြင့် မှတ်သားအပ်သော။ (စိတ်ဖြင့်အထူးပြုအပ်သော။) တသို့ သမယေ၊ ၌။ သန္တတိသမူဟ ကိစ္စရမ္မဏ ဃနဝသေန၊ သန္တတိဃန, သမူဟဃန, ကိစ္စဃန, အာရမ္မဏဃနတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဒုရနုဗောဓပွဘေဒေ၊ ခဲယဉ်းသဖြင့် သိအပ်သော အထူးအပြားရှိကုန်သော။ (ဒု-သဒ္ဒါသည် ကိစ္ဆ-အနက်ဟော။) ဝါ၊ သာမန်ဉာဏ်ရှင်တို့ မသိနိုင်သော အထူးအပြားရှိကုန်သော။ (ဒု-သဒ္ဒါသည် အဘာဝ-အနက်ဟော။) ဖဿ ဝေဒနာဒယော၊ ဖဿ, ဝေဒနာ-အစရှိကုန်သော။ ဧတေ ဓမ္မေ၊ ထို တရားတို့ကို။ ဗောဓေတုံ၊ သိစေခြင်းအကျိုးငှာ။ ဝါ၊ သိစေလိုခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ [ကိ ကာရဏာနှင့် လျော်အောင် အဓိပ္ပာယ်နက်။] (သမယေ၊ ၌။ စိတ္တံ၊ ကို။ နိဒ္ဒိသိ၊ ညွှန်ပြတော်မူပြီ။) ဣတိ၊ ကား။ အတ္ထော၊ ဂါထာ၏ အကျယ်အနက်တည်း။

{ယသ္မိं သမယေ ကာမာဝစရံ ကုသလံ စိတ္တံ-ပုဒ်တို့၏ အပေါင်းအနက်ကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ အစိတ်အနက်ကို ပြလိုသောကြောင့် "ဣဒါနိ" စသည်မိန့်။}

ဣဒါနိ၊ အပေါင်းအနက်ကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။ ယသ္မိं သမယေတိအာဒီသု၊ ယသ္မိं သမယေ-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ အယံ၊ ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အနုပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ၊ အစဉ်အတိုင်းဖြစ်သော ပုဒ်တို့၏အဖွင့်တည်း။ ယသ္မိं တံ (ဧသော သဒ္ဒေါ)၊ ယသ္မိं-ဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်။ အနိယမတော၊ မည်သည့် သမယဟု မှတ်သားခြင်းမရှိသောအားဖြင့်။ ဘုမ္မနိဒ္ဒေသော၊ တည်ရာ အာဓာရ-ကို ညွှန်ပြကြောင်းသဒ္ဒါတည်း။ သမယေတိ (ဣဒံ ဝစနံ) ၊ သမယေ-ဟူသော ဤ သဒ္ဒါသည်။ အနိယမနိဒ္ဒိဋ္ဌပရိဒီပနံ၊ ယသ္မိं-ဟူသော အနိယမဖြင့် ညွှန်ပြအပ်ပြီးသော သမယကို ထင်ရှားပြကြောင်း သဒ္ဒါတည်း။ ဧတ္တာဝတာ၊ ဤမျှအတိုင်းအရည်ရှိသော ယသ္မိं သမယေ ဟူသော သဒ္ဒါ ၂-ပါးအပေါင်းဖြင့်။ အနိယမတော မည်သည့်သမယဟု မှတ်သားခြင်းမရှိသောအားဖြင့် သမယော၊ သည်။ ဝါ၊ ကို နိဒ္ဒိဋ္ဌော၊ ညွှန်ပြအပ်ပြီးသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထို ယသ္မိं သမယေ-အစရှိသော ပါဠိရပ်၌။ သမယသဒ္ဒေါ၊ သည်။ ဝါ၊ ကို၊ (ဒီသတိ-၌ စပ်။)-

---

တည်း။ ဧဝံကား- ထို အာကာရကိုညွှန်သော နိဒဿနတ္တ နိပါတ်တည်း။ [တသို့ စိတ္တနိယမိတော။ပ ဗောဓေတုံ"သည် ဂါထာ၌လာသော "ဝမ္မေတတ္ထပဘေဒတော ဒီပေတုံ"၏ အကျယ်တည်း သန္တတိ သမူဟ-စသော ယနတို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဋီကာ၌ရှုပါ။]

သမဝါယေ၊ အကြောင်းအပေါင်းဟူသော အနက်၌လည်းကောင်း။ ဝါ၊ အကြောင်းညီညွတ်ခြင်းဟူသော အနက်၌ လည်းကောင်း။ ခဏေ၊ အခွင့်ဟူသော အနက်၌လည်းကောင်း။ ကာလေ၊ အခါဟူသော အနက်၌လည်းကောင်း။ သမူဟေ၊ အပေါင်းဟူသော အနက်၌လည်းကောင်း။ ဟေတုဒီဋ္ဌိသု၊ အကြောင်းဟူသော အနက်,အယူဟူသော 'အနက်တို့၌လည်းကောင်း။ ပဋိလာဘေ၊ ရခြင်းဟူသော အနက်၌လည်းကောင်း။ ပဟာနေ စ၊ ပယ်ခြင်းဟူသော အနက်၌လည်းကောင်း။ ပဋိဝေဓေ စ၊ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော သဘောဟူသော အနက်၌လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ဉာဏ်ဟူသော အနက်၌လည်းကောင်း။ ဒီဿတိ၊ ထင်ရှားဏ်။ ဝါ၊ တွေ့မြင်အပ်ဏ်။

တထာ ဟိ၊ ထိုစကား မှန်ဏ်။(တစ်နည်း) တထာ ဟိ၊ ထိုစကားကို ချဲ့ဦးအုံ့။ အသ၊ ထိုသမယ–သဒ္ဒါဏ်။ (သမဝါယော အတ္ထော–စသည်၌ စပ်။) ကာလဟု၊ အခါကိုလည်းကောင်း။ သမယဟု၊ အကြောင်းညီညွတ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း။ ဥပဒါယ၊ ဉာဏ်ဖြင့်ယူ၍။ (စဉ်းစားနှိုင်းချိန်၍။) သေ့ပါ၊ နက်ဖြန်၌လည်း။ အပ္ပေဝနာမ ဥပသက်မေယျာမ၊ လာနိုင်ကုန်တန်ရာဏ်။ ဝါ၊ လာဖို့ရာ မသေချာကုန်။ ဣတိ ဧဝမာဒီသု၊ ဤသို့ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ သမဝါယော၊ အကြောင်းညီညွတ် ခြင်းဟူသော။ အတ္ထော၊ သည်။ ဒီဿတိ၊ ဏ်။...ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ (ယော သြကာသော၊ အကြင် အခွင့်ကို။) ဗြဟ္မစရိယဝါသာယ၊ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယကို ကျင့်သုံးခြင်းငှာ။ ခဏော စ၊ ခဏဟူ၍လည်းကောင်း။ သမယော စ၊ သမယဟူ၍လည်းကောင်း။ (ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်ဏ်။ သော သြကာသော၊ သည်။) ဧကောဝ ခေါ၊ တစ်ခုတည်းသော ထထာဂတုပ္ပါဒ–စသော နဝမခဏာသာတည်း။ ဣတိ ဧဝမာဒီသု၊ တို့၌။ ခဏော၊ အခွင့်ဟူသော။ (အတ္ထော။ ဒီဿတိ၊ ဏ်။) ဉဏသမယော၊ အပူဏ်အခါလည်း ကောင်း။ ဝါ၊ ပူချိန်လည်းကောင်း။ ပရိဠာဟသမယော၊ အအိုက်ဏ်အခါလည်းကောင်း။ ဝါ၊ အိုက်ချိန်လည်းကောင်း။ ဣတိ ဧဝမာဒီသု၊ တို့၌။ ကာလော၊ အခါဟူသော။ (အတ္ထော။ ဒီဿတိ၊ ဏ်။)... ပဝနသို့၊ ကပိလဝတ်ပြည်ဏ်အနီး တောအုပ်ကြီး၌။ မဟာသမယော၊ များစွာသော အပေါင်းသည်။ ဝါ၊ ကြီးကျယ်သော အစည်းအဝေး သည်။ (ဟောတိ၊ ဖြစ်ပါဏ်။) ဣတိ ဧဝမာဒီသု။ သမူဟော၊ အပေါင်းဟူသော။ (အတ္ထော ဒီဿတိ။)

ဘဒ္ဒါလိ၊ ဘဒ္ဒါလိ။ တေ၊ သည်။ သမယေယောပိ၊ သိက္ခာပုဒ် ဖြည့်ကျင့်ခြင်းဏ် အကြောင်းသည်လည်း။ ဝါ၊ ကိုလည်း။ အပ္ပဋိဝိဒ္ဓော၊ ထိုးထွင်း၍ မသိအပ် သည်။ အဟောတိ။ ပြီ။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ သာဝတ္ထိယံ၊ ၌။ ဝိဟရတိ၊

၏။ ဘဂဝါပိ၊ သည်လည်း။ မ၊ ငါ့ကို။ ဓာနိသတိ၊ သိတော်မူလိမ့်မည်။ (ကိ၊ အဘယ်သို့ သိတော်မူပါလိမ့်မည်နည်း၊) ဘဒ္ဒါလိ နာမ၊ ဘဒ္ဒါလိမည်သော။ ဘိက္ခု၊ သည်။ သတ္တု၊ ငါဘုရား၏။ သာသနေ၊ သာသနာတော်၌။ သိက္ခာယ၊ သိက္ခာ၌။ အပရိပူရကာရီ၊ ဖြည့်ကျင့်မူကို ပြုလေ့မရှိ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဓာနိသတိ၊ သိတော်မူလိမ့်မည်။ ဘဒ္ဒါလိ၊ လိ။ တေ၊ သည်။ အယမ္ပိ သမယော၊ ဤ သိက္ခာပုဒ် ဖြည့်ကျင့်ခြင်း၏ အကြောင်းသည်လည်း။ ဝါ၊ ကိုလည်း။ အပ္ပဋိဝိဇ္ဇော အဟောသိ၊ ဣတိ ဧဝမာဒိသု။ ဟေတု၊ အကြောင်းဟူသော။ အတ္ထော ဒီသတိ။

တေန ခေါ ပန သမယေန၊ ၌။ ဥဂ္ဂါဟမာနော၊ ဥဂ္ဂါဟမာန–မည်သော။ သမဏာမုဏ္ဍိကာပုတ္တော၊ ရဟန်းဦးပြည်းမ၏ သားဖြစ်သော။ ပရိဗ္ဗာဇကော၊ သည်။ သမယပ္ပဝါဒကေ၊ အယူကို အပြားအားဖြင့် ပြောဆိုရာဖြစ်သော။ တိန္ဒုကာစိရေ၊ တည်ပင် အစဉ်အတန်းရှိသော။ (တည်ပင် အစဉ်တို့ဖြင့် ကာရံအပ်သော။) ဧကသာလကေ၊ ဧကသာလက မည်သော။ မလ္လိကာယ၊ မလ္လိကာ မိဖုရား၏။ အာရာမေ၊ အရံ၌။ ပဋိဝသတိ၊ နေ၏။ ဣတိ ဧဝမာဒိသု၊ တို့၌။ ဒိဋ္ဌိ၊ အယူဟူသော။ (အတ္ထော ဒီသတိ။) ဒိဋ္ဌေ ဧမ္မေ၊ မျက်မှောက်ထင်ထင် တွေ့မြင်အပ်သော သဘောဌ်။ ဝါ၊ ပစ္စက္ခအတ္ထဘောဌ်။ ယော အတ္ထော စ၊ အကြောင် စီးပွား သည်လည်းကောင်း။ သမ္ဘရာယိကော၊ တမလွန်ဘဝ၌ယှဉ်သော။ ယော အတ္ထော စ၊ သည်လည်းကောင်း။ (အတ္ထိ၏။) ဥဘော၊ ၂–မျိုးကုန်သော။ တေ အတ္ထေ၊ ထို စီးပွားတို့ကို။ ယောဓိရော၊ အကြင်ပညာရှိသည်။ အဓိဂဏှာတိ၊ ယူနိုင်၏။ (ပါဠိတော်အတိုင်းထည့်။) အတ္ထာဘိသမယာ၊ အစီးအပွား ၂–မျိုးကိုရခြင်းကြောင့်။ သော ဓီရော၊ ထို ပညာရှိကို။ ပဏ္ဍိတောတိ၊ ပဏ္ဍိတ်ဟူ၍။ ပဝုစ္စတိ၊ ၏။ ဣတိ ဧဝမာဒိသု။ ပဋိလာဘော၊ ရခြင်းဟူသော။ (အတ္ထော ဒီသတိ။) ...သမ္ဘာ၊ ကောင်းစွာ။ (အကြွင်းမဲ့။) မာနာဘိ သမယာ၊ မာနကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်ခြင်းကြောင့်။ ဒုက္ခသ၊ တေဘူမက ဝဋ်ဒုက္ခ၏။ အန္တံ၊ အဆုံးကို။ အကာသိ၊ ပြုပြီ။ ဣတိ ဧဝမာဒိသု။ ပဟာနံ၊ ပယ်ခြင်းဟူသော (အတ္ထော ဒီသတိ။) [အဓိပ္ပာယ်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာ ဋီကာ–၌ရှုပါ။]

ဒုက္ခသ၊ ဒုက္ခသစ္စာ၏။ ပီဠနဋ္ဌော၊ မိမိကိန်းရာ သတ္တဝါကို ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်ခြင်း အနက်သဘောသည်လည်းကောင်း။ သန္တာပဋ္ဌော၊ ကောင်းစွာရောက်၍ အကြောင်းတရားတို့သည် ပြုစီမံအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောသည်လည်းကောင်း။ သင်္ခတဋ္ဌော၊ ဒုက္ခ ဒုက္ခတာ– အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်

ပြင်းစွာ ပူလောင်ခြင်းအနက် သဘောသည်လည်းကောင်း။ ဝိပရိဏာမဇ္ဇော[1]၊ ဇရာ မရဏ ၂–ပါးသည် ဖောက်ပြန်စေအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောသည် လည်းကောင်း။ အဘိသမယဇ္ဇော၊ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်သော အနက်သဘောတည်း။ ၀၊ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သောဉာဏ်၏ အာရုံဖြစ်သော အနက်သဘောတည်း။ ဣတိ ဧဝမာဒီသု၊ တို့၌။ ပဋိဝေဓော၊ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်သော သဘောဟူသော။ ၀၊ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ဉာဏ်ဟူသော။ (အတ္ထော ဒီသတိ။)

[အမှာ။　　။"တထာဟိ" ၌ ဟိ–ကို ဥပဂဟေတုဖောတက–ကြ၍ လည်းကောင်း၊ တထာကို တသ္မာအနက်ကြ၍လည်းကောင်း တစ်နည်း အနက်ပေးဟန်ကို ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ ဘာသာဋ္ဌိကာ၌ ပြထားပြီ။]

ဇ၀ံ၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ အနေကေသု၊ များစွာကုန်သော။ သမယေသု၊ သမယတို့တွင်။ ၀၊ သမယ၏ အနက်တို့တွင်။ သမ၀ါယော၊ အကြောင်းအပေါင်းဟူသော။ (သမယော၊ သမယလည်းကောင်း။) ခဏော၊ အခွင့်ဟူသော။ (သမယော၊ လည်းကောင်း။) ကာလော၊ အခါဟူသော။ (သမယော၊ လည်းကောင်း။) သမူဟော၊ အပေါင်းဟူသော။ (သမယော၊ လည်းကောင်း။) ဟေတု၊ အကြောင်းဟူသော။ (သမယော) စ၊ လည်းကောင်း။ [ဇ၀–အနက်မရှိ။] (ဣတိ၊ သို့။) ပဋ္ဌပိ၊ ၅–ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဇေတေ သမယာ၊ ဤ သမယတို့ကို။ ၀၊ ဤ သမယ၏ အနက်တို့ကို ဣဓ၊ ဤကုသိုလ်အရာ၌။ ဝိညုနာ၊ ပညာရှိသည်။ ဝိညေယ္ယာ၊ သိထိုက်ကုန်၏။ [ဣဓ–ဟု ဆိုသောကြောင့် "ကုသိုလ်အရာ မဟုတ်သော အကုသိုလ်နှင့် အချို့အဗျာကတ–အရာ၌ ဤ ၅–နက်လုံး မရနိုင်"ဟု မှတ်ပါ။]

ဟိ၊ချဲ့. [ဤ ဟိ၏ ဝိတ္ထာရ–နယ်ကား ဟေတု၏ ဝိတ္ထာရ–ကုန်ရာ "အနေက ဘာ၀ေါ ဝေဒိတဗ္ဗော" တိုင်အောင်တည်း။] ယသ္မိ။ပ။ ကုသလန္တိ၊ ဟူသော။

---

[1] ဝိပရိဏာမ။ ။ ဝိပရိဏာမော ဇရာယ မရဏေနစတိ ဒ္ဝိဓာ ဝိပရိဏာမေတဗ္ဗတာ။– (သာရတ္ထဋီကာ။) ဇရာသည်လည်းကောင်း၊ မရဏသည်လည်းကောင်း ၂–ပါးသော အပြားသည် ဖောက်ပြန်စေအပ်သည်၏ အဖြစ်။ ဤအတိုင်း နိဿယ၌ အနက်ပေးထား၏။ [ဝိပရိ+နမုဓာတ်၊ ကာရိတ်ကျေ။ ဏ–ပစ္စည်း။] ဤဋီကာကို "ဝိပရိဏာမော၏ ဘာ၀သာ၀နပြ"ဟု ယူလျှင် "ဇရာ မရဏဟူသော ၂–ပါး အပြားအားဖြင့် ဖောက်ပြန်ခြင်း အနက်သဘောသည်လည်းကောင်း"ဟုလည်း ပေးနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ရှေ့၌ ဝိပရိဏာမစမ္ဘဝကို ဤအတိုင်း ပေးခဲ့သည်။ ဤအလို ကာရိက် ပစ္စည်းကျေဖွယ်မလို။

ဣမသို့ ကုသလာဓိကာရေ၊ ဤ ကုသိုလ်အရာ၌။ နဝသု၊ ၉-ပါးကုန်သော။ တေသု သမယေသု၊ ထို သမယတို့တွင်။ ဝါ၊ ထို သမယ၏ အနက်တို့တွင်။ သမဝါယာဒယော၊ သမဝါယ အစရှိကုန်သော။ ပဋ္ဌ၊ ကုန်သော။ ဧတေ၊ သမယာ၊ ဤ သမယတို့ကို။ ဝါ၊ ဤ သမယ၏ အနက်တို့ကို။ ပဏ္ဍိတေန၊ သည်။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သိထိုက်ကုန်၏။ [ဣဓကို "ဣမသို့ ကုသလာဓိကာရေ"ဟုလည်းကောင်း၊ ဧတေ။ပ။ သမယာကို "တေသု။ပ။ပဋ္ဌသမယာ"ဟုလည်းကောင်း၊ ဝိညုနာကို "ပဏ္ဍိတေန"ဟု လည်းကောင်း၊ ဝိညေယျာကို "ဝေဒိတဗ္ဗာ"ဟု လည်းကောင်း အနက်ယောဇနာသည်။]

[ထို ၅-ပါးသော သမယတို့၏ အရကောက်ကို ဆက်၍ ပြလိုသောကြောင့် "တေသု" စသည်ကို မိန့်သည်။]

တေသု၊ ထို ၅-ပါးသော သမယတို့တွင်။ ဝါ၊ ထို ၅-ပါးသော အနက်တို့တွင်။ ပစ္စယာသာမဂ္ဂီ၊ အကြောင်းတို့၏ ညီညွတ်ခြင်းကို။ သမဝါယော၊ သမဝါယ-ဟူ၍။ (ဥယျာ၊ သိထိုက်၏။) ပန၊ ကား။ ဧကောဝ၊ တစ်ခုသာလျှင် ဖြစ်သော။ (ဧဝ ဖြင့် အဋ္ဌကွဏ်းကို ကန့်။) နဝမော၊ အဋ္ဌကွဏ်းကို ထောက်၍ ၉-ခုမြောက်ဖြစ်သော အခွင့်ကို။ ခဏော၊ ခဏဟူ၍။ ဥယျော။ ဝါ၊ သည်သာမကသေး။ စတုရောပိ၊ ၄-ပါးလုံးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ စက္ခာနိ၊ စက်တို့ကို။ (ခဏော၊ ဟူ၍။ ဥယျာနိ၊ သိထိုက်ကုန်၏။)

[1]ဟိ၊ ချဲ့။ သာဓာရဏဖလ နိပ္ဖာဒကတ္တေန၊ ဆက်ဆံသောအကျိုးကို ပြီးစေတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ သဏ္ဌိဘာနံ၊ ကောင်းစွာ တည်ကုန်သော။ ပစ္စယာနံ၊ အကြောင်းတို့၏။ ယာ သော သာမဂ္ဂီ၊ အကြင် ညီညွတ်ခြင်းသည်။ (အတ္ထိ)။ သာ၊ ထို ညီညွတ်ခြင်းကို။ ဣဓ၊ ဤ သမယ၏ အနက်ကိုပြုရာ၌။ သမဝါယောတိ၊ ဟူ၍

၁။ ယာဟိ။ပ။ ဥတ္တမ္ဘာ။ ။ထိုဂါထာကို ချဲ့လို၍ "ယာဟိ" အစရှိသည်ကို မိန့်သည်။ "သာဓာရဏဖလနိပ္ဖာဒကတ္တေ"ဟူရာ၌ အကျိုးတစ်ခုကို အကြောင်းများစွာ ဝိုင်း၍ ဖြစ်စေရသောကြောင့် ထိုအကျိုးကို "သာဓာရဏဖလ (အကြောင်းအများနှင့် ဆက်ဆံသော အကျိုး)"ဟုခေါ်သည်။ ဥပမာ-စက္ခုဝိညာဉ်တည်းဟူသော အကျိုးကို ဖြစ်စေဖို့ရန် စက္ခုပသာဒတည်းဟူသော ဣန္ဒြေ၊ ဥပါရုံတည်းဟူသော ဝိသယ၊ ထိုအာရုံကို နှလုံးသွင်းမှုဟူသော မနသိကာရ၊ အရောင်အလင်းဟူသော အာလောက ဤအကြောင်း ၄-ပါးတို့ ပြည့်စုံရ၏။ ထို့ကြောင့် စက္ခုဝိညာဉ်သည် ဤအကြောင်း ၄-ပါး၏ သာဓာရဏဖလ ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။ ဤအကြောင်း ၄-ပါးတို့၏ အပြည့်အစုံရှိခြင်းကိုပင် "ပစ္စယသာမဂ္ဂီ"ဟု ခေါ်သည်။

၂။ သာမဂ္ဂီ။ ။သမံ ဂယ္ဟတေတိ သမဂ္ဂေါ။ သမံ၊ အလုံးစုံ အကုန်အစင်။ ဂယ္ဟတေ၊ ယူအပ်၏။ ဣတိ သမဂ္ဂေါ။ ဤဝိဂြိုဟ်အရ-အလုံးစုံ အကုန်အစင် ယူအပ်သော (အကျိုး)

ဥာတဗ္ဗာ၊ သီထိုက်၏။ ["ဣဓ၊ ဤ ကုသိုလ်အရာ၌" ဟု ရှေးနိဿယ-ပေး၏။ အကုသိုလ် အဗျာကတ-အရာ၌လည်း အကြောင်းညီညွတ်ခြင်းကို "သမယ"ဟု ခေါ်ရသောကြောင့် "ဣဓ၊ ဤ သမယ၏အနက်ကို ပြုရာ၌"ဟု ပေးလိုက်သည်။] ပန၊ ကား။ ဧကောဝ ခေါ်။ပ။ ဗြဟ္မစရိယဝါ သာယာတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူအပ်သော။ နံဝမော၊ အံ့ဌကွဏ္ဍာ[1] ကို ထောက်၍ ၉-ခုမြောက်ဖြစ်သော။ ခဏောဝ၊ ခဏကိုသာ။ ဧကော ခဏောတိ၊ ဧကော ခဏော ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗော။ [ခဏော ပန ဧကောဝ နဝမောကို "နဝမောဝ ခဏော ဧကော ခဏော"ဟု ဆိုထားသည်။]

တစ်ခုကို ဖြစ်စေဖို့ရန် အကုန်အစင် ယူထားအပ်သော) အကြောင်းသည် သမဂ္ဂမည်၏။ ဤသို့ အကုန်အစင် ပါဝင်ကြသော အကြောင်းကိုပင် ယခုအခါ၌ "ညီညွတ်သော အကြောင်းအပေါင်း"ဟု ခေါ်ကြသည်။ [သမဂ္ဂ၌ "သမ်သဠ္ဂ+ဂဟဏတ်"ဟု ထောမနီမိ ကြသည်။] သမဂ္ဂသာ၊ အကုန်အစင်ပါဝင်သော အကြောင်းအပေါင်း၏။ ဝါ၊ ညီညွတ်သော အကြောင်းအပေါင်း၏။ ဘာဝေါ။ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အကုန်အစင်ပါခြင်းသည်။ ဝါ၊ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ညီညွတ်ခြင်းသည်။ သာမဂ္ဂီ၊ မည်၏။ ထိုပမာယသာမဂ္ဂီကို "သမဝါယ"ဟု ခေါ်သည်။ သမဝေတိ(သံ+အဝ+ဧတိ)၊ တစ်ပေါင်းတည်း သက်ဝင်၍ (ပါဝင်၍) ဖြစ်တတ်၏။ ဣတိ သမဝါယော။ ထို သမဝါယ ကို ပင် "သမယ"ဟု ခေါ်၏။ သဟကာရိကာရဏံ၊ အကျိုးကို အတူပြုလေ့ရှိသော အကြောင်းသည်။ (ဟုတ္တာ။) သန္ဓိမ္ပ၊ တစ်ပေါင်းတည်း။ သမေတိ၊ ကောင်းစွာ ဖြစ်တတ်၏။ ဣတိ သမယော။

၁။ **အဌကွဏ္ဍ။** ။မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယကို ရဖို့ရန်အခွင့်မဟုတ်သောကြောင့် ဘုရားပွင့်နိုက် အပါယ် ၃-ပါး၌ဖြစ်ခြင်း၊ အသက်ရှည်သော အသညသတ် (အရူပ)၌ ဖြစ်ခြင်း၊ ပဋ္ဌန္ဓရစ် အရပ်၌ ဖြစ်ခြင်း၊ မန္ဒိမဒေသ၌ ဖြစ်သော်လည်း မိစ္ဆာအယူရှိနေခြင်း၊ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယ ရလောက်အောင် တိဟိတ်ဉာဏ် မရှိခြင်း ဤ ၇-ပါးနှင့်တကွ ဘုရားပွင့်တော်မမူရာ သာသနာပကာလ၌ ဖြစ်ခြင်း ဤရှစ်ပါးတို့၌ ဖြစ်ခြင်းကို "အကွဏ" ဟုခေါ်သည်။ [အ+ခဏ=မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယကို ရဖို့ရန် အခွင့်မဟုတ်သော ဖြစ်ခြင်း။ အပါယ် ၃-ပါးစသော အရပ်ရှစ်ပါးမျှကို မယူရ။ အပါယ် ၃-ပါးစသော အရပ်၌ ဖြစ်ခြင်းတိုင်အောင်ယူပါ။ ဤရှစ်ပါးကိုပင် "ရပ်ပြစ်ရှစ်ပါး"ဟု ခေါ်ကြသည်။ "အပါယ် ၃-ပါး ဟူရာဝယ် အသုရကာယ်ကို ပြိတ္တာ၌ သွင်းထားသည်။]

နဝမခဏ။ ။ ထိုရှစ်ပါးကို ထောက်၍ ၉-ခုမြောက် ခဏကို "နဝမခဏ"ဟု ခေါ်ရ၏။ ထို ကိုးခုမြောက် ခဏဟူသည်လည်း ဘုရားပွင့်တော်မူရာ အခါတစ်မျိုးသာမက ဘုရားပွင့်တော်မူခြင်း၊ တရားဟောတော်မူခြင်း၊ မိမိက မန္ဒိမဒေသ၌ ဖြစ်ခြင်း၊ တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ခြင်း၊ တရားနာခြင်း ဤ အပေါင်းအစုကိုမှ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယ ဖြစ်ဖို့ရန် အခွင့်ကောင်း ဖြစ်သောကြောင့် "ခဏ" ဟု ခေါ်သည်။ ထို့ကြောင့် "တထာဂတုပ္ပါဒါ ဒိကောဟိ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယသသ ဩကာသော"ဟု ဋီကာ၌လည်းကောင်း၊ "ဣဓ ဘိက္ခဝေ တထာဂတော။ပ။ အတ္ထမညာတုံ" ဟု အဋ္ဌကဝဂ်တွင်ရှိ ဂဟပတိဝဂ်၊ အကွဏ-သုတ်၌ လည်းကောင်း မိန့်သည်။ [ခဏသဒ္ဒါသည်

၀ါ ပန၊ သည်သာ မကသေး။ [တထာဂတုပ္ပာဒါဒိက နဝမကိုသာ ခဏ ခေါ်သည်။ မဟုတ်သေး–ဟူလို။] စတ္တာရိမာနိ။ပ။ ဝတ္တတိတိ ဧတ္ထ။ ဟူသော ဤ ပါဠိရပ်၌။ ပဋိရူပဒေသ၀ါသော၊ ပဋိရူပဒေသ၀ါသ–စက် လည်းကောင်း။ (သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော ´အရပ်၌ နေခြင်းဟူသောစက် လည်းကောင်း။) သပ္ပုရိသူပနိဿယော၊ လည်းကောင်း။ (သူတော်သူမြတ်တို့ကို မှီခိုဆည်းကပ်ခြင်း ဟူသော စက်လည်းကောင်း။) အတ္တသမ္မာပဏိဓိ စ၊ လည်းကောင်း။ (ကိုယ်စိတ် ၂–ပါးကို ကောင်းစွာထားခြင်း ဟူသော စက်လည်းကောင်း။) ပုဗ္ဗေစ ကတပုညတာ၊ ပုဗ္ဗေစ ကတပုညတာ စက် လည်းကောင်း။ ရှေးရှေးဘ၀၌ ပြုအပ်ခဲ့သော ကောင်းမှု ရှိသူ၏အဖြစ်ဟူသော စက်လည်းကောင်း။) ဣတိ၊ သို့။ စတ္တာရိ၊ သော။ ယာနိ ဧတာနိ စဏ္ဍာနိ၊ အကြင် သို့သော ဤစက်တို့ကို။ ဝုတ္တာနိ၊ ဟောတော် မူအပ် ကုန်ပြီ။ [ဘိက္ခဝေ၊ တို့၊ စဏ္ဍာနိ၊ တို့သည်။ ဣမာနိ စတ္တာရိ၊ ဤ ၄–ပါးတို့တည်း။ ယေဟိ၊ ယင်းစက် ၄–ပါးတို့နှင့်။ သမန္နာဂတာနံ၊ ကုန်သော။ ဒေ၀မနုဿာနံ၊ တို့၏ စတုစဏ္ဍာ၊ ၄–ပါးသော သမ္မတ္တိစက်သည်။ ဝတ္တတိ၊ လည်၏။...စတုဏ္ဍအင်္ဂုတ္တရ၊ စဏ္ဍ၀ဂ်၊ စဏ္ဍသုတ်။] ဧတာနိ၊ ဤ ၄–ပါးသော သမ္မတ္တိစက်တို့ကို။ ဧကဏ္ဍ၊

အခွင့်(ညြကာသ) အနက်ကို ဟောသော အနိပ္ပန္နပါဠိပဒိက ပုဒ်တည်း။ ထိုအခွင့်အနက်ကို ဟောသော သမယ–သဒ္ဒါကိုကား "သမေတိ သမာဂစ္ဆတိ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယံ ဧတ္ထ တဒါစာရပုဂ္ဂလေ ဟိတိ သမယော"ဟု အနုဋီကာ ဝိဂ္ဂဟ ပြု၏။]

သမ၀ါယနဲ့ ခဏအထူး။ ။စကြ္ခ၊ ရူပါရုံ၊ အာလောက၊ မနသိကာရ–ဟူသော အကြောင်းတို့ သမ၀ါယဖြစ်လျှင် စက္ခုဝိညာဉ်သည် မုချဖြစ်တော့၏။ ဤသို့ အကျိုးတရားကို မုချဖြစ်စေနိုင်သော အကြောင်းအပေါင်း၏ ညီညွတ်ခြင်းကို "သမ၀ါယ" ဟု ခေါ်၏။ တထာဂတုပ္ပာဒ၊ ဝမ္မဒေသနာ–စသော အကြောင်းတွေ ပြည့်စုံနေသော်လည်း မုချ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယ မဖြစ်နိုင်သေး။ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယ ဖြစ်ဖို့ရာ အခွင့်သာရုံသာရှိသေး၏။ ထိုသို့ အခွင့်အလမ်း သာသည့်အပြင် အထူး ကြိုးစားအားထုတ်မှ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယ ဖြစ်နိုင်သည်။ ဤသို့ အကျိုးတရား၏ အခွင့်အလမ်းကို "ခဏ" ဟု ခေါ်သည်။

၁။ **စတုစဏ္ဍ၀ဏ္ဏတိ။** ။ စရတိ ဝတ္တတိတိ စဏ္ဍ=အဆက်အဆက် လည်တတ်သော ကြောင့် ပကတိ စက်ဘီးကို "စဏ္ဍ"ဟု ခေါ်၏။ ပဋိရူပဒေသ၀ါသ–စသောအကြောင်းတရား ၄–ပါးလည်း ထို စက်ဘီးကဲ့သို့ ဆက်ကာဆက်ကာ လည်တတ်သောကြောင့် "စဏ္ဍ"ဟုခေါ်သည်။ "စဏ္ဍ ဝိယာတိ စဏ္ဍ"ဟု ပြု။ မှန်၏–ရှေးရှေးဘ၀၌ ကောင်းမှုပြုခဲ့ခြင်းဟူသော ပုဗ္ဗေစ ကတပုညတာ သမ္မတ္တိစက်ကြောင့် ပတိရူပ–ဒေသ၌ဖြစ်ရ၊ နေရ၏။ ထို့ကြောင့် ပတိရူပဒေသ၀ါသ သမ္မတ္တိစက်သည် ပုဗ္ဗေစ ကတပုညတာ သမ္မတ္တိစက်နှင့် ဆက် သွယ်လျက် ရှိ၏။ ပတိရူပဒေသ၀ါသ သမ္မတ္တိစက်ကြောင့် ထိုဒေသ၌ ရှိကြသော သူတော်ကောင်း မိဘ ဆရာတို့ကို မှီခိုရ၏။

တစ်ပေါင်းတည်း။ ကတ္တာ၊ ၍။ သြကာသဌေန၊ အခွင့်ဟူသောအနက်ကြောင့်။ ခဏောတိ၊ ခဏဟူ၍။ ဝေဒိ တဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ ဟိ၊ မှန်။ တာနိ၊ ထို ၄-ပါးသော သံမဂ္ဂတ္တိစက်တို့သည်။ ကုသလုပ္ပတ္တိယာ၊ ကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်း၏။ သြကာသဘူတာနိ၊ အခွင့်အလမ်းဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်၏။

ဒေ၀၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ ("တေသု ပစ္စယသာမဂ္ဂိမှ" စ၍ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။) သမ၀ါယဿ၊ သမ၀ါယ-သမယကို လည်းကောင်း။ ခဏဿ၊ ခဏ-သမယကို လည်းကောင်း။ ဥတ္တာ၊ သောတုတို့၏ သိပြီးခြင်းကြောင့်။ [ဝိဘာဝိတော နှင့် ကတ္တား မတူသောကြောင့် ဟိတ်ပေးသည်။] ဣတရေသု၊ သမ၀ါယ-ခဏတို့မှ တစ်ပါးသော ကာလသမယ၊ သမ္ဘဟသမယ၊ ဟေတုသမယ တို့တွင်။ တံ တံ၊ ထို ထို ဓမ္မ ဓမ္မဝုတ္တိ စသည်ကို။ (ဓမ္မေ ၀ါ ဓမ္မဝုတ္တိ ၀ါ၊ စသည်ဖြင့် လာ,လတ္တံ့။) ဥပါဒါယ၊ ဉာဏ်ဖြင့်ယူ၍။ ၀ါ၊ စွဲမှီ၍ ပညတ္တော၊ ပညတ်အပ်သော။ ဝေါဟာရမတ္တကော၊ ခေါ်ဝေါ် ပြောဆိုအပ်သော အနက်မျှကို။ ကာလော(တိ)၊ ကာလဟူ၍။ (ပေါရာဏောဟိ၊ ရှေးဆရာတို့သည်။ ဝိဘာဝိတော။ ထင်စွာ ပြအပ်ပြီ။ ဖဿာဒိဓမ္မာနံ၊ ဖဿ အစရှိသော တရားတို့၏။ ပုဗ္ဗော၊ အစုအပုံကို။ သမ္ဘဟောတိ၊ ဟူ၍။ (ပေါရာဏောဟိ။) ဝိဘာဝိတော၊ ပြီ။

ဟိ၊ ချဲ့။ စိတ္တကာလော၊ စိတ်၏ကာလ။ (စိတ်ဖြစ်ရာအခါ။) ရူပကာလော၊ ရူပ်၏ကာလ (ရုပ်ဖြစ်ရာအခါ။) ဣတိ အာဒိနာ၊ ဤသို့ အစရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ ဓမ္မေ ၀ါ၊ ထင်ရှားရှိသော တရားတို့သော်လည်းကောင်း။ (ကာလသဒ္ဒယံ၊

ထို့ကြောင့် သမ္ဘုရိသူပနိဿယ သမ္မတ္တိစက်သည် ပတိရူပဒေသ၀ါသ သမ္မတ္တိစက်နှင့် ဆက်သွယ်လျက် ရှိ၏။

သမ္ဘုရိသူပနိဿယကြောင့် (အဆုံးအမ သြ၀ါဒတရားကို နာခံနိုင်ရကား)ကိုယ်စိတ် ၂-ပါးကို ကောင်းစွာ ထားတတ်၏။ "စိတ်ကောင်း နလုံးကောင်းရှိ၏" ဟူလို။ ထို့ကြောင့် အတ္တသမ္မာပဏိဓိစက်သည် သမ္ဘုရိသူပနိဿယ စက်နှင့် ဆက်သွယ်နေပြန်၏။ ထို အတ္တသမ္မာပဏိ ဓိစက် ရှိသောကြောင့် ယခုဘ၀၌ ကုသိုလ်တရားတွေ တိုးပွားလာ၏။ ဤ ကုသိုလ်တရားများသည် အနာဂတ်ဘ၀က ပြန်ရှိကြည့်လျှင် ပုဗ္ဗေ၀ ကတပုညတာ၀င် ဖြစ်လတ္တံ့။ ဤနည်းအားဖြင့် သမ္ဘတိစက် ၄-ပါးသည် နိဗ္ဗာန်ရသည့် ဘ၀တိုင်အောင် တစ်ဆင့်ထက်တစ်ဆင့် မြင့်ကာမြင့်ကာ လည်ရှ်ု သွားပေလတ္တံ့။ ထို့ကြောင့် ဝတ္ထုတိကို "ပရိ၀တ္ထုတိ- အဖန်ဖန်လည်၏"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။ မှန်၏- "စတ္တာရိ-မာနိ" စသော ပါဠိတော်သည် ယခုဘ၀၌ စက် ၄-ပါးနှင့် ပြည့်စုံနေသူအတွက် အဆက်ဆက် နောက်ဘ၀၌ ဆက်ကာဆက်ကာ သမ္ဘတ္တိစက် လည်နေပုံကိုပြသော ပါဠိတော် ဖြစ်သည်။

ဝါ တိ–ဝယ် ဣတိ–ဍ် စပ်။) [ကာလ–က ထင်ရှားမရှိ၊ ဓမ္မ–က သာ ထင်ရှား ရှိသည်။] အတီတော၊ အတီတ်ကာလ။ ဝါ၊ လွန်ပြီးသောအခါ။ အနာဂတော၊ အနာဂတ်ကာလ။ ဝါ၊ မလာရောက်သေးသော အခါ။ ဣတိ အာဒီနာ နယေန၊ ဖြင့်။ ဓမ္မဝုတ္တိ ဝါ၊ ထင်ရှားရှိသော တရားတို့၏ ဖြစ်ခြင်းသော်လည်းကောင်း။ [တရားတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို စွဲ၍ဖြစ်ခြင်းက လွန်ပြီးဖြစ်လျှင် အတီတ်ကာလဟု လည်းကောင်း၊ ဖြစ်ခြင်းက မလာသေးဖြစ်လျှင် အနာဂတ်ကာလ ဟု လည်းကောင်း၊ ဖြစ်ဆဲဖြစ်လျှင် ပစ္စုပ္ပန်ကာလဟု လည်းကောင်း ပညတ်ရသည်။] ဝိဇကာလော၊ မျိုးစေ့၏ကာလ။ (မျိုးစေ့၏ဖြစ်ခိုက်အခါ။) အကုံရကာလော၊ အညွှန့်၏ ကာလ။ (အညွှန့်ထွက်ရာ အခါ။) ဣတိ အာဒီနာ နယေန၊ ဖြင့်။ ဓမ္မပွင့်ပါတိ ဝါ၊ ပညတ္တိဓမ္မတို့၏ ဖြစ်စဉ်သော်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ အဋ္ဌကလာပ် ရုပ်တရားတို့၏ ဖြစ်စဉ်သော်လည်းကောင်း။ [ဤသို့ ၂–နက် ပေးရပုံကို ဋီကာ၌– ကြည့်ပါ။]

ဥပ္ပဒကာလော၊ ဥပါဒ်ခြင်း၏ ကာလ။ (ဖြစ်ရာအခါ။) ဇရာကာလော၊ ရင့်ခြင်း၏ ကာလ။ (ဋ္ဌိအခါ။) ဣတိ အာဒီနာ နယေန။ ဓမ္မလက္ခဏ ဝါ၊ ပရမတ္ထ တရားတို့၏ အမှတ်အသားသော်လည်းကောင်း။ [ဖြစ်ခြင်း၊ ရင့်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းသည် ရုပ်ကလာပ်တို့၏ အမှတ်အသားတည်း။ ဤ ၃–ပါး၏ လက္ခဏာရုပ် အမည်ရပုံကို သတိပြုပါ။] ဝေဒီယနကာလော၊ ခံစားခြင်း၏ကာလ။ (ခံစားရာအခါ။) သဉ္ဇာနနကာလော၊ မှတ်သိခြင်း၏ ကာလ။ (မှတ်သိရာအခါ။) ဣတိ အာဒီနာ နယေန။ ဓမ္မကိစ္စ ဝါ၊ ပရမတ္ထတရားတို့၏ ကိစ္စသော်လည်းကောင်း။ နာနကာလော၊ ရေချိုးခြင်း၏ ကာလ။ (ရေချိုးရာ အခါ)။ ပိဝနကာလော၊ သောက်ခြင်း၏ကာလ။ (သောက်ရာ အခါ။) ဣတိ အာဒီနာ နယေန။ သတ္တကိစ္စ ဝါ၊ သတ္တဝါတို့၏ ကိစ္စသော်လည်းကောင်း။ ဂမနကာလော၊ သွားခြင်း၏ကာလ။ (သွားရာအခါ)။) ဌာနကာလော၊ ရပ်ခြင်း၏ကာလ။ (ရပ်ရာအခါ။) ဣတိ အာဒီနာ နယေန။ ဣရိယာပထ ဝါ၊ ဣရိယာပုတ် သော်လည်းကောင်း။ ပုဗ္ဗဏ္ဏော၊ နေ့၏ ရှေ့အဖို့ (နံနက်)။ သာယဏ္ဏော၊ နေ့၏ ဆည်းဆာ(ညနေ)။ ဒိဝါ၊ နေ့။ ရတ္တိ၊ ညဉ့်။ ဣတိ အာဒီနာ နယေန။ စန္ဒိမသူရိယာဒီ ပရိဝတ္တနံ ဝါ၊ လ နေ အစရှိ သည်တို့၏ လက်ယာရစ် လည်ခြင်းသော်လည်းကောင်း။ အမုမ်ာသော၊ တစ်လ၏ထက်ဝက် (လခွဲ)။ ဣတိ အာဒီနာ နယေန။ အဟော ရတ္တာဒီ သင်္ခါတံ၊ နေ့ညဉ့် အစရှိသည်ဟု ဆိုအပ်သော။ ကာလသဒ္ဒယံ ဝါ၊ ကာလ အပေါင်း လည်းကောင်း။

ဣတိ ဝေ၊ သို့။ တံ တံ၊ ထိုထို ဓမ္မ ဓမ္မဝုတ္တိ–စသည်ကို။ ဥပါဒါယ၊ ဉာဏ် ဖြင့်ယူ၍။ ဝါ၊ စွဲမှီ၍။ ပညတ္တော၊ ပညတ်အပ်သော အနက်သည်။ ကာလောနာမ၊

ကာလမည်၏။ ပန၊ ဆက်။ သော' ဧသ(ဧသော)၊ ထိုသို့သော ဤ ကာလကို။ သဘာဝတော၊ ပရမတ္ထသဘောအားဖြင့်။ အဝိဇ္ဇမာနတ္တာ၊ ထင်ရှားမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပညတ္တိမတ္တကော ဧဝါတိ၊ ပညတ်မျှသာဟူ၍။ ဝေဒီတဗ္ဗော၊ သိထိုက်၏။ [ဂါထာ၌ ဝေါဟာရမတ္တကောကို "ပညတ္တိမတ္တကောဧဝ"ဟု ဖွင့်သည်။] ပန၊ ကား။ ဖဿဝေဒနာဒီနံ၊ ဖဿ ဝေဒနာ အစရှိကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ယော ဧသ(ဧသော)ပုဗ္ဗော၊ ဈကြောင်သို့သော ဤအစုအပုံသည်။ (အတ္ထိ။)သော၊ ထိုအစုအပုံကို။ ဣဓ၊ ဤ သမယ၏ အနက်ကို ပြရာ၌။ သမူဟောတိ၊ ဟူ၍။ ဝိဘာဝိတော၊ ပြီ။ ["ဣဓ၊ ဤ ကုသိုလ်အရာ၌" ဟု ရှေးနိဿယ–ပေးလေသည်။]

ပန၊ ကား။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝါ၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ ["ဣတရောသု တံတံ ဥပါဒါယ" စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။] ကာလသမူဟောပိ၊ ကာလသမယ သမူဟသမယ တို့ကိုလည်း။ [ပိဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော သမဝါယခဏ်ကို ပေါင်း။] ဥ တ္တာ၊ သိပြီး၍။ [ဝိညေယ္ယာနုဇ် ကတ္တား မကွဲရကား "ကြောင့်" ဟု မပေးရ။] ဣတရော၊ ဤကာလသမူဟ သမယတို့မှ တစ်ပါးသော။ ဟေတူတိ၊ ဟေတုဟူသော သမယကို။ ဘဏ္ဍ၊ ဤ သမယ–သဒ္ဒါ၏ အနက်ကို ပြရာ၌။ ပစ္စယောဝ၊ ပစ္စယ အကြောင်းဟူ၍သာ။ (ဝိညေယ္ယာ၊ သိထိုက်၏။) ["ဟေတူတိ၊ ဧသသမယော ပစ္စယောဝ ဝိညေယ္ယာ" ဟူသော ဋီကာအတိုင်း ဤ၌ အနက် ပေးပါ။ ပစ္စယောတိ ဧဝဟု ဆိုလိုလျက် ဣတိ အကျေကြ်။] တသ၊ ထို အကြောင်း၏။ ဒွါရဝသေန ဝါ၊ ဒွါရ၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း။ ပစ္စယာနံ၊ ပစ္စည်းတို့၏ ဝသေနဝါ၊ ဖြင့်လည်းကောင်း။ အနေကဘာဝေါ၊ တစ်ပါးမက များသည်၏အဖြစ်ကို။ ဝိညေယ္ယော၊ ၏။

ဟိ၊ ချဲ့။ ဘဏ္ဍ၊ ဤ သမယ–သဒ္ဒါ၏ အနက်ကို ပြရာ၌။ ပစ္စယောဝ၊ ပစ္စယ အကြောင်းသည်သာ။ ဟေတု နာမ၊ ဟေတုမည်၏။ တသ၊ ထိုအကြောင်း ၏။ ဒွါရာနံ၊ တို့၏။ (ဝသေန) ဝါ၊ ဖြင့်လည်းကောင်း။ ပစ္စယာနံ၊ ပစ္စည်းတို့၏။ ဝသေန ဝါ၊ ဖြင့်လည်းကောင်း။ အနေကဘာဝေါ၊ ကို။ ဝေဒီတဗ္ဗော၊ ၏။ ကထံ၊ အဘယ်သို့ သိထိုက်သနည်း။ ဟိ၊ အဖြေကား။ [ကထံဟူသော ပုစ္ဆာဝါကျကို ငဲ့သည်။] (တစ်နည်း)ဟိ၊ ချဲ့။ [ဒွါရာနံ။ပ။ ဝေဒီတဗ္ဗောဟူသော သခေါ်ပဝါကျကို ငဲ့သည်။] စက္ခုဒ္ဒါရာဒီသု၊ စက္ခုဒ္ဒါရအစရှိသော ဒွါရတို့၌။ ဥပဓိဓမ္မာနာနံ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ စက္ခုဒ္ဒါရ အစရှိသော ဒွါရတို့၌။ ဥပဓိဓမ္မာနာနံ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ၊ စက္ခုဝိညာဉ် အစရှိသောဝိညာဉ်တို့၏။ စက္ခု။ပ။ မနသိကာရာ ဒယော၊ စက္ခုပသာဒ ရူပါရုံ အရောင်အလင်း နှလုံးသွင်း အစရှိသော တရားတို့သည်။ ပစ္စယာ၊

အကြောင်းတို့မည်၏။ [မနသိကာရာဒယောဌ် အာဒိဖြင့် "သောတာကာသ၊ သဒ္ဒထင်ပြီ၊ မနသိ၊ လေးလီသောတဖို့ " စသည်ဖြင့် (ထိုထို ကျမ်းဌ် ပြထားပြီးသော) အကြောင်းတို့ကို ယူပါ။]

မဟာပဂရဏော စ၊ ပဌာန်းကျမ်းကြီးဌ်လည်း။ ဟေတုပစ္စယော အာရမ္မဏပစ္စယောတိ အာဒိနာ၊ အစရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ စတုဝီသတိ၊ ၂၄-ပါးသော။ ပစ္စယာ၊ ပစ္စည်းတို့ကို။ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ တေသု၊ ထို ၂၄-ပစ္စည်းတို့တွင်။ ဝိပါကပစ္စယဉ္စ၊ ဝိပါက ပစ္စည်းကိုလည်းကောင်း။ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယဉ္စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ထပေတ္မာ၊ ထား၍။ [ကုသိုလ်စိတ်အရာဖြစ်၍ ထိုပစ္စည်း ၂-ပါးကို ချန်ထားသည်။] သေသာ၊ ကြွင်းသော ပစ္စည်းတို့သည်။ ကုသလမ္မောနံ၊ တို့၏။ ပစ္စယာ၊ အကြောင်းတို့သည်။ ဟောန္တိ ယေဝ၊ ဖြစ်ကုန်သည်သာ။ သဗ္ဗေပိ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ တေ၊ ထို အကြောင်းတို့ကို။ ဣဒ၊ ဤ သမယ-သဒ္ဒါ၏ အနက်ကိုပြရာ၌။ ဟေတူ တိ၊ ဟူ၍။ အဓိပ္ပေတာ၊ အလိုရှိအပ်ကုန်၏။ [ဟေတုနှင့် သမဝါယတို့၏အထူးကို ဋီကာ၌ရှုပါ။ ဒွါရဝသေနစသည်ကို နိဂုံးအုပ်လို၍ "ဧဝံ"စသည်ကို မိန့်။] ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ အသ၊ ထိုအကြောင်း၏။ ဣမိနာ ဒွါရဝသေန ဝါ၊ ဤဒွါရ၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဣမိနာ ပစ္စယဝသေန ဝါ၊ ဤပစ္စည်း၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း။ အနေကဘာဝေါ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော။ [ရှေးနိဿယအတိုင်း ဝါကို သမုစ္စည်းအနက်ပေးသည်။ ဝါ-သဒ္ဒါတို့ကို ဝိကပ်အနက် ယူ၍ "ဒွါရ၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်စေ၊ ပစ္စည်း၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်စေ အနေကဘာဝ အဖြစ်ကို သိပါ"ဟူ၍ အဓိပ္ပာယ်ရနိုင်၏။] [အနက် ၅-ပါးလုံးကို နိဂုံးအုပ်လို၍ "ဧဝ . မေ . တေ"စသည် မိန့်။] ဧဝံ၊သို့။သမဝါယာဒယော၊ သမဝါယ အစရှိကုန်သော။ ပဋ္ဌ၊ ကုန်သော။ ဧတေ အတ္ထာ၊ တို့ကို။ ဣဒ၊ ဤ ကုသိုလ်အရာ၌။ သမယသဒ္ဒေန၊ ဖြင့်။ ပရိဂ္ဂဟိတာ၊ ပိုင်းခြား၍ ယူအပ်ကုန်ပြီ။ ဣတိ။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

[၅-ပါးသောအနက်တို့ကို ယူရာ၌ မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ကသ္မာ ပန" စသည်မိန့်။]

ပန၊ ပရိဟာရ-ပက္ခမှတစ်ပါး စောဒက-ပက္ခကို ဆိုဦးအုံ့။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧတေသု၊ ဤ သမဝါယ အစရှိသော ၅-ပါးသော အနက်တို့တွင်။ ယံကိဉ္စိ၊ အမှတ် မထား တစ်ပါးပါးသော။ ဧကံ၊ တပါးသော အနက်ကို။ အပရိဂ္ဂဟေတွာ၊ မသိမ်းယူမူ၍။ သဗ္ဗေသံ၊ အလုံးစုံသော အနက် ၅-ပါးတို့ကို။ ပရိဂ္ဂဟော၊ သိမ်းယူခြင်းကို။ (အဋ္ဌကထာ စရိယေဟိ၊ အဋ္ဌကထာ ဆရာတို့သည်။) ကတော၊ ပြုအပ်သနည်း။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ တေန တေန၊

(တိုက်ရိုက်ပြအပ်သော) ထိုထိုအနက် ဖြင့်။ တသေ တသေ အတ္ထဝိသေသသေ (အပိုဖြစ်သော) ထိုထို အနက်အထူးကို။ ဒီပနတော[1]၊ ပြနိုင်ခြင်းကြောင့်။ "ဇ'တေ့သုယ်ကိဋ္ဌိ ဇကေ် အပရိဂ္ဂဟေတ္ကာ သဗ္ဗေသံ ပရိဂ္ဂဟော အဌကထာစရိယေဟိ။ ကတော၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။)

[2]ဟိ၊ ချဲ့။ ဇတေသုဟိ၊ ဤ ၅-ပါးသော သမယတို့တွင်။ သမဝါယသခ်ါတော၊ သမဝါယ ဟု ဆိုအပ်သော။ သမယော၊ သမယသည်။ ဝါ၊ ညီညွတ်သောအကြောင်း အပေါင်းသည်။ (တစ်နည်း) [3]သမဝါယသခ်ါတော၊ သမဝါယအနက်ရှိ၏ ဟု ဆိုအပ်သော။ သမယော၊ သမယ-သဒ္ဒါသည်။ အနေကဟေတုတော၊ တစ်ပါးမက များစွာသော အကြောင်းကြောင့်။ ဝုတ္တိ၊ ကုသိုလ်စိတ်၏ ဖြစ်ခြင်းကို။ ဒီပေတိ၊ ပြ၏။ တေန၊ ထိုသို့ ပြခြင်းကြောင့်။ (သမဝါယ သမယ၏ များစွာသော

၁။ **ဒီပနတော**။ ။ ဒဿနတ္ထ-စသော ကြိယာ ၅-တန် ထုတ်ပြရာ၌ "အကြောင်းကိုပြ၊ ဒီပကမျိုး"ဟု ဆိုရိုးအတိုင်း အကြောင်းဖြစ်သော အနက်ကိုပြမှ ဒီပနတ္ထဟု အသိအမှတ်ပြုကြသော်လည်း ဤနေရာ၌ကား ထိုသို့မယူဘဲ မူလဟောရိုးအနက်မှ အပိုပြအပ်သော အနက်အထူးကို ဒီပနတ္ထဟု မှတ်ပါ။ ထို့ကြောင့်ပင် ဓကာအနက်၏ ဒီပနတ္ထကိုပြရာ၌ အကြောင်းမဟုတ်သော "ကုသလုပ္ပတ္တိယာ ဒုလ္လဘာဘာဝ"ကို ဒီပနတ္ထ ဟု ဆိုထားသည်။

၂။ **ဇတေသုဟိ**။ ။ရှေ့ဟောတုဝါကျ သခ်ေပကိုချဲ့သော ဝါကျတည်း။ ထိုဝိတ္ထာရ ဝါကျ၏နယ်မှာ သမဝါယ၊ ဓကာ၊ ကာလ၊ သမူဟ၊ ဟေတု၊ ၅-နက်လုံး၏ အတ္ထဝိသေသ ဒီပန၏အဆုံး "အယံ ဟေတုသခ်ါတေန သမယေန အတ္ထော ဒီပိတော" တိုင်အောင်တည်း။ ထိုတွင် "သမဝါယသခ်ါတော သမယော။ပ။ ပတိသေဓိတံ ဟောတိ" သည် သမဝါယ-သမယ၏ အတ္ထဝိသေသဒီပနကို အကျယ်ပြသော ဝါကျအပေါင်းတည်း။ ထို ဝါကျ အပေါင်းတွင်လည်း "သမဝါယ သခ်ါတော။ပ။ ပတိသေဓိတော ဟောတိ"ကို အတ္ထဝိသေသဒီပန ဓကာတစ်ရပ်ဟုလည်းကောင်း။ "သမဝါယော စ နာမ။ပ။ ပတိသေဓိတံ ဟောတိ"ကို အတ္ထဝိသေသဒီပန ဓကာတစ်ရပ်ဟုလည်းကောင်း ခွဲထားပါ။

၃။ **သမဝါယ။ပ။ဒီပေတိ**။ ။ "သမဝါယသခ်ါတော ဟူသော ဝိသေသနကြောင့် သမယော-ညီညွတ်သောအကြောင်းအပေါင်းသည်" ဟု အနက်ပေးရသည်။ "ယသ္မိံ သမယေ၊ အကြင်ညီညွတ်သောအကြောင်းအပေါင်းသည်။ (သတိ၊ ရှိသော်။) ကုသလစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတေ ဟောတိ" ဟူသော ပါဠိတော်အရ "ကုသိုလ်စိတ်သည် အကြောင်းတစ်ပါးတည်းကြောင့် ဖြစ်နိုင်သည်မဟုတ်၊ အနေကဟေတု (ညီညွတ်သော များစွာသောအကြောင်း)ရှိမှ ဖြစ်နိုင်၏" ဟူသော အနက်အထူးကို သမဝါယ-အနက်ဖြစ်သော သမယ-က ပြနိုင်သည်။

အကြောင်းပြ။ ။ "အဘယ်ကြောင့် သမယက နေကဟေတု အကြောင်း (အကြောင်းများစွာ) ညီညွတ်မှ ကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်နိုင်ပုံကို ပြရသနည်း"ဟု မေးမြန်းရှိသောကြောင့် အနုဋီကာ၌ "သယံပဋိယသာမဂ္ဂိဘာဝတော-မိမိဟူသော သမယအနက်က အကြောင်းတို့၏ ပေါင်းဆုံ ညီညွတ်ခြင်းဖြစ်သောကြောင့်"ဟု အကြောင်းပြသည်။ မိမိဟူသော သမယကပဋိယ

အကြောင်းရှိ မှ ကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်နိုင်ပုံကို ပြခြင်းကြောင့်။) ဧက ကာရဏာဝါဒေါ၊ တစ်ခုသော အကြောင်းရှိ၏ ဟု ပြောဆိုကြောင်း ဝါဒသည်။ ဝါ၊ ကို။ ပတိသေဓိ တောဿ၊ တားမြစ်အပ်ပြီးသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်တော့၏။ [ပတိသေဓိတောဿ၏ ကတ္တားကို "အနေန သမယေန၊ သည်" ဟုလည်းကောင်း၊ (တစ်နည်း) "အနေန သမယေန၊ ဖြင့်။ ဘဂဝတာ၊ သည်"ဟု လည်းကောင်း ဋီကာ၌ ထည့်လတ္တံ့။]

သာမဂ္ဂိဖြစ်နေသောကြောင့် ထိုသမယ၌ ဖြစ်ရသော ကုသိုလ်လည်း ပစ္စယသာမဂ္ဂိ(ညီညွတ်သော အကြောင်းများစွာကြောင့်)သာ ဖြစ်နိုင်ပုံကို ပြသည်–ဟူလို။

အနက်ကျယ်။ ။ ထိုကြောင့် ဤအနုဋီကာ အကြောင်းကိုပါထည့်၍ အနက်ကျယ် ပေးလိုလျှင်... "သမဝါယသခ်ါတော၊ သော။ သမယော၊ သည်။ (သယံ၊ မိမိ ဟူသော သမယ–က။ ပစ္စယသာမဂ္ဂိ ဘာဝတော၊ အကြောင်းအပေါင်း၏ ညီညွတ်ခြင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ ဖြစ်သည့်အတွက်။) အနေကဟေတုတော၊ ကြောင့်။ ဝုတ္တိ၊ ကို။ ဒီပေတိ၊၏။ ဟု ပေးပါ။

တစ်နည်း။ ။ "သမဝါယသခ်ါတော သမယော"ကို သမဝါယတ္ထော ဝါ သမယ–သဒ္ဒေါ"ဟု အနုဋီကာဖွင့်သည်။ ["ခဏတ္ထော ဝါ သမယသဒ္ဒေါ" ဟူသော မူလဋီကာ ကိုမှီး၍ ဖွင့်ခြင်းတည်း။] ရှေ့နည်း၌ သမယောအရ သမဝါယအနက်ရ၏။ ဤနည်း၌ကား သမယောအရ သမဝါယအနက်ရှိသော သမယ–သဒ္ဒါရသည်။ ဤနည်း၌လည်း "ယာယ ပစ္စယသာမဂ္ဂိယာ သတိတိ ဣမသ္မိ အတ္ထသ္မိ ပကာသနဝသေန ဝမ္မာနံ"ဟု အနုဋီကာထည့်၏။ ထိုအတိုင်း အနက်ကျယ်ပေးလိုလျှင်... "သမဝါယသခ်ါတော၊ သမဝါယ–အနက်ရှိ၏ဟု ဆိုအပ်သော။ သမယော၊ သမယ–သဒ္ဒါသည်။ ယာယ ပစ္စယသာမဂ္ဂိယာ၊ အကြင် အကြောင်းအပေါင်း၏ ညီညွတ်ခြင်းသည်၊ သတိ၊ ရှိသော်။ (ကုသလ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ–၌ စပ်။) ဣတိ ဣမသ္မိ အတ္ထသ္မိ၊ ဤအနက်ကို။ ပကာသနဝသေန၊ ထင်ရှားပြနိုင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝမ္မာနံ၊ တရားတို့၏၊ အနေက ဟေတုတော၊ ကြောင့်။ ဝုတ္တိ၊ ကို။ ဒီပေတိ၊ ၏"ဟု ပေးပါ။

မှတ်ချက်။ ။ "ယာယ ပစ္စယသာမဂ္ဂိယာ သတိ" ဟူသော အနက်သည် သမဝါယအနက်ဟော သမယ–သဒ္ဒါ၏အနက်တည်း။ ထိုကြောင့် "ဣမသ္မိ အတ္ထသ္မိ ပကာသနဝသေန၊ သမယ–သဒ္ဒါက ဤအနက်ကို ပြနိုင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်"ဟု ဆိုသည်။ ထိုအနက်ကို ယသို့ သမယေဟူသော ပါဠိတော်ကြည့်၍ ပြ၏။ ထိုကြောင့် "ကုသလံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ" ဟု စပ်ပုဒ်များကို ညွှန်ပြထားသည်။

၁။ တေန။ပ။ ပတိသေဓိတော။ ။ ဤဝါကျသည် ရှေ့ဝါကျ၏ ဖလ–ဝါကျတည်း။ ရှေးနိဿယ၌ လဒ္ဓဂုဏ် ဝါကျ ဟု ဆို၏။ သမဝါယအနက်ဟော သမယ–သဒ္ဒါက ကုသိုလ်ဟူသမျှ၏ အနေကဟေတု ကြောင့် ဖြစ်ရပုံကို ပြသဖြင့် အဘယ်အကျိုးရှိသနည်းဟု

"စ၊ သည်သာမက သေး။ သမဝါယော နာမ၊ သမဝါယမည်သည်။ ဝါ၊ အညီအမျှ တကွဖြစ်ဖက်အကြောင်းအပေါင်း မည်သည်။ (သမဝါယ၏ ဝိဂြိုဟ်နက်။) သာဓာရဏဖလနိပ္ဖာဒနေ၊ ဆက်ဆံသော အကျိုးကို ပြီးစေခြင်းဌ။ အညမညပေကွာ၊ အချင်းချင်း ငဲ့ခြင်းရှိသည်။ ဟောတိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ သမဝါယ အကြောင်းအပေါင်း၏ သာဓာရဏအကျိုးကို ပြီးစေခြင်းဌ အချင်းချင်းငဲ့ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ဧကော၊ တစ်ယောက်သော။ ကတ္တာ နာမ၊ ပြုလုပ်ဖန်ဆင်းတတ်သူ မည်သည်။ နတ္ထိ။ ဣတိ ဣမမှိ အတ္ထံ၊ ဤ အနက် အဲဝူးကို လည်း။ ဒီပေတိ၊ ပြနိုင်၏။ (ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိညာယတိ၊ နည်း။) ၂ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ သဘာဝေန၊ ပင်ကိုသဘောအားဖြင့်။ ကာရဏော၊ ကိုယ်ပိုင်အကြောင်းသည်။ သတိ၊ ရှိလတ်သော်။ ဝါ၊ ရှိပါလျက်။ ကာရဏန္တရာပေကွာ၊ အကြောင်းတစ်ပါးကို ရှင့်ခြင်းသည်။ အယုတ္တာ၊ မသင့်။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ (ဧကော ကတ္တာ နာမ နတ္ထိ။

မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "တေန"စသည်မိန့်။ ထိုသို့ အနေကဟောတုရှိမှ ကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်နိုင်ပုံကို ပြုသဖြင့် ဧက ကာရဏဝါဒကို ကာရဏူပစာရအားဖြင့် တားမြစ်ပြီးဖြစ်သည်–ဟူလို။ [ဧကကာရဏဝါဒကို ဋီကာအဓိပ္ပာယ်ဌ ရှုပါ။]

၁။ သမဝါယောဟေ၊ ပ။ ဒီပေတိ။ ။ စသဒ္ဒါသည် ရှေ့နည်းမှ တစ်နည်းကို ထပ်ရှုပြသော ဝါကျာရမ္ဘတောတက။ (တစ်နည်း) ရှေ့နည်းကို ဆည်းသော သမုစ္စည်းတည်း။ ဣမမှိ အတ္ထံ ဌိကား ရှေ့ဒီပနတ္ထကို ပေါင်းသော သမ္ဘိဏ္ဍနတည်း။ "သမဝါယော၊ ပ။ ပေကွော ဟောတိ" သည် နောက်ဝါကျကို ထောက်လျှင် ဟေတုဝါကျ၊ "တသ္မာ၊ ပ။ ဒီပေတိ"ကား ဖလဝါကျတည်း။ စကၠုပသာဒ ရူပါရုံ အာလောက မနသိကာရ" ကဲ့သို့သော အကြောင်းအပေါင်းသည် စက္ခုဝိညာဉ်စသော အကျိုးကို ဖြစ်စေရာ၌ အကြောင်းအချင်းချင်း ငဲ့သကဲ့သို့ ဖြစ်နေ၏။ ဥပမာ ၄–ယောက်ထမ်းမှ ကြွမြောက်မည့် ထမ်းစင်ဌ ထို ၄–ယောက်သည် တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် (မငဲ့လျှင် မဖြစ်) စကန် ငဲ့ကြရသကဲ့သို့တည်း။ [အညမညပေကွ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဋီကာ၌ရှုပါဦး။]

၂။ ဣဘာဝေနဟိ၊ ပ။ အယုတ္တာတိ။ ။ ဤဝါကျကို ရှေးနိုင်ယယဌ ဝိတ္ထာရဝါကျ ဟု ယူ၍ "ဟိ–ရဲ့"ဟု ပေး၏။ ဓိမိကား နောက်ဌ ကုတိပါသောကြောင့် "ဥပဟတဟေတုဝါကျ"ဟု ယူဆပါသည်။ စက္ခုဝိညာဉ် စသည်ဖြစ်ဖို့ရာ ပင်ကို သဘာဝအတိုင်းပင် (မည်သူမျှ မစီမံ မဖန်ဆင်းရာဘဲ) စကၠုပသာဒ ရူပါရုံ အာလောက မနသိကာရ ဟူသော ကိုယ်ပိုင် အကြောင်းရှိနေပါလျက် စီမံဖန်ဆင်းတတ်သူဟူသော အကြောင်းတစ်မျိုးကို ငဲ့ရှုနေခြင်းသည် (အဓိရင်းရှိပါလျက် သူ့အတွက် ဘယ်တောကမှ မရှိခဲ့သော ဌေးဒေါ်ကို မျှော်ခြင်းကဲ့သို့) မသင့်သော ရှုငဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် "ဧကော ကတ္တာနတ္ထိ" ဟူသော အနက်ဝိသေကိုလည်း သမယ–သဒ္ဒါက ပြကြောင်းကို သိရပါသည်–ဟူလို။

ဣတိ ဣမမ္မိ အတ္တဲ့။ ဒီပေတိ၊ ပြနိုင်၏။ ဣတိ ဝိညာယတိ။) [1]ဧဝံ၊ သို့။ ဧကသ၊ တယောက်သော။ ကသ၊ စိ၊ တစ်စုံတစ်ယောက်သော။ ကာရကသ၊ ပြုလုပ်ဖန်ဆင်း တတ်သူ၏။ ("ကာရကသ၊ အကြောင်း၏" ဟုလည်း ရှိ၏။) အဘာဝ ဒီပနေန၊ မရှိပုံကို ပြခြင်းကြောင့်။ သယံ ကတံ သုခ ဒုက္ခန္တိ အာဒိ၊ အစရှိသော မိစ္ဆာအယူ သည်။ ဝါ၊ ကို။ ပတိသေဓိတံ၊ တားမြစ်အပ်ပြီးသည်။ ဟောတိ။ [သုခဒုက္ခံ၊ ချမ်းသာဆင်းရဲကို။ သယံ ကတံ၊ မိမိကိုယ်တိုင် ပြုအပ်၏။ ဝါ၊ အတ္တာကိုယ်တိုင် ပြုအပ်၏။]

[ဧတေသု–အစရှိသော စကားရပ်၌။ စောဒနာဖွယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် "တတ္ထ" စသည်မိန့်။]

တတ္ထ၊ ထို ဧတေသု ဟိ–အစရှိသော စကားရပ်၌။ (ကသ၊ စိ၊ တစုံတယောက်သော။ စောဒကသ၊ စောဒက ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဤဒီသိ၊ ဤကဲ့သို့ ရှိအပ် သော။ စောဒနာ၊ စောဒနာခြင်းသည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ (ကီဒီသိ၊ အဘယ်ကဲ့သို့ ရှိအပ်သော။ စောဒနာ၊ သည်။ သိယာ၊ သနည်း။) အနေကဟေတုတော ဝုတ္တိ– ဒီပေတိတိ၊ ဟူသော။ ယံ၊ အကြောင် စကားကို။ (ဘဝတာ၊ အရှင် အဋ္ဌကထာ ဆရာသည်။) ဝုတ္တိ၊ ပြီ။ တံ၊ ထို စကားသည်။ နယုတ္တံ၊ မသင့်။ ကိံ. ကာရကာ၊ အဘယ်အကြောင်းကြောင့်။ နယုတ္တံ၊ မသင့်သနည်း။ [2]အသာမဂ္ဂိယံ၊ မညီမညွတ်ရာ အခါ၌။ အဟေတုနံ၊ အကြောင်းမဟုတ်ကုန်သော တရား၊တို့၏။ သာမဂ္ဂိယမ္မိ၊ ညီညွတ်ရာ အခါ၌လည်း။ အဟေတုဘာဝါပတ္တိတော၊ အကြောင်းမဟုတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်။ (တံ၊ ထိုစကားသည်။ နယုတ္တံ၊ မသင့်။) [စောဒက

---

[1] **ဧဝံ၊ ပ၊ ပတိသေဓိတံ ဟောတိ။** ။ ဤဝါကျသည် "ဧကော ကတ္တာ၊ ပ၊ ဒီပေတိ" ဝါကျ၏ အဆက်တည်း။ ထို့ကြောင့် ဧဝံဖြင့် "ဧကော ကတ္တာ၊ ပ၊ ဒီပေတိ"ကို ပြန်၍ ညွှန်ပြခြင်းကြောင့် သိစေဖို့ရာ ဧဝံကိုပင် "ဧကသ ကသ၊ စိ ကာရကသ အဘာဝဒီပနေန"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။ [ကတ္တာနှင့် ကာရကသည် စီမံဖန်ဆင်းသူကို ဟောသော သဒ္ဒါချည်းသာတည်း။ ထို့ကြောင့် "ကာ ရကသ"ဟု ရှိသောပါ၌သည် မကောင်းပါ။ "ကာရကသ" ဟုသာ ရှိစေသင့်ပါသည်။ ထိုကာရက၊ ဝေဒက၊ ကတ္တာဟူသည်လည်း "အတ္တာ"နှင့် အနက်တူတည်း။ ထိုသို့ ကာရက မရှိဟု ပြသဖြင့် "သုခ ဒုက္ခကို အတ္တာ(မိမိ)သည် ပြုအပ်၏" ဟူသော မိစ္ဆာအယူကိုလည်း တားမြစ်ပြီး ဖြစ်ခြင်းဟူသော အကျိုးရသည်–ဟူလို။

[2] **အသာမဂ္ဂိယံ၊ ပ၊ ပတ္တိတော၊** ။ စက္ခုပသာဒ ရူပါရုံ အာလောက မနသိကာရ ဟူသော ၄–ပါးတို့သည် မပေါင်းမီဘဲ တစ်ခုစီဖြစ်နေနိုက်၌ စက္ခုဝိညာဉ်၏ အကြောင်းမဖြစ်နိုင်လျှင် ထို ၄–ပါး ပေါင်းမိသော်လည်း အကြောင်း မဖြစ်နိုင်ခြင်းဟူသော ထိုသဘောကို မလွန်ဆန်နိုင်သောကြောင့် "တံ နယုတ္တံ" ဟု လှည့်စပ်။

ပုဂ္ဂိုလ်သည် "ကိ ကာရဏာ"ဟု မိမိဘာသာ ပုစ္ဆာ ထုတ်၍ "အသာမဂ္ဂိယံ။ပ။ ပတ္တိတောဿ" ဟု အဖြေပြုသည်။ ထို့ကြောင့် ဤ စကားသည် စောဒကၦ၏ စကားမျည်းတည်း။] ²ဟိမှန်။ (တစ်နည်း) ဟိ၊ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ (အနှသတော၊ သူကန်း တစ်ရာတွင်။) ³ကသ္မိံ အနှေ၊ တစ်ယောက် တစ်ယောက်သော သူကန်းသည်။ ဒဠ္ဌံ။ မြင်ခြင်းငှာ။ အသက္ကောန္တေ၊ မစွမ်းနိုင်လတ်သော်။ (သဟိတံ၊ တကွ ဖြစ်သော။) အနှသတံ၊ သူကန်းတစ်ရာသည်။ နှ ပသ္သတိ၊ မမြင်နိုင်။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ (အသာမဂ္ဂိယံ အဟေတူနှင့် သာမဂ္ဂိယမို့။ အဟေတုဘာဝါပတ္တိ၊ အကြောင်း မဟုတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းသည်။ ဟောတိ။ ဣတိ ဤဒီသိ၊ ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော။ စောဒနာ၊ သည်။ သိယာ၊ ၏။)

(အနေကဟေတုတောဝ ဝုတ္တိ ဒီပေတိတိ၊ ဟူသော။ ယံ၊ အကြောင်စကားကို။ မယာ၊ သည်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တံ၊ ထိုစကားသည်။) နော နှ ယုတ္တံ၊ မသင့်မဟုတ် သင့်သည်သာ။ ဟိ။ ခဲ့။ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ [လောကသာတိဋ္ဌ ဣတိကျမှ ပြန်၍လှည့်။] ⁴သာဓာရဏဖလနိဗ္ဗာဒကတ္တေန၊ ဆက်ဆံသောအကျိုးကို ပြီးစေတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဋ္ဌိတဘာဝေါ၊ တည်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်။

၂။ နှ ဟိ ဧကသ္မိ။ပ။ ပသ္သတိ။　　။ [ဒဠ္ဌိ၊ ဟောတု ၂-မျိုးရ ဝါကျတည်း။ ဟိတ် အနက်ပေးရာ၌ ရှေ့ဝါကျ၏ ဟိတ်ပုဒ်ကို "အဟေတုဘာဝါပတ္တိ ဟောတိ" ဟု ပြင်ရိုးရှိ၏။] နောက်ရှိ "အနှသတံ" ကို နိဒ္ဒေသရဏတ္ထ–သတ္တမီပြင်၍ "အနှသတော သူကန်းတစ်ရာတွင်" ဟု နိဒ္ဒေသရဏ သမ္ဘဝါယ ထည့်၏။ ဧကသ္မိံ ကိုလည်း "ဧကေကသ္မိ" ဟု ဖွင့်၏။ ထိုသို့ ဖွင့်သဖြင့် ဧကသ္မိ၌ ဝိစ္ဆာလောပဟု ကြံသည်။ [ဤဝိစ္ဆာလောပကို အနု၌ "အာမေဋိတ ဝစနသ လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌတ် ဒသ္သေတိ" ဟု ဆို၏။ တစ်ချို့နေရာ၌ ဝိစ္ဆာကိုပင် သူရူး၏စကားကဲ့သို့ ၂-ကြိမ် ထပ်သောကြောင့် အာမေဋိတ်ဟု သုံးနွဲကြသည်။] "အနှသတ"၌လည်း အနှသတ် သဟိတ"ဟု ထည့်၍ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်၏။

ဆိုလိုရင်းကား– သူကန်းတစ်ရာ ရှိနေရာဝယ် တစ်ယောက်စီ တစ်ယောက်စီ မမြင်နိုင်လျှင် ထိုတစ်ရာလုံး ပေါင်းမိသော်လည်း မမြင်နိုင်ပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် "စက္ခုပသာဒ စသည်တို့ တစ်ပါးစီခွဲလျှင် စက္ခုဝိညာဉ်၏ အကြောင်း မဖြစ်နိုင်ပါမူ၄–ပါးလုံးပေါင်းမိသော်လည်း အကြောင်း မဖြစ်နိုင်"ဟု စောဒကပုဂ္ဂိုလ်က ဆိုလိုသည်။ ["အနှသတော"ဟု လည်းကောင်း၊ "ဝိစ္ဆာလောပ"ဟု လည်းကောင်း မကြေစီဘဲ စာရှိအတိုင်း တိုက်ရိုက်အဓိပ္ပာယ်ယူလျှင် ရင်နှင်သော အပြစ်များကို ငိုကာ၌ ပြထားသည်။]

၁။ သာဓာရဏ။ပ။သာမဂ္ဂိ။　　။ "စက္ခုပသာဒ ရူပါရုံ အာလောက မနသိကာရ ဟူသော အကြောင်းတို့၏ စက္ခုဝိညာဉ်တည်းဟူသော အကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် တည်ခြင်း" ဟူသည် စက္ခုဝိညာဉ်အား စက္ခုပသာဒ–က နိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်း၊

(တည်ခြင်းသည်။) သာမဂ္ဂီ၊ သာမဂ္ဂီ မည်၏။ အနေကေသ၊ တစ်ပါးမက များစွာသော တွေ့ကရှုအကြောင်းတို့၏။ သမောဓာန မတ္တော်၊ ပေါင်းမိခြင်းမျှသည်။ (သာမဂ္ဂီ၊ မည်သည်၊) နမဟုတ်၊ [စောဒကတ္တိ အနုဥပမာကို ချေပလိုမှ "နစ အန္ဓာနံ"စသည်မိန့်] စ၊ ဆက်။ အန္ဓာနံ၊ သူကန်းတို့၏။ ဒဿနံ နာမ၊ မြင်ခြင်းမည်သည်။ သာဓာရဏဖလ၊ ဆက်ဆံသော အကျိုးသည်။ နမ၊ မဟုတ်။ ကသ္မာ၊ နည်း။ အန္ဓသတော၊ သူကန်းတစ်ရာသည်။ သတိပိ၊ ရှိပါသော်လည်း။ တဿ၊ ထိုမြင်ခြင်း၏။ အဘာဝတော၊ မရှိခြင်းကြောင့်တည်း။ ပန၊ အနုယောဇနာ။ စက္ခာဒိနံ၊ စက္ခုအစရှိသော အကြောင်းတို့၏။ တံ၊ ထို မြင်ခြင်းသည်။ ဝါ၊ ထိုမြင်တတ်သော စက္ခုဝိညာဉ်သည်။ သာဓာရဏဖလ၊ ဆက်ဆံသော အကျိုးတည်း။ (ကသ္မာ၊ နည်း။) တေသံ၊ ထို စက္ခု အစရှိသော အကြောင်းတို့၏။ ဘာဝေ၊ ရှိခြင်းသည်။ (သတိ၊ ရှိလတ်သော်။ တဿ၊ ထို မြင်ခြင်း၏။ ဝါ၊ ထို မြင်တတ်သော စက္ခုဝိညာဉ်၏။) ဘာဝတော၊ ရှိခြင်းကြောင့်တည်း။ [ဤစကားဖြင့် "အသာမဂ္ဂိယံ အဟေတူနံ။ပ။အန္ဓသတံ ပသတိ"ကို ဗျတိရေက အနုယ အကြောင်းပြု၍ ချေပသည်။]

[2]စ။ ဆက်၊ အသာမဂ္ဂိယံ၊ ၌။ အဟေတူနမ္ပိ၊ အကြောင်း မဟုတ်ကုန်သော တရားတို့၏လည်း။ သာမဂ္ဂိယံ၊ ၌။ ဟေတုဘာဝေါ၊ အကြောင်းတို့၏ အဖြစ်သည်။ သိဒ္ဓေ၊ မျက်မြင်အားဖြင့် ပြီးစီး၏။ သွာယံ(သော+အယံ ဟေတုဘာ,ဝေါ)၊ ထို အကြောင်းတို့၏ အဖြစ်ကို။ အသာမဂ္ဂိယံ၊ ၌။ ဖလဘာဝေန၊ အကျိုး၏မရှိခြင်း ကြောင့်လည်းကောင်း။ သာမဂ္ဂိယံ၊ ၌။ အဲသ၊ ထိုအကျိုး၏။ ဘာဝေန စ၊ ရှိခြင်း ကြောင့်လည်းကောင်း။ ဝေဒိတမ္ဘော၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်။ စက္ခာဒိနံ စက္ခု အစရှိသော အကြောင်းတို့၏။ ဝေကလ္လေ၊ ချို့တဲ့ကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်။ (သတိ၊ သော်။)

ရူပါရုံက အာရမ္မဏသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်း၊ အလင်းရောင်က ပတတ္တပ နိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်း၊ မနသိကာရကလည်း ထို့အတူပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်းတည်း။ ထိုသို့ ကျေးဇူးပြုနိုင်လောက်အောင် တည်ခြင်းကို သာမဂ္ဂီဟု ဆိုသည်။ [သာဓာ။ပ။ဌီတဘာ,ဝေါတိ– စသောဋီကာ၌ ယထာကို "ယေန နိဿယာရမ္မဏာ ဒီပဿကာရေန"ဟု မရဖွင့်သည်။]

၁။ **အသာ မဂ္ဂိယံ။ပ။သိဒ္ဓော။** ။ ထမ်းစင်ထမ်းမှ၊ စသည်၌, လူ၄–ယောက် မည်ညွှတ်ခင်က ထမ်းခြင်းကိစ္စ မပြီး။ ညီညွှတ်မှ ပြီးခြင်းသည် မျက်မြင်ဖြစ်သကဲ့သို့ စက္ခုပသာဒ ရူပါရုံ စသော အကြောင်းတို့၏ သာမဂ္ဂီမဖြစ်တုန်းက စက္ခုဝိညာဉ်၏ အကြောင်းမဟုတ် သော်လည်း သာမဂ္ဂီဖြစ်သောအခါ စက္ခုဝိညာဉ်၏ အကြောင်းဖြစ်နေပုံမှာ မျက်မှောက်တွေ့ရသော ပစ္စက္ခသိဒ္ဓတည်း။ ထိုသို့ မျက်မှောက်တွေ့ရသော အနက်၌ ထိုအနက်သေချာအောင် ယုတ္တိယုဇ္ဇာ ဥပမာပြနေဖွယ် မလိုပါ– ဟူလို။ [နှ ဟိ ပစ္စက္ခသိဒ္ဓေ ယုတ္တိမဂ္ဂန် ယုတ္တံ။–ဋီကာ။]

စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ၊ စက္ခုဝိညာဉ် အစရှိသော အကျိုးတို့၏။ အဘာဝေါ၊ မရှိခြင်းသည်လည်းကောင်း။ (စက္ခာဒီနံ၊ တို့၏။) အဝေကလ္လေ၊ မချို့တဲ့ကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်။ (သတိ၊ သော်။ စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ၊ တို့၏။) ဘာဝေါ စ၊ ရှိခြင်းသည်လည်းကောင်း။ လောကဿ၊ လူ အပေါင်း၏။ ပစ္စက္ခသိဒ္ဓေါ၊ မျက်မှောက်အားဖြင့် ထင်ရှား၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ (တံ၊ ထိုစကားသည်။ နော နု ယုတ္တံ၊ မသင့်မဟုတ် သင့်သည်သာ။) [နိဂုံးကို ပြလို၍ "အယံ တာဝ" စသည်မိန့်။] တာဝ၊ ခဏ–သမယ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေန၊ ညွှန်ပြအပ်သော။) သမဝါယ သခ်ါတေန၊ သမဝါယဟုဆိုအပ်သော။ သမယေန၊ သမယဖြင့်။ (တစ်နည်း) သမဝါယသခ်ါတေန၊ သမဝါယ အနက်ရှိ၏ဟုဆိုအပ်သော။ သမယေန၊ သမယ–သဒ္ဒါဖြင့်။ အယံ အတ္ထော၊ ဤအနက်ကို။ ဒီပိတော၊ ပြအပ်ပြီ။

[1]ပန၊ ကား။ (တနည်း) ပန၊ သမဝါယ–သမယဖြင့် အတ္ထဝိသေသ ပြုပုံမှ တစ်ပါး ခဏသမယဖြင့် အတ္ထဝိသေသ ပြုပုံကို ဆိုဦးအုံ့။ အဋ္ဌဟိ၊ ရှစ်ပါးကုန်သော။ အက္ခဏေဟိ၊ အက္ခဏတို့သည်။ ပရိဝဇ္ဇိတော၊ ကြဉ်အပ်သော။ နဝမော၊ ၉–ခုမြောက်ဖြစ်သော။ ယော ဧသ (ဧသော) ခဏော၊ အကြင် တထာဂတုပ္ပါဒ–အစရှိသော ခဏကိုလည်းကောင်း။ ပတိရူပ ဧသဝါသာဒိကော၊ ပတိရူပဧသဝါသာ–

---

[1] ယော ပနေသ။ ။ "တေန တေန တဿ တဿ အတ္ထဝိသေသဿ ဒီပနတော" ဟူသော အကျဉ်း သင်္ခေပဝယ် သမဝါယ အနက်ရှိသော သမယဖြင့် ပြအပ်သော "အနေကဟေတုတော ဝုတ္တိ ဒီပေတိ" ဟူသော အတ္ထဝိသေသကို အကျယ်ပြုပြီး၍ ခဏအနက်ရှိသော သမယဖြင့် ပြအပ်သော အတ္ထဝိသေသကို အကျယ် ပြလိုသောကြောင့် "ယော ပနေသ" စသည်မိန့်။ ဒီပနတ္ထကို ပြရာ၌ ဒီပနတ္ထ၏နောက်ဝယ် "ပတိသေဓိတ ဟောတိ" ဟု အကျိုးကိုလည်း ရှေ့၌ပြခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် "ဧဝမေတေသု။ပ။ဒီပေတိ။ ဒီပေန္တေ နု။ပ။ပတိသေဓိတော" ဟူသော ၂–ဝါကျနှင့် "အယံ။ပ။ဒီပိတော" ဟူသော နိဂုံးဝါကျသည်သာ လိုရင်းတည်း။ "ယော ဧသ" မှစ၍ "ကုသလံ ဒုလ္လဘမေဝ" တို့ကား ဒီပနဝါကျ၏ အခြေခံတို့သာ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် "ဧဝမေတေသု" ဟု ဧဝံဖြင့် ဆိုခဲ့ပြီးသော အခြေခံအားလုံးကို ပြန်၍ ညွှန်ပြသည်။

ယောပနေသ။ပ။သောနတ္ထိ။ ။ "ယော ပနေသ။ပ။ဝုတ္ထော"သည် အခြေခံဝါကျ တို့တွင် အနိယမဝါကျတည်း။ ခဏသည် နဝမခဏ၊ စတုစတ္တသမ္ဘတ္တိခဏဟု ၂–မျိုးရှိသောကြောင့် ထို ၂–မျိုးလုံးကို ပြထားသည်။ "သောနတ္ထိ"ကား နိယမဝါကျတည်း။ "သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိ" ဟု ရှေးစာအုပ်များ၌ ရှိ၏၊ နဝမခဏကိုပြရာ အဋ္ဌကအဋ္ဌတ္ထိရ်၌ "ဘုရားပွင့်တော်မူခြင်း၊ တရား ဟောတော်မူခြင်း၊ မိမိက မမ္ဆိမဒေသ၌ ဖြစ်ရခြင်း၊ ဉာဏ်ပညာရှိခြင်း"ဟု ပြ၏။ ထို့ကြောင့်–ဉာဏ်ပညာရှိခြင်းကို ထောက်၍ "သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒိက" ဟု သိ ဟိုင်ရှိသည်အတိုင်း ကောင်းသည်။

အစရှိသော။ စတုစက္ကသခ်ိတော့။ ၄-ပါးသော သမ္ဘတ္တိစက်ဟု ဆိုအပ်သော။ ယော ဒေ (ဒေသော) ခဏောစ၊ အကြင်ခဏကိုလည်းကောင်း။ သြကာသဋ္ဌေန၊ အခွင့်ဟူသော အနက်ကြောင့်။ ခဏော၊ ခဏဟူ၍။ ဝုတ္တော၊ ဆိုအပ်ပြီ။ သော။ ထို နဝမခဏ စတုစက္ကသမ္ဘတ္တိ ခဏသည်။ မနုဿတ္တဗုဒ္ဓုပ္ပာဒ သမ္ဘာဒိဋ္ဌိအာဒိကံ၊ လူ့အဖြစ်ဘုရားပွင့်တော်မူရာအခါ သမ္ဘာအယူအစရှိသော။ [2]ခဏသာမဂ္ဂိ၊ ခဏအစိတ်တို့၏ ပေါင်းဆုံညီညွတ်ခြင်းကို။ ဝိနာ၊ ကြဉ်၍။ နတ္ထိ၊ မရှိနိုင်။ စ၊ ဆက်။ မနုဿတ္တာဒီနံ၊ လူ့အဖြစ် အစရှိသည်တို့၏။ ကာဏကုစ္ဆပေါပမာဒီဟိ၊ လိပ်ကန်း ဥပမာ အစရှိသည်တို့ဖြင့်။ ဒုလ္လဘဘာဝေါ၊ ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို။ ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ခဏသ၊ ၏။ [3]ဣတိ တသ္မာ ဒုလ္လဘတ္တာ၊ ထိုသို့ ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သုဋ္ဌုတရံ၊ သာ၍ လွန်ကဲစွာ။ (ဒုလ္လဘမေဝ-ဋ္ဌ စပ်။) ခဏာယတ္တာမေဝ၊ ခဏနှင့်စပ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော။

၁။ **ခဏသာမဂ္ဂိ ဝိနာ နတ္ထိ။** ။ ဘုရားပွင့်တော်မူခြင်းသည် ခဏတစ်စိတ်၊ တရားဟောတော်မူခြင်းသည် ခဏတစ်စိတ်၊ လူ့အဖြစ်ရခြင်းသည် ခဏတစ်စိတ်၊ မရှိမဖြစ်ဖြစ်ရခြင်းသည် ခဏတစ်စိတ်၊ သမ္ဘာဒိဋ္ဌိဖြစ်ရခြင်းသည် ခဏတစ်စိတ်၊ ပညာရှိ တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ရခြင်းသည် ခဏတစ်စိတ် ဤ ခဏအစိတ်တို့၏ ပေါင်းမိခြင်းကို "ခဏသာမဂ္ဂိ" ဟု ခေါ်သည်။ ထို ခဏသာမဂ္ဂိသည်ပင် နဝမခဏတည်း။ [ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒ တစ်မျိုးတည်းကို "နဝမခဏ"ဟု မယူဆရ။] ပတိရူပဒေသဝါသသည် ခဏတစ်စိတ်၊ သဗ္ဗရိသူပနိဿယသည် ခဏတစ်စိတ်၊ အတ္တသမ္မာပဏိဓိသည် ခဏတစ်စိတ်၊ ပုဗ္ဗေ စ ကတပုညတာသည် ခဏတစ်စိတ် ဤခဏအစိတ် ၄-ခုတို့၏ ပေါင်းမိ ခြင်းကို "သာမဂ္ဂိ"ဟု ခေါ်၏။ ထို သာမဂ္ဂိသည်ပင် စတုစက္ကသမ္ဘတ္တိ ခဏတည်း။

၂။ **မနုဿတ္တာဒီနဉ္စ။** ။ မနုဿတ္တ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒနှင့်စပ်၍ ဆက်ပြီးသော ဥပနိဿာသဝါကျတည်း။ ကာဏကုစ္ဆပဥပမာကို ဥပရိပ-သုညတဝဂ်၊ ဓာလပဏ္ဍိတသုတ်၌လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗသံယုတ်-ပဝါတဝဂ်၊ ပဌမဆိဂ္ဂဠယုဂ-သုတ်၌လည်းကောင်း ကြည့်ပါ။ အာဒိဖြင့် သဗ္ဗသံယုတ်-ပဝါတဝဂ်-ဝါလသုတ်၊ အဘိသမယဝဂ်- နခသိခသုတ်တို့၌ လာသောဝါလ-ဝိဗ္ဗူပမာ၊ နခသိခ ဥပမာတို့ကို ယူပါ။

၃။ **ဣတိ၊ဝ၊ဒုလ္လဘမေဝ။** ။ အခြားနေရာ၌ တသ္မာကိုပင် "ဣတိ ခဏသ ဒုလ္လဘတ္တာ" ဟု ဆိုသည်။ ထိုကြောင့် ဤဝါကျကို ဖလဝါကျ၊ ရှေ့ဝါကျကို ကာရဏဝါကျဟု ခွဲပါ။ လောကုတ္တရာအား ကျေးဇူးများသော ကုသိုလ်တို့မှာ အဋ္ဌကထာ၌လည်း ဖြစ်နိုင်၊ စတုစက္ကသမ္ဘတ္တိ မဟုတ်သော ခဏ၌လည်း ဖြစ်နိုင်သောကြောင့် "လောကုတ္တရဝမ္မာနံ ဥပကာရဘူတ"ဟု ဝိသေသနပြုသည်။ လောကုတ္တရာဝမ္မအား ဥပကာရ ဖြစ်သော ကုသိုလ်ဟူသည် နိဗ္ဗာန်ကိုရည်မှန်း၍ ပြုအပ်သော ဝိဝဋ္ဋနိဿိတ ကုသိုလ်များနှင့် ဝိဝဋ္ဋနိဿိတ· အစစ်ဖြစ်သော ဝိပဿနာကုသိုလ်များတည်း။

(ကုသလ်–၌ စပ်။) လောကုတ္တရဓမ္မာနံ၊ တို့အား။ ဥပကာရဘူတံ၊ လျော်သော ကျေးဇူးကို ပြုတတ်သည် ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ကုသလံ၊ ကို။ ဒုလ္လဘမေဝ၊ ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်သည်သာ။

[2]ဝေါ၊ သို့။ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ ဧတေသု၊ ဤ သမယတို့တွင်။ ခဏသမ္ပတ္တေ၊ ခဏ ဟု ဆိုအပ်သော။ သမယော၊ သမယသည်။ ဝါ၊ အခွင့် ကောင်းသည်။ ကုသလုပ္ပတ္တိယာ၊ ဝိဝဋ္ဋနိဿိတကုသိုလ် ဖြစ်ခြင်း၏။ ဒုလ္လဘ

၁။ ဧတ္ထ။ ဒီပေတိ။　။ သမယောကို "ခဏသမ္ပတ္တေ" ဟု ဝိသေသနပြုသော ကြောင့် သမယော၏အရ ခဏအနက်ကိုယူရသည်၊ "ခဏဟူသော သမယ–က ကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်း၏ ဒုလ္လဘဖြစ်ပုံကို ပြ၏" ဟူရာ၌ ထိုသို့ ပြနိုင်ခြင်း၏အကြောင်းမပါသော်ကြောင့် ဋီကာ၌ "အတ္ထနော ဒုလ္လဘတာယ–မိမိဟူသော ခဏ–က ဒုလ္လဘဖြစ်သောကြောင့်" ဟု ဟိတ်ထည့်သည်။ ဆိုလိုရင်းကား– "ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေါ ဒုလ္လဘော လောကသ္မိं" စသည်နှင့် အညီမိမိဟူသော နဝမခဏ စတုစက္ကသမ္ပတ္တိခဏ ဟူသော သမယ–က ဒုလ္လဘဖြစ်နေသောကြောင့် ထိုခဏနှင့် စပ်၍ဖြစ်ရသော ဝိဝဋ္ဋနိဿိတ ကုသိုလ်ဖြစ်ဖို့ရာ သာ၍ ဒုလ္လဘဖြစ်ပုံကိုလည်း ပြနိုင်ပါသည်–ဟူလို။

အနက်ကျယ်။　။ ဤနည်း၌ ဋီကာ ထည့်ပါ၌ပါသွင်း၍ အနက်ပေးလိုလျှင်– "ခဏသမ္ပတ္တေ၊ သော။ သမယော။ အခွင့်ကောင်းသည်။ (အတ္ထနော၊ မိမိဟူသော နဝမခဏ စတုစက္ကသမ္ပတ္တိ ခဏ၏။ ဒုလ္လဘတာယ၊ ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တဒါယတ္တာယ၊ ထို အခွင့်ကောင်းနှင့် စပ်သော။) ကုသလုပ္ပတ္တိယာ၊ ၏။ ဒုလ္လဘဘာဝံ၊ ကို။ ဒီပေတိ၊ ၏"ဟု ပေးပါ။

တစ်နည်းဖွင့်ပုံ။　။ ဋီကာ၌ "ခဏတ္ထော ဝါ သမယော" စသည်ဖြင့် တစ်နည်းဖွင့်သေး၏။ ထိုအလို "ခဏတ္ထသမ္ပတ္တေ" ဟု ဆိုလိုလျက် အတ္ထသဒ္ဒါကျသည်ဟု မဓုဖွင့်သည်။ "ခဏသမ္ပ တ္ထေ၊ ခဏအနက်ရှိ၏ ဟု ဆိုအပ်သော။ သမယော၊ သမယသဒ္ဒါသည်"ဟု ပေးပါ။ ဤ ခဏအနက်ရှိသော သမယ–သဒ္ဒါက ပြပုံမှာ–"ယသ္မိं သမယေ၊ အကြင် အခွင့်ကောင်းသည်"ဟု ဆိုသဖြင့် "ထို အခွင့် ခဏသည် ရခဲသော အခွင့်ခဏ ဖြစ်၏" ဟူသော အနက်ကို ဝိဘာဝနတ္ထ (အကျိုးကိုပြသဖြင့် အကြောင်းကိုလည်း ထင်ရှားစေအပ်သော အနက်)၏ အဖြစ်ဖြင့် ပြနိုင်၏။ ထိုသို့ပြသဖြင့် ထို ခဏနှင့်စပ်သော ဝိဝဋ္ဋနိဿိတကုသိုလ်၏ သုဌုတရ–ဒုလ္လဘဖြစ်ပုံကိုလည်း သမယ–သဒ္ဒါက ဒီပနတ္ထ (ဖလူ ပစာရ) အားဖြင့် ပြသည်။

အနက်ကျယ်။　။ ဤအလို တစ်နည်း အနက်ပေးပုံကား– "ခဏသမ်ပတ္တေ၊ ခဏအနက် ရှိ၏ ဟု ဆိုအပ်သော။ သမယော၊ သမယ–သဒ္ဒါသည်။ ယသ္မိं ခဏေ၊ အကြင်အခွင့်ကောင်းသည်။ သတိ၊ သော်။ (ကုသလံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံဟောတိ–၌စပ်။) ဣတိ ဣမသ္မိံ အတ္ထသ္မိं၊ ကို။ ဝိဘာဝနံသေန၊ ဖြင့်။ တဒါယတ္တာယ၊ ထို အခွင့်ကောင်းနှင့်စပ်သော။ ကုသလုပ္ပတ္တိယာ ဒုလ္လဘဘာဝံ ဒီပေတိ"ဟု ပေးပါ။ [ဤနောက်နည်း၌ "ယသ္မိं သမယေ" ဟူသော သဒ္ဒါကို "ယသ္မိं ဒုလ္လဘေ ခဏေ" ဟူသော အနက်ကိုပြသော ပါဠိဟု ဆိုသည်။]

ဘာဝ၊ ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို။ ဝါ၊ ရနိုင်ခဲသည်၏ အဖြစ်ကို။ ဒီပေတိ၊ ၏ ²ဧ၀ံ၊ သို့။ ဒီပေဇ္ဇေန၊ ပြသော။ အနေန၊ ဤသမယဖြင့်။ အဓိဂတ ခဏာနံ၊ ရအပ်ပြီးသော အခွင့်ကောင်း ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။ ဝါ၊ အခွင့်ကောင်းရပါ ကုန်လျက်။ (မောဃခဏံ ကုရုမာနာနံ–၌ စပ်။) ခဏာ–ယတ္တသော၀၊ ခဏနှင့် စပ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော။ တသ္မ ကုသလသ္မ၊ လောကုတ္တရာ ခမ္မတို့အား ကျေးဇူးများသော ထိုကုသိုလ်ကို။ အနုဋ္ဌာပနေန၊ မထကြွ စေခြင်းဖြင့်။ ဝါ၊ မထူ ထောင်ခြင်းဖြင့်။ မောဃခဏံ၊ အကျိုးမပြီး အချည်းနှီးသော ခဏကို။ ကုရုမာနာနံ၊ ပြုနေကြသူတို့၏။ ပမာဒ၀ိဟာရော၊ မေ့မေ့လျော့လျော့ ပေါ့ပေါ့ဆဆ နေထိုင် ကြခြင်းသည်။ ဝါ၊ ကို။ ပတိသေ၀ိတော၊ တားမြစ်တော်မူအပ်ပြီးသည်။ ဟောတိ။ ခဏသခ်ါတေန၊ ခဏ–ဟု ဆိုအပ်သော။ သမယေန၊ သမယဖြင့်။ (တစ်နည်း) ခဏသခ်ါတေန၊ ခဏ အနက်ရှိ၏ ဟု ဆိုအပ်သော၊ သမယေန၊ သမယ–သဒ္ဒါဖြင့်။ အယမ အတ္ထော၊ ဤ အနက်ကို။ ဒီပိတော၊ ပြအပ်ပြီ။

³ပန၊ ကား။ (တစ်နည်း) ပန၊ ခဏ–သမယ ဖြင့် အတ္ထ၀ိသေသပြုပုံမှ တစ်ပါးကာလ–သမယဖြင့် အတ္ထ၀ိသေသ ပြုပုံကို ဆိုဦးအုံ့။ ⁴တသ္မ ကုသလစိတ္တသ၊ ဤ ကုသိုလ်စိတ်၏။ (ပါဠိတော်၌ "ကုသလံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ"ဟု ဟောတော်မူအပ်သော ဤ ကုသိုလ်စိတ်၏။) ယော ပ၀တ္တိကာလော နာမ၊ အကြင်ဖြစ်ရာကာလ မည်သည်။ ဟောတိ၊ ရှိ၏။ သော၊ ထို ဖြစ်ရာကာလသည်။ အတိပရိတ္တော၊ အလွန် တို၏။ [ခဏ၀ယ် ၃–ချက်သာရှိသောကြောင့် အလွန်တိုသည်။] စ၊ ဆက်။ အသ၊

၁။ ⁴ဝံ ဒီပေဇ္ဇေန။ပ။ ပတိသေ၀ိတော။ ။ ဤကား ပကာသနတ္ထတည်း။ ထိုသို့ပြသော သမယဖြင့် မြတ်စွာဘုရားသည် တားမြစ်တော်မူအပ်ပြီး ဖြစ်သည်–ဟူလို။ အဘယ်ကို တားမြစ်တော်မူအပ်သနည်း ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ပမာဒ၀ိဟာရော"ဟု လည်းကောင်း၊ အဘယ်သူတို့၏ ပမာဒ၀ိဟာရပါနည်း ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "အ၀ိဂတခဏာနံ။ပ။ ကုရုမာနာနံ"ဟု လည်းကောင်း မိန့်သည်။ "အခွင့်ကောင်းကို ရကြပါလျက် ထို အခွင့်ကောင်း နှင့်စပ်သော ဝိ၀ဋ္ဋနိဿိတ ကုသိုလ်ကို မထူထောင်ခြင်းအားဖြင့် မေဃခဏကို ပြုနေကြသူတို့ ၏ ပမာဒ၀ိဟာရကို တားမြစ်တော်မူ သည်"ဟူလို။

²။ **ယော ပ၀တ္တိကာလော**။ ဤ ကာလ–သမယဖြင့် အတ္ထ၀ိသေသကို ပြရာ၌လည်း "ဧ၀ မေတောသု။ပ။ ဒီ ပေတိ၊ ဧ၀ံ ဒီပေဇ္ဇေ နေ။ပ။ ဩ၀ါဒေါ ဒါ ဒီနော ဟောတိ" တို့သာ အတ္ထ၀ိသေသ ဒီပန–ဖြစ်သည်။ ရှေ့ဝါကျတို့ကား အခြေခံ စကားတို့သာတည်း။ "ဧ၀ံ ဒီပေဇ္ဇေ နေ။ပ။ ဒီနော ဟောတိ" သည် ရှေ့သမ၀ါယတ္ထ ကာလတ္ထတို့၌ ပြခဲ့သော"ပတိသေ၀ိတော ဟောတိ" နှင့် သဟောတူပင်တည်း။

ထို ကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်ရာကာလ၏။ သာ အတိပရိတ္တတာ၊ ထို အလွန်တိုသည်၏ အဖြစ်ကို။ (ဝေဒီတဗ္ဗာ–ခ်ိန်လွှမ်းစပ်။) ယထာ စ။ပ။ ခီယန္တီတိ၊ ဟူသော။ ဣမသ္မိ သုတ္တသ္မိ၊ ဤ ဒဠ္ဍနေက္ခဟ–သုတ်၏။ အဋ္ဌကထာဝသေန၊ အဋ္ဌကထာ၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝေဒီတဗ္ဗာ၊ ၏။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ တသ္မ ပုရိသဿ[1] ၊ ထို ယောကျ်ား၏။ (ဋီကာ၌ ပုရိသ၏ သရုပ်ကို ဖော်ထားသည်။) ယထာ (ယော) ဧဝေါ၊ အကြင် လျင်မြန်သော အဟုန်သည်။ (အတ္ထိ။ တတော၊ ထို လျင်မြန်သော အဟုန်ထက်။) စန္ဒိမသူရိယာနံ၊ လနေတို့၏။ ဧဝေါ၊ လျင်မြန်သော အဟုန်သည်။ သီဃတရော၊ သာ၍ လျင်မြန်၏။ [2]စန္ဒိမသူရိယာနံ၊ တို့၏။ ယထာ(ယော) ဧဝေါ။ သည်။ အတ္ထိ။ တတော စ၊ ထက်လည်း။ ဒေဝတာနံ၊ လနေတို့၏ ရှေ့ကပြေးသော နတ်တို့၏။ ဧဝေါ၊ သည်။ သီဃတရော၊ သာ၍လျင်မြန်၏။ ယာ ဒေဝတာ၊ တို့သည်။ စန္ဒိမသူရိယာနံ၊ တို့၏။ ပုရတော၊ ရှေ့၌။ ဝါ၊ ရှေ့က။ ဓာဝန္တိ၊ ပြေးကုန်၏။ တာသံ ဒေဝတာနံ၊ ထိုနတ်တို့၏။ ယထာ (ယော) ဧဝေါ၊ အကြင် လျင်မြန်သော အဟုန်သည်။ အတ္ထိ။ တတော စ၊ ထက်လည်း။ သီဃတရံ၊ သာ၍ လျင်မြန်စွာ။ အာယုသင်္ခါရာ[3]၊ အာယုသင်္ခါရ တို့သည်။ ခီယန္တိ၊ ကုန်လွယ်ကုန်၏။ [နိဒါနဝဂ္ဂ၊ ဩပမ္မသံယုတ်၊ ဒဠ္ဍနေက္ခဟသုတ် ပါဠိတော်။]

၁။ **တသ္မ ပုရိသဿ။** ။ "တသ္မ ပုရိသဿ–ထိုယောကျ်ား" ဟူရာ၌ အဘယ် ယောကျ်ားပါနည်း–ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ "သေယျ ထာပိ ·ဘိက္ခဝေ။ပ။ အာဟာရိဿတိတိ ဧဝံ ဝုတ္တစဝနပုရိသဿ"ဟု သရုပ်ဖော်သည်။ ထို၏အဖွင့်ကို ဋီကာအဓိပ္ပာယ်၌ ရှုပါ။ [ဤသို့ အဟုန်ပြင်းစွာ ပြေးသွားနိုင်သော ယောကျ်ားကား ရှိခဲ့ပူးသည် မဟုတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် ပရိကပ္ပောပမာ အဖြစ်ဖြင့် ကြံဆ၍ ("သေယျထာပိဘိက္ခဝေ"၊ စသည်ဖြင့်) ပရိကပ္ပောပမာစောတက–သေယျထာပိကို စဉ်ကြ၍ ဟောတော်မူသည်။ "လူယောကျ်ားထဲက မရှိနိုင်"ဟု ဆိုသော်လည်း ဧဝနဟ်သစောတ်၌ ဟသ်မင်းကား ထိုအတိုင်းပင် ဓိမိအဟုန်၏ အလျင်မြန်ပုံကို ပြခဲ့ပူးပါသည်။]

၂။ **ယထာ စ စန္ဒိမသူရိယာနံ ဧဝေါ။** ။ ထိုပါဠိတော်၌ "ယထာ စ ဘိက္ခဝေ တသ္မ ပုရိသဿ ဧဝေါ၊ ယထာ စ စန္ဒိမသူ ရိယာနံ ဧဝေါ၊ တတော သီဃတရော" စသည်ဖြင့် လာ၏။ ထိုသုတ်၏ အဋ္ဌကထာ၌လည်း "အာယုသင်္ခါရ" အရ ရုပ်နိုင်ငံတို့ကြွေကို ဖွင့်၍ နာမ်တရားများမှာ အလွန်အလွန် အဖြစ်အပျက် မြန်ရကား "အရူပဓမ္မာနံ ပန, ဟောဒေါ နသက္ကာ ပညပေတုံ" ဟု ဖွင့်သည်။ ထို့ကြောင့် စိတ်ဖြစ်ရာကာလ၏ အလွန်တိုတောင်းပုံကို ထိုဒဠ္ဍနေက္ခသုတ်၏ အဋ္ဌကထာဖြင့် သိတိုက်သည်–ဟုဆိုသည်။

၃။ **အာယုသင်္ခါရ။** ။ အာယုသင်္ခါရအရ ရုပ်နိုင်ငံတို့ကြွေကို ရ၏။ "အာယု"ဟူသော နာမည်သည် နိုင်ငံတို့ကြွေ၏ နာမည်တည်း။ [စိတ်ဖြို့ယနိဒ္ဒေသ၌ လာပါလိမ့်မည်၊] ထိုအာယုဟု

[1]ဟိ၊ မှန် တတြ၊ ထို အဋ္ဌကထာ၌။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယသ၊ ၏။ တာဝ ပရိတ္တကော၊ ထိုမျှလောက် တိုလျှသော။ သော ကာလော၊ ထို ကာလကို။ (အာစရိယေန၊ အဋ္ဌကထာဆရာသည်။) ဝုတ္တော၊ ပြီ။ ယာဝ၊ လောက်။ ပဋ္ဌပ္ပန္နံ၊ အကြောင်းကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော။ ရူပံ၊ ရုပ်သည် (ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ နှင့်တကွ ရုပ်အားလုံးသည်။) တိဋ္ဌတိ၊ တည်၏။ (ဌီအဖြစ်ဖြင့် တည်နေ၏။) တာဝ၊ ထို ရုပ်တည်နေသမျှ ကာလ၌။ သောဋ္ဌသစိတ္တာနိ၊ တစ်ဆယ့်ခြောက်ချက်သော စိတ်တို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္တာ၊ ဖြစ်၍။ ဘိဇ္ဇန္တိ၊ ပျက်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ရုပ်၏ ဌီခဏ အတွင်းဝယ် စိတ်ပေါင်း တစ်ဆယ့်ခြောက်ချက် ဖြစ်ပျက်နိုင်သောကြောင့်။) တေသံ၊ ထိုစိတ်တို့၏။ ကာလပရိတ္တတာယ၊ ကာလ၏ တိုလျှသည်၏အဖြစ်၌။ ဥပမာပိ၊ ဥပမာသည်လည်း။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ [2]တေနေဝ၊ ထို့ကြောင့်ပင်။ (ဥပမာ မပြနိုင်လောက် အောင် တိုသောကြောင့်ပင်။) ယာဝဋ္ဌိဒံ။ပ။ စိတ္တန္တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ဟောတော်မူပြီ။ [ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ယာဝ၊ လောက်။ စိတ္တံ၊ သည်။ လဟုပရိဝတ္တံ၊ လျင်သော အပြောင်းအလဲရှိ၏။ တာဝ၊ ထို စိတ်လျင်မြန်သလောက်။ ယာဝ စ၊ အလွန်အကဲသာလျှင်။ ဥပမာပိ၊ ဥပမာကိုလည်း။ နံ သုကရာ၊ အလွယ်တကူ မပြုအပ်။ ဝါ၊ မလွယ်ကူ။]

ခေါ်အပ်သော ဇီဝိတိန္ဒြေကိုပင် ကဲ့တရားသည် ပြုစီမံအပ်သောကြောင့် ဤ နေရာ၌ "အာယုသင်္ခါရ" ဟု ခေါ်ထားသည်။ "သင်္ခရိယတေ၊ ကဲ့သည် ပြုစီမံအပ်၏။ ဣတိ သင်္ခါရော၊ အာယု စ+တံ+သင်္ခါရောစာတိ အာယုသင်္ခါရော" ဟု ပြု၊ သံယုတ်ဋီကာ၌ကား "အာယုံ သင်္ခရောတိ ဇေတနာတိ အာယုသင်္ခါရော"ဟု တွေ့ရ၏။ မဟာ ပရိနိဗ္ဗာနသုတ်ဝယ် "အာယုသင်္ခါရကို လွှတ်တော်မူသည်"ဟု လာရှိရာ၌မူ"သင်္ခရိယတေ၊ ဖလသမာပတ်သည် ပြုစီမံအပ်၏။ ဣတိ သင်္ခါရော"ဟု ပြုရသည်။

[1] **တတြ ဟိ။ပ။ဝုတ္တော။** ။ တိုနိဒါနဝဂ္ဂ၊ ဩပမ္မသံယုတ် အဋ္ဌကထာ၌ "အယုသင်္ခါရန္တိ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ပ။ အရူပဓမ္မာနံ ပန ဘေဒေါ နတ္ထိ ပညတ္တိတော"ဟု ဖွင့်သောကြောင့် "သာ အတိပရိတ္တတာ။ပ။ဣမဿ သုတ္တဿ အဋ္ဌကထာဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ" ဟူသော စကားသည် မှန်၏–ဟူလို။

[2] **တေနေဝါဟ။** ။ ဤပါဠိတော်သည် စကအဂ်ုတ္တိရ်၊ ပဏိတအစ္စဝဂ္ဂသုတ် ပါဠိတော်တည်း။ ထို အဋ္ဌကထာ၌ "ယာဝဋ္ဌာတိ အဓိမတ္တပမာဏတ္ထေ နိပါတော၊ အတိဝိယ နဲ သုကရာတိ အတ္ထော။ ဣဒံတိ နိပါတမတ္တံ"ဟု ဖွင့်၏။ ဟောတော်မူလိုရင်းကား–"စိတ် အဖြစ်အပျက်မြန်သလောက် ဥပမာပြုဖို့ပင် အလွန်ကြီး မလွယ်ကူ" ဟူလို။ [ယောဇနာ၌ကား "ဣဒံ အယံ ဥပမာပိ ယာဝ စ နဲ သုကရာ အတိဝိယ နဲ သုကရာ၊ ယာဝ စကန္ဓေနလဟု ပရိဝတ္တံစိတ္တံ"ဟု ဣဒံကို အနက်ရှိကြ၍လည်းကောင်း၊ နောက်ယာဝကို စကန္ဓေနဟု လည်းကောင်း ဖွင့်လေသည်။ အဋ္ဌကထာရင်းနှင့် မညီပါ။]

"ဧ၀ံ၊ သို့။ တေသု၊ ဤ သမယတို့တွင်။ ကာလသင်္ခါတော၊ ကာလဟု ဆိုအပ်သော်။ သမယော၊ အခါသည်။ (တစ်နည်း) ကာလသင်္ခါတော၊ ကာလ အနုဂတ်ရှိ၏ဟု ဆိုအပ်သော။ သမယော၊ သမယ-သဒ္ဒါသည်။ ကုသလ စိတ္တုပ္ပဒတို့ ကာလသည်၊ ကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်ရာ ကာလ၏။ အတိပရိတ္တတံ၊ အလွန်တိုလျှသည်၏ အဖြစ်ကို။ ဒီပေတိ၊ ၏။ ဧ၀ံ၊ သို့။ ဒီပေန္တော၊ ပြတော်မူသော။ အနေန၊ ဤမြတ်စွာဘုရားသည်။ (သြ၀ါဒေါ ဒီနော ၌ စပ်။) အတိပရိတ္တ-ကာလတာယ၊ အလွန်တိုလျှသော ကာလရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝိဇ္ဇုလ်တော ဘာသေန၊

၁။ ဧ၀မေတေသု။ပ။ဒီပေတိ။ ။ "ကာလသင်္ခါတော" ဟု ဝိသေသန ပြုသောကြောင့် သမယော၏အဲရ ကာလအနက်ကို ယူ၏သည်။ "ကာလဟူသော သမယက ကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်ရာ ကာလ၏ အလွန်တိုလျှသည်၏ အဖြစ်ကို ပြ၏"ဟူ၍ ထိုသို့ ပြနိုင်ခြင်း၏ အကြောင်း မပါသောကြောင့် ဋီကာ၌ "စိတ္တပရိစ္ဆိန္နော ဝုစ္စမာနော တေနေ၀ ပရိဗ္ဗေဒက စိတ္တေန ဧ၀ं ပဲရ်ဗ္ဗော အဟံတိ ဒီပေတိ။ ယထာ စ အဟံ ဧ၀ं-သဗ္ဗော ကုသလစိတ္တုပ္ပဒတ္တိကာလောတိ" ဟု အကြောင်းပြ လေသည်။ ထို ဋီကာ၏ စကားကို အနုဋီကာ၌ အကျဉ်းချုပ်၍ "အတ္တနော အတိပရိတ္တတာယ"ဟု အကြောင်းပြသည်။ ဆိုလိုရင်းကား စိတ်တစ်ခုဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော ကာလသည် စိတ်မြန်သလောက် တို၏။ ထိုကာလ၏ တိုခြင်းကြောင့် ကုသိုလ်စိတ်၏ ဖြစ်ရာကာလလည်း တိုကြောင်းကို သမယ-သဒ္ဒါက ပြသည်-ဟူလို။ ဤအတိုင်း ထည့်ပါဠိနှင့်တကွ အနက်ပေးပုံကား "ကာလ သင်္ခါတော၊ သော။ သမယော၊ အခါသည်။ (အတ္တနော၊ မိမိဟူသော စိတ္တပရိစ္ဆိန္န-ကာလ၏။ အတိပရိတ္တတာယ၊ အလွန်တိုလျှသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ကုသလ စိတ္တုပ္ပဒတ္တိကာလသ၊ ၏။ အတိပရိတ္တတံ ဒီပေတိ"ဟု ပေးပါ။

သဒ္ဒါက ပြပုံ။ ။ ကာလအနက်ရှိသော သမယ-သဒ္ဒါက ပြပုံ၌ အနုဋီကာ၀ယ် "ယသ္မိ' အတိပရိတ္တေ ကာလေတိ စေ၀သ အတ္တသ ဥပ္ပန္နဝေသန, တဒါ ဓရာယ တဒ်ဒီနာယ စ ကုသလပုဗ္ဗဒ္ဓိယာ ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဇတ် ဒီပေတိ" ဟု ထည့်ပါဠိတို့ကို တွေ့ရ၏။ ထိုအတိုင်း အကုန် ထည့်လျှင် အဋ္ဌကထာ၌ရှိသော "ကုသလစိတ္တုပ္ပဒတ္တိကာလသ အတိပရိတ္တတံ ဒီပေတိ"ဟူသော မူရင်းပါဠိ ပျောက်သွားလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် အနုဋီကာ ထည့်ပါဠိ တချို့ကိုသာ ယူ၍...

"ကာလသင်္ခါတော၊ ကာလအနက်ရှိ၏ဟု ဆိုအပ်သော။ သမယော၊ သမယသဒ္ဒါသည်။ အတိပရိတ္တေ၊ စိတ္တပရိစ္ဆိန္နဖြစ်၍ အလွန်းတိုလျှသော။ ယသ္မိ' သမယေ၊ အကြင်အခါ၌။ (ကုသလ စိတ္တ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ-၌ စပ်။) ဣတိ စေ၀သ အတ္တသ၊ ကို။ ဥပ္ပန္နဝေသန၊ သိစေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ကုသလစိတ္တုပ္ပဒတ္တိကာလသ၊ ၏။ အတိပရိတ္တတံ၊ ကို။ ဒီပေတိ၊ ၏" ဟု အနက် ပေးပါ။ ဆိုလိုရင်းကား "ယသ္မိ' သမယေ၌ သမယ-သဒ္ဒါသည်၊ စိတ်တစ်ခု၏ ဖြစ်ခြင်းဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော ကာလကို ဟော၏။ ထို့ကြောင့် ထိုကာလ၏ အလွန်တိုလျှပုံကို ထိုသမယသဒ္ဒါက သိစေခြင်းကို အရင်းပြ၍ "ကုသလ စိတ္တ ဥပ္ပန္နံဟောတိ"ဟု ဟောတော်မူအပ်သော ကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်ရာကာလ၏ အလွန်တိုလျှပုံကိုလည်း ပြရာရောက်သည်-ဟူလို။

လျှပ်စစ်နွယ်၏ အရောင်ဖြင့်။ [1]မုတ္တာဝုဏာနံ ဝိယ၊ ပုလဲကို သွယ်ကုံးခြင်း ကဲ့သို့။ ဣဒံ စိတ္တံ၊ ဤစိတ်ကို။ ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဈ၊ ခဲယဉ်းသဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိအပ်၏။ ဝါ၊ ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်ခဲ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (စိတ်ဖြစ်ရာကာလ၏ အလဝန်တိုလျှသည့်အတွက် စိတ်ကို ထိုးထွင်း၍ သိဖို့ရာ ခဲယဉ်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ဧတသ၊ ဤစိတ်ကို။ ပဋိဝေဓေ၊ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှ။ မဟာဥဿာဟော စ၊ ကြီးစွာသော အားထုတ်ခြင်းကို လည်းကောင်း။ အာဒရော စ၊ လေးစားခြင်းကို လည်းကောင်း။ ကတ္တမ္ဘော၊ ပြုထိုက်၏။ ဣတိ။ သို့။ သြဝါဒေါ၊ သြဝါဒသည်။ ဝါ၊ ကို။ ဒိန္နော၊ ပေးတော်မူအပ်ပြီးသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ကာလ သခ်ါတေန၊ ကာလ ဟု ဆိုအပ်သော။ သမယေန၊ သမယဖြင့်။ (တစ်နည်း) ကာလသခ်ါတေန၊ ကာလ အနုက်ရှိ၏ ဟု ဆိုအပ်သော။ သမယေန၊ သမယ-သဒ္ဒါဖြင့်။ အယံ အတ္ထော၊ ဤအနက်ကို။ ဒီပိတော၊ ပြီ။

ပန၊ ကား။ (တစ်နည်း) ပန၊ ကာလသမယဖြင့် အတ္ထဝိသေသ ပြုပုံမှတစ်ပါး သမ္ဘဟသမယဖြင့် အတ္ထဝိသေသ ပြုပုံကို ဆိုဦးအုံ့။ သမ္ဘဟသခ်ါတော၊ အပေါင်းဟု ဆိုအပ်သော။ သမယော၊ သမယသည်။ ဝါ၊ အပေါင်းသည်။ (တစ်နည်း) [2]သမ္ဘဟ သခ်ါတော၊ အပေါင်းအနုက်ရှိ၏ ဟု ဆိုအပ်သော။ သမယော၊ သမယဝါသဒ္ဒါသည်။

၁။ **မုတ္တာ ဝုဏာနံ။ပ။ ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဈ။** ။ အာ-ပုဗ္ဗ ဝု-ဓာတ်သည် ဘူ-သွာ ၂-ဝိုဏ်းတည်း။ ဘူဝါဒိဖြစ်လျှင် ဝု၏ ဥကို သြပြု၊ သြကို အဝပြု၍ "အာဝနံ"ဟု ရှိရလိမ့်မည်။ ဤ၌ သွာဒိဝိုဏ်းဖြစ်၍ ပါပုဏာနံကဲ့သို့ "အာဝုဏာနံ"ဟု ရှိသင့်၏။ လျှပ်ပျက်ဆဲဓာတုလေးခု ပုလဲလုံးတွေကို သိကုံးဖို့ ခဲယဉ်းသကဲ့သို့ စိတ်၏ဖြစ်ရာကာလက အလွန်တိုလျှသည့်အတွက် ထိုစိတ်ကိုထိုးထွင်း၍ သိဖို့ရန် အလွန်ခဲယဉ်းပါသည်-ဟူလို။ စိတ္တာနုပဿနာ ဘာဝနာကို မပွားများလျှင် မည်သူမျှ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ထိုးထွင်း၍ မသိနိုင်ပါ။

၂။ **သမ္ဘဟသခ်ါတောပ။ ဒီပေတိ။** ။ "သမ္ဘဟသခ်ါတော" ဟု ဝိသေသနပြုသော ကြောင့် "သမယော-အပေါင်း"ဟု ပေးရသည်။ "သမ္ဘဟဟူသော သမယက-ဗဟု စသော မျိုးစွာသော တရားတို့၏ အတူတကွ (ပေါင်း၍) ဖြစ်ပုံကိုပြ၏"-ဟူရာ၌ ထိုသို့ ပြနိုင်ခြင်း၏အကြောင်း မပါသော်လည်း "ဗဟုဒီန် ဟိ။ပ။ သဟုပ္ပတ္တိ ဒီပိတာ"ဟု ပြလတ္တံ့. ဖြစ်သော ဒဠ္ဠီ(ဟောတု) ဝါကျကိုထောက်၍ သိသာသောကြောင့် ဦးကာ၌ အထူးမပြတော့။ အနုဦးကာ၌ကား "သယံ ဓမ္မာနံ သမုဒါယဘာဝတော" ဟု ပြသည်။ ထို့ကြောင့် အကြောင်းထည့်၍ အနက်ပေးလိုလျှင်..."သမ္ဘဟသခ်ါတော၊ သော။ သမယော၊ အပေါင်းသည်။ (သယံ၊ မိမိဟူသော သမယ-က။ ဓမ္မာနံ၊ ဗဟု-စသော တရားတို့၏။ သမုဒါယဘာဝတော၊ အပေါင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။) အနေကေသံ၊ တို့၏။ သဟုပ္ပတ္တိ။ ဒီ ပေတိ၊ ၏"ဟု အနက်က ပြုပုံကို လည်းကောင်း၊

အ'နေကောသ်၊ တစ်ပါးမက များစွာသော တရားတို့၏။ သဟုပ္ပတ္တိ'၊ အတူတကွ ဖြစ်ခြင်းကို။ ဒီပေတိ၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်။ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ (နောက်၌ "ဣတိ" ရှိသည်။) ဖဿာဒီနံ၊ ဖဿ–အစရှိကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ပုဗ္ဗော၊ အစုကို။ သမုဟောတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တော၊ ပြီ။ တသ္မိ' စ၊ ထို အပေါင်း၌လည်း။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ၊ ဖြစ်သော။ (ပါဝင်သော။) စိတ္တံ၊ သည်။ တေဟိ ဓမ္မေဟိ၊ ထို ဖဿ–အစရှိသော တရားတို့နှင့်။ သဟ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အ'နေကောသ်၊ တစ်ပါးမက များစွာသော တရားတို့၏။ သဟုပ္ပတ္တိ'၊ ကို။ ဒီပိတာ၊ ပြီ။ ဧဝံ၊ သို့။ ဒီပေန္တေန၊ သော။ အနေန၊ ဤ သမ္ပယုတ္တသည်။ ဝါ၊ ဖြင့် ²ဧကသော၀၊ တစ်ခုသာလျှင် ဖြစ်သော။ ဓမ္မသ၊ ၏။ ဥပ္ပတ္တိ'၊ သည်၊ ဝါ၊ ကို။ ပတိသေဓိတာ၊ တားမြစ်အပ်ပြီး သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ သမ္ပယုတ္တသခ်ိတေန၊ သမ္ပယုတ္တဟုဆိုအပ်သော။ သမယေန၊ သမယဖြင့်။ (တစ်နည်း) သမ္ပယုတ္တ သခ်ိတေန၊ သမ္ပယုတ္တအနက်ရှိ၏ ဟု ဆိုအပ်သော။ သမယေန၊ သမယ–သဒ္ဒါဖြင့်။ အယံ အတ္ထော၊ ကို။ ဒီပိတော၊ ပြီ။

ပန၊ ကား။ (တစ်နည်း) ပန၊ သမ္ပယုတ္တ–သမယဖြင့် အတ္ထဝိသေသပြုပုံမှတစ်ပါး ဟေတု–သမယဖြင့် အတ္ထဝိသေသ ပြုပုံကို ဆိုဦးအုံ့။ ³ဟေတုသခ်ိတော၊ ဟေတုဟု

သဒ္ဒါက ပြုပုံ၌လည်း "သမ္ပယုတ္တသခ်ိတော၊ သမ္ပယုတ္ত–အနက်ရှိ၏ ဟု ဆိုအပ်သော။ သမယော၊ သမယ–သဒ္ဒါသည်။ (ယသ္မိ' သမယေ၊ အကြင်တရားအပေါင်းသည်။ သတိ၊ ရှိလတ်သော်။ (ကုသလံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံဟောတိ–၌ စပ်။) ဣတိ ဧတသ အတ္ထသ၊ ကို။ ဥပနဝ်သေန၊ ဖြင့်။ အ'နေကောသ်၊ တို့၏။ သဟုပ္ပတ္တိ'၊ ကို။ ဒီပေတိ၊ ၏"ဟု အနုဋီကာအတိုင်း ထည့်ပါ၌သွင်း၍ အနက်ကျယ်ပေးပါ။

၁။ ဧကသော၀ ဓမ္မသ။ ။ ပကတိ၀ါဒီ အနု၀ါဒီတို့၏ ၀ါဒကို ဋီကာအဓိပ္ပာယ် သမ၀ါယ၌ ပြခဲ့ပြီ။ ပကတိ၀ါဒီတို့ အလိုအားဖြင့် အရာ၀တ္ထုကြီးမား များသော်လည်း ထိုအကြီး ထိုအများသည် "ပကတိဟူသော ဓမ္မတစ်မျိုးတည်းကပင် များနေခြင်းတည်း" ဟု ဆိုလို၏၊ အနု၀ါဒီတို့ အလိုအားဖြင့်လည်း "အရာ၀တ္ထုကြီးမား တရားတစ်မျိုးတည်းပင် များနေခြင်း ကြီးနေခြင်း တည်း" ဟု ဆိုလို၏၊ သမ္ပယုတ္တအနက်ရှိသော သမယ–သဒ္ဒါက ထိုဝါဒအတိုင်း တရားတစ်မျိုးတည်း မဟုတ်။ တရားအမျိုး များစွာ ပေါင်းနေသည်ဟု ပြသောကြောင့် ထိုပကတိ၀ါဒီအနု၀ါဒီတို့၏ ၀ါဒကို တားမြစ်ပြီးဖြစ်သည်။

၂။ ဟေတုသခ်ိတောပေ။ ဒီပေတိ။ ။ "ဟေတုသခ်ိတော" ဟူသော ဝိသေသန ကြောင့် "သမယော–ပစ္စယအကြောင်းသည်" ဟု ပေးရ၏၊ "ဟေတု ဟူသော သမယက ပစ္စယ အကြောင်းနှင့်စပ်သော ဖြစ်ခြင်းရှိသည့် အဖြစ်ကိုပြ၏" ဟူရာ၌ ဋီကာ၀ယ် "ပစ္စယာယတ္တ ဝုတ္တိဒီပနတော၊ တပ္ပရဘာ၀ါ ဟေတု သခ်ိတသ"ဟု ဟိတ်ရှိသော်လည်း ထိုဟိတ်သည် ဒီပနကြိယာ၏ ဟိတ်မဟုတ်၊ ဝုတ္တာ၏ ဟိတ်ဖြစ်သောကြောင့် ထိုဟိတ်ကို ထည့်၍ အနက်

ဆိုအပ်သော။ သမယော၊ သမယ သည်။ ဝါ၊ ပဓာန အကြောင်းသည်။ (တစ်နည်း) ဟေတုသခ်ါတော၊ ဟေတု အနက်ရှိ၏ဟု ဆိုအပ်သော။ သမယော။ သမယ-သဒ္ဒါသည်။ ပရာယတ္တဝုတ္တိတံ ၊ လွန်မြတ်သော ပဓာနအကြောင်းနှင့် စပ်သော ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကို။ ဒီပေတိ၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်။ ယသ္မိံ သမယေ တိ ပဒသ၊ ယသ္မိံ သမယေ ဟူသော ပုဒ်၏။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ယသ္မိံ ဟေတုမှိ၊ အကြောင်

ပေးလို့မဖြစ်။ ထို့ကြောင့် "အတ္တနိ၊ မိမိဟူသော ပဓာနအကြောင်းသည်။ သတိ ၈၀၊ ရှိသော်သာ (ရှိမှသာ။) ဖလာနံ၊ ကုသိုလ်စသော အကျိုးတရားတို့၏။ သမ္ဘဝတော၊ ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်"ဟု ဟိတ်ထည့်၍ "ပရာယတ္တဝုတ္တိတံ၊ ကို။ ဒီပေတိ၊ ၏"ဟု ရှေးနိဿယ ပေးသည်။ ထိုသို့ ထည့်ခြင်းသည် နောက်၌ပြထားသော "ဟေတုမှိ သတိ ပဝတ္တိတော ပရာယတ္တ ဝုတ္တိတာ ဒီပိတာ"နှင့် သဘောတူပင် ဖြစ်ပါပေသည်။ ဤကား ဟေတု အနက်ဖြစ်သော သမယက အတ္ထဝိသေသပြုပုံတည်း။

သဒ္ဒါက ပြုပုံ။ ။ ဟေတု အနက်ရှိသော သမယ-သဒ္ဒါက အတ္ထဝိသေသပြုပုံ၌ အနုဋီကာဝယ် "ယမှိ ဟေတုမှိ သတိတိ စတသ အတ္ထသ ဥပနဝသေန" ဟု ထည့်ပါ၌သွင်း၍ "ပရာယတ္တဝုတ္တိ" "နေရာဝယ် ပရာဝိနပ္ပဝတ္တိ ဒီပေတိ" ဟု ဆို၏။ ထိုနည်းအရ ထည့်ပါ၌သွင်း၍ အဋ္ဌကထာပါ၌ရှိအတိုင်း... "ဟေတုသခ်ါတော၊ ဟေတုအနက်ရှိ၏ဟု ဆိုအပ်သော။ သမယော၊ သမယ-သဒ္ဒါသည်။ ယမှိ ဟေတုမှိ၊ အကြောင်ပဓာန အကြောင်းသည်။ သတိ၊ သော်။ (ဝါ၊ ရှိမှ။) (ကုသလ စိတ္တဥပ္ပန္နဟောတိ-၌စပ်။) ဣတိစတသ အတ္ထသ၊ ကို။ ဥပနဝသေန။ ဓမ္မာနံ၊ ကုသိုလ်စသော တရားတို့၏။ ပရာယတ္တဝုတ္တိတံ၊ လွန်မြတ်သော ပဓာန အကြောင်းနှင့်စပ်သော ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို။ ဒီပေတိ၊ ၏"ဟု အနက်ကျယ်ပေးပါ။

၁။ ပရာယတ္တဝုတ္တိတံ။ ။ ပရ-သဒ္ဒါသည် "ပစ္စနီကောတ္တံမေသ္ဝညေ၊ ပစ္ဆာဘာဝေ ပရော တိသု" ဟူသော (ဂဌ)အဘိဓာန်လာ အနက်တို့တွင် ဥတ္တမ အနက်ဟောတည်း။ ထို ဥတ္တမကိုပင် ဟေတုအတွက် "လွန်မြတ်သော၊ ထူးသော၊ ပဓာနဖြစ်သော အကြောင်း"ဟု အနက်မှတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် သမဝါယ၌ ပြုခဲ့သော အကြောင်းအပေါင်းတို့တွင် ထူးသော အကြောင်းကို ဟေတု ဟု ယူရသည်။ ဥပမာ-စက္ခုဝိညာဏ်ဖြစ်ဖို့ရာ စက္ခုပသာဒ၊ ရူပါရုံ၊ အာလောက၊ မနသိကာရ ဟူသော အကြောင်းအပေါင်းတွင် ရူပါရုံသည် ပရ(ဝိသေသ) အကြောင်း ဖြစ်သကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်ဖို့ရာ အာရုံယောနိသောမနသိကာရ တို့တွင် ယောနိသော မနသိကာရသည် ပရ(ဝိသေသ) အကြောင်း ဖြစ်သကဲ့သို့ လည်းကောင်း တည်း။ "ပရသ၊ မြတ်သော ဝိသေသ အကြောင်း၏။ ဝါ၊ နှင့်။ အာယတ္တာ၊ စပ်သည်တည်း။ ပရာယတ္တာ၊ စပ်သည်။ ပရာယတ္တာ+ဝုတ္တိယေသံတိ ပရာယတ္တဝုတ္တိ (ဓမ္မာ၊) တေသံ+ ဘာဝေါပရာယတ္တဝုတ္တိတာ" ဟုပြု။ [ဟေတုသဒ္ဒါ၊ ဟေတ္တု နှ ပစ္စယသာမဂ္ဂီဝါစကော၊ အထဓေါ+ပစ္စယဝိသေသ ဝါစကော။-မဝ။ ဤ ပစ္စယဝိသေသ ကိုပင် ရှေးနိဿယ၌ "ပဓာန အကြောင်း"ဟု ပေးသည်။]

ပဓာန အကြောင်းသည်။ သတိ။ သော်။ (ကာမာဝစရ၊ သော။ ကုသလစိတ္တံ၊ သည်။) ဥပ္ပန္နံ၊ သည်။ ဟောတိ။ ဣတိ အယံ အတ္ထော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ပဓာနအကြောင်း ရှိလတ်သော် ကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ဟေတုမှိ၊ ပဓာန အကြောင်းသည်။ သတိ၊ သော်။ ပဝတ္တိတော၊ ကုသိုလ်စိတ်၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ (တသ္မာကိုပင် ထပ်ဖွင့်သည်။) ပရာယတ္တဝုတ္တိတာ၊ ကို။ ဒီပိတာ၊ ပြီ။ ဧဝံ၊ သို့။ ဒီပေန္တေန၊ ပြသော။ အနေန၊ ဤသမယသည်။ (တစ်နည်း) အနေန၊ ဤသမယဖြင့်။ ဘဂဝတာ၊ သည်။ ဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ သဝသဝတ္တိတာဘိမာနော[1]၊ မိမိအလိုဌ ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ဌ လွန်ကဲသော မှတ်ထင်ခြင်းသည်။ ဝါ၊ ကို။ ပတိသေဓိတော၊ တားမြစ်အပ်ပြီးသည်။ ဟောတိ။ ဟေတုသခ်ါတေန၊ ဟေတု ဟု ဆိုအပ်သော။ သမယေန၊ သမယ–သဒ္ဒါဖြင့်။ အယံ အတ္ထော၊ ကို။ ဒီပိတော၊ ပြတော်မူအပ်ပြီ။

တတ္ထ[2]၊ ထို ယသ္မိं သမယေ ကာမာဝစရ ကုသလံ စိတ္တံ–အစရှိသော ပုဒ်တို့တွင်။ ယသ္မိं သမယေတိ[3] (ပဒသ)၊ ယသ္မိं သမယေ ဟူသော ပုဒ်၏။ (အတ္ထော၊ အယမတ္ထော–တို့ဌ စပ်။) ကာလသခ်ါတသ၊ ကာလဟုဆိုအပ်သော။ သမယသ၊ သမယ၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ယသ္မိं ကာလေ၊ အကြင်အခါဌ။

၁။ သဝသဝတ္တိတာဘိမာနော။ ။ သသ (အတ္တနော) +ဝသော သဝသော၊ သဝသေ+ဝတ္တိယေသန္တိ သဝသဝတ္တိ–မိမိအလိုဌ ဖြစ်ခြင်းရှိသော တရားတို့။ သဝသဝတ္တိနံ+ဘာဝေါ သဝသဝတ္တိတာ။ အဘိမညနံ၊ အလွန် မှတ်ထင်ခြင်း။ အဘိမာနော၊ ခြင်း။ သဝသဝတ္တိတာယ၊ မိမိအလိုဌ ဖြစ်ခြင်းရှိသော တရားတို့၏ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ၊ မိမိဖြစ်စေချင်သလို ဖြစ်စေနိုင်ခြင်းဌ+အဘိမာနော၊ အလွန် မှတ်ထင်ခြင်းတည်း။ သဝသဝတ္တိတာဘိမာနော၊ ခြင်း။ ဆိုလိုရင်းကား– "တရားတွေကို မိမိအလိုအတိုင်းဖြစ်စေနိုင်သည် ဟု အထင်ကြီးခြင်းတည်း။ [ယောဇနာဌကား သဝသဝတ္တိတာနှင့် အဘိမာန ကို ဗဟုဗိဟိ တွဲလေ၏။]

၂။ တတ္ထ။ ။ ယသ္မိं သမယေဌ သမဝါယ–စသော အနက် ၅–မျိုးအတွက် သမယက ပြနိုင်သော အတ္ထဝိသေသ ၅–မျိုးကို ပြပြီး၍၊ ယခုအခါဌ ထို သမဝါယ–စသော အနက် ၅–မျိုးရှိသော သမယနောင် သို့ဝိဘတ်၏ အနက်ကို ပြလိုသောကြောင့် တတ္ထစသည်ကို မိန့်။ ယောဇနာဌ "တတ္ထာတိ ယသ္မိं သမယေတိ အာဒိပဒေသု၊ နိဒ္ဒါရဏေ" ဟု ရှိ၏။ ထိုအတိုင်း အနက်ပေး၍ "ယသမိ် သမယေတိ ပဒသ"ဌ စပ်သည်။ ရှေးနိသယဌကား "တတ္ထ၊ ထို သမဝါယ–စသော ငါးပါးသော သမယတို့တွင်"ဟု ခွဲ၍ "ကာလသခ်ါတသ သမယသ"စသော အစိတ်ဌ စပ်၏။ သင့်သည်ချည်းသာ။

၃။ ယသ္မိं သမယေတိ။ ။ ယသ္မိं သမယေဝယ် ကာလအနက် သမ္ပယောဂအနက်ယူရာဌ သို့ကို အဓိကရဏ–အနက်ဌ သက်စေရ၏။ မှန်၏–ကာလသည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိ သော်လည်း ပညတ်အားဖြင့်ကား ထင်ရှားရှိ၍ ထိုကာလ ထိုအချိန်ဌဖသ–စသောတရားတို့

(ကာမာဝစရ၊ ကာမာဝစရ ဖြစ်သော။ ကုသလ၊ သော။ စိတ္တ၊ သည်။ ဥပ္ပန္နံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တသ္မိं သမယေ၊ ၌။ ဖဿာဒယောပိ၊ ဖဿ-အစရှိသော တရားတို့သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဣတိအဏ္ဍော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ["ဖဿောဟောတိ"စသည်ကို ကြည့်၍ "ဖဿာဒယောပိ"ဟု ဆိုသည်။ အဋ္ဌကထာ၌ "တသ္မိं ကာလေ" ဟု မပါသော်လည်း နောက်၌ပြမည့် "တသ္မိं ယေဝ သတိ" ကို နည်းမှီး၍ သိလောက်သောကြောင့် မဆို-ဟု မှတ်ပါ။] သမ္ပဟသခ်ါတသ၊ သမ္ပဟဟု ဆိုအပ်သော။ (သမယသ၊ ၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။) ယသ္မိं သမ္ပဟေ၊ အကြင် ဖဿ ဝေဒနာ-အစရှိသော တရား၊အပေါင်း၌။ (ကာမာဝစရ၊။ပ။ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ။ တသ္မိं သမယေ၊ ၌။ ဖဿာဒယောပိ၊ တရားတို့သည်လည်း။ ဟောန္တိ။) ဣတိ အဏ္ဍော ဝေဒိတဗ္ဗော။

[2]ခဏသမဝါယဟေတုသခ်ါတာနံ၊ ခဏ သမဝါယဟေတု ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ (သမယာနံ၊ သမယ တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။) ယသ္မိं ခဏေ၊ အကြင်နဝမခဏ စတုစတ္တာသမ္ပတ္တိ ခဏ သည်။ သတိ၊ ရှိသော်။ ကာမာဝစရ၊။ပ။ ဟောတိ။ တသ္မိं

ဖြစ်ကြသောကြောင့် ထိုကာလသည် ထို ဖဿ-စသောတရား၊တို့၏ တည်ရာအာဓာရ ဖြစ်နိုင်၏။ သမ္ပဟ အနက်ဟူရာ၌လည်း ထို ဖဿ-စသော တရား၊အပေါင်း၌ အစိတ်အစိတ် တရား၊တို့သည် ပါဝင်ရကား ရကွေ့သာခါ-ကဲ့သို့ အပေါင်း၊အာဓာရ၊ အစိတ်အာဓေယီ အဖြာဖြာ တည်ရာဖြစ်နိုင်၏။ ထို့ကြောင့် နောက်၌ "အဓိကရဏံ ဟိ။ပ။ အဓိကရဏာဝသေနေတ္တ ဘုမ္မံ"ဟု ဒဋ္ဌိဝါကျကို ပြသည်။

ထည့်၍အနက်ပေးပုံ။ ။ ယသ္မိं ကာလေ၊ ယသ္မိं သမ္ပဟ တို့၏နောက်၌ "ကာမာဝစရ ကုသလ စိတ္တဉ္စဥပ္ပန္နံ ဟောတိ၊ တသ္မိं ကာလေ(တသ္မိं သမ္ပဟေ) ဖဿာ ဒယောပိ" တို့ကား "ဟေတုမှိ သတိ" နောက်က ပုဒ်များကိုယူ၍ ထည့်အပ်သော ပုဒ်များတည်း။ ဤအဖွင့်နှင့်အညီ ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပုံကား၊-

၁။ "ယသ္မိं သမယေ၊ အကြင်အခါ၌၊ ကာမာဝစရ၊။ပ။ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ။ တသ္မိं သမယေ၊ ထိုအခါ၌၊ ဖဿော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏၊ ဝါ၊ ပါဝင်၏"ဟု လည်းကောင်း၊

၂။ "ယသ္မိं သမယေ၊ အကြင် ဖဿဝေဒနာ-စသော တရား၊အပေါင်း၌။ ကာမာဝစရ၊။ပ။ ဟောတိဖြစ်၏။ ဝါ၊ ပါဝင်၏။ တသ္မိं သမယေ၊ ထို ဖဿ ဝေဒနာစသော တရား၊အပေါင်း၌။ ဖဿော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဝါ၊ ပါဝင်၏" ဟု လည်းကောင်း ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါ။

၁။ ခဏ။ပ။ တသ္မိं ယေဝ သတိ။ ။ ခဏ သမဝါယ ဟေတုအနက် ပေးရာ၌ကား "သတိ"ဟု လက္ခဏာအနက်ဟော ကြိယာကိုထည့်၍ ပေးရ၏။ မှန်၏-မည်သည့်ပုဒ်နက်မဆို စပ်စရာ ကြိယာ မရှိလျှင် ဘူ၊ ဟူ၊ အသ-စသော သတ္တာ (ထင်ရှား ရှိခြင်း) ကြိယာနှင့် မကင်းနိုင်ရကား ထိုကြိယာကို ထည့်၍ စပ်ရသည်။ ဘာဝလက္ခဏာ၏

ယော်ဝ၊ ထို နဝမခဏ စတုစက္ကသမ္ဘတ္တိ ခဏသည်ပင်။ သတိ၊ သော်။ ဖဿာဒယောပိ ဟောန္တိ။ ယာယ သာမဂ္ဂိယာ၊ အကြင် အာရုံ ယောနိသော မနသိကာရ အစရှိသော အကြောင်းတို့၏ ပေါင်းဆုံ ညီညွတ်ခြင်းသည်။ သတိ၊ သော်။ ကာမာဝစရံ။ပ။ ဟောတိ။ တာယ သာမဂ္ဂိယာ ဧဝ၊ ထိုအာရုံ ယောနိသောမနသိကာရ အစရှိသောအကြောင်းတို့၏ ပေါင်းဆုံညီညွတ်ခြင်းသည်ပင်။ သတိ၊ သော်။ ဖဿာဒယောပိ ဟောန္တိ။ ယမှိ ဟေတုမှိ၊ အကြင် ပစ္စည်း အကြောင်းသည်။ သတိ၊ သော်။ ကာမာဝစရံ။ပ။ဟောတိ။ တသ္မိံ ယေဝ၊ ထို ပစ္စည်း အကြောင်းသည်ပင်။ သတိ၊ သော်။ ဖဿဒယောပိ၊ တို့သည်လည်း။ ဟောန္တိ။ ဣတိ အယं အတ္ထော၊ ဤအနက်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊၏။

ဟိ၊ မုန်။ ["ယသ္မိं သမယေ ဟူသောပုဒ်၏ ယသ္မိं ကာလေ–စသော အဓိကရဏ အနက်၊ လက္ခဏ အနက်သည် မုန်၏" ဟူလို။] ကာလသခ်ါတော၊ ကာလဟုဆိုအပ်သော။ သမယော စ၊ သမယသည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ အခါသည်လည်းကောင်း။ သမ္ဘဟသခ်ါတော၊ သမ္ဘဟဟု ဆိုအပ်သော။ သမယော စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ အပေါင်းသည်လည်းကောင်း။ တတ္ထ၊ ထို အာဘိဓမ္မာ

အဓိပ္ပာယ်ကို သဒ္ဒါကျမ်းများ၌ ရှုပါ။ ဤ၌ကား "စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံဟောတိ" အရ စိတ်၏ ဖြစ်ခြင်းကြီယာဟူသော ဘာဝကို ခဏ၊ သမဝါယ၊ ပစ္စည်း–အကြောင်းတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကြီယာဖြင့် မှတ်ခြင်းသည် ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏာ မည်၏။ ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပုံကား၊–

၃။ "ယသ္မိं သမယေ၊ အကြင် နဝမခဏ စတုစက္ကသမ္ဘတ္တိ ခဏသည်။ သတိ၊ ရှိသော်။ ကာမာဝစရံ။ပ။ဟောတိ။ တသ္မိं သမယေ၊ ထို နဝမ်ခဏ စတုစက္ကသမ္ဘတ္တိ ခဏသည်ပင်။ သတိ၊ သော်။ ဖဿော ဟောတိ"ဟု ခဏအနက်လည်းကောင်း။

၄။ "ယသ္မိं သမယေ၊ အကြင်အာရုံ ယောနိသောမနသိကာရ–စသော အကြောင်းအပေါင်းသည်။ သတိ၊ သော်။ ကာမာဝစရံ။ပ။ဟောတိ။တသ္မိं သမယေ၊ ထို အာရုံ ယောနိသော မနသိကာရ–စသော အကြောင်းအပေါင်းသည်ပင်။ သတိ၊ သော်။ ဖဿော ဟောတိ"ဟု–သမဝါယအနက် လည်းကောင်း၊

၅။ "ယသ္မိं သမယေ၊ အကြင် ယောနိသောမနသိကာရ ဟူသော ဝိသေသ(ပစ္စည်း) အကြောင်းသည်။ သတိ၊ သော်။ ကာမာဝစရံ။ပ။ ဟောတိ။ တသ္မိं သမယေ၊ ထို ဝိသေသ(ပစ္စည်း) အကြောင်းသည်ပင်။ သတိ။ သော်။ ဖဿော ဟောတိ"ဟု ဟေတု အနက်လည်းကောင်း ပေးပါ။ [ကုသိုလ်အရာဖြစ်၍ ယောနိသောမနသိကာရ ကို "ပစ္စည်း ဝိသေသအကြောင်း"ဟု ဆိုလိုက်သည်။]

[ဆောင်] ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၊ ပွင့်ပေါ်လာ၍၊ ဒေသနာ ဝမ္မ၊ ဟောဖော်ပြသား၊ မစ္ဆိုမမြေ၊ လူ့သန္တေ နှင့်၊ မသွေတိဟိတ်၊ ဒိဋ္ဌိသမ္ပာ၊ ရုံမှသာ၊ မှတ်ပါ ခဏ–နဝမ။

ပါဠိတော်၌။ ဝုတ္တမေဟာန်၊ ဟောတော်မူအပ်သော တရားတို့၏၊ အဓိကရုဏ်၊ တည်ရာတည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤ ကာလ သမ္ပဟ အနုက်ဟုဆိုအပ်သော သမယ ကို။ (ဂတိတော၊ ယူအပ်သော်။ ဝါ၊ ယူအပ်ရာ၌။) အဓိကရုဏဝသေန၊ တည်ရာ အာဓာရ အနုက်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဘုမ္မံ၊ သတ္တမီဝိဘတ်သည်။ ဟောတိ။ ခဏသမဝါယဟေတုသခ်ါတသ၊ ခဏသမဝါယ ဟေတုဟု ဆိုအပ်သော။ သမယသ၊ သမယ၏ လည်း။ ဝါ၊ အခွင့်၊ အကြောင်းညီညွတ်ခြင်း၊ ပုဓာန အကြောင်း၏ လည်း။ ဘာဝေန၊ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်ဖြင့်။ တေသံ၊ ထို ဖဿ-စသော တရားတို့၏။ ဘာဝေါ၊ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်ကို။ လက္ခီယတိ၊ မှတ်သားအပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤ ခဏ သမဝါယ ဟေတု ဟုဆိုအပ်သော သမယကို။ (ဂတိတော၊ သော်။ ဝါ၊ ၌။) ဘာဝေန ဘာဝလက္ခဏ ဝသေန၊ ဘာဝေန ဘာဝလက္ခဏ၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဘုမ္မံ၊ သည်။ ဟောတိ။ [ဘူမိယံ၊ မြေကြီးပမာ တည်ရာအနုက်၌+ဘဝံ၊ ဖြစ်သော ဝိဘတ်တည်း။ ဘုမ္မံ၊ တည်ရာအနုက်၌ ဖြစ်သောဝိဘတ်။]

ကာမာဝစရန္တိ[1] ၊ ကား။ ကတမေ ဓမ္မာ။ပ။ ကတ္တာတိ အာဒိနာ[2] ၊ အစရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တောသု၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော။ ကာမာဝစရဓမ္မေသု၊ ကာမာဝစရ တရားတို့၌ ။ ပရိယာပန္နံ၊ အကျုံးဝင်သော။ (စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံဟောတိ-

---

၁။ **ကာမာဝစရန္တိ။** ။ "ကာမာဝစရံ ကုသလံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ" ဟူသော် ပါဠိတော်၌ စိတ္တံနှင့် အရတူသော ကာမာဝစရံပုဒ်ကို ဖွင့်ပြလိုမှ "ကာမာဝစရန္တိ" ဟု သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ တည်ပြီးလျှင် "ကာမာဝစရဓမ္မေသု ပရိယာပန္နံ"ဟု စိတ်ကိုပင် ရအောင်ဖွင့်ပြသည်။ ကာမာဝစရ ဓမ္မေသု ပရိယာပန္နံ- ကာမာဝစရတရားတို့၌ "အဝ+စရ သက်ဝင်၍+ဖြစ်"ဟူရာဝယ် "အကျုံးဝင်ခြင်း၊ အတွင်းဝင်ခြင်း၊ ပါဝင်ခြင်းတည်း" ဟု အဓိပ္ပာယ်မှတ်ပါ။ [အဝစရ ကို "ပရိယာပန္နံ"ဟု ဖွင့်ခြင်းလည်း နိကျေပကဏ္ဍာ ပါဠိတော်၌ပင် "ဇေတ္တာဝစရာ ဇေတ္တ ပရိယာပန္နံ"ဟု အဝစရနှင့် ပရိယာပန္နာကို ပရိယာယ်အဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူသောကြောင့်တည်း။]

၂။ **အာဒိနာနယေန။** ။ "ဟေ၌တော အဝိဇ္ဇာနိရယံ။ပ။ ကတ္တာ" စသော ပါဠိတော်သည် နောက်နိကျေပကဏ္ဍာလာလတ္တံ့သော ပါဠိဖြစ်သော်လည်း ထိုပါဠိအတိုင်း မဟုတ်သောကြောင့် "အာဒိနာ နယေန"ဟု နယေန-သဒ္ဒါကို သုံးစွဲဟန်တူသည်။ ထိုပါဠိတော်နှင့် ထိုပါဠိအဖွင့်ကို နိကျေပကဏ္ဍာ ပါဠိအဋ္ဌကထာ၌ တွေ့ရပါလိမ့်မည်။ ပါ၌ရှိကိုင်း သင့်ရုံအနက် ကိုကား "ဟေ၌တော၊ အောက်အဖို့အားဖြင့်။ အဝိဇ္ဇာနိရယံ၊ ကို။ (ပရိယန္တ ကတ္တာ၊ အဆုံးအဖိုင်းအခြားပြု၍။) ဥပရိတော၊ အထက်အဖို့အားဖြင့်။ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီ၊ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီ နတ်ပြည်ကို။ ပရိယန္တံ ကတ္တာ၊ ၍ "ဟု ပေးပါ။

ဒ္ဒ် စပ်။) တတြ၊ ထို ကာမာဝစရ် ဟူသော စကားရပ်ဒ္ဒ်။ အယံ၊ ဤ ဆိုအပ် လတ္တံ့ (ဘား)။ ဝစနတ္ထော[1]၊ ဝစနတ္ထ တည်း။ ကာမာ၊ ကာမတို့သည်။ ဝတ္ထုကာမော စ၊ ဝတ္ထုကာမ လည်းကောင်း။ ကိလေသကာမောစ၊ ကိလေသကာမ လည်းကောင်း။ (ဣတိ၊ ဤသို့။) ဥဒ္ဒါနတော[2] ၊ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်။ ဒွေ၊ ၂-ပါးတို့တည်း။ တတ္ထ၊ ထို ၂-ပါးတို့တွင်။ ကိလေသကာမော၊ ကိလေသကာမသည်။ အတ္ထတော၊ တရားကိုယ် အနက်အားဖြင့်။ ဆန္ဒရာဂေါ၀၊ ဆန္ဒရာဂ သာတည်း။ ဝါ၊ နှစ်သက်တတ် တပ်မက်တတ်သော လောဘသာတည်း။ ဝတ္ထုကာမော၊ ဝတ္ထုကာမ သည်။ တေဘူမကဝဋ္ဋ၊ ဘုံ ၃-ပါးဒ္ဒ်ဖြစ်သော ဝဋ်တရားတည်း။ စ၊ ဆက်။ ဇတ္ထ၊ ဤ ၂-မျိုးတို့တွင်။ ကိလေသကာမော၊ ကိလေသကာမ သည်။ ကာမေတိ၊ လိုလား တောင့်တတတ်၏။ ဣတိ၊ ဤ ကတ္ထုသာဓ် ဝစနတ္ထကြောင့်။ ကာမော၊ ကာမ မည်၏။ ပန၊ ကား။ ဣတရော၊ ကိလေသကာမ မှ တစ်ပါးသော ဝတ္ထုကာမသည်။ ကာမီယတိ၊ လိုလား တောင့်တ အပ်၏။ ဣတိ၊ ဤ ကမ္မသာဓ် ဝစနတ္ထကြောင့်။ ကာမော၊ မည်၏။

---

[1] ဝစနတ္ထော။ ။ "တတြာယံ ဝစနတ္ထော"သည် ကာမာဝစရ်ပုဒ်၏ ဝစနတ္ထကို ပြလိုရ်ဲ့ စချီသော အခြေခံ စကားတည်း။ စကားတစ်ရပ်ကို ချဲ့လိုရ်ဲ့ (သစ်ပင်ကလေးများ ပျိုးထားသကဲ့သို့) ပျိုးထားသော စကားပျိုး အခြေခံ ပါဒက "သခ်ေပဝါကျ"ဟု မှတ်ပါ။ "ဝစနတ္ထ" ဆိုသော်လည်း ဝိဂြိဟ်ဝါကျ ပြုလုပ်ရ်ဲ့ ပြရုံသာမက အရကောက် အဓိပ္ပာယ်တို့ကိုပါ ပြလိမ့်မည်။ ဤ ဝစနတ္ထ၏ အကျယ်နယ်မှာ "အဝိ စ။ပ။ အဝစာရေတိတိ ကာမာဝစရ်" တိုင်အောင်တည်း။

[2] ဥဒ္ဒါနတော။ ။"ဥပဒ္ဒ ဒါ=ရက္ခတေ" ဟူသော ဓာတ်၊ ယု-ပစ္စည်းဖြစ်ရ်ဲ့ ဥ-နောက်ဒွေဘော်ရောက်ရကား "ဥဒ္ဒါန"ဟု ပါဠ်မှန်ရှိပါစေ။ [သက္ကတအဘိဓာန်ဒ္ဒ် "ဒေါ-ဓာတ်"ဟု ဆို၏။] ဥဒ္ဒ၊ အဓိကဖြစ်သော နောက်အကျယ်ဒ္ဒ။ ဒါတိ ရက္ခတိ၊ စောင့်ရှောက်တတ်၏။ ဣတိ ဥဒ္ဒါန။ နောက် အကျယ်စကားကို ပျောက်ကွယ်မသွားအောင် အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် စောင့်ရှောက်တတ်သောကြောင့် "ဥဒ္ဒါန"ဟု ခေါ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဦးကာဒ္ဒ် "ဥဒ္ဒေသတော သခ်ေပတော"ဟု ဖွင့်သည်။ "ဥဒ္ဒေသ" အရ "ရွတ်ဆိုအပ်သောပါဠိ" ဟူသော အနက်ကို ယူမည်စိုးရ်ဲ့ ဥဒ္ဒေသတောကို "သခ်ေပတော"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။ မမုဒ္ဒကား ဥဒ္ဒေသတောဖြင့် ပိတိ သမုဒ္ဒတဝစန၊ ဂါထာဝစန ဟူသော ဥဒါန်းအနက်ကို တားမြစ်သည်ဟု ဆို၏။ ဥဒါနနှင့် ဥဒ္ဒါနသည် ရှုပ်ပြီးချင်းလည်း မတူ၊ အနက်ချင်းလည်း မတူသောကြောင့် ထိုစကားကို ခြင်းစားပါ။ [ကာမ ၂-မျိုး၏ အရကောက်နှင့် ဝစနတ္ထကို အဌကထာအတိုင်း သိသာပြီ။]

"ပန။ ဆဲကိ။ ["ပန။ ကာမဟူသောပုဒ်၏ ဝစနတ္ထမှတစ်ပါး ကာမာဝစရဟူသောပုဒ်၏ ဝစနတ္ထကို ဆိုဦးအုံ" ဟု ရှေးနိဿယ-၌ ပေး၏။] ယသ္မိံ ပဒေသေ၊ အကြင် အရပ်၌။ ဒုဝိဓောပိ၊ (ဝတ္ထုကာမ ကိလေသကာမအားဖြင့်) ၂-ပါး အပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်သော။ ဧသော ကာမော၊ ဤ ကာမသည်။ ပဝတ္တိဝသေန၊ ဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ အဝစရတိ၊ သက်ဝင်၍ ဖြစ်တတ်၏။ [ရှေးက "ကျင်လည်၏" ဟု ပေး၏။] စတုန္နံ၊ ၄-ပါးကုန်သော။ အပါယာနံ၊ အပါယ်တို့၏လည်းကောင်း။ မနုဿာနံ၊ လူတို့၏လည်းကောင်း။ ဆန္နံ၊ ၆-ထပ်ကုန်သော။ ဒေဝလောကာနံစ၊ နတ်ပြည်တို့၏လည်းကောင်း။ ဝသေန၊ အပြားဖြင့်။ ဧကာဒသဝိဓော၊ ၁၁-ပါး အပြား ရှိသော။ သောပဒေသော၊ ထို အရပ်သည်။ (ကာမာဝစရော-၌ စပ်။) ဧတ္ထ၊ ဤ ကာမ ၁၁-ဘုံ၌။ ကာမော၊ ဝတ္ထုကာမ ကိလေသကာမ သည်။ အဝစရတိ၊ သက်ဝင်၍ ဖြစ်တတ်၏။ ဝါ၊ ပါဝင်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ကာမ ၂-မျိုးလုံး၏ သက်ဝင်၍ဖြစ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ကာမာဝစရော၊ ကာမာဝစရမည်၏။ သသတ္တာဝစရော ဝိယ၊ သသတ္တာဝစရော ကဲ့သို့တည်း။

၁။ ယသ္မိं ပန။ပ။ ကာမာဝစရော။ ။ ဤ စကားဖြင့် "ကာမာဝစရ" အရစိတ်ကို မပြသေး။ ပဒေသ(ဘုံဌာန)ကိုသာ ပြသေး၏။ ထို့ကြောင့် သော ပဒေသောနှင့် အရတူလိုင်တူအောင် "ကာမာဝစရော"ဟု ထားသည်။ "ဒုဝိဓောပေသော"၌ ဝိသည်သမ္ဘာဝနာဧကတ်က၊ အဝယဝ-သမုစ္စည်းတည်း။ ကာမ တစ်မျိုးသာမက၊ ကိလေသကာမ ဝတ္ထုကာမ ၂-မျိုးလုံး၏ သက်ဝင်၍ ဖြစ်ရာသောကြောင့် ကာမတစ်ဆယ့်တစ်ဘုံကို "ကာမာဝစရ"ဟု ခေါ်ရသည်-ဟူလို။ ["အဝစရတိ ဧတ္ထာတိ အဝစရော။ ကာမသော၊ ၂-မျိုးလုံးသော ကာမ၏+အဝစရော၊ သက်ဝင်၍ ဖြစ်ရာအရပ် (ဘုံဌာန)တည်း။ ကာမာဝစရော၊ ရပ်"ဟု ပြုပါ။ ပဝတ္တိဝသေနဖြင့် နောက်နည်း၌ လာမည့် အာရမ္မဏာဝစရာဝသေနကို ကန့်သည်။]

၂။ သသတ္တာဝစရော ဝိယ။ ။ သတ္တေန သဟ ယော ဝတ္တန္တိတိ သသတ္တာ။ သသတ္တာနံ၊ လက်နက်နှင့် တကွဖြစ်သော စစ်သားတို့၏+အဝစရော၊ လှည့်လည်ရာ အရပ်တည်း။ သသတ္တာဝစရော၊ ရပ်။ ထိုအရပ်၌ လက်နက်မပါသော ဒ္ဝိပဒ စတုပ္ပဒ သတ္တဝါတို့ လှည့်လည်နေထိုင်ကြသေး၏။ သို့သော် ဥပလက္ခဏနည်းအားဖြင့် လက်နက်ကိုင်သူတို့ဖြင့် ထို အရပ်ကို မှတ်သား၍ သသတ္တာဝစရ-ဟု ခေါ်ရသည်။ ယထာ ဟိ စသည်ကား၊ ထို ဥပမာ၏အကျယ်တည်း။ [တေသံ အဘိလက္ခိတတ္တာဘိ တေဟိ သသတ္တပုရိသေဟိ ပဒေသသ အဘိလက္ခိတဗ္ဗတ္တာဝတော်။-ယောဇနာ။]

မေးဖွယ်။ ။ ရူပါဝစရ အရူပါဝစရ စိတ်စေတသိက်တို့သည်။ ("ဝတ္ထုကာမော တေဘူမက ဝဋ္ဋ"နှင့်အညီ) ဝတ္ထုကာမ၌ ပါဝင်၏။ ထိုစိတ်တို့ကို နှစ်သက်သော ရူပရာဂ အရူပရာဂလည်း ကိလေသာ ၁၀-ပါးတွင် ပါဝင်သော လောဘကိလေသာ ဖြစ်ရကား၊ ကိလေသ

ဟိ၊ ချဲ့။ ယသ္မိံ ပဒေသေ၊ အကြင် အရပ်၌။ သသတ္တာ၊ လက်နက်နှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော။ ပုရိသာ၊ တို့သည်။ အဝစရန္တိ၊ သက်ဝင်၍ ဖြစ်ကုန်၏။ ဝါ၊ လှည့်လည်ကုန်၏။ သော၊ ထို အရပ်ကို။ (ဝုစ္စတိ–၌ စပ်။) အညေသု၊ လက်နက်ကိုင် ယောကျ်ားတို့မှ တပ်ပါးကုန်သော။ အဝစရန္တေသု၊ သက်ဝင်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ ဝါ၊ လှည့်လည်ကုန်သော။ ဒ္ဒိပဒစတုပဒေသု၊ အခြေ ၂–ချောင်းရှိ အခြေ ၄–ချောင်းရှိသော သတ္တဝါတို့သည်။ ဝိဇ္ဇမာနေသုပိ၊ ထင်ရှားရှိပါကုန်သော်လည်း၊ တေသံ၊ ထို လက်နက်ကိုင် ယောကျ်ားတို့ဖြင့်။ (တသ္မာ၊ ထိုအရပ်၏။ ဝါ၊ ကို။) အဘိုလက္ခိတတ္တာ၊ မှတ်သားအပ်သည်၏ ဖြစ်ကြောင့်။ သသတ္တာဝစရောတ္တေ၀၊ သသတ္တာဝစရဟူ၍သာ။ ဝုစ္စတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ ဟူ။ အညေသု၊ ကာမ တရားတို့မှ တစ်ပါးကုန်သော။ [ကာမော အဝစရတိ ကြည့်၍ စွဲသည်။] တတ္ထ၊ ထို ကာမဘုံ၌။ အဝစရန္တေသု၊ သက်ဝင်၍ ဖြစ်ကုန်သော ရူပါ၀စရာဒီသု၊ ရူပါ၀စရ အစရှိသော တရားတို့သည်။ ဝိဇ္ဇမာနေသုပိ၊ ကုန်သော်လည်း။ တေသံ၊ ထိုကာမတရားတို့ဖြင့် [လူမသေ ပဒေသသေ၊ ဤ ကာမတစ်ဆယ့်တစ်ဘုံဟူသော အရပ်၏။ (သမ္ဘာန်ထည့်သည်။) ဝါ၊ ကို။] အဘိလက္ခိတတ္တာ၊ ကြောင့်။ အယံ ပဒေသော၊ ကာမ ၁၁–ဘုံဟူသော ဤအရပ်ကို။ ကာမာ၀စရောတ္တေ၀၊ ကာမာ၀စရ ဟူ၍သာ။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။

[ကာမ တစ်ဆယ့်တစ်ဘုံကို "ကာမာ၀စရ"ဟု ခေါ်ထားလျှင် စိတ်ကို အရကောက်သောအခါ "ကာမာ၀စရာ၀စရ" ဆိုရမည်လော–ဟု စောဒနာဖွယ် ရှိသောကြောင့် သွားယဲ့။ပ။ ဝုစ္စတိ"ဟု မိန့်တော်မူသည်။]

ကာမ အမည်ရနိုင်၏။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ကာမ ၂–မျိုးလုံးပင် ရူပ အရူပဘုံ၌လည်း ရှိနိုင်သော ကြောင့် ထိုဘုံ ၂–ပါးလည်း ကာမာ၀စရ မည်သင့်သည် မဟုတ်လော–ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား– "ကိလေသကာမ" ဟူရာ၌ ရူပ အရူပ တရားတို့ကို တပ်မက်သော သိမ်မွေ့သော ရာဂကို မဆိုလို။ ရူပသဒ္ဒ–စသည် အာရုံကာမဂုဏ်၌ တပ်မက်သော ထူထဲပြင်းပြသော ဗဟလကိလေသာကိုသာ ဆိုလိုသောကြောင့် ရူပ အရူပဘုံတို့၌ ကိလေသကာမ မရှိ။ ထို့ကြောင့် ဒုဝိဓောပေသ–ဟူသော စကားဖြင့် ရူပ အရူပ ဘဝကို တားမြစ်နိုင်ပါသည်။ [နန္ဒ ၀။ ပ။ သုခုမတ္တာ။–ဋီကာ။]

ထပ်ရှင်းမေး ။ "ဥဒ္ဓါနတော ဒွေ ကာမာ" တုန်းက ကာမမှန်လျှင် ကြမ်းတမ်းထူထဲသည်ဖြစ်စေ သိမ်မွေ့သည်ဖြစ်စေ အားလုံးကို (ရူပ အရူပရာဂ ပါ) သိမ်းကျုံးပြီး ဖြစ်ပါလျက် "ဒုဝိဓော ပေသ"ကျမှ ထူထဲသော ဗဟလကိလေသကာမကိုသာ အဘယ်နည်းဖြင့် ယူနိုင်ပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား–ဥဒ္ဓါနတော ဒွေကာမာ တုန်းက ကာမအားလုံးကို သိမ်းကျုံးလိုက်သော်လည်း ဒုဝိဓော ပေသ အရဏ်ကား စကခေသ္ဏုပစာရအားဖြင့် ပြင်းပြသော ကာမရာဂနှင့် ထိုကာမရာဂ၏ အာရုံဖြစ်သော ဝတ္ထုကာမကိုသာ ယူရပါသည်။ [ကြွင်းသော မှတ်ဖွယ်ကို ဋီကာအစီပွာယ်၌ ရှုပါ။]

[1]သွာယံ (သော+အယံ)၊ ထို ကာမာဝစရ၏ အရပ်ကို။ (ဝုစ္စတိ–ဌ် စပ်။) ရူပဘဝေါ၊ ရူပ ဘဝကို။ (ဥတ္တရပဒလောပ်၊ ဘဝဟူသော နောက်ပုဒ်ကို ချေခြင်းကို။ ကတ္တာ၊ ပြု၍။) ရူပံ၊ ရူပဟူ၍။ ဝုစ္စတိ ယထာ၊ ဆိုအပ်သကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ ဥတ္တရပဒလောပ်၊ အဝစရ ဟူသော နောက်ပုဒ်ကို ချေခြင်းကို။ ကတ္တာ။ ကာမော တေဝ၊ ကာမဟူ၍သာ။ ဝုစ္စတိ။ ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ ဝါ၊ ဤနည်းအားဖြင့်။ ဣဒံ စိတ္တံ၊ ဤ ပထမ မဟာကုသိုလ်စိတ်သည်။ [ပထမမဟာကုသိုလ်စိတ်ကို ပြနေသောအရာဖြစ်၍ ထိုစိတ်ကို "ဣဒံ"ဟု အနီးဟော သဒ္ဒါဖြင့် ညွှန်ပြသည်။] ဧကာဒသပဒေသသခ်ါတော၊ ၁၁–ဘုံ အရပ်ဟု ဆိုအပ်သော။ ဣမသ္မိ ကာမေ၊ ဤ ကာမ ဘုံ၌။ အဝစရတိ၊ သက်ဝင်၍ ဖြစ်တတ်၏။ ဝါ၊ ပါဝင်တတ်၏။ ဣတိ။ ကြောင့်။ ကာမာဝစရံ၊ မည်၏။

ဟိ၊ မှန်။ ဧတံ၊ ဤ ပထမ မဟာကုသိုလ်စိတ်သည်။ [ရှေးနိဿယ၌ "၅၄–ပါးသော ကာမာဝစရစိတ်"ဟု ပေး၏။ ထို ၅၄–ပါးလုံး ရူပ အရူပဘုံ၌ မဖြစ်နိုင်ပါ။] ရူပါရူပဘဝေသုပိ၊ ရူပဘဝ အရူပဘဝ တို့၌လည်း။ [2]ကိဉ္စာပိ အဝစရတိ၊ အကယ်၍ကား သက်ဝင်၍ ဖြစ်ပါပေ၏။ (အကယ်၍ကား ပါဝင်ပါပေ၏။) ပန၊ ထိုသို့ပင် ပါဝင်ပါသော်လည်း။ သဂ်ါမေ၊ စစ်မြေပြင်၌။ အဝစရဏတော၊ သက်ဝင်၍ ဖြစ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သဂ်ါမာဝစရောတိ၊ သဂ်ါမာဝစရ ဟူ၍။ လဒ္ဓ

၁။ သွာယံ။ပ။ ဝုစ္စတိ။ ။ ပြုနဲ့သောနည်းအရ ကာမတစ်ဆယ့်တစ်ဘုံကို "ကာမာဝစရ"ဟု ခေါ်၏။ သို့သော် ဤအရာ၌ ကာမာဝစရ၏ စိတ္တ ပါဠိတော်ကို ဖွင့်ပြနေသောကြောင့် စိတ်ကို "ကာမာဝစရ"ဟု ခေါ်ရမည်ဖြစ်ရကား ဘုံအရပ်ကို ယောဇိက်၌ "အဝစရ" ဟူသော နောက်ပုဒ်ကို ချေရသည်။ ဥပမာ–"ရူပသ+ဘဝေါရူပံ"ဟူရာ၌ ဘဝဟူသော နောက်ပုဒ်ကို ချေထားသကဲ့သို့တည်း။ ထိုသို့ မချေလျှင်ကား စိတ်ကိုဟောရာ၌ "ကာမာဝစရောဝစရ"ဟု ရှိရလိမ့်မည်။ ထိုသို့ အဝစရဟူသော နောက်ပုဒ်ကို ချေပြီးမှ ဘုံအရပ်ကို "ကာမ"ဟု ခေါ်၍ စိတ်ကို ရအောင်ကား "အဝစရတီတိ အဝစရံ၊ ကာမေ+အဝစရံ ကာမာဝစရံ"ဟု ပြုပါ။

၂။ ကိဉ္စာပိ ။ပ။ ဝေဒီတဗ္ဗံ။ ။ ကာမာဝစရ အမည်ရသော ဤပထမ မဟာကုသိုလ်စိတ်သည် ရူပ အရူပ ဘုံတို့၌လည်း ဖြစ်သည်မဟုတ်လော၊ အဘယ်ကြောင့် "ကာမာဝစရ"ဟုသာ ခေါ်ရပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ကိဉ္စာပိ" ဟု မိန့်သည်။ စစ်မြေပြင်၌ လှည့်လည်ခြင်းများသောကြောင့် "သဂ်ါမာဝစရ"ဟု အမည်ရသော ဆင်ကြီးသည် တစ်ရံတစ်ခါ မြို့၌လှည့်လည်သော်လည်း သဂ်ါမာဝစရ–နာမည်မပျက်သကဲ့သို့ ထိုအတူကာမဘုံ၌ ဖြစ်ခြင်းများသောကြောင့် တဖွာဟုလွန်နည်းအားဖြင့် ကာမာဝစရ အမည်ရသော ကုသိုလ်စိတ်သည် ရူပ အရူပ ဘဝ၌ ဖြစ်သော်လည်း ကာမာဝစရ–အမည် မပျက်တော့ပါ–ဟူလို။ [ထလစရ–စလစရ အမည်မပျက်ပုံလည်း နည်းတူ။]

နာမကောဝ၊ ရအပ်သော အမည်ရှိသော။ နာဂေါ၊ ဆင်ကို။ နာဂရေ၊ ၌။ စရန္တောပိ၊ လှည့်လည်ပါသော်လည်း။ သင်္ဂါမာဝစရောတွေဝ၊ သင်္ဂါမာဝစရ ဟူ၍သာ။ ဝုစ္စတိ ယထာ၊ ဆိုအပ်သကဲ့သို့ လည်းကောင်း။ စ၊ သည်သာမကသေး။' ထလဇလစရာ၊ ကုန်း၌ လှည့်လည်ကုန် ရေ၌ လှည့်လည်ကုန်သော။ ပါဏာ၊ သတ္တဝါတို့ကို။ အထလေ၊ ကုန်းမဟုတ်သော ရေအရပ်၌ လည်းကောင်း။ အဇလေ စ၊ ရေမဟုတ်သော ကုန်းအရပ်၌ လည်းကောင်း။ ဋ္ဌိတာ၊ တည်ကုန်သည်။ (သမာနာ) ပိ၊ ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း။ ထလစရာ ဇလစရာတွေဝ၊ ထလစရ ဇလစရတို့ ဟူ၍သာ။ ဝုစ္စန္တိ ယထာ၊ ဆိုအပ်ကုန် သကဲ့သို့ လည်းကောင်း။ ဧဝံ၊ တူ။ ဣဒံ၊ ဤ ပထမ မဟာဂုဏသိုလ်စိတ်ကို။ အညတ္တ၊ ကာမဘုံမှ တစ်ပါးသော ရူပ အရူပဘုံ၌။ အဝစရန္တိ မိ၊ သက်ဝင်၍ ဖြစ်ပါသော်လည်း။ ဝါ၊ ပါဝင်ပါသော်လည်း။ ကာမာဝစရမေဝါတိ၊ ကာမာဝစရ စိတ်ဟူ၍သာ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

ဝါ၊ တစ်နည်း။ အာရမ္မဏာ ကရဏာဝသေန၊ အာရုံပြုခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ [ဤ ဝိသေသနဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော "ပဝတ္တိဝသေန"ကို ကန့်။] တ္ထေ၊ ဤ စိတ်၌။ ကာမော၊ ကိလေသကာမ သည်။ အဝစရတိ၊ သက်ဝင်၍ ဖြစ်တတ်၏။ ဣတိပိ၊ ကြောင့်လည်း။ ကာမာဝစရံ၊ မည်၏။ စ၊ ဆက်။ ဒေ (ဒေသောကာမော)၊ ဤ ကိလေသာကာမသည်။ (ဗဟာလကိလေသာကာမ မဟုတ်သော သုခုမကိလေသာကို ဆိုသည်။) ရူပါ ရူပါဝစရေသုပိ၊ ရူပ အရူပါဝစရစိတ်တို့၌လည်း။[2] ကာမံအဝစရတိ၊ အကယ်၍ကား သက်ဝင်၍ ဖြစ်ပါပေ၏။ ပန၊ ထိုသို့ပင် သက်ဝင်၍ ဖြစ်ပါသော်လည်း။

၁။ ကာမဇ္ဈာ။ ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။　　။ ကာမော အဝစရတိတိပိ ၌ "ကာမော"အရ ရူပ ရာဂ အရူပရာဂနှင့်တကွ ကိလေသာအားလုံးကို ယူရ၏။[အာရမ္မဏာကရဏာဝသေနာတိ အာဒိကော ကာမောတိ သဗ္ဗံ တဏှာမာဟ။] ထိုတွင် ကာမတရားတို့ကို အာရုံပြုသော ကိလေသကာမ၏ ဖြစ်ရာဖြစ်သောကြောင့် ကာမာဝစရဟု ခေါ်လျှင် ရူပအရူပါဝစရစိတ်တို့လည်း ရူပရာဂ အရူပရာဂဟူသော ကိလေသကာမ၏ အာရုံပြုသောအားဖြင့် ဖြစ်ရာဖြစ်သောကြောင့် ကာမာဝစရ-အမည် ရနိုင်သည် မဟုတ်လောဟု မေးဖွယ်ရှိရကား "ကာမဇ္ဈ" စသည်မိန့်။ "ဘူးဘူး"ဟု မြည်တတ်သောကြောင့် "ဝဇ္ဇော"ဟု လည်းကောင်း၊ မြေပေါ်၌ အိပ်တတ်သောကြောင့် "မဟီ"သော"ဟု လည်းကောင်း နာမည်မှည့်ထားရာ၌ ထို အမည်သည် အတင်ရှင်အားဖြင့် နွားငယ်၏အမည်၊ ကျွဲ၏အမည်သာဖြစ်၍ မြည်တတ်သော သတ္တဝါ မြေ၌အိပ်တတ်သော သတ္တဝါအားလုံး၏ အမည် မဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့ ထို့အတူ ဤကာမာဝစရ-အမည်လည်း အတင်ရှင်အားဖြင့် ကာမာဝစရ တရားတို့၏ အမည်သာ ဖြစ်သောကြောင့် ရူပါဝစရ အရူပါဝစရ တရားတို့မှာ "ကာမာဝစရ" အမည် မရနိုင်ပါ-ဟူလို။

ဝဒတိ၊ မြည်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝစ္ဆော၊ ဝစ္ဆ-မည်၏။ မဟိယံ၊ မြေ၌။ သေတိ၊ အိပ်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ မဟိ'သော၊ မည်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တော၊ ဆိုအပ်သော်။ ဝါ၊ ဆိုအပ်ရာ၌။ ယတ္ထကာ၊ အကြောင်းမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော။ သတ္တာ၊ တို့သည်။ ဝဒန္တိ၊ မြည်တတ်ကုန်၏။ မဟိယံ ဝါ၊ မြေပေါ်၌သော်လည်း။ သေန္တိ၊ အိပ်တတ်ကုန်၏။ ''သဗ္ဗေသံ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ (တတ္ထာကာနံ၊ ထိုမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော သတ္တဝါတို့၏။)တံ နာမံ၊ ထို ဝစ္ဆ မဟိ'သ-ဟူသော နာမည်သည်။ နု ဟောတိယထာ၊ မဖြစ်သကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ ဣဒံ သမ္ဘဒ်၊ ဤ မရွှတ်မယွင်း ပြီးစီးခြင်းရှိသော ဥပမေယျကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ [ဣဒံ သမ္ဘဒ်၏ အဖွင့်ကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍ ဒီဃစက္ကုကထာ၌ ပြခဲ့ပြီ။]

အပိ စ[1] ၊ သည်သာ မကသေး။ (ယံစိတ္တံ၊ အကြောင်စိတ်သည်။ ကာမဘာဝ သင်္ခါတေ၊ ကာမဘာဝ ဟု ဆိုအပ်သော။ ကာမေ၊ ကာမ၌။ ပဋိသန္ဓိံ၊ ပဋိသန္ဓေကို။ အဝစာရေတိ၊ သက်ဝင်၍ ဖြစ်စေတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ။ (တံစိတ္တံ)။ ကာမာဝစရံ၊ မည်၏။ ["ဣတိ အယံ၊ ကား။ ဝစနတ္ထော၊ တည်း" ဟု နိဂုံး ထည့်ပါ။]

ကုသလ[2]ဣတိ၊ ကား။ ကုစ္ဆိတာနံ၊ စက်ဆုပ်အပ်ကုန်သော အကုသိုလ်တရားတို့ကို။ သလနာဒီဟိ၊ တုန်လှုပ်စေခြင်း အစရှိကုန်သော။ အတ္ထေဟိ၊ အနက်တို့ကြောင့်။ ကုသလံ၊ ကုသလမည်သော။ (စိတ္တံ - ၌ စပ်။) အပိ စ၊ သည်သာမကသေး။

---

[1] အပိ စ။ ။ ဤနည်းဖြင့်ကား "ကာမ"အရ ပြခဲ့သော အဝစရကို ချေသောနည်းဖြင့် ကာမဘုံကိုယူ၍ ထို ကာမဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေတတ်သော ကာမာဝစရကုသိုလ်ကို "ကာမာဝစာရံ" ဟု ဆိုလိုလျက် စာ၌ အာကို ရှည်ပြု၍ "ကာမာဝစရံ"ဟု ဖြစ်ရသည်။ ["အဝစာရေတိ၊ ပဋိသန္ဓေကို သက်ဝင်၍ ဖြစ်စေတတ်၏။ ဣတိ အဝစာရံ။ ကာမေ+အဝစာရံ ကာမာဝစရံ"ဟု ပြု။] ကုသိုလ် အကုသိုလ် အရာ၌သာ ဤနည်းရနိုင်၏။ ဝိပါက် ကြိယာကို ကာမာဝစရခေါ်ရာ၌ ဤနည်း မရနိုင်။

[2] ကုသလံ။ ။ "ကုစ္ဆိတာနံ သလနာဒီဟိ"၌ အာဒိဖြင့် "ကုသလာ ဓမ္မာ"ဟူသော မာတိကာအဖွင့်၌ ပြခဲ့သော စလန ကမ္မန ဝိဒ္ဓံသန တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ကုစ္ဆိတသယန ကုသလဝန ကုသလာန တို့ကိုလည်းကောင်း ယူပါ။ ဤ အနက်များသည် ဝိဂြိုဟ်နက်ဖြစ်သော ဝစနတ္ထ (သဒ္ဒါနက်)တည်း။ ထိုအနက်များကို ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သောကြောင့် အကျယ်မပြတော့ဘဲအကျဉ်းမျှ ပြသည်။ အပိ စ-စသည်ဖြင့် ပြအပ်သော အနက်တို့ကား အဘိဓေယျတ္ထ (ကုသလ-သဒ္ဒါ၏ဟောနက်များ)တည်း။ ထို အဘိဓေယျတ္ထတို့၏ သာဓကပါဠိများကို မာတိကာအဖွင့်၌ ပြထားပြီ။

အာရောဂျဌေန[1] ၊ ထိုးကျင်ဖျားနာ ရောဂါမရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့် လည်းကောင်း။ အနဝဇ္ဇေန၊ အပြစ်မရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့် လည်းကောင်း။ ကာသလ္လသမ္ဘူတဌေန စ၊ ဥာဏ်ပညာကြောင့် ကောင်းစွာဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့် လည်းကောင်း။ ကုသလံ၊ မည်သော။ (စိတ္တံ-၌ စပ်။) ဟိ၊ ချဲ့။ ကစ္စိ နုဘောတော ကုသလန္တိ၊ ကစ္စိ နု ဘောတော ကုသလံ-ဟူသော ပါဠိတော်၌။ (မဟာဟံသဇာတ် ပါဠိတော်၌။) ရူပကာယေ၊ ရူပကာယ၌။ အနာတုရတာယ၊ ကျင်နာခြင်း မရှိသည့်အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း။ အဂေလညေန၊ ဂိလာန မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း။ နိဗျာဓိတာယ၊ အနာမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း။ (အာရောဂျ-၌ စပ်။) အာရောဂျဌေန၊ ထို ၃-မျိုးသော ရောဂါ မရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်။ ကုသလံ၊ ကုသလ-သဒ္ဒါကို။ ဝုတ္တံ ယထေဝ၊ ဟောတော်မူအပ်သကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ အရူပဓမ္မေပိ၊ နာမ်တရား၌လည်း။ ကိလေသာတုရတာယ စ၊ ကိလေသာ ဟူသော ကျင်နာခြင်း ရှိသည်၏ အဖြစ်၏ လည်းကောင်း။ ကိလေသဂေလညေန စ၊ ကိလေသာဟူသော မကျန်းမာသူ၏ အဖြစ်၏ လည်းကောင်း။ ကိလေသဗျာဓိနော၊ ကိလေသာဟူသော အနာ၏ လည်းကောင်း။ အဘာဝေန၊ မရှိ ခြင်းကြောင့်။ ဝါ၊ မရှိသည့်အတွက်။ အာရောဂျဌေန၊ ထို ၃-မျိုးသော ရောဂါ မရှိသည်၏ အဖြစ် ဟူသော အနက်ကြောင့်။ ကုသလံ၊ ကုသလ-သဒ္ဒါကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ [ဤ အလို "ကုသလံ-ကိလေသာတည်းဟူသော ထိုးကျင်ဖျားနာ ရောဂါမရှိသောတရား"ဟု ပေးပါ။]

ပန၊ ကား။ (အာရောဂျဌေန၏ အကျယ်မှတစ်ပါး အနဝဇ္ဇေန၏ အကျယ်ကား။) ကိလေသာဝဇ္ဇသ ကိလေသဒေါသသ၊ ကိလေသာဟူသော အပြစ်၏ လည်းကောင်း။ [အဝဇ္ဇကိုပင် ဒေါသဟုဖွင့်သည်။] ကိလေသဒရထသ စ၊ ကိလေသာဟူသော ပူလောင်ခြင်း၏ လည်းကောင်း။ အဘာဝါ၊ မရှိခြင်းကြောင့်။ ဝါ၊ မရှိသည့်အတွက်၊ အနဝဇ္ဇေန၊ အပြစ်မရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊

၁။ **အာရောဂျဌေန။** ။ "အရောဂသ-ရောဂါမရှိသူ၏+ဘာဝေါ အာရောဂျံ" နှင့်အညီ အနာရောဂါကင်းရှိ ကျန်းမာခြင်းဂုဏ်ကို "အာရောဂျ" ဟု ခေါ်၏။ "အရောဂ"၌ "ရောဂါ"ဟူသည် အာတုရတာ- ကျင်နာခြင်းဟူသော ညောင်းညာကိုက်ခဲခြင်း၊ ဂေလည- မကျန်းမမာ ဖျားနာခြင်း၊ ဗျာဓိ-အနာဖြစ်ခြင်း ဤ ၃-မျိုးလုံးနှင့် ဆိုင်၏။ ထို့ကြောင့် အာရောဂျ၏ သရုပ်ကိုပြရာ၌ "အနာတုရတာယ၊ အဂေလညေန၊ နိဗျာဓိတာယ"ဟု ထို ၃-မျိုးလုံး၏ မရှိခြင်းကို ပြသည်။ ထိုအနာတုရတာယ-စသော ၃-ပုဒ်သည် နောက်၌ "အဘာဝါ အနဝဇ္ဇေန" ဝယ် အဘာဝါနှင့် သဟောတူသောကြောင့် အာရောဂျ၏ ဟိတ်ကူဟု ကြံပါ။

ကုသလ်၊ မည်သော။ (စိတ္တံ–ဌ် စပ်။) [ဤ အလို–ကုသလ်၊ ကိလေသာတည်းဟူသော အပြစ်မရှိသော”ဟု ပေးပါ။]

[အနဝဇ္ဇဋ္ဌေန၏ အကျယ်ပြပြီး၍ ကောသလ္လသမ္ဘူတဋ္ဌေန၏ အကျယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် “ကောသလ္လံ ဝုစ္စတိ” စသည် မိန့်။]

ပညာ၊ ကို။ ကောသလ္လံ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ ကောသလ္လတော၊ ဉာဏ်ပညာကြောင့်။ သမ္ဘူတတ္တာ၊ ကောင်းစွာဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ။ အတ္ထက်။ ကောသလ္လသမ္ဘူတဋ္ဌေန၊ ဉာဏ်ပညာကြောင့် ကောင်းစွာဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်။ ကုသလ်၊ မည်သော။ (စိတ္တံ–ဌ် စပ်။) [ဤအလို “ကုသလ်–ဉာဏ်ပညာကြောင့် ကောင်းစွာဖြစ်သော”ဟု ပေး။]

[ဉာဏ်ပညာကြောင့် ကောင်းစွာဖြစ် ဟူသောစကားနှင့် စပ်၍ ဉာဏဝိပ္ပယုတ် စိတ်၏ ကုသလအမည်ရပုံကို ထင်ရှားဖို့ရာ စောဒနာ သောဓနာကို ပြလိုသောကြောင့် “ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ”စသည် မိန့်။]

ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ၊ ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ်သည်။ ဧဝံ၊ ဤ ကောသလ္လသမ္ဘူတ. အနက်ကြောင့် ကုသလ မည်သည်။ တာဝ ဟောတု၊ ရှိပါစေဦးတော့။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တံ၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ်သည်။ ကထံ၊ အဘယ်နည်းဖြင့် (ဧဝံ၊ ဤ ကောသလ္လသမ္ဘူတ အနက်ကြောင့် ကုသလ မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်နိုင်ပါသနည်း။) ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း ။ တမ္မိ၊ ထို ဉာဏဝိပ္ပယုတ် စိတ်သည်လည်း ။ ရုဇ္ဇိသဒ္ဒေန[၂] ၊ ရုဇ္ဇိသဒ္ဒါအားဖြင့်။ ကုသလမေव၊ ကုသလ မည်သည်သာ။ ဟိ။ ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြအံ့။ တာလပဏ္ဏေဟိ၊ ထန်းရွက်တို့ဖြင့်။ အကတ္တာ၊ မပြုမူ၍။ ကိလ

၁။ ကောသလ္လံ။ပ။ပညာ။ ။ “ဝုစ္စတိ ဝုတ္တံ၊ နာမံ ပရိယာယ၊ ရှိလကမ္မ၊ ဥပစာ” ဟူသော ရှေးဆရာတို့ မိန့်သည်နှင့်အညီ ဤဌ်လည်း “ဝုစ္စတိ”ဖြင့် ကောသလ္ဿ–သဒ္ဒါ၏ ပညာအနက်ကိုဟောရာ၌ ရုဇ္ဇိသဒ္ဒါ ဖြစ်ကြောင်းကို ပြ၏။ ချဲ့ဦးအံ့၊– ကုသလ–သဒ္ဒါသည် “အာရောဂျ၊ အနဝဇ္ဇ၊ သုခဝိပါက၊ ဆေက” အနက်တို့ကို ဟော၏။ “ကုသလဿ+ဘာဝေါ ကောသလ္လံ”ဟု ပြုသောအခါ အာရောဂျဝုဏ် အနဝဇ္ဇဝုဏ် သုခဝိပါကဝုဏ်တို့ကိုလည်း ဟောခွင့် ရှိ၏။ ထိုတွင် ဤနေရာ၌ ကုသလ–သဒ္ဒါ၏ ဆေကအနက်တို့ကိုယူ၍ “ကျမ်းကျင် နားလည်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဉာဏ်ပညာ အနက်ကို အထင်ရှိ(အပေါင်း၏အမည်ကို အစိတ်၌ တင်စားသော) စကဒေသျှုပစာရ အားဖြင့် ကောသလ္ဿ သဒ္ဒါက ဟောရသည်”ဟု သိစေလို၍ “ကောသလ္လံ ဝုစ္စတိ ပညာ”ဟု မိန့်သည်။

၂။ **ရုဇ္ဇိသဒ္ဒေန။** ။ ရုဟာဓာတ်၊ တပစ္စည်း၊ ဣတ္ထိဓောတက ဤပစ္စည်းဖြင့် “ရုဇ္ဇိ”ဟု ဖြစ်၏။ ရုဟာတိ၊ထင်ရှားသော အနက်ပေါ်၌လည်းကောင်း၊ မူရင်းအနက်မှ တစ်ပါးသော အနက်ပေါ်၌လည်းကောင်း တက်ရောက်တတ်၏။ ဣတိ ရုဇ္ဇိ။ မြဝုဒ္ဓကား “ရုဟတိ ပါကဒေါ

ဌာဒီဟိ၊ နီးဗျာ အစရှိသည်တို့ဖြင့်။ ကတံ၊ ပြုအပ်သည်။ သမာနံပိ၊ ဖြစ်ပါသော်လည်း။ (၀၊ ဖြစ်သောယပ်ကိုလည်း။) တံသရိက္ခတ္တာ၊ ထို ထန်းရွက်ယပ်နှင့် တူ[illegible]၏အဖြစ်ကြောင့်။ ရုဋ္ဌိသဒ္ဒေန၊ ဖြင့်။ တာလ၀ဏ္ဏေ၀၊ တာလ၀ဏ္ဏာ ဟူ၍သာ။ ၀ုစ္စတိ ယထေ၀၊ ဆိုအပ်သကဲ့သို့။ ဧ၀ံ၊ တူ။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တမ္ပိ၊ ဉာဏဝိ ပ္ပယုတ် စိတ်ကိုလည်း။ ကုသလန္တေ၀၊ ကုသိုလ်စိတ် ဟူ၍သာ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

ပန၊ ဆက်။ နိပ္ပရိယာယေန၊ ပရိယာယ်–မဟုတ် မုချအားဖြင့်။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ၊ ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ်သည်။ အာရောဂျဋ္ဌေန၊ ထိုးကျင် ဖျားနာကိလေသာတည်း ဟူသော ရောဂါမရှိသည် အဖြစ်ဟူသော အနက်လည်းကောင်း။ (ဣတိ–၌ စပ်။) အနဝဇ္ဇဋ္ဌေန၊ ကိလေသာတည်းဟူသော အပြစ်မရှိသည် အဖြစ်ဟူသော အနက်လည်း ကောင်း။ ကောသလ္လသမ္ဘူတဋ္ဌေန၊ ဉာဏ်ပညာကြောင့် ကောင်းစွာဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်လည်းကောင်း။ ²ဣတိ၊ သို့။ တိ၀ိဓေနပိ၊ ၃–ပါး အပြား ရှိသော အနက်ကြောင့်လည်း၊ ကုသလန္တိ နာမ်၊ ကုသလဟူသော အမည်ကို။ လဘတိ၊ ရ၏။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တံ၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ်သည်။ ဒုဝိဓေနဝ၊ ၂–ပါး အပြားရှိသော အနက်ကြောင့်သာ။ (အာရောဂျဋ္ဌ၊ အနဝဇ္ဇဋ္ဌ–အနက်ကြောင့်သာ။) ကုသလန္တိ နာမ် လဘတိ။ [ဉာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ်၌ ရုဋ္ဌိနည်းအားဖြင့် ကုသိုလ–အမည် မရခြင်းကို "နိပ္ပရိယာယေန"ဟု ဆိုသည်။ ဒုဝိဓေနေ၀–၌ ဧ၀–ဖြင့် ကောသလ္လသမ္ဘူတကို ကန့်။] ဣတိ၊ ဤသို့လျှင်။ ဧာတကပရိယာယေန၊ ဧာတ်

ပေါတိတိ ရုဋ္ဌော"ဟု ပြုလေ၏။] ရုဋ္ဌိစ+သာ+သဒ္ဒေါစာတိ ရုဋ္ဌိသဒ္ဒေါ။ ထို ရုဋ္ဌိသည် အတွင်း၊ အထင်း၊ အတင် ဟု ၃–မျိုးရှိ၏။ ထိုနှင့်ဆိုင်ရာ နိယမများကို နိယ်ကျမ်းတို့၌ယူပါ။ ဉာဏဝိပ္ပ ယုတ်ကို ကောသလ္လသမ္ဘူတ အနက်ရှိသော ကုသလ–သဒ္ဒါက ဟောရာ၌ ဉာဏသမ္ပယုတ် ကုသိုလ်နှင့် အနဝဇ္ဇသုခ၀ိပါကချင်း တူသောကြောင့် သဒိသူပစာအတင်ရုဋ္ဌိသဒ္ဒါဟု သိစေလို၍ "တံ သရိက္ခတ္တာ" ဟု ဆိုသည်။ [ဤ ရုဋ္ဌိသဒ္ဒေနှင့်စပ်၍ ရုဋ္ဌိ၃–မျိုးရအောင် ဋီကာဖွင့်ထားသည်ကို ဋီကာအဖွင့်၌ ရှုပါ။]

၁။ ဣတိ။ပ။ ကထိတံ။ ။ [နိဂုံးကိုပြုလို၍ "ဣတိ"စသည်မိန့်။] "ကစ္စိ နဟောတော ကုသလံ"ကား မဟာဟံသ–ဧာတ်တော် ပါဠိဖြစ်သောကြောင့် အာရောဂျကုသလကို "ဧာတကပရိယာကုသလ"ဟု ဆိုသည်။ "ကတမော ပန ဘန္တေ ကာယ သမာစာရော ကုသလော၊ ယော ခေါ မဟာရာဇ ကာယသမာစာရော အနဝဇ္ဇော" ဟု ကုသလာ၀ဗျာ အဖွင့်၌ ပြခဲ့သော ပါဠိတော်သည် ဗာဟိတိကသုတ္တန် ဒေသနာတော်တည်း။ ထို့ကြောင့် အနဝဇ္ဇ–ကုသလကို "ဗာဟိတိကသုတ္တပရိယာယကုသလ"ဟု ဆိုသည်။ ထိုပါဠိ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို မာတိကာအဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။ အဘိဓမ္မ–ပါဠိတော်၀ယ် "ပညာဟောတိ"ဟူသော ဥဒ္ဒေသ၏နိဒ္ဒေသ၌ ပညာကို "ကောသလ္လံ"ဟု ဟောတော်မူ၏။ ထိုဉာဏ်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် ကုသလ ဟု အမည်ရသည်အတွက် ကောသလ္လသမ္ဘူတဋ္ဌ–ကုသလကို "အဘိဓမ္မာပရိယာယကုသလ"ဟု ဆိုသည်။

တော်ဒေသနာ နည်းအားဖြင့်။ ယဉ္စ ကုသလဲ၊ အကြင် ကုသိုလ်၏အဖြစ်ကို လည်းကောင်း။ ဝါ၊ အကြင် ကုသိုလ်အမည်ကို လည်းကောင်း။ [ကုသလန္တိ ကုသလ ဘာဝံ အာဟ။–ဋီကာ။] ဗာဟိတိကသုတ္တ ပရိယာယေန၊ ဗာဟိတိကသုတ် ဒေသနာတော် နည်းအားဖြင့်။ ယဉ္စ ကုသလဲ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ဝါ၊ ကို လည်းကောင်း။ အဘိဓမ္မပရိယာယေန၊ အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော်နည်းအားဖြင့်။ ယဉ္စ ကုသလဲ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ဝါ၊ ကိုလည်းကောင်း။ (မယာ၊ သည်။) ကထိတံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။ ဝါ၊ ဆိုခဲ့ပြီ။ တံသဗ္ဗံ၊ ထိုအလုံးစုံသော ကုသိုလ်၏အဖြစ်ကို။ ဝါ၊ ထိုအလုံးစုံသော ကုသိုလ်အမည်ကို။ ဗဟိဟိပိ၊ ၃–ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော။ အတ္ထေဟိ၊ အနက်တို့ကြောင့်။ ဣမသ္မိံ စိတ္တေ၊ ဤ ပထမ မဟာကုသိုလ်စိတ်၌။ လဗ္ဘတိ၊ ရအပ်၏။

[ကုသလ–သဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထ၊ အဘိဓေယျတ္ထကို ပြပြီး၍ လက္ခဏာဒျတ္ထကို ပြလိုသောကြောင့် "တဒေတံ" စသည် မိန့်။]

တဒေတံ၊ ထိုကုသိုလ်သည်။ လက္ခဏာဒိဝသေန၊ လက္ခဏာ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကလက္ခဏံ၊ အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကလက္ခဏာ ရှိ၏။ [ကုသလာဓမ္မာအဖွင့်၌ အဓိပ္ပာယ်နှင့်တကွ အနက်အကျယ် ပေးခဲ့ပြီ။] အကုသလ ဝိဇ္ဇံသနရသံ၊ အကုသိုလ်ကို ဖျက်ဆီးခြင်း ကိစ္စရှိ၏။ ဝေါဒါနပစ္စုပဋ္ဌာနံ၊ (ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဉာဏ်အား) ဖြူစင်သောတရားဟု ရှုမြင်ထင်လာ၏။ ယောနိသော မနသိကာရပဒဋ္ဌာနံ၊ ယောနိသော မနသိကာရလျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ ကုသလံ၊ သည်။ သာဝဇ္ဇပဋိပက္ခတ္တာ၊ သာဝဇ္ဇဖြစ်သော အကုသိုလ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အနဝဇ္ဇလက္ခဏမေဝ၊ အနဝဇ္ဇလက္ခဏာသာရှိ၏။ [အနဝဇ္ဇလက္ခဏာမေဝ၌ ဧဝဖြင့် သုခဝိပါကကို ကန့်သည်။ ထို သုခဝိပါကကို ဣဋ္ဌဝိပါက ဟု ပစ္စုပဋ္ဌာန်၌ ဆိုလတ္တံ့ဖြစ်၍ လက္ခဏာတွင် မသွင်းဘဲ ထားသည်။] ဝေါဒါနဘာဝရသံ၊ ဖြူစင်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သမ္ပတ္တိရသရှိ၏။ ဣဋ္ဌဝိပါက ပစ္စုပဋ္ဌာနံ၊ ဣဋ္ဌအကျိုးဟူသော ဖလပစ္စုပဋ္ဌာန်ရှိ၏။ ယထာဝုတ္တ ပဒဋ္ဌာနမေဝ။ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော ယောနိသော မနသိကာရ–ပဒဋ္ဌာန်ရှိသည်ပင်တည်း။

[လက္ခဏာ စသည်တို့၏ သရုပ်ကို ပြလို၍ လက္ခဏာဒီသု–စသည်မိန့်။]

ဟိ၊ မှန်။ (တစ်နည်း)ဟိ၊ ချဲ့။ လက္ခဏာဒီသု၊ လဲ့ကျက်ခြင်း အစရှိသည်တို့တွင်။ တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ၊ ထိုထို ပရမတ္ထတရားတို့၏။ သဘာဝေါ ဝါ၊ မိမိတစ်ပါးတည်း၏ အမှတ်အသားသည် လည်းကောင်း။ (သ–မိမိ၏ +ဘာဝ–အမှတ်အသား။) သာမညံ

ဝါ၊ အများနှင့် ဆက်ဆံသော အမှတ်အသားသည် လည်းကောင်း။ လက္ခဏံ နာမ၊ လက္ခဏာမည်၏။ ကိစ္စံ ဝါ၊ ကိစ္စသည်လည်းကောင်း။ သမ္ဘတ္တိဝါ၊ အကြောင်းစုံ ညီ၍ ဖြစ်ခြင်းသည် လည်းကောင်း။ ရသော နာမ၊ မည်၏။ ဥပဠာနာကာရော ဝါ၊ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဉာဏ်အားထင်လာသော အခြင်းအရာသည် လည်းကောင်း။ ဖလံ ဝါ၊ အကျိုးသည် လည်းကောင်း။ ပစ္စုပဋ္ဌာနံ နာမ၊ မည်၏။ အာသန္နကာရဏံ၊ နီးစွာသော အကြောင်းသည်။ ပဒဋ္ဌာနံ နာမ၊ ပဒဋ္ဌာန် မည်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ယတ္ထယတ္ထ၊ အကြင်အကြင် ပရမတ္ထသဘောတရား၌။ လက္ခဏာဒီနိ၊ လက္ခဏာ အစရှိသည်တို့ကို။ (မယံ၊ တို့သည်။) ဝဏ္ဏာမ၊ ဆိုကုန်လိမ့်အုံ။ တတ္ထတတ္ထ၊ ထိုထို ပရမတ္ထ သဘောတရား၌။ ဣမိနာ ဝ နယေန၊ ဤနည်းအားဖြင့် သာလျှင်။ တေသံ၊ ထို လက္ခဏာ အစရှိသည်တို့၏။ နာနတ္တံ၊ ကွဲပြားကုန်သည်၏ အပြစ်ကို။ ဝေဒိ တမ္ပိ။ [လက္ခဏာသဒ္ဒါ၏ ရှေ့ပုဒ်နှင့် တွဲပုံကို လည်းကောင်း၊ ဝစနတ္ထကိုလည်းကောင်း ကုသလာ ဓမ္မာ မာတိကာပုဒ် အဖွင့်၌ပြခဲ့ပြီ။ လက္ခဏာ ရသ ပစ္စုပဋ္ဌာန် ပဒဋ္ဌာန် တို့၏ အကျယ်ကို ဤ အဋ္ဌကထာဋီကာတို့ကို မှီး၍ သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ စိတ်ပိုင်း စိတ္တပုဒ်အဖွင့်၌ ဂါထာနှင့်တကွ ပြထားပြီ။]

စိတ္တန္တိ၊ ကား။ (ယံ ဓမ္မဇာတံ၊ အကြောင်း တရားသဘောသည်။) အာရမ္မဏံ၊ ကို။ စိန္တေတိ၊ သိတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝါ၊ ထိုသို့ အာရုံကို သိတတ်သည်၏ အပြစ်ကြောင့်။ (တံ ဓမ္မာဇာတံ။) စိတ္တံ၊ စိတ္တမည်၏။ ဝိဇာနာတီ၊ သညာသိပုံ ပညာသိပုံမှ တစ်မျိုးတစ်ဖုံသိတတ်၏။ ဣတိ အယံ၊ ဤသည်ကား။ အတ္ထော၊ စိန္တေတိ ဟူသော ဝစနတ္ထ၏ အနက်တည်း။ [ဤအလို "စိန္တဇာတ်၊ တပစ္စည်း။] ¹ဝါ၊ တစ်နည်း။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ စိတ္တန္တိ၊ ဟူသော။ ဧသသဒ္ဒေါ၊ ဤ သဒ္ဒါသည်။ သဗ္ဗ စိတ္တသာဓာရဏော၊ အလုံးစုံသော စိတ်တို့နှင့် ဆက်ဆံသော သဒ္ဒါတည်း။

၁။ ဝိဇာနာတီတိ။ ။ စိန္တေတိ၌ စိတိဓာတ်၊ တစ်နည်း–စိန္တဓာတ်သည် ဓာနုအနက်ကို ဟောရ်။ ထို ဓာနုလည်း သညာ၏ မှတ်သိ–သိခြင်း၊ ပညာ၏ အပြားအားဖြင့် သိခြင်းမျိုးမဟုတ်၊ ထို ၂–မျိုး၏ သိပုံမှ တစ်မျိုးတစ်ဖုံ သိခြင်းဟုပြလိုရ်ဖ "ဝိဇာနာတိ"ဟု ဝိသိဋ္ဌ(ထူးခြား) အနက်ဟော ဝိသဒ္ဒါနှင့်တကွ ဖွင့်ပြသည်။ ထို တစ်မျိုးတစ်ဖုံ သိခြင်းဟူသည် အာရုံကို ရဆောင်ယူခြင်းတည်း။ [ဝိဇာနာတီတိ သညာပညာကိစ္စဝိသိဋ္ဌ ဝိသယဂ္ဂဟဏံ အာဟ။–ဋီကာ။ တဒုဘယဝိဓုရာ၊ ထို ၂–မျိုး၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သော။ အာရမ္မဏူပလဒ္ဓိ၊ အာရုံကို ရခြင်းကို (ရဆောင် ယူနိုင်ခြင်းကို)။ ဝိဇာနာတီတိ ဣမိနာ ဝုစ္စတိ။–အနုဋီကာ။]

၂။ ယသ္မာ ဝါ။ ။ "အတ္ထနော သန္တာနံ စိနောတီတိ စိတ္တံ"ဟု စိဓာတ်၊ ကတ္တားဟော တ–ပစ္စည်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ "ကမ္မကိလေသေဟိ စိယတေတိ စိတ္တံ"ဟု စိဓာတ်၊ ကံဟော တ–ပစ္စည်းဖြင့် လည်းကောင်းပုဒ်ပြုံးပုံကို သိပါ။ ဓောဓောရာ၌ ပထမ မဟာကုသိုလ်စိတ်

တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝါ၊ ထိုသို့ စိတ္တံဟူသော ဤ သဒ္ဒါ၏ အလုံးစုံသော စိတ်တို့နှင့် ဆက်ဆံသော သဒ္ဒါ၏အဖြစ်ကြောင့်။ (စိတ္တံဟု သာမညဆိုလျှင် ဤ ပထမ မဟာကုသိုလ်စိတ်သာမက၊ အားလုံးသော စိတ်တို့နှင့် ဆက်ဆံသော သဒ္ဒါဖြစ်သောကြောင့်။) ဘတ္တေ၊ ဤစိတ်တို့တွင်။ ယံ, လောကိယ ကုသလာကုသလကြိယ စိတ္တံ၊ အကြင် လောကီကုသိုလ် အကုသိုလ် ကြိယာစိတ်သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ တံ၊ ထို လောကီကုသိုလ် အကုသိုလ် ကြိယာစိတ်သည်။ ဇဝနဝီထိဝသေန၊ ဇောဝီထိ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ အတ္တနော၊ ၏။ သန္တာနံ၊ အစဉ်ကို။ စိနောတိ၊ စိတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝါ၊ ထိုသို့ မိမိ၏အစဉ်ကို စိတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ စိတ္တံ၊ မည်၏။ [ဤနည်းဖြင့် "စိတ္တံ"အရလောကီကုသိုလ် အကုသိုလ် ကြိယာသာ ရ၏။] ဝိပါကံ၊ ဝိပါက်သည်။ ဝါ၊ ကို။ ကမ္မကိလေသေဟိ၊ ကံ ကိလေသာတို့သည်။ စိတံ၊ စိအပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ စိတ္တံ၊ မည်၏။ [ဤနည်းဖြင့် "စိတ္တံ" အရ ဝိပါက် စိတ်သာ ရသည်။]

[2]အပိစ၊ သည်သာမကသေး။ သဗ္ဗမ္ပိ၊ အလုံးစုံသော စိတ်သည်လည်း။ ယထာနုရူပတော၊ အကြင်အကြင် လျောက်ပတ်သော သမ္ပယုတ် ဘုံ အာရုံစသော အားဖြင့်။ စိတ္တတာယ၊ ဆန်းကြယ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ စိတ္တံ၊ မည်၏။ စိတ္တ ကရဏတာယ၊ ဆန်းကြယ်သောအမှုကို ပြုလုပ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ စိတ္တံ၊ မည်၏။ ဣတိ ဧဝမ္ပိ၊ ဤသို့လည်း။ ဘဏ္ဍ၊ ဤ စိတ္တံဟူသော ပုဒ်၌။ အတ္ထော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထို စိတ္တတာ စိတ္တကရဏတာ တို့တွင်။ [ယသ္မာ ရှေ့ကပုဒ်သည် တသ္မာ နောက်က ပုဒ်၌သာ စပ်ရိုးတည်း။ ယောဇနာ၌ သရာဂံ စိတ္တံ–စသည်ကိုကြည့်၍ "တတ္ထတေသု စိတ္တေသု" ဟု ခွဲလေသည်။] ယသ္မာ၊

တစ်စိတ်တည်းဖြင့် ၇–ကြိမ် ဖြစ်နိုင်သောကြောင့် "မိမိ၏အစဉ်ကို စိသည်"ဟုဆို၏။ ပဋ္ဌာဝိညာဏ် သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း သန္တီရဏအဖြစ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဘဝင်အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဝိပါက်ဖြစ်ရာ၌ "ထိုဝိပါတ်ကို အဝိဇ္ဇာ တဏှာဟူသော ကိုလေသာ မကင်းသော ရှေးက်က စိအပ်သောကြောင့် လည်းကောင်း။ ပဋိသန္ဓေ၊ ဘဝင်၊ ဘဝင်နောက် စုတိဖြစ်ရာ၌လည်း ထို့အတူရှေးက်ကပင် စိအပ်သောကြောင့် လည်းကောင်း "ကံ–ကိလေသာတို့သည် စိတန်းထားအပ်"ဟု ဆိုသည်။ ထိုသို့ စိရာ၌ အဝိဇ္ဇာတဏှာတည်းဟူသော ကိလေသာအဖော်လည်း ပါရသေးသောကြောင့် "ကမ္မကိလေသေဟိ"ဟု ဆိုသည်။

၁။ အဝိ ၀။ပ။ စိတ္တံ။ ။ "ယသ္မာ ဝါ" စသည်ဖြင့် ပြအပ်သော နည်းဖြင့် ကတ္တုသာဓိ ကမ္မသာဓ် ၂–မျိုးလုံးခံ့ပင် အာဝဇ္ဇန်းဆွေး ဟူသော ကြိယာစိတ်၊ အဆုံးဆောစိတ်များမပါ။ မှန်၏၊–"မိမိတည်းဟူသော စိတ်ကို စိတတ်၏" ဟူရာ၌ အဋ္ဌကထာဝယ် "ဇဝနဝီထိဝသေန"ဟု ဆိုသော်လည်း ဦးကာ၌ "အာသေဝနပစ္စယဘာဝေန စိနောတိ" ဟု ဖွင့်သောကြောင့် အဆုံးဆော သည် အာသေဝနပစ္စည်း, မတပ်၊ မင်ဆောများလည်း အာသေဝနပစ္စည်း မတပ်။ ထိုသို့ ထိုစိတ်များ ကျန်သေးရကား အခြားတစ်နည်းကိုပြပြန်လို၍ "အဝိ ဝ" စသည်ကို ဝိန်သည်။

ကြောင့်။ သရာဂ၊ ရာဂနှင့်တကွဖြစ်သော။ စိတ္တံ၊ သည်။ အညဒေဝ၊ သဒေါသ သမောဟ စိတ်တို့မှ တစ်မျိုးတစ်ခြား သာတည်း။ သဒေါသံ၊ ဒေါသနှင့် တကွ ဖြစ်သော။ (စိတ္တံ၊ သည်။) အည် (၉၀)၊ သရာဂ သမောဟ စိတ်တို့မှ တစ်မျိုး တစ်ခြား သာတည်း။ သမောဟံ၊ သော။ (စိတ္တံ။) အည်(၉၀)၊ သရာဂ သဒေါသ စိတ်တို့မှ တစ်မျိုးတစ်ခြား သာတည်း။ ကာမာဝစရံ၊ ကာမာဝစရ စိတ်သည်။ အည်(၉၀)၊ ရူပါဝစရစိတ် စသည်တို့မှ တစ်မျိုးတစ်ခြား သာတည်း။ ရူပါဝစရာဒီဟေဒံ၊ ရူပါဝစရ အစရှိသော အပြားရှိသော စိတ်သည်။ အည်(၉၀)၊ ကာမာဝစရစိတ် စသည်တို့မှ တစ်မျိုးတစ်ခြား သာတည်း။ ရူပါရမ္မဏံ၊ ရူပါရုံ ဟူသော အာရုံရှိသော စိတ်သည်။ (အာရမ္မဏ တစ်ပုဒ်ကျေ။) အည်(၉၀)၊ သဒ္ဒါဒိအာရမ္မဏစိတ်တို့မှ တစ်မျိုးတစ်ခြား သာတည်း။ သဒ္ဒါဒိအာရမ္မဏံ၊ သဒ္ဒါဒိအာရုံဟူသော အာရုံ ရှိသောစိတ်သည်။ အည်(၉၀)၊ ရူပါဒိအာရမ္မဏ စိတ်တို့မှ တစ်မျိုးတစ်ခြားသာတည်း။ ရူပါရမ္မဏောသုစာပိ၊ ရူပါရုံဟူသော အာရုံရှိသော စိတ်တို့တွင်လည်း။ နိလာရမ္မဏံ၊ အညိုအာရုံ ဟူသော အာရုံရှိသော စိတ်သည်။ အည်(၉၀)၊ ပီတာဒိအာရမ္မဏ စိတ်တို့မှ တစ်မျိုးတစ်ခြားသာတည်း။ ရူပါရမ္မဏော သုစာပိ၊ ရူပါရုံ ဟူသော အာရုံ ရှိသော စိတ်သည်။ အည်(၉၀)၊ ပီတာဒိအာရမ္မဏ စိတ်တို့မှ တစ်မျိုးတစ်ခြား သာတည်း။ ပီတာဒိ အာရမ္မဏံ၊ ပီတာဒိအာရုံ ဟူသော အာရုံရှိသော စိတ်သည်။ အည်(၉၀)၊ နီလာဒိအာရမ္မဏ စိတ်တို့မှ တစ်မျိုးတစ်ခြား သာတည်း။ သဒ္ဒါ ဒိအာရမ္မဏောသုပိ၊ သဒ္ဒါဒိအာရမ္မဏ စိတ်တို့၌လည်း။ ဧသေဝ နယော၊ ဤနည်း ပင်တည်း။

၈၊ ဆဏ်။ သမ္ဘေသုပိ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတေသု၊ ဤ သရာဂ အစရှိသော စိတ်တို့တွင် ။ ဟီနံ ဟီနစိတ်သည်။ အည်(၉၀)၊ မဇ္ဈိမ ပဏီတ စိတ်တို့မှ တစ်မျိုးတစ်ခြားသာတည်း။ မဇ္ဈိမံ၊ မဇ္ဈိမ စိတ်သည်။ အည် (၉၀)၊ ဟီန ပဏီတ စိတ်တို့မှ တစ်မျိုးတစ်ခြားသာတည်း။ ပဏီတံ၊ ပဏီတ စိတ်သည်။ အည်(၉၀)၊ ဟီနမဇ္ဈိမ စိတ်တို့မှ တစ်မျိုးတစ်ခြားသာတည်း။ ဟီနာဒီသုပိ၊ ဟီနစိတ် အစရှိသည် တို့တွင်လည်း။ ဆန္ဒာဓိပတေယျံ၊ ဆန္ဒာဓိပတိကြောင့် ဖြစ်သောစိတ်သည်။ အည် (၉၀)၊ ဝီရိယာ ဓိပတေယျစိတ် စသည်တို့မှ တစ်မျိုး တစ်ခြားသာတည်း။ ဝီရိယာဓိပတေယျံ၊ သည်။ အည်(၉၀)၊ ဆန္ဒာဓိပတေယျစိတ် စသည်တို့မှ တစ်မျိုးတစ်ခြား သာတည်း။ စိတ္တာဓိပတေယျံ၊ သည်။ အည်(၉၀)၊ ဆန္ဒာဓိပတေယျစိတ် စသည်တို့မှ တစ်မျိုးတစ်ခြား သာတည်း။ ဝိမံသာဓိပတေယျံ၊ သည်။ အည် (၉၀)၊ ဆန္ဒာဓိပတေယျစိတ် စသည်တို့မှ တစ်မျိုးတစ်ခြားသာတည်း။

တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အသ၊ ထိုစိတ်၏။ ဣမေသံ။ပ။ ပဏီတာဓိပတိနံ၊ ဤ သမ္မယုတ်၊ ဘုံ၊အာရုံ၊ ဟိန၊ မဇ္ဈိမ၊ ပဏီတ၊ အဓိပတိတို့၏။ ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ စိတ္တာ၊ ။ ဆန်းကြယ်သည်၏ အဖြစ်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ [ဆန်းကြယ်ဟူသည် စိတ် တစ်ခုနှင့် တစ်ခုမတူထူးခြား ကွဲပြားခြင်းတည်း။]

စ၊ ဆက်။ ဇ္ဇေ၊ ဤ သရာဂ–အစရှိသော စိတ်တို့တွင်။ ဧကမေဝ၊ တစ်ခုသော စိတ်သည်သာလျှင်။ ဧဝံစိတ္တံ၊ ဤသို့ ဆန်းကြယ်သည်။ (သမ္မယုတ် စသော အားဖြင့် ဆန်းကြယ်သည်။) ကာမံနဟောတိ၊ အကယ်၍ကား မဖြစ်နိုင်ပါပေ။ ပန၊ ထိုသို့ပင် မဖြစ်နိုင်ပါသော်လည်း။ ²စိတ္တာနံ၊ ဆန်းကြယ်သော စိတ်တို့၏။ အဇ္ဇောဂဓဇ္ဇာ၊ အတွင်းဝင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ပါဝင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ဧတေသု၊ ဤစိတ်တို့တွင်။ ယံကိဉ္စိ၊ အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော။ ဧကမ္ပိ၊ တစ်ခုသော စိတ်ကိုလည်း။ စိတ္တာယ စိတ္တန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္တုံ၊ ဌာ။ ဝဋ္ဋတိ၊ သင့်၏။ ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ တာဝ၊ စိတ္တကရဏတာယမ္ပ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာယ၊ သော။) စိတ္တတာယ၊ ဆန်းကြယ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ စိတ္တံ၊ မည်၏။

ကထံ၊ အဘယ်သို့လျှင်။ စိတ္တကရဏတာယ၊ ဆန်းကြယ်သော အမှုကို ပြုလုပ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (စိတ္တံ၊ စိတ္တ မည်သနည်း။) ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ ဟိ၊ အဖြေကို ဆိုဦးအုံ့။ (တစ်နည်း) ဟိ၊ ချဲ့။ လောကသ္မိံ၊ လောကဌ်။ စိတ္တကမ္မတော၊ အဆန်းတကြယ် ပြုလုပ်အပ်သော ပန်းချီရုပ်ထက်။ ဥတ္တရိ၊ အလွန်။ အညံ၊ အခြားသော။ စိတ္တံ နာမ၊ ဆန်းကြယ်သော အရာဝတ္ထု

---

¹။ **စိတ္တာတာ**။ ။ ဤနည်းဖြင့် စိတ္တသဒ္ဒါသည် ဝိစိတ္တအနက်ကို ဟောသော အနိပ္ပန္နပါဠိပဒီကတည်း။ သရာဂစိတ်နှင့် သဒေါသစိတ် သမောဟစိတ်တို့၏ မတူခြင်းကို "ဆန်းကြယ်သည်"ဟု ဆိုသည်။ "သရာဂ" စသည်သည် သမ္မယုတ်အားဖြင့် ဆန်းကြယ်ပုံ၊ "ကာမာဝစရ" စသည်ကား ဘုံအားဖြင့် ဆန်းကြယ်ပုံ၊ "ရူပါရမ္မဏ" စသည်မှာ အာရုံအားဖြင့် ဆန်းကြယ်ပုံတည်း။ ဟိန–စသည်နှင့် အဓိပတိ ဆန်းကြယ်ပုံမှာ တိုက်ရိုက်အားဖြင့် ထင်ရှားပြီ။

²။ **စိတ္တာနံ အဇ္ဇောဂဓဇ္ဇာ**။ ။ စိတ္တံ ဥပမာနဲ့ဖြင့် စိတ္တဟူသော အမည်သည် စိတ်တစ်ခုတစ်ခု၏သာ အမည်တည်း။ ဆန်းကြယ်ပုံ ပြရာ၌ ကား တစ်ခုတည်းဖြင့် ပြ၍မဖြစ်။ စိတ်အများပေါင်းမိမှ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု မတူကြောင်း ထင်ရှားသောကြောင့် စိတ်အများကို ပြရသည်။ သို့ဖြစ်၍ အဘယ်ကြောင့် စိတ်တစ်ခုတည်းကို ဝိစိတ္တအနက်ကြောင့် စိတ္တမည်ပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိရကား "စိတ္တာနံ ပနအဇ္ဇောဂဓဇ္ဇာ" ဟု မိန့်သည်။ စိတ်အများ၏ ဆန်းကြယ်ပုံကို စိတ်တစ်ခုတည်း၌ တင်စား၍ ဧကဒေသုပစာရ–အားဖြင့် စိတ်တစ်ခုတည်းကို "ဆန်းကြယ်သည်"ဟု ဆိုထားသည်ဟူလို။ ဥပမာ–တောင်ကြီး ၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို မြင်ရာ၌ ထို တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ကိုပင် "ပဗ္ဗတော ဒိဋ္ဌော–ဝါသည် တောင်ကြီးကို မြင်အပ်ပြီ" ဟု ပြောသကဲ့သို့ တည်း။ [နည်း ၄၀–က "သမုဋ္ဌေါ ဒိဋ္ဌော" နှင့် သဘောတူပင်။]

မည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိတော့။ တသ္မိံ ပိ[1] ၊ ထို အဆန်းတကြယ် ပြုလုပ်အပ်သော ပန်းချီရုပ်တွင်လည်း။ စရဏံ နာမ[2] ၊ စရဏ မည်သော။ စိတ္တံ၊ ဆန်းကြယ်သော အရုပ်လည်း။ အတိစိတ္တမေव၊ အလွန် ဆန်းကြယ်သည်သာ။ ဟောတိ၊ ၏။ တံ၊ ထို စရဏ မည်သော ပန်းချီရုပ်ကို။ ကရောန္တာနံ၊ ပြုလုပ်ကြကုန်သော။ စိတ္တ ကာရာနံ၊ ပန်းချီဆရာတို့၏။ (စိတ္တသညာ၊ စိတ္တကြိယာ–တို့၌ စပ်။) ဇတ္တု၊ ဤ ကားပုံပေါ်၌။ ဒဝံ ဝိဓာနိ၊ ဤသို့ အပြားပြားကုန်သော။ ရူပါနိ၊ အရုပ်တို့ကို။ ရူပါနိတိ ဗိမ္ဗာနိ။ –ဋီကာ။ ကာတဗ္ဗာနိ၊ ပြုထိုက်ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ စိတ္တသညာ၊ စိတ်၏ အမှတ်အသားသည်။ (စိတ်ကူးဉာဏ်သည်။) ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။ [ရှေးနိဿယ ၌ "စိတ္တသညာ– ဆန်းကြယ်သော သညာသည်"ဟု ရှိ၏။] တာယ စိတ္တသညာယ၊

၁။ တသ္မိံ ပိ။ ။ ယောဇနာ၌ "ဒီ–သဒ္ဒါသည် စိတ်ကိုင်ဲ့၏" ဟု ဆို၏။ ထိုအဆိုကို ရှေးခံသယ မကြိုက်၍ "လောကသ္မိံဆန်းကြယ်သော အမှုအပေါင်းရှိ၏။ ထိုအမှုအပေါင်း၌ ပန်းချီအမှုသည် ဆန်းကြယ်၏။ ထိုအမှု၌လည်း လက်စွမ်းပြ ရေးဆွဲမည်သော ပန်းချီမှုက အလွန်ဆန်းကြယ်သည်"ဟု အခြား ပန်းချီမှုကို ငဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။ [မိမိကား "အကွာရာပါဒယော" ၌ အပိုကဲ့သို့ ရှေ့စကားကိုငဲ့သော ရိုးရာ အားပေကွာဟုပင် ထင်သည်။]

၂။ စရဏံ နာမ စိတ္တံ။ ။ ဤပါဠိသည် ဇနသံယုတ်၊ ပုပ္ပဝဂ်–ပါဠိတော်တည်း။ ထို အဋ္ဌကထာ၌ "စရဏံ နာမ စိတ္တန္တိ–ဝိစရဏစိတ္တံ (ထိုထို ဤဤ လှည့်လည်တတ်သော) ဆန်းကြယ်သော ပန်းချီကားပုံ"ဟု ဖွင့်၏။ ["စရဏ–လှည့်လည်ကြောင်း"ဟု ဂမ္ဘီရဏ်းအနက် ပေးရိုးရှိသော်လည်း ထိုအနက်မှာ ခြေထောက်ကို အရကောက်ရာ၌ သာလျော်၏။ ဤပန်းချီကား ပုံကား သူ့ကိုပြဖို့ရန် သွားသူတို့က ယူဆောင်သဖြင့် ဟိုအရပ် ဤအရပ်သို့ လှည့်လည်တတ်သကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သံယုတ် အဋ္ဌကထာ အလိုအားဖြင့် ကတ္တုသာဓိ ကြိုရပါသည်။ ဋီကာ၌ကား "ဂဟေတွာ စရိတမ္ဘစိတ္တပရောယူ၍ လှည့်လည်အပ်သော ဆန်းကြယ်သော ပန်းချီကား"ဟု မှတ်သောကြောင့် "စရိတဗ္ဗန္တိ စရဏံ" ဟု ကမ္မသာဓိ ပြုခဲလိုဟန် တူသည်။ "လှည့်လည်အပ်" ဟူရာ၌လည်း "ဂဟေတွာ စရိတမ္ဘ" ကို ထောက်၍ "ယူသွားအပ်"ဟု အဓိပ္ပာယ်မှတ်ပါ။]

ချဉ်ဦးဆုံ–သခ်ါ အမည်ရှိသော ပါသဏ္ဍအယူကို ယူကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပန်းချီ ရေးဖို့ရန် အဝတ်ကားပေါင်ကို ပြု၍ ထို အဝတ်ကားပေါင်ပေါ်၌ သုဂတိဘဝ ရောက်နေကြသော နတ်သမီးနတ်သား ဥယျာဉ် ဝိမာန်စသော သပမ္ဘတ္တိအရုပ်များကိုလည်းကောင်း ဒုဂ္ဂတိဘဝ ရောက်နေကြသော ငရဲသူငရဲသား စသော ဝိပတ္တိအရုပ်များ ကိုလည်းကောင်း (ဘုရားတန်ဆောင်း တို့၌ ရှေးဆေတ်က ရေးသားထားသကဲ့သို့) ဆန်းဆန်းကြယ်ကြယ် ရေးသား၍ ထိုပန်းချီကားကို ပြပြီးလျှင် "မည်သည့်ကောင်းမှုကြောင့် ဤသမ္ပတ္တိ (ပြည့်စုံသော ပုံသဏ္ဌာန်)ကို ရကြ၏။ မည်သည့်မကောင်းမှုကြောင့် ဤဝိပတ္တိ (ယျက်စီးသော မကောင်းသော ပုံသဏ္ဌာန်)ကို ရကြ၏"ဟု ပြောပြ၍ လှည့်လည်ကြ သတတ်။–ဇနသံယုတ်–အဋ္ဌကထာ။ [ရှေးနိဿယ၌ကား "စရဏံနာမ၊ လက်စွမ်းပြခြင်းဟု သွားလေရာရာ ဆောင်ယူအပ်သော လက်စွမ်းပြပုံမည်သည်"ဟု ပေး၏။]

ထို စိတ်၏ အမှတ်အသားကြောင့်။ (ထို စိတ်ကူးညာဏ်ကြောင့်။ ဥပဓေနှင့် –၌ စပ်။) လေခါဂ္ဂဟာဏရဋ္ဌနဥဒ္ဓေါတနဝတ္ထုနာဒီနိဗ္ဗာ ဒီကာ[1] ၊ ရုတ်တံကိုင်မှု၊ ဆေးရေးမှု၊ အရောင်တင်မှု၊ ရွဲလုံး ရွဲပြောက်ချမှု အစရှိသော အလုပ်ကို ပြီးစေတတ်ကုန်သော။ စိတ္တကြိယာ၊ စိတ်၏အမှုအရာတို့သည်။ ဥပဓေနှင့်၊ ဖြစ်ကုန်၏။ [ရှေးနိဿယ ၌ "စိတ္တကြိယာ– ဆန်းကြယ်သော ကြိယာတို့သည်"ဟု ပေး၏။ စိတ်၏ အရင်းခံပုံကို ပြသောအရာဖြစ်၍ "စိတ်"ဟုသာ ပေးသင့်၏။]

တတော၊ ထိုမှ နောက်၌။ စရဏသခ်ါတော၊ စရဏဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော။ စိတ္တော၊ ဆန်းကြယ်သော ပန်းချီကား၌။ အညတရံ၊ အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော။ ဝိစိတ္တံ၊ ထူးဆန်းသော။ (အထူးသဖြင့် ဆန်းကြယ်သော။) ရူပံ၊ အရုပ်သည်။ နိပ္ဖဇ္ဇတိ၊ ပြီးစီး၏။ တတော၊ ထို မူလအရုပ် ပြီးစီးရာအခါမှ။ ပရံ၊ ၌။ ဣမသ္မိ ရူပသ္မိ၊ ဤ အရုပ်၏။ ဥပရိ၊ အထက်၌။ (အပေါ်က။) ဣဒံ၊ ဤအရုပ်သည်။ ဟောတု။ ဖြစ်စေသင့်၏။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်၌။ (အောက်က။) ဣဒံ၊ သည်။ ဟောတု။ ဥဘယပသ္သေ၊ ၂–ဖက်သော ဘေး၌။ (ဘေး ၂–ဖက်က။) ဣဒံ၊ ဤ အရုပ်သည်။ ဟောတု၊ ဖြစ်စေသင့်၏။ ဣတိ၊ သို့။ စိန္တေတွာ၊ ကြံစည်ပြီး၍။ (စိတ်ကူးပြီး၍။) ယထာ စိန္တိတေန၊ အကြင်အကြင် ကြံစည်အပ်သော။ (အကြင်အကြင် စိတ်ကူးအပ်သော။) ကမေန၊ အစဉ်အားဖြင့်။ သေသစိတ္တရူပနိဗ္ဗာဒနံ၊ မူလအရုပ်မှ ကြွင်းသော ဆန်းကြယ်သော အရုပ်ကို ပြီးစေခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။

[ပန်းချီရေးခြင်း၏ နိဝုံးကိုပြလိုမှ ဧဝံ–စသည် မိန့်။] ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ ယံကိဉ္စိ၊ အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော။ လောကေ၊ ၌။ ဝိစိတ္တံ၊ ထူးဆန်းသော။ (အထူးသဖြင့် ဆန်းကြယ်သော။) သိပ္ပဇာတံ၊ အတတ်မျိုးသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ တံ သမ္ပဒေ၊ ထို အလုံးစုံသော အတတ်မျိုးကို။ စိတ္တေနေဝ၊ စိတ်သည်သာလျှင်။ (အကြောင်းရင်း စိတ်ကသာ။) ကရီယတိ၊ ပြုအပ်၏။

---

[1] **လေခါ။ပ။ နိဗ္ဗာဒီကာ။** ။ လိခီယတိ ဧတာယာတိ လေခါ–ရေးသားကြောင်း စုတ်တံ။ လေခါယ+ ဂဟဏံ–လေခါဂ္ဂဟဏံ။ ရဋ္ဌီယတေ၊ ဆေးဆိုးခြင်း(ဆေးရေးခြင်း)။ ရဋ္ဌံ။ ဥဒ္ဓေါတီယတေ၊ တောက်ပစေခြင်း(အရောင်တင်ခြင်း) ဥဒ္ဓေါတနံ၊ ခြင်း။ နှုတ်ခမ်းနေရာ၌ အနီ၊ မျက်စိုးမွှေးနေရာ၌ အနက် စသည်ဖြင့် ဆေးရောင်တင်ခြင်းကို "ဥဒ္ဓေါတန" ဟု ဆိုသည်။ ဝတ္ထတိ အာဝတ္ထတိ၊ လည်တတ် လုံးတတ်၏။ ဣတိ ဝတ္ထံ။ ရွဲလုံး ပုလဲလုံး စသည်ကို "ဝတ္ထန"ဟု ဆိုဟန်တူသည်။ ဗာနိ+အာဒိ ယေသံတိ လေခါ။ပ။ ဝတ္ထနာဒီနိ၊ တေသံ+နိဗ္ဗာဒိကာ လေခါ။ပ။ နိဗ္ဗာဒိကာ။

[စိတ္တကရဏတာယ ၏ နိဂုံးကိုပြလိုရှိ ဧဝံ–စသည် မိန့်။]

ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ ဣမာယ ကရဏဝိစိတ္တတာယ[1] ဤ ပြုလုပ်အပ်သော အမှု၏ ဆန်းကြယ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တသ တသ စိတ္တသ၊ ထိုထို ဆန်းကြယ်သော ပန်းချီရုပ်ကို။ နိပ္ဖာဒက်၊ ပြီးစေတတ်သော။ စိတ္တမ္မိ၊ အရင်းခံ စိတ်သည်လည်း။ တထေဝ၊ ထို ပန်းချီရုပ် အတူသာလျှင်။ စိတ္တံ၊ ဆန်းကြယ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

ဝါ၊ တစ်နည်းကား။ (ချီးမွမ်းဖွယ်ရာ သမ္ဘာဝနာ တစ်နည်းကား။) ယထာ စိန္တိတသ၊ အကြင်အကြင် ကြံစည်အပ်ပြီးသော။ (အကြင်အကြင်စိတ်ကူးထားသော။) အနုဝေသသ၊ အကြွင်းမရှိသော အရုပ်၏။ အနိပ္ဖဒ္ဒေတော၊ မပြီးစီးနိုင်ခြင်းကြောင့်။ (စိတ်ကူးသလောက်လက်မမြောက်သောကြောင့်။) တတောပိ၊ ထိုအဆန်းတကြယ် ပြုလုပ်အပ်သော ပန်းချီရုပ်ထက်လည်း။ စိတ္တမေဝ၊ အရင်းခံစိတ်သည်သာ။ 'စိတ္တတရံ' သာ၍ ဆန်းကြယ်၏။ '...တေန၊ ကြောင့်။ ဘဂဝါ၊ သည်။ဒိဋ္ဌ ဝေါဘိကွေ။ပ။ စိတ္တတရန္တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ဟောတော်မူပြီ။ [ဤ ပါဠိတော်သည် "ယထာ စိန္တိတသဝါ" ဟု တက်လာသော စကား၏ သာဓက ဖြစ်၏။ အနက်ကား– ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ဝေါ၊ သင်တို့သည်။ စရဏံ နာမ၊ စရဏ မည်သော။ စိတ္တံ၊ ဆန်းကြယ်သော အရုပ်ကို။ ဒိဋ္ဌ၊ မြင်အပ်ဖူးသလော။ ဣတိ၊ ဤသို့ မေးတော်မူပြီ။ ဧဝံ ဘန္တေ၊ မေးတော်မူသည့် အတိုင်းပါဘုရား။ (မြင်အပ်ဖူးပါသည်–ဟူလို။) ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ကြကုန်ပြီ။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ စရဏံ၊ စရဏ မည်သော။ တမ္မိ စိတ္တံ၊ ထို ဆန်းကြယ်သော ပန်းချီရုပ်ကိုလည်း။ စိတ္တေနေဝ၊ စိတ်ဖြင့်သာလျှင်။ စိန္တိတံ၊ ကြံစည်အပ်ပြီ။ (စိတ်ကူးအပ်ပြီ။) ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ စရဏေန၊ မည်သော။ တေနပိ စိတ္တေန၊ ထိုဆန်းကြယ်သော ပန်းချီရုပ်ထက်လည်း။ စိတ္တံယေဝ၊ စိတ်သည်သာ။ (စိတ်ကသာ။) စိတ္တတရံ၊ သာ၍ ဆန်းကြယ်၏။]

---

[1] ကရဏဝိစိတ္တတာယ။　　။ "ကရဏ ဝိစိတ္တတာယ" ဟူသော ဤ ဟိတ်ကို ကြည့်၍ "စိတ္တ ကရဏတာယ–ပြုအပ်သော ပန်းချီစသောအမှု (ဂတိ စသောအကျိုး)၏ ဆန်းကြယ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်"ဟု ရှေးနိသယခ္ခ တစ်နည်းပေး၏။ သို့သော် "တသ တသ စိတ္တသ နိပ္ဖာဒက် စိတ္တမ္မိ"ဟူသော နောက်စကားကို ထောက်လျှင် "ပြီးစေတတ် ပြုတတ်သော စိတ်"ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ ဤသို့ အဓိပ္ပာယ်ရသောကြောင့် "စိတ္တကရဏ ဆန်းကြယ်သောအလုပ် (ပန်းချီရုပ်ဂတိ စသည်ခ္ခ အမျိုးတို့က ဆန်းကြယ်ပုံ) ကို ပြုလုပ်တတ်" ဟူသော ကတ္တားအနက်ကသာ၍ထင်ရှားရကား ထို ကတ္တားအနက်ကိုသာ ပေးထားပါသည်။ ဤနည်းခ္ခ "စိတ္တကရဏ"ဟု ဆိုလိုလျက် "ကရဏ" ဟူသော နောက်ပုဒ်ကို ချေ၍ "စိတ္တ" ဖြစ်သည်ဟု ကြံပါ။

တထာ၊ ထိုမှတစ်ပါး။ (ဆန်းကြယ်သော ပန်းချီဆေးရေးရုပ်ကို ပြုလုပ်တတ်ပုံမှတစ်ပါး ထိုထိုဂတိတို့၌ အဗျတ္တိက ဆန်းကြယ်မှု ပြုလုပ်တတ်ပုံကို ဆိုဦးအုံ။) ဒေဝမနုဿနိုရယ (ပေတ) တိရစ္ဆာနဘေဒါသု၊ ဒေဝဂတိ, မနုဿဂတိ, နိုရယဂတိ, ပေတဂတိ, တိရစ္ဆာနဂတိ အပြားရှိကုန်သော။ [ရှေးစာအုပ်များ၌ "ပေတ" ကျသည်။] ဂတိသု၊ ဂတိ ၅-ပါးတို့၌။ ကမ္မလိဂ်သညာ ဝေါဟာရာဒီဘေဒံ၊ ကံ, အသွင်သဏ္ဌာန်, အမှတ်သညာ, အခေါ်အဝေါ် အစရှိသော အပြားရှိသော။ အဗျတ္တိကံ[1] ၊ အတ္တကို စွဲမှီ၍ဖြစ်သော။ (ဣန္ဒြိယပဋ္ဌာဖြစ်သော။) ယဒေတံ စိတ္တံ၊ အကြင် ဆန်းကြယ်သော အမှုသည်။ အတ္တိ၊ ၏။ တမ္မိ၊ ထို ဆန်းကြယ်သော အမှုကိုလည်း။ စိတ္တကတမေဝ၊ စိတ်သည် ပြုအပ်သည်သာ။ ဟိ၊ ချဲ့။ ကာယကမ္မာဒီဘေဒံ၊ ကာယကံ အစရှိသော အပြားရှိသော။ ဒါနသီလဝိဟိ'သာ သာဒ္ဌေယျာဒိ နယပွဝတ္တံ၊ ပေးကမ်းခြင်း, သီလဆောက်တည်ခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း, ကောက်ကျစ် စဉ်းလဲသူ၏ အဖြစ် အစရှိသော နည်းအားဖြင့် ဖြစ်သော။ ကုသလာကုသလကမ္မံ၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံသည်။ စိတ္တနိဿိတံ၊ စိတ်သည် ဖြစ်စေအပ်သော။ ကမ္မနာနတ္တံ၊ ကံ၏ ကွဲပြားသည်၏ အဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ စ၊ ဆက်။ ကမ္မနာနတ္တေနေဝ၊ ကံ၏ ကွဲပြားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်။ ဘာသု တာသု ဂတီသု၊ ထိုထို ဂတိတို့၌ ။ ဟတ္ထပါဒကဏ္ဏဥဒရဂီဝါ မုခါဒိသဏ္ဌာနဘိန္နာ၊ လက်သဏ္ဌာန်, ခြေသဏ္ဌာန်, နားသဏ္ဌာန်, ဝမ်းသဏ္ဌာန်, လည်ပင်းသဏ္ဌာန်, ချက်နှာသဏ္ဌာန် အစရှိသော ပုံသဏ္ဌာန်အားဖြင့် ကွဲပြားသော။ လိင်္ဂနာနတ္တံ[2] ၊ အသွင် သဏ္ဌာန်၏ ကွဲပြားသည်၏ အဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၁။ **အဗျတ္တိကံ။** ။ အဗျတ္တိကာယတန ၆-ပါးကို ယူမည်နိုး၍ "ဣန္ဒြိယပဋ္ဌံ ဝဒတိ"ဟု ဋီကာဖွင့်၏။ ဧဝံတိန္ဒြေနဉ်ဝပ်သော' တစ်ကိုယ်လုံးကို"အဗျတ္တိက"ဟုယူပါ-ဟူလို။

၂။ **လိင်္ဂနာနတ္တံ။** ။ "လိင်္ဂ ဟတ္ထာ ဒိသဏ္ဌာနံ" ဟု ဘာဝရုပ်အခန်း၌ လာလတ္တံ့အတိုင်း လိင်္ဂနာနတ္တံကို "သဏ္ဌာန နာနတ္တံ"ဟု ဋီကာဖွင့်၏။ ဤအဖွင့် အလိုအားဖြင့် "လိင်္ဂနှင့် သဏ္ဌာနကို သဘောတူ"ဟု မှတ်ပါ။ "လိင်္ဂ"ယဟု အတ္ထိတိ လိင်္ဂ'ဟု ပြု၍ သရီရ(တစ်ကိုယ်လုံး)ကို အရကောက်ပြီးလျှင် ထိုကိုယ်၏နာနတ္တကို "လိင်္ဂနာနတ္တံ" 'ဟုလည်း တစ်နည်း မှတ်သည်။

ဆိုလိုရင်း။ ။ "အရင်းခံစိတ်၏ ဆန်းကြယ်မှုကြောင့် ကံအမျိုးမျိုး ကွဲပြားရ၏။ ကံ၏ ကွဲပြားမှုကြောင့် ကံအကျိုးပေးရာ ဘဝဂတိတို့၌ လက်ခြေစသော ပုံသဏ္ဌာန်များ ကွဲပြားရ၏။ ပုံသဏ္ဌာန် ကွဲ ပြားမှုကြောင့် ဤသူကား အမ၊ ဤသူကား အထီး (မိန်းမ-ယောကျ်ား)ဟု အမှတ်သညာ ကွဲပြားရ၏။ သညာ၏ ကွဲပြားမှုကြောင့် အမ-အထီး (မိန်းမ-ယောကျ်ား)ဟု အခေါ်အဝေါ်ကွဲပြားရ၏။ အခေါ်အဝေါ် ကွဲပြားမှုကြောင့် မိန်းမ ဖြစ်ရုပါလို၏၊ ယောကျ်ား

လိင်္ဂနာနတ္တာတော၊ အသွင်သဏ္ဌာန်၏ ကွဲပြားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ယထာဂဟီတသဏ္ဌာနဝသေန၊ အကြင် အကြင်စိတ်ဖြင့် မှတ်ယူအပ်သော ပုံသဏ္ဌာန်၏ အစွမ်းဖြင့်။ အယံ၊ ဤသူကား။ (ဤသို့ ပုံသဏ္ဌာန်ရှိသူကား။) ဣတ္ထီ၊ မိန်းမတည်း။ (အမတည်း။) အယံ၊ ဤသူကား။ (ဤသို့ ပုံသဏ္ဌာန်ရှိသူကား။) ပုရိသော၊ ယောကျ်ားတည်း။ (အထီးတည်း။) ဣတိ၊ သို့။ ဥပဓာနမာနာယ၊ ဖြစ်သော။ သညာယ၊ အမှတ်သညာ၏။ နာနတ္တံ၊ ကွဲပြားသည်၏ အဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ သညာနာနတ္တာတော၊ အမှတ်သညာ၏ ကွဲပြားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သညာနုရူပေန၊ အမှတ်သညာအား လျော်သောအားဖြင့်။ ဣတ္ထိတိ ဝါ၊ မိန်းမဟူ၍ လည်းကောင်း။ (အမဟူ၍လည်းကောင်း။) ပုရိသောတိ ဝါ၊ ယောကျ်ားဟူ၍လည်းကောင်း။ (အထီးဟူ၍လည်းကောင်း။) ဝေါဟာရန္တရာနံ၊ ခေါ်ဝေါ်ကြသူတို့၏။ ဝေါဟာရနာနတ္တံ၊ အခေါ်အဝေါ်၏ ကွဲပြားသည်၏ အဖြစ်သည်။ ဟောတိ။

[ကမ္မ လိင်္ဂသညာဝေါဟာရာဒီဘေဒ–ဟူသော အကျဉ်းသေခ်ပ စကားခ္ခ ဝေါဟာရတိုင်အောင် အကျယ်ပြပြီး၍ ယခုအခါ အာဒိ၏ အကျယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် "ဝေါဟာရနာနတ္တဝသေန ပန" စသည် မိန့်။]

ပန၊ ကား။ (အတိတ်ကံကြောင့် နာနတ္တ ဖြစ်ပုံမှတစ်ပါး ပစ္စုပ္ပန်ကံကြောင့် အနာဂတ်ခ္ခ နာနတ္တဖြစ်ပုံကို ဆိုဦးအံ့။) ဝေါဟာရနာနတ္တဝသေန၊ အခေါ်အဝေါ်၏ ကွဲပြားသည်၏အဖြစ်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဣတ္ထီ၊ သည်။ ဘဝိဿာမိ၊ ဖြစ်အံ့။ (ဖြစ်ရလိုမည်။) ပုရိသော၊ သည်။ ဘဝိဿာမိ။ ခတ္တိယော၊ ခတ္တိယသည်။ ဘဝိဿာမိ၊ ဗြာဟ္မဏော၊ ပုဏ္ဏားသည်။ ဘဝိဿာမိ၊ ဖြစ်အံ့။ (ဖြစ်ရလိုမည်။) ဣတိ ဧवं၊ ဤသို့ တောင့်တ၍။ တသ္မာ တသ္မာ အတ္တဘာဝသ္မိံ၊ ထိုထို အတ္တဘောကို၊ ဧနကံ၊ ဖြစ်စေတတ်သော။ ကမ္မံ၊ ပစ္စုပ္ပန် ကံကို။ ကရိယတိ၊ ပြုအပ်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ဣတ္ထီ ဘဝိဿာမိ–စသည်ဖြင့် တောင့်တ၍ ထိုထို အတ္တဘာဝဧနကကံ၏ ပြုအပ်သည့်အတွက်၊ ဝေါဟာရနာနတ္တတော၊ အခေါ်အဝေါ်၏ ကွဲပြားသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ကမ္မနာနတ္တံ၊ ပစ္စုပ္ပန်ကံ၏ ကွဲပြားသည်၏ အဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

ဖြစ်ရပါလိုမည်၊ ခတ္တိယ ဖြစ်ရပါလိုမည်" စသည်ဖြင့် တောင့်တ၍ ထိုထိုကံကို ပြုသဖြင့် ရောက်လေရာဘဝ၌ ကံကွဲပြားမှုထပ်၍ ဖြစ်ရပြန်၏။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဂတိကွဲပြားပုံ၊ ထိုထို ဂတိ၌ အပါဒက ဒွိပါဒက စသည် ကွဲပြားပုံ၊ ထိုထို ဥပပတ္တိ၌ ဥစ္စ နီစ–စသည် ကွဲ-ပြားပုံ။ ထိုထို အတ္တဘောခ္ခ-သုဝဏ္ဏ ဒုဗ္ဗဏ္ဏ–စသည် ကွဲပြားပုံ၊ လာဘ အလာဘ–စသည် ကွဲပြားပုံ ဤအလုံးစုံကို ကံ၏အရင်းခံဖြစ်သော စိတ်သည်သာ ပြုအပ်ပါသည်–ဟု ဆိုလိုသည်။

[ပစ္စုပ္ပန်ကံကြောင့် အနာဂတ်ကိုပြလျက် သံသရာစက်လည်ပုံ ဗဒ္ဓိစ္စသမ္ပယုတ်ကို ပြလိုရကား "တံပနေတံ" စသည်မိန့်။]

ပန၊ ဆက်။ တံတေ ကမ္မနာနတ္တံ၊ ထို ပစ္စုပ္ပန်ကံ၏ ကွဲပြားသည်၏ အဖြစ်သည်။ ယထာ ပတ္တိတံ၊ အကြင်အကြင် တောင့်တအပ်သော။ ဘဝံ၊ ကို။ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ၊ ဖြစ်စေလတ်သော်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဂတိဝသေန၊ ဂတိ၏အစွမ်းဖြင့်။ နိဗ္ဗတ္တေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ဂတိအစွမ်းဖြင့် ဖြစ်စေသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ကမ္မနာနတ္တတော၊ ပစ္စုပ္ပန်ကံ၏ ကွဲပြားသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဂတိနာနတ္တံ၊ ဂတိ၏ ကွဲပြားသည်၏ အဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

စ၊ ဆက်။ ကမ္မနာနတ္တေနေဝ၊ ကံ၏ ကွဲပြားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ တေသံ၊ တေသံ သတ္တာနံ၊ တို့၏။ တသာ တသာ ဂတိယာ၊ ထိုထို ဂတိ၌။ အပါဒက ဒ္ဋိပါဒကာဒီတာ၊ အခြေမရှိသော သတ္တဝါ၊ အခြေ ၂-ချောင်းရှိသော သတ္တဝါ အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်သည် လည်းကောင်း။ (ပညာယတိ-၌ စပ်။) တသာ တသာ ဥပပတ္တိယာ၊ ထိုထို အမျိုးဓာတ်၌။ [နောက်၌ ဖွင့်လတ္တံ့။] ဥဒ္ဓနိစာဒီတာ၊ မြင့်မြတ်သော သတ္တဝါ ယုတ်နိမ့်သော သတ္တဝါ အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်သည် လည်းကောင်း။ တသ္မိံ တသ္မိံ အတ္တဘာဝေ၊ ထိုထို အတ္တဘော ၌။ (ထိုထို ဥပပတ္တိ၌။) သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာဒီတာ၊ ကောင်းသော အဆင်းရှိသော သတ္တဝါ မကောင်းသောအဆင်း ရှိသော သတ္တဝါ အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း။ လောကဓမ္မေသု၊ လောကဓံတို့၌။ လာဘာ လာဘာဒီတာ စ ၊ လာဘ်ရခြင်း လာဘ်မရခြင်း အစရှိ သည်တို့၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း။ ပညာယတိ၊ ထင်ရှား၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သဇ္ဇံ၊ သော။ ဒေဝမနုဿနိရယ(ပေတ) တိရစ္ဆာနဘေဒါသု၊ ကုန်သော။ ဂတိသု၊ တို့၌။ ကမ္မလိင်္ဂသညာ ဝေါဟာရာဒီဘေဒံ၊ သော။ အဗ္ဗိတ္တိကံ၊ သော။ တေဘိတ္တံ၊ ဤ ဆန်းကြယ်သော အမှုကို။ စိတ္တေနေဝ၊ စိတ်သည်သာ။ ကတံ၊ ပြုအပ်ပြီ။ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁။ အပါဒကဒေါပဒေါလာဘာဒီတာ။ ။ အာဒိသဒ္ဒါ ၄-ခုတို့ဖြင့် နောက်လာမည့် သုတ်၌ "ဂတိယာ နာနာကရဏံ ပညာယတိ-အပါဒါ ဒ္ဋိပါဒါ စတုပ္ပဒါ" စသည်ဝယ် စတုပ္ပဒါစသည်ကို လည်းကောင်း၊ "ဥပပတ္တိယာ ဥဒ္ဓနိစတာ၊ ဟီနပဏီ တတာ" စသည် ဝယ် ဟီန ပဏီတတာ စသည်ကိုလည်းကောင်း။ အတ္တဘာဝေ။ပ။သုဝဏ္ဏ ဒုဗ္ဗဏ္ဏတာ၊ သုစာတ ဒုစ္စာတတာ" စသည်ဝယ် သုစာတဒုစ္စာတ စသည်ကိုလည်းကောင်း၊ လောကဓမ္မေ။ပ။ လာဘာ လာဘော၊ ယသာ ယသေ" စသည်ဝယ် ယသ အယသ စသည်ကိုလည်းကောင်း ယူပါ-ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။

သွာယံ (သော+အယံ) အတ္ထော၊ ထို ဆိုအပ်ပြီးသော ဤ အနက်ကို။ (ကမ္မနာနတ္တ–စသည်ကြောင့် လိင်္ဂနာနတ္တ–စသည် ဖြစ်ရ၏ဟူသော အနက်ကို။) သံဂီတိ အနာရုဠ္ဍသ၊ သံဂါယနာ ၃–တန်သို့ မတက်ရောက်သော။ (သံဂါ–ယနာ မတင်အပ်သော။) ဣမသ္မိ သုတ္တသ္မိ၊ ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့သော သုတ်၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဟိ၊ သာဓက–ကား။ ကမ္မနာနတ္တ။ပ။ သုခဒုက္ခေတိ၊ ကမ္မနာနတ္တ။ပ။ သုခဒုက္ခေ ဟူသော။ ဧတေ(သုတ္တံ)၊ ဤ ပါဠိတော်ကို။ (ဘဂဝတာ။) ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ကမ္မနာနတ္တပုထုတ္တပ္ပဘေဒ ဝဝတ္ထာနဝသေန ၊ ကံ၏ မတူ ထူးခြားသည်၏ အဖြစ်၊ ကံ တစ်မျိုးတစ်မျိုး၏ များသည်၏အဖြစ်၊ တစ်ခုတစ်ခုသော အစု၏ ကွဲ ပြားပုံကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ လိင်္ဂနာနတ္တ။ပ။ ဝဝတ္ထာန်၊ အသွင်သဏ္ဌာန်၏ မတူထူးခြားသည်၏ အဖြစ်၊ အသွင်သဏ္ဌာန် တစ်မျိုးတစ်မျိုး၏ များသည်၏အဖြစ်၊ တစ်ခုတစ်ခုသောအစု၏

၁။ ကမ္မ။ပ။ဝဝတ္ထာနဝသေန။ ။ နာနတ္တ၊ ပုထုတ္တ၊ ပဘေဒ ဤ ၃–မျိုးတို့၏ အဓိပ္ပာယ်အထူးကို ဋီကာအတိုင်း သိရာ၏။ ဝိသဒိသဘာဝတာ နာနတ္တံ–တစ်ပါးနှင့်တစ်ပါး မတူသည်၏အဖြစ်ကို "နာနတ္တ"ဟုခေါ်၏။ နာနာ၊ မတူသော (ကွဲပြားသော) ကံစသည်တို့၏+ဘာဝေါ၊ သည်။ (ကုသိုလ်ကံနှင့် အကုသိုလ်ကံတို့၏ မတူခြင်းသည်။) နာနတ္တံ၊ မည်၏။

၁။ ပုထုတ္တ။ ။ "ပဟုပ္ပကာရတာ ပုထုတ္တံ"နှင့်အညီကုသိုလ်၏လည်းဒါန သီလစသည် ကာယသုစရိုက်–စသည်အားဖြင့် များသည်၏ အဖြစ်သည် လည်းကောင်း၊ အကုသိုလ်ကံ၏လည်း မစ္ဆရိယ–စသည် ကာယဒုစရိုက်–စသည်အားဖြင့် များသည်၏အဖြစ် (များခြင်းသည်လည်းကောင်း ပုထုတ္တမည်၏။ ပုထုနော၊ များသောကံ၏+ဘာဝေါ၊သည်။ (များခြင်းသည်) ပုထုတ္တံ၊ မည်၏။

၁။ ပဘေဒ။ ။ "ဧကေကဿ ပကာရဿ+ သောဒါ ပဘေဒါ" နှင့်အညီ တစ်ပါးတစ်ပါးသော ဒါန သီလ–စသော အစု၊ မစ္ဆရိယ–စသော အစု၏+အနွဲ့ဒါန ပါနဒါန–စသော အားဖြင့် လည်းကောင်း ပါဏာတိပါတ ဝိရတိ စသော သုစရိုက်အား ဖြင့်လည်းကောင်း ပြားခြင်း၊ အာဝါသမစ္ဆရိယ–စသော အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပါဏာတိပါတ–စသော ဒုစရိုက်အားဖြင့် လည်းကောင်း ပြားခြင်းသည် "ပဘေဒ" မည်၏။ [လိင်္ဂနာနတ္တ စသည်၊ သညာနာနတ္တ စသည်၊ ဝေါဟာရနာနတ္တ စသည်ကိုလည်း ဤ ကမ္မနာနတ္တ စသည်ကို နည်းမှီး၍ သိပါ။]

၁။ ဝ ဝတ္ထာန။ ။ ဝိ+အဝ+ ထာန–အသီးအသီး+ဆိုင်ရာတွင် ပါဝင်၍+ တည်ခြင်း ကို "ဝဝတ္ထာန"ဟု ခေါ်၏။ ထိုသို့ ပါဝင်တည်နေလျှင် သဘောမတူသော တရားနှင့် မရောဘဲသီးသန့်တည်နေခြင်း ဖြစ်ရကား ထိုသို့ သီးသန့်တည်နေခြင်းကိုပင် "ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်ခြင်း"ဟု ခေါ်၏။ ထို့ကြောင့် ဝဝတ္ထာန်ကို "ဝဝတ္ထိတတာ ဝိနိစ္ဆိတတာ"ဟု ဋီကာမှင့် သည်။

ကွဲပြားပုံကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည်။ ဘဝတိ၊၏။ လိင်္ဂနာနတ္တာ။ပ။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ သညာနာနတ္တာ။ ပ။ဝဝတ္ထာနံ၊ အမှတ်သညာ၏ မတူထူးခြားသည်၏ အဖြစ်၊ အမှတ်သညာ တစ်မျိုး တစ်မျိုး၏ များသည်၏အဖြစ်၊ တစ်ခုတစ်ခုသော အစု၏ ကွဲပြားပုံကို ပိုင်းခြား သတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည်။ ဘဝတိ၊ ၏။ သညာ။ပ။ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝေါဟာရ။ပ။ ဝဝတ္ထာနံ၊ အခေါ်အဝေါ်၏ မတူထူးခြားသည်၏အဖြစ်၊ အခေါ်အဝေါ် တစ်မျိုး တစ်မျိုး၏ များသည်၏အဖြစ်၊ တစ်ခုတစ်ခုသော အစု၏ ကွဲပြားပုံကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည်။ ဘဝတိ၊ ၏။' ဝေါဟာရ။ပ။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဂဏ။ပ။ ဝဝတ္ထာနံ၊ ပစ္စုပ္ပန်ဂဏ်၏ မတူထူးခြားသည်၏အဖြစ်၊ ဂဏ် တစ်မျိုးတစ်မျိုး၏ များသည်၏ အဖြစ်၊ တစ်ခုတစ်ခုသော အစု၏ ကွဲပြားပုံကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည်။ ဘဝတိ၊ ၏။

ကမ္မနာနာကရဏံ[1] ၊ ပစ္စုပ္ပန်ဂဏ်၏ အသီးအခြားပြုကြောင်း အထူးကို ။ ပဋိစ္စ၊ စွဲမှီ၍။ သတ္တာနံ၊ နောက်ဘဝ၌ ဖြစ်လတ္တံ့သော သတ္တဝါတို့၏။ ဂတိယာ၊ အနာဂတ် ဂတိ၌။ နာနာကရဏံ၊ အသီးအခြားပြုကြောင်း အထူးသည်။ ပညာယတိ၊ ထင်ရှား၏။ အပဒါ၊ အခြေမရှိသော သတ္တဝါတို့သည် လည်းကောင်း။ ဒွိပဒါ၊ ခြေ ၂-ချောင်းရှိသော သတ္တဝါတို့သည်လည်းကောင်း။ စတုပ္ပဒါ၊ အခြေ ၄-ချောင်းရှိသော သတ္တဝါတို့သည် လည်းကောင်း။ ဗဟုပ္ပဒါ စ၊ များသော အခြေရှိသော သတ္တဝါတို့သည် လည်းကောင်း။ ရူပိနော၊ ရုပ်သာရှိသော သတ္တဝါတို့သည် လည်းကောင်း။ (အသညသတ်ကို ရည်ရွယ်သည်။) အရူပိ နော၊ နာမ်သာရှိသော သတ္တဝါတို့သည် လည်းကောင်း။ (အရူပဘုံသားကို ရည်ရွယ်သည်။) သညိနော၊ သညာရှိသော သတ္တဝါတို့သည် လည်းကောင်း။ (နောက် ၂-မျိုးမှ ကြွင်းသော အားလုံးကို ရည်ရွယ်သည်။) အသညိနော၊ သညာမရှိသော သတ္တဝါတို့သည် လည်းကောင်း။ (အသညသတ်ကို ရည်ရွယ်သည်။) နေဝသညိနာသညိနော၊ နေဝ

၁။ ကမ္မနာနာကရဏံ။ ။ရှေ့၌ "ကမ္မနာနတ္တ" စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်သော ဂဏ်သည် အတိတ်ဂဏ်တည်း။ ထို ရှေးဂဏ်ကြောင့် ယခုပစ္စုပ္ပန်၌ လိင်္ဂ၊ သညာ၊ ဝေါဟာရနာနတ္တ-စသည်ဖြစ်၏။ ထိုဝေါဟာရနာနတ္တကြောင့် ဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန်ဂဏ်ကို "ကမ္မနာနတ္တ ပုထုတ္တပဒ သောဒဝဝတ္ထာနံ ဘဝတိ"၌ ကမ္မပုဒ်ဖြင့် ပြ၏။ "ကမ္မနာနာကရဏံပဋိစ္စ" စသော ပါဠိဖြင့် အနာဂတ်ဘဝ၌ လိင်္ဂ-စသည်ဖြစ်ပုံကို ပြ၏။ ဤသို့ ပြသဖြင့် သံသရာ (ဓနာအစဉ်) မပြတ် ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒ်လည်ပုံကို ပြသည်ဟု မှတ်ပါ။

သည်နှာသည် သတ္တဝါတို့သည် လည်းကောင်း။ (နေဝသညာ နာသညာယတန သတ္တဝါကို ရည်ရွယ်သည်။ ပညာယန္တီ။)

ကမ္မနာနာကရဏံ၊ ကို။ ပဋိစ္စ၊ ၍။ သတ္တာနံ၊ တို့၏။ ဥပပတ္တိယာ ၊ ကံကြောင့်ဖြစ်ရသော ဓာတ်၌။ နာနာကရဏံ၊ သည်။ ပညာယတိ။ ဥစ္စနီစတာ၊ အထက်တန်းသတ္တဝါ၊ အောက်တန်း သတ္တဝါတို့၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း။ ဟီနပဏီတတာ၊ ယုတ်ညံ့သော သတ္တဝါ၊ မွန်မြတ်သော သတ္တဝါတို့၏အဖြစ်သည် လည်းကောင်း။ သုဂတဒုဂ္ဂတတာ၊ သုခသို့ ရောက်သူတို့၏ အဖြစ်၊ ဒုက္ခသို့ ရောက်သူတို့၏ အဖြစ်သည် လည်းကောင်း။ (ကြွယ်ဝသူတို့၏အဖြစ်၊ ဆင်းရဲသူတို့၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း။) ပညာယတိ၊ ၏။ ကမ္မနာနာ ကရဏံ၊ ကို။ ပဋိစ္စ၊ ၍။ သတ္တာနံ၊ တို့၏။ အတ္တဘာဝေ၊ ၌။ နာနာကရဏံ၊ သည်။ ပညာယတိ၊ ၏။ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏတာ၊ ကောင်းသော အဆင်းရှိသူတို့၏ အဖြစ်၊ မကောင်းသော အဆင်းရှိသူ တို့၏ အဖြစ်သည် လည်းကောင်း။ (လှသူတို့၏ အဖြစ်၊ မလှသူ သူတို့၏ အဖြစ်သည် လည်းကောင်း။) သုဘာတ ဒုဗ္ဘာတတာ၊ ကောင်းစွာဖြစ်သူတို့၏အဖြစ် မကောင်းသဖြင့် ဖြစ်သူတို့၏ အဖြစ်သည် လည်းကောင်း။ (အရပ်အလုံး ကောင်းသူတို့၏အဖြစ်၊ အရပ်အလုံး မကောင်းသူတို့၏ အဖြစ်သည် လည်းကောင်း။ တစ်နည်း–လက်ခြေစသော ရုပ်လက္ခဏာအားဖြင့် ကောင်းသူတို့၏ အဖြစ်၊ မကောင်းသူတို့၏ အဖြစ်သည် လည်းကောင်း။) သုသဏ္ဌိတဒုဿဏ္ဌိတတာ၊ အင်္ဂါကြီးငယ်တို့၏ ကောင်းသော ပုံသဏ္ဌာန်ရှိသူတို့၏ အဖြစ် မကောင်းသော ပုံသဏ္ဌာန်ရှိသူ တို့၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း။ ပညာယတိ၊ ၏။ ကမ္မနာနာကရဏံ၊ ကို။ ပဋိစ္စ၊ ၍၊ သတ္တာနံ၊ တို့၏။ လောကဓမ္မေ၊ လောကဓံ၌။ (လာဘာလာဘော–စသည်ကား လောကဓမ္မေ၏ သရုပ်ပြ။) လာဘာလာဘေ၊ လာဘ်ရခြင်း လာဘ် မရခြင်း၌ လည်းကောင်း။ ယသာယသေ၊ အခြွေအရံရှိခြင်း အခြွေအရံမရှိခြင်း၌ လည်းကောင်း။ [ဤ၌ ပရိဝါရယသ–ကိုသာ ယူ၊ ကိတ္တိယသ–ကို နောက်ဒုကဖြင့် ယူလတ္တံ့။] နိန္နာပသံသာယ၊ ကဲ့ရဲ့ခြင်း ချီးမွမ်းခြင်း၌လည်းကောင်း။ သုခဒုက္ခေ၊ ချမ်းသာခြင်း ဆင်းရဲခြင်း၌လည်းကောင်း။ နာနာကရဏံ၊ အသီးအခြားပြုကြောင်း အထူးသည်။ ပညာယတိ။

၁။ ဥပပတ္တိ။ ။ ဂတိ ၅–မျိုးတွင် ထိုထို ဂတိ၌ဖြစ်သော အမျိုးဓာတ်ကို "ဥပပတ္တိ" ဟု ခေါ်၏။ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ "ဥပပတ္တိတိ ဂေါမဟိသာဒိ (တိရစ္ဆာနဂတိအတွက် နာနာကရဏ ဖြစ်ပုံ။) ခတ္တိယာဒိ (မနုဿ ဂတိအတွက် နာနာကရဏ ဖြစ်ပုံ) စာတုမဟာရာဇိကာဒိ (ဒေဝ ဂတိအတွက် နာနာကရဏ ဖြစ်ပုံ) ဥပပတ္တိယော"ဟု ဖွင့်သည်။ ထို ဥပပတ္တိတို့၏ ဥစ္စ နီစ–စသည်ဖြစ်ပုံကို ဋီကာအဖွင့် ကြည့်ပါ။

အပရမ္ဘီ ၁ အခြားသော သုတ်ကိုလည်း။ (အဋ္ဌတ္ထိက ဆန်းကြယ်မှု၏ စိတ်သည် ပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြီးစေတတ်သော အခြားသုတ်ကိုလည်း။) ဘဂဝတာ၊ သည်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ (ကိ၊ အဘယ်သို့။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်သနည်း။) ကမ္မတောပေ။ ဟိန ပဏီတတာယာတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ‘ကမ္မတော၊ အရင်းခံ ကံကြောင့် လည်းကောင်း။ လိင်္ဂတောစေ၀၊ နိုးကပ်သော လိင်ကြောင့် လည်းကောင်း။ လိင်္ဂသညာ၊ လိင်ကြောင့်ဖြစ်သော အမှတ်သညာတို့သည်။ ပဝတ္တရေ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ [ရှေးနိဿယ၌ “လိင်္ဂသညာ၊ လိင်၌ဖြစ်သော သညာတို့သည်”ဟု ပေးသည်။] တစ်နည်း–ကမ္မတော၊ ကံကြောင့် လည်းကောင်း။ လိင်္ဂတောစေ၀၊ လိင်ကြောင့် လည်းကောင်း။ လိင်္ဂသညာ၊ အသွင်သဏ္ဌာန် အမှတ်သညာတို့သည်။ ပဝတ္တရေ၊ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ကုန်၏။ သညာတော၊ သညာကြောင့်။ အယံ၊ ဤကဲ့သို့ အသွင်သဏ္ဌာန်ရှိသူသည်။ ဣတ္ထီ၊ မိန်းမတည်း။ ဣတိ ၀ါ၊ ဤသို့ လည်းကောင်း။ အယံ ၁ သည်။ ပုရိသော၊ တည်း။ ဣတိ ၀ါ၊ ဤသို့။ လည်းကောင်း။ ဘေဒ၊ ဝေါဟာရ၏ ကွဲပြားခြင်းသို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်ကုန်၏။

လောကော၊ သတ္တလောကသည်။ ကမ္မုနာ၊ ကံကြောင့်။ ဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။ ပစ္စာ ၂ သတ္တ၀ါအပေါင်းသည်။ ကမ္မုနာ၊ ကြောင့်။ ဝတ္တတိ၊ ၏။ ယာယတော၊

၁။ အပရမ္ဘီ ဝုတ္တံ။ ။ “တထာ ယဒေတံ။ပ။ အဋ္ဌတ္ထိကံ စိတ္တံ၊ တံပိ၊ စိတ္တကတမေ၀” ဟူသော စကားကိုပင် သာ၀ကဖြင့် ပြီးစေလို၍ “ကမ္မတော လိင်္ဂတော” စသော သုတ်တစ်မျိုးကိုလည်း ထုတ်ပြပြန်သည်။

မေးဖွယ်။ ။ “ကမ္မတော လိင်္ဂတော” စသော သုတ်၌ “စိတ်” မပါဘဲလျက် ထိုသုတ်က လိင်္ဂ– စသည်တို့၏ စိတ္တကတအဖြစ်ကို အဘယ်သို့ ပြီးစေနိုင် (သ၀ကဖြစ်နိုင်) ပါသနည်း ဟုမေးဖွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား–ထိုသုတ်၌ ကမ္မတော စသည်ဖြင့် ကံ–စသည်ကြောင့် လိင်္ဂ–စသည် ဖြစ်ပုံကို ပြထားသော်လည်း ထိုကံသည် စိတ်ကြောင့်ဖြစ်ရကား ထို ဂါထာသုတ်သည် လိင်္ဂ–စသည်တို့၏ စိတ္တကတအဖြစ်ကို ပြီးစေနိုင် (သာ၀ကဖြစ်နိုင်) ပါသည်။ [“အပရမ္ဘီ ဝုတ္တံ။ ပ။ သာ၀ေတိ” ဟူသော ဋီကာကိုကြည့်ပါ။]

ကမ္မတောပေ။ပ။ပ၀တ္တရေ။ ။ ဋီကာ၌ ၂–နည်း မှတ်ထား၏။ ပထမနည်း၌ လိင်္ဂသညာကို “လိင်္ဂတော+ပ၀တ္တာ+သညာ လိင်္ဂသညာ”ဟု တမ္ဘရိသ်ပြုပါ။ လိင်္ဂသညာတို့သည် အရင်းခံ အကြောင်းဖြစ်သော ကံကြောင့်လည်းကောင်း။ နိုးကပ်သော အကြောင်းဖြစ်သော လိင်ကြောင့်လည်းကောင်း ဖြစ်ကြသည်–ဟူလို။ ဒုတိယနည်း၌ လိင်္ဂ+သညာ ၀ လိင်္ဂသညာ”ဟု ဒွန္ဒသမာသ်ပြုပါ။ ယထာသဒ္ဒနည်းလည်း ယူပါ။ “ကံကြောင့် လိင်ဖြစ်၊ လိင်ကြောင့် သညာ ဖြစ်သည်” ဟူလို။

၂။ ပစ္စာ။ ။ ကမ္မတော ပကာရေန စာယတီတိ ပစ္စာ–ကံကြောင့် အမျိုးမျိုး အစားစား အပြားအားဖြင့် ဖြစ်ရ၏။ ဣတိ ပစ္စာ။ ရှေ့ပါဒ–က လောကောကိုပင် “ပစ္စာ” ဟု

သွားသော။ ရထသ၊ ရထား၏။ အာဏိ[3] ၊ နားပန်းစောင့် မယ်နသည်။ (နိဗန္ဓနာ၊ ဘီးမကျွတ်အောင် ဖွဲ့ထားတတ်သည်။ ဟောတိ) ဣဝ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့။ (တထာ၊ တူ။) သတ္ထာ၊ သတ္တဝါတို့သည်။ ကမ္မနိဗန္ဓနာ၊ ကံ-ဟူသော အဖွဲ့ရှိကုန်၏။ [သံသရာမှ ကျွတ် လွတ် မသွားအောင် ကံက ဖွဲ့ထားတတ်သည်-ဟူလို။- မဇ္ဈိမနိကာယ်၊ ဗြာဟ္မဏဝဂ်၊ ဝါသေဋ္ဌသုတ်။]

ကမ္မေန၊ ကုသိုလ်ကံကြောင့်။ ကိတ္တိ၊ ကျော်စောခြင်းကို လည်းကောင်း။ (မျက်ကွယ် ချီးမွမ်းခြင်းကို လည်းကောင်း။) ပသံသ၊ မျက်မှောက် ချီးမွမ်းခြင်းကို လည်းကောင်း။ လဘတေ၊ ရ၏။ ကမ္မေန၊ အကုသိုလ်ကံကြောင့်။ ဓာနိ စ၊ ဆုံးရှုံး ပျက်ပြားခြင်းကို လည်းကောင်း။ [ဓာဓာတ်၊ တိ-ပစ္စည်း၊ တိ-ကို နိပြု။] ဝဓဉ္စ၊ သတ်ပုတ် ညှဉ်းဆဲခြင်းကို လည်းကောင်း။ ဗန္ဓဉ္စ၊ နှောင်ဖွဲ့ခြင်းကိုလည်းကောင်း။ (လဘတေ၊ ခံရ၏။) တံ ကမ္မနာနာကရဏံ[4] ၊ ထို ကံကြောင့် ဖြစ်သော အသီးအခြားပြုကြောင်း အထူးကို။ ဝိဒိတ္တာ၊ သိရ၍။ ဝါ၊ သိရပါလျက်။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ လောကေ၊ ၌။ ကမ္မံ၊ ကံသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝဒေ၊ ဆိုနိုင်ပါတော့အုံ့နည်း။ [ကထာဝတ္ထု၊ သတ္တရသမဝဂ်၊ သဗ္ဗမိဒံ ကမ္မတောတိ-ကထာ။] ...မာဝဏ၊ သုဘလုလင်။ သတ္တာ၊ တို့သည်။ ကမ္မသဏကာ[5] ၊ ကံဟူသော မိုရာ

ဖွင့်၏။ လောကအရ သတ္တလောက ယူပါ-ဟူလို။ ထို့ကြောင့် နောက်ပါဒသည် ရှေ့ပါဒ၏ အဖွင့်တည်းဟု မှတ်ပါ။ ["ဝတ္ထုတိ"၌ ဆန်းကြောင့်ဒီဃ-ဟု ရှေးနီသယ ဆုံးဖြတ်၏။]

၁။ အာဏိ။ ။ ဒိဝါဒိ အဏ-ဓာတ်သည် ဒီဝန=အနက်ကို ဟောရ၏။ ရထား၏ စက်ဘီးသည် နားပန်းစောင့် မယ်နကြောင့် ကျွတ်မကျဘဲ အသက်ရှည်ရသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် "အဏျတေ အနေနာတိအာဏိ"ဟု ပြု။ ဣကာရပစ္စည်း၊ ပုလ္လိင်ဟု လည်းကောင်း။ ဣ-ပစ္စည်း ထပ်၍သက်လျှင် "အာဏီ" ဣတ္ထိလိင်ဟု လည်းကောင်း ထောမနိမိ ဆို၏။ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌"အာဏီ+နိဗန္ဓနော"ဟု ဖြစ်စေ "အာဏီ+ နိဗန္ဓနာ"ဟု ဖြစ်စေ ရှိသင့်သည်။

၂။ တံ ကမ္မနာနာကရဏံ။ ။ "ကမ္မတော နိဗ္ဗတ္တနာနာကရဏံ"ဟု ဖွင့်၏။ နိဗ္ဗတ္တ အလယ်ပုဒ် ကျေ၊ "ကမ္မတော+နိဗ္ဗတ္တံ နာနာကရဏံ"ဟု ပြု။ "ကမ္မဟေတု အနုမိယမာနံ ကမ္မသော ဝါ နာနာကရဏံ"ဟု တစ်နည်းဖွင့်၏။ "ကံကြောင့်ဖြစ်သော ကိတ္တိပသံသာ-စသော အကျိုးထူးပုံကို မြင်သဖြင့် မှန်းဆ၍ သီအပ်သော ကံ၏ အထူး" ဟူ၍ "ကမ္မသ+နာနာကရဏံ"ဟု ပြု။ ဝေဖြင့် အကမ္မနိဗ္ဗတ္တကို ကန့်။

၃။ ကမ္မသဏကာ။ ။ ဋီကာ၌ "ကမ္မသယာ"ဟု ဖွင့်၏။ ကစ္စည်းဝုတ္တိ ဒေါဝသစ-၌ "သကေ=သယေ"ကဲ့သို့ ယ-ကို က-ပြု။ ကမ္မမေဝ+သယော ယေသံ-တိ ကမ္မသယာ။ "သယာ၌ သီတော်သည် သြိမှ လာသောကြောင့် ရ-ပျောက်၍ ဒွေးဘော်ရောက်ရသည်။

ရှိကုန်၏။ (တစ်နည်း) ကံဟူသော ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ ရှိကုန်၏။ ကမ္မဒါယာဒါ၊ ကံ၏ အမွေခံ ဖြစ်ကြကုန်၏။ ကမ္မယောနိ[2] ၊ ကံဟူသော အကြောင်းရှိကုန်၏။ ကမ္မဗန္ဓု၊ ကံဟူသော ဆွေမျိုး ရှိကုန်၏။ ကမ္မပဋိသရဏာ၊ ကံဟူသော လဲလျောင်းရာ ရှိကုန်၏။ ကမ်္မ၊ ကံသည်။ သတ္တေ၊ သတ္တဝါတို့ကို။ ဝိဘဇတိ၊ ဝေဖန်၏။ ဟီန ပဏီတတာယ[3] ၊ ယုတ်ညံ့သူ၏ အဖြစ် မွန်မြတ်သူ၏ အဖြစ်ဟူသော အကျိုးငှာ။ ယဒိဒံ(ဝိဘဇနံ၊ အကြင် ဝေဖန်ခြင်းကို။ ကတံ၊ ပြုအပ်ပြီ။ တံ၊ ထို ဝေဖန်ခြင်းကို။ အညော၊ ကံမှ တစ်ပါးသော။ ကောစိ၊ တစ်စုံတစ်ယောက်သည်။ နကရောတိ ၊ ပြုသည်မဟုတ်။) [ဥပရိပဏ္ဏာ၊ စူဠကမ္မဝိဘင်သုတ်။]

[3]ဇဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ ဣမာယ ကရဏစိတ္တတာယပိ၊ ဤပြုအပ်သော အကျိုး၏ ဆန်းကြယ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း။ စိတ္တသ၊ အကြောင်းရင်း စိတ်၏။ စိတ္တတာ၊ ဆန်းကြယ်သည်၏ အဖြစ်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်။ သဗ္ဗာနိပိ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဇတာနိ ဝိစိတြာနိ၊ ဤ ဆန်းကြယ်သော

ဥပရိပဏ္ဏာ၊ သုဘသုတ်–အဋ္ဌကထာ၌ကား "ကမ်္ဘ+ဇတေသဿက (အတ္တနော ဘဏ္ဍက)"ဟု ထုံးစံအတိုင်းပင် ဖွင့်သည်။] ဒါယာဒါ၌ "ဒါတဗ္ဗောတိ ဒါယော (ဒါဓာတ်၊ ဏ)။ ဒါယံ+အာဒိ ယန္တီတိ ဒါယာဒါ၊ ကမ္မဿ+ ဒါယာဒါ ကမ္မဒါယာဒါ" ဟုပြု။

[2] ကမ္မယောနိ။ ။ အဘိဓာန်၌ လာသော ယောနိ–သဒ္ဒါအနုက်တို့တွင် အဏ္ဍဇ ယောနိ–စသည်၌ ခန္ဓကောဋ္ဌာသ–အနုက်ကို ဟောဏ်။ ဤ၌ကား ဟေတုအနုက်ကို ဟောဏ်။ ထို့ကြောင့် "အတ္တဘာဝ ပဋိလာဘနိမိတ္တံ" ဟု ဖွင့်သည်။ "ဖလ သဘာဝတော ဘိန္နံပိအဘိန္နံ ဝိယ ယာဝတိ မိဿိတံ ဟောတိ ဇတေနာတိ ယောနိ–အကျိုးသည် အချင်းချင်းကွဲပြားသော်လည်း မကွဲသကဲ့သို့ ရောနှောကြောင်းဖြစ်သော အကြောင်း"ဟု သုဘသုတ် ဋီကာဖွင့်၏။ "ယု–မိဿနေ"ဟူသော ဓာတ်၊ ကမ်္ဘ+ယောနိ ဇေတသ်တို့ ကမ္မယောနိ(ဗဟုဝုစ်)။ ကမ္မဗန္ဓု၌ ဗန္ဓဓာတ် ဥပစ္စည်းဖြင့် "ဗန္ဓု" ဟု ဖြစ်၏။ ဗဇ္ဈတိ၊ ချစ်ခင်ခြင်း အစေးဖြင့် ဖွဲ့ထားတတ်၏။ ဤတို့ ဗန္ဓု။ "ကမ်္ဘ+ဗန္ဓု ဇေတသ်တို့ ကမ္မဗန္ဓု"ဟု ပြု။

[4] ယဒိဒံ ဟီနပဏီတတာယ။ ။ ယံဤဒံ "တွံ ဟီနောဘဝ၊ တွံပဏီတောဘဝ။ ဝေ ဟနုပဏီတတာယ" ဝိဘဇနံကတ်၊ နှ အညော ကောစိကရောတိ၊ ကမ္မမေဝ ဇေ သတ္တေဝိဘဇတိတိ အတ္ထော။ –ဥပရိပဏ္ဏာ၊ သုဘသုတ်–အဋ္ဌကထာ။

[5] ဇေ။ ပ။ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ။ "စိတ္တကရဏတာယ စိတ္တံ"ဟူသော စကားကို နိဂုံးချုပ်လို၍ ဇေ–စသည်မိန့်။ ကရဏစိတ္တ–ပြုအပ်သော အကျိုး၏ ဆန်းကြယ်ပုံကို ထောက်၍ အကြောင်းရင်းဖြစ်သော စိတ်၏ဆန်းကြယ်ပုံကို ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့် သိနိုင်ပါသည်–ဟူလို။ ကရဏ စိတ္တတာယပိ၌ ပိကား ဇေ တာဝ စိတ္တတာယ စိတ္တံ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော စိတ္တတာယကို ပေါင်းသည်။ ဤ၌ ကရဏစိတ္တတာယကို ကြည့်၍ ကထံ စိတ္တကရဏတာယ တုန်းက စိတ္တကရဏတာယကိုလည်း "ပြုအပ်သောအကျိုး၏ ဆန်းကြယ်သည်အဖြစ်ကြောင့်" ဟု ရှေးနိဿယတို့၌ တစ်နည်းပေးကြသည်။

အမှုတို့ကို။ (ပန်းချီကား၊ ကမ္မ–စသည်တို့၏ ဆန်းကြယ်မှုတို့ကို။) စိတ္တေနေ၀၊ စိတ် သည်သာ။ ကတာနိ၊ ပြုအပ်ကုန်ပြီ။ ပန၊ ဆက်။ အလဒ္ဓောကာသသ[1] ၊ မရအပ်သော အကျိုးပေးခွင့်ရှိသော။ (အကျိုးပေးခွင့်မရသော။) စိတ္တသ၊ ကမ္မဝိညာဉ် ဟူသော စိတ်၏။ ၀ါ၊ ပန၊ သည်သာမကသေး။ ယံ၊ အကြင် ကမ္မဝိညာဉ်ဟူသော စိတ်သည်။ အ၀သေသ ပစ္စယ၀ိကလ[2] ၊ ကြွင်းသော အကြောင်းတို့မှ ချို့တဲ့၏။ တသ၊ ထို ကမ္မဝိညာဉ်ဟူသော စိတ်၏။ ဧကစ္စ စိတ္တကရဏာဘာ၀တော[3] ၊ အချို့သော ဆန်းကြယ်မှုကို ပြုခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ (စိတ္တမေ၀ စိတ္တတရံ–ဌ် စပ်၊) စိတ္တေန၊ သည်။ ကတံ၊ ပြုအပ်သော။ အဗ္ဗိတ္တိကံ၊ အဗ္ဗတ္တသန္ဓာန်ဌ် ဖြစ်သော။ ယဒေတံ စိတ္တံ၊ အကြင် ဆန်းကြယ်သော အမှုကို။ ၀ုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။ 'တတောပိ၊ ထို ဆန်းကြယ်သော အမှုထက်လည်း။ စိတ္တမေ၀၊ စိတ်သည်သာ။ စိတ္တတရံ၊ သာ၍ ဆန်းကြယ်၏။

တေန၊ ကြောင့်။ ဘဂ၀ါ၊ သည်။ နာဟ ဘိက္ခ၀ေ။ပ။ စိတ္တတရန္တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ပြီ။ [ဘိက္ခ၀ေ၊ တို့။ တိရစ္ဆာနဂတာ၊ တိရစ္ဆာန် ဖြစ်ကုန်သော။ ဣဒံ(ဣမေ) ပါဏာ၊ ဤ သတ္တ၀ါတို့သည်။ စိတ္တာ ယထာ၊ ဆန်းကြယ်ကုန် သကဲ့သို့။ ဧ၀ံ၊ တူ။ (တိရစ္ဆာန်တို့လောက်။) စိတ္တံ၊ ဆန်းကြယ်သော။ အည်း၊ တိရစ္ဆာန်အပေါင်းမှ

၁။ **အလဒ္ဓောကာသသ**။　　။ အလဒ္ဓော+ သြကာသော (အကျိုးပေးခွင့်) ယေနာ့တိ အလဒ္ဓောကာသော။ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အခြားကံက တားမြစ်သောကြောင့် ဖြစ်စေ၊ မိမိ အကျိုးမပေးနိုင်ရာ ဘုံဌာနဌ် ပုဂ္ဂိုလ်က ဖြစ်နေသောကြောင့် ဖြစ်စေ အကျိုးပေးခွင့် မရသော ကမ္မဝိညာဉ်ဟူသော စိတ်ကို "အလဒ္ဓောကာသ"ဟု ဆိုသည်။

၂။ **အ၀သေသ ပစ္စယ၀ိကလ**။　　။ အပရာပရိယ ဝေဒနီယ–ကံသည် ဂတိ–ကာလ–ဥ၀ဓိ–ပယောဂ ဟူသော အကြောင်းစုံညီမှ အကျိုးပေးနိုင်၏။ ထိုသို့ အကြောင်းမစုံညီသော ကံစိတ်ကို "အ၀သေသ ပစ္စယ၀ိကလ"ဟု ဆိုသည်။ ဤသို့ အလဒ္ဓောကာသနှင့် အ၀သေသ ပစ္စယ၀ိကလ အထူးကို သိပါ။ ၀

မရဏိကာ။　　။ ဣတ္ထ ၀ ကာလဂတိ၀သေနေ၀ အလဒ္ဓောကာသတာ၊ ကာလဂတိ ပယောဂ ဥ၀ဓိသခ်ါတာနံ စတုန္နံ ပစ္စယာနံ ဝေကလ္လ၀သေန အ၀သေသ ပစ္စယ၀ေကလ္လံတိ အယမေတေသံ ဝိသေသော။ ... ပဌမော ၀ါ ဥ၀ပဇ္ဇ၀ေဒနီယ ကမ္မ၀သေန ၀ုတ္တော၊ ဒုတိယော အပရာပရိယ ကမ္မဝိညာဏ၀သေနာတိ အယ မေတေသံ ဝိသေသော။

၃။ **ဧကစ္စစိတ္တ ကရဏာဘာ၀တော**။　　။ ကမ္မဝိညာဉ်ဟူသော ထိုစိတ် ၂–မျိုးသည် အကျိုး မပေးနိုင်ရကား ထိုစိတ်များ ပြုအပ်သော အစ္ဆတ္တိက ဆန်းကြယ်မှု မရှိတော့။ သို့ဖြစ်လျှင် စိတ်ဝိညာဉ်သည်သာ အဖြစ်များ၍ အကျိုးဖြစ်သော အစ္ဆတ္တိက ဆန်းကြယ်မှုက စိတ်ဝိညာဉ် ဖြစ်သလောက် မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် အစ္ဆတ္တိကဆန်းကြယ်မှုထက် စိတ်၏ ဆန်းကြယ်မှုက သာလွန်သည်ဟု ဆိုရသည်။ ["နာဟ်ဘိက္ခ၀ေ" စသည်ကား ခန္ဓ၀ဂ္ဂသံယုတ်၊ ပုပ္ပ၀ဂ်၊ ဒုတိယ ဂဒ္ဒုလ၀ဒ္ဓ–သုတ် ပါဠိတော်တည်း။]

တစ်ပါးသော။ ကေနိကာယမ္မိ၊ တစ်ခုသော အပေါင်းကိုလည်း။ အဟံ၊ ငါဘုရားသည်။ နု သမနုပဿာမိ၊ မြင်တော်မမူ။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ တိရစ္ဆာနေ ဂတေတိ၊ တိရစ္ဆာန် ဖြစ်ကုန်သော။ တေဟိပိ ပါဏေဟိ၊ ထို သတ္တဝါတို့ထက်လည်း။ စိတ္တံယေव၊ သည်သာ။ (စိတ်ကသာ။) စိတ္တေ တရံ၊ သာ၍ ဆန်းကြယ်၏။

[ကျမ်းဆရာတို့သည် အသုံးများသော ပုဒ်ကိုအကျယ်တဝင့် ဖွင့်လေ့ရှိသည့် အားလျော်စွာ ဤ၌အသုံးများသော စိတ္တံ ပုဒ်ကို အကျယ် ဖွင့်ပြီး၍ ယခုအခါ အသုံးများသော ဥပ္ပန္နံပုဒ်ကို အကျယ်တဝင့် ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် "ဥပ္ပန္နံ"စသည် မိန့်။]

ဥပ္ပန္နံ ဟောတိတိ ဧတ္ထ၊ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ-ဟူသော ဤပါဠိ၌။ (ဥပ္ပန္နံ-၌ စပ်။) ဝတ္တမာန။ပ။ လဒ္ဓဝသေန၊ ဝတ္တမာနုပ္ပန္နံ ဘူတာပဂတုပ္ပန္နံ သြကာသဂတုပ္ပန္နံ ဘူမိလဒ္ဓုပ္ပန္နတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ဥပ္ပန္နံ နာမ၊ ဥပ္ပန္နမည်သည်။ အနေကပ္ပဘေဒံ၊ တစ်ပါးမက များသော အပြားရှိ၏။ တတ္ထ၊ ထိုဥပ္ပန္နတို့တွင် [1]သဗ္ဗမ္ပိ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်သော။ ဥပ္ပာဒရောဘင်္ဂသမ်ဂ္ဂီသခ်ါတံ၊ ဖြစ်ခြင်း ရင့်ခြင်း ယွက်ခြင်းနှင့်ပြည့်စုံသည်ဟု ဆိုအပ်သော သခ်တ တရားသည်။ ဝတ္တမာနုပ္ပန္နံ နာမ၊ ဝတ္တမာနုပ္ပန္နမည်၏။ (ဖြစ်ဆဲဥပ္ပန္နမည်၏။)

[2]အာရမ္မဏရသံ၊ အာရုံ၏ အရသာကို။ အနုဘဝိတ္တာ၊ ခံစားပြီး၍။ နိရုဇ္ဈံ၊ ချုပ်လေပြီးသော။ အနုဘူတာပဂတသခ်ါတံ၊ အနုဘူတာပဂတဟု ဆိုအပ်သော။ (အာရုံ၏ အရသာကို ခံစားပြီး၍ ကင်းပြီဟု ဆိုအပ်သော။) ကုသလာ ကုသလံ၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ်သည်လည်းကောင်း။ ဥပ္ပာဒါဒိတ္တယံ၊ ဥပါဒ် အစရှိသော ခုပါး

၁။ သဗ္ဗမ္ပိ။ပ။ ဝတ္တမာနုပ္ပန္နံ နာမ။ ။ ဥပါဒ်၊ ဌိ၊ ဘင် အနိုက်ဌ ဖြစ်ဆဲတရားသည် "ဝတ္တမာနုပ္ပန္နံ" မည်၏။ "ဝတ္တတိတိ ဝတ္တမာနံ"ဟု လည်းကောင်း၊ နောက်ဌပြုမည့် ဝစနတ္ထအတိုင်း "ဥဒ္ဓံ+ပနံ့တိ ဥပ္ပန္နံ"ဟု လည်းကောင်း၊ "ဝတ္တမာနံ စ+တံ+ ဥပ္ပန္နံ စာတိ ဝတ္တမာနုပ္ပန္နံ"ဟု လည်းကောင်း ဝစနတ္ထ ပြုပါ။ ဥဒ္ဓံသည် ဥ၏ အနက်တည်း။ ဥဒ္ဓံ၏ အပါဒါန်ကို "ပုဗ္ဗန္တေ"ဟု ခံ၍လည်းကောင်း၊ ပနံ့၏ဝိသေသနကို "ဥပ္ပာဒါဒိအဘိမုခံ"ဟု ထည့်၍လည်းကောင်း အဋ္ဌကထာ၌ ဝစနတ္ထပြုလိမ့်မည်။

၂။ အာရမ္မဏ။ပ။ ဘူတာပဂတုပ္ပန္နံ။ ။ "အာရမ္မဏ။ပ။ ကုသလာ ကုသလံ"ဟု လည်းကောင်း၊ "ဥပ္ပာဒါဒိတ္တယံ။ပ။ သေသသခ်ံတဿ"ဟု လည်းကောင်း ခွဲပါ။ အနုဘူတာပဂတုပ္ပန္နအတွက် ကုသိုလ် အကုသိုလ်သာ ရ၏။ ဘူတာပဂတုပ္ပန္နအတွက်ကား ထို ကုသိုလ် အကုသိုလ်မှ ကြွင်းသော သခ်တ (ဝိပါက်ကြိယာရုပ်) တရားနှင့် (စ-သဒ္ဒါဖြင့် ဆည်းပူး၍ယူအပ်သော) ကုသိုလ် အကုသိုလ်လည်း ရသည်။ ထို ၂-မျိုးတွင် ကုသိုလ် အကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပာဒ်သည် အာရုံ၏ အရသာကို ခံစားပြီး၍ ရှုပ်ပြီး ကင်းပြီး ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အနုဘူတာပဂတ မည်၏။

အပေါင်းသို့။ အနုပ္ပတ္တာ၊ အစဉ်အတိုင်း ရောက်၍။ နိရုဒ္ဓံ၊ ချုပ်လေပြီးသော။ ဘူတာပဂတသခ်ိတံ၊ ဘူတာပဂတ–ဟု ဆိုအပ်သော။ (ဖြစ်၍ ကင်းပြီးဟု ဆိုအပ်သော။) [ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ "ဟုတ္တာ အပဂတသခ်ိတံ" ဟု ရှိ၏။] သေသသခ်ံတံစ၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ်မှ ကြွင်းသော သခ်ံတ တရားသည် လည်းကောင်း။ [စ–ဖြင့် ဆိုအပ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ်သည်လည်းကောင်းဟု ဆည်း။] ဘူတာပဂတုပ္ပန္နံ နာမ၊ ဘူတာပဂတုပ္ပန္နံ မည်၏။

[2]အသ၊ ထိ သေခါနီးပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝါ၊ သည်။ ပုဗ္ဗေ၊ ရှေးဦး။ ကတာနိ၊ ပြုအပ်

[အနုဘဝိတ္တာတိ အနုဘူတံ၊ အနုဘူတံ+ဟုတ္တာ+ အပဂတံ အနုဘူတာပဂတံ။ ဥပ္ပန္နိတ္တာတိ ဥပ္ပန္နံ၊ အနုဘူတာပဂတံ စ+တံ+ဥပ္ပန္နံစာတိ အနုဘူတာပဂတုပ္ပန္နံ။] ကြွင်းသော သခ်ံတ တရားစုသည် လည်းကောင်း။ ကုသိုလ် အကုသိုလ်သည် လည်းကောင်း၊ ဥပါဒ်စသော အနိုက်အတန့် ၃–ပါးသို့ ရောက်ပြီး၍ ချုပ်ပြီး ကင်းပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဘူတာပဂတ မည်၏။ ဘဝိတ္တာတိ ဘူတံ၊ ဘူတံ+ဟုတ္တာ+အပဂတံ ဘူတာပဂတံ။ ဥပ္ပန္နိတ္တာတိ ဥပ္ပန္နံ၊ ဘူတာပဂတံ စ+ တံ+ ဥပ္ပန္နံ စာတိ ဘူတာပဂတုပ္ပန္နံ။

ပါဠိ ၂–မျိုး။　　။ ဘုတ္တာပဂတုပ္ပန္နံ၊ ဘူတာပဂတုပ္ပန္နံ–ဟု ပါဠိ ၂–မျိုးရှိ၏။ "အဋ္ဌကထာယံ ပန ဘုတ္တာပဂတံတိ ပါဌော အာဂတော"ဟု မဓုဋီကာ ဆိုသောကြောင့် ထိုမဓုဋီကာဆရာ၏ လက်ထက်၌ "ဘုတ္တာပဂတ"ဟု ရှိပေလိမ့်မည်။ ဋီကာ၌ "အနုဘဝိတ္တာ ဘဝိတ္တာစ "ကို ထောက်လျှင်လည်း "ဘုတ္တာပဂတုပ္ပန္နံ"ဟု ပင် ရှိသင့်၏ဟု ထင်စရာရှိပါ၏။ သို့သော် "အနုဘူတဘူတာ ဟိ ဘူတတာသာမညေန ဘူတသဒ္ဒေန ဝုတ္တာ"ဟု မူလဋီကာ၌ ဆိုသောကြောင့် မူလပါဠိရင်းမှာ "ဘူတာပဂတ"သာ ဖြစ်စရာရှိပါသည်။ ဆိုလိုရင်းကား–"အနုဘူတ၊ ဘူတ ၂–မျိုးလုံးကို သာမညနိဿေသနည်း (စကားသေသနည်းအားဖြင့်) ဘူတ–သဒ္ဒါ တစ်ခုတည်းဖြင့် ဆိုထားသည်"ဟူလို။

မှတ်ချက်။　　။ အနုဘူတနှင့် ဘူတသည် သဒ္ဒါချင်းမတူဟု ထင်ရသော်လည်း အနုဥပသာရသည် နဂိုဘူတ–၏ စံစားခြင်းအနက်ကို ထွန်းပြသော စေတကမျှသာ ဖြစ်သော ကြောင့် စံစားခြင်းအနက်ကို ဟောရာ၌ မူလပုဒ်ရင်းမှာ ဘူတ–ပုဒ်သာ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သာမညနိဿေသ နည်းအားဖြင့် ထို အနုဘူတ၊ ဘူတ ၂–ပုဒ်ကို ဘူတ–တစ်ပုဒ်တည်းဖြင့် ဆိုနိုင်သည်။ ကြွင်းသော မှတ်ဖွယ်ကို ဋီကာ၌ရှုပါ။

၁။ ယာနိသ။ပ။ ကတုပ္ပန္နံနာမ။　　။ ဤဝါကျ၌ "ယာနိသ။ပ။ ဌိတတ္တာ သြကာသ ကတုပ္ပန္နံ နာမ"ဟု လည်းကောင်း "တထာဂတော။ပ။ ဥပ္ပဇ္ဇနတော သြကာသကတုပ္ပန္နံ နာမ"ဟုလည်းကောင်း ၂–ဝါကျ ခွဲပါ။ ဆိုလိုရင်းကား–ကမ္မံ အတိတ်ဝိ သမာန် သြကာသကတုပ္ပန္နံ နာမ။ မရဏာသန္နအခါ ထင်လာ၍ အကျိုးပေးခွင့်ရသော ကံသည်အတိတ်က ပြုအပ်ခဲ့သောကြောင့် အတိတ်ဖြစ်သော်လည်း "သြကာသကတဥပ္ပန္နံ" အမည်ရ၏။ (ဥပ္ပန္နအမည်ဖြင့် ခေါ်နိုင်၏။) ဝိပါက် အနုပ္ပန္နမို့ သမာန် သြကာသကတုပ္ပန္နံ နာမ–ဝိပါက်သည် ဖြစ်ဆဲမဟုတ်သော်လည်း "ဥပ္ပန္နအမည်ဖြင့် ခေါ်နိုင်၏" ဟု ဆိုလိုသည်။

ပြီးကုန်သော။ [1]ယာနီ တာနီ ကမ္မာနိ၊ အကြင် ကံတို့သည်။ (သန္တီ။) တာနိ ကမ္မာနိ၊ ထို ကံတို့သည်။ (သြလမ္ဘန္တီ၊ တွဲလဲဆွဲသကဲ့,သို့ ထင်လာကုန်၏။) ဣတိ ဧဝမာဒီနာ၊ ဤသို့အစရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်သော။ ကမ္မံ၊ ကံသည်။ အတီတံ၊ အတီတ်သည်။ သမာနံပိ၊ ဖြစ်ပါသော်လည်း။ အည်၊ မိမိ ပေးရမည့် အကျိုးမှ တစ်ပါးသော။ ဝိပါကံ၊ အကျိုးကို။ [အတ္တနောဝိပါကကို ထောက်၍ "အညဿ၊ အခြားကံ၏။ ဝိပါကံ" ဟုရှိလျှင် ကောင်း၏။] ပဋိဗာဟတ္တာ၊ တားမြစ်၍။ အတ္တနော၊ ၏။ ဝိပါကဿ၊ အကျိုးအား။ သြကာသံ၊ အခွင့်ကို။ ကတ္တာ၊ ၍။ ဌိတတ္တာ၊ တည်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ (သြကာသက တုပ္ပန္နံ နာမ–ဌ် စပ်။)[2]တထာ၊ ထို ယာနီသတာနိ အစရှိသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်တိုင်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ကတောကာသံ၊ ပြုအပ်သော အခွင့်ရှိသော။ (အကျိုးပေးခွင့်ရသော။) ဝိပါကံ၊ ဝိပါက်သည်။ အနုပ္ပန္နံ၊ ဥပ္ပန္နမဟုတ်သည်။

၁။ ယာနီ။ပ။ ဝုတ္တံ ကမ္မံ။ ။ ဤပါဠိတော်သည် ဥပရိပဏ္ဏာသ–သုတ် ပါဠိတော်တည်း။ ထိုသုတ်၌ ကုသိုလ် အကုသိုလ် ၂–မျိုးလုံးပင် သေခါနီး၌ ကံအာရုံ အဖြစ်ဖြင့် ထင်လာပုံကို ဟောတော်မူ၏။ [ဤ အဋ္ဌကထာပါဌ်သည် ထိုပါဠိဘော်ကို ချုံးထားဟန်တူ၏။ ပါဠိတော်ရင်းနှင့် တိုက်ရိုက်မတူ။] ထို ထင်လာသော ကံသည် မိမိသာ အကျိုးပေးမည်ဖြစ်၍ အခြားကံတို့၏ အကျိုးပေးခွင့်ကို တားမြစ်ပြီး ဖြစ်၏။ "သြကာသော+ကတော ယေနာတိ သြကာသကတံ" ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် "သြကာသကတ"မည်၏။ ဝိပါက်အား အခွင့်ပြုတတ်သော ကံ–ဟူလို။

၂။ တထာ။ပ။ဝိပါကံ။ ။ ထိုပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်တိုင်းသော အခြင်းအရာဖြင့် ထင်လာသော ကံသည် ပြုအပ်သောအခွင့် ရှိသောကြောင့် ဖြစ်ခွင့်ရသော ဝိပါက်သည်လည်း "သြကာသော+ ကတော ယသာတိ သြကာသကတော–ကံသည် ပြုအပ်သော အခွင့်ရှိသော ဝိပါက်" မည်၏။ ["ကတောကာသ"ဟု ဆိုလိုလျှက် "အဂ္ဂဟိတော "ကဲ့သို့ ဝိသေသနနောက်ကျသည်–ဟု ဋီကာဆို၏။]

မှတ်ချက်။ ။ ကံကို အရကောက်ရာ၌ "ဥပ္ပဇ္ဇိတ္တာတိ ဥပ္ပန္နံ"ဟု လည်းကောင်း၊ ဝိပါက်ကို အရကောက်ရာ၌ "ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိတိ ဥပ္ပန္နံ"ဟု လည်းကောင်း ဝိဂြိုဟ်ပြုကြ၏။ မိမိကား "ပစ္စုပ္ပန် ဥပ္ပန္နနှင့် တူသောကြောင့် အတင်ရှင်းအမည်ဖြစ်၍ ဝိဂြိုဟ်မပြုရ"ဟု ထင်သည်။

မေးခွယ်။ ။ "ယာနီဿ" စသော ပါဠိတော်၌ ဥပ္ပန္နသဒ္ဒါ မပါဘဲလျှက် အဘယ့်ကြောင့် ထိုကံ ထိုဝိပါက်များကို "ဥပ္ပန္နံ"ဟု ခေါ်နိုင်ပါသနည်း။ အဖြေကား–ဥပ္ပန္နသဒ္ဒါ မပါသော်လည်း ပြုအပ်ပြီး ကံကို လည်းကောင်း၊ အကျိုးဖြစ်လတ္တံ့ ဝိပါက်ကို လည်းကောင်း "ဥပ္ပန္နံ"ဟု ခေါ်နိုင်၏။ ထိုသို့ ခေါ်နိုင်ကြောင်းကို "နာဟံ ဘိက္ခဝေ သဠေတနိကာနံ ကတာနံ ဥပစိတာနံ အပ္ပဋိသံဝေဒိတ္တာ ဗျန္တီဘावံ ဝေါမိ" ဟူသော ဒသကအင်္ဂုတ္တိုရ်၊ ကရဇကာယဝဂ်–သုတ်ကို ထောက်၍ သိနိုင်ပါသည်။ ထိုသုတ်၌ ဥပ္ပန္နသဒ္ဒါ မပါသော်လည်း "ကတာနံ" စသည်ဖြင့် ဥပ္ပန္နကံကိုပင် ဆိုထားသည်။

သမာနံပိ၊ သော်လည်း။ ဧဝံ၊ ဤဟောတော်မူအပ်တိုင်းသော ဆခြင်းအရာအားဖြင့်။ သြကာသေ၊ အခွင့်ကို။ ဝ်တေ၊ ပြုအပ်ပြီးသော်။ ဧကဋ္ဌေ နေ၊ စင်စစ်အားဖြင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇနတော စ၊ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း။ သြကာသကတုပ္ပဇ္ဇံ နာမ၊ မည်၏။

တာသု တာသု ဘူမိသု ၁ (ဝိပဿနာဉာဏ်၏ ဖြစ်ရာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဟူသော) ထိုထို ဘုံတို့၌။ အသမ္မုဟတော်၊ မဂ်ဖြင့် မပယ်မနုတ်အပ်သေးသော။ အကုသလ၊ အကုသိုလ်သည်။ ဘူမိလဒ္ဓုပ္ပဇ္ဇံ နာမ၊ ဘူမိလဒ္ဓုပ္ပဇ္ဇမည်၏။ (ရအပ်သော ဘုံရှိသော ဥပ္ပဇ္ဇမည်၏။) စ၊ ဆက်။ ဣဒေ၊ ဤ ဘူမိလဒ္ဓုပ္ပဇ္ဇံ–ဟူသော စကားရပ်၌။ ဘူမိယာ၊ ဘူမိ၏လည်းကောင်း။ ဘူမိလဒ္ဓဿ စ၊ ဘူမိလဒ္ဓ အကုသိုလ်၏ လည်းကောင်း။ နာနတ္တံ၊ ထူးသည်၏ အဖြစ်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ ၊ သိထိုက်၏။ (ထိုသို့ သိထိုက်သောကြောင့် သိအောင်ပြုမည်–ဟူလို။) ဘူမိတော်၊ ကား။ ဝိပဿနာယ၊ ဝိပဿနာဉာဏ်၏။ အာရမ္မဏာဘူတာ၊ အာရုံဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော ။ တေဘူမကာ၊ ဘုံ ၃–ပါး၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ပဌမက္ခန္ဓာ၊ ၅–ပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ တို့တည်း။ ဘူမိလဒ္ဓံ ၂ နာမ၊ ဘူမိလဒ္ဓ မည်သည်။ တေသု ခန္ဓေသု၊ ထို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ၅–ပါးတို့၌။ ဥပ္ပတ္တာရဟံ၊ ဖြစ်ခြင်းကို ထိုက်သော။ (ဖြစ်ထိုက်သော။) ကိလေသဇာတံ၊ ကိလေသာ အပေါင်းတည်း။ ဟိ၊ မှန်။ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ တေန၊ ထိုကိလေသာ အပေါင်းသည်။ သော ဘူမိ၊ ဤဥပါဒါနက္ခန္ဓာဟူသော ဘုံသည်။ ဝါ၊ ကို။ လဒ္ဓာ နာမ၊ ရအပ်သည် မည်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။

၁။ **တာသု တာသု ဘူမိသု**။ ။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ၅–ပါးကိုပင် ဝိပဿနာဉာဏ်၏ ဖြစ်ရာအာရုံ ဖြစ်သောကြောင့် "ဘူမိ"ဟု ခေါ်သည်။ [ဘဝတိ ဘွောတိ ဘူမိ။] ထို ခန္ဓာ ၅–ပါးကို အတ္တဘာဝ (အတ္တဘော)ဟု ခေါ်၏။ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ "မနုဿဒေဝါဒီ အတ္တဘာဝ သင်္ခါတေသု ပဌမက္ခန္ဓေသု"ဟု ဖွင့်သည်။

၂။ **ဘူမိလဒ္ဓုပ္ပဇ္ဇံ**။ ။ ဘူမိ+လဒ္ဓာ ယေနာတိ ဘူမိလဒ္ဓံ=ရအပ်သော ဘုံရှိသော (မိမိ၏ဖြစ်ရာ ခန္ဓာ ၅–ပါး ဟူသော ဘူမိကိုရသော) ကိလေသာအပေါင်း။ ထိုကိလေသာ အပေါင်းသည် အမြဲတမ်း ဖြစ်၍မနေသော်ကြောင့် "ဥပ္ပဇ္ဇ"ဟု မဆိုသင့်သော်လည်း ကိလေသာ ဖြစ်လောက်သော အာရုံနှင့်ကြုံလာလျှင် အရိုန်မရှေး ဖြစ်နိုင်သောကြောင့် "ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်တတ်၏။ ဝါ၊ ဖြစ်နိုင်၏။ ဣတိ၊ ဤဝစနတ္ထကြောင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇံ၊ မည်၏။"

မှတ်ချက်။ ။ "အသမ္မုဟတော်၊ မပယ်နုတ်အပ်သော။ ဥပ္ပတ္တာရဟံ၊ ဖြစ်ထိုက်" ဟူသော စကား၊ကိုထောက်၍ ဘူမိလဒ္ဓုပ္ပဇ္ဇ–ကိလေသာ ဟူသည် အနုသကိလေသာ တည်းဟု မှတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိဒုတိယ၌ "တတ္ထ တတ္ထ။ပ။ အနုသေတိ၊ တံ အပ္ပဟီနဋ္ဌေန ဘူမိလဒ္ဓန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ"ဟု မိန့်ပြီ။ [ဤ ဘူမိလဒ္ဓုပ္ပဇ္ဇ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို သင်္ဂြိုဟ် ဘာသာဋီကာ ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း မဂ်ပယ်ခန်း၌လည်း ပြထားပါသည်။]

ဘူမိလဒ္ဓန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ။ [နိဝုံးနှင့်တကွ အတ္တဒ္ဒေသကို ပြလိုမူ ဧဝံ–စသည် မိန့်။] ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ စတူသု၊ ၄–ပါးကုန်သော။ ဧတေသု ဥပ္ပန္နေသု၊ ဤဥပ္ပန္နတို့တွင်။ ဣဒ၊ ဤ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ· ဟောတိ–ဟူသော ပါဋ္ဌိ၌။ ဝတ္တမာနုပ္ပန္နံ၊ ကို။ အဓိပ္ပေတံ၊ အလိုရှိအပ်၏။

တတြ၊ ထို စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ–ဟူသော စကားရပ်၌။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား။ ဝစနတ္ထော၊ တည်း။ [1]ပုဗ္ဗန္တ တော၊ ရှေ့တရား၏ အဆုံးဖြစ်သော ဘင်ခဏမှ။ ဥဒ္ဓံ၊ အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌။ ဥပ္ပါဒါဒိအဘိမုခံ၊ ဥပါဒ် အစရှိသော အခိုက်အတန့်သို့ ရှေးရှု။ (ဥပါဒ်၊ ဌိ၊ ဘင်သို့ ရှေးရှု။) ပန်း၊ ရောက်သော တရားသည်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပန္နံ၊ မည်၏။ ["ဥပ္ပန္နံ၊ အတိတ်ဖြစ်သော စိတ်၏ ဘင်ခဏမှ အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌ ခဏတ္တယသို့ ရောက်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။"ဟု ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါ။]

ပန၊ ဆက်။ [ဥပ္ပန္နဓမ္မာ၏ နာမည်များကို ပြုပြီး၍ စကားပြတ်ပြီးသော်လည်း ထို ဥပ္ပန္နေ–သဒ္ဒါ၏ အနက်များကို ပြလိုသောကြောင့် ဆက်ပြသည်။ ရှေးနိဿယ၌ "ဝစနတ္ထမှတစ်ပါး အတ္တဒ္ဒေသ်ကို ဆိုဦးအုံ"ဟု ပေးသည်။ အတ္တဒ္ဒေသသည် လိုရင်းမဟုတ်။ အဘိဓေယျတ္ထ–သာ လိုရင်းဖြစ်၍ စဉ်းစားပါ။] ဣသေ ဧသော ဥပ္ပန္နသဒ္ဒေါ၊ ဤ ဥပ္ပန္နေ–သဒ္ဒါသည်။ ဝါ၊ ကို။ အတိတေ၊ လွန်ပြီးဟူသော အနက်လည်းကောင်း။ (ဣတိ–ဌ်စပ်။) ပဋိလဒ္ဓေ၊ ရအပ်ဟူသော အနက်လည်းကောင်း။ သမုဋ္ဌိတေ၊ ကောင်းစွာတက်လာ ဟူသော အနက်လည်းကောင်း။ အဝိကွမ္ပိတေ၊ မပယ်ဖျောအပ်ဟူသော အနက်လည်းကောင်း။ အသမုစ္ဆိန္နေ၊ မဂ်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ မဖြတ်အပ်သေး ဟူသော အနက်လည်းကောင်း။ ခဏတ္တယဂတေ၊ ခဏတ္တယသို့ရောက် ဟူသော အနက်လည်းကောင်း။ ဣတိ၊သို့။ အနေကေသု ၊ များစွာကုန်သော။

၁။ ပုဗ္ဗန္တ တော။ပ။ဥပ္ပန္နံ။ ။ ဥဒ္ဓံသည် ဥ၏ အနက်ဖွင့်၊ အပါဒါန်ကိုင်ဲသော ဥဒ္ဓံ၏ အပါဒါန်ကို "ပုဗ္ဗန္တ တော"ဟု ထည့်သည်။ ပန်ဒ်ဌ် ပဒ–ဓာတ်၊ တ–ပစ္စည်း။ ထို ပန္နဓ၏ ဝိသေသနကို "ဥပ္ပါဒါဒိအဘိမုခံ"ဟု ထည့်သည်။ ဆိုလိုရင်းကား–မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း၊ ဘော၊ ဘော၊ စသည်ဖြင့် ဝီထိအစဉ်ဖြစ်ရာ၌ ပဌမဘောသည် မိမိဖြစ်ခိုက်၌(၃)မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းဟူသော ရှေးစိတ်၏ အဆုံးဘင်မှ အထက်ဖြစ်သော နောက်၌ (ပန်ဒ်)ဥပါဒ် အစရှိသော အခိုက်သို့ ရှေးရှုဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဖြစ်ဆဲဘောသည် "ဥပ္ပန္နံ"အမည်ရ၏။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် အတိတ်စိတ်၏ ဇနာက်နောက်စိတ် ဟူသမျှကို "ဥပ္ပန္နံ"ခေါ်သည်။

၂။ အနေကေသု အတ္ထေသု။ ။ ရှေ့၌ "ဥပ္ပန္နံနာမ အနေကပ္ပဘေဒံ "ဟူသော စကားကို ထောက်၍ ဥပ္ပန္နအမည် ၄–မျိုး ပြားကြောင်းကိုသာ ပြ၍ဥပ္ပန္နဓ၏ ယောနက်ကို မပြရသေးဟု လည်းကောင်း၊ ဤ၌ကား "အနေကေသုအတ္ထေသု" ကိုထောက်၍ ဥပ္ပန္န–သဒ္ဒါ၏

အတ္ထေသု၊ တို့ဥ္ဍ။ ဒီသတိ၊ ထင်ရှား၏။ ဝါ၊ တွေ့မြင်အပ်၏။ ဟိ၊ ချဲ့။ အယံ၊ ဤ ဥပဓိ–သဒ္ဒါသည်။ (အာဂတော–ဥ္ဍ စပ်။) ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ တေန ခေါ် ပန သမယေန၊ ဥ္ဍ။ ကကုသန္ဓော၊ ကကုသန် မည်တော်မူသော။ အရဟံ၊ ဝါသနာနှင့်တကွ ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာတော်မူသော။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ၊ မဖော်မပြန် ကိုယ်တော်တိုင်သာ ကြွင်းမဲ့ဉဿုံအလုံးစုံကို အကုန်အစင် သိမြင်တော်မူသော။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ လောကေ၊ သတ္တလောကဥ္ဍ။ ဥပဓေ၊ ပွင့်တော်မူပြီ။ ဣတိ ဇ္ဇေ၊ ဤ ပါဠိရပ်ဥ္ဍ။ အတိတေ၊ လွန်ပြီးဟူသော အနက်ဥ္ဍ။ အာဂတော၊ လာ၏။ [ကကုသန်ဘုရား၎င်း၏ ပွင့်တော်မူပြီးသည်ကို "အတိတေ"ဟု ဆိုသည်။ "ဥပဓိဇ္ဇိတ္ထာတိ ဥပဓေ"ဟု ပြု။–နိဒါနဝဏ္ဏသံယုတ်၊ ဒုတိယဝဂ်၊ ဝေပုလ္လပဗ္ဗတ–သုတ်။]

အာယသ္မတော အာနန္ဒသ၊ အရှင် အာနန္ဒာ၏။ အတိရေကစီဝရံ၊ (အဓိဋ္ဌာန် ဝိကပ္ပနာပြုအပ်သော် သင်္ကန်းမှ) အပိုအလွန် ဖြစ်သော သင်္ကန်းသည်။ ဥပဓိ၊ ဖြစ်သည်။ ဝါ၊ ရသည်။ ဟောတိ။ ဣတိ ဇ္ဇေ၊ ဥ္ဍ။ ပဋိလဒ္ဓေ၊ ရအပ် ဟူသော အနက်ဥ္ဍ။ အာဂတော၊ ၏။ [သဒ္ဒတ္ထအားဖြင့် "ဥပဓိ၊ ဖြစ်သည်"ဟုသာပေး၊ "ရအပ်"ဟူသော အနက်မှာ အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း။–ပါရာဇိကဏ်၊ စီဝရဝဂ်၊ ပဌမကထိန–သိက္ခာပုဒ်။] ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ သေယျထာပိ၊ ဥပမာ မည်သည်ကား။ မဟာမေဃ(မဟာမေဃော)၊ ကြီးစွာသောမိုးသည်။ ဥပဓိ (ဥပဓော)၊ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ဝါ၊ တက်လာသည်။ (သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။) တမေနံ၊ ထိုတက်လာသော မိုးကို။ မဟာဝါတော၊ ကြီးစွာသော လေသည်။ အန္တရာယေဝ၊ မရှာမီအကြား၌ပင်။ အန္တရဓာပေတိ၊ ကွယ်ပျောက်စေ၏။ ဣတိ ဇ္ဇေ၊ ဥ္ဍ။ သမုဋ္ဌိတော၊ ကောင်းစွာတက်လာ ဟူသောအနက်ဥ္ဍ။ အာဂတော။ [မိုးကြီးတက်လာသည်ကို "ဥပဓိ"ဟု ခေါ်၏။ မဟာမေဃ ဥပဓိဥ္ဍ လိင်ဝိပလ္လာသကြောင့်ပါ။–မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ဗလကရဏီယဝဂ်၊ ဒုတိယမေဃ–သုတ်။]

ဟောနက်ကိုသာ ပြသည်ဟု လည်းကောင်းမှတ်ပါ။ "ဟောနက်" ဆိုသော်လည်း သဒ္ဒတ္ထ ဝစနတ္ထ မဟုတ်၊ အဘိဓေယျတ္ထ တို့သာတည်း။

၁။ **ဂမိယစိတ္တံ**။ ။ ဂမိသတိ ဂန္ထံဘာဗော်တိ ဂမိကော၊ ခရီးသွားလတ္တံ့သူ (ခရီးသွားထိုက်သူ) ။က–ကို ယ–ပြု၍ "ဂမိယ"ဟု ဖြစ်၏။ ဂမိယသ+စိတ္တံ ဂမိယစိတ္တံ၊ "ခရီးသွားလိုစိတ် ဖြစ်နေသည်" ဟု ဆိုရာ၌ ထိုစိတ်သည် အမြဲဖြစ်နေသည်]မဟုတ် သောကြောင့် "ဥပဓိ"ဟု မဆိုသင့်သော်လည်း ခရီးသွားခြင်း၏ အပြစ်ကို ဆင်ခြင်သောအားဖြင့် မပယ်ခွာနိုင်သေးသမျှ "ဥပဓိ"ဟုပင် ဆိုရသည်။

ဥပ္ပန္နံ၊ ဖြစ်နေသော။ ဂမိယစိတ္တံ[1] ၊ ခရီးသွားလိုသူ၏ စိတ်ကို။ (ဆန်ကျင်ဘက် အကြောင်းကို စဉ်းစား၍ မပယ်ဆွာအပ်သေးသော စိတ်ကို။) ဒုပ္ပဋိဝိနောဒနီယဲ၊ ခဲယဉ်း သဖြင့် ပယ်ဖျောက်အပ်၏။ ဝါ၊ ပယ်ဖျောက်နိုင်ခဲ၏။ [ပဋ္ဌာန အဂုံတွင်ရှိ၍၊ စတုတ္ထပဏ္ဏာသက သဒ္ဒမ္ပဝဂ်၊ ဒုပ္ပဋိဝိနောဒနီယ-သုတ်။] ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နေ၊ ဖြစ်ပြီး ဖြစ်ပြီးကုန်သော။ ဝါ၊ မပယ်ဆွာအပ် ،မပယ်ဆွာအပ် ကုန်သေးသော။ ပါပကေ၊ ယုတ်မာကုန်သော။ (မိမိကိန်းရာ သတ္တဝါကို အပါယ် ၄-ရွာသို့ ကျရောက်စေတတ် ကုန်သော။) အကုသလေ ဓမ္မေ၊ အကုသိုလ် တရားတို့ကို။ ဌာနသော၊ တစ်ခဏချင်းအားဖြင့်။ အန္တရဓာပေတိ၊ ကွယ်ပျောက်စေ၏။ ဣတိ ဧတ္ထ၊ ဤ ပါဠိရပ်တို့၌ ။ အဝိက္ခမ္ဘိတေ[2] ၊ မပယ်ဆွာအပ်သေး ဟူသော အနက်၌။ အာဂတော။ [တတိယ ပါရာဇိက၊ ,ပဌမပညတ္တိနိဒါန။]

အရိယဲ၊ မြတ်သော။ အဋ္ဌင်္ဂိကံ၊ ရှစ်ပါးသော, အင်္ဂါရှိသော။ မဂ္ဂံ၊ မဂ်ကို။ ဘာဝေန္တော၊ မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေလတ်သော်။ ဗဟုလီကရောန္တော၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ အလေ့အလာ ပြုလတ်သော်။, ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နေ၊ ဖြစ်ကုန် ဖြစ်ကုန်သော။ ဝါ၊ မဂ်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ မဖြတ်အပ်ကုန် မဖြတ်အပ်ကုန်သေးသော။ ပါပကေ။ အကုသလေ ဓမ္မေ၊တို့ကို။ ဌာနသော၊ အားဖြင့်။ အန္တရာယေဝ[3] ၊ အကြားဌာသာလျှင်။ အန္တရဓာပေတိ၊ ၏။ ဣတိ ဧတ္ထ၊ ၌။ အသမုစ္ဆိန္နေ[4] ၊ မဂ်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ မဖြတ်အပ် သေးဟူသော အနက်၌ ။ အာဂတော။ [မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ဗလကရဏီယဝဂ်၊ ဝေဟုလ္လ ပဗ္ဗတ-သုတ်။] ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ၊ ဖြစ်ဆဲတရားသည်။ ဥပ္ပန္နံ၊ ဥပ္ပန္နမည်သလော။ ဣတိ၊ ဤကား

၁။ **အဝိက္ခမ္ဘေတေ**။ ။ "ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နေ။ ဌာနသော အန္တရဓာပေတိ" ဟူသော ပါဠိတော်သည် အာနာပါနဿတိ ပါဠိတော်တည်း။ ထို ဥပ္ပန္နံ (ဖြစ်ပြီး အကုသိုလ်နှင့် တူသော ဖြစ်လတ္တံ,) အကုသိုလ်ကို မဖြစ်အောင် အာနာပါနဿတိ သမာဓိသည် ပယ်ဆွာနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ထို သတိဖြင့် မပယ်ဆွာအပ်သေးသော အကုသိုလ်ကို "အဝိက္ခမ္ဘိတဥပ္ပန္နံ"ဟု ဆိုသည်။

၂။ **အန္တရာယေဝ**။ ။ ဘူမိလဒ္ဓ အမည်ရသော ကိလေသာ (အနုသယ)သည် မိမိ ဖြစ်ရာ ခန္ဓာပါးပါးဟူသော ဘုံ၌ အစဉ်တစိုက်ဖြစ်၍လာခဲ့ရာ မဖြတ်စဲသေးမီအကြားကာလ၌ အရယာမဂ်က ဖြတ်တောက်နိုင်ခြင်းကို "အန္တရာယေဝ"ဟု ဆိုသည်။ ဥပမာ-အကြီးအကျယ် ရွာဖို့ရန် တက်လာသော မိုးကြီးကို မရွာမီ လေကြီးက တိုက်လွှင့်ရာ၌ "အန္တရာယေဝ အန္တရဓာ ပေတိ"ဟု ဆိုသကဲ့သို့တည်း။ မရှင်းကား- "ဝိစ္ဆိန္နိတ္တာ" ဟူသော ဋီကာကိုကြည့်၍ အန္တရာယေဝကို "ဝိစ္ဆိန္နနတ္ထနိပါတ်"ဟု ဆိုလေသည်။

၃။ **အသမုစ္ဆိန္နေ**။ ။ အရိယာမဂ်ဖြင့် ပယ်ဆွာခြင်းဟူသည် သမုဒ္ဌေဒ ပဟာန်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်ခြင်းတည်း။ ထိုသို့ အရိယာမဂ်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ မဖြတ်အပ်သေးသော အနုသယ အကုသိုလ်ကို "အသမုစ္ဆိန္နဥပ္ပန္နံ"ဟု ဆိုသည်။

အမေးတည်း။ အာမန္တာ၊ အိမ်း။ ဣတိဇ္ဇေ၊ ၌။ ခဏတ္တယဂတော ၊ ခဏတ္တယ-သို့ရောက် ဟူသော အနက်၌ ။ အာဂတောဟု ၏။ [စိတ္တယမက၊ သုဒ္ဓစိတ္တသာမည်၊ ဥပ္ပန္နပ္ပဒ္ဒမာနဝါရ။] သွာယံ(သော+အယံ)၊ ထို ဥပ္ပန္န-သဒ္ဒါကို။ ဣဓာပိ၊ ဤ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ-ဟူသော ပါဋိ၌လည်း။ ခဏတ္တယဂတေဝ၊ ခဏတ္တယသို့ ရောက်ဟူသော အနက်၌သာ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ဥပ္ပန္နသဒ္ဒါ၏ ခဏတ္တယဂတ အနက်ကို မှတ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ဥပ္ပန္နံ ဟောတီတိဇ္ဇေ၊၌။ ခဏတ္တယဂတံ၊ ခဏတ္တယ-သို့ရောက်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဝတ္တမာနံ၊ ဖြစ်ဆဲသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ပစ္စုပ္ပန္နံ၊ ပစ္စုပ္ပန်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ သခေါ်ပဇ္ဇော၊ အကျဉ်းချုပ် အနက်တည်း။

စ၊ ဆက်။ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတီတိ (ဇ္ဇေ)၊ ဟူသော ဤပါဋိ၌။ ဧတံ၊ ဤ စိတ်သည်။ ဒေသနာသီသမေဝ ၂ ၊ ဒေသနာတော်၏ ဦးခေါင်းသာတည်း။ ပန၊ စင်စစ်ကား။ စိတ္တံ၊ သည်။ ကေမေဝ၊ တစ်ပါးတည်းသာ။ နု ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်သည်

၁။ **ခဏတ္တယဂတေ**။ ။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနဟူသည် ဥပါဒ်ဆဲ စိတ်သည်။ အာမန္တာ-"ထို ဥပ္ပဇ္ဇမာနစိတ်သည် ဥပ္ပန္နမည်၏"ဟု ဟောတော်မူသောကြောင့် ဥပ္ပန္နလည်း ဥပ္ပဇ္ဇမာနနှင့် အနက်တူရာရောက်၏။ ထို့ကြောင့် "ခဏတ္တယဂတေ" ဟူရာ၌ ဥပါဒ်၊ ဌိ၊ ဘင်နှင့် ပြည့်စုံသော စိတ်တစ်ခုလုံး၏ ခဏတ္တယဂတ အမည်ကို ဥပ္ပာဒသမ်ဂီစိတ် တည်းဟူသော တစ်စိတ်တစ်ခေသ၌ တင်စားသော ဧကဒေသုပစာ-စကားဟု မှတ်ပါ။

မှတ်ချက်။ ။"ခဏတ္တယေကဒေသဂတံ၀ိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ခဏတ္တယဂတံတိ ဝုတ္တံ" ဟူသော ဋီကာကိုထောက်၍ ဧကဒေသုပစာရ-ဟုကြံသည်။ [ရှေးနိဿယ၌ "ဧကဒေသုပစာ"ဟု ဆို၏။] မဇ္ဈိမ၌လည်း-ဧကဒေသုပစာရ၀သေန-ဟု ဆိုလေသည်။ စဉ်းစားပါ။ အနုဋီကာ၌ "ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ဥပ္ပန္နံတိ အာမန္တာ" ဟူသော ဥပါဟရဏ်သည် ဥပစာ ဖြစ်နေသောကြောင့် မုချ ဥဒါဟရဏ် ရဟိ,ရန် "ဥပ္ပန္နာ ဓမ္မာ" ဟူသော မာတိကာပုဒ်ကို ဖြစ်စေ၊ "ပစ္စုပ္ပန္နာ ဓမ္မာ" ဟူသော မာတိကာပုဒ်ကို ဖြစ်စေ ဥဒါဟရဏ် ထုတ်သင့်၏ဟု ဆိုသည်။

၂။ **ဒေသနာသီသမေဝ**။ ။ ဒေသနာယ၊ ဟောအပ်သော တရားတော်၏+သီသ၊ ဦးခေါင်းဖြစ်သော အနက်တည်း။ ဒေသနာသီသ၊ နက်။ "ယသ္မိံ သမယေ ကာမာ၀စရံ ကုသလံ စိတ္တံ-စသော ဤ အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော်အတွက် စိတ်ဟူသော အနက်သည် ဦးခေါင်း (ပဓာန) ဖြစ်သော အနက်တည်း။ ထို့ကြောင့် စိတ္တံ၏အရတွင် အပဓာနအားဖြင့် ဖဿစသော ယှဉ်ဖက် စေတသိက်များလည်း ပါ၀င်ကြသည်"ဟု ဆိုလိုသည်။ [ဒေသနာယ-၏၊ ပဌာနေန ဂဟိတော အတ္ထော သီသန္တိ ဝုစ္စတိ။ -ဋီကာ။ ဤ၌ ပဌာနေန (ပဓာနေန)ကိုထောက်၍ "ဣဓ အာဂတော" ကို ပဓာနနည်းဟု ဆိုသည်။]

မှတ်ချက်။ ။ မဇ္ဈိ၌ "သီသံကို ဦးခေါင်းအနက်ဟောမဟုတ်၊ ပဓာနအနက်ဟော" ဟု ဆို၏။ အဘိတန်၌ သီသသဒ္ဒါ၏ ပဓာနအနက်မပါ။ ထို့ကြောင့် "ဦးခေါင်းအနက် ဟော"

မဟုတ်။ တသွာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ စိတ်တစ်ပါးတည်းသာ မဖြစ် သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဝေဒီတဗ္ဗံ–ခ္ခ စပ်။) ရာဇာ အာဂတောတိ၊ ရာဇာ အာဂ်တောဟူ၍။ (ရှင်ဘုရင်လာ သည် ဟူ၍။) ဝုတ္တော၊ ဆိုအပ်သော်။ ပရိသံ၊ ပရိသတ်ကို။ ပဟာယ၊ ပယ်စွန့်၍။ ဧကကောဝ၊ တစ်ယောက်တည်းသာ။ နု အာဂတော၊ လာသည် မဟုတ်။ ပန၊ အဟုတ်ကား။ ရာဇပရိသာ်ယ၊ မင်း၏ ပရိသတ်နှင့်။ သဒ္ဓိ'ယေဝ၊ အတူသာလျှင်။ အာဂတော၊ လာ၏။ ဣတိ၊ ဤအနက် သည်။ ပညာယတိယထာ၊ ထင်ရှားသကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ ဣဒမ္ပိ၊ ဤစိတ်သည်လည်း။ ပရောပဏ္ဏာသ[2] ကုသလဓမ္မေဟိ၊ ငါးဆယ်ကျော် ကုသိုလ် တရားတို့နှင့်။ သဒ္ဓိ'ယေဝ၊ အတူသာလျှင်။ ဥပ္ပန္နံ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ။ ဝေဒီတဗ္ဗံ၊ ၏။ ပန၊ ဆက်။ (တစ်နည်း) ပန၊ ထိုသို့ ငါးဆယ်ကျော်၊ ကုသိုလ် စေတသိက်တို့နှင့် အတူဖြစ်ပါသော်လည်း။ ပုဗ္ဗင်္ဂမဋ္ဌေန၊ ရှေ့သွား ခေါင်းဆောင်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်။ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိဧွေဝ စိတ္တံဥပ္ပန္နံ ဟောတိ–ဟူ၍သာ။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

ဟိ၊ချဲ့။ လောကိယမ္ပေ၊ ဟောထိုက်သော လောကီတရား သို့။ ပတ္တာ၊ ဒေသနာတော် အစဉ်အားဖြင့် ရောက်၍။ ဝါ၊ ရောက်လတ်သော်။ စိတ္တံ၊ စိတ်သည်။ ဧဇ္ဇက၊ အကြီးအကဲသည်။ စိတ္တံ။ ဓုရံ၊ ပဓာနသည်။ စိတ္တံ။ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ၊ ရှေ့သွား ခေါင်းဆောင်သည်။ ဟောတိ၊ လော်ကုတ္တရမ္ပေ၊ ဟောထိုက်သော လော်ကုတ္တရာ တရားသို့။ ပတ္တာ၊ ၍။ ဝါ၊ သော်။ ပညာ၊ သည်။ ဧဇ္ဇိကာ၊ သည်။ ပညာ။ ဓုရာသည်။ ပညာ။ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တေနေဝ၊ ထို့ကြောင့်ပင်။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဝိနယပရိယာယ်၊ ဝိနည်းဒေသနာတော်သို့။ [ဝိနည်းဒေသနာတော်သည် လောကီဒေသနာတော်တည်း။] ပတ္တာ၊ ဒေသနာတော် အစဉ်အားဖြင့် ရောက်၍။ ဝါ၊ သော်။ ပဌံ၊ ပြဿနာကို။ ပုစ္ဆန္တော၊ မေးတော်မူလတ်သော်။ ကိ'ဖသော၊ အဘယ်ဖဿ ရှိသည်။ အသိ၊ ဖြစ်သနည်း။ ကိ'စေတနော၊ အဘယ်ဝေဒနာရှိသည်။ အသိ၊ နည်း။ ကိ' သညော၊ အဘယ်သညာ ရှိသည်။ အသိ၊ နည်း။ ကိ'စေတနော၊

ဟုပင် ထင်သည်၊ လွန်ဦးခေါင်းသည် ပဓာနဖြစ်၏၊ ဦးခေါင်းပြတ်လျှင် သေ၏။ ထိုကြောင့် ပဓာနတရားကိုလည်း ဦးခေါင်းနှင့် တူသောကြောင့် ရူပကအလက်ာနည်းအားဖြင့် သိသဟု ဆိုထားသည်ဟု ကြေပါ။

၁။ ပရောပဏ္ဏာသ။ ။ ပဏ္ဏာသတော–ငါးဆယ်ထက်၊ ပရာ–အလွန်ဖြစ်သော တရားတို့တည်း၊ ပရောပဏ္ဏာသ–ငါးဆယ်ထက် အလွန်ဖြစ်သော တရား၊ ပရပဏ္ဏာ်သဟု ဖြစ်ပြီးနောက် ပရောသဟသ်ကဲ့သို့ ပြီးစေ။ [၅၀–ကျော် တရားဟူသည် နောက်ခ္ခ်လာမည့် ဖဿော ဟောတိ ဝေဒနာ ဟောတိ–စသော တရားတို့တည်း။ သင်္ကြိုဟ်ခ္ခ် လာသော ၅၀–ကျော် မဟုတ်။]

အဘယ်စေတနာ ရှိသည်။ အသိ၊ နည်း။ ဣတိ၊ သို့။ အပုစ္ဆိတွေ၀၊ မေးတော်မမူဘဲ။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်း။ တွဲ၊ သည်။ ကိ စိတ္တော၊ အဘယ်စိတ်ရှိသည်။ အသိ၊ နည်း။ ဣတိ၊ သို့။ စိတ္တမေ၀၊ စိတ်ကိုသာ။ ဓုရ်၊ ပဓာနကို။ ကတ္တာ။ ပုစ္ဆတိ၊ မေးတော်မူ၏။ ဘဂ၀ါ၊ မြတ်စွာဘုရား။ အဟံ တပည့်တော်သည်။ အထေယျ စိတ္တော၊ ထေယျ စိတ်မရှိပါ။ (ခိုးသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ စိတ်မရှိပါ။) ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တော၊ လျှောက်အပ်သော်။ အနာပတ္တိ အထေယျဖဿသဿာတိ အာဒိနိ၊ အနာပတ္တိ၊ အထေယျဖဿသ–အစရှိသော စကားတော်တို့ကို။ အ ၀တ္ထာ၀၊ မိန့်တော်မမူဘဲပင်။ အနာပတ္တိ ဘိက္ခု အထေယျစိတ္တသာတိ၊ အနာပတ္တိ။ပ။ စိတ္တသ–ဟူ၍။ ၀ဒတိ၊ မိန့်တော်မူ၏။

စ၊ ဆက်။ ကေ၀လံ၊ အခြား ဒေသနာတော်မဖက် သက်သက်။ ဝိနယပရိယာ–ယံ၊ ဝိနည်းဒေသနာတော်ကို။ ဒေသေန္တော၊ ဟောတော်မူလတ်သော်။ စိတ္တမေ၀၊ စိတ်ကိုသာ။ ဓုရံ၊ ပဓာနကို။ ကတ္တာ။ ဒေသေတိ၊ ဟောတော်မူသည်ကား။ နု၊ မဟုတ်သေး။ အပရမ္ပိ၊ ဝိနည်း ဒေသနာတော်မှ အခြားလည်း ဖြစ်သော။ လောကိယ ဒေသနံ၊ လောကီ သုတ္တန်ဒေသနာတော်ကို။ ဒေသေန္တော၊ သော်။ စိတ္တမေ၀၊ ကိုသာ။ ဓုရံ ကတ္တာ။ ဒေသေတိ၊ ဟောတော်မူ၏။ ယထာဟ၊ အဘယ်ကဲ့သို့ ဟောတော်မူသနည်း။ ယေကေစိ။ပ။ အနု၀ဿုတံ ဟောတိတိ၊ ဟူ၍၊ အာဟ၊ ပြီ။ (တစ်နည်း) ယထာ ယေန ပကာရေန၊ အကြောင်း အပြားအားဖြင့်။ လောကိယဒေသနံ၊ ကို။ ဒေသန္တော၊ သော်။ စိတ္တမေ၀၊ ကိုသာ။ ဓုရံ၊ ပဓာနကို။ ကတ္တာ။ ဒေသေတိ၊ ဟောတော်မူ၏။ တထာ တေန ပကာရေန၊ ထို အပြားအားဖြင့်။ ယေကေစိ။ပ။ အနု၀ဿုတံ၊ ဟောတိတိ၊ ယေကေစိ။ပ။ အနု၀ဿုတံ ဟောတိ–ဟူ၍။ အာဟ၊ ပြီ။ ဘိက္ခေ၀၊ တို့။ အကုသလာ[1] ၊ အကုသိုလ် ဖြစ်ကုန်သော။ အကုသလဘာဂိယာ၊ အကုသိုလ်၏ အဖို့ရှိကုန်သော။ အကုသလပက္ခိကာ၊ အကုသိုလ်၏ အသင်းအပင်း၌ ဖြစ်ကုန်သော။ (အကုသိုလ်ဘက်သား ဖြစ်ကုန်သော။) ယေကေစိ ဓမ္မာ၊ အမှတ်မရှိ အလုံးစုံသော အကြောင် တရားတို့သည်။ (သန္ဓိ။) သဗ္ဗေ၊

၁။ အကုသလာ–စသည်။　　။ အကုသလာဖြင့် အကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ် အားလုံးကို ပြ၏။ အကုသလဘာဂိယာဖြင့် အကုသိုလ် အဖို့ရှိသော (သာ၀ဇ္ဇဒုက္ခ၀ိပါက အဖို့ရှိသော) ရာဂ–စသော စေတနာ် အကုသိုလ်တရားတို့ကို ပြ၏။ အကုသလပက္ခိကာဖြင့် မိမိတို့က စေတနာ်သာ၀ဇ္ဇမမူ–မဟုတ်ကြသော်လည်း အကုသိုလ်စိတ်၌ ယှဉ်ဖိုက် အကုသိုလ်ဘက်၌ ပါ၀င်ရသော ဖဿ–စသောတရားတို့ကို ပြသည်။

ကုန်သော။ တေ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ၊ စိတ်သာလျှင် ရှေ့သွား ခေါင်းဆောင် ရှိကုန်၏။[1] မနော၊ စိတ်သည်။ တေသံ ဓမ္မာနံ၊ ထို တရားတို့၏။ ပဌမံ၊ ပထမ ကဲ့သို့။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။]

ဓမ္မာ၊ စေတသိက် ခန္ဓာတရား ၃–ပါးတို့သည်။ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ၊ စိတ်သာလျှင် ရှေ့သွား ခေါင်းဆောင် ရှိကြကုန်၏။ မနောသေဋ္ဌာ[2] ၊ စိတ်သာလျှင် အမြတ်ဆုံး ရှိကြကုန်၏။ (တစ်နည်း)မနောဇေဋ္ဌာ၊ စိတ်သာလျှင် အကြီးအကဲရှိကြကုန်၏။ မနောမယာ၊ စိတ်ကြောင့် ပြီးစီးကြရကုန်၏။ ပဒုဋ္ဌေန၊ အဘိဓ္ဓာ–အစရှိသော အပြစ်တို့သည် ဖျက်ဆီးအပ်သော။ မနံသာ၊ စိတ်ဖြင့်။ စေ ဘာသတိ ဝါ၊ အကယ်၍ မှုလည်း ပြောဆိုအုံ့။ စေ ကရောတိ ဝါ၊ အကယ်၍မှုလည်း ပြုလုပ်အုံ့။ [အဝုတ္တဝိကပ္ပနတ္ထ ဝါ–သဒ္ဒါကြောင့် "စေ စိန္တေတိ ဝါ၊ အကယ်၍ မှုလည်း ကြံစည်အုံ့"ဟု ထည့်။] တတော၊ ထိုသို့ ပြော ပြု ကြံခြင်းကြောင့်။ နံ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သို့။ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခသည်။ အန္ဝေတိ၊ အစဉ်လိုက်၏။ (ကိမိဝ၊ အဘယ်ကဲ့သို့နည်း။) ဝဟတော၊ ဝန်ဆောင် နွားလား၏။ ပဒံ၊ ခြေသို့။ စက္ကံ၊ လှည်းဘီးသည်။ အန္ဝေတိ ဣဝ၊ အစဉ်လိုက်သကဲ့သို့တည်း။

ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ၊ ကုန်၏။ မနောသေဋ္ဌာ (မနောဇေဋ္ဌာ)၊ ကုန်၏။ မနောမယာ၊ စိတ်ကြောင့် ပြီးစီးကြရကုန်၏။ ပသန္နေန၊ အနုဘိဓ္ဓာ အစရှိသော ဂုဏ်တို့ကြောင့် ကြည်လင်သော။ မနသာ၊ ဖြင့်။ စေ ဘာသတိ ဝါ၊ အကယ်၍မှုလည်း ဝစီသုစရိုက် ၄–ပါးကို ပြောဆိုအုံ့။ စေကရောတိ ဝါ၊ အကယ်၍မှုလည်း ကာယသုစရိုက် ၃–ပါးကို ပြုလုပ်အုံ့။ စေ စိန္တေတိ ဝါ၊ အကယ်၍ မှုလည်း မနောသုစရိုက် ၃–ပါးကို ကြံစည်အုံ့။ တတော၊ ထိုသို့ ပြောပြု

---

[1] **မနော ပဌမံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။** ။ စိတ်နှင့် စေတသိက်တို့သည် ကျေးဇူး၊ ဓကနိရောဓ–လက္ခဏာအားဖြင့် အတူဖြစ်ကြရာဝယ် အဘယ်နည်းဖြင့် စိတ်ကို ပထမဖြစ်သည် ဟု ဆိုပါသနည်းဟုမေး။ အဖြေကား–စိတ်သည် သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို သိမ်းယူ၍ အကြီးအကဲ၏ အပြစ်ဖြင့် ဖြစ်သောကြောင့် ပထမ ဖြစ်သကဲ့သို့ ထင်ရ၏။ ထို့ကြောင့် "ပဌမံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ"ဟု ဆိုပါသည်။ (တစ်နည်း) အနုဠ္ဠရသတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ရှေးရှေးစိတ်ကို ရည်ရွယ်၍ နောက်နောက်တရားတို့၏ ပထမ ဖြစ်သောကြောင့် "ပဌမံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ" ဟု ဆိုပါသည်။–ဋီကာ။

[2] **မနောသေဋ္ဌာ။** ။ဓမ္မာဒပါဠိတော်ရင်းနှင့်တကွ စာအုပ်တိုင်းပင် "မနောသေဋ္ဌာ" ဟု ရှိကြ၏။ မိမိကား "မနော ဇေဋ္ဌာ"ဟု မူလပါဠိဖြစ်ဟန်တူ၏ ဟု ထင်၏။ သို့မှအထက်၌ "စိတ္တံ ဇေဋ္ဌက်" ဟု ဆိုခဲ့သည်နှင့် လိုက်လျောမည်။ မနော+ဇေဋ္ဌော ယေသံတိ မနောဇေဋ္ဌာ–"စိတ်ဟူသော အကြီးအကဲရှိကုန်၏"ဟု ပေးပါ။ [ရူပသိद္ဓိ၌ "ဘာသတိဝါ"ဟု ဆန္ဒာနုရက္ခဏ–ဒီဃ ပုံစံထုတ်၏။]

ကြောခြင်းကြောင့်။ နံ၊ ထို ပုဂ္ဂိုလ်သို့။ သုခ၊ သည်။ အနေတိ၊ အစဉ်လိုက်၏။(ကိမိဝ–အဘယ်ကဲ့သို့နည်း။) ဆာယာ၊ အရိပ်သည်။ သရီရံ၊ ကိုယ်သို့။ (ကိုယ်၏နောက်သို့။) အနုယာယိနီ[1] ဣဝ၊ အစဉ်တစိုက် လိုက်သကဲ့သို့တည်း။

လောကော၊ သတ္တလောကကို။ စိတ္တေန[2] ၊ အဘိသင်္ခါရဝိညာဉ်ဟူသော စိတ်သည်။ ဝါ၊ တဏှာနှင့်ယှဉ်သောစိတ်သည်။ နိယတိ၊ ထိုထိုဘဝသို့ ဆောင်ပို့အပ်၏။ (လောကော၊ ကို။) စိတ္တေန၊ အဘိသင်္ခါရဝိညာဉ် ဟူသော စိတ်သည်။ ဝါ၊ တဏှာနှင့်ယှဉ်သော စိတ်သည်။ ပရိကဿတိ၊ ထိုထိုဘဝသို့ ဆွဲငင်အပ်၏။ သဗ္ဗေဝ၊ အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့သည်ပင်။ စိတ္တာဿ၊ စိတ်ဟူသော။ ကေဠံဿ၊ တစ်ခုသော တရား၏ ဝသ၊ အလိုသို့။ အန္ဓဝူ၊ အစဉ်တစိုက် လိုက်ကြရကုန်ပြီ။ [ဤလည်း သာဓက–တစ်ရပ်။–သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်၊ အဒ္ဓဝဂ်၊ စိတ္တသုတ်။]

ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ စိတ္တသံကိလေသာ၊ စိတ်၏ ညစ်နွမ်းခြင်းကြောင့်။ သတ္တာ၊ တို့သည်။ သံကိလိဿန္တိ၊ ညစ်နွမ်းကြရကုန်၏။ စိတ္တဝေါဒါနာ၊ စိတ်၏ စင်ကြယ်ခြင်းကြောင့်။ (သတ္တာ။) ဝိသုဇ္ဇန္တိ၊ စင်ကြယ်ကြရကုန်၏။ [ဤလည်း သာဓကတစ်ရပ်။–ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ပုပ္ပဝဂ်၊ ဒုတိယဂဒ္ဒုလဗဒ္ဓ–သုတ်။] ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ဣဒံ စိတ္တံ၊ ဤ ဘဝင်စိတ်သည်။ ပဘဿရံ၊ ပြိုးပြိုးပြက်ထွက်သော အရောင်ရှိသကဲ့သို့ဖြစ်၏။ [ပင်ကိုဘဝင်စိတ်၏သဘောမှာ ဖြူစင်သောကြောင့် အရောင်ထွက်သကဲ့သို့ ဖြစ်သည်–ဟူလို။] တဿ၊ ထိုစိတ်သည်လည်း။ အာဂန္တုကေဟိ၊ အာဂန္တုကဖြစ်ကုန်သော။ ဥပက္ကိလေသေဟိ၊ ရာဂ–အစရှိသော ဥပက္ကိလေသ

---

[1] **အနုယာယိနီ။**　　။ အနေတိ၌ အနု+ဣဓာတ်သည် အစဉ်လိုက်ခြင်း အနက်ကို ဟောရ၏။ အနု+ယာဓာတ်လည်း ထိုအနက်ကိုပင် ဟောရ၏ "ယာတာနုယာယိဘာဝါဟိ ဗြာဟ္မဏာ"ဟု ဝိဓုရဓာတ် ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ဥပမာ ဥပမေယျ တူအောင် "အနုယာယိနီ"ဟု ရှိသင့်မည် ထင်သည်။ ["အနုပါယိနီ" ဟု အဋ္ဌကထာ စာအုပ်တို့၌ ရှိ၏။ ဥပါယိ၌ ဥပ–ရှေးရှိသော ဣဓာတ်၊ ဏိပစ္စည်းတည်း။ ဥပေတိကဲ့သို့ ကပ်ရောက်ခြင်း အနက်ဟောတည်း။ အနုရှေးရှိ ပြန်သောကြောင့် အနုပါယိနီ၊ အစဉ်ကပ်၍ လိုက်ပါနေတတ်၏–ဟု ဟေး။ "အနုပါယိနီ၊ ဖယ်ခွာ၍မသွား"ဟူသော မူကွဲလည်းကောင်း သကဲ့သို့ ထင်၏။]

[2] **စိတ္တေန နိယတိ။**　　။ "တစ်ဘဝမှ တစ်ဘဝသို့ ဆောင်ယူတတ်သော စိတ်" ဟူသည် ပုညာဘိ,သင်္ခါရ–စသည်၌ အဘိသင်္ခါရ–ဟု ခေါ်အပ်သော ကံနှင့်ယှဉ်သော စိတ်တည်း။ ထို့ကြောင့် "အဘိသင်္ခါရဝိညာဏ် သန္ဓာယာဟ" ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။ တစ်နည်း–တဏှာကို "ဘဝနေတ္တိ–ထိုထိုတဝသို့ ဆောင်တတ်သောကြိုး"ဟု ခေါ်ရကား "စိတ္တေန"အရ တဏှာနှင့်ယှဉ်သော စိတ်ကို ယူစေလို၍ ဋီကာ၌ "တဏှာသမ္ပယုတ္တံဝါ" ဟု တစ်နည်းဖွင့်သည်။ [ပရိကဿတိ၌ ကဿဓာတ်သည် "ကမုန–ဆွဲဝင်ခြင်း"အနက်ကို ဟော၏။ ကံဟောဖြစ်သောကြောင့် ယပစ္စည်း အကျေကြေပါ။ ထိုသို့ မဟုတ်လျှင် "ကဿတိ"ဟု ရှိရလိမ့်မည်။]

တရားတို့ကြောင့်။ ဥပက္ကိလိဋ္ဌံ၊ ညစ်နွမ်းရ၏။ [ဤလည်း သာဓကတစ်ရပ်။–ဧက အဂုံတို့ရှိ၊ ပဏိဟိတအစ္ဆဝဂ်၊ နဝမ–သုတ်။]

ဂဟပတိ၊ အိမ်ရှင် သူကြွယ်။ စိတ္တေ၊ စိတ်ကို။ အရက္ခိတေ၊ သတိဖြင့် အနုနယ ပဋိဃ–အစရှိသည်တို့မှ မစောင့်ရှောက်အပ်သော်။ ကာယကမ္မမ္မိ၊ ကာယကံသည်လည်း။ ဝါ၊ ကိုလည်း။ အရက္ခိတံ၊ မစောင့်ရှောက်အပ်တော့သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ပ။ မနောကမ္မမ္မိ၊ သည်လည်း။ ဝါ၊ ကိုလည်း။ အရက္ခိတံ ဟောတိ၊ ဂဟပတိ။ စိတ္တေ၊ ကို။ ရက္ခိတေ၊ သတိဖြင့် အနုနယ ပဋိဃ–အစရှိသည်တို့မှ စောင့်ရှောက်အပ်သော်။ ကာယကမ္မမ္မိ၊ သည်လည်း။ ဝါ၊ ကိုလည်း။ ရက္ခိတံ၊ စောင့်ရှောက်အပ်သည်။ ဟောတိ။ပ။ မနောကမ္မမ္မိ ရက္ခိတံ ဟောတိ၊ ဂဟပတိ။ စိတ္တေ၊ သည်။ ဗျာပန္နေ၊ ရာဂ–အစရှိသည်တို့ကြောင့် ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်လတ်သော်၊ ကာယကမ္မမ္မိ၊ သည်လည်း။ ဗျာပန္နံ၊ ရာဂ–အစရှိသည်တို့ကြောင့် ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်သည်။ ဟောတိ။ပ။ မနောကမ္မမ္မိ ဗျာပန္နံ ဟောတိ၊ ဂဟပတိ။ စိတ္တေ၊ သည်။ အဗျာပန္နေ၊ ရာဂ– အစရှိသည် တို့ကြောင့် ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ မရောက်လတ်သော်။ ကာယကမ္မမ္မိ၊ သည်လည်း။ အဗျာပန္နံ၊ ရာဂ–အစရှိသည်တို့ကြောင့် ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ မရောက်သည်။ ဟောတိ။ပ။ မနောကမ္မမ္မိ အဗျာပန္နံ ဟောတိ၊ ဂဟပတိ။ စိတ္တေ၊ ကို။ အဝဿုတေ၊ ရာဂ–အစရှိသည်တို့သည် စိုစွတ်အပ်သော်။ ကာယကမ္မမ္မိ။ အဝဿုတံ၊ ရာဂ–အစရှိသည်တို့သည် စိုစွတ်အပ်သည်။ ဟောတိ။ပ။ မနောကမ္မမ္မိ အဝဿုတံ ဟောတိ၊ ဂဟပတိ။ စိတ္တေ၊ ကို။ အနဝဿုတေ၊ ရာဂ–အစရှိသည်တို့သည် မစိုစွတ်အပ်သော်။ ကာယကမ္မမ္မိ။ အနဝဿုတံ ရာဂအစရှိသည်တို့သည် မစိုစွတ်အပ်သည်။ ဟောတိ။ပ။ မနောကမ္မမ္မိအနဝဿုတံ ဟောတိ။ [ဤလည်းသာဓက တစ်ရပ်။–တိကအဂုံတို့ရှိ၊ သမ္ဘောဝဂ်၊ အရက္ခိတ–သုတ်။]

ဒေ၀၊ သို့။ လောကိယခမ္ဘံ။ပ။ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပန၊ ဆက်။ ဣမေသု သုတ္တေသု၊ ဤသုတ်တို့တွင်။ (ပြခဲ့ပြီးသော သာဓက ၇–သုတ်တို့တွင်။) ကေ ဝါ၊ တစ်သုတ်ကိုသော် လည်းကောင်း။ ဒွေ ဝါ၊ ၂–သုတ် တို့ကိုသော် လည်းကောင်း။ အဂ္ဂဟေတွာ၊ မယူမူ၍။ သုတ္တာနုရက္ခဏတ္ထာယ[1] ၊ သုတ်အချင်းချင်း စောင့်ရှောက်

---

[1] **သုတ္တာနုရက္ခဏတ္ထာယ။** ။ စိတ္တသော ပုဗ္ဗဂ်မဘာဝသာဓနေ(၆) အညမညံ ဗလာဓာန ဝေသေန (သုတ်အချင်းချင်း အားထားရခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) သုတ္တာနုရက္ခဏ၊ တစ်သုတ်တည်းပြ လျှင် အားမရှိသေး၊ သုတ်များစွာ ထုတ်ပြမှ အားရှိ၏။ ထိုသို့ အားရှိသောကြောင့် သုတ် တစ်မျိုး ကိုအခြားသုတ်များက ပရဝါဒီတို့မဖျက်နိုင်ပေအောင် စောင့်ရှောက်ရာရောက်သည်။ အခြား တစ်နည်းကို ဌီကာမှာရှုပါ။ [ဗလာဓာနဝေသနာတိ ဗလသော အာဓာနဝေသန၊ ဝိဓာနဝေသန ဝါ။ –မဒု။]

ခြင်း အကျိုးငှာ။ ဝါ၊ သုတ်ကို မယျောက်ပျက်အောင် စောင့်ရှောက်ခြင်း အကျိုးငှာ။ သဗ္ဗာနိပိ၊ အလုံးစုံသော သုတ်တို့ကိုလည်း။ ဂဟိတာနိ၊ ယူအပ်ကုန်ပြီ။ ဣတိ။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ သိထိုက်ကုန်၏။

ပန၊ ကား။ လောကုတ္တရမဂ္ဂံ၊ ကောကုတ္တရာ တရားကို။ ပုစ္ဆေ၊ မေးတော်မူလတ်သော်၊ ကရတဖသဿ၊ အဘယ်ဖသ္သကို။ အဓိဂတော၊ ရသည်။ အသိ၊ ဖြစ်သနည်း။ ပ။ ကတရစိတ္တံ၊ အဘယ်စိတ်ကို။ အဓိဂတော၊ ရသည်။ အသိ၊ ဖြစ်သနည်း။ ဣတိ၊ သို့။ အပုစ္ဆိတ္တာ၊ မေးတော်မမူဘဲ။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်း။ တွံ၊ သည်။ ကတရပညံ၊ အဘယ်ပညာကို။ အဓိဂတော၊ ရသည်။ အသိ၊ ဖြစ်သနည်း။ ပဌမံ၊ ရှေးဦးစွာသော။ မဂ္ဂပညံ၊ မဂ်ပညာကို။ (အဓိဂတော) ကိ၊ ရသလော။ ဥဒါဟု၊ သို့မဟုတ်။ ဒုတိယံ၊ ၂–ခုမြောက်သော။ မဂ္ဂပညံ၊ ကို။ အဓိဂတော ကိ၊ ရသလော ။ပ။ စတုတ္ထံ၊ ၄–ခုမြောက်သော။ မဂ္ဂပညံ၊ ကို။ အဓိဂတော ကိ၊ ရသလော။ ဣတိ၊ သို့။ ပညံ၊ ကို။ ဇေဋ္ဌိကံ၊ အကြီးအကဲ ကို။ ပညံ၊ ကို။ ဓုရံ၊ ပဓာန ကို။ ကတ္တာ၊ ၍။ ပုစ္ဆတိ၊ မေးတော်မူ၏။ ပညုတ္တရာ၊ လွန်ကဲသော ပညာရှိကုန်သော။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ ကုသလာ ဓမ္မာ၊ ကုသိုလ် တရားတို့သည်။ နု ပရိဟာယန္တိ၊ မဆုတ်ယုတ်ကုန်။ –[အဌက–အဂုတ္တိရ်၊ သတိဝဂ်၊ မူလက–သုတ်၊] ပညာပန၊ ပညာသည်ကား။ ကိမတ္ထိယာ၊ အဘယ်အကျိုး ရှိသနည်း။ (ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ ပညာ၊ ပညာသည်။ အဘိညတ္ထာ၊ ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိခြင်းအကျိုးရှိသည်။ ပရိညတ္ထာ၊ ပိုင်းခြား၍ သိခြင်းအကျိုးရှိသည်။ ပဟာနတ္ထာ၊ ပယ်ခြင်း အကျိုးရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။ ဤသို့ အဖြေဝါကျတည်ပါ။) [ဤလည်း သာဓက တစ်ရပ်။ –မူလပဏ္ဏာ၊ စူဠယမကဝဂ်၊ မဟာဝေဒလ္လ–သုတ်ပါဠိတော်။]

ပန၊ ဆက်။ ဇေ္ဌ၊ ဤလောကုတ္တရာ ဒေသနာဝယ် ပညာပဓာန၏ အဖြစ်၌။ (သုတ္တာနိ ဒဠ္ဍဗ္ဗာနိ–၌စပ်။) ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ပညဝတော၊ ပညာရှိသော။ အရိယသာဝကဿ၊ အရိယာ သာဝက၏။ တဒန္တရယာ၊ ထိုပညာသို့ အစဉ်လိုက်သော။ သဒ္ဓာ၊ သဒ္ဓာသည်။ ကဏ္ဌာတိ၊ ကောင်းစွာတည်၏။ တဒန္တရယ်၊ ထိုပညာသို့ အစဉ်လိုက်သော။ ဝီရိယ်၊ သည်။ သဏ္ဌာတိ။ တဒန္တရယာ၊ ဧကာ။ သတိ၊ သည်။ သဏ္ဌာတိ။ တဒန္တရေယာ၊ ထိုပညာသို့ အစဉ်လိုက်သော။ သမာဓိ၊ သည်။ သဏ္ဌာတိ၊ ၏။ ဣတိ ဧဝမာဒီနိ၊ ဤသို့ အစရှိကုန်သော။ သုတ္တာနိ၊ တို့ကို။ ဒဠ္ဍဗ္ဗာနိ။ ဣတိ၊ သို့။ လောကုတ္တရမဂ္ဂံ၊ သို့။ ပတ္တာ၊ ၍။ ဝါ၊ သော်။ ပညာ၊ သည်။

ဇေဋ္ဌိကာ၊ သည်။ ဟောတိ။ပ။ ပညာ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဟောတိ၊ ဣတိ ဝေဒီတဗ္ဗာ။ ပန၊ ဆက်။ အယံ၊ ဤကာမာဝစရ် ကုသလ် စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံဟောတိ–ဟူသော ဒေသနာ သည်။ လောကိယဒေသနာ၊ လောကီ ဒေသနာတည်း။ (လောကီကာမာဝစရ စိတ်ကို ပြသော ဒေသနာတည်း။) တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ လောကီဒေသနာတော်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) စိတ္တံ၊ ကို။ ဓုရ်၊ ပဓာနကို။ ကတ္မာ။ ဒေသေန္တော၊ ဟောတော်မူလိုသည်။ (ဟုတ္မာ၊ ၍။) စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတီတိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ဟောတော်မူပြီ။

[စိတ္တံဥပ္ပန္နံ ဟောတိ–ဟူသော ပါဠိတော်ကို ဖွင့်ပြပြီး၍ သောမနဿ သဟဂတံ–ဟူသော ပါဠိတော်ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် သောမနဿသဟဂတံ စသည်မိန့်။]

သောမနဿသဟဂတန္တိ၊ ကား။[1] သာတ။ပ။ သခ်ါတေန၊ သာယာအပ်သော ချိုမြိန် ကောင်းမြတ်သော အရသာနှင့်တူသော ခံစားတတ်သောတရားဟု ဆိုအပ်သော။ သောမနဿေန၊ သောမနဿနှင့်။ သဟ၊ တကွ။ ကေဟဘဒါဒိဘာဝံ[2] ၊ ကေဟဘာဒ–အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်သို့။ ဂတံ၊ ရောက်သော။ ပန၊ ဆက်။ ["အဘိဓာနတ္ထ ဝစနတ္ထမှ တစ်ပါး အတ္ထုဒ္ဒါရကို ဆိုဦးအုံ့" ဟု ရှေးနိသယ–၌ ပေး၏။] အယံ သဟဂတသဒ္ဒေါ၊ ဤ သဟဂတ–သဒ္ဒါသည်။ ဝါ၊ ကို။ တဇ္ဇာ၀ေ၊ တဇ္ဇော အနုက်လည်းကောင်း။ ဝေါကိဏ္ဏေ၊ ရောပြွမ်းဟူသော အနုက်လည်းကောင်း။ နိသယေ၊

၁။ သာတ။ပ။ဂတံ။ ။ "သဟ+ဂတံ သဟဂတံ၊ သောမနဿေန+ သဟဂတံ သောမနဿသဟဂတံ"ဟု သမာသ်တွဲပါ။ ဂတံ၏ဂ်ကို "ကေဟဘဒါဒိဘာဝံ" ဟုထည့်သည်။ သောမနဿေနကို "သာတမဓုရဝေဒယိတ သခ်ါတေန"ဟု ဝိသေသန ထည့်၍ဖွင့်သည်။ "သာတ–သာယာအပ်"ဟူသည် သောမနဿ ဝေဒနာ၏ သဘောတည်း။ "မဓုရ" ကား သောမနဿ၏ သာယာအပ်ပုံ သာယာစရာ ကောင်းပုံကို ဥပမာပြသော စကားတည်း။ မဓုရ–သဒ္ဒါ၏ မုချတ္ထမှာ သာယာအပ်သော အရသာတည်း။ မဓုရံဝိယာတိ မဓုရံ–ချိုဆိမ့်သော အရသာနှင့် တူသော ဝေဒနာ။"ဝေဒယိတ" သဒ္ဒါကား ဝေဒနာ၏ ပရိယာယ်တည်း။ [နိပ္ပရိယာယေန မဓုရသဒ္ဒေါ ရသဝုသေသပရိယာယော၊ ဣဋ္ဌဘာ၀သာမညေန ဣဋ္ဌဥပစာရေန ဝုတ္တောတိ အာဟ–မဓုရံ ဝိယာတိ။ –အနု။... မဓုရနှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်ကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ၊ မဇ္ဈာဒီတောရော–သုတ်၌ရှုပါ။]

၂။ ကေဟဘဒါဒိဘာ၀ံ။ ။ "ကေဟ+ဥပ္ပာဒေါ+ယသ စိတ္တာသာတိ ကေဟဘံ" "ကေဟဘံ+အာဒိ ယသ္မာတိ ကေဟဘဒါဒိ" စိတ်ပင်တည်း။ အာဒိဖြင့် ကေနိရောဓ၊ ကေ ဝတ္ထုကတို့ကို ယူ။ ကေဟဘဒါဒိနော+ဘာ၀ေါ ကေဟဘဒါဒိဘာ၀ေါ။ ကေဟဘ–အစရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသည် အတူတကွ ဖြစ်ခြင်း၊ ချုပ်ခြင်း။ တူသော အာရုံ၊ တူသောဝတ္ထု ရှိခြင်းတည်း။

အခြေခံ မှီရာဟူသော အနက် လည်းကောင်း။ အာရမ္မဏော၊ အာရုံဟူသော အနက်လည်းကောင်း။ သံသဋ္ဌေ၊ ရောနှော ဟူသော အနက် လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေသု အတ္ထေသု၊ တို့၌။ ဒီသတိ။ တတ္ထ၊ ထို ၅-ပါးသော အနက်တို့တွင်။ ပေါနဿဝိကာ[2] ၊ တစ်ဖန် ဘဝသစ်ကို ပြုခြင်းအလေ့ရှိသော။ နန္ဒီရာဂသဟဂတာ၊ နှစ်သက်တတ် တပ်မက်တတ်သည် အဖြစ်နှင့်တကွ ဖြစ်သော။ ယာယံ တဏှာ၊ အကြင် တဏှာသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣတိ(ဧတ္ထ)၊ ဤ ပါဠိရပ်၌။ (သစ္စဝိဘင်း ပါဠိတော်-စသည်၌။) တဗ္ဘာဝေ၊ တဗ္ဘော အနက်၌။ ဝါ၊ ထို နန္ဒီရာဂ-ဟူသော ရှေးပုဒ်၏ အနက်၌။ (သဟဂတသဒ္ဒေါ၊ ကို) ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ နန္ဒီရာဂ ဘူတာ၊ နှစ်သက်တတ် တပ်မက်တတ်သည် ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ (ယာယံ တဏှာ အတ္ထိ။) ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။ ["နန္ဒီရာဂ ဘူတာတိ စသေ အတ္ထော"ဟု ဋီကာလည်း ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ဤပါဠိသည် အဓိပ္ပာယ်ပြောဆရာတို့ ဋီကာမှ ယူထား အပ်သောပါဠိ ဟု ထင်၏။]

၁။ **ပေါနဿဝိကာ**။　　။ သဏ္ဌာန်၌ "ပုနရ်" ပုဒ်သည် ပါဠိ၌ "ပုန" ဟု ဖြစ်၏။ နောက်ပုဒ်နှင့်တွဲသောအခါ ယောက်သော(ရ်) အစား ဒွေဘော်လာ၍ "ပုနဿ"ဟု ဖြစ်၏။ ["ပုနပ္ပုနံ" စသည်ကဲ့သို့တည်း။] "ပုနဿဝကရဏ"ဟု ဆိုလိုလျက် "ကရဏ"ဟူသော နောက်ပုဒ်ကိုချေ။ "ပုနဿဝံ၊ တစ်ဖန် ဘဝကို ပြုခြင်းဟူသော+သီလံ၊ တေသံ ပေါနဿဝိကာ"ဟု တသီလ-အနက်၌ တဒ္ဓိတ် ဏိက-ပစ္စည်းသက်။ {ပုနဿဝကရဏံ ပုနဿဝေါ၊ ပုနဿဝေါ+သီလံ အသေတိ ပေါနဿဝိကာ။-သစ္စာဝိဘင်း အဋ္ဌကထာ။ မဓု၌ "ပုနဿဝံ+ကရောတိတိ ပေါနဿဝိကာ"ဟု ကရောတိ တဒ္ဓိတ်ပြုသည်ကို စဉ်းစားပါ။

တစ်နည်း။　　။ ပုနော ဘဝေါ၊ တစ်ဖန်ဘဝ-ဘဝသစ်။ မနောသမ္ဘဝေါ ပုဒ်၌ မနော ကဲ့သို့ "ပုနော"ဟု သြကာရန္တလည်း ရှိ၏။ ဤအလို နောက်ပုဒ်၌ ဒွေဘော်မရောက်ရ။ "ပုနောဘဝေါ-သီလံ+ဧတေသံတေ ပေါနောဘဝိကာ"ဟု ဖြစ်၏။ ဩတ္တရပဒလောပ် ကတ္တာ ပုနဿဝကရဏံ ပုနောဘဝေါတေ အာဟ၊မနောသမ္ဘဝေါတေ ဧတ္ထ မနော ဝိယ စဝုရိမပဒသ သြကာရန္တတာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။-သစ္စဝိဘင်း မူလဋီကာ။ ..."မနာဒျာ ပါဒိနမောမယေစ"ဟူသော မောဂ္ဂလန် ၃-၅၉-သုတ်ဖြင့် ပုန၏ အ-ကို သြပြု။]

၂။ **နန္ဒီရာဂသဟဂတာ**။　　။ ယာယံ တဏှာနှင့် အရတူသောကြောင့် နန္ဒီရာဂ သဟဂတာ၌ နန္ဒီရာဂ-မည်သော တဏှာပင်ရ၏။ သဟဂတအတွက်ကား အနက်သီးခြား မရှိ။ ထို့ကြောင့် ဤ သဟဂတကို "တဗ္ဘာဝအနက်၌ သိထိုက်၏"ဟု ဆိုသည်။ တသေ၊ ထိုနန္ဒီရာဂ-သဒ္ဒါ၏+ဘာဝေါ၊ အနက်တည်း။ တဗ္ဘဝေါ၊ နက်။ "နန္ဒတိ၊ အာရုံကို နှစ်သက်တတ်၏။ ဣတိ နန္ဒီ။ ရဇ္ဇတိ၊ တပ်မက်တတ်၏။ ဣတိ ရာဂေါ။ နန္ဒီဘူတော+ရာဂေါတိ နန္ဒီရာဂေါ"ဟု ဋီကာ၌ပြု၏။ နန္ဒီ၌ မဒ္ဒေရသ။ သဟဂတအတွက် အနက်သီးခြား ၅-ပုံကို ဋီကာ၌ ကြည့်ပါဦး။

ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ကောသဇ္ဇသဟဂတာ၊ ကောသဇ္ဇနှင့် တကွဖြစ်သော။ (ကောသဇ္ဇနှင့် ရောပြွမ်းသော။) ကောသဇ္ဇသမ္ပယုတ္တာ၊ ကောသဇ္ဇနှင့် ယှဉ်သော။ ယာ။ အယံ ဝိမံသာ၊ အကြင် ပညာသည်။ အတ္ထိ။ ဣတိ ဇဿ၊ ၏။ဝေါကိဏ္ဏော[1] ရောပြွမ်း ဟူသော အနက်၏။ (သဟဂတသဒ္ဒေါ) ဝေဒိတဗ္ဗော။ အန္ဓ ရန္ဓ ရာ၊ အကြား အကြား၏။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေန၊ သော။ ကောသဇ္ဇေန၊ ကောသဇ္ဇနှင့်။ (ပျင်းရိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ထိန မိဒ္ဓ ပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်နှင့်။) ဝေါကိဏ္ဏာ၊ ရောပြွမ်းသော။ (ယာ အယံ ဝိမံသာ အတ္ထိ။) ဣတိ အယံ၊ ကား။ ဇဿ၊ ဤ ယာယံ ဘိက္ခဝေ–အစရှိသော ပါဠိ၏။ အတ္ထော၊ တည်း။ [မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ပါသာဒ ကမ္မ နဝဂ်၊ ဝိဘင်္ဂ–သုတ်။] အဒ္ဓိကသညာ သဟဂတံ၊ အဒ္ဓိက သညာနှင့် တကွဖြစ်သော။ (အဒ္ဓိကသညာကို မှီသော။) သတိသမ္ဘောဇ္ဈင်္ဂံ၊ကို။ ဘာဝေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။ ဣတိ(ဇဿ)၊ ၏။ နိဿယေ[2] ၊ အခြေခံမှီရာ ဟူသော အနက်၏။ (သဟဂတသဒ္ဒေါ) ဝေဒိတဗ္ဗော။ အဒ္ဓိကသည်၊ ကို။ နိဿာယ၊ မှီ၍။ (အခြေကံပြု၍။) အဒ္ဓိကသည်၊ ကို။ ဘာဝေတွာ၊ ဖြစ်စေ၍ ပဋိလဒ္ဓံ၊ ရအပ်သော။ (သတိသမ္ဘောဇ္ဈင်္ဂ၊ ကို၊ ဘာဝေတိ၊ ၏။)ဣတိ အတ္ထော၊ အနက်။–[မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်၊ အာနာပါနဝဂ်၊ အဒ္ဓိက မဟာပဋလ–သုတ်။]

ရူပသဟဂတာနံ ဝါ၊ ပထဝီကသိုဏ်း အစရှိသော ရုပ်အာရုံနှင့် တကွ ဖြစ်သည်မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ အရူပ သဟဂတာနံ ဝါ၊ ရုပ် မဟုတ်သော အာကာသ–အစရှိသော အာရုံနှင့်တကွ ဖြစ်သည်မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ သမာပတ္တိနံ၊ ရူပဈာန် အရူပဈာန် သမာပတ်တို့ကို။ လာဘီ၊ ရခြင်းရှိသည်။ ဟောတိ။ ဣတိ (ဇဿ)၊ ၏။ အာရမ္မဏော[3]၊ အာရုံဟူသော အနက်၏။ (သဟဂတသဒ္ဒေါ။) ဝေဒိ

၁။ ဝေါကိဏ္ဏော။ ။ ပညာ ဟူသည် ကုသိုလ်အဈာနတ တရားတည်း။ ကောသဇ္ဇ ဟူသည်ကား ထိန မိဒ္ဓပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပာဒ်တည်း။ ထို့ကြောင့် ထိုတရား ၂–မျိုးသည် အတူတကွ (သမ္ပယုတ္တ) မဖြစ်နိုင်ရကား ဝိမံသာ(ပညာ)ဖြစ်ခြင်း၏ အကြားအကြား၏ ကောသဇ္ဇ ရောပြွမ်းသည်ကို "သဟဂတ"ဟု ဆိုသည်။ သဒ္ဒတ္ထမှာ "တကွဖြစ်" ပင်တည်း။ သို့သော် သံသဋ္ဌ–ရောနှောသော တကွဖြစ်ခြင်း မဟုတ်သောကြောင့် "ဝေါကိဏ္ဏော"ဟု အစီပွားယ်နက်ဖွင့်သည်။

၂။ နိဿယေ။ ။သတိသမ္ဘောဇ္ဈင်ကို ဖြစ်စေရာ၌ အဒ္ဓိသညာကို အမှီပြု၍ရသော ကြောင့် (အရိုးစုကို အာရုံပြုသော သညာကို အခြေခံရသောကြောင့်) "နိဿယေ"ဟု ဆိုသည်။[နိဿယေတိ ပါဌကေ။ သဒ္ဒတ္ထမှာ "တကွဖြစ်သော"ဟု ပင်တည်း။]

၃။ အာရမ္မဏော။ ။ ရူပဈာန်၏ အာရုံဖြစ်သော ပထဝီကသိုဏ်းစသော ရုပ်အာရုံကို ရူပါရမ္မဏ၊ အရူပဈာန်၏ အာရုံဖြစ်သော ကောင်းကင်ပညတ်၊ နတ္ထိဘောပညတ်၊ ပဌမာရုပ္ပ ဝိညာဉ်၊ တတိယာရုပ္ပဝိညာဉ်တို့ကို အရူပါရမ္မဏဟု ဆိုသည်။ ရူပသဟဂတာနံ၏ သဒ္ဒတ္ထမှာ

တမ္ဘော၊ ၏။ ရူပါ ရူပါရမ္မဏာနံ၊ ပထဝိကသိုဏ်း စသော ရုပ်လျှင် အာရုံရှိကုန် ရုပ် မဟုတ်သော ကောင်းကင်ပညတ် နတ္ထိဘောပညတ် စသည်လျှင် အာရုံရှိကုန်သော။ (သမာပတ္တိနှံ လာဘီဟောတိ။) ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။– [ပုဂ္ဂလပညတ်၊ နိဒ္ဒေသ၊ ဧကပုဂ္ဂလ ပညတ္တိ။]

ဣဒံသုခံ၊ ဤသုခသည်။ ဣမာယ ပီတိယာ၊ ဤ ပီတိနှင့်။ သဟဂတံ၊ အတူတကွ ဧကုပ္ပာဒတာ အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သည်။ သဟဇာတံ၊ တကွဖြစ်သည်။ သံသဋ္ဌं၊ ရောနှောသည်။ သမ္မယုတ္တံ၊ အညီအမျှ ဧကုပ္ပာဒတာ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့်ယှဉ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ(ဇေ)၊ ၌။ သံသဋ္ဌော၊ ရောနှောဟူသောအနက်၌။ (သဟဂတသဒ္ဒေါ) ဝေဒိတဗ္ဗော။ –[ဗျာနဝိဘင်း၊ သုတ္တန္တဘာဇနီယ။] ဣမသမိ်ပိပဒေ၊ ဤ သောမနဿသဟဂတံ ဟူသော ပုဒ်၌လည်း။ [ပိဖြင့် ပီတိယာ သဟဂတံကို ပေါင်း။] အယမေဝတ္ထော၊ ဤ သံသဋ္ဌအနက်ကိုသာ။ အဓိပ္ပေတော၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်။ ဣဓ၊ ဤ ပထမ မဟာကုသိုလ် စိတ်အရာ၌။ သောမနဿ သံသဋ္ဌ၊ သောမနဿနှင့် ရောနှောသောစိတ်ကို။ သောမနဿသဟဂတန္တိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ။) ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

ဣစ၊ ဆက်။ သေ(ဧသော) သံသဋ္ဌသဒ္ဒေါပိ၊ ဤ သံသဋ္ဌ သဒ္ဒါသည်လည်း။ ဝါ၊ ကိုလည်း။ သဒိသေ၊ အတူဟူသော အနက်လည်းကောင်း။ အဝသုတော၊

နိဿယ၌ ပေးထားသည့် အတိုင်းပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် ပုဂ္ဂလပညတ် အဋ္ဌကထာ၌ "ရူပသဟဂတာနန္တိ-ရူပနိဿိတာ သဒ္ဓါတောနေ ရူပေန သဟဂတာနံ၊ တေန သဒ္ဓိ'ပဝတ္တာနံ (နဝိနာ)" စသည်ဖြင့် သဒ္ဒတ္ထ ဖွင့်သည်။

ထိုသို့ သဒ္ဒတ္ထ ဖြစ်သော်လည်း အဓိပ္ပာယတ္ထမှာ "ရူပ်ဟူသော အာရုံရှိကုန်သော၊ ရူပ်ကို အာရုံပြုကုန်သော"ဟု ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သဟဂတ၏ အနက်ကို "အာရမ္မဏော"ဟု ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် နိဒါန-ဘိက္ခုသုယုတ်၊ ပဌမဝဂ္ဂပထမ–သုတ်ဝယ် "ဝိတက္ကသဟဂတာ သညာ မနသိကာရာ" ပုဒ်၌ "ဝိတက္ကသဟဂတာတိ-ဝိတက္ကာရမ္မဏာ"ဟု ဖွင့်သည်။ ထို အဖွင့်သည် သဟဂ်တာ၏ သဒ္ဒတ္ထမဟုတ်၊ အဘိဓေယတ္ထသာတည်း။

၁။ သံသဋ္ဌော။ ။ "သံသဋ္ဌတိ၊ ဒြိကပ် ရောနှောနေတတ်၏။ ဣတိ သံသဋ္ဌော" နှင့် အညီသုခနှင့် ပီတိတို့၏ တတိယဗျာန်စိတ် တစ်ခုတည်း၌ အတူတကွ ဖြစ်ခြင်းကို "ရောနှော"ဟု ဆိုသည်။ ဤ၌လည်း သဟဂတာ၏ သဒ္ဒတ္ထမှာ "တကွ (ဧကုပ္ပာဒ–အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်သို့) ရောက်" ဟူသော အနက်၊ "တကွ+ဖြစ်"ဟူသော အနက်ပင်တည်း။

၂။ သံသဋ္ဌသဒ္ဒေါပိ ၀။ ။ "ဝ" သည် ဝါကျာရမ္ဘကောတက၊ အပိသဒ္ဒါကား ရှေ့၌ "သံသဋ္ဌော" ဟု ဆိုအပ်ပြီးသော သံသဋ္ဌကိုင်ဆဲသော အယေဟာကောတကတည်း။ ဥပမာ"အက္ခရာ ပါဒယော ဧကစ္ဆာလီသံ" သုတ်၌ အက္ခရာအပိဝယ် အပိသဒ္ဒါကဲ့သို့တည်း။ ယောနောဒ်ကား "အပိသဒ္ဒေါ သဟဂတသဒ္ဒံ အယေဟတိ" ဟု ဆို၏။ သဒ္ဒထုံးစံ ကျ–မကျကို စဉ်းစားပါ။

စိုစွတ်အပ်ဟူသော အနက်လည်းကောင်း။ မိတ္တသန္ဓေ၀ေ၊ မိတ်ဆွေဖွဲ့ခြင်းဟူသော အနက်လည်းကောင်း။ သဟာဇာတေ၊ တကွဖြစ်ဟူသောအနက်လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ အစရှိသော။ ဗဟူသု၊ ကုန်သော။ အတ္ထေသု၊ ဒီသတိ။ [ဣတိကို အာဒျတ္ထ ယူ၍ "ဗဟူသု"ဟု ဆိုသည်။ "စတူသု"ဟုလည်း ရှိ၏။] ဟိ၊ ချဲ့။ အယံ၊ ဤသံသဋ္ဌ သဒ္ဒါသည်။ ကိသေ၊ ကြေ့လှိသော မြင်းတို့ကိုလည်းကောင်း။ (ပိန်သော မြင်းတို့ကိုလည်းကောင်း။) ထူလေ၊ ဝဖြိုးသော မြင်းတို့ကိုလည်းကောင်း။ ဝိ၀ဒ္ဓေတွာ။ရှောင်ကြဉ်၍။ သံသဋ္ဌာ၊ ရောနှောအပ်ကုန်သော။ (အချင်းချင်းရောရှိ ရလောက်အောင် အရွယ်အဆင်းအားဖြင့် တူကုန်သော။) ဟယာ၊ မြင်းတို့ကို။ (အမှေဟိ၊ ကျွန်တော်မျိုးတို့သည်။) ယောဇိတာ၊ ယှဉ်စေအပ်ပါကုန်ပြီ။ (ရထားခွံ့ ကပ်အပ်ပါကုန်ပြီ။) ဣတိ ဧတ္ထ။ ဒ္ဒိ။ သဒိသေ၊ အတူဟူသော အနက်ဒ္ဒိ။ အာဂတောဟု၊ လာ၏။ [(တေမိဇာတ်) ဤဒ္ဒိ သဒ္ဒတ္ထမှာ "ရောနှော"ပင်တည်း။ ရောနှော၍ ရလောက်အောင် အရွယ်အဆင်းအားဖြင့် တူနေသောကြောင့် သဒိသအနက်ကို အဓိပ္ပာယတ္ထဟု ဆိုသည်။] အယျေ၊ ရှင်မတို့။ တုမှေ၊ အရှင်မတို့သည်။ သံသဋ္ဌာ၀၊ လူ တို့နှင့်ရောနှောကုန်လျက်သာ။ ဝိဟရथ၊ နေကြကုန်လော့။ ဣတိ (ဧတ္ထ)၊ ဒ္ဒိ။ အ၀သုတော၊ စိုစွတ်အပ် ဟူသော အနက်ဒ္ဒိ။ အာဂတောဟု။ ["လူတို့နှင့် ရောနှောကာ ကိလေသာ တည်းဟူ သောမိုးဖြင့် စိုစွတ်လျက် နေကြပါ လော"ဟုဆိုလိုသည်။ သဒ္ဒတ္ထမှာ"ရောနှော"အနက်ပင်တည်း။ –ပါစိတ်၊ ဘိက္ခုနီ ဝိဘင်း၊ ဒသမ–သံဃာဒိသေသ် သိက္ခာပုဒ်။]

ဂိဟိသံသဋ္ဌော၊ လူတို့နှင့်ရောနှောသည်။ (ဟုတ္တာ။) ဝိဟရတိ၊ နေ၏။ ["ဂိဟိဟိသံသဋ္ဌော"ဟု လည်းရှိ၏။] ဣတိ (ဧတ္ထ)၊ ဒ္ဒိ။ မိတ္တသန္ဓေ၀ေ၊ မိတ်ဆွေဖွဲ့ ခြင်းဟူသောအနက်ဒ္ဒိ။ အာဂတောဟု။ [သဒ္ဒတ္ထမှာ "ရောနှော"ဟူသော အနက်ပင်တည်း။ မိတ္တသန္ဓ၀–ကား အဓိပ္ပာယတ္ထ။–ခန္ဓ၀ဂ္ဂ(၁–၀ဂ္ဂ)၊ ဟာလိဒ္ဒိကာနိ–သုတ်။] ဣဒံ သုခံ (ရှေ့ဒ္ဒိ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။)။ပ။ ဟောတိ။ ဣတိ ဧတ္ထ၊ ဒ္ဒိ။ သဟာဇာတေ၊ တကွဖြစ်သော တရားဟူသော အနက်ဒ္ဒိ။ အာဂတောဟု။ ဣဇာပိ၊ ဣမသ္မိံပိ ပဒေ အယမေ၀ဏ္ဍော အဓိပ္ပေတော–ဟူသော ဤ အဋ္ဌ–ကထာဒ္ဒိလည်း။ (ယထာဒဿိတ သံသဋ္ဌသဒ္ဒေါ၊ အကြင် အကြင် အတ္ထဒ္ဒါရ အပြစ်ဖြင့် ပြအပ်ပြီးသော သံသဋ္ဌ–သဒ္ဒါကို။) သဟ'ဇာတေ၊ သဟဇာတအနက်ဒ္ဒိ။ အဓိပ္ပေတော၊ ၏။

တတ္ထ၊ ထို သဟဂတ သဟဇာတ–တို့တွင်။ (နောက်ဒ္ဒိလာမည့် သဂဟတ် သဟဇာတ်ကို ကြည့်၍စွဲသည်။) သဟဂတ်၊ သဟဂတ–တရားဟူသည်။ (သဟဂတ တရားမှန်လျှင်။) အသဟဇာတ် (နာမ)၊ သဟဇာတ မဟုတ်သည်မည်သော။

အသံသဋ္ဌ(နာမ)၊ သံသဋ္ဌ မဟုတ်သည် မည်သော။ အသမ္ဘယုတ္တံ နာမ၊ သမ္ဘယုတ် မဟုတ်သည် မည်သောတရားသည်။နတ္ထိ။သဟဇာတံပန၊ သဟဇာတတရားသည်ကား။ သံသဋ္ဌ၊ သံသဋ္ဌသည်လည်းကောင်း။ သမ္ဘယုတ္တံ၊ သမ္ဘယုတ်သည် လည်းကောင်း။ ဟောတိပိ၊ ဖြစ်သည်လည်းရှိ၏။ နု ဟောတိပိ၊ မဖြစ်သည်လည်း ရှိ၏။

ဟိ၊ ချဲ့။ ဧကတော၊ တပေါင်းတည်း။ ဇာတေသု၊ ဖြစ်ကုန်သော။ ရူပါရူပ ဓမ္မေသု၊ ရုပ် နာမ် တရားတို့တွင်။ ရူပံ၊ ရုပ်တရားသည်။ အရူပေန၊ နာမ်တရားနှင့်။ သဟဇာတံ၊ တကွဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ (သဟဇာတ ပစ္စည်း ဖြစ်နိုင်၏။) နု သံသဋ္ဌံ၊ သံသဋ္ဌ မဖြစ်။ နု သမ္ဘယုတ္တံ၊ သမ္ဘယုတ် မဖြစ်။ (သမ္ဘယုတ္တပစ္စည်း မဖြစ်နိုင်။) တထာ၊ တူ။ အရူပံ၊ နာမ်တရားသည်။ ရူပေန၊ ရုပ်တရားနှင့်လည်းကောင်း။ ရူပဿ၊ ရုပ်တရားသည်လည်း။ ရူပေန၊ ရုပ်တရားနှင့်လည်းကောင်း။ (သဟဇာတံ ဟောတိ၊ နု သံသဋ္ဌံ၊ နု သမ္ဘယုတ္တံ။) အရူပံ ပန၊ နာမ်တရားသည်ကား။ အရူပေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ။ နိယမတောဝ၊ အမြဲအားဖြင့်သာလျှင်။ သဟဂတံ(ဧဝ)၊ အတူတကွ ဧကုပ္ပာဒတာ–အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သည်သာလျှင် လည်းကောင်း။ သဟဇာတံ(ဧဝ)၊ တကွဖြစ်သည်သာလျှင်လည်းကောင်း။ သံသဋ္ဌံ(ဧဝ)၊ ရောနှောသည် သာလျှင်လည်းကောင်း။ သမ္ဘယုတ္တမေဝ၊ သမ္ဘယုတ်သည်သာလျှင် လည်းကောင်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တံ၊ ထို သဟဇာတ သံသဋ္ဌ သမ္ဘယုတ္တ ဖြစ်သော သဟဂတ–သဒ္ဓါကို။ သန္ဓာယ၊ တော်မူ၍။ သောမနဿ သဟဂတန္တိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

ဉာဏသမ္ဘယုတ္တန္တိ၊ ကား။ ဉာဏေန၊ ဉာဏ်နှင့်။ သမ္ဘယုတ္တံ[1]၊ အညီအမျှ ဧကုပ္ပာဒတာ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သော။ သမံ၊ အညီအမျှ။ ဧကုပ္ပာဒတာ ဒိပ္ပကာရေဟိ၊ ဧကုပ္ပာဒတာ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့်။ ယုတ္တံ၊ ယှဉ်သော။ (သမ္ဘယုတ္တံကို ထပ်ဖွင့်သည်။ စိတ္တံဥပ္ပန္နံ ဟောတိ–ဌ စပ်။) ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤ ဉာဏသမ္ဘယုတ္တံဟူသော ပါဋ္ဌ။ ယံ၊ အကြောင်းစကားသည်။ ဝါ၊ ကို။ ဝတ္ထုဗ္ဗံ၊ ဆိုထိုက်သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ တံ၊ ထိုစကားသည်။ မာတိကာဝဏ္ဏနာယ၊ မာတိကာအဖွင့်ဌ။ ဝေဒနတ္ထိကော၊ ဌ။ ဝုတ္တနယမေဝ၊ ဆိုအပ်

---

[1] သမ္ဘယုတ္တံ။ ။ သံကို"သမံ"ဟု လည်းကောင်း၊ ပ ကို "ဧကုပ္ပာဒတာဒိပ္ပကာ ရေဟိ"ဟု လည်းကောင်းဖွင့်သည်။ "ဧကုပ္ပာဒါဒိပ္ပကာရေဟိ"ဟု တာမပါဘဲရှိသည်ကား မကောင်း။ ဧကုပ္ပာဒအရ "အတူဖြစ်ခြင်း"စသော အပြားကို မရဘဲ"အတူဖြစ်ခြင်းရှိသောစိတ်"ကို ရ၏။ ထို့ကြောင့် "ဧကုပ္ပာဒတာဒိပ္ပကာရေဟိ"ဟု တာပစ္စည်းနှင့်တကွရှိမှ ကောင်း၏။ သုခါယဝေဒနာယ သမ္ဘယုတ္တာတုန်းကလည်း ဤအတိုင်းရှိခဲ့သည်။

ပြီးသော နည်းရှိသည်သာ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ဝေဒီတဗ္ဗံ–၌ စပ်။) ကေ၊ပ္ပာဒါ။ပ။ ကောရမ္ဘကာတိ၊ ဟူသော။ ဣမိနာ လက္ခဏေန၊ ဤလက္ခဏာအားဖြင့်။ တေ၊ ဤစိတ်ကို။ သမ္ပယုတ္တာနံ၊ သမ္ပယုတ္တဟူ၍။ ဝေဒီတဗ္ဗံ၊ ၏။ [ကေ၊ပ္ပာဒါ စသော စကားတို့သည် ကထာဝတ္ထု၊ သတ္တမဝဂ်၊ သမ္ပယုတ္တကထာ၌လာသော ပါဠိဖြစ်၍ ထိုအတိုင်း ကေ၊ပ္ပာဒါ သည်ဖြင့် ဗဟုဝုစ်ရှိရသည်။] စ၊ ဆက်။ ဒေ (ဒေသော)၊ ဤ ကေ၊ပ္ပာဒါ အစရှိသည်တို့ကို ညွှန်ပြကြောင်း စကားသည်။ ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသော[1]၊ အလွန်ဖြစ်သော လက္ခဏာ ၄–ပါးကို ညွှန်ပြကြောင်း စကားတည်း။ အရူပေ ပန၊ အရူပဘုံ၌ကား။ ကေ၊ဝတ္ထုကဘာဝံ၊ ကေ၊ဝတ္ထုက၏ အဖြစ်ကို။ ဝိနာပိ၊ ကြဉ်၍လည်း။ သမ္ပယောဂေါ၊ သမ္ပယုတ်ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ရအပ် ရနိုင်၏။

ဘဏ္ဍာဝတာ၊ ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ယသ္မိံသမယေ–အစ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ–အဆုံးရှိသော စကား၊အစဉ်ဖြင့်။ ကိံ၊ အဘယ်ကို။ (ဘဂဝတာ၊ သည်။) ကထိတံ၊ ဟောတော်မူအပ်သနည်း။ (ဘဏ္ဍာဝတာ၊ ဖြင့်။) ကာမာ၊ဝစရ ကုသလေသု၊ ကာမာ၊ဝစရ ကုသိုလ်စိတ် ၅စ်ပါးတို့တွင်။ သောမနဿ သဟဂတံ၊ သောမနဿ သဟဂုတ် ဖြစ်သော။ တိဟေတုကံ၊ တိဟိတ်ဖြစ်သော။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ၊ ဉာဏ သမ္ပယုတ် ဖြစ်သော။ အသင်္ခါရိကံ၊ အသင်္ခါရိက ဖြစ်သော။ မဟာစိတ္တံ မဟာ ကုသိုလ်စိတ်ကို။ ကထိတံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ [ကုသိုလ်ချင်းနှိုင်းယှဉ်လျှင် အခြားကုသိုလ်ထက် အရေအတွက်များသောကြောင့် "မဟာ"ဟု ဆိုသည်။ အခြား အယူကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ ကာမာ၊ဝစရစိတ်၌ ရှုပါ။]

[ကာမာ၊ဝစရကုသလေသု။ပ။ မဟာစိတ္တံကိုချဲ့လိုက်၍ "ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ တိဟိ"စသည် မိန့်။]

ဟိ၊ ချဲ့ ။ ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာတိ၊ ဟူသော။ အနိယမိတပုစ္ဆာယ၊ မည်သည့်ကုသိုလ်ဟု မသတ်မှတ်အပ်သော အနက်ကို မေးကြောင်းစကားဖြင့်။ စတုဘူမကုသလံ၊ ဘုံ ၄–ပါး၌ဖြစ်သော ကုသိုလ်ကို။ ဂဟိတံ၊ ယူတော်မူအပ်ပြီ။

---

[1] **ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသော။** ။ အနုဝေသသသင်္ဂဟေန၊ အကြွင်းမရှိသော လက္ခဏာ ၄ ပါးလုံးကို သိမ်းယူခြင်းအားဖြင့်။ ကတော အတိသယနိဒ္ဒေသော။(ဋီကာ။) ဥက္ကဋ္ဌကို "အတိသယ" ဟု ဖွင့်၏။ ဥက္ကဋ္ဌသော၊ ၁လွန်ဆုံးဖြစ်သော လက္ခဏာ ၄–ပါးကို+နိဒ္ဒေသော၊ ညွှန်ပြကြောင်းသဒ္ဒါ (စကား)တည်း။ ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသော၊ အရူပဘုံ၌ ဧကဝတ္ထုက လက္ခဏာ မပါဘဲ စိတ်စေတသိက်တို့ သမ္ပယုတ်ဖြစ်ကြသောကြောင့် လက္ခဏာ ၄–ပါးလုံးကို ပြကြောင်းဖြစ်သော "ကေ၊ပ္ပာဒါ။ပ။ ဧကောရမ္ဘကာ" ဟူသော စကားသည် အလွန်ဆုံး ရနိုင်သော လက္ခဏာကို ညွှန်ပြကြောင်း စကားဖြစ်သည်–[ဥက္ကဋ္ဌနည်းဟုလည်းကောင်း၊ အတိသယနိဒ္ဒေသောကြည့်၍ အတိသယနည်း ဟုလည်းကောင်းခေါ်သည်။]

ပန၊ ကား။ ကာမာဝစရံ။ပ။ ဟောတိတိဝစနေန၊ ကာမာဝစရံ။ပ။ ဟောတိ ဟူသောစကားဖြင့်။ တောဘူမက်၊ ဘုံ ၃–ပါး၌ ဖြစ်သော။ (ရူပအရူပ လောကုတ္တရာ ဘုံ၌ ဖြစ်သော။) ကုသလ၊ ကို။ ပရိစ္ဆတ္တံ၊ စွန့်လွှတ်အပ်ပြီ။ [ပရိစ္ဆတ္တံ နေရာ၌ "ပရိစ္ဆဒိတ္တာ၊ စွန့်လွှတ်ပြီး၍" ဟုလည်း ရှိသည်။] အဌဝိဓံ၊ ရှစ်ပါး အပြား ရှိသော။ ကာမာဝစရကုသလမေव၊ ကာမာဝစရကုသိုလ် စိတ်ကိုသာ။ ဂဟိတံ၊ ပြီ။ [ဝိသေသနပုဒ်၏ ထုံးစံမှာ မလိုရာအနက်ကို ပယ်ရိုးတည်း။ ထို့ကြောင့် ကာမာစဝရံ ဟူသော ဝိသေသနဖြင့် ရူပ အရူပ ကောကုတ္တရာ တို့ကို ပယ်မြစ်၍ ကာမာဝစရ ကုသိုလ် ရှစ်ပါးကိုသာ ယူသည်–ဟူလို။]

သောမနဿသဟဂတန္တိ ဝစနေန၊ ဖြင့်။ တသော၊ ထိုကာမာဝစရကုသိုလ်စိတ် ရှစ်ပါးမှ။ စတုဗိဓံ၊ သော။ ဥပေက္ခာသဟဂတံ၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် စိတ်ကို။ ပရိစ္ဆဒိတ္တာ၊ စွန့်လွှတ်၍။ စတုဗိဓံ၊ သော။ သောမနဿသဟဂဂတမေव၊ သောမနဿ သဟဂုတ် စိတ်ကိုသာ။ ဂဟိတံ၊ ပြီ။ ဉာဏသမ္မယုတ္တန္တိ ဝစနေန၊ ဖြင့်။ တတော၊ ထို သောမနဿသဟဂုတ်စိတ် ၄–ပါးမှ။ ဒုဝိဓံ၊ ၂–ပါးအပြားရှိသော။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တံ၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ်ကို။ ပဋိစ္ဆဒိတ္တာ၊ ၍။ ဒွေ၊ ကုန်သော။ ဉာဏသမ္မယုတ္တာနေव၊ ဉာဏသမ္မယုတ် စိတ်တို့ကိုသာ။ ဂဟိတာနိ၊ ကုန်ပြီ။ ပန၊ ဆက်။ အသင်္ခါရိကဘာဝေါ၊ အသင်္ခါရိကဏ၏ အဖြစ်ကို။ အနာဘဋ္ဌတာ ယေဝ[1] ၊ မဟောထိုက်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်ပင်။ (ဘဂဝတာ။) နဂဟိတောဝ၊ ပါဠိတော်၌ ယူတော်မမူအပ်။ [(တနည်း) အနာဘဋ္ဌတာယေဝ၊ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မမူ အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်။ နဂဟိတောဝ၊ အဋ္ဌကထာ၌ မယူအပ်။" ဤသို့လည်း ဋီကာ နောက်နည်းအတိုင်း ပေးနိုင်သည်။] (အသင်္ခါရိကဘာဝေါ၊ ကို။) ကိဉ္စာပိ နဂဟိတောဝ၊ အကယ်၍ကား မယူအပ်ပါပေ။ ပန၊ ထိုသို့ပင် မယူအပ်ပါသော်လည်း။ ပရတောဝ၊ နောက်စိတ်၌။ သသင်္ခါရေနာတိ၊ ဟူ၍။ ဝစနတောဝ ၊ ဟောတော်မူခြင်း ကြောင့်။ ဣဒ၊ ဤ ပထမ မဟာကုသိုလ်စိတ်၌။ အသင်္ခါရေနာတိ၊ ဟူ၍။ အဝုတ္တောပိ၊ ဟောတော်မမူအပ်

---

[1] အနာဘဋ္ဌတာယေဝ။ ။ အာပုဗ္ဗ၊ ဘာသဓာတ်၊ တ–ပစ္စည်းဖြင့် "အာဘဋ္ဌ"ဟု ဖြစ်၏။ အာဘာသိယတေတိ အာဘဋ္ဌော၊ နဂ+အာဘဋ္ဌော အနာဘဋ္ဌော၊ အနာဘဋ္ဌ+ဘာဝေါ အနာဘဋ္ဌတာ။ ပါဠိတော်၌ "အသင်္ခါရံ" ဟု တိုက်ရိုက် ဟောတော်မမူထိုက်သည်ကို"အနာဘဋ္ဌ" ဟု ဆိုသည်။ ဟောတော်မမူထိုက် (ဟောတော်မူဖွယ်မလိုသော) ကြောင့် ပါဠိတော်၌ အသင်္ခါရိက အဖြစ်ကို မယူအပ်၊ ဟောတော်မမူအပ်။ [နောက်တနည်း၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဋီကာ၌ ရှုပါ။] ဟောတော်မူဖို့ မလိုခြင်းမှာလည်း နောက်စိတ်၌ "သသင်္ခါရေန"ဟု ဟောတော်မူသဖြင့်ဤစိတ်၏ အသင်္ခါရဖြစ်ကြောင်း သိနိုင်သောကြောင့်တည်း။ ထို့ကြောင့် "ကိဉ္စာပိ နဂဟိတောဝ" စသည်ကို ဖိန့်သည်။

ပါသော်လည်း။ အသခ်ါရိကဘာဝေါ၊ အသခ်ါရိကဿ အဖြစ်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ သမ္ဘာ သမ္ဘုဒ္ဓော၊ သည်။ အာဒီတောဝ၊ ဟောတော်မမူမီအစဉ်ပင်။ ဣဒံ မဟာစိတ္တံ၊ ဤ ပထမ မဟာကိုသိုလ်စိတ်ကို။ ဘာဝေတွာ၊ အကျယ် ဝေဖန်တော်မူ၍။ ဒဿေတုံ၊ ပြတော်မူခြင်းငှာ။ မိယမေတွာဝ၊ အသခ်ါရိကအဖြစ်ကို သတ်မှတ်တော် မူပြီး၍ သာလျှင်။ [နောက်၌ သသခ်ါရိကအဖြစ်ကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့် ဤ၌ အသခ်ါရိက အဖြစ်ကို စိတ်ဖြင့် သတ်မှတ်တော်မူပြီး၍–ဟူလို။] ဣမံ·ဒေသနံ၊ ဤ ပထမ မဟာကုသိုလ်စိတ် ဒေသနာတော်ကို။ အာရဘိ။ အားထုတ်တော်မူပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဧဝံ၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ (အသခ်ါရိက အဖြစ်ဖြင့်။) ဧတ္ထ၊ ဤ အဋ္ဌကထာ၌။ သန္နိဋ္ဌာနံ၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို။ ကတံ၊ ပြုအပ်ပြီ။ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဣဒါနိ၊ ယခုအခါ၌။ (ဉာဏသမ္ပယုတ်အဖြစ်ကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။) တမေဝ စိတ္တံ၊ ထို ပထမ မဟာကုသိုလ်စိတ်ကိုပင်။ အာရမ္မဏတော၊ အာရုံအားဖြင့်။ ဒဿေတုံ၊ ပြတော်မူခြင်းငှာ။ ရူပါရမ္မဏံ ဝါတိ အာဒိ၊ ရူပါရမ္မဏ် ဝါ အစရှိသော စကားတော်ကို။ (ဘဂဝါ။) အာဟ၊ ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ ["အာရမ္မဏတော ဒဿေတုံ" ဟူသော စကားသည် မှန်၏။] ဘဂဝါ၊ သည်။ အရူပဓမ္မေ၊ နာမ်တရားကို။ ဒဿေန္တော၊ ပြတော်မူလတ်သော်။ ဝတ္ထုနာ ဝါ၊ ·ဝတ္ထုဖြင့် သော်လည်း။ ဒဿေတိ၊ ပြတော်မူ၏။ အာရမ္မဏေန ဝါ၊ အာရုံဖြင့်သော်လည်း။ (ဒဿေတိ။) ဝတ္ထာရမ္မဏေဟိ ဝါ၊ ဝတ္ထု အာရုံတို့ဖြင့် သော်လည်း။ (ဒဿေတိ။) သရသဘာဝေန ဝါ၊ မိမိ ကိစ္စရှိသည့် အဖြစ်ဖြင့် သော်လည်း။ (ဒဿေတိ။) ဟိ၊ ချဲ့။ စက္ခုသမ္ဘဝေသော၊ စက္ခုဝတ္ထုဠ္ဠမိသော သမ္ဘဝေ။ပ။ မနောသမ္ဘဝေသော၊ မနောဒ္ဓါရဟူသော ဝတ္ထုဠ္ဠမိသော သမ္ဘဝ၊ စက္ခုသမ္ဘဝေ၏၊ စက္ခုဝတ္ထုဠ္ဠမိသော သမ္ဘဝကြောင့် ဖြစ်သော။ ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာ။ပ။ မနောသမ္ဘဝေ၏၊ မနောဒ္ဓါရဟူသော ဝတ္ထုဠ္ဠမိသော သမ္ဘဝကြောင့်ဖြစ်သော။ ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာ။ စက္ခုဝိညာဏံ၊ စက္ခုဝတ္ထုဠ္ဠမိသော ဝိညာဏ်။ပ။ မနောဝိညာဏံ[1]၊ မနောဒ္ဓါရဟူသော ဝတ္ထုဠ္ဠမိသော

---

[1] မနောဝိညာဏံ။ ။ စက္ခုဝိညာဏံ၌ စက္ခုဖြင့် စက္ခုဝိညာဉ်၏ မှီရာဝတ္ထုကို ပြသကဲ့သို့ မနောဝိညာဏံ၌ကား ထိုကဲ့သို့ မှီရာဝတ္ထုကို ပြစရာမရှိ။ ထို့ကြောင့် မ,နောဒ္ဓါရကိုပင် ဝတ္ထုအဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူရသည်။ ဒ္ဓါရ–သဒ္ဓါသည် ကာရဏ–သဒ္ဓါ၏ ပရိယာယ်တည်း။ ဒ္ဓါရကိုပင် ဝတ္ထုအနေအားဖြင့် ဟောတော်မူရသည်–ဟူလို။ ထို့ကြောင့် မနောဒ္ဓါရဖြစ်သော ဘဝင်စိတ်ကို "ဝတ္ထု ဝိယာတိ ဝတ္ထု"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ "ဝတ္ထု"ဟု ခေါ်ရသည်။ [မနောဝိညာဏ်ကို ဇော ဒ္ဓါရဲ့ ဝတ္ထုတို့ ဝုတ္တံ။–ဋီကာ။]

ဝိညာဉ်။ ဣတိ အာဒီသု၊ ဤသို့ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ ဝတ္ထုနှာ၊ ဖြင့်။ အရူ၊ဓမ္မာ၊ တို့ကို။ ဒဿိတာ၊ ပြတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

[ဝတ္ထုနှာ၏ အကျယ်ကို ပြပြီး၍ အာရမ္မဏောန၏ အကျယ်ကိုပြလိုသော ကြောင့် "ရူပသညာ" စသည်မိန့်။]

ရူပသညာ၊ ရူပါရုံ၌ဖြစ်သော သညာ။ပ။ ဓမ္မသညာ၊ ဓမ္မာရုံ၌ဖြစ်သော သညာ။ ရူပသဇ္ဇေတနာ၊ ရူပါရုံ၌ဖြစ်သော သဇ္ဇေတနာ။ပ။ ဓမ္မသဇ္ဇေတနာ၊ ဓမ္မာရုံ၌ဖြစ်သော သဇ္ဇေတနာ။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ အာရမ္မဏောန၊ အာရုံဖြင့်။ (အရူပ ဓမ္မာ ဒဿိတာ။)

[အာရမ္မဏောန၏ အကျယ်ကိုပြပြီး၍ ဝတ္ထာရမ္မဏောဟိ၏ အကျယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် "စက္ခုံစ" စသည်မိန့်။]

စက္ခုံ၊ စ၊ စက္ခု ဝတ္ထုကို လည်းကောင်း။ ရူပေ စ၊ ရူပါရုံကို လည်းကောင်း။ ပဋိစ္စ၊ ရေးရှုရောက်၍။ ဝါ၊ စွဲမှီ၍။ စက္ခုဝိညာဏံ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။ တိဏ္ဏံ၊ စက္ခု ဝတ္ထု၊ ရူပါရုံ၊ စက္ခုဝိညာဉ်ဟူသော ၃-ပါးတို့၏။ သင်္ဂတိ (သင်္ဂတိယာ)၊ ပေါင်းဆုံခြင်းကြောင့်။ ဖဿော၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ပ။ မနဉ္စ၊ မနောဒွါရဟူသော ဝတ္ထုကိုလည်းကောင်း။ (ဝါ၊ မနု၏မှီရာ ဟဒယဝတ္ထုကိုလည်းကောင်း။) ဓမ္မေ စ၊ ဓမ္မာရုံတို့ကို လည်းကောင်း။ ပဋိစ္စ။ မနောဝိညာဏံ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တိဏ္ဏံ၊ မနော ဒွါရဟူသော ဝတ္ထု၊ ဓမ္မာရုံ,မနောဝိညာဉ်ဟူသော ၃-ပါးတို့၏ သင်္ဂတိ (သင်္ဂတိယာ)၊ ကြောင့်။ ဖဿောဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ဝတ္ထာရမ္မဏောဟိ၊ ဝတ္ထု အာရုံတို့ဖြင့်။ (အရူပဓမ္မာ ဒဿိတာ။)

[ဝတ္ထာရမ္မဏောဟိ၏ အကျယ်ကိုပြပြီး၍ သရသဘာဝေန၏ အကျယ်ကိုပြလို သောကြောင့် "အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာ" စသည်မိန့်။]

ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာ၊ အဝိဇ္ဇာဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ သခါရာ၊ သင်္ခါရတို့သည်။ (သမ္ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။) သင်္ခါရပစ္စယာ၊ ကြောင့်။

တနည်း။ ။ မနမည်သော မနောဒွါရ ဘဝင်စိတ်ဖြင့် ထိုမန၏ မှီရာဖြစ်၍ အတူဖြစ်ဖက် သဟာယဖြစ်သော ဟဒယဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထုကို ဌာနျုပစာရအားဖြင့် ယူရသည်။ "ကုန္ဓာ ပစ္စယော" ကဲ့သို့တည်း။ မှန်၏-ဘဝင်စိတ် ဟူသမျှသည် အရူပဘုံ၌ ဖြစ်ခိုက်မှတပါး များသောအားဖြင့် ဟဒယဝတ္ထုနှင့် အတူတကွ (ဟဒယဝတ္ထုကို မှီ၍) ဖြစ်ကြရသည်။ [ဒွါရေန ဝါ၊ တံသဟာယဘူတံ ဟဒယဝတ္ထု ဝုတ္တံ။-ဋီကာ။]

ဝိညာဏ်၊ သည်။ (သမ္ဘဝတိ။) ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ သရသဘာဝေန[1]၊ မိမိကိုယ်စွဲ ရှိသည်အဖြစ်ဖြင့်။ အရူပမဿာ၊ တို့ကို ဒဿိတာ၊ ကုန်ပြီ။

ပန၊ ဆက်။ ဣမသ္မိံ ဌာနေ၊ ဤ ပထမ မဟာကုသိုလ်စိတ်ကို ပြုရာဌာနဌ်။ အာရမ္မဏောန၊ ဖြင့်။ ဒဿေသ္ကော၊ ပြတော်မူလိုသည်။ (ဟုတ္တာ။) ရူပါရမ္မဏံ ဝါတိ အာဒိ၊ ရူပါရမ္မဏံ ဝါ–အစရှိသော စကားတော်ကို။ (ဘဂဝါ) အာဟ။ တတ္ထ၊ ထို ရူပါရမ္မဏံ ဝါ–အစရှိသော စကားရပ်၌။ စတုသမုဋ္ဌာနံ၊ ကံ, စိတ်, ဥတု,အာဟာရ–အားဖြင့် ၄–ပါးသော ဖြစ်ကြောင်းရှိ သော။ ဝါ၊ ၄–ပါးသော အကြောင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်သော။ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ၊ အတိတ် အနာဂတ်, ပစ္စုပ္ပန် ဖြစ်သော။ ရူပမေဝ၊ အဆင်းသည်ပင်။ ရူပါရမ္မဏံ၊ ရူပါရမ္မဏာ မည်၏။ [ရူပမေဝ၌ ဧဝဖြင့် "ရူပမေဝ+အာရမ္မဏံ ရူပါရမ္မဏံ"ဟု သော အဝဓာရဏာ ကမ္မဓာရည်းကို ပြသည်။] ဒ္ဝိသမုဋ္ဌာနော၊ စိတ် ဥတုအားဖြင့် ၂–ပါးသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော။ ဝါ၊ ၂–ပါးသော အကြောင်းတို့ကြောင့်ဖြစ်သော။ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နော၊ သော။ သဒ္ဒေါ ဝ၊ အသံသည်ပင် သဒ္ဒါရမ္မဏံ၊ မည်၏။ စတုသမုဋ္ဌာနော။ပ။ ဂန္ဓော ဝ၊ အနံ့သည်ပင်။ ဂန္ဓာရမ္မဏံ၊ မည်၏။ စတုသမုဋ္ဌာနော။ပ။ ရသော ဝ၊ အရသာသည်ပင်။ ရသာရမ္မဏံ၊ မည်၏။ စတုသမုဋ္ဌာနံ။ပ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗမေဝ၊ တွေ့ထိထိုက်သော အာရုံ သည်ပင်။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏံ၊ မည်၏။

၁။ သရသဘာဝေန။ ။ သကိစ္စဘာဝေန (ဋီကာ)။ ဤနည်းခ်ီ ရသ–သဒ္ဒါသည် ကိစ္စအနက်ဟောတည်း။ အဝိဇ္ဇာသည် သစ်ါရတို့အား ကျေးဇူးပြုခြင်း ကိစ္စရှိ၏။ ထိုသို့ ကိစ္စရှိသည်၏ အဖြစ်ဘားဖြင့် ပြတော်မူအပ်သည်ကို "သရသဘာဝေန"ဟု ဆိုသည်။

တနည်း။ ။ အခြားတရားတို့နှင့် မဆက်ဆံသော မိမိတပါးတည်း၏ သဘောကို ပင် (ယောဂီတို့ သိထိုက်သောကြောင့်) "သရသဘာဝ"ဟု ခေါ်၏။ ဤနည်းခ်ီ "ရသိတမ္ဘော ဝိညာတမ္ဘောတိ ရသော၊ သကော+ရသော သရသော၊ သရသော စ+သော+ဘာဝေါ (ပရမတ္ထသဘောတည်း) စာတိ သရသဘာဝေါ"ဟု ပြု။ "သရသ သဘာဝေါ"ဟု ပါဠ်ရှိရာ၌လည်း ဤနည်းပင်၊ ဤနည်းခ်ီ "အဝိဇ္ဇာသဘောသည် အဝိဇ္ဇာတည်းဟူသော မိမိ၏ ဥစ္စာလည်းဖြစ်၊ ယောဂီတို့ သိထိုက်သော ရသလည်းဖြစ်သော ပရမတ္ထ သဘောတည်း" ဟု မှတ်ပါ။ သစ်ါရ သဘော စသည်၌လည်း နည်းတူ။

တနည်း။ ။သရသဖြင့် အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ ဟူသော အကြောင်းကိုပြ၏။ သစ်ါရတို့အား ကျေးဇူးပြုခြင်း ကိစ္စရှိသော အကြောင်းတရား–ဟူလို။ ဘာဝ (သဘာဝ)ဖြင့် သစ်ါရဟူသော အကျိုးကို ပြ၏။ ထိုအကြောင့်ကြောင့် ဖြစ်ရသောကြောင့် "ဘဝတိတိ ဘာဝေါ" အရ အကျိုးတရားကို ဘာဝဟုခေါ်ရသည်–ဟူလို။

[3]ဧကသမုဋ္ဌာနာ၊ တပါးသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ပ။ စတုသမုဋ္ဌာနာ၊ ၄-ပါးသော အကြောင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ နု ကုတောစိသမုဋ္ဌာနာ၊ တစုံတခုသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်ကုန်သော။ [4]အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ ရူပစိတ္တစေတသိကာ၊ ရုပ်, စိတ်, စေတသိက်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ တထာ၊ ထို ဧကသမုဋ္ဌာန-အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်, အတီတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန် တို့၏အဖြစ်ဖြင့်။ နု ဝတ္တမ္မာ၊ မဆိုထိုက်ကုန်သော။ ဝုတ္တာဝသေသာ စ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော ရုပ် စိတ် စေတသိက်တို့မှ အကြွင်းလည်းဖြစ်ကုန်သော။ စိတ္တ ဂေါစရသခ်ါတာ၊ ကျက်စားရာ

၁။ ဧက။ပ။နု ကုတောစိသမုဋ္ဌာနာ။ ။ "ဧကသမုဋ္ဌာမာဒိတာ ရူပဓမ္မေသု ဝေယောဓေတမ္မာ၊ တေသု တံမ္မောဟာရဟာဟုလ္လတော" ဟူသော ဋီကာ ပထမနည်း အလိုအားဖြင့် "ဧကသမုဋ္ဌာနာ" မှစ၍ "နု ကုတောစိသမုဋ္ဌနာ" တိုင်အောင်ဝိသေသနတို့ကို "ရူပစိတ္တစေတသိကာ" ဟူသော ဝိသေသျှဝယ် ရူပဟူသောပုဒ်တစိတ်နှင့်သာ ယှဉ်တွဲရသည်။ ထိုသို့ တွဲရာ၌ ဓမ္မာရုံတည်းမှ ရုပ်များကိုသာ ယူရမည်ကိုလည်း သတိပြုပါ။ ထို့ကြောင့် ဧကသမုဋ္ဌာနာသည် ဧကနှ် ကမ္မသမုဋ္ဌာန်နှင့်ဝိညတ်ရုပ်များတည်း။ တိ သမုဋ္ဌာနာသည် လဟုတာဒီ ၃-ပါးတည်း။ စတုသမုဋ္ဌာနာသည် အာပေါ၊ သြော၊ အာကာသဓာတ်တည်း။ နု ကုတောစိ သမုဋ္ဌာနာကား လက္ခဏရုပ်တည်း။

တနည်း။ ။ဤ ပြခဲ့သောနည်းအတိုင်းခွဲလျှင် "ဒ္ဝိသမုဋ္ဌာနာ" ဟူသော ဝိသေသန အတွက် စပ်ဖို့ရာ ဝိသေသျှမရှိ။ ထို့ကြောင့် "စိတ္တစေတသိကနိဗ္ဗာန်ပိဝါ" စသည်ဖြင့် တနည်း ဋီကာဖွင့်ပြန်သည်။ [ပိဖြင့် ရုပ်ကိုပေါင်းပါ။] ဤနည်းအလို ရုပ်မှာရုံ၏ ဧက၊ တိ၊ စတု၊ နု ကုတောစိ-သမုဋ္ဌာန်အဖြစ်ကို ပြခဲ့သည့်အတိုင်း သီ၍ ရှေးရှေးကြောင့်ဖြစ်သော နောက်နောက် စိတ်သည် ဧကသမုဋ္ဌာန်တည်း။ စေတသိက်သည် စိတ်နှင်ဖယသကြောင့် ဖြစ်သောကြောင့် (သုတ္တန်နည်းအရ) ဒ္ဝိသမုဋ္ဌာန်တည်း။ ["ဖဿောဝေဒေတိ" စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသောကြောင့် ဝေဒနာ-စသော စေတသိက်သည် စိတ်နှင့်တကွ ဖယသကြောင့် ဖြစ်ကြရသည်။ အနန္တရ စိတ္တဟောတုကတ္တာ ဧကသမုဋ္ဌာနတာ ဝုတ္တာ၊ သဟစစိတ္တဖယသဒိဟောတု ကတ္တာ စေတသိကာနံ ဒ္ဝိသမုဋ္ဌာနတာ။-အန။] နိဗ္ဗာန်သည် နု ကုတောစိ သမုဋ္ဌာန်တည်း။

၂။ အတီတာ။ပ။ နဝတ္တမ္မာ စ။ ။ "အတီတာစ။ပ။ ပစ္စုပ္ပန္နာ" ဟူသော ဝိသေသနသည် ရူပ စိတ္တ စေတသိကာ၌သာ စပ်ရသော ဝိသေသနတည်း။ [တစ်ချို့စာအုပ်၌ ရူပဗုဒ်ကျသည်။] တထာ နု ဝတ္တမ္မာ၌ တထာဖြင့် ဧကသမုဋ္ဌာနာ-စသည်နှင့် အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာကို ပြန်ညွှန်းပါ။ နု ဝတ္တမ္မတရားသည် ပညတ်တမျိုးသာတည်း၊ နိဗ္ဗာန်မှာ နု ကုတောစိ-သမုဋ္ဌာန်တွင် ပါဝင်ခဲ့ပြီ။ ["တထာ နု ဝတ္တမ္မာ စ ဝုတ္တာဝသေသာ" ကို ဝိသေသန တရပ်ဟု မှတ်ပါ။] ထို ခြောက်သော စိတ် စေတသိက် ရုပ်နိဗ္ဗာန် ပညတ်အားလုံးပင် စိတ်၏အာရုံ ဓမ္မရှည်းဖြစ်သောကြောင့် "စိတ္တဂေါစရ သစ်ါတာ ဝမ္မာ" ဟု ဆိုသည်။

အာရုံ ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ ဓမ္မာယေဝ၊ ဓမ္မတို့သည်ပင်လျှင်။ ဓမ္မာရမ္မဏံ၊ ဓမ္မာရမ္မဏာ မည်၏။

ပန၊ ဝါဒန္တ ရ ကား။ ယေ၊ အကြင် ဆရာတို့သည်။ အနာပါထဂတာ[1]၊ ရှေးရှုကျခြင်းသို့ မရောက်ကုန်သော။ ရူပါဒယောပိ၊ ရူပ အစရှိ သော အာရုံ ၅-ပါးတို့သည်လည်း။ ဒမ္မာရမ္မာဏံ၊ ဓမ္မာရုံတည်း။ ဣတိ ဧတေ၊ ဤသို့သော။ ဝဒန္တိ၊ ဆိုကြကုန်၏။ တေ၊ ထို ဆရာတို့ကို။ ဣမိနာသုတ္တေန၊ ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သော သုတ်ဖြင့်။ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗာ၊ ပယ်ထိုက်ကုန်၏။ ဟိ၊ သာဓက ကား။ ဣမေသံ ॥ပ॥

၁။ အနာပါထဂတာ။ ။[အာပါထပုဒ်၏ အဆုံးအဖြတ်ကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာ ဋီကာ ဝိထိပိုင်း၌ရှုပါ။] အဘယ် ရူပရုံမျိုးကို အာပါထသို့ မရောက်သော (စက္ခုပသာဒ၌ မထင်လာသော) ဘရုံဟု ဆိုရဟသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား-

(က) သုခုမရဇာဒိရူပံ ဝိယ ဝတ္ထုပရိတ္တတာယ-အဏုမြူ တန်ခိုးရှိမြူ ဟူ သော ဝတ္ထုဖြင့် တည်သော ရူပရုံသည် အထည်ဝတ္ထုကလေး သေးငယ်သောကြောင့် စက္ခုပသာဒ၌ မထင်လာနိုင်။

(ခ) တတ္ထအယောဟုဠေ ပတိတောဒကဒိန္နရူပံ ဝိယ ဓဏပရိတ္တတာယ-အလွန် ပူ သော သံတွေခဲပေါ်၌ ကျသော ရေပေါက်၏အဆင်းမျိုးသည် သူ၏ ရုပ်အဆက်ဆက်ဖြစ်သော ပဗန္ဓ၏ ဖြစ်ရာကာလက အလွန် တိုလျှသောကြောင့် စက္ခုပသာဒ၌ မထင်လာနိုင်။

(ဂ) အတိဒူရတာယ- အလွန်ဝေးနေသော ရူပါရုံသည် (အကြားခံ မြှုပ်နှံတို့၏ ကွယ်ကာမှုကြောင့်) စက္ခုပသာဒ၌ မထင်လာနိုင်။

(ဃ) အစ္စာသန္နာဒိတာယ-စက္ခုပသာဒနှင့် အလွန် နီးကပ်နေသော မျက်လွှာစသော ရူပရုံသည်လည်းကောင်း။ (အာဒိဖြင့် ယူ ရသော) မနသိကာရဖြင့် နှလုံးမသွင်းအပ်မိမဆင်ခြင်မိသော ရူပါရုံသည်လည်းကောင်း၊ တစ်ခုတစ်ခုဖြင့် ဖုံးအုပ်ထားအပ်သော ရူပါရုံသည်လည်းကောင်း စက္ခုပသာဒ၌ ထင်ခြင်းသို့ မရောက်နိုင်။ [သဒ္ဒ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံတို့ မထင်လာနိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းကိုလည်း ဤနည်းကိုမှီး၍ ဖြစ်သင့်သလိုသိပါ။]

(င) အတိတာနာဂတတာယ စ-အတိတ်အာရုံ၊ အနာဂတ်အာရုံ ဖြစ်သည့် အတွက်ကြောင့် လည်း ရူပ-စသော အာရုံ ၅-ပါးသည် ထင်ခြင်းသို့ မရောက်နိုင်ကြ။

(က) မှတ်ချက်။ ။ "သိမ်မွေ့သေးငယ်သော ရူပါရုံသည် ထင်ခြင်းသို့မရောက်" ဟူသော စကားကို ထောက်၍ "စက္ခုပသာဒ၌ ထင်လာသော ရူပါရုံဟူသည် ရုပ်ကလာပ် အများ ပေါင်းမိမှ သိဝိကုဗ္ဗဟန-နည်းအားဖြင့် တို ကလာပ်အပေါင်း၌ ပါဝင်သော ရူပါရုံအများတည်း" ဟု သိပါ။ သိဝိကုဗ္ဗဟန-ထမ်းစင်ကို ကြွမ္ဘောက် ထမ်းဆောင်ရာ၌ အနည်းဆုံး လူ ၄-ယောက် ပေါင်းမိမှ ထမ်းဆောင်နိုင်သကဲ့သို့ ရူပါရုံလည်း အများပေါင်းမိမှ ထင်လာနိုင်သည်။ ရုပ်ကလာပ် တစ်ခုနှစ်ခုစသော အနည်းငယ်၌တည်သော ရူပါရုံသည် စက္ခုပသာဒ၌ မထင်လာနိုင်ဟုမှတ်ပါ။

ပစ္စနေဘောတိတိ၊ ဟူသော။ ဧတံ(သုတ္တံ)၊ ဤပါဠိကို။ (ဓမ္မာသေနာပတိနာ၊ တရား စစ်သူကြီးဖြစ်သော် အရှင်သာရိပုတ္တရာသည်။) ဝုတ္တံ၊ မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။ [အာဝုသော၊ ငါ့ရှင် ကောဋ္ဌိက။ ပဋ္ဌန်း၊ ငါးပါးကုန်သော။ နာနာဝိသယာနံ၊ အထူးထူးသော ဝိသယအာရုံ ရှိကုန်သော။ နာနာဂေါစရာနံ၊ အထူးထူးသော ကျက်စားရာ အာရုံရှိကုန်သော်။ အညမညဿ၊ တစ်ပါးတစ်ပါး၏။ ဂေါစရဝိသယံ၊ ကျက် စားရာအာရုံကို။ နာ ပစ္စနုဘောန္တာနံ၊ မခံစားနိုင်ကုန်သော။ ဣမေသံ ဣန္ဒြိယာနံ၊ ဤ စက္ခုစသော ဣန္ဒြေတို့၏။ (စက္ခုဣန္ဒြေအစရှိသည်၌ မှီသော

၁။ **ဝိသယ**။ ။ [အညတ္တာဘာဝ ဝိသယကို သတိပြုပါ။] စက္ခုဝိညာဉ်သည် ရူပါရုံ မှတပါး အခြားအာရုံ၌ မဖြစ်နိုင်၊ ရူပါရုံ၌သာ ဖြစ်နိုင်၏။ ဤသို့ အခြားအာရုံ၌ မဖြစ်ဘဲ မိမိ၌သာ ဖြစ်ရလောက်အောင် အထူးအားဖြင့် ဖွဲ့နှောင်ထားတတ်သောကြောင့် ရူပါရုံကို စက္ခုဝိညာဉ်၏ "ဝိသယ"ဟု ခေါ်၏။ [ဝိသယိမဲ့၊ အာရုံရှိသော အာရမ္မဏိက တရားကို။ ဝိသေသတော၊ အထူးအားဖြင့်။ သိနောတိ ဗန္ဓတီတိ၊ ဖွဲ့ထားတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝိသယော။ [ဝိ+သိ (ဗန္ဓနေ) အ – ပစ္စည်း။] အနညတ္တာဘာဝါပေက္ခော ဝိသယောတိ အာဟ– ဝိသယော အနညတ္တာဘာဝေနာတိ။–အနု။]

၂။ **ဂေါစရ**။ ။ စက္ခုဝိညာဉ်၏ ရူပါရုံ၌ဖြစ်ခြင်းသည် မနောဝိညာဉ်ထက်များ၏။ စက္ခုဝိညာဉ်ဖြစ်လျှင် တဝိထိ၌ မနောဝိညာဉ်များ ပါရသော်လည်း မနောဝိညာဉ်ကား အခြားအာရုံတို့၌လည်း ဖြစ်ရသေး၏။ ဤနည်းအားဖြင့် စက္ခုဝိညာဉ်၏သာ များစွာ ဖြစ်ရာ သောကြောင့် ထို ရူပါရုံသည်ပင် ဂေါစရလည်းမည်၏။ ဥပမာ–နွားတို့၏ ကျက်စားရာ (နွားစားကျက်) ဌာနကို "ဂေါစရ" ဟု ခေါ်ရာ၌ ထို နွားတို့သာ ထိုစားကျက်၌ အများအားဖြင့် လှည့်လည် ကျက်စား၍ အခြားသတ္တဝါတို့ကား ရံဖန်ရံခါသာ လှည့်လည် ကျက်စား သကဲ့သို့ တည်း။ [ဂါဝေါ စရန္တိ ဧတ္ထာတိ ဂေါစရော ဝိယာတိ တဗ္ဗဟုလစာရိတာပေက္ခော ဂေါစရောတိ အာဟ– ဂေါစရောတတ္ထ စရဏေနာတိ။ ဗဟုလံ ဟိ စက္ခုဝိညာဏာဒီတိ ရူပါဒယော ဂယှန္တိ၊ နု တထာ မနောဝိညာဏေနာတိ။–အနု။ ("တဗ္ဗဟုလ" နေရာဝယ် "သမ္ဗဟုလ"ဟု စာအုပ်တို့၌ ရှိ၏။)]

အရှုပ်မှာ။ ။ အရာဝတ္ထု တစ်ခုတည်းပင် သဒ္ဒပ္ပဝတ္တိနိမိတ် အမျိုးမျိုးကို အကြောင်းပြု၍ နာမည်အမျိုးမျိုး ခေါ်ရသကဲ့သို့ ရူပါရုံစသော အာရုံတစ်မျိုးတည်းကို ဝိသယဟု လည်းကောင်း၊ ဂေါစရဟုလည်းကောင်း ခေါ်ရာ၌ "ဝိသယဟူသော နာမည်သည် အခြား၌ မဖြစ်ဘဲ မိမိ၌သာ ဖြစ်ခြင်းကိုစွဲ၍ ရအပ်သောနာမည်တည်း။ ဂေါစရဟူသော နာမည်ကား စက္ခုဝိညာဉ်စသော ဆိုင်ရာဝိညာဉ်၏ များစွာဖြစ်ခြင်းကိုစွဲ၍ ရအပ်သော နာမည်တည်း"ဟု နာမည်ရခြင်း၏ အကြောင်းကို ခွဲခြားပါ။

စက္ခုဝိညာဉ် အစရှိ သည်တို့၏။) [1]မနော၊ မနောဝိညာဉ်သည်။ ပဋိသရဏံ၊ လဲလျောင်းရာတည်း။ နေသံ၊ ထို ၅-ပါးသော ကွန်ရှေ့တို့၏။ မနောဝ၊ သည်သာ။ ဂေါစရဝိသယံ၊ ကို။ ပစ္စနုဘောတိ၊ ခံစား၏။ –မူလပဏ္ဏာ၊ မဟာဝေဒလ္လသုတ်။]

ဟိ၊ မှန်။ ဧတေသံ၊ ဤ ၅-ပါးသော ကွန်ရှေ့တို့၏။ ရူပါရမ္မဏာဒီနံ၊ ရူပါရုံအစရှိသော အာရုံ ၅-ပါးတို့သည်။ ဂေါစရဝိသယော နာမ၊ ကျက်စားရာ အာရုံတည်၏။ တာနိ၊ ထို ၅-ပါးသော အာရုံတို့ကို။ မနေန၊ မနောဝိညာဉ်သည်။ ပစ္စနုဘဝိယမာနာနိပိ၊ ခံစားအပ်ပါကုန်သော်လည်း။ ရူပါရမ္မဏာဒီနံယေव၊ ရူပါရုံ အစရှိသည် မည်မြဲ မည်ကုန်သည်သာ။ (ဟောန္တိ။) [2]ကတိ အယံ အတ္ထော၊ ဤ အနက် အဓိပ္ပာယ်သည်။ သိဒ္ဓော၊ ပြီးစီးသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ စ၊ သည်သာမက။ ဒိဋ္ဌစက္ခုဉာဏာဒီနံ၊ ဒိဋ္ဌစက္ခုဉာဏ် အစရှိသည်တို့၏။ ရူပါဒိ အာရမ္မဏာတ္တာပိ၊ ရူပါရုံ အစရှိသော အာရုံရှိကုန်သည် အဖြစ်ကြောင့်လည်း။ အယံအတ္ထော၊ ဤ အနက်အဓိပ္ပာယ်သည်။ [3]သိဒ္ဓောယေव၊ ဧကန် ပြီးစီးမြဲပြီးစီးသည်သာ။ ဟောတိ၊

၁။ မနောပဋိပဇ္ဇနောတိ။ ။ "မနော ပဋိသရဏံ"ကိုပင် "မနောပဋိပဇ္ဇနောတိ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။ မနော အရပဋ္ဌာဂါရိကဝိထိဌ်ပါသော ဇောစိတ်၊ မနောဒ္ဝါရိက ဝိထိဌ်ပါသော ဇောစိတ်များကိုယူပါ။ စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့် သိအပ်သော အာရုံကို ဇောစိတ်ရောက်မှ ရဇ္ဇန ဒုဿန မုယှန်မှ (တပ်နှစ်သက်ခြင်း၊ စိတ်ပျက်ခြင်း၊ တွေဝေခြင်း) အားဖြင့် ခံစားသောကြောင့် "မနောပဋိပဇ္ဇနောတိ"ဟု မိန့်တော်မူသည်။ [မနော ပဋိသရဏံတိ–ဧဝနမနော ပဋိသရဏံ၊ မနောဝနေသန္တီ–ဧတေသံ ဂေါစရဝိသယံ ရဇ္ဇနာဒိဝသေန အနုဘောတိ၊–ထိသုတ် အဋ္ဌကထာ။]

၂။ အယမတ္ထော သိဒ္ဓော။ ။ "မနောနေသံ ဂေါစရဝိသယံ ပစ္စနုဘောတိ–မနောဝိညာဉ်က ထို ပဉ္စဝိညာဉ်တို့၏ အာရုံကိုခံစား၏"ဟူသော စကားကို ထောက်လျှင် မနောဝိညာဉ်သည် ခံစားအပ်ကုန်သော်လည်း ရူပါရုံစသော နာမည်ကား ရမြဲရသည်ဟု သိသာ၏။ ထိုသို့ မဟုတ်လျှင် "မနောပဋိ ပစ္ဇနောတိ"ဟူသောပါဠိတော်စကားပင် မသင့်ပဲရှိလိမ့်မည်–ဟူလို။

၃။ သိဒ္ဓောယေव ဟောတိ။ ။ သာ၍ ပြီးစီးစေနိုင်သော သာဓက ဖြစ်သောကြောင့် ဧဝဖြင့် သန္ဓိဗန္ဓနတ္ထကို ဆိုသည်။ ဒိဋ္ဌဝက္ကေ အာဒိညာဉ်သည် အနာပါထဂတ ရူပါရုံကို အာရုံပြု၍ ထိုရူပါရုံကို ဝမ္မာရုံဟု ဟောထားရာ ပါဠိမရှိ။ "ဒိဋ္ဌေန စက္ခုနာ ရူပံပဿတိ"ဟု ရူပါရုံ နာမည်ပြင့်သာ ဟောတော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် "စက္ခုပသာဒ(စက္ခုရှေ့)ဌ် ထင်ခြင်းသို့ မရောက်ပါသော်လည်း ရူပါရုံသည် ရူပါရုံဟုသာ အမည်ရ၏။ ဝမ္မာရုံဟု အမည်မရ" ဟူသော ဤ အနက်သည် သာ၍ပြီးစီးပါသည်–ဟူလို။ [ဒိဋ္ဌစက္ခုဉာဏာဒိနံ၌ အာဒိဖြင့် ဒိဋ္ဌသောတ၊ ဃာန၊ ဇိဝှ၊ ကာယ၊ အတိတ်သ၊ အနာဂတ်သတို့ကို ယူပါ။ ထိုဉာဏ်များလည်း "ဧဝံ ဝဏ္ဏော" စသည်ဖြင့် လာသောကြောင့် အဆင်းစသည်ကို အာရုံပြုနိုင်သည်။]

၏။ ဟိ၊ မှန်။ အနှာပါထဂတာနေ၀၊ စက္ခုပသာဒ–စသော ´ဣန္ဒြေ ၅–ပါး၌ ရှေးရှုကျခြင်းသို့ မရောက်ကုန်ပဲသာလျှင်။ ရူပါရမ္မဏာဒီနိ၊ ရူပါရုံအစရှိသော အာရုံတို့သည်။ ဒိဗ္ဗစက္ခု အာဒီနံ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ် အစရှိသည်တို့၏။ အာရမ္မဏာနိ၊ အာရုံတို့သည်။ ,ယောဇ္ဈိ။ ²စ၊ ထိုသို့ ထင်ခြင်းသို့မရောက်ဘဲဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ် စသည်တို့၏ အာရုံဖြစ်ပါ ကုန်သော်လည်း။ တာနိ၊ ထို ၅–ပါးသော အာရုံတို့သည်။ ဓမ္မာရမ္မဏာနိ၊ ဓမ္မာရုံ တို့သည်။ နု ဘ၀ဿိ၊ မဖြစ်ကုန်။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ဝုတ္တာနယေနေ၀၊ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ။ အာရမ္မဏ ၀ဝတ္ထာနံ၊ အာရုံကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်းကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

ဧတ္ထ၊ ဤသို့ အာရုံထင်လာရာ၌။ (ရှေးနိဿယ၌ "ဧတ္ထ–ဧတေသု ရူပါရမ္မဏာဒီသု၊ ဤရူပါရုံအစရှိသည်တို့တွင်"ဟု ပေးသည်။) ဧကေက၊ တပါး တပါးသော။ အာရမ္မဏံ၊ သည်။ ²ဒ္ဝီသု၊ ဒွီသု၊ ၂–ပါး ၂–ပါးကုန်သော။ ဒ္ဝါရေသု၊ ဒ္ဝါရတို့၌။ အာပါထံ၊ ရှေးရှုကျခြင်းသို့။ အာဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။ ဟိ၊ ချဲ့။ ရူပါရမ္မဏံ၊ သည်။ စက္ခုပသာဒံ၊ကို။ ယဒေ့တ္တာ ³၊ ထိခိုက်၍။ (ထိခိုက်သကဲ့သို့ဖြစ်၍။)

၁။ **နု ဘ ဘာနိ။ပ။ဘာ၀ဿိ။** ။စက္ခုပသာဒ–စသော ဣန္ဒြေ ၅–ပါး၌ ထင်ခြင်းသို့ မရောက်ဘဲလျက် ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ် စသည်တို့၏ အာရုံဖြစ်လျှင် ထို အာရုံတို့သည် ရူပါရုံစသည် အမည်မရတော့ဘဲဓမ္မာရုံအမည် ရသင့်သည် မဟုတ်ပါလော–ဟု စေဒနာဖွယ် ရှိသောကြောင့် "နု ဘ ဘာနိ" စသည်မိန့်။ စက္ခု–စသော ဣန္ဒြေ ၅–ပါး၌ မထင်လာဘဲလျက် ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ် စသည် တို့၏ အာရုံဖြစ်ကြသော်လည်း ဓမ္မာရုံအမည် မဖြစ်နိုင်ပါ–ဟူလို။

၂။ **ဣတိ ဝုတ္တ။ပ။ဝ၀ဿာနံ။** ။ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော အကြောင်းများကြောင့် အဆင်းဟူသမျှ ရူပါရုံ၊ အသံမဟူသမျှ သဒ္ဒါရုံ။ပ။ အတွေ့ဟူသမျှ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၊ ကြွင်းတရားဟူသမျှ ဓမ္မာရုံ–ဟု အာရုံချင်းမရောအောင် ပိုင်ခြားပုံကို သိပါ။

၃။ **ဒ္ဝီသု ဒ္ဝီသု အာပါထံ။** ။အာရုံထင်လာသောအခါ ပဋ္ဌ၀ိညာဉ်သည်လည်းကောင်း၊ ·ပဋ္ဌဒ္ဝါရာ၀ဇ္ဇန်း စသော မနောဝိညာဉ်သည်လည်းကောင်း ဝီထိအစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ရ၏။ ထို့ကြောင့် ပဋ္ဌ၀ိညာဉ်က ထိုအာရုံကို ယူနိုင်လောက်အောင် စက္ခုစသော ပဋ္ဌဒ္ဝါရတွင် ပါးပါး၌လည်းကောင်း၊ မနောဝိညာဉ်က ထိုအာရုံကို ယူနိုင်လောက်အောင် ဘ၀င်ဟူသော မနော ဒ္ဝါရ၌လည်းကောင်း၊ ဤသို့ ၂–ဒ္ဝါရ၌ ထင်ရသည်။ ဤ အာပါထမာဂစ္ဆန္တီ–နှင့် စပ်၍ သင်္ဂြိုဟ် ဘာသာဋီကာ ဝိထိပိုင်း၌ ကျယ်ဝန်းစွာ ပြထားပြီ။

၄။ **ယဒေ့တ္တာ။** ။ စုရာဒိ–ယဥ္ဇတေတ်သည် တာဝဇန (ပုတ်ခတ်ခြင်း) အနက်ကို ဟောစ၏။ ထို့ကြောင့် "ယဒေ့တ္တာ" အရ "ရူပါရုံသည် စက္ခုဒ္ဝါရ မနောဒ္ဝါရ၀ယ် တကယ်ပင် ထိမိ ခတ်မိ၏" ဟု ထင်စရာရှိ၏။ အမှန်ကား–အရာ၀တ္ထုချင်း ထိခတ်မိခြင်းမျိုး မဟုတ်ပါ။ ထိခတ်မိသကဲ့သို့ ဖြစ်လောက်အောင် အာရုံနှင့်ဒ္ဝါရတို့ ရှေးရှုခတ်နိုက်မိကြခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ပါ။ [ယဒေ့တိ–ပတိမုခဘာ၀ါပါတ် ဂန္ဓာ။]

တခ်ိန်ကသော်၊ ထို ခဏာဋ္ဌသာလျှင်။ မနောဒွါရေ၊ ဘဝင်ဟူသော မနောဒွါရ၌။ အာပါထံ အာဂစ္ဆတိ။ ဘဝင်္ဂစလနသဟ၊ ဘဝင် လှုပ်ခြင်း၏။ ပစ္စယော၊ အကြောင်းသည်။ ဟောတိ။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။ [မနောဒွါရ–တည်းဟူသော ဘဝင်၌လည်း ရူပါရုံ ထင်လာသောကြောင့် ဘဝင်လှုပ်သည်–ဟူလို။] သဒ္ဒ။ပ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုမ္မဏေသုပိ၊ သဒ္ဒါရုံ ဂန္ဓာရုံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ တို့၌လည်း။ ဧသေဝနယော၊ ဤနည်းပင်တည်း။

ဟိ၊ ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြအုံ့။ သကုဏော၊ ငှက်သည်။ အာကာသေ–နု၊ ဖြင့်။ အာဂန္ဓာ၊ လာ၍။ ရုက္ခဂ္ဂေ၊ သစ်ပင်ဖျားဌ။ နိလီယမာနော၀၊ နားလျှင် နားချင်းပင်။ ရုက္ခသာခဋ္ဌ၊ သစ်ခက်ကိုလည်း။ ဃဋ္ဌေတိ ယထာ၊ ထိခိုက်သကဲ့သို့ လည်းကောင်း။ အသ၊ ထိုငှက်၏။ ဆာယာ စ၊ အရိပ်သည်လည်း၊ ပထဝိ–ယံ၊ မြေ၌။ ပဋိဟညတိ ယထာ၊ ထိခိုက်သကဲ့သို့လည်းကောင်း။ သာခါဃဋ္ဌန ဆာယာ ဖရဏာနိ၊ သစ်ခက်ကို ထိခိုက်ခြင်း၊ အရိပ်၏ မြေ၌ ပျံ့နှံ့ခြင်းတို့သည်။ အပုဗ္ဗံ၊ ရှေးလည်းမကျ။ အစရိမံ၊ နောက်လည်းမကျ။ ဧကက္ခဏေယေ၀၊ တစ်ပြိုင်နက်သော ခဏာဋ္ဌပင်။ ဘဝန္တိ ယတာ၊ ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ ပစ္စုပ္ပန္န ရူပါဒီနံ၊ ပစ္စုပ္ပန် ရူပါရုံ အစရှိသည်တို့၏။ စက္ခုပသာဒါဒီ ဃဋ္ဌနဋ္ဌ၊ စက္ခုပသာဒ အစရှိသည်တို့ကို ထိခိုက်ခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ဘဝင်္ဂစလနသမတ္ထတာယ၊ ဘဝင်လှုပ်စေခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ (စာအုပ်တို့၌ "စာလနသမတ္ထ"ဟု ရှိပါစေ။) မနောဒွါရေ၊ ၌။ အာပါထဂမနဋ္ဌ၊ ရှေးရှုကျခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းသည်လည်းကောင်း။ အပုဗ္ဗံ အစရိမံ။ ဧကက္ခဏေယေ၀၊ ၌ပင်။ ဟောတိ၊ ၏။ တတော၊ ထိုဘဝင်လှုပ်ရာ အခါမှ။ (ပရံ။) ဘဝင်၊ ကို။ ဝိစ္ဆိန္နိတ္တာ၊ ဖြတ်၍။ စက္ခုဒ္ဒွာရာဒီသု၊ တို့၌။ ဥပ္ပဇ္ဇာနံ၊ ကုန်သော။ အာ၀ဇ္ဇနာဒီနံ၊ အာ၀ဇ္ဇန်း အစရှိကုန်သော။ ဝေါဋ္ဌပ္ပန ပရိယောသာနာနံ၊ ဝုဋ္ဌော အဆုံးရှိကုန်သော စိတ်တို့၏။ အနန္တ ရာ၊ အခြားမဲ့၌။ တေသံ၊ အာရမ္မဏာနံ၊ ထို ရူပါရုံ အစရှိသော အာရုံတို့တွင်။ အညတရသ္မိံ၊ အမှတ်မထား တပါးပါးသော ရူပါရုံ၌။ ဣဒံ မဟာစိတ္တံ၊ ဤ ပထမ မဟာကုသိုလ်စိတ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ [ဧကာကိစ္စတပ်၍ ဖြစ်သည်–ဟူလို။

ပန၊ ကား၊ (ပဋ္ဌဒ္ဓာရဏ် ထင်လာပုံမှတပါ: သုဒ္ဓမနောဒွါရ၌ ထင်လာပုံကား။) သုဒ္ဓမနောဒွါရေ၊ ပဋ္ဌဒ္ဓါရမဖက် သက်သက်သော၊ မနောဒွါရ၌။ [ပဋ္ဌဒ္ဓါရ၌ ထင်ပြီးသော အာရုံကို တဒနုဝတ္တိကဝိထိဖြင့် ဆက်၍ယူသောအခါ မနောဒွါရ၌ ထင်လာရာ မနောဒွါရကို "မိဿက မနောဒွါရ" ဟု ခေါ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ မနောဒွါရမျိုး မဟုတ်၊ သက်သက် ထင်လာရာ မနောဒွါရတည်း။] ပသာဒဃဋ္ဌကိစ္စံ၊ ပသာဒကို ထိခိုက်ခြင်းကိစ္စသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ပကတိယာ၊ ပင်ကိုအားဖြင့်။ (နုဂိုက။) ဒိဋ္ဌ။ပ။ဟုဋ္ဌ၀ဿေနေ၀၊ မြင်အပ်ဖူးသော အာရုံ၊ ကြားအပ်ဖူးသော အာရုံ၊

နမ်းအပ်ဖူးသော အာရုံ၊ သာယာအပ်ဖူးသော အာရုံ၊ တွေ့ထိအပ်ဖူးသော အာရုံတို့၏ အစွမ်းကြောင့်သာလျှင်။ ဧတာနိ အာရမ္မဏာနိ၊ တို့သည်။ အာပါထံ၊ သို့။ အာဂစ္ဆန္တိ။

ကထံ၊ အဘယ်သို့ ရောက်ကုန်သနည်း။ ဣဓ၊ ဤ လောကဌ်။ ဧကစ္စော၊ သည်။ ကတသုဓာကမ္မံ၊ ပြုအပ်ပြီးသော အင်္ဂတေ အမှုရှိသော။ (အင်္ဂတေ သုတ်အပ်ပြီးသော။) ဟရိတာလ မနောသိလာဒိ ဝဏ္ဏဝိစိတ္တံ၊ ဆေးဒန်း မြင်းသီလာ အစရှိသည်တို့၏ အဆင်းဖြင့် ဆန်းကြယ်သော။ ပဂ္ဂဟိတနာနပ္ပကာရ ဧရေဝဏ္ဍာကံ၊ ချီးမြှောက်အပ်သော အထူးထူးသော အပြားရှိသော တံခွန် ကုက္ကားရှိသော။ မာလာဒါမဝိနဒ္ဓံ၊ ပန်းကုံးတို့ဖြင့် မြှားယှက်အပ်သော။ (ပန်းကုံးတို့ဖြင့် စေတီတော်ကို ရစ်ပတ်အပ်သော။) ဒီပမာလာပရိက္ခိတ္တံ။ ဆီမီး ပန်းတို့ဖြင့် ဝန်းရံအပ်သော။ (စေတီတော်ကို ရစ်ပတ်၍ ဆီမီး ပန်းအစဉ် ထွန်းထားအပ်သော။) အတိမနောရမာယ၊ အလွန် စိတ်၏ မွေ့လျော်ရာ ဖြစ်သော။ သိရိယာ၊ အသရေတော်ဖြင့်။ ဝိရောဆမာနံ၊ တင့်တယ်တော်မူသော။ အလင်္ကတ ပဋိယတ္တံ၊ တန်ဆာဆင်ခြင်းဖြင့် စီမံအားထုတ်အပ်သော။ [ရှေ့. နိဿယ၌ "တန်ဆာဆင်ခြင်းနှင့် စပ်သော"ဟု ပေး၏။ဤ ပုဒ်ပြီးပုံကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋ္ဌိကာ၊ ဗာဟိရနိဒါန်း၌ ပြထားပြီ။] မဟာစေတိယံ၊ မဟာစေတီတော်ကို။ ပဒက္ခဏံ၊ လက်ယာရစ်။ ကတ္တာ၊ ပြုပြီး၍၊ ဝါ၊ လှည့်လည်ပြီး၍။ သောဌသသု၊ တစ်ဆယ့်ခြောက်ရပ် ကုန်သော။ ပါဒပိဋ္ဌိကာသု၊ အခြေခံဖြစ်သော အပြင်တော်တို့၌။[ရှေးနိဿယ၌"ဖိနပ်တော်အပြင်တို့၌"ဟုပေးသည်။] ပဋ္ဌပတိဋ္ဌိတေန၊ ၅-ပါးသော တည်ခြင်းဖြင့်။ (လက်၊ ခြေ၊ နဖူး၊ တံတောင်၊ ဒူး-ဟူသော ၅-မျိုးသော တည်ခြင်းဖြင့်။)ဝန္ဒိတ္တာ၊ ဝပ်ချပြီး၍၊ အဋ္ဌလိ၊ လက်အုပ်ကို။ ပဂ္ဂယှ၊ ချီးမြှောက်၍။[ဝပ်ချပြီးနောက် မတ်မတ်ရပ်လျက် လက်အုပ်ချီ ပြီး၍။] ဥဒ္ဓလောကေန္တော၊ မော်၍ဖူးလျက်။ ဗုဒ္ဓါရမ္မဏံ၊ သက်တော်ထင်ရှား မြတ်စွာ ဘုရားလျှင် အာရုံရှိသော။ ပီတိ၊ ကို။ ဂဟေတ္တာ။ ဟူ၍။ တိဋ္ဌတိ၊ ရပ်တည်၏။

တဿ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဧवं၊ ဤသို့။ စေတိယံ၊ ကို။ ပဿိတ္တာ၊ ဖူးမြော်၍။ ဗုဒ္ဓါရမ္မဏံ၊ သော။ ပီတိ၊ ကို။ နိဗ္ဗတ္တေတ္တာ၊ ဖြစ်စေ၍။ အပရဘာဂေ၊ နောက်အဖို့၌။ ယတ္ထ ကတ္ထစိ၊ အမှတ်မထား တပါးပါးသော အရပ်၌။ ဂတသေ၊ ရောက်ပြီးသည်ဖြစ်၍၊ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနေသု၊ ညဉ့်နေရာအရပ် နေ့နေရာအရပ်တို့၌။ ["ညဉ့်သန့်ရာအရပ် နေ့သန့်ရာအရပ်တို့၌" ဟုလည်း ပေး၏။ "သန့်သန့်ရှင်းရှင်း တရားအာရုံ ယူရာအရပ်"ဟူလို။] နိသိန္နဿ၊ ထိုင်လျက်။ အာဝဇ္ဇမာနဿ၊ ဆင်ခြင်လတ်သော်။ အလင်္ကတပဋိယတ္တံ၊ သော။ မဟာစေတိယံ၊ သည်။ စက္ခုဒ္ဒာရေ၊ ၌။ အာပါထံ၊

သို့။ အာဂတသဒ်သမေဝ၊ ရောက်လာသည်နှင့် တူသည်သာ။ ဟောတိ၊ ၏။ ပဒကွိတ်၊ လက်ယာရစ်။ ကတ္တာ။ စေတိယဝန္ဒနကာလော ဝိယ" စေတီတော်ကို ရှိခိုးရာ အခါကဲ့သို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ["စေတိယဝန္ဒနကာလေ ဝိယ" ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည် ထင်သည်။ စေတီတော်ကို ရှိခိုးရာကာလ၌ ထင်လာပုံအတိုင်း ထင်လာသည်–ဟူလို။] ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ တာဝ၊ သုတ–စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ ဒိဋ္ဌဝသေန၊ မြင်အပ်ပြီးသော အာရုံ၏ အစွမ်းကြောင့်။ ရူပါရမ္မဏံ၊ သည်။ အာပါထံ၊ သို့။ အာဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။ ["ဝသေန–ဟေတုဘူ တေန"ဟု မဓုဖွင့်သောကြောင့် ဟိတ် အနက်ပေးသည်။]

ပန၊ ကား။ (ဒိဋ္ဌ၏အစွမ်းကြောင့် ရူပါရုံထင်ပုံမှတပါး သုတ၏ အစွမ်းကြောင့် သဒ္ဒါရုံထင်ပုံကား။) မဓုရေန၊ ချိုမြိန်သော အရသာနှင့် တူသော။ သရေန၊ အသံဖြင့်။ ဓမ္မံ၊ ကို။ ကထေန္တသ၊ ဟောသော။ ဓမ္မကထိကသ ဝါ၊ ဓမ္မကထိက၏ သော်လည်းကောင်း။ သရေန၊ ဖြင့်။ ဘဏန္တ သ၊ ပါဠိသက်သက်ကို ရွတ်ပြသော။ သရဘာဏကသ[1] ဝါ၊ သရဘာဏက ပုဂ္ဂိုလ်၏ သော်လည်းကောင်း။ သဒ္ဒံ၊ ကို။ သုတ္တာ၊ ကြားနာပြီး၍။ အပရဘာဂေ၊ နောက်အဖို့၌။ ယတ္ထ ကတ္ထစိ၊ အမှတ်မထား တပါးပါးသော အရပ်၌။ နိသိဒိတ္တာ၊ ထိုင်၍။ အာဝဇ္ဇမာနသ၊ ဆင်ခြင်လတ်သော်။ ဝါ၊ ဆင်ခြင်သော့ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဓမ္မကထာ ဝါ၊ တရားစကားသည် သော်လည်းကောင်း။ [ဓမ္မကထိကပုဂ္ဂိုလ်၏ ဓမ္မကထာကို ရည်ရွယ်သည်။] သရဘည် ဝါ၊ အသံဖြင့် ရွတ်ဆိုအပ်သော ပါဠိတော်သည် သော်လည်းကောင်း။ [သရဘာဏက ပုဂ္ဂိုလ်၏ အရဘာညကို ရည်ရွယ်သည်] သောတဒ္ဒါရေ၊ ၌။ အာပါထာဂတံ ဝိယ၊

၁။ သရဘာဏကသ။ ။ သရဘာဏကသ‌ကို" သရေန ဘဏန္တသ"ဟု ဖွင့်သည်။ ထိုအဖွင့်အတိုင်း "ဘဏတိတိ ဘာဏကော၊ သရေန+ဘာဏကောသရဘာဏကော"ဟု ပြု။ဒုကာ၌ ညြသာရကသ‌ကိုလည်း "ပါဠိ၊ ပါဠိသက်သက်ကို။ ညြသာရေတိ၊ သက်ရောက် စေတတ်၏။ ဝါ၊ ဟောသော အားဖြင့် သွင်းချတတ်၏။ ဣတိ ညြသာရကော" ဟုပြု။

မှတ်ချက်။ ။"ဓမ္မကတိက" မည်သူသည် တရားတော်ကို အနက် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်၍ အကျယ် ဟောသူတည်း။ သို့သော်–ပရိသတ်တို့ကို ပြန်လှန် စစ်ဆေးမေးမြန်းခြင်းမပြု။ သရဘာဏက (ညြသာရက) မည်သူကား အနက် အဓိပ္ပာယ် မပါဘဲပါဠိသက်သက်ကိုသာ ဟောရွတ်သူဖြစ်သည်။ ဓမ္မာစရိယ ပုဂ္ဂိုလ်ကား စာသင်တပည့်များကို ပြန်လှန်စစ်ဆေး မေးမြန်း ရသေးသည်။ [ဤ အဓိပ္ပာယ်လည်း ရှေးခေတ်က ဣန္ဒိယ သိဟိုဠ်တို့၌ ထင်ရှားပြီး ဖြစ်သော ကြောင့် "ဓမ္မံ ကထေန္တသ" ဟူသောပါဠိ "သရေနဘဏန္တသ"ဟူသော ပါဠိတို့သည် နောက် ပြန်မာနိုင်ငံရောက်မှ ထည့်ပါဠိ ဖြစ်လေရော့သလား ဟု စဉ်းစားမိပါသည်။]

ရှေးရှုကျခြင်းသို့ရောက်သကဲ့သို့။ ဟောတိ။ သာဓုကာရ်၊ သူတော်ကောင်းတို့ ပြုအပ်သော အသံကို။ ဝါ၊ ကောင်းချီးကို။ ဒတ္တာ၊ ပေး၍။ သုဏာနကာလော ဝိယ၊ ကြားနာရာ အခါကဲ့သို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ["သုဏာနကာလေ ဝိယ ဟောတိ" ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏။ နာရတုန်းက ထင်လာသကဲ့သို့ ထင်လာသည်–ဟူလို။] ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ သုတဝသေန၊ ကြားအပ်ဖူးသော အာရုံ၏ အစွမ်းကြောင့်။ သဒ္ဒါရမ္မဏံ၊ သည်။ အာပါထ မာဂစ္ဆတိ။

ပန၊ ကား။ (သုတ၏ အစွမ်းကြောင့် သဒ္ဒါရုံ ထင်လာပုံမှတပါး ဃာယိတ၏ အစွမ်းကြောင့် ဂန္ဓာရုံ ထင်လာပုံကား။) သုဂန္ဓံ၊ ကောင်းသော အနံ့ရှိသော။ ဂန္ဓံ ဝါ၊ နံ့သာကို သော်လည်းကောင်း။ မာလံ ဝါ၊ သော်လည်းကောင်း။ လဘိတ္တာ၊ ၍။ အာသနေ ဝါ၊ တရားဟောရာ နေရာ၌ သော်လည်းကောင်း။ (တရားဟော ပလွင်၌ သော်လည်းကောင်း။) စေတိယေ ဝါ၊ စေတီတော်၌ သော်လည်းကောင်း။ ဂန္ဓာရမ္မဏောနေ၊ ဂန္ဓာရုံဟူသော အာရုံရှိသော။ စိတ္တေန၊ ဖြင့်။ ပူဇံ၊ ပူဇော်မှုကို။ ကတ္တာ၊ ပြုပြီး၍။ အပရဘာဂေ ယတ္ထ ကတ္ထစိ။ နိသိဒိတ္တာ၊ ၍။ အာဝဇ္ဇနာနသ၊ လတ်သော်။ ဝါ၊ ၏။ တံဂန္ဓာရမ္မဏံ၊ သည်။ ဃာနဒ္ဒါရေ၊ ၌။ အာပါထဂတံ ဝိယ ဟောတိ။ ပူဇာကရဏကာလော ဝိယ၊ ပူဇော်မှုကို ပြုရာအခါကဲ့သို့။ ဟောတိ။ [“ပူဇာကရဏကာလေ ဝိယ ဟောတိ”ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏။ ပူဇော်မှုကို ပြုရာ ကာလတုန်းက ထင်လာသကဲ့သို့ ထင်လာသည်–ဟူလို။] ဧဝံ ဤသို့လျှင်။ ဃာယိတဝသေန၊ နမ်းအပ်ဖူးသော အာရုံ၏ အစွမ်းကြောင့်။ ဂန္ဓာရမ္မဏံ အာပါထမာဂစ္ဆတိ။

ပန၊ ကား။ (ဃာယိတ၏ အစွမ်းကြောင့် ဂန္ဓာရုံ ထင်ပုံမှတပါး သာယိတ၏ အစွမ်းကြောင့် ရသာရုံ ထင်ပုံကား။) ပဏီတံ၊ မွန်မြတ်သော။ ခါဒနီယံ ဝါ၊ ကို သော်လည်းကောင်း။ ဘောဇနီယံ ဝါ၊ ကိုသော် လည်းကောင်း။ သဇ္ဇုဟွစာရိဟိ၊ သီတင်းသုံးဖော်တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ။ သံဝိဘဇိတ္တာ၊ ဝေဖန်၍။ ပရိဘုဉ္ဇိတ္တာ၊ သုံးဆောင်ပြီး၍။ အပရဘာဂေ။ ယတ္ထ ကတ္ထစိ၊ ၌။ ကုဋ္ဌ သကာဒိဘောဇနံ[1]၊ လူး အစရှိသော ဘောဇဉ်ကို။ လဘိတ္တာ၊ ရ၍။ အသုကကာလေ၊ ထိုမည်သော အခါ၌။ ပဏီတံ၊

၁။ ကုဋ္ဌ သကာဒိ။ ။ ကောရ် (ရွှမ်ရ်) ခုသတိ တိ ကုဋ္ဌ သကော၊ ဝတ္ထုဝိပရိယယော (၁–နှင့်ရ၊ ရှေ့နောက်ပြန်။) သြသ ဥတ္တံ (ကောသ် သြကို ဥပြု။) [ခုသဝတ်၏ဥကိုဒီဃပြု။] အာဒိသဒ္ဒေန ဝရုဏာဒိ သင်္ဂယှတိ၊ ပြောင်း စသည်ကို သိမ်းယူအပ်၏။–ယောနော။ [“ကုဋ္ဌ သကော+အာဒိယေသန္တိ ကုဋ္ဌ သကာဒယော၊ တေသံ+ရသော ကုဋ္ဌ သကာဒိရသော”ဟု ဆက်၍ပြု]

သော။ ဘောဇနံ၊ ကို။ သဗ္ဗဟွစာရိဟိ သဒ္ဓိံ။ သံဝိဘဇိတွာ၊ ၍။ ပရိဘုတ္တံ၊ သုံးဆောင်ဖူးပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ အာဝဇ္ဇမာနသ၊ သော်၊ ဝါ၊ ၏။တံ ရသာရမ္မဏံ၊ သည်။ ဒီဃါဒ္ဓါရေ အာပါတဂတံ ဝိယဟောတိ။ ပရိဘုဇ္ဇနကာလော ဝိယ၊ သုံးဆောင်ရာ အခါကဲ့သို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ["ပရိဘုဇ္ဇနကာလေ ဝိယ ဟောတိ"ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏။ သုံးဆောင်ရာ အခါတုန်းက ထင်လာသကဲ့သို့ ထင်လာသည်–ဟူလို။] ဇဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ သာယိတဝသေန၊ သာယာအပ်ဖူးသော အာရုံ၏အစွမ်းကြောင့်။ ရသာရမ္မဏံ အာပါထ မာဂစ္ဆတိ။

ပန၊ ကား။ (သာယိတ၏ အစွမ်းကြောင့် ရသာရုံ ထင်လာပုံမှတပါး ဖုဋ္ဌ၏ အစွမ်းကြောင့် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ ထင်လာပုံကား။) မုဒုကံ၊ နူးညံ့သော။ သုခသမ္ဖဿံ၊ ကောင်းသော အတွေ့ရှိသော။ မဒ္ဓံ ဝါ၊ ညောင်စောင်း ကိုသော်လည်းကောင်း။ ပိဋ္ဌံ ဝါ၊ ကိုသော်လည်းကောင်း။ အတ္ထရဏ ပါဝုရဏံ ဝါ၊ အခင်း အခြုံကိုသော်လည်းကောင်း။ ပရိဘုဇ္ဇိတွာ၊ သုံးဆောင်ပြီး၍။ အပရဘာဂေ။ ယတ္ထ ကတ္ထစိ၊ ၌။ ဒုက္ခသေယျံ၊ ဆင်းရဲစွာအိပ်ရခြင်းကို။ ကပ္ပေတွာ၊ ပြု၍။ အသုကကာလေ၊ ၌။ မေ၊ ငါသည်။ မုဒုကံ၊ သော။ မဒ္ဓပိဋ္ဌံ၊ ကိုလည်းကောင်း။ အတ္ထရဏပါဝုရဏံ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ပရိဘုတ္တံ၊ သုံးဆောင်အပ်ဖူးပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ အာဝဇ္ဇမာနသ၊ သော်။ ဝါ၊ ၏။ တံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏံ၊ သည်။ ကာယဒ္ဓါရေ၊ ၌။ အာပါတဂတံ ဝိယ ဟောတိ။ သုခသမ္ဖဿဝေ ဒယိတကာလော ဝိယ၊ ကောင်းသော အတွေ့ကို ခံစားအပ်ရာ အခါကဲ့သို့။ ဟောတိ။ ["သုခသမ္ဖဿဝေဒယိတကာလေ ဝိယ ဟောတိ"ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏။ ကောင်းသော အတွေ့ကိုခံစားရာ အခါတုန်းက ထင်လာသကဲ့သို့ ထင်လာသည်–ဟူလို။] (ဇဝံ၊ သို့လျှင်။ ဖုဋ္ဌဝသေန၊ တွေ့ထိအပ်သော အာရုံ၏အစွမ်းကြောင့်။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏံ အာပါထ မာဂစ္ဆတိ။ ဇဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ သုဒ္ဓမနောဒ္ဓါရေ၊ ၌။ပ။ဣတိ။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ သိထိုက်၏။

ဣတိနိ၊ ၌။ ပကတိယာ၊ အားဖြင့်။ ဒိဋ္ဌာဒိနံ၊ ဒိဋ္ဌ–အစရှိသော အာရုံတို့၏။ ဝသေန၊ ကြောင့်။ အာပါထဂမနေ၊ ရှေးရှု ကျခြင်းသို့ ရောက်ခြင်း၌။အပရောပိ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းမှ တပါးလည်းဖြစ်သော။ အဋ္ဌကထာမုတ္တကော၊ အဋ္ဌကထာ နည်းမှ အလွတ်ဖြစ်သော။ (ရှေး အဋ္ဌကထာတို့၌ လာသောနည်းမှ အလွတ်ဖြစ်သော။) . အယံ နယော၊ ဤနည်းသည်။ ဟောတိ။ ဒိဋ္ဌ၊ ကိုယ်တိုင်တွေ့အပ်ပြီးသော အာရုံ လည်းကောင်း။ သုတံ၊ တဆင့်စကား ကြားအပ်ပြီးသော အာရုံလည်းကောင်း။ ဥဘယသမ္ဘဋ္ဌံ၊ ဒိဋ္ဌ သုတ ၂–ပါးစုံနှင့် စပ်သောအာရုံလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ တာဝ၊ သဒ္ဓါရုစိ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ ဣမေ ဒိဋ္ဌာဒယော၊ ဤ ဒိဋ္ဌ–အစရှိသော

အာရုံတို့ကို။ ဝေဒီတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ တတ္ထ၊ ထို ဒိဋ္ဌ, သုတ, ဉာဏယသမ္ပန္နတို့တွင်။ ¹ဒိဋ္ဌံ နာမ၊ ဒိဋ္ဌ–မည်သည်ကား။ ပဋ္ဌဒ္ဓါရုဝသေန၊ ပဋ္ဌဒ္ဓါရ၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဟတိဟ ပုဗ္ဗံ၊ ယူအပ်ဖူးသော အာရုံတည်း။ သုတန္တိ၊ ကား ပစ္စက္ခတော၊ မျက်မှောက်အားဖြင့်။ (ကိုယ်တိုင်အားဖြင့်။) အဒိတ္ဌာ၊ မတွေ့မူ၍။ (မတွေ့ခဲ့ရဘဲ။) အနုဿဝ ဝသေန၊ တဆင့်ကြားခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်။ ဂဟိတာ၊ ယူအပ်ကုန်သော။ ရူပါဒယောဝ၊ ရူပ–အစရှိသော ၅–ပါးသောအာရုံတို့ပင်တည်း။ ဒ္ဒိဟိပိ၊ ၂–ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော။ တေဟိ၊ ထို ဒိဋ္ဌ သုတတို့နှင့်။ သမ္ပန္နံ၊ စပ်သောအာရုံသည်။ ဉာဏယသမ္ပန္နံ နာမ၊ ဉာဏယသမ္ပန္န–မည်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေသမ္ပိ ဒိဋ္ဌာဒီနံ၊ ဤဒိဋ္ဌ–အစရှိသည်တို့၏လည်း။ [အပိဖြင့် ရှေးခ္ခဏပြခဲ့သော ဒိဋ္ဌ, သုတ, ဃာယိတ, သာယိတ, ဗုဒ္ဓ–ဟူသော ၅–ပါးကိုပေါင်း။] ဝသေန၊ အစွမ်းကြောင့်။ ဧတာနိ၊ ဤအာရုံတို့သည်။ မနောဒ္ဓါရေ အာပါထ မာဂစ္ဆန္တိ၊ ဣတိ ဝေဒီတဗ္ဗာနိ။

တတ္ထ၊ ထို ဒိဋ္ဌ သုတ ဉာဏယသမ္ပန္နတို့တွင်။ တာဝ၊ သုတ ဉာဏယသ္မန္နံ တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ ဒိဋ္ဌဝသေန၊ တွေ့အပ်ဖူးသော အာရုံ၏အစွမ်းကြောင့်။ အာပါထ ဂမနံ၊ ရှေးရှုကျခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းကို။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ခ္ခဏ်။ ပဋ္ဌဟိ၊ ကုန်သော။ နယေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဝုတ္တမေဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ။ [ကထံ ဣမေကစ္စောဟ ကတသုဓာဂမ္ဘီ–မှစ၍ ဧဝံ ဗုဒ္ဓဝသေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္ဘဏ် အာပါထမာ ဂစ္ဆတိ–တိုင်အောင် ၅–မျိုးသောနည်းတို့ဖြင့် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီ။ ထို ဆိုအပ်သည့်အတိုင်း ဤနေရာ၌လည်းသိပါ ဟူလို။ မှန်၏–ထို၌ ဒိဋ္ဌ။ပ။ ဗုဒ္ဓအာရုံ ၅–မျိုးကိုပင် ဤနေရာ၌ "ဒိဋ္ဌ"ဟု ဆိုထားသည်။] ပန၊ ကား။ (ဒိဋ္ဌ၏အစွမ်းကြောင့် ထင်ပုံမှတပါး သုတ၏အစွမ်းကြောင့် ထင်ပုံကား။) ဧကစ္စော၊ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သုဏာတိ၊ ကြားရ၏။ (ကိ'၊ အဘယ်သို့ကြားရသနည်း။) ဘဂဝတော၊ ၏။ ပုညာတိသယဖလ နိဗ္ဗတ္တံ၊ လွန်ကဲသော ကောင်းမှု၏ အကျိုးအဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်သော။ [အချို့စာအုပ်၌ ဖလမပါ။ "လွန်ကဲသော ကောင်းမှုကြောင့်ဖြစ်သော"ဟု ပေး။] ရူပံ၊ အဆင်းတော်တည်း။ ဝေရူပံ နာမ၊ ဤသို့ သဘောရှိသည်မည်၏။ (ပုညတိသယဖလနိဗ္ဗတ္တော၊ သော။) သဒ္ဒေါ၊

---

¹။ ဒိဋ္ဌံနာမ။ပ။ ဂဟိတပုဗ္ဗံ။ ။ /"ပဋ္ဌဒ္ဓါရုဝသေန ဂဟိတပုဗ္ဗံ"ကို ထောက်၍ စက္ခုဒ္ဓါရဖြင့် မြင်အပ်သော ရူပါရုံသာမက ရှေးရှေးက ၅–ဒ္ဓါရဖြင့် ကိုယ်တိုင်ယူအပ်သော အာရုံ ၅–ပါးလုံးကို "ဒိဋ္ဌ" ဟု ဆိုသည်။ ယခုလောကဒ္ဒ်လည်း ကိုယ်တိုင်သိခဲ့၍ သူတပါးအား တဆင့်ပြောသောအခါ "မင်းပြောတဲ့ အကြောင်းအရာဟာ ဒိဋ္ဌလား"ဟု ပြန်၍ မေးတတ်ကြ၏။ ပြောသူကလည်း "ငါကိုယ်တိုင် ကြားခဲ့ရတယ်၊ ဒိဋ္ဌပါပဲ"ဟု ပြန်၍ ပြောတတ်ကြသည်။ ထိုကဲ့သို့ ကိုယ်တိုင်မတွေ့ခဲ့ရဘဲတဆင့်ကြားအပ်သော အာရုံ ၅–ပါးကို "သုတ"ဟု ခေါ်သည်။

အသံတော်သည်။ အတိမဓုရော၊အလွန်ချိုမြိန်သော အရသာနှင့်တူ၏။ ကိသွိ စိ ပဒေသေ၊ တစုံတခုသော အရပ်၌။ (မည်သည့်အရပ်၌။) ကေသဋ္ဌိ ပုဗ္ပါနံ၊ အချို့ကုန်သောပန်းတို့၏။ (မည်သည့်ပန်းတို့၏။) ဂန္ဓော၊ အနံ့သည်။ အတိမနုညော၊ အလွန် စိတ်ကိုနှစ်သက်စေတတ်၏။ ကေသဋ္ဌိ၊ ဖလာနံ၊ အချို့ကုန်သော အသီးတို့၏။ (မည်သည့်အသီးတို့၏။) ရသော၊ အရသာသည်။ အတိမဓုရော၊ အလွန်ချိုမြိန်၏။ ကေသဋ္ဌိ ပါဝုရဏာနံ၊ အချို့ကုန်သော ခြုံထည်တို့၏။ (မည်သည့် ခြုံထည်တို့၏။) သမ္ဘသော၊ အတွေ့သည်။ အတိ သုခေါ၊ အလွန်ကောင်း၏။ ဣတိ၊ သို့။ (သုဏာတိ၊ ကြားရ၏။) တဿ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏။ စက္ခုပသာဒါဒီဃဋ္ဌနံ၊ စက္ခုပသာဒ-အစရှိသည်ကို ထိခိုက်ခြင်းကို။ ဝိနာ၊ ကြဉ်၍။ သုတမတ္တာနေဝ၊ ကြားအပ်ကာမျှသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ တာနိ၊ ထို ၅-ပါးသော အာရုံတို့သည်။ မနောဒ္ဓါရေ အာပါထ မာဂစ္ဆန္တိ။

အထ၊ ထိုအခါ၌။ အဿ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏။ တံစိတ္တံ၊ ထို မဟာကုသိုလ်စိတ်သည်။ တသ္မိံ ရူပေ ဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရား၏ အသံတော်၌ သော်လည်းကောင်း။ (တသ္မိံ) သဒ္ဒေ ဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရား၏ အဆင်းတော်၌ သော်လည်းကောင်း။ ပသာဒဝသေန၊ ကြည်ညိုခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ (ပဝတ္တတိ-၌ စပ်။) ဂန္ဓာဒီသု၊ ဂန္ဓာရုံအစရှိသည်တို့သည်။ (အာပါထံ၊ သို့။ အာဂတေသု၊ ရောက်ကုန်လတ်သော်။) အရိယာနံ၊ အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ ဒါတုကာမတာ ဝသေန၊ ပေးလှူခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၏ အဖြစ်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပဝတ္တတိ။ ဝါ၊ တနည်း။ အညေဟိ၊ အခြားသူတို့သည်။ ဒိန္နေသု၊ ပေးအပ်ကုန်လတ်သော်။ အနုမောဒနာ ဝသေန၊ ကောင်းချီးနမော် သာဓု ခေါ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပဝတ္တတိ။ ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ သုတဝသေန၊ တဆင့်စကား ကြားအပ်သော အာရုံ၏ အစွမ်းကြောင့်။ ဧတာနိ၊ ဤ ၅-ပါးသော အာရုံတို့သည်၊ မနောဒ္ဓါရေ အာပါထ မာဂစ္ဆန္တိ။ ပန၊ ဆက်။ အပရေန၊ အခြားပုဂ္ဂိုလ်သည်။ (ဒိဋ္ဌာနိ၊ သုတာနိ-တို့၌ စပ်။) ယထာ ဝုတ္တာနိ၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော။ ရူပါဒီနိ-တို့၌ စပ်။) ယထာ ဝုတ္တာနိ၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော။ ရူပါဒီနိ၊ တို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။ ဒိဋ္ဌာနိ ဝါ၊ တွေ့အပ်ဖူးကုန်သည် သော်လည်းကောင်း။ သုတာနိ ဝါ၊ တဆင့်စကား ကြားဖူးအပ်ကုန်သည် သော်လည်းကောင်း။ ဟောန္တိ။

တဿ၊ ထို ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဣဒါနိ၊ ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော။ ရူပံ၊ အဆင်းတော်သည်။ အာယတိ၊ နောင်အခါ၌။ ဥပ္ပဇ္ဇနက ဗုဒ္ဓသာပိ၊ ပွင့်တော်မူလတ္တံ့သော မြတ်စွာဘုရား၏ အတွက်လည်း။ ဘဝိဿတိ။ ဣတိ အာဒီနာ၊ ဤသို့ အစရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ စက္ခုပသာဒါဒီဃဋ္ဌနံ၊ ကို။ ဝိနာ၊ ၍။ ဒိဋ္ဌသုတ သမ္ဘဋ္ဌေနေဝ၊ တွေ.

အပ်ဖူးသော အာရုံ,ကြားအပ်ဖူးသော အာရုံနှင့်စပ်သဖြင့်သာလျှင်။ တာနိ၊ ထို ၅-ပါးသော အာရုံတို့သည်။ မနောဒ္ဓါရေ အာပါထမာဂစ္ဆန္တိ။ တသ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်၌။ ဝုတ္တာန ယေနေဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ။ [ပသာဒဝသေန ဒါတုကာမတာဝသေန စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ။] တေသု၊ ထို ၅-ပါးသော အာရုံတို့ တွင်။ အညတရာရုမ္မဏံ၊ တပါးပါးသော အာရုံဟူသော အာရုံရှိသော။ ဣဒံ မဟာစိတ္တံ၊ ဤပထမ မဟာကုသိုလ် စိတ်သည်။ ပဝတ္တတိ။ ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ ဥဘယသမ္ပန္နဝသေန၊ ဒိဋ္ဌသုတ ၂-ပါးစုံနှင့်စပ်သော အာရုံ၏ အစွမ်းကြောင့်။ ဧတာနိ၊ ဤ ၅-ပါးသော အာရုံတို့သည်။ မနောဒ္ဓါရေ အာပါထ မာဂစ္ဆန္တိ။

[1]စ၊ ဆက်။ ဣဒမ္ပိ၊ ဤ ဒိဋ္ဌ, သုတ, ဥဘယသမ္ပန္နတို့၏ အစွမ်းကြောင့် ထင်လာပုံကိုပြသော စကားသည်လည်း။ မုခမတ္တမေव၊ နည်းအမြွက်မျှသာတည်း။ (အကျဉ်းမျှသာတည်း။) ပန၊ စင်စစ်ကား။ သဒ္ဓါရုစိ[2] ။ပ။အာဒီနံ၊ သဒ္ဓါ, ရုစိ, အာကာရပရိဝိတက္ကာ [3], ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာနက္ခန္တိ [4] အစရှိသည်တို့၏။ (ယုံကြည်ခြင်း၊ နှစ်သက်ခြင်း၊ အခြင်းအရာကို ကြံစည်ခြင်း၊ ဉာဏ်ဖြင့်ရှု၍ နှစ်သက်ဆုံးဖြတ်ခြင်း

---

[1] **ဣဒမ္ပိ၊ ပ၊ မေဝ။** ။ အပိဖြင့် ဆိုခဲ့ပြီးသော "ဣဒေကစ္စော ကတသုဓကမ္မံ" စသော စကားကိုပေါင်း။ ထိုစကားသာ အကျဉ်းချုပ် အမြွက်မျှသာဖြစ်သည် မဟုတ်သေး။ "အယမပရောပိ အဌကထာမုတ္တကော နယော ဟောတိ၊ ဒိဋ္ဌ သုတ ဥဘယ-သမ္ပန္နံ" စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော ထင်လာပုံပြစကားလည်းအကျဉ်းချုပ် အမြွက်မျှပင် ဖြစ်သည်-ဟူလို။ မုခ-သဒ္ဓါသည် "ပါးစပ်ပေါက်" ဟူသော အနက်ကိုဟော၏။ ပါးစပ်ပေါက်သည် အမျိုးမျိုးသော အစာတို့၏ ဝင်ကြောင်းဖြစ်သကဲ့သို့ ဤ အကျဉ်းချုပ်စကားလည်း နောက်နောက် အကျယ်တို့၏ ဝင်ကြောင်းဖြစ်သည်-ဟူလို။ [အပိ-သဒ္ဒေန နာ ကေဝလံ ဣဒေကစ္စော ကတသုဓကမ္မန္တိ အာဒိဝစနမေဝ သင်္ခေပမတ္တံ၊ အတဓေါ အယံ အပရောပိတိ အာဒိဝစနမ္ပိ သင်္ခေပမတ္တံတိ ဒဿေတိ။-ယောဇနာ။]

[2] **သဒ္ဓါရုစိ။** ။ တစုံတယောက်က ပြော၍ ကြားရလျှင် မစဉ်းစား မစိစစ်တော့ဘဲ ယုံကြည်ခြင်းသည် သဒ္ဓေါမည်၏။ [အမှားကို ယုံကြည်ရာ၌ သဒ္ဓါအတု၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမောက္ခတည်း။ အမှန်ကို ယုံကြည်ရာ၌ သဒ္ဓါအစစ်ပင်။] ထိုသို့ ပြော၍ ကြားသောအခါ မိမိကိုယ်တိုင် စိစစ်ပြီးမှ နှစ်သက်ခြင်းသည် ရုစိမည်၏။ ဤသို့ ဋီကာ၌ အဏူးပြသည်။

[3] **အာကာရပရိဝိတက္ကာ။** ။ "ဒီလိုလည်း ဖြစ်လိမ့်မည်၊ ဟိုလိုလည်း ဖြစ်လိမ့်မည်" ဟု အကြောင်းအရာ တစုခု၏ အခြင်းအရာကို ထပ်ကာထပ်ကာ စဉ်းစား ကြံစည်ခြင်းသည် အာကာရပရိဝိတက္ကာ မည်၏။ [ဤ၌ အာကာရ-ဟူသည် မိမိဉာဏ်တည်း၌ ထင်လာသော ဥပဒ္ဒာနာကာရ-တည်း။]

[4] **ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာနက္ခန္တိ။** ။ ထိုသို့ စဉ်းစား ကြံစည်သူ၏ ဉာဏ်ဖြင့် တစုံတခုသော အရာဝတ္ထုနှင့် စေ့စေ့ငင် ရှုသောအားဖြင့် နှစ်သက်(သဘောကျ)ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာနက္ခန္တိ မည်၏။

အစရှိသည်တို့၏။) ဝသေန၊ ကြောင့်။ ဝိတ္ထာရတော၊ အကျယ်အားဖြင့်။ ဧတေသံ၊ ဤ ၅-ပါးသော အာရုံတို့၏။ မနောဒ္ဓါရေ။ အာပါထဂမန်၊ ကို။ ဝေဒီတဗ္ဗမေဝ၊ သိထိုက်သည်သာ။ ပန၊ ဆက်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧဝံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ အာပါထံ၊ သို့။ အာဂစ္ဆန္တာနိ၊ ရောက်သော အာရုံတို့သည်။ ဘူတာနိပိ၊ ဟုတ်မှန်ကုန်သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ အဘူတာနိပိ၊ မဟုတ်မမှန်ကုန်သည်လည်း ဟောန္တိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်၊ အယံ နယော၊ ဤ နည်းကို။ အဋ္ဌကထာယံ၊ ရှေး အဋ္ဌကထာ၌။ (အာစရိယေဟိ၊ အဋ္ဌကထာဆရာတို့သည်။) နုဟိတော၊ မယူအပ်။ ဧဝံ၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ ဧကေကာရမ္မဏေ၊ တစ်ပါးတစ်ပါးသော အာရုံရှိသော။ ဧဝံနံ၊ သည်။ ဒွိသု ဒွိသု ဒ္ဓါရေသု၊ တို့၌။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဣတိ ဝေဒီတဗ္ဗံ။

ဟိ၊ ချဲ့။ ´ရူပါရမ္မဏေ၊ ရူပါရုံဟူသော အာရုံရှိသော။ ဧဝံနံ၊ သည်။ စက္ခုဒ္ဓါရေပိ၊ ၌လည်း။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ မနောဒ္ဓါရေပိ၊ ၌လည်း။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ သဒ္ဒါဒိအာရမ္မဏေသုပိ၊ သဒ္ဒ-အစရှိသော အာရုံရှိသော' ဧကေတို့၌လည်း။ ဧသေဝနယော၊ တည်း။ တတ္ထ၊ ထို ဧကေတို့တွင်။ မနောဒ္ဓါရေ၊ ၌။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ၊ သော။ ရူပါရမ္မဏေ၊ သော။ ဧဝံနံ၊ သည်။ ဒါနမယံ[1]၊ ဒါနမယ-ဧကလည်းကောင်း။ သီလမယံ၊ လည်းကောင်း။ ဘာဝနာမယံ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ တိဝိဓံ၊ သုံးပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ။ တေသု၊ ထို ဒါနမယ သီလမယ ဘာဝနာမယ ဧကေတို့တွင်။ ဧကေကံ၊ တစ်ပါးတစ်ပါးသော ဧကသည်။ ကာယကမ္မံ ကာယကံ လည်းကောင်း။ပ။ မနောကမ္မံ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ တိဝိဓမေဝ၊ သည်ပင်။ ဟောတိ။ သဒ္ဒ။ပ။ဓမ္မာရမ္မဏေသုပိ၊ သဒ္ဒါရုံ, ဂန္ဓာရုံ, ရသာရုံ, ဖောट္ဌဗ္ဗာရုံ, ဓမ္မာရုံဟူသော အာရုံရှိသော ဧကေတို့၌လည်း။ ဧသေဝနယော။

တတ္ထ၊ ထို ၆-ပါးသော အာရုံတို့တွင်။ တာဝ၊ သဒ္ဒါရုံ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ ရူပံ၊ ရူပါရုံကို။ အာရမ္မဏံ၊ ကို။ ကတ္တာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ၊ ဖြစ်လတ်သော်။ ဝါ၊ သော။ ဧတံ မဟာကုသလစိတ္တံ၊ ဤ မဟာသုသိုလ်စိတ်သည်။ နိ၊ လ။ပ။

နိ ဃသန၊ အကြွင်းမရှိသော အားဖြင့်+ဧကံ၊ ရှုခြင်း၊ နိဗ္ဗာနံ၊ ခြင်း။ နိဗ္ဗာနေန၊ အကြွင်းမဲ့ ရှုခြင်း(ဧဝေဧဝ ရှုခြင်း)အားဖြင့်+ခန္ဓီ၊ နှစ်သက်ခြင်းတည်း။ နိဗ္ဗာနကွန္ဓီ၊ ခြင်း။ ဒိဋ္ဌိယာ၊ ဉာဏ်ဖြင့်+နိဗ္ဗာနကွန္ဓီ ဒိဋ္ဌိနိဗ္ဗာနကွန္ဓီ။ [ရှစ်တုန်းက နှစ်သက်ခြင်းသည် ဤ ခန္ဓီလောက် လေးလေးနက်နက် မရှိ။]

၁။ ဒါနမယံ။ ။ ဒါနမေဝ ဒါနမယံ၊ သွတ္ထ- ၌မယ- ပစ္စည်းသက်၊ တနည်း - ဒါနတော + နိပ္ပန္နအနက်၌ မယ-ပစ္စည်းသက်။ သီလမယ-ဘာဝနာမယ တို့၌လည်း နည်းတူ။ ဒါနဝဂ္ဂ၊ အဋ္ဌကအဂုတ္တရ် အဋ္ဌကထာကိုမှီးသည်။

ဝတ္ထွေသု၊ ညိုသောအဆင်း, ရွှေသောအဆင်း, နီသောအဆင်း, ဖြူသောအဆင်း ရှိကုန်သော။ ပုပ္ပဝတ္ထာဒေတူ သု၊ ပန်း, အဝတ်, ဥ, နီ, ဆေးဒန်း, မျက်စဉ်း အစ ရှိသော ဓာတ်တို့တွင်။ [ဂေရုကဟရိတာလဘူနာဒိဓာတူသု။] အညတရံ၊ အမှတ် မထား တပါးတပါးသော။ သုဘနိမိတ္တသင်္ခါတံ၊ သုဘနိမိတ်ဟု ဆိုအပ်သော။ ဝါ၊ သုဘ ဟု ယူခြင်း၏အကြောင်း ဟု ဆိုအပ်သော [သုဘဂ္ဂဟဏသ+နိမိတ္တं– သောမနသ သဟဂတ်စိတ်၏ အာရုံဖြစ်သောကြောင့် သောမနသ ဖြစ်လောက်သော သုဘနိမိတ္တ–စသော အာရုံကို ညွှန်ပြသည်။] ဣဒံ၊ အလိုရှိအပ်သော။ ကန္တံ၊ နှစ်သက်အပ်သော။ မနာပံ၊ စိတ်ကို တိုးပွားစေတတ်သော။ ရဇနီယံ၊ နှစ်သက် ထိုက်သော။ တနည်း။ ရဇနီယံ၊ နှစ်သက်ခြင်း၏ တည်ရာဖြစ်သော။ [ရဇ္ဇဓာတ်+ အနီယ၊ တနည်း "ရဇေနသ+ဌာနံ ရဇနီယံ" တဒ္ဓိတ်ပုဒ်၊ ဣယပစ္စည်း။] ဝတ္ထုံ၊ အဆင်းကို။ အာရမ္မဏံ ကတ္တာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ [ဤတိုင်အောင် ရူပါရမ္မဏံ ဝါ– စသည်တို့၏ အဖွင့် ပြီးပြီ။]

နနု၊ စောဒနာပါဠိးအံ့။ (ကိံ။) ဧတံ ဣဋ္ဌာရမ္မဏံ၊ ဤ ဣဋ္ဌအာရုံသည်။ (သုဘနိမိတ္တတ္တာ၊ သုဘဟု ယူခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း။ ရဇနီယတ္တာ စ၊ တပ်မက်ဖွယ်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း။)လောဘဿ၊ ၏။ ဝတ္ထု၊ တည်ရာသည်။ ဟောတိ နနု၊ ဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလော။ ကထံ၊ အဘယ်ကြောင့်။ ဧတံ စိတ္တံ၊ ဤ ဣဋ္ဌာရုံဟူသော အာရုံရှိသော စိတ်သည်။ ကုသလံ နာမ၊ ကုသိုလ်မည်သည်။ ဓာတံ၊ ဖြစ်ရသနည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ (နနု၊ စောဒနာပါ၏။) [1]နိယမိတဝေသေန၊ ကုသိုလ်ပြုခြင်း၌ အမြဲသတ်မှတ်အပ်သော စိတ်၏ အစွမ်းကြောင့်လည်းကောင်း။ ပရိဏာမိတဝေသေန၊ ကုသိုလ်ပြုခြင်း၌ ညွှတ်စေအပ်သော စိတ်၏ အစွမ်းကြောင့်လည်းကောင်း။ သမုဒါစာရဝေသေန၊ ဝေါဟာရ အထက်အထက်၌ လေ့ကျက်အပ်ပြီးသော စိတ်၏ အစွမ်းကြောင့်

၁။ **နိယမိတ။ပ။ အာဘုဓိတဝေသေန။**　　။ အဋ္ဌကထာ၌ "စိတ္တံ နိယမိတं"စသည်ဖြင့် လည်းကောင်း။ ဋီကာ၌ "နိယမိတသေ စိတ္တသေ ဝသေန၊ ဧဝမိတရေသု ဒ္ဝီသု" ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သောကြောင့် နိယမိတ–စသော ၃–ပုဒ်အတွက် စိတ်ကို အရကောက်ရ၏။ "အာသောဂေါ အာဘုဓိတံ"ဟု ဘာဝသာဓနေ ပြသောကြောင့် အာဘုဓိတအတွက် နလုံးသွင်းခြင်း (ယောနိသောမန သိကာရ) ကြိယာကို ကောက်ရသည်။ [နိယမိယတေတိ နိယမိတံ၊ ပရိဏာမိယတေတိ ပရိဏာမိတံ။ သမ္မာ+ဥဒ္ဓံ+အာစရိယတေတိ သမုဒါစာရော။ "ကောင်းစွာ +အထက်အထက်၌+ လေ့ကျက်အပ်သော (ကျင့်သားရနေသော) စိတ်"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏။ ထို နိယမိတ၏အဓိပ္ပာယ်ကို အကျယ်ပြခန်း၌ ထင်ရှားစေလတ္တံ့။"

လည်းကောင်း။ အာဘုဇိတာဝသေန၊ နလုံးသွင်းခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်လည်းကောင်း။ (ဧတံ စိတ္တံ ကုသလံ နာမ ဇာတံ။) ဣတိ၊ တည်း။

ဟိ၊ ချဲ့။ ယသ၊ အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်၏။ မယာ၊ သည်။ ကုသလမေဝ၊ ကုသိုလ်ကိုသာ။ ကတ္တာ၊ ပြုထိုက်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ကုသလကရဏော၊ ကုသိုလ်ပြုခြင်း၌။ စိတ္တံ၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ နိယမိတံ၊ အမြဲသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်အပ်ပြီးသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အကုသလပွဝတ္တိတော၊ အကုသိုလ် ဖြစ်ခြင်းမှ။ နိဝတ္တေတွာ၊ ဆုတ်နှစ်စေ၍။ ကုသလကရဏောယေဝ၊ ၌သာ။ (စိတ္တံ၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။) ပရိဏာမိတံ၊ ညွှတ်စေအပ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အဘိဏှကရဏေန၊ မပြတ် ပြုခြင်းဟူသော။ (အလေ့အကျက်ရသော။) ကုသလသမုဒါစာရေနေဝ၊ ကုသိုလ်၏ ကောင်းစွာ အထက်အထက်၌ဖြစ်ခြင်းဖြင့်သာလျှင်။ (စိတ္တံ။) သမုဒါစရိတံ၊ ကောင်းစွာ အထက်အထက်၌ ဖြစ်စေအပ်သည်။ ဝါ၊ လေ့ကျက်အပ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ စ၊ အဖိုတပါးကား။ ပတိရူပဒေသဝါသ။ပ။ ပုဗ္ဗေကတပုညတာဒီဟိ၊ သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော အရပ်၌ နေရခြင်း, သူတော်သူမြတ်တို့ကို မှီခိုရခြင်း, သူတော်ကောင်းတရားကို နာရခြင်း, ရှေးရှေးဘဝ၌ ပြုအပ်ခဲ့သော ကောင်းမှုရှိသူ အဖြစ် အစရှိကုန်သော။ ဥပနိဿယေဟိ၊ အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းတို့ကြောင့်။ ယောနိသော၊ သင့်သော အကြောင်းအားဖြင့်။ အာဘောဂေါ စ၊ နလုံးသွင်းခြင်းသည်လည်း။ ပဝတ္တတိ၊ ၏။ တဿ၊ ထို ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဣမိနာ နိယမိတဝသေန၊ ဤသို့ အမြဲသတ်မှတ်အပ်သော စိတ်၏ အစွမ်းကြောင့် လည်းကောင်း။ [1]ဣမိနာ ပရိဏာမိတ-ဝသေန၊ ဤသို့ ညွှတ်စေအပ်သော စိတ်၏ အစွမ်းကြောင့် လည်းကောင်း။ ဣမိနာ

၁။ ဣမိနာ။ပ။ဇာတံ။ ။ "ငါ့မှာ မည်သည့်အာရုံနှင့် တွေ့.တွေ. ကုသိုလ်စိတ်သာ ဖြစ်စေရမည်"ဟု အမြဲသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်ထားသူ၌ ကုသိုလ်စိတ်သာ ဖြစ်၏။ အကုသိုလ် မဖြစ်အောင် စိတ်ကို စောင့်စည်း၍ ကုသိုလ်ဖြစ်ဖို့ရန် စိတ်ညွှတ်ထားသူ၌ ကုသိုလ်စိတ်သာ ဖြစ်၏။ ရှေးရှေးကပင် ကုသိုလ်စိတ်၌ အလေ့အကျက် ရနေသူမှာလည်း ကုသိုလ်စိတ်သာ ဖြစ်တတ်၏။ ဘယ်ကိစ္စ၌မဆို သင့်တော်အောင် နလုံးသွင်းမှု အာဘုဇိတ(ယောနိသောမနသိကာရ) ရှိသူမှာလည်း ကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်တတ်၏။ ဤ အကြောင်း ၄-ပါးကြောင့် သုဘနိမိတ် ဣဋ္ဌာရုံနှင့် တွေ့ရသော်လည်း လောဘစိတ်မဖြစ်ဘဲကုသိုလ် စိတ်သာ ဖြစ်ရပေသည်။

[ဆောင်] အာရုံလွှဲ.လွှဲ. မျိုးစုံတွေ့.လည်း, မမေ့စေအပ်, ကုသိုလ်မြတ်၌, သတ်မှတ်ရှိထား, ညွှတ်စေခြားတည်း၊ ရှေ့ဖျားဆက်ဆက်, ကုသိုလ်ဘက်၌, လေ့ကျက်မှားသဖြင့်, အဆင့်ဆင့်သာ, အသင့် မနော, ယောနိသောကြောင့်, ကောင်းသော ဣဋ္ဌ, တွေ့ကြုံရလည်း, လောဘမဖြစ် ကုသိုလ်ဖြစ်သည်,...စင်စစ် သူမြတ် သဘောတည်း။

သမုဒါစာရဝသေန။ ဤသို့ကောင်းစွာ အထက်အထက်၌ ဖြစ်စေသော စိတ်၏ အစွမ်းကြောင့် လည်းကောင်း။ ဣမိနာ အာဘုဇိတဝသေန၊ ဤသို့ နလုံးသွင်ခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်လည်းကောင်း။ ကုသလံ နာမ ဇာတံ ဟောတိ။

ပန၊ ဆက်။ [ရှေး နိဿယယ၌ "ပန၊ အဖို့တပါးကား" ဟု ပေးသည်။] ဇော၊ ဤ ပထမ မဟာကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်ရာ၌။ အာရမ္မဏဝသေန၊ ဖြင့်။ သောမနဿ သဟဂတဘာဝေါ၊ သောမနဿ သဟဂတ်၏ အဖြစ်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်။ ဣဋ္ဌာရမ္မဏသ္မိံ၊ ဣဋ္ဌာရုံ၌။ ဥပဘုဉ္ဇတော၊ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဇော၊ ဤ ပထမ မဟာကုသိုလ်စိတ်သည်။ သောမနဿသဟဂတံ၊ သောမနဿ သဟဂတ်သည်။ ဇာတံ၊ ဖြစ်ပြီ။ ဇော၊ ဤ သောမနဿသဟဂတ်၏ အဖြစ်၌။ သဒ္ဓါဗဟုလတာဒီနိ ပိ၊ များစွာ သဒ္ဓါရှိသူ ၏အဖြစ် အစရှိသည်တို့သည်လည်း။ ကာရဏာနိ ယေဝ၊ အကြောင်းတို့ပင်တည်း။ [ပိပြင့် ပြခဲ့သော အာရမ္မဏကို ပေါင်း။] ဟိ၊ ချဲ့။ အသဒ္ဓါနံ၊ သဒ္ဓါ–မရှိသူတို့၏လည်းကောင်း။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနဉ္စ၊ မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့၏ လည်းကောင်း။ ဇောနဿ ဣဋ္ဌာရမ္မဏဘူတံ၊ ဇောန် ဣဋ္ဌာရုံဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ (အတိဣဋ္ဌာရုံ ဖြစ်သော။) ,တထာဂတရူပမ္မိ၊ မြတ်စွာဘုရား၏ အဆင်းတော်ကိုသော်မှလည်း။ ဒိဿ၊ မြင်ရ၍။ သောမနဿံ၊ သည်။ နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ မဖြစ်နိုင်။ စ၊ သည်သာ မကသေး။ ယေ၊ အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ကုသလပ္ပဝတ္တိယံ၊ ကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်း၌။ အာနိသံသေ၊ အာနိသင်ကို။ နပသဿန္တိ၊ မမြင်ကြကုန်။ တေသံ၊ ထို ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ဝါ၊ တို့သည်။ ဟရေဟိ၊ သူတပါးတို့သည်။ ဥဿာဟိတာနံ၊ တိုက်တွန်းအပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ ကုသလံ၊ ကို။ ကရောန္တာနံ ပိ၊ ပြုရပါကုန်သော်လည်း။ သောမနဿံ နုပ္ပဇ္ဇတိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သဒ္ဓါဗဟုလတာ၊ များစွာသဒ္ဓါရှိသူ၏ အဖြစ်လည်းကောင်း။, ဝိသုဒ္ဓဒိဋ္ဌိတာစ၊ စင်ကြယ်သော အယူရှိသူ၏ အဖြစ်လည်းကောင်း။ အာနိသံသဒဿာဝိတာ၊ အာနိသင်ကို မြင်လေ့ရှိသူ၏ အဖြစ် လည်းကောင်း။ ဣတိ ဧဝမ္မိ၊ ဤသို့လည်း။ ဝါ၊ ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း။ ဇော၊ ဤ ပထမ မဟာကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်ရာ၌။ သောနဿသဟဂတဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ [သဒ္ဓါ+ဗဟုလာ ယဿ သော တိ သဒ္ဓါဗဟုလော၊ တဿ+ဘာဝေါ သဒ္ဓါ ဗဟုလတာ။]

အပိ စ၊ သည်သာ မကသေး။ ဗုဒ္ဓနုဿတိ၊ မြတ်စွာဘုရား၏ (အရဟာတာ အစရှိသော) ဂုဏ်တော်ကို အဖန်ဖန် အောက်မေ့ခြင်းလည်းကောင်း။ ဓမ္မာနုဿတိ၊ တရားတော်၏ (သွာက္ခာတတာ–အစရှိသော) ဂုဏ်တော်ကို အဖန်ဖန်အောက်မေ့ခြင်း လည်းကောင်း။ သံဃာနုဿတိ၊ အရိယာ သံဃာတော်၏ (သုပ္ပဋိပန္နတာ–အစရှိသော)

ဂုဏ်တော်ကို အဖန်ဖန် အောက်မေ့ခြင်းလည်းကောင်း။ သီလာနုဿတိ၊ မိမိသီလ၏။ (အခဏ္ဍာတာ – အစရှိသော) ဂုဏ်ကို အဖန်ဖန် အောက်မေ့ခြင်းကို လည်းကောင်း။ စာဂါနုဿတိ၊ မိမိစွန့်ကြဲခြင်း၏ (မစ္ဆေရ အညစ်အကြေးမှ ကင်းဝေးသော) ဂုဏ်ကို အဖန်ဖန်အောက်မေ့ခြင်း လည်းကောင်း။ ဒေဝတာနုဿတိ၊ နတ်ပြဟ္မာတို့ကို သက်သေအရာ၌ထား၍ မိမိ၏ သဒ္ဓာစသော ဂုဏ်ကို အဖန်ဖန် အောက်မေ့ခြင်းလည်းကောင်း။ ဥပသမာနုဿတိ၊ နိဗ္ဗာန်၏ အေးမြ ငြိမ်းချမ်းပုံကို အဖန်ဖန် အောက်မေ့ ခြင်းလည်းကောင်း။လူခပုဂ္ဂလပဲရှိဝဋ္ဋနတာ၊ ဒေါသအစွမ်း ကြမ်းတမ်းသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရှောင်ကြဉ်ခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ် လည်းကောင်း။ [လူခပုဂ္ဂလာ–ဒေါသဗဟုလာ။] သိနိဒ္ဓပုဂ္ဂလသေဝနတာ၊ မေတ္တာ ပြန့်ပြော ညက်ညောသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို မှီခိုခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်လည်းကောင်း။ [အဒေါသဗဟုလာ–သိနိဒ္ဓပုဂ္ဂလာ။] ပသာဒနီယသုတ္တန္တ ပစ္စဝေက္ခဏတာ၊ ကြည်ညို ဖွယ်ကောင်းသော သုတ္တန်ကို ဆင်ခြင်ခြင်း ရှိသူ၏ အဖြစ်လည်းကောင်း။ ဘဒဓိမုတ္တတာ၊ ထိုပိတိသမ္ဘောဇ္ဈင်၌ စွဲမြဲသက်ဝင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ၊ သို့။ ဧကာဒသ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ပိတိသမ္ဘောဇ္ဈင်္ဂသ၊ ၏။ ဥပ္ပာဒါယ၊ ဖြစ်ခြင်းငှာ။ သံဝတ္တန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣမေဟိ ကာရဏေဟိပိ၊ ဤအကြောင်းတို့ကြောင့်လည်း။ ဧတ္ထ၊ ဤ ပထမ မဟာကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်ရာ၌။ သောမနဿသဟဂတ ဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ [ပိတိက သောမနဿနှင့် မကင်းနိုင်သောကြောင့် ပိတိ ဖြစ်ကြောင်းတို့သည် သောမနဿ ဖြစ်ကြောင်းလည်း ဟုတ်၏။] ပန၊ ဆက်။ ဣမေသံ၊ ဤ တစ်ဆယ့်တစ်ပါးသော တရားတို့၏။ ဝိတ္ထာရော၊ သည်။ ဗောဇ္ဈင်္ဂဝိဘင်္ဂေ၊ ၌။ အာဝိ၊ ထင်ရှားစွာ။ ဘဝိဿတိ၊ လတ္တံ့။

ပန၊ ကား။ (သောမနဿ ဖြစ်ကြောင်းမှတပါး ဉာဏ်သမ္မယုတ်ဖြစ်ကြောင်း ကား။) ကမ္မတော၊ (ဉာဏ်၏ အဆောက်အဦဖြစ်သော) ကံလည်းကောင်း။ (ဣတိ–၌ စပ်။) ဥပပတ္တိတော၊ ဗြဟ္မာ့ပြည်၌ ပဋိသန္ဓေ နေရခြင်းလည်းကောင်း။ ဣန္ဒြိယ ပရိပါကတော၊ ပညာ၏ ရင့်ကျက်ခြင်းလည်းကောင်း။ ကိလေသဒ္ဓရိ ဘာဝတော၊ ကိလေသာတို့၏ ဝေးကွာကုန်သည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊ ဤ ပထမ မဟာကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်ရာ၌။ ဣမေဟိ ကာရဏေဟိ၊ ဤအကြောင်း တို့ကြောင့်။ ဉာဏသမ္မယုတ္တတာ၊ ဉာဏသမ္မယုတ်၏ အဖြစ်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။ ဟိ၊ ချဲ့။ ယော၊ အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ပရေသံ၊ သူတပါးတို့အား။ ဓမ္မံ၊ ကို။ ဒေသေတိ၊ ဟောခဲ့၏။ [ရှေးတုန်းက ဟောခဲ့ခြင်းကို တံကာလာပေက္ခ–ဝတ္တမာန်ဖြင့် "ဒေသေတိ" ဟု ဆိုသည်။ နောက်၌လည်း နည်းတူ။] အနဝဇ္ဇာနိ၊

အပြစ်မရှိကုန်သော။ သိပ္ပါယ်တန နကမ္မာယတနဝိဇ္ဇာဌာနာနိ[1]၊ အသက်မွေးခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဆင်စီး မြင်းစီး စသော အတတ်, အသက်မွေးခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်သော လယ်ထွန် ကုန်ရောင်း နွားကျောင်းမှ စသောအလုပ်, အသက်မွေးခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော အာယုဝေဒ-စသော အတတ်တို့ကို။ သိကွာပေတိ၊ သင်စေခဲ့၏။ ဝါ၊ သင်ပေးခဲ့၏။ (ရှေးက အာယုဝေဒ-ကို "သက်ကြည့်ဗေဒင်အတတ်"ဟု ပေးသည်။) ဓမ္မကထိကံ၊ ဓမ္မကထိကပုဂ္ဂိုလ်ကို။ သက္ကာရံ၊ ကောင်းစွာပြုအပ်သော ပူဇော်မှုကို။ ကတွာ၊ ၍။ ဓမ္မံ၊ ကို။ ကထာပေတိ၊ ဟောစေခဲ့၏။ အာယတိ[2]၊ နောင်အခါ၌။ ပညဝါ၊ ပညာရှိသူသည်။ ဘဝိဿာမိ၊ ဖြစ်ရပါလိမ့်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ပတ္ထနံ၊ ဆုတောင်းမှုကို။ ပဋ္ဌပေတွာ၊ ဖြစ်စေ၍။ နာနပ္ပကာရံ၊ အထူးထူးသော အပြားရှိသော၊ ဒါနံ၊ ကို။ ဒေတိ၊ ပေးလှူခဲ့၏။ တဿ၊ ထို ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဧဝ ရူပ်၊ သော။ ကမ္မံ၊ ကို။ ဥပနိဿယ၊ မှီ၍။ ကုသလံ၊ သည်။ ဥပဓေါ့မာနံ၊ ဖြစ်လတ်သော်။ ဥဏ္ဏသမ္ဘယုတ္တံ၊ ဥဏ္ဏသမ္ဘယုတ် ကုသိုလ်စိတ်သည်။ ဥပဓေါ့တိ။

[ကမ္မတောဏ် အကျယ်ကို ပြပြီး၍ ဥပပတ္တိတောဏ် အကျယ်ကို ပြလိုသော ကြောင့် အဗျာပဇ္ဇေ-စသည်မိန့်။]

[3]အဗျာပဇ္ဇေ၊ ဒေါမနဿ ဗျာပါဒ မရှိသော။ လောကေ၊ ဗြဟ္မာ့ပြည်ဟူသော လောကဌ်။ ဥပပန္နသ ဝါပိ၊ ဖြစ်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ လည်း။ (ဥဏ္ဏသမ္ဘယုတ္တံ့ဥပဓေါ့တိ-

---

၁။ **သိပ္ပါ။ပ။ ဝိဇ္ဇာဌာနာနိ။**　　။ ဆင်စီးအတတ် စသော အတတ်သည်ပင်အသက်မွေး ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် အာယတနလည်း မည်၏။ အာယတနသဒ္ဒါသည် ကာရဏ-အနက်ဟောတည်း။ သိပ္ပံစ+အာယတနံ သိပ္ပါယတနံ။ ကမ္မလယ်ထွန် ကုန်ရောင်း နွားကျောင်း စသော အလုပ်သည်ပင်+အာယတန မည်၏။ ဝိဇ္ဇာဟူသည် အာယုဝေဒ-အသက်အဝိုင်းအခြားကို သိတတ်သော အတတ်တည်း။ ထိုအတတ်လည်း အသက် မွေးခြင်း၏ တည်ရာ အကြောင်းဖြစ်သော ကြောင့် ဌာနမည်၏။

၂။ **အဗျာပဇ္ဇေ လောကေ။**　　။"ဒေါမနဿ ဗျာပါဒရဟိတော ရူပဘဝေ"ဟု ဋီကာ ဖွင့်သောကြောင့် "လောက" အရ ရူပဘဝကိုယူရသည်။ ထို ရူပဘဝ၌ ဖြစ်ရသူမှာလည်း ထို ဖြစ်ရခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ ကုသိုလ်ဖြစ်လျှင် ဥဏ္ဏသမ္ဘယုတ် ကုသိုလ်ပင် ဖြစ်သည်-ဟူလို။ ["အဘိဓာ ဗျာပါဒ" စသည်၌ ဒေါသကို "ဗျာပါဒ"ဟု ခေါ်ရ၏။ "အဗျာပဇ္ဈံ သုခံ လောကေ" ဟူသော ဥဒါန်းဂါထာ၌ ဒေါသ၏ဆန့်ကျင်ဘက်မေတ္တာကို "အဗျာပဇ္ဈ"ဟု ခေါ်ရ၏။ ရူပဘုံ၌လည်း ဒေါသ-မဖြစ်ခြင်းက ထင်ရှား၏။ ထို့ကြောင့် "ဒေါမနဿ ဗျာပါဒရဟိတော" နေရာဝယ် "ဒေါသဗျာပါဒရဟိတော" ဟု ရှိလျှင် အခြားနေရာပါဠိသုံးနှင့် သာ၍သင့်မည် ထင်သည်။]

ဌ် စပ်။ [2]တသ။ပ။ ဟောတီတိ၊ ဟူသော။ ဣမိနာ နယေန၊ ဖြင့်။ ဥပပတ္တိ၊ ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းကို။ နိဿာယပိ၊ မှီ၍လည်း။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ၊ ဖြစ်လတ်သော်။ ဝါ၊ ဖြစ်သော။ ကုသလံ၊ သည်။ ဥဿာသမ္ပယုတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ [တတ္ထ၊ ထိုဗြဟ္မာ့ပြည်ဌ်။ သုခိနော၊ သုခရှိသော။ တသ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်။ [3]ခမ္ဘပဒါ၊ တရားအစုတို့သည်။ ပ္ပဝဋ္ဋိ(ပိလဝဋ္ဋိ) ပေါ်လောပေါ် သကဲ့သို့ ထင်ရှားကုန်၏။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။သတုပ္ပာဒေါ၊ သတိ၏ဖြစ်ခြင်းသည်။ (သတိရခြင်းသည်။) ဒန္ဓော၊ လေးဆေးသေး၏။ အထ၊ သတိရရာ ထိုအခါဌ်။ သောသတ္တော၊ ထို သတ္တဝါသည်။(ဤလူ.ဘဝတုန်းက အလွန်အမင်း အားထုတ်ခဲ့သော ထို သတ္တဝါသည်။) ခိပ္ပမေव၊ လျင်မြန်စွာသာလျှင်။ ဝိသေသဘာဂီ၊ ထူးသော တရားအဖို့ရှိသည်။ (တရားထူးရဖို့ရှိသည်။) ဟောတိ။]

[ဥပပတ္တိတောဏ၏ အကျယ်ကို ပြပြီး၍ ဣန္ဒြိယပရိပါကတောဏ၏ အကျယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် တထာ–စသည်မိန့်။]

တထာ၊ ထိုမှတပါး။ ဣန္ဒြိယပရိပါက်၊ ပညိန္ဒြေ၏ ရင့်ကျက်ခြင်းသို့။ ဥပဂတာနံ၊ ကပ်ရောက်ကုန်သော။ ပညာဒသကပ္ပတ္တာနံ[4]၊ ပညာဒသကသို့ ရောက်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ဣန္ဒြိယ ပရိပါက်၊ ပညိန္ဒြေ၏ ရင့်ကျက်ခြင်းကို။ နိဿာယပိ ကုသလံ။ပ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

၁။ တသ။ပ။ ဝိသေသဘာဂီ။ ။ ဤပါဠိအသွားအတိုင်း စတုက္ကဈာန်ရှိ၊ စတုတ္ထပဏ် မဟာဝဂ္ဂ–ပထမသုတ်ဌ် ရှိ၏။ သို့သော် ထို ပါဠိတော်ကား နတ်ပြည်ဌ် ဖြစ်ပုံကို ပြသော ပါဠိတော်ဖြစ်သောကြောင့် အဗျာပဇ္ဇလောက မဟုတ်ရကား တိုက်ရိုက်သာဂေ–မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် ထို ပါဠိတော်ကို ဝိသေသဘာဂီဖြစ်ရာဌ် နည်းပြ အနေအားဖြင့် ယူထားကြောင်းကို သိစေလိုရ်ဖြင့် "ဣမိနာ နယေန"ဟု ဆိုသည်။ "ထို ဗြဟ္မာ့ပြည်ဌ် ဖြစ်ရသူမှာ ရှေးက အားထုတ်အပ်ခဲ့သော တရားကိုပြန်ရ်ဖြင့် အောက်မေ့နေရတဲ့ အချိန်ကပင် နေ့စဉ်ရှိသေး၏။ အောက်မေ့မိသည်နှင့် တဆက်တည်း တရားထူး ရဖို့ရန်မှာ အလွန်မြန်ပါသည်" ဟူလို။

၂။ ခမ္ဘပဒါ ပ္ပဝဋ္ဋိ။ ။ ပဒ–သဒ္ဒါသည် ကောဋ္ဌာသ အနက်ဟော။ ပ္ပစ္စတ်သည် ရေပေါ်ဌ် ပေါ်လောမျောသွားခြင်း အနက်ကိုဟော၏။ ထိုသို့ ပေါ်လောမျောနေလျှင် အများမြင်ဟာင် ထင်ရှားသောကြောင့် ပိလဝဋ္ဋိကို "ဥပဒ္ဒဟဋ္ဌိ ဒီဃဋ္ဌိ"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။ [သက္ကတဌ် ပ္ပစ္စတ်သည် ပါဠိဌ် ပိလုဝတ်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် "ပိလဝဋ္ဋိ"ပါဌ်လည်း ပါဌ်မှန်ပင်။]

၃။ ပညာဒသကပ္ပတ္တာနံ။ ။ ဒသာသဒ္ဒါသည် အရိုက်အတန်အနက်ကို ဟော၏။ [ဒသာ ဝတ္ထာ ပဋ္ဌေ သု။–အဘိဓာန်(၁၁၂၈)။] "ဒသာယေဝ ဒသကံ" ဟု ပြု။ ပညာယ၊ ၏၊ ဒသကံ၊ အရိုက်အတန်တည်း။ ပညာဒသကံ၊ တန်။ ပညာဒသကံ+ဝတ္ထာ ပညာဒသကပ္ပတ္တာ။ "ဉာဏ်ပညာ၏ တိုးတက်ရာ အရိုက်အတန်"ဟူသည် အသက် ၄၀–ကျော်မှ ၅၀–အတွင်းတည်း။ [ဝိသတိနိပါတ်၊ စိတ္တသမ္ပုတ္တစာတ်။]

[ဣန္ဒြိယ ပရိပါကတောဏ် အကျယ်ကို ပြုပြီး၍ ကိလေသဒုရိဘာဝတောဏ် အကျယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် ယေဟိ–စသည်မိန့်။]

ပန၊ ကား။ ယေဟိ၊ အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ကိလေသာ၊ တို့ကို။ ဝိကွမ္ဘိတာ၊ ဘာဝနာဖြင့် ခွာအပ်ကုန်ပြီ။ တေသံ၊ ထို ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ကိလေသဒုရိဘာဝ၊ ကိလေသာတို့၏ ဝေးကွာကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို။ နိဿယ။ပ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ စ၊ သာဓက–ကား။ ယောဂါ။ပ။ဘူရိသခ်ယောတိ၊ ဟူသော စတဲ့ သုတ္တံ၊ ဤ ပါဠိကို။ (ဘဂဝတာ)ပိ၊ သည်လည်း။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ [ယောဂါ၊ ဘာဝနာကို လွန်စွာကြိုးကုတ် အားထုတ်ကြောင်းဖြစ်သော သမာဓိကြောင့်။ (ယောဂါတိ ဘာဝနာဘိယောဂါ သမာဓိတောဘ။) ဝေ၊ စင်စစ်။ ဘူရိ၊ မြေကြီးသဖွယ် ထုတယ်ကြီးမား သော ပညာသည်။ ဧယတိ၊ ဖြစ်၏။ အယောဂါ၊ ဘာဝနာကို အားမထုတ်ခြင်းကြောင့်။ ဘူရိသခ်ယော၊ မြေကြီး သဖွယ် ထုထယ်ကြီးမား သော ပညာ၏ ကုန်ခမ်းခြင်းသည်။ ဟောတိ။]

[နိဂုံးကို ပြလိုရ် "ဧဝံ" စသည်မိန့်။] ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ ကမ္မတော၊ ဉာဏ်၏ အဆောက်အဦးဖြစ်သော ကံလည်းကောင်း။ ပ။ ကိလေသဒုရိဘာဝတော၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေဟိ ကာရဏေဟိ၊ တို့ကြောင့်။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အပိ စ၊ သည်သာမက–သေး။ ပရိပုစ္ဆကတာ[1]၊ အဖန်ဖန် မေးမြန်းတတ်သူ၏

ဒသကဆယ်မျိုး ။ ။ မန္ဒဒသက–နှုးညံ့သေးသော ကလေးသူငယ်၏ အခိုက်အတန့် (ပထမ ဆယ်နှစ်)၊ ခိဍ္ဍာဒသက–ဟော်ဟော်ပါးပါး နေရာ အခိုက်အတန့်၊ (ဒုတိယ ဆယ်နှစ်)၊ ဝဏ္ဏာဒသက–ထိုဘဝ၌ အလှဆုံး အခိုက်အတန့် (တတိယ ဆယ်နှစ်)၊ ဗလဒသက–အား အကောင်းဆုံး အခိုက်အတန့် (စတုတ္ထ ဆယ်နှစ်)၊ ပညာဒသက (ပဉ္စမ ဆယ်နှစ်)၊ ဟာနိဒသက= အဆင်း ခွန်အားတို့၏ ယုတ်လျော့ရာ အခိုက်အတန့်(ဆဋ္ဌ ဆယ်နှစ်)၊ ပဗ္ဗာရဒသက– ခါးကုန်းရာ အခိုက်အတန့် (သတ္တမ ဆယ်နှစ်)၊ ဝက်ဒသက–ကိုင်းရုံတွင် မက ခါးကုန်း၍ ကောက်နေရာ အခိုက်အတန့် (အဋ္ဌမ ဆယ်နှစ်)၊ မောဟာဒသက–သတိလစ်၍ မိန်းမော တွေဝေ နေသော အားဖြင့် သူငယ်ပြန်ရာ အခိုက်အတန့် (နဝမ ဆယ်နှစ်)၊ သယနဒသက–အိပ်ရာ၌ အိပ်လျက် မထနိုင်တော့ရာ အခိုက်အတန့်(ဒသမ ဆယ်နှစ်)။

[1] ပရိပုစ္ဆကတာ။ ။ ခန္ဓာ အာယတန စသည်နှင့်တကွ သမထ ဝိပဿနာတို့၏ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို မေးမြန်းလေ့ ရှိသူ၏အဖြစ်။ ပရိပုစ္ဆတိတိ ပရိပုစ္ဆကော၊ တဿ+ဘာဝေါ ပရိပုစ္ဆကတာ။ [ပရိပုစ္ဆကတာတိ–ခန္ဓာဓာတုအာယတနဣန္ဒြိယဗလဗောဇ္ဈင် မဂ္ဂင်သမထ ဝိပဿနာနဲ့ အတ္ထသန္နိဿိတပ ရိပုစ္ဆာပဟုလတာ။–သတိပဋ္ဌာနဝိဘင်္ဂကထာ–ဓောက်သာဓကမျှားလည်း ဤ အဋ္ဌကထာချည်းတည်း။]

အ်ဖြစ်လည်းကောင်း။ ဝတ္ထုဝိသဒကိရိယာ[1]၊ အဋ္ဌတ် ဗာဟိ၂-လိသော ဝတ္ထုကို သန့်ရှင်းအောင် ပြုခြင်းလည်းကောင်း။ ဣန္ဒြိယသမတ္တပဋိပါဒနာ[2]၊ သဒ္ဓာစသော ဣန္ဒြေတို့၏ ညီမျှကုန်သည်အဖြစ်ကို ပြီးစေခြင်းလည်းကောင်း။ (သဒ္ဓိန္ဒြေနှင့် ပညိန္ဒြေကို ညီမျှအောင်ပြုခြင်း၊ သမာဓိန္ဒြေနှင့် ဝီရိယိန္ဒြေကို ညီမျှအောင်ပြုခြင်း၊ သမာဓိန္ဒြေနှင့် ဝီရိယန္ဒြေကို ညီမျှအောင်ပြုခြင်း။) [3]ဒုပ္ပညပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနာ၊ ပညာမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ရှောင်ကြဉ်ခြင်းလည်းကောင်း။ ပညဝန္တပုဂ္ဂလသေဝနာ၊ ပညာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို မှီခိုဆည်းကပ်ခြင်း လည်းကောင်း။ ဂမ္ဘီရဉာဏစရိယ ပစ္စဝေက္ခဏာ[4]၊ နက်နဲကုန်သည်ဖြစ်၍ ဉာဏ်ဖြင့် ကျက်စားထိုက်သော သုတ္တန်တို့ကို ဆင်ခြင်ခြင်း လည်းကောင်း။ တဒဓိမုတ္တတာ[5]၊ ထို ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်၌ စွဲမြဲ သက်ဝင်သော

၁။ ဝတ္ထုဝိသဒကိရိယာ။ ။ ဝတ္ထု၏၊ အဋ္ဌတ္ထိက ဝတ္ထု ဗာဟိရဝတ္ထုတို့၏+ ဝိသဒေါ၊ သန့်ရှင်း စင်ကြယ်ခြင်းတည်း။ ဝတ္ထုဝိသဒေါ၊ ခြင်း။ တသ၊ ကို+ကိရိယာ၊ ပြုခြင်း တည်း။ ဝတ္ထုဝိသဒကိရိယာ၊ ခြင်း။ [ယဒါ ဟိ သ+ကေသ နခ လောမာနိ ဒီယာနိ ဟောန္တိ၊ သရိရံ ဝါ ဥဿန္နဒေါသတ္ထေ (ကိုယ်တွင်းဌ ဒေါသ ပေါ်ပေါ် သည်းခြေ သွေး လေ စသော အပြစ်ရှိ သည်လည်းကောင်း။) သေဒမလမက္ခိတဋ္ဌေ၊ တဒါ အဋ္ဌတ္ထိကံ ဝတ္ထု အဝိသဒံ ဟောတိ အပရိသုဒ္ဓံ။ ယဒါ ပန စီဝရံ ဓိတ္တံ ကိလိဋ္ဌံ ဒုဂ္ဂန္ဓံ ဟောတိ၊ သေနာသနံ ဝါ ဥက္ကာပ၊ တဒါ ဗာဟိရံ ဝတ္ထု အဝိသဒံ ဟောတိ အပရိသုဒ္ဓံ။ တသ္မာ ကေသာဒိ-ဆေဒနေန ဥဒ္ဓုမာယနေန အဓောဝိရေစနာဒိဟိ တိ သရိရံ-စသည်။]

၂။ ဣန္ဒြိယသမတ္တပဋိပါဒနာ။ ။သမာန်+ဘာဝေါ သမတ္တံ။ ဣန္ဒြိယာန်၊ သဒ္ဓာနှင့် ပညာ၊ သမာဓိနှင့် ဝီရိယဟူသော ဣန္ဒြေတို့၏+သမတ္တံ၊ ညီမျှကုန်သည်၏ အဖြစ်တည်း။ ဣန္ဒြိယသမတ္တံ၊ ဖြစ်။ ပဋိပါဒိယတေ၊ အသီးအသီး ရောက်စေခြင်း။ ပဋိပါဒနာ၊ ခြင်း။ ဣန္ဒြိယသမတ္တသ၊ သို့+ပဋိပါဒနာ ဣန္ဒြိယသမတ္တပဋိပါဒနာ။

၃။ ဒုပ္ပညပရိဝဇ္ဇနာ။ ။ ဒုပ္ပညပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနံ နာမ-ခန္ဓာဒီသေ အ်နောဂါ၌ ပညာနဲ့ (မသက်ဝင်သော ဉာဏ်ပညာရှိကုန်သော) ဒုမ္မေဓပုဂ္ဂလာနံ အာရကာ ပရိဝဇ္ဇနံ။ ပညဝန္တ ပုဂ္ဂလသေဝနာ နာမ-သမပညာသလက္ခဏပရိဂ္ဂါဟိကာယ ဥဒယဗ္ဗယပညာယ သမန္နာဂတပုဂ္ဂလ သေဝနာ။ [သမပညာသလက္ခဏာ သိမ်းဆည်းပုံကို "အနိစ္စတော ဒုက္ခတော" စသည်ဖြင့် လာသောကြောင့် "တောလေးဆယ်"ဟု ခေါ်ကြ၏။ အကျယ်ကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏ ဒဿနဝိသုဒ္ဓိခန်း၌ရှုပါ။]

၄။ ဂမ္ဘီရ။ပ။ ပစ္စဝေက္ခဏာ။ ။ ဂမ္ဘီရာနံ ဉာဏေန စရိတဗ္ဗာနံ၊ ဂမ္ဘီရဉာဏေန ဝါ စရိတဗ္ဗာနံ၊ သုတ္တန္တာနံ ပစ္စဝေက္ခဏာ။-ဋီကာ။ [ပထမနည်းအလို "ဉာဏေန"ကို စရိတဗ္ဗနှင့် သမာသ်တွဲ။ ဒုတိယနည်းအလို "ဂမ္ဘီရ" ကို "ဉာဏ" နှင့် သမာသ်တွဲ။]

၅။ တဒဓိမုတ္တတာ။ ။ တသ္မိံ၊ ထို ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်၌+ အဓိမုတ္တော၊ စွဲစွဲမြဲမြဲ သက်ဝင်သူတည်း။ တဒဓိမုတ္တော၊ သူ။ တသ+ဘာဝေါ တဒဓိမုတ္တတာ။ [တဒဓိမုတ္ত- တာ

ပုဂ္ဂိုလ်၏အဖြစ်လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ သတ္တ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ဒမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဃ၊ ၏။ ဥပ္ပဒါယ၊ ၄။ သံဝတ္တန္တိ။ (ဣတိ၊ သို့။) ဣမေဟိပိ ကာရဏေဟိ၊ တို့ကြောင့်လည်း။ပ။ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ပန၊ဆက်။ ဣမေသံ၊ ဤ ၇–ပါးသော-တရားတို့၏။ ဝိတ္ထာရော၊ သည်။ပ။ ဘဝိသတိ။

[ဉာဏသမ္ပယုတ် ဖြစ်ကြောင်းကို ပြပြီး၍ အသင်္ခါရ ဖြစ်ကြောင်းကို ပြလိုသောကြောင့် "ဧဝံ"စသည်မိန့်။]

ဧဝံ–သို့။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ၊ ဉာဏသမ္ပယုတ်သည်။ ဟုတ္တာ။ ဥပ္ပန္နဥ္စ၊ ဖြစ်သည်လည်း ဖြစ်သော်။ ဧတေ၊ ဤ ပထမ မဟာကုသိုလ်စိတ်သည်။ အသင်္ခါရေန၊ သင်္ခါရမရှိသော အကြောင်းအပေါင်းကြောင့်။ အပ္ပယောဂေန၊ ပယောဂ မရှိသော အကြောင်းအပေါင်းကြောင့်။ အနုပါယစိန္တနာယ၊ ဥပါယ်တံမျဉ်းကို မကြံစည်ခြင်း

နာမ–ဌာနနိသဒ္ဒာဒီသု ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဃမုဌာပနတ္ထं နိန္နသေါဘပဘာရစိတ္တတာ (ညွှတ်သော ကိုင်းသော ရှိုင်းသောစိတ်) ရှိသူ၏ အဖြစ်။]

၁။ **အသင်္ခါရေန။** ။သင်္ခါရော့တိ၊ ပြုစီမံတတ်၏။ ဣတိ သင်္ခါရော။ သင်္ခါရ မရှိလျှင် ဖြစ်မည် မဟုတ်သော စိတ်ကို ဖြစ်အောင် ပြုစီမံတတ်သည်–ဟူလို။ နောက်နောက်စိတ် ဖြစ်ပေါ်လာအောင် ရှေ့အဖို့ဖြစ်သော ကာယပယောဂ၊ ဝစီပယောဂနှင့် အကျိုးအပြစ်ကို စဉ်းစားခြင်းစသော ဥပါယစိန္တနာကို သင်္ခါရအရယူပါ။ ထို့ကြောင့် "အပ္ပယောဂေန အနုပါယစိန္တနာယ"ဟု ဖွင့်သည်။ ထိုအဖွင့်သည် အသင်္ခါရေနဒ္ဒ သင်္ခါရ၏ သရုပ်ပြတည်း။ ထို့နောက် "နတ္ထိ+သင်္ခါရော ယဿတိ အသင်္ခါရော"ဟု ပြု၍ သင်္ခါရ–မရှိသော အာရုံ မနသိကာရ–စသော အကြောင်းအပေါင်းကို "အသင်္ခါရ"ဟု ယူပါ။

ပယောဂဥပါယ်။ ။ သင်္ခါရကို ပယောဂ ဥပါယ(စိန္တနာ)ဟု ဖွင့်ရာ၌ ပယောဂဥပါယဟူသည် အဘယ်နည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။ နောက်လာမည့် ဒုတိယစိတ်၌ "သသင်္ခါရေနကို" သဠယောဂေန သဥပါယေန ပစ္စယဂဏေန"ဟု ဖွင့်၏။ ထို ဋီကာ၌လည်း "သပ္ပယောဂေနကို "လိနသုခ စိတ္တသု ဥဿာဟနပယောဂသဟိတေန"ဟု လည်းကောင်း၊ "သဥပါယေနာတိ ကုသလသ-ဂ္ဂရဏာ-ကရဏေသု အာဒီနဝါနိသံသပစ္စဝေက္ခဏာ ပရေတို ဥဿာဟနန္တိ ဧဝမာဒီဥပါယသဟိတေန"ဟု လည်းကောင်းဖွင့်၏။ [ဥဿာဟနံ ပေသနံ နိယောဇနံ။–အနု။]

ဤအဖွင့်များကိုကြည့်၍ "တွန်ဆုတ်သော စိတ်ကို အားတက်လာအောင် ပြုအပ်သော ကာယပယောဂ (လမ်းလျှောက်ခြင်း၊ လက်ရုံး လက်မောင်း ဆန့်တန်းခြင်းစသည်)နှင့် ဝစီပယောဂ (အားတက်ဖွယ်ကောင်းသော တရားဂါထာ ဗျိုး၊ ကဗျာ လင်္ကာတို့ကို ရွတ်ဆိုခြင်းစသည်)ကို ပယောဂ"ဟု လည်းကောင်း၊ ကုသိုလ်မပြုခြင်း၌ အပြစ်၊ ပြုခြင်း၌ အကျိုးကို ဆင်ခြင်စဉ်းစားမှုနှင့် သူတပါးတို့၏ ကုသိုလ်ပြုဖို့ရန်၌ စေခိုင်းတိုက်တွန်းမှုကို "ဥပါယ=အကြောင်း=ဥပါဃာတစ်မျိုး"ဟု လည်းကောင်း ခွဲခြားသတ်မှတ်ပါ။

ကြောင့်။ ဥပဓိဇ္ဇာ၁၊ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အသခ်ါရဲ့ နာမ၂၊ အသခ်ါရ မည်သည်။ ဧတံ၊ ဖြစ်ပြီ။ တယိဒံ ထိုကောမနုဿ သဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသခ်ါရ ပထမ မဟာကုသိုလ် စိတ်သည်။ ရဇနီယ ဝတ္ထာရမ္မဏေ၊ နှစ်သက်ဖွယ် အဆင်းဟူသော အာရုံရှိသည်။ ဟုတ္တာ။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနမေव၊ ဖြစ်လျှင်ဖြစ်ခြင်းပင်။ တိဝိဓေန၊ သော။ နိယမေန၃ ၊ အမှတ်အသားဖြင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၏။ ဒါနမယံ ဝါ၊

မှတ်ချက်။ ။ နောက်စိတ်၌ အသခ်ါရေနကို "သပ္ပယောဂေန သဥပါယေန ပဓာယဂဏေန" ဟု ဖွင့်သကဲ့သို့ ဤ၌လည်း အသခ်ါရေနကို "အပ္ပယောဂေန အနုပါယေန ပဓာယဂဏေန"ဟု ဖွင့်လျှင် ကောင်း၏။ "အနုပါယစိန္တနာယ"ကား စာနေမကောင်းလှ။ ပါဠိ၌ရှိအတိုင်းသာ အနက်ပေးလိုက်ရသည်။

ပဓာယဂဏေန။ ။ "ယေန ဟိ အာရမ္မဏာဒိနာ ပဓာယဂဏေန"ဟု ဖွင့်လတ္တံ့ကို ရှု၍ ရိုးရာဖြစ်သော အာရုံ၌ဂါရ မနသိကာရ စသော အကြောင်းအပေါင်းကို "ပဓာယဂဏ"ဟု မှတ်ပါ။ မှန်၏–မည်သည့်စိတ်မဆို အာရုံမရှိလျှင် မဖြစ်နိုင်၊ စကျွေ။ပ။ မနောဒွါရဟူသော ဒွါရတပါးပါး မရှိလျှင်လည်း မဖြစ်နိုင်၊ ယောနိသောမနသိကာရ မရှိလျှင်လည်း ကုသိုလ်စိတ် မဖြစ်နိုင်။ ["အယောနိသောမနသိကာရ မရှိလျှင် အကုသိုလ်စိတ်မဖြစ်နိုင်၊ အနုသယကင်းသော ရဟန္တာသန္တာန် မဟုတ်လျှင်လည်း ကြိယာစိတ် မဖြစ်နိုင်၊ ရှေးကံမရှိလျှင်လည်း ဝိပါက်စိတ် မဖြစ်နိုင်"ဟုလည်း သိပါ။ ထို့ကြောင့် အာရုံစသည် ကို "ပဓာယဂဏ"ဟု ယူရသည်။]

၁။ ဥပဓိဇ္ဇာ။ ။ ပါဠိတော်၌ "စိတ္တံဥပ္ပဇ္ဇတီတိ"ဟု ရှိသောကြောင့် "ဥပ္ပဇ္ဇာ" ဟု အဋ္ဌကထာဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် ထို ပယောဂ၊ ဥပါယ–ဟူသော သခ်ါရ မရှိသော အကြောင်းအပေါင်းကြောင့်ဖြစ်သောစိတ်သည် အသခ်ါရိက စိတ်မည်၏။ အသခ်ါရေန၊ ပယောဂ ဥပါယ ဟူသော သခ်ါရမရှိသော အာရုံစသော အကြောင်းအပေါင်းကြောင့်+ဥပ္ပဇ္ဇ၊ ဖြစ်သောစိတ်တည်း။ အသခ်ါရိက"ဟု ဥပ္ပဇ္ဇအနက်၌ ဣကပစ္စည်းသက်။

၂။ အသခ်ါရဲ့ နာမ ဧတံ။ ။ စာအုပ်တို့၌ "အသခ်ါရဲ့ နာမ"ဟု ရှိ၏။ သို့သော် စိတ်ကို အရကောက်ရာ၌ ဂါထာမဟုတ်လျှင် "အသခ်ါရဲ့"ဟု သုံးစွဲလေ့မရှိ။ ဤ အဋ္ဌကထာ၌ လည်း ကာမာဝစရကုသလနိဒ္ဒေသ အဆုံးနားမှစ၍ "အသခ်ါရိက–သသခ်ါရိက"ဟု ချည်း သုံးစွဲထား၏။ "အသခ်ါရေန။ပ။ ဥပ္ပဇ္ဇတ္တာ" ဟူသော ဟိတ်လည်း "အသခ်ါရိက" အမည်ရခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော နာမလာဘ ဟိတ်တည်း။ ထို့ကြောင့် "အသခ်ါရိကဲ့ နာမ ဧတံ"ဟု ပါ၌ရှိသင့်သည်။ "အသခ်ါရဲ့နာမ"ကို အတည်ယူလိုလျှင် "အကြောင်း အသခ်ါရ ပဓာယဂဏ၏ အမည်ကို အကျိုးစိတ်၌ တင်စားသော ဖလူပစာရစကား"ဟု ကြံပါ။

၃။ နိယမေန။ ။ ကုသိုလ်ဖြစ်သောအခါ ဥပါဒ်သည်နှင့်တပြိုင်နက် ဒါနအဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်စေ၊ သီလ–သို့မဟုတ် ဘာဝနာအဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်စေ တစ်ခုခုသော အမှတ်အသားဖြင့် ဖြစ်ရ၏။ ပုညကြိယဝတ္ထု ၁၀–ပါးရှိသော်လည်း ဤ ၃–မျိုးတွင် ပါဝင်ရ၏။ ထို့ကြောင့် ဒါန ,သီလ ဘာဝနာ ၃–မျိုးကို "တိဝိဓနိယမ" ဟု ဆိုသည်။ နိယမီယတေ အနေနာတိနိယမော– မှတ်သားကြောင်းပုညကြိယဝတ္ထု။

ဒါနမယသ့ည်သော်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ သီလမယံ ဝါ ဟောတိ ဘာဝနာမယံ ဝါ၊ ဘာဝနာမယ–သ့ည်သော်လည်း။ ဟောတိ။

ကထံ၊ အဘ့ယ်သို့ဖြစ်သနည်း။ ဟိ၊ အဖြေကား။(တစ်နည်း)ဟိ၊ ချဲ့။ ယဒါ၊ အကြောင်အခါ၌။ နီလ။ပ။ ဒါတေသု၊ အညို အရွှေ အနီ အဖြူ ဖြစ်ကုန်သော။ (ဂုဏ္ဍပစာ။) တနည်း–နီလ။ပ။ ဒါတေသု၊ ညိုသောအဆင်းရှိ၊ ရွှေသောအဆင်းရှိ၊ နီသောအဆင်းရှိ၊ ဖြူသောအဆင်းရှိ ကုန်သော။ (နီလ စသည်ကို အဿတ္ထိ တဒ္ဓိတ်ကြ။) ပုဗ္ဗာဒီသု၊ ပန်းအစရှိသော ဝတ္ထုတို့တွင်။ အညတရံ၊ အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော ဝတ္ထုကို။ လဘိတွာ၊ ရ၍။ ဝဏ္ဏဝသေန၊ အဆင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ အာဘုဓိတွာ၊ နှလုံးသွင်း၍။ မယံ၊ ၏။ ဝဏ္ဏဒါနံ၊ အဆင်းအလှူတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့နှလုံးသွင်း၍။ (ဝဏ္ဏဝသေန အာဘုဓိတွာကို ထပ်ဖွင့်သည်။) ဗုဒ္ဓရတနာဒီနံ၊ ဘုရားရတနာ အစရှိသည်တို့ကို။ ပူဇေတိ၊ ပူဇော် ၏။ တဒါ။ ဒါနမယံ၊ ဒါနမယ ကုသိုလ်သည်။ ဟောတိ။ တတြ၊ ထိုသို့ ပူဇော် ရာ၌။ ဣဒံ၊ ဤ ဆိုလတ္တံ့ကား။ ဝတ္ထု တည်း။ ဘဏ္ဍာဂါရိကသံ့ဃမိတ္တော၊ ဘဏ္ဍာ တိုက်စိုးဖြစ်သော သံ့ဃမိတ္တ အမတ်သည်။ ဧကံ၊ တစ်ထည်သော။ သုဝဏ္ဏခစိတံ၊ ရွှေဖြင့် စိုခြယ်အပ်သော။ ဝတ္ထံ၊ အဝတ်ကို။ လဘိတွာ၊ ရ၍။ ဣဒမ္ပိ ဝတ္ထံ၊ သည်လည်း။ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ၊ ရွှေအဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိ၏။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါပိ၊ သည်လည်း။ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော၊ ရွှေအဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိတော်မူ၏။ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ၊ သော။ ဝတ္ထံ၊ သည်။ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏသော၊ ရွှေအဆင်းနှင့်တူ သော အဆင်းရှိတော်မူ သော မြတ်စွာဘုရား အားသာ။ အနုစ္ဆဝိကံ၊ လျောက်ပတ်၏။ အမှာကဉ္စ၊ ငါတို့၏လည်း။ ဝဏ္ဏဒါနံ၊ အဆင်းအလှူသည်။ ဘဝိဿတိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ကြ၍။ 'မဟာစေတိယေ၊ မဟာစေတီ၌။ အာရောပေသိ ကိရ၊ တင်လွှမ်း လှူဒါန်းသတတ်။ ဧဝရူပေ၊ သော။ ကာလေ ဒါနမယံ ဟောတိတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပန၊ ကား။ (ဒါနမယ ဖြစ်ပုံမှတပါး သီလမယ ဖြစ်ပုံကား။) တထာရူပမေဝ၊ ထိုသို့ သဘောရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်သော။ ဒေယျဓမ္မံ၊ ပေးလှူထိုက်သော သဘောရှိသော ဝတ္ထုကို။ လဘိတွာ။ (ဧသော၊ ဤ ပေးလှူရခြင်းသည်။) မယံ၊ ၏။ [1]ကုလဝံသော၊ အမျိုး၏ အစဉ်တည်း။ (ဧသော၊ ဤ ပေးလှူရခြင်းသည်။ မယံ၊ ၏။) ကုသတန္တီ၊

---

[1] ဝံသော တန္တီ ပဋေဏိ။　　။ ဝံသောကို "အနွယ်"ဟု ပေးရိုးရှိ၏။ ဋီကာ၌ "အနုက္ကမော–အစဉ်ဟု" ဖွင့်၏။ သားမြေးဟူသော ပုဂ္ဂိုလ်အစဉ်အဆက်ကိုသာ အနွယ်ဟု ခေါ်ရမည်။ ဤ၌ကား ထိုအနွယ်မျိုး မဟုတ်။ အမျိုး၏အစဉ်အားဖြင့် လာခဲ့သော အကျင့်ဖြစ်သည်။ တန္တီကို သန္တတိဟု ဖွင့်၏။ သမ္ပန္နာ၊ ဆက်စပ်လျက်၊ တတိ၊ ကျယ်ပွားသော အကျင့်

အမျိုး၏အဆက်တည်း။ (သော မယုံ။) ကုလပွဲဝေကြီ၊ အမျိုး၏ အစပ်တည်း။ ဧတံ၊ ဤ ပေးလှူခြင်းသည်။ ကုလဝတ္တံ၊ အမျိုး၏ ကျင့်ဝတ်တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ နလုံးသွင်း၍။ ဗုဒ္ဓရတနာဒီနံ ပူဇေတိ၊ တဒါ သီလမယံ ဟောတိ။ ပ်န၊ ကား။ (သီလမယ ဖြစ်ပုံမှတပါ၊ ဘာဝနာမယ ဖြစ်ပုံကား။) ယဒါ။ တာဒိသေနေဝ၊ ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော။ ဝတ္ထုနာ၊ ဖြင့်။ ရတနတ္တယဿ၊ ရတနာ ၃-ပါး အပေါင်းအား။ ပူဇံ ကတ္တာ။ အယံ ဝ၊ ဤ။ ဤအဆင်းသည်။ ခယံ၊ ကုန်ခြင်းသို့။ ဂစ္ဆိသတိ၊ ရောက်လတ္တံ့။ ဝယံ၊ ပျက်ခြင်းသို့။ ဂစ္ဆိသတိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ကြံ၍။ ခယဝယံ၊ ကုန်ခြင်းပျက်ခြင်း အာရုံရှိသော ဘာဝနာကို။ ပဋ္ဌပေတိ၊ ပြစ်စေ၏။ တဒါ ဘာဝနာမယံ ဟောတိ။

[ဒါနမယ သီလမယ ဘာဝနာမယ ၃-မျိုးကို ကာယက် ဝစီက် မနောက် ၃-မျိုးပြင့် မြှောက်ပွား၍ ပြလိုသောကြောင့်၊ ဒါနမယံ ပန-စသည်မိန့်။]

ပန၊ ဆက်။ ဒါနမယံ၊ သည်။ ဟုတ္တာ။ ဝတ္ထုမာနံပိ၊ ဖြစ်ပါသော်လည်း။ ဝါ၊ ဖြစ်သော ကုသိုလ်သည်လည်း။ ယဒါ၊ ၌။ တိဏိ၊ ကုန်သော။ ရတနာနိ၊ တို့ကို။ သဟတ္ထေန၊ မိမိလက်ဖြင့်။ ပူဇေန္တော သ၊ ပူဇော်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌။ ပဝတ္တတိ၊ ၏။ တဒါ၊ ၌။ ကာယကမ္မံ၊ ကာယက် ကုသိုလ်သည်။ ဟောတိ။ ယဒါ တိဏိ။ ရတနာနိ၊ တို့ကို။ ပူဇေန္တော၊ ပူဇော်လတ်သော်။ ပုတ္တဒါရ ဒါသကမ္မကရ ပေါရိသာဒယောပိ၊ သား သမီး၊ မယား, ကျွန်, အလုပ်သမား ယောကျ်ား အစရှိ သူတို့ကိုလည်း ။ အာဏာပေတ္တာ၊ စေခိုင်း၍။ ပူဇာပေတိ၊ ပူဇော်စေ၏။ တဒါ ဝစီကမ္မံ ဟောတိ၊ ယဒါ။ ဝုတ္တပ္ပကာရံ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော။ တဒေဝ ဝိဇ္ဇမာနကဝတ္ထု၊ ထို ထင်ရှားရှိသော ဝတ္ထုကိုပင်။ အာရဗ္ဘ၊ အာရုံပြု၍။ ဝတ္ထာဒါနံ၊ ကို။ ဒဿာမိ၊ ပေးလှူအံ့။ ဣတိ၊ သို့။ စိန္တေတိ၊ ကြံစည်၏။ တဒါ၊ ကြံစည်ရာ ထို အခါ၌။ မနောကမ္မံဟောတိ။

[ဤမနောက်နှင့်စပ်၍ ဝိနည်းအသုံး အဘိဓမ္မအသုံးကို ခွဲခြားပြလိုသော ကြောင့် "ဝိနယပရိယာယံ ပတွာ" စသည်မိန့်။]

တည်း။ သန္ဓတိ၊ ကျင့်။ ထို့ကြောင့် "အဆက်" ဟု ပေးသည်။ ပဝေဏီ။ ပဗုဒ္ဓဝေဏာဝေတိ၊ ဣန္ဒန်ပစ္စည်းဖြင့် "ပဝေဏီ"ဟု လည်းကောင်း။ ဤပစ္စည်းထပ်၍ "ပဝေဏီ"ဟု လည်းကောင်း ၂-မျိုးလုံး ရှိ၏။ "သမ္ဗန္ဓော၊ အစပ်" ဟု ဋီကာပွင့်သည်။ ဤသို့ မိမိ၏ မျိုးရိုးစဉ်လာကို ဆင်ခြင်၍ လှူခြင်းသည် စာရိတ္တသီလဖြစ်၏။ ၅-ပါးသီလ ဥပုသ်သီလတို့ကား ဝါရိတသီလ တည်း။

ဟိ၊ မှန်။ ("ဒါနမယ် မနောက် ဖြစ်နိုင်ခြင်းသည် မှန်၏" ဟူလို။) ဝိနယ ပရိယာယ်"၊ ဝိနည်းဒေသနာတော်သို့။ ပတ္တာ၊ ရောက်လတ်သော်။ ဒဿာမိ၊ ပေးလှူအံ့။ ကရိဿာမိ၊ ပြုလုပ်အံ့။ ဣတိ၊ သို့။ ဝါစာ၊ စကားလုံးသည်။ ဘိန္နာ၊ ကွဲပြားသည်။ (တနည်း) ဝါစာဘိန္နာ၊ နှုတ်မြွက်အပ်သည်။ ဟောတိ။ ဣမိနာ လက္ခဏေန၊ ဤ နှုတ်မြွက်ခြင်းဟူသော လက္ခဏာဖြင့်။ ဒါနံ နာမ၊ ဒါနမည်သည်။ ဟောတိ။ ပန၊ ကား။ 'အဘိဓမ္မပရိယာယ်၊ အဘိဓမ္မဒေသနာတော်သို့။ ပတ္တာ ဝိဓုမာနကဝတ္ထုံ၊ ကို။ အာရဗ္ဘ။ ဒဿာမိ ပေးလှူအံ့။ ဣတိ၊ သို့။ မနသာ၊ ဖြင့်။ စိန္တိတကာလတော၊ ကြံအပ်ရာ အခါမှ။ ပဋ္ဌာယ၊ စ၍။ ကုသလံ၊ သည်။ ဟောတိ။ အပရဘာဂေ၊ ၌။ ကာယေန ဝါ၊ ကိုယ် ဖြင့်သော်လည်းကောင်း။ ဝါစာယ ဝါ၊ နှုတ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း။ ကတ္တာရံ၊ ပြုတိုက်သောအမှုကို။ (ပေးလှူခြင်း ကျောင်းဆောက်ခြင်းစသောအမှုကို။) ကရိဿတိ၊ ပြုလိမ့်မည်။ ဣတိ။ သို့။ (အဋ္ဌကထာယ်၊ ရှေး အဋ္ဌကထာ၌။) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ ဒါနမယံ၊ ဒါနမယ ကုသိုလ်သည်။ ကာယဝစီမနောကမ္မဝသေနေဝ၊ ကာယက် ဝစီက် မနောက်၏ အပြားဖြင့်ပင်။ တိဝိဓံ။ သည်။ ဟောတိ။

[သီလမယ–ကာယက် ဝစီက် မနောက် ၃–မျိုးကိုပြလို၍ "ယဒါ ပန" စသည် မိန့်။]

၁။ ဝိနယပရိယာယ်။ ။ ပရိဏာတသိက္ခာပုဒ်၌ "ဒဿာမိကရိဿာမိ–သက်နှုံးလှူပါမည် ကျောင်း ဆောက်ပါမည်" စသည်ဖြင့် နှုတ်မြွက်လျှောက်ထားလျှင် ဒါနဖြစ်တော့၏။ "သံဃာ့အထံ ညွှတ်ပြီးသော ထိုပစ္စည်းကို မိမိသို့ ညွှတ်စေလျှင် ထို ရဟန်းမှာ အာပတ်သင့်၏" ဟု ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် ဝိနယပရိယ ဟူသော စကားသည် ထို ပရိဏာတသိက္ခာပုဒ်ကို ရည်ရွယ်သော စကားတည်း။ အဘိဓမ္မာ၌ကား ထိုသို့ နှုတ်မမြွက်သော်လည်း ထင်ရှားရှိနေသော ဝတ္ထုကို လှူမည်ဟု စိတ်ဖြစ်လျှင်ပင် ဒါနမယ ပုဗ္ဗစေတနာ ကုသိုလ် ဖြစ်ပြီ။

၂။ ဝိဓုမာနကဝတ္ထု။ ။ ထင်ရှားမရှိသေးသော ဝတ္ထုကို လှူဖို့ရန် စိမ်ပြုလုပ်တုန်းမှာ လည်း ကုသိုလ်မဖြစ် ဟု မဆိုနိုင်ပါ။ သို့ရာတွင် "ဒါနမယ အစစ် ဟု မဆိုနိုင်သေးသောကြောင့် "ထင်ရှားရှိသော ဝတ္ထု"ဟု ဝိသေသနပြု၍ ဒါနမယ်အစစ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ ပြပါသည်။ ထို့ပြင် သဒ္ဓာနှ၍ ပညာလွန်ကဲသော ကေရာတိက (ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသော သဘောရှိသူ) အချို့က "ဒါနဟူသည် စေတနာပင်တည်း"ဟု ယူဆ၍ "ဒါနဝတ္ထု မရှိသော်လည်း စိတ်ကူး၍ လှူရုံမျှဖြင့် ဒါနမယကုသိုလ်ကို ဆည်းပူးမိပြီ" ဟု ဆိုကြ၏။ ထို အဆိုကိုလည်း "ဝိဓုမာနကဝတ္ထု" ဟူသော စကားဖြင့်တားမြစ်သည်။ [ဝိဓုမာနဝတ္ထုသို့တိ စေတနဝိနာပိ ဒေယျမမ္ပပရိစ္စာဂေန စိတ္တုပ္ပာဒမတ္တေ နေဝ ဒါနမယ ကုသလ ဥပစိတ ဟောတိတိ ကေသဉ္စိ အတိဓာဝန် နိဝတ္တေတိ ဟောတိ။–အန။]

ပန၊ ကား။ ယဒါ။ ဝုတ္တာပ္ပကာရံ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော။ ("နိလပိတလောဟိတောဒါတေသု ပုဗ္ဗာဒီသု အညတရံ"ဟု ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော။) တံ ဝတ္ထုံ၊ ကို။ လဘိတ္တာ။ ကုလဝံသာဒီဝသေန[1]၊ အမျိုး၏ အစဉ် အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ သဟာတ္တာ၊ ဖြင့်။ ရတနတ္တယံ၊ ကို။ ပူဇေတိ၊ တဒါ။ သီလမယံ၊ သီလမယဖြစ်သော။ ကာယကမ္မံ၊ ကာယကံကုသိုလ်သည်။ ဟောတိ၊ ယဒါ။ ကုလဝံသာဒီဝသေနေဝ၊ ဖြင့်ပင်။ ပုတ္တဒါရာဒယော၊ သားသမီး မယား အစရှိသူတို့ကို။ အာရာဓေတ္တာ။ ပူဇာပေတိ၊ ပူဇော်စေ၏။ တဒါ။ (သီလမယံ၊ သော။) ဝစီကမ္မံ ဟောတိ၊ ယဒါ။ (ဧသော၊ ဤ ပေးလှူခြင်းသည်။) မယှံ၊ ၏။ ကုလဝံသော၊ အမျိုး၏ အစဉ်တည်း။ (ဧသော မယှံ။) ကုလတန္တီ၊ အမျိုး၏အဆက်တည်း။ (ဧတံ မယှံ။) ကုလပဗေဏီ၊ အမျိုး၏အစဉ်တည်း။ ဧတံ၊ ဤ ပေးလှူခြင်းသည်။ (မယှံ၊ ၏။) ကုလဝတ္ထုံ၊ အမျိုး၏ ကျင့်ဝတ်တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍။ ဝိဇ္ဇမာနကဝတ္ထုံ၊ အာရဗ္ဘ။ အဆင်းအလှကို၊ ဒဿာမိ၊ ပေးလှူအံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စိန္တေတိ။ တဒါ၊ ကြိုစည်ရာ ထိုအခါ၌။ (သီလမယံ၊ သော။) မနောကမ္မံ ဟောတိ။ ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ သီလမယံ၊ သီလမယ ကုသိုလ်သည်။ပ။ တိဝိဓံ ဟောတိ။

[ဘာဝနာမယ၏ ၃-ပါးပြားပုံကို ပြလိုရှိ "ယဒါ ပန" စသည်မိန့်။] ပန၊ ကား။ ယဒါ။ ဝုတ္တပ္ပကာရံ၊ သော။ "နိလပိတ-စသည် အပြားရှိသော။) တံ ဝတ္ထုံ၊ ထို ဝတ္ထုကို။ [အတော် ဝေးခဲ့ပြီးဖြစ်သောကြောင့် "တံ" ဟု ဆိုသည်။] လဘိတ္တာ၊ ၍။တိဏာဒိရတနာနိ။ ပူဇေတ္တာ၊ ပူဇော်ပြီး၍။ စက်မန္တော စကြိုသွားလျက်၊ ခယဝယံ၊ ကုန်ခြင်းပျက်ခြင်း အာရုံရှိသော ဘာဝနာကို။ ပဋ္ဌပေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။ တဒါ။ပ။ ဟောတိ။ [စက်မန္တော၊ စကြိုသွား၍ ဆင်ခြင်သောကြောင့် ကာယကံဖြစ်သည်။] ဝါစာယ၊ နှုတ်ဖြင့်။ သမ္မသန်၊ ခယ ဝယ-ကို သုံးသပ်ခြင်းကို။ ပဋ္ဌပေန္တသ၊ ဖြစ်စေသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝစီကမ္မံ ဟောတိ။ ကာယကံဝါစကံနှိ၊ ကိုယ်၏အစိတ်အပိုင်း နှုတ်၏အစိတ်အပိုင်းတို့ကို။ အစောပေတ္တာ၊ မလှုပ်စေမူ၍၊ မနသာဝ၊ စိတ်ဖြင့်သာ။ သမ္မသန်၊ ကို။ ပဋ္ဌပေန္တသ၊ ၏။ မနောကမ္မံ ဟောတိ၊ ဧဝ။ ပ။ ဟောတိ။

---

[1] ကုလဝံသာဒီဝသေန။ ။ ဤစကားကို ဥဒါဟရဏ်အဖြစ်ဖြင့် (နိဒါသနနည်းအားဖြင့်) ဆိုသည်။ မျိုးရိုးစဉ်လာသာမက "အတ္တနာ သမာဒိန္နဝတ္တ" (မိမိကိုယ်တိုင်အမြဲသောက်တည်အပ်သော ကျင့်ဝတ်) သပ္ပုရိသဝတ္တ (သူတော်ကောင်းတို့၏ ရိုးရာဖြစ်သော ကျင့်ဝတ်) ဂါမ ဓနုပဒဝတ္တ (ရွာသူရွာသား၊နယ်သူနယ်သားတို့၏ကျင့်ဝတ်) အစရှိသောအားဖြင့် ပူဇော်လျှင်လည်း သီလမယဖြစ်သည်သာဟု ဋီကာဖွင့်သည်။

"အားလုံးပေါင်း၍ နိဝုံးကိုပြလိုသော ကြောင့်ဤတို့ ဧဝံ–စသည်မိန့်။] ဤတို့ ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ ရူပါရမ္မဏာ၊ ရူပါရုံဟူသော အာရုံရှိသော။ ဧတံ ကုသလံ–ကို။ တိဝိဓပုညကြိယဝတ္ထုဝသေန၊ ၃–ပါး အပြားရှိသော ပုညကြိယဝတ္ထုတို့၏ အပြားအားဖြင့်လည်းကောင်း။ နဝဟိ၊ ကုန်သော်။ ကမ္မဒ္ဒါရေဟိ၊ ကံ၏ဖြစ်ကြောင်း ဒ္ဒါရတို့ဖြင့် လည်းကောင်း။[1] ဘာဝေတွာ၊ ဝေဖန်တော်မူ၍။ ခမ္ဘရာဇာ၊ တံရားမင်းဘုရားသည်။ ဒသေသိ၊ ပြတော်မူပြီ။ သဒ္ဒါရမ္မဏာ၊ ဒီသုပိ၊ သဒ္ဒါရုံဟူသော အာရုံရှိသော ကုသိုလ်အစရှိ သည်တို့ဖြင့်လည်း။ ဩသေဝ နယော၊ တည်း။

[ဩသေဝ နယောကို ချဲ့လိုရှိ "ဘောရိသဒ္ဒါဒီသု ဟိ" စသည်မိန့်။]

ဟိ၊ ချဲ့။ ဘောရိသဒ္ဒါဒီသု၊ စည်ကြီးသံ အစရှိသည်တို့တွင်။ ရဒနီယသဒ္ဒံ၊ နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းသော အသံကို။ အာရမ္မဏံ, ကံတွင်၊ ၍။ ဟောတိ၊ ၏။ ဝုတ္တနယေနေဝ၊ ဖြင့်သာ။ ["ဥပ္ပဇ္ဇမာနမေဝ တိဝိဓေန နိယမေနဥပ္ပဇ္ဇတိ ဒါနမယံ ဝါ" စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ။] တိဟိ၊ ကုန်သော။ နိယမေဟိ၊ အမှတ်အသားတို့ဖြင့်။ ဝါ၊ မှတ်သားကြောင်းဖြစ်သော ဒါနမယ သီလမယ ဘာဝနာမယ–တို့ဖြင့်။ ဧတံ ကုသလံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တတ္ထ၊ ထိုသို့ သဒ္ဒါရမ္မဏာ ကုသိုလ် ဖြစ်ရာ၌။ သဒ္ဒံ၊ အသံကို။ ကန္ဒ မူလ ဝိယ၊ ကြာဥ ကြာမြစ်ကိုကဲ့သို့။ ဝါ၊ ကြာစွယ် ကြာရင်းကိုကဲ့သို့။ ဥပ္ပာဒေတွာ၊ နတ်၍လည်းကောင်း။ [အသံကို စည်ထဲမှထုတ်၍ လှူလို့မဖြစ်–ဟူလို။] နိလုပ္ပလဟတ္ထကံ ဝိယ၊ ကြာညိုစည်းကို ကဲ့သို့။ ဟတ္ထေ၊ ၌။ ထပေတွာ စ၊ တင်ထား၍လည်းကောင်း။ [အသံကို လက်ပေါ်တင်၍ လှူလို့မဖြစ်–ဟူလို။] ဒါတုံ နာမ၊ ပေးလှူခြင်းငှာ မည်သည်။ နု သက္ကာ၊ မတတ်ကောင်း။ ပန၊ အနွယ်–ကား။ သဝဏ္ဏကံ၊ အသံ၏တည်ရာ ဝတ္ထုနှင့်တကွ ဖြစ်သည်ကို။ ကတ္တာ။ [စည်ကြီး ;စသည်ပါ–ဟူလို။] ဒေန္တော၊ ပေးလှူလတ်သော်။ ဝါ၊ ပေးလှူသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သဒ္ဒဒါနံ၊ အသံအလှူကို။ ဒေတိ နာမ၊ ပေးလှူသည်မည်၏။ တဿ၊ ကြောင့်။ ယဒ္ဒါ။ (အဟု၊ သည်။ သဒ္ဒဒါနံ သဒ္ဒသဒ္ဒါမိ။ ဤတို့ ကြ၍။

---

[1] ဘာဝေတွာ။ပ။ခမ္ဘရာဇာ။ ။ ဤနေရာ၌ ရူပါရမ္မဏံ ဝါ သဒ္ဒါရမ္မဏံ ဝါ–စသည် ဖြင့်လည်းကောင်း။ အခြားသော သုတ္တန် ပါဠိတို့၌ "တီဏိမာနိ ဘိက္ခဝေ ပုညကြိယဝတ္ထူနိ" စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဤ အဘိဓမ္မာဝယ် နောက်နိဂ္ဂေါဟကဏ္ဍာ၌ "တံသမုဋ္ဌာနံ ကာယကမ္မံ" စသည် ဖြင့်လည်းကောင်း ဟောတော်မူသော ဘုရားရှင်သည် ရူပါရုံ တစ်မျိုးတည်းကိုပင် ဒါနမယ–စသော ၃–မျိုးဖြင့်လည်းကောင်း၊ တစ်မျိုးတစ်မျိုးလျှင် ကာယကံစသော ၃–မျိုးဖြင့်လည်းကောင်း ဝေဖန်တော်မူရကား ရူပါရုံနှင့်စပ်၍ ၉–မျိုးခွဲခြားလျက် ဟောတော်မူသည်။

ဘောရိမုဒိဂ္ဂါဒီသု၊ စည်ကြီး မုရိုးစည် အစရှိသည်တို့တွင်။ အညတရတူရိယေန၊ အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော တူရိယာဖြင့်။ တိဏ္ဍံ၊ ကုန်သော။ ရတနာနံ၊ တို့အား။ ဥပဟာရံ၊ ပူဇော်မှုကို။ ကရောတိ။ မေ၊ ၏။ သဒ္ဒဒါနံ၊ သည်။ (ဘဝိဿတိ။) ဣတိ၊ ဤသို့ ကြံ၍။ ဘေရိအာဒီနိ၊ စည်ကြီး အစရှိသည်တို့ကို။ ထပါပေတိ၊ ထားစေ၏။ (အထားခိုင်း၏။) ဓမ္မကထိက ဘိက္ခူနံ၊ ဓမ္မကထိက ရဟန်းတို့အား။ သရဘေသဒ္ဒေတေလ ဟဏိတာဒီနိ၊ အသံကြည်ဆေး ဆီတင်လဲ အစရှိသည်တို့ကို။ ဒေတိ။ ဓမ္မဿဝနံ၊ တရားနာချိန်ကို။ (တရားနာဖို့ရန် အချိန်အခါကို။) ယောသေတိ၊ ကြွေးကြော်၏။ သရဘည်၊ အသံဖြင့် ရွတ်ဆိုအပ်သော ပါဠိကို။ ဘဏတိ၊ ရွတ်ဆို၏။ ဓမ္မကထံ၊ တရားစကားကို။ ကထေတိ၊ ပြောဟော၏။ ဥပနိသိန္နက-ကထံ၊ အနီးဌာနေသူတို့အား ပြောဟောအပ်သော တရားစကားကို လည်းကောင်း။ အနုမောဒနကထံ၊ အဖန်ဖန် ဝမ်းမြောက်ကြောင်းဖြစ်သော တရားကို လည်းကောင်း၊ ကရောတိ၊ တဒါ။ ဒါနမယံ ယေဝ၊ ဒါနမယကုသိုလ်သည်သာ။ ဟောတိ၊ ၏။ [မိမိအထံသို့ ရောက်လာသူ တို့အား ပြောဟောအပ်သောတရားစကား ကို ဥပနိသိန္နကထာ-ဟု ဆိုသည်။ ဆွမ်းစသည် ကပ်လှူပြီးနောက် တရားဟောခြင်းကို "အနုမောဒနကထာ" ဟု ဆိုသည်။]-

ယဒါ။ ဧတဒေဝဝိဓာနံ၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအစဉ်ကိုပင်။ (သဒ္ဒဒါနံ ဒဿမိ-စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအစဉ်ကိုပင်။) ကုလဝံသာဒိဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝတ္ထုဝသေန၊ အမျိုး၏ ကျင့်ဝတ်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ကရောတိ၊ ၏။ တဒါ သိုလမယံ ဟောတိ၊ ယဒါ။ သဗ္ဗမ္ပိ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်သော။ ဧတံ၊ ဤပူဇော်မှုကို။ ကတ္တာ၊ ၍။ ဧတ္ထကောဒ၊ ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော။ အယံ သဒ္ဒေါ၊ ဤအသံသည်။ ဗြဟ္မ လောကပဋမာဏော၊ ဗြဟ္မာ့ပြည် အတိုင်းအရှည် ရှိသည်။ ဟုတ္တာပိ၊ ဖြစ်၍လည်း။

၁။ သဒ္ဒဒါနံ။ ။ ဤ၌ သဒ္ဒဒါနပြုရာဝယ် ရာဂဖြစ်စရာမဟုတ်သော စည်ကြီးသံ ယခုအခါ၌ ခေါင်းလောင်း၊ ကြေးစည်၊ ကြေးမောင်း၊ တုံးသံများဖြင့် ပူဇော်ခြင်းကိုသာ ပြလိုသည်။ ဘုရားပရိနိဗ္ဗာန်စံရာ၌သော်မှ အနိစ္စတာ-စသော သံဝေဂဖြစ်ဖွယ် သီချင်းများကို သီဆို၍ ပူဇော်ခြင်းသာ လာသည်။ အင်ဇိမ်၊ စာတ်၊ ရုပ်သေး၊ တီဝိုင်း၊ ရာဂဖြစ်စရာ တေးသီချင်းများဖြင့် ပူဇော်ခြင်းကို ကျမ်းဂန်တို့၌မပြပါ။

၂။ ဓမ္မဿဝနံ ယောသေတိ။ ။ တရားနာလာဖို့ရန် ကြွေးကြော်မှု၊ တရားဟောမှု စသည်တို့၌ သဝတ္ထုက သဒ္ဒဒါန ဖြစ်ပုံမှာ အသံ၏တည်ရာ ဝတ္ထုဖြစ်သော ဌာန်ကရိုဏ်းတို့ဝယ် အသံဖြစ်ပေါ်အောင် ပြုခြင်းတည်း။ [ဓမ္မဿဝနယောသနာဒီသု စသဝတ္ထုကဟု သဒ္ဒဿ ဒါနံ သဒ္ဒဝတ္ထုနံ ဌာနကရဏာနံ သသဒ္ဒပ္ပဝတ္တိကရဏမေव။-ဋီကာ]

(ဗြဟ္မာ့ပြည်တိုင်အောင် ပျံ့နှံ့ပါသော်လည်း။) ခယ်၊ ကုန်ခြင်းသို့။ ဂမိသ်တိ၊ ရောက်လတ္တံ့။ ဝ်ယ်၊ သို့။ ဂမိသတိ။ ဣတိ၊ သို့။ သမ္ဘဝနံ၊ သုံးသပ်ခြင်းကို။ ဝါ၊ သုံးသပ်ကြောင်း ဝိပဿနာကို။ ပဋ္ဌပေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။ တဒါ ဘာဝနာမယ်ဟော်တိ။

[ထို ဒါနမယ်–စသော ၃–မျိုးကို ကာယ်ကံ စသော ၃–မျိုးဖြင့် ပြလိုရ်“တတ္ထ” စသည်မိန့်။] ဣဒ၊ ထို ဒါနမယ–စသည်တို့တွင်၊ တာဝ၊ သီလမယ ဘာဝနာမယတို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌ၊ ဇသော။) ဒါနမယ်၊ သည်။ (ကာယ်ကံမှ ဟောတိ–စသည်ခဲ့ စပ်။) ယဒါ။ ဘေရိအာဒိနိ၊ စည်ကြီးအစရှိသော ဝတ္ထုတို့ကို။ ဂဟေတွာ၊ ယူ၍။ သဟတ္ထာ ဖြင့်။ ဥပဟာရံ ကရောတိ။ [တရက်တလေ ခဲတွယူ၍ ပူဇော်မှုကို ဆိုသည်။] နိစ္စပဟာရတ္ထာယ၊ အမြဲပူဇော်ခြင်း၊ အကျိုးငှာ။ ထပေန္တောပိ၊ ထားပြန်သော်လည်း။ သဟတ္ထာ၊ ဖြင့်။ ထပေတိ၊ ထား၏။ မေ၊ ၏။ သဒ္ဒဒါနံ (ဘဝိသတိ။) ဣတိ၊ ဤသို့ ကြံ၍။ ဓမ္မသဝနံ၊ ကို။ ဟောသေတုံ၊ ငှာ။ ဂစ္ဆတိ၊ ၏။ ဓမ္မကထံ၊ ကို။ ကာတုံ ဝါ၊ ပြုခြင်းငှာသော် လည်းကောင်း။ သရဘာညံ၊ ကို။ ကာတုံ ဝါ၊ ငှာသော်လည်းကောင်း။ ဂစ္ဆတိ၊ ၏။ တဒါ ကာယကမ္မံ ဟောတိ။

ယဒါ။ တာတာ၊ အမောင်တို့။ ဂစ္ဆထ၊ သွားကြကုန်။ အမှာကံ၊ တို့၏။ သဒ္ဒဒါနံ၊ သည်။ (ဘဝိသ်တိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍။) တိဏ္ဍံ ရတနာနံ၊ တို့အား။ ဥပဟာရံ၊ ကို။ ကရောထ၊ ပြုချေကြကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြော၍။ အာဏာပေတိ၊ စေခိုင်း၏။ မေ၊ ၏။ သဒ္ဒဒါနံ၊ သည်။ (ဘဝိသ်တိ။) ဣတိ၊ ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍။ စေတိယဂ်ဏေ၊ စေတီရင်ပြင်၌။ [အချို့စာအုပ်၌ စေတိယဂ်ဏောသု ဟု ရှိသည်။] ဣမံ ဘေရိ၊ ဤ စည်ကြီးကို။ ထပေထ၊ ထားချေကြကုန်။ ဣမံ မုဒင်ဂ်၊ ဤ မုရိုးစည်ကို။ ထပေထ။ ဣတိ၊ သို့။ အာဏာပေတိ။ သယမေဝ၊ ကိုယ် တိုင်သာလျှင်။ ဓမ္မသဝနံ၊ ကို။ ဟောသေတိ၊ ဓမ္မကထံ ကထေတိ၊ သရဘာညံ ဘဏတိ၊ တဒါ ဝစီကမ်ဟောတိ ၊ ယဒါ။ ပ။ အစောပေတွာ (အဟ်၊ သည်။) သဒ္ဒဒါနံ၊ ကို။ ဒဿာမိ၊ အုံ။ ဣတိ၊ ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍။ ဝိဇ္ဇမာနကဝတ္ထုံ၊ ကို။ မနသာ၊ ဖြင့်။ ပရိစ္ဆေဒတိ၊ စွန်းကြ၏။ တဒါ မနောကမ္မံ ဟောတိ။

သီလမယမ္ပိ၊ သီလမယ ကုသိုလ်သည်လည်း။ (ကာယကမ္မံ ဟောတိ–စသည်ခဲ့ စပ်။) သဒ္ဒဒါနံ နာ်မ၊ အသ် အိုလ္ဟမည်သည်။ မယ်ဟ်။ ကုလဝံသော၊ အမျိုး၏ အစဉ်တည်း။ ပ။ ဣတိ၊ ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍။ ဘေရိအာဒိနိ၊ စည်ကြီးအစရှိသည်တို့ကို။ သဟတ္ထာ ဥပဟာရံ၊ ကရောန္တသ၊ ပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ လည်းကောင်း။ ဘေရိအာဒိနိ ၊ သဟတ္ထာ။ စေတိယဂ်ဏာဒိသု၊ စေတီရင်ပြင်

အစရှိသည်တို့၌။ ထပေန္တ သ၊ ထားသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ လည်းကောင်း။ ဓမ္မကထိကာနံ၊ တို့အား။ သရဇေသဒ္ဓံ၊ အသံကြည်ဆေးကို။ သဟဇ္ဇာ။ ဒဒန္တ သ၊ ပေးလျှသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ လည်းကောင်း။ ဝတ္ထသိသေန၊ ကျင့်ဝတ်ကို အဦးပြုသဖြင့်။ ဓမ္မသ္သဝနဿာသန။ပ။ ဘဏနဇ္ဇာယ၊ တရားနာချိန်ကို ကြွေးကြော်ခြင်း, တရားစကားကို ပြောဟောခြင်း, အသံဖြင့် ရွတ်ဆိုအပ်သော ပါဠိကို ရွတ်ဆိုခြင်းအကျိုးငှာ။ ဂစ္ဆန္တ သ စ၊ သွားသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ လည်းကောင်း။ ကာယကမ္မံ ဟောတိ။

သဒ္ဒဒါနံ နာမ၊ မည်သည်။ အမှာကံ။ပ။ ကုလပုတ္တေ၊ တည်း။ တာတာ၊ အမောင်တို့။ ဂစ္ဆထ၊ သွားကြကုန်။ ဗုဒ္ဓရတနာဒီနံ ဥပဟာရံ။ ကရောထ၊ ပြုကြကုန်။ ဣတိ၊ သို့။ အာဏာပေန္တ သ၊ စေခိုင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ လည်းကောင်း။ ကုလဝံသာဒိဝသေနေဝ၊ အမျိုး၏ အစဉ် အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်ပင်။ အတ္ထနာ၊ ကိုယ်တိုင်။ ဓမ္မကထံ ဝါ၊ ကိုလည်းကောင်း။ သရဘဏံ ဝါ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ကရောန္တ သ စ၊ ပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ လည်းကောင်း။ ဝစီကမ္မံ ဟောတိ။ သဒ္ဒဒါနံ နာမ၊ မည်သည်။ မယံ၊ ၏။ ကုလဝံသော၊ တည်း။ သဒ္ဒဒါနံ၊ အသံအလှကို။ ဒဿာမိ၊ အုံ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ကြံ၍။ပ။ ဝိဇ္ဇမာနက ဝတ္ထု၊ ထင်ရှားရှိသော ဝတ္ထုကို။ ပရိစ္စဇန္တ သ၊ စွန့်လှူသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ မနောကမ္မံ ဟောတိ။ ဘာဝနာမယမ္ပိ၊ သည်လည်း။ စက်မနှောင်၊ လျက်။ သဒ္ဒေ၊ အသံ၌။ ခယဝယံ ပဿပေတိ၊ တဒါ ကာယကမ္မံ ဟောတိ။ ပန၊ ကား။ ကာယဝိ၊ ကိုယ်၏ အစိတ်အပိုင်းကို။ အစောပေတွာ၊ ၍။ ဝါစာယ၊ ဖြင့်။ သမ္ဘသန္တ သ၊ ကုန်ခြင်း ပျက်ခြင်းကို သုံးသပ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝစီကမ္မံ ဟောတိ၊ ကာယဝိဝါစဝိနိ အစောပေတွာ။ မနသာဝ၊ ဖြင့်သာ။ သဒ္ဒါယတနံ၊ အသံဟူသော တည်ရာရှိသော ခယ ဝယကို။ [ရှေးနိသယယ၌ "သဒ္ဒါရမ္မဏံ၊ သဒ္ဒါရုံကို" ဟု ရှိသည်။] သမ္ဘသန္တ သ မနောကမ္မံ ဟောတိ။ ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ သဒ္ဒါရမ္မဏမ္ပိ၊ သဒ္ဒါရုံဟူသော အာရုံရှိသည်လည်း ဖြစ်သော။ ကုသလံ၊ ကို။ပ။ဓမ္မရာဇာ 'ဒဿေသိ။

[သဒ္ဒါရမ္မဏကို ပြပြီး၍ ဂန္ဓာရမ္မဏကို ပြလိုသောကြောင့် မူလဂန္ဓာဒီသု၊ စသည်မိန့်။]

မူလဂန္ဓာဒီသုပိ၊ အမြစ်နံ့ အစရှိသည်တို့တွင်လည်း။ ရဇနီယဂန္ဓံ၊ နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းသော အနံ့ကို။ အာရမ္မဏံ၊ ကတွာ။ပ။ဥပဟရတိ။ တတ္ထ၊ ထိုဂန္ဓာရမ္မဏ ကုသိုလ်ဖြစ်ရာ၌။ ယဒါ။ မူလဂန္ဓာဒီသု၊ တို့တွင်။ ယဝကိဠိ၊ အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော။ ဂန္ဓံ၊ အမဲ့ကို။ လဘိတွာ။ ဂန္ဓဝသေန၊ ဂန္ဓာရုံ၏ အစွမ်းဖြင့်။

အာဘုဇိတ္တာ၊ နှလုံးသွင်း၍။ မယ့်၊ ငါ၏။ ဂန္ဓဒါနံ၊ အနံ့အလွှသည်။ (ဘဝိသတိ။) ဣတိ၊ ဤသို့ ကြံ၍။ ဗုဒ္ဓရတနာဒီနံ ပူဇေတိ၊ တဒါ ဒါနမယံ ဟောတိ။ ဣတိ။ ဤသို့ အစရှိသော။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော အစီအရင်ကို။ ဝတ္ထာဒါနေ၊ အဆင်၊အလှ၌။ ဝုတ္တနယေနေဝ၊ ပင်။ပ။ဓမ္မရာဇာဒသေသသိ။

[ရသာရမ္မဏာကို ပြုလို၍ မူလရသာဒီသု စသည်မိန့်။] ပန၊ ကား။ မူလရသာဒီသု၊ အမြစ်အရသာ အစရှိသည်တို့တွင်။ ရဇနီယရသံ၊ နှစ်သက်ဖွယ် ကောင်းသော အရသာကို။ အာရမ္မဏံ ကတ္တာ။ပ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တတ္ထ၊ ထို ရသာရမ္မဏာ ကုသိုလ်ဖြစ်ရာ၌။ ယဒါ။ပ။ ရသဝတ္ထုံ၊ အရသာ၏ တည်ရာဖြစ်သော ဝတ္ထုကို။ လဘိတ္တာ။ပ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ကြံ၍။ ဒေတိ၊ ပေးလှူ၏။ ပရိစ္စဇတိ၊ စွန့်ကြဲ၏။ တဒါ ဒါနမယံ ဟောတိ။ ဣတိ။ ဤသို့ အစရှိသော။ သဗ္ဗံ၊ ကို။ပ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပန၊ အထူးကား။ ဧတ္ထ၊ ဤ ရသဒါနနှင့်။ သီလမယေ၊ သီလမယအခန်း၌။ (ဝတ္ထုနှိုင် အာဂတာနိ–၌ စပ်။) သံယသ၊ အား။ အဒတ္တာ၊ မပေးလျှမူ၍။ ပရိဘုဥ္ဇနံ နာမ၊ သုံးဆောင် စားသောက်ခြင်းမည်သည်။ အမှာကံ၊ တို့၏။ နှ အာစိဏ္ဏံ၊ လေ့ကျက် အပ်သော အကျင့်မဟုတ်။ ဣတိ၊ ဤသို့ ကြံ၍။ ဒွါဒသန္နံ ဘိက္ခူ သဟဿာနံ၊ တစ်သောင်းနှစ်ထောင်သော ရဟန်းတို့အား။ ဒါပေတ္တာ၊ ပေးလှူစေ၍။ သာဓုရသံ၊ ကောင်းသောအရသာကို။ ပရိဘုတ္တာသ၊ သုံးဆောင်သော။ ဒုဋ္ဌဂါမဏိ အဘာယရညော[1]၊ ဒုဋ္ဌဂါမဏိအဘာယမင်း၏။ ဝတ္ထုံ၊ ဝတ္ထုကို။ အာဒိ"ကတ္တာ၊ အစပြု၍။ မဟာအဋ္ဌ–ကထာယံ၊ ၌။ ဝတ္ထုနိ၊ ဝတ္ထုတို့သည်။ အာဂတာနိ၊ လာကုန်ပြီ။ အယမေဝ၊ ဤ

---

[1] ဒုဋ္ဌဂါမဏိ အဘာယရညော။ ။ ညီတော် တိဿနှင့်စစ်ဖြစ်သောအခါ စစ်ရှုံး၍ မြင်းတစီး အမတ်တယောက်နှင့်အတူ တောထဲသို့ ထွက်ပြေးရစဉ် မွတ်သိပ်ဆာလောင်လှသဖြင့် အစာအာဟာရ ပါ–မပါ အမတ်အား မေးသောအခါ အမတ်က အဆင်သင့်ပါလာသော ထမင်း ထုပ်ကလေးကို ဆက်သလေသည်။ ထိုအခါ အဲမတ်နှင့်တကွ မြင်းလည်း ဆာရှာလိမ့်မည်ဟု ကိုယ်ချင်းစာ၍ ထို ထမင်းထုပ်ကလေးကို သုံးယောက်စာခွဲဝေပြီးလျှင် အသီးအသီး စားမည်ဟု ကြံသောအခါ ဒုဋ္ဌဂါမဏိအဘာယမင်းက "ငါတို့အမျိုးမှာ လက်ဦးလက်ဖျား မလှဘဲစားရိုးမရှိပါ" ဟု ကုလဝံသကိုတွေးမိ၍ "သာသနာပြုမင်း ဖြစ်ရဦးမည်မှန်လျှင် အလှခံဗုဒ္ဓိလ် ကြွရောက်ပါစေသား"ဟု စိတ္တာန်လေသည်။

ထို အသံကို တိဿ–အမည်ရှိသော ထေရ်ကြီး၍ ဆွမ်းခံကြွလာလေသော် ရှင်ဘုရင် သည်လွန်စွာ ဝမ်းမြောက်၍ မိမိအဖို့ကို မစားတော့ပြီဟု ကြံစည်ကာ လောင်းလှလေသည်။ အမတ်လည်း ထိုအတူလောင်းလှ၍ မြင်းလည်း မစားဘဲနေသောကြောင့် မြင်း၏အဖို့ကိုလည်း လောင်းလှရလေတော့သည်၊ အရှင်တိဿသည် ထိုဆွမ်းကို ခံယူပြီးလျှင် ရှင်ဘုရင်မြင်အောင် တန်ဆိုးဖြင့် စိတ္တာန်၍ ၁၂၀၀၀–သော ရဟန်းတို့အား ဝေဒ ဘုဉ်းပေးလေရာ အားလုံးပင်

ဆိုအပ်ပြီးသော ဝတ္ထုတို့၏ လာခြင်းသည်သာလျှင်။ ဝိသေသော၊ ထူး၏။ ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ပ။ ဓမ္မရာဇာ ဒသေသိ။

[ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏာကို ပြလိုရှိ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏောပိ စသည်မိန့်။] ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏောပိ၊ ဖောဋ္ဌာရုံဟူသော အာရုံရှိသော ကုသိုလ်ခွဲလည်း။ (ဧဝံ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ စပ်ပုဒ်မရှိ၍ ရှေးနိဿယခွဲ ဤသို့ ထည့်ပေးသည်။) ပထဝီဓာတု၊ ပထဝီဓာတ်လည်းကောင်း။ပ။ ဝါယောဓာတု၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ။ သို့။ တိ ဏိ၊ ကုန်သော။ မဟာဘူတာနိ၊ တို့သည်။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏံ နာမ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ မည်၏။ ဣမသ္မိံ ဌာနေ၊ ဤ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဒါနကို ပြုရာဌာနခွဲ။ ဧတေသံ၊ ဤ မဟာဘုတ်တို့၏ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ယောဇနံ၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ယှဉ်စေခြင်းကို။ အကတ္တာ၊ မပြုမူ၍။ မဠေပိဌာဒီဝသေန၊ ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့် ။ (ယောဇနာ၊ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို ယှဉ်စေခြင်းကို။) ကာတဗ္ဗာ၊ ပြုထိုက်၏။ ဟိ၊ ချဲ့။ ယဒါ၊ ခွဲ။ မဠေပိဌာဒီသု၊ တို့တွင်။ ယံ ကိဉ္စိ၊ သော။ ရဇနီယံ၊ သော။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဝတ္ထု၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၏ တည်ရာဝတ္ထုကို။ လဘတိ တာ၊။ပ။ ပရိစ္ဆေတိ၊ တဒါ ဒါနမယံ ဟောတိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ အစရှိသော။ သဒ္ဒံ၊ ကို။ပ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ။ပ။ ဓမ္မရာဇာ ဒသေသိ။

[ဓမ္မာရမ္မဏာကို ပြလိုရှိ ဓမ္မာရမ္မဏော စသည်မိန့်။] ဓမ္မာရမ္မဏော၊ ခွဲ။ (ဧဝံ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။) ဆ၊ ၆–ပါးကုန်သော။ အဠဿတ္တိကာနိ၊ အဠဿတ္တိက ဖြစ်ကုန်သော။ အာယတနာနိ၊ အာယတနတို့လည်းကောင်း။ တိ ဏိ၊ ကုန်သော။ လက္ခဏာနိ၊ အနိစ္စတာ အစရှိသော လက္ခဏာတို့ လည်းကောင်း။ တယော၊ ကုန်သော။ အရူပိနော၊ နာမ်ဖြစ်ကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ တို့လည်းကောင်း။ ပန္နရသ၊ ကုန်သော။ သုခုမရူပါနိ၊ တို့လည်းကောင်း။ [ဟဒယဝတ္ထုကို ဓမ္မသင်္ဂဏီ၌ မပါသောကြောင့် ကြည့်၍ "ပန္နရသ"ဟု ဆိုဟန်တူသည်။] နိဗ္ဗာနံ၊ လည်းကောင်း။ ပဏ္ဍိတ္တိ၊ ပညတ်လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဓမ္မာယတနေ၊ ဓမ္မာယတနခွဲ။ ပရိယာပန္နာ စ၊ အကျုံးဝင်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ အပရိယာပန္နာစ၊ အကျုံးမဝင်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဣမေ ဓမ္မာ၊ ဤ တရားတို့သည်။

လောက်ရုံမက ကျွန်းသေးသော ဆွမ်းအနည်းငယ်ကို သပိတ်နှင့်တကွ ဒုဋ္ဌဂါမဏိမင်း အထံသို့ ပို့လိုက်သေးသည်။ ဤသို့ အရှင်တိဿထေရ်က ဝေဒ္ဓ၏လှုခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ "ခွါဒသန္နံ ဘိက္ခုသဟဿာနံ ဒါပေတွာ"ဟု ဆိုသည်။ သပိတ်ပြန်ရောက်လာသည်ကို မြင်၍ လှမ်းယူပြီးလျှင် ဆွမ်းအကျန်ကို အမတ် မြင်းနှင့်တကွ ဝေဒ္ဓ၏ စားကြရပြန်သည်။ ထို့နောက် သပိတ်ကိုဆေး၍ သူ၏အပေါ်ခြေကို သပိတ်သုတ်ပုဝါ လုပ်ပြီးလျှင် ပြန်၍ ပို့လိုက်လေသတတ်။ နတ်ရွာစံခါနီးခဏ်ကောင်းမှ စာရင်းကို ဖတ်သောအခါ အခြားကောင်းမှုတွေထက် ဤကောင်းမှုကို သာ၍နှစ်သက်သောကြောင့် ထိုကောင်းမှုကို အာရုံပြုကာ တုသိတာသို့ ရောက်လေသည်။

ဓမ္မာရမ္မဏံ နာမ၊ ဓမ္မာရမ္မဏာ မည်၏။ ပန၊ ဆက်။ ဣမသ္မိံ ဌာနေ၊ ဤ ဓမ္မဒါနအာရာဒ္ဓိ။ တေသံ၊ ဤတရားတို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ယောဇနံ၊ ယှဉ်စေခြင်းကို။ အကတွာ၊ မပြုမူ၍။ သြဒါန။ပ။ ဝသေန၊ သြဒါအလွှ ဖျော်ရည်အလွှ အသက်အလွှတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ (ယောဇနာ) ကာတဗ္ဗာ။ ဟိ၊ ချဲ့။ သြဒါဒီသု၊ သြဒါ အစရှိသည်တို့တွင်။ ရဇနီယံ၊ သောပ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

တတ္ထ၊ ထို ၃-မျိုးသော ဒါနတို့တွင်။ ယဒါ မယှံ သြဒါနံ (ဘဝိဿတိ)။ ဣတိ၊ ဤသို့ ကြံ၍။ သပ္ပိနဝနီတာဒီနိ၊ ထောပတ် ဆီဦး အစရှိသော ဝတ္ထုတို့ကို။ (အဆီသြဒါ မျှားစွာပါသော ဝတ္ထုတို့ကို။) ဒေတိ၊ ပါနဒါနံ(ဘဝိဿတိ)။ ဣတိ၊ ဤသို့ ကြံ၍။ အဒ္ဓပါနာနိ၊ ရှစ်မျိုးသော အဖျော်ရည်တို့ကို။ ဒေတိ၊ ဒိဝိတ ဒါနံ(ဘဝိဿတိ)။ ဣတိ၊ ဤသို့ကြံ၍။ သလာကဘတ္တ ပက္ခိကဘတ္တ သံဃဘတ္တာဒီနိ၊ သလာကဘတ်, ပက္ခိကဘတ်, သံဃဘတ် အစရှိသည်တို့ကို။ ဒေတိ။ အဖာသုကာနံ၊ မကျန်းမာကုန်သော။ ဘိက္ခူနံ၊ တို့အား။ ဘေသဇ္ဇံ၊ ကို။ ဒေတိ ဝေဒံ၊ ဆေးဆရာကို။ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတိ၊ ရှေးရှုတည်စေ၏။ (ခေါ်ပေး၏။) ဓာလံ၊ ပိုက်ကွန်ကို။ ဖာလာပေတိ၊ ဖောက်ဖျက်စေ၏။ ကုမိနံ၊ မြှုံးကို။ ဝိဒ္ဓံသာပေတိ၊ ဖျက်ဆီးစေ၏။ သကုဏပဋ္ဌံ၊ ငှက်လှောင်ချုံင့်ကို။ ဝိဒ္ဓံသာပေတိ။ ဗန္ဓနမောက္ခံ၊ နှောင်အိမ်မှ လွတ်မြောက်ခြင်းကို။ ကာရာပေတိ၊ ပြုစေ၏။ မာယတဏှာ၊ သားကြီး ငါးကြီးကို မသတ်ရဟု ကြွေးကြော်ကြောင်း စည်ကို။ စရာပေတိ၊ လှည့်လည်စေ၏။ အညာနိပိ၊ အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဒိဝိတပရိတ္တာဏတ္ထံ၊ အသက်ကို စောင့်ရှောက်ခြင်း အကျိုးငှာ။ ဧဝရူပါနိ၊ ကုန်သော။ ကမ္မာနိ၊ ကောင်းမှုတို့ကို။ ကရောတိ၊ တဒါ ဒါနမယံ ဟောတိ။

၁။ ဓမ္မာရမ္မဏံ နာမ။ ။ ဓမ္မာယတနဉ္စ ပါဝင်သော ဓမ္မာရုံ၊ ဓမ္မာယတနဉ္စ မပါဝင်သော ဓမ္မာရုံ ဟု ၂-မျိုးပြားသောကြောင့် "ဓမ္မာယတနေ ပရိယာပန္နာ စ အပရိယာပန္နာ စ" ဟု ဗိန်သည်။ ဓမ္မာယတနဉ္စ ပါဝင်သော တရားတို့ဟူသည် နာမ်ခန္ဓာဟူသော စေတသိက်၊ သုခုမရူပ်၊ နိဗ္ဗာန်တို့တည်း။ [စတ္တာ ပန ဧတေ သုခုမရူပနိဗ္ဗာနဝသေန စတုနဝတ္ထုကာ ဓမ္မာ ဓမ္မာယတနဓမ္မာတ္တာ သံခ် ဂစ္ဆန္တီ။-သင်္ဂဟ။] ဓမ္မာယတနဉ္စ မပါဝင်သောတရားတို့ကား စက္ခာယတန-စသော အဋ္ဌတ္ထိကာယတန ၆-ပါး။ အနိဒ္ဒတာ-စသော လက္ခဏာ၊ ပညတ်တရားတို့တည်း။ ထိုတွင် အဋ္ဌတ္ထိကာယတန ၆-ပါးတို့သည် စက္ခာယတန-စသော နာမည်ရပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ဓမ္မာယတနဉ္စ မပါဝင်ကြ။ လက္ခဏာ၊ ပညတ်တို့ကား ထင်ရှားမရှိသောကြောင့် ဓမ္မာယတနဉ္စ မပါဝင်ကြ။ [အပရိယာပန္နာ စာတိ ပရမတ္ထတော အဝိဇ္ဇမာနတ္တာ အညာယတနတ္တာ စ အသင်္ခတာ။-ဋီကာ။] လက္ခဏာရူပ်တို့သည် သုခုရူပ်ဌ ပါဝင်ကြ၏။ ထို့ကြောင့်တော် လက္ခဏာနိ-အရ အနိဒ္ဒတာ စသော လက္ခဏာတို့ကို ယူရသည်။

ပန၊ ကား။ ယဒါ။ သြဇေါနေ ပါနဒါနေ ဇိဝိတဒါနာနိ၊ အဆိသြဇာရှိသော စားဖွယ်ကို လှူခြင်း, ဖျော်ရည်ကို လှူခြင်း, အသက်ကို လှူခြင်းတို့သည်။ မယုံ ကုလဝံသော။ပ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ကြံ၍။ ဝတ္ထသီသေန၊ အမျိုး၏ကျင့်ဝတ်ကို အဦးပြု သဖြင့်။ သြဇေါနာဒီနိ၊ သြဇာဒါန အစရှိသည်တို့ကို။ ပဝတ္တေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။ တဒါ သိလမယံ ဟောတိ၊ ယဒါ ။ပ။ ဟောတိ။ ပန၊ ကား။ ဒါနမယံ၊ သည်။ ဟုတ္တာ။ ပဝတ္တမာနမ္ပိ၊ ဖြစ်ပါသော်လည်း။ ယဒါ ။ပ။ မနောကမ္မံ ဟောတိ။ ပန၊ကား။ စက်မီတွာ၊ ၍။ ဓမ္မာရမ္မဏော၊ ၌ ။ပ။ ဓမ္မရာဇာ ဒသ္သေသိ။...ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ ဣဒံ စိတ္တံ၊ ဤ ပထမ မဟာကုသိုလ်စိတ်ကို။ နာနာဝတ္ထုသု၊ အမျိုးမျိုးသော ဝတ္ထုတို့၌။ နာနာ ရမ္မဏဝသေန၊ အမျိုးမျိုးသော အာရုံတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဒီပိတံ၊ ပြအပ်ပြီ။ ပန၊ ကား။ ဣဒံ၊ ဤ ပထမ မဟာကုသိုလ်စိတ်ကို။ ဧကဝတ္ထုသ္မိမ္ပိ၊ ၌လည်း။ နာနာရမ္မဏဝသေန၊ ဖြင့်။ လဗ္ဘတိယေဝ၊ ရအပ်သည်သာ။

ကထံ၊ အဘယ်သို့ ရအပ်သနည်း။ ဟိ၊ အဖြေကား။ (တနည်း) ဟိ၊ ချဲ့။ စတ္တာသု၊ ပစ္စယေသု၊ ပစ္စည်းတို့တွင်။ စိဝရေ၊ သင်္ကန်းဟူသော ပစ္စည်း၌။ ဆ၊ ကုန်သော။ အာရမ္မဏာနိ၊ တို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ ။ ဟိ၊ ထပ်ချဲ့ဦးအုံ့။ နဝရတ္တာသု၊ ဆိုးအပ်ပြီး၍ အသစ်ဖြစ်သော။ (ဆိုးသစ်စ ဖြစ်သော။) စိဝရသု၊ ၏။ ဝတ္ထေသု၊ အဆင်းသည်။ မနာပေါ၊ စိတ်နှလုံးကို တိုးပွားစေတတ်သည်။ ဝါ၊ မြတ်နိုးဖွယ် ကောင်းသည်။ ဒဿနိယော၊ ကြည်ညှာထိုက်သည်။ ဟောတိ။ ဣဒံ၊ ဤ မနာပ ဒဿနီယဖြစ်သော အဆင်းသည်။ ဝတ္ထာရမ္မဏံ၊ ရူပါရုံတည်း။ ပရိဘောဂကာလေ၊ သုံးစွဲရာအခါ၌။ ပဋုပဋုသဒ္ဒံ၊ ပင့်ပင့်ဟူသော အသံကို။ ကရောတိ။ [ပဋုပဋု–သဒ္ဒါသည် အဝတ်မြည်သံကို အတုပြုသော အနုကရဏ သဒ္ဒါတည်း။] ဣဒံ၊ ဤ အသံသည်။ သဒ္ဒါရမ္မဏံ၊ တည်း။ တံတွာ၊ ထို သင်္ကန်း၌။ ယော ကာဠကဏ္ဍကာဒိဂဏ္ဌော၊ အကြင် ဖအော်င်းနက် အစရှိသော ဆိုးရည်ခေါက်၏ အနံ့သည်။ (အတ္ထိ။) ဣဒံ၊ ဤအနံ့သည်။ ဂန္ဓာရမ္မဏံ၊ တည်း။ ပန၊ ဆက်။ ရသာရမ္မဏံ၊ ကို။ ပရိဘောဂရသဝသေန[1]၊ သုံးစွဲရာအခါ ဖြစ်ပေါ်လာသော ပီတိ သောမနဿ–ဟူသော အရသာ၏ အစွမ်းဖြင့်။

၁။ ပရိဘောဂရသဝသေန။ ။သုံးစွဲသောအခါ ဖြစ်ပေါ်လာသော ပီတိ သောမနဿ–ကို "ပရိဘောဂရသ" ဟု ခေါ်သည်။ ပရိဘောဂ၊ သုံးစွဲရာအခါ၌။ ဥပဓေါ၊ ဖြစ်သော။။ ရသော၊ အရသာတည်း။ ပရိဘောဂရသော၊ သာ။ စားဖွယ် သောက်ဖွယ်ကို သုံးဆောင်သောအခါ ပီတိသောမနဿ ဖြစ်သကဲ့သို့ ဤသင်္ကန်းကို သုံးစွဲသော အခါလည်း ပီတိသောမနဿ ဖြစ်ရကား ရသာရုံနှင့်တူသည်ကို အစွဲပြု၍ "ပရိဘောဂရသ" ဟု ဆိုသည်။

ကထိတ်၊ ရှေးဆရာတို့ ဆိုအပ်ပြီ။ [ရှေးနိသယဟ၌ကား "ပရိဘောဂပစ္စယဝိပတိသော မနသဲ" ဟူသော ဋီကာကာကိုကြည့် "သုံးဆောင်ခြင်းလျှင် အကြောင်းရှိသော ပိတိ သောမနသ–ဟူသော အရသာ၏အစွမ်းဖြင့်"ဟု ပေး၏။]

တတ္ထ၊ ထိ သက်နှ်ုန်း၌၊ ဝါ၊ ၏။ ယာ သုခသမ္ဘသတာ၊ အကြင်ကောင်းသော အတွေ့ရှိသည်၏ အဖြစ်သည်။ (အတ္ထိ။) ဣဒံ၊ ဤ ကောင်းသောအတွေ့ ရှိသည်၏ဖြစ်သည်။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ့ရမ္မဏံ၊ တည်း။ စိဝရံ၊ ကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။ ဥပ္ပန္နာ၊ ဖြစ်သော။ သုခါဝေဒနာ၊ သုခဝေဒနာသည်။ ဒမ္မာရမ္မဏံ၊ တည်း။ ပိဏ္ဍပါတော၊ ဆွမ်းပစ္စည်း၌။ ရသာရမ္မဏံ၊ ကို။ နိပ္ပရိယာယေနေဝ၊ ပရိယာယ်မဟုတ် မုချအားဖြင့်ပင်။ လဗ္ဘတိ။ [ဆွမ်းပစ္စည်း၌ သုံးဆောင်စားသောက်သောအခါ တိုက်ရိုက်အရသာရှိသော ကြောင့် "နိပ္ပရိယာယေနေဝ လဗ္ဘတိ" ဟု ဆိုသည်။] ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ စတ္ထာ၊ ကုန်သော။ ပစ္စယေသု၊ တို့၌။ နာနာရမဏဝသေန၊ ဖြင့်။ ယောဇနံ၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ယှဉ်စေခြင်းကို။ ကတ္တာ။ ဒါနမယာဒီဘေဒေါ၊ ဒါနမယ–အစရှိသော အထူး အပြားကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပန၊ ဆက်။ ဣမသ္မိ စိတ္တသ္မိ၊ ဤ ပထမ မဟာကုသိုလ်စိတ်၏။ အာရမ္မဏမေဝ၊ အာရုံကိုသာ။ ဝါ၊ သည်သာ။ နိဗဒ္ဓံ၊ အမြဲမပြတ် ဖွဲ့စပ်အပ်၏။ ဝါ၊ မြဲ၏။ (ကသ္မာ၊ ကြောင့်နည်း။) ဣမသ္မိ စိတ္တသ္မိ၊ ၏။ အာရမ္မဏေန၊ နှင့်။ ဝိနာ၊ ၍။ အနုပ္ပဇ္ဇနတော၊ မဖြစ်ခြင်းကြောင့်တည်း။ ပန၊ ဗျတိရိတ်ကား။ ဒွါရံ၊ ဒွါရကို။ ဝါ၊ သည်။ အနိဗဒ္ဓံ၊ အမြဲမပြတ် ဖွဲ့စပ်အပ်သည်မဟုတ်။ ဝါ၊ မမြဲ။ ကသ္မာ။ ²ကမ္မသ၊ အရင်းခံကံ၏။ အနိဗဒ္ဓတ္တာ၊ အမြဲမပြတ် မဖွဲ့စပ်အပ်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်တည်း။ ဝါ၊ မမြဲသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဟိ၊ မှန်။ ကမ္မဿိ၊

၁။ **ကမ္မသ အနိဗဒ္ဓတ္တာ။**　　။ ["နိ–အမြဲ+ဗဒ္ဓ–ဖွဲ့ထားအပ်" ဟူသည် နိယတ–မြဲသော သဘောတရားတည်း။] ကာယဒွါရ၌ဖြစ်သော ပါဏာတိပါတကံသည် သူတစ်ပါးကို အသတ်နိုင်းသောအခါ ဝစီဒွါရ၌လည်း ဖြစ်၏။ ဝစီဒွါရ၌ဖြစ်သော မုသာဝါဒကံသည် လက်ပြ ခြေပြဖြင့် လိမ်သောအခါ ကာယဒွါရ၌လည်း ဖြစ်၏။ ဤသို့စသည်ဖြင့် ကံ၏ မိမိ ဖြစ်နေကျ ဒွါရ၌ မမြဲသည်ကို "ကမ္မသ အနိဗဒ္ဓတ္တာ" ဟု ဆိုသည်။ ကုသိုလ်အရာ၌လည်း ဒါနကုသိုလ်သည် ကိုယ်တိုင်ပြုသောအခါ ကာယကံဖြစ်၏။ သူတစ်ပါးကို အပြုနိုင်းသောအခါ ဝစီကံဖြစ်၏။ ဝိဒူမာနဝတ္ထုကို စိတ်ဖြင့်လှူမည်ဟု ကြံသောအခါ မနောကံဖြစ်၏။ ဤသို့ ကုသိုလ်ကံသည် ဒွါရ အားဖြင့် မမြဲ။

အကြောင်းရင်းကဲသည်။ အနိဗဒ္ဓေ၊ မမြဲလတ်သော်။ ²ဒွါရမ္ဘိ၊ ³ဒွါရသည်လည်း။ အနိဗဒ္ဓမေဝ၊ အမြဲမပြတ် မဖွဲ့စပ်အပ်သည်သာ။ ဝါ၊ မမြဲသည်သာ။ ဟောတိ။

၁။ **ဒွါရမ္ဘိ အနိဗဒ္ဓမေဝ။** ။ ထိုထိုကဲက ထိုထိုဒွါရ၌ မမြဲသောကြောင့် ဒွါရလည်း အမြဲသတ်မှတ် ဆုံးပြတ်၍ မပြစ်နိုင်တော့။ ရဲ့ဦးအုံ–ကာယကဲ၏ ပြစ်ကြောင်းကို ကာယဒွါရဟု နာမည်တပ်ပြီး ဖြစ်သော်လည်း ထိုကာယဒွါရ၌ တရံတခါ လက်ပြ ခြေပြ လိမ်သော မုသာဝါဒကဲ ပြစ်တတ်သေး၏။ ထိုအခါ ကာယဒွါရသည်ပင် ဝစီကမ္မဒွါရဟု နာမည် တစ်မျိုးရ လိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ဒွါရလည်း အမြဲသတ်မှတ် နာမည်တပ်၍ မပြစ်နိုင်။

ဒွါရကထာအဖွင့်

[ကမ္မဒွါရ ဝိညာဏဒွါရ- စသည်ဖြင့် ဒွါရနှင့်စပ်သော စကားတို့ကို ဆိုရာ အခန်းဖြစ်သောကြောင့် "ဒွါရကထာ"ဟု ခေါ်၏။ ယခုအခါ "ဒွါရံ ပန အနိဗဒ္ဓံ" စသော စကားနှင့်စပ်၍ ဒွါရကထာကို ပြလိုသောကြောင့် "ကုမသ ပန"စသည် မိန့်။]

[1]ပန၊ ဆက်။ ကုမသ အတ္ထသ၊ ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။ ပကာသနတ္ထံ၊ ထင်ရှားပြခြင်း အကျိုးငှာ။ ကုမသို့ ဌာနေ၊ ဤ အရာ၌။ [ရူပါရမ္မဏ် စသော ပုဒ်ကို ဖွင့်ရာ၌။] မဟာအဋ္ဌကထာယံ၊ ၌။ ဒွါရကထာ၊ ဒွါရကထာကို။ (အာစရိယေဟိ၊ အဋ္ဌကထာ ဆရာတို့သည်။) ကထိတာ၊ ဆိုအပ်ပြီ။ တတ္ထ၊ ထို မဟာအဋ္ဌကထာ၌။ တီဏိ၊ သုံးပါးကုန်သော။ ကမ္မာနိ၊ ကံတို့လည်းကောင်း။ တီဏိ၊ ကုန်သော။ ကမ္မဒွါရာနိ၊ တို့လည်းကောင်း။ ပ။ ဒသ၊ ဆယ်ပါးကုန်သော။ အကုသလ ကမ္မပထာ၊ အကုလသကမ္မပထ-တို့လည်းကောင်း။ ဒသ၊ ကုန်သော။ ကုသလကမ္မပထာ၊ တို့လည်းကောင်း။ ကုတိ၊ သို့။ ဇေတ္တကံ၊ ဤမျှအတိုင်းအရှည် ရှိသော။ ကုဒံ၊ ဤစကားသည်။ ဒွါရကထာယ၊ ၌။ မာတိ-ကာထပနံ နာမ၊ မာတိကာကို ထားကြောင်း စကားမည်၏။ တတ္ထ၊ ထိုမာတိကာ၌။ တီဏိ၊ ကုန်သော။ ကမ္မာနိ၊ တို့ကို။ ပဌမံ၊ ရှေးဦးစွာ။ ကိဿပိဝုတ္တာနိ၊ အကယ်၍ကား ဆိုအပ်ပါပေကုန်ပြီ။ ပန၊ ထိုသို့ပင် ဆိုအပ်ပါကုန်သော်လည်း။ တာနိ၊ ထိုဒု-ပါး သော ကံတို့ကို။ ထပေတွာ၊ ထား၍။ (အကျယ်မချဲ့သေးဘဲထား၍။) အာဒိတောဝ၊ ကံတို့၏ အစ၌။ တာဝ၊ အစဉ်အတိုင်း။ တီဏိ၊ ကုန်သော။ ကမ္မဒွါရာနိ၊ ကမ္မဒွါရတို့ကို။ ဘာဝေ တွာ၊ ဝေဖန်၍။ (အာစရိယေဟိ။) ဒဿိတာနိ၊ ပြအပ်ကုန်ပြီ။

ကာယကမ္မဒွါရကထာအဖွင့်

တီဏိ၊ ကုန်သော။ ကမ္မဒွါရာနိ၊ ကမ္မဒွါရတို့ဟူသည်။ ကတမာနိ၊ အဘယ်

---

[1] ကုမသ။ ပ။ ပကာသနတ္ထံ။ ။ "ဒွါရံ အနိဗဒ္ဓံ ကမ္မသ အနိဗဒ္ဓတ္တာ"အရ "ဒွါရဖြင့်လည်း ကံကို အမြဲသတ်မှတ် နာမည်တပ်၍ မဖြစ်နိုင်၊ ကံဖြင့်လည်း ဒွါရကို အမြဲသတ်မှတ် နာမည်တပ်၍ မဖြစ်နိုင်"ဟူသော ဤအနက်ကို "ဒွါရေ စရန္တီ ကမ္မာနိ"စသော ဂါထာဖြင့် သွယ်ဝိုက်၍ ပြခြင်းငှာ ဒွါရကထာကို မဟာအဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီ။

ပဋ္ဌာဝိညာဏာနိ။ ။ ဝိညာဉ် ၅-ပါး၊ ဝိညာဏဒွါရ ၅-ပါးကိုသာ ပြု၍ ဆဋ္ဌမနော ဝိညာဉ် ဆဋ္ဌ မနောဒွါရကို မပြ။ ထိုသို့ မပြခြင်းကား မနောဒွါရ ဟူသောဘဝင်နှင့် မနောဝိညာဉ်တို့ က (စက္ခုဒွါရ စက္ခုဝိညာဉ် စသည်တို့ကဲ့သို့)တွဲဖက်၍ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့်တည်း။

တို့နည်း။ ကာယကမ္မဒ္ဒါရံ၊ ကာယကမ္မဒ္ဒါရလည်းကောင်း။ ပ။ မနောကမ္မဒ္ဒါရံ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသည်တို့တည်း။ တတ္ထ၊ ထိုကာယကမ္မဒ္ဒါရံ အစရှိသော စကားရပ်၌။ ကာယော၊ ကာယသည်။ ဥပါဒိန္နကော၊ ဥပါဒိန္နက ကာယလည်းကောင်း။ အာဟာရသမုဋ္ဌာနော၊ အာဟာရသမုဋ္ဌာန ကာယ လည်းကောင်း။ ပ။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနော၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ စတုဒ္ဓိဓော၊ ၄–ပါးအပြားရှိ၏။ တတ္ထ၊ ထို ၄–ပါး အပြားရှိသော ကာယတွင်။ စက္ခာယတနာဒီနိ၊ စက္ခာယတန အစရှိကုန်သော။ ဇိဝိတိန္ဒြိယပရိယန္တာနိ၊ ဇိဝိတိန္ဒြေ အဆုံးရှိကုန်သော။ အဋ္ဌ၊ ကုန်သော။ ကမ္မသမုဋ္ဌာန ရူပါနိပိ၊ ဂ်ဟူသောဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်တို့သည်လည်းကောင်း။ (ဥပါဒိန္နကကာ ယောနာမ–ဌ် စပ်။) [ဓမ္မသင်္ဂဏိဋ္ဌလာသော ဧကန် ကမ္မဇရုပ်တို့ကိုသာ ယူသော ကြောင့် ၈–ပါးဖြစ်ရသည်၊ ဟဒယ–ရုပ် မပါ။] ကမ္မသမုဋ္ဌာနာနေဝ၊ ကမ္မသမုဋ္ဌာန်ပင် ဖြစ်ကုန်သော။ စတသော၊ ကုန်သော။ ဓာတုယော၊ တို့လည်းကောင်း။ ဝဏ္ဏော၊ အဆင်းလည်းကောင်း။ ဂန္ဓော၊ အနံ့လည်းကောင်း။ ရသော၊ အရသာလည်းကောင်း။ သြဇာ၊ အဆီအနှစ်လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ အဋ္ဌ၊ ရှစ်ပါးသော ရုပ်တို့သည် လည်းကောင်း။ [အဋ္ဌကလာပ်ရုပ်ကို ဆိုသည်။] ဥပါဒိန္နကကာယော နာမ၊ မည်၏။ (တဏှာ ဒိဋ္ဌိတို့သည် ကပ်အပ်သော ကံသည် ငါ၏အကျိုးအဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်သော ကမ္မဇရုပ်အပေါင်း မည်၏။) တာနေဝ အဋ္ဌ၊ ထို ၈–ပါးသောရုပ်တို့ သည်ပင်။ အဟာရဇာနိ၊ အဟာရကြောင့် ဖြစ်ကုန်သည်။ (သမာနာနိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ် သော်။) အာဟာရသမုဋ္ဌာနိကကာယော နာမ၊ မည်၏။ (အာဟာရဟူသော ဖြစ် ကြောင်းရှိသော ရုပ်အပေါင်းမည်၏။) (တာနေဝ)အဋ္ဌ၊ တို့သည်ပင်။ ဥတုဇာနိ၊ ကုန်သည်။ (သမာနာနိ။) ဥတုသမုဋ္ဌာနိကကာယော နာမ၊ မည်၏။ (ဥတုဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်အပေါင်းမည်၏။) (တာနေဝ) အဋ္ဌ။ စိတ္တဇာနိ၊ ကုန်သည်။ (သမာနာနိ။) စိတ္တသမုဋ္ဌာနိကကာယော နာမ[1]၊ မည်၏။ (စိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်း ရှိသော ရုပ်အပေါင်းမည်၏။)

တေသု၊ ထို ၄–ပါးသော ကာယတို့တွင်။ ကာယကမ္မဒ္ဒါရန္တိ၊ ကာယ–ကမ္ম ဒ္ဒါရ–ဟူသော အမည်သည်။ ဥပါဒိန္နကကာယသ၊ ၏။ နေဝ နာမံ၊ အမည် မဟုတ်။ ဣတရေသံ၊ ဥပါဒိန္နကကာယမှ တစ်ပါးကုန်သော ကာယတို့၏။

---

[1] **စိတ္တသမုဋ္ဌာနိကကာယော နာမ။** ။ ကံ–စသော အကြောင်း ၄–ပါးကြောင့် ဖြစ် သော ကာယ (ရုပ်အပေါင်းဖြစ်သော ခန္ဓာကိုယ်)ဝယ် အပြိုဖြစ်သော ရူပရူပ (ရုပ်အစစ်)တို့ကို သာ ပြသည်။ ထို့ကြောင့် တစ်ရံတစ်ခါမှဖြစ်သော သဒ္ဒရုပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ရုပ်အစစ်မဟုတ်သော အနိပ္ဖန္နရုပ်များကိုလည်းကောင်း မပြဘဲထားသည်ဟု မှတ်ပါ။

(အာဟာရသမုဋ္ဌာနိကကာယ၊ ဥတုသမုဋ္ဌာနိကကာယ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနိက–ကာယ–တို့၏။) နု နာမ်၊ အမည်မဟုတ်။ ပန၊ အဟုတ်ကား။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနေသု၊ ကုန်သော။ အဋ္ဌသု၊ ကုန်သော။ ရူပေသု၊ တို့၌။ ဧကာ၊ တစ်မျိုးသော။ ဝိညတ္တိ၊ ဝိညတ်သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ (ပါ၏။) ဣဒံ၊ ဤ ကာယဝိညတ်သည်။ ကာယ ကမ္မဒ္ဒါ၏ နာက၊ မည်၏။ ယံ၊ ယင်း ကာယကမ္မဒ္ဒါရကို။ သန္နာယ၊ ရည်ရွယ်တော်မူ၍။ ကတမံ တံ။ ပ။ ကာယဝိညတ္တိတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ။) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

[ကာယဝိညတ္တိ၊ ကာယဝိညတ်ဟူသော။ တံ ရူပ်၊ ထို ရုပ်သည်။ ကတမံ၊ နည်း။ ကုသလစိတ္တသ ဝါ၊ ကုသိုလ်စိတ်ရှိသည်မူလည်းဖြစ်သော။ ပ။ အဗ္ယာ–ကတစိတ္တသ ဝါ၊ အဗ္ယာကတစိတ် ရှိသည်မူလည်းဖြစ်သော။ အဘိက္ကမန္တသ ဝါ၊ ရှေ့သို့ သွားသူ၏သော်လည်းကောင်း။ ပဋိက္ကမန္တသ ဝါ၊ နောက်သို့ ပြန်သူ၏ သော်လည်းကောင်း။ အာလောကေန္တသ ဝါ၊ ရှေ့တည့်တည့်သို့ ကြည့်သူ၏ သော်လည်းကောင်း။ ဝိလောကေန္တသ ဝါ၊ စောင်းမြ ကြည့်သူ၏သော်လည်း ကောင်း။ သမိဉ္ဇေန္တသ ဝါ၊ လက် ခြေ စသည်ကို ကွေးသူ၏သော်လည်းကောင်း။ ပသာရေန္တသ ဝါ၊ လက် ခြေ စသည်ကို ဆန့်သူ၏သော်လည်းကောင်း။ ကာယဿ သ၊ ကိုယ်ကို။ ယာ ထမ္ဘနာ၊ အကြင် ထောက်ပံ့ခြင်းသည်။ (ယာ)သန္ဌမ္ဘနာ၊ အကြင် ကောင်းစွာထောက်ပံ့ခြင်းသည်။ (ယံ) သန္ဌန္ဒီတတ္တံ၊ အကြင်ကောင်းစွာ ထောက်ပံ့တတ်သောရုပ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်။ (ယာ) ဝိညတ္တိ၊ အကြင် သိစေခြင်း သဘောတရားသည်။ (ယာ) ဝိညာ–ပနာ၊ အကြင် သိစေခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်။ (ယာ) ဝိညာပိတတ္တံ၊ အကြင် သိစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူ သော သဘောတရားသည်။ (အတ္ထိ။) ကာယဝိညတ္တိ၊ ကာယဝိညတ်ဟူသော။ တံ ရူပ်၊ ထိုရုပ်သည်။ ဣဒံ၊ ဤ သဘောတရားတည်း။– ရူပကဏ္ဍဝိညတ်ရုပ်ခန်း။]

. . ဟိ၊ ချဲ့။ အဘိက္ကမိသမိ၊ ရှေ့သို့သွားအံ့။ ပဋိက္ကမိသမိ၊ ပြန်အံ့။ ဝါ၊ ဆုတ်အံ့။ ဣတိ၊ သို့။ စိတ္တံ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ၊ ဖြစ်လတ်သော်။ ရူပ်၊ စိတ္တဇရုပ်ကို။ သမုဋ္ဌာပေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။ တတ္ထ၊ ထိုသို့ ရုပ်ကိုဖြစ်စေရာ၌။ [ဝါယောဓာတု–၌ စပ်။ ရှေးနိဿယယ၌ "တတ္ထာတိ တသ္မိं ဥပ္ပဇ္ဇမာနစိတ္တကွဏေ"ဟု ဆို၏။] ပထဝီဓာတု၊ ပထဝီဓာတ်လည်းကောင်း။ ပ။ တံနိဿိတော၊ ထိုဓာတ်လေးပါးကိုမှီသော။ ဝဏ္ဏော၊ အဆင်းလည်းကောင်း။ ပ။ သြဒေါ၊ အဆီအနှစ်လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ အဋ္ဌန်၊ ကုန်သော။ ဣမေသံ ရူပကလာပါနံ။ ဤ ရုပ်ကလာပ်တို့၏။ အဋ္ဌန္တရေ၊ အတွင်း၌။ (အဋ္ဌကလာပ်ရုပ်တို့တွင်–ဟူလို။) စိတ္တ–သမုဋ္ဌာနာ၊ သော။ ယာ ဝါယောဓာတု၊ အကြင် ဝါယောဓာတ်သည်။ (အတ္ထိ။) သာ၊ ထိုဝါယောဓာတ်သည်။ အတ္ထနာ၊

မိမိနှင့်။ သဟာဇာတံ၊ တကွဖြစ်သော။ ရူပကာယံ၊ [1]ရုပ်အပေါင်းကို။ သန္ဓမ္ဘေတိ၊ ကောင်းစွာ ထောက်ပံ့၏။ သန္ဓာရေတိ၊ ကောင်းစွာ ဆောင်ထား၏။ စာလေတိ၊ လှုပ်ရှားစေ၏။ အဘိက္ကမာပေတိ၊ ရှေ့သို့သွား[2]စေ၏။ ပဋိက္ကမာပေတိ၊ ပြန်စေ၏။

တတ္ထ၊ ထို စိတ္တသမุฏฐิတ- ဝါယောဓာတ်တို့တွင်။ (ပဌမစိတ္တသมุฏฐิตာ ဝါယောဓာတု-စသည်ခဏ် စပ်။) ဧကာဝဇ္ဇနဝီထိယံ၊ တစ်ခုသော အာဝဇ္ဇန်းရှိသော မနောဒ္ဓါရဝီထိ၌။ [အာဝဇ္ဇန်း ၂-မျိုးပါသော ပဉ္စဒ္ဓါရဝီထိက ဝိညတ်ကို မဖြစ်စေနိုင်သောကြောင့် မနောဒ္ဓါရဝဇ္ဇန်း တစ်ခုသာပါသော မနောဒ္ဓါရဝီထိကို ပြသည်။] သတ္တသု၊ ၇-ကြိမ်ကုန်သော်။ ဇဝနေသု၊ ဇောတို့တွင်။ ပဌမစိတ္တသมุฏฐิตာ၊ ပထမဇောစိတ်ကြောင့် ဖြစ်သော။ ["ပဌမဇဝနသมุฏฐิตာ၊ ပထမဇောကြောင့် ဖြစ်သော" ဟုလည်း ပြင်ကြ၏။ သို့သော် နောက်ခ်ိန်လည်း "သတ္တမစိတ္တေန သมุฏฐิตာ"ဟုပင် ရှိသည်။] ဝါယောဓာတု၊ သည်။ အတ္တနာ၊ နှင့်။ သဟာဇာတံ၊ သော။ ရူပကာယံ၊ ကို။ [2]သန္ဓမ္ဘေတုံ၊ ကောင်းစွာ တောင့်ထားခြင်းငှာလည်းကောင်း။ သန္ဓာရေတုံ၊ ကောင်းစွာ ဆောင်ထားခြင်းငှာလည်းကောင်း။ သင်္ကာတိ၊ စွမ်းနိုင်၏။ ပန၊ ဗျာတိရိက်ကား။ [3]အပရာပရံ ၊ ထိုမှ ဤမှ။ စာလေတုံ၊ လှုပ်စေခြင်းငှာ။ နု သင်္ကောတိ၊ မစွမ်းနိုင်။ ဒုတိယာ-ဒီသုပိ၊ ဒုတိယစိတ္တသมุฏฐิตာ-ဝါယောဓာတ် အစရှိသည်တို့ခ်ိန်လည်း။ သေသဝနယော။

ပန၊ ကား။ သတ္တမစိတ္တေန၊ သတ္တမ-ဇောစိတ်ကြောင့်။ သมุฏฐิตာ၊ ဖြစ်သော။ ဝါယောဓာတု၊ သည်။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ခ်ိန်။ ဆဟိ၊ ၆-ပါးကုန်သော။ စိတ္တေဟိ၊ ဇောစိတ်တို့ကြောင့်။ သมุฏฐิတံ၊ ကောင်းစွာ ဖြစ်သော။ ဝါယောဓာတုံ၊ ဝါယောဓာတ်ဟူသော။ ဥပတ္ထမ္ဘနပစ္စယံ၊ ထောက်ပံ့တတ်သောအကြောင်းကို။ လဘိတ္ထာ၊

၁။ သန္ဓမ္ဘေတုံ သန္ဓာရေတုံ။ ။ လှည်းတစ်စီးကို နွား ၇-ရှည်းဖြင့် ဆောင်ယူသွားရာ၌ ရှေ့ကသွားသော ၆ရှည်း-တို့သည် လှည်းကို တောင့်ထားကြ၊ သွားမည့်လမ်းဘက်သို့ ရှေးရှေ့ဆွဲ၍ ဆောင်နေကြသကဲ့သို့ ထို့အတူ ရှေ့ဆော ၆ကြိမ်ကြောင့်ဖြစ်သော ဝါယောဓာတ်တို့က တကွဖြစ်ပက် ရုပ်တို့ကို လျှောမသွားအောင် တောင့်ထားခြင်းကို "သန္ဓမ္ဘေတုံ"ဟုလည်းကောင်း။ သွားမည့်ဘက် လှုပ်ရှားမည့်ဘက်သို့ရှေးရှေ့ ဆွဲဆောင်ထားခြင်းကို "သန္ဓာရေတုံ"ဟုလည်းကောင်း ဆိုသည်။

၂။ အပရာပရံ။ ပ။ နု။ သင်္ကောတိ။ ။ ပဌမဇဝနသมุฏฐิတ-ဝါယောဓာတ်သည် လှုပ်အောင် မတတ်နိုင်သော်လည်း ထိုဝါယောဓာတ် လွန်ကဲသော ရုပ်ကလာပ်ခ်ိန် ဝိညတ်ဟူသော ဝိကာရရုပ်ကား ပါဝင်သည်သာ။ မှန်၏- အရှေ့သို့ သွားလိုလျှင် ပဌမဇဝနသมุฏฐิတ-ဝါယောဓာတ်ကလည်း အရှေ့သို့ ရှေးရှေ့လျှက်သာ ထောက်ပံ့ရ ဆောင်ထားရလေသည်။ ထိုသို့ အရှေ့ဘက် ရှေးရှေ့ခြင်းသည် ဝိညတ်ဟူသော ဝိကာရ၏ အစွမ်းကြောင့်သာ ဖြစ်ရ၏။

ရ၍။ အတ္တနာ သဟာဟတ်။ ရူပကာယ၊ ကို။ သန္ဓမ္ဘေတ်၊ ဝှာလ်ညှိုးကောင်း။ ပ။ စာလေတ်၊ လှုပ်စေခြင်းဝှာ လည်းကောင်း။ အဘိက္ကမာပေတ်၊ ရှေ့သို့ သွားစေခြင်းဝှာ လည်းကောင်း။ ပဋိက္ကမာပေတ်၊ နောက်သို့ ပြန်စေခြင်းဝှာ လည်းကောင်း။ အာလောကာပေတ်၊ ရှေ့တည့်တည့်သို့ ကြည့်စေခြင်းဝှာ လည်းကောင်း။ ဝိလောကာပေတ်၊ စောင်း၍ ကြည့်စေခြင်းဝှာ လည်းကောင်း။ သမိဉ္ဇာပေတ်၊ ကွေးစေခြင်းဝှာ လည်းကောင်း။ ပသာရာပေတ်၊ ဆန့်စေခြင်းဝှာ လည်းကောင်း။ သင်္ဃာတိ၊ ၏။ တေန၊ ထိ သတ္တမစီတ္တသမုဋ္ဌိတ-ဝါယောဓာတ်ကြောင့်။ (တစ်နည်း) တေန၊ ထိသို့ စွမ်းနိုင်ခြင်းကြောင့်။ ဂမနံ နာမ၊ သွားခြင်းမည်သည်။ ဓာယတိ၊ ဖြစ်၏။ (အဘိက္ကမကို ရည်ရွယ်သည်။) အာဂုမနံ နာမ၊ ပြန်လာခြင်း မည်သည်။ ဓာယတိ၊ ဖြစ်၏။ (ပဋိက္ကမ-ကို ရည်ရွယ်သည်။) မဂနာဂမနံ နာမ၊ သွားခြင်း ပြန်လာခြင်း မည်သည်။ ဓာယတိ၊ ၏။ (၂-မျိုးလုံးကို ရည်ရွယ်သည်။)"ယောဓနံ၊ တစ်ယူဇနာရှိသော။ အရပ်သို့။ ဂတော၊ ရောက်ပြီ။ ဒသယောဓနံ၊ ၁၀-ယူဇနာရှိသော အရပ်သို့။ ဂတော၊ ပြီ။" ["ယောဓနံ၊ တစ်ယူဇနာတိုင်တိုင်။ ဂတော၊ သွားပြီ။ ဒသယောဓနံ၊ ၁၀-ယူဇနာတိုင်တိုင်။ ဂတော၊ ပြီ"ဟုလည်း ပေးနိုင်၏။] ဣတိ၊ သို့။ ဝတ္ထုတ်၊ ဆိုထိုက်သည်၏ အဖြစ်သို့။ အာပဇ္ဇာပေတိ၊ ၏။

ဟိ၊ ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြအုံ့။ သတ္တဟိ၊ ခုနစ်ခုကုန်သော။ ယုဂေဟိ၊ ထမ်းပိုးတို့ဖြင့်။ အာကာသိတမ္ဘေ၊ ဆွဲဝင် ထိုက်သော။ (နွားခုနစ်ရှည်း က-သော ထမ်းပိုးခုနစ်ခုတို့ဖြင့် ဆွဲမှ ပါလာနိုင်လောက်အောင် ဝန်လေးသော။) သကဋေ၊ လှည်း၌။ တာဝ၊ ရှေးဦးစွာ။ ပဌမယုဂေ၊ ပထမထမ်းပိုး၌။ ယုတ္တဂေါဏာ၊ ကပ်ယှဉ်အပ်သော နွားတို့သည်။ ယုဂ်၊ ထမ်းပိုးကို။ သန္ဓမ္ဘေတုံ သန္ဓာရေတုံ၊ သင်္ဂေါဇ္ဈိ ယထာ၊ စွမ်းနိုင်ကုန်သကဲ့သို့။ ပန၊ ဗျတိရိတ်ကား။ စက္ကံ၊ လှည်းဘီးကို။ နပ္ပဝတ္တေဇ္ဈိ ယထာ၊ မလိမ့်စေနိုင်ကုန်သကဲ့သို့။ ဒုတိယာဒီသုပိ၊ ဒုတိယယုဂ-ယုတ္တဂေါဏာ အစရှိသည်တို့၌လည်း။ ဧသော နယော။ ပန၊ ကား။(တစ်နည်း) ပန၊ အနုယ ကား။ သတ္တမယုဂေ၊ ၌။ ဂေါဏော၊ တို့ကို။ ယောဇေတွာ၊ ယှဉ်စေ၍။ ဝါ၊

၁။ ဝတ္ထုတ် အာပဇ္ဇာပေတိ။ ။ ဝါယောဓာတ် လွန်ကဲသော ရူပ်ကလာပ်တွေ အကြိမ်များလာ ဖြစ်သောအခါ "တစ်ယူဇနာရောက်ပြီ။ ပ။ ဆယ်ယူဇနာရောက်ပြီ"ဟု ဆိုနိုင်စေသည်။ ဝါယောဓာတ် လွန်ကဲသော ရူပ်ကလာပ် အနည်းငယ် ဖြစ်ရုံမျှဖြင့်ကား ထိုမျှလောက် မရောက်စေနိုင်ပါ-ဟူလို။

ကပ်၍။ ယဒါ၊ ၌။ ဆေကော၊ ကျွမ်းကျင်သော။ သာရထိ၊ လှည်းသမားသည်။ ["သာရေတိ၊ သွားစေတတ်၏။ ဣတိ သာရထိ"နှင့်အညီ လှည်း-နွား-မြင်း-ကား-ရထားတို့ကို သွားစေတတ်သောကြောင့် လှည်းသမား စသည်ကို "သာရထိ"ဟု ခေါ်သည်။] ဓုရေ၊ လှည်းဦး၌။ နိသိဒိတွာ၊ ထိုင်၍။ ယောတ္တာနိ၊ ကြိုး၊ တို့ကို။ အာဒါယ၊ ကိုင်၍။ သမ္ဘပုရိမတော၊ အလုံးစုံသော နွားတို့၏ ရှေ့ဖြစ်သောနွားမှ။ ပဋ္ဌာယ၊ စ၍။ ပတောဒလဋ္ဌိယာ၊ နှင်တံဖြင့်။ ဂေါဏေ၊ တို့ကို။ အာကောဋေတိ၊ ရိုက်နှက်၏။ တဒါ၊ ၌။ သဗ္ဗေ၀၊ အလုံးစုံသောနွားတို့သည်ပင်။ ကေဘလာ၊ တူသော အားရှိကုန်သည်။ ဟုတ္တွာ။ ဓုရဋ္ဌေ၊ လှည်းဦးကိုလည်း။ သန္ဓာရေန္တိ ယထာ၊ ကောင်းစွာ ဆောင်ကုန်သကဲ့သို့။ စက္ကာနိ စ၊ တို့ကိုလည်း။ ပဝတ္တေန္တိ ယထာ၊ ကုန်သကဲ့သို့။ သကဋံ၊ ကို။ ဂဟေတ္တွာ၊ ၍။ (သကဋော။)ဒသယောဇနံ၊ သို့။ ဂတော၊ ပြီ။ ဝီသတိယောဇနံ၊ သို့။ ဂတော၊ ပြီ။ ဣတိ။ ဝတ္တေတ္ဝါ၊ သို့။ အာပါ ဒေန္တိ ယထာ၊ ရောက်စေကုန်သကဲ့သို့။ ဧ၀ं သမ္ဘဒံ၊ ဤသို့ မချုတ်မယွင်း ပြီးစီးခြင်း ရှိသော။ ဣဒံ၊ ဤ ဥပမေယျကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ [ဧ၀ं သမ္ဘဒံပုဒ်ပြီးပုံကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ အဒ္ဓုတ္တိကနိဒါန်း အရိယူပဝါဒ-ကံ အဖွင့်၌ ရှုပါ။]

တတ္ထ၊ ထို ဥပါဒိနုက အစရှိသော ကာယတို့တွင်။ ယော စိတ္တသမุฏฐานိက ကာယော၊ အကြင် စိတ္တသမุฏฐานိက-ကာယသည်။ (အတ္ထိ။) သော၊ ထို စိတ္တသမุฏฐานိက-ကာယသည်။ ဝိညတ္တိ၊ ဝိညတ်သည်။ နု၊ မဟုတ်။ ပန၊ အဟုတ် ကား။ စိတ္တသမุฏฐานာယ၊ သော။ ဝါယောဓာတုယာ၊ နှင့်။သဟဇာတံ၊ သော။ ရူပကာယံ၊ ကို။ ပ။ စာလေတုံ၊ ၄ာ။ ပဋုယော၊ အကြောင်းသည်။ ဘ၀ိတုံ၊ ဖြစ်ခြင်း၄ာ။ သမတ္ထော၊ စွမ်းနိုင်သော။ ဧကော၊ တစ်ပါးသော။ အာကာရ၀ိကာယော၊ ထူးခြားသော အမှုအရာသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ အယံ၊ ဤ ထူးခြားသော အမှုအရာသည်။ ဝိညတ္တိ နာမ၊ မည်၏။ သာ၊ ထို ဝိညတ်သည်။ အဋ္ဌရူပါနိ၊ ရှစ်ပါးသော ရုပ်ကလာပ်တို့သည်။ (စိတ္တသมุฏฐานာနိ) ဝိယ၊ စိတ်ကြောင့် ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့။ နု စိတ္တသมุฏฐานာ၊ စိတ်ကြောင့်မဖြစ်။ ["ရုပ်အစစ်မဟုတ်သောကြောင့် စိတ္တသมุฏฐานိ် မဟုတ်"ဟု ဆိုသည်။] ပန၊ ထိုသို့ပင် စိတ္တသมุฏฐานိ် မဟုတ်ပါသော်လည်း။ (စိတ္တသมุฏฐานာ နာမ ဟောတိ-၌ စပ်။) အနိစ္စာဒီဟောဒါနံ၊ အနိစ္စ အစရှိသော အပြားရှိကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ သင်္ခါရတရားတို့၏။ ဇရာမရဏတ္တာ၊ ဇရာမရဏ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ "ဇရာမရဏံ။ ပ။ သင်္ခါရ"န္တိ အာဒိ၊ ဇရာမရဏံ။ ပ။ သင်္ခါ-အစရှိသော စကားတော်တို့ကို။ (ဘဂ၀တာ။) ဝုတ္တं ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧ၀ं၊ တူ။ စိတ္တသมุฏฐานာနံ၊ ကုန်သော။ ရူပါနံ၊ တို့၏။ ဝိညတ္တိတာယ၊ ဝိညတ်ဟူသော

ဝိကာရ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သာပိ၊ ထို ဝိညတ်သည်လည်း။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ နာမ[1]၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန် မည်တော့သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

["ဝါယောဓာတ်၏ ဝိကာရကို အဘယ့်ကြောင့် ဝိညတ်ဟု ဆိုရသနည်း" ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ဝိညာပနတ္တာ"စသည်မိန့်။]

ပန၊ ဆက်။ ဝိညာပနတ္တာ၊ သိစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဧသာ၊ ဤ အမူအရာ အထူးကို။ ဝိညတ္တိတိ၊ ဝိညတ်ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ [ဤစကား ဖြင့် "ဝိညာပေတိတိ ဝိညတ္တိ"ဟူသော ဟေတုကတ္တုသာဓ၊ ဝစနတ်ကိုပြသည်။] ကိ၊ အဘယ်ကို။ ဝိညာပေတိ၊ သိစေတတ်သနည်း။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ ဧကော၊ တစ်ပါးသော။ ကာယိကကယဏ[2]၊ ကာယဒွါယဒ္ဒဖြစ်သော အမူအရာ ကြိယာကို။ (ဝိညာပေတိ၊ သိစေတတ်၏။ ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။) ဟိ၊ ချဲ့။ စက္ခုပထသို့၊ စက္ခုပသာဒ၏ လမ်းဌ။ ဌိတော၊ တည်သူသည်။ ဟတ္ထံ ဝါ၊ လက်ကိုသော်လည်းကောင်း။ ပါဒံ ဝါ၊ ခြေကိုသော်လည်းကောင်း။ ဥက္ခိပတိ၊ မြှောက်လိုက်အံ့။ သီသံ ဝါ၊ ဦးခေါင်းကိုသော်လည်းကောင်း။ ဘမုကံ ဝါ၊ မျက်ခုံး ကိုသော်လည်းကောင်း။ စာလေတိ၊ လှုပ်စေအံ့။ ဟတ္ထာဒီနံ၊ လက် အစရှိသည်တို့၏။ (အာဒိဖြင့် ခြေ, ဦးခေါင်း, မျက်ခုံးတို့ကိုယူ။) အယံ အာကာရော၊ ဤ မြှောက် ခြင်း လှုပ်ခြင်းဟူသော အမူအရာသည်။ စက္ခုဝိညေယ္ယော၊ စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့် သိအပ် သိနိုင်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဝိညတ္တိ ပန၊ ဝိညတ်ကိုကား။ နစက္ခုဝိညေယ္ယော၊ စက္ခု ဝိညာဉ်ဖြင့် မသိအပ် မသိနိုင်။ မနော ဝိညေယ္ယော ဧဝ၊ မနောဝိညာဉ်ဖြင့်သာ သိအပ် သိနိုင်၏။ ဟိ၊ မှန်။ စက္ခုနာ၊ စက္ခုဖြင့်။ ဟတ္ထဝိကာရာဒိဝသေန၊ လက်၏ ထူးခြားသော အမူအရာ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝိပ္ပဋိပတ္တိမာနံ၊ လှုပ်ရှားသော။ ဝဏ္ဏာရမ္မဏမေव၊ အဆင်းဟူသော အာရုံကိုသာလျှင်။ ပဿတိ၊ မြင်နိုင်၏။ ဝိညတ္တိ ပန၊ ဝိညတ်ကိုကား။ (ဓာနာတိ–ဌ် စပ်။) မနောဒွါရိက စိတ္တေန၊ မနော

---

[1] **စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ နာမ။** ။ ဌာနဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်၏ စိတ္တသမုဋ္ဌာန် အမည်အစစ်ကို ဌာနီဖြစ်သော ဝိကာရရုပ် ဝိညတ်ပေါ်ဌ်တင်စား၍ ဝိညတ်ကိုလည်းဌာနူပစာရအားဖြင့် စိတ္တသမုဋ္ဌာန် အမည်ရသည်ဟု ပြလိုသောကြောင့် "စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ နာမ"ဟု နာမ–ထည့်၍ ဆိုရသည်။

[2] **ကာယိကကရဏံ။** ။ "ကာယဒွါရပ္ပဝတ္တံ စိတ္တကြိယံ"ဟု ဋီကာဖွင့်၏။ ကာယော၊ ကာရဒွါရဌ+ပဝတ္တံ ကာယိကံ။ ကရီယတေ၊ ပြုခြင်း။ ဝါ၊ အမူအရာ။ ကရဏံ၊ အမူအရာ။ ထို အမူအရာ ဟူသည် "စိတ်၏ အလိုဆန္ဒတည်း"ဟု သိစေလို၍ "အဓိဗ္ဗာယတိအတ္ထော"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။

ဒွါရိက စိတ်ဖြင့်။ စိန္တေတွာ၊ ကြံ၍။ ဝါ၊ စဉ်းစား၍။ "သေ(ဧသော)၊ ဤသူသည်။ ဣဒဋ္ဌိဒဋ္ဌ၊ ဤမည်သောအမှု ဤမည်သောအမှုကိုလည်း။ ကာရေတိ မညေ[1]၊ ပြုစေလိုယောင်တကား။ ဝါ၊ ပြုစေလို၏ဟု ထင်၏။" ဣတိ၊ သို့။ ဟနာတိ၊ သိ၏။

ဟိ၊ ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြအံ့။ အရညေ၊ တောင်၌။ နိဒါဃသမယေ၊ နွေအခါ၌။ ဥဒကဋ္ဌာနေ၊ ရေ၏ တည်ရာအရပ်၌။ (ရေရှိရာအရပ်၌။) မနုဿာ၊ လူတို့သည်။ (ဗန္ဓာပေန္တိ-၌ စပ်။) "ဣမာယ သညာယ၊ ဤ အမှတ်အသားဖြင့်။ ဣဒ၊ ဤအရပ်၌။ ဥဒကဿ၊ ရေ၏။ အတ္ထိဘာဝံ၊ ရှိသည်၏အဖြစ်ကို။ (ရှိမှန်းကို။) ဟနိဿန္တိ၊ သိနိုင်ကုန်လတ္တံ့။" ဣတိ၊ ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍။ ရုက္ခဋ္ဌေ၊ သစ်ပင်ခေါင်ဖျားဌ်။ တာလ ပဏ္ဏာဒိနိ၊ ထန်းရွက် အစရှိသော အမှတ်အသားတို့ကို။ ဗန္ဓာပေန္တိ၊ ဖွဲ့ချည်စေကြကုန်၏။ သုရာပါနဒွါရေ၊ သေရည်ဆိုင်၏ တံခါးပေါက်ဌ်။ (အရက်ဆိုင်တံခါးပေါက်ဌ်။) ဇဏ်၊ အလံကို။ ဥဿာပေန္တိ၊ ထောင်စေကြကုန်၏။ ဝါ၊ စိုက်ထူကုန်၏။ ဝါ ပန၊ သည်သာ မကသေး။ ဥစ္စံ၊ မြင့်သော။ ရုက္ခံ၊ သစ်ပင်ကို။ ဝါတောဝ၊ လေသည်။ ပဟရိတ္ဝာ၊ တိုက်ခတ်၏။ စာလေတိ၊ လှုပ်စေ၏။ အန္တောဝ ဥဒဏ္ဏ၊ ရေ၏အတွင်းဌ်။ မဏ္ဍူ၊ ငါးသည်။ စလန္တေ၊ လှုပ်လတ်သော။ ဥပရိ၊ အထက်ဌ်။ ပုဗ္ဗဏ္ဏကာနိ၊ ရေပွက်ငယ်တို့သည်။ ဥဋ္ဌဟန္တိ၊ ထကုန်၏။ မဟောဃသ၊ ကြီးစွာသော ရေအလျဉ်၏။ ဂတမဂ္ဂပရိယန္တေ၊ သွားအပ်သောလမ်း၏အထက်ပိုင်းအခြားဌ်။ တိဏပဏ္ဏကသင်္ခ၊ မြက် သစ်ရွက်အမှိုက်သည်။ ဥဿရိတံ၊ အထက်ဌ် တင်နေသည်။ ဟောတိ။ ["ဥဿာရိတံ၊ အထက်ဌ် တင်နေစေအပ်သည်"ဟုလည်း ရှိ၏။]

တတ္ထ၊ ထို ဖွဲ့ချည်စေမှု စသည်ဖြစ်ရာဌ်။ တာလပဏ္ဏာ။ ပ။ ကသဒေ၊ ထန်းရွက်, အလံ, သစ်ခက်လှုပ်ခြင်း, ရေပွက်, မြက်, သစ်ရွက်, အမှိုက်တို့ကို။ ဒိသွာ၊ မြင်ရ၍။ စက္ခုနာ၊ စက္ခုပသာဒဖြင့်။ ဝါ၊ စက္ခုဝိညာဏ်ဖြင့်။ အဒိဋ္ဌ၊ မမြင်အပ်သည်။ (သမာနံပါ၊ ဖြစ်ပါသော်လည်း။) ဧတ္ထ၊ ဤ ထန်းရွက် ဖွဲ့ချည်ထားရာအရပ်ဌ်။ ဥဒကံ၊ ရေသည်။ ဘဝိဿတိ၊ ရှိလတ္တံ့။ (ဧတ္ထ၊ ဤ အလံစိုက်ထားရာ

---

[1] ကာရေတိ မညေ။ ။ ကာရေတိ မညေဖြင့် ထို လက်စသည်ကို လှုပ်သူသည်၏ အလိုဆန္ဒသိရုံကိုပြ၏။ ထိုသို့ ပြသဖြင့် အလိုကိုသိခြင်း၏ အရင်းခံဖြစ်သော ဝိညတ်ကိုလည်း သိအပ်ပြီး ဖြစ်ကြောင်းကို ဤ ကာရေတိမညေ ပါဌ်ဖြင့်ပင် ပြသည်။ မှန်၏-လှုပ်သောလက်၏ အဆင်းကိုမြင်သော ပထမဝိထိ၊ ထို အတိတ် အဆင်းကိုသိသော တဒနုဝတ္တိကာ ဒုတိယဝိထိ၊ ထိုဝိထိကို အစဉ်လိုက်သော တတိယမနောဒွါရဝိထိဖြင့် ဝိညတ်ကို သိပြီးမှ စတုတ္ထမနောဒွါရဝိထိဖြင့် အလိုကို သိရသည်။ ဝိထိဆိုရိုး ဝိညတ္တိဝိထိခန်းကိုရှုပါ။

အရပ်၌။) သုရာ၊ သေရည်သည်။ ဘဝိသတိ၊ ရှိလတ္တံ့။ အယံ ရုက္ခော၊ ဤ သစ်ပင်သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဝါတေန၊ လေသည်။ ပဟတော၊ တိုက်ခတ်အပ်သည်။ ဘဝိသတိ။ အန္ဓော ဥဒ်ကော၊ ၌။ မဏ္ဍော၊ ငါးသည်။ ဘ'ဝိသတိ။ ဗွေကံ ဌာနံ၊ ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော အရပ်ကို။ အဠောတ္ထရိတ္တာ၊ လွန်းမိုး၍။ သြဃော၊ ရေအလျှင်သည်။ ဂတော၊ သွားသည်။ ဘဝိသတိ။" ဣတိ၊ သို့။ မနောဝိညာဏေန၊ ဖြင့်။ ဇာနာတိ၊ ယထာ၊ သိနိုင်သကဲ့သို့။ (မှန်းဆနိုင်သကဲ့သို့။) [2]ဝေမေဝ၊ လျှင်။ ဝိညတ္တိပိ၊ ကိုလည်း။ နု စက္ခုဝိညေယ္ယာ၊ စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့် မသိအပ် မသိနိုင်။ မနောဝိညေယ္ယာဝ၊ မနောဝိညာဉ်ဖြင့်သာ သိအပ် သိနိုင်၏။ ဟိ၊ မှန်။ စက္ခုနာ၊ ဖြင့်။ ပ။ ကာရေတိ မညေ၊ ပြုစေလိုယောင် တကား။ ဝါ၊ ပြုစေလို၏ဟု ထင်၏။ ဣတိ ဇာနာတိ။

စ၊ ဆက်။ ကေဝလံ၊ ဝိညေယ္ယအနက်မဖက် သက်သက်။ သော၊ ဤ ဝိကာရသည်။ ဝိညာပနတော (ဝ)၊ အလိုကို သိစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သာ။ ဝိညတ္တိ နာမ၊ မည်သည်။ နု၊ မဟုတ်သေး။ [အချို့စာအုပ်၌(ဝ)မပါ၊ ကေဝလံပါသော ကြောင့်(ဝ)မပါခြင်းက သာ၍ကောင်းသည်။] ပန၊ အဟုတ်ကား။ ဝိညေယ္ယတောပိ၊ သိထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း။ ဝိညတ္တိယေဝနာမ၊ ဝိညတ် မည်သည်သာ။ [ဤစကားဖြင့် "ဝိညာယတီတိ ဝိညတ္တိ"ဟူသော ကမ္မသာဓ် ဝစနတ်ကိုပြသည်။] ဟိ၊ ချဲ့။ အယံ၊ ဤဝိကာရဏ်ရုပ် ဟူသော ဝိညတ်သည်။ ပရေသံ၊ သူတစ်ပါးတို့၏(စိတ်၌)။ အန္ဓမသော၊ အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်။ တိရစ္ဆာနာဂတာနမ္ပိ၊ တိရစ္ဆာန်တို့၏ စိတ်၌သော်မှလည်း။ ပါကဋာ၊ ထင်ရှားသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်။ [ပါကဋာ ဟောတိကို ဒဋ္ဌိကရဏပြုသည်။] တတ္ထ တတ္ထ၊ ထိုထို အရပ်၌။ သန္ဓိပတိတာ၊ စုဝေးနေကုန်သော။ သောဏသဂါလကာကဂေါဏာဒယော၊ အိမ်ခွေး, တောခွေး, ကျီး, နွား–အစရှိသော သတ္တဝါတို့သည်။ ဒဏ္ဍံ ဝါ၊ တုတ်ကိုသော်လည်း ကောင်း။ လေဋ္ဌုံ ဝါ၊ ခဲကိုသော်လည်းကောင်း။ ဂဟေတ္တာ၊ ကိုင်၍။ ပဟရဏာကာရေ၊ ပုတ်ခတ်ခြင်း၏ အခြင်းအရာကို။ (ပုတ်ခတ်မည့် အမူအရာကို။)ဒဿိတော၊ ပြအပ်သော်။ "အယံ၊ ဤလူသည်။ နော၊ ငါတို့ကို။ ပဟရိတုကာမော၊ ပုတ်ခတ်

၁။ ဝေမေဝ။ ပ။ ဇာနာတိ။ ။ တောထဲ၌ ရွေအခါဝယ် သစ်ပင်ခေါင်ဖျားခွ ပွဲ့ထားအပ်သော ထန်းရွက်၊ အလ–စသည်တို့သည် လွှပ်ရှားသောလက်၏ ရူပါရုံနှင့်တူ၏။ ထိုထန်းရွက်–စသည်ကို မြင်ပြီးနောက် ရေ–စသည်တို့ ရှိမှန်းကို သိရခြင်းသည် ရူပါရုံကို မြင်သောဝိထိ ဖြစ်ပြီးနောက် မနောဒွါရိက–ဝိထိဖြင့် ဝိညတ်ကို သိရခြင်းနှင့်တူသည်။ ဤအစဉ်သည် အကြမ်းမျှသာ။ ဤ့ထက်ကျယ်သော ဝိထိအစဉ်ကို ဋီကာအမှင့်၌ ရှုပါဦး။

ခြင်းငှာ အလိုရှိ၏။" ဣတိ၊ သို့။ ဥ တွာ၊ သိ၍။ ယေန ဝါ–တေန ဝါ၊ ဟုတ်ဟုတ် ညားညားသော လမ်းဖြင့်မူလည်း။ (ဦးတည့်ရာ လမ်းဖြင့်မူလည်း။) ပလာယန္တိ၊ ပြေးကြကုန်၏။ ပန၊ -ဆက်။ ပါကာရကုဋ္ဌာဒီအန္တရိတဿ၊ တံတိုင်း နံရံ အစရှိသည်တို့ ခြားကွယ်အပ်သော။ ပရဿ၊ သူတစ်ပါး၏(စိတ်၌)။ အပါကဋ္ဌကာလော ပိ၊ မထင်ရှားရာ အခါသည်လည်း။ အတ္ထိ၊ ရှိပါသေး၏။ တသ္မိံ ခဏေ၊ ထို ခြားကွယ်ရာ ခဏ၌။ (ဝိညတ္တိ၊ သည်။)အပါကဋာ၊ မထင်ရှားသည်။ ကိန္တာပိဟောတိ၊ အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်ပါစေဦးတော့။ ပန၊ ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း။ [1]သမ္ဘုနိ ဘူတာနံ၊ မျက်မှောက်ဖြစ်၍ ဖြစ်သူတို့၏(စိတ်၌)။ ပါကဋာတ္တာ၊ ထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝိညတ္တိယေဝ နာမ၊ ဝိညတ်မည်သည်သာ။ ဟောတိ၊ ၏။

[2]ပန၊ ဆက်။ (တစ်နည်း)ပန၊ ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအုံ့။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနိကေ၊ စိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော။ ကာယေ၊ ရုပ် အပေါင်းသည်။ (စိတ္တဇကလာပ်ရုပ်သည်–ဟူလို။) စလန္တေ၊ လှုပ်လတ်သော်။ တေသမုဋ္ဌာနိကော၊ တေသမုဋ္ဌာနိက–ကာယသည်။ (ကမ္မ၊ အာဟာရ၊ ဥတုသမုဋ္ဌာနိက ကာယသည်။)စလတိ၊ လှုပ်သလော။ နု စလတိ၊ မလှုပ်သလော။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ သောပိ၊ ထို တေသမုဋ္ဌာနိက–ကာယသည်လည်း။ တထေဝ၊ ထို စိတ္တသမုဋ္ဌာနိက–ကာယ အတူသာလျှင်။ စလတိ၊ လှုပ်ရ၏။ တံဂ–တိကော(ဝ)၊ ထို စိတ္တသမုဋ္ဌာနိက–ကာယ၏ ဖြစ်ခြင်းနှင့်တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိသည်သာ။ တဒနုဝတ္တိ ကောဝ၊ ထို စိတ္တသမုဋ္ဌာနိက–ကာယသို့ အစဉ်လိုက်ရသည်သာ။ (တံဂတိကော–ကို ထပ်ဖွင့်သည်။) ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၁။သမ္ဘုနိဘူတာနံ။ ပ။ နာမ ဟောတိ။ ။ သမ္ဘုနိဘူတ ဖြစ်သူတို့၏စိတ်၌ ထင်ရှားသည်ဟု ဆိုသဖြင့် ဝိညတ္တိဟူသော နာမည်သည် အနုတ္တနာမည် ဖြစ်ကြောင်းကို ပြီးစေ၏။ မှန်၏– "ဝိညာပေတိတိ ဝိညတ္တိ"ဟု ယောဇနာတ္တသာမ် ပြုလျှင် သမ္ဘုနိဘူတ ဖြစ်သူတို့ကိုသာ မိမိ၏ အလိုကို သိစေနိုင်၏။ "ဝိညာယတိတိ ဝိညတ္တိ"ဟု ကမ္မသာမ်ပြုလျှင်လည်း သမ္ဘုနိဘူတ ဖြစ်သူတို့သည်သာ သိအပ်ဟုဟူသော အနက်ကို ပြ၏။ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ "သဘာဝဘူတံ တံ ဒ္ဝိဓာ ဝိညတ္တိဘာဝံ သာဓေတိ"ဟု ဖွင့်သည်။

၂။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနိကေ ပန ကာယေ။ ။ ရှေးဦး "တတ္ထ ယာ ပထဝီဓာတု။ ပ။ သာအတ္ထနာ သဟာဓာတံ ရူပကာယံ သန္ဓ ဗ္ဗေတိ သန္ဓာရေတိ စာလေတိ အဘိက္ကမာပေတိပဋိက္ကမာပေတိ"ဟု စိတ္တဇဝါယောဓာတ်က ဤ ရူပကာယကို လှုပ်စေပုံကို ပြခဲ့၏။ ထိုလှုပ်စေခြင်းနှင့် စပ်၍ တေသမုဋ္ဌာနိက–ကာယ လှုပ်–မလှုပ်ကို စောဒနာလိုသောကြောင့် "စိတ္တသမုဋ္ဌာနိကေ ပန ကာယေ" အစရှိသောစကားကို မိန့်သည်။ ထို့ကြောင့် ပနသည် ပြတ်ပြီးကို ပြန်၍ဆက်သော ဝါကျာရမ္ဘစောဒက–သာမက၊ ပုစ္ဆာစောဒကလည်း ဖြစ်နိုင်၏။

ဟိ၊ ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြအုံ။ ဥဒကေ၊ ရေသည်။ ဂ္ဂန္ဓေ၊ သွားလတ်သော်။ ဥဒကေ၊ ၌။ ပတိဘာနိ၊ ကျကုန်သော။ သုက္ခဒဏ္ဍကဲ့ တိဏပဏ္ဍာဒီနိုပိ၊ ခြောက်သောတုတ်ကလေး, ခြောက်သောမြက်, ခြောက်သောသစ်ရွက် အစရှိသော အရာဝတ္ထုတို့သည်လည်း။ ဥဒကဂတိကာနေဝ၊ ရေ၏ဖြစ်ခြင်းနှင့် တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သည်သာ။ ဝါ၊ ရေနှင့် အလားတူကုန်သည်သာ။ ဘဝန္တိ ယထာ၊ ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့။ တသ္မိ၊ ထိုရေသည်။ ဂ္ဂန္ဓေ၊ သွားလတ်သော်။ ဂ္ဂန္ဓန္တိ ယထာ၊ သွားရကုန် သကဲ့သို့။ တိဋ္ဌေ၊ ရပ်လတ်သော်။ တိဋ္ဌန္တိ ယထာ၊ ရပ်ရကုန်သကဲ့သို့။ ဧवံ သမ္ပဒံ၊ ဤသို့ မချုတ်မယွင်း ပြီးစီးခြင်းရှိသော။ ဣဒံ၊ ဤ ဥပမေယျကို ဝေဒိတဗ္ဗံ။ [စိတ္တသမုဋ္ဌာနေသုံ ပန အုဋ္ဌသုရူပေသု။ ပ။ ဣဒံ၊ ကာယကမ္မဒ္ဒါရဲ့ နာမ၊ ဟူသော စကားကို အကျယ်ပြလာခဲ့ရာ ယခုအခါ နိဂုံး အုပ်လိုသော်ကြောင့် ဧဝမေသာ စသည်မိန့်။] ဧवံ၊ ဤသို့လျှင်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနေသု၊ ကုန်သော။ ရူပေသု၊ တို့တွင်။ ဧသာ ဝိညတ္တိ၊ ဤဝိညတ်သည်။ ကာယကမ္မဒ္ဒါရဲ့နာမ၊ မည်၏။ ဣဒါ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ [ဝိညတ်၏ ကာယကမ္မဒ္ဒါရ အမည်ရပုံကို နောက်၌လည်း ပြဦးလတ္တံ့။]

ပန၊ ဆက်။ [1]တသ္မိ ဒ္ဒါရေ၊ ထို ကာယကမ္မဒ္ဒါရ၌။ သိဒ္ဓာ၊ ထင်ရှားသော။ ယာ စေတနာ၊ အကြင် စေတနာသည်။ (အတ္ထိ။) ယာယ၊ အကြင် စေတနာဖြင့်။ ပါဏံ၊ သတ္တဝါကို။ ဟနတိ၊ သတ်၏။ အဒိန္နံ၊ မပေးအပ်သော သူ့ဥစ္စာကို။ အာဒိယတိ၊ ယူ၏။ မိစ္ဆာစာရံ၊ ကဲ့ရဲ့ထိုက်သော အကျင့်ကို။ (ကာမေသုမိစ္ဆာစာရကို။) စရတိ၊ ကျင့်၏။ ပါဏာတိပါတာဒီဟိ၊ ပါဏာတိပါတ အစရှိသော ဒုစရိုက်တို့ မှ။ ဝိရမတိ၊ ရှောင်ကြဉ်၏။ ဣဒံ ဤစေတနာသည်။ ကာယကမ္မံ နာမ၊ မည်၏။ ဧဝံ၊ သို့။ ပရဝါဒီမှိ၊ ပရဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သတိ၊ ရှိလတ်သော်။ (ထိုစကားကို ပြောဆိုရာပရိသတ်၌ ပရဝါဒီပါလျှင်။) ကာယော၊ လူပ်ရှားစေတတ်သော ကာယသည်။ ဒ္ဒါရံ၊ ဒ္ဒါရမည်၏။ တမှိ ဒ္ဒါရေ၊ ထို-ကာယကမ္မဒ္ဒါရ၌။ သိဒ္ဓာ၊ ထင်ရှားသော။

---

[1] တသ္မိ ဒ္ဒါရေ သိဒ္ဓာ။ ။ လက်လှုပ် ခြေလှုပ်စသော အမူအရာကို ပြီးစေနိုင်သော ကာယဝိညတ် (ကာယဒ္ဒါယ) ပါမှ ကာယက်ဟူသော စေတနာ၏ (ဖြစ်နေပုံ)ကို သူတစ်ပါး။ တို့ သိနိုင်၏။ ထို ကာယဒ္ဒါယကြောင့်ပင် စေတနာသည် ကာယက်ဟူသော နာမည်ကို ရ၏။ ထို့ကြောင့် "တသ္မိ ဒ္ဒါရေ သိဒ္ဓာ–ထို ကာယဒ္ဒါယ၌ ထင်ရှားသောစေတနာ"ဟု ဆိုသည်။ [ဦးကာ၌ "ပါဏဒုဘာဝဝသေန သိဒ္ဓာ"ဟု ဖွင့်သောကြောင့် သိဒ္ဓာ၏ နိပ္ပန္နပြီးစီးခြင်းအနက်၊ နိစ္စအနက်တို့ကို မယူဘဲ ပါဏဒုအနက်ကို ယူသည်။]

စေတနာ၊ သည်။ ကာယကမ္မံ၊ ကာယက် ဖြစ်သော။ [1]ကုသလံ ဝါ၊ ကုသိုလ်သည် သော်လည်းကောင်း။ အကုသလံ ဝါ၊ အကုသိုလ်သည် သော်လည်းကောင်း။ ဟောတိ၊ ၏။ လ္ဟတိ၊ သို့။ ထပေတဗ္ဗံ၊ တန်ထားရာ၏။ ပရဝါဒီမှိ၊ သည်။ အသတိ ပန၊ မရှိသော်ကား။ [2]အဗ္ယာကတံ ဝါ၊ အဗျာကၖတ–သည် သော်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ လ္ဟတိ၊ သို့။ တိကံ၊ ကုသလတိတ်ကို။ ပ္ပရေ တွာဝ၊ ပြည့်စေပြီး၍သာလျှင်။ ထပေတဗ္ဗံ၊ တန်ထားရာ၏။

တတ္ထ၊ ထိုဒွါရ ကမ္မတို့တွင်။ (ဒွါရေ ကမ္မံ–တို့၌ စပ်။)နဂရဒွါရံ၊ မြို့တံခါးပေါက်သည်။ ကတဌာနေယေဝ၊ ပြုအပ်ရာ အရပ်၌သာ။ (တံခါးပေါက် ဖောက်ထားအပ်ရာ အရပ်၌သာ။) တိဋ္ဌတိ ယထာ၊ တည်သကဲ့သို့။ အဂ်ုလမတ္တမ္ပိ၊ လက်တစ်သစ်မျှလည်း။ အပရာပရံ၊ ထိုထို ဤဤ အရပ်သို့။ နုသကိမတိယထာ၊ မပြောင်းရွှေ့သကဲ့သို့။ ပန၊ ကား။ တေန တေန ဒွါရေန၊ ထိုထို တံခါးပေါက်ဖြင့်။ မဟာဇနော၊ များစွာသော လူအပေါင်းသည်။ သဉ္စရတိယထာ၊ လှည့်လည်သကဲ့သို့။ ဧဝမေဝ၊ ဤ.အတူသာလျှင်။ [3]ဒွါရေ၊ ဒွါရတစ်ခု၌။ ဒွါရံ၊ ဒွါရတစ်ခုသည်။ နု

၁။ ကုသလံ ဝါ အကုသလံ ဝါတိ ထပေတဗ္ဗံ။ ။ ပရဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်သည် အကျိုးပေးနိုင်သော သဝိပါက စေတနာကိုသာ "ကံ"ဟု အယူရှိ၏။ အကျိုးမပေးနိုင်သော အဗျာကတ ကြိယာ စေတနာကိုကား ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ–ဟု နာမည်မပေးလို။ ထို့ကြောင့် ထို ပရိသတ်၌ ပရဝါဒီပုဂ္ဂိုလ် ပါနေလျှင် "ကာယကမ္မံ ကုသလံ ဝါ အကုသလံ ဝါ (ကာယကံ ကုသိုလ်သော်လည်းကောင်း၊ အကုသိုလ်သော်လည်းကောင်း) ဟောတိ"ဟု ဆို၍ ရပ်ထားလိုက်ပါ။ ရှေ့တိုး၍ "အဗျာကတံ ဝါ"ဟု ထည့်လျှင် ပရဝါဒီက ကန့်ကွက်လိမ့်မည်–ဟူလို။

၂။ အဗျာကတံ ဝါတိ ထပေတဗ္ဗံ။ ။ သကဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကား အကျိုးပေးသည်ဖြစ်စေ မပေးသည်ဖြစ်စေ ကာယဝိညတ်ကို ဖြစ်စေနိုင်လျှင် ကာယကံ မည်တော့၏။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း မဟာကြိယာစိတ်များလည်း ဝိညတ်ကို ဖြစ်စေနိုင်၏။ ဝိညတ်ကို ဖြစ်စေနိုင်လျှင် ကာယကံအမည်လည်း ရတော့သည်သာ။ ထို့ကြောင့် "နာမည်တပ်ရာ၌ အကျိုးပေးခြင်း၊ မပေးခြင်းမှာ လိုရင်းမဟုတ်"ဟု ယူဆကြသည်။ ထို့ကြောင့်ကုသလံ ဝါ အကုသလံ ဝါ အပြင် "အဗျာကတံ ဝါ"ထည့်၍ ကုသလတိတ်ကို ပြည့်ပါစေ–ဟူလို။

၃။ ဒွါရေ ဒွါရံ နု သဉ္စရတိ။ ။ မြို့အရှေ့မျက်နှာ၌ ဖောက်ထားအပ်သော မြို့တံခါး ပေါက်သည် အနောက်ဘက် တံခါးပေါက်အဖြစ် စသည်ဖြင့် မဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့ ကာယဒွါရ၌ ဝစီဒွါရ မနောဒွါရ၏ အဖြစ်ဖြင့် မဖြစ်နိုင်ခြင်း စသည်ကို "ဒွါရေ ဒွါရံနု သဉ္စရတိ"ဟု ဆိုသည်။ ဆိုလိုရင်းကား–ကာယဒွါရက ဝစီဒွါရ မနောဒွါရအဖြစ်ဖြင့် မဖြစ်နိုင်၊ ဝစီဒွါရ စသည်ကလည်း ကာယဒွါရ မနောဒွါရ အဖြစ်ဖြင့် မဖြစ်နိုင်။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဆိုလိုသည်။

သဠာရတိ၊ မလှည့်လည်။ (မဖြစ်=ဟူလို။) [3]ကမ္မံ ပန၊ ကံသည်ကား။ တသ္မိံ ဒွါရေ၊ ထိုထို ဒွါရ၌။ ဥပဓာနတော၊ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ စရတိ၊ လှည့်လည်၏။ တေန၊ ကြောင့်။ ပေါရာဏာ၊ ရှေးဆရာတို့သည်။ [4]ဒွါရေ။ ပ။ ဝဝတ္ထိတာ"တိ၊ ဟူ၍။ အာဟု၊ ဆိုကြကုန်ပြီ။

[ကမ္မာနိ၊ ကံတို့သည်။ ဒွါရေ၊ ရိုးရာဒွါရမှ တစ်ပါးသော ဒွါရ၌။ သဠာရန္တိ၊ လှည့်လည်ကြ ဖြစ်ကြကုန်၏။ ဒွါရာ၊ ဒွါရတို့သည်။ နဒွါရစာရိနော၊ ဒွါရတစ်ပါး၌ မလှည့်လည်နိုင်ကုန်။ (ဒွါရတစ်ပါး၏ အဖြစ်ဖြင့် မဖြစ်နိုင်ကြကုန်။) [3]တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဒွါရေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ကမ္မာနိ၊ တို့ကို။ အညမညံ [5]၊ ချင်း။ ဝဝတ္ထိတာ၊ ပိုင်းခြားသတ်မှတ် နာမည်တပ်အပ်ကုန်ပြီ။]

၁။ ကမ္မံ ပန။ ပ။ စရတိ။ ။ လူတစ်ယောက်သည် အရှေ့တံခါးပေါက်၌လည်း သွားလာနိုင်၊ အနောက်, တောင်, မြောက်တံခါးပေါက်တို့၌လည်း သွားလာနိုင်သကဲ့သို့ ကာယဒွါရ၌ ဖြစ်လေ့ရှိသော ပါဏာတိပါတ ကာယက်သည် ဝစီဒွါရ၌လည်း ဖြစ်နိုင်၏။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် အခြားဒွါရ၌လည်း ကံ၏ဖြစ်နိုင်ခြင်းကို "ကမ္မံ ပန။ ပ။ စရတိ"ဟု ဆိုသည်။

၂။ ဒွါရေ။ ဒွါရစာရိနော ။ ။ ဤ ၂-ပါဒတွင် "ဒွါရေ စရန္တိ ကမ္မာနိ"သည် "ကမ္မံ ပန။ ပ။ စရတိ"၏ သာဓကတည်း။ "နဒွါရာ ဒွါရစာရိနော"သည် "ဒွါရေ ဒွါရံ နသဠာရတိ"၏ သာဓကတည်း။ ဤသို့ အစဉ်အတိုင်းမဟုတ်ဘဲ သာဓကတို့ နောက်ပြန်ယူရ ပုံကို သတိပြုပါ။ [ဒွါရန္တရစရဏ၊ ဒွါရန္တရပဓာနတ္ထိ၊... ဒွါရေ ဒွါရာနိ နစရန္တိ-ဒွါရန္တရဘာဝေန နပဝတ္တန္တိ၊ ဒွါရန္တရံ ဝါ နသက်မန္တိ။ -အနု။ ဤအဖွင့်များကိုထောက်၍ စရဓာတ်၏ ပဝတ္တနအနက် သက်မအနက်များကို ယူနိုင်ကြောင်းသိပါ။]

၃။ တသ္မာ။ ပ။ ဝဝတ္ထိတာ။ ။ ဒွါရက ဒွာရတစ်ပါးအဖြစ်သို့ မပြောင်းဘဲ၊ ခိုင်မြဲသောကြောင့် ထို မြဲသော ဒွါရတို့ဖြင့် ကံကို သတ်မှတ်လျက်-နာမည်တပ်ရသည်။ ပါဏာတိပါတ-ကံကို တစ်ရံတစ်ခါ ဝစီဒွါရ၌ ဖြစ်သော်လည်း ကာယဒွါရဖြင့် သတ်မှတ်၍ "ကာယကံ"ဟု နာမည်တပ်ရသည်။ မုသာဝါဒ-ကံကိုလည်း တစ်ရံတစ်ခါ ကာယဒွါရ၌ဖြစ်စေကာမူ ဝစီဒွါရဖြင့် သတ်မှတ်၍ "ဝစီကံ"ဟု နာမည်တပ်ရသည်။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် သိပါ။ [အခြားနာမည်နှင့် မရောရအောင် ပိုင်းခြား သတ်မှတ်ထားခြင်းကို "ဝဝတ္ထိတ"ဟု ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ "အညမညံ ဝဝတ္ထိတာတိစ အညမညံ ဝိသေသိတာတိအတ္ထော"ဟု အဓိပ္ပာယတူ ဖွင့်သည်။ သဒ္ဒတ္ထမှာ "ဝိ-အခြား နာမည်တို့မှ သီးခြား+အဝ-ပိုင်းခြား သတ်မှတ်၍+ထိတာ (ထာပိတာ) -တည်စေအပ်ကုန်"ဟု ဖြစ်၏။]

၄။ အညမညံ။ ။ ရှေးဦးစွာ ဒွါရဖြင့် ကံကို သတ်မှတ်၍ ထို့နောက် ထိုကံဖြင့် ဒွါရကို သတ်မှတ်ရခြင်းကို "အညမညံ ဝဝတ္ထိတ=အပြန်အလှန် သတ်မှတ်ခြင်း"ဟု ဆိုသည်။ ဥပမာ -ပါဏာတိပါတကို ကာယဝိညတ်ဟူသော ဒွါရဖြင့် သတ်မှတ်၍ "ကာယကံ"ဟု ရှေးဦးစွာ

[အညမည် ဝဝတ္ထိတ–ဖြစ်ပုံကို အကျယ်ပြလိုသောကြောင့် "တတ္ထ"စသည် မိန့်။] တတ္ထ၊ ထို ဒွါရကမ္မတို့တွင်။ ကမ္မေနာပိ၊ ကံဖြင့်လည်း။ ဒွါရံ၊ ဒွါရသည်။ နာမံ၊ အမည်ကို၊ လဘတိ၊ ရ၏။ ဒွါရေနာပိ၊ ဖြင့်လည်း။ ကမ္မံ၊ သည်။ (နာမံ လဘတိ။)ဟိ၊ ဥပမာဆောင် ထင်အောင် ပြဦးအုံ့။ ဝိညာဏာဒီနံ၊ ဝိညာဉ်အစ ရှိသည်တို့၏။ ဥပဓာနဒ္ဓာနာနိ၊ ဖြစ်ရာဌာနတို့သည်။ ဝိညာဏဒွါရံ၊ ဝိညာဏဒွါရ။ ပ။ သံဝရဒွါရံ၊ သံဝရဒွါရ။ ဣတိ၊ သို့။ နာမံ၊ ကို။ လဘန္တိယထာ၊ ကဲ့သို့။ [ဝိညာဏ ဒွါရ–စသည်ကို ကမ္မကထာ အဆုံးဌ် ပြလတ္တံ့။] ဧဝံ၊ တူ။ ကာယကမ္မသ၊ ကာယ်ကံ၏။ ဥပဓာနဒ္ဓာနံ ၁၊ ဖြစ်ရာဌာနသည်။ "ကာယကမ္မဒွါရန္တိ"နာမံ၊ ကာယ ကမ္မဒွါရဟူသော အမည်ကို။ လဘတိ၊ ၏။ ဝစီမနောကမ္မဒွါရေသုပိ၊ ဝစီကမ္မဒွါရ မနောကမ္မဒွါရတို့ဌ်လည်း။ ဧသေဝနယော၊ တည်း။

ပန၊ ကား။ (ကံဖြင့် ဒွါရအမည်ရပုံမှတစ်ပါး ဒွါရဖြင့် ကံအမည်ရပုံကား။) တသ္မိံ တသ္မိံ ရကွေ့၊ တိုထို သစ်ပင်ဌ်။ အဓိဝတ္ထာ၊ စိုးအုပ်၍ နေသော။ ဒေဝတာ၊ နတ်သည်။ (နာမံ လဘတိ–ဌ် စပ်။) သိမ္မလိဒေဝတာ၊ လက်ပံပင်နတ်။ ပလာသ ဒေဝတာ၊ ပေါက်ပင် နတ်။ ပုစိမန္ဒဒေဝတာ၊ တမာပင်နတ်။ ဖန္ဒ နဒေဝတာ၊ ကြို့ ပင်နတ်။ ဣတိ၊ သို့။ တေန တေန ရကွေ့နေ၊ ထိုထို သစ်ပင်ဖြင့်။ နာမံ၊ ကို။ လဘတိ ယထာ၊ ရသကဲ့သို့။ ဧဝမေဝ၊ သာလျှင်။ ကာယဒွါရေန၊ ကာယဒွါရဖြင့်။

နာမည်တပ်ပြီးလျှင် ထိုကာယကံ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် ထို ကာယဝိညတ်ကိုပင် ကာယကံဖြင့် သတ်မှတ်၍ "ကာယကမ္မဒွါရ"ဟု နာမည်တပ်ရခြင်းမျိုးတည်း။ ဤသို့ အပြန် အလှန် သတ်မှတ်ပုံကို "ယသ္မိံ သမယေ။ ပ။ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ၊ တသ္မိံ သမယေ"တုံ့နှိုးကလည်း အဋ္ဌကထာဆရာ ပြခဲ့ပြီ။ ယသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ–ဌ် သမယဖြင့် စိတ်ကိုသတ်မှတ်၍ "တသ္မိံ သမယေ၊ ထိုစိတ်ဖြစ်ရာအခါဌ်"ဟု စိတ်ဖြင့် သမယကို ပြန်၍ သတ်မှတ်သည်။

၁။ ဥပ္ပဓာနဒ္ဓာနံ။ ။ စက္ခုဝိညာဉ်၏တည်ရာ စက္ခုပသာဒကို "စက္ခုဒွါရ"ဟု ခေါ်ရာဌ် (လူသည် ထိုင်ခုံပေါ်ဌ် တည်နေသကဲ့သို့) စက္ခုဝိညာဉ်သည် စက္ခုပသာဒအပေါ်ဌ် တကယ်တည် နေ့သည်မဟုတ်ပါ။ စက္ခုပသာဒမရှိလျှင် စက္ခုဝိညာဉ် မဖြစ်နိုင်သောကြောင့်သာ "စက္ခုဝိညာဉ် ၏ တည်ရာ မှီရာ"ဟု ဆိုရသည်၊ ထို့အတူ ကာယဝိညတ်မပါလျှင် ကာယကံမဖြစ်သေး။ ကာယဝိညတ်ပါမှ ကာယကံ ဖြစ်သောကြောင့် ကာယဝိညတ်ကိုလည်း "ကာယကံ၏ ဖြစ်ရာဌာန"ဟု ခေါ်ရပါသည်။ [ထိုသို့ ကာယကမ္မ၏ ဖြစ်ရာဌာနကိုပင် ကာယကံဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းဒွါ ရလည်း ဖြစ်သောကြောင့် "ကာယကမ္မဒွါရ"ဟု ခေါ်ရသည်။]

အမှာ။ ။ ဦးကာ၌ကား "ကမ္မသ ဝိသေသိကာ ဝိညတ္တိ"စသည်ဖြင့် ဥပ္ပဓာနဒ္ဓာန အဖြစ်ဖြင့် ဆိုရခြင်း၏အကြောင်းကို ဖွင့်လေ၏။ အဓိပ္ပာယ်ကို ဦးကာနီသယဌ် ရှုပါ။

ကတံ၊ ပြုအပ်သော။ ကမ္မမ်ိုး၊ သည်လည်း။ ကာယကမ်း၊ မည်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒွါရေန နာမ် လဘတိ။ ဝစီကမ္မ မနောကမ္မသုပိ၊ တိုဋ္ဌလည်း။ ဆေဝနယော။ [ဤတိုင်အောင် အညမည် ဝဝတ္ထိတ အကျယ်တည်း။]

[ယခုအခါ ကာယနှင့် ကမ္မကို ခွဲခြားပြလို၍ တတ္ထ–စသည်မိန့်။]

တတ္ထ၊ ထို ကာယနှင့် ကမ္မတို့တွင်။ ကာယော၊ ကာယဟူသည်။ အညော၊ ကမ္မမှ တစ်မျိုးတခြားတည်း။ ကမ်း၊ ကံဟူသည်။ အည် ကာယမှတစ်မျိုး တခြားတည်း။ ပန၊ ထိုသို့ တစ်မျိုးစီ ဖြစ်ပါသော်လည်း။ ကာယေန၊ ကာယဒွါရဖြင့်။ ကတ္တုတ္တာ၊ ပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တံ၊ ထိုကံကို။ "ကာယကမ္မ" န္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ တေန၊ ကြောင့် အဋ္ဌကထာစရိယာ၊ ရှေးအဋ္ဌကထာ ဆရာတို့သည်။ –ကာယေန။ ပ။ ဝ ဝတ္ထိတာတိ၊ ဟူ၍။ အာဟု၊ ဆိုကြကုန်ပြီ။

[ကာယေန၊ ကာယဒွါရဖြင့်။ ကမ်း၊ ကံကို။ စေ ကတံ၊ အကယ်၍ ပြုအပ်သည်ဖြစ်အုံ။ (ဧဝံ သတိ။) ကာယကမ္မန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ ကာယော စ၊ ကာယဝိညတ်ဟူသော ကာယကိုလည်းကောင်း။ ကာယကမ္မဉ္စ၊ စေတနာဟူသော ကာယကံကို လည်းကောင်း။ အညမည်၊ အချင်းချင်း။ ဝ ဝတ္ထိတာ၊ ပိုင်းခြားသတ်မှတ် နာမည်တပ်အပ်ကုန်ပြီ။ သုစီယာ၊ အပ်ဖြင့်။ ကမ်း၊ အမှုကို။ စေ ကတံ၊ (ဧဝံ သတိ။) သုစီကမ္မန္တိ။ ဟူ၍။ ဝါ၊ အပ်ချုပ်မှုဟူ၍။ ဝုစ္စတိ။ ပ။ ဝါသိယာ၊ ဓားဖြင့်။ (ရှေးက ပဲခွပ်ဟု ပေးသည်။) ကမ်း၊ အလုပ်ကို။ စေ ကတံ။ ပ။ ဝ ဝတ္ထိတာ။... ပုရိသေန၊ သည်။ ကမ်း၊ ကို။ စေကတံ။ ပ။ ဝ ဝတ္ထိတာ။ ဧဝမေဝံ၊ ဤအတူ။ ကာယေန၊ ဖြင့်။ ပ။ ဝ ဝတ္ထိတာ၊ ကုန်ပြီ။]

[1]ဧဝံ သန္တေ၊ ဤသို့ ဖြစ်လတ်သော်။(ကံတို့၏ ဒွါရတစ်ပါးခ်ိန် ဖြစ်ခြင်း၊ အချင်းချင်းလည်း နာမည်တပ်၍ သတ်မှတ်ခြင်း ဖြစ်လတ်သော–ဟူလို။) ဒွါရဝ ဝတ္ထာနံ၊ ဒွါရကို ကံဖြင့်ပိုင်းခြားသတ်မှတ် နာမည်တပ်ခြင်းသည်။ နေဝ ယုဇ္ဇတိ၊ မသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ ကမ္မဝ ဝတ္ထာနံ၊ ကံကိုဒွါရဖြင့် ပိုင်းခြားသတ်မှတ် နာမည်တပ်

---

[1]။ ဧဝံ သန္တေ။ ပ။ နု ကမ္မဝ ဝတ္ထာနံ။ ။ "ဒွါရေ စရန္တိ ကမ္မာနိ"နှင့် စပ်၍ စောဒနာဖွယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် "ဧဝံ သန္တေ"စသည်ကို မိန့်သည်။ ဤသို့ ကံတို့၏ ဒွါရတစ်ပါးခ်ိန် ဖြစ်ခြင်း၊ အချင်းချင်းလည်း နာမည်တပ်၍ သတ်မှတ်ခြင်း ဖြစ်လတ်သော ဒွါရကို ကံဖြင့် သတ်မှတ်ခြင်းလည်း မသင့်။ ကံကိုလည်း ဒွါရဖြင့် သတ်မှတ်ခြင်းလည်းမသင့်–ဟူလို။ [ဧဝံ သန္တေတိ–ကမ္မာနံ ဒွါရစရဏေ အညမညေန စ ဝဝတ္ထာနေ သတိ။ –ဋီကာ။] ဤဋီကာ၌လည်း "ဒွါရေ စရန္တိ ကမ္မာနိ၊ အညမည် ဝ ဝတ္ထိတာ" ဟူသော လွန်ခဲ့ပြီး စကားကို ချုံး၍ ဧဝံ သန္တေ၏ အစွဲကို ဖွင့်သည်။ ကထံ စသည်ကား ထိုစောဒနာကို အကျယ်ပြသော စကားတည်း။ ဝ ဝတ္ထာနံ

ခြင်းသည်။ နု ယုဇ္ဇတိ၊ မသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ ကထံ၊ အဘယ်သို့ မသင့်သနည်း။ ဟိ၊ အဖြေကား။ (တနည်း) ဟိ၊ အကျယ်ကို ဆိုဦးအုံ့။ ကာယဝိညတ္တိယံ၊ ကာယဝိညတ်ခ်ဋ်။ (ကာယဒွါရဋ်။) "ဒွါရေ စရန္တိ ကမ္မနိတိ၊ ဟူ၍ ဝစနတော၊ မိန်ဆိုခြင်းကြောင့်။ ဝစီကမ္မမ္ပိ၊ သည်လည်း။ ပဝတ္တတ္တိ၊ ဖြစ်၏။ တေန၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ကာယဒွာရဋ်လည်း ဝစီက၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။) အသာ၊ ။ ထို ကာယဝိညတ်၏။ "ကာယကမ္မဒွါရ"န္တိ ဟူ၍။ ဝ ဝတ္တာနံ၊ ပိုင်းခြားသတ်မှတ် နာမည်တပ်ခြင်းသည်။ (ဒွါရကို ကဲ့ဖြင့် သတ်မှတ်၍ နာမည်တပ်ခြင်သည်။) နု ယုတ္တံ၊ မသင့်။ ကာယကမ္မဋ္ဌ၊ သည်လည်း။ ဝစီဝိညတ္တိယကမ္မံ၊ ဝစီဝိညတ်ခ်ဋ်လည်း။ (ဝစီဒွါရဋ်လည်း။) ပဝတ္တတိ၊ ၏။ တေန၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ကာယက်၏ ဝစီဒွါရဋ် ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။) အသာ၊ ထို ကာယက်၏။ "ကာယကမ္မ"န္တိ၊ ဟူ၍။ ဝ ဝတ္တာနံ။ နု ယုဇ္ဇတိ၊ မသင့်။ ဣတိ၊ ဤကား စောဒနာတည်း။ နော နု ယုဇ္ဇတိ၊ မသင့်မဟုတ် သင့်သည်သာ။ [ကာယကမ္မဒွါရန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝ ဝတ္တာနံ၊ သည်လည်းကောင်း။ ကာယကမ္မန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝ ဝတ္တာနံ၊ သည်လည်းကောင်း။ နော နု ယုဇ္ဇတိ။ ဤသို့လည်း ထည့်၍ပေးနိုင်သည်။] တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ကာယကမ္မန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝ ဝတ္တာနံ၊ သည်လည်းကောင်း။ ပ။ နော နု ယုဇ္ဇတိ၊ မသင့်မဟုတ် သင့်သနည်း။) ယေဘုယ္ယေန၊ အားဖြင့်။ ဝုတ္တိတာယ စေဝ၊ ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ တမ္မဟုလ္လဝုတ္တိတာယ စ၊ ထိုဒ္ဒ များပေါဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ (နော နု ယုဇ္ဇတိ။)

[ထို အကျဉ်းအဖြေကို အကျယ်ပြလိုသောကြောင့် "ကာယကမ္မမေဝ ဟိ" စသည်မိန့်။]

ဟိ၊ ချဲ့။ ကာယကမ္မမေဝ၊ သည်သာ။ ယေဘုယ္ယေန။ ပ။ ပဝတ္တတိ။ ဣတရာနိ။ ကာယက်မှ တစ်ပါးသော ဝစီက် မနောက်တို့သည်။ (ကာယဝိညတ္တိယံ၊ ခ်ဋ်။ ယေဘုယ္ယေန၊ ဖြင့်။) နု (ပဝတ္တန္တိ)၊ မဖြစ်ကုန်။ ကာယကမ္မသာ၊ ၏။ ယေဘုယ္ယေန၊ ဖြင့်။ ²တသ္မာ ပဝတ္တိတော၊ ထိုသို့ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ တသာ၊ ထို ကာယ

နု ယုဇ္ဇတိ–တိုင်အောင် ထိုအကျယ်ကိုသိပါ။ {ယေဘုယ္ယနည်း၊ တမ္ဟုလနည်းတို့၏ သဘောကို နည်း. ၄၀–ခ်ဋ် ကြည့်ပါ။]

၁။ တသ္မာ ကာယ။ ပ။ သိဒ္ဓော။ ။ ကာယဝိညတ်ဟူသော ကာယဒွာရဋ် ပါဏာတိ ပါတ–စသော ဒုစရိုက် ၃–ပါးသာ အဖြစ်များ၏။ မုသာဝါဒ–စသော ဝစီဒုစရိုက်တို့ကား (တစ်ရံတစ်ခါမှသာ ဖြစ်သောကြောင့်) အဖြစ်မများချေ။ ထိုသို့ အဖြစ်များရာလိုက်၍ ယေဘုယ္ယ ဝုတ္တိနည်းအားဖြင့် "ကာယကမ္မဒွါရ (ကာယက်၏ ဖြစ်ရာဒွါရ)"ဟု နာမည်သာ လောကထုံးစံအတိုင်း

ဝိညတ်၏။ ကာယကမ္မဒါရဘာဝေါ၊ ကာယကမ္မဒ္ဒါရ၏ အဖြစ်သည်။ သိဒ္ဓေါ၊ ပြီး၏။ (ကိမိဝ၊ အဘယ်ကဲ့သို့နည်း။) ²ဗြာဟ္မဏာ။ ပ။ ဝနာဒီနံ၊ ပုဏ္ဏားရွာ, သရက်ဥယျာဉ်, ကုံကော်တော အစရှိသည်တို့၏။ ဗြာဟ္မဏာဂါမာဒီဘာဝေါ၊ ဗြာဟ္မဏဂါမ–အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်သည်။ ဝါ၊ ဗြာဟ္မဏဂါမ–အစရှိသောအမည်သည်။ သိဒ္ဓေါ ဝိယ၊ ပြီးသကဲ့သို့တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝါ၊ ဤနည်းအားဖြင့်။ ဒ္ဒါရဝ ဝတ္ထာနံ၊ ဒ္ဒါရကို ကံဖြင့် ပိုင်းခြားသတ်မှတ် နာမည်တပ်ခြင်းသည်။ ယုဇ္ဇတိ၊ သင့်၏။

ပန၊ ကား။ (ဒ္ဒါရဖြင့် နာမည်တပ်ပုံမှတစ်ပါး ကံဖြင့် နာမည်တပ်ပုံကား။) ကာယကမ္မံ၊ သည်။ ကာယဒ္ဒါရမိ ယေ၀၊ ဒ္ဒါသာ။ ဗဟုလ၊ များစွာ။ ပ၀တ္တေ၊ ပ၀တ္တတိ။ အပ္ပ၊ အနည်းငယ်။ ၀စီဒ္ဒါရေ၊ ဒ္ဒါ။ (ပ၀တ္တတိ။) [မနောဒ္ဒါရဒ္ဒကား ကယက်၏ မဖြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့် မပြတော့။] ကာယဒ္ဒါရေ၊ ဒ္ဒါ။ ဗဟုလ၊ များစွာ။ တသ္မာ ပ၀တ္တိတော၊ ကြောင့်။ ဧတသ၊ ဤ ကာယက်၏။ ကာယကမ္မဘာဝေါ၊ ကာယက်၏ အဖြစ်သည်။ သိဒ္ဓေါ၊ ၏။ (ကိမိဝ။) ဝနုစရက။ ပ။ ဂေါစရာနံ၊ တောင်္ဂ လှည့်လည်တတ်သော မုဆိုး, ထုလ္လကုမာရိကာ ဟူသော ကျက်စားရာရှိသူ အစရှိသည်တို့၏။ ဝနုစရကာဒီဘာဝေါ၊ ဝစနုရက–အစရှိသူည်တို့၏ အဖြစ်သည်။ ဝါ၊ ဝနုစရက–အစရှိသော အမည်သည်။ သိဒ္ဓေါ ဝိယ။ ဣတိ ဧ၀ံ၊ ဤသို့။ ဝါ၊ ဖြင့်။ ကမ္မ၀ ဝတ္ထာနမိ၊ ယုဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤကား အပြီးတည်း။ ကာယကမ္မဒ္ဒါရ ကထာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီးပြီ။

ပြီးစီးရသည်။ ဤသို့ ယေဘုယျနည်းအားဖြင့် ပြီးစီးရသောကြောင့် "ဒ္ဒါရ၀ ဝတ္ထာနံ ယုဇ္ဇတိ–အဖြစ်များသောကံဖြင့် ဒ္ဒါရကို နာမည်သတ်မှတ်ခြင်းသည် လောက ယုတ္တိရှိပါသည်"ဟူလို။

၁။ ဗြာဟ္မဏ။ ပ။ ဝိယ။ ။ ပုဏ္ဏားများနေရာရွာ၌ အခြားလူမျိုးတွေ နည်းနည်းပါးပါး နေကြသော်လည်း များရာလိုက်၍ "ဗြာဟ္မဏဂါမ(ပုဏ္ဏားရွာ)"ဟု နာမည်တပ်ရခြင်း၊ သရက်အများ ပေါက်ရာ ဥယျာဉ်၌ အခြားသစ်ပင်အနည်းငယ်ရှိသော်လည်း "အမ္ဗ၀နု(သရက်ဥယျာဉ်)"ဟု အမည်တပ်ရခြင်း၊ ကုံကော် (ဂန့်ဂေါ်)ပင် အများပေါက်ရာ ဥယျာဉ်ကိုလည်း နာဂ၀နု(ကုံကော်ဥယျာဉ်) ဟု နာမည်တပ်ရခြင်းမျိုး၌ ယေဘုယျနည်းအားဖြင့် နာမည် ပြီးစီးရသကဲ့သို့တည်း။

၂။ ကာယကမ္မံ ပန။ ။ ဒ္ဒါရဖြင့် ကိုယ်ကို နာမည်တပ်၍ သတ်မှတ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "ကာယကမ္မံ ပန"စသည်မိန့်။ "ဝနေ၊ တောင်္ဂ+စရတိ၊ လှည့်လည် နေတတ်၏"ဟူသော ဝိဂြိုဟ်အရ "ဝနုစရက"အမည်ရသော မုဆိုးသည် ရွာ၌ လှည့်လည်ပါသေး၏။ သို့သော် တောင်္ဂ လှည့်လည်ခြင်းက များသောကြောင့် တဗ္ဗဟုလနည်းအားဖြင့် "ဝနုစရက"ဟု နာမည်တပ်ရသကဲ့သို့

ဝစီကမ္မဒ္ဒါရအဖွင့်

ပန၊ ကား။ (ကာယကမ္မဒ္ဒါရကထာမှတစ်ပါး ဝစီကမ္မဒ္ဒါရကထာကား။) ဝစီကမ္မဒ္ဒါရကထာယဲ၊ ၌။ ဝါစာ နာမ၊ ဝါစာ မည်သည်။ (ဝစီကမ္မ၌ ဝစီမည်သည်–ဟူလို။) စေတနာဝိရတိသဒ္ဒဝသေန၊ စေတနာဝါစာ, ဝိရတိဝါစာ, သဒ္ဒဝါစာတို့၏ အပြား အားဖြင့်။ တိဝိဓာ၊ ၃–ပါး အပြားရှိ၏။ တတ္ထ၊ ထို ၃–ပါးသော ဝါစာတို့တွင်။ စတူဟိ။ ပ။ ဝိညုနန္တိ၊ ဟူသော ဤပါဠိ၌။ (အာဂတာ၊ လာသော။) အယံ၊ ဤ ဝါစာသည်။ စေတနာဝါစာနာမ၊ စေတနာဝါစာ မည်၏။ [ဘိက္ခဝေ၊ ဝ်ကို။ "စတူဟိ၊ ကုန်သော။ အင်္ဂေဟိ၊ တို့နှင့်။ သမန္နာဂတာ (သမန္နာဂတာ)၊ ပြည့်စုံ သော။ ဝါစာ၊ စကားသည်။ သုဘာသိတာ၊ ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်သော စကား သည်။ ဟောတိ။ ဒုဗ္ဘာသိတာ၊ မကောင်းသဖြင့် ပြောဆိုအပ်သော စကားသည်။ နော ဟောတိ၊ မဟုတ်။ အနုဝဇ္ဇာ စ၊ အပြစ်မရှိသည် လည်းကောင်း။ ဝိညူနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့သည်။ အနနုဝဇ္ဇာ စ၊ (အနုပဝဇ္ဇာ စ)၊ မစွပ်စွဲထိုက်သည်လည်း ကောင်း။ ဟောတိ။" [ယောဇနာ၌ "အနုပဝဇ္ဇာ"ဟု ရှိ၏။]... သဂါထာဝဂ္ဂ–ဝ်ဂီ သသံယုတ်၊ သုဘာသိတ– သုတ်။

ယဒါ စတူဟိ။ ပ။ သမ္မာဝါစာတိ၊ ဟူသော ဤပါဠိ၌။ (အာဂတာ။) အယံ၊ သည်။ ဝိရတိဝါစာ နာမ၊ မည်၏။ ["စတူဟိ၊ ကုန်သော။ ဝစီ ဒုစ္စရိတေဟိ၊ တို့နှင့်။ ဝါ၊ တို့မှ။ ယာ အာရတိ၊ အကြင် ဝေးစွာ မွေ့လျော်တတ်သော သဘော

လည်းကောင်း။ အမျိုးကြီးအိမ်၌ အလည်အပတ်များသော ရဟန်းကို "ထုလ္လကုမာရိကာဂေါစရ"ဟု ဆိုရသကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ပါဏာတိပါတ စသော အမှုသည် ကာယဒွါရ၌သာ အပြစ်များ သောကြောင့် တဒ္ဓဟုလနည်းအားဖြင့် "ကာယကမ္မံ (ကာယဒွါရ၌ ဖြစ်သောကံ)"ဟု နာမည်တပ်၍ မှတ်ခြင်းလည်း လောကယုတ္တိ ရှိသည်သာ။

၁။ စတူဟိ အင်္ဂေဟိ။ ။ ဝစီဒုစရိုက် ၄–ပါး၏ ပြောင်းပြန်ပြစ်သော အဝိသုဒ္ဓဝါစာ စသည်ကို အင်္ဂါ ၄–ပါးဟု ဆိုသည်။ ထို အဝိသုဒ္ဓဝါစာ စသည်တို့၏ အရမှာ ထို သုဘာသိ တ–စကားကို ပြောဆိုကြောင်း စေတနာတည်း။ ထိုကြောင့် "အယံ စေတနာဝါစာ နာမ"ဟု ဆိုသည်။ [ဋီကာအဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း ကြည့်ပါ။]

၂။ အနုပဝဇ္ဇာ။ ။ နု+ဥပဝိဇ္ဇာဟု ပုဒ်ခွဲရသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဥပဝါဒကဲ့သို့ ဥပဟုဒ္ဓ၊ ဝဒ–ဓာတ်၊ ဏျ–ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော ဥပဝဒ–သဒ္ဒါလည်း ဥပဝါဒအနက်ကို ဟောသော ကြောင့်လည်းကောင်း ကောင်းသည်ဟု ထင်၏။ [သို့သော် ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့၌ "အနနုဝဇ္ဇာ"ဟု ရှည်းရှိသည်။]

သည်။ ဝါ၊ ရှောင်ကြဉ်တတ်သော သဘောသည်။ ယာ ဝိရတိ၊ အကြင် ကင်းရှိ မွေ့လျော်တတ်သော သဘောသည်။ ဝါ၊ ရှောင်ကြဉ်တတ်သော သဘောသည်။ အတ္ထိ။ ပ။ အယံ၊ ဤ ဝါစာကို။ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာဝါစာဟူ၍။ ဝုစ္စတိ"။ [အရတိ–စသည်တို့၏ အနုက်ကို လောကုတ္တရာကုသိုလ် ဝိရတိခန်းဌ ဖွင့်လတ္တံ့။] ဝါစာ။ ပ။ ဝစီဘေဒေါတိ၊ ဟူသော ဤပါဠိဌ်။ (အာဂတာ။) အယံ။ သည်။ သဒ္ဒဝါစာ နာမ၊ မည်၏။ ["ဝါစာ၊ ပြောဆိုအပ်သော စကားသည်။ ဂိရာ၊ မြွက်ဆိုအပ်သော အသံသည်။ ဗျပ္ပထော၊ သိလိုသောသူ သိစေလိုသော သူတို့၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဝါကျသည်။ ဥဒီရဏံ၊ ပြောဆိုအပ်သော စကားသည်။ ဃောသော၊ ကြွေးကြော်အပ်သော အသံသည်။ ဃောသကမ္မံ၊ အမျိုးမျိုး ပြုအပ်သော ကြွေးကြော်သံသည်။ ဝါစာ၊ စကားဟူသော။ ဝစီဘေဒေါ၊ စကားလုံး၏ ကွဲပြားခြင်းသည်။ အတ္ထိ။ "ဝါစာ၊ ဂိရာ" စသော ပုဒ်တို့၏အနုက်ကို ရူပကဏ္ဍ ဖွင့်လတ္တံ့။]

တာသု၊ ထို ၃–ပါးသော ဝါစာတို့တွင်။ ဝစီ ကမ္မဒ္ဒါရန္တိ၊ ဝစီကမ္မဒ္ဒါရဟူသော အမည်သည်။ စေတနာယ၊ ၏။ နေဝ နာမံ၊ အမည်မဟုတ်။ ဝိရတိယာ၊ ၏။ နနာမံ၊ အမည်မဟုတ်။ ပန၊ အဟုတ်ကား။ သဟ သဒ္ဒါ[1]၊ သဒ္ဒ–ရုပ်နှင့်တကွဖြစ်သော။ (အသံနှင့် တကွဖြစ်သော။) ကော တစ်ပါးသော။ ယာဝိညတ္တိ၊ အကြင် ဝိညတ်သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣဒံ၊ ဤဝိညတ်သည်။ ဝစီကမ္မဒ္ဒါရံ နာမ၊ မည်၏။ ယံ၊ ယင်း သဒ္ဒရုပ်နှင့် တကွ ဖြစ်သော ဝိညတ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ရည်ရွယ်တော်မူ ၍။ ကတမန္တံ။ ပ။ ဝစီဝိညတ္တိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ [ဝစီဝိညတ္တိ၊ ဝစီဝိညတ်ဟူသော။ တံ ရူပ်၊ ထိုရုပ်သည်။ ကတမံ၊ နည်း။ ကုသလစိတ္တသ ဝါ၊ ကုသိုလ်စိတ်ရှိသူ၏ သော်လည်းကောင်း။ ပ။ အဗျာကတစိတ္တသ ဝါ၊ ၏သော်လည်းကောင်း။ ယာ ဝါစာ၊ အကြင် ပြောဆိုအပ်သော စကားသည်။ ယာ ဂိရာ၊ အကြင် မြွက်ဆိုအပ်သော အသံသည်။ ပ။ ဝါစာ၊ စကားဟူသော။ ယော ဝစီဘေဒေါ၊ အကြင် စကားလုံး၏ ကွဲပြားခြင်းသည်။ (အတ္ထိ။) အယံ၊ ဤစကားကို။ ဝါစာ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ။ တာယ ဝါစာယ၊ ထို ဝါစာဖြင့်။ ယာ ဝိညတ္တိ၊ အကြင်

---

[1] သဟ သဒ္ဒါ ပန။ ။ စကားပြောလိုသောစိတ် ဖြစ်သောအခါ ထိုစိတ်ကြောင့် စိတ္တဇ သဒ္ဒရုပ်ကလာပ်ဖြစ်၏။ ထို သဒ္ဒရုပ်ကလာပ်၌ ဝိညတ် ဟူသော ဝိကာရလည်းပါ၏။ ထို့ကြောင့် "သဟသဒ္ဒါ ပန ကောဝိညတ္တိ"ဟု ဆိုသည်။ ထိုဝိညတ်သည် သဒ္ဒရုပ်နှင့် အတူဖြစ်သော်လည်း စိတ္တာနုပရိဝတ္တိဓမ္မ ဖြစ်သောကြောင့် စိတ်ချုပ်လျှင် ချုပ်ရကား သဒ္ဒရုပ် တည်သလောက် မတည်နိုင်သည့်အတွက် စိတ္တက္ခဏ ၁၇–ချက် မကြာဟု မှတ်ပါ။

အလိုကို သိစေခြင်းသည်။ ယာ ဝိညာဏနာ၊ အကြင် အလိုကို သိစေခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်။ ယံ ဝိညာဏံတတ္တံ၊ အကြင် အလိုကို သိစေတတ်သည်၏ အဖြစ်သည်။ (အတ္ထိ။) ဝစီဝိညတ္တိ၊ ဟူသော။ တံ ရူပံ၊ ထို ရုပ်သည်။ ဣဒံ၊ ဤ ရုပ်တည်း။

ဟိ၊ ချဲ့။ ဣဒံ၊ ဤစကားကို။ ဝက္ခာမိ၊ ဆိုအံ့။ ဧတံ၊ ထိုစကားကို။ ဝက္ခာမိ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိတက္ကယတော၊ ကြံစည်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝိတက္ကဝိဘာရသဒ္ဒေါ[1] နာမ၊ ဝိတက္က ဝိဘာရသဒ္ဒ–မည်သည်။ ဝါ၊ ဇိဝှာတာလု–အစရှိသည်တို့၏ လှုပ်ရှားကြောင်းဖြစ်သော ဝိတက်ကြောင့်ဖြစ်သော အသံမည်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ [ရှေးနိဿယ၌ "ဝိတက္က ဝိဘာရသဒ္ဒေါ နာမ၊ ဝိတက်၏ ပျံ့နှံ့ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော အသံမည်သည်" ဟု ပေး၏။ ဤသာဇနာအတိုင်း ပေးခြင်းတည်း။] အယံ၊ ဤ ဝိတက္ကဝိဘာရ–သဒ္ဒကို။ နု သောတဝိညေယ္ယော၊ သောတဝိဉာဏ်ဖြင့် မသိအပ် မသိနိုင်။ မနောဝိညေယ္ယော၊ မနောဝိဉာဏ်ပြင့်သာ သိအပ် သိနိုင်၏။ ဣတိ၊ သို့။ မဟာအဋ္ဌကထာ ယံ၊ ၌။ အာဂတော၊ လာ၏။ ပန၊ ထိုသို့ မဟာအဋ္ဌကထာ၌ လာပါသော်လည်း။ အာဂမဋ္ဌကထာသု၊ သုတ္တန် အဋ္ဌကထာတို့၌။ ဝိတက္ကဝိဘာရသဒ္ဒန္တိ၊ ကား။ ဝိတက္ကဝိဘာရဝသေန၊ ဝိတက္ကဝိဘာရ၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဥပ္ပန္နံ၊ ဖြစ်သော။ ဝိလပန္တာနံ (ဝိပ္ပလပန္တာနံ)၊ ယောင်ယမ်း၍ ပြောဆိုကြကုန်သော။ သုတ္တပ္ပမတ္တာဒီနံ၊ အိပ်ပျော်နေသူ မေ့လျော့နေသူ အစရှိသူတို့၏။ သဒ္ဒေ၊ အသံကို။ သုတ္တာတိ၊ ကား။ တံ၊ ထိုအသံကို။ သုတ္တာ၊ ကြား၍။ (အာဒိသတိ–၌ စပ်။) ယံ၊ အကြင် အကြောင်းအရာကို။

၁။ ဝိတက္ကဝိဘာရသဒ္ဒေါ။ ။ ဖရ–ဓာတ်သည် ဗျာပန စလန–အနက်ကို ဟော၏။ ဤ၌ စလန–အနက်ကို ယူပါ။ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ "ဇိဝှာတာလုစလနာဒိကရဝိတက္ကသမုဋ္ဌိတသုခုမသဒ္ဒံ" ဟု ဖွင့်သည်။ ဝိသေသန+ဖရတိ စောနတိ ဝိဘာရော၊ ဝိတက္ကောစ+သော+ဝိဘာရော စာတိ ဝိတက္ကဝိဘာရော၊ ဝိတက္ကဝိဘာရေန၊ ဇိဝှာတာလု–စသည်တို့၏ လှုပ်ရှားခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ဝိတက်ကြောင့်+ဥပ္ပန္နော+သဒ္ဒေါ ဝိတက္ကဝိဘာရသဒ္ဒေါ။ ဇိဝှာတာလု–စသည်တို့၏ လှုပ်ရှားကြောင်းဖြစ်သော ဝိတက်ကြောင့် အလွန်သိမ်မွေ့စွာဖြစ်သော (ပကတိနားဖြင့် မကြားနိုင်လောက်သော) အသံတည်း။

၂။ အာဂမဋ္ဌကထာသု။ ။ မဟာအဋ္ဌကထာဝါဒကို ပယ်လိုသော့ကြောင့် "အာဂမဋ္ဌကထာသု"စသည် မိန့်။ တိကအဂုတ္တရ၊ ဒုပဏ္ဏာ၊ ကြာဟူဏဝဂ်–ဒုသမသုတ်အဋ္ဌကထာ စသည်၌ လာ၏။ "ဣတိ အာဒိသတိ"တိုင်အောင်ထိုအဋ္ဌကထာ၏ အဖွင့်ချည်းတည်း။ ဤသို့ ဆိုပြီးနောက် ဝတ္ထုတို့ကိုလည်း ထိုအဋ္ဌကထာ၌ ပြထား၏။ ရှုပါလေ။ ဤအာဂမအဋ္ဌကထာ စကားအရ "ဝိတက္ကဝိဘာရသဒ္ဒသည် ပြောသူ၏အလိုကို သိနိုင်လောက်အောင် ဝိညတ်နှင့်တကွ ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှား၏။ ဝိညတ်ပါသောကြောင့်ပင် ထိုသူ၏အလိုကို ကြားရသူက "ဧဝမ္ဘိ တေ မနော"စသည်ဖြင့် ညွှန်ပြနိုင်သည်"ဟူလို။

ဝိတက္ကယတော၊ ကြံစည်သော။ တသ၊ ထို ပုဂ္ဂိုလ်၏။ သောသဒ္ဒေါ၊ ထိုအသံသည်။ ဥပ္ပန္နော၊ ဖြစ်ပြီ။ တသ၊ ထို အကြောင်းအရာ၏။ ဝါ၊ နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ တေ၊ သင်၏။ မနော၊ စိတ်သည်။ ဧဝမ္ပိ၊ ဤသို့လည်း ဖြစ်၏။ တေ၊ ၏။ မနော၊ သည်။ ဣတ္ထမ္ပိ၊ ဤအပြားအားဖြင့်လည်း ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ သို့။ အာဒိသတိ၊ ညွှန်ပြ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝတ္တာ၊ ဆိုပြီး၍။ ဝတ္ထုနိုပိ၊ ဝတ္ထုတို့ကိုလည်း။ ကထိတာနိ၊ ဆိုအပ်ကုန်ပြီ။ ပဠာနေပိ ၊ ၌လည်း။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ။ ပ။ ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ အာဂတံ၊ လာ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိညတ္တိယဋ္ဌနာယ၊ ဝိညတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ထိခိုက်ခြင်းနှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော။ ဖြစ်သော။ အာသောတဝိညေယ္ယော၊ သောတဝိညာဉ်ဖြင့် မသိအပ် မသိနိုင်သော။ ဝိတက္ကဝိပ္ဖာရသဒ္ဒေါနာမ၊ မည်သည်။ နတ္ထိ။

ပန၊ ဆက်။ ဣဒံ၊ ဤစကားကို။ ဝက္ခာမိ၊ ဆိုအံ့။ တေ၊ ထိုစကားကို။ ဝက္ခာမိ။ ဣတိ၊ သို့။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ၊ သော။ စိတ္တံ၊ သည်။ (သမုဋ္ဌာပေတိ–၌ စပ်။) ပထဝီဓာတု၊ ပထဝီဓာတ်-လည်းကောင်း။ ပ။ ဩဇာ၊ အဆီအနှစ်လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အဋ္ဌ ၊ ကုန်သော။ ရူပါနိ၊ ရုပ်တို့ကို။ သမုဋ္ဌာပေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။

ယောနော။ ။ ယောနောဋ္ဌကား ဖရဓာတ်၏ ဗျာပနအနက်ကို ယူ၍ "ဝိပ္ဖရဏ် ဝိပုလပဝတ္တနံ (ပြန့်သောအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်း) ဝိပ္ဖာရော၊ ဝိတက္ကသ+ဝိပ္ဖာရော ဝိတက္ကဝိပ္ဖာရော၊ ဝိတက္ကဝိပ္ဖာရေန+ဥပ္ပန္နော+သဒ္ဒေါ ဝိတက္ကဝိပ္ဖာရသဒ္ဒေါ–ဝိတက်၏ ပြန့်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော အသံ"ဟု ဖွင့်လေ၏။ "စိတ္တာတာလုဓလနာဒိကရဝိတက္ကေ"ဟူသော ဋီကာ အဖွင့်ဖြင့် ထိုယောနောကို စဉ်းစားပါ။ [နာမ်တရား ဖြစ်သော ဝိတက်သည် အပြင်သို့ ပြန့်၍မထွက်နိုင်။ ဗျာန်စန်း၌ "ဝိတက္ကော ဝိပ္ဖာရဝါ"ဟု ရှိရာ၌လည်း ဖရဓာတ်သည် စလန–အနက်ဟောပင်။]

၁။ ပဠာနေပိ။ ။ "စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ သဒ္ဒါယတနံ"ဟု ပဠာန်းအာရမ္ဘကပစ္စည်း၌ဟောတော်မူ၏။ ထို စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ သဒ္ဒါယတနံ–ပါ၌ဖြင့် ဝိတက္ကဝိပ္ဖာရကြောင့် ဖြစ်သော အလွန်သိမ်မွေ့သော သဒ္ဒကို လည်းကောင်း၊ မသိမ်မွေ့သော အခြားသဒ္ဒကို လည်းကောင်း ဤသို့ သဒ္ဒအားလုံးကို သိမ်းကျုံးနိုင်၏။ ထိုသဒ္ဒဟူသမျှလည်း အာရမ္ဘကပစ္စည်း တပ်သောကြောင့် သောတဝိညေယျ မဟုတ်သော သဒ္ဒဟူ၍ မရှိနိုင်ပါ–ဟူလို။ ထို့ကြောင့် မဟာအဋ္ဌကထာ၏ "အယံ နု သောတဝိညေယ္ယော" ဟူသောစကားကို ပယ်လိုရှိ၍ "တသ္မာ ဝိနာ။ ပ။ သဒ္ဒေါ နာမ နတ္ထိ"ဟု မိန့်သည်။ မူလဋီကာ၌ မဟာအဋ္ဌကထာ၏ အာဘော်ကို "မဟာအဋ္ဌကထာယံ ပန။ ပ။ ဝုတ္တာ သိယာ"ဟု ပြထားသေး၏။]

၂။ ဝိညတ္တိယဋ္ဌနာယ။ ။ "ဝိညတ္တိပစ္စယာ ယဋ္ဌနာ ဝိညတ္တိယဋ္ဌနာ၊ ဝိညတ္တိ ဧဝ ဝါ"။ –ဋီကာ။ ပထမနည်းအလို "ဝိညတ်ကြောင့် မဟာဘုတ်တို့၏ ထိခိုက်ခြင်းနှင့်"ဟု ပေးပါ။ ဒုတိယနည်းအလို "ဝိညတ္တိဧဝ+ယဋ္ဌနာ ဝိညတ္တိယဋ္ဌနာ"ဟု ပြု၍ "ထိခိုက်ခြင်းဟူသော ဝိညတ်နှင့်"ဟု ပေးပါ။ ထိခိုက်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော မဟာဘုတ်တို့၏ ထူးခြားသော အမူအရာကိုပင် "ဝိညတ္တိယဋ္ဌနာ"ဟု ဆိုသည်။

တေသံ၊ ထိ ရှစ်ပါးသော ရုပ်တို့၏။ အဗ္ဗန္ဓရေ၊ အတွင်းဌ်။ (ထို ရှစ်ပါးသော ရုပ်တို့တွင်–ဟူလို။) စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ၊ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော။ ပထဝီဓာတု၊ သည်။ [1]ဥပါဒိန္နကံ၊ ဥပါဒိန္နကဖြစ်သော စတုဇ–ပထဝီဓာတ်ကို။ ဃဋ္ဋယမာနာဝ၊ ထိခိုက်လျက်သာလျှင်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တေန ဓာတုသယံ ဌနေန၊ ထို ဓာတ်တို့၏ ထိခိုက်ခြင်းနှင့်။ သဟေဝ၊ တစ်ပြိုင်နက်သာလျှင်။ သဒ္ဒေါ၊ သဒ္ဒရုပ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အယံ၊ ဤ သဒ္ဒသည်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာန–သဒ္ဒေါ နာမ၊ မည်၏။ အယံ၊ ဤ စိတ္တသမုဋ္ဌာန–သဒ္ဒသည်။ နု ဝိညတ္တိ၊ ဝိညတ်မဟုတ်သေး။ ပန၊ အဟုတ်ကား။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာယ၊ သော။ တဿာ ပထဝီဓာတုယာ၊ ၏။ ဥပါဒိန္နကယဋ္ဌနသဒ္ဒေ၊ ဥပါဒိန္နကဖြစ်သော စတုဇ–ပထဝီဓာတ်ကို ထိခိုက်ခြင်း၏။ ပစ္စယဘူတော၊ အကြောင်း ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ဧကော၊ တစ်မျိုးသော။ အာကာရဝိကာရော၊ ထူးခြားသော အမူအရာသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ အယံ၊ ဤ ထူးခြားသော အမူအရာသည်။ ဝစီဝိညတ္တိ နာမ၊ မည်၏။

ဣတော၊ ဤ အယံ ဝစီဝိညတ္တိ နာမ–ဟူသော စကားရပ်မှ။ ပရံ၊ ၌။ သာ။ ပ။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာတိ အာဒိ၊ သာ။ ပ။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ–အစရှိသော။ သဒ္ဒံ၊ အလုံးစုံသော စကားရပ်ကို။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက် ကာယကမ္မဒ္ဒါယ ကထာဌ်။ ဝုတ္တနယေနေဝ၊ ဖြင့်သာ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ [ကာယကမ္မဒ္ဒါရကထာဌ် "အယံ ဝိညတ္တိနာမ" ဟူသော စကား၏ နောက်ဝယ် "သာ အဋ္ဌ ရူပါနိ ဝိယ"စသော စကားရှိ၏။ ထိုစကားမှစ၍ "ဧကံ ကာယိကကရဏံ"တိုင်အောင် "သဒ္ဒံ။ ပ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ"ဟု ဆိုသည်။] ဟိ၊ ချဲ့။ ဣဓာပိ၊ ဤ ဝစီကမ္မဒ္ဒါရ–ကထာဌ်လည်း။ တိသ၊ တိသ။ ပ။ မိတ္တ၊ မိတ္တ။ ဣတိ၊ သို့။ ပဏ္ဏောသန္တသ၊ ခေါ်သူ၏။ သဒ္ဒံ၊ အသံကို။ သုတ္တာ၊ ကြား၍။ ဝိညတ္တိ၊ ကို။ မနောဒ္ဒါရိကစိတ္တေန၊ ဖြင့်။ စိန္တေ တွာ၊ ကြံ၍။ ဧသ၊ ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဣဒဒ္ဓိဒဒ္ဓ၊ ဤမည် ဤမည်သော အမှုကိုလည်း။ ကာရေတိ မညေ၊ ပြုစေလိုပေါင်

၁။ ဥပါဒိန္နကံ ဃဋ္ဋယမာနာဝ။ ။ "ဥပါဒိန္န"ဟု ဆိုရာဌ် ကမ္မရေပ်သာရ၏။ "ဥပါဒိန္နက"ဟု ဆိုရာဌ်ကား ထို ကမ္မရေပ်ပါရှိသော ခန္ဓာကိုယ်ဌ်ရှိသမျှ ကမ္မ–စသော ရုပ် ၄–မျိုးလုံး ရ၏။ ထို ရုပ် ၄–မျိုးလုံးပင် အစဉ်အဆက် ဖြစ်၊ တည်၊ ပျက်လျက်ရှိရာ ပထဝီဓာတ် လွန်ကဲသော စိတ္တဇကလာပ် ဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ (အိပ်ပျော်သောအခါဌ်ကဲ့သို့ ငြိမ်ငြိမ်သက်သက် မဖြစ်ဘဲ) အတူပါလာသော ဝိကာရဝိညတ်၏ အစွမ်းကြောင့် ရှိရင်းရုပ်ကလာပ် ၄–မျိုးနှင့် (အထူးအားဖြင့် ထို ၄–မျိုးဌ်ပါသော ပထဝီဓာတ်နှင့်)ပွတ်တိုက်လျက် ဖြစ်လေသည်။ ထိုသို့ ပွတ်တိုက်လျက် ဖြစ်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် မာကျောသော တုတ်နှစ်ခု၏ အချင်းချင်း ထိခိုက်သောအခါ ဖြစ်လာသောအသံကဲ့သို့ သဒ္ဒရုပ်လည်း ပေါ်ထွက်လာသည်။

တကား။ ဣတိ ဓာနာတိ။ စ၊ ဆက်။ ကာယဝိညတ္တိ ဝိယ၊ ကာယဝိညတ်သည် ကဲ့သို့။ အယမ္ပိ၊ ဤ ဝစီဝိညတ်သည်လည်း။ တိရစ္ဆာနဂတာနမ္ပိ၊ တိရစ္ဆာန်တို့၏ စိတ်ဌသော်မှလည်း။ ပါကဋာ၊ ထင်ရှားသည်။ ဟောတိ။ ဟိ၊ မှန်။ (တစ်နည်း) ဟိ၊ ချဲ့။ ဧဟိ၊ လာလော့။ ယာဟိ၊ သွားလော့။ ဣတိ၊ ဣသို့သော။ သဒ္ဒ၊ အသံကို။ သုတ္တာ၊ ကြားရ၍။ တိရစ္ဆာနဂတာပိ၊ တိရစ္ဆာန် တို့သည်လည်း။ ဧသ၊ ဤ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဣဒံ နာမ၊ ဤမည်သော အမှုကို ကာရေတိ မညေ၊ ပြုစေလိုယောင် တကား။ ဝါ၊ ပြုစေလို၏ ဟု ထင်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဥ တ္တာ။ အာဂစ္ဆန္တီ စေဝ၊ လာလည်းလာကုန်၏။ ဂစ္ဆန္တီ စ၊ သွားလည်း သွားကုန်၏။

ပန၊ ဆက်။ တေ သမုဒ္ဒါနိကကာယံ။ ပ။ နု စာလေတိတိ၊ ဟူသော။ အယံ ဝါယော၊ ဤဝါရကို။ ဣဓ၊ ဤ ဝစီကမ္မဒ္ဒါရ–ကထာ၌။ နု လဗ္ဘတိ၊ မရအပ်။ ["စိတ္တသမုဋ္ဌာနိကေ ပန။ ပ။ စလတိ နု စလတိ" ဟူသော စကားကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုသည်။ ထိုစကားမျိုး ဤ၌ မရနိုင်ပါ။–ဟူလို။] ပုရိမ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာယ၊ ရှေးစိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ပထဝီဓာတ်၏။ [1]ဥပတ္ထမ္ဘနကိစ္စံ ပိ၊ ထောက်ပံ့ခြင်းကိစ္စ သည်လည်း။ နတ္ထိ။ ပန၊ ဆက်။ တသ္မိံ ဝစီဒ္ဒါရေ၊ ၌။ သိဒ္ဓါ၊ ထင်ရှားသော။ ယာ စေတနာ၊ သည်။ အတ္ထိ။ ယာယ၊ အကြင် စေတနာဖြင့်။ မုသာ၊ မုသားကို။ ကထေတိ၊ ပြောဆို၏။ ပေသုညံ၊ ချောပစ် ကုန်းတိုက်ကြောင်း စကားကို။ ကထေတိ။ ဖရုသံ၊ ကြမ်းတမ်းသော စကားကို။ ကထေတိ။ သမ္ဖံ၊ ပြိန်ဖျင်းသော စကားကို။ ပလပတိ၊ ပြောဆို၏။ မုသာဝါဒါဒီဟိ၊ မုသာဝါဒ–အစရှိသည်တို့မှ။ ဝိရမတိ၊ ရှောင်ကြဉ်၏။ ဣဒံ၊ ဤ စေတနာသည်။ ဝစီကမ္မံ နာမ၊ မည်၏။ ဣတောပိ၊ ဣဒံ ဝစီကမ္မံ နာမ–ဟူသော ဤစကားရပ်မှ။ ပရံ၊ ၌။ သမ္ဖံ၊ သော။ ကမ္မဝဝတ္ထာနဉ္စ၊ ကံကို ဒွါရဖြင့် ပိုင်းခြားသတ်မှတ် နာမည်တပ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း။ ဒွါရဝဝတ္ထာနဉ္စ၊ ဒွါရကို ကံဖြင့် ပိုင်းခြားသတ်မှတ် နာမည်တပ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက် ကာယကမ္မဒ္ဒါရ–ကထာ၌။ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ဝစီကမ္မဒ္ဒါရကထာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၁။ ဥပတ္ထမ္ဘနကိစ္စမ္ပိ နတ္ထိ။ ။ ပြောဆိုလိုသောအခါ ပထမဆုံး စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ပထဝီဓာတ်လည်း အခြားပထဝီဓာတ်နှင့် အချင်းချင်း ထိခိုက်မိ၏။ ထို့ကြောင့် မထိခိုက်မိ ထိခိုက်ဖို့ရန် ထောက်ပံ့နေဖွယ်ကိစ္စ မရှိတော့။ [မူလဋီကာဆရာကား မထိခိုက်မိ ထောက်ပံ့နေ သော ပထဝီဓာတ် ရှိသေး၏ဟု ယူလိုဟန်တူ၏။ ထို့ကြောင့် "ဥပတ္ထမ္ဘန ကိစ္စံ နတ္ထိ အတ္ထိတိ ဝိစာရေတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ"ဟု မိန့်သည်။ ထိုစကားနှင့်စပ်၍ အဓိပ္ပာယ်ကို ဋီကာနိဿယ၌ ရှုပါ။]

မနောကမ္မဒ္ဒါရကထာအဖွင့်

ပန၊ ကား။ (ဝစီကမ္မဒ္ဒါရ-ကထာမှတစ်ပါး မနောကမ္မဒ္ဒါရ-ကထာ ကား။) မနောကမ္မဒ္ဒါရကထာယံ၊ ဒ္ဒိ။ (မနောဒ္ဒ် အပေါင်း အာဓာရ၊ အစိတ် အာဓေယ် အဖြစ်ဖြင့် စပ်။) ကာမာဝစရာဒီဝသေန၊ ကာမာဝစရ-အစရှိသည်တို့၏ အပြား အားဖြင့်။ (စတုဇ္ဈာနော-သရူပကျွာ ဝိသေသန-စပ်။) စတုဇ္ဈာနော၊ သော။ မနော၊ စိတ် သည်။ မနော နာမ၊ မန-မည်၏။ တတ္ထ၊ ထိ ၄-ပါးသောစိတ်တို့တွင်။ ကာမာဝစရော၊ ကာမာဝစရစိတ်သည်။ စတုပညာသဝိဓော၊ ၅၄-ပါး အပြားရှိသည်။ ဟောတိ။ ပ။ လောကုတ္တရော၊ သည်။ အဋ္ဌဝိဓော၊ ၈-ပါး အပြားရှိသည်။ (ဟောတိ။) ဣတိ၊ သို့။ သဗ္ဗောပိ၊ အလုံးစုံသောစိတ်သည်လည်း။ ကေန နဝဝိဓော၊ တစ်ခုယုတ်ကိုးဆယ် အပြားရှိသည်။ ဟောတိ။ တတ္ထ၊ ထိုတစ်ခုယုတ်ကိုး ဆယ်သော စိတ်တို့တွင်။ အယံ နာမ မနော၊ ဤမည်သော စိတ်သည်။ မနောဒ္ဒါ ရံ၊ မနောဒ္ဒါရသည်။ နု ဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဣတိ၊ သို့။ နု ဝတ္တဗ္ဗော၊ မဆိုထိုက်။

[2]ဟိ၊ ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြအံ့။ အယံ နာမ စေတနာ၊ ဤမည်သော စေတနာသည်။ ကမ္မံ၊ သည်။ နု ဟောတိ၊ မဟုတ်။ ဣတိ၊ သို့။ နု ဝတ္တဗ္ဗာယထာ၊ မဆိုထိုက်သကဲ့သို့တည်း။ ဟိ၊ မှန်၏။ အ[3]ဏ္ဍမသော၊ အားဖြင့်။ ပဋ္ဌဝိညာဏသမ္ပယုတ္တာပိ၊ ပဋ္ဌဝိညာဉ်နှင့် ယှဉ်သည်လည်းဖြစ်သော။ စေတနာ၊ ကို။ (တစ်နည်း) ပဋ္ဌဝိညာဏ သမ္ပယုတ္တာပိ စေတနာ၊ ပဋ္ဌဝိညာဉ်နှင့်ယှဉ်သော စေတနာကိုသော်မှလည်း။ မဟာပဟာနရဏော၊ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး၌။ ကမ္မံတွေဝ၊ ကံဟူ၍ပင်။ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ၊ ညွှန်ပြတော်မူအပ်ပြီ။ [အ]ဏ္ဍမ သော-စသော ဤဝါကျကား- စေတနာဟူသမျှ ကံမည်ကြောင်းကို ထောက်ခံသော ဒဋ္ဌိကရဏ အပိုဝါကျတည်း။ ဥပမာနဝါကျတွင်း၌

၁။ ယတော ဟိ အယံ နာမ စေတနာ။ ။ ပဋ္ဌာန်း သဟဇာတကမ္မပစ္စည်း၌ စေတနာ ဟူသမျှကို (ဒွိပဋ္ဌဝိညာဉ်နှင့်ယှဉ်သော စေတနာပင် ဖြစ်စေကာမူ) ကမ္မပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူသကဲ့သို့၊ ထို့အတူ မန-ဟူသမျှကိုလည်း မနောဒ္ဒါရဟု ဆိုရသည်။ ဆက်ဦးအံ့-"အယံ နာမ စေတနာ"စသော စကားသည် ဥပမာနလည်း ဟုတ်၏။ ထိုမနောဒ္ဒါရရှိသော ဒွါရဝန္တတရားကို ပြသောစကားလည်း ဟုတ်၏။ ထို့ကြောင့် မန-ဟူသမျှကို "မနောဒ္ဒါရ"ဟု ဆိုရာ၌ ထို မနနှင့် ယှဉ်သော စေတနာဟူသမျှကိုလည်း မနောက်ဟု ဆိုရ ထိုက်၏ဖြစ်ကြောင်း (ထိုက်အား သဟဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော) မနဟူသမျှကိုလည်း "မနောကမ္မဒ္ဒါရ"ဟု အပြန်အလှန် ခေါ်ဆိုရသည်ဟု မှတ်ပါ။

မှတ်ချက်။ ။ ဤစကားသည် အများသုံးဖြစ်သော အဘိဓာ အနဘိဓာ-စသော မနောက်၊ ထိုနှင့်ယှဉ်သော စိတ်-ဟူသော မနောကမ္မဒ္ဒါရကို ပြသောစကားမဟုတ်။ အများသုံးကိုကား "ဣဒံ ပနေတ္ထ သန္နိဋ္ဌာနံ"ဟု နောက်၌ ဆိုလတ္တံ့။

တိုက်ရိုက်ပါဝင်သော ဝါကျမဟုတ်။] ဧဝမေဝ၊ ဤအတူသာ လျှင်။ အယံ နာမ မနော၊ သည်။ မနောဒွါရံ။ နု ဟောတိ၊ မဟုတ်။ ဣတိ၊ သို့ နု ဝတ္တဗ္ဗော၊ မဆိုထိုက်။

ဣတ္ထ၊ အယံ နာမ စေတနာ ကမ္မံ နု ဟောတိတိ နု ဝတ္တဗ္ဗာ–ဟူသော ဤ စကားရပ်၌။ ["ဣတ္ထ မနောဒွါရာဓိကာရေ၊ ဤမနောဒွါရ အရာ၌"ဟု ယောဇနာဖွင့်၏။ စဉ်းစားပါလေ။] (ဌတ္ဝာ၊ တန့်ရပ်၍။ စောဒကော၊ စောဒက ပုဂ္ဂိုလ်သည်။)အာဟ၊ ဆိုပြီ။ (ကိံ၊ နည်း။) ဧတံ ကမ္မံ နာမ၊ ဤ ကံမည်သည်။ ကိံ၊ အဘယ်ကို။ ကရောတိ၊ ပြုသနည်း။ ဣတိ၊ သို့။ အာဟ၊ ဆိုပြီ။ (ဧတံ ကမ္မံ နာမ၊ မည်သည်။) အာယူဟတိ၊ ပေါင်းစုမိအောင် ပြု၏။ အဘိသင်္ခရောတိ၊ ပြုစီမံ ၏။ ပိဏ္ဍံ၊ အပေါင်းကို။ ကရောတိ၊ ၏။ စေတေတိ၊ စေ့ဆော်၏။ ကပ္ပေတိ၊ စီမံပြုလုပ်၏။ ပကပ္ပေတိ၊ စီမံပြုလုပ်၏။ (ဣတိ၊ သို့။ အာဟ၊ ပြီ။) ဧဝံ သန္တေ၊ ဣသို့ ဖြစ်လတ်သော်။ (ကမ္မစေတနာက အာယူဟန အဘိသင်္ခရဏ–စသည်ကို ပြုလတ်သော်။) ပဋ္ဌာဝိဉာဏစေတနာ၊ ဒွိပဋ္ဌာဝိဉာဉ်ဒွယဉ်သော စေတနာသည်။ ကိံ၊ ကို။ အာယူဟတိ၊ ပေါင်းစုမိအောင် ပြုသနည်း။ အဘိသင်္ခရောတိ၊ နည်း။ ပိဏ္ဍံ၊ ကို။ ကရောတိ၊ နည်း။ စေတေတိ၊ နည်း။ ကပ္ပေတိ၊ နည်း။ ပကပ္ပေတိ၊ နည်း။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ [စေတနာတို့တွင် ပဋ္ဌာဝိဉာဏ–စေတနာသည် သတ္တိ အညံ့ဆုံး ဖြစ်သောကြောင့် ထိုစေတနာကို မေးသည်။] (ပဋ္ဌာဝိဉာဏစေတနာ၊ သည်။) သဟဇာတဓမ္မေ၊ တကွဖြစ်သော ဖဿ–အစရှိသော တရားတို့ကို။ အာယူဟတိ၊ ၏။ ပ။ ပကပ္ပေတိ၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်၏။ သာပိ၊ ထို ပဋ္ဌာဝိဉာဏစေတနာ သော်မှလည်း။ သဟဇာတော၊ တကွဖြစ်ကုန်သော။ သမ္မယုတ္တကေ၊ ဖဿ–စသော သမ္မယုတ်တရား အစုတို့ကို။ အာယူဟတိ၊ ၏။ ပ။ ပကပ္ပေတိ၊ ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။ [သဟဇာတ–အရ ရပ်နာမ် ၂မျိုးလုံးနှင့် ဆိုင်ရကား ရပ်သဟဇာတ ကို တားမြစ်လို၍ "သမ္မယုတ္တကေ"ဟု မိန့်သည်။

၁။ **အာယူဟတိ။** ။ "အာပုဗ္ဗ+ဥိဟ–ဓာတ်"ဟု ကြံကြ၏။ ဥိဟ–ဓာတ်က အားထုတ် ခြင်းအနက်ကို ဟောသော်လည်း ဓာတုနှံ အနေကတ္ထတ္ထာနှင့်အညီ ဝိဏ္ဍာကရဏ– အနက်ကိုလည်း ဟောသည်။ အနေကတ္ထတ္ထာ ဓာတုနံဥိဟာနံ ရာသိကရဏတိ။ –သံဓုဝိဘင်း အနုဋီကာ။ [ကိံ ဝိဏ္ဍံ ကရောတိတိ အာယူဟနတ္ထဝသေန ပုစ္ဆတိ။–ဋီကာ။ ဤဋီကာစကားအရ "အာယူဟတိနှင့် ဝိဏ္ဍံ ကရောတိသည် အနက် အဓိပ္ပာယ်တူ၏"ဟု မှတ်ပါ။ ကြွင်းသော မှတ်ဖွယ်ကို ဋီကာအဓိပ္ပာယ်၌ ပြထားပြီ။]

၇ဝါ၊ တစ်နည်း။ ဣမိနာ ဝါရေန၊ ဤဝါရဖြင့်။ ("ဣမိနာ ဝါဒေန"ဟု မူကွဲ ရှိ၏။ မနုဟူသမျှကို မနောဒွါရဟု ဆိုကြောင်းဖြစ်သော ဤဝါဒဖြင့်။) ကိ၊ အာဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း။ ဟိ၊ မှန်။ သမ္ဘသင်္ခါဟကဝသေန၊ အလုံးစုံသော မနကို သိမ်းယူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဧတံ၊ ဤ အယ် နာမ မနော မနောဒွါရံ နု ဟောတိတိ နု ဝတ္တဗ္ဗော၊ ဟူသော စကားကို။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။ ပန၊ စင်စစ်ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤ မနောကမ္မဒွါရ အရာ၌။ ဣဒံ၊ ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား။ သန္နိဋ္ဌာနံ၊ ဆုံးဖြတ်ကြောင်း စကားတည်း။ တေဘူမကကုသလာ ကုသလော၊ ဘုံ ၃-ပါး၌ဖြစ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ်ဟူသော။ ဧကူနတိံသဝိဓော၊ တစ်ခုယုတ်သုံးဆယ် အပြားရှိသော။ မနော၊ စိတ်သည်။ မနောကမ္မဒွါရံ နာမ၊ မည်၏။ ပန၊ ဆက်။ တသ္မိံ မနောဒွါရေ၊ ၌။ သိဒ္ဓါ၊ ထင်ရှားသော။ ယာ စေတနာ၊ သည်။ (အတ္ထိ။) ယာယ၊ အကြောင် စေတနာဖြင့်။ အဘိဇ္ဈာ။ ပ။ ဒဿနာနိစေဝ၊ အဘိဇ္ဈာ, ဗျာပါဒ, မိစ္ဆာဒဿန တို့ကိုလည်းကောင်း။ အနဘိဇ္ဈာ။ ပ။ ဒဿနာနိ စ၊ အနဘိဇ္ဈာ, အဗျာပါဒ, သမ္မာဒဿနတို့ကိုလည်းကောင်း။ ဂဏှာတိ၊ ယူ၏။ ဣဒံ၊ ဤ စေတနာသည်။ မနောကမ္မံ နာမ၊ မည်၏။ (ဣတိ ဣဒံ၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား။ သိန္နိဋ္ဌာနံ၊ တည်း။) ဣဒေါ၊ ဣဒံ မနောကမ္မံ နာမ-ဟူသော စကားရပ်မှ။ ပရံ။ ပ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။ မနောကမ္မဒွါရကထာ နိဋ္ဌိတာ။ ဣမာနိ၊ သည်တို့ကား။ တီဏိ၊ ကုန်သော။ ကမ္မာဒွါရာနိ နာမ၊ ကမ္မဒွါရတို့ မည်၏။

ကမ္မကထာအဖွင့်

ဣဒါနိ၊ဝ-ပါးသော ကမ္မဒွါရတို့ကို အကျယ်ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။ (ဝိတ္ထာရ ကထာ ဟောတိ-၌ စပ်။) တီဏိ၊ ကုန်သော ယာနိကမ္မာနိ၊ တို့ကို။ ထပေတ္မာ၊

၂။ ကိ ဝါ။ ပ။ မနောကမ္မဒွါရံ နာမ။ ။ စိတ်အားလုံးကို မနောကမ္မဒွါရဟု ဆိုကြောင်းဖြစ်သော ဝါဒကို ပယ်၍ တေဘူမကကုသလာကုသလ-မနကို မနောဒွါရဟု တစ်နည်း ပြလိုသောကြောင့်။ "ကိ ဝါ"အစရှိသောပါဠိကို မိန့်။ ဤနည်း၌ တေဘူမက ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကို မနောကမ္မဒွါရဟု ဆိုခြင်းသည် အဘိဇ္ဈာ စသော အကုသိုလ်မနောက်၊ အနဘိဇ္ဈာ စသော ကုသိုလ်မနောက်တို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ရိုးရာ ထုံးစံကျ၏။ ထို့ကြောင့် "ဣဒံ ပနေတ္ထ သန္နိဋ္ဌာနံ"ဟု မိန့်သည်။ [တေဘူမက ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကိုသာ ယူ၍ လောကုတ္တရာမဂ် ကုသိုလ်ကို မယူခြင်းမှာ ထိုမဂ်ကုသိုလ်က ကမ္မကွယကရ=ကံကို ကုန်ခန်း အောင် (အကျိုးမပေးနိုင်အောင်) ပြုတတ်သော တရားဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ ကံ၏ အဖော် သဟဇာတဖြစ်သော အစိန္တာတရာကို မဂ်ကသတ်လိုက်လျှင် ကံလည်း အကျိုးမပေးနိုင်သောကြောင့် ကံကို ကုန်ခန်းအောင် ပြုရာရောက်သည်။

ချန်ထားခဲ့၍။ (မာတိကာတုန်းက အစအဆုံးဖြစ်သော်လည်း အကျယ်မချဲ့သေးဘဲ ချန်ထားခဲ့၍။) ဣမာနိ ကမ္မဒ္ဒါရာနိ၊ ဣဒါ ကမ္မဒ္ဒါရတို့ကို။ (မယာ၊ သည်။) ဒဿိတာနိ၊ အကျယ် ပြအပ်ကုန်ပြီ။ တာနိ၊ ထို ၃–ပါးသော ကံတို့ကို။ အာဒိ ကတွာ၊ အစပြု၍။ အဝသေသသဿ၊ ကြွင်းသော။ ဒွါရကထာယ၊ ၏။ မာတိကာထပနဿ၊ မာတိကာကို ထားကြောင်းဖြစ်သော စကားရပ်၏။ ဝိတ္ထာရကထာ၊ အကျယ်ဖြစ်သော စကားသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (ဖြစ်တော့လတ္တံ့။) ဟိ၊ ချဲ့။ ကမ္မာနိ၊ တို့သည်။ ကာယကမ္မံ၊ ကာယက်လည်းကောင်း။ မ။ မနောက်မ္မံလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ တိဏိ၊ ၃–ပါးတို့တည်း။ ပန၊ ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး။ စေဒကပက္ခ တို့ကို ဆိုဦးအုံ့။ ဧတံ ကမ္မံ နာမ၊ ဣဿိုက်မည်သည်။ ကိံ၊ အဘယ်နည်း။ ဣတိ၊ ဣဿိုကား အမေးတည်း။ (ဧတံ ကမ္မံ နာမ၊ မည်သည်။) စေတနာ စေဝ၊ စေတနာ လည်းကောင်း။ ဧကစ္စေ၊ အချို့ကုန်သော။ စေတနာသမ္မယုတ္တာ၊ စေတနာနှင့် ယှဉ်ကုန်သော။ ဓမ္မာစ၊ တရားတို့လည်းကောင်းတည်း။ [စေတနာ သမ္မယုတ် တရားအားလုံးကို ကံ–ဟု မခေါ်ရ။ နောက်၌ လာမည့် ဗောဇ္ဈင် မဂ္ဂင်တရား၊ အဘိဇ္ဈာ–စသော၊ အနဘိဇ္ဈာ–စသော စေတနာသမ္မယုတ်တရားတို့ကိုသာ ကံ–ဟု ခေါ်ရသောကြောင့် "ဧကစ္စေ"ဟု ဝိသေသနပြုသည်။]

တတ္ထ၊ ထိုစေတနာ စေတနာသမ္မယုတ္တဓမ္မတို့တွင်။ စေတနာယ၊ ၏။ ကမ္မဘာဝေ၊ ကံမည်သည်၏အဖြစ်၌။ ဣမာနိ၊ ဣဒါ ဆိုအပ်လတ္တံ့တို့ကား။ သုတ္တာနိ၊ သက်သေခံ သုတ်တို့တည်း။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့၊ အဟံ၊ ငါသည်။ [3]စေတနံ၊ စေတနာကို။ ကမ္မံ၊ ကံဟူ၍။ ဝဒါမိ၊ ဟောတော်မူ၏။ [4]စေတယိတ္တာ၊ ပုရိမ စေတ နာဖြင့် စေ့ဆော်ပြီး၍။ ကာယေန၊ ကာယဒ္ဒါရဖြင့်သော်လည်းကောင်း။ ဝါစာယ၊

၁။ စေတနာဟံ။ ပ။ ကမ္မံ။　　။ စေတနာ၏ ဝေနတ္ထ–စသည်ကို စေတနာ စေတ သိက်၌ ပြလတ္တံ့။ ထိုစေတနာသည်ပင် "ကရိယတိ စေတေနာတိ ကမ္မံ"နှင့်အညီ ထိုထို ကိုယ်မှု နှုတ်မှု စိတ်မှုကို ပြုကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်ကမ္မလည်း မည်၏။ မှန်၏။ စေတနာသည် ထိုထို ကိုယ်မှုစသည်ကိုပြုရာ၌ အခြား စေတသိက်များထက် ၂–ဆလောက် များပါရ၏။ ထိုသို့ များပါရ အားကြီးသောကြောင့်ပင် စေတနာကို ကမ္မ(အမှုသည်၊ လက်သည်)ဟု အသိအမှတ် ပြုရသည်။

၂။ **စေတယိတ္တာ ကမ္မံ ကရောတိ**။　　။ ရှေ့၌ စေတနာနှင့် ကမ္မကို အရတူထား၍ "စေတနံကမ္မံ ဝဒါမိ"ဟု မိန့်တော်မူပြီးလျှင် ဤ၌ "စေတနာဖြင့် စေ့ဆော်ပြီး၍ ကာယ–စသည်ဖြင့် ကံကိုပြု၏"ဟု မိန့်တော်မူပြန်၏။ ဤစကား၌ စေတယိတ္တာ–ဟူသော ပုဗ္ဗ–ကာလ ကြိယာ–အရ စေတနာကိုရ၍ "ကမ္မံ ကရောတိ"ဟူသော အပရကာလကြိယာအရ ပြုအပ်သော ကံကို ရသောကြောင့် စေတနာနှင့် ကံသည် ကာလချင်း မတူရကား အဘယ်သို့ မှတ်ရပါမည် နည်း–ဟု မေးမြန်းရ၏။

ဝစီခွါရဖြင့်သော်လည်းကောင်း။ မနံ့သာ၊ မနောခွါရဖြင့်သော်လည်းကောင်း။ ကမ္မံ။ သန္ဓိဌာန–ကံကို။ ကရောတိ၊ ပြု၏။ –[ဆက္ကအဂ္ဂိတ္ထိရ်၊ မဟာဝဂ္ဂ၊ နိဗ္ဗေဓိက–သုတ်။]

ဟိ၊ မှန်၏။ အာနန္ဒ။ ²ကာယေ ဝါ၊ ကာယဝိညတ်ဟူသော ကာယခွါရသည် မူလည်း။ သတိ၊ ထင်ရှားရှိလတ်သော်။ (မချုပ်စေအပ်သေးသည့်အတွက် ရှိလတ်သော်။) ကာယသङ္ခေတနာဟေတု³၊ ကာယသङ္ခေတနာ ဟူသောအကြောင်းကြောင့်။ (ကာယဝိညတ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော စေတနာဟူသောအကြောင်းကြောင့်။) အမ္ဘတ္တေ၊ ဓိမိသန္ဓာန်၌။ သုခံ၊ သုခသည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ကောင်းသော ဣဋ္ဌအကျိုးသည်လည်းကောင်း။ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခသည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ မကောင်းသော အနိဋ္ဌအကျိုးသည်လည်းကောင်း။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ အာနန္ဒ။ ဝါစာယ ဝါ၊ ဝစီဝိညတ်ဟူသော ဝစီခွါရသည်မူလည်း။ သတိ။ ပ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အာနန္ဒ။ မနေ ဝါ၊ မနောခွါရသည်မူလည်း။ သတိ။ ပ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။–[နိဒါနသံယုတ်၊ ဒသဗလဝဂ်၊ ဘူမိဇ–သုတ်။]

အဖြေကား။ ။ "စေတယိတ္တာ"အရ ရှေ့ဖြစ်သော စေတနာ ရမ္ပ "ကမ္မံ"အရ ဆုံးဖြတ်ချက် ချကြောင်း ကံရ၏။ ဥပမာ–ရှေ့အဖို့၌ သူ့အသက် သတ်ဖို့ရန် လှံ့ဆော်သော ပုဗ္ဗစေတနာ ဖြစ်ပြီး၍ နောက်အဖို့၌ သတ်မှုကိစ္စ (သတ်ခြင်းဟူသော ကာယကံ)ဖြစ်၏။ ထိုသတ်မှုကိစ္စလည်း စေတနာ ရှေ့သွားရှိသောကြောင့် စေတနာသဘော ရှိသည်သာဖြစ်၏။ ဤသို့လျှင် ရှေ့ စေတနာနှင့် နောက် စေတနာသာ ကွဲပြားမှု တရားကိုယ်သဘောမှာ စေတနာချည်းသာ ဖြစ်သောကြောင့် "စေတနံ ကမ္မံ ဝဒါမိ= စေတနာကို ကံဟု ဟောတော်မူသည်။"ဟု မိန့်တော်မူပါသည်။ [မူလဋီကာ၌ ပထမနည်း အဓိပ္ပာယ်တည်း၊ နောက်တစ်နည်းကို ဋီကာနိဿယ၌ ရှုပါ။]

၁။ ကာယေ ဝါ ဟိ သတိ။ ။ သတိကို "ဧရမာနေ"ဟု ဋီကာဖွင့်၏။ အသေတတ်၏ အနက်ကို ဖွင့်ခြင်းပင်တည်း။ "အနိရောဓိတေ ဝါ" ဟု တစ်နည်း ဖွင့်ပြန်၏။ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် မပယ်အပ်သေးသောကြောင့် "သတိ–ထင်ရှားရှိသည်။"ဟူလို။ ကာယဝိညတ် စသည်ကို ဖြစ်စေတတ်သော စိတ်အား ကိလေသာသည် ပကတူပနိဿယဖြင့် ဖြစ်စေ၊ သဟဇာတ–စသော အားဖြင့် ဖြစ်စေ ကျေးဇူးပြုနေ၏။ ထို ကိလေသာကို မပယ်ရသေးခြင်းကို အကျိုးကာယပေါ် တင်စား၍ "ကာယေ သတိ–ကာယဝိညတ် မချုပ်စေအပ်သေးပဲ ထင်ရှားရှိနေသေးလျှင်"ဟု မိန့်တော်မူသည်။ [ထို ကာယဝိညတ်ကို ချုပ်စေပြီးသော ရဟန္တာခ္ဏကား သုခ ဒုက္ခ အကျိုးပေးမည့် ကာယသङ္ခေတနာ မဖြစ်တော့။]

၂။ ကာယသङ္ခေတနာဟေတု။ ။ [ကာယသမုဋ္ဌာပိကာ စေတနာ ကာယသङ္ခေတနာ။ –ဋီကာ။] ကာယသङ္ခေတနာကြောင့် သုခ ဒုက္ခအကျိုးဖြစ်လျှင် ထိုကာယသङ္ခေတနာသည် သုခ ဒုက္ခ (ကောင်းကျိုး ဆိုးကျိုး) ဖြစ်စေတတ်သော အကြောင်းကံဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှား၏။ ထိုကြောင့် "ကာယေ ဝါ ဟိ" စသော ပါဠိတော်ကို စေတနာ၏ ကံအဖြစ်ကိုပြသော သာဓက–ဟု သိရသည်။

ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ တိဝိဓာ၊ သော။ (ပါဏာတိပါတ–စသော အားဖြင့် ၃–ပါး အပြားရှိသော။) ကာယသင္ခေတနာ၊ ကာယသင္ခေတနာသည်။ (ကာယဝိညတ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော စေတနာသည်။) အကုသလံ၊ သော။ ကာယကမ္မံ၊ သည်။ (ဟုတ္တာ။) ဒုက္ခဒြယံ (ဒုက္ခဒုနယံ)[1]၊ ဒုက္ခကို တိုးပွားစေတတ်သည်။ ဒုက္ခဝိပါကံ၊ ဒုက္ခအကျိုးရှိသည်။ ဝါ၊ မကောင်းသော အနိဋ္ဌ အကျိုးရှိသည်။ (ဟောတိ။) ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ စတုဗ္ဗိဓာ၊ သော။ (မုသာဝါဒ–စသောအားဖြင့် ၄–ပါး အပြားရှိသော။) ဝစီသင္ခေတနာ၊ သည်။ ဝါ၊ ဝစီဝိညတ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော စေတနာသည်။ ပ။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ တိဝိဓာ၊ သော။ (အဘိဇ္ဈာ စသောအားဖြင့် ၃–ပါးအပြားရှိသော။) မနောသင္ခေတနာ၊ သည်။ (မနောဒွါရကို ဖြစ်စေတတ်သော စေတနာသည်။) ပ။ ဒုက္ခဝိပါကံ, ဟောတိ။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။တိဝိဓာ၊ သော။ (ပါဏာတိပါတဝိရတိ စသောအားဖြင့် ၃–ပါးအပြားရှိသော။) ကာယသင္ခေတနာ၊ သည်။ ကုသလံ၊ ကုသိုလ်ဖြစ်သော။ ကာယကမ္မံ၊ သည်။ (ဟုတ္တာ။) သုခဒြယံ (သုခဒုနယံ)၊ သုခကို တိုးပွားစေတတ်သည်။ သုခဝိပါကံ။ သုခအကျိုးရှိသည် ဝါ၊ ကောင်းသော ဣဋ္ဌအကျိုးရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဘိက္ခဝေ။ စတုဗ္ဗိဓာ၊ သော။ (မုသာဝါဒဝိရတိ စသောအားဖြင့် ၄–ပါးအပြားရှိသော။) ဝစီသင္ခေတနာ၊ သည်။ ပ။ ဘိက္ခဝေ။ တိဝိဓာ၊ သော။ (အနဘိဇ္ဈာ စသောအားဖြင့် ၃–ပါးအပြားရှိသော။) မနောသင္ခေတနာ၊ သည်။ ပ။ သုခဝိပါကံ ဟောတိ။ –[ကထာဝတ္ထု၊ အဋ္ဌမဝဂ်၊ ရူပ်ကမ္မဋ္ဌိကထာ။]

အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ။ သမိဒ္ဓိ၊ သမိဒ္ဓိ မည်သော။ အယံ မောဃပုရိသော၊ ဤအချည်းနှီး ယောက်ျားသည်။ ပေါဌလိပုတ္တသ၊ ပေါဌလိပုတ္တ မည်သော။

---

[1] ဒုက္ခဒြယံ ဒုက္ခဒုနယံ။ ။ "ဒုက္ခ+ဥဒယ"မှ ဒကို ဒြပြု၍ "ဒုက္ခဒြယံ"ကို ပါဠိမှန် ဟု ရှေးနိသယယဉ် ဆုံးဖြတ်၏။ "ဒုက္ခိဒ္ဒြယံ၊ ဒုက္ခဒ္ဒြယံ"ဟူသော ပါဠိများကို ပါဠိပျက် ဟု ဆို၏။ သို့သော် ဥပုဒ္ဓ၊ အယ (ဣ) ဓာတ်သည် "တိုးပွားသောဥစ္စာတိုးပွားခြင်း"ဟူသော အနက်ကိုသာ ဟောအ်။ "တိုးပွားစေ"ဟူသော သကာရိတအနက်ကို မဟောနိုင်။ "ဥနယံ"ကား "ဥဒိ–ပသဝနေ (တိုးပွားခြင်း)"ဟူသော ဓာတ်နောင် ကာရိတ်ဏယပစ္စည်း၊ နိဂ္ဂဟီတ်လာ၍ ပြီး၏။ "ဒုက္ခ+ဥနယံ–ဒုက္ခကို+တိုးပွားစေနိုင်သော"ဟုလည်း အနက်ထွက်နိုင်၏။ ထို့ကြောင့် "ဒုက္ခနယံ"သာ ပါဠိမှန်ဟု ထင်၏။ ["ဒုက္ခဒ္ဒြယံ"မှကွဲလည်း ဒုက္ခနယံမှ ပျက်လာဟန်တူ၏။ "သုခုဒြယာနိတိ သုခဟလာနိ"ဟူသော အခြားနေရာ၌လည်း။ "သုခုနယာနိ"ဟုပင် ရှိသင့်မည် ထင်သည်။]

ပရိဗ္ဗာဇကသ၊ ပရိဗ္ဗိုဇ်အား။ (ဗျာကရေယျ–၌ စပ်။) ဝါ၊ သည်။ (ပုဗ္ဗောဒ်–စပ်။) [3]ဧ၀ံ၊ သို့။ (ပါဠိတော်၌ ပြခဲ့ သည့်အတိုင်း။) ပုဗ္ဗော၊ မေးအပ်သည်။ (သမာနော။ [4]ဧ၀ံ၊ သို့။ သစေ ဗျာကရေယျ၊ အကယ်၍ ဖြေဆိုနိုင်အုံ့။ (ကိ၊ အဘယ်သို့ ဖြေဆိုရာသနည်း။) အာဝုသော ပေါဌလိ ပုတ္တ၊ ဘုရင် ပေါဌလိပုတ္တ။ သဏ္ဌေတနိယံ၊ သဏ္ဌေတနာ သဏောရှိသော။ ကမ္မံ၊ ကံကို။ ကာယေန၊ ကာယဒွါယဖြင့်လည်းကောင်း။ ဝါစာယ၊ ဖြင့်လည်းကောင်း။ မနသာ၊ မနောဒွါရဖြင့်လည်းကောင်း။ သုခ၀ေဒနိယံ၊ သုခ၀ေဒနာရှိသော၊ ကမ္မံ၊ ကံကို။ ကတ္တာ၊ ပြုပြီး၍။ သော၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သုခံ၊ သုခ၀ေဒနာကို။ ၀ေဒယတိ၊ ခံစား၏။ ပ။ အဒုက္ခမသုခ၀ေဒနိယံ၊ အဒုက္ခမသုခ၀ေဒနာ ရှိသော။ ကမ္မံ၊ ကို။ ကတ္တာ၊ သော၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အဒုက္ခမသုခံ၊ အဒုက္ခမသုခ၀ေဒနာကို။ ၀ေဒယတိ၊ ၏။ ဣတိ ဧ၀ံ၊ သို့။ အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ။ ဗျာကရမာနော၊ ဖြေဆိုလတ်သော်။ ဝါ၊ သော။ သမိဒ္ဓိ၊ မည်သော။ မောယပုရိသော၊ သည်။ ပေါဌလိပုတ္တသ၊ မည်သော။ ပရိဗ္ဗာဇကသ၊ အား။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ ဗျာကရမာနော၊ ဖြေဆိုသည်။ (ဟုတ္တာ။) ဗျာကရေယျ၊ ဖြေဆိုသူမည်ရာ၏။ ဣတိ ဣမာနိ၊ ဤသည်တို့ကား။ တာ၀၊ စေတနာ သမ္မယုတ္တခမ္မတို့၏ ကံအဖြစ်မှ ရှေးဦးစွာ။ စေတနာယ၊ ၏။ ကမ္မဘာ၀ေ၊ ကံမည်သည်၏ အဖြစ်၌။ သုတ္တာနိ၊ သုတ္တာနိ၊ သံကော်သေခံဖြစ်သော ပါဠိတော်တို့တည်း။

---

[3] ဧ၀ံ ပုဗ္ဗော။ ။ [စာအုပ်များ၌ "ပါဌလိပုတ္တသ"ဟု ရှိ၏။ ဥပရိပဏ္ဏာ၊ မဟာဝိဘင်္ဂ သုတ်ရင်း၌ "ပေါဌလိပုတ္တသ"ဟု ရှိ၏။] ပေါဌလိပုတ္တ ပရိဗ္ဗိုက်စ်သည် အရှင်သမိဒ္ဓိအား "သဏ္ဌေတနိကံအာ၀ုသော သမိဒ္ဓိကမ္မံ ကတ္တာ ကာယေန ဝါစာယ မနသာ ကိ သော ၀ေဒယတိတိ"ဟု မေးသည်။ ထိုသို့မေးသောအခါ အရှင်သမိဒ္ဓိသည် "သဏ္ဌေတနိကံ အာ၀ုသော ပေါဌလိပုတ္တ ကမ္မံ ကတ္တာ ကာယေန ဝါစာယ မနသာ ဒုက္ခ သော ၀ေဒယတိတိ–ဘုရင် ပေါ ဌလိပုတ္တ ... သဏ္ဌေတနာသဏောရှိသော ကံ ကို ကာယဒွါရဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝစီဒွါရဖြင့် လည်းကောင်း၊ မနောဒွါရဖြင့် လည်းကောင်း ပြုပြီး၍ ထိုသူသည် ဒုက္ခကို ခံစား၏"ဟု ဖြေ၏။ ထို အဖြေ၌ သုခ၀ေဒနာကို ခံစားရပုံ၊ အဒုက္ခမသုခ၀ေဒနာကို ခံစားရပုံများ မပါဘဲ ဖြေသောကြောင့် "မောယပုရိသ"ဟု ဘုရားရှင်၏ အကဲ့ရဲ့ကို ခံတော်မူရသည်။

[4] ဧ၀ံ ဗျာကရေယျ။ ။ သဏ္ဌေတနိယံ အာ၀ုသော ပေါဌလိပုတ္တ ကမ္မံ ကတ္တာ ကာ ယေန ဝါစာယ မနသာ သုခ၀ေဒနိယံ သုခံ သော ၀ေဒယတိ–သဏ္ဌေတနိယ သုခ၀ေဒနိယက်ကို ပြုလျှင် ထိုသူသည် သုခ၀ေဒနာကို ခံစားရ၏။ ပ။ ဒုက္ခ၀ေဒနိယက်ကို ပြုလျှင် ထိုသူသည် ဒုက္ခ၀ေဒနာကို ခံစားရ၏။ အဒုက္ခမသုခ၀ေဒနိယ–ကံကို ပြုလျှင် ထိုသူသည် အဒုက္ခမသုခ၀ေဒနာကို ခံစားရ၏။ ဤသို့ ခွဲခြားပြီးမှ မှန်မှန်ကန်ကန် ဖြေရာရောက်သည်။ [သဏ္ဌေတနိယံကို "သဏ္ဌေ တနာသဘာ၀ဝန္တံ"ဟု ဋီကာပွင့်၏။ ထိုသို့ ဖွင့်သဖြင့် အဿတ္ထိအနက်၌ ကိုကပစ္စည်းသက်၍ ကကို ယပြုသောဟု သိစေသည်။]

ပန္၊ ကား။ စေတနာသမ္ပယုတ္တမ္မောနံ၊ စေတနာနှင့်ယှဉ်သော တရားတို့၏။ ကမ္မဘာဝေါ၊ ကံမည်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို။ ကမ္မစတုက္ကေန၊ ကမ္မစတုက္ကဖြင့်။ ဒီပိတော၊ ရှေးဆရာတို့ ပြအပ်ပြီ။ ဟိ၊ ' ချဲ့။ စတ္တာရိမာနိ ဘိက္ခဝေ။ ပ။ ကမ္မက္ခယာယ သံဝတ္တန္တိတိ၊ ဟူသော။ ' ' (သုတ္တံ)၊ ဤပါဠိကို။ (ဘဂဝတာ။) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ယာနိ/ကမ္မာနိ၊ တို့ကို။ မယာ၊ သည်။ သယံ၊ ကိုယ်တော်တိုင်။ အဘိညာ၊ ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိ၍။ သစ္ဆိကတွာ၊ မျက်မှောက်ပြု၍။ ပဝေဒိတာနိ၊ အပြားအားဖြင့် သိစေတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ (တာနိကမ္မာနိ။) ဣမာနိ စတ္တာရိ၊ ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့သော ၄-ပါးတို့တည်း။ ကတမာနိ စတ္တာရိ၊ အဘယ် ၄-ပါးတို့နည်း။ ဘိက္ခဝေ။ ' ' ကဏှ၊ မည်းညစ်သော။ ကဏှဝိပါကံ၊ မည်းညစ်သော အကျိုးရှိသော။ ကမ္မံ၊ ' ' ကံသည်။ အတ္ထိ၊ ဘိက္ခဝေ။ သုက္ကံ၊ ဖြူစင်သော။ သုက္ကဝိပါကံ၊ ဖြူစင်သော အကျိုးရှိသော။ ကမ္မံ အတ္ထိ၊ ဘိက္ခဝေ။ ကဏှသုက္ကံ၊ မည်းညစ် ဖြူစင်ရောသော။ ကဏှသုက္ကဝိပါကံ၊ မည်းညစ်ဖြူစင်ရောသော အကျိုးရှိသော။ ကမ္မံ အတ္ထိ၊ ဘိက္ခဝေ။ အကဏှအသုက္ကံ။ မည်းညစ်သည်လည်းမဟုတ် ဖြူစင်သည်လည်း မဟုတ်သော။ အကဏှအသုက္ကဝိပါကံ၊ မည်းညစ်သည်လည်း မဟုတ် ဖြူစင်သည်လည်းမဟုတ် အကျိုးရှိသော။ ²ကမ္မံ၊ ' ' ကံသည်။ (သမာနံ၊ ဖြစ်ပါလျက်။) ကမ္မက္ခယာယ၊ ' ' ကံ၏ ကုန်ခြင်းငှာ။ သံဝတ္တတိ၊ ဖြစ်သော။ ' ' ကမ္မံ၊ အတ္ထိ၊ ဘိက္ခဝေ အကဏှအသုက္ကံ အကဏှအသုက္ကဝိပါကံ။ ' ' ကမ္မံ၊ သည်။ (သမာနံ။) ကမ္မက္ခယာယ၊ ' ' ငှာ။ သံဝတ္တတိ၊ သော။ ' ' ကမ္မံ၊ သည်။ ကတမံ စ၊ အဘယ်နည်း။ သတိသမ္ဘောဇ္ဈင်္ဂေါ၊ လည်းကောင်း။ ပ။ ဥပေက္ခာသမ္ဘောဇ္ဈင်္ဂေါ၊ လည်းကောင်း။ (ဣတိ၊ သို့။) သတ္တ၊ ကုန်သော။ ယဒိဒံ (ယေ ဣမေ) ဗောဇ္ဈင်္ဂါ၊ အကြင် ဗောဇ္ဈင်တို့သည်။ (သန္တိ)ဘိက္ခဝေ။ ဣဒံ၊ ဤဗောဇ္ဈင် ၇-ပါးကို။ အကဏှအသုက္ကံ အကဏှအသုက္ကဝိပါကံ³ ' ' ကမ္မံ (သမာနံ) ကမ္မက္ခယာယ။ သံဝတ္တတိ၊ သော။ ' ' ကမ္မံ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

[ဗောဇ္ဈင်ဂီသုတ်မှတစ်ပါး မဂ္ဂင်သုတ်ဝယ် လိုရင်းပါဠိကို ပြလို၍ "ကတမဋ္ဌ" စသည်မိန့်။]

၁။ ကမ္မံ ကမ္မက္ခယာယ သံဝတ္တတိ။ ။ အရှိုးစာအုပ်၌ "ကမ္မံ"မပါ။ "ကမ္မက္ခယာယ သံဝတ္တတိ"ဟုသာ ရှိ၏။ နိဿယ၌ "ကမ္မံ"ပါသော စာအုပ်အတိုင်း ပေးထားသည်။ သံဝတ္တတိကိုလည်း "မာခလိ၊ အညာသိ"တို့ကဲ့သို့ နာမ်ဝိဘတ် သက်ထားသော အာချာတ်နာမ်ဟု ကြံသည်။ နိဿယမှ တစ်နည်း အနက်ပေးပုံကား-ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ယံကမ္မံ၊ သည်။ ကမ္မက္ခယာယ၊ ငှာ။ သံဝတ္တတိ။ အကဏှအသုက္ကံ အကဏှအသုက္ကဝိပါကံ။ တံ ကမ္မံ၊ သည်။ အတ္ထိ။

ဘိက္ခဝေ အကဏ္ဍအသုက္ကံ။ ပ။ သဝတ္ထတိ၊ သော။ ကမ္မံ၊ သည်။ ကကမ္ဓ၊ နည်း။ အရိယော၊ မြတ်သော။ အဋ္ဌင်္ဂိကော၊ ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါရှိသော်။ အယမေव မဂ္ဂေါ၊ ဤ မင်ပင်တည်း။ သေယ္ယထိဒံ၊ အရိယ အဋ္ဌင်္ဂိကမင်ဟူသည် အဘယ်နည်း။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ လည်းကောင်း။ ပ။ သမ္မာသမာဓိ၊ လည်းကောင်းတည်း။ ဘိက္ခဝေ။ ဣဒံ၊ ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို။ အကဏ္ဍအသုက္ကံ။ ပ။ သဝတ္ထတိ၊ သော။ ကမ္မံ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ။ ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ ဗောဇ္ဈင်္ဂမဂ္ဂင်–ပဘောဒတော၊ ဗောဇ္ဈင် မဂ္ဂင်တို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ပန္နရသ၊ ကုန်သော။ ဣမေ ဓမ္မာ၊ ဤ တရားတို့ကို။ ကမ္မစတုက္ကေန၊ ဖြင့်။ ဒီပိတာ၊ ရှေးဆရာတို့ ပြအပ်ကုန်ပြီ။ ပန၊ ဆက်။ အဘိဇ္ဈာ၊ လည်းကောင်း။ ပ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ လည်းကောင်း။ (အကုသိုလ် မနောက် ၃–ပါးတည်း။) အနဘိဇ္ဈာ၊ လည်းကောင်း။ ပ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ လည်းကောင်း။ (ကုသိုလ်မနောက် ၃–ပါးတည်း။) ဣတိ၊ သို့။ ဆဟိ၊ ကုန်သော။ ဣမေဟိ၊ ဤတရားတို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ။ ဧကဝိသတိ၊ သော။ စေတနာသမ္မယုတ္တကာ၊ စေတနာနှင့်ယှဉ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သိထိုက်ကုန်၏။

တတ္ထ၊ ထို ဗောဇ္ဈင် မဂ္ဂင်တို့တွင်။ ["တတ္ထ တေသု စေတနာ သမ္မယုတ္တက ဓမ္မေသု"ဟု ယောဇနာစွဲသည်။ စေတနာနှင့်ယှဉ်သော ဗောဇ္ဈင် မဂ္ဂင်တို့တွင် – ဟူလို။] လောကုတ္တရမဂ္ဂေါ၊ လောကုတ္တရာမင်သည်။ ဘာဝေါ ပိယမာနော၊ ကပ်ဝင်စေ အပ်သော်။ ကာယကမ္မာဒီနိ၊ ကာယဂ်–အစရှိကုန်သော။ တီဏိ–ကုန်သော။ ကမ္မာနိ၊ ဂ်တို့သို့။ ဘဝတိ၊ ကပ်ဝင်၏။ [လောကီကမ္မကထာ၌ လောကုတ္တရာမင်သည် တိုက်ရိုက်အားဖြင့် မပါဝင်နိုင်သော်လည်း သွင်းယူလျှင် ၃–ပါးသော ဂ်တို့သို့ ကပ်ဝင်သည်–ဟူလို။] ဟိ၊ ချဲ့။ ကာယေန၊ ကာယဒွါရဖြင့်။ ယံ ဒုဿီလျံ၊ အကြောင် သီလမရှိသူ၏ အဖြစ်ကို။ အဠာစရတိ၊ လွမ်းမိုး၍ကျင့်၏။ ဝါ၊ လွန်ကျူး၏။ တမှာ၊ ထို ဒုဿီလျမှ။ သံဝရော၊ စောင့်စည်းခြင်းကို။ ဝါ၊ စောင့်စည်းကြောင်းဖြစ်သော သမ္မာကမ္မန္တဝိရတိကို။ ကာယိကော၊ ကာယဒွါယဉ်ဖြစ်၏ ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ဝါစာယ၊ ဝစီဒွါရဖြင့်။ ယံဒုဿီလျံ၊ ကို။ အဠာစရတိ။ တမှာ၊ ထို ဒုဿီလျမှ။ သံဝရော၊ ကို။ ဝါ၊ စောင့်စည်းကြောင်းဖြစ်သော သမ္မာဝါစာ

ဤသို့သော်လည်း ပေးနိုင်၏။ ဆိုလိုရင်းကား–လောကုတ္တရာမင်ဟူသော ဂ်သည် ဂ်ဖြစ်သော်လည်း လောကီဂ်တို့ကို ကုန်အောင်ပြုတတ်သောကြောင့် ကဏ္ဍ–သုက္က မဟုတ်။ အကဏ္ဍ အသုက္က အကျိုးကိုပေးသော ဂ်တစ်မျိုးဖြစ်သည်–ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။ စတုက္ကအဂ္ဂတ္တိရ်–ကမ္မဝဂ် ဗောဇ္ဈင်သုတ်–ပါဠိတော်၌ "ကတမဓ္ဓ ဘိက္ခဝေ ကမ္မံ ကဏ္ဍ ကဏ္ဍဝိပါက"စသည်ဖြင့် အစဉ်အတိုင်း ပုစ္ဆာထုတ်၍ အဖြေရှိ၏။ ဤ၌ ကား ပေယျာလမ်ပြပ်၍ စတုက္ကဂ်အတွက်သာ ပုစ္ဆာထုတ်သည်။

မဂ္ဂင်ကို။ ဝါစသိကော၊ ဝစီဒွါရဋ္ဌ ဖြစ်၏ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣတိ၊ ဤသို့လျှင်။ သမ္မာကမ္မန္တော၊ သမ္မာကမ္မန္တ မဂ္ဂင်သည်။ ကာယကမ္မံ၊ ကာယကံတည်း။ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာဝါစာ မဂ္ဂင်သည်။ ဝစီကမ္မံ၊ ဝစီကံတည်း။ ဧတာသို့ ဒွယေ၊ ဤ သမ္မာကမ္မန္တ သမ္မာဝါစာ မဂ္ဂင် ၂-ပါးအပေါင်းကို။ ဂဟိတေ၊ ယူအပ်ပြီးသော်။ သမ္မာအာဇီဝေါ၊ သည်။ တပ္ပကွိကတ္တာ၊ ထို အဖို့ဌ ပါဝင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဂဟိတောဝ၊ ယူအပ်ပြီးတော့သည်သာ။ ဟောတိ။ [အာဇီဝဟောတ္တုကိုင်ဆောဒုသီလမှ ရှောင်ကြဉ်လျှင် သမ္မာအာဇီဝမဂ္ဂင်ဖြစ်သည်–ဟူလို။]

ပန၊ ဆက်။ မနေန၊ မနောဒွါရဖြင့်။ ယံ ဒုသီလျံ အဗ္ဘာစရတိ၊ တမှာ။ သံဝရော၊ ကို။ ဝါ၊ စောင့်စည်းကြောင်းဖြစ်သော မဂ္ဂင်ကို။ မာနသိကော၊ မနောဒွါရဋ္ဌ ဖြစ်၏ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သော၊ ထို မာနသိကသံဝရသည်။ ဒိဋ္ဌိ။ ပ။ သမာဓိဝသေန၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပ, သမ္မာဝါယာမ, သမ္မာသတိ, သမ္မာသမာဓိတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ပဋ္ဌိမော၊ ၅-ပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ။ [ဝိရတိ ၃-ပါးမှတစ်ပါး ကျန်၅-ပါးကို ဆိုသည်။] ပဋ္ဌိမောပိ၊ လည်းဖြစ်သော။ အယံ၊ ဤ သံဝရသည်။ မနောကမ္မံ နာမ၊ မည်၏။ ဧဝံ၊ လျှင်။ လောကုတ္တရမဂ္ဂေါ၊ သည်။ ဘဝေါ၊ ယာမာနော၊ သော်။ [ပိပါသည်ကားအပို။] တိဏိကမ္မာနိ၊ တို့သို့။ ဘဝေတိ၊ ကပ်ဝင်၏။ [ဧဝံ–စသည်ကား နိဂုံးတည်း။]

[1]ဣမသ္မိံ ဌာနေ၊ ၃-ပါးသော ကံတို့ကိုပြရာ ဤဌာနဌ်။ ဒွါရသံသန္ဒနံ[2] နာမ၊ ဒွါရသံသန္ဒန မည်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဟိ၊ ချဲ့။ ကာယဝစီဒွါရေသု၊ ကာယဒွါယ ဝစီဒွါရတို့ဌ်။ စောပနံ၊ လှုပ်ရှားခြင်းသို့။ ပတ္တာ၊ ရောက်၍။ ကမ္မပထံ၊

၁။ ဣမသ္မိံ ဌာနေ။ ပ။ ဟောတိ။　　။ ကမ္မပထမြောက်သော ကံတို့၏ ထိုထိုဒွါရဌ် ပါဝင်ပုံကို ဆရာပြ၍ သိရပါပြီ။ ကမ္မပထ–မမြောက်သော ကံတို့ကို အဘယ်ဒွါရဌ် သွင်းရ မည်နည်း"ဟုလည်းကောင်း၊ အခြားဒွါရဌ် အခြားကံဖြစ်လျှင် ကံနာမည်လည်းဖျက်၊ ဒွါရနာမည်လည်း ဖျက်ပါသလော"ဟု လည်းကောင်း မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဒွါရသံသန္ဒနံ နာမ ဟောတိ"ဟု မိန့်သည်။

၂။ ဒွါရသံသန္ဒနံ။　　။ [တံတံ ဒ္မာရေ+သံသန္ဒနံ အဝရောဓနံ"ဟု လည်းကောင်း၊ "ကမ္မဒွါရာဘောဒနဋ္ဌ"ဟု လည်းကောင်းဋီကာ၌ သံသန္ဒနအတွက် ၂-နက်ဖွင့်၏။ ထိုတွင် ပထမ အနက် အလို "ကမ္မပထ–မမြောက်သော ကံတို့ကို ထိုထို ဖြစ်ရာဒွါရဌ် ဒုစရိုက်နာမည် တပ်၍ သွင်းခြင်းသည် ဒွါရသံသန္ဒန မည်၏။ ဥပမာ–တောသို့ သွားဖို့ရန် လေးပြင်ဆင်မှု စသည်ကို ပြု၍ တောဌ် တစ်ခုတစ်ခုကိုမျှ မသတ်ရသော မုဆိုး၏ ကံသည် ကမ္မပထ–မမြောက်သော သောကြောင့် ကာယကံ မမည်။ ကာယဒွါယဌ် ဖြစ်သောကြောင့် ကာယဒုစရိုက် အမည်ဖြင့် ကာယဒွါရဌ် ပါဝင်ရသည်။–ဟူလို။ သူတစ်ပါးကို လေးပြင်မှု စသည်နိုင်း၍ တောဌ် တစ်ခုတစ်ခုကိုမျှ မရပြန်လျှင် ဝစီဒွါရဌ် ဖြစ်သောကြောင့် ဝစီဒုစရိုက်သာ ဖြစ်၏။–ဤသို့ စသည်တည်း။

ကမ္မပထကို။ (အပါယ်လမ်းကြောင်း မကောင်းမှုသို့။) အပွတ္တမ္ဘိ၊ မရောက်သောကံ သည်လည်း။ အတ္ထိ။ မနောဒွါရေ စ၊ ၌လည်း။ သမုဒါစာရံ၊ ဖြစ်ခြင်းသို့။, ပတ္တာ ကမ္မပထံ အပွတ္တမ္ဘိ အတ္ထိ။ တံ၊ ထို ကမ္မပထ–မမြောက်သော ကံကို။ ဂဟေတ္တာ၊ ၍။ တံတံ ဒွါရပက္ခိကမေဝ၊ ထိုထို ဒွါရအဖို့၌ ပါဝင်သည်ကိုသာ။ (ထိုထို ဒွါရ၏ အဖို့၌ သွင်းခြင်းကိုသာ။) အကံသု၊ ပြုကြကုန်ပြီ။

တတြ၊ ထိုသို့ပြုရာ၌။ အယံ၊ ဤဆိုအပိုလတ္တံ့ကား။ နယော၊ သိ ကြောင်းနည်းတည်း။ ယော၊ အကြင် မုဆိုးသည်။ မိဂဝံ၊ သားကောင်တို့ကို ညှဉ်းဆဲရာ တောသို့။ ဂမိသာမိ၊ သွားအုံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့ ကြံ၍။ ဓနုံ၊ လေးကို။ သဇ္ဇေတိ၊ ပြင်ဆင်၏။ [မိဂေ+ဝနန္တိ ဗာဓေန္တိ ဧတ္ထာတိ မိဂဝံ။ ဗာဓန– အနက် ဟာ ဝံနဓာတ်၊ ကွီ–ပစ္စည်း"ဟု ယောဇနာကြောသည်။ ပါရာဇိကဏ္ဍဘာသာဋီကာ၊ ဗာဟိရနိဒါန်း၊ တတိယ သံဂါယနာတင်ခန်း၌လည်း ပြထားခဲ့ပြီ။] ဓနုံ၊ လေးညှို့ ကို။ ဝဇ္ဇေတိ၊ လုံးစေ၏။ ဝါ၊ ကျစ်၏။ သတ္တိ၊ လုံ့ကို။ နိသေတိ၊ ထက်အောင် ပြု၏။ ဝါ၊ သွေး၏။ ဘတ္တံ၊ ထမင်းကို။ ဘုဉ္ဇတိ၊ ၏။ ဝတ္ထံ၊ အပေါ်ခြုံအဝတ် ကို။ ပရိဒဟတိ၊ ဝတ်ရုံ၏။ ဝါ၊ ခြုံ၏။ ဧတ္ထာဝတာ၊ ဤမျှ အတိုင်းအရည်ရှိသော လေး ပြင်ဆင်မှု အစရှိသည်ကို ပြုခြင်းဖြင့်။ ကာယဒွါယော၊ ၌။ စောပနပ္ပတ္တံ၊ လှုပ်ရှား ခြင်းသို့ ရောက်သည်။ ဟောတိ။ သော၊ ထို မုဆိုးသည်။ အရညေ၊ တောင်၌။ ဒိဝသံ၊ တစ်နေ့ပတ်လုံး။ စရိတ္တာ၊ လှည့်လည်ပြီး၍။ အန္တ မသော၊ အားဖြင့်။ သသဗိလာရ မတ္တမ္ပိ၊ ယုန်တစ်ကောင် ကြောင်တစ်ထုပ်မျှကိုလည်း။ နလဘတိ၊ မရ။ ဣဒံ အကုသလံ၊ ဤ ကုသိုလ်သည်။ ကာယကမ္မံ နာမ၊ မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်သ

ဤအလို "ဒွါရသံသန္ဒန်၊ ထိုထိုဒွါရ၌+နီးနှောခြင်း (ရောနှောခြင်း သွင်းခြင်း)"ဟု အနက်မှတ်ပါ။ အခန်း ရအောင်ကား "ကမ္မာနိ သံသန္ဒီယန္တိ ဧတ္ထာတိ သံသန္ဒန်+ဒွါရေ+သံသန္ဒန် ဒွါရသံသန္ဒန်" ဟု ပြုပါ။

ကမ္မဒွါရာဘေဒန။ ။ ဒွါရတစ်ပါး၌ အခြားကံတစ်ပါးဖြစ်သော်လည်း ကံ၏နာမည် မပျက်ခြင်း၊ ဒွါရ၏နာမည် မပျက်ခြင်းကို "ကမ္မဒွါရာဘေဒန"ဟု ဆိုသည်။ ဤသို့ မပျက်ခြင်း သည်လည်း ဒွါရသံသန္ဒနမည်၏။ ဥပမာ–ပါဏာတိပါတ–ကာယကံသည် ဝစီဒွါရ၌ ဖြစ်သော် လည်း (သတ်ဖို့ရန် နိုင်းသော်လည်း)ကာယကံနာမည် မပျက်။ (ကာယကံ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ် စေကာမူ) ဝစီဒွါရ နာမည်လည်းမပျက်။ ဤသို့ မပျက်ခြင်းသည် "ဒွါရသံသန္ဒန–ဒွါရ၌ ကံတို့ ၏ ကာယကံဖြစ်လိုက် ဝစီကံဖြစ်လိုက် စသည်ဖြင့် ရောနှောခြင်း"မည်၏။ [ကမ္မဒ္ဒ+ ဒွါရဒ္ဒ+ ကမ္မဒွါရာနိ၊ တေသံ အဘေဒန် အဝိနာသန်။–မရ။... အနဒ္ဓိကား "ဒွါရာ"ဟု မရှိဘဲ "ကမ္မဒွါရ ဘေဒန–ကံနှင့် ဒွါရကို ခွဲခြားသတ်မှတ် နာမည်တပ်ခြင်း"ဟု ရှေးစာအုပ်၌ တွေ့ရ၏။]

လော။ နု ဟောတိ၊ မဖြစ်သလော။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ နု ဟောတိ၊ မဖြစ်။ ကသ္မာ၊ နည်း။ ကမ္မပထံ၊ သို့။ အပ္ပတ္တာတာယ၊ မရောက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ပန၊ ထိုသို့ကမ္မပထ–မမြောက်ပါသော်လည်း။ ကေဝလံ၊ ကာယကံမဖက် သက်သက်။ ကာယဒုစ္စရိတံ နာမ၊ ကာယဒုစရိုက် မည်သည်။ ဝါ၊ ကာယဒ္ဒါယဉ္စ ဖြစ်သော မကောင်းသောအကျင့် မည်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ ဝေဒီတဗ္ဗံ။ မစ္ဆဏ္ဍဟာဏာဒီသု၊ ငါးဖမ်းခြင်း အစရှိကုန်သော။ ပယောဂေသုပိ၊ ပယောဂတို့ဌ်လည်း။ ဧသေဝနယော၊ တည်း။ [ကမ္မပထ–ပုဒ်၏ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို အကုသလကမ္မပထ–ကထာအခန်းကျမှ ပြပါမည်။]

ဝစီဒ္ဒါရေပိ၊ ဌ်လည်း။ မိဂဝံ၊ သို့။ ဂမိဿတိ၊ သွားရကုန်လတ္တံ့။ ဝေဂေန၊ လျင်စွာ။ ဓနုအာဒီနိ၊ လေး အစရှိသည်တို့ကို။ သဒ္ဓေတိ၊ ပြင်ဆင်ကြကုန်လော့။ ဣတိ၊ သို့။ ဝါ၊ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့်။ [1]အာဏာပေတွာ၊ စေခိုင်းပြီး၍။ ပုရိမ နယေနေဝ၊ ဖြင့်သာလျှင်။ အရညေ၊ ဌ်။ ကိဠိ၊ တစ်စုံတစ်ခုကိုမျှ။ အလဘန္တ သေ၊ မရသော မုဆိုး၏။ ဝစီဒ္ဒါရေ၊ ဌ်။ စောပနံ၊ သို့။ ကိဠာပိ ပတ္တံ၊ အကယ်၍ကား ရောက်ပါပေ၏။ ပန၊ ထိုသို့ ရောက်ပါသော်လည်း။ ကမ္မပထံ၊ သို့။ အပ္ပတ္တာတာယ၊ ကြောင့်။ ကာယကမ္မံ နု ဟောတိ။ ကေဝလံ၊ ဝစီကံ–မဖက် သက်သက်။ ဝစီဒုစ္စရိတံ နာမ၊ မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဣတိ ဝေဒီတဗ္ဗံ။

ပန၊ ကား။ မနောဒ္ဒါရေ၊ ဌ်။ ဝဓကစေတနာယ၊ သတ်တတ်သူ၏ စေတနာသည်။ (သတ်ကြောင်း စေ်တနာသည်။) ဥပ္ပန္နမတ္တာယ ဧဝ၊ ဖြစ်ကာမျှသော် သာလျှင်။ ကမ္မပထဘောဒေါ၀၊ ကမ္မပထ အထူးအပြားသည်သာ။ ဟောတိ၊ ဖြစ်

၁။ အာဏာပေတွာ။ပ။အလဘန္တ သေ။　　။စေခိုင်းသည့် အခါတုန်းက ဓနုသစ္စနမ္ပ စ္ဆေတောသို့သွားပြီး သတ်ဖို့အထိ စေခိုင်း၏။ စေခိုင်းသူ အာဏာပကပုဂ္ဂိုလ်ကိုယ်တိုင် တောသို့ မလိုက်။ ထို့ကြောင့် "ဝစီဒ္ဒါရေစောပနံပတ္တံ"ဟု လည်းကောင်း။ "ကေဝလံဝစီဒုစ္စရိတံ နာမဟောတိ"ဟု လည်းကောင်းဆိုသည်။ "အလဘန္တ သေ"ဟူရာ၌လည်း ထို စေခိုင်းအပ်သူတို့က တောထဲ၌ မသတ်အပ်သောကြောင့် (သတ်မှုအထမမြောက်သောကြောင့်) စေခိုင်းသူမှာ မရခြင်းကို ရည်ရွယ်သည်ဟု မှတ်ပါ။ [အာဏာပေတွာ။ပ။ အလဘန္တ သေတိ အာဏတ္တောဟိ အမာရိတဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။–ဋီကာ။]

မှတ်ချက်။　　။ဤဋီကာကိုထောက်၍ အာဏာပကကိုယ်တိုင်တောသို့ မလိုက်ကြောင်းသိသာ၏။ ထို့ကြောင့် "ဝစီဒ္ဒါရေပိ မိဂဝံ ဂမိဿာမာတိ"ဟု ပါ၌မရှိသင့်။ "မိဂဝံဂ မိဿတိ"ဟုသာ ရှိသင့်သည်။ အကယ်၍ စေခိုင်းသူပါ လိုက်သွားလျှင် ဝစီဒုစရိုက်သာမက ကာယဒုစရိုက်လည်းဖြစ်ရလိမ့်မည်။

တော့၏။ သော စ၊ ထို ကမ္မပထသည်လည်း။ ဗျာပါဒဝသေနော်၊ ဗျာပါဒဟူသော မနောက်၏အစွမ်းဖြင့်။ (ဟောတိ။) ပါဏာတိပါတဝသေန၊ ပါဏာတိပါတ၏ အစွမ်းဖြင့်။ နု (ဟောတိ)၊ ဖြစ်သည် မဟုတ်။ ဟိ၊ မှန်။ အကုသလံ အကုသိုလ် ဖြစ်သော။ ကာယကမ္မံ၊ သည်။ ကာယဝစီဒွေရေသု၊ တို့၌။ သမုဋ္ဌာတိ၊ ဖြစ်၏။ မနောဒွေရေ၊ ၌။ နု (ဟောတိ)။ အကုသလံ၊ သော။ ဝစီကမ္မံ၊ သည်။ တထာ၊ ထို့အတူတည်း။ [ကာယဒွေရ ဝစီဒွေရတို့၌ ဖြစ်၏။ မနောဒွေရ၌ မဖြစ်–ဟူလို။] အကုသလံ၊ သော။ မနောကမ္မံ ပန၊ သည်ကား။ တီသုပိ၊ ၃–ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဒွေရေသု၊ တို့၌။ သမုဋ္ဌာတိ၊ ၏။ ကုသလာနိ၊ ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော။ ကာယဝစီ မနောကမ္မာနိ၊ တို့သည်။ တထာ၊ ထို့အတူတည်း။

ကထံ၊ အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။ သဟတ္ထာ၊ မိမိလက်ဖြင့်။ ပါဏံ၊ သတ္တဝါကို။ ဟနန္တော သ၊ သတ်သူ၏ လည်းကောင်း။ အဒိန္နံ၊ ဥစ္စာရှင်တို့ မပေးအပ်သော ဥစ္စာကို။ အာဒိယန္တော သ၊ ယူသူ၏ လည်းကောင်း။ မိစ္ဆာစာရံ၊ ကဲ့ရဲ့ထိုက်သော အကျင့်ကို။ (ကာမေသု မိစ္ဆာစာရကို။) စရန္တော သ၊ ကျင့်သူ၏ လည်းကောင်း။ ကမ္မံ၊ သည်။ ကာယကမ္မမေဝ၊ ကာယ–ကံ သည်သာ။ ဟောတိ။ ဒွေရမ္မိ၊ ဒွေရသည်လည်း (ကာယဒွေရမေဝ၊ ကာယဒွေရသည်သာ။ ဟောတိ။ ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ တာဝ၊ ဝစီဒွေရ၌ ဖြစ်ပုံမှ ရှေးဦးစွာ။ အကုသလံ၊ သော။ ကာယကမ္မံ၊ သည်။ ကာယဒွေရေ၊ ၌။ သမုဋ္ဌာတိ၊ ၏။ ပန၊ ဆက်။ တေဟိစိတ္တေဟိ၊ ထို အကုသိုလ်စိတ် တို့နှင့်။ သဟစာတာ၊ တကွဖြစ်ကုန်သော။ အဘိဇ္ဈာဗျာပါဒ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယော၊ အဘိဇ္ဈာ, ဗျာပါဒ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့သည်။ စေတနာပကွိကာ ဝါ၊ ပါဏာတိပါတ – စသော စေတနာ၏ အဖို့၌ ပါဝင်ကုန်သည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ပါဏာတိပါတ – စသော စေတနာ၏ အသင်းဝင်တို့သည်လည်းကောင်း။ အဗ္ဘောဟာရိကာ ဝါ၊ မနောကံဟု ခေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့ မရောက်ကုန်သည်လည်းကောင်း။ ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၁။ **ဗျာပါဒဝသေန။** ။ "ဣမေ သတ္တာ ဟညန္တု–ဤသတ္တဝါတို့ကို သတ်အပ်ပါစေကုန်(သေပါစေကုန်)"ဟု စိတ်၌ဖြစ်သော ဗျာပါဒကို ရည်ရွယ်၍ "သော စေါ ဗျာပါဒဝသေန" ဟု ဆိုသည်။

၂။ **စေတနာပကွိကာ ဝါ။** ။ "သဟတ္ထာ ဟိ ပါဏံ ဟနန္တော သ"စသော စကား အရ ပါဏာတိပါတ–စသော စေတနာတို့က ကမ္မပထ–မြောက်၍ "ကာယက်"ဟူသောအမည်ကို ရပြီးဖြစ်သောကြောင့် အဘိဇ္ဈာ၊ ဗျာပါဒ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ–တို့သည် ပါဏာတိပါတ–စေတနာ စသည်တို့နှင့် အတူတကွဖြစ်ကြရာ၌ ထို စေတနာ၏ အသင်းဝင် (အပေါင်းအဖော်) များသာ ဖြစ်ကြရတော့၏။

[ကာယ–ဒွါယဋ္ဌ ကာယ–ကံဖြစ်ပုံကို ပြပြီး၍ ဝစီဒွါရဋ္ဌ ကာယ–ကံဖြစ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "ဂစ္ဆ"စသည် မိန့်။] ဂစ္ဆ၊ သွားချေ။ ဣတ္ထံ၊ နာမ်၊ ဤအမည်ရှိသူကို။ (ဦးတီသ, မည်သူ စသည်ကို။) ဒီဝိတာ၊ ဒီဝိတီ၌မှ။ ဝေါရောပေဟိ၊ ခွင်းချေလော့။ ဣတ္ထံနာမ်၊ သော။ ဘဏ္ဍံ၊ ဘဏ္ဍာကို။ အဝဟာရ၊ ခိုးဆောင်ချေလော့။ ဣတိ၊ သို့။ အာဏာပေန္တသ၊ စေခိုင်းသူ၏။ ကမ္မံ၊ သည်။ ကာယကမ္မံ၊ ကာယ–ကံသည်။ ဟောတိ။ ဒွါရံ ပန၊ ဒွါရသည်ကား။ ဝစီဒွါရံ၊ သည်။ ဟောတိ။ ဧဝံ၊ လျှင်။ အကု–သလ၊ သော။ ကာယကမ္မံ၊ သည်။ ဝစီဒွါရေ။ သမုဋ္ဌာတိ၊ ၏။ ပန၊ ဆက်။ တေဟိ စိတ္တေဟိ၊ ထိုအကုသိုလ် စိတ်တို့နှင့်။ သဟာဟေတာ၊ ကုန်သော အဘိဇ္ဈာဗျာပါဒမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယော၊ တို့သည်။ စေတနာပကွိကာ ဝါ၊ စေတနာ၏အဖို့ဌ ပါဝင်ကုန်သည်လည်းကောင်း။ အဗ္ဘော ဟာရိကာ ဝါ[1]၊ မနောက်–ဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့ မရောက်ကုန်သည် လည်းကောင်း။ ဘဝန္တိ။ ဇော့ကာ၊ ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားသည်။ အာစရိယာနံ၊ ရှေးဆရာတို့၏။ သမာနတ္ထကထာနာမ၊ တူမျှသောအနက်ကို–ဖွင့်ဆို ကြောင်း စကားမည်၏။ [အဘိဓမ္မာ ခုနစ်ကျမ်းကို ပိုင်းခြားရာ ပကရဏပရိစ္ဆေဒ–အခန်း၌ "သမာနကထာ"ဟု ရှိ၏။ ဝိတဏ္ဍ ဝါဒီပုဒ်၏ အနက်ကိုလည်း ပကရဏ ပရိစ္ဆေဒ–အခန်း၌ ပြခဲ့ပြီ။]

၁။ **အဗ္ဘောဟာရိကာ ဝါ။** ။ မနောကမ္မဝေါဟာရဝိရဟာ (ဦးကာ)။ မနောက်ဟူသော ဝေါဟာရ (နာမည်)ကို မရကြတော့–ဟူလို။ မနဋီကာ၌ကား "အစေတနာသဘာဝတော ဝါ ပါဏာတိပါတာဒိဝသေန အဗ္ဘောဟာရိကာ–အဘိဇ္ဈာ စသည်တို့က စေတနာက်–သဘော မဟုတ်သောကြောင့် ပါဏာတိပါတ–စသောအမည်ကို မရတိုက်ကုန်"ဟုလည်း တစ်နည်းဖွင့်သေး၏။ ထိုအလို "အဗ္ဘောဟာရိကာ၊ ပါဏာတိပါတ–စသောအမည်ကို မတိုက်ကုန်"ဟု ပေး။ ဥပမာ– "ပကတိမြေကြီး၌ အာပေါ–စသော ဓာတ်ပါသော်လည်း ပထဝီဟူသော အမည်သာရ၍ ပထဝီဓာတ်လွန်ကဲသော ပထဝီ၏အဖို့တွင် ပါဝင်ရခြင်း။ အာပေါ, တေဇော, ဝါယောဟူသော ဝေါဟာရ (နာမည်)ကို မရဘဲ ပထဝီဟူသော နာမည်သာ ရခြင်းကဲ့သို့တည်း။

ဝေနေတ္ထ။ ။ ဝေါဟာရီယတော၊ ခေါ်ဝေါ်အပ်၏။ ဣတိ ဝေါဟာရော။ ဝေါဟာရ၊ ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့+ (ဘာဝပွတနကြောင့်။) ဂစ္ဆန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ ဝေါဟာရိကာ။ နှ+ဝေါဟာရိကာ အဗ္ဘောဟာရိကာ။ နောက် အသံဝရအခန်း၌ "တံ စိတ္တံအဗ္ဘောဟာရိကံ"ဟု ဆိုပြီးလျှင် "စောပနသ ဥပ္ပန္နတ္တာ မနောဒွါရန္တိ သရ်ု နှ ဂစ္ဆတိ"ဟု အဗ္ဘောဟာရိကံကို ထပ်ဖွင့်သည်။ "ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့ မရောက်"ဟူသည် "ခေါ်ဝေါ်အပ်သော နာမည်ကို မရခြင်းပင်တည်း"ဟု ယူဆ၍ ယောနောသ် "နတ္ထိ+ဝေါဟာရော (မနောကမ္မန္တိ နာမ်) စေတသံတိ အဗ္ဘောဟာရိကာဟု ပြုလေသည်။

ပန၊ ဝါဒ၌ ရ ကား။ ဝိတက္ကော ဝါ၊ ဝိတက္ကော ဝါ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အာဟ၊ ဆိုပြီ။ (ကိ။) အကုသလ၊ သော။ ကာယကမ္မံ၊ သည်။ မနောဒွါရေ ဝိ၊ ၌လည်း။ သမုဋ္ဌာတိ။ ဣတိ၊ သို့။ အာဟ၊ ပြီ။ [အာစရိယတို့၏ သမာနကထာ၌ "အကုသလ ကာယကမ္မံ ကာယဝစီဒွါရေသု သမုဋ္ဌာတိ၊ နု မနောဒွါရေ"ဟု ဆိုခဲ့သည်။] သော၊ ထို ဝိတက္ကော ဝါ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ (အာဟရိ–၌ စပ်။) ဝါ။ ကို။ (ဝုတ္တော–၌ စပ်။) တယော သင်္ကေပေ၊ သံကိယနာ သုံးတန်တို့ကို။ အာရဗ္ဘ၊ တက်ရောက်သော။ ("တင်အပ်သော"ဟုလည်း ပေးကြ၏။) သုတ္တံ၊ ပါဠိကို။ အာဟရိတိ၊ ဆောင်ပြ ပါလေ့။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တော၊ ပြောဆိုအပ်သည်။ (သမာနော။) ဣဒံ ကုလမ္မသုတ္တံ နာမ၊ ဤ ကုလမ္မ–သုတ် မည်သည်ကို။ အာဟရိ၊ ဆောင်ပြပြီ။ (ကိ။)–

ပုန စပရံ။ ပ။ ဥပယာတော ဟောတိတိ၊ ဟူ၍။ (အာဟရိ။) [ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ ပရံ၊ တစ်မျိုးကား။ ဣဓ၊ ဤလောက၌။ ဧကစ္စော၊ အချို့သော။ ဣဒ္ဓိမာ၊ တန်ခိုးရှိသော။ စေတောဝသိပ္ပတ္တော၊ စိတ်၏ အစွမ်းသတ္တိ ရှိသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သော။ ("ဝသီဘာဝ" ဟု ဆိုလိုလျက် ဘာဝပုဒ် အကျော်ကြ။) သမ်ဏော ဝါ၊ သမဏ အမည်ရသူ သည်သော်လည်းကောင်း။ ဗြာဟ္မဏော ဝါ၊ ဗြာဟ္မဏ–အမည်ရသူသည်သော် လည်းကောင်း။ အညိသာ၊ အခြားသောမိန်းမ၏။ ကုဋ္ဌိဂတံ၊ ဝမ်း၌ တည် သော။ ဂဗ္ဘံ၊ ကိုယ်ဝန် သူငယ်ကို။ [အနုပေက္ခကော–၌ စပ်။] ကုဋ္ဌိဂတော၊ သော။ ဂဗ္ဘော၊ ကိုယ်ဝန် သူငယ်သည်။ သောတ္ထိနာ၊ ချမ်းသာသဖြင့်။ နု အဘိနိက္ခမေယျ၊ မထွက်နိုင်ပါမူကား။ အယောဝတ အော်... ကောင်းလေ စွ။ ဣတိ၊ သို့။ ပါပကေန၊ ယုတ်မာသော။ မနသာ၊ ဖြင့်။ အနုပေက္ခကော၊ အဖန်ဖန်ကြည့်ရှုသည်။ ဟောတိ။ (တု–ပစ္စည်းဖြင့် "အနုပေက္ခိတ္တာ"ဟု လည်းရှိ၏။) ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ ဝါ၊ ဤနည်းအားဖြင့်။ ကုလမ္မသ[1]၊ သူငယ်ကို။ ဝါ၊ အမျိုးအနွယ်ကို။ ဥပယာတော၊ သတ်ဖြတ်ခြင်း သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ –ဣတိ၊ သို့။ အာဟရိ၊ ပြီ။

၁။ ကုလမ္မသ။ ။ ကုလ+ဥ+အမ္ဘ၊ အမ္ဘတော်သည် ရက္ခဏ–အနက် ကိုလည်း ဟော၏။ ထို့ကြောင့် "ကုလံ၊ အမျိုးကို+ဥ၌၊ အထက်ဖြစ်သော နောက်၌+အမ္ဘတို့၊ စောင့်ရှောက် တတ်၏။ ဣတိ ကုလမ္ဘော"ဟု ပြု၍ ကိုယ်ဝန် သူငယ်ကိုလည်းကောင်း။ နောက်နောက် အမျိုး အနွယ်ကို လည်းကောင်း။ ဟောနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ "ကုလမ္ဘသာတိ ဂဗ္ဘသ ကုလ သေဝ ဝါ"ဟု ၂–နည်းဖွင့်သည်။

ဣဒံ သုတ္တံ၊ ဤပါဠိကို။ အာဟာရိတ္တာ၊ ဆောင်ပြီး၍။ အာဟာ၊ ပြောဆိုပြန်ပြီ။ (ကိုး။) ဧवं၊ သို့။ မနသာ၊ ဖြင့်။ စိန္တိတမတ္တေ ယေဝ၊ ကြံအပ်ကာမျှသောသာလျှင်။ ကုဋ္ဌိဂတော၊ သော။ ဂဠော၊ ကိုယ်ဝန်သူငယ်သည်။ ဖေဏပိဏ္ဍော ဝိယ၊ ရေမြှုပ်ခဲသည် ကဲ့သို့။ ဝိလီယတိ၊ ကြွေမွ၏။ တတ္ထ၊ ဤသို့ဖျက်ဆီးရာ၌။ ကာယဂံ စောပနံ ဝါ၊ ကိုယ်အင်္ဂါ၏ လှုပ်ရှားခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ဝါစဂံစောပနံ ဝါ၊ နှုတ်အင်္ဂါ၏ လှုပ်ရှားခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ကုတော၊ အဘယ်မှာ ရှိအံ့နည်း။ ပန၊ စင်စစ်ကား။ မနောဒ္ဓါယသို့ယေဝ၊ ဌိသာလျှင်။ အကုသလံ၊ အကုသိုလ်ဖြစ်သော။ ဣဒံကာယကမ္မံ၊ ဤ ပါဏာတိပါတ ကာယ–ကံသည်။ သမုဋ္ဌာတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ (အာဟ၊ ဝိတက္ကာဝါဒီဆိုပြီး။) တမေနံ၊ ထို ဝိတက္ကာဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်ကို။ တဝ၊ သင်၏။ သုတ္တာသ၊ ပါဠိ၏။ အတ္ထံ၊ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို။ တုလယိသမ၊ နှိုင်းချိန်ကြကုန်ဦးအံ့။ ဣတိ၊ သို့။ ဝတ္တာ၊ ပြောပြီး၍။ ဧवं၊ သို့။ (အာစရိယာ၊ တို့သည်။) တုလယိ'သု၊ နှိုင်းချိန်ကြကုန်ပြီ။ [သံယာယနာ ၃–တန်သို့ တင်အပ်သော သုတ်ဟု မယူဆသောကြောင့် "တဝသုတ္တာသ–သင့်ပါဠိ၏"ဟု ဆိုသည်။]

တံ၊ သင်သည်။ ဣဒ္ဓိယာ၊ တန်ခိုးဖြင့်။ ပရူပယာတံ၊ သူတစ်ပါးကိုသတ်ခြင်းကို။ ဝဒေသိ၊ ပြောဆို၏။ ဧသော ဣဒ္ဓိ နာမ စ၊ ဤ တန်ခိုး မည်သည်လည်း။ (ဒသဝိဓာ–၌စပ်။) အဓိဋ္ဌာနိဒ္ဓိ[1]၊ အဓိဋ္ဌာနိဒ္ဓိလည်းကောင်း။ ဝါ၊ အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းရှိသော တန်ခိုးလည်းကောင်း။ ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိ[2]၊ လည်းကောင်း။ ဝါ၊ အထူးထူးအဖုံဖုံ ပြုလုပ်ဖန်ဆင်းခြင်းရှိသော တန်ခိုးလည်းကောင်း။ မနောမယဒ္ဓိ၊ လည်းကောင်း။ ဝါ၊ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော တန်ခိုးလည်းကောင်း။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တိ[3]၊ လည်းကောင်း။ ဝါ၊

၁။ **အဓိဋ္ဌာနိဒ္ဓိ။** ။ ဣဒ္ဓိတိ၊ ပြီးစီးတတ်၏။ ဝါ၊ ရအပ်၏။ ဣတိ။ ဣဒ္ဓိ၊ မည်၏။ (တစ်နည်း)ဣဒ္ဓိနိ သတ္တာ ဘောယာတိ ဣဒ္ဓိ–သတ္တဝါတို့၏ ကြောင့်ကြောင်း တန်ခိုး။ [(က) ယံ ဟိ နိပ္ဖန္နတိ (ပြီးစီး၏)၊ ပတိလဗ္ဘတိ စ(ရလည်းရအပ်၏)၊ တံ ဣဒ္ဓိတိဝုစ္စတိ။ (ခ) ဣဒ္ဓိနိတိဝမ္ဘိ၊ ဥက္ကဏ္ဌိတိ အတ္ထော။–ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ။] ဤတွင် (က) အဖွင့်ကိုကြည့်၍ ကတ္တာသာဓကပြုရာ၌ ဣဒ္ဓိ+ဘတ်သည် သိဒ္ဓိအနက်ဟော။ (ခ) အဖွင့်ကိုကြည့်၍ ကရဏသာဓကပြုရာ၌ ဝုဒ္ဓိအနက်ဟောတည်း။ အဓိဋ္ဌာန် ဧတိသော အတ္ထိတိ အဓိဋ္ဌာနာ၊ အဓိဋ္ဌာနာ ဧ+သာ+ဣဒ္ဓိ ဧတိ အဓိဋ္ဌာနိဒ္ဓိ။

၂။ **ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိ ဧသည်။** ။ ဝိဝိဓံ (ရူပနိမ္မာနသင်္ခါတံ) ကုဗ္ဗနံ ဧတိသော အတ္ထိတိ ဝိကုဗ္ဗနာ–အထူးထူးအဖုံဖုံ ရုပ်သဏ္ဌာန် ဖန်ဆင်းပြုလုပ်ခြင်းရှိသော တန်ခိုး။ [ဝိကို "ဝိဝိဓံ" ကုဗ္ဗနံကို "ရူပနိမ္မာနသင်္ခါတံ"ဟု ဖွင့်သည်။] မနေန၊ ဈာန်စိတ်ကြောင့်+နိဗ္ဗတ္တာ၊ ဖြစ်သော တန်ခိုးတည်း။ မနောမယာ၊ ခိုး။ [နိဗ္ဗတ္တ အနက်၌ မယ–ပစ္စည်းသက်။]

၃။ **ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တိ ဧသည်။** ။ ဉာဏသ+ဝိပ္ပယောဂေ (ဆက်ယှဉ်တတ်၏၊ အဟုန်၏

အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၏ ပျံ့နှံ့ခြင်းရှိသော တန်ခိုးလည်းကောင်း။ သမာဓိဝိပွာရိဒ္ဓိ၊ လည်းကောင်း။ ဝါ၊ သမာဓိ၏ ပျံ့နှံ့ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော တန်ခိုးလည်းကောင်း။ အရိယိဒ္ဓိ၊ လည်းကောင်း။ ဝါ၊ အရိယာတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော။ တန်ခိုးလည်းကောင်း။ ကမ္မဝိပါကဇိဒ္ဓိ၊ လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ကံ၏အကျိုးကြောင့်ဖြစ်သော တန်ခိုးလည်းကောင်း။ ပုညဝတောဣဒ္ဓိ၊ လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ဘုန်းကံရှိသူ၏ တန်ခိုးလည်းကောင်း။ ဝိဇ္ဇာမယိဒ္ဓိ၊ လည်းကောင်း။ ဝါ၊ အာထဗ္ဗနမန္တာန်ကြောင့်ဖြစ်သော တန်ခိုးလည်းကောင်း။ တတ္ထ တတ္ထ၊ ထိုထို ကိစ္စ၌။ သမ္မာပယောဂပစ္စယာ၊ ကောင်းစွာ 'အားထုတ်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဣဒ္ဓိယုတ္တေန၊ ပြည့်စုံခြင်းဟူသော အနက်ကြောင့်။ ဣဒ္ဓိ၊ တန်ခိုးလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒသဝိဓာ၊ ၁၀-ပါး အပြားရှိ၏။ [ဣဒ္ဓိ ၁၀-မျိုး၏အကျယ်ကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဣဒ္ဓိဝိ၀ အခန်း၌ ရှုပါ။]

တတ္ထ၊ ထို ၁၀-ပါးသော ဣဒ္ဓိတို့တွင်။ (တွဲ၊ သည်။) ကတရံ ဣဒ္ဓိ၊ အဘယ်ဣဒ္ဓိကို။ ဝဒေသိ၊ ဆိုလိုသနည်း။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ ဘာ၀နာမယံ၊ ဘာ၀နာကြောင့်ဖြစ်သော အဓိဋ္ဌာနိဒ္ဓိကို။ (ဝဒေမိ၊ ဆိုလို၏။) [ဘာ၀နာမယန္တိ၊ အဓိဋ္ဌာနိဒ္ဓိ သန္ဓာယ၀ဒတိ။ –ဋီကာ။] ဣတိ၊ ဤကားအဖြေတည်း။ ကိံ ပန၊ အသို့နည်း။ ဘာ၀နာမယိဒ္ဓိယာ၊ ဘာ၀နာမယိဒ္ဓိဖြင့်။ [ရှေးနိဿယ၌ "ဘာ၀နာမယာယ ဣဒ္ဓိယာ"ဟုချည်း ရှိ၏။] ပရူပယာတကမ္မံ၊ သူတစ်ပါးကို သတ်ဖြတ်မှုသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်သလော။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ အာမ၊ အိမ်း။ ဧကစ္စော၊ အချို့ကုန်သော။ အာစရိယာ၊ တို့သည်။ ဧကဝါရံ၊ တစ်ကြိမ်။ (ပရူပယာတကမ္မံ၊ သည်။) ဟောတိ၊ ဖြစ်နိုင်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝဒန္တိ၊ ဆိုကြကုန်၏။ ဟိ၊ ဥပမာဆောင်ထင်အောင်ပြအံ့။ ပရံ၊ သူတစ်ပါးကို။ ပဟာရိတုကာမေန၊ ပေါက်ခြင်းငှာ အလိုရှိသူသည်။ ဥဒကဘရိတော၊ ရေဖြင့် ပြည့်သော။ ဃဋေ၊ အိုးကို။ ခိတ္တော၊ ပြစ်အပ်သော်။ ဃဋောပိ၊ အိုးသည်လည်း။ ဘိဇ္ဇတိ ယထာ၊ ကွဲသကဲ့သို့။ ဥဒကမ္ပိ၊ ရေသည်လည်း။ နဿတိ ယထာ၊ ပျက်စီးသကဲ့သို့။ ဧ၀မေ၀၊ ဤအတူသာလျှင်။ ဘာ၀နာမယိဒ္ဓိယာ၊ ဖြင့်။ ဧကဝါရံ ပရူပယာတကမ္မံ ဟောတိ။ ပန၊

ဖြစ်ခြင်းသည်။) ဧတိသော အတ္ထိတိ ဉာဏဝိဇ္ဇာရာ၊ အရိယာနံ+အယံ အာရိယာ–အရိယာတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော တန်ခိုး။ [စာအုပ်တို့၌ "အရိယိဒ္ဓိ"ဟု အာဒ္ဒ ဒီဃရှိကြ။] ယတောကုတောစိ ကမ္မဝိပါကတော စာတာ ကမ္မစာ–ကံကြောင့်ဖြစ်သော တန်ခိုး။ [ဤဣဒ္ဓိသည် မွေးဖွားသည်မှ စ၍ ဖြစ်၏–ဟု မဟာဋီကာဆိုတ်။] အာထဗ္ဗနဝိဇ္ဇာဘိနိဗ္ဗတ္တာ ဝိဇ္ဇာမယာ။ (ဝိဇ္ဇာကို အာထဗ္ဗနမန္တာန်ဟု ဖွင့်သည်။)

ထိုသို့ပင် သူတစ်ပါးကို သတ်ဖြတ်နိုင်ပါသော်လည်း။ တတော၊ ထို တစ်ကြိမ် သတ်ဖြတ်ရာ အခါမှ။ ပဌာယ၊ စ၍။ သာ၊ ထို ဘာဝနာမယိဒ္ဓိသည်။ နသတိ၊ ပျက်စီး၏။ ဣတိ၊ သို့။ (ဝဒန္တိ။) [သူတစ်ပါးကိုသတ်ခြင်းသည် အိုး၏ကွဲခြင်းနှင့် တူ၏။ တန်ခိုး၏ ပျက်စီးခြင်းသည် ရေ၏ပျက်စီးခြင်းနှင့် တူ၏။]

အထ၊ ထိုအခါ၌။ နံ၊ ထို ဝိတက္ကာဝါဒီကို။ ဘာဝနာမယိဒ္ဓိယာ၊ ဖြင့်။ ကေ ဝါရံ။ (ပရူပယာတကမ္မံ၊ သည်။) နေဝ ဟောတိ၊ မဖြစ်နိုင်။ ဒ္ဝိဝါရေ၊ နှစ်ကြိမ်တို့ တိုင်တိုင်။ ပရူပယာတကမ္မံ၊ သည်။ နေ ဟောတိ၊ မဖြစ်နိုင်။ ဣတိ၊ သို့။ ဝတ္တာ၊ ပြောပြီး၍။ တံတံ သညတ္တိ၊ ထိုထို နားလည်စေခြင်းသို့။ [သညာပနံ၊ နားလည်စေခြင်းသည်။ သညတ္တိ၊ ခြင်း။ စာအုပ်များ၌ "ပညတ္တိ"ဟု-လည်းရှိ၏။] အဂစ္ဆန္တံ၊ မရောက်သော။ နံ၊ ထိုဝိတက္ကာဝါဒီကို။ ပုစ္ဆိ"သု၊ မေးကြကုန်ပြီ။ (ကိ"၊ နည်း။) ဘာဝနာမယိဒ္ဓိ၊ သည်။ ကုသလာကိ"၊ ကုသိုလ်လော။ ပ။ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္မယုတ္တာကိ"၊ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္မယုတ္တာ-လော။ ပ။ သဝိတက္ကသ ဝိစာရာကိ"၊ သဝိတက္ကသဝိစာရ-လော။ ပ။ အရူပါဝစရာကိ"၊ အရူပါဝစရလော။ ဣတိ၊ သို့။ (ပုစ္ဆိ"သု။ ဣမံ ပဉ္ဍံ၊ ဤပြဿနာကို။ ယော၊ အကြင်ဝိတက္ကာဝါဒီသည်။ စာနာတိ၊ သိ၏။ သော၊ ထိုဝိတက္ကာဝါဒီသည်။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝက္ခတိ၊ ဆိုလတ္တံ့။ (ကိ"။) ဘာဝနာမယိဒ္ဓိ၊ သည်။ ကုသလာ ဝါ၊ ကုသိုလ်သော်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ် ၏။ အဗျာကတာ ဝါ၊ အဗျာကတသော်လည်း။ ဟောတိ။ ["ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် သန္တာန်၌ အဗျာကတဖြစ်၍ အခြားပုဂ္ဂိုလ်များသန္တာန်၌ ကုသိုလ်ဖြစ်သည်"ဟူလို။] အဒုက္ခမသုခဝေဒနိယာ ဧဝ၊ အဒုက္ခမသုခဝေဒနိယ-သာတည်း။ [ပဋ္ဌမစျာန် အဘိ ဉာဏ်ဖြစ်သောကြောင့် ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် ယှဉ်ရကား အဒုက္ခမသုခဝေဒနိယ-သာ။] အဝိတက္ကာ အဝိစာရ ဧဝ၊ အဝိတက္ကအဝိစာရ-သာတည်း။ ရူပါဝစရာ ဧဝ၊ သာတည်း။ ဣတိ၊ သို့။ (ဝက္ခတိ၊ ဆိုလတ္တံ့။)

သော၊ ထို ဝိတက္ကာဝါဒီကို။ ဝတ္တေ၊ ပြောဆိုထိုက်၏။ (ကိ"၊ နည်း။) ပါဏာတိပါတစေတနာ၊ သည်။ ကုသလာဒီသု၊ ကုသိုလ် အစရှိသော အဖို့အစုတို့တွင်။ ကတရံ ကောဋ္ဌာသံ၊ အဘယ် အဖို့အစုသို့။ ဘဇတိ၊ ကပ်ဝင်သနည်း။ ဣတိ၊ သို့။ (ဝတ္တေ။) စာနန္တော၊ သိလတ်သော်။ ဝါ၊ သိသော ဝိတက္ကာဝါဒီသည်။ ဝက္ခတိ၊ ဆိုလတ္တံ့။ (ကိ"၊ နည်း။) ပါဏာတိပါတစေတနာ၊ သည်။ အကုသလာဝ၊ အကုသိုလ်သာတည်း။ ဒုက္ခဝေဒနိယာဝ၊ ဒုက္ခဝေဒနိယသာတည်း။ ဝါ၊ ဒုက္ခဝေဒနာ နှင့် ယှဉ်သည်သာတည်း။ သဝိတက္ကာ သဝိစာရာဝ၊ သာတည်း။ ကာမာဝစရာ ဧဝ၊

သာတည်း။ ဣတိ (ဝက္ခတိ)။ ဧဝံသန္တေ၊ သော်။ ဘဝ၊ သင်၏။ ပဗ္ဗော၊ ပြဿနာ သည်။ (သူတစ်ပါးကို သီစေခြင်းငှာ အလိုရှိအပ်သောအနက်သည်။) ကုသလတ္တိ ကေန၊ ကုသလတိတ်နှင့်။ နေဝ သမေတိ၊ ညီမျှသည်၏အဖြစ်သို့ မရောက်။ ဝေဒနာတ္တိကေန၊ နှင့်။ နေ သမေတိ[၂]။ ဝိတက္ကတ္တိကေန၊ နှင့်။ နေ (သမေတိ)။ ဘူမန္တရေန၊ ကာမာဝစရ စသော ဘုံအပိုင်းအခြားနှင့်။ နေ (သမေတိ)။ ဣတိ (ဝတ္တေဗ္ဗော)။ [သမေတိကို "သမံ+ဧတိ"ဟု ခွဲ။]

ကိं ပန။ အသို့နည်း။ ဧဝံ မဟန္တံ၊ ဤသို့ ကြီးကျယ်သော။ ဝါ၊ သို့ ကလောက် ကြီးကျယ်သော။ သုတ္တံ၊ ဘုရားဟော ပါဠိတော်သည်။ နိရတ္ထကံ၊ အနက် အဓိပ္ပာယ် မရှိတော့သလော။ ဣတိ၊ ဤကား ဝိတက္ကဝါဒီ အမေးတည်း။ နိရတ္ထကံ၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်မရှိသည်။ နော၊ မဟုတ်ပါ။ တံ ပန၊ သင်သည်ကား။ အသု၊ ထိုသုတ်၏။ အတ္ထံ၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို။ နု ဇာနာသိ၊ မသိ။ ဟိ၊ မှန်။ ဣဒ္ဓိမာ စေတောဝသိပ္ပတ္တောတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသော ဤပါဋ္ဌ။ ဘာဝနာမယိဒ္ဓိ၊ ကို။ နေဝ အဓိပ္ပေတာ၊ အလိုမရှိအပ်။ ပန၊ အနေယ ကား။ အာထဗ္ဗနိဒ္ဓိ[၃]၊ အာထဗ္ဗနိဒ္ဓိကို။ ဝါ၊ ဂါထာမန္တာန်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော တန်ခိုးကို။ အဓိပ္ပေတာ။ ဟိ၊ မှန်။

၁။ ဘဝ ပဗ္ဗော။ ။ ပဋိတတ်သည် ပုဗ္ဗာ–ဣဗ္ဗာအနက်တို့ကို ဟောတ်။ ဤ၌ ဣဗ္ဗာအနက်ဟောတည်း။ "ပဋိယတေ (ဘာလေတုံ ဣဗ္ဗိယတေ)တိ ပဗ္ဗော=ဘာဝနာမယိဒ္ဓိဖြင့် သူတစ်ပါးကို သတ်နိုင်၏"ဟု ဆိုအပ်သော အနက်သည်ပင် ဝိတက္ကဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်က သူတစ်ပါးကို သီစေလိုအပ်သော အနက်တည်း။ [ဤ ပြဿနာကိုလည်း။ လက်မခံလိုသောကြောင့် "ဘဝပဗ္ဗော–သင့်ပြဿနာ"ဟု ဘဝ–ထည့်၍ဆိုသည်။ "ဘဝ သုတ္တသ"တုန်းက ကဲ့သို့တည်း။]

၂။ နေ သမေတိ။ ။ ပါဏာတိပါတ–စေတနာက အကုသိုလ်ဖြစ်၍ ဘာဝနာ မယိဒ္ဓိက ကုသိုလ်အဗျာကတဖြစ်သောကြောင့် "ဘဝနာမယိဒ္ဓိဖြင့် သူတစ်ပါးကို သတ်နိုင်၏"ဟူသောစကားသည် ကုသလတိတ်နှင့် မညီ–ဟူလို။ နောက်တိတ်များနှင့် မညီပုံကို လည်း ဤနည်းအတိုင်း သိပါ။ ဘူမန္တ ရဟူသည်–ကာမာဝစရ–စသော ဘုံတည်း။ ပါဏာတိ – ပါတ–စေတနာက ကာမာဝစရဖြစ်၍ ဘာဝနာမယိဒ္ဓိက ရူပါဝစရ ဖြစ်သောကြောင့် ဘူမန္တ ရနှင့်လည်း မညီ။

၃။ အာထဗ္ဗနိဒ္ဓိ။ ။ "အထဗ္ဗ"မည်သော ရသေ့သည် သိအပ်သော ဝေဒ–အ တတ်ကို "အထဗ္ဗန"ဟု ခေါ်၏။ ထိုဝေဒ၌ ဂါထာမန္တာန်များလည်း ပါရှိ၏။ [ထောမနိဝိဒ် "အထဗ္ဗန်"သည် ပါဠိ၌ "အထဗ္ဗန"ဟု ဖြစ်၏။] "အထဗ္ဗနေ+အာဂတာအာထဗ္ဗနာ"ဟု ကြ၍ အထဗ္ဗနဝေဒ၌ လာသောအတတ် (ဂါထာမန္တာန် ဝိဇ္ဇာ)ကို "အာထဗ္ဗနာ"ဟု ခေါ်ပါ။ ထို အာထဗ္ဗနဝိဇ္ဇာကြောင့် ဖြစ်သော တန်ခိုးကို "အာထဗ္ဗနိဒ္ဓိ"ဟု ခေါ်သည်။ အာထဗ္ဗနတော + နိဗ္ဗတ္တာ + ဣဒ္ဓိ အာထဗ္ဗနိဒ္ဓိ။

ဇော့ ဤ သူတစ်ပါးကို သတ်ဖြတ်ရာ၌။ လဗ္ဘမာနာ ရအပ်သော်။ (ရမည်ဆိုလျှင်။) သာ ထို အာထဗ္ဗနိဿိုကို။ လဗ္ဘတိ ရအပ်၏။

သာ ပန ထို အာထဗ္ဗနိဿိ သည်ကား။ ဝါ ကိုကား။ ကာယဝစီဒ္ဒါရာနိ တို့ကို။ မုဋ္ဌိတ္ဝာ လွတ်၍။ ကာတုံ ပြုခြင်းငှာ။ နိ သက္ကာ မတတ်ကောင်း။ ဟိ မှန်။ အာထဗ္ဗနိဿိကာ အာထဗ္ဗန တန်ခိုးရှိသူတို့သည်။ (အာထဗ္ဗနဂါထာမန္တြာန်ကို တတ်သိသူတို့သည်။) သတ္တာဟံ ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး။ အလောဏကံ ဆားမရှိသော ဘောဇဉ်ကို။ ဘုဉ္ဇိတ္ဝာ စားပြီး၍။ ဒဗ္ဗေ နေစာမြက်တို့ကို။ ["ဒုဗ္ဗေ"ဟုလည်း ရှိ၏။] အတ္ထရိတ္ဝာ ခင်း၍။ ပထဝိယံ ၌။ သယမာနာ လျောင်းကုန်လျက်။ တပံ အကျင့်ကို။ သဠရိတ္ဝာ ကောင်းစွာကျင့်၍။ ["ပစ္ဆရိတ္ဝာ"ဟု ရှိသည်ကား ပါဠိပျက်။] သတ္တမေ ဒိဝသေ ခုနစ်ရက်မြောက်နေ့၌။ သုသာနေ သုသာန်၌။ ဝါ သုသာန် ဖြစ်သော။ ဘူမိံ မြေကို။ ["သုသာနဘူမိ"ဟုလည်း ရှိ၏။] သဗ္ဗေတ္ဝာ ပြင်ဆင်၍။ သတ္တမေပဒေ စည်းဝိုင်းစသည်မှ ခုနစ်လှမ်းမြောက်၌။ [မဏ္ဍလာဒိတော သတ္တမေပဒေ။ –ဋီကာ။] ဌတ္ဝာ ရပ်၍။ ဟတ္ထံ လက်ကို။ ဝဇ္ဇေတ္ဝာ ဝဇ္ဇေတ္ဝာ ဝင့်၍ ဝင့်၍။ ဝါ ဝိုင်း၍ ဝိုင်း၍။ မုခေန ပါးစပ်ဖြင့်။ ဝိဇ္ဇံ ဂါထာမန္တြာန်ကို။ ပရိဇပ္ပန္တိ။ အဖန်ဖန် ရွတ်ဆိုကြကုန်၏။ ဝါ စုတ်ကြကုန်၏။ အထ ထိုအခါ၌။ နေသံ ထို အာထဗ္ဗန–တန်ခိုးရှင်တို့၏။ ကမ္မံ အလုပ်သည်။ သမိဇ္ဈတိ ပြီးစီး၏။ ဧဝံ သို့။ အယမ္ပိ ဣဒ္ဓိ ဤ အာထဗ္ဗနိဿိသည်လည်း။ ဝါ ကိုလည်း။ [အပိဖြင့် အခြားပါဏာတိပါတ–ကံကိုဆည်း။] ကာယဝစီဒ္ဒါရာနိ တို့ကို။ မုဋ္ဌိတ္ဝာ။ ကာတုံ ငှာ။ နိ သက္ကာ မတတ်ကောင်း။ ဣတိ ကြောင့်။ ကာယကမ္မံ ကာယကံသည်။ မနောဒ္ဒါရေ ၌။ နိ သမုဋ္ဌာတိ မဖြစ်နိုင်။ ဣတိ ဤသို့။ ဧတ္ထ ဤ ကာယကံ၏ အရာ၌။ နိဋ္ဌံ ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့။ ဂန္တွာ ရောက်ထိုက်၏။

[ကာယကံ၏ ဖြစ်ရာဒ္ဒါရကို ပြပြီး၍ ဝစီကံ၏ ဖြစ်ရာဒ္ဒါရကို ပြလိုသော ကြောင့် "ဟတ္ထမုဒ္ဒါယ ပန"စသည်မိန့်။] ပန ကား။ ဟတ္ထမုဒါယ လက်ချောင်း တို့ကို တွန့်စေခြင်းဖြင့်။ ဝါ လက်ချောင်း ချိုးသဖြင့်။ [ဟတ္ထမုဒ္ဒါ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ပါရာဇိကာ၏ ဘာသာဋ္ဌိကာ သိက္ခာချုခန်း၌ ပြခဲ့ပြီ။] မုသာဝါဒါဒီနိ မုသာဝါဒ–အစရှိသော ဝစီကံတို့ကို။ ကထေန္တသ ပြောသူ၏။ ကမ္မံ သည်။ ဝစီကမ္မံ ဟောတိ။ ပ။ အဇ္ဈောဟာရိကာ ဝါ မနောကံဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့မရောက်ကုန်သည်လည်းကောင်း။ [မုသာဝါဒဟူသောအမည်ကို မထိုက်ကုန်သည်လည်းကောင်း။ အနုဋ္ဌိကာ–အလို။] ဘဝန္တိ။ ပန ကား။ ဝစီဘေဒံ စကားလုံး၏ ကွဲပြားခြင်းကို။ ဝါ နှုတ်မြွက်ခြင်းကို။ ကတ္တာ မုသာဝါဒါဒီနိ။ ပ။

ပ။ အဗ္ဗောဟာရိကာ ဝါ ဘဝန္တိ။ တ္တေကာ၊ သည်။ အာစရိယာနံ၊ တို့၏။ သမာနုတ္တ ကထာ နာမ၊ မည်၏။

ပန၊ ဝါဒန္တ ရကား။ ဝိတ္ထာ၀ါဒီ၊ သည်။ ပ။ သမုဒ္ဓာတိ။ ဣတိ၊ သို့။ အာဟ၊ ပြီ။ သော၊ ထို ဝိတ္ထာ၀ါဒီသည်။ ဝါ၊ ကို။ ပ။ ဝုတ္တော၊ သည်။ (သမ်ာနော၊ သော်။) ဥပေါသထကွန္ဒကတော၊ ဥပေါသထကွန္ဒကမှ။ ဣဒံ သုတ္တံ၊ ဤသုတ်ကို။ အာဟရိ၊ ပြီ။ (ကိ၊ နည်း။) ယော ပန ဘိက္ခု။ ပ။ ဟောတိတိ၊ ဟူ၍။ (အာဟရိ၊ ပြီ။) [ယော ပန ဘိက္ခု၊ အကြင်ရဟန်းသည်။ ယာ၀တတိယံ၊ ၃–ကြိမ်တိုင်အောင်။ (ပါတိမောက္ခေ၊ ကို။) အနုသာ၀ိယမာနေ၊ အဖန်ဖန် ကြားသိစေအပ်စဉ်။ သရမာနော၊ သင့်သောအာပတ်ကို အမှတ်ရပါလျက်။ သန္တိံ၊ ထင်ရှားရှိသော။ အာပတ္တိံ၊ ကို။ နာ၀ိကရေယ္ယ၊ ထင်စွာ မပြုအံ့။ အသ၊ ထို ရဟန်း၏။ သမ္မာနမုသာ၀ါဒေ၊ သမ္မာနမုသာ၀ါဒသည်။ ဟောတိ။] ဣဒံ သုတ္တံ၊ ဤသုတ်ကို။ အာဟရိတ္တာ၊ ၍။ အာဟ၊ ပြောဆိုပြန်ပြီ။ (ကိ။) ဧ၀ံ၊ သို့။ အာပတ္တိံ၊ ကို။ အာနာ၀ိကရောန္တော၊ ထင်စွာမပြုသော ရဟန်းသည်။ တုဏ္ဍိဘူတောဝ၊ ဆိတ်ဆိတ်နေသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သည်သာလျှင်။ (ဟုတ္တာ။) အည၊ အခြားသော။ အပတ္တိံ၊ သို့။ အာပဇ္ဇတိ၊ ရောက်၏။ ဧတ္ထ၊ ဤသို့ အာပတ်သင့်ရာ၌။ ကာယဂံ စောပနံ ဝါ၊ ကိုယ်အင်္ဂါ၏ လှုပ်ရှားခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ဝါစဂံစောပနံ ဝါ၊ သည်လည်းကောင်း။ ကုတော၊ အဘယ်မှာ ရှိအံ့နည်း။ ပန၊ စင်စစ်ကား။ မနောဒ္ဓါရသို့ ယေ၀၊ ၌သာလျှင်။ အကုသလံ၊ သော။ ဣဒံ ဝစီကမ္မံ၊ သည်။ သမုဋ္ဌာတိ။ ဣတိ၊ သို့။ (အာဟ၊ ပြီ။)

သော၊ ထို ဝိတ္ထာ၀ါဒီကို ဝတ္တမ္ဘော၊ ပြောဆိုထိုက်၏။ (ကိ။) ကိं ပန၊ အသို့နည်း။ ဧတံ သုတ္တံ၊ ဤသုတ်သည်။ နေယျတ္ထံ[1]၊ နေယျတ္ထလော။ ဝါ၊ တစ်ပါးသော စကားပြင့် သိထိုက်သော အနက်ရှိသလော။ ဥဒါဟု၊ သို့မဟုတ်။

---

[1] နေယျတ္ထ။ ။ နီတတ်၊ ကျေးဇူးပြု၊ ဤကို ဝုဒ္ဓိပြု၊ ယ ဒွေဘော်လာလျှင် "နေယ္ယ" ဟု ပြီး၏။ ကျေးဇူးပြုသည်သည် အရဟ–အနက်ကို ပေါ်၏။ နီတတော၊ ဆောင်ယူထိုက်၏။ ဣတိ နေယ္ယော၊ နေယျော+အတ္ထော ယသောတိ နေယျတ္ထံ–ဆောင်ယူထိုက်သော အနက် အဓိပ္ပာယ်ရှိသော သုတ်(ပုဒ်)၊ နဏ္ဌိသုတ် (ပုဒ်) အတိုင်း အနက်အဓိပ္ပာယ် မပြည့်စုံသောကြောင့် အခြားသုတ်(ပုဒ်)တစ်ပါးကို ဆောင်ယူမှ အနက်အဓိပ္ပာယ်အမှန်ကို သိရသောသုတ် (ပုဒ်)မျိုးကို "နေယျတ္ထ"ဟု ခေါ်သည်။ ဋီကာ၌ "ဝစနတ္ထရေန ဂမိတဗ္ဗတ္တံ နေယျတ္ထံ"ကား အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်တည်း။ ထိုအဖွင့်ကိုလိုက်၍ "ပုဒ်တစ်ပါးကို ဆောင်ယူ၍ သိအပ်သော အနက်ရှိသောပုဒ်ကို" "နေယျတ္ထ"ဟု ပြောစမှတ်ပြုကြသည်။

နိုတ္တံ[1]၊ နိုတ္တလော။ ဝါ၊ မိမိပါဠိအတိုင်းပင် သိအပ်သောအနက် ရှိသလော။ ဣတိ သို့။ ဝတ္တမ္ဘော။ မယုံ၊ ငါ၏။ သုတ္တံ၊ သည်။ နိုတ္တမေဝ၊ နိုတ္တသာတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပြီ။ ဣသာ၊ တို ဝိတက္ကဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်ကို။ ဧဝံ၊ သို့။ မာ အဝစ၊ မပြောဆို ပါလင့်။ အသ (သုတ္တသ)၊ ထိုပါဠိ၏။ အတ္ထံ၊ ကို။ တုလယိဿာမ၊ နှိုင်းချိန် ကုန်ဦးအံ့။ ဣတိ၊ သို့။ ဝတ္တာ၊ ပြောပြီး၍။ ဧဝံ၊ သို့။ ပုဒ္ဓိတမ္ဘော၊ မေးထိုက်၏။ (ကိံ။) သမ္မာနမုသာဝါဒေ၊ သမ္မာနမုသာဝါဒ–ကြောင့်။ ကိं၊ အဘယ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်သနည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ပုဒ္ဓိတမ္ဘော။ ဘာနဿော၊ သိလတ်သော်။ ဝါ၊ သိသော ဝိတက္ကဝါဒီသည်။ သမ္မာနမုသာဝါဒေ၊ ကြောင့်။ ဒုက္ခဲ့၊ ဒုက္ခင့် အာပတ် သည်။ ဟောတိ၊ ဣတိ။ ဝက္ခတိ၊ ပြောလတ္တံ့။

တတော၊ ထိုသို့ ပြောဆိုခြင်းကြောင့်။ ဝတ္တမ္ဘော။ (ကိं။) ဝိနယသ၊ ဝိနည်း၏။ မူလာနိ၊ အကြောင်းရင်းတို့သည်။ ဒွေ၊ ၂–ပါးတို့တည်း။ ကာယောစ၊ ကာယဒွါရလည်းကောင်း။ ဝါစာ စ၊ ဝစီဒွါရ လည်းကောင်းတည်း။ ဟိ၊ မှန်။ သမ္မာသမ္ဘုဒ္ဓေန၊ သည်။ သမ္ဘာပတိယော၊ အလုံးစုံသော အာပတ်တို့ကို။ ဒ္ဒီသု၊ ကုန်သော။ ဣမေသု ယေဝ ဒ္ဒါရေသု၊ ဤ ဒ္ဒါရတို့ဌ်သာ။ ပညတ္တာ၊ ပညတ်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ မနောဒ္ဒါယေ၊ ဌ်။ အာပတ္တိယာ၊ ကို။ ပညာပနံ နာမ၊ ပညတ်တော်မူခြင်း မည်သည်။ နတ္ထိ။ ယော တံ၊ အကြင် သင်သည်။ သတ္ထာရာ၊ သည်။ အပညတ္တေ၊ ပညတ်တော်မမူအပ်သော။ ဌာနေ၊ အရာဌ်။ အာပတ္တိं၊ ကို။ ပညပေသိ၊ ပညတ်နိုင်ဘိ၏။ ဝါ၊ ပညတ်ဝံ့ဘိ၏။ (သော) တံ၊ သည်။ အတိဝိယ၊ အလွန်အကဲ သာလျှင်။ ဝိနယေ၊ ဌ်။ ပကတညူ၊ သဘောကိုသိပါပေ၏။ (ကျွမ်းကျင်ပါပေ၏။) သမ္မာ သမ္ဘုဒ္ဓံ၊ ကို။ အဗ္ဘာစိက္ခသိ၊ စွပ်စွဲဘိ၏။ ဓိနစက္ခံ၊ မြတ်စွာဘုရား၏ အာဏာတော်စက်ကို။ ပဟာရသိ၊ ပုတ်ခတ်ဘိ၏။ ဣတိ အာဒိဝစနေဟိ၊ ဤသို့ အစရှိသော

---

[1] ၁။ နိုတ္တ။ ။ နိတဌ် တ–ပစ္စည်းသည် အတိတ်အနက်ဟောတည်း။ နိယိတ္တာတိ နိတော၊ နိတော+အတ္ထော ယသ္သာတိ နိတတ္ထော၊ ဆောင်ယူအပ်ပြီးသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ရှိသော (နောက်ထပ် ဆောင်ယူဖွယ်မလိုသော၊ ဆိုထားပြီးအတိုင်းပင် တိုက်ရိုက်အနက် အဓိပ္ပာယ်ထင်ရှားနေသော) သုတ် (ပုဒ်)၊ "သယမေဝ ဂဟိတဗ္ဗတ္တံနိတတ္တံ"ဟူသော ဋီကာ စကားသည် အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း။ ဤအဖွင့်ကိုလိုက်၍ "တိုက်ရိုက် သိအပ်သော အနက်ရှိသော ပုဒ်ကို "နိတတ္ထ"ဟု ပြောစမှတ်ပြုကြသည်။

[ဆောင်] ၁။ နဂိုတိုင်းကား, မထင်ရှား၍, တစ်ပါးပုဒ်ပိုက်, ဆောင်ယူထိုက်သည့်, အနက်ရှိ, မှတ်ဘီ နေယျတ္ထ။

၂။ နဂိုတိုင်းပင်, နက်ရှေ့လွင်၍, အပြင် မမှီး, ဆောင်အပ်ပြီးတဲ့, အနက်စုံ, မှတ်ကုန် နိတတ္ထ။

စကားတို့ဖြင့်။ နိဂ္ဂကိုတွား၊ နှိပ်ပြီး၍။ ဥတ္တရိ၊ အလွန်။ ပဠံ၊ ပြဿနာကို။ ပုစ္ဆိ တဗ္ဗော။ (ကိ)။) သမ္မာနမုသာဝါဒေါ၊ သည်။ ကြိယတော၊ မပြုထိုက်သော လွန် ကျူးမှုကို ပြုခြင်းကြောင့်။ သမုဋ္ဌာတိ၊ ဖြစ်သလော။ ဥဒါဟု၊ သို့မဟုတ်။ အကြို ယတော၊ ပြုထိုက်သော ဖြည့်ကျင့်မှုကို မပြုခြင်းကြောင့်။ (သမုဋ္ဌာတိ၊ လော။) ဣတိ (ပုစ္ဆိတဗ္ဗော)။ ဓာနဿ၊ သိလတ်သော်။ ဝါ၊ သည်။ ²ကြိယတော၊ ကြောင့်။ (သမုဋ္ဌာတိ) - ဣတိ ဝက္ခတိ။ တတော၊ ထိုသို့ပြောဆိုခြင်းကြောင့်။ ဝတ္တဗ္ဗော၊ ဆက်၍ ပြောဆိုထိုက်၏။ (ကိ)။) အနာဝိကရောန္တော၊ အာပတ်ကို ထင်စွာမပြုသော ရဟန်းသည်။ ကတရံ၊ ကြိယ၊ အဘယ်ကြိယကို။ ဝါ၊ အဘယ်ပြုထိုက်သော အမှု ကို။ ကရောတိ၊ နည်း။ ဣတိ၊ သို့။ (ဝတ္တဗ္ဗော။)

ဟိ၊ မေးသင့်၏။ အဒ္ဓာ၊ မချွတ်ကေန်။ ကြိယ၊ ကြိယကို။ ဝါ၊ ပြုအပ်သော အမှုကို။ အပဿဿန္တော၊ မမြင်လတ်သော်။ ဝိယာတ၊ စိတ်၏ပင်ပမ်းခြင်းသို့။ အာပဇ္ဇိဿတိ၊ ရောက်လတ္တံ့။ တတော၊ ထိုသို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်။ ဣမဿ သုတ္တဿ၊ ဤ "သမ္မာနမုသာဝါဒဿ ဟောတိ"ဟူသော်သုတ်၏။ အတ္ထော၊ အနက်အားဖြင့်။ (အနက်ကိုဖွင့်ပြသော အဋ္ဌကထာအားဖြင့်။) သညာယေတဗ္ဗော၊ နားလည်စေထိုက်၏။ (ကိ)။) ဟိ၊ ချဲ့။ အယံ၊ ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား။ ဣဒေ၊ ဤ "သမ္မာနမုသာဝါဒဿ ဟောတိ"ဟူသော ပါဠိရပ်ခွဲ။ အတ္ထော၊ တည်း။ (အဋ္ဌကထာ တည်း။) ယွာယံ (ယော အယံ သမ္မာနမုသာဝါဒေါ)၊ အကြင် သမ္မာနမုသာဝါဒကို။ သမ္မာန မုသာဝါဒဿ ဟောတိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တော၊ မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။ သော၊ ထို သမ္မာန မုသာဝါဒသည်။ အာပတ္တိတော၊ အားဖြင့်။ ကိ၊ အဘယ်သည်။ ဟောတိ၊ နည်း။ ကတရာပတ္တိ၊ အဘယ်အာပတ်သည်။ ဟောတိ၊ နည်း။ ဣတိ အတ္ထော။ [ကိ"ဟောတိကို ထပ်ဖွင့်သည်။] ခုက္ကဋာပတ္တိ၊ သည်။ ဟောတိ။ သာ စ၊ ထို ဒုက္ကဋ်အာပတ်သည်လည်း။ မုသာဝါဒလက္ခဏေန၊ မုသာဝါဒလက္ခဏာအားဖြင့်။ န(ဟောတိ)၊ ဖြစ်သည်မဟုတ်။ ပန၊ အဟုတ်ကား။ ဘဂဝတော၊ ၏။ ဝစနေန၊

၁။ ကြိယတောတိ ဝက္ခတိ။ ။ ဝိတက္ကာဝါဒီသည် သမ္မာနမုသာဝါဒ ခပ်ကွာပုဒ်ခွဲ လာသော မပြုထိုက်သော လိမ်လည်မှုကို ပြုခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ "ကြိယတော"ဟု ဖြေသည်။ ထိုသို့ "ကြိယတော"ဟု ဖြေခြင်းကြောင့် နောက်ထပ်မေးရာ၌ "အနာဝိကရောန္တော ကတရံ ကြိယံ ကရောတိ– အဘယ်ကြိယကို ပြုသနည်း"ဟု မေးသည်။ ရှေးစာအုပ်များ၌ "အကြိယတောတိ ဝက္ခတိ"ဟု ရှိ၏။ ထို "အကြိယတောတိ ဝက္ခတိ"ဟူသောစကားသည် နောက်ထပ်မေးမည့် "ကတရံ ကြိယံ ကရောတိ"နှင့် မလိုက်လျောချေ။ ထို့ကြောင့် ပါဌ်ဗျက်သာတည်း။

ဒုက္ခာဌာပတ္တိဟူသော စကားတော်ကြောင့်။ ဝစီဒ္ဓါရေ၊ ၌။ အကြိယသမုဋ္ဌာနာ၊ အကြိယ သမုဋ္ဌာန်ဖြစ်သော။ (ထင်စွာပြုထိုက်သောအမှုကို မပြုခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော။) အာပတ္တိ၊ သည်။ ဟော်တိ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတ်ဗျာ။ ၏။ စ၊ သာဓကကား။ အနာလပန္တော။ ပ။ စိန္တိတာတိ၊ ဟူသော။ ဧတံ၊ ဤ ဂါထာစကားကို။ (အာယသ္မတာ ဥပါလိတ္ထေရေနပိ၊ သည်လည်း။) ဝုတ္တံ၊ မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

[(ယော၊ အကြင် ရဟန်းသည်။)ကေနစိ၊ တစ်စုံတစ်ယောက်သော။ မဲနုဒေန၊ လူနှင့်တကွ။ အနာလပန္တော၊ စကားမပြောဆိုသည်။ (ဟောတိ။) ပရေ စ၊ မိမိမှတစ်ပါး အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်း။ (သန္ဓာယ၊ ရည်မှတ်၍။) ဝါစာဂိရံ[1]၊ စကားဟု ဆိုအပ်သော အသံကို။ ဝါ၊ စကားလုံးတို့ကို မြွက်ဆိုခြင်းကို။ နောဘာဏေယျ၊ မပြောမဆိုရာ။ (အထ၊ ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက်။ သော၊ ထို ရဟန်းသည်။) ဝါစသိကံ၊ ဝစီဒ္ဓါရ၌ဖြစ်သော အာပတ်သို့။ အာပဇ္ဇေယျ။ ရောက်ရာ၏။ ကာယိကံ၊ ကာယဒ္ဓါ၌ဖြစ်သော အာပတ်သို့။ နု (အာပဇ္ဇေယျ)။ သော ပဌာ၊ ဤ ပြဿနာကို။ ကုသလေဟိ၊ ဝိနည်းကျွမ်းကျင် ပညာရှင်တို့သည်။ စိန္တိတာ၊ ကြံအပ်ကုန်ပြီ။ ဣတိ (အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ ဣတိ၊ သို့။ သညာပေတဗ္ဗော၊ ထိုက်၏။)]

ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ အကုသလံ၊ အကုသိုလ်ဖြစ်သော။ ဝစီကမ္မံ၊ ဝစီကံသည်။ မနောဒ္ဓါရေ၊ မနောဒ္ဓါရ၌။ နု သမုဋ္ဌာတိ၊ မဖြစ်။ ဣတိ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊ ဤ ဝစီကံ အရာ၌။ နိဋ္ဌံ၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့။ ဂန္တဗ္ဗံ၊ ရောက်ထိုက်၏။

---

[1] **ဝါစာဂိရံ။** ။ ဝါစာသဒ္ဒါတံ ဂိရံ၊ စကားဟု ဆိုအပ်သော အသံကို။ ဝါစာနုစ္စာ ရတ် ဝါ၊ အဖန်ဖန် မြွက်ဆိုအပ်သော စကားကို။ ဤသို့ ဋီကာ၌ ၂-နည်းဖွင့်၏။ ထိုအလို ဝါစာဂိရံကို သမာသ်ပုဒ်တစ်ပုဒ်တည်းဟု ဆိုလို၏။ "ဝါစာသဒ္ဒါတာ+ဂိရာ ဝါစာဂိရာ"ဟု လည်းကောင်း။ "ဂိရိယတေတိ ဂိရာ၊ ဝါစာ ဧဝ+ဂိရာ ဝါစာဂိရာ"ဟုလည်းကောင်း ဝိဂ္ဂဟပြုပါ။ ပရိဝါအဋ္ဌကထာ၌ကား ဝါစာနှင့် ဂိရံကို ၂-ပုဒ်ခွဲ၍ ဖွင့်ထား၏။

အမှာ။ ။ "အယံ ဟေတ္ထ အတ္ထော။ ပ။ စိန္တိတာ" တိုင်အောင်သော စကားသည် ဝိနည်းမဟာဝါအဋ္ဌကထာ ဥပေါသထက္ခန္ဓကဋီကာလာသော စကားနှင့် သဘောတူပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် "အတ္ထေန-အနက်အားဖြင့်"ဟူရာ၌ "အဋ္ဌကထာဖွင့်ထားသော အနက်အားဖြင့်"ဟု ဆိုလိုသည်။ ထို၌ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပါဠိကို ချန်၍ အားလုံး အနက်တူပင်ဖြစ်သည်။ ဥပေါသထက္ခန္ဓက ပါဠိတော်၌လာသော "သမ္ဘာနမုသာဝါဒသ ဟောတိ"ကိုပင် "ယွာယံ သမ္ဘာနမုသာဝါဒသ ဟောတိ တိ ဝုတ္တော"ဟု ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် မဟာဝါ အဋ္ဌကထာနှင့် ဤ အဋ္ဌကထာစာအုပ်တို့၌ "ယွာယံ သမ္ဘာနမုသာဝါဒေါ ဟောတိတိ"ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း။ "ယွာယံ သမ္ဘာနမုသာဝါဒသ ဟောတိတိဝုတ္တော"ဟု ရှိရမည်။

[ဝစီကံ၏ ကာယဒွါရ ဝစီဒွါရတို့၌ ဖြစ်ပုံကို ပြပြီး၍ မနောကံ၏ ဒွါရ ၃-ပါးလုံး၌ ဖြစ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "ယဒါ ပန"စသည် မိန့်။] ပန၊ ကား။ ယဒါ၊ ၌။ အာဘိဗျာသဟဂတေန၊ အာဘိဗျာနှင့်တကွဖြစ်သော။ စေတသာ၊ စိတ်ဖြင့်။ ကာယံ၊ ကိုယ်အင်္ဂါကို။ စောပေန္တော၊ လှုပ်စေလျက်။ ဟတ္ထဂ္ဂါဟာဒီနိ၊ မာတုဂါမ၏ လက်ကိုကိုင်ဆွဲခြင်း အစရှိသော အမှုတို့ကို။ ကရောတိ၊ ပြု၏။ [အာဒီဖြင့် ဝေဏိဂ္ဂါဟ၊ အင်္ဂါပရာမသန-စသည်တို့ကို ယူ။ ရှေးနိဿယ၌ "လက်ဖြင့်ကိုင်ယူခြင်း အစရှိသည်တို့ကို"ဟု တစ်နည်း ပေးသော်၏။ "သူတစ်ပါးပစ္စည်းကို လက်ဖြင့်ကိုင် ခြင်း စသည်ကို"ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်။] ဗျာပါဒသဟဂတေန[1]၊ သော။ စေတသာ။ ဒဏ္ဍာပရာမာသာဒီနိ၊ တုတ်ကိုသုံးသပ်ခြင်း အစရှိသည်တို့ကို။ [သူတစ်ပါးကို ပုတ်ခတ်ဖို့ရန် တုတ်ကိုကိုင်ခြင်း စသည်တို့ကို။](ကရောတိ) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသဟဂတေန၊ သော။ စေတသာ၊ ဖြင့်။ ခန္ဓသိဝါဒယော[2]၊ ကဒဲနတ်

၁။ ဗျာပါဒသဟဂတေန။ ။ ဗျာပါဒဟူသည် သူတစ်ပါးကို သေစေလိုသော ဒေါသတည်း။ ထိုဒေါသစိတ်ဖြင့် ဒဏ္ဍာပရာမာသ (တုတ်ကိုင်မှု) စသည်ပြုလျှင် "ဗျာပါဒမနောကံ"ဟု ဆိုထား၏။ သို့ဖြစ်လျှင် ရှင်ဒေဝဒတ်၏ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို သတ်ဖို့ရန် ဂိစ္ဈကူဋ်တောင်ပေါ်မှ ကျောက်တုံးကို လိမ့်ချရာ၌ အထမမြောက်သော ပါဏာတိပါတာကံ၏ ပုဗ္ဗပယောဂ-အခိုက်မှာ ဗျာပါဒမနောကံ မြောက်-မမြောက် ငြင်းခုံကြရာဝယ် အဘယ်သို့ ဆုံးဖြတ်မည်နည်း။

၂။ ခန္ဓသိဝါဒယော။ ။ "ကုမာရော ခန္ဓော ဟရော"ဟု အဘိဓာန်၌ ပရိယာယ် ၃-မျိုးလာ၏။ ထို ခန္ဓကုမာရမည်သော နတ်ကို "ခဒဲနတ်"ဟု မြန်မာပြန်သည်။ ရှေးအဘိဓာန်နိဿယ၌ "ဖီသနီးနတ်"ဟု မြန်မာပြန်၏။ " မဟိသရော သိဝေါ သူလီ"စသည်ဖြင့် အဘိဓာန်၌ လာသောကြောင့် မဟိသရနတ်ကိုပင် "သိဝနတ်"ဟု ခေါ်၏။ "မဟာဒေဝနတ်"ဟုလည်း ခေါ်၏။ ရှေးနိဿယတို့၌ မဟိသရကို ရည်ရွယ်၍ သိဝကို ပရမိသရ (ပရမိသွာ)ဟု အမျိုးမျိုး အနက်ပေးကြသည်။ ထိုနတ်တို့သည်။ ဟိန္ဒူတို့က ဘုရားအရာထား၍ ကိုးကွယ်အပ်သော နတ်တို့တည်း။ ဓိဋ္ဌာဒိဋ္ဌိကို ပြုရာဝယ် ထိုနတ်တို့ကို နိဒဿန နည်းအားဖြင့် ဥဒါဟရဏ် ထုတ်ပြသည်။ "ထို ခန္ဓသိဝနတ်တို့ကို အမြတ်တနိုး ကိုးကွယ်ရုံဖြင့် ဓိဋ္ဌာဒိဋ္ဌိကမ္မပထမြောက်သည်-ဟု မဆိုလိုပါ"ဟူလို။ ဓိဋ္ဌာဒိဋ္ဌိအယူအတွက် နတ္ထိကဒိဋ္ဌိ၊ အဟေတုကဒိဋ္ဌိ၊ အကြိယဒိဋ္ဌိတို့သာ ကမ္မပထ မြောက်သည်။ဟု မှတ်ပါ။

အနုဋ္ဌီကာ။ ။ သုဂတိ ဒုဂ္ဂတိဘဝတို့၌ ဖြစ်ရခြင်းသည် ကောင်းစွာပြုအပ်မကောင်းသဖြင့် ပြုအပ်သော ကံကြောင့်မဟုတ်။ ခန္ဓနတ် သိဝနတ်စသော တန်ခိုးကြီးသော နတ်ဘုရားတို့ကြောင့် (နတ်ဘုရားတို့၏ အလိုအတိုင်း)ဖြစ်ရ၏-ဟု ယူဆ၍ "ဒါနစေတနာ၏ အကျိုးသည်-မရှိ"စသည်ဖြင့် မှားယွင်းစွာသုံးသပ်သူ၏ အတွက် "ဓိဋ္ဌာဒိဋ္ဌိသဟဂတေနစေတသာ။ ပ။ ပရိဘဏ္ဍာဒီနိ ကရောတိ"ဟူသော စကားကို အဋ္ဌကထာဆရာ ဆိုအပ်ပါသည်-ဟု ဝဒ္ဓီ ဝါဒကို အနုဋ္ဌီကာပြု၏။ မူလဋ္ဌီကာပြုသော-နိဒဿနနည်းမဟုတ်၊ မုချ ကမ္မပထ-မြောက်သော ဓိဋ္ဌာဒိဋ္ဌိဖြစ်ပုံကို ပြသော စကား"ဟု ဝဒ္ဓီ ဆရာတို့က ဆိုလိုသည်။

မဟာဒေဝနတ် အစရှိသူတို့သည်။ သေဌာ၊ ချီးမွမ်းအပ်၊ မြတ်သော ကိုးကွယ်ရာ တို့တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ ကြံ၍။ တေသံ၊ ထို ‘ဓဒဲနတ် မဟာဒေဝနတ် အစရှိသူတို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ အဘိဝါဒန။ ပ။ ပရိဘဏ္ဍာဒီနိ[1]၊ ရှိခိုးမှု, လက်အုပ်ချီမှု, နတ်ရုပ်တို့၏ အင်းပျဉ်ငယ်ကို ရေဆေးခြင်း။ ဆေးသုတ်ခြင်း အစရှိသော အမှုတို့ကို။ ကရောတိ၊ ၏။ တဒါ။ ပ။ သမုဋ္ဌာတိ။ ပန၊ စကား။ ဣဒေ၊ ဤမနောက်၏ ကာယဒွါရဝယ် ဖြစ်ရာ၌။ စေတနာ၊ စေတနာသည်။ အဗ္ဗောဟာရိကာ၊ ကာယက်ဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့ မရောက်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

ပန၊ ကား။ (မနောက်၏ကာယဒွါရ၌ဖြစ်ပုံမှတစ်ပါး ဝစီဒွါရ၌ ဖြစ်ပုံကား။) ယဒါ၊ ၌။ အဘိဏှာ သဟဂတေန၊ သော။ စေတသာ၊ ဖြင့်။ ဝါစံ၊ နှုတ်အုပ်ကို။ စောပေန္တော၊ လျက်။ ယံ၊ အကြင် ဥစ္စာသည်။ ပရသ၊ သူတစ်ပါး၏ ဥစ္စာတည်း။ တံ၊ ထို သူတစ်ပါးဥစ္စာသည်။ မမ၊ ငါ၏ဥစ္စာသည်။ [မမ+ဣဒံမမ။]အသ၊ ဖြစ်ပါမူကား။ အဟော ဝတ၊ အော်–ကောင်းလေစွ။ ဣတိ၊ သို့။ ပရဝိတ္တုပကရဏံ၊ သူတစ်ပါး၏ နှစ်သက်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော။ ဥစ္စာကို။ အဘိဏှာယတိ၊

---

[1]။ ဘူတပရိဠိက ပရိဘဏ္ဍာဒီနိ။ ။ နတ်ရုပ်ကို ဘူတ၊ ထို နတ်ရုပ်တို့၏ တည်နေရာ အင်းပျဉ်ငယ်ကို ပရိဠိကာ–ဟု ခေါ်သည်။ [ဘူတပရိဠိကာ ဒေဝကုလပရိဠိကာတိ ဣဒေ ဒေဝတာနံ ဗလိကရဏဋ္ဌာနဘူတံ (ပူဇော်ပသမှုကို ပြုရာဌာနဖြစ်၍ ဖြစ်သော)ပရိဠိ၊–ပဌမပရိဠ ဝိမာနဝတ္ထုအဋ္ဌကထာ။] တို့ အင်းပျဉ်ငယ်ကို ရေဆေးခြင်း ဆေးသုတ်ခြင်းကို “ပရိဘဏ္ဍ”ဟု ခေါ်သည်။

[2]။ စေတနာ ပနေတ္ထ အဗ္ဗော ဟာရိကာ။ ။ အဘိဏှာ–စသော မနောက်တို့က ပဓာန ဖြစ်သောကြောင့် အဘိဏှာ–စသည်တို့နှင့် အတူတကွ ဖြစ်သော စေတနာသည် ကာယ ဒွါရ၌ ဖြစ်ရသော်လည်း ကာယက်ဟူသော အမည်ကို မရ။ ထို့ကြောင့် “အဗ္ဗောဟာရိကာ”ဟု ဆိုသည်။

ဒုတိယက်။ ။ ရှေးကာယက် ဝစီက်တို့ကို ပြုရာ၌ “စေတနာပကွီကာ ဝါ ဘဝန္တိ အဗ္ဗောဟာရိကာ ဝါ”–ဟု ပြခဲ့၏။ ထိုနည်းအတိုင်းဆိုလျှင် “အဘိဏှာဒိပကွီကာ ဝါ ဘဝန္တိ”ဟု လည်း ရှိသင့်၏။ သို့သော် “တိဝိဓာ ဘိက္ခဝေ မနောသဏ္ဌေတနာ အကုသလံ မနောကမ္မံ”ဟု ဟောတော်မူခြင်းကြောင့် စေတနာသည် ဝိမိသဟောအတိုင်းဝင် မနောက်အမည်ရနေ၏။ အဘိဏှာ–စသည်တို့၏ နောက်လိုက် အသင်းအပင်းဝင် ဖြစ်ဖွယ်မလို။ ထို့ကြောင့် “အဘိဏှာဒိပကွီကာ ဝါ”ဟု မဆိုတော့။

ရှေးရှုကြောင်းပည်၏။ ²ဗျာပါဒ သဟဂတေန၊ သော။ စေတသာ၊ ဖြင့်။ ဣမေ သတ္တာ၊ ဤ သတ္တဝါ တို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။ ဟညန္တု ဝါ၊ သတ်မူလည်း သတ်အပ်ပါစေကုန်။ ဗဇ္ဈန္တု ဝါ၊ နှောင်ဖွဲ့မူလည်း နှောင်ဖွဲ့အပ်ပါစေကုန်။, ဥစ္ဆိဇ္ဇန္တု ဝါ၊ ဖြတ်မူလည်း ဖြတ်အပ်ပါစေကုန်။ မာ ဝါ အဟေသုံ၊ မရှိမူလည်း မရှိပါစေကုန်လင့်။ ဣတိ၊ သို့။ ဝဒတိ၊ ပြောဆို၏။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ သဟဂတေန။ စေတသာ၊ ဖြင့်။ ဒိန္နံ၊ ပေးလှူကြောင်း ဒါနစေတနာသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ယိဋ္ဌံ၊ ယဇ်ကြီးပူဇော်ကြောင်း စေတနာသည်။ နတ္ထိ၊ ဣတိအာဒိနိ၊ ဤသို့ အစရှိသော စကားတို့ကို။ ဝဒတိ၊ ၏။ တဒါ။ ပ။ ဝစီဒွါရေ သမုဋ္ဌာတိ။ ပန၊ ဆက်။ ဣဒေ၊ ဤ မနောက်၏ ဝစီဒွါယဝယ် ဖြစ်ရာ၌။ စေတနာ၊ သည်။ အမ္ဘောဟာရိကာ၊ ဝစီကံဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့ မရောက်သည်။ ဟောတိ။

ပန၊ ကား။ (မနောက်၏ ဝစီဒွါရ၌ ဖြစ်ပုံမှတစ်ပါး မနောဒွါရ၌ ဖြစ်ပုံကား။)ယဒါ၊ ၌။ ကာယဒ္ဝါရိကနိ၊ ကိုယ်အင်္ဂါ နှုတ်အင်္ဂါတို့ကို။ အစောပေတွာ၊ မလှုပ်စေမူ၍၊ ရဟောဝါ၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာ အရပ်၌။ နိသိနော၊ ထိုင်နေလျက်။ အဘိဇ္ဈာ။ ပ။ သဟဂတာနိ၊ အဘိဇ္ဈာ, ဗျာပါဒ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနှင့် တကွဖြစ်ကုန်သော။ စိတ္တာနိ၊ တို့ကို။ ဥပ္ပာဒေတိ။ တဒါ။ ပ။ မနောဒွါရေ သမုဋ္ဌာတိ။ ²ပန၊ ဆက်။ ဣမသ္မိံ ဌာနေ၊ ဤ မနောက်၏ မနောဒွါရဝယ် ဖြစ်ရာ၌။ စေတနာပါ၊ သည်လည်း ကောင်း။ စေတနာ သမ္မယုတ္တကာ၊ စေတနာနှင့် ယှဉ်ကုန်သော။ ဓမ္မာပါ၊ တရား တို့သည်လည်းကောင်း။ မနောဒွါရေယေဝ၊ ၌သာ။ သမုဋ္ဌဟန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ [ဤ၌ စေတနာက မနောက်ဖြစ်နေသောကြောင့် အမ္ဘောဟာရိကအဖြစ် မရှိရကား ရှေး

၁။ ဗျာပါဒ ။ ပ။ ဝဒတိ။ ။ ဗျာပါဒနှင့် တကွဖြစ်သော စိတ်ဖြင့် "ဣမေ သတ္တာဟညန္တု"စသည်ဆိုလျှင် "ဗျာပါဒ မနောက်"ဟု ဆိုထား၏။ သို့ဖြစ်လျှင် ရှင်ဒေဝဒတ်၏ ဗုဒ္ဓမြတ်ရှာယတ်ဖို့ရန် လေးသမားတို့ကို စေခိုင်းရာ၌ ပါဏာတိပါတ–ကံအထမမြောက်သော်လည်း ဗျာပါဒ–ကံ အထမြောက်–မမြောက်ကို ဆုံးဖြတ် နိုင်လောက်ပါပြီ။

²။ ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ။ ပ။ သမုဋ္ဌဟန္တိ။ ။ ကာယဒ္ဝါရိကတို့ကို မလှုပ်ရှားစေသောကြောင့် စေတနာနှင့် စေတနာသမ္မယုတ္တဓမ္မ အားလုံးပင် မနောဒွါရ၌သာ ဖြစ်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် (ရှေ့ ကာယဒွါရ ဝစီဒွါရ၌ မနောက်ဖြစ်ပုံကို ပြရာဝယ် စေတနာကို အမ္ဘောဟာရိကဟု ဆိုရသကဲ့သို့) "ဤ မနောဒွါရဝယ် မနောက်ဖြစ်ရာ၌ မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ စေတနာ၏ အမ္ဘောဟာရိက–အဖြစ် မရှိတော့"ဟု ဆိုလိုသည်။ [ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ။ ပ။ တသ္မာ စေတနာယ အမ္ဘောဟာရိကဘာဝေါ ကထဋ္ဌ နတ္ထိတိ အဓိပ္ပာ–ယော။ ဋီကာ။]

ဒွါရတုန်းကကဲ့သို့ "စေတနာ ပဓနေတ္ထ အဗ္ဗောဟာရိကာ"ဟု မဆိုတော့။] ဧဝံ၊ လျှင်။ အကုသလံ၊ သော။ မနောကမ္မံ၊ သည်။ တီသုပိ၊ ၃-ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဒွာရေသု၊ တို့၌။ သမုဋ္ဌာတိ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

• ပန၊ ကား။ (အကုသိုလ်က ၃-ပါးမှတစ်ပါး ကုသိုလ်က ၃-ပါးကား။) တထာ ကုသလာနိ ကာယဝစီမနောကမ္မာနိတိ၊ ဟူ၍။ ယံ၊ အကြင်စကားကို။ (မယာ၊ ငါသည်။) ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။ ["အကုသလံ မနောကမ္မံ ပန တီသုပိ ဒွာရေသု သမုဋ္ဌာတိ"နှင့် ဆက်၍ ဆိုခဲ့ပြီ။] တတြ၊ ထိုစကားရပ်၌။ အယံ၊ ကား။ နယော၊ တည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။ ယဒါ။ ကေနစိ၊ တစ်စုံတစ်ခုသော။ ကာရဏေန၊ ကြောင့်။ (ပါးစပ်၌ အနာဖြစ်နေခြင်း စသောအကြောင်းကြောင့်။) ဝတ္တုံ၊ ပြောဆိုခြင်းငှာ။ အသက္ကောန္တော၊ မစွမ်းနိုင်သည်။ (ဟုတွာ။) ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရမာမိတိ၊ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရမာမိ ဟူ၍ လည်းကောင်း။ အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရမာမိတိ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရမာ မိတိ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမာနိ သိက္ခာပဒါနိ၊ တို့ကို။ (ကာယဒွါယ နှင့်ဆိုင်သော သိက္ခာပုဒ် ၃-ပါးတို့ကို။)ဟတ္ထမုဒ္ဒါယ၊ လက်ချောင်းတို့ကို တွန့်စေခြင်းဖြင့်။ (လက်ပြသော အားဖြင့်။) ဂဏှာတိ၊ ယူ၏။ တဒါ။ ပ။ သမုဋ္ဌာတိ။ တေဟိ စိတ္တေဟိ၊ ထို ကုသိုလ်စိတ်တို့နှင့်။ သဟဂတာ၊ ကုန်သော အနဘိဇ္ဈာဒယော၊ အနဘိဇ္ဈာ-အစရှိသော တရားတို့သည်။ စေတနာပက္ခိကာ ဝါ[1] ၊ ကုန်သည်လည်း ကောင်း။ အဗ္ဗောဟာရိကာ ဝါ၊ မနောက်ဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့ မရောက်ကုန်သည် လည်းကောင်း။ ဟောန္တိ။

ပန၊ ကား။ (ကာယက်၏ ကာယဒွါရ၌ ဖြစ်ပုံမှတစ်ပါး ဝစီဒွါရ၌ ဖြစ်ပုံ ကား။) ယဒါ။ တာနေဝ သိက္ခာပဒါနိ၊ ထို ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ အစရှိသော

၁။ **စေတနာပက္ခိကာ ဝါ။** ။ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရမာမိ-စသည်ဖြင့် ဆောက်တည်ရာဝယ် ဝိရတိဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ဝိရတိဖြစ်လျှင် "ဝိရတိပက္ခိကာ ဝါ"ဟု ဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ ဤသို့ မေးဖွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား- "တိဝိဓာ ဘိက္ခဝေ ကာယသမ္ဘေတနာ ကုသလံ ကာယကမ္မံ" ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် ကုသိုလ်စေတနာကို ကံဟု ဟောတော်မူသော ကြောင့် ပါဏာတိပါတာဒီ ဝိရတိသည် ပဓာနမဟုတ်၊ ထို ဝိရတိဖြင့် အထူးပြုအပ်သော စေတနာသည်သာ ပဓာနတည်း။ မှန်၏- "ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရမာမိ" စသည်ဖြင့် ဆောက်တည်ခိုက်၌ ရှောင်ကြဉ်ဖွယ်ရာ ဝိတက္ကမိတမ္ဘအာရုံ မရှိလျှင် ဝိရတိစေတသိက်ပင် မဖြစ်၊ စေတနာကား ဖြစ်သည်သာ။ ဤသို့ စေတနာသာ ပဓာန ဖြစ်သောကြောင့် "ဝိရတိပက္ခိကာ ဝါ" ဟု မဆိုဘဲ "စေတနာပက္ခိကာ ဝါ" ဟုသာ ဆိုရသည်။

သိက္ခာပုဒ်တို့ကိုပင် ဝစီဘေဒံ ကတ္တာ ဂဏှာတိ၊ တဒါ။ ပ။ အဗ္ဗောဟာရိကာ ဝါ၊ မနောက်ဟု ခေါ်ဝေါ်။ ပ။ မရောက်ကုန်သည်လည်းကောင်း။ ဟောန္တိ။-ပန၊ ကား။ (ကာယက်၏ ဝစီဒွါရ၌ ဖြစ်ပုံမှတစ်ပါး မနောဒွါရ၌ဖြစ်ပုံကား။) ယဒါ။ တေသု သိက္ခာပဒေသု၊ ထို ပါဏာတိပါတာ ဝေရာမဏိ–အစရှိသော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို။ ဒီယျမာနေသု၊ ပေးအပ်ကုန်လတ်သော်။ ကာယဂ်ဝါစဂ်ါနိ အစောပေတွာ။ မနသာ ဝ၊ ဖြင့်သာ။ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရမာမီတိ၊ ဟူ၍ လည်းကောင်း။ ပ။ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရမာမီတိ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ ဂဏှာတိ၊ တဒါ။ ပ။ အဗ္ဗောဟာရိကာ ဝါ၊ မနောက်ဟု ခေါ်ဝေါ်သည်၏ အဖြစ်သို့ မရောက်ကုန်သည်လည်းကောင်း။ ဟောန္တိ။

ပန၊ ကား။ (ကာယက်၏ ၃–ဒွါရ၌ ဖြစ်ပုံမှတစ်ပါး ဝစီက်၏ ၃–ဒွါရ၌ ဖြစ်ပုံကား။) မုသာဝါဒါ ဝေရာမဏိ အာဒီနိ၊ ဤသို့ အစရှိကုန်သော။ စတ္တာရိ၊ ကုန်သော။ သိက္ခာပဒါနိ၊ တို့ကို။ ဝုတ္တာနယေနေဝ၊ သာလျှင်။ (ကာယက်၌ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ။) ကာယာဒီဟိ၊ ကာယဒွာရ အစရှိသည်တို့ဖြင့်။ ဂဏှန္တေ သေ။ ယူသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ကုသလံ။ ပ။ ဣတိ ဝေဒီတဗ္ဗံ။ ဣဟပါ၊ ဤ ဝစီဂ်ဲ၏–ဒွါရ ၃–ပါးတို့ဝယ် ဖြစ်ရာ၌လည်း။ အနုဘိဒ္ဓာဒယော။ ပ။ အဗ္ဗောဟာရိကာ ဝါ၊ မနောက်ဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့ မရောက်ကုန်သည် လည်းကောင်း။ ဟောန္တိ။

ပန၊ ကား။ (ဝစီက်၏ ၃–ဒွါရ၌ ဖြစ်ပုံမှတစ်ပါး မနောက်၏ ၃–ဒွါရ၌ ဖြစ်ပုံကား။)အနုဘိဒ္ဓာဒီ သဟဂတောဟိ၊ အနုဘိဒ္ဓာ–အစရှိသည်နှင့် တကွဖြစ်ကုန်သော။ စိတ္တေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ကာယဂ်ဲ၊ ကို။ စောပေတွာ၊ ၍။ စေတိယဂ်ဏေ။ ပ။ ဝန္ဒနာ ဒီနိ၊ စေတီရင်ပြင်တော်ကို တံမြက်လှည်းခြင်း, နံ့သာပန်း အစရှိသည်တို့ဖြင့် ပူဇော်ခြင်း, စေတီတော်ကို ရှိခိုးခြင်းအစရှိသော အမှုတို့ကို။ ကရောန္တေ သေ၊ ပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ကမ္မံ၊ သည်။ ပ။ သမုဋ္ဌာတိ။ ပန၊ ဆက်။ စတ္တေ၊ ဤ မနောက်၏ ကာယဒွါရဝယ် ဖြစ်ရာ၌။ စေတနာ၊ သည်။ အဗ္ဗောဟာရိကာ၊ ကာယကံ ဟု။ ပ။ သည်။ ဟောတိ။

အနုဘိဒ္ဓာသဟဂတေန၊ သော။ စိတ္တေန၊ ဖြင့်။ ဝါစဂ်ဲ စောပေတွာ။ ပရဿ၊ သူတစ်ပါး၏။ ယံ ဝိတ္တုပကရဏံ၊ အကြောင် နှစ်သက်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဥစ္စာသည်။ (အတ္ထိ။) [ဝိတ္တိယာ၊ နှစ်သက်ခြင်း၏+ဥပကရဏံ၊ အကြောင်း။]တံ၊ တို့ နှစ်သက်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဥစ္စာသည်။ မမံ၊ ငါ၏ဥစ္စာသည်။ နေ အဿ၊ မဖြစ်ပါမူကား။ အဟော ဝတ။ ဣတိ၊ သို့။ အနုဘိဒ္ဓာယတော၊ ရှေးရှု မကြံစည်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း။ အဗျာပါဒသဟဂတေန။ စိတ္တေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗေ သတ္တာ၊ အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့သည်။ အဝေရာ၊ ကိုယ်တွင်းကိုယ်ပ ရန်မရှိကြကုန်

သည်။ အဗျာပဇ္ဇာ၊ ဒေါသမရှိကြကုန်သည်။ အနိဿာ၊ ဆင်းရဲမရှိကြကုန်သည်။ သုခီ၊ ချမ်းသာခြင်းရှိကြကုန်သည်။ (ဟုတ္တာ။) အတ္တာနံ၊ အတ္တဘောကို။ ပရိဟရန္တု၊ ဆောင်ရွက်နိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဝဒန္တိ သေ၊ မြွက်ဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသဟဂတောန။ စိတ္တေန၊ ဖြင့်။ ဒိန္နံ၊ ပေးလှူကြောင်း ဒါနစေတနာ၏ အကျိုးသည်။ အတ္ထိ။ ဣတိ အာဒီနိ၊ ဤသို့ အစရှိသော စကားတို့ကို။ ဥဒါဟရန္တိ သေ၊ မြွက်ဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း။ ကမ္မံ။ ပ။ သမုဋ္ဌာတိ။ ပန၊ ဆက်။ တ္တေ၊ ဤ မနောက်၏ ဝစီဒ္ဒါရဝယ် ဖြစ်ရာ ၌။ စေတနာ၊ သည်။ အတ္ထေဟာရိကာ၊ ဝစီကံ ဟု။ ပ။ သည်။ ဟောတိ။

ပန၊ ကား။ (မနောကံ၏ ဝစီဒ္ဒါရ၌ ဖြစ်ပုံမှတစ်ပါး မနောဒ္ဒါရ၌ ဖြစ်ပုံကား။) ကာယဂ်ဝါစဂ်ါနိ အစောပေတ္တာ။ ရဟော၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာ အရပ်၌။ နိသိန္နသေ၊ ထိုင်နေလျက်။ မနသာဝ၊ စိတ်ဖြင့်သာလျှင်။ အနဘိဇ္ဈာဒီသဟဂတာနိ၊ အနဘိဇ္ဈာ အစရှိသည်တို့နှင့် တကွဖြစ်သော စိတ်တို့ကို။ ဥပ္ပာဒေန္တိ သေ၊ ဖြစ်စေသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ကမ္မံ။ ပ။ သမုဋ္ဌာတိ။ ပန၊ ဆက်။ ဣမသ္မိံ ဌာနေ၊ ဤမနောကံ၏ မနောဒ္ဒါရဝယ် ဖြစ်ရာ၌။ စေတနာပိ၊ သည်လည်းကောင်း။ စေတနာသမ္ပယုတ္တကာ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာပိ၊ တို့သည်လည်းကောင်း။ မနောဒ္ဒါရေယေव၊ ၌သာလျှင်။ သမုဋ္ဌဟန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ["သမုဋ္ဌဟန္တိ" ဟု ဣတိရှိလျှင် ကောင်း၏။ "ဣတိ အယံ၊ ကား။ နယော၊ တည်း"ဟု တတြာယံ နယောကို ပြန်လှည့်ပါ။ ဤ၌ "စေတနာ ပနေတ္တ အတ္ထေဟာရိကာ"ဟု မဆိုပုံကို အကုသိုလ်ကို ကာယကံ ဝစီကံတို့၏ မနောဒ္ဒါရ ၌ ဖြစ်ပုံအတိုင်း သိပါ။]

တတ္ထ၊ ထို ပါဏာတိပါတ အဒိန္နာဒါန အစရှိသည်တို့တွင်။ အာဏတ္တိ-သမုဋ္ဌိတေသု၊ စေခိုင်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်သော။ ပါဏာတိပါတ အဒိန္နာဒါနေသု၊ ပါဏာတိပါတ အဒိန္နာဒါန ကာယကံတို့၌။ ကမ္မမ္ပိ၊ သည်လည်း။ ကာယကမ္မံ ဟောတိ။ ဒ္ဒါရမ္ပိ၊ သည်လည်း။ ကမ္မဝသေနေဝ၊ ကံနှင့်စပ်သဖြင့်သာလျှင်။ ကာယဒ္ဒါရံ ဟောတိ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝဒန္တေ၊ ပြောဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ [2]ကမ္မံ၊ ကံကို။ ရက္ခတိ (နာမ)၊ နာမည် မပျက်အောင် စောင့်ရှောက်သည် မည်၏။ ဒ္ဒါရံ၊

၁။ ကမ္မံ ရက္ခတိ၊ ဒ္ဒါရံ ဘိန္ဒတိ။ ။ ပါဏာတိပါတ–အမှုကို နှုတ်ဖြင့် စေခိုင်း၍ ပြုစေရာ၌ ကာယကံ ဖြစ်သောကြောင့် ကာယကမ္မံ ဟု ဆိုသူသည် ကမ္မံ ရက္ခတိ–ကံကို မပျက်စီးအောင် စောင့်ရှောက် ပြောဆိုသူ မည်၏။ စေခိုင်းမှုအတွက် ဝစီဒ္ဒါရ၌ ဖြစ်ပါလျက် ကံကို အရင်းခံပြု၍ "ကာယဒ္ဒါရ၌ဖြစ်၏"ဟု ပြောဆိုသူကား အစစ်အမှန် ဝစီဒ္ဒါရကို ဖျက်ဆီး၍ ပြောဆိုရာ ရောက်သည်။ မုသာဝါဒ–စသည်ဝဲ့ကို လက်ပြန်ပြေပြပြ၍ ဆိုရာ၌ "ဝစီကံသည် ဝစီဒ္ဒါရ၌ ဖြစ်၏"ဟု ပြောသူလည်း ကံကို စောင့်ရှောက်၍ ဒ္ဒါရကို ဖျက်ရာရောက်သည်။

ကို။ ဘိန္နတိ နာမ၊ နာမည်ဗျက်အောင် ဗျက်သည်မည်၏။ ဟတ္ထမုဒ္ဓါယ၊ ဖြင့်။ သမုဋ္ဌိတောသု၊ ဖြစ်ကုန်သော။ မုသာဝါဒါဒီသု၊ မုသာဝါဒ အစရှိသည်တို့၌။ ဒွါရမ္ပိ၊ သည်လည်း။ ကာယဒွါရံ ဟောတိ။ ကမ္မမ္ပိ၊ သည်လည်း။ ဒွါရဝေသေနေ၀၊ ဒွါရနှင့် စပ်သဖြင့်သာလျှင်။ ကာယကမ္မံ ဟောတိ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝဒန္တော၊ သည်။ [1]ဒွါရံ၊ ကို။ ရက္ခတိ (နာမ)၊ မည်၏။ ကမ္မံ၊ ကို။ ဘိန္နတိ နာမ၊ မည်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကမ္မံ၊ ကို။ ရက္ခာမိ၊ စောင့်ရှောက်အုံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့၊ ကြံ၍။ ဒွါရံ၊ ကို။ နု ဘိန္ဒိတမ္ပိ၊ မဖျက်ထိုက်။ ဒွါရံ၊ ကို။ ရက္ခာမိ၊ အုံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့၊ ကြံ၍။ ကမ္မံ၊ ကို။ နု ဘိန္ဒတမ္ပိ။ ပန၊ အနွယ ကား။ ယထာ ၀ုတ္တေနေ၀၊ သော။ နယေန၊ ("ကထံ၊ သဟတ္ထာ ဟိပါဏံ ဟနန္တသ" စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။)ကမ္မဒ္ဒ၊ ကို လည်းကောင်း။ ဒွါရဒ္ဒ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ဝေဒိတမ္ပိ။ ဟိ၊ အကျိုးကား။ ဧ၀ံ၊ သို့။ (ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။) ကထေန္တော၊ ပြောဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ကမ္မံ၊ ကို။ ဧနေ၀ ဘိန္ဒတိ၊ ဖျက်သည် မမည်။ ဒွါရံ၊ ကို။ နု ဘိန္ဒတိ၊ ဖျက်သည် မမည်။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။ ...ကမ္မကထာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဋ္ဌာ၀ိညာဏကထာ စသည်

[2]ဣဒါနိ၊ ၃-ပါးသော ကဲတို့ကို အကျယ်ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။ ပဋ္ဌာ၀ိညာဏာနိ ပဋ္ဌာ၀ိညာဏဒွါရာနိတိ အာဒီသု၊ အစရှိသော မာတိကာ စကားရပ်တို့၌။ (၀ိတ္ထာရကထာ၊

၁။ ဒွါရံ ရက္ခတိ၊ ကမ္မံ ဘိန္ဒတိ။ ။ လက်ပြ ခြေပြဖြင့် မုသားပြောရာ၌ ကာယဒွါရ၀ယ် ပြစ်သော်ကြောင့် ကာယဒွါရဟု ပြောသူသည် အမှန်အကန် ပြစ်ရကား ဒွါရကို စောင့်ရှောက်ရာရောက်၏။ ဒွါရကို အကြောင်းပြု၍ ထို မုသာ၀ါဒ-စသည်ကို ကာယကံဟု ပြောဆိုသူကား ကံကို ဖျက်ရာရောက်သည်။

* * * * * *

[2]။ ဣဒါနိ။ ပ။ အာဒီသု။ ။ ဤ ဒွါရကထာ အစ၌ "တီဏိ ကမ္မာနိ၊ တီဏိ ကမ္မဒ္ဒါရာနိ၊ ပဋ္ဌာ၀ိညာဏာနိ။ ပ။ ဒသ အကုသလကမ္မပထာ"ဟု မာတိကာထားခဲ့၏။ ထို မာတိကာတွင် တီဏိ ကမ္မာနိ၊ တီဏိ ကမ္မဒ္ဒါရာနိ-ဟူသော မာတိကာ ၂-ပုဒ်၏ ၀ိတ္ထာရကထာ ကို ပြပြီး၍ ပဋ္ဌာ၀ိညာဏာနိ-စသော မာတိကာပုဒ်တို့၏ ၀ိတ္ထာရကထာကို ပြလိုသောကြောင့် "ဣဒါနိ။ ပ။ အာဒီသု"ဟု ဗိန်သည်။ အာဒိပြုင့် ဆ ဗဟု၊ ဆ ပဒသ-ဒွါရ-စသည်ကို ယူပါ။ အာဒီသုဏ် စပ်ပုဒ်ကို ယောဇနာ၌ "ဝိနိစ္ဆယော ဧ၀ံ၀ိဓော"ဟု ထည့်၏။ သို့သော် ဤ၌ "၀ိတ္ထာရကထာ ဟောတိ"ဟု ပါခဲ့သောကြောင့် "၀ိတ္ထာရကထာ ဟောတိ"ဟု နိဿယ၌ ထည့်လိုက်ပါသည်။

အကျယ်ဖြစ်သော စကားသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။) စက္ခုဝိညာဏ်၊ စက္ခုဝိညာဉ် လည်းကောင်း။ ပ။ ကာယဝိညာဏ်၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ ဣမာနိ၊ ဤသည်တို့ကား။ ပဋ္ဌ၊ ငါးပါးကုန်သော။ ဝိညာဏာနိ နာမ၊ ဝိညာဉ်တို့မည်၏။ စက္ခုဝိညာဏ ဒွါရံ၊ စက္ခုဝိညာဏ ဒွါရ လည်းကောင်း။ သောတဝိညာဏဒွါရံ၊ လည်းကောင်း။ ပ။ ကာယဝိညာဏဒွါရံ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ ဣမာနိ၊ တို့ကား။ ပဋ္ဌ၊ ကုန်သော။ ဝိညာဏဒွါရာနိ နာမ၊ တို့မည်၏။ ပဋ္ဌန်း၊ ကုန်သော။ ဣမေသံ ဒွါရာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ ဥပ္ပန္နာ၊ ဖြစ်သော။, စေတနာ၊ သည်။ ¹ကာယကမ္မံ၊ သည်။ နေဝ ဟောတိ၊ မဟုတ်။ ဝစီကမ္မံ၊ သည်။ နေ ဟောတိ။ မနောကမ္မမေव၊ မနောက်သည်သာ။ ဟောတိ။ ဟုတ်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒီတမ္ဘာ၊ သိထိုက်၏။

ပန၊ ကား။ စက္ခုသမ္ဘဝေသာ၊ စက္ခုသမ္ဘဝ–လည်းကောင်း။ သောတသမ္ဘဝေသာ၊ လည်းကောင်း။ ပ။ မနောသမ္ဘဝေသာ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ ဣမေ၊ ဤသည်တို့ကား။ ဆ၊ ကုန်သော။ သမ္ဘဝါ နာမ၊ သမ္ဘဝါတို့ မည်၏။ စက္ခုသမ္ဘဝဒွါရ လည်းကောင်း။ ဝါ၊ စက္ခုသမ္ဘဝ၏ ဒွါရလည်းကောင်း။ ဝါ၊ စက္ခုတည်းဟူသော သမ္ဘဝ၏ ဒွါရလည်းကောင်း။ (တစ်နည်း) စက္ခု၊ စက္ခုဟူသော။ သမ္ဘဝဒွါရံ၊ သမ္ဘဝ၏ ဒွါရလည်းကောင်း။ [ဤသို့ စက္ခုဝိညာဏဒွါရံကို

၁။ **စက္ခု ဝိညာဏ ဒွါရံ။** ။ "စက္ခုဝိညာဏသ+ဒွါရံ စက္ခုဝိညာဏဒွါရံ–စက္ခုဝိညာဉ်၏ဒွါရ"ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် လည်းကောင်း။ "စက္ခုစ+တံ+ဝိညာဏဒွါရံ စာတိ စက္ခုဝိညာဏဒွါရံ–စက္ခုပသာဒ–ဟူသော+ဝိညာဉ်၏ဒွါရ"ဟု ကမ္မဓာရသမာသ် လည်းကောင်း ဤသို့ သမာသ်ပုဒ်အဖြစ်ဖြင့် ဦးကာ၌ ၂–နည်းပြု၏။ ထို့နောက် "စက္ခု+ဝိညာဏဒွါရံ"ဟု သမာသ်မတွဲဘဲ ဝါက္ယအဖြစ်ဖြင့် တတိယနည်း ပြုပြန်၏။ ထို ၃–နည်းလုံးခ်ပင် အရကောက်မှာ စက္ခုပသာဒ–ချည်းသာ ဖြစ်သည်။

သောတ ဃာန စိတ္တာ။ ။ "သောတဝိညာဏဒွါရံ၊ ဃာနဝိညာဏဒွါရံ" စသည်ဖြင့် ဆိုလိုလျက် ဝိညာဏဒွါရံဟူသော နောက်ပုဒ်ကို ချေ၍ "သောတ ဃာန စိတ္တာ"ဟု ချုံးထားသည်။ "သောတ"စသည်တို့၌ မူလဌိကာ တတိယနည်းအတိုင်း ဝါက္ယဟု ကြံသောအခါ "သောတံ+ဝိညာဏဒွါရံ"ဟု ဆိုလိုလျက် အစိတ္တတို့က နိဒ္ဒေသအားဖြင့် စိတ္တတ်မပါဘဲ (စိတ္တတ် သက်ပြီးမှ ချေလျက်) ညွှန်ပြထားသည် ဟု ကြံရသည်။

၂။ **နေဝ ကာယကမ္မံ။** ။ ပဋ္ဌဝိညာဉ်သည် ကာယဝိညတ် ဝစီဝိညတ်ကို မဖြစ်စေနိုင်။ [ဝိညတ်ကို ဖြစ်စေနိုင်သော စိတ်များကို သတိပြုပါ။] ဝိညတ်ပါမှ ကာယက် ဝစီက်အထင်မြောက်၏။ ဝိညတ်ကို မဖြစ်စေနိုင်သောကြောင့် ပဋ္ဌဒွါရ၌ဖြစ်သော စေတနာသည် ကာယက် ဝစီက် အမည်မရဘဲ မနောက် အမည်သာ ရ၏။ မနောက် ဆိုသော်လည်း ကမ္မပထမြောက်သော မနောက် မဟုတ်ပါ။

ဋီကာဖွင့်ပုံမှီး၍ ၃–နည်း ပေးပါ။] ၀။ ဣတိ ဣမာနိ၊ တိုကား။ ဆ၊ ကုန်သော။ သမ္မသ္သဒ္ဓါရာနိ နာမ၊ တို့မည်၏။

စက္ခု အသံ၀ရော၊ စက္ခုအသံ၀ရလည်းကောင်း။ ၀ါ၊ စက္ခုဒ္ဓါရ၌ဖြစ်သော အသံ၀ရ လည်းကောင်း။ သောတအသံ၀ရော၊ လည်းကောင်း။ ၀။ ပသာဒကာယ အသံ၀ရော၊ လည်းကောင်း။ ၀ါ၊ ကာယပသာဒ၌ဖြစ်သော အသံ၀ရလည်းကောင်း။ စောပနကာယ အသံ၀ရော၊ လည်းကောင်း။ ၀ါ၊ လူပ်ရှားစေတတ်သော ကာယ ဝိညတ်၌ဖြစ်သော အသံ၀ရလည်းကောင်း။ ၀ါစာ အသံ၀ရော၊ လည်းကောင်း။ ၀ါ၊ ၀စီဒ္ဓါရ၌ဖြစ်သော အသံ၀ရလည်းကောင်း။ မနော အသံ၀ရော၊ လည်းကောင်း။ ၀ါ၊ မနောဒ္ဓါရ၌ဖြစ်သော အသံ၀ရလည်းကောင်း။ ဣတိ ဣမေ၊ တိုကား။ [3]အဋ္ဌ၊ ကုန်သော။ အသံ၀ရာနာမ၊ တို့မည်၏။ [4]တေ၊ ထို ၈–ပါးသော အသံ၀ရတို့သည်။ အတ္ထိတော၊ အနက်အရကောက်အားဖြင့်။ (တရားကိုယ်အားဖြင့်။) ဒုဿီလျံ၊ သီလ မရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ပါဏာတိပါတ–စသောစေတနာလည်းကောင်း။ မုဌ္ဌ သတ္စံ၊ ပျောက်ကင်းသောသတိရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပာဒ် လည်းကောင်း။ ၀ါ၊ ပဓာန လည်းကောင်း။ အညာဏံ၊ ဉာဏ်၏ဆန့်ကျင်ဘက် မောဟလည်းကောင်း။ အကွန္တီ၊ ခန္တီ၏ဆန့်ကျင်ဘက် ဒေါသလည်းကောင်း။ ကောသဇ္ဇံ၊ ပျင်းရိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ထိန မိဒ္ဓ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေ ပဋ္ဌ ဓမ္မာ၊ ဤ ၅–ပါးသော တရားတို့သည်။ ဟောန္တိ။

တေသု၊ ထို ၅–ပါးသော တရားတို့တွင်။ ကေ၀မ္မောပိ၊ တစ်ပါးသော တရားသည်လည်း။ ပဋ္ဌဒ္ဓါရေ၊ ပဋ္ဌဒ္ဓါရ၌။ ဝေါ၌ဗ္ဗန ပရိယောသာနေသု၊ ဝုဋ္ဌော၊

၁။ **အဋ္ဌ အသံ၀ရာ။** ။ ဓမ္မပဒ–ဘိက္ခုဝဂ်၌ "စက္ခုနာ သံ၀ရော သာဓု"စသည်ဖြင့် "စက္ခုသံ၀ရ၊ သောတ၊ ဃာန၊ ဇိဝှာ၊ ကာယ၊ ဝါစာ၊ မနသံ၀ရ"ဟု သံ၀ရဓုနစ်ပါးကို ဟောတော်မူ၏။ ထို ခုနစ်ပါး၌ ကာယသံ၀ရကို ကာယပသာဒအတွက် ပသာဒကာယသံ၀ရ ဟု လည်းကောင်း၊ ကာယဝိညတ်အတွက် စောပနကာယ သံ၀ရဟု လည်းကောင်း ခွဲ၍ သံ၀ရ ၈–ပါးဟု ဤသို့ ပြတား၏။ ထို သံ၀ရ ၈–ပါး၏ ဆန့်ကျင်ဘက် အဖြစ်ဖြင့် အသံ၀ရကိုလည်း ၈–ပါးဟုလည်း ဆိုတားသည်။

၂။ **တေ အတ္ထိတော။ ပ။ ပဋ္ဌ ဓမ္မာ။** ။ သံ၀ရ ၈–ပါး၏ တရားကိုယ်သည် "သီလ၊ သတိ၊ ဉာဏ်၊ ခန္တီ၊ ဝီရိယ"အားဖြင့် ၅–ပါးသာရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုသံ၀ရ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အသံ၀ရ၏ တရားကိုယ်ကိုလည်း "ဒုဿီလျ၊ မုဌ္ဌသတ္စ၊ အညာဏ၊ အကွန္တီ၊ ကောသဇ္ဇ"အားဖြင့် ၅–ပါးပင်ပြရသည်။ အကွန္တီဟူသည်–"ခမော ဟောတိ သီတသီ ဉဏသီ"စသည်ဖြင့်လာသော "သီတ ဉဏ ခုံသ မကသ ဝါတာတပ သရီသပ သမ္ဖဿ ဒုက္ခဿ"စသည်ကို သည်းမခံနိုင်သော ဒေါသတည်း။

အဆုံး ရှိကုန်သော။ စိတ္တေသု၊ တို့၌။ နဥပ္ပဒ္ဓတိ၊ မဖြစ်။ ဇဝနက္ခဏေယေဝ၊ ဇောခဏ၌သာ။ ဥပ္ပဒ္ဓတိ၊ ၏။ ဇဝနေ၊ ဇော၌။ ဥပ္ပန္နော၊ ဖြစ်သည်။ (သမာနော)ပိ၊ ဖြစ်ပါသော် လည်း။ ပဋ္ဌဒ္ဌါရေ အသံဝရောတိ၊ ဟူ၍။ ဝါ၊ ပဋ္ဌဒ္ဌါရ၌ဖြစ်သော အသံဝရဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။

ဟိ၊ ချဲ့။ စက္ခုဝိညာဏ သဟဇာတော၊ စက္ခုဝိညာဉ်နှင့် တကွဖြစ်သော။ ဖဿော၊ သည်။ စက္ခုသမ္ဖဿော နာမ၊ မည်၏။ စေတနာ၊ သည်။ မနောကမ္မံနာမ၊ မည်၏။ တံ စိတ္တံ၊ ထို စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်သည်။ မနောကမ္မဒ္ဒါရံ နာမ၊ မည်၏။ ဇတ္တ၊ ဤ စက္ခုသမ္ဖဿ စသည်၌။ ပဋ္ဌဝိဓော၊ ၅-ပါး အပြားရှိသော။ အသံဝရော၊ သည်။ နတ္ထိ။ သမ္ဘဒ္ဓိဿနသဟဇာတော၊ သော။ ဖဿော၊ သည်။ မနောသမ္ဖဿော နာမ၊ မည်၏။ ပ။ တံ စိတ္တံ၊ ထို သမ္ဘဒ္ဓိဿန်းစိတ်သည်။ မနောကမ္မဒ္ဒါရံ နာမ။ ဇတ္တာပိ၊ ဤ သမ္ဘဒ္ဓိဿန် မနောသ္ဓမ္ဘသ်ည်၌လည်း။ အသံဝရောနတ္ထိ။ သန္တီရဏ ဝေါဋ္ဌပ္ပနေသုပိ၊ တို့၌လည်း။ ဇသော နယော။ ပန။ ကား။ ဇဝန သဟဇာတော၊ သော။ ဖဿော၊ သည်။ မနောသမ္ဖဿော နာမ၊ မည်၏။ ပ။ တံ စိတ္တံ၊ ထို ဇောစိတ်သည်။ မနော ကမ္ဘ ဒ္ဒါရံ နာမ။ ဇတ္တ၊ ဤ ဇဝနသဟဇာတ မနောသမ္ဖဿသ်ည်။ အသံဝရော၊ သည်။ စက္ခု အသံဝရော နာမ၊ မည်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ [စက္ခုဒ္ဒါရ၌ဖြစ်သော ဇောစိတ်ဖြစ်သောကြောင့် ထိုစိတ်နှင့်ယှဉ်သော အသံဝရကို စက္ခုအသံဝရဟု ဆိုရသည်။] သောတ။ ပ။ ဃာရေသုပိ၊ သောတဒ္ဒါရ, ဃာနဒ္ဒါရ, ဇိဝှာဒ္ဒါရ, ပသာဒ ကာယဒ္ဒါရတို့၌လည်း။ ဇသော နယော။

[၅-ပါးသောဒ္ဒါရကို ပြပြီး၍ စောပန-ကာယဒ္ဒါရကို ပြလိုသောကြောင့် "ယဒါ ပန"စသည်မိန့်။]

ပန-ကား။ ယဒါ၊ ၌။ ရူပါဒီသု၊ ရူပါရုံအစရှိသော အာရုံတို့တွင်။ အညတရာရမ္မဏေ၊ တစ်ပါးပါးသော အာရုံဟူသော အာရုံရှိသော။ မနောဒ္ဒါရိက ဇဝန်၊ မနောဒ္ဒါရိက ဇောသည်။ ဝစီဒ္ဒါရေန၊ ဝစီဒ္ဒါရနှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ [1]သုဒ္ဓံ၊ ဝစီဒ္ဒါရမဖက် သက်သက်သော။ ကာယဒ္ဒါရသမ်ါတံ၊ ကာယဒ္ဒါရဟု ဆိုအပ်သော။ စောပန်၊ လှုပ်ရှားခြင်းသို့။ ပါပယမာန်၊ ရောက်စေလျက်။ ဥပ္ပဒ္ဓတိ၊ တဒါ။ တေန

၁။ **သုဒ္ဓံ ကာယဒ္ဒါရသမ်ါတံ**။ ။ မုသာဝါဒ-စသော ဝစီက်ကို လက်ပြ ခြေပြပြု၍ ဖြစ်စေရာ၌ ကာယဒ္ဒါရဝယ် ဖြစ်ရကား ထို ဝစီက်နှင့် ရောနှိုင်သောကြောင့် ထိုသို့ မရောသော ကာယက် သက်သက်ကိုသာ ပြလိုသည်ဖြစ်၍ "သုဒ္ဓံ ကာယဒ္ဒါရသမ်ါတံ"ဟု ဆိုသည်။ [နောက် "သုဒ္ဓံ ဝစီဒ္ဒါရသမ်ါတံ" ၌လည်း ဤနည်း မှီးပါ။]

စိတ္တေန၊ ထို ဈာစိတ်နှင့်။ သဟဈာတောဝ၊ သော။ ဖဿော၊ သည်။ မနောသမ္ဖဿော နာမ၊ မည်၏။ စေတနာ၊ သည်။ ကာယကမ္မံ နာမ၊ ၏။ ပန၊ ဆက်။ တံ စိတ္တံ၊ ထို ဈာစိတ်သည်။ အမ္ဘောဟာရိကံ၊ မနောဒွါရဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့ မရောက်သည်။ ဟောတိ၊ စောပနဿ၊ လွှပ်ရှားခြင်း၏။ (ကာယဒွါရဟူသော လွှပ်ရှားခြင်း၏။) ဥပ္ပန္နတ္တာ၊ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ မနောဒွါရန္တိ သင်္မုတိ၊ မနောဒွါရဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ နု ဂစ္ဆတိ၊ မရောက်။ [အမ္ဘောဟာရိကံကို ထပ်ဖွင့်သည်။] ²တတ္ထ၊ ဤ သုဒ္ဓကာယဒွါရဠ်။ အသံဝရော၊ သည်။ စောပနကာယအသံဝရောနာမ၊ မည်၏။

ယဒါ။ တာဒိသံ ယေဝ၊ ထိုကဲ့သို့ ရူအပ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော။ [ရူပါဒိသု အညတရာရမ္မဏံ မနောဒွါရိက-ကို ညွှန်းသည်။] ¹ဝေန၊ ဈာသည်။ ကာယဒွါရေန၊ နှင့်။ ဝိနာ။ သုဒ္ဓံ၊ ကာယဒွါရမဖက် သက်သက်သော။ ဝစီဒွါရ သခ်ါတံ။ စောပနံ၊ သို့။ ပါပယမာနံ၊ လျက်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဒါ။ တေနစိတ္တေန၊ ထို ဈာစိတ်နှင့်။ ပ။ ပန၊ ဆက်။ တံ စိတ္တံ၊ ထိုဈာစိတ်သည်။ အမ္ဘောဟာရိကံ၊ မနောဒွါရဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သော အမည်သို့ မရောက်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ စောပနဿ။ ပ။ နု ဂစ္ဆတိ၊ မရောက်။ တတ္ထ၊ ဤ သုဒ္ဓဝစီဒွါရဠ်။ အသံဝရော၊ သည်။ ဝါစာအသံဝရော နာမ၊ မည်၏။

ပန၊ ကား။ ယဒါ။ တာဒိသံ၊ ထိုကဲ့သို့ရူအပ်သော။ ²ဝေနစိတ္တံ၊ သည် ကာယဝစီဒွါရေဟိ၊ တို့နှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ သုဒ္ဓံ၊ ကာယဒွါရ ဝစီဒွါရမဖက် သက်သက်သော။ မနောဒွါရမေဝ၊ သည်သာ။ ဟုတ္တာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဒါ။ တေန စိတ္တေန၊ ထို ဈာစိတ်နှင့်။ ပ။ မနောကမ္မံ နာမ၊ ပန၊ ဆက်။ တံ စိတ္တံ၊ ထိုဈာစိတ်သည်။ မနောကမ္မဒွါရံ နာမ။ တတ္ထ၊ ဤ သုဒ္ဓမနောဒွါရဠ်။ အသံဝရော သည်။ မနောအသံဝရော နာမ၊ မည်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့လျှင်။ အဋ္ဌဋ္ဌ၊ ကုန်သော။

---

¹။ ²တတ္ထ။ ပ။ ³စောပနကာယအသံဝရော။ ။ "²တတ္ထ+အသံဝရ-ဤ သုဒ္ဓကာယ ဒွါရဠ်+ဖြစ်သော အသံဝရ"ဟူသည် ပါဏာတိပါတ-စသော ကာယကံတည်း။ ထို ကာယကံ သည် ဝစီဒွါရဟူသော ဒွါရတစ်ပါးဠ် ဖြစ်သော်လည်း သုဒ္ဓကာယဒွါရဖြင့် မှတ်သားအပ်သော ကြောင့် "²တတ္ထ အသံဝရ"ဟုပင် ဆိုအပ်၏။ [²တတ္ထ အသံဝရောတိ ²တေန သုဒ္ဓကာယဒွါရေန ဥပလက္ခိတော အသံဝရော ဒွါရန္တရေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနောပိ ဝုတ္တောဟု-ဋီကာ။]

ထိုပြင်- ပါဏာတိပါတ စေတနာ-စသည်တို့နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော ပဋ္ဌဒွါရ (ဝစီ ဒွါရ မနောဒွါရတို့ဖြင့်လည်း မမှတ်သားအပ်သော) ကာယဒွါရိက အကုသိုလ် ဟူသမျှကိုလည်း "²တတ္ထ အသံဝရ"ဠ် ယူအပ်၏။ [ဒွါရန္တရာနုပလက္ခိတံ သဠ် တံဒွါရိကာကုသလဠ (ဝုတ္တံ)။ - ဋီကာ။]

ဣမေသံ အသံဝရာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ စက္ခုအသံဝရဒ္ဓါရံ၊ လည်းကောင်း။ ပ။ မနောအသံဝရဒ္ဓါရံ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိဣမာနိ၊ ဤသည်တို့ကို အဋ္ဌအသံဝရာဒ္ဓါရာဒိ၊ ၈-ပါးသော အသံဝရဒ္ဓါရတို့ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ သိထိုက်ကုန်၏။

ပန။ ကား။ စက္ခုသံဝရော၊ လည်းကောင်း။ ပ။ မနောသံဝရော။ လည်းကောင်း။ ဣတိ ဣမေ၊ တို့ကား။ အဋ္ဌ၊ ကုန်သော။ သံဝရာ နာမ၊ သံဝရတို့မည်၏။ တေ၊ ထို၈-ပါးသော သံဝရတို့သည်။ အတ္ထတော၊ အနက် အရကောက်အားဖြင့်။ (တရားကိုယ်အားဖြင့်။) သီလံ၊ သီလ လည်းကောင်း။ သတိ၊ လည်းကောင်း။ ဉာဏံ၊ ဉာဏ်လည်းကောင်း။ ခန္တီ၊ သည်းခံခြင်းလည်းကောင်း။ ဝီရိယံ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေ ပဋ္ဌမေ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ။ တေသုပိ၊ ထို ၅-ပါးသော တရားတို့တွင်လည်း။ [ပိဖြင့် အသံဝရတုန်းက တေသုကို ပေါင်းသည်။] ကေစေ၊ အချို့ပါ၊ သည်လည်း။ ပ။ နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဧဝနက္ခဏေယေव၊ ခ္ခ်သော။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝနေ၊ ခ္ခ်။ ဥပ္ပဇ္ဇော၊ သည်။ (သမာနော)ပိ။ ပဋ္ဌဒ္ဓါရေ သံဝရောတိ၊ ဟူ၍။ ဝါ၊ ၅-ပါးသော။ ဒ္ဓါရခ္ခ်ဖြစ်သော သံဝရဟူ၍။ ဝုစ္စတိ။ သဗ္ဗသသိပိ၊ အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော။ တသ၊ ထို သံဝရ၏။ (ဥပ္ပတ္တိ-ခ္ခ် စပ်။) စက္ခုဝိညာဏ သဟဇာတော ဟိ ဖဿော စက္ခုသမ္ဖဿောတိအာဒီနာ၊ အစရှိသည်ဖြင့်။ အသံဝရေ၊ ခ္ခ်။ ဝုတ္တနယေနေဝ၊ သာ။ ဥပ္ပတ္တိ၊ ဖြစ်ပုံကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣတိ၊ လျှင်။ အဋ္ဌန်း၊ ကုန်သော။ ဣမေသံ သံဝရာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန။ စက္ခုသံဝရဒ္ဓါရံ၊ လည်းကောင်း။ ("စက္ခုသံဝရ၏ ဒ္ဓါရလည်းကောင်း" စသည်ဖြင့် စက္ခုဝိညာဏဒ္ဓါရအတိုင်း ၃-နည်းပေးပါ)။ ပ။ မနောသံဝရဒ္ဓါရံ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ ဣမာနိ၊ ဤသည်တို့ကို။ အဋ္ဌသံဝရဒ္ဓါရာနိ၊ တို့ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

အကုသလကမ္မပထ ကထာ

ပန၊ ကား။ (အဋ္ဌသံဝရဒ္ဓါရမှတစ်ပါး ဒသအကုသလကမ္မပထ[1] ကား။) ပါဏာတိပါတော၊ လည်းကောင်း။ ပ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဣမေ ဒသ၊ ဤ ၁၀-ပါးတို့သည်။ အကုသလကမ္မပထာ နာမ၊ အကုသလ

---

[1] **ကမ္မပထ။** ။ ကမ္မံယေဝ သုဂတိဒုဂ္ဂတိနံ တဒုပ္ပဇ္ဇနသုခဒုက္ခာနံ စ ပထဘာဝေန ပဝတ္တံ ကမ္မပထောတိ ဝုစ္စတိ။ သုဂတိ ဒုဂ္ဂတိ-ဘဝတို့၏ လည်းကောင်း၊ ထိုဘဝတို့၌ ဖြစ်သော သုခ ဒုက္ခတို့၏ လည်းကောင်း လမ်းကြောင်း၏ အဖြစ်ဖြင့်ဖြစ်သော ကံကို ကမ္မပထဟု ဆို အပ်၏။-အနု။ "ကမ္မံယေဝ၊ သည်ပင်+ပထော၊ သုဂတိ ဒုဂ္ဂတိဘဝ ထိုဘဝတို့၌ဖြစ်သော သုခ ဒုက္ခတို့၏အကြောင်းတည်း။ ကမ္မပထော၊ ကြောင်း"ဟု ပြုပါ။

ကမ္မပထတို့မည်၏။ တတ္ထ၊ ထို ၁၀-ပါးသော အကုသလကမ္မပထတို့တွင်။ (ပါဏာတိပါတော-စသည်၌ စပ်။) ပါဏသ၊ သတ္တဝါကို။ (ပါတောဏ်ဆဋ္ဌီက်။) အတိဝ၊ လျင်စွာသာလျှင်။ ပါတော၊ ကျစေခြင်းသည်။ ဝါ၊ ကျစေကြောင်း စေတနာသည်။ ပါဏာတိပါတော နာမ၊ မည်၏။ ပါဏဝေါ ပါဏယာတော၊ သတ္တဝါကို သတ်ခြင်း။ ဝါ၊ သတ္တဝါကို သတ်ကြောင်း စေတနာ။ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ [ဟန-ဓာတ်ကို ဝေ-ပြုထားသည်ဟု သိစေလို၍ ပါဏဝေါကို "ပါဏ ယာတော"ဟု အဓြောင့်ဖွင့်သည်။]

စ၊ ဆက်။ ဒေ္ဓ၊ ဤ ပါဏာတိပါတောဟူသော ပါ၌၌။ ပါဏောတိ၊ ပါဏော ဟူသည်ကား။ ဝေါဟာရတော၊ ခေါ်ဝေါ်ကြောင်း ပညတ်အားဖြင့်။ သတ္တော၊ သတ္တဝါတည်း။ [ရပ်နာမ်ခန္ဓာ အစဉ်ကိုပင် "သတ္တဝါ"ဟု ခေါ်သည်။] ပရမတ္ထတော၊ ပရမတ္ထအားဖြင့်။ ဓိဝိတိန္ဒြိယံ၊ ဓိဝိတိန္ဒြေတည်း။ တသ္မိ ပါဏေ၊ ထို သတ္တဝါ၌။ ပါဏသညိနော၊ သတ္တဝါဟု အမှတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ (ဝဓက စေတနာ-၌စပ်။) ဓိဝိတိန္ဒြိယုပဠေဒက ဥပက္ကမ သမုဋ္ဌာပိကာ၊ ဓိဝိတိန္ဒြေကို ဖြတ်တတ်သော လုံ့လကို ဖြစ်စေတတ်သော။ [ရှေးက "ဓိဝိတိန္ဒြေကို ဖြတ်ကြောင်း လုံ့လကို ဖြစ်စေတတ်သော"ဟု ပေးကြ၏။] ကာယဝစီဒ္ဒါရာနံ၊ ကာယဒ္ဒါယ ဝစီဒ္ဒါရတို့တွင်။ အညတရဒ္ဒါရပ္ပဝတ္တာ၊ တစ်ပါးပါးသော ဒ္ဒါရ၌ဖြစ်သော။ (ကိုယ်တိုင် သတ်လျှင် ကာယဒ္ဒါရ၌ဖြစ်၊ သူတစ်ပါးကိုခိုင်းလျှင် ဝစီဒ္ဒါရ၌ဖြစ်သော။) ဝဓကစေတနာ၊ သတ်တတ်သူ၏စေတနာသည်။ ဝါ၊ သတ်ကြောင်း စေတနာသည်။ ပါဏာတိပါတော၊ ပါဏာတိပါတ မည်၏။ [ဤပုဒ်၏ အဓိပ္ပာယ်ကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၊ ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာတို့၌ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ပြထားပြီ။]

သော၊ ထိုပါဏာတိပါတသည်။ (အပ္ပသာဝဇ္ဇော မဟာသာဝဇ္ဇောတို့၌စပ်။) ဂုဏာဝိရဟိတောသု၊ ဂုဏ်အထူးမှ ကင်းကုန်သော။ တိရစ္ဆာနဂတာဒီသု၊ တိရစ္ဆာန် အစရှိကုန်သော။ ပါဏေသု၊ သတ္တဝါတို့တွင်။ ခုဒ္ဒကေ၊ ငယ်သော။ ပါဏေ၊ သတ္တဝါ၌။ ဝါ၊ သတ္တဝါကို သတ်ရာ၌။ အပ္ပသာဝဇ္ဇော[1]၊ ငယ်သော သာဝဇ္ဇဖြစ်၏။ မဟာသရီရေ၊ ကြီးသော ကိုယ်ရှိသော။ ပါဏေ၊ ၌။ မဟာသာဝဇ္ဇော၊ ကြီးသော

၁။ အပ္ပသာဝဇ္ဇော။ ။ အပ္ပကို ဝဓ-၌ စပ်၍ "ငယ်သောအပြစ်ရှိ၊ နည်းသော အပြစ်ရှိ"ဟု ပေးကြ၏။ အမှန်ကား-သဒ္ဒလုံးစံအရ အပ္ပကို သာဝဇ္ဇ တစ်ပုဒ်လုံး၌သာ စပ်နိုင်သည်။ သ-ကို ကျော်၍ အဝဇ္ဇ၌ မစပ်နိုင်ပါ။ သဟ+အဝဇ္ဇေန ယော ဝတ္တတိတိ သာဝဇ္ဇော-အပြစ်နှင့်တကွဖြစ်သော (အပြစ်ရှိသော) ပါဏာတိပါတ။ အပ္ပေါ+သာဝဇ္ဇော အပ္ပ သာဝဇ္ဇော-ငယ်သောသာဝဇ္ဇော။ (ငယ်သော+အပြစ်နှင့်တကွဖြစ်သော ပါဏာတိပါတ။) "မဟာသာဝဇ္ဇော"

သာဝဇ္ဇဖြစ်၏။ ကသ္မာ၊ နည်း။ ပယောဂမဟန္တတာယ၊ ပယောဂ၏ များသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ပယောဂသမတ္တေ၊ ပယောဂ၏ တူမျှသည်၏ အဖြစ်သည်။ (သတိ)ပိ၊ ဖြစ်ပြန်သော်လည်း။ ဝတ္ထုမဟန္တတာယ၊ အရာဝတ္ထု၏ ကြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

[ဂုဏ်ထူးမှကင်းသော သတ္တဝါတို့ကို ပြုပြီး၍ ဂုဏ်ထူးရှိသော သတ္တဝါတို့ကို ပြလိုသောကြောင့် "ဂုဏဝန္တေသု"စသည် မိန့်။]

ဂုဏဝန္တေသု၊ သီလ–စသော ဂုဏ်ရှိကုန်သော။ မနုဿဒီသု၊ လူ အစရှိသော သတ္တဝါတို့တွင်။ အပ္ပဂုဏော၊ ငယ်သော ဂုဏ်ရှိသော။ (ပါဏော) အပ္ပသာဝဇ္ဇော။ မဟာဂုဏော၊ ကြီးသောဂုဏ်ရှိသော။ (ပါဏော) မဟာသာဝဇ္ဇော။ ပန၊ ဆက်။ သရီရ ဂုဏာနံ၊ ကိုယ် ဂုဏ်တို့၏။ သမဘာဝေ၊ တူမျှကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်။ သတိ။ ကိလေသာနံ၊ တို့၏လည်းကောင်း။ [ဒေါသ–စသော ကိလေသာတို့ကို ဆိုသည်။] ဥပက္ကမာနဋ္ဌ၊ လုံ့လပြုမှုတို့၏ လည်းကောင်း။ မုဒုတာယ၊ နုံ့ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ ညံ့ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ အပ္ပသာဝဇ္ဇော။ တိဗ္ဗတာယ၊ ထက်မြက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ မဟာသာဝဇ္ဇော၊ ဣတိ ဝေဒီတဗ္ဗာ။ တသ၊ ထိုပါဏာတိပါတ၏ သမ္ဘာရာ၊ အကျိုးတရားကို အတူတကွ ဆောင်တတ်သော အကြောင်း အဆောက်အဦတို့သည်။ [သဟ+ဘရိယတိ ဟောဟိတိ သမ္ဘာရာ။ – အဝတ္ထုကတ္ထုသာဓန။ သတ်ခြင်းတည်းဟူသောအကျိုးကို အတူတကွ ဆောင်တတ်သော အကြောင်းအင်္ဂါ။] ပါဏော၊ သတ္တဝါလည်းကောင်း။ ပါဏသညိတာ၊ သတ္တဝါဟု အမှတ်ရှိသူ၏အဖြစ်လည်းကောင်း။ ဝဓကစိတ္တံ၊ သတ်သူ၏စိတ်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ သတ်ကြောင်း စိတ်လည်းကောင်း။ ဥပက္ကမော၊ လုံ့လပြုခြင်းလည်းကောင်း။ တေန၊ ထိုလုံ့လကြောင့်။ မရဏံ၊ သေခြင်းလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ပဉ္စ ၅–ပါးတို့သည်။ ဟောန္တိ။

ပယောဂါ၊ ပယောဂတို့သည်။ (လုံ့လပြုမှုတို့သည်။) သာဟတ္ထိကော၊ သာဟတ္ထိက–ပယောဂလည်းကောင်း။ ဝါ၊ မိမိလက်ဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သော ပယောဂလည်းကောင်း။ အာဏတ္တိကော၊ ၎အာဏတ္တိက–ပယောဂလည်းကောင်း။ ဝါ၊ စေခိုင်းခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သော ပယောဂလည်းကောင်း။ နိဿဂ္ဂိယော၊ နိဿဂ္ဂိယ–

ဌ်လည်း နည်းတူ။ အပ္ပကိုလည်း "နည်း"ဟု မပေးလင့်။ အပြစ်အရေအတွက်ကား နည်းချင်မှ နည်းမည်။ ထို့ကြောင့် "သေး=ငယ်"ဟု ပေးပါ။

ပယောဂလည်းကောင်း။ ဝါ၊ ပစ်လွှတ်ခြင်းပယောဂ လည်းကောင်း။ (သေနတ်မြှားစသည်တို့ကို ပစ်လွှတ်ခြင်းပယောဂ လည်းကောင်း။) ထာဝရော၊ ထာဝရ-ပယောဂလည်းကောင်း။ ဝါ၊ ခိုင်မြဲသော ပယောဂလည်းကောင်း။ (လာသမျှလူတို့ ကျ၍ သေအောင် တွင်းတူးထားခြင်းစသော ပယောဂ။) ဝိဇ္ဇာမယော၊ ဝိဇ္ဇာမယ-ပယောဂလည်းကောင်း။ ဝါ၊ အတတ်ပညာ ဂါထာမန္တန်ကို စီရင်ခြင်းပယောဂ လည်းကောင်း။ ဣဒ္ဓိမယော၊ ဣဒ္ဓိမယ- ပယောဂလည်းကောင်း။ ဝါ၊ ကမ္မဓိဋ္ဌိကို အသုံးပြုခြင်း ပယောဂလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဆ၊ ၆-ပါးတို့သည်။ ဟောန္တိ။

ပန၊ စက်။ ဣမသ္မိं အတ္ထေ၊ ဤအနက်ကို။ (ပယောဂတို့၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို။) ဝိတ္ထာရိယမာနေ၊ ချဲ့,အပ်သော်။ အတိပ္ပပဏ္ဍော၊ အလွန်ကျယ်သော စကားအစဉ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဝါ၊ ဖြစ်လတ္တံ့။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တံ၊ ထိုပယောဂတို့၏။ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို။ နိ ဝိတ္ထာရယာမ၊ မချဲ့,ကုန်တော့အုံ။ အည်း၊ ပယောဂမှတစ်ပါးသော။ ဧဝရူပံ စ၊ ဤသို့ သဘောရှိသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း။ နိ ဝိတ္ထာရယာမ။ ပန၊ ထိုသို့ မချဲ့,အပ်ပါသော်လည်း။ အတ္ထိကေဟိ၊ အကျယ်ကို အလိုရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ သမန္တ ပါသာဒိကံ၊ သမန္တပါသာဒိကာ-မည်သော။ ဝိနယဋ္ဌကထံ၊ ဝိနည်းအဋ္ဌကထာကို။ သြလောကေတွာ၊ ကြည့်၍။ (အယံ အတ္ထော၊ ကို။) ဂဟေတဗ္ဗော၊ ယူထိုက်၏။

အဒိန္နသ၊ ဥစ္စာရှင်တို့ မပေးအပ်သော သူ,ဥစ္စာကို။ အာဒါန၊ ယူခြင်းသည်။ ဝါ၊ ယူကြောင်းစေတနာသည်။ အဒိန္နဒါန၊ မည်၏။ [1]ပရဿ၊ သူတစ်ပါး၏ဥစ္စာကို။ ဟရဏံ၊ ဆောင်ခြင်းတည်း။ [2]ထေယ္ယံ၊ ခိုးသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း။

၁။ ပရဿ ဟရဏံ။ ။ "ပရဿ သန္တကဟရဏံ"ဟု သီလကွန် ဗြဟ္မစာလသုတ် အဒိန္နာဒါနသိက္ခာပုဒ်၌ ဋီကာဟောင်းဖွင့်၏။ ဤအလို "သုဏာတု မေ"၌ "မေ"၏ နောက် ဝယ် "ဝစနံ"ဟု ထည့်ရသကဲ့သို့ "သန္တကံကို အနက်အားဖြင့် ထည့်ပါ"ဟု သိစေ၏။ ဋီကာသစ်၌ကား မိမိဥစ္စာမှ တစ်ပါးသော သူ,ဥစ္စာကို "ပရ"ဟု ယူ၍ "ပရဿ၊ သူ,ဥစ္စာကို"ဟု ပေး၏။ "ပရဿ+ဣဒံ ပရံ"ဟုလည်း တစ်နည်းကြံလေ၏။ ["ပရသ်ဟရဏံ"ဟုလည်း သမာသ်ပုဒ် မူကွဲရှိ၏။ ထိုသို့ သံသဒ္ဒါသည် ဥစ္စာအနက်ဟောတည်း။ "ပရသ်ဟရဏံ၊ သူ,ဥစ္စာကိုဆောင်ခြင်း" ဟု ပေးပါ။ သို့သော် သမာသ်အတွင်း၌ "သံ"ဟု နိဂ္ဂဟီတ်မယျက်ဘဲ မနေနိုင်သောကြောင့် ထိုမူကွဲကို စဉ်းစားပါ။]

၂။ ထေယ္ယံ စောရိကာ။ ။ စုရာဒိ၊ ထေန-ဓာတ်သည် ခိုးခြင်းအနက်ကို ဟော၏။ ထေနေတီတိ ထေနော။ ထေနသ၊ ခိုးတတ်သူ၏+ဘာဝေါ ထေယျ-ခိုးခြင်းကြီယာတည်း။ စောရသ+ကြီယာ (အမှုအရာတည်း) စောရိကာ။ ကြီယာအနက်၌ ဣကပစ္စည်း သက်။ တစ်နည်း-စောရသကြီယာဖြင့် ဣဒံ အနက်၌ ဣက-ပစ္စည်း သက်ဖို့ရန် ဖြသည်။ "စောရသ+ဏော

စောရိကာ၊ နိုးသူ၏ အမှုအရာတည်း။ (နိုးခြင်းအမှုအရာတည်း။) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတ္ထ၊ ထိ အဒိန္နာဒါနံ–ဟူသော ပါဠိ၌။ အဒိန္နန္တိ၊ ကား ပရပရိဂ္ဂဟိတံ[1]၊ သူတစ်ပါးတို့ သိမ်းပိုက်အပ်သော ဥစ္စာတည်း။ [2]ယတ္ထ၊ အကြင်ဥစ္စာ၌။ ပရော၊ နိုးသူမှတစ်ပါးသော ဥစ္စာရှင်သည်။ ယထာကာမကာရိတံ၊ အလိုရှိတိုင်း ပြုနိုင်သူ၏ အဖြစ်သို့။ ["ယထာကာမံ၊ တိုင်း။ ကာရိတံ၊ သို့"ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။]အာပဇ္ဇေယ္ယ၊ ရောက်သည်။ (ဟုတ္တာ။) အဒတ္တာဒါယီ ဟောဘ၊ ဒဏ်ကို မထိုက်သည်လည်းကောင်း။ အနုပဝေဇ္ဇော စ၊ မကွဲရဲ့ ထိုက်သည်လည်းကောင်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ပရပရိဂ္ဂဟိတော၊ သူတစ်ပါးတို့ သိမ်းပိုက်အပ်သော။ တသ္မိံ၊ ထိုဥစ္စာ၌။ ပရပရိဂ္ဂဟိတသညိနော၊ သူတစ်ပါးတို့ သိမ်းပိုက်အပ်သော။ ဥစ္စာဟု အမှတ်ရှိသူ၏။ တဒါ ဒါယကဥပဏ္ဏမ သမုဋ္ဌာပိကာ၊ ထိုသူ့ဥစ္စာကို ယူတတ်သူ၏။ လုံ့လကို ဖြစ်စေတတ်သော။ (ထိုသူ့ဥစ္စာကို ယူကြောင်းလုံ့လကို ဖြစ်စေတတ်သော။) ထေယ္ယစေတနာ၊ နိုးသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ စေတနာသည်။ အဒိန္နာဒါနံ၊ မည်၏။ [တဒါဒါယက=တံ+အာ ဒါယက၊ ထိုကိုယူတတ်သူ။ ဝါ၊ ထိုကိုယူကြောင်း လုံ့လ။]

တံ၊ ထို အဒိန္နာဒါနသည်။ ဟိနေ၊ ညံ့သော။ (အဖိုးမတန်သော။) ပရသန္တကေ၊ သူတစ်ပါး၏ဥစ္စာ၌။ အပ္ပသာဝဇ္ဇံ၊ ငယ်သော သာဝဇ္ဇဖြစ်၏။ ပဏီတေ၊ မွန်မြတ်သော။ (အဖိုးတန်သော။) ပရသန္တကေ၊ ၌။ မဟာသာဝဇ္ဇံ၊ ကြီးသော သာဝဇ္ဇဖြစ်၏။ ကသ္မာ၊ နည်း။ ဝတ္ထုပဏီတတာယ၊ ခိုးအပ်သောဝတ္ထု၏ မွန်မြတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဝတ္ထုသမတ္တေ၊ ဝတ္ထုတို့၏ တူမျှကုန်သည်၏။

စောရိကာ"ဟုပြု။ "ပရဿ ဟရဏံ၊ သူတစ်ပါး၏ဥစ္စာကို ဆောင်ခြင်း"ဟူရာ၌ စိတ်ရိုးရိုးဖြင့် ဆောင်ခြင်းမဟုတ်ကြောင်း သိစေလိုရ၍ "ထေယ္ယ စောရိကာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ"ဟု ဥစ္စကတ္ထကို ပြသည်။

၁။ ပရပရိဂ္ဂဟိတံ။　　။ ဤ ပရပရိဂ္ဂဟိတံ ပါဠိဖြင့် "အဒိန္န"အရ သူတစ်ပါးတို့ သိမ်းပိုက် ထားအပ်သော သူ့ပိုင်ဥစ္စာကိုသာ ယူစေလိုသည်။ ဒန္ဓပေါနသိက္ခာပုဒ်၌ လာသော အကပ်မခံအပ်သေးသော ဥစ္စာကို ဤ၌ အဒိန္န–ဟု မဆိုလိုပါ–ဟူလို။

၂။ ယတ္ထ ပရော။ ပ။ ဟောတိ။ ။ "ဤ၀ါကျသည် အာဝုတ္တိနည်း စသော နည်းအား ဖြင့် ရှေ့နောက် ၂–၀ါကျ၌ စပ်ရသော အနိယမ၀ါကျ"ဟု သီလက္ခန်ဓိကာသစ် ဆိုး။ ထို့ ကြောင့် "တံ ပရပရိဂ္ဂဟိတံ"ဟု ရှေ့သို့ လှည့်၍လည်းကောင်း၊ တသ္မိံ ပရပရိဂ္ဂဟိတော"ဟု လည်းကောင်း အနက်ပေးစေလိုသည်။ ဤ၌ကား ရှေ့သို့လှည့်၍မစပ်တော့ဘဲ တစ်ဆက်တည်း ပေးလိုက်သည်။ ["ယထာကာမံ၊ အလိုရှိတိုင်း+ကရောတိတိ ယထာကာမကာရီ၊ တဿ+ဘာ၀ေါ ယထာကာမကာရိတာ။ ယထာရုစိကရဏံ၊ အလိုရှိတိုင်းပြုနိုင်ခြင်း"ဟူလို။ ထိုဥစ္စာသည် သူပိုင် ဖြစ်သောကြောင့် မင်းပြစ်မင်းဒဏ် မထိုက်၊ စောဒနာခြင်းစသည်ဖြင့် ကဲ့ရဲ့လည်း မကဲ့ရဲ့ထိုက်။]

အဖြစ်သည်။ သတိ၊ ဖြစ်လတ်သော်။ ဂုဏာဓိကာနံ၊ ဂုဏ်အားဖြင့် လွန်ကဲသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ဝါ၊ လွန်ကဲသော ဂုဏ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ သန္တ ကေ၊ ဥစ္စာဖြစ်သော။ ဝတ္ထုဿိ၊ ၌။ ဝါ၊ ဝတ္ထုကို ယူရာ၌။ မဟာသာဝဇ္ဇံ။ [ဂုဏောဟိ + အဓိကာ ဂုဏာဓိကာ။ (တစ်နည်း) ဂုဏော + အဓိကော ယေသန္တိ ဂုဏာဓိကာ။] တံတံ ဂုဏာဓိကံ၊ ထိုထိုဂုဏ်အားဖြင့် လွန်ကဲသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ ဝါ၊ ထိုထိုလွန်ကဲသော ဂုဏ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ ဥပါဒါယ၊ ဉာဏ်ဖြင့်ယူ၍။ (ထောက်စာ၍။) တတော တတော၊ ထိုထိုဂုဏ်ရှိသူ အောက်။ ဟီနဂုဏသ၊ ညံ့သော ဂုဏ်ရှိသူ၏။ သန္တ ကေ၊ သော။ ဝတ္ထု ဿိ၊ ၌။ ဝါ၊ ၌။ အပ္ပသာဝဇ္ဇံ။

တသ၊ ထို အဒိန္နာဒါန၏။ သမ္ဘာရာ၊ အကျိုးကို အတူတကွ ဆောင်တတ်သော အကြောင်း အဆောက်အဦတို့သည်။ (အင်္ဂါတို့သည်။) ပရပရိဂ္ဂဟိတံ၊ သူတစ်ပါးတို့ သိမ်းပိုက်အပ်သော ဥစ္စာလည်းကောင်း။ ပရပရိဂ္ဂဟိတသညိတာ၊ သူတစ်ပါးတို့ သိမ်းပိုက်အပ်သော ဥစ္စာဟု အမှတ်ရှိသူ၏ အဖြစ်လည်းကောင်း။ ထေယျစိတ္တံ၊ ခိုးသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာစိတ် လည်းကောင်း။ ဥပက္ကမော၊ လုံ့လလည်းကောင်း။တေန၊ ထိုလုံ့လဖြင့်။ ဟရဏံ၊ ဆောင်ခြင်းလည်းကောင်း။ ["တေနာဟရဏံ"ရှိသည်ကား မဟုတ်ကောင်း။ "တေနာဝဟရဏံ"ဟုရှိလျှင် တော်သေး၏။] ဣတိ၊ သို့။ ပဌ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဆ၊ ကုန်သော။ ပယောဂါ၊ တို့သည်။ သာဟတ္ထိကာဒယောဝ[1]၊ သာဟတ္ထိက-အစရှိသော ပယောဂတို့ပင်တည်း။ (ရှေ့သိက္ခာပုဒ်၌ ပြအပ်ခဲ့သော ပယောဂ ၆-ပါးပင်-ဟူလို။) တေ ၈၊ ထို ပယောဂတို့သည်လည်း။ ယထာနုရူပံ၊ အကြင် အကြင် လျော်သည့်အတိုင်း။ ထေယျာဝဟာရော၊ ထေယျာဝဟာရ လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ပုန်းလျှိုးကွယ်လျှိုး မသိအောင် ခိုးခြင်းလည်းကောင်း။ ပသယှာဝဟာရော၊ လည်းကောင်း။ ဝါ၊ လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်၍ ခိုးခြင်းလည်းကောင်း။ ပဋိစ္ဆန္နာဝဟာရော၊ လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ဖုံးလွှမ်းအပ်ပြီးသော ဘဏ္ဍာကို ခိုးခြင်းလည်းကောင်း။ ပရိကပ္ပာဝဟာရော၊ လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ကြံဆ၍ ခိုးခြင်းလည်းကောင်း။ ကုသာဝဟာရော၊ လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ကမ္မည်း မဲလိပ်ပြောင်း၍ ခိုးခြင်းလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ပဌ၊ တို့။ ဆ၊ ကုန်သော။

---

[1] သာဟတ္ထိကာဒယောဝ။ ။ မဗ္ဗပရိစ္ဆေဒေန ပရသ ,သန္တကဟရဏံ ဝိဇ္ဇာ-မယော-မဗ္ဗာန်ရုတ်ခြင်းဖြင့် သူတစ်ပါးဥစ္စာကို ယူဆောင်ခြင်းသည် ဝိဇ္ဇာမယပယောဂတည်း။ ဝိဇ္ဇာမဗ္ဗေန ပရသန္တကသ ကာယဝစီ ပယောဂေဟိ အာဂမုံ တာဒိသ ဣဒ္ဓိပယောဂေန ဣဒ္ဓိ-မယော ဝယောဂေါတိ၊-မဗ္ဗာန်မပါဘဲ ကာယဝစီပယောဂတို့ဖြင့် တန်ခိုးကို အသုံးပြု၍ ယူဆောင်ခြင်းသည် ဣဒ္ဓိမယ ပယောဂတည်း။-အနု။

ဣမေသံ အဝဟာရာနံ၊ ဤ နိုးခြင်းတို့၏။ ဝေသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ ပဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ အယံ၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား။ ဧတ္ထ၊ ဤ အဌသာလိနီ အဌကထာ၌။ သခေါ်ပေါ်၊ အကျဉ်းတည်း။ ဝိတ္ထာရော ပန၊ ကိုကား။ သမန္တ ပါသာဒိကာယံ၊ သမန္တပါသာဒိကာ မည်သော ဝိနည်း အဌကထာ၌။ (မယာ၊ သည်။) ဝုတ္တော၊ ဆိုအပ်ပြီ။ (ဆိုခဲ့ပြီ။)

ပန၊ ကား။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရောတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသော ဤပါဋ်၌။ ကာမေသူတိ၊ ကား။ မေထုန သမာစာရေသု၊ မေထုန် အကျင့်တို့၌။ [ကာမေသု–အရဖောဌဗ္ဗာရုံ မေထုန်ဟူသော ဝတ္ထုကာမ–ကို ယူပါ"ဟူလို။] မိစ္ဆာစာရောတိ၊ ကား။ ဧကန္တနိန္ဒိတောဝ၊ ဧကန် ကဲ့ရဲ့ထိုက်သော။ ဝါ၊ ဧကန် ကဲ့ရဲ့ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ လာမကာ စာရော၊ ယုတ်မာသောအကျင့်တည်း။ [မိစ္ဆာကို လာမက–ဟု ဖွင့်သည်။ ဧကန္တနိန္ဒိ တောကား လာမကဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းပြတည်း။] ပန၊ ဆက်။ လက္ခဏတော၊ မှတ်သားအပ်သော သဘောအားဖြင့်။ အသဒ္ဓမ္မာဓိပ္ပာယေန၊ မသူတော်တို့၏ အကျင့်၌ဖြစ်သော အလိုဖြင့်။ ကာယဒ္ဒါရပ္ပဝတ္တာ၊ ကာယဒ္ဒါရ၌ဖြစ်သော။ အဂမနီ ယဋ္ဌာနဝိတိက္ကမစေတနာ၊ အဂမနီယဋ္ဌာနကို လွန်ကျူးကြောင်း စေတနာသည်။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရော၊ မည်၏။

တတ္ထ၊ ထို အဂမနီယဋ္ဌာန ဝိတိက္ကမစေတနာဟူသော်ပါ၌။ အဂမနီယဋ္ဌာနံ နာမ၊ အဂနီယဋ္ဌာန မည်သည်။ (ဝိသတိ ဣတ္ထိယော၊ အညေပုရိသာတို့၌ စပ်။) တာဝ၊ မိန်းမတို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာနံ၊ ညွှန်ပြအပ်ကုန်သော။) ပုရိသာနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ ယောက်ျားတို့အတွက်။ မာတုရက္ခိတာ၊ အမိ စောင့်ရှောက်အပ်သော မိန်းမ လည်းကောင်း။ ပိတုရက္ခိတာ၊ အဘ စောင့်ရှောက်အပ်သော မိန်းမလည်းကောင်း။ မာတာပိတုရက္ခိတာ၊ မိဘ ၂–ပါးတို့ စောင့်ရှောက်အပ်သော မိန်းမလည်းကောင်း။ ဘာတုရက္ခိတာ၊ မောင်ကြီး မောင်ငယ် စောင့်ရှောက်အပ်သော မိန်းမ လည်းကောင်း။ ဘဂိနိရက္ခိတာ၊ အစ်မ ညီမ စောင့်ရှောက်အပ်သော မိန်းမ လည်းကောင်း။ ဉာတိ ရက္ခိတာ၊ ဆွေမျိုးစောင့်ရှောက်အပ်သော မိန်းမ လည်းကောင်း။ ဂေါတ္တရက္ခိတာ၊ အနွယ်တူသူ စောင့်ရှောက်အပ်သော မိန်းမ လည်းကောင်း။ ဓမ္မရက္ခိတာ၊ တရားကျင့် ဖော်တို့ စောင့်ရှောက်အပ်သော မိန်းမလည်းကောင်း။ သာရက္ခာ၊ အစောင့်အရှောက်နှင့် တကွဖြစ်သော မိန်းမလည်းကောင်း။ သပရိဒဏ္ဍာ၊ ဒဏ်နှင့်တကွဖြစ်သော မိန်းမလည်း ကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ မာတုရက္ခိတာဒယော၊ မာတုရက္ခိတာ–အစရှိကုန်သော။ ဒသ၊ တစ်ကျိပ်သော မိန်းမတို့လည်းကောင်း။ [ဤတစ်ကျိပ်ကား အပျိုတို့တည်း။]

ဧနက္ကိတာ၊ ဥစ္စာဖြင့်ဝယ်အပ်သော မယားလည်းကောင်း။ ဆန္ဒဝါသိနီ၊ အလိုဆန္ဒတူမျှခြင်းကြောင့် နေခြင်းရှိသော မယားလည်းကောင်း။ ဘောဂဝါသိနီ၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာကြောင့် နေခြင်းရှိသော မယားလည်းကောင်း။ ပဋုဝါသိနီ၊ အဝတ်, ထဘီ, အင်္ကျီ, ပဝါကြောင့် နေခြင်းရှိသော မယားလည်းကောင်း။ ဩဒပတ္တကိနီ၊ ရေခွက်ခွဲ လက်ဆုံချ၍ ထိမ်းမြားအပ်သော မယားလည်းကောင်း။ ဩဘာဋုစုမ္မဒှာ၊ ချအပ်သော ခေါင်းခုရှိသော မယား၊လည်းကောင်း။ ဒါသီ စ ဘရိယာ၊ ကျွန်မ လည်း-ဟုတ် မယား၊လည်း-ဟုတ်သော မယားလည်းကောင်း။ ကမ္မကာရီ စ ဘရိယာ၊ အလုပ်သူမလည်း-ဟုတ် မယားလည်း-ဟုတ်သော မယားလည်းကောင်း။ ဓဇာဟဋာ၊ အောင်လံကိုထူ စစ်နိုင်ရာမှ ယူဆောင်အပ်သော သုံ့ပန်းမယား လည်း ကောင်း။ မုဟုတ္တိကာ၊ တမုဟုတ်မျှ သွားလာအပ်သော ပြည့်တန်ဆာ မယား လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဧနက္ကိတာဒယော၊ ဧနက္ကိတာ-အစရှိကုန်သော။ ဧတာ ဒသ၊ ဤတစ်ကျိပ်သော မယားတို့လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဝီသတိ၊ ၂-ကျိပ် သော။ ဣတ္ထိယော၊ မိန်းမတို့တည်း။ [အဂမနီယဋ္ဌာနံ နာမ-ကို ရှေးဦးစွာမပေးဘဲ "ဝီသတိ။ ဣတ္ထိယော၊ တို့သည်။ အဂမနီယဋ္ဌာနံ နာမ၊ မည်၏"ဟု သော်လည်း ပေးပါ။ ဤ မိန်းမတို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို သဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၊ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ အဖွင့်ခွဲ ပြထားပြီ။]

ဣတ္ထိသု ပန၊ ၂-ကျိပ်သော မိန်းမတို့တွင်ကား။ ဒ္ဝိန္နံ၊ ၂-ယောက်ကုန်သော။ သာရက္ခ သပရိဒဏ္ဍာနံ၊ သရက္ခ, သပရိဒဏ္ဍ-မိန်းမတို့လည်းကောင်း။ ဒသန္နံ၊ တစ်ကျိပ်ကုန်သော။ ဧနက္ကိတာဒီနဉ္စ၊ ဧနက္ကိတာ-အစရှိသော မယားတို့လည်း ကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒ္ဝါဒသန္နံ၊ တစ်ကျိပ်နှစ်ယောက်ကုန်သော။ ဣတ္ထီနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ မိန်းမတို့အတွက်။ အညေ၊ မိမိယောကျ်ားမှ တစ်ပါးကုန်သော။ ပုရိသာ၊ တို့တည်း။ ["အညေ၊ ပုရိသာ၊ တို့သည်။ အဂမနီယဋ္ဌာနံနာမ၊ မည်၏"ဟု သော်လည်း ပေး။ အချို့စာအုပ်၌ ပုရိသာ-မပါ၊ ပါမှ ကောင်းသည်။] ဣဒံ၊ ဤ ယောကျ်ားတို့အတွက် ၂-ကျိပ်၊ မိန်းမတို့အတွက် မိမိလင်မှ တစ်ပါးသော ယောကျ်ားသည်။ အဂမနီယဋ္ဌာနံ နာမ၊ မည်၏။ [ဤကား -နိဂုံးတည်း။]

ပန၊ ဆက်။ [ရှေးနိဿယယ်၌ "ပန၊ ထိုမှတစ်ပါး"ဟု ပေးသည်။] သော ဧသ (ဧသော)မိစ္ဆာစာရော၊ ထိုသို့သော ဤ မိစ္ဆာစာရသည်။ သီလာဒိဂုဏာရဟိတော၊ သီလ-အစရှိသော ဂုဏ်မှကင်းသော။ အဂမနီယဋ္ဌာနေ၊ အဂမနီယဋ္ဌာနဉ်။ အပ္ပသာဝဇ္ဇော။ သီလာဒိဂုဏာသမ္ပန္နေ၊ သီလ-အစရှိသော ဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံသော။ (အဂမနီယဋ္ဌာနေ။) မဟာသာဝဇ္ဇော။ တသ၊ ထို ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ၏။ သမ္ဘာရာ၊

တို့သည်။ အဂမနီယဝတ္ထု၊ မသွားလတ်ထိုက်သော ဝတ္ထုလည်းကောင်း။ [ပြအပ် ပြီးသော ဣတ္ထိ ပုရိသ-တို့ကိုဆိုသည်။] တသို့၊ ထိုအဂမနီယ ဝတ္ထု၌။ သေဝနစိတ္တဲ့၊ မှီဝဲကြောင်း စိတ်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ မှီဝဲလိုသော စိတ်လည်းကောင်း။ သေဝနပွယောဂေါ၊ မှီဝဲကြောင်း ပယောဂလည်းကောင်း။ မဂ္ဂေနမဂ္ဂပွဌိပတ္တိအစိုဝါသန်၊ မဂ်အချင်းချင်း ကျင့်ခြင်းကို သာယာခြင်းလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ²စတ္တာရော၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ။ ³ကော၊ တစ်ပါးသော။ ပယောဂေါ၊ သည်။ သာဟတ္ထိကော ⁴ဝေ၊ သာဟတ္ထိက-သာတည်း။

မုသာ⁵ တိ၊ ကား။ ⁶ဝိသံဝါဒနပုရေက္ခာရသာ⁷၊ ချုတ်ယွင်းစေခြင်းကို ရှေးရှု ပြုခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ (ချုတ်ယွင်းစေလိုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။) အတ္ထဘဉ္ဇကော၊ အစီးအပွားကို ဖျက်စီးတတ်သော။ ⁸ဝစီပယောဂေါ ဝါ၊ ⁹ဝစီပယောဂသည်သော်

၁။ ²စတ္တာရော သမ္ဘာရာ။　　။ (၁) အဂမနီယဝတ္ထု၊ မိန်းမဘက်၌ မာတုရက္ခိတ-စသော ၂-ကျိပ်သော အဂမနီယဝတ္ထုတွင် တစ်ခုခု၊ ယောကျ်ားဘက်၌ မိမိလင်မှတစ်ပါး (မိမိကို ကြောင်းလမ်းထားသူမှ တစ်ပါးသော)အခြားယောကျ်ား။ (၂) သေဝနစိတ်၊ (၃) သေဝနပယောဂ၊ (၄) မဂ္ဂေနမဂ္ဂပွတိပတ္တိ အစိုဝါသန်၊ ဤအင်္ဂါ ၄ပါးတည်း။

မုတ်ချက်။　　။ အင်္ဂါ ၄-ပါးကို ပြုရာ၌ အကြွင်းမရှိအောင် ပြုခြင်းတည်း။ မိမိအလိုအားဖြင့် မိန္ဓာစာရပြုရာ၌ (ဣမ်ရှိသာယာနေခြင်း စသည်ဝယ်)ပယောဂ-မပါသော်လည်း အင်္ဂါ ၃-ပါးဖြင့် ကမ္မပထမြောက်၏။ အတင်းကျင့်ရာ၌ သေဝနစိတ် မရှိသော်လည်း အင်္ဂါ ၃-ပါးဖြင့် ကမ္မပထမြောက်၏။ [ဣဒံ ပနေတ္ထ သန္နိဋ္ဌာနံ၊ အတ္ထနောရူစိယာ ပဝတ္တိတသာ တယော၊ ဗလက္ကာရေန ပဝတ္တိတသာ တယော၊ အနာဝသေသဂ္ဂဟဏေန ပန စတ္တာရောတိ။ -သီလက္ခန်ဋီကာယောင်း။] ထိုမှ "သန္နိဋ္ဌာနံ"ဟု ဆိုထားသော်လည်း အနုဋီကာ၌ကား "ဣဒံ ပန ဝဒန္တိ"ဟု ဆိုသည်။

၂။ ³မုသာ။　　။ မုသာတို့ တတိယနှင့်၊ ၃တိယနှင့် ဝါ နိပါတော။ မိဿာပရိယာယော ကိရိယာပဓာနောတို့ အာဟ-ဝိသံဝါဒနပုရေက္ခာရသာတို့ အာဒိ။-သီလက္ခန်ဋီကာသစ်။ "မုသာ"အရ မှားယွင်းသော (ပြောတိုင်းလုပ်တိုင်း မမှန်သော) ကိုယ်အမူအရာ နှုတ်အမူအရာ ရသောကြောင့် "မိဿာပရိယာယော ကိရိယာ ပဓာနော"ဟု ဆိုသည်။

ဝါဒေါ။ ။ ဝဒတိ ¹²တေနာတို့ ဝါဒေါ-ပြောဆိုကြောင်း သိစေကြောင်း ¹³စေတနာ။ မုသာ-ချုတ်ယွင်းသော ကာယပယောဂ ¹⁴ဝစီပယောဂဖြင့်။ ဝါ၊ ကို+ဝါဒေါ၊ ပြောဆိုကြောင်း (သိစေကြောင်း ဖြစ်စေကြောင်း)စေတနာတည်း။ ¹⁵မုသာဝါဒေါ၊ နာ။ [ဣမိနာ (ဤ ¹⁶ဝိသံဝါဒန။ ¹⁷ပ။ သမုဋ္ဌာပိကာ ပါဠိဖြင့်။) မုသာသခ်ါတေန ကာယဝစီပယောဂေန (တတိယနှင့် ¹⁸နိပါတ်ကို ရည်ရွယ်သည်။)မုသာသခ်ါ ¹⁹တံ ဝါ ကာယဝစီပယောဂံ (ဒုတိယနှင့် ²⁰နိပါတ်ကို ရည်ရွယ်သည်။) ²¹ဝဒတိဝိညာပေတိ သမုဋ္ဌာပေ တိ ဝါ ²²စေတနာတိ ²³မုသာ ²⁴ဝါဒေါတိ အတ္ထမာဟ။-ဋီကာသစ်။] ²⁵ဝဒတိကို "ဝိညာပေတိ"ဟု တတိယနှင့် အတွက်လည်းကောင်း၊ "သမုဋ္ဌာပေတိ"ဟု ²⁶ဒုတိယနှင့်အတွက်လည်းကောင်း အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။

လည်းကောင်း။ ကာယပယောဂေါ ဝါ၊ ကာယပယောဂသည် သော်လည်းကောင်း တည်း။ (ပန၊ ဆက်။ သီလက္ခန်ဒီ ပါ၏။) ဝိသံဝါဒနာစီဟာယေန၊ ချုတ်ယွင်းစေခြင်းဌာ ဖြစ်သောအလိုဖြင့်။ ပရဿ၊ သူတစ်ပါး၏။ ဝိသံဝါဒက ကာယဝစီပယောဂ သမုဋ္ဌာပိကာ၊ ချုတ်ယွင်းစေကြောင်းဖြစ်သော ကာယပယောဂ ဝစီပယောဂကို ဖြစ် စေတတ်သော။ စေတနာ၊ သည်။ မုသာဝါဒေါ၊ မည်၏။

အပရော နယော၊ အခြားတစ်နည်းကား မုသာတိ၊ ကား။ အဘူတံ၊ မဟုတ်သော။ အတစ္ဆံ၊ မမှန်သော။ ဝတ္ထု၊ ဝတ္ထုတည်း။ ဝါဒေါတိ၊ ကား။ တဿ၊

အနက်ပေးပုံ။ ။ ဤအလို "မုသာဝါဒ၊ ချုတ်ယွင်းဖောက်ပြန် မမှန်သောစကားကို ပြောဆိုကြောင်း စေတနာကို" ဟု သဘောထားပေးပါ။ ထိုသို့ ပြောဆိုခြင်းဟူသည် သူတစ်ပါးကို သိစေခြင်း၊ သိစေတတ်သော ကာယပယောဂ ဝစီပယောဂကို ဖြစ်စေခြင်းတည်း။ ထို့ကြောင့် "ဝါ၊ ချုတ်ယွင်းဖောက်ပြန် မမှန်သော ကာယပယောဂ ဝစီပယောဂဖြင့် သူတစ်ပါးကို သိစေ ကြောင်း စေတနာကို။ ဝါ၊ ချုတ်ယွင်းဖောက်ပြန် မမှန်သော ကာယပယောဂ ဝစီပယောဂကို ဖြစ်စေကြောင်း စေတနာကို"ဟု အဋ္ဌကထာ အဖွင့်အတိုင်း အဓိပ္ပာယ်ထွက် ပေးပါ။

၃။ ဝိသံ။ ပ။ ကွာရဿ။ ။ ပုရေ၊ မပြောမီ ရှေ့၌+ကရဏ၊ ပြုခြင်း။ ပုရေကွာရော၊ ခြင်း။ သံဝါဒီယတေ၊ ကောင်းစွာ ပြောစေခြင်း။ ဝါ၊ မှန်ကန်စွာ ပြောစေခြင်း။ သံဝါဒနံ၊ ခြင်း။ နံ+သံဝါဒနံ၊ မှန်ကန်စွာ ပြောဆိုစေခြင်း မဟုတ်။ မှားမှားယွင်းယွင်း ပြောဆိုစေခြင်း။ (သဘောထား) ချုတ်ယွင်းစေလို အသိလွဲစေလိုခြင်း။ (အဓိပ္ပာယ်ထွက်) ဝိသံဝါဒနဿ+ပုရေကွာရော ယဿာတိ ဝိသံဝါဒနပုရေကွာရော။ ဤပါဠိဖြင့် မပြောမီ ရှေ့၌ လိမ်လိုသော စိတ်ရှိကြောင်း ကို ပြ၏။ ကာယပယောဂေါ ဝစီပယောဂေါဖြင့်ကား၊ ပြောဆိုခက ပြောတုန်းခဏ၌ လိမ်ခြင်း ကိုပြသည်။]ကမ္မပထ–မြောက်သော မုသာဝါဒကို ပြလိုမှ "အတ္ထဘဉ္ဇကော"ဟု ဆိုသည်။ ဤနေရာ၌ အတ္ထသဒ္ဒါသည် အကျိုးဟူသော အနက်ကို မယောဘ၊ အစီးအပွား ဟူသော အနက်ကို ယောသည်။ [ကမ္မပထပတ္တမေ ဒသေတုံ "အတ္ထဗဉ္ဇနကောတိ"ဝုတ္တံ၊ ပရဿ ဟိတဝိနာ– သကောတိ အတ္ထော။–သီ–ဋီသစ်။]

၄။ အပရော နယော။ ။ မုသာဝါဒ၏ အင်္ဂါလက္ခဏာသည် ၄–ပါးရှိ၏။ ထို လက္ခဏာဝယ် "အတထံ ဝတ္ထု"ဟူသော လက္ခဏာလည်း ပါ၏။ ပထမ ပြခဲ့သောနည်း၌ ကာယပယောဂ ဝစီပယောဂကို "ဝါဒေါ–သိစေ ဖြစ်စေ"ဟု ဆိုသောကြောင့် (၁)ဝိသံဝါဒနစိတ္တ (၂) ကာယဝစီပယောဂ၊ (၃) ပရဿ တဒတ္ထဝိဇာနန"ဟူသော အင်္ဂါ ၃–ပါးကိုသာ ပြနိုင်၏။ "အတထံ ဝတ္ထု"ဟူသော အင်္ဂါလက္ခဏာကို မပြနိုင်။ ထို့ကြောင့် ထို အင်္ဂါလက္ခဏာကို ပြနိုင် သောတစ်နည်းကို ပြလိုမှ "အပရောနယော"စသည်ကို မိန့်သည်။ ဤနည်း၌ကား "မုသာ"အရ ကာယ–ဝစီပယောဂကို မယူဘဲ ပြောတိုင်းမဟုတ်သော ဝတ္ထုကို ယူရသောကြောင့် "အတထံ

ထို မဟုတ်မမှန်သော ဝတ္ထုကို။ ဘူတတော၊ ဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ (ဘာဝပွားနေ-ကြ။)တစ္ဆတော၊ မှန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝိညာဏံ၊ သိစေခြင်းတည်း။ ဝါ၊ သိစေကြောင်း စေတနာတည်း။ ပန၊ ဆက်။ ''လက္ခဏတော၊ မှတ်သားအပ်သော သဘောအားဖြင့်။ အတတော၊ မမှန်သော။ ဝတ္ထုံ၊ ကို။ တထတော၊ မှန်သည်၏ အဖြစ် ဖြင့်။ ပရံ၊ သူတစ်ပါးကို။ ဝိညာပေတုကာမဿ၊ သိစေခြင်းငှာ အလိုရှိသော။ ပုဂ္ဂိုလ်၏။ တထာ၊ ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်။ (ထိုမမှန်သော ဝတ္ထုကို အမှန်ဟု သိစေလိုခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။)ဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပိကာ၊ ကာယဝိညတ်ဝစီဝိညတ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော။ စေတနာ၊ သည်။ မုသာဝါဒေါ၊ မည်၏။ သော၊ ထို မုသာဝါဒသည်။ ယံ အတ္ထံ၊ အကြောင်အစီးအပွားကို။ ဘဏတိ၊ ဖျက်ဆီး၏။ တဿ၊ ထို အစီးအပွား၏။ အပ္ပတာယ၊ နည်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အပ္ပသာဝဇ္ဇော။ မဟန္တတာယ၊ ကြီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (များသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) မဟာသာဝဇ္ဇော။ [ဤအလို "မုသာဝါဒေါ၊ မဟုတ်မမှန်သော ဝတ္ထုကို ဟုတ်မှန်သော အားဖြင့် ပြောဆိုကြောင်း သိစေကြောင်း စေတနာ"ဟုပေးပါ။]

ဝတ္ထု"ဟူသော လက္ခဏာကိုလည်း ပြနိုင်သည်။ ဤနည်းခဲ့ "မုသာ (မဟုတ်မမှန်သော ဝတ္ထုကို) +ဝဒီယတိ ဝုစ္စတိ ဧတေနာတိ မုသာဝါဒေါ"ဟု ပြု။ [သူတစ်ပါး၏ အသိမှားစေလိုသော စိတ်ကို "ဝိသံဝါဒန စိတ္တ"ဟုလည်းကောင်း၊ မိမိက အမှားကို သိစေလိုသည် အားလျော်စွာ သူတစ်ပါးက အမှားသိခြင်းကို "တဒတ္ထဝိဘာနန"ဟု လည်းကောင်း ဆိုသည်။]

၁။ လက္ခဏတော။ ပ။ စေတနာ။　　။ "မုသာဝါဒ"အရ တရားကိုယ် သဘောကို ပြလို၍ "လက္ခဏတော"စသည်ကို မိန့်သည်။ [လက္ခဏတောတိ သဘာဝတော၊ တထာတိ ဘေန တထာကာရေန၊ ကာယဝစီ ဝိညတ္တိယော သမုဋ္ဌာပေတီတိ ဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပိကာ။-သီလက္ခန်ဋီကာသစ်။] ဤအဖွင့်အတိုင်း တထာကို နောက်ပုဒ်နှင့်မတွဲဘဲပေးသည်။ သမာသ်တွဲ၍လည်း ပေးနိုင်ပါ၏။

၂။ ယမတ္ထံ။　　။ ယမတ္ထံ စသော ဤစကားဖြင့် ကမ္မပထ-မြောက်သော မုသာဝါဒ၏ အပ္ပသာဝဇ္ဇ မဟာသာဝဇ္ဇ ကွဲပုံကို ပြ၏။ ဤ၌ ဥစ္စာ၏တန်ဖိုး လိုက်၍ အပ္ပသာဝဇ္ဇ မဟာသာဝဇ္ဇ ဖြစ်ပုံကို ပြ၏။ တန်ဖိုးချင်း တူလျှင်ကား ဥစ္စာရှင်၏ သီလ-စသော ဂုဏ်ယော်၊ ဂုဏ်ကြီးလိုက်၍ အပ္ပသာဝဇ္ဇ မဟာသာဝဇ္ဇ ဖြစ်ရပေလိမ့်မည်။ [ယသ အတ္ထံဘဏတိ၊ တဿ-အပ္ပဂုဏတာယ အပ္ပသာဝဇ္ဇော၊ မဟာဂုဏတာယ မဟာသာဝဇ္ဇောတိ အဒိနွာဒါနေ ဝိယ အပ္ပသာဝဇ္ဇမဟာသာဝဇ္ဇတာ လဗ္ဘတိ။-သီ-ဋီသစ်။]

အပိစ[1]၊ သည်သာမကသေး၊ ဂဟဋ္ဌာန်၊ အိမ်ခ်ိန်တည်သူ လူဝတ်ကြောင်တို့၏။ (အဒါတုကာမတာ-ခ်ိန် စပ်။) အတ္တနော၊ မိမိ၏။ သန္ဓက်၊ ဥစ္စာကို။ အဒါတုကာမ တာယ၊ ယေးခြင်းငှာ အလိုမရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ နတ္ထိ၊ မရှိပါ။ [ရှိပါ သလားဟု မေးလာသူ တောင်းလာသူအား ပြန်ပြောသော စကားတည်း။] ဣတိ အာဒီနယပ္ပဝတ္တော၊ ဤသို့အစရှိသော နည်းဖြင့်ဖြစ်သော မုသာဝါဒသည်။ အပ္ပသာ ဝဇ္ဇော။ သက္ခိနာ၊ သက်သေသည်။ (ဟုတ္တာ။) အတ္ထဘာဇနတ္ထံ၊ အစီးအပွားကို ဖျက်ဆီးခြင်းအကျိုးငှာ။ ဝုတ္တော၊ ပြောဆိုအပ်သော မုသာဝါဒ-သည်။ မဟာ သာဝဇ္ဇော၊ ၏။ ပဗ္ဗဇိတာနံ၊ ရသေ့ ရဟန်းတို့၏။ အပ္ပကမ္ပိ၊ အနည်းငယ်လည်း ဖြစ်သော။ တေလံ ဝါ၊ ဆီကိုသော်လည်းကောင်း။ သပ္ပိံ ဝါ၊ ထောပတ်ကိုသော် လည်းကောင်း။ လဘိတ္တာ၊ ရ၍။ ဟသာဓိပ္ပာယေန၊ ရယ်ရွှင်ခြင်းခ်ိန်ဖြစ်သော အလို ဖြင့်။ [အပျက်အချော် ပြောလိုသဖြင့်။] အဒ္ဓ၊ ယနေ့။ ဂါမေ၊ ရွာ၌။ တေလံ၊ ဆီသည်။ နဒီမည္ပေ၊ မြစ်ကဲ့သို့။ သန္ဓတိ၊ စီး၏။ [အနည်းငယ်ရသောကြောင့် ပြောင်လျောင်ရှုပြုသော စကားတည်း။] ဣတိ၊ သို့။ ပူရဏကထာ[2] နယေန၊ ဖြည့်စွက်ပြောဆိုကြောင်း နည်းဖြင့်။ [ရှေးနိဿယယ်ခ် "စကားပို စကားလျှံဆိုသော နည်းဖြင့်"ဟု ပေးသည်။] ပဝတ္တော၊ ဖြစ်သော မုသာဝါဒသည်။ အပ္ပသာဝဇ္ဇော။

၁။ **အပိ စ။** ။ အပ္ပသာဝဇ္ဇ မဟာသာဝဇ္ဇခွဲရာ၌ ဆိုဖွယ်ကျန်သေးသောကြောင့် "အပိစ"စသည်ကို မိန့်သည်။ [ရှေ့နည်းနှင့်မတူသော တစ်နည်းကို ပြခြင်းမဟုတ်။] လူတို့မှာ ဖြစ်တတ်သော မုသာဝါဒ၊ ရသေ့ ရဟန်းတို့မှာ ဖြစ်တတ်သော မုသာဝါဒတို့၏ အပ္ပသာဝဇ္ဇ မဟာသာဝဇ္ဇ တို့ကိုခွဲ၍ပြသည်။

၂။ **ပူရဏကထာ။** ။ ပူရဏကထာ-ဟူသည် အနည်းငယ်ဖြစ်၍ ဥစ္စ (ယုတ်လျော့ သော)ဆီကို စကားအားဖြင့် ဖြည့်၍ပြောအပ်သော စကားတည်း။ ပူရေတီတိ ပူရဏာ၊ ပ်ူရဏာ စ+သာ+ကထာ စာတိ ပူရဏကထာ၊ အပ္ပတာယ ဥစ္စသ အတ္ထသ ပူရဏဝသေန ပဝတ္တာ ကထာ ပူရဏကထာ။ ဗဟုတရဘာဝေန ဝုတ္တကထာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။-သီလက္ခန်ဒီကာသစ်။ ယောဇနာခ်ိုကား "ပူရဏာသ+ကထနနယေန ပဝတ္တော မုသာဝါဒေါ"ဟု ဖွင့်၏။

မှတ်ချက်။ ။ မရှိ ဟု ပြောခြင်းခ်ိုလည်းကောင်း၊ ပူရဏကထာနည်းဖြင့် (ဆီတွေ့ မြစ်ကြီးလိုစီးနေ၏ စသည်ဖြင့်) စကားကြီး စကားကျယ် စကားပို စကားလျှံ ပြောဆိုခြင်းခ်ိုလည်းကောင်း သူတစ်ပါး အသိမှားစေလိုသော ဝိသံဝါဒနစိတ် ရှိမှသာ မုသာဝါဒဖြစ်သည်။ တို စကားမျိုး ပြောရုံဖြင့်ကား မုသာဝါဒ-မဖြစ်ပါ။ [အတ္တနော သန္ဓက် အဒါတုကာမတာယာတိ ဟိ ဟသာဓိပ္ပာယေနာတိ စ မုသာဝါဒသာမညတော (မဟုတ် မမှန်ပြောခြင်း တူသည်၏ အဖြစ် ကြောင့်) ဝုတ္တံ။ ဥဘယတ္ထာပိ စ ဝိသံဝါဒနပုရေက္ခာရေနေဝ မုသာဝါဒေါ၊ နှ ပန ဝစနမတ္တေန။ -သီလက္ခန် ဒီကာသစ်။]

ပန၊ ကား။ အဒိဋ္ဌံယေဝ၊ မမြင်အပ်သော အကြောင်းအရာကိုပင်။ ဒိဋ္ဌံ၊ မြင်အပ်ပြီ။ ဣတိ အာဒိနာ၊ ဤသို့ အစရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ ဝဒန္တာနံ၊ ပြောဆိုသူတို့၏။ (မုသာဝါဒေါ၊ သည်။) မဟာ သာဝဇ္ဇော။

တသ၊ ထိုမုသာဝါဒ၏။ သမ္ဘာရာ၊ တို့သည်။ အတတ်၊ မမှန်သော။ ဝတ္ထု၊ ဝတ္ထုလည်းကောင်း။ ဝိသံဝါဒနစိတ္တံ၊ မှားမှားယွင်းယွင်း ပြောဆိုစေကြောင်းစိတ်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ချွတ်ယွင်းစေကြောင်း စိတ်လည်းကောင်း။ [တဇ္ဇော၊ ထိုစိတ်အားလျော်စွာဖြစ်သော။ ဝါယာမော၊ လုံ့လလည်းကောင်း။ [လုံ့လကို ရှေ့သွားပြုရသော ပယောဂကို ဆိုလိုသည်။] ပရသ၊ သူတစ်ပါး၏။ (လိမ်အပ်သူ၏။) တဒတ္ထဝိဇာနနံ၊ ထို လိမ်လိုအပ်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို နားလည်ခြင်းလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ စတ္တာရော ဟောန္တိ။ ဧကော၊ သော။ ပယောဂေါ၊ သည်။ သာဟတ္ထိကောဝ၊ သာဟတ္ထိက–သာတည်း။ သော စ၊ ထို သာဟတ္ထိက–ပယောဂကိုလည်း။ ကာယေန ဝါ၊ ကိုယ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း။ ကာယပဋိဗဒ္ဓေန ဝါ၊ ကိုယ်နှင့်စပ်သော ဝတ္ထုဖြင့်သော်လည်းကောင်း။ ဝါစာယ ဝါ၊ နှုတ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း။ ပရဝိသံဝါဒကကြိယကရဏော၊ သူတစ်ပါးကို ချွတ်ယွင်းစေတတ်သော အမှုအရာကို ပြုခြင်း၌။ ဝါ၊ ပြုရာ၌။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။ တာယ ကြိယာယ၊ ထို အမှုအရာကြောင့်။ ပရော၊ တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ (လိမ်အပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။) တမတ္ထံ၊ ထိုအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို။ (လိမ်လိုအပ်သော အကြောင်းအရာကို။) စေ ဇာနာတိ၊ အုံ့။ (ဧဝံ သတိ။) အယံ၊ ဤပုဂ္ဂိုလ်ကို။ ကြိယသမုဋ္ဌာပိက စေတနာကဿ ဟောယေဝ၊ အမှုအရာ ကြိယာကို ဖြစ်စေတတ်သော စေတနာ၏ ခဏ၌ပင်။ မုသာဝါဒကမ္မုနာ၊ မုသာဝါဒကံသည်။ ဗဇ္ဈတိ၊ ဖွဲ့အပ်၏။

ပန၊ ဆက်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကာယ ကာယပဋိဗဒ္ဓ ဝါစာဟိ၊ ကိုယ်, ကိုယ်နှင့်စပ်သောဝတ္ထု, နှုတ်တို့ဖြင့်။ ပရံ၊ သူတစ်ပါးကို။ ဝိသံဝါဒေတိ၊ မှားမှားယွင်းယွင်း ပြောဆိုစေနိုင်သကဲ့သို့။ ဝါ၊ ချွတ်ယွင်းစေနိုင်သကဲ့သို့။ တထာ၊ တူ။ ဣဓ၊ ဤသူအား။ ဣဒံ၊ ဤအကြောင်းအရာကို။ ဘဏာဟိ၊ လိမ်၍ ပြောလိုက်ပါလော့။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အာဏာပေန္တော၊ စေခိုင်းသည်။ (ဟုတ္တာ)ပိ၊ ဖြစ်၍လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ဖြစ်လျက်လည်းကောင်း။ [အာဏတ္တိကပယောဂ။] ပဏ္ဍော၊ မုသားစကားကို ရေးသားအပ်သော စာကို။ လိခိတ္တာ၊ ရေးခြစ်၍။ ["ပဏ္ဍံ၊ စာရွက်၌လိခိတ္တာ၊ အကွာရာကိုရေးခြစ်၍"ဟုလည်း သီ–ဋီသစ် ဖွင့်သေး၏။] ပုရတော၊ ရှေ့၌။ (လိမ်လိုအပ်သူ၏ ရှေ့၌။) နိသီဒန္တော၊ စွန့်လွှတ်ချထားသည်။ (ဟုတ္တာ)ပိ၊ လည်းကောင်း။ [နိသဒ္ဓိယပယောဂ။] အယံ အတ္ထော၊ ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို။

ဧ၀ံ၊ သို့။ ‘ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ မဲ့တ်ထိုက်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ကုဋ္ဌာဒီသု၊ နံရံ အစရှိသော အရပ်တို့ ၌။ လိခိတ္တာ၊ ၍။’ (မဟုတ်မမှန်ရေး၍။) ထပေန္တော၊ ထားသည်။ (ဟုတ္တာ) ဝိ၊ လည်းကောင်း။ [ထာ၀ရ – ပယောဂ။] ပရံ၊ သူတစ်ပါးကို။ ဝိသံ၀ါဒေတိ၊ မှားမှားယွင်းယွင်း ပြောစေနိုင်၏။ ၀ါ၊ ချုတ်ယွင်းစေနိုင်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဘဏ္ဍ၊ ဤမုသာ၀ါဒ၌။ အာဏတ္တိကနိဿဂ္ဂိယ ထာ၀ရာပိ၊ အာဏတ္တိက, နိဿဂ္ဂိယ, ထာ၀ရလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ပယောဂါ၊ တို့သည်။ ယုဇ္ဇန္တိ၊’ သင့်ကုန်၏။ ပန၊ ထိုသို့ပင် သင့်ပါကုန်သော်လည်း။ အဋ္ဌကထာသု၊ ရှေး အဋ္ဌကထာတို့၌။ အနာဂတတ္တာ၊ မလာကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ [1]ဝိမံသိတ္တာ၊ ဈေးစမ်းနှိုင်းချိန်၍။ (အာဏတ္တိက နိဿဂ္ဂိယထာ၀ရာ၊ ကုန်သော။ ပယောဂါ၊ တို့ကို။) ဂဟေတဗ္ဗာ၊ ယူထိုက်ကုန်၏။

ပိသုဏာ၀ါစာတိ အာဒီသု၊ ပိသုဏာ၀ါစာ–အစရှိသော ကမ္မပထတို့၌။ (သ–ဝိနိစ္ဆယော၊ အဆုံးအဖြတ်နှင့်တကွ ဖြစ်သော။ အတ္ထော၊ ကို။ ဧ၀ं ဝေဒိတဗ္ဗော။) ယာယ ‘ဝါစာယ၊ အကြောင်စကားဖြင့်။ (ကရောတိ–၌ စပ်။) ယသ္သ၊ အကြောင်ပုဂ္ဂိုလ်အား။ တं ဝါစं၊ ထို ကုန်းတိုက်စကားကို။ ဘာသတိ၊ ပြောဆို၏။ [2]တဿ၊ ထို ပြောဆိုရာ ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဟဒယေ၊ စိတ်၌။ [3]အတ္ထနော၊ မိမိ၏။ (မိမိဟူသော ပြောဆို

---

[1] **ဝိမံသိတ္တာ ဂဟေတဗ္ဗာ။** ။ ဤအယူက သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ ဆရာ၏ အတ္တနောမတိမျှသာ ဖြစ်သောကြောင့် “ဝိမံသိတ္တာ ဂဟေတဗ္ဗာ”ဟု ဆိုသည်။ မိမိကိုယ်တိုင် “တထာ ဣဒမသ္သ ဘဏာမိတိ အာဏာပေန္တော၀ိ။ ပ။ ထပေန္တော၀ိ“ဟု ဖြစ်နိုင်သော အကြောင်းတို့ကို ပြပြီးဖြစ်ရကား အထူးစဉ်းစား စိစစ်ဖွယ် မလိုတော့။ ရှေးဆရာတို့ကို လေးစားသောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အတ္တဂ္ဂဏ်သန – အပြစ်မရောက်စေလိုသောကြောင့်လည်းကောင်း “ဝိမံသိတ္တာ ဂဟေတဗ္ဗာ”ဟု ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ [ဝိမံသိတ္တာ ဂဟေတဗ္ဗာတိ အတ္တနောမတိယာ သဗ္ဗဒုဗ္ဗလတ္တာ အနတ္တဂ္ဂဏ်သနေန ဝုတ္တं။ ကိဉ္စေတ္တ ဝိစာရေတဗ္ဗကာရဏံ အတ္ထိ။ သယမေ၀ ဝိစာရိတတ္တာ၊ –သီ–ဋီသမ်။]

[2] **တဿ။ ပ။ ကရောတိ။** ။ ပိသုဏာဒ် “ပိယသုညကရဏာ”ဟု ဆိုလိုလျက် မလိုအပ်သော အက္ခရာတို့ကို ချေ၍ “ပိသုဏာ”ဟု ကြွင်းသည်။ “ပိယော စ+သုညံ စ ပိယသုညံ၊ ပိယသုညံ+ကရောတိတိ ပိယသုညကရဏာ”ဟု ပြု။ ပိယသုညတို့၌ ဘာ၀ပွားနှင့် ဘာ၀လောပ ကြုံစေလိုရ၍ ပိယ်ကို “ပိယ်ဘာ၀ं”ဟု လည်းကောင်း၊ သုညံကို “သုညဘာ၀ं”ဟု လည်းကောင်း ဖွင့်သည်။ (တစ်နည်း) ပိသတိ၊ ညီညွတ်နေသူတို့ကို ကွဲပြားအောင် ကြိတ်ချေတတ်၏။ ဣတိ ပိသုဏာ။ ပိသ–ဓာတ်၊ ဥန–ပစ္စည်းဖြင့် သဏ္ဌာန်၌ “ပိသုနာ”ဟု ရှိသည်။

[3] **အတ္တနော ပရဿ။** ။ ဦးဒတ္တ က ဦးနာဂ၏ အပြစ်ပြောသည်ကို ဦးတိဿသည် ကြား၏။ ထိုအခါ ဦးတိဿသည် ဦးဒတ္တနှင့် ဦးနာဂတို့ ကွဲပြားစေလိုရ၍ သို့မဟုတ် ဦးနာဂက

သူ၏။) ပိယဘာဝ၊ ချစ်အပ်သူ၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း။ ပရဲသ၊ သူတစ်ပါး၏။ သုညဘာဝ ၊ အချစ်မှ ကင်းဆိတ်သူ၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း။ ကရောတိ၊ ပြုတတ်၏။ သာ (ဝါစာ)၊ ထိုစကားသည်။ ပိသုဏာဝါစာ၊ မည်၏။

ပန၊ ကား။ ''ယာယ၊ အကြင်စကားဖြင့်။ အတ္တာနံပိ၊ မိမိကိုလည်းကောင်း။ ပရံပိ၊ သူတစ်ပါးကိုလည်းကောင်း။ ဖရုသံ၊ ကြမ်းတမ်းသည်ကို။ ကရောတိ၊ ပြုတတ်၏။ (အယံ၊ ဤစကားသည်။ ဖရုသဝါစာ၊ မည်၏။)ယာ ဝါစာ၊ အကြင်စကားသည်။ ''သယမ္ဘိ၊ ကိုယ်တိုင်လည်း။ (ဖရုသဝါစာ ကိုယ်တိုင်လည်း။) ဖရုသာ၊ ကြမ်းတမ်းသည်။ ကဏ္ဏသုခါ၊ နားတို့၏ ချမ်းသာကြောင်းသည်။

"မိမိကို သတိပေးဖော်ရပေသည်"ဟု ချစ်စေလိုမျှ ဦးနှာဂတ် သွားပြီးလျှင် ဦးဒတ္တ၏ အပြစ်ပြော စကားကို ပြော၏။ ထိုသို့ပြောခြင်းသည် မိမိကို ချစ်အောင်လည်းပြု၊ ဦးဒတ္တ၏အပေါ်၌ ဦးနှာဂ၏ အချစ်ကင်းဆိတ်အောင်လည်း ပြုရာရောက်သည်။ ထို့ကြောင့် အတ္တနော ပိယဘာဝံ၌ "အတ္တနော"အရ ကုန်းတိုက်သော ဦးတိသကိုယူ၍ "ပရဿ"အရ ဦးနှာဂ၏ အပြစ်ကိုပြော သော ဦးဒတ္တကို ယူပါ။ [ပရဿာတိယံ ဘိန္နိတုံ တံ ဝါစံ ဘာသတိ၊ တဿ။–သီ–ဋီသစ်။]

၁။ ကာယ။ ပ။ ကရောတိ။ ။ ဖရုသံ ကရောတိတိ ဖရုသကရဏာ၊ ခေါသထွက်အောင် ကြမ်းတမ်းအောင် ပြုတတ်သောကြောင့် ဆဲဆိုမှုစကားကို "ဖရုသကရဏာ"ဟု ဆိုလို လျက် ကရဏဝုတ်ကို ချေ။ (တစ်နည်း) ဆဲသောအခါ ဆဲသူ မိမိ၌လည်းကောင်း၊ အဆဲခံရသော သူတစ်ပါး၌လည်းကောင်း ခေါသအစွမ်းကြောင့် ကြမ်းတမ်းမှု ဖရုသာဖြစ်၏။ ထို ဖရုသာသည် ဆဲဆိုမှုကြောင့် ဖြစ်ရကား အကျိုးဖရုသာ၏ အမည်ကို အကြောင်းစကားပေါ်၌ တင်စား၍ ကြမ်းတမ်းသော စကားကိုလည်း ဖလူပစာရအားဖြင့် "ဖရုသာ"ဟု ခေါ်ရသည်။ [ဤ ပန ပဌမနယေ ဖရုသံ ကရောတိတိ ဝစနတ္ထေန ဝါ ဖလူပစာရေန ဝါ ဝါစာယ (စကားအပေါ်၌) ဖရုသသဒ္ဒပ္ပဝတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။–သီဋီသစ်။]

၂။ သယမ္ဘိ ဖရုသာ။ ။ ဤနည်း၌ စကားလုံးကိုယ်တိုင်ပင် ကြမ်းတမ်းသောကြောင့် ဖရုသာအမည်ရ၏။ ထို ဖရုသာအမည်သည် ဥပစာမတင်ရာဘဲ ပင်ကိုယ်သဘောအတိုင်း အထင်ရှင်အားဖြင့် ရအပ်သောအမည်တည်း။ (တစ်နည်း) ဆဲဆိုခြင်း၏ အကြောင်းမှာ ခေါသတည်း။ ထို အကြောင်းခေါသ၏ ဖရုသ–အမည်ကို အကျိုးစကားပေါ်၌ တင်စား၍ အကျိုးစကားကိုလည်း ကာရဏူပစာရအားဖြင့် "ဖရုသာ"ဟု ခေါ်သည်။ [ဒုတိယနယေ မမ္မစ္ဆေဒဝသေန (နှားငြီးဖွယ် ကောင်းသော စာတိဂေါတ္တ.စသည်ကို ဖြတ်တောက်ဆဲဆိုခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) ပဝတ္တိယာ ဧကန္တ နိဋ္ဌုရတာယ ရုဇ္ဇိသဒ္ဒဝသေန သဘာဝေန (အထင်ရှင်သဒ္ဒါဖြစ်သည့်အတွက် ဥပစာမတင်ရာဘဲ ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း)ကာရဏူပစာရေန ဝါ ဖရုသသဒ္ဒပ္ပဝတ္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ –သီ–ဋီသစ်။ ...သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ် ရှိသော်လည်း ထို နိမိတ်က အများနှင့် ဆိုင်နေသောကြောင့် ထင်ရှားရာ အနက်တစ်ခုပေါ်၌ တက်ရောက်ခြင်းကို "အထင်ရှင်"ဟု ခေါ်သည်။]

(နားဝင်ချိုသည်။) [2]နေဝ ဟောတိ၊ မဖြစ်။ [3]ဟဒယင်္ဂမာ၊ စိတ်သို့ရောက်သည်။ (နှလုံး အသည်းစွဲလောက်သည်။) နှ ဟောတိ။ အယံ၊ ဤစကားသည်။ ဖရုသဝါစာ၊ မည်၏။

ယေန၊ အကြင် စကားဖြင့်။ သမ္ပဲ၊ စီးပွားချမ်းသာကို ဖျက်စီးတတ်သော အကြောင်းအရာကို။ နိုရတ္ထက်၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်မရှိသော အကြောင်းအရာကို။ ပလပတိ၊ အမျိုးမျိုးအစားစား အပြားအားဖြင့် ပြောဆိုတတ်၏။ သော၊ ထိုစကားသည်။ သမ္ဘပ္ပလာပေါ[4]၊ မည်၏။ တေသံ (ပိသုဏာဝါစာဖရုသဝါစာသမ္ဘပ္ပလာပါနံ)၊ ထို ပိသုဏာဝါစာ, ဖရုသဝါစာ, သမ္ဘပ္ပလာပ–တို့၏။ မူလဘူတာ၊ အရင်းခံဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ စေတနာပိ၊ သည်လည်း။ ပိသုဏာဝါစာဒီနာမမေဝ[5]၊ ပိသုဏာဝါစာ အစရှိသော နာမည်ကိုပင်။ လဘတိ၊ ရ၏။ စ၊ ဆက်။ ဣဒ၊ ဤ အကုသလကမ္မပထ အကျဉ်း။ သာ ဧဝ၊ ထိုစေတနာကိုသာ။ အဓိပ္ပေတာ၊ အလိုရှိအပ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

၁။ **နေဝ။ ဝ။ ဟဒယင်္ဂမာ။** ။ နေဝ ကဏ္ဌသုခါ၊ နှ ဟဒယင်္ဂမာတို့ကား ကြမ်းတမ်းပုံကို သရုပ်ဖော်သော စကားများတည်း။ ဆဲဆိုသော စကားလုံးက ကြမ်းတမ်းလှသောကြောင့် ကြားရသောနားလည်း မချမ်းသာ၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်က မကောင်းလှသောကြောင့် စိတ်နှလုံးသို့လည်း မသက်ဝင်ပါ–ဟူလို။ [သုခဿ ဧတာယတိ သုခါ၊ ကဏ္ဌာနံ+သုခါ ကဏ္ဌသုခါ။]

၂။ **သမ္ဘပ္ပလာပေါ။** ။ "သံ (ဟိတသုခံ)ဖလတိ ဝိနာသေတိတိ သမ္ပဲ၊ ပလပတိ ဧတေနာတိ ပလာပေါ၊ သမ္ဘသ္ဿ+ပလာပေါ သမ္ဘပ္ပလာပေါ။ စီးပွားချမ်းသာကို ဖျက်ဆီးတတ်သော အကြောင်းအရာ (သမ္ဘ)ဟူသည် "အနက် အဓိပ္ပာယ်မရှိသော အကြောင်းအရာတည်း"ဟု သိစေလိုရှိ "နိုရတ္ထက်"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထ ဖွင့်၏။ (တစ်နည်း) ပလာပ–သဒ္ဒါသည် အနစ်အဆံ မပါသော ဖွဲ၊ စပါးအဖျင်းကို ဟောတ်။ အကြောင်းအရာလည်း အနစ်အခံနှင့်တူသော အနက်အဓိပ္ပာယ် မပါသောကြောင့် ဖွဲ၊ အဖျင်းနှင့် တူရကား "သမ္ဘပ္ပလာပ"ဟု ခေါ်ရသည်။ ဤအလို သမ္ပဲ စ၊ (နားထောင်နေသူ၏) စီးပွားချမ်းသာကို ဖျက်တတ်သည်လည်း ဟုတ်၏+တံ+ပလာပေါ စ၊ ဖွဲအဖျင်းနှင့် တူသည်လည်း ဟုတ်၏။ ဣတိ သမ္ဘပ္ပလာပေါ"ဟု ပြုပါ။ ထို့ကြောင့် ရှေးဆရာတို့သည် သမ္ဘပ္ပလာပကို "ပြိန်ဖျင်းသော စကား"ဟု မြန်မာပြန်ကြသည်။

၃။ **ပိသုဏ ဝါစာဒီနာမမေဝ။** ။ ဝစ္ဆဿ ဧတာယတိ ဝါစာ (စေတနာ)။ ပိသုဏာယ၊ ကို+ဝါစာ၊ ပြောကြောင်း စေတနာတည်း။ ပိသုဏာဝါစာ။ ဤသို့ သမာသ်တွဲလျှင် စေတနာသည် မုချအားဖြင့် ပိသုဏာဝါစာမည်၏။ "ပိသုဏ+ဝါစာ"ဟု ဝါကျခွဲလျှင်ကား အကျိုးပိသုဏာဝါစာ (စကားလုံး)၏အမည်ကို အကြောင်းစေတနာနှင့် တင်စားသော ဇလုပစာရအမည်တည်း။ "နာမမေဝ"ဟု နာမသဒ္ဒါထည့်ထားသော အဋ္ဌကထာလည်း ဥပစာကိုပင် ရည်ရွယ်ဟန်တူသည်။ [သမာသဝိသယေ ဟိ မုချဝသေန အတ္ထောဂဟောတဗ္ဗော၊ ဗျာသဝိသယေ ဥပစာရဝသေနာပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော–သီလက္ခန်–ဋီကာသစ်။]

တတ္တ၊ ထို-ပိသုဏာဝါစာ, ဖရုသဝါစာ,သမ္ဖပ္ပလာပ တို့တွင်။ သံကိလိဋ္ဌစိတ္တ သ၊ အဘိဇ္ဈာ, ဣဿာ-စသည်တို့ကြောင့် ညစ်နွမ်းသော စိတ်ရှိသူ၏။ [“လောဘေန ဝါ ဒေါသေန ဝါ ဝိဟာဒိတစိတ္တသ”ဟု သီလက္ခန်ဋီကာ ဖွင့်၏။] ၁ပရေသံ၊ သူတစ်ပါးတို့၏။ဘေဒါယ ဝါ၊ ကွဲပြားခြင်းငှာသော်လည်းကောင်း။ အတ္တနော၊ ၏။ ဝိယဂမျတာယ ဝါ၊ ချစ်ခြင်းကို အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်ငှာသော်လည်းကောင်း။ ကာယဝစီပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ၊ ကာယပယောဂ ဝစီပယောဂကို ဖြစ်စေတတ်သော။ စေတနာ၊ သည်။ ပိသုဏာဝါစာ၊ မည်၏။ သာ၊ ထို ပိသုဏာဝါစာ့သည်။ ယသ၊ အကြောင်းပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဘေဒ၊ ကွဲပြားခြင်းကို။ ကရောတိ၊ ပြု၏။ တသ၊ ထိုကွဲပြားအောင် ပြုရာပုဂ္ဂိုလ်၏။ အပ္ပဂုဏတာယ၊ နည်းသောဂုဏ် ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ အပ္ပ သာဝဇ္ဇော။ မဟာဂုဏတာယ၊ ကြောင့်။ မဟာသာဝဇ္ဇော။

တသ၊ ထို ပိသုဏာဝါစာ၏။ သမ္ဘာရ၊ တို့သည်။ ဘိန္နိတမ္ဘော၊ ခွဲထိုက်သော။ ပရော၊ သူတစ်ပါးလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောဆိုအပ်သော်။ (ဤသို့ ကုန်းတိုက်စကားကို ပြောဆိုလိုက်လျှင်။) ဣမေ၊ ဤသူတို့သည်။ နာနာ၊ အသီးအသီး တို့သည်။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့။ ဝိနာ၊ ကွဲကွာကုန်သည်။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဣတိ၊ သို့။ ဘေဒပုရေက္ခာရတာ ဝါ၊ ကွဲပြားခြင်းကို ရှေးရှုပြုခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်သော်လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောဆိုအပ်သော်။ အဟံ၊ ငါသည်။ ဝါ၊ ကို။ ဝိယော၊ ချစ်အပ်သည်။ ဘဝိဿာမိ၊ ဖြစ်လိမ့်အုံ့။ ဝိဿာသီကော၊ အကျွမ်းဝင်ခြင်းရှိသူသည်။ (ဘဝိဿာမိ၊ အုံ့။) ဣတိ၊ သို့။ ဝိယဂမျတာ ဝါ၊ ချစ်ခြင်းကိုအလိုရှိသူ၏ အဖြစ်လည်းကောင်း။ တဿော၊ ထို ကုန်းတိုက်ခြင်း အားလျော်စွာဖြစ်သော။ ဝါယာမော၊ လုံ့လလည်းကောင်း။ တသ၊ ထို ပြောဆိုအပ်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်၏။ တဒတ္ထ ဝိဇာနနံ၊ ထိုအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို နားလည်ခြင်းလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ စတ္တာရော ဟောန္တိ။ [ဘေဒပုရေက္ခာရတာ၊ ဝိယဂမျတာ ဤ ၂-ပါးတွင် တစ်ပါးပါးသော အင်္ဂါဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ဘေဒပုရေက္ခာရတာ ဝါ၊ ဝိယဂမျတာ ဝါ ဟု ဝိကပ္ပနတ္ထ ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် ဆိုသည်။] ပန၊ ဆက်။ ပရေ၊ တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။

၁။ ပရေသံ။ ၀။ ဝိယဂမျတာယ ဝါ။ ။ တချို့ ကုန်းတိုက်ရာ၌ ထိုသူနှစ်ယောက် ကွဲသွားခြင်းကိုသာ အလိုရှိ၏။ မိမိကိုချစ်ဖို့မလို။ အချို့ ကုန်းတိုက်ရာ၌ကား မိမိကို ချစ်ဖို့ လိုလား၏၊ ထိုသူနှစ်ယောက် ကွဲသွားခြင်းကို မရည်ရွယ်။ တချို့ ကုန်းတိုက်ရာ၌ ထိုသူနှစ် ယောက်လည်းကွဲစေလို၊ မိမိကိုလည်း ချစ်စေလို၏။ တို့ကြောင့် ဝါ-သဒ္ဒါသည် ဝိကပ်လည်းမပြု၊ သမုစ္စည်းလည်း မပြုပဲကိုပြသော အနိယမတ္ထတည်း။ [ဤ အနိယမတ္ထကိုပင် တချို့နေရာ၌ ဝိကပ်ဟု ယူဟန်တူသည်။]

(ခွဲအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။) အဘိနေ့၊ မကွဲလတ်သော်။ ကမ္မပထဘေဒေါ၊ ကမ္မပထ အထူးအပြားသည်။ နတ္ထိ။ (ပဲရေ၊ တစ်ပါးသော ခွဲအပ်သူသည်။)ဘိနေ့စေ၊ ကွဲသော်သာ။ (ကမ္မပထဘေဒေါ၊ သည်။) ဟောတိ။

ပရသ၊ သူတစ်ပါး၏။ မမ္မဿေဒကကာယဝစီပယောဂ သမုဋ္ဌာပိကာ[1]၊ ပုတ်ခတ်သောအခါ သေလောက်ရာသည့် အနာအရပ်နှင့်တူသော စာတ်အစရှိသော အကြွေးသဝတ္ထုကို ထိပါးပုတ်ခတ် ဖြတ်တောက်တတ်သော ကာယပယောဂ ဝစီပယောဂကို ဖြစ်စေတတ်သော။ ဧကန္တ ဖရုသစေတနာ[2]၊ ဧကန် ကြမ်းတမ်းသော စေတနာသည်။ ဖရုသဝါစာ၊ မည်၏။ တသာ၊ ထို ဧကန္တ ဖရုသစေတနာ၏။ အာဝိဘာဝတ္ထံ၊ ဖရုသဝါစာအဖြစ်၌ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း အကျိုးငှာ။ (တစ်နည်း။)

၁။ **မမ္မဿေဒက။ ပ။ ဝိကာ။** ။ မရတိ ယေနာတိ မမ္မံ။ ယေန၊ အကြင် ထိခိုက်အပ်သော အနာကြောင့်။ မရတိ၊ သေတတ်၏။ ဣတိ မမ္မံ။ (ဒုဋ္ဌာရု–ဒုဋ္ဌ+အရု–ပျက်သော ဆိုးရွားသော အနာ။) [မရတတ်၊ ယောနောဋ္ဌ မ–ပစ္စည်းဟု ဆို၏။ မောဂ္ဂလ္လာန်ကျောဒီ (၁၃၆)သုတ်ဖြင့် သက်သော မ–ပစ္စည်းကို ရည်ရွယ်သည်။ ရံကို ပရရပ်(မ်)ပြု။ စမ္ဘဋ္ဌ ဧရ–ဓာတ်၊ ရမ္ဘ–ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသကဲ့သို့ ရမ္ဘ–ပစ္စည်းဖြင့်လည်း ပြီးစေနိုင်၏။] အနာပေါ် တုတ်ကျလျှင် အလွန်နာ၏။ သေလောက်အောင် ခံရ၏။ ထို့အတူ စာတိ ဂေါတ္တ–စသော အကြွေးသဝတ္ထုကို ထိခိုက်လျှင် (ထိခိုက်၍ဆဲလျှင်) အလွန်နာ[3]၏။ ထို့ကြောင့် စာတိ ဂေါတ္တ–စသော အကြွေးသဝတ္ထုကို "မမ္မံ ဝိယာတိ မမ္မံ"ဟု ဥပမာတစ်ခုတ် ဆင့်၍ "မမ္မ"ဟု ခေါ်သည်။

ဆိန္နတိ ယေနာတိ ဆေဒကော (အဝုတ္တကတ္တာသာနေ)၊ မမ္မံသ+ဆေဒကော် မမ္မဿေဒကော–အလွန်နာကျည်းဖွယ်ကောင်းသော အမျိုးအနွယ် စသည်ကို ထိပါးပုတ်ခတ် ဖြတ်တောက်တတ်သော ဝစီပယောဂ။ (စာဖြင့်ရေး၍ ဆဲခြင်းစသည်၌ ကာယပယောဂလည်း ရှိနိုင်၏။) ထို့ကြောင့် "ကာယဝစီပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ"ဟု ဆိုသည်။ မမ္မဿေဒက ကာယဝစီပယောဂါနံ+သမုဋ္ဌာပိကာ မမ္ဘ။ ပ။ သမုဋ္ဌာပိကာ (စေတနာ)။ [မမ္ဘာနိတိ ဒုဋ္ဌာရုနိ (ဒုဋ္ဌ+အရုနိ–ပျက်သော အနာတို့။) သဒိသတာယ ပန ဣဒအကြွေးသဝတ္ထူနိ မမ္ဘာနိတိ ဝုစ္စန္တိ။ ယထာ ဟိ ဒုဋ္ဌာရုသု ယေနကေနစိ ဝတ္ထုနာဃဋ္ဋိတေသု (စိတ္ကဲ)အဓိမတ္တံ ဒုက္ခံ ဟောတိ။ တထာ တေသု စာတိအာဒီသု အကြွေးသဝတ္ထူသု ဖရုသဝါစာယ ပုသိတမတ္တေသု။–သီ–ဋီသစ်။]

၂။ **ဧကန္တ ဖရုသစေတနာ။** ။ ဖရုသဝါစာ၌ "ဖရုသံ ဝစနံ တောယာတိ ဖရုသ ဝါစာ"ဟု ပြုလျှင် စေတနာရ၏။ ဧကန္တသဒ္ဒါကို ထည့်ခြင်းမှာ ဝါသနာအလိုက် နှုတ်ထွက်ကြမ်းရုံမျှကို ဆိုလိုသည်မဟုတ်ဘဲ တကယ်ခေါသစိတ်ဖြင့် ပြောဆိုအပ်သော ဖရုသဝါစာကိုသာ ယူစေလိုသောကြောင့်တည်း။ [ဧကန္တ ဖရုသစေတနာ ဖရုသာ ဝါစာ၊ ဖရုသံ ဝစနံ တောယာတိ ကတ္တာ၊ "ဖရုသစေတနာ"ဣစ္စေဝ အဝတ္တာ "ဧကန္တ ဖရုသစေတနာ" တိ ဝစန ဒုဋ္ဌစိတ္တတာယ စ ဝ ဖရုသစေတနာ အဓိပ္ပေတာ၊ နု ပန သဝနဖရုသတာမတ္တေနာတိ ဥပနတ္ထံ–သီ–ဋီသစ်။]

တဿ၊ ထို ကေန္ဒ ဖရဿစေတနာ၏ ဖရဿဝါစာအဖြစ်၏။ [တဿာတိ - ကေန္ဒ ဖရဿစေတနာယ ဧဝ၊ တဿာတိ ဝါ ကေန္ဒ ဖရဿစေတနာယ ဧဝ ဖရဿဝါစာဘာဝ သ။ -သီလက္ခန် ဋီကာသစ်။] အာဝိဘာဝတ္ထံ၊ ထင်စွာဖြစ်ခြင်း အကျိုးငှာ။ ဣဒံ၊ ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား။ ဝတ္တု၊ ဝတ္ထုတည်း။ ဧကော၊ သော။ ဒါရကော၊ သူငယ် သည်။ မာတု၊ အမိ၏။ ဝစန်၊ စကားကို။ အနာဒိယိတ္တာ၊ မနာယူမူ၍။ အရည်၊ တောသို့။ ဂစ္ဆတိ ကိရ သွားသတတ်။ တံ၊ ထို သူငယ်ကို။ မာတာ၊ သည်။ နိဝတ္တေတုံ၊ ပြန်နစ်စေခြင်းငှာ။ အသက္ကောဘွီ၊ မစွမ်းနိုင်သည်။ (ဟုတ္တာ။) စတ္ထာ၊ ကြမ်းတမ်းသော။ မဟိ'သိ၊ ကျွဲမသည်။ တံ၊ နင့်ကို။ အနုဗန္ဓတု၊ လိုက်ပါစေ-ဟယ်။ ဣတိ၊ သို့။ အဣောသိ၊ ကျိန်ဆဲပြီ။

အထ၊ ထိုမှ နောက်၌။ အသ၊ ထိုသူငယ်၏ အနီး၌။ တထေဝ၊ ထို အမိ ကျိန်ဆဲလိုက်သည့် အတိုင်းပင်။ အရညေ၊ ၌။ မဟိ'သိ၊ ကျွဲမသည်။ ဥဋ္ဌာသိ၊ ထပြီ။ ဒါရကော၊ သည်။ ယံ၊ အကြင် စကားကို။ မမ၊ ငါ၏။ မာတာ၊ သည်။ မုခေန၊ နှုတ်ဖြင့်။ ကထေသိ၊ ပြောလိုက်ပြီ။ တံ၊ ထိုစကားသည်။ မာ ဟောတု၊ ပြောတိုင်း မဖြစ်ပါစေလင့်။ ယံ၊ အကြင် အကြံကို။ စိတ္တေန၊ စိတ်ဖြင့်။ စိန္တေသိ၊ ကြံပြီ။ တံ၊ ထို အကြံသည်။ ဟောတု၊ ကြံတိုင်းဖြစ်ပါစေသတည်း။ ဣတိ၊ သို့။ သစ္စကိရိယံ၊ သစ္စာပြုခြင်းကို။ ဝါ၊ ပြုထိုက်သော သစ္စာကို။ အကာသိ၊ ပြုပြီ။ [သစ္စကိရိယန္တိ- သစ္စကရဏံ၊ ကတ္တဗ္ဗသစ္စံ ဝါ။ -သီ- ဋီသစ်။] မဟိ'သိ၊ ကျွဲမသည်။ တတ္ထေဝ၊ ထို ထရာ အရပ်၌ပင်။ ဗဒ္ဓာ ဝိယ၊ ကြိုးဖြင့် ဖွဲ့ချည်အပ်သကဲ့သို့။ အဋ္ဌာသိ၊ ရပ်နေ ပြီ။ ဣတိ၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား။ ဝတ္ထု၊ ဝတ္ထုတည်း။ ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ မမ္ဘဏ္ဍေဒကော၊ ပုတ်ခတ်သောအခါ သေလောက်ရာသည့် အနာအရပ်နှင့်တူသော ဇာတ်-အစရှိသော အကျွေးသဝတ္ထုကို ထိပါးပုတ်ခတ် ဖြစ်တောက်တတ်သော။ ပယောဂေါ၊ သည်။ (သမာနော) ပိ၊ သော်လည်း။ စိတ္တသဏ္ဌာတာယ၊ စိတ်၏ နေးညှဲသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဖရဿဝါစာ၊ သည်။ နဟောတိ။

ဟိ၊ မှန်၏။ မာတာပိတရော၊ တို့သည်။ ကဒါစိ၊ တစ်ရံတစ်ခါ၌။ ပုတ္တကေ၊ သားငယ် သမီးငယ်တို့ကို။ ဧဝံပိ၊ ဤသို့လည်း။ ဝဒန္တိ၊ ပြောဆိုတတ်ကြကုန်၏။ (ကိ'။) စောရာ၊ ခိုးသူတို့သည်။ ဧဝါ၊ နင်တို့ကို။ ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ၊ အပိုင်းငယ် အပိုင်း ကြီး။ [ခဏ္ဍာခဏ္ဍနောင် သွတ္ထွန် ဣကပစ္စည်း၊ ကြိယာဝိသေသနအနက်၌ ဒုတိယာ။ သီလက္ခန်၌ "ခဏ္ဍာခဏ္ဍံ"ဟု ရှိ၏။] ကရောန္တု၊ ပြုကြပါစေဟယ်။ ဣတိ၊ သို့။ (ဝဒန္တိ။) စ၊ ထိုသို့ပင် နှုတ်က ပြောဆိုကြပါကုန်သော်လည်း။ နေသံ၊ ထို သားငယ် သမီးငယ်တို့၏။ ဥပရိ၊ အပေါ်၌။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဥပ္ပဇ္ဇလမတ္တမို့၊ ကြာရှက်မျှကိုလည်း။ ပဝတ္တံ၊

ကျသည်ကို။ နေ-ဣစ္ဆန္တိ၊ အလိုမရှိကြကုန်။ [ဥပ္ပလမတ္တမ္ပိနှင့် အရတူသောကြောင့် "ပတန္ဒံ"ဟု ရှိသင့်သည်။ ရှေးစာအုပ်တို့၌ "ပတနံ"ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း။ "ပတိတုံ"ရှိလျှင်လည်း ကောင်း၏။] အာစရိယုပဇ္ဈာယာ စ၊ ဆရာ ဥပဇ္ဈာယ်တို့သည်လည်း။ [စ-ဖြင့် မာတာပိတရောကို ဆည်း။] ကဒါစိ၊ ဒ္ဌ။ 'နိသိတကေ၊ တပည့်ငယ်တို့ကို။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝဒန္တိ။ (ကိ'။) ကိ'၊ အဘယ့်ကြောင့်။ ဣမေ၊ ဤတပည့်တို့သည်။ အဟိရိကာ၊ ရှက်ခြင်း မရှိကုန်သည်။ အနောတ္တပ္ပိနော၊ လန့်ခြင်း မရှိကုန်သည်။ (ဟုတ္တာ။) စရန္တိ၊ လှည့်လည်ကုန်ဘိသနည်း။ နေ၊ ထို တပည့်တို့ကို။ နိဒ္ဒရထ။ နှင်ထုတ်ကြကုန်လော့။ ဣတိ၊ သို့။ ဝဒန္တိ၊ ပြောတတ်ကြကုန်၏။ [စာအုပ်တို့၌ "နိဒ္ဒမထ"ဟု ရှိ၏။ ဓမ္မ-ဓာတ်က ထိုအနက်ကို မပေး။] အထ စ၊ ထိုသို့ပြောဆိုကြပါသော်လည်း။ နေသံ၊ ထို တပည့်တို့၏။ အာဂမာဓိဂမသမ္ပတ္တိ၊ အာဂမ အဓိဂမ၏ ပြည့်စုံခြင်းကို။ ဣစ္ဆန္တိ။

စ၊ ဆက်။ စိတ္တသဏ္ဌတာယ"၊ စိတ်၏ နူးညံ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဖရသဝါစာ၊ သည်။ နေ ဟောတိ ယထာ၊ မဖြစ်သကဲ့သို့။ ဧवं၊ တူ။ ဝစနသဏ္ဌတာယ၊ စကားလုံး၏ နူးညံ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (စကားလုံး နူးညံ့ရုံမျှဖြင့်။) အဖရသဝါစာ၊ ဖရသဝါစာ မဟုတ်သည်။ နေ ဟောတိ၊ မဖြစ်။ (စကားလုံးနူးညံ့သော်လည်း ဖရသဝါစာ ဖြစ်သည်-ဟူလို။) ဟိ၊ မှန်။ မာရာပေတုကာမသ၊ သေစေခြင်းငှာ အလိုရှိသူ၏။ (သတ်မိန့်ချလိုသော တရားသူကြီးစသူ၏။) ဣမံ၊ ဤသူ့ကို။ သုခံ၊ ချမ်းချမ်းသာသာ။ သယာပေထ၊ အိပ်စေကြကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။

၁။ **စိတ္တသဏ္ဌတာယ။** ။ မိခင်၏ စိတ်ရင့်ကျက်စေတနာရင်းက အကျိုးလိုလားသောကြောင့် နူးညံ့သည့်အတွက် "စိတ္တသဏ္ဌတာယ ဖရသဝါစာ နေ ဟောတိ"ဟု ဆိုသည်။ သို့သော် စကားကို နားမထောင်သည့်အတွက် အမှန်အားဖြင့် ထိုအချိန်၌ ခေါသဖြစ်နေသည်သာ။ ထို့ကြောင့် "အဏ္ဏောသိတမ္ပေ ပရော၊ ကုပိတစိတ္တံ၊ အဏ္ဏောသနံ"ဟု အဂ်ါ ၃-ပါး ညီနေရကား ဖရသဝါစာကမ္မပထ-မြောက်သည်သာ ဟု မှတ်ပါ။ [စိတ္တသဏ္ဌတာယ ဖရသဝါစာ နေ ဟောတိ၊ ကမ္မပထပ္ပတ္တတ္တာ ကမ္မပထဘာဝံ ပန နဿတ္ထာ ဝါရေတုန္တိ။-သီလက္ခန်ဓိကာ။]

၂။ **မာရာပေတုကာမသ။** ။ ["ဣမံ သုခံ သယာပေထ"ဟူသော စကားသည် အသတ်ခိုင်းရာ၌ ပရိယာယ်အားဖြင့် ပြောအပ်သော စကားတည်း။ သတ်လိုက်သောအခါ ထိုသူသည် မလွပ်မယှက် ငြိမ်သက်သွားသောကြောင့် ချမ်းသာစွာ အိပ်နေရသူကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။] ဤ၌ "မာရာပေတုကာမသ"ဟူသော စကားသည် စိတ်၏ ကြမ်းတမ်းပုံကိုပြသော စကားတည်း။ ဖရသဝါစာကမ္မပထ၌ကား "မာရာပေတုကာမတာ"အင်္ဂါမပါ။ "ကုပိတစိတ္တံ"သာ လာ၏။ ထို အင်္ဂါကိုလည်း သီလက္ခန်ဓိကာဟောင်း၌ "ကုပိတစိတ္တန္တိ အဏ္ဏောသာဓိပ္ပာယေနေဝ ကုပိတစိတ္တံ၊

ဝစနံ၊ ပြောဆိုအပ်သော စကားသည်။ အဖရုသဝါစာ၊ ဖရုသဝါစာ မဟုတ်သည်။ နု ဟောတိ၊ မဖြစ်။ ပန၊ စင်စစ်ကား။ စိတ္တဖရုသတာယ၊ စိတ်၏ကြမ်းတမ်းသည် အဖြစ်ကြောင့်။ သော၊ ဤ စကားသည်။ ဖရုသဝါစာဝ၊ ဖရုသဝါစာသာတည်း။ သာ၊ ထို ဖရုသဝါစာသည်။ဝုါ့ ကို။ ယံ၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ သန္တာယ၊ ရည်ရွယ်၍။ ပဝတ္တိတာ၊ ဖြစ်စေအပ်ပြီ။ တဿာ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏။ အပ္ပဂုဏတာယ အပ္ပသာဝဇ္ဇာ၊ မဟာဂုဏတာယ မဟာသာဝဇ္ဇာ။ တဿာ၊ ထို ဖရုသဝါစာ၏။ သမ္ဘာရာ၊ တို့သည်။ အဏ္ဏောသိတဗ္ဗော၊ ဆဲရေး ထိုက်သော။ ပဏ္ဍော၊ သူတစ်ပါးလည်းကောင်း။ ကုပိတစိတ္တော၊ အမျက်ထွက်သောစိတ်လည်းကောင်း။ အဏ္ဏောသနာ၊ ဆဲရေးခြင်းလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ တယော၊ ၃-ပါးတို့သည်။ ဟောန္တိ။

အနတ္တဝိညာပိကာ[1]၊ အနက် အဓိပ္ပာယ်မရှိသော အကြောင်းအရာကို သိစေတတ်သော။ ဝါ၊ အကျိုးမရှိသော အကြောင်းအရာကို သိစေတတ်သော။ ကာယဝစီပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ၊ သော။ အကုသလစေတနာ၊ အကုသိုလ်စေတနာသည်။ သမ္ဘပ္ပလာပေါ၊ –ပ မည်၏။ သော၊ ထို သမ္ဘပ္ပလာပသည်။ အာသေဝန–မန္ဒတာယ၊ အဖန်ဖန် မှီဝဲခြင်း၏ နည်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အပ္ပသာဝဇ္ဇော၊

နု မရဏာဓိပ္ပာယေန"ဟု ဖွင့်ပြီးလျှင် "မရဏာဓိပ္ပာယေန ဟိ စိတ္တကောပေ သတိ ဗျာပါဒေါ ယေဝ ဟောတိ=ဗျာပါဒကမ္မပထ"ဟု ဖွင့်သည်။

မှတ်ချက်။　　။ အချုပ် မှတ်ချက်ကား– "ဒီ အကောင်ကို မြန်မြန် သတ်လိုက်ဖို့ ကောင်းတာပဲ၊ သို့မဟုတ် ချမ်းသာစွာ အိပ်ပါစေ"စသည်ဖြင့် ပြောရာ၌ တကယ်သေစေလိုသော စေတနာ မပါလျှင် ဖရုသဝါစာသာ ဖြစ်၏။ တစ်ခုတစ်ယောက်က သွားရှိ သတ်စေလိုသောစေတနာ ပါခဲ့သော် သူ၏ စေတနာအတိုင်း တစ်ခုတစ်ယောက်က သွားရှိ သတ်ရာ၌ အထမြောက်လျှင် ပါဏာတိပါတ၊ အထ–မမြောက်လျှင် ဗျာပါဒ–ဟု မှတ်ပါ။ [ဒုဋ္ဌစိတ္တသ အမရဏာဓိပ္ပာယသ ဖရုသကာယဝစီပယောဂ သမုဋ္ဌာပိကာ ဖရုသစေတနာ ဖရုသဝါစာ။ မရဏာဓိပ္ပာယေ ပန သတ္တိ အတ္ထသိဒ္ဓိ၊ တဒဘာဝေသု ပါဏာတိပါတာ ဗျာပါဒါ စ ဟောန္တိ။–အနုဋီကာ။]

[1] အနတ္ထဝိညာပိကာ၊ ။ ပြောသူတို့၏ အလိုအားဖြင့် အနက် အဓိပ္ပာယ်ရှိသော်လည်း ထို အနက် အဓိပ္ပာယ်သည် နားထောင်သူတို့မှာ အကျိုးမရှိသောကြောင့် "အနက်"ဟုပင် မဆိုထိုက်။ ဤအလို အတ္ထသဒ္ဒါသည် ဘာသီတတ္ထ=ပြောအပ်သော စကား၏ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို ဟောအ၏။ (တစ်နည်း) အတ္ထသဒ္ဒါသည် ပယောဇနတ္ထ=အကျိုးဟူသော အနက်ကို ဟောအ၏။ ... [ကာမံ တေဟိ ဝတ္ထုမ္ပိ ဣတော အတ္ထော သမ္ဘဝတိ၊ သော ပန အဖလတ္ထာ ဘာသိတတ္ထပရိယာယေန. အတ္ထောယေဝ နာမ နု ဟောတီတိအာဟ–အနတ္ထဝိညာပိကာတိ။ အပိစ ပယောဇနတ္ထာဘာဝတော အနတ္ထာ ဝါစာ၊ တံဝိညာပိကာတိပိ ဝဋ္ဋတိ။–သီလက္ခန်–ဋီကာသစ်။]

အာသေဝနမဟန္တတာယ၊ အဖန်ဖန် မှီဝဲခြင်း၏ များသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ မဟာသာဝဇော။ [အလေ့အလာမရှိဘဲ အကြောင်းအားလျော်စွာ ပြောလိုက်ခြင်းသည် အာသေဝန မနှတည်း။ ဤ သမ္မပ္ပလာပမျိုးကို ပြောဖို့ရန် အလေ့အကျင့် များစွာ လုပ်ပြီးမှ ပြောဆိုခြင်းသည် အာသေဝန မဟန္တ မည်၏။] တသေ၊ ထို သမ္မပ္ပလာပ၏။ သမ္ဘာရာ၊ တို့သည်။ ဘာရတယုဒ္ဓ သီတာဟရဏာဒိ–နိရတ္ထကကထာ ပုရေက္ခာရတာ"၊ ဘာရတမင်းတို့၏ စစ်ထိုးခြင်း, သီတာမိဖုရားကို ဒဏ္ဍကိရိဘီလူး ဆောင်ခြင်း–အစရှိသော အနက်အဓိပ္ပာယ်မရှိသော စကားကို ရှေးရှုပြုသူ၏ အဖြစ်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ အကျိုးမရှိသော စကားကို ရှေးရှုပြုသူ၏ အဖြစ်လည်းကောင်း။ တထာရူပိကထာ ကထနဋ္ဌ၊ ထိုသို့သဘောရှိသော စကားကို ပြောဆိုခြင်း လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒွေ ၂–ပါးတို့သည်။ ဟောန္တိ။

ပန၊ ဆက်။ ပရေ၊ ပြောသူမှ တစ်ပါးသော နားထောင်သူသည်။ တံကထံ၊ ထိုစကားကို။ အဂ္ဂဏှန္တေ၊ အဟုတ်အမှန်ဟု မယူလတ်သော်။ (မယုံကြည်လတ်သော်။) ကမ္မပထဘောဒေါ၊ သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ("မဖြစ်"ဟူလို။ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ "နဟောတိ"ဟု ဆိုသည်။)ပရေန၊ ပြောသူမှ တစ်ပါးသော နားထောင်သူသည်။ သမ္မပ္ပလာပေ၊ သမ္မပ္ပလာပကို။ (အပျက်အချော်စကားကို။) ဂဟိတေ ယေဝ၊ (အဟုတ်အမှန်ဟု) ယူအပ်သော်သာ။ (ယုံကြည်သော်သာ။ ကမ္မပထဘောဒေါ)ဟောတိ။

(ယာ ဓမ္မစာတိ၊ အကြင် တရားသဘောသည်။) အာဘိဏှာ ယတိ၊ ရှေးရှုကြိစည်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (သာ ဓမ္မစာတိ။) အာဘိဏှာ၊ မည်၏။ ပရဘဏ္ဍာဘိမုခီ၊ သူတစ်ပါး၏ဘဏ္ဍာသို့ ရှေးရှုသည်။ ဟုတ္ဝာ။ (အာဘိ၏အနက်။) တန္ဒီနှတာယ၊ ထိုသူ့ဘဏ္ဍာသို့ ညွှတ်ကိုင်းသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်

၁။ ဘာရတ။ ပ။ ကထာ။ ။ ဘာရတမင်း ညီနောင်တို့၏ စစ်ထိုးခြင်းကို ပြောဆိုကြောင်းဖြစ်သော ဘာရတ–ပုရာဏကထာကို "ဘာရတကထာ"ဟု ဆိုသည်။ ဒဏ္ဍကိရိဘီလူးက သီတာမိဖုရားကို ခိုးဆောင်သွားခြင်း၊ ရာမမင်းက ပြန်၍ ဆောင်ယူခြင်းကို ပြောဆိုကြောင်းဖြစ်သော ရာမ–ပုရာဏကထာကို "သီတာဟရဏ"ဟု ဆိုသည်။ ထို ကထာများသည် တကယ်အစစ် ဖြစ်ရပ်မဟုတ်။ လုပ်ကြံ၍ ရေးသားအပ်သော စာတ်ဝတ္ထုများတည်း။ ထိုကဲ့သို့ စာတ်ဝတ္ထုဖြစ်စေကာမူ ဥပမာသဘောအားဖြင့် အကျိုးရှိအောင် ရေးသားလျှင် သမ္မပ္ပလာပ မဖြစ်ပါ။ ထိုကထာတို့ကား အကျိုးမရှိ၊ နားထောင်ကောင်းရုံ အပျင်းပြေရုံသာ ဖြစ်သောကြောင့် သမ္မပ္ပလာပ ဖြစ်ရသည်။ [ဘာရတနာမကာနံ ဩဘာတုရာဇူနံ ယုဒ္ဓကထာ၊ ဒဏ္ဍကိရိယကွေန သီတာယ နာမ ဒေဝိယာ အာဟရဏကထာ၊ ရာမရညာ ပဋ္ဌာဟရဏကထာ၊ ယထာ တံ အဒုနာ ဗဟိရကေဟိ ပရိစယိတာ သက္ကတဘာသာယ ဂဏ္ဌိတာ သမ္မပ္ပလာပေါတိ ဝုတ္တံ "ဘာရတ။ ပ။ ပုရေက္ခာရတာ"တိ–သီလက္ခန်–ဋီကာသစ်။]

တတ်၏။ [ဗျာယတိ၏အနက်။] ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။ သာ၊ ထိုအဘိဓျာသည်။ ဣဒံ၊ ဤသို့ဥစ္စာသည်။ မမ၊ ငါ့ဥစ္စာသည်။ အသ၊ ဖြစ်ပါမူကား။ အဟောဝတ၊ အော်... ကောင်းလေစု။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ ပရာဘိဓျာယနလက္ခဏာ၊ သူတစ်ပါး၏ဘဏ္ဍာကို ရှေးရှုကြံစည်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ အဒိန္နာဒါနံ ဝိယ၊ အဒိန္နာဒါနကဲ့သို့။ အပ္ပသာဝဇ္ဇာ၊ အပ္ပသာဝဇ္ဇာသည်လည်းကောင်း။ မဟာသာဝဇ္ဇာ စ၊ မဟာသာဝဇ္ဇာသည်လည်းကောင်း။ (ဟောတိ။) တဿ၊ ထို အဘိဓျာ၏။ သမ္ဘာရာ၊ တို့သည်။ ပရာဘဏ္ဍံ၊ သူတစ်ပါး၏ ဘဏ္ဍာလည်းကောင်း။ အတ္တနော၊ မိမိ၏ (အထံသို့)။ ပရိဏာမနဋ္ဌေ၊ စိတ်ဖြင့်ညွှတ်စေခြင်းလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒွေ ဟောန္တိ။ ဟိ၊ မှန်။ ပရာဘဏ္ဍဝတ္ထုကော၊ သူတစ်ပါး၏ဘဏ္ဍာဟူသော တည်ရာအာရုံရှိသော်။ လောဘော၊ လောဘသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇေယ်၊ ဖြစ်ပါသော်လည်း။ ယာဝ၊ အကြင်မျှလောက်။ ဣဒံ၊ ဤသို့ဥစ္စာသည်။ မမ၊ ငါ့ဥစ္စာသည်။ အသ၊ ဖြစ်ပါမူကား။ အဟောဝတ၊ ဣတိ၊ သို့။ အတ္တနော၊ မိမိ၏ (အထံသို့)။ နု ပရိဏာမေတိ၊ မညွှတ်စေသေး။ တာဝ၊ ထို မညွှတ်စေသေးသမျှ။ ကမ္မပထဘောဒေါ နု ဟောတိ။

(ယော သဘာဝေါ၊ အကြင် သဘောတရားသည်။) ဟိတသုခ၊ စီးပွားချမ်းသာကို။ ဗျာပါဒယတိ (ဝိ+အာပါဒယတိ)၊ ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်စေတတ်၏။ ဝါ၊ ဖျက်စီးတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (သော သဘာဝေါ။) ဗျာပါဒေါ၊ မည်၏။ သော၊ ထိုဗျာပါဒသည်။ ပရဝိနာသာရ၊ သူတစ်ပါး၏ ဖျက်စီးခြင်းငှာ။ မနောပဒေါသ လက္ခဏော၊ မိမိ၏စိတ်၏ ဖျက်စီးခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ [ဗျာပါဒဖြစ်ရာ၌ သူတစ်ပါး၏ ဟိတသုခ ဖျက်–မဖျက်မှာ မသေချာ။ မိမိစိတ်ကား ရှေးဦးစွာဖျက်၍ ဒေါသထွက်လေပြီ–ဟူလို။ ဥပမာ ကျင်ငယ်ရေကိုင်ထဲလျက် သူတစ်ပါးကို လိုက်၍ ထွေးပက်သူကဲ့သို့တည်း။]

ဖရုသဝါစာ ဝိယ၊ ကဲ့သို့။ အပ္ပသာဝဇ္ဇော၊ သည်လည်းကောင်း။ မဟာသာဝဇ္ဇော စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ဟောတိ။ တဿ၊ ထိုဗျာပါဒ၏။ သမ္ဘာရာ၊ တို့သည်။ ပရသတ္တော စ၊ တစ်ပါးသော သတ္တဝါလည်းကောင်း။ တဿ၊ ထိုတစ်ပါးသော သတ္တဝါ၏။ ဝိနာသစိန္တာ စ၊ ဖျက်စီးခြင်းကို ကြံစည်ခြင်းလည်းကောင်း။ (ဣတိ၊ သို့။) ဒွေ ဟောန္တိ။ ဟိ၊ မှန်။ ပရသတ္တဝတ္ထုကော၊ တစ်ပါးသောသတ္တဝါဟူသော တည်ရာအာရုံရှိသော။ ကောဓော၊ ဒေါသသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇေယ်၊ သော်လည်း။ ယာဝ၊ လောက်။ အယံ၊ ဤအကောင်သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဥစ္ဆိဒ္ဓေယျ၊ ဖြတ်အပ်ပါမူကား။ ဝိနဿေယျ၊ ဖျက်စီးပါမူကား။ အဟောဝတ၊ အော်... ကောင်းလေစု။ ဣတိ သို့။ တဿ၊ ထိုတစ်ပါးသောသူ၏။ ဝိနာသံ၊ ဖျက်စီးခြင်းကို။ နု စိန္တေတိ၊ မကြံစည်သေး။

တာဝ၊ ထို မကြေ့စည်သေးသမျှ။ ကမ္မဝထဘောဒေါ နု ဟောတိ။ [ဝိနာသံ နေရာ၌ "ဝိနသဿနံ"ဟု ရှိလျှင် တော်သေး၏။ ဝိနာသနံ-ကား မကောင်း။]

(ယာ ဓမ္မာတိ။) ယထာဘူတ္ဓဋ္ဌဟာဏာဘာဝေန၊ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ ယူခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ မိစ္ဆာ၊ မှားသောအားဖြင့်။ ပသဿတိ၊ မြင်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (သာ ဓမ္မာတိ။) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ မည်၏။ သာ၊ ထို မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသည်။ နတ္ထိ ဒိန္နံတိ အာဒိနာ၊ အစရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ ဝိပရိတဒဿနလက္ခဏာ၊ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် မြင်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ သမ္မပ္ပလာပေါ ဝိယ၊ ကဲ့သို့။ အပ္ပသာဝဇ္ဇာ မဟာသာဝဇ္ဇာ စ ဟောတိ။ အပိစ၊ သည်သာ မကသေး။ အနိယတာ၊ အနိယတဖြစ်သော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသည်။ အပ္ပသာဝဇ္ဇာ။ နိယတာ၊ နိယတဖြစ်သောမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသည်။ မဟာသာဝဇ္ဇာ။ တသ္မာ၊ ထိုမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၏။ သမ္ဘာရာ၊ တို့သည်။ ဝတ္ထုနော၊ အာရုံဖြစ်သော ဝတ္ထု၏။ ဂဟိတာကာရဝိပရိတတာ၊ ယူအပ်သော အခြင်းအရာ၏ ပြောင်းပြန်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း။ ["လှုံ့လျှင်အကျိုးမရှိ"ဟု ယူရာ၌ ထိုအယူ၏ ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော အကျိုး၏ ရှိခြင်း စသည်တည်း။] ယထာ၊ အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်။ တံ၊ ထိုအာရုံကို။ (ထိုအယူကို။) ဂဏှာတိ၊ ယူ၏။ တထာဘာဝေန၊ ထိုယူတိုင်းသော အခြင်းအရာ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ တသ္မာ၊ ထို ဝတ္ထု၏။ ဥပဒ္ဒာနံ၊ စိတ်၌ ထင်ခြင်းလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒွေ ဟောန္တိ။ တတ္ထ၊ ထိုမိစ္ဆာအယူတို့တွင်။ နတ္ထိကာဟေတုက အကြိယဒိဋ္ဌိဟိ ဧဝ၊ နတ္ထိကဒိဋ္ဌိ, အဟေတုကဒိဋ္ဌိ, အကြိယဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့်သာလျှင်။ ကမ္မပထနု ဘောဒေါ ဟောတိ။ အညဒိဋ္ဌိဟိ၊ အခြားသော ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့်။ (ကမ္မပထ ဘောဒေါ) နု ဟောတိ။ [နတ္ထိကဒိဋ္ဌိစသည်တို့၏ အကျယ်ကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအဖွင့်၌ ပြထားပြီ။ အချုပ်မှာ-နောက်နောက်ဘဝ၌ ကံ၏ အကျိုးမရှိဟူသော အယူသည် နတ္ထိကဒိဋ္ဌိ၊ အကြောင်းလည်းမရှိ အကျိုးလည်းမရှိ ဟူသော အယူသည် အဟေတုကဒိဋ္ဌိ၊ ကောင်းမှု မကောင်းမှုကို ပြုရာမရောက် ဟူသောအယူသည် အကြိယဒိဋ္ဌိ။]

ပန၊ ဆက်။ ဒသန္နံ၊ ဆယ်ပါးကုန်သော။ ဣမေသံ အကုသလကမ္မပထာနံ၊ တို့၏။ (ဝိနိစ္ဆယော-၌ စပ်။) ဓမ္မတောပိ၊ တရားကိုယ်လည်းကောင်း။ ကောဋ္ဌာသတောပိ၊ အဖို့အစုလည်းကောင်း။ အာရမ္မဏတောပိ၊ အာရုံလည်းကောင်း။ ဝေဒနာတောပိ၊ ဝေဒနာလည်းကောင်း။ မူလတောပိ စ၊ မူလလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ပဋ္ဌဟိ၊ ကုန်သော။ အာကာရေဟိ၊ အခြင်းအရာတို့ဖြင့်။ ဝိနိစ္ဆယောဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ၊ ထိုဓမ္မတောပိ-စသော မာတိကာပုဒ်တို့တွင်။ ဓမ္မတောတိ (ပဒသ)၊ ဓမ္မတော-ဟူသော မာတိကာပုဒ်၏။ (ဝိနိစ္ဆယံ၊ ကို။) ဟိ (ဥဒ္ဒရိတ္တာဒသေသမိ)၊ ထုတ်၍

ပြဦးအုံ။ စောသုံ၊ ဤ ၁၀–ပါးသော အကုသလကမ္မပထတို့တွင်။ ပဋိပါဋိယာ၊ အစဉ်အားဖြင့်။ သတ္တ၊ ၇–ပါးသော အကုသလကမ္မပထတို့သည်။ စေတနာဓမ္မာဝ၊ စေတနာတရားတို့သည်သာ။ ဟောန္တိ။ အဘိဇ္ဈာဒယော၊ အဘိဇ္ဈာ–အစရှိကုန်သော။ တယော၊ သုံးပါးသော အကုသလကမ္မပထတို့သည်။ စေတနာသမ္မယုတ္တာ၊ စေတနာနှင့် ယှဉ်သော တရားတို့သည်။ (တရားကိုယ်အားဖြင့် လောဘ၊ ဒေါသ၊ ဒိဋ္ဌိတို့သည်။) ဟောန္တိ။

ကောဋ္ဌာသတော° တိ(ပဒသ ဝိနိစ္ဆယော ဇဝ ဝေဒိတဗ္ဗော)။ ပဋိပါဋိယာ၊ အားဖြင့်။ သတ္တ၊ ခုနစ်ပါးသော အကုသလကမ္မပထတို့လည်းကောင်း။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ စ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေ အဋ္ဌ၊ ဤ၇စ်ပါးတို့သည်။ ကမ္မပထာ ဇဝ၊ ကမ္မပထတို့သည်သာ။ ဟောန္တိ။ [ကမ္မပထဋ္ဌ ပါဝင်သည်–ဟူလို။]မူလာနိ၊ မူလတို့သည်။ နော ဟောန္တိ၊ မဖြစ်ကုန်။ အဘိဇ္ဈာဗျာပါဒါ၊ တို့သည်။ ကမ္မပထာ ဇဝ၊ တို့သည်လည်းကောင်း။ မူလာနိ စ၊ တို့သည်လည်းကောင်း။ ဟောန္တိ။ ဟိ၊ မှန်။ အဘိဇ္ဈာ၊ သည်။ မူလ၊ မူလအရာသို့။ ပတ္တာ။ ရောက်၍။ ဝါ၊ ရောက်လတ်သော။ လောဘော၊ လောဘဟူသော။ အကုသလမူလ၊ အကုသိုလ်မူလသည်။ ဟောတိ။ ဗျာပါဒေါ၊ သည်။ (မူလ်ပတ္တာ။) ဒေါသော၊ ဒေါသဟူသော။ အကုသလမူလ၊ သည်။ ဟောတိ။ [တို့ကြောင့် အဘိဇ္ဈာနှင့်ဗျာပါဒသည် ကမ္မပထ–ကောဋ္ဌာသဋ္ဌ လည်း ပါဝင်၊ မူလ–ကောဋ္ဌာသဋ္ဌလည်း ပါဝင်သည်–ဟူလို။]

အာရမ္မဏတောတိ (ပဒသ)၊ အာရမ္မဏတော ဟူသော မာတိကာပုဒ်၏။ (ဝိနိစ္ဆယော ဇဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။) ပါဏာတိပါတော၊ သည်။ ဒိဝိတိန္ဒြိယာရမ္မဏတော၊ ဒိဝိတိန္ဒြေ ဟူသော အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သခ်ါရာရမ္မဏော၊ သခ်ါရဟူသော အာရုံရှိသည်။ ဟောတိ။ [ဒိဝိတိန္ဒြေက သခ်ါရတရားဖြစ်သောကြောင့် "သခ်ါရာရမ္မဏော ဟောတိ"ဟု ဆိုသည်။] အဒိန္နာဒါနံ၊ သည်။ သတ္တာရမ္မဏံ ဝါ၊ သတ္တဝါ ဟူသော အာရုံရှိသည်သော်လည်းကောင်း။ [သတ္တဝါကို ခိုးရာ၌ သတ္တဝါကို

၁။ ကောဋ္ဌာသတော။ ။ ပါဠိတော်၌ စိတ်၏အင်္ဂါကို ပြရာဝယ် "ဖဿော ဟောတိ။ ပ။ စေတနာ ဟောတိ၊ စိတ္တံ ဟောတိ"ကို ဖဿအစုဟု လည်းကောင်း၊ "ဝိတက္ကော ဟောတိ။ ပ။ စိတ္တသေကဂ္ဂတာ ဟောတိ"ကို ဈာနအစု ဟုလည်းကောင်း။ "ပ။ အလောဘော ဟောတိ၊ အဒောသော ဟောတိ"ကို မူလအစု ဟုလည်းကောင်း ဤသို့ တစ်စုစ်ကစ်စုစ် ပြထား၏။ ထို ကောဋ္ဌာသ (အစု)အားဖြင့် ကမ္မပထတို့ကို ခွဲပြခြင်းကို "ကောဋ္ဌာသတော"ဟု ဆိုသည်။ ထို ကောဋ္ဌာသတို့တွင် ဖဿပဋ္ဌမကဋ္ဌ စေတနာမှပါ၏။ [ပါဠိတော်အစဉ် ကြည့်ပါ။] ထို စေတနာသည် ကမ္မပထဖြစ်သောကြောင့် "ဣမေ အဋ္ဌ ကမ္မပထာ ဇဝ"ဟု ဆိုသည်။

အာရုံပြုသည်။] သခ်ၵါရာရမ္မဏံ ဝါ၊ သခ်ၵါရ–ဟူသော အာရုံရှိသည် သော်လည်းကောင်း။ ဟောတိ။ [ပစ္စည်းဥစ္စာကို ခိုးရာ၌ ရုပ်ဟူသော သခ်ၵါရတရားဖြစ်သောကြောင့် "သခ်ၵါရာရမ္မဏံ ဝါ"ဟု ဆိုသည်။] မိစ္ဆာစာရော၊ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရသည်။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗ ဝသေန၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၏အစွမ်းဖြင့်။ သခ်ၵါရာရမ္မဏော ဟောတိ။ သတ္တာရမ္မဏော၊ သတ္တဝါဟူသော အာရုံရှိသည်။ ဟောတိ။ ဣတိပိ၊ ဤသို့လည်း။ ဧကော၊ အချို့ဆရာတို့သည်။ (ဝဒန္တိ။) [ယောက်ျားမိန်းမဟူသော သတ္တဝါပညတ်ကို အာရုံပြုသောကြောင့် "သတ္တာရမ္မဏော"ဟု ဧကောဆရာတို့ဆိုသည်။] မုသာဝါဒေါ၊ သည်။ သတ္တာရမ္မဏော ဝါ၊ သတ္တဝါဟူသော အာရုံရှိသည် သော်လည်းကောင်း။ သခ်ၵါရာရမ္မဏော ဝါ၊ သည် သော်လည်းကောင်း။ ဟောတိ။ [လိမ်အပ်သူ ဟူသော သတ္တဝါကိုသော်လည်း အာရုံပြုသည်။ သို့မဟုတ် လိမ်စရာဝတ္ထုဟူသော သခ်ၵါရကိုသော်လည်း အာရုံပြုသည်။] တတော၊ တူ။ ပိသုဏာဝါစာ၊ သည်။ (သတ္တာရမ္မဏာ ဝါ သခ်ၵါရာရမ္မဏာ ဝါ ဟောတိ။) ဖရုသဝါစာ၊ သည်။ သတ္တာရမ္မဏာဝ၊ သတ္တဝါဟူသော အာရုံရှိသည်သာ။ ဟောတိ၊ ၏။ သမ္ဖပ္ပလာပေါ၊ သည်။ ဒိဋ္ဌသုတမုတ ဝိညာတဝသေန၊ ဒိဋ္ဌ, သုတ, မုတ, ဝိညာတအာရုံတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ [ရူပါရုံကို ဒိဋ္ဌ၊ သဒ္ဒါရုံကို သုတ၊ သုံးပါးသောဝိညာဉ်ဖြင့် ရောက်၍သိအပ်သော ဂန္ဓာရုံ, ရသာရုံ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗရုံတို့ကို မုတ၊ မနောဝိညာဉ်ဖြင့် သိအပ်သော ဓမ္မာရုံကို ဝိညာတ–ဟု ဆိုသည်။] (သတ္တာရမ္မဏော ဝါ သခ်ၵါရာရမ္မဏော ဝါ ဟောတိ။ တတော၊ တူ။ အဘိဇ္ဈာ၊ သည်။ (သတ္တာရမ္မဏာ ဝါ သခ်ၵါရာရမ္မဏာ ဝါ ဟောတိ။) ဗျာပါဒေါ၊ သည်။ သတ္တာရမ္မဏောဝ၊ သည်သာ။ ဟောတိ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ သည်။ တေဘူမက ဓမ္မဝသေန၊ တေဘူမကဓမ္မတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ သခ်ၵါရာရမ္မဏာဝ၊ သည်သာ။ ဟောတိ။

ဝေဒနာတောတိ (ပဒသ)၊ ၏။ (ဝိနိစ္ဆယော ဒေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။) ပါဏာတိ ပါတော၊ သည်။ ဒုက္ခဝေဒနော၊ ဒုက္ခဝေဒနာရှိသည်။ ဟောတိ။ ဟိ၊ မှန်။ ရာဇာ နော၊ မင်းတို့သည်။ စောရံ၊ ခိုးသူကို။ ဒိသွာ၊ မြင်၍။ ဟသမာနာပိ၊ ပြုံးရယ်ကုန် လျက်တည်း။ ဂဠှတ၊ သွားကြကုန်။ နံ၊ ထို ခိုးသူကို။ ဃာတေထ၊ သတ်လိုက်ကြ ကုန်။ ဣတိ၊ သို့။ ကိဉ္စာပိ ဝဒန္တိ၊ အကယ်၍ကား ဆိုကြပေကုန်၏။ [ပြုံး၍ဆို သောကြောင့် သောမနဿဝေဒနာဟု ထင်စရာရှိသည်။] ပန၊ ထိုသို့ပင် ပြုံးလျက် ဆိုကြပါသော်လည်း။ ဇနသ၊ ထိုမင်းတို့၏။ သန္ဓိဋ္ဌာပက စေတနာ၊ ဆုံးဖြတ်ကြောင်း စေတနာသည်။ ဒုက္ခသမ္ဖယုတ္တာဝ၊ ဒုက္ခဝေဒနာနှင့် ယှဉ်သည်သာ။ ဟောတိ။ အဒိန္နာဒါနံ၊ သည်။ တိဝေဒနံ၊ သုံးပါးသောဝေဒနာရှိ၏။ ဟိ၊ ချဲ့။ တံ၊ ထို အဒိန္နာ

ဒါနသည်။ ပရဘဏ္ဍံ၊ သူတစ်ပါး၏ ဥစ္စာဘဏ္ဍာကို။ ဒိသ္မာ၊ မြင်၍။ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌသော၊ ရွင်လန်း နှစ်သက်သည်ဖြစ်၍။ ဂဏှတော၊ ယူသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ။ အတွက်။ သုခဝေဒနံ၊ သုခဝေဒနာ ရှိသည်။ ဟောတိ။ ဘိတတသိတသ၊ ကြောက်ရွံ့ ထိတ်လန့်သည်ဖြစ်၍။ ဂဏှတော၊ ၏ အတွက်။ ဒုက္ခဝေဒနံ၊ ရှိသည်။ ဟောတိ။ တထာ၊ တူ။ ဝိပါကနိဿန္ဒဖလာနိ၊ ဝိပါကအကျိုး နိဿန္ဒအကျိုးတို့ကို။ ပစ္စဝေက္ခန္တသ၊ ဆင်ခြင်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ အတွက်။ (ဒုက္ခဝေဒနံ၊ ဟောတိ။) ပန၊ ကား။ ဂဟဏကာလေ၊ ယူရာအခါ၌။ မဇ္ဈတ္တဘာဝေ၊ အလယ်အလတ်၌တည်သော သဘောရှိသူ၏ အဖြစ်၌။ ဝါ၊ လျစ်လျူရှုသူ၏အဖြစ်၌။ ဌိတသ၊ တည်သည်ဖြစ်၍။ ဂဏှတော၊ ၏ အတွက်။ အဒုက္ခမသုခဝေဒနံ၊ အဒုက္ခမသုခ ဝေဒနာရှိသည်။ ဟောတိ။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။ [တံဟိ၌ ဟိကို ဟေတုဟေတုက ကြို၍ "ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်"ဟု ပေးခဲ့လျှင် "ဣတိ၊ ကြောင့်။ တိဝေဒနံ ဟောတိ"ဟု ပြန်လည်နိုင်သည်။]

မိစ္ဆာစာရော၊ သည်။ သုခံမဇ္ဈတ္တဝေဒနာ၊ သုခဝေဒနာ ဥပက္ခာဝေဒနာ တို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ဒွိဝေဒနော၊ နှစ်ပါးသော ဝေဒနာရှိသည်။ ဟောတိ။ ပန၊ ထိုသို့ပင် နှစ်ပါးသောဝေဒနာ ရှိပါသော်လည်း။ သန္နိဋ္ဌာပကစိတ္တေ၊ ဆုံးဖြတ်ကြောင်းဖြစ်သောစိတ်၌။ မဇ္ဈတ္တဝေဒနာ၊ ဥပက္ခာဝေဒနာသည်။ နု ဟောတိ၊ နိုင်။ [ပုဗ္ဗစေတနာ အစိုက်တုန်းက သုခဖြစ်လိုက် ဥပက္ခာဖြစ်လိုက် အားဖြင့် အပြောင်းအလွဲ ဖြစ်နိုင်သော်လည်း။ နောက်ဆုံးလွန်ကျူး၍ သာယာနေသောအခါ သံနိဋ္ဌာပကစိတ်ဖြစ်သော မိစ္ဆာစာရ၌ မဇ္ဈတ္တဝေဒနာ မဖြစ်နိုင်ပါ–ဟူလို။ "မဇ္ဈတ္တဝေဒနော" ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိရှိသည်ကား မကောင်း။] မုသာဝါဒေါ၊ သည်။ အဒိန္နာဒါနေ၊ ၌။ ဝုတ္တနယေနေဝ၊ ဖြင့်သာ။ တိ ဝေဒနော (ဟောတိ)။ တထာ၊ တူ။ ပိသုဏာဝါစာ၊ သည်။ (တိ ဝေဒနာ ဟောတိ။) ဖရုသဝါစာ၊ သည်။ ဒုက္ခဝေဒနာ၊ ဒုက္ခဝေဒနာ ရှိသည်။ ဟောတိ။ သမ္ဖပ္ပလာပေါ၊ သည်။ တိဝေဒနော (ဟောတိ)။ ဟိ၊ မှန်။ (တစ်နည်း) ဟိ၊ ချဲ့။ ပရေသု၊ ပြောသူမှတစ်ပါးသောနားထောင်သူတို့သည်။ သာဓုကာရံ၊ ကောင်းချီးကို။ ဒေန္တေသု၊ ပေးကုန်စဉ်လည်းကောင်း။ [သမ္ဖပ္ပလာပပျက်လုံးက ကောင်းလွန်းသောကြောင့် သြဘာပေးကြစဉ်–ဟူလို။] စေလုက္ခေပါဒီနိ၊ အဝတ်ကိုမြှောက်လွှင့်ခြင်း အစရှိသည်တို့ကို။ ခိပန္တေသု၊ မြှောက်ပစ်ကြကုန်စဉ်လည်းကောင်း။ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌသ၊ ရွင်လန်းနှစ်သက်သည်ဖြစ်၍။ သိတာဟရဏာဘာရတယုဒ္ဓာဒီနိ၊ သိတာမိဖုရားကို ဒသဂိရိဘီလူး ဆောင်ခြင်း, ဘာရတမင်းတို့၏ စစ်ထိုးခြင်းအစရှိသောစကားတို့ကို၊ ကထနကာလေ၊ ပြောဆိုရာ အခါ၌။ သော၊ ထိုသမ္ဖပ္ပလာပသည်။ သုခဝေဒနော၊ သုခဝေဒနာရှိသည်။ ဟောတိ။

[1]ပဌမံ၊ ရှေးဦးစွာ။ ဒိနေဝေတနေန၊ ပေးအပ်ပြီးသော အခဖြင့်။ ဧကေန၊ အခြားတစ်ယောက်သည်။ ပစ္ဆာ၊ နောက်မှ အာဂန္တွာ၊ လာ၍။ အာဒိတော၊ အစမှ။ ပဋ္ဌာယ၊ စ၍။ ကထေဟိ၊ ပြောပါဦးလော့။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တေ၊ ပြောဆိုအပ်သော်။ အနုနုသန္ဓိကံ၊ အနုသန္ဓေ မရှိသော။ ပကိဏ္ဏကကထံ၊ ရောပြွမ်းသော စကားကို။ ကထေသာမိ နု ခေါ၊ ပြောရအုံ့လော။ နော (ကထေသာမိ နု ခေါ)၊ မပြောရအုံ့လော။ ဣတိ၊ သို့။ ဒေါမနဿိတသ၊ လွန်စွာဖြစ်သော ဒေါမနဿရှိသော ကွက်စိပ်ဆရာ၏။ ကထနကာလေ၊ ၌။ ဒုက္ခဝေဒနော ဟောတိ။ မဖျတ္တသ၊ အလယ်အလတ်၌ တည်သော သဘောရှိသည်ဖြစ်၍။ ဝါ၊ လျစ်လျူရှုလျက်။ ကထယတော၊ ပြောဆိုသော ကွက်စိပ်ဆရာ၏။ အဒုက္ခမသုခဝေဒနော၊ သည်။ ဟောတိ။ အဘိဗျာ၊ သည်။ သုခမဗျတ္တဝသေန၊ အားဖြင့်။ ဒွိ ဝေဒနာ၊ ဟောတိ။ တထာ၊ တူ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ သည်။ (ဒွိ ဝေဒနာ ဟောတိ။) ဗျာပါဒေါ၊ သည်။ ဒုက္ခဝေဒနော ဟောတိ။

မူလတောတိ (ပဒသ)၊ ၏။ (ဝိနိစ္ဆယော ၉၀ ဝေဒီတဗ္ဗော။) ပါဏာတိ ပါတော၊ သည်။ ဒေါသမောဟဝသေန၊ ဒေါသ, မောဟတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ဒွိ မူလကော၊ ၂-ပါးသော မူလရှိသည်။ ဟောတိ။ အဒိန္နာဒါနံ၊ သည်။ ဒေါသမောဟဝသေန ဝါ၊ ဖြင့်သော်လည်းကောင်း။ လောဘမောဟဝသေန ဝါ၊ ဖြင့်သော်လည်းကောင်း။ (ဒွိ မူလကံ ဟောတိ။) မိစ္ဆာစာရော၊ သည်။ လောဘမောဟဝသေန၊ ဖြင့်။ (ဒွိ မူလကော ဟောတိ။) မုသာဝါဒေါ၊ သည်။ ဒေါသမောဟဝသေန ဝါ လောဘမောဟဝသေန ဝါ (ဒွိ မူလကော ဟောတိ)။ တထာ၊ တူ။ ပိသုဏာဝါစာ၊ သည်လည်းကောင်း။ သမ္ဖပ္ပလာပေါ စ၊ သည်လည်းကောင်း။ (ဒွိ မူလကော ဟောတိ။) ဖရုသဝါစာ၊ သည်။ ဒေါသမောဟဝသေန၊ ဖြင့်။ (ဒွိ မူလကာ ဟောတိ။) အဘိဗျာ၊ အဘိဗျာဟူသော လောဘသည်။ မောဟဝသေန၊ ယုဉ်ဖက်မောဟ၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဧကမူလာ၊ တစ်ပါးသော မူလ-ရှိသည်။ ဟောတိ။ တထာ၊ တူ။ ဗျာပါဒေါ၊ သည်။ (ဧကမူလော ဟောတိ။)မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ သည်။ လောဘမောဟဝသေန၊ ဖြင့်။ ဒွိမူလာ၊ ၂-ပါးသော မူလရှိသည်။ ဟောတိ။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

အကုသလကမ္မပထကထာ နိဋ္ဌိတာ။

၁။ ပဌမံ။ ပ။ ကထေဟိ တိ ဝုတ္တေ။ ။ ရှေးခေတ်က စာပြောဆရာဟု လည်းကောင်း၊ ကွက်စိပ်ဆရာဟု လည်းကောင်း ခေါ်အပ်သော ဆရာတို့ကို အခပေး၍ (ရယ်စရာ မောစရာပါသော)ထိုထိုဤဤ အကြောင်းအရာကို မသာ-အသုဘ-စသော ကိစ္စတို့၌ ပြောစေကြသည်။ ထိုကွက်စိပ်ဆရာကို ပထမပေးထားသော အဖိုးအခဖြင့်ပင် နောက်တစ်ယောက်က ထပ်၍ခိုင်းသည်။

ကုသလကမ္မပထကထာ

ပန္၊ ကား။ (အကုသလကမ္မပထ–မုတစ်ပါး ကုသလကမ္မပထ–ကား။) ပါဏာတိပါတာဒီဟိ၊ ပါဏာတိပါတ–အစရှိသော ဒုစရိုက်တို့မှ။ (ကာယဒုစရိုက် ဝစီဒုစရိုက်တို့မှ။) ဝိရတိယော၊ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းတို့လည်းကောင်း။ အနဘိဇ္ဈာအဗျာ ပါဒ သမ္မာဒိဋ္ဌိယော စ၊ အနဘိဇ္ဈာ အဗျာပါဒ သမ္မာဒိဋ္ဌိတို့ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေ ဒသ၊ ဤ ၁၀–ပါးတို့သည်။ ကုသလကမ္မပထာ. နာမ၊ တို့မည်၏။ တတ္ထ၊ ထို ၁၀–ပါးသော ကုသလကမ္မပထ တို့တွင်။ ပါဏာတိပါတာဒယော၊ ပါဏာတိပါတ–အစရှိသော သဒ္ဒါတို့သည်။ ဝုတ္တတ္ထာ ဧဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော အနက် ရှိကုန်သည်သာ။ ["ပါဏာတိ စေတ္ထဝေါဟာရတောသတ္တော၊ ပရမတ္ထတော ဧဝ ဝိဝိ တိန္ဒြိယံ"စသည်ဖြင့် ပါဏာတိပါတ–စသောပုဒ်တို့၏အနက်ကို ဖွင့်ဆိုခဲ့ပြီ–ဟူလို။] ဧတာယ ဣတိ တရားသဘောဖြင့်။ (တံသမဂ္ဂီနော၊ ထိုတရားနှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။)ပါဏာတိပါတာဒီဟိ၊ ပါဏာတိပါတ–အစရှိသော ဒုစရိုက်တို့မှ။ ဝိရမန္တိ၊ ရှောင်ကြဉ်ကြကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ပါဏာတိပါတ–စသော ဒုစရိုက်တို့မှ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သာ ဓမ္မဇာတိ။ ဝိရတိ၊ ဝိရတိ မည်၏။) ဝါ၊ တစ်နည်း။ (ယာ ဓမ္မဇာတိ၊ သည်။) သယံ၊ မိမိဟူသော ဝိရတိ ကိုယ်တိုင်။ ဝိရမတိ၊ ရှောင်ကြဉ်တတ်၏။ (ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝါ၊ ထိုသို့ ရှောင် ကြဉ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သာ ဓမ္မဇာတိ။ ဝိရတိ မည်၏။) ဝါ၊ တစ် နည်း။ ဧတံ၊ ဣ တရားသဘောသည်။ ဝိရမဏမတ္တမေဝ၊ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းမျှသာ တည်း။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ဝိရတိ၊ မည်၏။ [ဝိရတိ စေတသိတ်က ပရမတ်တရား ဖြစ်သောကြောင့် ပရမတ္ထသဒ္ဒါကို ဝိဂြိုဟ်ပြုရိုးအတိုင်း ပြုသည်။]

ပါဏာတိပါတာ။ ပ။ အာရတိ ဝရတီတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝုတ္တာ၊ ဟော တော်မူအပ်သော။ (သိက္ခာပဒ–ဝိဘင်းနှင့် ဟောတော်မူအပ်သော။)ကုသလစိတ္တ သမ္ပယုတ္တာ၊ ကုသိုလ်စိတ်နှင့် ယှဉ်သော။ ယာ ဝိရတိ၊ အကြင် ဝိရတိသည်။ အတ္ထိ။ သာ(ဝိရတိ)၊ ထို ဝိရတိသည်။ ပဘေဒတော၊ အပြားအားဖြင့်။ သမ္မတ္တဝိရတိ၊ သမ္မတ္တဝိရတိ လည်းကောင်း။ သမာဒါနဝိရတိ၊ လည်းကောင်း။ သမုစ္ဆေဒဝိရတိ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ တိဝိဓာ၊ ၃–ပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ။ တတ္ထ၊ ထို ၃–ပါးသော ဝိရတိတို့တွင်။ အသမာဒိန္နသိက္ခာပဒါနံ၊ မဆောက်တည်အပ်သော သိက္ခာပုဒ်ရှိကုန်သော။ (သိက္ခာပုဒ်ကို ဆောက်တည်၍ မထားကုန်သော။ အဝိတိက္ကမန္တာ နံ–ဌ် စပ်။) [သမာဒါနဝိရတိနှင့် ကွဲအောင်"အသမာဒိန္နသိက္ခာပဒါနံ"ဟုဆိုသည်။] အတ္ထနော၊ မိမိ၏။ ဇာတိဝယဇာဟုသဟ္ဘာဒိနိ၊ အမျိုးဇာတ်, အရွယ်, ချားသော

သုတရှိသူ၏အဖြစ် အစရှိသောဂုဏ်တို့ကို။ ပစ္စဝေက္ခိတ္တာ၊ ဆင်ခြင်၍။ အမှာကံ၊ ငါတို့၏။ ["အမျိုးမြတ်သော ငါတို့၏, အရှယ်ကြီးသော ငါတို့၏, ဗာဟုသစ္စဂုဏ်ရှိသော ငါတို့၏"စသည်။] ဒေဝရူပ်၊ ဤသို့ သဘောရှိသော။ ပါပ်၊ မကောင်းမှုကို။ ကာတုံ၊ ပြုခြင်းငှာ။ အယုတ္တံ၊ မသင့်။ ဣတိ၊ ဤသို့နှလုံးသွင်း၍။ သမ္ဘတ္တံ၊ ရောက်လာသော။ (တွေ့ကြုံနေသော။) ဝတ္ထုံ၊ ဝတ္ထုကို။ အဝိတိဏ္ဏမန္ဒာနံ၊ မလွန်ကျူးသူတို့၏(သန္ဓာန်၌။) ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ၊ ဖြစ်သော။ ဝိရတိ၊ ဝိရတိကို။ သမ္ဘတ္တဝိရတိတိ၊ ဟူ၍ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

[ဝေဒိတဗ္ဗာနောက်၌ "တတြိဒံ ဝတ္ထု"ဟု ရှိ၏။ "ဧဂ္ဂနဥပါသကသ ဝိယ"ဟု ဝိယ–သဒ္ဒါဖြင့် ဥဒါဟရဏ် ထုတ်ဆိုထားသောကြောင့် "တတြိဒံ ဝတ္ထု" ဟု ပါဖွယ် မလို။] (ကဿ ဝိယ၊ အဘယ်သူ၏ ဝိရတိကဲ့သို့နည်း။) သီဟဠဒီပေ၊ သီဟိုဠ်ကျွန်း၌။ ဧဂ္ဂနဥပါသကဿ၊ ဧဂ္ဂန ဥပါသကာ၏။ (ဝိရတိ) ဝိယ၊ ဝိရတိကဲ့သို့တည်း။ ကိရ၊ ချဲ့ဦးအုံ့။ တဿ၊ ထို ဧဂ္ဂန၏။ ဒဟရကာလေ ယေဝ၊ ငယ်ရွယ်သူ၏ အခါ၌ပင်။ (ငယ်ရွယ်စဉ် တုန်းကပင်။) မာတုယာ၊ အမိ၏။ ရောဂေါ၊ ရောဂါသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။ ဝဇ္ဇေန စ၊ ဆေးဆရာသည်လည်း။ အလ္လသသမံသံ၊ စိုစိုဖတ်ဖတ် လစ်ဆတ်သော ယုန်သားကို။ (အသက်ရှင်ဆဲဖြစ်သော ယုန်၏ အသားကို။) လဒ္ဓါ၊ ရခြင်းငှာ။ ဝဌတိ၊ သင့်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တံ၊ ပြောဆိုအပ်ပြီ။ တတော၊ ထိုသို့ ပြောခြင်းကြောင့်။ ဧဂ္ဂနဿ၊ ဧဂ္ဂန၏။ ဘာတာ၊ အစ်ကို သည်။ တာတ၊ ညီငယ်။ ဂစ္ဆ၊ သွားချေ။ ခေတ္တံ၊ လယ်တောသို့။ အာဟိဏ္ဍာဟိ၊ လှည့်လည်ချေလော့။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြော၍။ ဧဂ္ဂနံ၊ ကို။ ပေသေသိ၊ စေလွှတ်ပြီ။ သော၊ ထို ဧဂ္ဂနသည်။ တံ ခေတ္တံ၊ တို့ လယ်တောသို့။ ဂတော၊ သွားပြီ။ တသ္မိံ စ သမယေ၊ ထိုအခါ၌လည်း။ ဧကော၊ တစ်ကောင်သော။ သသော၊ ယုန်သည်။ တရုဏသသံ၊ နုသော ကောက်ပင်ကို။ ခါဒိတုံ၊ ခဲစားခြင်းငှာ။ အာဂတော၊ လာသည်။ ဟောတိ။ သော၊ ထို ယုန်သည်။ တံ၊ ထို ဧဂ္ဂနကို။ ဒိသ္မာဝ၊ မြင်၍ သာလျှင်။ (မြင်လျှင်မြင်ခြင်းပင်။) ဝေဂေန၊ လျင်သော အဟုန်ဖြင့်။ ဓာဝန္တော၊ ပြေးလတ်သော်။ ဝလ္လိယာ၊ နွယ်ဖြင့်။ ဗဒ္ဓေါ၊ ဖွဲ့မိသည်။ ဝါ၊ ငြိနေသည်။ (ဟုတ္တာ။) ကိရိ–ကိရိတိ၊ ကိရိ ကိရိဟူ၍။ သဒ္ဒံ၊ အသံကို။ အကာသိ၊ ပြုပြီ။

ဧဂ္ဂနော၊ သည်။ တေန သဒ္ဒေန၊ ထို အသံကြောင့်။ ဂန္တွာ၊ ၍။ တံ၊ ထိုယုန်ကို။ ဂဟေတ္တာ၊ ဖမ်း၍။ စိန္တေသိ၊ ကြံပြီ။ (ကိံ၊ နည်း။)မာတု၊ အမိ၏။ ဘောသဒ္ဒံ၊ ဆေးကို။ ကရောမိ၊ ပြုရတော့အုံ့။ ဣတိ စိန္တေသိ။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ စိန္တေသိ။ ကြံပြန်ပြီ။ (ကိံ) ယွာဟံ (ယော+အဟံ။) အကြင်ငါသည်။ မာတု

အမိ၏။ ဇီဝိတကာရဏာ၊ အသက်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ပရံ၊ သူတစ်ပါးကို။ ဇီဝိတာ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေမှ။ (ယံ)ဝေါရောပေယျံ၊ အကြင် ခွင်းရာ၏။ (တသ မေ၊ ထို ငါ၏။) တော်၊ ဤခွင်းခြင်းသည်။ နု ပတိရူပံ၊ မလျောက်ပတ်ချေ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စိန္တေသိ၊ ကြံပြန်ပြီ။ အထ၊ ထိုမှနောက်၌။ နံ၊ ထို ယုန်ကို။ (မုဠ္ဠ–ဠ္ဠ စပ်။) ဂစ္ဆ၊ သွားတော့။ အရညေ၊ တောင်၌။ သသေဟိ၊ ယုန်တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ တကွ။ တိဏောဒကံ၊ မြက် ရေကို။ ပရိဘုဉ္ဇ၊ သုံးဆောင်ချေတော့။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောဃ်။ မုဠ္ဠံ၊ လွတ်လိုက်ပြီ။ စ၊ ဆက်။ ဘာတရာ၊ အစ်ကိုသည်။ တာတ၊ ညီငယ်။ သသော၊ ယုန်ကို။ လဒ္ဓေါကိံ၊ ရအပ်ပြီလော။ ဣတိ၊ သို့။ ပုစ္ဆိတော၊ မေးအပ်သည်။ (သမာနော၊ သော်။) တံ ပဝတ္တိံ၊ ထိုဖြစ်ပုံအကြောင်းကို။ အာစိက္ခိ၊ ပြောပြပြီ။ တတော၊ ထိုသို့ ယုန်ကိုလွှတ်ခြင်းကြောင့်။ နံ၊ ထို ဇဋ္ဌနကို။ ဘာတာ၊ အစ်ကိုသည်။ ပရိဘာသိ၊ ဘေးကိုပြု၍ ခြိမ်းခြောက်ပြီ။ သော၊ ထိုဇဋ္ဌနသည်။ မာတု၊ ၏။ သန္တိကံ၊ အထံ သို့။ ဂန္တွာ၊ ၍။ အဟံ၊ ငါသည်။ ယတ္ထ၊ အကြင် အခါမှ စ၍။ ဇာတော၊ မွေးဖွားပြီ။ တတော၊ ထိုအခါမှ စ၍။ သဗ္ဗိစ္ဆ၊ သတ္တဝါ ဟူသော သညာနှင့်တကွ စေ့တနာဖြင့် စေ့ဆော်၍။ ပါဏေ၊ သတ္တဝါကို။ ဇီဝိတာ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေမှ။ ဝေါရောပေတာ၊ ခွင်းဖျောက်သည်။ (ဟုတ္ဝာ။) နာဘိဇာနာမိ၊ မသိရ။ ဣတိ၊ သို့။ သစ္ဆံ၊ သစ္စာကို။ (မှန်သောစကားကို။) ဝတ္တာ၊ ဆိုရ။ တည်ပြီ။ ဘာဝေဒဝ၊ ထိုခဏ၌ပင်။ အသ၊ ထို ဇဋ္ဌန၏။ မာတာ၊ မိခင်သည်။ အ်ရောဂါ၊ ရောဂါမရှိ သည်။ (ရောဂါပျောက်သည်။) အဟောသိ၊ ဖြစ်ပြီ။

ပန၊ ကား။(သမ္ဘတ္တိဝိရတိမှတစ်ပါး သမာဒါနဝိရတိကား။) သမာဒိန္နသိက္ခာပဒါနံ၊ ဆောက်တည်အပ်ပြီးသော သိက္ခာပုဒ်ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။ (သိက္ခာပုဒ်ကို ဆောက်တည်ကုန်ပြီး၍။ အဝီတိက္ကမန္တာနံ–ဠ္ဠ စပ်။) သိက္ခာပဒ သမာဒါနေစ၊ သိက္ခာပုဒ်ကို ဆောက်တည်ရာအခါ၌လည်းကောင်း။ တတုတ္တရိဿ[1]၊ ထို သိက္ခာပုဒ်ကို ဆောက်တည်ရာအခါမှ နောက်၌လည်းကောင်း။ အတ္တနော၊ ၏။ ဇီဝိတမ္ပိ၊ အသက်ကိုသော်မှလည်း။ ပရိစ္စဇိတွာ၊ စွန့်၍။ ဝတ္ထုံ၊ လွန်ကျူးထိုက်သော ဝတ္ထုကို။ အဝီ

---

[1]။ တတုတ္တရိဿ။ ။ တတုတ္တရိ'ကိုထောက်၍ "ဝိရတိ စေတသိတ်သည် အနာဂတ်အာရုံကို အာရုံပြု၏"ဟု ထင်မှားကြ၏။ "တတုတ္တရိ' ဝတ္ထုံ အဝီတိက္ကမန္တာနံ"ဟု ပစ္စုပ္ပန်အနက်ဟော အန္တသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုပုံကိုရှု၍ ဝတ္ထုပေါ်လာမှ ,မလွန်ကျူးသော ဝိရတိဖြစ်ရကား သမာဒါနဝိရတိသည် ပစ္စုပ္ပန်အာရုံကိုသာ အာရုံပြုသည်။ သို့သော် သိက္ခာပုဒ် ဆောက်တည်၍ ထားခြင်းကြောင့် ရှောင်ကြဉ်သည့်အတွက် သိက္ခာပုဒ်မဆောက်တည်ဘဲ ရှောင်သော သမ္ဘတ္တဝိရတိမှ ထူးခြားလျက်ရှိသည်။

တိက္ကမန္ဒာနံ၊ မလွန်ကျူးသူတို့၏ သန္ဓာန်၌။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ၊ သော။ ဝိရတိ၊ ကို။ သမာဒါန ဝိရတိတိ၊ ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ (ကသ ဝိယ၊ နည်း။) ဥတ္တရ။ ပ။ ဝိယ၊ ဥတ္တရဝမုမာနတောင်၌ နေလေ့ရှိသော ဥပါသကာ၏ ဝိရတိကဲ့သို့တည်း။

ကိရ၊ ချဲ့ဦးအုံ။ သော၊ ထို ဥပါသကာသည်။ အမ္ဗတိသ ဝိဟာရဝါသိနော၊ အမ္ဗတိသကျောင်း၌ နေလေ့ရှိသော။ ပိဂ်လဗုဒ္ဓရက္ခိတတ္ထေရသ၊ ပိဂ်လဗုဒ္ဓရက္ခိတ ထေရ်၏။ [အချို့စာအုပ်၌ ထေရသ နောက်ဝယ် "သတ္တ" ဟု ပါရှိ၏။ "ထေရ် ဖြစ်သော ဆရာ၏" ဟုပေး။] သန္ဓိကေ၊ ၌။ သိက္ခာပဒါနိ၊ တို့ကို။ ဂဟေတွာ၊ ယူ၍။ ခေတ္တံ၊ လယ်ကို။ ကသတိ၊ ထွန်၏။ အထ၊ ထိုမှနောက်၌။ အသ၊ ထို ဥပသကာ၏။ ဂေါဏော၊ နွားသည်။ နဒ္ဒေါ၊ ပျောက်ပြီ။ သော၊ ထို ဥပါသကာသည်။ တံ၊ ထိုနွားကို။ ဂဝေသန္တော၊ ရှာလတ်သော်။ ဥတ္တရ ဝမုမာန ပဗ္ဗတံ၊ ဥတ္တရ ဝမုမာနတောင်ကို။ အာရုဟိ၊ တက်ပြီ။ တတြ၊ ထိုတောင်၌။ နံ၊ ထို ဥပါသကာကို။ မဟာသတ္ထေါ၊ စပါးကြီးမြွေသည်။ အဂ္ဂဟေသိ၊ ဖမ်းယူပြီ။

သော၊ ထို ဥပါသကာသည်။ စိန္တေသိ၊ ကြံပြီ။ (ကိ။) အသ၊ ဤမြွေ၏။ ဣမာယ တိခိဏဝါသိယာ၊ ဤ ထက်လှစွာသော ဓားဖြင့်။ သီသံ၊ ဦးခေါင်းကို။ ဆိန္ဒိဿာမိ၊ ဖြတ်အုံ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ကြံပြီ။ ပုန။ စိန္တေသိ၊ ကြံပြန်ပြီ။ (ကိ။) ယွာဟံ (ယော+အဟံ)၊ သည်။ ဘာဝနီယသ၊ လူအများ၏ စိတ်နလုံးကို တိုးပွားစေတတ်သော။ ဝါ၊ လူအများသည် ချီးမွမ်းအပ်သော။ ဂရုနော၊ ဆရာ၏။ သန္ဓိကေ သိက္ခာပဒါနိ ဂဟေတွာ။ (ယံ) ဘိန္ဒေယျံ၊ အကြင်ဖျက်ရာ၏။ (တသ မေ၊ ၏။) ဧတံ၊ ဤ ဖျက်ခြင်းသည်။ နု ပတိရူပံ၊ မလျောက်ပတ်ချေ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ကြံပြန်ပြီ။ ဧဝံ၊ သို့။ ယာဝတတိယံ၊ ၃-ကြိမ်တိုင်အောင်။ စိန္တေတွာ၊ ကြံပြီး၍။ ဇီဝိတံ၊ ကို။ ပရိစ္စဇာမိ၊ စွန့်အုံ။ သိက္ခာပဒံ၊ ကို။ နု(ပရိစ္စဇာမိ)၊ မစွန့်အုံ။ ဣတိ၊ ဤသို့ကြံ၍။ အံသေ၊ ပခုံး၌။ ထပိတံ၊ ထားအပ်သော။ တိခိဏာဒဏ္ဍဝါသိ၊ ထက်လှစွာသော အရိုးရှိသော ဓားကို။ အရညေ၊ ၌။ ဆဒ္ဒေသိ၊ စွန့်လိုက်ပြီ။ တာဝဒေဝ၊ ထိုခဏ၌ ပင်။ နံ၊ ထို ဥပါသကာကို။ မဟာဝါဠော၊ စပါးကြီးမြွေသည်။ မုဋ္ဌိတွာ၊ လွှတ်၍။ အဂမာသိ၊ သွားပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ပန၊ ကား။ (သမာဒါနဝိရတိမှ တစ်ပါး သမုစ္ဆေဒဝိရတိ–ကား။) အရိယ-မဂ္ဂသမ္မယုတ္တာ၊ အရိယမဂ်နှင့်ယှဉ်သော။ ဝိရတိ၊ ကို။ သမုစ္ဆေဒ ဝိရတိတိ၊ ဟူ၍။ (ကိလေသာကို သတ်ဖြတ်တတ်သော ဝိရတိဟူ၍။) ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယသ၊ ယင်း သမုစ္ဆေဒဝိရတိ၏။ ဥပ္ပတ္တိတော၊ ဖြစ်ရာအခါမှ။ ပဘုတိ၊ စ၍။ ပါဏံ၊ သတ္တဝါ ကို။ ယာတေသိ၊ သတ်အုံ။ ဣတိ၊ သို့။ အရိယပုဂ္ဂလာနံ၊ တို့၏။ စိတ္တမ္ပိ၊

စိတ်သည် သော်မှလည်း။ နှ ဥပဓိတို၊ မဖြစ်တော့။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ဣဒါနိ၊ ၌။ အကုသလာနံ၊ အကုသလ ကမ္မပထတို့၏။ (ဝိနိစ္ဆယော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော)ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ ဣမေသမ္မိ ကုသလကမ္မပထာနံ၊ ဤ ကုသလ ကမ္မပထတို့၏လည်း။ ဓမ္မတော၊ လည်းကောင်း။ ပ။ မူလတော၊ လည်း ကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ပဋ္ဌာဟိ အာကာရေဟိ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ၊ ထို ဓမ္မတော–စသော မာတိကာပုဒ်တို့တွင်။ ဓမ္မတောတိ (ပဒသေ)၊ ဓမ္မတောဟူသော မာတိကာပုဒ်၏။ (ဝိနိစ္ဆယံ၊ ကို။) ဟိ (ဥဒ္ဒရိတ္တာ ဒသေမိ)၊ အုံ။ ဧတေသု၊ ဤ ၁၀–ပါးသော ကုသလကမ္မပထတို့တွင်။ ပဏိပါဒိယာ–အစဉ်အားဖြင့်။ သတ္တ၊ ၇–ပါးသော ကုသလကမ္မပထတို့သည်။ စေတနာပိ၊ တို့သည်လည်း။ ဝဋ္ဋနို၊ သင့်ကုန်၏။ ဝိရတိယောပိ၊ တို့သည်လည်း။ ဝဋ္ဋနို။ အန္တေ၊ အဆုံး၌။ တယော၊ ၃–ပါးသော ကုသလကမ္မပထတို့သည်။ စေတနာသမ္မယုတ္တာဝ၊ စေတနာ နှင့် ယှဉ်ကုန်သည်သာ။ ဟောန္တိ။ [အနဘိဇ္ဈာသည် အလောဘ၊ အဗျာပါဒသည် အဒေါသ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် အမောဟဖြစ်၍ "စေတနာ သမ္မယုတ္တ"ဟုဆိုသည်။]

ကောဌာသတောတိ(ပဒသေ)၊ ၏။ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော။) ပဏိပါဒိ ယာ၊ အားဖြင့်။ သတ္တ၊ တို့သည်။ ကမ္မပထာ ဧဝ၊ ကမ္မပထတို့ သည်သာ။ ဟောန္တိ။ မူလာနိ၊ တို့သည်။ နော ဟောန္တိ၊ မဖြစ်ကုန်။ အန္တေ၊ ၌။ တယော၊ တို့သည်။ ကမ္မပထာ ဧဝ၊ တို့သည်လည်းကောင်း၊ မူလာနိစ၊ တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဟောန္တိ။ ဟိ၊ မှန်။ အနဘိဇ္ဈာ၊ သည်။ မူလံ၊ မူလအရာသို့။ ပတ္တာ၊ ရောက်၍။ ဝါ၊ ရောက်လတ်သော်။ အလောဘော၊ အလောဘ ဟူသော။ ကုသလမူလံ ဟောတိ။ အဗျာပါဒေါ၊ သည်။ (မူလံ ပတ္တာ) အဒေါသော ကုသလမူလံ ဟောတိ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သည်။ (မူလံ ပတ္တာ) အမောဟော ကုသလမူလံ ဟောတိ။

အာရမ္မဏတောတိ(ပဒသေ)၊ ၏။ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)။ ပါဏာတိ ပါတာဒီနံ၊ ပါဏာတိပါတ–အစရှိသော ဒုသီလျတို့၏။ အာရမ္မဏာနေဝ၊ ဧဝိတိ–အစရှိသော အာရုံတို့သည်ပင်။ ဧတေသံ၊ ဤ ကုသလကမ္မပထတို့၏။ အာရမ္မဏာ နိ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ။ [ဤ အဋ္ဌကထာကိုပင် ဦးကာ၌ "ဒုသီလျာဒါရမ္မဏာ တဒါရမ္မဏာ"ဟု ဆိုသည်။]ဟိ၊ မှန်။ ဝိတိက္ကမိတဗ္ဗတော ယေဝ၊ လွန်ကျူးထိုက် သော အာရုံမှ(ဧဝိတိ–စသည်မှ)သာလျှင်။ ဝေရမဏိ နာမ၊ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း မည်သည်။ ဟောတိ။ [ဤ "ဝိတိက္ကမိတဗ္ဗတော ယေဝ"ကို ကြည့်၍လည်း ကောင်း၊ ရှေ့ဆို့အပ်ပြီးသော "ဝတ္ထုံ အဝိတိက္ကမန္တာနံ"ကို ကြည့်၍လည်းကောင်း "သုံးထွေဝိရတိ, ဝိတိက္ကမိတဗ္ဗ, သမုတ်ရသည့်, ကာမနာမ်ရပ်, ပစ္စုပ္ပန်မြဲမှတ်, စွဲမှီ

ကပ်၏"ဟု အခြေပြုသကြောင့် ဆိုလိုက်ပါသည်။]

[ဇီဝိတိန္ဒြေ–စသည်ကို အာရုံပြုသော ပါဏာတိပါတဝိရတိ–စသည်သည် အဘာယ်နည်းဖြင့် ပါဏာတိပါတ–စသည်ကို အာရုံမပြုဘဲလျက် ပယ်စွန့်နိုင်ပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ယထာ ပန"စသည် မိန့်။]

ပန၊ ဆက်။ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏော၊ နိဗ္ဗာန်ဟူသော အာရုံရှိသော။ အရိယမဂ္ဂေါ။ အရိယမဂ်သည်။ ကိလေသေ၊ တို့ကို။ ပဇဟတိ, ယထာ။ ပယ်စွန့်နိုင်သကဲ့သို့။ ဧवံ၊ တူ။ ဇီဝိတိန္ဒြိယာဒီ အာရမ္မဏာပိ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေ–အစရှိသော အာရုံရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဧတေ ကမ္မပထာ၊ ဤကုသလကမ္မပထတို့သည်။ ပါဏာတိပါတာဒီနိ၊ ပါဏာတိပါတ–အစရှိကုန်သော။ ဒုသီလျာနိ၊ ဒုသီလျစေတနာတို့ကို။ ပဇဟန္တိ၊ ပယ်စွန့်နိုင်ကုန်၏။ ဣတိ။, ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဝေဒနာတောတိ (ပဒသေ)၊ ၏။ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော။) သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံသော ကုသလကမ္မပထ တို့သည်။ သုခဝေဒနာ ဝါ၊ သုခဝေဒနာ ရှိကုန်သည်သော်လည်းကောင်း။ မဇ္ဈတ္တဝေဒနာ ဝါ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာ ရှိကုန်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဟောန္တိ။ ဟိ၊ မှန်။ ကုသလံ၊ ကုသိုလ်အရာသို့။ ပတ္တာ၊ ရောက်၍။ ဝါ၊ ရောက်လတ်သော်။ ဒုက္ခဝေဒနာ နာမ၊ ဒုက္ခဝေဒနာမည်သည်။ နတ္ထိ။

မူလတောတိ (ပဒသေ)၊ ၏။ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော။) ပဋိပါဋိယာ၊ အားဖြင့်။ သတ္တ၊ ကုန်သော။ ကမ္မပထာ၊ ကုသလကမ္မပထတို့သည်။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တစိတ္တေန၊ ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ်ဖြင့်။ ဝိရမန္တသ၊ ရှောင်ကြဉ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌)။ အလောဘ အဒေါသ အမောဟဝသေန၊ အလောဘ, အဒေါသ, အမောဟတို့၏ အပြားဖြင့်။ တိမူလာ၊ ၃–ပါးသော မူလရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တေန ဝိရမန္တသ ဒွိမူလာ ဟောန္တိ။ အနဘိဇ္ဈာ၊ သည်။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တစိတ္တေန ဝိရမန္တသ။ ဒွိမူလာ၊ ၂–ပါးသော မူလရှိသည်။ ဟောတိ။ ["ဝိရမန္တသ"ဟု ဆိုသော်လည်း အနဘိဇ္ဈာ–စသော မနောကံတို့သည် တရားကိုယ်အားဖြင့် ဝိရတိမဟုတ်၊ အလောဘ, အဒေါသ, အမောဟတို့ ဖြစ်ရကား ဝိရမန္တသကို "ပဇဟန္တသ"ဟု အဓိပ္ပာယ်မှတ်ပါ။ အနဘိဇ္ဈာ။ ပ။ ဝိရမန္တသာတိ အဘိဇ္ဈံ ပဇဟန္တသာတိ အတ္ထော။ –ဋီကာ။] ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တ စိတ္တေန (ဝိရမန္တသ) ဧကမူလာ ဟောတိ။ ပန၊ ဆက်။ အလောဘော၊ အနဘိဇ္ဈာဖြစ်သော အလောဘသည်။ အတ္တနာဝ၊ မိမိသည်သာလျှင်။ အတ္တနော၊ ၏။ မူလံ၊ သည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်နိုင်။ အဗျာပါဒေပိ၊ ၌လည်း။ ဧသေဝနယော။ သမ္ဘာဝိတ္ဗံ၊ သည်။ အလောဘာ ဒေါသ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဒွိမူလာဝ၊ ၂–ပါးသော မူလရှိသည်သာ။ ဟောတိ။ [ဧဝဖြင့်

ကေမူလ ကို ကန့်။] ဣတိ။ သို့။ ဣမေ ဒသ၊ ဤ ၁၀-ပါးတို့သည်။ ကုသလကမ္မပထ နာမ၊ တို့မည်၏။

ကမ္မပထသံသန္ဒနကထာ

ဣဒါနိ၊ ဍ။ (ဒွါရကထာ၏ အစ မာတိကာဝယ် "တီဏိ ကမ္မာနိ။ ပ။ ဒသကုသလကမ္မပထာ"ဟု ပြခဲ့ရာဝယ် ဒသကုသလကမ္မပထတို့ကို အကျယ်ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။) ဣသို့ ဌာနေ၊ ဤနေရာ၌။ ကမ္မပထသံသန္ဒနံ နာမ၊ ကမ္မပထသံသန္ဒနံ မည်သည်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သိထိုက်၏။

၁။ ကမ္မပထသံသန္ဒန။ ။ ဦးကာ၌ ကေစိဝါဒကို အပြစ်ပြပြီးနောက် တသွားစသည်ဖြင့် ဝိမိဝါဒကို ပြရာဝယ် ကမ္မပထသံသန္ဒန အမည်ရခြင်း၏ အကြောင်းကို "ကသ္မာ"ဟု ပုစ္ဆာထုတ်၍ "ကမ္မပထာနံ။ ပ။ ဘေ သံသန္ဒိတတ္တာ"ဟု ၃-မျိုးပြ၏။ ထိုတွင်...

(က) "အကမ္မပထာနံ ကမ္မပထေသု ကမ္မပထာနဉ္စ အကမ္မပထေသု သမာနနာမတာ ဝသေန (ဘေ သံသန္ဒိတတ္တာ)"ဟူသော ပထမအကြောင်းပြကို ကြည့်၍ "ကမ္မပထောစ၊ ကမ္မပထဖြစ်သော ဒုစရိုက် သုစရိုက်လည်း။ အကမ္မပထော စ၊ ကမ္မပထ မဟုတ်သော သံဝရ အသံဝရလည်း။ ကမ္မပထာ၊ တို့"ဟု ကေသေသ်ပြု။ ထို့နောက် "ဘေ သံသန္ဒိ တတ္တာ" ကြည့်၍ "သံသန္ဒိယန္တိ ဘေဘာတိ သံသန္ဒနံ။ ဘေ၊ ဤအခန်း၌။ သံသန္ဒိယန္တိ၊ နီးနှောပြီ ပြအပ်ကုန်၏။ ဣတိ သံသန္ဒနံ။ ကမ္မပထာနံ။ ကမ္မပထမည်ကုန် ကမ္မပထမမည်ကုန်သော ဒုစရိုက် အသံဝရ စသည်တို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ ကမ္မပထာကမ္မပထေသု၊ ကမ္မပထ အကမ္မပထတို့၌။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ သံသန္ဒနံ၊ ကာယက်-စသော တူသော နာမည်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် နီးနှောပြအပ်ရာ အခန်းတည်း။ ကမ္မပထသံသန္ဒနံ၊ ခန်း"ဟု ပြုပါ။

(ခ) "ကမ္မပထာနံ ကမ္မပထေသု သာမညနာမာဝိဘဟနဝသေန (ဘေ သံသန္ဒိတတ္တာ)" ဟူသော ဒုတိယအကြောင်းပြကို ကြည့်၍ "သံသန္ဒိယန္တိ ဘေဘာတိ သံသန္ဒနံ။ ကမ္မပထာနံ၊ တို့၏။ ဝါ။ တို့ကို။ သာမညနာမာဝိဘဟနဝသေန၊ ကာယက်-စသော သာမညနာမည်ကို မစွန့်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ကမ္မပထေသု၊ တို့၌။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ သံသန္ဒနံ၊ နီးနှောပြအပ်ရာ အခန်းတည်း။ ကမ္မပထသံသန္ဒနံ၊ ခန်း"ဟု ပြုပါ။

(ဂ) "ဥဘယေသံ ဧ ဥပ္ပတ္တိဝသေန ဒွါရေသု ဘေ သံသန္ဒိတတ္တာ"ဟူသော တတိယအကြောင်းပြကို ကြည့်၍ "ကမ္မပထာနံ၊ ကမ္မပထ ဟုတ်, မဟုတ်သော ဒုစရိုက် အသံဝရ-စသည်တို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ ဒွါရေသု၊ တို့၌။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဥပ္ပတ္တိဝသေန၊ ဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ သံသန္ဒနံ။ နီးနှောပြအပ်ရာ အခန်းတည်း။ ကမ္မပထသံသန္ဒနံ၊ ခန်း"ဟု ပြုပါ။ [ဤဝိကပ် ၃-မျိုး၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဌကထာ၌ အစဉ်အတိုင်း မှတ်ပြပါလိမ့်မည်။]

ဟိ၊ ချဲ့။ ပဋ္ဌဖဿဒွါရဝသေန[5]၊ ၅-ပါးသော ဖဿဒွါရတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဥပဓိနှော၊ ဖြစ်သော။ အသံဝရော၊ အသံဝရသည်။ အကုသလ၊ အကုသိုလ်ဖြစ်သော။ မနောကမ္မမေဝ၊ မနောကံသည်သာ။ ဟောတိ။ မနောဖဿဒွါရဝသေန၊ ဖြင့်။ ဥပဓိနှော။ (အသံဝရော၊ သည်။) တိဏိဝိ၊ ၃-ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော။ ကမ္မာနိ၊ ကံတို့သည်။ ဟောန္တိ။ ဟိ၊ မှန်။ (တစ်နည်း) ဟိ၊ ထုပ်၍ ချဲ့ဦးအံ့။ သော။ ထို မနောဖဿဒွါရ၏ အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော အသံဝရသည်။ ကာယဒွါရေ၌။ စောပန်၊ လှုပ်ရှားခြင်းသို့။ ပတ္တော၊ ရောက်သည်။ (သမာနော၊ သော်။) အကုသလ၊ သော။ ကာယကမ္မ၊ သည်။ ဟောတိ။ ဝစီဒွါရေ (စောပန်၊ ပတ္တော သမာနော)အကုသလ၊ ဝစီကမ္မ ဟောတိ။ ဥဘယတ္တ၊ ၂-ပါးစုံသော ကာယဒွါရ ဝစီဒွါရတို့၌။ စောပန်၊ သို့။ အပတ္တော၊ မရောက်သည်။ (သမာနော) အကုသလ မနောကမ္မ ဟောတိ။

[ဖဿဒွါရ၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ပုံကို ပြပြီး၍၊ အသံဝရဒွါရ၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "ပဋ္ဌ အသံဝရဒွါရဝသေန"စသည်မိန့်။]

ပဋ္ဌအသံဝရဒွါရဝသေန၊ ၅-ပါးသော အသံဝရဒွါရတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဥပဓိနှော။ (အသံဝရော)ပိ၊ သည်လည်း။ အကုသလ မနောကမ္မမေဝ ဟောတိ။

---

[5] ပဋ္ဌဖဿဒွါရဝသေန။ ။ ဒွါရကထာ အစ မာတိကာခေါင်းစဉ်၌ ကမ္မ-ကမ္မဒွါရ၊ ဝိညာဏ-ဝိညာဏဒွါရ၊ ဖဿ-ဖဿဒွါရ-စသည်ဖြင့် စဉ်ခဲ့သော်လည်း ကံတို့မှာ "ကာယဒွါရ၌ဖြစ်လျှင် ကာယကံမည်၏"ဤသို့ -စသည်ဖြင့် ထင်ရှားပြီးဖြစ်သည့်အတွက် ဆိုဖွယ်မလိုသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ကာယဒွါရ-စသည်တို့၌ ထိုကံတို့၏ဖြစ်ပုံကို ဆိုခဲ့ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ စက္ခုဝိညာဏဒွါရ-စသော ၇-ပါးပါးသော ဝိညာဏ-ဒွါရတို့၏ အစွမ်းဖြင့် အသံဝရ-သံဝရတို့၏ဖြစ်ပုံကို ဆိုကြောင်း စကား၏ အကြောင်းပရိယာယ်မရှိ (နီးနှောပြစရာမလို)သောကြောင့် လည်းကောင်း ထိုကမ္မဒွါရ ဝိညာဏဒွါရတို့ကို မဆိုတော့ဘဲ ရှောင်လွှဲ၍ (ထိုကိုရှောင်လျှင် ထိုဒ္ဒြဖြစ်သော ကမ္မ-ဝိညာဏတို့ကိုလည်း ရှောင်ပြီးဖြစ်၍)ဖဿဒွါရ၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ပုံကို စ၍ ပြလိုသောကြောင့် "ပဋ္ဌဖဿဒွါရဝသေန ဟိ"စသည်ကိုမိန့်သည်။ [တတ္ထ တိဝိဓကမ္မဒွါရဝသေန။ ပ။ ဥပဓိနှောတိအာဒိ ဝုတ္တံ။-ဋီကာ။]

ပထမဝိဂ္ဂဟ။ ။ ပြခဲ့သော "ပဋ္ဌ ဖဿဒွါရဝသေန"စသော ဝါကျ၊ "ပဋ္ဌ အသံဝရဒွါရဝသေန"စသောဝါကျနှင့် နောက်၌လာသော သံဝရဝါကျတို့ဖြင့် ကမ္မပထမြောက်-မမြောက်သော အသံဝရ-သံဝရတို့၏ ကမ္မပထ-အကမ္မပထတို့နှင့် သမာနနာမ (နာမည်တူ) ဖြစ်ပုံကို ပြ၏။ ထို့ကြောင့် ဤဝါကျတို့ကို ရည်ရွယ်၍ ဋီကာ၌ "အကမ္မပထာနံ ကမ္မပထေသု ကမ္မပထာနဉ္စ အကမ္မပထေသု သမာနနာမတာဝသေန (ဇတ္ထ သံသန္ဒိတတ္တာ)ဟု ဟိတ်ပါဌ်ကို ပြ၏။ ထိုဟိတ်နှင့်အညီ ကမ္မပထသံသန္ဒနပုဒ်ကို ပထမဝိဂ္ဂဟပြုခဲ့ရသည်။ ထိုဟိတ်၏ ဖလဝါကျ စကားရပ်ကား "ဣဓ ကမ္မပထ အပတ္တာနဉ္စ။ ပ။ ကာယကမ္မာဒီတာဒီပနံ (ကမ္မပထ သံသန္ဒနံ နာမ)"ဟူသော ဋီကာစကားတည်း။

စောပန်ကာယ အသံဝရဒ္ဓါရဝသော်နေ၊ ဖြင့်။ ဥပ္ပန္နော(အသံဝရော) အကုသလံ ကာယကမ္မမေဝ ဟောတိ။ ဝါစာ အသံဝရဒ္ဓါရဝသေနေ၊ ဖြင့်။ ဥပ္ပန္နော (အသံဝရော) အကုသလံ ဝစီကမ္မမေဝ ဟောတိ။ မနောအသံဝရဒ္ဓါရဝသေနေ၊ ဖြင့်။ ဥပ္ပန္နော (အသံဝရော)အကုသလံ။ မနောကမ္မမေဝ၊ သည်သာ။ ဟောတိ။

[အသံဝရဒ္ဓါရ၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ပုံကိုပြပြီး၍ ဒုစရိုက်၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "တိုဝိဓံ ကာယဒုစ္စရိတံ"စသည် မိန့်။]

"တိုဝိဓံ၊ ၃–ပါး အပြားရှိသော်။ ကာယဒုစ္စရိတံ၊ ကာယဒုစရိုက်သည်။ အကုသလံ။ ကာယကမ္မမေဝ၊ သည်သာ။ ဟောတိ၊ စတုဗ္ဗိဓံ။ ဝစီဒုစ္စရိတံ၊ သည်။ အကုသလံ ဝစီကမ္မမေဝ ဟောတိ၊ တိုဝိဓံ။ မနောဒုစ္စရိတံ၊ သည်။ အကုသလံ မနောကမ္မမေဝ ဟောတိ။

[အသံဝရ၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ပုံကို ပြပြီး၍–သံဝရ၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "ပဋ္ဌမသဒ္ဓါရဝသေန ဥပ္ပန္နော သံဝရောပိ"စသည်မိန့်။]

ပဋ္ဌမသဒ္ဓါရဝသေန ဥပ္ပန္နော။ သံဝရောပိ၊ သည်လည်း။ [ပိဖြင့် အသံ-ဝရောကိုပေါင်း။] ကုသလံ မနောကမ္မမေဝ ဟောတိ။ ပန၊ ကား။ မနောဖဿ

၁။ တိုဝိဓံ။ ပ။ မေဝ ဟောတိ။ ။ ဖဿဒ္ဓါရ၏အစွမ်းဖြင့် ပြရာ၌ "သော ဟိ ကာယ-ဒ္ဓါရေ စောပန် ပတ္တော အကုသလ ကာယကမ္မံ ဟောတိ"စသည်ဖြင့် ပြခဲ့၏။ ထို့ပြင် အသံဝရ-ဒ္ဓါရ၏ အစွမ်းဖြင့် ပြရာ၌ "စောပနကာယအသံဝရဒ္ဓါရဝသေန ဥပ္ပန္နော"စသည်ဖြင့်လည်း ပြခဲ့၏။ ထိုအလို ကမ္မပထမြောက်သော အသံဝရဝစီကံသည် ကာယဒ္ဓါရ၌ဖြစ်လျှင် (လက်ပြခြေ-ပြဖြင့် မုသားစသည် ပြောလျှင်) ကာယကံအမည် ဖြစ်ရတော့မည်တဲ့သို့ ထင်ရ၏။ ထိုသို့ မဖြစ်-ဖို့ရန် (မထင်ဖို့ရန်) "စတုဗ္ဗိဓံ ဝစီဒုစ္စရိတံ။ ပ။ ဝစီကမ္မမေဝ ဟောတိ"ဟု ဧဝဖြင့် မိန့်ရပြန်၏။ ပါဏာတိပါတ–စသော ကမ္မပထပတ္တ-အသံဝရတို့၏ ဝစီဒ္ဓါရဝယ် ဖြစ်ရာ၌လည်း ရှေ့စကားများ-အလို ဝစီကံဟု ထင်စရာရှိ၏။ ထိုသို့ မဖြစ်ဖို့ (မထင်ဖို့)ရန် "တိုဝိဓံ ကာယဒုစ္စရိတံ အကုသလံ ကာယကမ္မမေဝ"ဟု ဧဝဖြင့် မိန့်ရပြန်သည်။ ဆိုလိုရင်းမှာ– "ရှေ့စကားဖြင့် လျှင်းပါးဖွယ်ကို ဤနောက်စကားဖြင့် ကာကွယ်သည်"ဟူလို။ [သော ဟိ ကာယဒ္ဓါရေ။ ပ။ အပဝါဒေနနိဝတ္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။–ဋီကာ။]

ဒုတိယ ဝိဂ္ဂဟ။ ။ ဤပြခဲ့သော "တိုဝိဓံ ကာယဒုစ္စရိတံ"စသော ဝါကျနှင့် နောက်၌ လာသော "တိုဝိဓံ ကာယသုစရိတံ"စသော ဝါကျတို့ဖြင့် ပါဏာတိပါတ–စသော ကမ္မပထတို့-သည် ဝစီဒ္ဓါရ–စသည်၌ ဖြစ်ကြသော်လည်း မိမိ၏ ကာယက်–စသော နာမည်စသည်ကို မစွန့်-ပုံကိုပြ၏။ ထိုကြောင့် ဤဝါကျတို့ကို ရည်ရွယ်၍ ဋီကာ၌ "ကမ္မပထာနံ ကမ္မပထေသု သာမည-နာမာဝိဇဟနဝသေန (ဧတ္ထ သံသန္ဒိတတ္တာ)"ဟု ဟိတ်ပါဠိပြု၏။ ထိုဟိတ်နှင့်အညီ ကမ္မပထ-သံသန္ဒနဗုဒ္ဓိကို ဒုတိယဝဂ္ဂိဟ်တစ်မျိုး ပြုခဲ့ရသည်။ ထို ဟိတ် ပါဠိ၏ ဖလဝါကျကား "ကမ္ম-ပထပတ္တာနံ။ ပ။ ကာယကမ္မာဒီဘာဝါဝိဇဟနဒီပနံ (ကမ္မပထသံသန္ဒနံ နာမ)"ဟူသော စကားတည်း။

ဒွါရဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇော။ အယမ္ပိ၊ ဤ သံဝရသည်လည်း။ အသံဝရော ဝိယ၊ သို့။ တီဏိပိ ကမ္မာနိ ဟောန္တိ။ ပဋ္ဌသံဝရဒွါရဝသေန၊ ၅-ပါးသော သံဝရဒွါရတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇော။ (သံဝရော) ပိ၊ လည်း။ ကုသလံ မနောကမ္မမေဝ ဟောတိ၊ စောပန် ကာယသံဝရဒွါရဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇော (သံဝရော) ကုသလံ ကာယကမ္မမေဝ ဟောတိ၊ ဝါစာသံဝရဒွါရဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇော (သံဝရော) ကုသလံ ဝစီကမ္မမေဝ ဟောတိ၊ မနောသံဝရဒွါရဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇော (သံဝရော) ကုသလံ မနောကမ္မမေဝ ဟောတိ။ တိဝိဓံ၊ သော။ ကာယသုစရိတံ၊ သည်။ ကုသလံ ကာယကမ္မမေဝ ဟောတိ၊ စတုဗ္ဗိဓံ။ ဝစီသုစရိတံ၊ သည်။ ကုသလံ ဝစီကမ္မမေဝ ဟောတိ၊ တိဝိဓံ။ မနောသုစရိတံ၊ ၀ည်။ ကုသလံ မနောကမ္မမေဝ ဟောတိ။

[အသံဝရ- သံဝရတို့၏ ဖြစ်ရာ–မဖြစ်ရာ ဒွါရကို ပြုပြီး၍ ကံတို့၏ ဖြစ်ရာ. မဖြစ်ရာ ဒွါရကို ပြလိုသောကြောင့် "အကုသလံ ကာယကမ္မံ"စသည် ဟိန့်။]

အကုသလံ၊ သော။ ကာယကမ္မံ၊ သည်။ ပဋ္ဌဖဿဒွါရဝသေန၊ ဖြင့်။ နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ မဖြစ်။ မနောဖဿဒွါရဝသေနေဝ၊ ဖြင့်သာ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အကုသလံ။ ဝစီကမ္မံ၊ သည်။ တထာ၊ ထို့အတူတည်း။ ["ပဋ္ဌဖဿဒွါရဝသေန နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ မနောဖဿ ဒွါရဝ သေနေဝ-ဥပ္ပဇ္ဇတိ"ကို ညွှန်းသည်။] ပန၊ ကား။ အကုသလံ-မနောကမ္မံ။ ဆ ဖဿဒွါရဝသေန၊ ဖြင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ [1]တံ၊ ထို အကုသိုလ် မနောကံသည်။ ကာယ ဝစီဒွါရေသု၊ တို့၌။ စောပန်၊ သို့။ ပတ္တံ၊ ရောက်သည်။ (သမာနံ။) အကုသလံ၊

၁။ တံ။ ပ။ ကာယဝစီကမ္မံ ဟောတိ။ ။ ဋီကာ ပထမနည်းအတိုင်း နိဿယ၌ အနက်ပေးထားသည်။ ဤနည်းအလို "ကာယဝစီကမ္မံ၊ ကာယက် ဝစီက်သည်"ဟု မပေးဘဲ နိဿယပေးသလို ပေးရသည်။ ဘာကြောင့်နည်း–မနောက်သည် ကာယဒွါရ ဝစီဒွါရ၌ ဖြစ်သော်လည်း ကာယက်အမည် ဝစီက်အမည် မရနိုင်သောကြောင့်တည်း။ [နော နု ယုဇ္ဇတိ၊ စောပန် ပတ္တံ ကာယော ဝါစာယ စ အကုသလံ ကမ္မံ ဟောတီတိ အတ္ထသိဒ္ဓိတော။–ဋီကာ။]

အထဝါ တံ သဒ္ဒဿ။ ။ "အထဝါ တံ သဒ္ဒဿ။ ပ။ သိဒ္ဓောဝ ဟောတိ"ဟူသော ဋီကာ ဒုတိယနည်း အလိုအားဖြင့် "ဆ ဖဿဒွါရဝသေန၊ ဖြင့်။ ယံ၊ အကြင် ကံသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ တံ၊ ထို ၆-ပါးသော ဖဿဒွါရ၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်သောကံသည်။ ကာယဝစီဒွါရေသု၊ တို့၌။ စောပန်၊ ပတ္တံ(သမာနံ) အကုသလံ။ကာယဝစီကမ္မံ၊ ကာယက် ဝစီက် သည်။ ဟောတိ" ဟု ပေးပါ။

အထဝါ တန္တိ။ ။ "အထဝါ တန္တိ"စသော ဋီကာ တတိယနည်းအလို အားဖြင့် "တံ၊ ထို ၆-ပါးသော ဖဿဒွါရ၏ အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော မနောက်သည်"ဟုပင် ခွဲရသည်။ သို့သော် ထို မနောက်ဟူသည် စောဒကပုဂ္ဂိုလ်၏ အလိုအားဖြင့် ဖြစ်သော ကာယက် ဝစီက်လည်း ပါသော မနောက်တည်း။ မှန်၏–စောဒက၏ အလိုမှာ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော အဘိဓာ-စသော ကံဟူသမျှ ကာယဒွါရ၌ဖြစ်ဖြစ်၊ ဝစီဒွါရ၌ဖြစ်ဖြစ် မနောက် ဟုသာ ဆိုလိုသည်။ [ယော ဟိ

သော။ ကာယဝစီကမ္မံ၊ ကာယဝိဒ္ဓါရဏ် ဖြစ်သော် ကဝစီဒ္ဓါရဏ် ဖြစ်သော် ကံသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ စောပနံ၊ သို့။ အပတ္တံ၊ မရောက်သည်။ (သမာနံ) အကုသလံ။ မနောကမ္မမေव၊ သည်သာ။ ဟောတိ။

စ၊ ဆက်။ ပဋ္ဌ ဖဿဒ္ဓါရဝသေန၊ ဖြင့်။ (အကုသလံ၊ သော။ ကာယကံမ္မံ၊ သည်။ နုပ္ပဇ္ဇတိ)ယထာ၊ မဖြစ်သကဲ့သို့။ ဧवं၊ တူ။ ပဋ္ဌမအသံဝရဒ္ဓါရဝသေနပိ၊ ဖြင့်လည်း။ အကုသလံ ကာယကမ္မံ နုပ္ပဇ္ဇတိ။ ပန၊ အနွယ–ကား။ စောပနကာယ အသံဝရဒ္ဓါရဝသေန၊ ဖြင့်လည်းကောင်း။ ဝါစာအသံဝရဒ္ဓါရဝသေန စ၊ ဖြင့် လည်းကောင်း။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ မနောအသံဝရဒ္ဓါရဝသေန နုပ္ပဇ္ဇတိ။ အကုသလံ၊ သော။ ဝစီကမ္မမ္မိ၊ သည်လည်း။ ပဋ္ဌ အသံဝရဒ္ဓါရဝသေန နုပ္ပဇ္ဇတိ။ စောပနကာယ ဝါစာ အသံဝရဒ္ဓါရဝသေန၊ စောပနကာယ အသံဝရဒ္ဓါရ ဝါစာ အသံဝရဒ္ဓါရတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ မနော အသံဝရဒ္ဓါရဝသေန နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ အကုသလံ၊ မနောကံမ္မံ၊ သည်။ အဒ္ဓအသံဝရဒ္ဓါရဝသေနပိ၊ ၈–ပါးသော အသံဝရဒ္ဓါရတို့၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း။ ဥပ္ပဇ္ဇတေव၊ ဖြစ်သည်သာ။ ကုသလကာယကမ္မာဒီသုပိ၊ ကုသိုလ် ကာယက် အစရှိ သည်တို့၌လည်း။ ဧသေဝနယော။

ပန၊ အထူးကား။ အယံ၊ ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား။ ဝိသေသော၊ အထူးတည်း။ အကုသလ ကာယကမ္မ ဝစီကမ္မာနိ၊ အကုသိုလ် ကာယက် ဝစီက်တို့သည်။ မနော အသံဝရဒ္ဓါရဝသေန၊ ဖြင့်။ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ ယထာ၊ မဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့။ တထာ၊ တူ။ ဧတာနိ၊ ဤ ကုသိုလ် ကာယက် ဝစီက်တို့သည်။ (မနောသံဝရဒ္ဓါရဝသေန၊ ဖြင့်။) နုပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ မဖြစ်ကုန်သည်ကား။ နု၊ မဟုတ်ကုန်။ ပန၊ အဟုတ်ကား။ ဧတာနိ၊ ဤ ကုသိုလ်ကာယက်၊ ဝစီက်တို့သည်။ ကာယဂ်ဝါစဂ်၊ ကိုယ်အင်္ဂါ နှုတ်အင်္ဂါကို။

ပရသ အဓိပ္ပာယော၊ မနသာ နိဗ္ဗတ္တိတေနသဗ္ဗေန မနောကမ္မေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗံ။–ဋီကာ။]

အထဝါ ကမ္မန္တိ။ ။ "အထဝါ ကမ္မန္တိ"စသော ဋီကာ စကားတွေ့နည်းအလို အားဖြင့် "တံ၊ ထိုက်သည်"ဟု သာမညစွဲပါ။ ထိုက်၏ ၃–မျိုးပြားပုံကို ပြလိုရ်ဲ "ကာယဝစီဒ္ဓါရေသု စောပနံ ပတ္တံ"စသည်ကို မိန့်သည်။ [အထဝါ ကမ္မန္တိ အဓိသေသေန ကမ္မသဒ္ဒမတ္တေန (မနော် ကမ်ဝယ် ကမ္မသဒ္ဒါမျှနှင့်) သမ္မန် ကတ္တာ"စသည်–ဋီကာ။]

တတိယ ဝိဂ္ဂဟ။ ။ ဤပြခဲ့သော "အကုသလံ ကာယကမ္မံ ပဋ္ဌဖဿဒ္ဓါရဝသေန နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ မနောဖဿဒ္ဓါရဝသေနေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ" စသော ဝါကျတို့ဖြင့် ကမ္မပထ–အကမ္မပထတို့၏ ဖဿဒ္ဓါရ–စသည်တို့၌ ဖြစ်ပုံကို ရှောနှောရ်ဲ ပြ၏။ ထို့ကြောင့် ဤဝါကျတို့ကို ရည်ရွယ်ရ်ဲ ဋီကာ၌ "ဥဘယေသဉ္စ ဥပ္ပတ္တိဝသေန ဒ္ဓါရေသု ဧတ္ထ သံသန္ဒီတတ္တာ"ဟု ဟိတ်ပါဒ်ပြ၏။ ထို ဟိတ်နှင့်အညီ ကမ္မပထသံသန္ဒနပုဒ်ကို တတိယဝိဂ္ဂဟပြုခဲ့ရသည်။ ထို ဟိတ်၏ ဖလဝါကျ စကားရပ်ကား "ယထာပကာသိတာနဉ္စ။ ပ။ ဥပ္ပတ္တိပကာသနံ ကမ္မပထသံသန္ဒနံ နာမ"ဟူသော စကားရပ်တည်း။

(ဗဟုဝုစ်ရှိလျှင် ကောင်း၏။) အစောပေတ္တာ၊ မလွှပ်စေမူ၍။ သိက္ခာပဒါနိ၊ တို့ကို။ ဂဏ္ဍန္တသ၊ ယူသောပုဂ္ဂိုလ်၏။ (သန္တာန်၌)။ မနောသံဝရဒွါရေ၀ိ၊ ၌လည်း။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ၎ေ၊ ဖြစ်ကုန်သည်သာ။ [၎ေ၀်၊ ဤ မဟာအဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ ကမ္မာနံ၊ ကံတို့၏။ ဒွါရေသု၊ တို့၌လည်းကောင်း။ ဒွါရာနဿ၊ တို့၏လည်း။ ကမ္မေသု၊ တို့၌လည်းကောင်း။ အနိယတတ္တာ၊ မမြဲကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဒွါရနိဗန္ဓနံ၊ ဒွါရဖြင့် စိတ်ကို အမြဲသတ်မှတ်ဖွဲ့စပ်မှုကို။ နာ ကတံ၊ ပြုတော်မမူအပ်။]

အမှာ။ ။ ဤသို့ ၎ေ၀်–စသော ဋီကာပါဠိကို ထည့်၍ မဓု–အဖွင့်အတိုင်း ယောဇနာသည်။ ၎ေ၀်–စသည်ဖြင့် ဋီကာ၌ နိဂုံး၀ါက္ယ ထည့်ထားသောကြောင့် ဤနေရာတွင် ကမ္မပထသံသန္ဒနကထာ ပြီးပြီဟု ထင်သည်။ အဓိပ္ပာယ်ကို ဋီကာမှာရှုပါ။

[ယခုအခါ ဒွါရကထာ၏နိဂုံးနှင့်တကွ ဤ မဟာကုသိုလ်စိတ်၏ဖြစ်ပုံကို ပြလိုမူ၍ တတ္ထ–စသည်ကို မိန့်သည်။ ဒွါရကထာ၏အစ မာတိကာ၌ တိဏိကမ္မ ဒွါရာနိ၊ ပဋ္ဌ ဝိညာဏဒွါရာနိ–စသည်ကို သတိပြုပါ။ ထို မာတိကာအတိုင်း ဆိုလိမ့်မည်။]

တတ္ထ၊ ထို ကမ္မဒွါရ–စသည်တို့တွင်။ ကာမာ၀စရံ၊ ကာမာ၀စရဖြစ်သော။ ကုသလံ စိတ္တံ၊ သည်။ တိ၀ိဓကမ္မဒွါရ၀သေန၊ ၃–ပါးအပြားရှိသော ကမ္မဒွါရ၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ ပဋ္ဌ ဝိညာဏဒွါရ၀သေန၊ ငါးပါးသော ဝိညာဏဒွါရတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ နုပ္ပဇ္ဇတိ။ ပန၊ ကား။ ယမိဒံ။ ပ။ အဒုက္ခမသုခံ ၀ါတိ၊ ဟူသော။ ဣမိနာ နယေန၊ ဖြင့်။ ဆ ဖဿဒွါရ၀သေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အဋ္ဌ အသံ၀ရဒွါရ၀သေန၊ ၈–ပါးသော အသံ၀ရဒွါရတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ နုပ္ပဇ္ဇတိ။ အဋ္ဌသံ၀ရဒွါရ၀သေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဒသ အကုသလကမ္မပထ၀သေန၊ ၁၀–ပါးသော အကုသလကမ္မပထတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဒသ ကုသလကမ္မပထ၀သေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ဣဒမ္ပိ စိတ္တံ၊ ဤ ပထမ မဟာကုသိုလ်စိတ်သည်လည်း။ တိ၀ိဓကမ္မဒွါရ၀သေန[1] ၀ါ၊ ဖြင့်မူလည်း။ ဥပ္ပန္နံ၊ ဖြစ်သည်။ ၀ါ၊ အတိတ်စိတ်၏ အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌ ခဏတ္တယသို့ ရောက်သည်။ ဟောတု၊ ဖြစ်စေ။ ဆ ဖဿဒွါရ၀သေန ၀ါ၊ ဖြင့်မူလည်း။ (ဥပ္ပန္နံ။ ဟောတု၊ ဖြစ်စေ။) အဋ္ဌ သံ၀ရ

၁။ တိ၀ိဓကမ္မဒွါရ၀သေန။ ။ "စိတ္တံ တိ၀ိဓကမ္မဒွါရ၀သေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ"ဟူသော စကားရပ်၌ ကာမာ၀စရကုသိုလ်စိတ်၏ ကာယကမ္မဒွါရ (ကာယ၀ိညတ်)၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ပုံ၊ ၀စီကမ္မဒွါရ (၀စီ၀ိညတ်)၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ပုံမှာ ထင်ရှားပါ၏။ စိတ်ကိုယ်တိုင်က "အယံ ဟာမ မနော မနောဒွါရံ နာ ဟောတိ နာ ၀ဟတ္တဗ္ဗံ"နှင့်အညီ မနောဒွါရဖြစ်နေသောကြောင့် "ထိုဒွါရ ဖြစ်သောစိတ်က အဘယ်နည်းဖြင့် ထိုဒွါရ၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်သောစိတ် ဖြစ်နိုင်ပါမည်နည်း"ဟု မေးမြယ်ရှိ၏။

ဒွါရဝသေန ဝါ၊ ဖြင့်မူလည်း။ (ဥပဓိနဲ့ ဟောတု။) ဒသ ကုသလ ကမ္မပထဝသေန ဝါ၊ ဖြင့်မူလည်း။ (ဥပဓိနဲ့၊ သည်။ ဟောတု၊ ဖြစ်စေ။) ကာမာဝစရံ ကုသလံ။ ပ။ ဓမ္မာရမ္မဏံ ဝါတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တေ၊ ဟောတော်မူအပ်သော်။ သင်္ခ၊ အလုံးစုံသော စိတ်သည်။ ("တိဝိဓကမ္မဒွါရ၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်သောစိတ်"အစရှိသော အလုံးစုံသော စိတ်သည်။) ဝုတ္တမေဝ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီးသည်သာ။ ဟောတိ၊ ဖြစ်တော့၏။ [မည်သည့်နည်းဖြင့် ,ဖြစ်စေကာမူ "ကာမာဝစရံ။ ပ။. ဓမ္မာရမ္မဏံ ဝါ"ဟု ဟောတော်မူလိုက်လျှင် အားလုံး ပါဝင်တော့သည်–ဟူလို။] ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ဒွါရကထာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီးပြီ။

အဖြေကား– မနောကမ္မဒွါရဖြစ်သော စိတ်၏ မနောကမ္မဒွါရ အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ပုံကို မှတ်ယူ၍ "ကာမာဝစရ ကုသိုလ်စိတ်သည် မနောကမ္မဒွါရ အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်၏။"ဟု ဆိုလိုသည်။ [တိဝိဓကမ္မဒွါရဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ ဣဒံ မနောကမ္မဒွါရဘူတသ တေန သဘာဝေန ဥပ္ပတ္တိ ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ။ –ဋီကာ။ ...တေန သဘာဝေနာတိ မနောကမ္မသ (မနောက်၏) ဒွါရဘာဝေန၊ နဲ့ အတ္တနောတိ အဓိပ္ပာယော။ –အနု။ ဤအလို ကာယကမ္မဒွါရ ဝစီကမ္မဒွါရနှင့် တွဲခိုက် "ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်"ဟု အနက်ပေး၍ မနောကမ္မဒွါရဝသေနနှင့် တွဲခိုက် "ဝသေန၊ အဖြစ်ဖြင့်"ဟု အနက်ပေးပါ။ မနောက်ဟူသည် အနဘိဓာ–စသည်တည်း။ ထိုက်၏ ဖြစ်ကြောင်း ဒွါရအဖြစ်ဖြင့် ဤ မဟာကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်သည်–ဟူလို။]

တစ်နည်းအဖြေ။ ။ တေဘူမကကုသလအဆုံး၌ "စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟောတိ။ ပ။ စိတ္တာဓိပတေယျ"ဟု ရှိ၏။ ထိုပါဠိ၌ "စိတ္တာဓိပတေယျ၊ စိတ္တာဓိပတိမူလာသော ဖဿ–စသော သမ္ပယုတ်တရားဟူ သော"ဟု အနက်ပေး၍ "စိတ္တာဓိပတေယျ"အရ သမ္ပယုတ်တရားကို ကောက်ရသကဲ့သို့၊ ဤ၌လည်း "တိဝိဓကမ္မဒွါရ၌ သမ္ပယုတ်တရားစုကို မနောကမ္မဒွါရ"ဟု ကောက်ပါ။ [ယထာ ဝါ စိတ္တံ စိတ္တာဓိပတေယျန္တိ သမ္ပယုတ္တဝသေန ဝုတ္တတိ၊ ဧဝံ ဣဓပိတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။–ဋီကာ။] ဤဋီကာ၌ အနုဋီကာ ယူပုံမှာ သမ္ပယုတ်တရားစု၏ မနောကမ္မဒ္မာရအမည်ကို စိတ်၌ပြန်၍ တင်စားပါ။ သို့မှ စိတ်ကို မနောကမ္မဒွါရဟု ယူနိုင်မည်–ဟူလို သတတ်။

တစ်နည်း။ ။ ကာယဒွါရ ဝစီဒွါရမပါဘဲ မနောအစဉ်ချည်း ဆက်၍ ဖြစ်နေရာ၌ ရှေးရှေးစိတ်ကို "မနောကမ္မဒွါရ=မနောက်၏ဖြစ်ကြောင်း ဒွါရ"ဟု ယူနိုင်၏။ သို့ဖြစ်လျှင် တိဝိဓကမ္မဒွါရဝသေန–၌လည်း မနောကမ္မဒွါရအတွက် ရှေးရှေးစိတ်ကိုယူ၍ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇနဲ့ စိတ္တံ အတွက် နောက်နောက်စိတ်ကို ယူနိုင်ပါသည်။ ဤသို့ယူလျှင် စောဒနာမှယ်ပင် မရှိတော့။ [စောပနဒ္ဒယရဟိတသ မနောပဒန္ဓသ မနောကမ္မဘာဝေ ပန ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။–ဋီကာ။ ... ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ အနန္တ ရပစ္စယဘူတမနောရဟိတသ စိတ္တသ အဘာဝတော။–အနုဋီကာ။]

ဒွါရကထာအဖွင့်ပြီး၏။

ယံယံဝါပနအဖွင့်

အမှာ။ ။ ပါဠိတော်၌ "ရူပါရမ္မဏံ ဝါ။ ပ။-ဓမ္မာ ရမ္မဏံ ဝါ" နှင့် စပ်၍ "စိတ်ဖြစ်ဖို့ရာ အာရုံသည် အပြေပါရ၏။ ဒွါရကား မပြီ"ဟု ဆိုပြီးလျှင် "ဒွါရမပြီ"ဟူသော တိုစကားနှင့်စပ်၍ ဒွါရကထာကို အကျယ်ဆိုခဲ့ရာ ယခုအခါ ပြီးပြီဖြစ်၍ ဓမ္မာရမ္မဏံ ဝါ တိုင်အောင် ဖွင့်ပြပြီး ဖြစ်ရကား "ယံယံ ဝါ ပနာရဗ္ဘ"စသော ပါဠိတော်ကို ဖွင့်ပြပါတော့မည်။

ယံယံ ဝါ ပနာရဗ္ဘာတိ ဘဏ္ဍ[1]၊ ယံယံ ဝါ ပနာရဗ္ဘ-ဟူသော ဤပါဠိ၌။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်လတ္တံ့.ကား။ ယောဇနာ၊ ယံယံ ဝါ ပန-ဟူသောပုဒ်ကို ဆိုခြင်း၌ အကျိုးကို ယှဉ်စေခြင်းတည်း။ (ယှဉ်စပ်၍ ပြခြင်းတည်း။) ဟေဌာ၊ အောက်၌။ ဝုတ္တောသု၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီးကုန်သော။ ရူပါရမ္မဏာဒီသု၊ ရူပါရုံ အစရှိသော အာရုံတို့တွင်။ ရူပါရမ္မဏံ ဝါ၊ ရူပါရုံကိုသော်လည်း။ အာရဗ္ဘ၊ အာရုံပြု၍။ အာရမ္မဏံ ကတ္တာ၊ အာရုံပြု၍။ (ဥပဓိနှုံ ဟောတိ-၌ စပ်။) ဣတိ အတ္ထော၊ နုတ်။ [အာရဗ္ဘ ကို "အာရမ္မဏံ ကတ္တာ"ဟု ဖွင့်သည်။] သဒ္ဒါရမ္မဏံ ဝါ၊ ကိုသော်လည်း။ ပ။ ဓမ္မာရမ္မဏံ ဝါ၊ ကိုသော်လည်း။ အာရဗ္ဘ။ ဥပဓိနှုံ၊ သည်။ ဟောတိ။ [အချို့စာအုပ်၌ "ဟောတိတိ"ဟု ရှိ၏။ ဣတိ(အယံ)၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ ယောဇနာ၊ တည်း" ဟု ပြန်အုပ်ပါ။]

၁။ ယံယံ ဝါ ပနာရဗ္ဘာတိ ဘဏ္ဍ။ ။ "ရူပါရမ္မဏံ ဝါ။ ပ။ ဓမ္မာရမ္မဏံ ဝါ"ဟု ဟောတော်မူပြီးလျှင် "အာရဗ္ဘ"ဟု ဆက်၍ ပါဠိတော်၌ ဟောထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော။ အဘယ်အကျိုးငှာ "ယံယံ ဝါ ပန-ဟူသော ပုဒ်အပေါင်းကို ဟောတော်မူပါသနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ယံယံ ဝါ ပနာရဗ္ဘာတိ ဘဏ္ဍ"ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သည်။ ရှေးနိဿယ၌ကား "ပဒယောဇနာ၊ ဖလယောဇနာ ၂-ပါး၊ တို့တွင် ဖလယောဇနာအားဖြင့် ယောဇနာလိုသော ဆရာသည် ယံယံ ဝါ ပနာရဗ္ဘာတိ ဘဏ္ဍအယံ ယောဇနာ-မိန့်သော်"ဟု ကျမ်းတက်လေသည်။

၂။ အယံ ယောဇနာ။ ။ [ယုစတေတိ၊ ကာရိတ်ကျေ၊ ယုပဓဉ်း။] ယောဇိယတေ၊ ယှဉ်စေခြင်း။ ယောဇနာ၊ ခြင်း။ ထို ယောဇနာသည် တစ်ပုဒ်နှင့်တစ်ပုဒ်ကို ယှဉ်စေခြင်း (စပ်၍ ဆက်သွယ်၍ ပြခြင်း)ဟူသော ပဒယောဇနာ၊ ထိုထိုပုဒ်၌ ရထိုက်သော အနက်ကို ယှဉ်စေခြင်း (ပါဠိကို ပြန်မာလို နိဿယပြန်ခြင်း)ဟူသော အတ္ထယောဇနာ၊ ထိုထိုပုဒ်ကို ဆိုရခြင်း၏ အကျိုးကို ယှဉ်စေခြင်း (ယှဉ်စပ်၍ ပြခြင်း)ဟူသော ဖလယောဇနာဟု ၃-မျိုးရှိ၏။ ထိုတွင် ဤနေရာ၌ ရူပါရမ္မဏံ ဝါ။ ပ။ ဓမ္မာရမ္မဏံ ဝါ-၏ နောက်၌ ပါဠိတော်ဝယ် ဟောတော်မူအပ်သော "ယံယံ ဝါ ပန" စသော ပုဒ်အပေါင်းကို ဟောတော်မူရခြင်း၏အကျိုးကို ရူပါရမ္မဏံ ဝါ။ ပ။ ဓမ္မာရမ္မဏံ ဝါ တို့နှင့်တကွ ယှဉ်တွဲ၍ပြသောကြောင့် "ဖလယောဇနာ ဖြစ်သည်"ဟု မှတ်ပါ။ [အယံ ယောဇနာတိ-ရူပါရမ္မဏံ ဝါ။ ပ။ ပဝေယောဇနံ သမ္ဘဒ္ဓေါ။-ဋီကာ။]

[3]တ္တောဝတ်ာ၊ ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်။ (ယံယံ ဝါ ပန–မပါသော ရူပါရမ္မဏံ ဝါ။ ပ။ ဓမ္မာရမ္မဏံ ဝါ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ–ဟူသော စကားအစဉ်ဖြင့်။) ဧတသ္မိ စိတ္တသ္မိ၊ ဤ ပထမ မဟာကုသိုလ်စိတ်၏။ ဧတေသု အာရမ္မဏေသု၊ ဤ အာရုံ ၆–ပါးတို့တွင်။ ယံကိဉ္စိ၊ အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော။ ဧကမေဝ၊ တစ်ပါးသာလျှင်ဖြစ်သော။ အာရမ္မဏံ၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ အနုညာတသဒ္ဒီသံ၊ ခွင့်ပြုအပ်သည်နှင့် တူသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ·

[4]စ၊ စင်စစ်ကား။ ဣဒံ၊ ဤ ပထမ မဟာကုသိုလ်စိတ်သည်။ ဧကသ္မိံ သမယေ၊ တစ်ခုသောအခါ၌။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ ဧကဿ ပုဂ္ဂလဿ၊ တစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌)။ ရူပါရမ္မဏံ၊ ကို။ အာရဗ္ဘ၊ ၍။ ဥပ္ပန္နံ၊ သည်။ ဟောတိ။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ အညသ္မိံ သမယေ၊ အခြားသောအခါ၌။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ အညဿ ပုဂ္ဂလဿ၊ အခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်၏(သန္တာန်၌)။ သဒ္ဒါဒီသုပိ၊ သဒ္ဒါရုံ အစရှိသည်တို့တွင်လည်း။ အညတရံ၊ အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော။ အာရမ္မဏံ အာရဗ္ဘ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဧဝ၊ ဖြစ်နိုင်သည်သာ။

ပယောဇနေ သမ္ဘန်။ ။ ယောဇနောကို "သမ္ဘန္ဓော"ဟု ဋီကာ ဖွင့်သောကြောင့် ဤနေရာဝယ် ယောဇနောနှင့် သမ္ဘန္ဓောကို သဘောတူ ဟု သိရ၏။ ထိုသမ္ဘန္ဓသည်လည်း ဆဋ္ဌီဝိဘတ်၏ အနက်ဖြစ်သော သာမီသမ္ဘန်၊ အနုသန္ဓေ ကျမ်းတက်မျိုး ဖြစ်သော အနုသန္ဓေသမ္ဘန်၊ အကျိုးဝလကို ဆက်စပ်၍ ပြခြင်း ဟူသော ပယောဇနသမ္ဘန်၊ ပါဠိသောသစသည်ကြောင့် ပုဒ်ချင်းဆက်စပ်၍ ပြရသော ပဒသမ္ဘန် ဟု ၄–မျိုးရှိ၏။ ထိုတွင်–ဤနေရာ၌ ပယောဇနသမ္ဘန်တည်း။ [ကော ပနာယံ သမ္ဘန္ဓောတိ။ ပ။ တံပုဗ္ဗာပရဝစနေ' ပယောဇနံ သမ္ဘန္ဓော။–ဋီကာ။] ထိုအကျိုးကား ဗြဟ္မာဝတာ–စသော နောက်စကားဖြင့် ထင်ရှားလတ္တံ့။

၁။ ဗြဟ္မာ ဝတာ။ ပ။ သဒ္ဒီသံ ဟောတိ။ ။ ယံယံ ဝါ ပန မပါလျှင် "ရူပါရမ္မဏံ ဝါ။ ပ။ ဓမ္မာရမ္မဏံ ဝါ"ဟု ဝိကပ္ပနတ္ထ ဝါသဒ္ဒါဖြင့် ဟောတော်မူသောကြောင့် ထိုအာရုံ ၆–ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးကိုသာ ဤ ပထမ မဟာကုသိုလ်စိတ်က အာရုံပြုရာရောက်သည်။ ဤသို့ရောက်သောအပြစ်ကို ပြသောကြောင့် "ရူပါရမ္မဏံ ဝါ။ ပ။ ဗြဟ္မကေနအာပန္နံ ဒေါသံ ဒဿေတွာ"ဟု ဋီကာမိန့်သည်။

၂။ ဒဏ္ဍဒ္ဓ။ ပ။ အာဟ။ ။ ဤဣဒဒ္ဓ–မှစ၍ ဒဿေတုံ ယံယံ ဝါ ပနာရဗ္ဘာတိ အာဟ" တိုင်အောင်သော စကားဖြင့် ထိုအပြစ်ကို နှစ်ဧ၍ "ယံယံ ဝါ ပန"ဟု ဟောတော်မူရခြင်း၏ အကျိုးကိုပြသည်။ ထိုတွင်–ဣဒဒ္ဓ။ ပ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဧဝဖြင့် စိတ်၏ သဘာဝမှာ (အာရုံ ၆–ပါးလုံးကို) အာရုံပြုနိုင်ကြောင်းပြ၏။ ယံယံ ဝါ ပန–(အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသောအာရုံ)ဟု ဆိုသဖြင့် မည်သည့်အာရုံ မဆို အာရုံပြုနိုင်ကြောင်း ပြသည်–ဟူလို။

[3]စ၊ ဆက်။ ဝေ၊ သို့။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနသ၊ ဖြစ်သော။ အသ၊ ထို ပထမ မဟာ ကုသိုလ်စိတ်၏။ ကေသို့ ဘဝေ၊ တစ်ခုသော ဘဝ၌။ ပဌမံ၊ ရှေးဦးစွာ။ ရူပါ-ရမ္မဏံ၊ ကို။ အာရဗ္ဘ။ ပဝတ္တိ၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ။ ပစ္ဆာ၊ နောက်မှ။ သဒ္ဒါရမ္မဏံ (အာရဗ္ဘ ပဝတ္တိ ဟောတိ။) ဣတိ၊ ဤသို့ အစရှိသော။ အယမ္ပိ ကမော၊ ဤ အစဉ်သည်လည်း။ နတ္ထိ။

[4]စ၊ သည်သာ မကသေး။ ရူပါဒီသုပိ၊ ရူပါရုံ အစရှိသော အာရုံတို့တွင်လည်း။ ပဌမံ၊ စွာ။ နီလာရမ္မဏံ၊ ညိုသောအဆင်း အာရုံကို။ (အာရဗ္ဘ ပဝတ္တိ ဟောတိ။) ပစ္ဆာ၊ နောက်မှ။ ပီတာရမ္မဏံ၊ ရွှေသောအဆင်း အာရုံကို။ (အာရဗ္ဘ ပဝတ္တိဟောတိ။) ဣတိ၊ ဤသို့ အစရှိသော။ အယမ္ပိ နီယမော၊ ဤအမြဲသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်ခြင်း သည်လည်း။ နတ္ထိ။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမံ သဗ္ဗာရမ္မဏတဿ၊ ဤ အလုံးစုံသော အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း။ (ဣမံ)ကမာဘာဝဿ၊ ဤ အစဉ်၏ မရှိခြင်းကိုလည်းကောင်း။ ကမာဘာဝေပိ၊ အစဉ် မရှိပြန်သော်လည်း။ ဝါ၊ အစဉ် မရှိရာတွင်လည်း။ နီလပီတာဒီသု၊ နီလ ပီတ-အစရှိသော အာရုံတို့တွင်။ နီယမာဘာဝံ စ၊ အမြဲသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်အပ်သော အာရုံ၏ မရှိခြင်းကိုလည်းကောင်း။ ဒသေတုံ၊ ပြတော်မူခြင်းငှာ။ "ယံယံ ဝါ ပနာရဗ္ဘာ"တိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝါ။) အာဟ၊ ပြီ။

ဣဒံ၊ ဤအနက်သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်သည်။ ဝါ၊ ဆိုလိုသည်။ ဟောတိ၊ (ကိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။) ဣမေသု ရူပါဒီသု၊ ဤ ရူပါရုံ အစရှိသော အာရုံ တို့တွင်။ ယံကိဉ္စိ၊ အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော။ ဧကမေဝ၊ တစ်ပါးသော အာရုံ ကိုသာ။ (အာရဗ္ဘ။ ဥပ္ပန္နံ၊ သည်ကား။)န၊ မဟုတ်။ အထ ခေါ၊ အဟုတ်ကား။ ယံယံ ဝါ ပန၊ အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော အာရုံကို အာရဗ္ဘ။ ဥပ္ပန္နံ၊ သည်။ ဟောတိ။

---

[3]။ **စ**ဝ်။ ပ။ **ကမော** နတ္ထိ။ ။ ဤပါဠိဖြင့် တစ်ဘဝတွင် ရူပါရုံကို ရှေးဦးစွာ အာရုံပြုပြီးမှ သဒ္ဒါရုံကို ဒုတိယ၊ ဂန္ဓာရုံကို တတိယ၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် အစဉ်အတိုင်း အာရုံပြု ရခြင်း မရှိကြောင်းကို ပြ၏။ "ယံယံ ဝါ ပန၊ အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော အာရုံ"ဟု ဆိုသဖြင့် အစဉ်အတိုင်းမဟုတ်၊ သင့်သလို အာရုံပြုနိုင်သည်-ဟူလို။

[4]။ **ရူ**ပါဒီသု။ ပ။ **နီ**ယမော **နတ္ထိ**။ ။ ရူပါဒီသုစာပိ။ ပ။ နီယမော နတ္ထိ ဖြင့် ရူပါရုံတို့တွင်လည်း ရှေးဦးစွာ နီလ-အာရုံကို အာရုံပြု၍ နောက်မှ ပီတ-အာရုံကို အာရုံပြုရ. မည်။ ဤသို့စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဒါရုံတို့တွင်လည်း ရှေးဦးစွာ လူ၏အသံကို အာရုံပြု ရမည်။ နောက်မှ မိုးသံစသည်ကို အာရုံပြုရမည်။ ဤသို့ စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း အမြဲ သတ်မှတ်ခြင်းမရှိကြောင်းကို ပြ၏။ "ယံယံ ဝါ ပန၊ အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသောအာရုံ"ဟု ဆိုသဖြင့် မည်သည့်အာရုံကို စ၍ အာရုံပြုရမည်၊ ဒုတိယ အကြိမ်၌ မည်သည့် အာရုံကို အာရုံ ပြုရမည် ဤသို့စသည်ဖြင့် သတ်မှတ်ချက် မရှိကြောင်းကို ပြသည်-ဟူလို။

[ဤစကားဖြင့် သဗ္ဗာရမ္မဏာတာ၏ ဆိုလိုရင်းကို ပြသည်။] စ၊ ဆက်။ ဝေ၊ သို့။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနမ္ပိ၊ ဖြစ်ပြန်သော်လည်း။ ပဌမ၊ စွာ။ ရူပါရမ္မဏံ၊ ကို။ (အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ။) ပစ္ဆာ သဒ္ဒါရမ္မဏံ အာရဗ္ဘ (ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ။) ဣတိ။ ဧဝမ္ပိ၊ ဤသို့လည်း။ အနုပ္ပဇ္ဇိတ္တာ၊ မဖြစ်မူ၍။ ယံယံ ဝါ ပန အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ။ ပဋိလောမတော ဝါ၊ ပဋိလုံအားဖြင့် သော်လည်းကောင်း။ (ဓမ္မာရုံမှစ၍ နောက်ပြန်သော်လည်းကောင်း။) အနုလောမတော ဝါ၊ အနုလုံအားဖြင့် သော်လည်းကောင်း။ (ရူပါရုံမှစ၍ အစဉ်အတိုင်းသော်လည်းကောင်း။) ဧကန္တရိကဒ္ဒန္တရိကာဒိနယေန ဝါ၊ တစ်အာရုံခြား, နှစ်အာရုံခြား အစရှိသော နည်းအားဖြင့် သော်လည်းကောင်း။ ရူပါရမ္မဏာဒီသု၊ ရူပါရုံအစရှိသောအာရုံတို့တွင်။ ယံဝါ တံဝါ၊ အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော အာရုံကို။ အာရမ္မဏံ ကတ္တာ၊ ၍။ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ၊ ဣတိ အတ္ထော။ [ပဋိလောမတော ဝါ–မှစ၍ အတ္ထောတိုင်အောင် ယံယံ ဝါ ပန အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိကို ထပ်ဖွင့်သည်။ ဤစကားဖြင့် ကမာဘာဝ၏ ဆိုလိုရင်းကို ပြသည်။]

စ၊ ဆက်။ ရူပါရမ္မဏောသုပိ၊ တို့တွင်လည်း။ ပဌမ၊ စွာ။ နီလာရမ္မဏံ၊ ကို။ (အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ။) ပစ္ဆာ၊ မှ။ ပီတာရမ္မဏံ၊ ကို။ (အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ။) ဣတိ ဣမိနာပိ နီယမေန၊ ဤ အမှတ်အသား အားဖြင့်လည်း။ အနုပ္ပဇ္ဇိတ္တာ။ ယံယံ ဝါ ပန၊ ကို။ အာရဗ္ဘ၊ ၍။ နီလပီတကာဒီသု၊ နီလပီတက–အစရှိကုန်သော။ ရူပါရမ္မဏောသု၊ တို့တွင်။ ယံဝါ တံဝါ၊ အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော။ ရူပါရမ္မဏံ၊ ကို။ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ၊ ဣတိ အတ္ထော။ [ယံယံ ဝါ ပနာရဗ္ဘကို "နီလ။ ပ။ ဣတိ အတ္ထော"ဟု ထပ်၍ ဖွင့်သည်။ ဤစကားဖြင့် နီယမာဘာဝ၏ ဆိုလိုရင်းကို ပြသည်။] သဒ္ဒါရမ္မဏာဒီသုပိ၊ သဒ္ဒါရုံ အစရှိသော အာရုံတို့၌လည်း။ ဧသေ ဝနယော၊ တည်း။ (ဣတိ–ဤအနက်သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဝုတ္တံ ဟောတိ။) [ဧသေဝနယောတိ–ဟု ဣတိ ရှိသင့်သည်။ မရှိလျှင် ထည့်၍ပေးပါ။] အယံ၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား။ တာဝ၊ နောက်ယောဇနာနည်းမှ ရှေးဦးစွာ။ ဧကာ၊ တစ်မျိုးသော။ ယောဇနာ၊ ဖလ– ယောဇနာတည်း။ (ယံယံ ဝါ ပန–ကို ဟောတော်မူခြင်း၏ အကျိုးကို ယှဉ်စေခြင်းတည်း။)

[1]ပန၊ ကား။ အယံ၊ ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား။ အပရာ၊ ပထဝနည်းမှ တစ်မျိုးတစ်ခြားသော။ ယောဇနာ၊ ယောဇနာတည်း။ ဧတသ၊ ဤစိတ်၏။ ရူပ်၊ အဆင်း

၁။ အပရာ ပန ယောဇနာ။ ။ ရှေ့နည်းခ်ဲ့ ရူပါရမ္မဏ် စသောပုဒ်ကို "ရူပမေव+ အာရမ္မဏံ ရူပါရမ္မဏံ"စသည်ဖြင့် ကမ္မဓာရယ်တွဲ၍ အာရဗ္ဘ၏ ဂ်အဖြစ်ဖြင့် စပ်ရ၏။ ဤနည်းခ်ဲ့ကား ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်တွဲ၍ စိတ္တ၏ ဝိသေသနအဖြစ်ဖြင့်စပ်ရသည်။ ယံယံ ဝါ ပန–ကို

ဟူသော။ အာရမ္မဏံ၊ သည်။ (အတ္ထိ။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ရူပါရုံဟူသော အာရုံ ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ တံ၊ ထို စိတ်သည်။) ရူပါရမ္မဏံ၊ ရူပါရမ္မဏာ မည်၏။ ပ။ တေသု၊ ဤစိတ်၏။ ဓမ္မော၊ ဓမ္မဟူသော။ အာရမ္မဏံ (အတ္ထိ)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ဓမ္မဟူသော အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တံ၊ ထို စိတ်သည်။) ဓမ္မရမ္မဏံ၊ မည်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ရူပါရမ္မဏံ ဝါ၊ အဆင်းဟူသော အာရုံရှိသည်မူ လည်းဖြစ်သော။ ပ။ ဓမ္မာရမ္မဏံ ဝါ၊ ဓမ္မ–ဟူသော အာရုံရှိသည်မူလည်း ဖြစ် သော။ စိတ္တံ၊ သည်။ ဥပ္ပန္နံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝတ္တာ၊ ဟောတော် မူပြီး၍။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ ယံယံ ဝါ ပနာရဗ္ဘာတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝါ) အာဟ၊ တာသ။ ထို ယံယံ ဝါ ပနာရဗ္ဘ–ဟူသော ပါဠိ၏။ အတ္ထော၊ အနက်ကား။ တေသု ရူပါဒီသု၊ ဤ ရူပါရုံ အစရှိသော အာရုံတို့တွင်။ ယောဂီ၊ အောက် ပထမ ယောဓနာ နည်း၌။ ဝုတ္တနယေနေဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်ပင်။ (သဗ္ဗာရမ္မဏတာ၊ ကမာ ဘာဝ နိယမာဘာဝ နည်းဖြင့်ပင်။) ယံဝါ တံဝါ၊ အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော အာရုံကို။ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နံ။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အပရာ၊ သော။ ယောဓနာ၊ တည်း။

ပန၊ ဝါဒန္တရကား။ မဟာအဋ္ဌကထာယံ၊ ၌။ ယေဝါပနကေ၊ ယေဝါပနက –တရား၌။ အဘိနဝံ၊ အသစ်ဖြစ်သော တရားသည်။ နတ္ထိ။ ဟောတု၊ အောက်၌။ (ရူပါရမ္မဏံ ဝါ–စသည်၌။) ဂဟိတမေဝ၊ ယူအပ်ပြီးသော တရားကိုသာ။ ဂဟိတံ၊ ထပ်၍ ယူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝတ္တာ၊ ဆိုပြီး၍။ ရူပ်၊ ကို။ အာရဗ္ဘ ဝါ၊ အာရုံ ပြု၍ သော်လည်းကောင်း။ ပ။ ဓမ္မံ၊ ကို။ အာရဗ္ဘ ဝါ၊ လည်းကောင်း။ ဣဒံ ဝါ ဣဒံ

ဟောတော်မူခြင်း၌ သဗ္ဗာရမ္မဏတာ စသော အကျိုးရပုံမှာ ပထမနည်းအတိုင်းပင်တည်း။ [ဟောဘွာ ဝုတ္တနယေနာတိ သဗ္ဗာရမ္မဏတာဒီ နယေန။–ဋီကာ။] ဤသို့ အကျိုးပြုပုံမှာ ရှေ့နည်းနှင့် မတူးဘဲ ရူပါရမ္မဏံ ဝါ–စသည်၌ အနက်အရသာ ထူးသောကြောင့် ဤ ယောဓနာအရ အတ္ထ ယောဓနာကို ယူသင့်သည်။

၁။ ယေ ဝါ–ပနကေ။ ။ ပါဠိတော်၌ ဤနေရာဝယ် "ယေဝါပန"ဟု မဟော၊ "ယံယံ ဝါ ပန"ဟု ဟောတော်မူသောကြောင့် "ယံ ဝါ ပနက"ဟု ဆိုသင့်၏။ သို့ဆက် "ယေဝါ ပနက"ဟု အသုံးများသောကြောင့် အတွင်ရှင်ဦးအားဖြင့် "ယေဝါ ပနက"ဟု သုံးစွဲထားဟန်တူ၏။ ယောဓနာ၌ကား ယံဝါပနကေတိ ယံဝါပနာတိ စ္တေ ဝုတ္တေ ယံဝါပနကေ"ဟု တွေ့ရ၏။ ကဏ္ဍ "ကာ–သဒ္ဒေ"ဟူသောဓာတ်။ အ–ပစ္စည်း။ "ယေဝါပနေန၊ ယေဝါပန–သဒ္ဒါဖြင့်။ ကီယတီ –ကထီယတိ၊ ဟောအပ်၏။ ဣတိ ယေဝါပနကော"ဟု ပြုပါ။

ဝါ၊ ဤမည်သော အာရုံ ဤမည်သောအာရုံကိုမူလည်း။ အာရဗ္ဘ ဝါ၊ လည်းကောင်း။ (စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ။) ဣတိ၊ ဤသို့။ ကထေတုံ၊ မိန့်တော်မူခြင်း ၄၁။ ဣဒံ၊ ဤ ယံယံ ဝါ ပန–ဟူသော စကားကို။ (ဘဂဝတာ။) ဥတ္တံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ [1]ဣဒ္ဓကမေဝ၊ ဤမျှလောက်သည်သာ။ အာဂတံ၊ လာ၏။

၁။ ဣဒ္ဓကမေဝ အာဂတံ။ ။ ဤအဌကထာ ယောနောပုံကဲ့သို့ အကျယ်ပြောဝဲ မဟာ အဌကထာ၌ အကျဉ်းမျှပြုသောကြောင့် "ဣဒ္ဓကမေဝ အာဂတံ"ဟု ဆိုသည်။ ထိုသို့ အကျဉ်းမျှဆိုသော်လည်း ယံယံ ဝါ ပနာရဗ္ဘ–ကို "ဣဒံ ဝါ ဣဒံ ဝါ အာရဗ္ဘ"ဟု မှတ်သော ကြောင့် ဤ အဌကထာကဲ့သို့ သဗ္ဗာရမ္မဏတာ၊ ကမ္မဿာဘာဝ၊ နိယမာဘာဝ ကိုဝင်ရည်ရွယ်၍ "ဣဒံ ဝါ ဣဒံ ဝါ အာရဗ္ဘ"ဟု မှတ်ပြခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် ဤ အဌကထာနှင့် မဟာအဌကထာသည် အကျဉ်းအကျယ်သာ ကွဲပြားရ၏။ အဓိပ္ပာယ်မှာ သဘောတူ ဟု မှတ်ပါ။ ...[တတ္ထ ဣဒံ ဝါ ဣဒံ ဝါတိ တေ သဗ္ဗာရမ္မဏတာဒီ သန္ဓာယ ကထိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။– ဋီကာ။]

ဓမ္မဒ္ဒေသကထာ အဖွင့်

["ဖဿော ဟောတိ၊ ဝေဒနာ ဟောတိ" စသည်ဖြင့် ဖဿ၊ ဝေဒနာ–စသော သရုပ်ကို ထုတ်ပြခြင်းကို "ဓမ္မဒ္ဒေသ" ဟု ခေါ်သည်။]

ဖဿပဉ္စမကရာသိအဖွင့်

တသ္မိं သမယေတိ ဣဒံ၊ တသ္မိं သမယေ–ဟူသော ဤစကားသည်။ အနိယမနိဒ္ဒိဋ္ဌသော၊ ယသ္မိं သမယေ–ဟူသော အနိယမဖြင့် ညွှန်ပြအပ်ပြီးသော။ (မည်သည့် သမယဟု သတ်မှတ်ခြင်းမရှိဘဲ ညွှန်ပြအပ်ပြီးသော။) သမယသော၊ သမယကို။ နိယမတော၊ မှတ်သားသောအားဖြင့်။ ("သောမဟာသသဟဂုတ်၊ ဉာဏသမ္မယုတ်၊ ရူပါရုံ–စသည်ကို အာရုံပြုရှိဖြစ်သော ကာမာဝစရကုသိုလ်စိတ်၏ ဖြစ်ရာအခါ"ဟု သတ်မှတ်သောအားဖြင့်။) ပဋိနိဒ္ဒေသဝစန်း၊ တစ်ဖန် ညွှန်ပြကြောင်း စကားတည်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ တသ္မိं သမယေ–ဟူသော ဤသဒ္ဒါ၏ အနိယမနိဒ္ဒိဋ္ဌ သမယကို နိယမအားဖြင့် တစ်ဖန် ညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဒါ၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ယသ္မိं သမယေ၊ အကြင် အခါ၌။ ကာမာဝစရံ၊ ကာမာဝစရဖြစ်သော။ ကုသလံ၊ ကုသိုလ်ဖြစ်သော။စိတ္တံ၊သည်။ ဥပ္ပန္နံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တသ္မိं ယေဝ သမယေ၊ ထိုအခါ၌ပင်။ (ကာမာဝစရ ကုသိုလ်စိတ်၏ ခဏတ္တယသို့ရောက်ရာ ထိုအခါ ၌ပင်။) ဖဿော၊ ဖဿသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ပ။အဝိက္ခေပေါ၊ သည်။ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ တတ္ထ၊ ဤ တသ္မိं သမယေ ဖဿော ဟောတိ။ပ။အဝိက္ခေပေါ ဟောတိ–ဟူသောပါဌာဠိရပ်၌။ အယံ အတ္ထော၊ ဤ အနက်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိထိုက်၏။

["ဖဿော ဟောတိ၊ ဝေဒနာ ဟောတိ" စသော ပါဠိရပ်၌ အာစရိယဝါဒကို ပြလိုရှိ "တတ္ထ" စသည် မိန့်။]

တတ္ထ၊ ထို ဖဿော ဟောတိ၊ ဝေဒနာ ဟောတိ–အစရှိသော ပါဠိရပ်၌။ (ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ–၌ စပ်။ ယောဇနာ၌ "တတ္ထာတိ စိတ္တဖဿာဒီသု" ဟု ဆွဲလေသည်။) စိတ္တံ၊ သည်။ (ဟောတိ) ယထေဝ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့ပင်။) ဧဝံ၊ တူ။ ဖဿာဒီသုပိ၊ ဖဿ–အစရှိသော တရားတို့တွင်လည်း။ ဖဿော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ကိं၊ အဘယ်သို့။ ဟောတိ၊ ဖြစ်သနည်း။ ကာမာဝစရော၊ ကာမာဝစရဖြစ်သော။ (ဖဿော၊ သည်။) ဟောတိ။ ကုသလော၊ ကုသိုလ်ဖြစ်သော။ (ဖဿော) ဟောတိ။ [ဥပ္ပန္နော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဤ ဝါကျသည် ရှေးစာအုပ်များ၌ မပါ။] သောမနဿသသဟဂတော၊ သောမနဿသသဟဂုတ် ဖြစ်သော။ (ဖဿော) ဟောတိ။

ဣတိ အာဒီနာ၊ ဤသို့အစရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ (အာဒီဖြင့် ဉာဏသမ္ပယုတ္တော၊ ရူပါရမ္မဏဲ ဝါ အာရဗ္ဘ။ တစ်နည်း–ရူပါရမ္မဏောဝါ စသည်တို့ကို ညွှန်းသည်။) လဗ္ဘမာနပဒဝသေန၊ ရထိုက်သော ပုဒ်တို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ ယောဇနာ၊ ပုဒ်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းကို။ ကာတဗ္ဗာ၊ ပြုထိုက်၏။ ဟိ၊ မှန်။ (လဗ္ဘမာနပဒဝသေန ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ–ဟူသောစကားသည်မှန်၏။) (တစ်နည်း)–ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝေဒနာယ၊ ဝေဒနာပုဒ်၌။ (ဝေဒနာဟောတိ–ဟူသော ပုဒ်၌။) သောမနဿသဟဂတန္တိ၊ သောမနဿသဟဂတံ–ဟူသော ပုဒ်ကို။ (နှ လဗ္ဘတိ၊ မရအပ် မရနိုင်။) ပညာဒြိယေ စ–ပညာဒြေ၌လည်း။(ပညာဒြိယံ ဟောတိ–ဟူသော ပုဒ်၌လည်း။) ဉာဏသမ္ပယုတ္တန္တိ၊ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ–ဟူသော ပုဒ်ကို။ နံ လဗ္ဘတိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ လဗ္ဘမာန ပဒဝသေနာတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။ ဣဒံ၊ ဤစကားသည်။ အဋ္ဌကထာ–မုတ္တကံ၊ ရှေး အဋ္ဌကထာတို့မှ လွတ်သော။ အာစရိယာနံ၊ ရေဝတ–ဆရာတို့၏။ မတံ၊ အလိုရှိအပ်သော အယူတည်း။ ပန၊ ဆက်။ ³ တေ၊ ဤရေဝတဆရာ၏ စကားကို။ သာရတော၊ အနှစ်အသားအားဖြင့်။ ဝါ၊ အနှစ်အသားဟူ၍။ နှ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ မမှတ်ထိုက်။

ပန၊ ပရိဟာရပက္ခမှ တစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအုံ့။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဣတ္ထေ၊ ဤဖယသ ဝေဒနာ–အစရှိသည်တို့တွင်။ ဖယောဝ၊ ဖယသကိုသာ။ ပဌမံ၊ ဗွာ။ ဝုတ္တောဝ၊ ဟောတော်မူအပ်သနည်း။ ဣတိ၊ ဤကား စောဒနာတည်း။ (ဖယသ၊ ဖယသ၏။ ဣတိ–၌ စပ်။) ဝါ၊ ဖယသက။ (အဘိနိပါတဝယ် ဏ–ပစ္စည်း၌ စပ်။) စိတ္တသ၊ ၏။ (အဘိနိပါတ–၌ စပ်) ပဌာမာဘိနိပါတတ္တာ၊ အာရံ၌ ရှေးဦးစွာ ကျရောက်ကြောင်းတရား၏အဖြစ်ကြောင့်။ (ဧတ္ထ ဖယောဝပဌမံ။ ဝုတ္တောဝ၊ ပြီ။

. ၁။ နပနေတံ သာရတော ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ။ အာစရိယာနံ အရ–ရေဝတ အမည်ရှိသော ဆရာကိုယူ။ ဆရာတစ်ပါးတည်း ဖြစ်သော်လည်း လေးစားလေးကန်သောကြောင့် "အာစရိယာနံ"ဟု ဗဟုဝုစ် ဆိုသည်။ ထိုဆရာကား "တသ္မိ သမယေ ဖယော ဟောတိ၊ ဝေဒနာဟောတိ" စသော တရားသရုပ်ကို ထုတ်ပြရာ ဓမ္မဒ္ဒေသ အခန်း၌လည်း ရှေ့ဝါကျ၌ရှိသော "ကာမာဝစရံ ကုသလံသောမနဿသဟဂတံ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ"စသော ဝိသေသနတို့ကို ရသင့်သလို လိုက်စေ၍ "ကာမာဝစရော ကုသလော သောမနဿသဟဂတော ဉာဏသမ္ပယုတ္တော ရူပါရမ္မဏဲ ဝါ။ပ။ ဓမ္မာရမ္မဏဲ ဝါ ယံယံ ဝါ ပန အာရဗ္ဘဖယော ဟောတိ" ဤသို့ စသည်ဖြင့် ယောဇနာစေလိုသည်။ ထိုသို့ ယောဇနာစေလိုသော စကားကို အနှစ်အသားဟု မမှတ်ပါနှင့်။ ဘာကြောင့်နည်း–ကာမာဝစရကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်ရာအခါဝယ် ဖယသဝေဒနာ–စသည်တို့ ပါဝင်ကြောင်းကိုသာ ဘုရားရှင် ပြတော်မူလိုရင်းဖြစ်၍ ဖယ–စသည်တို့၏ ကာမာဝစရ ကုသိုလ်၊ သောမနဿသဟဂုတ် ဖြစ်ကြောင်းစသည်ကို ပြတော်လိုမူရင်း မဟုတ်သောကြောင့်တည်း။–ဋီကာ။

ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။) [အဘိနိပတတိ ဧတေ-နာတိ အဘိနိပါတော၊ ပဌမ+အဘိနိပါတော။] ဟိ၊ ချဲ့။ (တစ်နည်း) ဟိယသ္မာ၊ ကြောင့်။ အာရမ္မဏသ္မိံ၊ ဌ်။ စိတ္တာသ၊ ၏။ ပဌမာဘိနိပါတော၊ ရှေးဦးစွာ ကျရောက်ကြောင်းသည်။ ဟုတ္တာ။ ဖဿော၊ သည်။ အာရမ္မဏံ၊ ကို။ ဖုသမာနော၊ ထိလျက်။ ဥပဂဒ္ဓတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပဌမံ၊ စွာ။ ဝုတ္တော၊ ပြီ။ ပန၊ ဆက်။ ဖဿေန၊ ဖြင့်။ ဖုသိတ္တာ၊ ထိ၍။ ဝေဒနာယ၊ ဖြင့်။ ဝေဒယတိ၊ ခံစား၏။ သညာယ၊ ဖြင့်။ သဉ္ဇာနာတိ၊ အမှတ်ပြု၍သိ၏။ စေတနာယ၊ ဖြင့်။ စေတေတိ၊ စေ့ဆော်၏။ တေန၊ ကြောင့်။ ဖုဋ္ဌော။ပ။စေတေတိတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ။)ဝုတ္တံ၊ပြီ။ [ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ဖုဋ္ဌော၊ အာရုံ၌ တွေ့ထိသောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဝါ၊ အာရုံ၌တွေ့ထိသော စိတ် စေတသိက် အစုသည်။ ဝေဒေတိ၊ ခံစား၏။ ဖုဋ္ဌော။သဉ္ဇာနာတိ၊ မှတ်သိသိ၏။ ဖုဋ္ဌော။ စေတေတိ၊ စေ့ဆော်၏။- သဠာယတနသံယုတ်၊ ဒုတိယဒွယသုတ်။]

[ထို ဖဿ၏ ပဌမာဘိနိပါတ သဘောကိုပင် ဥပမာဖြင့် ပြလိုရှိ "အဝိစ" စသည်ကို မိန့်။] အဝိစ၊ သည်သာ မကသေး။ အယံ ဖဿော နာမ၊ ဤဖဿ မည်သည်။ (သဟဇာတသမ္ပယုတ္တမ္ဘောနံ ဗလဝပစ္စယော ဟောတိ-ဌ် စပ်။) ပါသာဒံ၊ ပြာသာဒ်သို့။ ဝါ၊ ပြာသာဒ်ဆောက်လုပ်ခန်းသို့။ ပတ္တာ၊ ရောက်၍။ ဝါ၊ ရောက်လတ်သော်။ ထမ္ဘော နာမ၊ တိုင်မည်သည်။ သေသဒဗ္ဗသမ္ဘာရာနံ၊ ကြွင်းသော သစ်-အဆောက်အဦတို့၏။ ဗလဝပစ္စယော၊ အားကြီးသောအကြောင်း သည်။ ဟောတိ ယထာ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့။ တုလာ၊ ထုပ်လျှောက်။ သဃ်ာတ၊ ခေါင်လျှောက်။ ဘိတ္တိပါဒ၊ နံရံခြေ။ ကူဋ၊ အထွတ်။ ထုပိကာဂေါပါနသီ၊ အခြင်ရနယ်။ [ဤဂေါပါနသီ၏နောက်ဌ် "သဃ်ာတက"ဟု ပါသေး၏။ ရှေးနိဿယဌ်မပါ။] ပက္ခပါသက၊ ဝမ်းဘဲတောင်,ခေါင်အုပ်။ မုခဝင်္ဂေယော၊ နဖူးစည်း တို့သည်။ ဝါ၊ ခြင်ပိတ်တို့သည်။ ထမ္ဘဗဒ္ဓာ၊ တိုင်ဌ် စပ်ကုန်သည်။ (ဟုတ္တာ။)ထမ္ဘော၊ တိုင်ဌ်။ ပတိဋ္ဌိတာ ယထာ၊ တည်ရကုန်သကဲ့သို့။ ဧဝမေव၊ ဤအတူသာလျှင်။ သဟဇာတ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ၊ အတူတကွဖြစ်သော သမ္ပယုတ်တရားတို့၏။ ဗလဝပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ။ ဟိ၊မှန်။ (တစ်နည်း။) ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ သေ(ဧသော)၊ ဤ ဖဿသည်။ ထမ္ဘသဒိသော၊ တိုင်နှင့်တူ ၏။ အဝသေသာ၊ ဖဿမှ ကြွင်းသော တရားတို့သည်။ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရသဒိသာ၊ သစ် အဆောက်အဦနှင့် တူကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (သဟဇာတသမ္ပယုတ္တ ဓမ္မာနံ ဗလဝပစ္စယော ဟောတိ။) တသ္မာပိ၊ ထို့ကြောင့်လည်း။ (ထိုသို့ဖဿ၏ အတူဖြစ်ဖက် သမ္ပယုတ် တရားတို့၏ အားကြီးသော အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း။) ပဌမံ၊ စွာ။ (ဖဿော၊ ကို။) ဝုတ္တော၊ ပြီ။

[ပိုဖြင့် ပဌမာဘိနိပါတတွာ ဟူသော ရှေ့အကြောင်းကို ပေါင်းပါ။ ယောနောဒ္ဓ "အပေက္ခာ"ဟု ဆိုလေ၏။]

ပန၊ ထိုသို့ပင် အကြောင်း ပြကြပါသော်လည်း။ ဣဒံ၊ ဤ ရှေးဆရာတို့၏ ပြအပ်သော အကြောင်းသည်။ (ပဌမာဘိနိပါတတွာ–ဟူသော အကြောင်း၊ သဟဇာတသမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ ဗလဝပစ္စယော–ဟူသော အကြောင်းသည်။) အကာရဏံ၊ သင့်သောအကြောင်း မဟုတ်။ ဟိ၊ ချဲ့။ ဧကစိတ္တသ္မိံ၊ တစ်ခုသောစိတ်၌။ ဥပ္ပဇ္ဇနဓမ္မာနံ၊ ဖြစ်ကြသော တရားတို့တွင်၊ အယံ၊ ဤတရားသည်။ ပဌမံ၊ စွာ။ ဥပ္ပဇ္ဇနော၊ ဖြစ်၏။ အယံ၊ သည်။ ပစ္ဆာ၊ နောက်မှ။ (ဥပ္ပဇ္ဇနော။) ဣတိ၊ သို့။ ဣဒံ၊ ဤစကားကို။ ဝတ္တုံ၊ ဆိုခြင်းငှာ။ နံ လဇ္ဇာ၊ မရအပ်။ [ဤစကားဖြင့် ပဌမာဘိနိပါတတွာ–ဟူသော အကြောင်းကို ပယ်သည်။] ဖဿသ၊ ဖဿ၏။ ဗလဝပစ္စယဘာဝေပိ၊ အားကြီးသောအကြောင်း၏ အဖြစ်၌လည်း။ ကာရဏံ၊ အကြောင်းကို။ နံ ဒီသတိ၊ မတွေ့, မမြင်အပ်။ [ဤစကားဖြင့် "သဟဇာတ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ ဗလဝပစ္စယော"ဟူသော အကြောင်းကို ပယ်သည်။] ပန၊ စင်စစ်ကား။ ဒေသနာဝါရေနေဝ၊ ဒေသနာတော်၏ အလှည့် အကြိမ်အားဖြင့်သာ။ (ဒေသနာဏမအားဖြင့်သာ။) ဖဿော၊ ကို။ ပဌမံ။ ဝုတ္တော၊ ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ ဝေဒနာ ဟောတိ။ပ။ဝိတက္ကော ဟောတိတိ၊ဟူ၍။ အာဟရိတုမ္မိ၊ ထုတ်ဆောင်ခြင်းငှာလည်း။ ဝဋ္ဋေယျ၊ သင့်ရာ၏။ ပန၊ ထိုသို့ပင် သင့်ရာပါသော်လည်း။ ဒေသနာဝါရေန၊ အားဖြင့်။ ဖဿောဝ၊ ကိုသာ။ ပဌမံ။ ဝုတ္တော၊ ပြီ။ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤ ဖဿတရား၌။ (ပုဗ္ဗာပရဏ္ဏမော၊ ရှေ့နောက်၏ အစဉ်ကို။ နံ ပရိယေသိတဗ္ဗော) ယထာ၊ မရှာထိုက်သကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ သေသ ဓမ္မေသုပိ၊ ကြွင်းသော တရားတို့၌လည်း။ ပုဗ္ဗာပရဏ္ဏမော နာမ၊ ရှေ့နောက်၏ အစဉ်မည်သည်ကို။ နံ ပရိယေသိတဗ္ဗော၊ မရှာထိုက်။ (ရှာဖွယ်မလို။) ပန၊ အနွယ ကား။ ဝစနတ္ထလက္ခဏရသာဒီဟိ၊ ဝစနတ္ထ, လက္ခဏ, ရသ, အစရှိသည် တို့ဖြင့်။ (အာဒိဖြင့် ပစ္စုပဋ္ဌာန်၊ ပဒဋ္ဌာန်တို့ကိုယူ။) ဓမ္မာဝ၊ သဘာဝဓမ္မတို့ကိုသာ။ ပရိယေ သိတဗ္ဗာ၊ ရှာထိုက်ကုန်၏။ သေယျထိဒံ၊ ဝစနတ္ထ လက္ခဏ ရသ–အစရှိသည်တို့ ဟူသည် အဘယ်နည်း။ (ရှေးနိဿယ၌ "ဣဒံ ဣမေ ဝစနတ္ထလက္ခဏရသာဒယော၊ တို့သည်။ သေယျထာ ကတမေ၊ အဘယ်သည်တို့နည်း"ဟု ပေးသည်။)

(ယော သဘာဝေါ၊ အကြင် သဘောတရားသည်။) ဖုသတိ၊ အာရုံ၌ တွေ့ထိတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (သော သဘာဝေါ။) ဖဿော၊ ဖဿမည်၏။ သွာယံ၊ (သော+အယံ)၊ ထို ဖဿသည်။ ဖုသနလက္ခဏော၊ အာရုံ၌ တွေ့ထိခြင်း

လက္ခဏာ ရှိ၏။ [ဤကား အလွယ် ပေးခြင်းတည်း။ ။"အနုဝစ္စသုခဝိပါက လက္ခဏာ ကုသလာ" တုန်းက ညွှန်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အနက်အကျယ်ကိုလည်း ပေးပါ။] သယံဇနရသော၊ အာရုံစိတ်ကို ထိခိုက်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ သန္ဓိပါတပစ္စုပဋ္ဌာနော၊ အာရုံစိတ်တို့၏ ပေါင်းဆုံခြင်း သဘောတရားဟု ယောဂီတို့ ဉာဏ်အား ထင်လာ၏။ အာပါတဂတဝိသယ ပဒဋ္ဌာနော၊ ရှေးရှုကျရောက်သော အာရုံလျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏။ ဟိ၊ ချဲ့။ အယံ၊ ဤ ဖဿသည်။ အရူပဓမ္မော၊ နာမ်တရား သည်။ သမာနောပိ၊ ဖြစ်ပါသော်လည်း။ အာရမ္မဏော၊ ၌။ ဖုသနာကာရေနေဝ၊ တွေ့ထိခြင်းဟူသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်သာ။ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဖုသနလက္ခဏော၊ ဖုသနလက္ခဏာရှိ၏။ (အာရုံ၌ တွေ့ထိခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။) [အမှာ–"ဖုသတိ၊ အာရုံကို တွေ့ထိ တတ်၏"ဟု ပေးရိုးရှိ၏။ ဤ၌ကား "အာရမ္မဏော"ဟု အာဓာရထားပုံကို ကြည့်၍ "အာရုံ၌"ဟု အနက်တစ်မျိုး ပေးလိုက်ပါသည်။]

စ၊ အဖို့တစ်ပါးကား။ (လက္ခဏမှ တစ်ပါး ရသကား၊) [1]ကေဒေသေန၊ တစ်စိတ်တစ်ဖို့အားဖြင့်။ (အားဘက်တစ်ခုခုအားဖြင့်။) အနုလ္လိယမာနောပိ၊ မငြိမကပ် ပါသော်လည်း။ [2]ရူပံ၊ ရူပါရုံသည်။ စက္ခုံ၊ စက္ခုပသာဒကို။ (သယံဇေတိ) ဝိယ၊ ထိခိုက်သကဲ့သို့ လည်းကောင်း။ သဒ္ဒေါ၊ သဒ္ဒါရုံသည်။ သောတံ၊ သောတပသာဒကို။ (သယံဇေတိ) ဝိယ စ၊ ကဲ့သို့လည်းကောင်း။ တထာ၊

၁။ ကေဒေသေန အနုလ္လိယမာနောပိ။ ။လောကဋ္ဌ "ထိ"သော အရာဝတ္ထု ၂–ခုသည် အားချင်းကပ်လျက် စပ်နေရိုးတည်း။ [သစ်သား ၂–ချောင်းကပ်၍ ထိနေပုံကို ကြည့်ပါ။] ဖဿ၏ စိတ်ကိုလည်းကောင်း၊ အာရုံကို လည်းကောင်း ထိခိုက်ရာ၌ ထိုကဲ့သို့ ထိပါသလော ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ကေဒေသေန အနုလ္လိယမာနောပိ" ဟု မိန့်သည်။ ကေဒေသေနကို ဋီကာ၌ "ကေပဒေသေန၊ အားတစ်ဘက်ချင်းအားဖြင့်" ဟု ဖွင့်သည်။ ဆိုလိုရင်းကား– "သစ်သား ၂–ချောင်းသည် အားချင်းကပ်၍ ထိစပ်နေသကဲ့သို့ ဖဿသည် စိတ်အာရုံကိုထိရာ၌ပြီးကပ် ထိစပ်မနေပါ"ဟူလို။

၂။ ရူပံ။ ပ။သောတံ။ ။"ထိုသို့ မငြိ မကပ်လျှင် အဘယ်နည်းဖြင့် စိတ်အာရုံကို ထိနိုင်သနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ "ရူပံ ဝိယ"စသည်ကို မိန့်သည်။ ရူပါရုံသည် စက္ခုပသာဒကို ထိခိုက်ရာ၌ အရာဝတ္ထုချင်း မငြိမကပ်ဘဲ ဓာတ်ခိုက်သည့် သဘောအားဖြင့် ထိခိုက်သကဲ့သို့ (သဒ္ဒါရုံက သောတကို ထိခိုက်ရာ၌လည်း နည်းတူ။) ဖဿကလည်း မငြိမကပ် မထိမစပ်ဘဲပင် စိတ်အာရုံ ၂–ပါးစုံကို ထိခိုက်နိုင်သည်–ဟူလို။ [အဋ္ဌကထာ၌ "သယံဇေတိ"ဟု ကတ္တုသာဓ် ရှိသော်လည်း "ထိခိုက်တတ်"ဟူသော စကားနှင့် "ထိခိုက်ခြင်း ကိစ္စရှိ"ဟူသော စကားသည် အဓိပ္ပာယ် တူသောကြောင့် "သံယဇနံ+ရသော ယသာတိ သံယဇနရသော"ဟု ပြုပါ။]

တူ။ စိတ္တံ၊ ကိုလည်းကောင်း။ အာရမ္မဏဋ္ဌ၊ ကိုလည်းကောင်း။ သယံဇေတိ၊ ထိခိုက်တတ်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်၊ သယံဇနရသော[1]၊ သယံဇနရသ ရှိ၏။ (ထိခိုက်ခြင်း ကိစ္စရှိ၏။) ဝါ၊ တစ်နည်း။ [2]ဝတ္ထာရမ္မဏသယံဇနတော၊ ဝတ္ထုအာရုံ တို့၏ ထိခိုက်ခြင်းကြောင့်။ ဥပ္ပန္နတ္တာ၊ ဖြစ်ရသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သမ္ပတ္တိ အတ္ထေနပိ၊ သမ္ပတ္တိ အနက်ရှိသည်လည်း ဖြစ်သော။ ရသေန၊ ရသအားဖြင့်။ သယံဇနရသော၊ သယံဇနရသ ရှိ၏။ (ဝတ္ထု အာရုံတို့၏ ထိခိုက်ခြင်းကြောင့် အပြည့်အစုံ ဖြစ်ခြင်း ဟူသော ရသရှိ၏။) ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဟိ၊ သာဓက ကား။ အဌကထာယံ၊ မဟာအဌကထာ၌။ စတုဘူမကဖဿော ။ပ။နေ သယံဇနရသောတိ၊ ဟူ၍။ ဧတံ၊ ဤစကားကို။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။ [ဟိ၊ မှန်။ စတုဘူမကဖဿော၊ ဘုံ ၄-ပါး၌ဖြစ်သော ဖဿသည်။ နော ဖုသန လက္ခဏော နာမ၊ ဖုသနလက္ခဏာ မရှိသည်မည်သည်။ နတ္ထိ။ ("နော ဖုသန လက္ခဏော စတုဘူမက ဖဿော နာမနတ္ထိ"ဟုသော်လည်း ပေး။) သယံဇနရသော ပန၊ သယံဇနရသ သည်ကား။ ပဋ္ဌဝါရိကော ဝ[3]၊ ၅-ဝါရ၌ ဖြစ်သော ဖဿသည်သာ။ ဟောတိ။ ဟိ၊ မှန်။ ပဋ္ဌဝါရိကဿ၊ ၅-ဝါရ၌ဖြစ်သော ဖဿ၏။

၁။ **သယံဇနရသော။** ။ ရသ၏ကိစ္စရသ သမ္ပတ္တိရသ ၂-မျိုးတွင် "ဧကဒေသေန။ပ။ သယံဇနရသော"ဖြင့် ကိစ္စရသကို ပြ၏။ [သံပုဗ္ဗ၊ စုရာဒိ ဃဋ္ဌာတ်သည် တာဋ္ဌန (ထိခိုက်ဝုတ်ခတ်)၊ ဤဟာ (အားထုတ်) အနက်တို့ကို ဟော၏။ ဤနေရာ၌ တာဋ္ဌန-အနက်တည်း။] ရူပါရုံသည် စက္ခုပသာဒ၌၊ သဒ္ဒါရုံသည် သောတပသာဒ၌ ထိခိုက်သကဲ့သို့ ဤ ဖဿ သည်လည်း ယှဉ်ဖက်စိတ်ကိုလည်းကောင်း။ အာရုံကိုလည်းကောင်း ထိခိုက်သကဲ့သို့ ဖြစ်တတ်၏။ မှန်၏-ဖဿ၏ ထိခိုက်မှုကြောင့်သာ စိတ်နှင့်အာရုံ ၂-ပါးစုံသည် ပေါင်းဖိ၏။ ဖဿသည် အာရုံကိုသာ ထိ၍ စိတ်ကို မထိလျှင်လည်းကောင်း။ စိတ်ကိုသာ ထိ၍ အာရုံကို မထိလျှင် လည်းကောင်း စိတ်နှင့်အာရုံသည် မဆုံမိ မစပ်မိနိုင်။ [သယံဇနဿ ဖဿသ စိတ္တာရမ္မဏာနံ သန္နိပတနဘာဝေါ ၅၀။-ဋီကာ။]

၂။ **ဝတ္ထာရမ္မဏသယံဇနတော။** ။ ဤနည်းကား- သမ္ပတ္တိရသကို ပြသောနည်းတည်း။ "သမ္ပတ္တိ"ဟူသည်လည်း "ပြည့်စုံခြင်း"မဟုတ် ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်အတိုင်း အပြည့်အစုံ ဖြစ်ခြင်းတည်း။ [ဖဿသ သမ္ပတ္တိနံ ဥပ္ပတ္တိနမေဝ။-အနု။] "ဝတ္ထာရမ္မဏသယံဇနတော ဥပ္ပန္နတ္တာ"ကို ကြည့်၍ "သံယဇနေန၊ ဝတ္ထုအာရုံတို့၏ ထိခိုက်ခြင်းကြောင့်+ရသော၊ အပြည့်အစုံ ဖြစ်ခြင်းဟူသော သမ္ပတ္တိရသသည်။ ယသ အတ္ထိတိ သယံဇနရသော"ဟု ပြုပါ။

၃။ **ပဋ္ဌဝါရိကော ဝ။** ။"သယံဇနရသသည် ပဋ္ဌဝါရိက ဖဿအတွက်သာ ဖြစ်၏။ မနောဝါရိက ဖဿအတွက် မဟုတ်"ဟု ဝေဖြင့် တားမြစ်ရာ ရောက်၏။ သို့သော် မနောဝါရိက ဖဿအတွက် သမ္ပတ္တိအနက်အားဖြင့်သာ သယံဇနရသ မရသော်လည်း ကိစ္စအနက်အားဖြင့် ကား သယံဇနရသရနိုင်ပါသည်။

ဖုသန လက္ခဏောတိပိ၊ ဖုသနလက္ခဏော တူ၍ လည်းကောင်း။ သဃ်ဌနေ ရသောတိပိ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ နာမ်၊ အမည်သည်။ (ဟောတိ။) မနောဒ္ဓါရီ ကသေ၊ မနောဒ္ဓါရဏ်ဖြစ်သော ဖသေ၏။ ဖုသန လက္ခဏောတွေ၀ေ၊ ဖုသန လက္ခဏော ဟူ၍သာ။ နာမ်၊သည်။ (ဟောတိ။) သဃ်ဌနေ ရသောတိ၊ ဟူ၍။ (နာမ်) နေ ဟောတိ။]

စ၊ ဆက်။ ဣဒံ၊ ဤစကားကို။ ဝတ္ထာ၊ ဆိုပြီး၍။ ဣဒံ သုတ္တံ၊ ဤပါဠိကို။ (မိလိန္ဒ ပဉ္ဍပါဠိတော်ကို။) အာဘာတံ၊ ဆောင်အပ်ပြီ။ (ရှေး မဟာအဋ္ဌကထာ ၌ ဆောင်အပ်ပြီ။ ကိ။) မဟာရာဇ၊ မဟာရာဇာ။ ယထာ၊ ဥပမာကား။ ဒွေ၊ ၂-ကောင်ကုန်သော။ မေဏ္ဍာ၊ ဆိတ်တို့သည်။ ယုဗ္ဗေယျုံ၊ ခတ်ကုန်ရာ၏။ တေသု၊ ထို ဆိတ် ၂-ကောင်တို့တွင်။ ဧကော၊ တစ်ကောင်သော။ မေဏ္ဍော၊ ကို။ (ဒဠ္ဌဗ္ဗော) ယထာ၊ မှတ်ထိုက်သကဲ့သို့။ ဧवं၊ တူ၊ စကျွေးပသာဒကို။ ဒဠ္ဌဗ္ဗံ၊ မှတ်ထိုက်၏။ ဒုတိယော၊ ဒုတိယဖြစ်သော။ မေဏ္ဍော၊ ကို။ (ဒဠ္ဌဗ္ဗော) ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧवं၊ တူ။ ရူပံ၊ ရူပါရုံကို။ ဒဠ္ဌဗ္ဗံ။ တေသံ၊ ထို ၂-ကောင်သော ဆိတ်တို့၏။ သန္နိပါတော၊ ပေါင်းဆုံခြင်းကို။ (ဒဠ္ဌဗ္ဗော) ယထာ။ ဧवं၊ တူ။ ဖဿော၊ ကို။ ဒဠ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။ ဧवं၊ ဤသို့လျှင်။ ဖဿော၊ သည်။ ဖုသန လက္ခဏော စ၊ ဖုသနလက္ခဏာ ရှိသည်လည်းကောင်း။ သဃ်ဌနရသောစ၊ ဝတ္ထု အာရုံတို့၏ ထိမိုက်ခြင်းကြောင့် အပြည့်အစုံ ဖြစ်ခြင်း ဟူသော သမ္ပတ္တိရည ရှိသည်လည်းကောင်း။ (ဟောတိ။)

မဟာရာဇ၊ မဟာရာဇာ။ ယထာ၊ ဥပမာ တစ်နည်းကား။ ဒွေ၊ ၂-ခုကုန်သော။ သမ္မာ၊ လင်းကွင်းတို့ကို။ ("ခွက်ခွင်းတို့ကို"ဟုလည်း ပေးကြ၏။) ဝဒ္ဓေယျုံ၊ မြည်စေကုန်ရာ၏။ ဝါ၊ တီးကုန်ရာ၏။ ပ။ဒွေ၊ ၂-ဘက်ကုန်သော။ ပါဏယော၊ လက်တို့ကို။ (ပါဏိသဒ္ဒါ ပုံလျှင်။) ဝဒ္ဓေယျုံ။ (တေသု၊ ထို ၂-ဘက်သောလက်တို့တွင်။) ဧကော၊ သော။ ပါဏိ၊ လက်ကို။ (ဒဠ္ဌဗ္ဗော) ယထာ၊ ဧဝံစကျွေ ဒဠ္ဌဗ္ဗံ၊ ဒုတိယော။ပါဏိ၊ ကို။ (ဒဠ္ဌဗ္ဗော) ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ ရူပံ ဒဠ္ဌဗ္ဗံ။ တေသံ၊ ထို၂-ဘက်သော လက်တို့၏။ သန္နိပါတော၊ ကို။ (ဒဠ္ဌဗ္ဗော) ယထာ။ ဧဝံ ဖဿော ဒဠ္ဌဗ္ဗော။ ဧဝံ၊ လျှင်။ ဖဿော၊ သည်။ ဖုသနလက္ခဏော စ၊ သည်လည်းကောင်း။ သဃ်ဌနရသောစ၊ သည်လည်းကောင်း။ (ဟောတိ။) ဣတိ၊ သို့။ (ဣဒံ သုတ္တံ အာဘာတံ။) ဣတိ၊ ဤသို့ အစရှိသော။ ဝိတ္ထာရော၊ အကျယ်ကို။ (ဝေဒိတဗ္ဗော)။

ဝါ၊ တစ်နည်း။ စကျွန်ုာ ရူပ ဒိသ္မာဒိ အာဒိသု၊ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ စကျွဝိညာဏာဒီနံ၊ စကျွဝိညာဉ် အစရှိသည်တို့ကို စကျွအာဒိနာမေန၊ စကျွ

အစရှိသောနာမည်ဖြင့်။ (ဌာနုပစာအားဖြင့်)။ ဝတ္ထာနိ၊ (ယထာ) ၊ ဟောတော် မူအပ်ကုန်သကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ ဣဒေါပိ၊ ဤ ပါဠိရပ်ခ်ိန်လည်း။ တာနိ၊ ထိုစကား ဝိညာဉ် အစရှိသည်တို့ကို။ စက္ခုအာဒီနာမေန၊ ဖြင့်။ ဝတ္ထာနိ၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧဝံ စက္ခု ဒဠ္ဌဗ္ဗန္တိ အာဒိသု၊ ဧဝံ စက္ခု ဒဠ္ဌဗ္ဗံ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့ခ်ိန်။ ဧဝံ၊ တူ။ စက္ခုဝိညာဏံ၊ ကို။ ဒဠ္ဌဗ္ဗံ။ ဣတိ ဣမိနာနယေန၊ ဖြင့်။ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ဧဝံ သဒ္ဒေ၊ ဤသို့ ဖြစ်လတ်သော်။ စိတ္တာ ရမ္မဏသဃ်ဌနတော၊ စိတ်အာရုံ ၂-ပါးစုံကို ထိခိုက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဣမသ္မိံ ဝိ သုတ္တေ၊ ဤ မိလိန္ဒပဉ္ဍပါဠိတော်ခ်ိန်လည်း။ ကိစ္စဋ္ဌေနေဝ၊ ကိစ္စအနက် ရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော။ ရသေန၊ ရသအားဖြင့်။ သယံ ဌနရသော၊ သယံ ဌနရသ ရှိ၏။ ဣတိ၊ ဤအနက်သည်။ သိဒ္ဓော၊ ပြီးစီးသည်။ ဟောတိ။

ပန၊ ကား။ (ရသမှတစ်ပါး ပစ္စုပ္ပဋ္ဌာန်ကား။) တိဏ္ဏံ၊ ဝတ္ထု,အာရုံ,ဝိညာဉ် ၃-ပါးတို့၏။ [စက္ခုံ စ ပဋိစ္စ ရူပေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခု ဝိညာဏံ၊ တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိဖဿော"စသည်ကို ရည်ရွယ်သည်။] သန္ဓိပါတသခ်ိတသ၊ ပေါင်းဆုံခြင်း ဟု ဆိုအပ်သော။ အတ္ထနော၊ မိမိ၏။ ကာရဏသ၊ အကြောင်း၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ပဝေဒိတတ္တာ၊ အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သန္ဓိပါတ ပစ္စုပ္ပဋ္ဌာနော ဝတ္ထု အာရုံ ဝိညာဉ် ၃-ပါးတို့၏ ပေါင်းဆုံခြင်းဟူသော အခြင်း အရာအားဖြင့် ရှေးရှု ထင်လာတတ်၏။ ["တေနေဝါကာရေန ပစ္စုပ္ပဋ္ဌာတိ" ဟု ဆိုလတ္တံ့။] ဟိ၊ မှန်။ အယံ၊ ဤ ဖဿကို။ တတ္ထ တတ္ထ၊ ထိုထို ပါဠိရပ်ခ်ိန်။ တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိ ဖဿောတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ သို့။။ ကာရဏသ၊ ၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ပဝေဒိတော၊ အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

စ၊ ဆက်။ ဣမသ္မိံ သုတ္တပဒသ၊ ဤ သုတ်ပုဒ်၏။ (တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိ ဖဿော ဟူသော ဤသုတ်ပုဒ်၏။) တိဏ္ဏံ၊ ဝတ္ထု, အာရုံ, ဝိညာဉ် ၃-ပါးတို့၏။ သင်္ဂတိ ယာ၊ ပေါင်းဆုံမိခြင်းကြောင့်။ ဖဿော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ အတ္ထော၊ ကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။ သင်္ဂတိမတ္တမေဝ၊ ပေါင်းဆုံခြင်းမျှသည်သာ။ ဖဿော၊ သည်။ ဟောတိ။ ဣတိ အယံ အတ္ထော၊ ကို။ နု (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ မမှတ်ထိုက်။ [တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိ ဖဿောဟု "သင်္ဂတိ၊ ပေါင်းဆုံခြင်းကြောင့်။ ဖဿော၊ သည်။ ဟောတိ"ဟု အနက်မှတ်ပါ။ သင်္ဂတိ၊ ပေါင်းဆုံခြင်းသည်။ "ဖဿော၊ သည်။

၁။ ကိစ္စဋ္ဌေနေဝ။ ၏ "စက္ခု၊ စက္ခုပသာဒကို"ဟု ပေးလျှင် သယံ ဌနရသအရ "စက္ခုပသာဒနှင့် ရူပါရုံတို့၏ ထိခိုက်ခြင်းကြောင့် ဖဿဖြစ်၏"ဟူသော သမ္ဘတ္တိရသ-သာရ၏။ "စက္ခုစက္ခုဝိညာဉ်ကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ၏" ဟု ပေးလျှင် စက္ခုဝိညာဉ်ဟူသော စိတ်၊ ရူပါရုံဟူသော အာရုံ၊ ထို ၂-ပါးစုံကို ထိခိုက်တတ်သော ကိစ္စရသ-သာ ရသည်-ဟူလို။

ဟောတိ၊ ၏" ဟု အနက်မမှတ်ပါနှင့်–ဟူလို။] ပန၊ ဆက်။ ဧဝံ၊ သို့။ (ဝတ္ထု၊ အာရုံ၊ ဝိညာဉ် ၃–ပါးတို့၏ ပေါင်းဆုံခြင်းကြောင့် ဖဿဖြစ်၏· ဟူ၍။) ပဝေဒိ တတ္တာ၊ အပြားအား ဖြင့် သိစေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ [1]တောနေဝါကာရေန၊ ထို ၃–ပါးစုံတို့၏ ပေါင်းဆုံခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ပင်။ ပစ္စုပ္ပန္နာတိ၊ ဉာဏ်အား ရှေးရှု ထင်လာတတ်၏။ ·ဣတိ၊ ကြောင့်။ သန္နိပါတ ပစ္စုပ္ပန္နာနောတိ၊ သန္နိပါတပစ္စုပ္ပန္နာနော–ဟူ၍ (မယာ။) ဝုတ္တော၊ ပြီ။

ပန၊ ကား။ (ဥပဠာနာကာရ–ဝစ္ဆုပ္ပန္နာန်မှတစ်ပါး ဖလ–ပစ္ဆုပ္ပန္နာန်ကား။) ဖလဠေန၊ ဖလအနက်ရှိသော။ ဝစ္ဆုပ္ပန္နာနေန၊ ပစ္ဆုပ္ပန္နာန်အားဖြင့်။ ဧသ (ဧသော)၊ ဤ ဖဿသည်။ ဝေဒနာပစ္ဆုပ္ပန္နာနော နာမ၊ ဝေဒနာ ပစ္ဆုပ္ပန္နာန် မည်သည်။ ဝါ၊ ဝေဒနာဟူသော အကျိုးကိုဖြစ်စေတတ်သည် မည်သည်။ ဟောတိ။ [ဖဿပစ္ဆယာ ဝေဒနာကို ရည်ရွယ်သည်။] ဟိ၊ မှန်။ ဧသ (ဧသော)၊ ဤ ဖဿသည်။ ဝေဒနံ၊ ဝေဒနာဟူသော အကျိုးကို။ ပစ္ဆုပ္ပန္နာပေတိ၊ ဖြစ်စေတတ်၏။ ဥပ္ပာဒေတိ၊ ဖြစ်စေတတ်၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ ပစ္ဆုပ္ပန္နာပေတိ၏ အနက်တည်း။ ["ပစ္ဆုပ္ပန္နာပေတိ၊ ရှေးရှု ထင်လာစေတတ်၏"ဟု အနက် မပေးပါနှင့်။ "ဖြစ်စေတတ်၏" ဟု အနက်ပေးပါ–ဟူလို။]

[2]၈၊ ဆက်။ဥပ္ပာဒယမာနောဝေဒနာကို ဖြစ်စေလတ်သော်။ ဇဟာတိ၊ အပဋ္ဌ။ (ပြင်ဘက်က။) ဥဏှပစ္ဆယာ၊ အပူဟူသော အကြောင်းရှိသော။ (မီးကျီး မီးခဲ ဟူသော အကြောင်းရှိသော။ ဥသ္မာ၊ ပုဒ်ခ္ခ် စပ်။) လာစေသင်္ခါတဓာတုနိဿိတာ၊ ချိပ်ဟု ဆိုအပ်သော ဓာတ်ခ္ခမှီသော။ ဥသ္မာ၊အဋ္ဌေ.သည်။ အတ္ထနော၊ မိမိ၏။

---

[1] **တောနေဝါကာရေန ပစ္ဆုပ္ပန္နာတိ။** ။ဖလပစ္ဆုပ္ပန္နာန်၊ ဥပ္ပဠာနာကာရပစ္ဆုပ္ပန္နာန်ဟု ၂–မျိုး ရှိကြောင်းကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ စီတွဲပုဒ်၏ အဖွင့်ခ္ခ· ပြခဲ့ ပြီ။ ထိုတွင် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့ သည် ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်း စီးပြန်းလိုသောအခါ "လက္ခဏ ရသ ပစ္ဆုပ္ပန္နာနဝသေန နာမရူပ ပရိဂ္ဂဟော ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ နာမ"နှင့်အညီ ရူပ် နာမ် တရားတို့ကို လက္ခဏာ ရသ ပစ္ဆုပ္ပန္နာန်တင်၍ ပိုင်းခြားရာ၏။ ထိုသို့ ပိုင်းခြားရာ၌ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့ဉာဏ်အားထင်လာသော အခြင်းအရာကို "ဥပ္ပဠာနာကာရပစ္ဆုပ္ပန္နာန်"ဟု ခေါ်သည်။ ဤ ဖဿ ကို ဆင်ခြင်ရာ၌ "ဝတ္ထု၊ အာရုံ၊ ဝိညာဉ် ၃–ပါးစုံတို့၏ ပေါင်းဆုံခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော သဟော"ဟု ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဉာဏ်အား ထင်လာသည်–ဟူလို။

[2] **ဥပ္ပါဒယမာနော ဝေဒနာတဿ။** ။မီးကျီးခဲ၊ ချိပ်၊ အဋ္ဌေ. ဤ၃–မျိုးကို စဉ်းစားကြည့်ပါ။ မီးကျီးခဲသည် အပြင်ဘက်က အရာဝတ္ထုဖြစ်သော အကြောင်းတည်း။ ထိုမီးကျီးခဲပြင့် ချိပ်ကို ကင်သောအခါ ချိပ်၌ အပူဋ္ဌေ. ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ထို အပူဋ္ဌေ.သည် မီးကျီးခဲ-ကြောင့် ဖြစ်ရသော် လည်း မီးကျီးခဲကို နူးညံ့အောင် မပြု။ ဝိဝိမှိရာ ချိပ်ကိုသာ နူးညံ့အောင် ပျော့ပျောင်းအောင် ပြုသကဲ့သို့၊ ထိုအတူဝတ္ထု အာရုံဟူသော ဗဟိဒ္ဓအကြောင်း၊

နိသယယ၊ မိုရာဖြစ်သော ချိပ်၌။ မုဒုဘာဝကာရီ၊ နူးညံ့သည်၏ အဖြစ်ကို ပြုလေ့ရှိသည်။ဟောတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ အတ္ထနော၊ ၏။ ပစ္စယဘူတောပိ၊ အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်ပါသော်လည်း။ ဝါ၊ အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သည်လည်း ဖြစ်သော။ (ဥဏှဘာဝေ –၌ စပ်။) ဗဟိဒ္ဓာ၊ ၌။ ဝိတစ္ဆိတဂ်ါရ သခ်ါတော၊ ကင်းသော အလျှံရှိသော မီးကျီးဟု ဆိုအပ်သော။ ဥဏှဘာဝေ၊ အပူ၏၊ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ ဒြပ်၌။ (မုဒုဘာဝကာရီ၊ သည်။ နှ ဟောတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။) ဧဝံ၊ တူ၊ ဝတ္ထာရမ္မဏ သခ်ါတအညပစ္စယော၊ ဝတ္ထု အာရုံဟု ဆိုအပ်သော တစ်ပါးသော အကြောင်းရှိသည်။ သမာနောပိ၊ သော်လည်း။ စိတ္တနိသိတတ္တာ၊ စိတ်၌ မှီသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အတ္ထနော၊ ၏။ နိသယယဘူတော၊ မှီရာဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ စိတ္တေ ဧဝ၊ ၌သာ။ သေ (ဧသော)၊ ဤ ဖယသသည်။ ဝေဒနုပ္ပာဒကော၊ ဝေဒနာကို ဖြစ်စေတတ်သည်။ ဟောတိ။ အတ္ထနော၊ ၏။ ပစ္စယဘူတောပိ၊ အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်ပါသော်လည်း။ ဝါ၊ အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သည်လည်းဖြစ်သော။ ဝတ္ထုမှီ၊ ဝတ္ထုရှုပ်၌ သော်လည်းကောင်း။ အရမ္မဏော ဝါ၊ ၌သော်လည်းကောင်း။ (ဝေဒနုပ္ပာဒကော၊ သည်။ နှ ဟောတိ။) ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပနေ၊ ကား။ (ပစ္စုပ္ပန္နာန်မှတစ်ပါး ပဒဋ္ဌာန်ကား။) တဒ္ဓသမန္နာဟာရေန၊ ထို ဖယသအား လျှောက်ပတ်သော နလုံးသွင်း အာဝဇ္ဇန်းသည် လည်းကောင်း။

စိတ် ဖယ–ဟူသော ၃–မျိုးတို့တွင် ဝတ္ထု အာရုံကြောင့် ဖြစ်ရသော ဖယသသည် ထိုဝတ္ထု အာရုံ၌ ဝေဒနာကို မဖြစ်စေ။ ဓိမိမိ ရာ စိတ်၌သာ ဝေဒနာကို ဖြစ်စေသည်။ [ဝတ္ထု အာရုံသည် မီးကျီးနှင့် တူ၏။ စိတ်သည် ချိပ်နှင့် တူ၏။ ဖယသသည် အပူနှင့်တူ၏။ ဖယကြောင့်ဖြစ်သော ဝေဒနာသည် မုဒုဘာဝနှင့် တူ၏။]

ဒုတိယဂ်ါ။ ။ "ဥဏှပစ္စယာ။ပ။ဝေဒနိသိတာ"ဟု ဣတ္ထိလိင်ပုဒ်များကို တွေ့ရ၏။ ဥသ္မာ၌ ဥသ(ဒါယော)ဟူသော ဝေတ်၊ မက် ပစ္စည်း။ ပုလ္လိင် ဟု ထောမနိဒ ဆိုစ်။ ထို့ကြောင့် "ဥဏှပစ္စယော နိသိတော"ဟု ပုလ္လိင်ရှိလျှင် ကောင်းမည်။ ဥဏှဘာဝေ၌လည်း ဝိတစ္ဆိတဂ်ါရသခ်ါတော ဟူသော ဝိသေသနကို ရ၍ အပူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဟူသည် ဝိတစ္ဆိတဂ်ါရဟူသော မီးကျီးခဲပင်တည်း ဟု သိပါ။ [ရှေးနိသယဝယ် "ဥဏှဘာဝေ၊ အပူရှိသော ဝတ္ထု"ဟု ပေးလေသည်။]

၁။ **စိတ္တေယေव။** ။ဖယသသည် ဝေဒနာဟူသော အကျိုးကို ဖြစ်စေသောအခါ စိတ်၌သာ ဖြစ်စေ၏–ဟူရာ၌ စိတ္တေယေဝဖြင့် ဖယ၏ စေတသိက် (စိတ်၌မှီသော) သဘော ဖြစ်ကြောင်း၊ ဝတ္ထုအာရုံတို့နှင့် မရောဘဲ ဝေဒနာကို ထိနိုက်နိုင်သော သဘောဖြစ်ကြောင်း ပြသည်။ [စိတ္တေယေဝါတိ ဧတေန စေတသိကသဘာဝတ် ဝတ္ထာရမ္မဏေဟိ အသံ သဋ္ဌ သယံဌနံ ဝေဒနာယ ဒဿေတိ။–ဋီကာ။]

၂။ **တဒ္ဓသမန္နာဟာရေန။** ။တဒ္ဓကို "အနုဗ္ဗဝိကတ္ထရဋ္ဌိပုဒ်"ဟု နောက်ဝေနာနိဒ္ဒေသ၌

ဣဒ္ဓိယေန စ၊ စက္ခု-စသော ဣန္ဒြေသည်လည်းကောင်း။ ပရိက္ခတော[1]၊ ထက်ဝန်းကျင် ပြုစုစီမံအပ်သော။ ဝိသယေ၊ အာရုံ၌။ [2] အနုဘုရာယေန၊ အဘုရာယ် မရှိသဖြင့်။ ဥပဟန္တေ၊ ဖြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့်။ ဧသ (သော)၊ ဤ ဖသကို။ အာပါတဂတဝိသယ ပဒဋ္ဌာနောတိ၊ ရှေးရှု ကျရောက်လာသော အာရုံလျှင် နီးစွာသော အကြောင်း ရှိ၏ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ။

(ယာ ဓမ္မာတိ၊ အကြင် တရားသဘောသည်။) ဝေဒယတိ၊ ခံစားတတ်၏။ ဣတိ၊ ထိုသို့ ခံစားတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (သာ ဓမ္မာတိ။) ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာမည်၏။ သာ၊ ထို ဝေဒနာသည်။ *ဝေဒယိတလက္ခဏာ၊ ခံစားတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိ၏။ [ဝေဒယိတ၌ ဘာဝပွဓာန-ကြီး။] အနုဘဝနရသာ၊ ခံစားခြင်း ကိစ္စရှိ၏။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ ဣဋ္ဌာကာရသမ္ဘောဂရသာ၊ အာရုံ၏ ဣဋ္ဌအခြင်းအရာကို သုံးဆောင်ခြင်း ကိစ္စရှိ၏။ စေတသိကအသာဒ ပစ္စုပဋ္ဌာနာ၊ စိတ်၌မှီလျက် သာယာသောတရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှု ထင်လာ၏။ ပသဿဒ္ဓိပဒဋ္ဌာနာ၊ [3] ကာယပသဿဒ္ဓိ စိတ္တပသဿဒ္ဓိ ဟူသော နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏။ [ဤ သုခဝေဒနာအတွက် "ပသဿဒ္ဓိပဒဋ္ဌာနာ"ဟု ဆိုသည်။]

ဖွင့်လတ္တံ့။ ထို့ကြောင့် ဦးကာ၌ "တသ ဖဿသ ကာရဏဘူတော တဒနုရူပေါ"ဟု ဖွင့်သည်။ "သမန္နာဟာရ"ဟူသည် အာဝဇ္ဇန်းတည်း။ [စာအုပ်တို့၌ "တဿ"ဟု ရှည်း တွေ့ရ၏။ "တန္တံ တဿာရုပ္ပံ"ဟု လည်းကောင်း။ "တဿော ဝါယာမော"စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း ၃-လိုင်ရှိနိုင်၏။ "တဿော ဝေ သမန္နာဟာရော"ဟု ယောဇနာ၌လည်း ဝိဂြိုဟ်ပြုထား၏။ ထို့ကြောင့် "တဿသမန္နာဟာရေန"ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်။]

၁။ ပရိက္ခတော။ ။"ပရိက္ခတ (ပရိ+ကတ)ဟူသည် အာရုံကို ပြုစီမံခြင်းတည်း။ "ထင်လာသော အာရုံသည် ဖဿဖြစ်ဖို့ရန် နီးစွာသော အကြောင်း ပဒဋ္ဌာန် ဖြစ်၏" ဟူရာ၌ ထိုအာရုံ ကို စက္ခု-စသော ဣန္ဒြေ က ရှေးရှုလျက်လည်း ရှိရခြင်း၊ အာဝဇ္ဇန်းက ထိုအာရုံကို ဆင်ခြင်ဓိရခြင်း၊ ဤသို့ဖြစ်ခြင်းကို "ပရိက္ခတ (ထက်ဝန်းကျင် ပြုပြင်အပ် ဝိုင်းဝန်း၍ ပြုအပ်)"ဟု ဆိုသည်။ [ပရိက္ခတတာ အဘိသမ်တတာ။]

၂။ , အနုဘုရာယေန ဥပဟန္တေတော။ ။ထိုသို့ ဝိုင်းရံ၍ပြုအပ်သော အာရုံမျိုး၌ စိတ်မဖြစ် အောင် မည်သည့်တန်နိုးရှင်မျှ မတားနိုင်သည့်အတွက် စိတ်ဖြစ်လျှင်လည်း ဖဿပါ ဖြစ်ရမည် ဖြစ်သောကြောင့် "အနုဘုရာယေန ဥပဟန္တေတော"ဟု ဆိုသည်။

*ဝေဒယိတ၊ အနုဘဝန။ ။ ဝေဒယိတ၌ ဝိဒ-ဓာတ်၊ စုရာဒိ-ဏယ-ပစ္စည်းဖြင့် "ဝေဒယ"ဟု ဖြစ်ပြီးနောက် တ-ပစ္စည်းဖြင့် "ဝေဒယိတ"ဟု ဖြစ်၏။ ယောဇနာ၌၊ "ဝေဒေန+ အယိတ ပဝတ္တံ ဝေဒယိတ- (ခံစားခြင်းဖြင့် ဖြစ်သော တရား)ဟု ကြံလေ၏။ ဝိဒ-ဓာတ်၏ အနက်များစွာတွင် အနုဘဝန-အနက်တည်း။ ထို့ကြောင့် ဤစေတသိက်၌ လက္ခဏနှင့်ရသသည် သဘောတူ၏။ "အာရုံကို ခံစားမှုသည် ထိုတရား၏ အမှတ်အသားလည်း ဖြစ်၊ အလုပ်ကိစ္စရသလည်း ဖြစ်သည်"ဟူလို။

ဟီ၊ ချဲ့။ စတုဘူမိကဝေဒနာ၊ ဘုံ ၄-ပါး၌ ဖြစ်သောဝေဒနာသည်။ နော ဝေဒယိတလက္ခဏာ နာမ၊ ဝေဒယိတ-လက္ခဏာ မရှိသည် မည်သည်။ နတ္ထိ။ ["နော ဝေဒယိတလက္ခဏာ၊ သော။ စတုဘူမိက ဝေဒနာ နာမ နတ္ထိ" ဟု သော်လည်း ပေး။] အနုဘဝနရသတာ ပန်၊ နုဘဝနရသ၏ အဖြစ်ကိုကား။ သုခဝေဒနာယ, မေဝ၊ ဒ္ဓိသာ။ လဇ္ဇတိ၊ ရအ်ပ်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝတ္တာ၊ ဆိုပြီး၍။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ တံ ဝါဒံ၊ ထိုဝါဒကို ။ ပဋိက္ခိပိတ္တာ၊ ပယ်ပြီး၍။ သုခ ဝေဒနာ ဝါ၊ သုခဝေဒနာသည် မူလည်း။ ဟောတု၊ ဖြစ်စေ၊ ဒုက္ခဝေဒနာ ဝါ၊ သည်မူလည်း။ (ဟောတု။) အဒုက္ခမသုခဝေဒနာ ဝါ၊ အဒုက္ခမသုခ ဝေဒနာသည် မူလည်း။ (ဟောတု။) သဗ္ဗာ၊ အလုံးစုံသော ဝေဒနာသည်။ အနုဘဝနရသာ၊ ခံစားခြင်း ကိစ္စရှိ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝတ္တာ၊ ဆိုပြီး၍။ အယံ အတ္ထော၊ ကို။ ဒီပိတော၊ ပြအပ်ပြီ။ (ကိ'။) အာရမ္မဏရသာနုဘဝနဋ္ဌာနံ၊ အာရုံအရသာကို ခံစားရာဌာနသို့။ ပတ္တာ၊ ရောက်၍။ ဝါ၊ ရောက်လတ်သော်။ သေသသမ္ပယုတ္တမ္ပိ၊ ဝေဒနာမှ ကြွင်းသော သမ္ပယုတ် တရားတို့သည်။ ကေဒေသမတ္တမေဝ၊ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ မျှကိုသာ။ အနုဘဝန္တိ၊ ခံစားနိုင်ကုန်၏။

ဟီ၊ မှန်။ [ရှေးနိဿယယ၌ "ဟီ၊ ထင်ရှားဆိုအံ" ဟု တပ္ပါကဋ္ဌကရဏ ကြဲသည်။] ဖဿဿ၊ ၏။ ဖုသနမတ္တမေဝ တော့ထိခြင်းမျှ သည်သာ။ ဟောတိ။ [ဤတော့ထိခြင်းကိုပင် "တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ခံစားခြင်း"ဟု ဆိုသည်။ နောက်၌ လည်း နည်းတူ။] သညာယ၊ ၏။ သဇ္ဇာနနမတ္တကမေဝ၊ အမှတ်ပြု၍ သိခြင်းမျှ သည်သာ။ (ဟောတိ။) စေတနာယ၊ ၏။ စေတနာမတ္တကမေဝ၊ စေ့ဆော်ခြင်း မျှသည်သာ။ (ဟောတိ။) ဝိညာဏဿ၊ ဝိညာဉ်၏။ ဝိဇာနနမတ္တကမေဝ၊ သညာ ပညာတို့ သိပုံမှ တစ်မျိုးတစ်ပုံ သိခြင်းမျှသည်သာ။ (ဟောတိ။) ဧကံသတောပန၊ စင်စစ်အားဖြင့်ကား။ ဣဿရ ဝတာယ[1]၊ အစိုးရခြင်း ရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။

၁။ **ဣဿရဝတာယ။** ။ဣဿရသဒ္ဒါသည် အစိုးရသူ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဟော၏။ ဣဿရစသဒ္ဒါလည်း အစိုးရသူပုဂ္ဂိုလ်ကိုပင် ဟော၏။ ဤသို့ အရတူနေသောကြောင့် အရကွဲအောင် ရှေ့ဣဿရ၌ ဣဿရဘာဝဟု ဆိုလိုလျက် ဘာဝပွဓာန-ဘာဝလောပ် ကြံပြီးမှ "ဣဿရော ဘေသာ အတ္ထိတိ ဣဿရဝါ(ဝေဒနာ)"ဟု ကောသဝေါကဲ့သို့ မကိမဋ္ဌ ကြံသည်။ [ဝ-ပစ္စည်း မသက်ဘဲ ဝန္တု ပစ္စည်းသက်၍ "ဣဿရဝန္တု"ဟု ပြီးပြီးမှ နှုကို ချေလျှင်လည်း ဖြစ်နိုင်စရာ ရှိ၏။ ဥပမာ-မဟန္တသ+ဘာဝေါ မဟတ္တံ-၌ နှုကို ချေရသကဲ့သို့တည်း။] ထို့နောက် " ဣဿရဝါယ+ဘာဝေါ ဣဿရဝတာ"ဟု ဆက်ပါ။ ဤနည်းအလို "အစိုးရသည်၏ အဖြစ်ရှိသော ဝေဒနာ၏ အဖြစ်"ဟု အနက်ပေးမှ သဒ္ဒတ္ထ ဖြည့်စုံစရာ ရှိသည်။

ဝိသေသဝိတာယ[1]၊ ထိုက်တန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝါ၊ စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ သာမိဘာဝေန၊ အရှင်သခင်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝေဒနာဝ၊ သည်သာ။ အာရမ္မဏရသံ၊ ကို။ အနုဘာဝတိ၊ ခံစားတတ်။

ဟိ၊ ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြအံ့။ ဝေဒနာ၊ သည်။ ရာဇာ ဝိယ၊ မင်းနှင့် တူ၏။ သေသမဿာ၊ ဝေဒနာမှ ကြွင်းသော သမ္ဗယုတ် တရားတို့သည်။ သူဒေါ ဝိယ၊ စားဖိုသည်နှင့်တူ၏။ သူဒေါ၊ သည်။ နာနာရသဘောဇနံ၊ အမျိုးမျိုး အရသာရှိ သော ဘောဇဉ်ကို။ သမ္ဘာဒေတွာ၊ ပြီးစီးစေ၍။ [နိုပ္ဖာဒေတွာဟု အခြားနေရာ၌ ဖွင့်လေ့ရှိ၏။ ပြည့်စုံစေပြီး၍ –ဟူလို။] ပေဠာယ၊ ပွဲတော်အုပ်၌။ ပက္ခိပိတွာ၊ ထည့်ပြီး၍။ လဗ္ဘနံ၊ တံဆိပ်ကို။ ဒတွာ၊ ပေးပြီး၍။ (တံဆိပ် ခပ်နိပ်ပြီး၍။) [ပိတ်ထားသော အဖုံးကို အခြားလူတစ်ယောက်က ဖွင့်၍ အဆိပ် ခတ်လိုက်မည် စိုးသောကြောင့် ထိုသို့ မဖွင့်နိုင်အောင် တံဆိပ်နှိပ်လိုက်ရသည်။] ရညော၊ ၏။ သန္ဓိကေ၊ အနီးဌာ။ ဩတာရေတွာ၊ ချ၍။ လဗ္ဘနံ၊ ကို။ ဘိန္ဒိတွာ၊ ဖျက်၍။ ပေဠံ၊ ကို။ ဝိဝရိတွာ၊ ဖွင့်၍။ သဗ္ဗသုပဗျဉ္ဇနေဟိ၊ အလုံးစုံသော ဟင်းရည် ဟင်းလျာတို့မှ။ အဂ္ဂဂ္ဂံ၊ အဦးအဖျား အဦးအဖျားကို။ အာဒါယ၊ ယူ၍။ ဘာဇနေ၊ ခွက်တစ်ခု၌။ ပက္ခိပိတွာ၊ ထည့်၍။ (စုပေါင်း ထည့်ထား၍။) သဒေါ သနိဒ္ဓေါ သဘာဝဝိမံသနတ္ထံ၊ အပြစ်ရှိသည်၏ အပြစ် အပြစ်မရှိသည်၏ အပြစ်ကို စုံစမ်းခြင်း အကျိုးငှာ။ အဗ္ဘောဟာရတိ၊ မျိုရ၏။ (စား၍ ပြရ၏။) [အဆိပ်ပါလျှင် ချက်ထားသော စားဖိုသည်ပင် ရှေးဦးစွာ သေရလိမ့်မည်။]တတော၊-ထိုမှ နောက်၌။ ရညော၊ အား။ နာနဂ္ဂရသ ဘောဇနံ၊ အမျိုးမျိုး ကောင်းမြတ်သော အရသာရှိသော ဘောဇဉ်ကို။

၁။ ဝိသေသဝိတာယ။ ။ဝိပုဒ္ဓ၊ သုဓာတ်သည် ဓာတုနှင့် အနေကတ္ထတ္ထာနှင့်အညီအရဟ–အနက်ကို ဟောစ်။ ဝိသေဝတိ၊ထိုက်တန်၏။ ဣတိ ဝိသေဝိ၊ (ဝိသေဝိဟူသော၍ ဣကာရ၌နောင် ဣတ္ထိဓောတက ဤပစ္စည်း။) ဝိသေဝိယာ၊ ထိုက်တန်သော ဓောနာ၏။ (တစ်နည်း–အသေတ္ထိ ဏိပစ္စည်းဖြင့်) ဝိသေဝိနော၊ ထိုက်တန်သော ရှင်ဘုရင်၏+ ဘာဝေါ ဝိသေဝိတာ။ [အနေကတ္ထတ္ထာ ဟိ ဓာတုနှင့် အရဟတ္ထော ဝိပုဒ္ဓော သုသဒ္ဒေါ။ –ဋီကာ။] (တစ်နည်း) ဝိပုဒ္ဓ–သုဓာတ်သည် သနေ (စွမ်းနိုင်ခြင်း) အနက်ကို ဟောစ်။ သနေနံ့ သမတ္ထနံ့ဟု ယောဇနာ ဖွင့်၏။ အာရုံကို (သို့မဟုတ်–စားဖွယ်ကို) အလိုရှိတိုင်း အာရုံပြုနိုင် (သို့မဟုတ်–စားစွမ်းနိုင်) ခြင်းဟူသော ဝသိတာ သည်လည်းကောင်း၊ အာရုံပြုခြင်း (စားခြင်း၊ စွန့်ပယ်ခြင်း– စသည်ဖြင့် အလိုရှိတိုင်း ပြုခြင်း)ဟူသော ကာမကာရိတာသည် လည်းကောင်း ဝိသေဝိတာ မည်၏။ [ဝိသေဝ ဝါ သနေ၊ ဝသိတာ ကာမကာရိတာ ဝါ ဝိသေဝိတာ။–ဋီကာ။] ဤနည်းဝယ် မဟုဋီကာ၌ "ဝိသေဝဗုဒ္ဓ+ဣတေတ်"ဟု လည်းကောင်း၊ "ဣစတု ဝသိတဝါစကော၊ ကာမကာရိတဝါစကော ဝါ"ဟု လည်းကောင်း ဖွင့်လေ၏။ စဉ်းစားပါ။

ဥပနာမေတိ၊ ဆက်သရု၏။ ရာဇာ၊ သည်။ ဣသရဝတာယ၊ ဖြင့်။ ဝိသဝိတာယ၊ ဖြင့်။ ဝါ၊ ဖြင့်။ သာမီ၊ အရှင်သခင်သည်။ ဟုတ္တာ၊ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတံ၊ အလိုရှိအပ်သော ဘောဇဉ်ကို။ ဘုဉ္ဇတိ၊ စားနိုင်၏။

ဟိ၊ ဥပမာန ဥပမေယျရောနောရ္ပ ပြဉိုးအုံ။ တတ္ထ၊ ထို ဥပမာစကားရပ်၌။ သုဒဿ၊ ၏။ ဘတ္တဝိမံသနမတ္တမိဝ၊ ထမင်းကို စုံစမ်းရခြင်းမျှကဲ့သို့။ အဝ သေသမမ္ပာနံ၊ ဝေဒနာမှကြွင်းသော သမ္ပယုတ်တရားတို့၏။ အာရမ္မဏရသဿ၊ ကို။ ဧကဒေသာနုဘဝနံ၊ တစ်စိတ်တစ်ဒေသကို ခံစားရခြင်းသည်။ (ဟောတိ။) ဟိ၊ မှန်။ သုဒေါ၊ သည်။ ဘတ္တေကဒေသမတ္တမေဝ၊ ထမင်း၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ မျှကိုသာ။ ဝိမံသတိ ယထာ၊ စုံစမ်းရသကဲ့သို့။ ဧवံ၊ တူ။ သေသမမ္ပာပိ၊ ဝေဒနာမှ ကြွင်းသော တရားတို့သည်လည်း။ အာရမ္မဏရသေကဒေသမေဝ၊ အာရုံ အရသာ၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသကိုသာ။ အနုဘဝန္တိ၊ ခံစားကြရကုန်၏။ ပန၊ ကား။ ရာဇာ၊ သည်။ ဣသရဝတာယ ဝိသဝိတာယ သာမီဟုတ္တာ။ ယဒိစ္ဆက်၊ အလိုရှိတိုင်း။ ဘုဉ္ဇတိ ယထာ၊ စားနိုင်သကဲ့သို့။ ဧवံ၊ တူ။ ဝေဒနာပိ၊ သည်လည်း။ ဣသရဝတာယ ဝိသဝိတာယ။။ သာမိဘာဝေန၊ အရှင်သခင်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ အာရမ္မဏရသံ၊ ကို။ အနုဘဝတိ၊ ခံစားနိုင်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အနုဘဝနရသာတိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ။

ဒုတိယေ အတ္ထဝိကပ္ပေ၊ ဒုတိယ အတ္ထဝိကပ်၌။ (ဣန္ဒာကာရသမ္ဘောဂရသာ ဝါ ဟူသော ဒုတိယ အတ္ထဝိကပ်၌။) ဣဒ၊ ဤ ပထမ မဟာဂုသိုလ်စိတ်၌။ အဓိပ္ပေတာ၊ အလိုရှိအပ်သော။ အယံ ဝေဒနာ၊ ဤ သောမနဿဝေဒနာကို။ ယထာ ဝါ တထာ ဝါ၊ အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ အာရမ္မဏဿ၊ ၏။ ဣဋ္ဌာကာရမေဝ၊ ဣဋ္ဌ အခြင်းအရာကိုသာ သမ္ပဋ္ဌတိ၊ ကောင်းစွာ ခံစား၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဣဋ္ဌာကရသမ္ဘောဂရသာတိ၊ ဟူ၍ ။ ဝုတ္တာ၊ ပြီ။ ပန၊ ကား။ (ရသမှတစ်ပါး ပစ္စုပ္ပဋ္ဌာန်ကား။) စေတသိက အဿာဒတော၊ စိတ်၌မှီသော သာယာတတ်သော တရား၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သော၊ ဤ ဝေဒနာကို။ အတ္ထနော၊ ၏။ သဘာဝေနေဝ၊ ပင်ကို သာယာခြင်း သဘောအားဖြင့်ပင်။ ဥပဋ္ဌာနံ၊ ယောဂီတို့ ဉာဏ်အား ထင်လာခြင်းကို။ သန္ဓာယ၊ ရည်ရွယ်၍။ စေတသိက အဿာဒ ပစ္စုပ္ပဋ္ဌာနာတိ၊ ဟူ၍။ ဝါ၊ စိတ်၌မှီသော သာယာတတ်သော တရား၏ အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ ဉာဏ်အား ရှေးရှု ထင်လာ၏ ဟူ၍။ ဝုတ္တာ၊ ပြီ။ ပန၊ ကား။ (ပစ္စုပ္ပဋ္ဌာန်မှတစ်ပါး ပဒဋ္ဌာန်ကား။) ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပဿဒ္ဓကာယော၊ ငြိမ်းအေးပြီးသော ရူပကာယ နာမကာယ ရှိသူသည်။ သုခံ၊ သုခကို။ ဝေဒေတိ။ ခံစား၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပဿဒ္ဓိပဒဋ္ဌာနနာတိ၊ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

(ယာ ဓမ္မဇာတိ။) နိလာဒိဗေဒံ ၊ အညှို အစရှိသော အပြားရှိသော။ အာရမ္ဘဏံ၊ ကို။ သဗ္ဗာနုဘာတိ၊ မှတ်သိ သိတတ်၏။ ဣတိ၊ ထိုသို့ မှတ်သိ သိတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (သာ ဓမ္မာဇတိ။) သညာ၊ ၏။ သာ၊ ထို သညာသည်။ *သဗ္ဗာနုန လက္ခဏာ၊ မှတ်သိ သိခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ ပစ္စာဘိညာဏရသာ၊ ရှေးအမှတ်ဖြင့် နောက်ထပ်သိခြင်းကိစ္စ ရှိ၏။ ဟိ၊ မှန်။ စတုဘူမိကသညာ၊ သည်။ နော သဗ္ဗနုနလက္ခဏာ နာမ၊ သဗ္ဗာနုနလက္ခဏာ မရှိသည့် မည်သည်။ နတ္ထိ။ သဗ္ဗာ၊ အလုံးစုံသော သညာသည်။ သဗ္ဗာနုနလက္ခဏာဝ၊ သဗ္ဗနုနလက္ခဏာရှိသည်သာ။ ဟောတိ။ပန၊ ဆက်။ ဇဏ္ဍ၊ ဤသညာတို့တွင်။ ယာ၊ အကြင် သညာသည်။ အဘိညာဏေန၊ ရှေး အမှတ်အသားဖြင့်၊ သဗ္ဗာနုဘာတိ၊ ၏။ သာ၊ ထိုသညာသည်။ ပစ္စာဘိညာဏရသာ နာမ၊ ပစ္စာဘိညာဏ-ရသ မည်သည်။ ဟောတိ။

တသာ၊ ထိုသညာ၏။ (ပဝတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ-ဌ်စပ်။) ဝမုကိသ၊ လက်သမား၏။ ဒါရုမှိ၊ သစ်သား၌။ အဘိညာဏံ၊ အမှတ်အသားကို။ ကတ္တာ၊ ပြုပြီး၍။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ တေန အဘိညာဏေန၊ ထို အမှတ်အသားဖြင့်။ တံ၊ထို သစ်သားကို။ ပစ္စာဘိဇာနနကာလေ၊ နောက်ထပ် သိရာအခါ၌ လည်းကောင်း။ (ပဝတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ-ဌ်-စပ်။) ပုရိသသ၊၏။ ကာဠတိလကာဒိ အဘိညာဏံ၊ မဲသော အပြောက် အကွက် အစရှိသော အမှတ်အသားကို။ [ကာဠောဝေ တိလကော ကာဠတိ လကော။-ယောဇနာ။ ရှေး နိသယဃဋ်၌ ကာဠကို "မဲ့မည်း"ဟု လည်းကောင်း၊ တိလကကို "မှန်ကူ"ဟု လည်းကောင်း ပေး၏။] သလ္လက္ခေတ္တာ၊ မှတ်သား၍။ ပုန။ တေန၊ ထို အမှတ်အသားဖြင့်။ ဧသော၊ ဤသူကား။ အသုကော နာမ၊ ထိုမည်သူတည်း။ ဣတိ၊ သို့။ တသ၊ ထို ယောဂျားကို။ ပစ္စာဘိဇာနနကာလေ၊ ၌ လည်းကောင်း။ ရညော၊ ၏။ ပိဏ္ဍနုနေါပက ဘဏ္ဍာဂါရိကသ၊ တန်ဆာကို စောင့်ရှောက်သော ဘဏ္ဍာစိုး၏။ တသ္မိံ တသ္မိံ- ပိဏ္ဍနေ၊ ထိုထို တန်ဆာ၌။ နာမပဏ္ဍာကံ၊ နာမည် စာရွက်ငယ်ကို။ ဝါ၊ ကမ္မည်းစာရွက်ငယ်ကို။ [နာမသလိခနုပဏ္ဍာကံ- နာမည်ကို ရေးအပ်ရာ စာရွက်ငယ်။] ဗန္ဓိတ္တာ၊ ဖွဲ့ချည်၍။ အသုကံ ပိဏ္ဍနံ နာမ၊ ထိုမည်သော တန်ဆာကို။ အာဟရ၊ ဆောင်ခဲ့လော့။ ဣတိ၊ သို့။

---

*သဗ္ဗာနုန ပစ္စာဘိညာဏ။ ။ပညာကဲ့သို့ ထူးထူးထွေထွေ မသိဘဲ ထင်လာသော အာရုံကို အညှိုပဲ၊ အရွှေပဲ၊ အရှည်ပဲ-စသည်ဖြင့် မှတ်သောအားဖြင့် သိခြင်းကို "သဗ္ဗာနုန"ဟု ခေါ်၏။ ထို ရှေးအမှတ်အသားဖြင့် နောက်ထပ်သိခြင်းကို "ပစ္စာဘိညာဏ"ဟု ခေါ်သည်။ ပတိ၊ တစ်ဖန်။ ဝါ၊ နောက်ထပ်။ အဘိညာဏရသာ၊ ရှေးအမှတ်ဖြင့် သိခြင်းကိစ္စရှိ၏။ ထိုသို့ ရှေးအမှတ် ဖြင့် နောက်ထပ်သိရာ၌လည်း တတိယအကြိမ် ထပ်၍ သိဖို့ရန် မှတ်သား၏။ ထိုမှတ်ခြင်းကား သဗ္ဗာနုနတည်း။

ဝုတ္တော၊ သော်။ ဒီပံ၊ ဆီမီးကို။ ဇာလေတွာ၊ တောက်စေ၍။ ဝါ၊ ညှိထွန်း၍။ ရတနဂဗ္ဘံ၊ ရတနာတိုက်ခန်းသို့။ ပဝိသိတွာ၊ ဝင်၍။ ပဏ္ဍံ၊ စာရွက်ကို။ ဝါစေတွာ၊တိုးတိုးဆိုစေ၍။ ဝါ၊ ဖတ်၍။-တသ္မ တသ္မေ ဝ ဝိဇ္ဇန္တနသ၊ တိုတို တန်ဆာကို သာလျှင်။ အာဟရဏကာလေစ၊ ဆောင်ယူရာ အခါ၌လည်းကောင်း။ ပဝတ္တေ၊ ဖြစ်ပုံကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ [ဤ ဥပမာများဖြင့် ရှေးဦးစွာ မှတ်သားပြီးနောက် တို အမှတ်ဖြင့် နောက်ထပ် သိပုံကိုပြသည်။]

အပရော၊ အခြားသော။ နယော၊ နည်းကို။ (ဧဝံ ဝေဒိတ္မော။) ဟိ၊ ချဲ့၊ ?သဗ္ဗသင်္ခါဟကဝသေန၎ အလုံးစုံသော သညာကို သိမ်းယူသော စကားၛ၊ အစွမ်းဖြင့်။ သညာ၊ သည်။ သဗ္ဗာနုနလက္ခဏာ၊ ရှိ၏။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ ဝါ၊ နောက်ထပ်။ သဗ္ဗာနုန ပစ္စယနိမိတ္တ ကရဏရသာ၊ မှတ်သိ သိမှတ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော အမှတ်အသားကို ပြုခြင်းကိစ္စရှိ၏။ (ကေ ဝိယ၊ အဘယ်သူတို့ကဲ့သို့နည်း။) ဒါရုအာဒီသု၊ သစ်သား အစရှိသည်တို့၌။ တစ္ဆကာဒယော ဝိယ၊ လက်သမား အစရှိသူတို့ ကဲ့သို့တည်း။ (လက်သမား စသူတို့၏ မှတ်သားပုံ ကဲ့သို့တည်း။)

ယထာ ဂဟိတ နိမိတ္တဝသေန၊ အကြင်အကြင် ယူအပ်ပြီးသော အမှတ်အသား၏ အစွမ်းဖြင့်။ အဘိနိဝေသကရဏ ပစ္စုပ္ပဋ္ဌာနာ၊ မှားမှားယွင်းယွင်း နှလုံးသွင်းခြင်းကို ပြုတတ်သောတရားဟု ယောဂီတို့ ဉာဏ်အား ထင်လာတတ်၏။ (ကေ ဝိယ၊ အဘယ်သူတို့ ကဲ့သို့နည်း။ ဟတ္ထိဒဿကအန္ဓာ၊ ဆင်ကို ညွှန်ပြသော သူကန်းတို့သည်။ (အဘိနိဝေသ၊ မှားမှား ယွင်းယွင်း နှလုံးသွင်းခြင်းကို။ ဝါ၊ စွဲလမ်းခြင်းကို။ ကရောန္တိ ဝိယ၊ ပြုကုန်သကဲ့သို့တည်း။) [ဤ ပုဒ်၏ အဓိပ္ပာယ်ကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။] ဝါ၊ တစ်နည်း။ အာရမ္မဏော၊ ၌။ အနောဂါဠ ဝုတ္တိတာယ၊ သက်ဝင်သော ဖြစ်ခြင်း မရှိသည်၏။ ဣတိ၊ သို့။

၁။ **သဗ္ဗသင်္ခါဟကဝသေန ဝိယ။** ။ရှေးဦးစွာ မှတ်သားသော သညာ၊ နောက်ထပ် သိဖို့ရန် အမှတ်အသားပြုသော သညာ ဤသညာအားလုံးကို သိမ်းယူခြင်းကို "သဗ္ဗသင်္ခါဟကဝသေန"ဟု ဆိုသည်။ လက်သမားသည် ဤသစ်သားကို မည်သည့်နေရာ၌ အသုံးပြုဖို့ရာ ဟု ရှေးဦးစွာ မှတ်သားလိုက်၏။ တိုမှတ်သားခြင်းမျိုးသည် နောက်ထပ်သိဖို့ရန်လည်း မှတ်သားရာ ရောက်၏။ ထိုသို့ မှတ်သားရာ၌ ပထမသိခြင်းကား သဗ္ဗာနုနလက္ခဏာတည်း။ နောက်ထပ်သိဖို့ရန် အမှတ်အသားပြုခြင်းကား ကိစ္စတည်း။ တစ္ဆကာဒယော၌ အာဒိဖြင့် ရှေ့၌ပြခဲ့သော ကာဠတိလက–စသည်ကို မှတ်တတ်သော ပုရိသ၊ ဝိဇ္ဇနနဂေါပက ဘဏ္ဍာဂါရိက–တို့ကို ယူပါ။ [တစ္ဆကော ဝမုကီ မတော။– အဘိဓာန်။]

(နက်နက်နဲနဲ မယူတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) အစိရ(ဋ္ဌာန ပစ္စု ပဋ္ဌာနာ၊ ကြာမြင့်စွာ တည်ခြင်း မရှိသော တရားဟု ယောဂီတို့ ဉာဏ်အား ထင်လာတတ်၏။ (ကိမိဝ၊ အဘယ်ကဲ့သို့နည်း။) ဝိစ္ဆု ဝိယ၊ လျှပ်စစ်ကဲ့သို့ တည်း။ [လျှပ်စစ်သည် ကြာမြင့်စွာ မတည်သကဲ့သို့ သညာလည်း အာရုံ၌ ကြာမြင့်စွာ မတည်–ဟူလို။] ယထာ ဥပဓိတ ဝိသယပဋ္ဌာနာ၊ အကြင်အကြင် ထင်လာတိုင်းသော အာရုံဟူသော နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏။ (ကိမိဝ။) တိဏပုရိသကေသု၊ မြက်ဖြင့်ပြုလုပ်အပ်သော ယောကျ်ားရုပ်တို့၌။ မိဂပေါတကာနံ၊ သမင်ငယ်တို့၏ ။ ပုရိသာတိ ဥပ္ပန္နသညာ ဝိယ၊ ယောကျ်ားတွေဟု ဖြစ်သော အမှတ်အသား ကဲ့သို့တည်း။ [ဤပုဒ်၏ အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ပန၊ ဆက်။ ဇာ္ဇာ၊ ဤ သညာတို့တွင်။ ယာ၊ အကြင် သညာသည်။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တာ၊ ဉာဏသမ္ပယုတ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ သာ သညာ၊ ထိုသညာသည်။ ဉာဏမေဝ၊ ဉာဏ်သို့သာ။ အနုဝတ္တတိ၊ အစဉ်လိုက်၏။ [ဉာဏ်သို့ အစဉ်လိုက်သောကြောင့် ဉာဏသမ္ပယုတ်သညာသည် အဘိနိဝေသကိုလည်း မပြု။ ဝိပရိတဂ္ဂါဟ–လည်း မဖြစ်တော့–ဟူလို။] (ကိမိဝ။) ²သသမ္ဘာရပထဝီ အာဒီသု၊ အဆောက်အဦနှင့်တကွဖြစ်သော ပထဝီ အစရှိသည်တို့၌။ သေသမ္ဟာ၊ ပထဝီမှ ကြွင်းသော အာပေါ–စသော တရားတို့သည်။ ပထဝီအာဒိနိ၊ ပထဝီ– အစရှိသည်တို့သို့။ (အာနုဝတ္တန္တိ) ဝိယ၊ အစဉ်လိုက်ကုန်သကဲ့သို့တည်း။ ဣတိ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။

(ယာ ဓမ္မာတိ။) စေတယတိ၊ စေ့ဆော် ³တတ်၏။ ဣတိ၊ ထိုသို့ စေ့ဆော်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (သာ ဓမ္မာတိ။) စေတနာ၊ မည်၏။ အတ္ထနာ၊ မိမိနှင့်။ သဒ္ဓိ၊ တကွ။ သမ္ပယုတ္တဓမ္မे၊ သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို။ အာရမ္မဏေ။ ၌။

၁။ **သသမ္ဘာရ။ပ။ဝေဒိတဗ္ဗာ။** ။အတူတကွ ဖြစ်ဖက် အာပေါ တေဇော ဝါ ယော– စသော ရုပ်တို့ကို "သမ္ဘာရ"ဟု ခေါ်၏။ ထိုသမ္ဘာရနှင့်တကွ ဖြစ်သော ပထဝီဓာတ်ကို "သသမ္ဘာရပထဝီ"ဟု ခေါ်သည်။ ယခုမျက်မြင် မြေကြီးပင်တည်း။ ထိုမြေကြီး၌ ပထဝီဓာတ် လွန်ကဲရကား ကကွဲ့ သဘောရှိ၏။ ကြွင်းသော ရုပ်တရားတို့သည် ပထဝီသဘောသို့ လိုက်လျောမှု ဖြစ်ကြရသောကြောင့် မြေကြီးတစ်ခုလုံး ဓက်မာခြင်းသဘော ရှိရလေသည်။ မီး၊ လေ၊ ရေ တို့လည်း သသမ္ဘာရ တေဇော၊ သသမ္ဘာရ ဝါယော၊ သသမ္ဘာရ အာပေါ တို့တည်း။ ထိုဝတ္ထုတို့၌ လည်း ကြွင်းသော ရုပ်တရားတို့သည် တေဇော၊ သို့မဟုတ် ဝါယော၊ သို့မဟုတ် အာပေါတို့၏ သဘောသို့ လိုက်ကြရကုန်၏။

၂။ **စေ့ဆော်ခြင်း။** ။စေတနာကို "စေ့ဆော်ခြင်း"ဟု ရှေးဆရာတို့ မြန်မာပြန်ကြ၏။ ထိုမြန်မာပြန်၌ "စေ့"ဟူသော စကားသည် ဤ အဘိသန္ဓေဟန် အနက်ဖြစ်သော ဖွဲ့စပ်ခြင်းပင်တည်း။ "ဆော်"ဟူသော စကားကား နောက်၌ လာမည့် ဓမ္ဓတ္ထသာမိစသူတို့၏ နီးဆော်ပုံကို

အဘိသန္ဓဟတိ၊ ဖွဲ့စပ်တတ်၏။ ဣတိ (အယံ)၊ ကား။ အတ္ထော၊ စေတယုတိ ဟူသော ပုဒ်၏ အနက်တည်း။ သာ၊ ထို စေတနာသည်။ စေတယိတလက္ခဏာ၊ စေ့ဆော်တတ်သည်၏အဖြစ်–ဟူသော လက္ခဏာ ရှိ၏။ [စုရာဒိ၊ စိတ–ဓာတ်သည် ဥဿာဟ–အနက်ကို ဟောအ၏။ ထိုဥဿာဟဟူသည်လည်း ဝီရိယ မဟုတ်၊ လေးလေးစားစား အာရုံပြုခြင်းတည်း။] စေတနာဘာဝလက္ခဏာ၊ စေ့ဆော်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိ၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ နုတ်။ [စေတယိတ–ဌ ဘာဝပွဓာန ကြိပါ။ စေတနာဘာဝေါ ဗျာပါရဘာဝေါ။–ဋီကာ။] အာယူဟနရသာ၊ ဖရိဖရဲကြ၍ မနေအောင် ပေါင်းစုခြင်း ကိစ္စ ရှိ၏။

ဟိ၊ မှန်။ စတုဘူမိက စေတနာ၊ သည်။ နော စေတယိတ လက္ခဏာ နာမ၊ မည်သည်။ နတ္ထိ။ သဗ္ဗာ၊ အလုံးစုံသော စေတနာသည်။ စေတယိတလက္ခဏာဝ၊ စေတယိတလက္ခဏာ ရှိသည်သာ။ ဟောတိ။ ပန၊ ကား။ အယူဟနရသတာ[1]၊ အာယူဟနရသ ရှိသည်၏အဖြစ်သည်။ ကုသလာကုသလေသု ဧဝ၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ် စိတ်တို့၌သာ။ ဟောတိ။ ဟိ၊ ချဲ့။ ကုသလာကုသလကမ္မာယူဟနဋ္ဌာနံ၊ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံကို အားထုတ်ရာဌာနသို့။ ပတ္တာ၊ ရောက်၍။ ဝါ၊ သော်။ သေသသမ္မယုတ္တာမမ္မာနံ၊ စေတနာမှ ကြွင်းသော သမ္မယုတ်တရား တို့၏။ ဧကဒေသမတ္တာမေဝ၊ တစ်စိတ်တစ်ဒေသမျှသည်သာ။ ကိစ္စံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ စေတနာ ပန၊ သည်ကား။ အတိရေက ဥဿာဟာ၊ လွန်ကဲသော အားထုတ်ခြင်း ရှိသည်။ အတိရေကဝါယာမာ၊ လွန်ကဲသော ကြိုးစားခြင်းရှိသည်။ ဒိဋ္ဌာဿာဟာ၊ နှစ်ဆတက် အားထုတ်ခြင်းရှိသည်။ ဒိဋ္ဌာဝါယာမာ၊ နှစ်ဆတက်

ကို ယူထားသော စကားတည်း။ အဘိသန္ဓဟတိကို "ပဗန္ဓတိ၊ အဆက်မပြတ်အောင် ဖွဲ့စပ်တတ်၏။ ပဝတ္တေတိ၊ အဆက်မပြတ်အောင် ဖြစ်စေတတ်၏" ဟု ဋီကာ ဖွင့်သည်။ ဆိုလိုရင်းကား– စေတနာ၏ စေ့ဆော်မှုကြောင့် အာရုံ၌ အဆက်မပြတ် ထပ်ကာထပ်ကာ သမ္မယုတ်တရားတွေ ဖြစ်နေကြသည်–ဟူလို။

[1] **အာယူဟနရသာ**။ ။"အာ+ဥိဟန"ဟု ခွဲ၊ ယ–လာ၍ "အာယူဟန"ဟု ဖြစ်၏။ အာသည် ဗျာပန အနက်ဟော။ ဥိဟဓာတ်သည် ("ဓာတုနံ အနေကတ္ထတ္တာ"နှင့်အညီ ရာသီကရဏ အနက်ဟော။ အာ–ယုဉ်ဖက်သမ္မယုတ်တရားတိုင်း၌ ပျံ့နှံ့၍+ ဥိဟန–တစ်ပါးစီကွဲ၍ မနေအောင်) ပေါင်းစုခြင်း။ သမ္မယုတ်တရားတို့ကို တစ်ပါးစီကွဲ၍ မနေစေဘဲ ပေါင်းစုခြင်းကိစ္စကို "အာယူဟနရသ"ဟု ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် ခေတ္တသာမီ ဥပမာ၌ "ဧကတော ခေတ္တံ ဩတရတိ"ဟု ပေါင်းစုပုံကို ဥပမာပြသည်။ [အနေကတ္ထတ္တာ ဓာတုနံ ဥိ ဟနံ ရာသီကရဏံ။ပ။ဧတ္ထ ဝ ဗျာပနတ္ထံ အာကာရံ၊ တသ ဝ ယကာရဂဟဏံ ကတ္တာ သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထံ အာယူဟနန္တိ ပဒံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။–သမ္ဘိဝ်ာဘင်း အနုဋီကာ။]

ကြိုးစားခြင်း ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ [အတိရေက ဥဿာဟာကိုပင် "အတိရေက ဝါယာမာ"ဟု ဖွင့်သည်။ ဒီဂုဏ္ဍသံသာဟာ ဒီဂုဏ္ဍဝါယာမာတို့ကား အတိရေက ဖြစ်ပုံကို ပြသော စကားတည်း။ ဒီဂုဏ္ဍ ဆိုသော်လည်း ၂-ဆတက် အားထုတ် ခြင်း မဟုတ်။ ဗျာပါရ များခြင်းတည်း။] တေန၊ ကြောင့်။ ပေါရာဏာ၊ ရှေးဆရာ တို့သည်။ ထာဝရိယ။ပ။စေတနာတိ ဟူ၍။ အာဟု၊ ဆိုကြကုန်ပြီ။ [ဧသာ စေတနာ၊ ဤ စေတနာသည်။ ထာဝရိယသဘာဝသဏ္ဌိတာ၁၊ လယ်ယာ ပိုင်ရှင်၏။ သဘောဌ် ကောင်းစွာတည်သော တရားတည်း။] ခေတ္တသာမီ၊ လယ်ယာပိုင်ရှင် ကို။ ထာဝရိယောတိ၊ ထာဝရိယ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ။

ခေတ္တသာမီ၊ လယ်ပိုင်ရှင်ဖြစ်သော။ ပုရိသော၊ သည်။ ပဗ္ဗပဏ္ဍာသ၊ ၅-ကျိပ် ၅-ယောက်သော။ ဗလိပုရိသေ၊ အခစား ယောကျ်ားတို့ကို ။ ဂဟေတ္ဝာ၊ ခေါ်၍။ လာယိသာမိ၊ ရိတ်အုံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြော၍။ ဧကတော၊ တစ်ပေါင်း တည်း။ ခေတ္တံ၊ လယ်သို့။ ဩတရတိ ယထာ၊ သက်ဆင်း သကဲ့သို့။ တဿ၊ ထိုလယ်ပိုင်ရှင် ယောကျ်ား၏။ အတိရေကော၊ လွန်ကဲသော။ ဥဿာဟော၊ အားထုတ်ခြင်းသည်။ အတိရေကော၊ သော။ ဝါယာမော၊ ကြိုးစားခြင်းသည်။ ဒီဂုဏော၊ ၂-ဆတက်သော။ ဥဿာဟော၊ သည်။ ဒီဂုဏော၊ သော။ ဝါယာမော၊ ကြိုးစားခြင်းသည်။ ဟောတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ နိဗ္ဗုရ၊ မပြတ်မလပ်။ (ဝဒတိ-ဌ်စပ်။) ဂဏ္ဍာထာတိ အာဒီနိ၊ ဂဏ္ဍထ- အစရှိသော စကားတို့ကို။ ဝါ၊ ယူကြင်ကြ အစရှိသော စကားတို့ကို။ ဝဒတိ ယထာ ပြောသကဲ့သို့။ သိမံ၊ အဝိုင်းအခြားကို။ ("မည်သည့်နေရာတိုင်အောင် ရိတ်ရမည်" ဟူသော အဝိုင်းအခြား ကို။) အာစိက္ခတိ ယထာ၊ ပြောပြသကဲ့သို့။ တေသံ၊ ထိုကောက်ရိတ်သမားတို့ဖို့။ သုရာဘတ္တဂန္ဓမာလာဒီနိ၊ သေရည်, ထမင်း, နံ့သာ, ပန်း အစရှိသည်တို့ကို။ ဒေနာတိ ယထာ၊ သိသကဲ့သို့။ (တိုက်ကျွေးဖို့ ပေးကမ်းဖို့ရန် အလိုက် သိသကဲ့သို့။) မဂ္ဂံ၊ လမ်းကို။ (ရိတ်၍သွားရမည့်-လမ်း, ရိတ်စရာလမ်းကို။) သမကံ၊ ညီမျှအောင်။

၁။ ထာဝရိယသဘာဝသဏ္ဌိတာ။ ။ ရှေ့ဌေ့သော ဥစ္စာသည် ရှေ့လျားပြောင်းသွားတတ်သော ကြောင့် ဇင်ပဉ္စမာ မည်၏။ လယ်ယာတို့ကား မရှေ့, မပြောင်းတတ်သော ထာဝရဥစ္စာ မည်၏။ ထာဝရော ယသ အတ္ထိတိ ထာဝရိယော။ ဣက- ပစ္စည်းမှ က-ကို ယ-ပြု။ [ယောနောဌ် "ထာဝရသ ခေတ္တသ သာမီ ထာဝရိယော"ဟု ပြုလေ၏။] ထာဝရိယသ+သဘာဝေါ ထာဝရိယသဘာဝေါ - လယ်ပိုင်ရှင်၏ လုပ်သားတို့ထက် ဗျာပါရများသော သဘော၊ ထာဝရိယ သဘာဝ+သဏ္ဌိတာ ထာဝရိယသဘာဝသဏ္ဌိတာ လယ်ပိုင်ရှင်ကဲ့သို့ ဗျာပါရများခြင်း သဘောကို "ထာဝရိယသဘာဝ"ဟု ခေါ်ပါ။ ထိုသဘောဌ် ကောင်းစွာ တည်သည်။ ထိုသဘောရှိသည်-. ဟူလို။

ဟာရတိ ယထာ၊ ဆောင်သကဲ့သို့။ ဧဝံ သံမ္ဘဒ်၊ ဤသို့ မချုတ်မယွင်း ပြီးစီးခြင်းရှိသော။ ဣဒံ၊ ဤ ဥပမေယျကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

ဟိ၊ ဥပမာန ဥပမေယျကို ရောနှောမှု ပြဦးအံ့။ ခေတ္တသာမိ၊ သော်။ ပုရိသော၊ ကို။ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ ကဲ့သို့။ (တထာ၊ တူ။) စေတနာ၊ ကို။ (ဝေဒိတဗ္ဗာ။) ပဋ္ဌပဏ္ဏာသ၊ သော။ ဗလိပုရိသာ၊တို့ကို။ (ဝေဒိတ်ဗ္ဗာ ယထာ။ တထာ၊ တူ။) စိတ္တဂ်ဝသေန၊ စိတ်အဂ်ါ၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဥပ္ပန္နာ၊ ဖြစ်ကုန်သော ပဋ္ဌပဏ္ဏာသ၊ ၅၅-ပါးသော။ ကုသလာဓမ္မာ၊ ဖ်ယ်သ ဝေဒနာ-စသော ကုသိုလ်တရားတို့ကို။ (ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။) ခေတ္တသာမိ ပုရိသသ၊ ၏။ ဒိဂုဏုသာဟ ဒိဂုဏဝါယာမကရဏကာလော၊ ၂-ဆတက် အားထုတ်မှု, ၂-ဆတက် ကြိုးစားမှုကို ပြုရာအခါကို။ (ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိယ၊ တထာ။) ကုသလာကုသလ ကမ္မာ ယူဟနဋ္ဌာနံ ပတ္တာ၊ စေတနာယ၊ ၏။ ဒိဂုဏ်သာဟော ' ဒိဂုဏဝါယ်ာမော ဟော်တိ။ ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ အသာ၊ ထိုစေတနာ၏။ အာယူဟနရသတာ၊ အာယူဟနရသ ရှိသည်၏အဖြစ်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပန်၊ ကား။ (ရသမှ တစ်ပါး ပစ္စုပဋ္ဌာန်ကား။) သာ သော၊ ထိုစေတနာသည်။ သံဝိဒဟနပစ္စုပဋ္ဌာနာ၊ စီမံတတ်သော တရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ထင်လာတတ်၏။ ဟိ၊ ချဲ့။ အယံ၊ ဤ စေတနာသည်။ သံဝိဒဟမာနာ၊ စီမံတတ် သည်။ (ဟုတ္တာ။) [စီမံတတ်သည် အဖြစ်ဖြင့်-ဟူလို။] ဥပဋ္ဌဟတိ၊ ယောဂီတို့ဉာဏ် အား ထင်လာ၏။ (ကော'ဝိယ၊ အဘယ်သူတို့ ကဲ့သို့နည်း။) သကိစ္စ ပရကိစ္စ သာဓကာ၊ မိမိကိစ္စ သူတစ်ပါးကိစ္စကို ပြီးစေတတ်ကုန်သော။ ဧဋ္ဌသိသ မဟာဝမ္ဘကိအာဒယော၊ တပည့်ကြီး လက်သမားကြီး အစရှိသူတို့သည်။ သံဝိဒ ဟန္တိ ဝိယ၊ စီမံတတ်ကုန် သကဲ့သို့တည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။ ဧဋ္ဌသိသော၊ သည်။ ဥပဇ္ဈာယံ၊ ဥပဇ္ဈာယ်ကို။ ဒူရတောဝ၊ ၌ပင်။ အာဂစ္ဆန္တံ ၊ လာနေသည်ကို။ ဒိသ္မာ၊ မြင်ရ၍။ သယံ၊ ကိုယ်တိုင်။ အဓိ ယမာနော၊ သရဇ္ဈာယ်သည်။ ဝါ။ စာအံ့သည်။ (ဟုတ္တာ၊ ၍။) ဣတရေပိ၊ မိမိမှ တစ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဒါရကေ၊ သူငယ်တို့ကို။ အတ္တနော အတ္တနော၊ မိမိ မိမိ၏။ အဇ္ဈေနကမ္မေ၊ သရဇ္ဈာယ်ခြင်း အမှုဌ်။ ဝါ၊ စာအံ့ခြင်း အမှုဌ်။ ပဝတ္တယတိ၊ ဖြစ်စေ၏။ [အဓိပုဗ္ဗ ဣဓာတ်၊ ယုပစ္စည်း။ ဣကို ဧပြုလျှင် အဇ္ဈေနဟု ဖြစ်၍၊ ဧကို အယပြုလျှင် အဇ္ဈယနဟု ဖြစ်သည်။] ဟိ၊ မှန်။ တသ္မိံ၊ ထိုတပည့်ကြီးသည်။ အဓိယိတုံ၊ သရဇ္ဈာယ်ခြင်း ၄ာ။ အာရဒ္ဓေ၊ အားထုတ်လတ်သော်။ တေပိ၊ ထို သူငယ်တို့သည်လည်း။ တဒနုဝတ္တိတာယ၊ ထို တပည့်ကြီးသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ အဓိယန္တိ၊ သရဇ္ဈာယ် ကြရကုန်၏။

စ၊ ဥပမာ တစ်နည်းကား။ (ဧဒ္ဒေသီသနှင့် တူပုံမှတစ်ပါး မဟာဝမုကီနှင့် တူပုံကား။) မဟာဝမုကီ၊ သည်။ သယ်။ တစ္ဆန္ဒော၊ ရှေလတ်သော်။ (ရှေပေါ်ထိုးလတ်သော်။) ဣတရေပိ၊ မိမိမှတစ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ တစ္ဆကော၊ လက်သမားငယ်တို့ကို။ အတ္တနော အတ္တနော၊ ၏။ တစ္ဆနကမ္မေ၊ ရှေခြင်းအမှု၌။ (ရှေပေါ်ထိုးခြင်း အမှု၌။) ပဝတ္တယတိ၊ ဖြစ်စေ၏။ ဟိ၊ မှန်။ တဿိ၊ ထိုလက်သမားကြီးသည်။ တစ္ဆိတုံ၊ ရှေခြင်းငှာ။ အာရဒ္ဓေ၊ အားထုတ်လတ်သော်။ တေပိ၊ ထို လက်သမားငယ်တို့သည်လည်း။ တဒနု ဝတ္တိတာယ၊ ထိုလက်သမားကြီးသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ တစ္ဆန္တိ၊ ရှေကြရကုန်၏။

စ၊ ဥပမာ တစ်နည်းကား။ [မဟာဝမုကိအာဒယော၌ အာဒိအရ ဥပမာကို ပြပြန်သည်။] ယောဓနာယကော၊ စစ်သားဟု ရှေ့ဆောင် အကြီးအကဲသည်။ ဝါ၊ စစ်ဗိုလ်သည်။ သယ်၊ ကိုယ်တိုင်။ ယုဇ္ဈမာနော၊ စစ်တိုက်လတ်သော်။ ဣတရေပိ၊ မိမိမှတစ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ယောဓေ၊ စစ်သားငယ်တို့ကို။ သမ္ဘဟာရဝုတ္တိယံ၊ (ပြင်းစွာ ပုတ်ခတ်ခြင်းဟူသော) စစ်တိုက်မှုဝယ် ဖြစ်ခြင်း၌။ ပဝတ္တယတိ ယထာ၊ ဖြစ်စေသကဲ့သို့။ ဟိ၊ မှန်။ တဿိ၊ ထို စစ်ဗိုလ်သည်။ ယုဇ္ဈိတုံ၊ စစ်တိုက်ခြင်းငှာ။ အာရဒ္ဓေ၊ သော်။ တေပိ၊ ထို စစ်သားငယ်တို့သည်လည်း။ အနိဝတ္တမာနာ၊ နောက်မဆုတ်ကုန်ဘဲ။ တဒနုဝတ္တိတာယ၊ ထို စစ်ဗိုလ်သို့ အစဉ်လိုက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ယုဇ္ဈန္တိ ယထာ၊ စစ်တိုက်ကြကုန် သကဲ့သို့။ ဧवံ၊ တူ။ ဩသာပိ၊ ဤစေတနာသည်လည်း။ အတ္တနော၊ ၏။ ကိစ္စေန၊ ကိစ္စအားဖြင့်။ အာရမ္ဘဏော၊ ၌။ ပဝတ္တမာနာ၊ ဖြစ်လတ်သော်။ အညေပိ၊ မိမိမှ တစ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေ၊ သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို။ အတ္တနော အတ္တနော၊ မိမိ မိမိ၏။ ကြိယာယ၊ အမှုအရာ၌။ ကိစ္စ၌။ ပဝတ္တေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။

ဟိ၊ မှန်။ တဿာ၊ ထို စေတနာသည်။ အတ္တနော၊ ၏။ ကိစ္စံ၊ ကို။ အာရဒ္ဓါယ၊ အားထုတ်လတ်သော်။ တံ သမ္ပယုတ္တာပိ၊ ထို စေတနာနှင့်ယှဉ်သော တရားတို့သည်လည်း။ အာရတန္တိ၊ အားထုတ်ကြရကုန်၏။ တေန၊ ကြောင့်။ သကိစ္စ။ ပ။ ဝိယာတိ၊ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။ စ ပန၊ ထပ်၍ ဆက်ဦးအုံ့။ အစ္ဆာယိက ကုမ္ဘာနုသရဏာဒီသု၊ အဆောတလျင် ဖြစ်စေအပ်သော အမှုကို အောက်မေ့ခြင်း အစရှိသည်တို့၌။ အယံ၊ ဤစေတနာသည်။ သမ္ပယုတ္တာနံ၊ သမ္ပယုတ်တရားတို့၏။ ဥဿဟနဘာဝေန[1]၊ အားထုတ်ခြင်း ရှိကုန်သည်၏ ဖြစ်

---

[1]။ ဥဿဟနဘာဝေန။ ။ဥပုဗ္ဗ-သဟဓာတ်၊ ယုပစ္စည်း။ ဥဿဟီယတေ ဥဿဟန်၊ ဥဿဟန် တော်သ အတ္ထိတိ ဥဿဟနာ (သမ္ပယုတ္တဓမ္မာ)။ "သမ္ပယုတ္တာနံ" ဟူသော ဘာဝသမ္ဗန်ကို

ကြောင်းဖြစ်ရာ အားဖြင့်။ ပဝတ္တမာနာ၊ ဖြစ်လတ်သော်၊ ပါကဋာ၊ ထင်ရှားသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ [ဤစေတနာအတွက် ပဒဋ္ဌာန် မပါ။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ "သေသခန္ဓပဒဋ္ဌာနာ"ဟု ပဒဋ္ဌာန် ထည့်သည်။]

အာရမ္မဏံ စိန္တေတိ စိတ္တန္တိ အာဒိနာ၊ အစရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ စိတ္တသ၊ စိတ်၏။ ဝစနတ္ထော၊ ဝစနတ္ထကို။ ဝုတ္တော ဝေ၊ ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ။ ပန၊ ဝစနတ္ထမှတစ်ပါး လက္ခဏာဒျတ္ထကား။ လက္ခဏာဒိတော၊ လက္ခဏာ အစရှိသော အားဖြင့်။ စိတ္တံ၊ သည်။ ဝိဇာနနလက္ခဏံ၊ သညာ ပညာတို့ကို သိပုံမှတစ်မျိုးတစ်ပုံ အာရုံကို သိခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ပုဗ္ဗင်္ဂမရသံ၊ ရှေ့ဆောင် ရှေ့သွား၏အဖြစ်ဟူသော ကိစ္စရှိ၏။ [ပုဗ္ဗင်္ဂမ၌ ဘာဝပွဓာန-ကြို။] သန္ဓဟန ပစ္စုပဋ္ဌာနံ၊ အစဉ်မပြတ်အောင် ဖွဲ့စပ်တတ်သော တရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ထင်လာ၏။ နာမရူပ ပဒဋ္ဌာနံ၊ ယှဉ်ဖက် စေတသိက်နာမ်, မှီရာဝတ္ထု ရုပ်လျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏။ ဟိ၊ ချဲ့။ စတုဘူမိကစိတ္တံ၊ သည်။ နော ဝိဇာနနလက္ခဏံ နာမ၊ ဝိဇာနနလက္ခဏာ မရှိသည် မည်သည်။ နတ္ထိ။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော စိတ်သည်၊ ဝိဇာနနလက္ခဏာမဟု၊ ဝိဇာနနလက္ခဏာ ရှိသည်သာ။ (ဟောတိ။) ပန၊ ကား။ ဒွါရံ၊ စက္ခု-စသော ဒွါရသို့။ ပတ္တာ၊ ၍။ (စက္ခုဝိညာဉ် စသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်ရောက်၍။) အာရမ္မဏာ ဝိဘာဝနဋ္ဌာနေ၊ အာရုံကို ထင်စွာဖြစ်စေရာ ဌာန၌။ စိတ္တံ၊ သည်။ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ၊

ထောက်၍ "ဥဿဟနာနံ၊ အားတက်သရော ရှိကုန်သော သမ္မယုတ် တရား၏+ဘာဝေါ၊ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာတည်း။ ဥဿဟနဘာဝေါ၊ ရာ"ဟု ပြုပါ။ ထို ဥဿဟနဘာဝ-ဟူသည် သမ္မယုတ်တရား၏ အားထုတ်ကြောင်းတည်း။ ၎စာအုပ်တို့၌ "ဥဿဟန"ဟု သာ၍ ဝုဒ္ဓိတွေ့ရ၏။ "သမ္မယုတ္တာနံ၊ တို့ကို။ ဥဿာဟန ဘာဝေန၊ အားထုတ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်"ဟုလည်း ကာရိတ် သွင်း၍ ပေးကြ၏။ သို့သော် ဋီကာ၌ "အာဒရဘာဝေန"ဟု ကာရိတ်မပါဘဲ ဖွင့်သောကြောင့် "ဥဿဟန"ဟုသာ ရှိသင့်မည် ထင်သည်။]

ဆက်ဦးအံ့-စေတနာသည် အာရုံကိုယူရာ၌ ဗျာပါရ အားကြီးသောကြောင့် စေတနာနှင့် ယှဉ်ဖက် သမ္မယုတ်တရားများလည်း ဗျာပါရ အားကြီးသကဲ့သို့ တက်တက်ကြွကြွ ရှိရလေသည်။ စိတ် စေတသိက် တရားတို့က တက်တက်ကြွကြွ ရှိသောကြောင့် စိတ္တဇရုပ်လည်း သွက်သွက်လက်လက် ဖြစ်နေလေသည်။ စိတ္တဇရုပ် သွက်သွက်လက်လက် ဖြစ်သောကြောင့် အတူဖြစ်ဖက် တိဇရုပ်များလည်း သွက်သွက်လက်လက် ဖြစ်ကြရကား ကုသိုလ်ပြုသောအခါ၌ ဖြစ်စေ၊ အကုသိုလ်ပြုသောအခါ၌ ဖြစ်စေ စေတနာထက်သန်လျှင် ထက်သန်သလောက် ခန္ဓာကိုယ် တစ်ခုလုံး သွက်သွက်လက်လက် ထက်ထက်မြက်မြက်ရှိ၍ စေတနာ မထက်သန်လျှင် မထက်သန်သလို အေးအေးစက်စက် ထုံထုံထိုင်းထိုင်း နုံနုံရျာရျာ ဖြစ်နေလေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ကောင်းမှုမကောင်းမှု ကိစ္စတို့၌ အရင်းခံဖြစ်သော စေတနာကို "ကမ္မ-အမှုသည် လက်သည်"ဟု ဆိုရပေသည်။

ရှေ့သွားသည်။ ပုရေစာရိုက်၊ ရှေ့သွားသည်၊ ဟောတိ။ [ပုဗ္ဗင်္ဂမ်ကို ပုရေစာရိုက် ဟု ထပ်ဖွင့်။]

[3]ဟိ၊ မှန်။ စက္ခုနှာ၊ စက္ခုပသာဒဖြင့်။ ဒိဋ္ဌ၊ မြင်ထိုက်သော။ ရူပါရမ္မဏ်၊ ကို။ စိတ္တေနေဝ၊ ဖြင့်သာ။ ဝိဇာနာတိ၊ သိ၏။ သောတေန သုတံ သဒ္ဒါရမ္မဏံ စိတ္တေနေဝ ဝိဇာနာတိ၊ ဃာနေန ဃာယိတံ (နမ်းရှူထိုက်သော) ဂန္ဓာရမ္မဏံ စိတ္တေနေဝ ဝိဇာနာတိ၊ ဇိဝှာယ သာယိတံ (သာယာထိုက်သော) ရသာရမ္မဏံ စိတ္တေနေဝ ဝိဇာနာတိ၊ ကာယေန ဖုသိတံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏံ စိတ္တေနေဝ ဝိဇာနာတိ။ မနေန၊ မနောဒ္ဓါရဖြင့်။ ဝိညာတံ၊ သိထိုက်သော။ ဓမ္မာရမ္မဏံ စိတ္တေနေဝ ဝိဇာနာတိ။ ဟိ၊ ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြအုံ့။ နာဂရဂုတ္တိကော နာမ၊ မြို့စောင့် ယောက်ျားမည်သည်။ နဂရမဇ္ဈေ၊ မြို့၏ အလယ်၌။ သိဃာဋကေ၊ လမ်းဆုံ လမ်းခွ၌။ နိသိဒိတ္တာ၊ ထိုင်၍။ အယံ၊ ဤသူကား။ နေဝါသိကော၊ အမြဲနေခြင်း ရှိသူတည်း။ ဝါ၊ မြို့နေသူတည်း။ အယံ၊ ကား။ အာဂန္တုကော၊ ခေတ္တ ရောက်လာသူတည်း။ (ဧည့်သည်တည်း။) ဣတိ၊ သို့။ အာဂတာဂတံ၊ ရောက်လာ ရောက်လာသော။ ဇနံ၊ လူကို။ ဥပဓာရေတိ ယထာ၊ မှတ်သားသကဲ့သို့။ ဝဝတ္ထာပေတိ ယထာ၊ ပိုင်းခြား သတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်သကဲ့သို့။ ဧဝံ သမ္ပဒံ၊ ဤသို့ မချုတ်မယွင်း ပြီးစီးခြင်းရှိသော။ ဣဒံ၊ ဤ ဥပမေယျကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

စ၊ သာဓက ကား။ မဟာထေရေနဟိ၊ အရှင်နာဂသိန် မဟာထေရ်သည် လည်း။ ဧတံ၊ ဤ စကားကို။ ဝုတ္တံ၊ မိန့်ဆိုအပ်ပြီ။ (ကို။) မဟာရာဇ၊ မဟာရာဇာ၊ နာဂရဂုတ္တိကော နာမ၊ မည်သည်၊ နဂရဿ၊ ၏။ မဇ္ဈေ၊ ၌။ သိဃာဋကေ၊ ၌။ နိသိန္နော၊ ထိုင်လျက်။ ပုရတ္ထိမတော ဒီသတော၊ အရှေ့အရပ်မှ။ ပုရိသံ၊ ကို။ အာဂစ္ဆန္တံ၊ လာသည်ကို။ ပဿေယျ ယထာ၊ မြင်ရာသကဲ့သို့။ ပစ္ဆိမတော ဒီသတော ပုရိသံ အာဂစ္ဆန္တံ ပဿေယျ ယထာ၊ ဒက္ခိဏတော ဒီသတော ပုရိသံ အာဂစ္ဆန္တံ ပဿေယျ ယထာ၊ ဥတ္တရတော ဒီသတော ပုရိသံ အာဂစ္ဆန္တံ ပဿေယျ ယထာ။ ဧဝမေဝ၊ သာလျှင်။ မဟာရာဇ၊ ဟာ။ ယံ ရူပံ၊ အကြင် ရူပါရုံကို။ စက္ခုနှာ၊

---

[3] **စက္ခုနှာ ဟိ ဒိဋ္ဌ။** ။ ဒိဋ္ဌ၌ တ–ပစ္စည်းသည် ရိုးရာအားဖြင့် "မြင်အပ်ပြီး" ဟူသော အတိတ်အနက်နှင့်တကွ မုချမြင်ခြင်းအနက်ကို ဟောတ်။ "စက္ခုပသာဒဖြင့် မြင်အပ်ပြီးဖြစ်လျှင် စက္ခုဝိညာဉ်က ထပ်၍မြင်ဖွယ် မလို။ ထို့ကြောင့် ဤနေရာ၌ ဒိဋ္ဌအရ "မြင်အပ်ပြီး"ဟု မပေးဘဲ "မြင်ထိုက်"ဟု တ–ပစ္စည်း၏ အနာမဋ္ဌ ကာလသာမန်နှင့်တကွ အရဟ–အနက်ပေးရသည်။ မြင်ခြင်းကြိယာ၏ ကတ္တားမှာ စက္ခုဝိညာဉ်တည်း။ စက္ခုဒ္ဒါရဖြင့် မြင်ထိုက်သော ရူပါရုံကို စက္ခု ဝိညာဉ်စိတ်ကမြင်သို့ သိသည်–ဟူလို။[သုတ၊ မှတ်၊ ဝိညာတ်–တို့၌လည်း နည်းတူ။ စက္ခုနှာ ဟိ ဒိဋ္ဌံတိစက္ခုနှာ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။–ဋီကာ]

စက္ခုပ္ပသာဒဖြင့်။ ပဿတိ၊ မြင်၏။ တံ၊ ထို ရူပါရုံကို။ ဝိညာဏေန၊ စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့်။ ဝိဇာနာတိ။ ယံ သဒ္ဒံ၊ အကြင် သဒ္ဒါရုံကို။ သောတေန၊ ဖြင့်။ သုဏာတိ၊ ကြား၏။ပ။ ယံ ဂန္ဓံ၊ အကြင် ဂန္ဓာရုံကို။ ဃာနေန၊ ဖြင့်။ ဃာယတိ၊ နမ်းရှု၏။ ပ။ယံ ရသံ၊ အကြင် ရသာရုံကို။ ဇိဝှာယ၊ ဖြင့်။ သာယတိ၊ သာယာ၏။ပ။ယံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ၊ အကြင် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို။ ကာယေန၊ ဖြင့်။ ဖုသတိ၊ တွေ့ထိ၏။ပ။ ယံ ဓမ္မံ၊ အကြင် ဓမ္မာရုံကို။ မနသာ၊ မနောဒွါရဖြင့်။ ဝိဇာနာတိ။ တံ ထို ဓမ္မာရုံကို။ ဝိညာဏေန၊ မနောဝိညာဉ်ဖြင့်။ ဇာနာတိ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဧဝံ၊ သို့။ပ။ ပုရေဇာရိကံ ဟောတိ၊ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပုဗ္ဗင်္ဂမရသန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ။

တဒေတံ (တံ+ဧတံ)၊ ထိုစိတ်သည်၊ ပစ္ဆိမံ ပစ္ဆိမံ၊ နောက်နောက်၌ ဖြစ်သည်။ (ဟုတ္တာ။) ဥပဓေမာနံ၊ ဖြစ်လတ်သော်။ ပုရိမံ ပုရိမံ၊ ရှေးရှေး၌ဖြစ်သော စိတ်ကို။ နိရုန္ဓရံ၊ အကြား မရှိသည်ကို။ ကတ္တာ။ သန္ဓဟနမေဝ၊ ဆက်စပ်လျက် သာလျှင်။ ဥပဌာတိ၊ ယောဂီတို့ ဉာဏ်အား ထင်လာတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သန္ဓဟနုပစ္စုပဋ္ဌာနံ၊ မည်၏။ ပန၊ ကား။ (ပစ္စုပဋ္ဌာန်မှတစ်ပါး ပဒဋ္ဌာန်ကား။) ပဋ္ဌဝေါကာရဘဝေ၊ ပဋ္ဌဝေါကာရဘုံ၌။ အဿ၊ ထိုစိတ်၏။ နိယ်မတော၊ အမြဲအားဖြင့်။ နာမရူပံ၊ နာမ်ရူပ်သည်။ (ပဒဋ္ဌာနံ၊ နီးစွာသော အကြောင်းသည်။ ဟောတိ။) စတုဝေါကာရဘဝေ၊ ၌။ နာမမေဝ၊ နာမ်သည်သာ။ ပဒဋ္ဌာနံ ဟောတိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နာမရူပပဒဋ္ဌာနန္တိ၊ ဟူ၍။ (မယာ။) ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။

ပန၊ ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုအံ့။ ဧတံ စိတ္တံ၊ သည်။ ("စေတနာ ဟောတိ၊ စိတ္တံ ဟောတိ"ဟု ပြအပ်သော ဤစိတ်သည်။) ပုရိမ နိဒ္ဒိဋ္ဌစိတ္တေန၊ ရှေ့ သမယ ဝဝတ္ထာန ခန်းဌ ညွှန်ပြအပ်ပြီးသော စိတ်နှင့်။ သဒ္ဓိ၊ တကွ။ ဧကမေဝ၊ တစ်ပါးတည်းသာ။ (ဟောတိ) ကိ၊ ဖြစ်သလော။ ဥဒါဟု၊ သို့မဟုတ်။ အည်၊ အခြားသောစိတ်သည်။ (ဟောတိ ကိ၊ လော။) ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ [သမယဝဝတ္ထာန ခန်းဌ "စိတ္တံဥပဓေ"ဟု ပြအပ်ခဲ့သော စိတ်နှင့် ဤနေရာ၌ ပြအပ်သော စိတ်သည်တစ်ပါးတည်းသာလော၊သို့မဟုတ် တစ်မျိုးစီ လောဟု မေးသည်။] (ဧတံ စိတ္တံ။ ပုရိမနိဒ္ဒိဋ္ဌစိတ္တေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိ။) ဧကမေဝ၊ တစ်ပါးတည်းသာ။ ဟောတိ။ (ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။) အထ၊ ထိုသို့ တစ်ပါးတည်းဖြစ်လျှင်၊ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပုရိမနိဒ္ဒိဋ္ဌံ၊ ရှေ့ သမယဝဝတ္ထာန် ခန်းဌ ညွှန်ပြအပ်ပြီးသော စိတ်ကို။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်သနည်း။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ ဧတံ၊ ဤ ပြဿနာကို။ အဋ္ဌကထာယံ၊ ရှေး အဋ္ဌကထာ၌။ (အာစရိယေဟိ၊ ရှေး အဋ္ဌကထာ ဆရာတို့သည်။) အဝိစာရိတံ၊ မစိစစ်အပ်ခဲ့။

[ယောဇနာ၌ ပုရိမနိဒ္ဒိန် ဟူသော ပုဒ်လည်း မပါ။ "ဧတံ စိတ္တံ ပုန ဝုတ္တန္တိ ဧတံ ဝစနံ အဌကထာယံ အဝိစာရိတံ"ဟု ဝုတ္တန္တိနှင့် အဝိစာရိတ်ကို တစ်ဝါကျတည်းလုပ်၍။ ယောဇနာ ထားသည်။]

ဝိပန၊ ထိုသို့ပင် မစိစစ်အပ်ခဲ့ပါသော်လည်း။ ဣဒေ၊ ဤ စိတ္တံ ဟောတိဟု နောက်ထပ် ဟောတော်မူခြင်း၌။ အယံ၊ ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား။ ယုတ္တိ၊ သင့်သောအကြောင်းတည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။ ရူပါဒီနိ၊ ရူပ အစရှိသော ကလာပ်ရုပ်တို့ကို။ ဥပါဒါယ၊ ဉာဏ်ဖြင့်ယူ၍။ ဝါ၊ စွဲမှီ၍။ ပညတ္တာ၊ ပညတ်အပ်ကုန်သော။ သူရိယာဒယော၊ နေ အစရှိသည်တို့သည်။ အတ္ထတော၊ လိုရင်း အနက်အားဖြင့်။ ရူပါဒီဟိ၊ ရူပ အစရှိသည်တို့မှ။ အညေ၊တစ်မျိုးတခြားတို့သည်။ နပေါဟန္တိ ယထာ၊ မဟုတ်ကုန်သကဲ့သို့။ တေနေဝ၊ ထိုသို့ တစ်မျိုးတခြား မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်။ ယသ္မိံ သမယေ၊၌။ သူရိယော၊ သည်။ ဥဒေတိ၊ တက်လာ၏။ တသ္မိံ သမယေ၊ နေတက်လာရာ ထိုအခါ၌။ တသ၊ ထို နေ၏။ တေဘသခ်ိတံ၊ အရှိန်ဟု ဆိုအပ်သော။ ရူပံမှိ၊ အဆင်းအရောင် သည်လည်း။ (ဥဒေတိ၊ ပေါ်ထွက်လာ၏။) ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ ဝုစ္စမာနေပိ၊ ဆိုအပ်ပါသော်လည်း။ ("နေထွက်လာလျှင် အဆင်းအရောင်လည်း ပေါ်ထွက်လာ၏"ဟု နေက တခြား အဆင်းအရောင်က တခြား ဤသို့ ခွဲခြား၍ဆိုအပ်ပါသော်လည်း။) ရူပါဒီဟိ၊ အဆင်းအရောင် အစရှိသည်တို့မှ။ အ၊ ညော၊ တစ်မျိုးတခြားသော။ သူရိယော နာမ၊

၁။ အယံ ဝနေတ္ထ ယုတ္တိ။ ။"စိတ္တံဥပ္ပန္နံ ဟောတိ" ဟုဝမ္မဝဝတ္ထာန်ခန်း၌ ဟောတော်မူပြီးပါလျက် "စိတ္တံဟောတိ"ဟု ဝမ္မဒ္ဒေသခန်း၌ စိတ္တံကို ထပ်၍ ဟောတော်မူရာဝယ် ထိုသို့ ဟောတော်မူခြင်း၏ သင့်လျော်သော အကြောင်းကို "ယုတ္တိ"ဟု ဆိုသည်။ ထို ယုတ္တိကို ပြသော စကားသည် "ပုန ဝုတ္တန္တိ ဝေဒီတဗ္ဗံ" တိုင်အောင်တည်း။ ထို့ကြောင့် "ယထာ ဟိ" စသည်ကို ယုတ္တိအကျယ်ပြဟု မှတ်ပါ။

၂။ ယထာ။ပ။သူရိယော နာမ နတ္ထိ။ ။ "နေ၌အဆင်းအရောင် ၇-မျိုးရှိ၏" ဟု ဆိုကြ၏။ ထို အဆင်းအရောင်ကို "ရူပ"ဟုဆိုသည်။ အာဒီဖြင့် ရူပ(ဝဏ္ဏ)မှတစ်ပါးသော အတူဖြစ်ဖက် ဥတုဧရပ်(ဝထဝီစသော) ရ-ပါးကို ယူပါ။ ထို ရူပ-စသည်တို့ကို ဉာဏ်ဖြင့်ယူ၍ "သူရိယ"ဟုလည်းကောင်း။ "နေ"ဟုလည်းကောင်း နာမည်ပညတ် သတ်မှတ် ခေါ်ဝေါ်ရာဝယ် ထို ရူပ-စသည်တို့မှတစ်ပါး နေ(သူရိယ)ဟု သီးခြားမရှိ။ ထို့ကြောင့် "အကြင်အခါ နေထွက်လာ၏။ ထိုအခါ အရှိန်အဝါဟူသော အဆင်းရူပလည်း ပေါ်လာ၏"ဟု ဆိုရာ၌ စကားသုံးနှုန်းပုံမှာ နေက တခြား ရူပက တခြားဟု ဖြစ်နေသော်လည်း လက်တွေ့အားဖြင့် ရူပ-စသည် တခြား နေတခြား မရှိတော့သကဲ့သို့...

နေမည်သည်။ နံ အတ္ထိ ယထာ၊ မရှိသကဲ့သို့။ ²တထာ၊ တူ။ စိတ္တံ၊ ကို။ ဖဿာဒယော၊ ဖဿ အစ ရှိကုန်သော။ ဧမ္မေ၊ တို့ကို။ ဥပါဒါယ။ နံ ပညာပိယတိ၊ ပညတ်အပ်သည် မဟုတ်။ အတ္ထိတော ပန၊ လိုရင်းအနက်အားဖြင့်ကား။ ဧတံ၊ ဤစိတ်သည်။ တေဟိ၊ ထို ဖဿ အစရှိသည်တို့မှ။ အညမေဝ တစ်မျိုးတခြား သည်သာ။ ဟောတိ။ တေန၊ ကြောင့်။ ယသ္မိं သမယေ၊ ၌။ စိတ္တံ၊ သည်။ ဥပ္ပန္နံ၊ အတိတ်စိတ်၏ ဘင်ခဏမှ အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌ ခဏတ္တယသို့ ရောက်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဧကံသေနေဝ၊ စင်စစ်အားဖြင့် သာလျှင်၊ တသ္မိं သမယေ၊ ထိုအခါ၌။ ဖဿာ ဒီဟိ၊ ဖဿ အစရှိသည်တို့မှ။ အတ္ထိတော၊ အားဖြင့် အညမေဝ၊ ¹တစ်မျိုးတခြား သာလျှင် ဖြစ်သော။ တံ၊ ထိုစိတ်သည်။ ဟောတိ။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမဿ အတ္ထိသ၊ ကို။ ဒီပနတ္ထာယ၊ ဌာ။ ဧတံ၊ ဤစိတ်ကို။ ပုန။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣတိ ဝေဒီတဗ္ဗံ။

² ၈၊ သည်သာမကသေး၊ ယသ္မိं သမယေ။ပ။ ဟောတိတိ အာဒီသု၊ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ ဘာဝေန္တေန၊ ဘာဝေတိ–ကြံယာကို ဖြစ်စေသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြင့်။ ဝဝတ္ထာပိတော၊ ပိုင်းခြား သတ်မှတ်အပ်သော။ သမယော၊ သမယမည်၏။ ယော၊ အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဘာဝေတိ၊ မဂ္ဂကို ဖြစ်စေ၏။ သော၊ ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အတ္ထိတော၊ အားဖြင့်။ နံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နာမ၊ ဖြစ်သည်မမည်။ တေနေဝ၊ ထို့ကြောင့်ပင်။ တတ္ထ၊ ထို ရူပူပပတ္တိယာ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌။ ဖဿော ဟောတိ ဝေဒနာ ဟောတိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ ယထာ၊ ဟောတော်မူအပ် သကဲ့သို့။ဧဝံ၊ တူ။ ယော ဘာဝေတိသော ဟောတိတိ၊ ယော ဘာဝေတိ သော ဟောတိ–ဟူ၍။ နံ ဝုတ္တံ။ ပန၊ အနွယ ကား။ ³ယသ္မိं သမယေ။ပ။ ဟောတိတိ အာဒီသု၊ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ စိတ္တေန၊ ဖြင့်။ ဝဝတ္ထာပိတော၊ သော။ သမယော၊ ၌။ သမယဝ ဝတ္ထာပိတ်၊ သမယဖြင့်

၁။ တထာ။ပ။ အညမေဝ ဟောတိ။ ။ ဤ ဥပမေယျဝါကျ၌ ဥပမာနမှ ပြောင်းပြန် အနက်ကိုရှည်းပြ၏။ ထို့ကြောင့် ပြခဲ့သော နေ–ဥပမာသည် ဝိသဒိသုပမာတည်း။ ဥပမာနု၌ ရူပ–စသည်မှတစ်ပါး သူရိယ ဟု သီးခြားမရှိ။ ဤ ဥပမေယျ၌ကား ဖဿစသည်မှတစ်ပါး စိတ်ဟု သီးခြားရှိသည်။ ဤသို့ ဖဿ–စသည်မှတစ်ပါး စိတ်ဟု သီးခြားရှိကြောင်းကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ "စိတ္တံ ဟောတိ" ဟု စိတ်ကို ထပ်၍ ဟောတော်မူပါသည်။

၂။ ယထာစ။ပ။ အာဒီသု။ ။"ယသ္မိं သမယေ ရူပူပပတ္တိယာ"စသော ရူပါဝစရ ကုသလပဒ၊ ထိုပါဠိတော်ဝယ် "ယသ္မိं" ။ပ။ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ" ၌ ဘာဝေတိ၏ ကတ္တားဖြစ်သော ဘာဝေန္တပုဂ္ဂိုလ်ဖြင့် သမယကို မှတ်သား၏။ ထိုဘာဝေန္တပုဂ္ဂိုလ်သည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိသောကြောင့် "ဖဿော ဟောတိ" စသည်ကဲ့သို့ "ယော ဘာဝေတိ၊သော ဟောတိ" ဟု ထို ရူပါဝစရကုသလပဒ ဝမ္မဂ္ဂေသ၌ ဟောတော်မမူ။

၃။ ယသ္မိं သမယေ ကာမာဝစရံ–စသည်။ ။ဤကာမာဝစရကုသိုလ် အရာ၌ကား "ယသ္မိं သမယေ။ပ။ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ" ဟု ရှေးဦးစွာ စိတ်ဖြင့် သမယကို မှတ်သား၍ "တသ္မိं

ပိုင်းခြားသတ်မှတ် အပ်ပြီးသော။ စိတ္တံ၊ သည်။ တထာ၊ ထို ဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း။ ("နု သော အတ္တာတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ နာမ" ဟု ဆိုအပ်ပြီးသည့် အတိုင်း။) အတ္တာတော၊ လိုရင်း အနက်အားဖြင့်။ ဝါ၊ တရားကိုယ်အားဖြင့်။ နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ မဖြစ်သည်ကား။ နု၊ မဟုတ်။ ပန၊ အဟုတ်ကား။ တဒါ၊ ဌ်။ ဖဿော၊ သည်။ ဟောတိ ယထေဝ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့သာ၊ ဝေဒနာ၊ သည်။ ဟောတိ ယထေဝ။ တထာ၊ တူ။စိတ္တာမ္ပိ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမဿပိ အတ္တာသ၊ ကိုလည်း။ (ဝိဖြင့် ရှေ့ဣမဿ အတ္တာသကို ပေါင်း။) ဒီပနတ္ထံ၊ ဌာ။ ဣဒံ၊ ဤစိတ်ကို။ ပုန ဝုတ္တံ၊ ဣတိ ဝေဒီတဗ္ဗံ။-[ဤ ဝေဒီတဗ္ဗံ နောက်ဌ် "ဣတိ အယံ၊ ကား။ ယုတ္တိ၊ တည်း" ဟု အယံ ပနေတ္ထ ယုတ္တိကို ပြန်၍ လှည့်ပါ။]

ပန၊ ဆက်။ ဣဒံ၊ ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား။ ဇော၊ ဤစိတ္တံ ဟောတိဟု စိတ်ကို ထပ်၍ ဟောတော်မူအပ်ရာဌ်။ သန္ဓိဌာနံ၊ အဆုံးအဖြတ်တည်း။ ဝါ၊ ဆုံးဖြတ် ကြောင်း အကျိုးတည်း။ ဥဒ္ဒေသဝါရေ၊ ဌ်။ (ဖဿော ဟောတိ။ပ။အဝိက္ခေပေ ဟောတိ ဟူသော ဥဒ္ဒေသဝါရ–ဌ်။) သင်္ကန္တိတ္ထံ၊ စိတ်ကို သိမ်းယူခြင်း အကျိုးငှာလည်းကောင်း။ နိဒ္ဒေသဝါရေ၊ ဌ်။ (ကတမော တသ္မိံ သမယေ ဖဿော ဟောတိ–စသော နိဒ္ဒေသ ဝါရဌ်။) ဝိဘဇနတ္ထံ စ၊ စိတ်ကိုအကျယ် ဝေဖန်ခြင်း အကျိုးငှာ လည်းကောင်း။ (ပုန။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။) [သင်္ကန္တိတ္ထ ဝိဘဇနတ္ထကို ချဲ့လိုက်ပြီ "ပုရိမေန ဟိ"စသည်မိန့်။] ဟိ၊ ချဲ့၊ ပုရိမေန၊ ရှေ့ဖြစ်သော။ စိတ္တာသဒ္ဒေန၊ ဖြင့်။ (စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိဌ် ပါသော စိတ္တာသဒ္ဒါဖြင့်။) ကေဝလံ၊ သင်္ကန္တိတ္ထ မဖက် သက်သက်။ သမယော၊ ကို။ ဝဝတ္ထာပိတော၊ ပိုင်းခြား သတ်မှတ်အပ်ပြီ။ ပန၊ ဆက်။ စိတ္တေန၊ ဖြင့်။ တသ္မိံ ဝဝတ္ထာပိတသမယေ၊ ထို ပိုင်းခြား သတ်မှတ်အပ်ပြီးသော သမယဌ်။ ယေဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ။ ဖြစ်ကုန်၏။ ဝါ၊ ပါဝင်ကုန်၏၊ တေသံ။

သမယေ"ဟု စိတ်ဖြင့် မှတ်သားအပ်သော ထို သမယဝယ် (ရူပါဝစရဌ်၊ ဘာဝေန္ဒြိယ်ရှိ်လ် မဖြစ်သလို မဟုတ်ဘဲ) စိတ်ကလည်းဖဿ–စသည်တို့ကဲ့သို့ ဖြစ်လျက် ပါဝင်လျက် ရှိ၏။ ဤသို့သော အဓိပ္ပာယ်ကို ပြခြင်း အကျိုးငှာလည်း စိတ္တံ ဟောတိ ဟု ထပ်၍ ဟောတော်မူရသည်။ [ဤဌ်လည်း ဥပမာနသည် ဝိသဒိသူပမာပင်တည်း။]

၁။ ဣဒံ ပနေတ္ထ သန္ဓိဌာနံ။ ။ ရှေ့ယုတ္တိပြု စကားဝယ် "စိတ္တံ ဟောတိ"ဟု ဟောတော်မူရခြင်း၏ အကြောင်းယုတ္တိကို ၂–မျိုးအားဖြင့် ပြပြီး၍ ယခုအခါဌ် အကျိုးကိုပြ၍ ဆုံးဖြတ်ချက် ချလိုသောကြောင့် "ဣဒံ ပနေတ္ထ သန္ဓိဌာနံ"ဟု ဝိန်သည်။ ထိုအကျိုးကား "ဖဿော ဟောတိ၊ ဝေဒနာ ဟောတိ"စသော ဥဒ္ဒေသဝါရဌ် "စိတ္တံ ဟောတိ"ဟု စိတ်ကို သိမ်းယူခြင်းအကျိုး "ကတမော တသ္မိံ သမယေ ဖဿော"စသော နိဒ္ဒေသ ဝါရဌ် "ကတမံတသ္မိံ သမယေစိတ္တံ" စသည်ဖြင့် အကျယ်ဝေဖန်ရခြင်း အကျိုးတည်း။

ထို တရား တို့ကို။ ဒဿနတွင်၊ ၄။ ဖ‌ဿော ဟောတိတိ အာဒိ၊ အစရှိသော စကား ရပ်ကို။ (ဘဂဝတာ။) အာရဒ္ဓံ၊ အားထုတ်တော်မူအပ်ပြီ။ စိတ္တဗ္ဗာပိ၊ သည်လည်း။ တသ္မိံ သမယေ၊ ထိုစိတ်ဖြင့် မှတ်သားအပ်ပြီးသော သမယ‌ကို။ ဟောတိ ယေဝ၊ ဖြစ်သည်သာ။ ဝါ၊ ပါဝင်သည်သာ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တသ္မာပိ၊ ထို စိတ်ကိုလည်း။ သင်္ဂဟနတွင်၊ ၄။ တေ စိတ္တာ၊ ကို။ ဝုတ္တာ၊ ပြီ။ [ဤတိုင်အောင် သော စကားဖြင့် ဥဒ္ဒေသဝါရေ သင်္ဂဟနတွင်၏ အကျယ်ကို ပြသည်။]

စ၊ သည်သာ မကသေး။ (အကျိုးသည်သာ မကသေး–ဟူလို။) ["သင်္ဂဟ နတွင်၏ အကျယ်မှတစ်ပါး ဝိဘဇနတွင်၏ အကျယ်ကား"ဟုလည်း ပေးပါ။] ဣမသ္မိံ ဌာနေ၊ ဤ ဥဒ္ဒေသ အရာ‌၌။ ဧတသ္မိံ၊ ဤစိတ်ကို။ အဝုတ္တမာနေ၊ ဟောတော်မမူအပ်သော်။ (ဟောတော်မမူလိုက်လျှင်။) ကတမံ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တန္တိ၊ ဟူ၍။ နိဒ္ဒေသဝါရေ၊ ၌။ ဝိဘဇိတုံ၊ အကျယ် ဝေဖန်ခြင်းငှာ။နှ သက္ကာ၊ မတတ်ကောင်းသည်၊ ဘဝေယ္ယ၊ ဖြစ်ရာ‌၏။ ဧဝံ၊ ဤသို့ မတတ်ကောင်းလတ်သော်။ အသ‌၊ ထိုစိတ်ကို။ ဝိဘဇေ‌ယ‌ ယေဝ၊ အကျယ်ဝေဖန်ကြောင်း စကားရပ်သည်ပင်။ ပရိဟာယေထ‌ ယုတ်လျော့ရာ‌၏။ (မဝေဖန်နိုင်ဘဲ ရှိရာ‌၏။) တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တ‌သ‌ ထိုစိတ်ကို။ နိဒ္ဒေသဝါရေ၊ ၌။ ဝိဘဇေ‌ယ‌ တ‌ ယ‌ ယေ‌ ယ‌ ယ‌ ယ

စွဲ၏။–သင့်သည်သာ။] သခေါ်ပတော၊ အကျဉ်းချုပ် အားဖြင့်။ သဗ္ဗေပိ၊ကုန်သော။ စိတ္တာ စေတသိကဓမ္မေ၊ တို့ကို။ ဂဟေတွာ၊ ယူပြီး၍။ ဣဒ၊ ဤ ဥဒ္ဒေသဝါရ၌။ သရူပေန၊ သရုပ်သကောင်အားဖြင့်။ (ထို အကျဉ်းပြအပ်ပြီးသော တရားစုကို သရုပ် ထုတ်ပြသော အားဖြင့်။) ပဘေဒတော၊ အထူး အပြားအားဖြင့်။ ("ဖဿော ဟောတိ၊ ဝေဒနာ ဟောတိ"စသော အထူး အပြားအားဖြင့်။) ဒဿေတုံ၊ ပြတော်မူခြင်းငှာ။ ဖဿော ဟောတီတိ အာဒိ၊ ကို။ (ဘဂဝတာ။) အာရဒ္ဓံ၊ အားထုတ်တော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဖဿာဒယော၊ ဖဿ–အစရှိသော တရားတို့ကို။ (ဝုတ္တာ) ဝိယ၊ ဟောတော်မူအပ် ကုန်သကဲ့သို့။ (တထာ။) စိတ္တံပိ၊ ကိုလည်း။ ဝုတ္တမေव၊ ဟောတော်မူအပ်သည်သာ။ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

စျာနင်ရာသိအဖွင့်

[ဖဿလျှင် ၅–ခုမြောက်ရှိသော ဖဿပဋ္ဌမကရာသိကို ဖွင့်ပြပြီး၍၊ ယခု အခါ၌ စျာနင်ရာသိကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် "ဝိတက္ကေတိ"စသည် မိန့်သည်။]

(ယော သဘာဝေါ။) ဝိတက္ကေတိ၊ အာရုံကို ကြံတတ်၏။ ဣတိ၊ ထိုသို့ အာရုံကို ကြံတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (သော သဘာဝေါ။) ဝိတက္ကော[1]၊ ဝိတက္ကမည်၏။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ ဝိတက္ကနံ၊ အာရုံကို ကြံခြင်း။ ဝိတက္ကော၊ ခြင်း။ ဥပဟနံ၊ အာရုံကို ကြံခြင်း။ ဣတိ ဝုတ္တဲ့ ဟောတိ၊ သွာယံ (သော+အယံ)၊ ထိုဝိတက်သည်။ အာရမ္မဏော၊ အာရုံပေါ်၌။ စိတ္တဿ၊ ကို။ အဘိနိရောပနလက္ခဏော၊ ရှေးရှု ဖာက်ရောက်စေခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ ဝါ၊ ရှေးရှု တင်ပေးခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ [အဘိနိရောပနဋ္ဌ အဘိ+နိပုဗ္ဗ–ရှဟာဓာတ်+ဏာရိတ် ဏာပေပစ္စည်း+ယုပစ္စည်း။] ဟိ၊ မှန်။ သော ထိုဝိတက်သည်။ အာရမ္မဏေ၊ ၌။ စိတ္တံကို။ အာရောပေတိ၊ တက်ရောက်စေတတ်၏။ ဝါ၊ တင်ပေးတတ်၏။

၁။ **ဝိတက္ကော**။ ။"ဝိတက္ကေတိတိ ဝိတက္ကော၊ ဝိတက္ကနံ ဝါ ဝိတက္ကော"ဟု သာဓန ၂–မျိုးသာပြထားသော်လည်း "ဝိတက္ကေန္တီ သမ္မယုတ္တဓမ္မာ ဧတေနာတိ ဝိတက္ကော"ဟု ကရဏသာဓနလည်း ရနိုင်၏။ ထိုသို့ သာဓန ၃–မျိုး ဆိုရခြင်း၏ အကြောင်းကို သင်္ဂြိဟ် ဘာသာဋီကာ စိတ္တံအဖွင့်၌ ပြထားပြီ။ ["ဝိတက္ကော–ကြံ+စည်ခြင်း"ဟု ပေးရိုးရှိ၏။ သို့သော် အာရမ္မဏာဘိနိရောပနလက္ခဏောနှင့် အညီ စိတ်ကို အာရုံပါ်ရောက်အောင် အစဦး တင်ပေးခြင်းသာ ဝိတက်၏ တာဝန်တည်း။ ထိုသို့ တင်ပေးပြီးနောက် ထိုအာရုံကို အထပ်ထပ် အာရုံပြုသော အားဖြင့် "စည်နေခြင်း" သဘောမှ ဝိစာရ၏ သဘောသာဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ဝိတက္ကေတိ–ကြံတတ်၏"ဟုသာ အနက်ပေးပါ။]

ဟိ၊ ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြုခဲ့။ ကောစိ၊ တစ်စုံတစ်ယောက်သော ယောက်ျားသည်။ ရာဇဝေလ္လဘာ၊ မင်းကျွမ်းဝင်သော။ (မင်း၏ အကျွမ်းဝင်သူဖြစ်သော။) ဥာတိ ဝါ၊ ဆွေမျိုးကိုသော်လည်းကောင်း။ မိတ္တံ ဝါ၊ မိတ်ဆွေကိုသော်လည်းကောင်း။ နိဿာယ၊ မှီ၍။ ရာဇဂေဟံ၊ မင်း၏ အိမ်တော်သို့။ (နန်းတော်သို့။) အာရောဟတိ ယထာ၊ တက်ရောက်ရသကဲ့သို့။ ဧवं၊ တူ။ ဝိတက္ကံ၊ ကို။ နိဿာယ။ စိတ္တံ၊ သည်။ အာရမ္မဏံ၊ သို့။ အာရောဟတိ၊ တက်ရောက်ရ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သော၊ ထို ဝိတက်ကို။ အာရမ္မဏေ။ပ။လက္ခဏောတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တော၊ ဆိုအပ်ပြီ။

ပန၊ ဝါဒန္တ ရကား။ နာဂသေနတ္ထေရော၊ အ္ဂုဠင်နာဂသိန် ထေရ်သည်။ အာဟ၊ ဆိုပြီ။ (ကိ။) ဝိတက္ကော၊ သည်။ အာကောဋနလက္ခဏော၊ အာရုံကို ရေးဦးစွာ ခေါက်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ မဟာရာဇ၊ မဟာရာဇာ။ ဘော၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ အာကောဋိတာ ယထာ၊ ရေးဦးစွာ တီးခေါက်အပ်သကဲ့သို့။ အထပစ္စာ၊ ထိုမှနောက်၌။ အနုရဝတိယထာ၊ အဆက်ဆက် မြည်နေသကဲ့သို့။ အနုသဒ္ဒါယတိ ယထာ၊ အဆက်ဆက် အသံပြုသကဲ့သို့။ [သဒ္ဒံဟူသောနာမ်ပုဒ် နောင် ကရောတိအနက်၌ အာယ–ပစ္စည်းသက်ထားသော နာမဓာတ်။] မဟာရာဇ၊ ဧवမေव၊ ဤအတူသာလျှင်။ အာကောဋနာ၊ ရေးဦးစွာ ခေါက်ခြင်းကို။ (ဒဠ္ဍဗ္ဗာ) ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧवं၊ တူ။ ဝိတက္ကော၊ ဝိတက်ကို။ ဒဠ္ဍဗ္ဗော၊ ၏။ ပစ္ဆာ၊ နောက်မှ။ အနုရဝနာ၊ အဆက်ဆက် မြည်ခြင်းကို။ အနုသဒ္ဒါယနာ၊ အဆက်ဆက် အသံပြုခြင်းကို။ (ဒဠ္ဍဗ္ဗာ) ယထာ၊ ဧवံ။ ဝိစာရော၊ ဝိစာရကို။ ဒဠ္ဍဗ္ဗော၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ အာဟ၊ ပြီ။

သွာယံ(သော+အယံ)၊ ထို ဝိတက်သည်။ အာဟနန ပရိယာဟနနရသော၊ အစစ္စာ တီးခေါက်ခြင်း ထက်ဝန်းကျင် တီးခေါက်ခြင်း ကိစ္စရှိ၏။ ဝါ၊ ရေးရှု ခေါက်ခြင်း လှည့်ပတ်၍ ခေါက်ခြင်း ကိစ္စ ရှိ၏။ တထာဟိ၊ ထိုစကား မှန်၏။ ဘေန၊ ထို ဝိတက်ကြောင့်။ ယောဂါဝစရော၊ ယောဂါဝစရ ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ အာရမ္မဏံ၊ပ။ကရောတိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ [အာရမ္မဏံ၊ ကို။ ဝိတက္ကာဟာတံ၊ ဝိတက်သည် အစစ္စာ ခေါက်အပ်သည်ကို။ (အာဟာတံ၌ အာသည် အာဒီကမ္မ အနက်ဟော။) ဝါ၊ ဝိတက်သည် ရေးရှုခေါက်အပ်သည်ကို။ (အာသည် အာဘီ မုခ် အနက်ဟော။) ဝိတက္ကာ ပရိယာဟာတံ၊ ဝိတက်သည် ထက်ဝန်းကျင် ခေါက်အပ်သည်ကို။ ဝါ၊ ဝိတက်သည် လှည့်ပတ်၍ ခေါက်အပ်သည်ကို။ ကရောတိ၊ ပြု၏။] အာရမ္မဏေ၊ ၌။ စိတ္တသ၊ ကို။ အာနယန ပစ္စုပ္ပဒ္ဒာနော၊ ဆွဲခေါ်ဆောင်တတ်သော တရား ဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။

- တေန၊ ထို သဘောတရားဖြင့်။ စိတ္တံ၊ သည်။ အာရမ္မဏော၊ ၌။ ဝိစရတိ၊ လှည့်လည်တတ်၏။ ဣတိ၊ ထိုသို့ စိတ်၏ အာရုံ၌ လှည့်လည်ကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (သော သဘာဝေါ။) ဝိစာရော၊ မည်၏။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ ဝိစရတိ၊ အာရုံ၌ အထူးသဖြင့် လှည့်လည်ခြင်း။ ဝိစာရော၊ ခြင်း။ အနုသဉ္စရတိ၊ အာရုံ၌ အဖန်ဖန် ကောင်းစွာ လှည့်လည်ခြင်း။ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သွာယံ (သော+အယံ)၊ ထို ဝိစာရသည်။ အာရမ္မဏာနုမဇ္ဇနလက္ခဏော၊ အာရုံကို အဖန်ဖန် ပွတ်တိုက်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ တတ္ထ၊ ထို အာရုံ၌။ သဟဇာတာနုယောဇနေ ရသော၊ တကွဖြစ်ဖက် တရားတို့ကို အဖန်ဖန် ယှဉ်ကပ်စေခြင်း ကိစ္စရှိ၏။ စိတ္တဿ၊ ကို။ အနုပ္ပဗန္ဓ ပစ္စုပဋ္ဌာနော၊ အာရုံ၌ အစဉ်မပြတ် ဖွဲ့စပ်တတ်သော တရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။

စ၊ ဆက်။ နေသံ၊ ထို ဝိတက် ဝိစာရတို့၏။ ကတ္ထစိ၊ အချို့စိတ်၌။ (ဝိတက်ယှဉ်ရာ ၅၅–ပါးသော စိတ်၌။) အဝိပ္ပယောဂေ၊ မကွေမကွာ ယှဉ်ခြင်းသည်။ သန္တေ ပိ၊ ဖြစ်ပါသော်လည်း။ သြဠာရိကဋ္ဌေန၊ အာရုံယူမှု၌ ကြမ်းတမ်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ ပုဗ္ဗဏ်မဋ္ဌေန စ၊ ရှေ့သွား၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း။ (ပဌမာဘိနိပါတော–၌ စပ်။) ယဏ္ဍာဘိယာတော ဝိယ၊ ခေါင်းလောင်း၏ ရှေးရှု ထိုးခတ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော အသံကဲ့သို့။ [ပါရာဇိကာ၏ အဋ္ဌကထာ၌ ယဏ္ဍာ–ဘိယာတသဒ္ဒေါ ဝိယ ဟုရှိ၏။] အဘိနိရောပနဋ္ဌေန၊ ရှေးရှု တင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ စေတသော၊ ၏။ ပဌမာဘိနိပါတော၊ အာရုံ၌ ရှေးဦးစွာကျရောက်ခြင်း သဘောသည်။ ဝိတက္ကော၊ ဝိတက်တည်း။ [အဘိနိရောပနဋ္ဌေနစ–ဟူသော ပါဠိသည် ပါရာဇိကာ၏ အဋ္ဌကထာ၌ မပါ၊ သြဠာရိကဋ္ဌေန ပုဗ္ဗဏ်မဋ္ဌေန စ–ဟု ရှိပြီး ဖြစ်သောကြောင့် မပါခြင်းက ကောင်းမည်ထင်သည်။] သုခုမဋ္ဌေန၊ အာရုံယူမှု၌ သိမ်မွေ့သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်လည်းကောင်း။ အနုမဇ္ဇနသဘာဝဋ္ဌေန စ၊ အဖန်ဖန် ပွတ်တိုက်ခြင်း သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း။ ယဏ္ဍာနုရဝေါ ဝိယ၊ ခေါင်းလောင်း၏ အသက်မပြတ် မြည်သံကဲ့သို့။ ဝါ၊ ကြေးညည်းသံ ကဲ့သို့။ အနုပ္ပဗန္ဓော၊ အာရုံ၌ စိတ်ကို အစဉ်မပြတ် ဖွဲ့စပ်ခြင်း သဘောသည်။ ဝိစာရော၊ တည်း။ [ဤပုဒ်တို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ပါရာဇိကာ၏ ဘာသာဋီကာ၊ သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာတို့၌ ပြထားပြီ။]

စ၊ သည်သာ မကသေး။ ဣတ္ထ၊ ဤဝိတက် ဝိစာရ ၂–ပါးတို့တွင်။ ပဌမုပ္ပတ္တိ ကာလေ၊ ပထမ ဖြစ်ရာအခါ၌။ စိတ္တဿ၊ ၏။ ပရိပ္ပန္နနဘူတော၊ တုန်လှုပ်ကြောင်း ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ဝိတက္ကော၊ သည်။ ဝိပ္ပါရဝါ၊ အာရုံယူမှု၌ အထူးသဖြင့်

တုန်လှုပ်ခြင်းရှိ၏။ [ဝိပွဿရဝါတိ ဝိစလနယုတ္တောဟု–ဋီကာ။ ဝိပွဿရဏံ၊ အထူးသဖြင့် တုန်လှုပ်ခြင်း။ ဝိပွာရော၊ ခြင်း။ ဝိပွာရောယသော အတ္ထိတိ ဝိပွာရဝါ။ "ဝိပွာရဝါ၊ အာရုံယူမှု၌ အထူးသဖြင့် တုန်လှုပ်ခြင်းသဘောရှိသော။ ဝိတက္ကော၊ သည်။ ပဌမဈာနတ္ထိကာလေ၊ ၌။ စိတ္တသ၊ ၏။ ပရိပ္ဖန္ဒနဘူတော၊ တုန်လှုပ်ကြောင်း ဖြစ်၍ဖြစ်၏"ဟု အစဉ်အတိုင်းလည်း ပေးနိုင်သည်။ ပါရာဇိကတ် အဋ္ဌကထာ၌ "ပရိပ္ဖန္ဒနဘာဝေါ" ဟု ရှိ၏။ ဝိစာရ ဥပမာ၌လည်း "နာတိပရိပ္ဖန္ဒနဘာဝေါ"ဟု တွေ့ရလတ္တံ့။] အာကာသေ၊ ၌။ ဥပ္ပတိတုကာမသ၊ ပျံတက်လိုသော။ ပက္ခိနော၊ ငှက်ကြီး၏။ ပက္ခဝိက္ခေပေါ ဝိယ၊ အတောင်ခတ်ခြင်း ကဲ့သို့လည်းကောင်း။ ဝါ၊ အတောင်ခတ်ခြင်းနှင့် တူသည်လည်းကောင်း။ ဂန္ဓာနုဗန္ဓမေတသော၊ ပန်းရနံ့ သို့ အစဉ်လိုက်သော စိတ်ရှိသော။ ဘမရသ၊ ပိတုန်း၏။ ပဒုမာဘိမုခပါတော ဝိယ၊ ပဒုမ္မာကြာတောသို့ ရောက်ရှိ ပျံသွားခြင်း ကဲ့သို့လည်းကောင်း။ ဝါ၊ နှင့် တူသည်လည်းကောင်း။ (ဟောတိ။) ["ပါတော၊ ကျခြင်း"ဟု မပေးနှင့်။ နောက် ဝိစာရဥပမာ၌ ရစ်ဝဲနေလိမ့်ဦးမည်။ ထို့ကြောင့် "ပတ–ဂတိမှိ"အရ "ပျံသွားခြင်း"ဟု ပေးပါ။]

ဝိစာရော၊ သည်။ သန္တဝုတ္တိ၊ ငြိမ်သက်သော ဖြစ်ခြင်းရှိ၏။ စိတ္တသ၊ ၏။ နာတိပရိပ္ဖန္ဒနဘာဝေါ၊ အလွန်မတုန်လှုပ်သည်၏အဖြစ် ဟူသောသဘောတည်း။ အာကာသေ၊ ၌။ ဥပ္ပတိတသ၊ ပျံတက်ပြီးသော။ ပက္ခိနော၊ ၏။ ပက္ခပ္ပသာရဏံ ဝိယ၊ အတောင်ကို ဆန့်တန်းခြင်း ကဲ့သို့လည်းကောင်း။ ဝါ၊ နှင့်တူသည်လည်းကောင်း။ (အတောင်ကိုဆန့်၍ လေဟုန်စီးကာ ငြိမ်သက်စွာ ပျံနေခြင်းနှင့် တူသည် လည်းကောင်း။) ပဒုမာဘိမုခ ပတိတသ၊ ပဒုမ္မာကြာတောသို့ ရှေးရှုရောက်ပြီးသော။ (ဤ၌လည်း "ကျပြီးသော"ဟု မပေးနှင့်။) ဘမရသ၊ ၏။ ပဒုမသ၊ ပဒုမ္မာကြာတော၏။ ဥပရိဘာဂေ၊ ၌။ ပရိဗ္ဗမနံ ဝိယ၊ (သေးရုန်ရှိ မရှိ စသည်ကို သိဖို့ရန်) ရစ်ဝဲခြင်းကဲ့သို့ လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ရစ်ဝဲခြင်းနှင့် တူသည် လည်းကောင်း။ ဟောတိ၊ ၏။ (ဥပမာနဗုဒ္ဓိတို့ကို အတွင်းသွင်း၍လည်းပေးပါ။)

ပန၊ ဝါဒန္တ ရကား။ အဋ္ဌကထာယံ၊ ရှေး အဋ္ဌကထာ၌။ အာကာသေ၊ ၌။ ဂစ္ဆတော၊ ပျံသွားသော။ မဟာသကုဏသ၊ ငှက်ကြီး၏။ ဥဘောဟိ၊ ၂–ဖက်ကုန်သော။ ပက္ခေဟိ၊ အတောင်တို့ဖြင့်။ ဝါတံ၊ လေဟုန်ကို။ ဂဟေတ္တာ၊ ယူ၍။ ပက္ခေ၊ တို့ကို။ သန္ဓိသိဒါပေတ္တာ၊ ကောင်းစွာ တည်နေစေ၍။ ဂမနံ ဝိယ၊ ပျံသွားခြင်းကဲ့သို့။ အာရုမ္ဘကော၊ ၌။ စေတသော၊ ကို။ အဘိနိရောပန ဘာဝေန၊ ရှေးရှုတင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ပဝတ္တော၊ ဖြစ်သော။ ဝိတက္ကော၊ သည်။

(ဟောတိ။) ["အာရမ္မဏေ။ပ။ဝိတက္ကောသည်၊ အာကာသေ။ပ။ ဂမနံ ဝိယ၊ ပျံသွားခြင်းနှင့် တူ၏"ဟုလည်း ဥပမာနကို နောက်ထား၍ အနက် ပေးနိုင်သည်။] ဟိ၊ မှန်။ သော၊ ထို ဝိတက်သည်။ ဧကဂ္ဂေါ၊ တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိသည်။ ဟုတ္တာ၊ ၍။ ဝါ၊ လတ်သော်။ အပ္ပေတိ၊ အပ္ပနာသို့ရောက်၏။ ဝါတဂ္ဂဟဏတ္ထံ၊ လေအဟုန်ကို ယူခြင်းအကျိုးငှာ။ ပက္ခေ၊ တို့ကို။ ဖန္ဒာပယမာနသ၊ လှုပ်ရှားစေလျက်။ (အတောင်ခတ်လျက်။) ဂမနံ ဝိယ၊ ကဲ့သို့။ အနုမဇ္ဇနဘာဝေန၊ အဖန်ဖန် ပွတ်တိုက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ပဝတ္တော။ ဝိစာရော၊ သည်။ ဟောတိ။ ["အနုမဇ္ဇန ဘာဝေန။ပ။ဝိစာရော၊ ဝါတဂ္ဂဟဏတ္ထံ။ပ။ဂမနံ ဝိယ"ဟုလည်း ပေးနိုင်သည်။] ဟိ၊ မှန်။ သော၊ ထို ဝိစာရသည်။ အာရမ္မဏံကို။ အနုမဇ္ဇတိ၊ အဖန်ဖန် ပွတ်တိုက်တတ်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ["အဋ္ဌကထာယံ ပန"မှ အဋ္ဌကထာယံကို ဤ ဝုတ္တံ–ဌ် စပ်ပါ။]

တံ၊ ထို အဋ္ဌကထာ စကားသည်။ အနုပ္ပဗန္ဓေန၊ အာရုံ၌ စိတ်ကို အစဉ်မပြတ် ဖွဲ့စပ်ခြင်းအားဖြင့်။ ပဝတ္တိယံ၊ ဖြစ်ရာအခါ၌။ [1]အတိ ဝိယ၊ အလွန်အကဲသာလျှင်။ ယုဇ္ဇတိ၊ သင့်မြတ်ပါပေ၏။ ပန၊ ဆက်။ နေသံ၊ ထို ဝိစာက် ဝိစာရ ၂–ပါးတို့၏။ သော ဝိသေသော၊ သည်။ (ပြခဲ့သော အထူးသည်။) ပဌမ ဒုတိယဈာနေသု၊ တို့၌။ ပါကဋော၊ ထင်ရှားသည်။ ဟောတိ။ (ဤ ဝါကျ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။)

အပိစ [2]၊ သည်သာ မကသေး။ မလဂ္ဂဟိတံ၊ ယူအပ်သော အညစ်အကြေး ရှိသော။ (ကြေးတင်နေသော။) ကံသဘာဇနံ၊ ကြေးခွက်ကို။ ဧကေန ဟတ္ထေန၊

---

[1] **အတိဝိယယုဇ္ဇတိ။** ။ရှေးအဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်သော စကားသည် ဤသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာဝယ် ပြခဲ့သောစကားနှင့် ပြောင်းပြန်ဖြစ်၍ နေသောကြောင့် မသင့်သကဲ့သို့ ထင်ရ၏။ မှန်၏–ဤ သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ၌ "ဝိပ္ပါရဝါဝိတက္ကော"ဟု ဆို၏။ ရှေးအဋ္ဌကထာ၌ "ဝါတဂ္ဂဟဏတ္ထံပက္ခေ ဖန္ဒာပယမာနသဂမနံဝိယ။ ပ။ဝိစာရော"ဟု ဆိုထား၏၊ ဝိတက်၏ သဘောသည်ပင် ရှေး အဋ္ဌကထာ၌ ဝိစာရ၏သဘော ဖြစ်နေပြန်သည်။ ဤသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ၌ "သန္တံ ဝုတ္တိ ဝိစာရော"ဟု ဆို၏။ ရှေး အဋ္ဌကထာ၌ကား "ပက္ခေသန္ဓိသိဒါပေတွာ။ပ။ဝိတက္ကော"ဟု ဆို၏။ ဝိစာရ၏သဘောကိုပင် ဤ သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ၌ ဝိတက်၏သဘောကဲ့သို့ ဖြစ်နေပြန်သည်။ ဤသို့ ရှေးအဋ္ဌကထာစကားနှင့် ဤ သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ စကားသည် ပြောင်းပြန်ဖြစ်နေ၏။ သို့သော် ဤ သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာသည် ဝိတက်၏ ပဌမဖြစ်ရာအခါကို ရည်ရွယ်၍ ပဌမမှတ္တိကာလေ–စသည်ဖြင့် ဆိုခဲ့သည်။ ရှေးအဋ္ဌကထာ ၌ကား ဥပစာရဘာဝနာ အပ္ပနာဘာဝနာ ဖြစ်ရာအခါဝယ် ဝိတက်၏ အဆက်မပြတ် ဖြစ်နေသောကြောင့် ဝိတက်၏ အာရုံယူပုံလည်း အလွန်ငြိမ်သက်၏၊ ထို့ကြောင့် "တံ အနုပ္ပဗန္ဓေန ပဝတ္တိယံ အတိဝိယ ယုဇ္ဇတိ"ဟု ဆိုသည်၊

[2] **အပိစ။** ။တေလစုဏ္ဏကေနာတိ တေလေန စုဏ္ဏေန မိဿိတတေလေန၊ လဏ္ဏာတိ ဟိ'သတိ မလဘာဝန္တိ လဏ္ဏာ။ ယဒါဒိနာ ဥ၊ လဏ္ဏာ ၀ + တံ+ ဥပကဏ္ဌာတိ လဏ္ဏာပကံ၊ ဟေန၊

လက်တစ်ဖက်ဖြင့်။ ဒဠ်း ပြီစွာ။ ဂဟေတွာ၊ ကိုင်၍။ ဣတရေန၊ အခြားသော။ ဟတ္ထေန၊ ဖြင့်။ စုဏ္ဏတေလေန ဝါ၊ ဆပ်ပြာမှုန့်တို့ဖြင့် ရောအပ်သော ဆီဖြင့် သော်လည်းကောင်း။ လဏ္ဍုပကေန ဝါ၊ ပွတ်တိုက်ခြင်းငှာ လျှောက်ပတ်သော ဘရွတ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း။ ပရိမဇ္ဇန္တိ သေ၊ ပွတ်တိုက်သူ၏။ ဒဠ္ဍဂ္ဂဟဏာ ဟတ္ထော ဝိယ၊ ပြီ-စွာ ကိုင်ယူကြောင်း လက်သည်ကဲ့သို့။ ဝိတဂ္ဂေါ၊ သည်။ ဟောတိ။ ပရိမဇ္ဇနဟတ္ထော ဝိယ၊ ထက်ဝန်းကျင် ပွတ်တိုက်ကြောင်း လက်သည်ကဲ့သို့။ ဝိစာရော ဟောတိ။

တထာ၊ ထိုမှတစ်ပါး။ ဒဏ္ဍာပွဟာရေန၊ တုတ်ဖြင့် ပုတ်ခတ်ခြင်းဖြင့်။ စက္ကံ၊ စက်ဘီးကို။ ဘမယိတွာ၊ လည်စေ၍။ ဘာဝေန်၊ ခွက်ကို။ ကရောန္တေ သေ၊ ပြုသော။ ကုမ္ဘကာရသေ၊ အိုးလုပ်သမား၏။ ဥပ္ပီဠနဟတ္ထော ဝိယ၊ ဖိနှိပ်ကြောင်း လက်သည်ကဲ့သို့။ ဝိတဂ္ဂေါ၊ သည်။ ဟောတိ။ ဣတော စိတော စ၊ ဤဘက် ဤဘက်၌လည်း။ သဠ္ဠရဏဟတ္ထော ဝိယ၊ လှည့်လည်ကြောင်း လက်သည်ကဲ့သို့။ ဝိစာရော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

တထာ၊ ထိုမှတစ်ပါး။ မဏ္ဍလဲ၊ ကောက်နယ် တလင်းဝိုင်းကို။ ကရောန္တေ သေ၊ ပြုသူ၏။ မဏ္ဍေ၊ အလယ်၌။ သန္ဓိရဏ္ဍီတွာ၊ ကောင်းစွာ ဖိနှိပ်၍။ ဌိတကဏ္ဍကော ဝိယ၊ တည်သော ရူးသည်ကဲ့သို့။ အဘိနိရောပနော၊ ရှေးရှုတင်တတ်သော။ ဝိတဂ္ဂေါ (ဟောတိ။) ဗဟိ၊ ဘေး ပတ်ဝန်းကျင်၌။ ပရိဘ္ဗမနကဏ္ဍကော ဝိယ၊ ထက်ဝန်းကျင် လှည့်ပတ်ကြောင်း ရူးသည်ကဲ့သို့။ အနုမဇ္ဇမာနော၊ အဖန်ဖန် ပွတ်တိုက်တတ်သော။ ဝိစာရော(ဟောတိ)။

(ယာ ဓမ္မာတိ။) ဝိဘာယတိ၊ နှစ်သက်စေတတ်၏။ ဝါ၊ တိုးပွားစေတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (သာ ဓမ္မာတိ။) ဝိတိ၊ မည်၏။ သာ၊ ထို ဝိတိသည်။ သမ္ပိယာယနလက္ခဏာ၊ လွန်စွာချစ်ခြင်းဖြင့် ပြစ်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ ဝါ၊ လွန်စွာ နှစ်သက်ခြင်း- လက္ခဏာရှိ၏။ ကာယစိတ္တပိဏနရသာ၊ ကိုယ် စိတ် ၂-ပါးကို

ပရိမဇ္ဇနာနုရူပစာရိကာဒိနာတိ အတ္ထော။ ဝါ သဒ္ဓေါတေလေန ဝါတိ ယောစေတဗ္ဗော။ ဤသို့ ယောနေအဖွင့်သောကြောင့် "စုဏ္ဏတေလေန လဏ္ဍုပကေန" ဟု ရှေးပါဠိရှိဟန်တူ၏။ ရှေးနိဿယ၌ကား "စုဏ္ဏတေလဝါလဏ္ဍုပကေန-ဆပ်ပြာမှုန့်, ဆီဆွတ်စတစ်အပ်သော ဆီတ်မွေး စသည်ဖြင့် ပြုအပ်သော သားမြီးတပွတ်ဖြင့်"ဟု တစ်ပုဒ်တည်း အနက်ပေးသည်။

၁။ **ဣတ္ထော**။ ။မဏ္ဍလဲကို "ခလမဏ္ဍလ"ဟု ဋီကာဖွင့်၏။ ထိုအတိုင်းဆိုလျှင် အလယ် တည့်တည့်၌ ရူးတစ်ချောင်းဖြင့် ထောက်ထား၍ ထိုရူး၌ ကြိုးတပ်ပြီးလျှင် သားပတ်ပတ်လည် အလိုရှိသလောက် ဝိုင်းပုံမျိုးကို ဆိုလိုဟန်တူသည်။ ယခုခေတ် ကွန်ပါစက်ဝိုင်းလှည့်ပတ်ပုံနှင့်လည်း သဘောတူပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် မဏ္ဍလဲကို"သာမည-အဝန်းအဝိုင်း"ဟု ပေးသင့်မည် ထင်သည်။

ပွားတိုးစေခြင်း ကိစ္စရှိ၏။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ ဖရဏာရသာ၊ ပဏီတရပ်တို့ဖြင့် တစ်ကိုယ်လုံးကို ဖြန့်ခြင်းကိစ္စ ရှိ၏။ သြဒဂျပစ္စုပဋ္ဌာနာ၊ တက်ကြွသောစိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းတရားဟု ယောဂိတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှု ထင်လာ၏။ [ဤပုဒ်တို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ ဗျာနိခန်းဌ ပြထားပြီ။]

ပန၊ ဆက်။ သာ ဧသာ၊ ထို ပီတိသည်။ ခုဒ္ဒိကာပီတိ၊ ခုဒ္ဒိကာပီတိလည်း ကောင်း။ ခဏိကာပီတိ၊ လည်းကောင်း။ သြက္ကန္တိကာပီတိ၊ လည်းကောင်း။ ဥဗ္ဗေဂါပီတိ၊ လည်းကောင်း။ ဖရဏာပီတိ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ပဋ္ဌဝိဓာ၊ ၅–ပါး အပြားရှိသည်။ ဟော်တိ။ တတ္ထ၊ ထို ၅–ပါးသော ပီတိတို့တွင်။ ခုဒ္ဒိကာ၊ ခုဒ္ဒိကာမည်သော။ ပီတိ၊ သည်။ သရီရေ၊ ကိုယ်၌။ လောမဟံသမတ္တမေဝ၊ အမွေးတို့၏ ရွှင်ခြင်းမျှကိုသာ။ ဝါ၊ ကြက်သီးမွေးညင်း ထခြင်းမျှကိုသာ။ ကာတုံ၊ ဌာ။ သက္ကောတိ၊ စွမ်းနိုင်၏။ [ထို့ကြောင့် အဝယ်ဟော ခုဒ္ဒ သဒ္ဒါနောင် သွတ္ထဒ္ဓ ကေ–ပစ္စည်းသက်၊ အ ကို ဣပြု၍ "ခုဒ္ဒိကာ"ဟု ဆိုသည်။ "သေးငယ်သောပီတိ"ဟူလို။] ခဏိကာ၊ ခဏိကာမည်သော။ ပီတိ၊ သည်။ ခဏော ခဏော၊ ခဏာ ခဏာ၌။ ဝိဇ္ဇုဗ္ဘာဒသဒိသာ၊ လျှပ်စစ်၏ ဖြစ်ခြင်းနှင့်တူသည်။ ဝါ၊ လျှပ်လက်ခြင်းနှင့် တူသည်။ ဟောတိ။ [လျှပ်လက်လလို ခဏခဏ ဖြစ်၍ ပျက်သွားသည်–ဟူလို။ ခဏော ခဏော+ပဝတ္တာ ခဏိကာ"ဟု ပြု။ ခဏ–တစ်ပုဒ်ချေ။ ခဏခဏဖြစ်သော ပီတိ။] သြက္ကန္တိကာ၊ သြက္ကန္တိကာ မည်သော။ ပီတိ၊သည်။ သမုဒ္ဒတီရံ၊ သမုဒ္ဒရာကမ်းသို့။ ဝိစိ၊ လှိုင်း တံပိုးသည်။ (သြက္ကမိတ္တာ သြက္ကမိတ္တာ၊ သက်ရောက်၍ သက်ရောက်၍။ ဘိဒ္ဓတိ) ဝိယ၊ ပျက်သကဲ့သို့။ (တထာ၊ တူ။) ကာယံ၊ ကိုယ်သို့။ သြက္ကမိတ္တာ သြက္ကမိတ္တာ၊ ၍။ ဘိဒ္ဓတိ၊ ပျက်တတ်၏။ [သြက္ကမတိတိ (သက်ရောက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) သြက္ကန္တာ၊ သြက္ကန္တာယေဝ သြကန္တိကာ–ဟု ပြု။] ဥဗ္ဗေဂါ၊ ဥဗ္ဗေဂါမည်သော။ ပီတိ၊သည်၊ ဗလဝတီ၊ အားရှိသည်။ ဟောတိ။ ကာယံ၊ ကို။ ဥဒ္ဓဂ္ဂံ၊ အထက်သို့ တက်သည်ကို။ ကတ္တာ။ အာကာသေ၊ ၌။ လဃုံပနပမာဏပတ္တာ၊ ပျံတက်စေခြင်းဟူသော အတိုင်းအရှည်သို့ ရောက်သည်။ ဟောတိ။ [လဃိဓာတ် ဏာယေပစ္စည်း ယုပစ္စည်းဖြင့် "လဃုံပန"ဟု ပြီး၏။ "ဥဒ္ဓံ+ဝေဂေါ=တိသောတိ ဥဗ္ဗေဂါ"ဟု ပြု။ အထက်သို့တက်သော အဟုန်ရှိသော် ပီတိ။]

တထာဟိ၊ ထိုစကား မှန်၏။ ပုဏ္ဏဝလ္လိကဝါသီ၊ ပုဏ္ဏဝလ္လိက အရပ်၌ နေလေ့ရှိသော။ မဟာတိဿတ္ထေရော၊ မဟာတိဿထေရ်သည်။ ပုဏ္ဏမဒီဝေ၊ လပြည့်နေ့၌။ သာယံ၊ ညချမ်းအခါ၌။ ဧကတိယဂ်ဏေ၊ စေတီ ရင်ပြင်သို့။ (ပုဏ္ဏဝလ္လိက ကျောင်းတိုက်၌ရှိသော စေတီရင်ပြင်သို့။) ဂန္တွာ၊ ၍။ စန္ဒာလောကေ၊

လရောင်ကို။ ဒီသွာ၊ ကြည့်၍။ မဟာစေတိယာဘိမုခေါ၊ မဟာစေတိသို့ ရှေးရှုသည်။ ဟုတ္တာ၊ ၍။ ဣမာယ ဝေ့လာယ၊ ဤ အချိန်အခါ၌။ စတသော၊ ၄-ပါးကုန်သော။ ပရိသာ၊ ပရိသတ်တို့သည်။ (ဘိက္ခု, ဘိက္ခုနီ, ဥပါသက, ဥပါသိကာ ပရိသတ်တို့သည်။) မဟာစေတိယံ၊ မဟာစေတီတော်ကို။ ဝန္ဒန္တိ ဝတာ၊ ရှိခိုးနေကြလေယောင် တကား။ ဣတိ၊ သို့။ ပကတိယာ၊ ပင်ကိုအားဖြင့်။ (ရှေးတုန်းက။) ဒီဋ္ဌာရမ္မဏာ ဝသေန၊ မြင်အပ်ပြီးသော အာရုံ၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဗုဒ္ဓါရမ္မဏံ၊ ဘုရားဟူသော အာရုံရှိသော။ ဥဗ္ဘေဂါပိတိ၊ ဥဗ္ဘေဂါပိတိကို။ ဥပ္ပါဒေတွာ၊ ဖြစ်စေ၍။ သုဓာတလေ-အင်္ဂတေ အပြင်၌။ ပဟာတစိတ္တေဇဏ္ဍုကော ဝိယ၊ ပေါက်အပ်သော ဆန်းကြယ်သော ဂျင်လုံးသည်ကဲ့သို့။ ဝါ၊ ပေါက်အပ်သော ဆန်းကြယ်သော ဘောလုံးသည်ကဲ့သို့။ (ဘောလုံးသည် ပေါက်လိုက်သောအခါ မြေက မာသောကြောင့် အထက်သို့ မြောက်တက်လာသကဲ့သို့။) အာကာသေ၊ ၌။ ဥပ္ပတိတွာ၊ ပျံတက်၍။ စေတိယင်္ဂဏေယေဝ၊ မဟာစေတီ ရင်ပြင်တော်၌သာ။ အဋ္ဌာသိ၊ တည်ဖူးပြီ။

တတ၊ ထိုမှ တစ်ပါး။ ဂိရိကဏ္ဍကဝိဟာရသေ၊ ဂိရိကဏ္ဍက တောင်းတိုက်၏။ ဥပနိဿယေ၊ မှီရာဖြစ်သော။ (ဂေါစရဂံ အမှီပြုရာ ဖြစ်သော။) ဝတ္ထုဂါလကဂါမေ၊ ဝတ္ထုဂါလက ရွာ၌။ ကော၊ တစ်ယောက်သော။ ကုလဓီတာပိ၊ အမျိုးသမီးသည်လည်း။ (ပိဖြင့် မဟာတိဿထေရ်ကို ပေါင်း။) ဗလဝဗုဒ္ဓါရမ္မဏာယ၊ အားရှိသော ဘုရားဟူသော အာရုံရှိသော။ ဥဗ္ဘေဂါပိတိယာ၊ ဖြင့်။ အာကာသေ၊ ၌။ လယေ၊ သီ၊ ပျံတက်ဖူးပြီ။ ["ဗလဝတိယာ ဗုဒ္ဓါရမ္မဏာယ ဥဗ္ဘေဂါပိတိယာ"ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏။ သို့မဟုတ် "ဗုဒ္ဓါရမ္မဏာယ ဗလဝဥဗ္ဘေဂါပိတိယာ"ဟု ရှိလျှင်လည်း ကောင်း၏။] ကိရ၊ ချဲ့။ တသာ၊ ထို အမျိုးသမီး၏။ မာတာပိတရော၊ တို့သည်။ သာယံ၊ ညချမ်းအခါ၌။ ဓမ္မသဝနတ္ထာယ၊ ဝှာ။ ဝိဟာရံ၊သို့။ ဂန္တ္ဝါ၊ သွားကုန်လတ်သော်။ (သွားခါနီး ဖြစ်ကုန်လတ်သော်။) အမ္မ၊ ချစ်သမီး။ တွံ၊ သင်သည်။ ဂရုဘာရာ၊ လေးသော ကိုယ်ဝန်ရှိ၏။ အကာလေ၊ အခါမဲ့၌။ ဝိစရိတုံ၊ လှည့်လည်ခြင်းဝှာ။ နိ သက္ကောသိ၊ မစွမ်းနိုင်။ မယံ၊ တို့သည်။ တုယှံ၊ သင်၏။ ဝါ၊ သင့်ဖို့။ ပတ္တိ၊ ကုသိုလ်အဖို့ကို။ ကတွာ၊ ၍။ ဓမ္မံ၊ ကို။ သောသဿာမ၊ နာခဲ့ကုန်အံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြော၍ အဂမံသု၊ သွားကြကုန်ပြီ။

သာ၊ ထို အမျိုးသမီးသည်။ ဂန္ဓကာမာ၊ လိုက်လိုသည်။ (သမာနာ) ဝိ၊ သော်လည်း။ တေသံ၊ ထို မိဘတို့၏။ ဝစနံ၊ စကားကို။ ပဋိဿဟိတုံ၊ ပယ်မြစ်ခြင်းဝှာ။ အသက္ကောန္တီ၊ မစွမ်းနိုင်သည်။ (ဟုတ္တာ။) ဃရေ၊ ၌။ ဩဟီယိတွာ၊

ကျန်ရစ်၍။ ယရဒ္ဓါရေ၊ အိမ်တံခါးဦး။ ဌတွာ၊ရပ်၍။ စန္ဒာလောကေန၊ လရောင်ဖြင့်။ ဂိရိကဏ္ဏကေ၊ ဂိရိကဏ္ဏက ကျောင်းတိုက်၌။ (ဂိရိကဏ္ဏက် ကျောင်းတိုက်ထဲက။) အာကာသေ၊ ၌။ စေတိယဂိုဏ်း၊ ကို။ သြလောကေန်ဿ၊ လှမ်းမျှော်၍ ကြည့်လတ်သော်။ စေတိယဿ၊ စေတီတော်အား။ ဒီပဟ္ထဲ၊ ဆီမီးဖြင့် ပူဇော်ခြင်းကို။ အဒ္ဒသ၊ မြင်ရပြီ။ စတသော၊ ကုန်သော။ ပရိသာ စ၊ တို့သည်လည်း။ မာလာဂန္ဓာဒီဟိ၊ ပန်းနံ့သာ အစရှိသော ပူဇော်ဖွယ်တို့ဖြင့်။ စေတိယပူဇံ၊ စေတီတော်ကို ပူဇော်ခြင်းကို။ ကတ္တာ။ ပဒက္ခိဏံ၊ လက်ယာရစ်။ ကရောန္တိယော၊ ပြုနေသည်တို့ကို။ (လက်ယာရစ် လှည့်နေသည်တို့ကို။ အဒ္ဒသ။) ဘိက္ခုသံဃဿ စ၊ ရဟန်း သံဃာတော်၏လည်း။ ဂဏသတ္ထာယသဒ္ဒံ၊ အပေါင်း၏ သရဖွာယ်သံကို။ (အပေါင်းအားဖြင့် သရဖွာယ်သံကို။) အဿောသိ၊ ကြားရပြီ။

အထ၊ ထို အခါ၌။ အဿာ၊ ထို အမျိုးသမီး၏။ ယေ၊ အကြင် လူတို့သည်။ ဝိဟာရံ၊ သို့။ ဂန္တာ၊ ၍။ ဝေရုပေ၊ သော။ စေတိယဂိုဏ်ကော၊ ၌။ အနု သဗ္ဗရိတုံ၊ အစဉ်လှည့်လည်ခြင်းငှာ လည်းကောင်း။ (လှည့်လည်ခွင့်ကိုလည်းကောင်း။) ဝေရုပ်၊ သော။ မဓုရံ၊ ချိုမြိန် ကောင်းမြတ်သော အရသာနှင့် တူသော။ ဓမ္မကထံ၊ တရားစကားကို။ သောတုံ၊ နာခြင်းငှာ လည်းကောင်း။ (နာခွင့်ကိုလည်းကောင်း။) လဘန္တိ၊ ရကြကုန်၏။ ဣမေ မနုဿာ၊ တို့သည်။ ဣဒါ ဝတ၊ ဘုန်းကံရှိပါပေကုန်စွာ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဣတိ၍။ မုတ္တရာသိ သဒ်သံ၊ ပုလဲအစုနှင့် တူသော။ စေတိယံ၊ စေတီတော်ကို။ ပဿန္တိယာ ဝေ၊ လှမ်း၍ ဖူးမြော်စဉ်ပင်။ ဥမ္မဂ္ဂါ၊ အထက်သို့ တက်သော အဟုန်ရှိသော။ ပီတိ၊ သည်။ ဥဒပါဒိ၊ ပြီ။ သာ၊ ထို အမျိုးသမီးသည်။ အာကာသေ၊ ၌။ လယိတ္တာ၊ ပျံတက်၍။ မာတာပိတူနံ၊ တို့၏။ ပုရိမတရံ ယေဝ၊ ရှေးဦးစွာသာလျှင်။ အာကာသေန၊ ကောင်းကင် ခရီးဖြင့်။ [အခ်ိန်ကာအုပ်၌ "အာကာသတော၊ မှ"ဟု ရှိ၏၊ ကောင်းသည်။] စေတိယဂိုဏ်ကော၊ ၌။ သြရုယှ၊ သက်ဆင်း၍၊ စေတိယံ၊ ကို။ ဝန္ဒိတ္တာ၊ ၍။ ဓမ္မံ၊ ကို။ သုဏမာနာ၊ နာလျက်။ အဋ္ဌာသိ၊ တည်ပြီ။ [မိဘတို့က တောင်ပေါ်ကျောင်းသို့ တက်နေရသောကြောင့် နောက်ကျနေသည်။]

အထ၊ ထိုမှ နောက်၌။ (အမျိုးသမီးရောက်ပြီးသည်မှ နောက်၌။) နံ၊ ထို အမျိုးသမီးကို။ မာတာပိတရော၊ တို့သည်။ အာဂန္တာ၊ လာ၍။ အမ္မ၊ ချစ်သမီး။ တွံ၊ သင်သည်။ ကတရေန မဂ္ဂေန၊ အဘယ်လမ်းဖြင့်။ အာဂတာ၊ လာသည်။ အသိ၊ ဖြစ်သနည်း။ ဣတိ၊ သို့၊ ပုစ္ဆိ သု၊ မေးကြကုန်ပြီ။ သာ၊ ထို အမျိုးသမီးသည်။ အာကာသေန၊ ကောင်းကင်ဖြင့်။ အာဂတာ၊ လာသည်။ အမှိ၊ ဖြစ်ပါ၏။ မဂ္ဂေန၊

လမ်းဖြင့်။ (သွားရိုးလမ်းဖြင့်။ အာဂတာ၊ သည်။) နု (အမှိ)၊ မဖြစ်ပါ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝတ္ထာ၊ ဗြဟ္မာ၏။ ဝါ၊ သော်။ အမ္မ၊ ချစ်သမီး။ အာကာသေန နာမ၊ ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် မည်[illegible]။ ခီဏာသဝါ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ သဠာယတနာနိ၊ လှည့်လည်တော်မူ ကြကုန်၏။ တွံ၊သည်။ ကထံ၊ အဘယ်နည်းဖြင့်။ အာဂတာ၊ သည်။ နည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တာ၊ ပြောဆိုအပ်သည်။ (သမာနာ။) အာဟ၊ ပြောပြီ။ (ကိံ။) မယံ၊ ကျွန်မ၏။ (ဗလဝပီတိ–ဌ် စပ်။) ဝါ၊ သည်။ (ဒ္ဒိတာယ–ဌ် စပ်။) စန္ဒာလောကေန၊ ဖြင့်။ စေတိယံ၊ကို။ သြလောကေန္တီ၊ ယာ၊ ကြည့်လျက်။ ဒ္ဒိတာယ၊ တည်လတ်သော်။ ဗုဒ္ဓါရမ္မဏာ၊ သော။ ဗလဝပီတိ၊ အားရှိသော ပီတိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်ပါ၏။ အထ၊ ထို အခါ၌။ အဟံ၊ ကျွန်မသည်။ အတ္တာနော။ ၏။ ဒ္ဒိတဘာဝံ၊ ရပ်နေသည်၏ အဖြစ်ကို။ (ရပ်နေမှုန်းကို။) နေဝ (အညာသိ)၊ မသိလိုက်ပါ။ နိသိန္နဘာဝံ၊ ထိုင်နေသည်၏အဖြစ်ကို။ (ထိုင်နေမှုန်းကို။) နု အညာသိ၊ မသိလိုက်ပါ။ ပန၊ စင်စစ်ကား။ ဂဟိတနိမိတ္တေနေဝ၊ ယူအပ်ပြီးသော အာရုံဖြင့်သာလျှင်။ အာကာသံ၊ သို့။ လဃိ-တွာ၊ ပျံတက်၍။ စေတိယဂိုဏေ၊ ဌ် ပတိဋ္ဌိတာ၊ တည်သည်။ အမှိ၊ ဖြစ်ပါ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပြီ။ ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ ဥဗ္ဗေဂါပီတိ၊ ဥဗ္ဗေဂါပီတိသည်။ အာကာသေ၊ ဌ် လဃ်ဘပနပွမာဏာ၊ ပျံတက်စေခြင်းဟူသော အတိုင်းအရှည်ရှိသည်၊ ဟောတိ။

ပန၊ကား။ ဖရဏပီတိယာ၊ ဖရဏပီတိသည်။ (တစ်ကိုယ်လုံး၌ ပျံ့နှံ့သော ပီတိသည်။) ဥပ္ပန္နာယ၊ သော်။ သကလသရီရံ၊ အလုံးစုံသော ကိုယ်သည်။ (အနုပရိပ္ပဠေ ဟောတိ–ဌ် စပ်။) ဓမိတ္တာ၊ လေဖြင့် မှုတ်၍။ ပူရိတဝတ္ထိ ဝိယ၊ ပြည့်စေအပ်သော စည်ပေါင်းသည်ကဲ့သို့ လည်းကောင်း။ မဟာတာ၊ ကြီးစွာသော။ ဥဒကောဃေန၊ ရေအလျဉ်သည်။ ပကွန္ဒပဗ္ဗတကုစ္ဆိ ဝိယ စ၊ ပြေးဝင်အပ်သော တောင်ဝှမ်းသည် ကဲ့သို့လည်းကောင်း။ အနုပရိပ္ပဠေ၊ အစဉ်အတိုင်း ဖြန့်အပ်သည်။ ဟောတိ။ [သကလသရီရံ နောက်ဌ် ပရိတ္တာဟု ရှိ၏၊ သကလ သရီရံကို "အနုပရိပ္ပဠေ ဟောတိ"ဌ် စပ်ရမည် ဖြစ်သောကြောင့် "ဓမိတ္တာ"ဟု ရှေးနီသယ ရှိသည့် အတိုင်းကောင်းသည်၊ လေဖြင့် မှုတ်၍ ပြည့်စေအပ်သော စည်ပေါင်းကဲ့သို့–ဟူလို။]

ပန၊ ဆက်။ ပဠဝိတာ၊ သော။ သာ သော ပီတိ၊ သည်။ ဂဇ္ဇံ၊ ကိုယ်ဝန်ကို။ ဂဏှန္တီ၊ ယူလတ်သော်။ [ပီတိရင့်လာလျှင် ကာယပဿဒ္ဓိ စိတ္တပဿဒ္ဓိ ဖြစ်သော ကြောင့် ထို ပဿဒ္ဓိဖြစ်ဖို့ရန် ရင့်နေသည်ကို "ဂဇ္ဇံ ဂဏှန္တီ"ဟု ဆိုသည်။] ပရိပါကံ၊ ရင့်ကျက်ခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆန္တီ၊ ရောက်လတ်သော်။ [ဂဇ္ဇံ ဂဏှာန္တီ–ကို ထပ်ဖွင့်သည်။]

ကာယပဿဒ္ဓိ စ၊ ကာယပဿဒ္ဓိလည်း ဖြစ်သော။ စိတ္တပဿဒ္ဓိ စ၊ ဖြစ်သော။ ဒုဝိဓံ၊ သော။ ပဿဒ္ဓိ၊ ကို။ ပရိပူရေတိ၊ ပြည့်စေ၏။ ပဿဒ္ဓိ၊ သည်။ ဂဗ္ဘံ၊ ကို။ ဂဏှန္တီ၊ သော်။ ပရိပါကံ၊ သို့။ ဂစ္ဆန္တီ၊ သော်။ ကာယိကံ၊ ကိုယ်၌လည်း ဖြစ်သော၊ စေတသိကံ စ၊ စိတ်၌လည်း ဖြစ်သော။ ဒုဝိဓံ သုခံ ပရိပူရေတိ။ သုခံ၊ သည်။ ဂဗ္ဘံ၊ ကို။ ဂဏှာန္တံ၊ သော်။ ပရိပါကံ ဂစ္ဆန္တံ။ ခဏိကသမာဓိ၊ ခဏိကသမာဓိလည်း ဖြစ်သော။ ဥပစာရသမာဓိ၊ သော။ အပ္ပနာသမာဓိ၊ သော။ တိဝိဓံ သမာဓိ ပရိပူရေတိ။ ["အပ္ပနာသမာဓိန္တို့"ဟု ဤတိပါဌသည်ကား မကောင်း။ ခဏိကသမာဓိ၊ လည်းကောင်း။ပ။ဤတိ၊ သို့။ တိဝိဓံ သမာဓိ"။–ဟုသော်လည်းပေး။] တာသု၊ ထိုပီတိတို့တွင်။ [သုခက သမာဓိကို ပြည့်စေတတ်သော်လည်း သုခ၏ အရင်းခံမှာ ပီတိဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ပီတိကို ပြုရာဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း ပီတိကိုစွဲရသည်။] အပ္ပနာသမာဓိပူရိကံ၊ အပ္ပနာသမာဓိကို ပြည့်စေတတ်သော ပီတိကို။ ထပေတွာ၊ ထား၍၊ ဤတရာ၊ အခြားကုန်သော။ ဒွေပီ၊ ၂–ပါးသော ခဏိကသမာဓိ ဥပစာရသမာဓိကို ပြည့်စေတတ်သော ပီတိတို့သည်လည်း။ ဤခ၊ ဤကာမာဝစရ ကုသိုလ်အရာ၌။ ယုဇ္ဇန္တိ၊ သင့်ကုန်၏။ [အပ္ပနာသမာဓိ ပူရိက ပီတိမှာ ဈာန်အရာ၌သာ ရနိုင်သည်။]

(ယံ ဓမ္မာတံ။) သုခယတီ[1]၊ ချမ်းသာစေတတ်၏။ ဤတိ၊ ထိုသို့ချမ်းသာ စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (တံ ဓမ္မာတံ။) သုခံ၊ မည်၏။ ယသ၊ အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌)။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တံ၊ ထို ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ သုခံ၊ ချမ်းသာသည်ကို။ ဝါ၊ ချမ်းသာအောင်။ ကရောတိ၊ ပြုတတ်၏။ ဤတိ အတ္ထော၊ နက်။ (အဓိပ္ပာယ်အနက်။) ဝါ၊ တစ်နည်း။ ကာယစိတ္တာဗာဓံ၊ ကိုယ်နှာ စိတ်နှာ ၂–ဖြာသော ဒုက္ခဝေဒနာကို။ သုဒ္ဓ။ လွန်စွာ။ ခါဒတိ၊ ခဲစားတတ်၏။ ခနတိ စ၊ တူးဖြိုလည်း တူးဖြိုတတ်၏။ ဤတိ သုခံ။ ["ဤပုဒ်၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ ဈာန်ခန်း၌ ပြထားပြီ။] ဧတေ၊ ဤသုခသည်။ သောမနဿ ဝေဒနာယ၊ ၏။ နာမံ၊ တည်း [သုခဟု ဆိုသော်လည်း ကာယိကသုခ မဟုတ်။ ဤမဟာကုသိုလ်စိတ်နှင့် ယှဉ်ရာ ဝယ် စေတသိကသုခ- သာတည်း။ သောမနဿဝေဒနာ ကိုပင် စေတသိက–

၁။ **သုခယတိ**။ ။"သုခ ဒုက္ခ၊ သုခတော် ဒုက္ခတော်သည်။ တကြိယာယ်၊ ထို ချမ်းသာခြင်း ကြိယာ ဆင်းရဲခြင်းကြိယာ ဟူသော အနက်၌။ (ဝတ္ထုတိ။) အကမ္မကာဝဏ္ဏမေ ဓါတဝေါ"ဟု ဆို၍ "ဒုက္ခတိ–ဆင်းရဲ၏"ဟု သဒ္ဒနီတိပုံစံထုတ်၏။ ထို့ကြောင့် သုခယတိ၌ သုခတော် ကာရိတ် ဏယ–ပစ္စည်းဟု မှတ်ပါ။ သုခံ၌လည်း ကာရိတ်ပစ္စည်းကျ၊ အ–ပစ္စည်းတည်း။ "ချမ်းသာစေတတ်"ဟူရာ၌ "မိမိဖြစ်ရာပုဂ္ဂိုလ်ကို ချမ်းသာအောင် ပြုတတ်၏"ဟု အဓိပ္ပာယ်ဆိုလို၏။ ထို့ကြောင့် "ယသဉ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ"စသည်ကို မိန့်သည်။

သုခဟု ခေါ်၏။ ထို့ကြောင့် "သောမနဿဝေဒနာယ"ဟု ဆိုသည်။] တဿ၊ ထို သုခ၏။ လက္ခဏာဒီနိ၊ တို့ကို။ ဝေဒနာပဒေ၊ ဝေဒနာပုဒ်၌။ ဝုတ္တံနယေနေဝ၊ ဖြင့်သာ။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။

အပရော၊ ရှေ့နည်းမှ တစ်ပါးသော။ နယော၊ ကို။ (ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော။) သုခံ၊ သည်။ သာတလက္ခဏံ၊ မိမိကိန်းရာ သတ္တဝါနှင့် သမ္မယုတ္တမှတို့ကို သာယာစေ တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိ၏။ သမ္မယုတ္တကာနံ၊ သမ္မယုတ်တရား တို့ကို။ ဥပဗြူဟနရသံ၊ တိုးပွားစေခြင်း ကိစ္စရှိ၏။ သမ္မယုတ္တကာနံ၊ တို့ကို။ (လိုက်စေ။) အနုဂ္ဂဟဏ ပစ္စုပဋ္ဌာနံ၊ အဖန်ဖန် ယူခြင်းသဘောတရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။ ဝါ၊ ချီးမြှောက်ခြင်း သဘောတရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။

စ၊ ဆက်။ နေသံ ပိတိသုခါနံ၊ ထို ပိတိ သုခတို့၏။ ကတ္ထစိ၊ အချို့စိတ်၌။ (ပိတိယဉ်ရာ စိတ်၌။) အဝိပ္ပယောဂေ၊ မကွေမကွာ ယှဉ်ခြင်းသည်။ သတိပိ၊ ရှိပါသော်လည်း။ ဣဋ္ဌာရမ္မဏာ ပဋိလာဘတုဋ္ဌေ၊ ဣဋ္ဌာရုံကို ရခြင်းကြောင့် နှစ်သက်ခြင်းသဘောသည်၊ ပိတိ၊ ပိတိတည်း။ ပဋိလဒ္ဓရသာနုဘဝနံ၊ ရအပ်ပြီးသော အာရုံအရသာကို ခံစားခြင်းသဘောသည်။ သုခံ၊ သုခတည်း။ ယတ္ထ၊ အကြင်စိတ်၌။ ပိတိ၊ သည်။ (အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ယှဉ်၏–ဟူလို။) တတ္ထ၊ ထို ပိတိယှဉ်ရာစိတ်၌။ သုခံ၊ သည်။ (အတ္ထိ။) ယတ္ထ၊ ၌။ သုခံ၊ သည်။ (အတ္ထိ။) တတ္ထ၊ ထို သုခယှဉ်ရာ စိတ်၌။ နိယမတော၊ မြဲသောအားဖြင့်။ ပိတိ၊ သည်။ နု(အတ္ထိ)။ ပိတိ၊ ကို။ သခ်ါရက္ခန္ဓ သင်္ဂဟိတာ၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာဖြင့် သိမ်းယူအပ်၏။ သုခံ၊ ကို။ ဝေဒနာက္ခန္ဓ သင်္ဂဟိတံ၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓာဖြင့် သိမ်းယူအပ်၏။ ကန္ဓာရဓိန္ဒသ၊ ခရီးခဲ၌ ပင်ပန်းနေသူ၏။ ဝနဋ္ဌေ၊ ဒက သဝနဒဿနေသု ဝိယ၊ ဓာတဲ့သရတောကို ကြားရခြင်း, ရေကို မြင်ရခြင်းတို့၌ ကဲ့သို့။ ပိတိ၊ သည်။ (ဟောတိ။) ဝနစ္ဆာယပွေ၊ ဝနစ္ဆာယပွဲ ဒဒကပရိတောဝေသု ဝိယ၊ ရေတောရိပ်သို့ဝင်ရခြင်း, ရေကိုသုံးဆောင်ရခြင်းတို့၌ ကဲ့သို့။ သုခံ၊ သည်။ (ဟောတိ။) [ဤပုဒ်တို့၏ အကျယ်ကို ပါရာဇိကတော် ဘာသာဋ္ဌိကာ ဗျာခန်း၌ ပြထားပြီ။]

ဟိ၊ ချဲ့။ ပုရိသော၊ သည်။ မဟာကန္တာရမဂ္ဂံ၊ ကြီးစွာသော ခရီးခဲကို။ ပဋိ ပန္နော၊ သွားသည်။ (သမာနော၊ ဖြစ်စဉ်။) ဃမ္မပရေတော၊ နွေ နေပူသည် နှိပ်စက် အပ်သည်။ (ဟုတ္တာ။)["ပရံ+ဣတော–အလွန်ရောက်အပ်"ဟု သဒ္ဒတ္ထ ဖြစ်သော်လည်း "နှိပ်စက်အပ်"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထ ပေးလိုက်သည်။] တသိတော၊ ပင်ပန်းသည်။ ဝိပါသိတော၊ လွန်စွာဖြစ်သော မွတ်သိပ်ခြင်းရှိသည်။ [သဒ္ဓါတု–အဿသနက်၌

ဣတ–ပစ္စည်းသက်။] (ဟုတ္တာ။) ပဋိပထေ၊ ရှေးရှုခရီးဌ။ (ခရီးရင်ဆိုင်။) ပုရိသံ၊ ကို။ ဒိသ္မာ၊ မြင်ရ၍။ ကတ္တာ၊ အဘယ်အရပ်ဌ။ ပါနီယံ၊ သောက်ရေသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိပါသနည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ပုစ္ဆေယ္ယ၊ မေးရာ၏၊ သော၊ ထိုယောက်ျားသည်။ (ဝဒေယ္ယ–ဌ် စပ်။) အဋ္ဌဝီ၊ တောအုပ်ကို။ ဥတ္တရိတ္တာဝ၊ လွန်ပြီး၍သာလျှင်။ (လွန်လျှင် လွန်ခြင်းပင်။) ဓာတသရဝနသဏ္ဍာ၊ ဓာတသရအိုင်ရှိသော တောအုပ်သည်၊ အတ္ထိ၊ ရှိလေ၏။ (ရှိလေရဲ့။) တတ္ထ၊ ထိုတောအုပ်သို့။ ဂန္တာ၊ ရောက်၍(ရောက်လျှင်။) လဘိဿသိ၊ ရေကိုရပါလတ္တံ့၊ ဣတိ၊ သို့။ ဝဒေယ္ယ၊ ပြောရာ၏။ သော၊ သည်။ တဿ၊ ၏။ ကတံ၊ စကားကို။ သုတ္တာ၊ ကြားရ၍။ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌော၊ ရွှင်လန်း အပြားအားဖြင့် ရွှင်လန်းသည်။ (အလွန်ရွှင်လန်းသည်။) ဘဝေယ္ယ၊ ဖြစ်ရာ၏။

တတော၊ ထိုကြားရာအခါမှ နောက်ဌ။ ဂန္ဓွာ၊ သွားလတ်သော်။ ဗုမိယံ၊ ဌ။ ပတိတာနိ၊ ကျကုန်သော။ ဥပ္ပလဒလနာလပတ္တာဒီနိ၊ ကြာပွင့်ဖတ်, ကြာရိုး, ကြာရွက် အစရှိသည်တို့ကို။ ဒိသ္မာ၊ မြင်ရ၍။ သုဋ္ဌုတရံ၊ အလွန် အမင်း။ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌော၊ သည်။ ဟုတ္တာ။ ဂန္ဓွာ၊ သော်။ အလ္လဝတ္ထေ၊ စိုသောအဝတ်ရှိကုန်သော။ အလ္လကေသေ၊ စိုသောဆံပင် ရှိကုန်သော။ ပုရိသေ၊ တို့ကို။ ပဿေယ္ယ၊ မြင်ရရာ၏။ ဝနကုက္ကုဋ္ဌမောရာဒီနံ၊ ရေကြက်,ဥဒေါင်း အစရှိသော ဌက်တို့၏။ သဒ္ဒံ၊ အသံကို။ သုဏေယ္ယ၊ ကြားရရာ၏။ ["အဏ္ဏော နီရံ ဝဝံ ဝါလံ၊တောယံ အမ္ဘု ဒကဿက်" ဟူသော အဘိဓာန်နှင့်အညီ ဝနကုက္ကုဋ္ဌ ဝနသဒ္ဒါသည် ရေဟူသောအနက်ကို ဟောရာ၏။] ဓာတသရပရိယန္တေ၊ ဓာတသရအိုင်၏ အဆုံးဌ။ (ဘေးပတ်ဝန်းကျင်ဌ။) ဓာတံ၊ ပေါက်သော။ မဏိဓာလ သဒိသံ၊ ပတ္တမြား ကွန်ရက်နှင့်တူသော။ နီလဝနသဏ္ဍံ၊ စိမ်းညိုသော တောအုပ်ကို။ ပဿေယ္ယ၊ မြင်ရရာ၏။ သရေ၊ ဓာတသရအိုင်ဌ။ ဓာတာနိ၊ ပေါက်ကုန်သော။ ဥပ္ပလ ပဒုမ ကုမုဒါဒီနိ၊ ဥပ္ပလ–မည်သောကြာ, ပဒုမ္မာကြာ, ကုမုဒြာကြာ. အစရှိသည်တို့ကို။ ပဿေယ္ယ။ အန္ဓံ၊ ကြည်လင်သော။ ဝိပ္ပသန္နံ၊ အထူးသဖြင့် ကြည်လင်သော။ ဥဒကံ၊ ရေကို။ ပဿေယ္ယ။

သော၊ ထိုယောက်ျားသည်။ ဘိယ္ယော ဘိယ္ယော၊ အလွန်အလွန်။ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌော ဟုတ္တာ။ ဓာတသရံ၊ ဓာတသရအိုင်သို့။ သြတရိတ္တာ၊ သက်ဆင်း၍။ ယထာရုစိ၊ အလိုရှိတိုင်း။ နှတ္တာ စ၊ ရေချိုးပြီး၍လည်းကောင်း။ ပိဝိတ္တာ စ၊ ရေသောက်ပြီး၍ လည်းကောင်း၊ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓဒရထော၊ ငြိမ်းအေးပြီးသော အပူရှိသည်။ (ဟုတ္တာ။)

ဘိသမုဇ္ဇာလပေါက္ခရာဒီနိ[1]၊ ကြာစွယ် ကြာဥကြာစေ့ အစရှိသည်တို့ကို။ ခါဒိတ္တာ၊ ခဲစားပြီး၍။ နိလုပ္ပလာဒီနိ၊ ကြာညိုပန်း အစရှိသည်တို့ကို။ ပိဋ္ဌန္တိတ္တာ၊ ပန်ဆင်၍။ မန္ဒာလကမ္ဗလာနိ၊ ဟင်းညှဉ်မြစ်တို့ကို။ ခန္ဓေ၊ ပခုံးဌ။ ခိပိတ္တာ၊ ပစ်တင်၍။ ဥတ္တရိတ္တာ၊ ရေမှုတက်၍။ သာဋ္ဌက်၊ ပုဆိုးကို။ နိဝါသေတ္တာ၊ ဝတ်၍။ ဥဒကသာဋ္ဌက်၊ ရေသနုပ်ကို၊ အာတပေ၊ နေပူ၌။ ကတ္တာ၊ ပြု၍။ (လှန်း၍။) သိတစ္ဆာယာယ၊ အေးသောအရိပ်၌။ မန္ဒမန္ဒေ၊ ညင်းညင်းသာသာသော။ ဝါတေ၊ လေသည်။ ပဟာရန္တေ။ တိုက်ခတ်စဉ်။ နိပန္နော၊ လျောင်းလျက်။ အဟောသုခံ အဟောသုခန္တိ၊ အော်-ချမ်းသာလေစွ, အော်-ချမ်းသာလေစွ ဟူ၍။ ဝေဒယျ ယထာ၊ ပြောဆိုရာ သကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ ဣဒံ သမ္ဘဒ်၊ ဤ မချုတ်မယွင်း ပြီးစီးခြင်းရှိသော ဥပမေယျကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊၏။

ဟိ၊ ဥပမာန ဥပမေယျ ရောနှောမျှ ပြဦးအံ့။ တသ ပုရိသသ၊ ၏။ ဇာတသ္သရဝနဘဏ္ဍသဝနတော၊ ဇာတသ္သရအိုင်ရှိသော တောအုပ်ကို ကြားရရာ အခါမှ။ ပဠာယ၊ ၍။ ယာဝဥဒကဒဿနာ၊ ရေကိုမြင်ရာအခါ တိုင်အောင်၊ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌကာလော ဝိယ၊ ရွှင်လန်း အပြားအားဖြင့် ရွှင်လန်းရာအခါကဲ့သို့။ ပုဗ္ဗတာဂါရမ္ဘဏော၊ ရှေ့အဖို့၌ ဖြစ်သော အာရုံ၌။ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌာကာရာ၊ ရွှင်လန်းအပြား အားဖြင့် ရွှင်လန်းသော အခြင်းအရာရှိသော ပီတိ၊ကို။ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။) နတ္တာ စ။ပ။အဟောသုခန္တိ၊ ဟူ၍၊ ဝေဒတော၊ ပြောဆိုသော ယောဂျား၏။ နိပန္နကာလော ဝိယ၊ လျောင်းရာအခါ ကဲ့သို့။ ဗလဝပုတ္တံ၊ အားရှိသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်သော။ အာရမ္ဘဏ ရသာနုဘဝနာကာရ သဏ္ဌိတံ၊ အာရုံအရသာကို ခံစားခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ကောင်းစွာတည်သော။ သုခံ၊ ကို။ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။) စ၊ စက်။ တသ္မိ တသ္မိ သမယေ၊ ထိုထိုအခါ၌။ (ဇာတသ္သရ ဝနသဏ္ဌာကို ကြားရရာအခါ, ရေကို မြင်ရရာ အခါ, တောရိပ်သို့ ဝင်ရာအခါ, ရေကို သုံးဆောင်ရာအခါ၌။) ပါကဋဘာဝတော၊ ပီတိ သုခတို့၏ ထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တေ၊ ဤကုဋဋ္ဌရမ္ဘဏ ပဋိလာဘာတုဋ္ဌိ-အစရှိသော စကားကို။ (အာစရိယေဟိ၊ ရှေးဆရာ

---

[1] ဘိသမုဇ္ဇာလပေါက္ခရာဒီနိ။ ။အဘိဓာန်(၆၈၇)၌ ဘိသနှင့်မုဇ္ဇာလကို ကြာစွယ် အနက်ဟော ပရိယာယ် ၂-ပုဒ်ဟု ဆိုထား၏။ ဤနေရာ၌ကား ထို၂-ပုဒ်သည် အနက်တူ မဟုတ်နိုင်။ ဝဏ္ဏသ သံယုတ်ဋီကာ၌ "မုဇ္ဇာလန္တိ-သေတရတ္တပဒုမာနံ မူလံ (ကြာရင်း ကြာစွယ်)။ ဘိသန္တိ-တေသံယေဝ ကန္ဒံ(ကြာဥ)"ဟု ဖွင့်၏။ ပေါက္ခရသဒ္ဒါသည် အနက်အမျိုးမျိုးကို ဟောနိုင်သော်လည်း ဤနေရာ၌ "ပဒုမကောသ-ကြာစေ့အိမ်, ကြာခွက်"ဟူသော အနက်ဖြစ်သင့်၏။ ထိုကြာခွက်၌ ပါရှိသော အစေ့များကို စားလေ့ရှိကြသည်။ ထို့ကြောင့် ပေါက္ခရ-အရ ကြာခွက် အစေ့တိုင်အောင် ယူပါ။

တို့သည်။) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဝေဒိတမ္ပိ။ ပန၊ စင်စစ်ကား။ ယတ္ထ၊ အကြောင်စိတ်၌။ ပိတိ၊ သည်။ အတ္ထိ။ တတ္ထ၊ ထို ပိတိယှဉ်ရာ စိတ်၌။ သုခမ္ပိ၊ သည်လည်း။ အတ္ထိ။ ဣတိ ၎တဲ့၊ ဤစကားကို။ (မယာ။) ဝုတ္တမေဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ။ [ရှေ့၌ "ယတ္ထပိတိ၊ တတ္ထသုခံ"ဟု ဆိုခဲ့သည်ကို ပြန်၍ညွှန်းသည်။]

စိတ္တသေကဂ္ဂတာတိ၊ ကား။ စိတ္တသ၊ ၏။ ဧကဂ္ဂဘာဝေါ၊ တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိသော စိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ (ပါဠိတော် ဟောတိ–၌ စပ်။) ဧကဂ္ဂ၊ ဤ စိတ္တသေကဂ္ဂတာ–ဟူသော အမည်သည်။ သမာဓိသ၊ သမာဓိ၏။ နာမံ၊ တည်း။ ပန၊ ပဒတ္ထမ္ပတစ်ပါး လက္ခဏာဒျတ္ထကား။ အသ၊ ထို သမာဓိ၏။ လက္ခဏာဒီသု၊ လက္ခဏာ အစရှိသည်တို့တွင်။ တာဝ၊ နောက်တစ်နည်းမှ ရှေးဦးစွာ၊ အဋ္ဌကထာယံ၌။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ (ကိံ။) သမာဓိ၊ သည်။ ပါမောက္ခလက္ခဏော စ၊ အကြီး အမှူး၏ အဖြစ်ဟူသော လံက္ခဏာရှိသည်လည်းကောင်း။ အဝိက္ခေပ လက္ခဏော စ၊ ဝိဝဲကွေပ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိသည်လည်းကောင်း။ ဟောတိ။ ဟိ၊ ရဲ့။ ကုဋ္ဌာဂါရကဏ္ဍိကာ၊ စုလစ်မွမ်းချွန် အထွတ်ရှိသောအိမ်၏ အချက်သည်။ သေသဒဠ္ဌသမ္ဘာရာနံ၊ ကြွင်းသော အဆောက်အဦတို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ အာဝဇ္ဇနတော၊ လွန်စွာ ဖွဲ့တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပမုခါ၊ အကြီးအမှူးသည်။ ဝါ၊ ပဓာနသည်။ ဟောတိယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝမေဝ။ သဗ္ဗကုသလဓမ္မာနံ၊ အလုံးစုံသော ကုသိုလ်တရားတို့၏၊ သမာဓိစိတ္တေန၊ သမာဓိနှင့်ယှဉ်သော စိတ်ကြောင့်။ ဣဒ္ဓေန၊ ပြီးစီးရခြင်းကြောင့်။ သဗ္ဗေသမ္ပိ၊ ကုန်သော။ တေသံ ဓမ္မာနံ။ ထို ကုသိုလ်တရား တို့၏။ သမာဓိ၊ သည်။ ပါမောက္ခော၊ အကြီးအမှူးသည်။ ဟောတိ။

တေန၊ ကြောင့်။ ယထာ မဟာရာဇ။ ပ။ အဂ္ဂမဂ္ဂါယတိတိ၊ ဟူ၍။ (အာယသမ္ပတ္တာ နာဂသေနတ္ထေရေန၊ သည်။) ဝုတ္တံ၊ မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။ [မဟာရာဇ၊ ဇာ။ ကုဋ္ဌာဂါရသ၊ အထွတ်ရှိသော အိမ်၏။ ယာကာစိ၊ အမှတ်မရှိ အလုံးစုံကုန်သော။ ဂေါပါနသိယော၊ အခြင်ရနယ်တို့သည်၊ (သန္တိ။) သဗ္ဗာ၊ ကုန်သော။ တာ၊ ထို အခြင်ရနယ်တို့သည်။ ကူဋဂၢိမာ၊ အထွတ်သို့ ရောက်ကြရကုန်သည်။ ကူဋဂၢိနိန္နာ၊ အထွတ်သို့ ညွှတ်ကိုင်းကြရကုန်သည်။ ကူဋဂၢသမောသရဏာ၊ အထွတ်၌ ပေါင်းဆုံကြရကုန်သည်။ (ဟောန္တိ။) ကူဋံ၊ အထွတ်ကို။ တာသံ၊ ထို အခြင်ရနယ်တို့ထက်။ အဂ္ဂံ၊ အမြတ်ဆုံး ဟူ၍။ (အရေးအကြီးဆုံး ဟူ၍။) အက္ခာယတိ ယထာ၊ ဆိုအပ်သကဲ့သို့။ မဟာရာဇ ဧဝမေဝ၊ ယေကေစိ၊ အမှတ်မရှိ အလုံးစုံကုန်သော။ကုသလာ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ (သန္တိ။) သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ တေ၊ ထို ကုသိုလ်တရား တို့သည်။ သမာဓိနိန္နာ၊ သမာဓိသို့ ညွှတ်ကြရကုန်သည်။ ပ။ သမာဓိပဇ္ဇောတာ၊ ကုန်သည်။

(ဟောန္တီ။) သမာဓိ၊ ကို။ တေသံ၊ ထို ကုသိုလ်တရားတို့ထက်။ အဂ္ဂံ၊ အမြတ်ဆုံးဟူ၍။ အက္ခာယတိ၊ ဆိုအပ်၏။]

၈၊ ပါမောက္ခလက္ခဏာမှတစ်ပါး အဝိက္ခေပလက္ခဏာကား။ သေနဂ်၊ စစ်အင်္ဂါသို့။ ပတ္တာ၊ ရောက်၍။ ဝါ၊ ရောက်လတ်သော်။ ရာဇာ နာမ၊ မင်းမည်သည်။ (ဂစ္ဆတိ–စသည်၌ စပ်။) ယတ္ထ ယတ္ထ၊ အကြင်အကြင် အရပ်၌။ သေနာ၊ စစ်တပ်သည်။ သြသီဒတိ၊ ဆုတ်နှစ်၏။ တံတံ ဌာနံ၊ စစ်တပ်၏ဆုတ်နှစ်ရာ ထိုထို အရပ်သို့။ ဂစ္ဆတိ၊ သွားရ၏။ တဿ၊ ထိုမင်း၏။ ဂတဂတဌာနေ၊ ရောက်အပ် ရောက်အပ်သော အရပ်၌။ သေနာ၊ သည်။ ပရိပူရတိ၊ ပြည့်၏။ ဝရသေနာ၊ တစ်ဖက်စစ်တပ်သည်။ ဘိန္ဒိတ္တာ၊ ပျက်၍။ ရာဇာနမေဝ၊ မင်းသို့သာ။ (တစ်ဖက်စစ်တပ်၏ အရှင်ဖြစ်သော မင်းသို့သာ။) အနုဝတ္တတိ ယထာ၊ အစဉ် လိုက်ရသကဲ့သို့။ (မိမိတို့မင်းရှိရာသို့ ဆုတ်ရသကဲ့သို့။) ဧवमेव။ သဟာဇာတမဂ္ဂာနံ၊ တကွဖြစ်ဖက်တရား တို့အား။ ဝိက္ခိပိတုံ၊ ပျံ့လွင့်ခြင်းငှာ။ ဝါ၊ ပျံ့လွင့်ခွင့်ကို။ ဝိပ္ပကိရိတုံ၊ ဖရိဖရဲပြန့်ကြဲခြင်းငှာ။ ဝါ၊ ခွင့်ကို။ အပ္ပဒါနတောဝ၊ မပေးခြင်းကြောင့်။ သမာဓိ၊ သည်။ အဝိက္ခေပလက္ခဏော နာမ၊ ဝိကေက္ခပ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်လက္ခဏာ ရှိသည်မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဏ္ဍတိ(ဝုတ္တံ)။[တာဝ ဝုတ္တံပြန်လှည့်။]

ပန၊ ကား။ အပရော၊ တစ်ပါးသော။ နယော၊ ကို။ (ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော။) စိတ္တသေကဂ္ဂတာသင်္ခါတော၊ စိတ္တသေကဂ္ဂတာဟု ဆိုအပ်သော။ အယံ သမာဓိနမ၊ ဤ သမာဓိမည်သည်။ [1]အဝိသာရလက္ခဏော၊ မိမိသဘောအားဖြင့် မပျံ့လွင့်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ အဝိက္ခေပလက္ခဏော၊ သမ္မယုတ်တရားတို့၏ မပျံ့လွင့်ကြောင်း၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိ၏။ ["ဝိက္ခေပ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိ၏"ဟုလည်း ပေး။] နာနိယစုတ္တာ နံ၊ ဆပ်ပြာမှုန့်တို့ကို။ (သမ္ဘိဏ္ဍက်၊ ပေါင်းစုတတ်သော။) ဥဒက ဝိယ၊ ရေကဲ့သို့။ သဟာဇာတမဂ္ဂာနံ၊ တို့ကို။ သမ္ဘိဏ္ဍနရသော၊ ပေါင်းစုခြင်း ကိစ္စရှိ၏။

ဥပသမပစ္စုပဋ္ဌာနော၊ ငြိမ်သက်ခြင်းသဘောတရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ ဉာဏပစ္စုပဋ္ဌာနော၊ ဉာဏ် တည်းဟူသော အကျိုးကိုဖြစ်စေတတ်၏။ (ဖလပစ္စုပဋ္ဌာန်။) ဟိ၊ မှန်။ သမာဟိတောဝ။ ပ။

---

[1] **အဝိသာရ၊ အဝိက္ခေပ။** ·။မိမိပင်ကိုယ်သောအတိုင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် အဝိသာရမည်၏။ "သရ–ဃတိမှိ" ဟူသော ဓာတ်နှင့်အညီ "ဝိဝိဓံသရတိ ဝိသာရော – အထူးထူး အပြားပြား သွားခြင်း။ ဝါ၊ ပျံ့လွင့်ခြင်း။ နဝိသာရော အဝိသာရော။ အဝိက္ခေပကား–သမ္ဘယုတ်တရား တို့ကို ပစ်လွှင့်တတ်သော ဥဒ္ဓစ္စ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်တည်း။ [အဝိသာရော အတ္ထနော ၈၀ အဝိသရဏသဘာဝေါ၊ အဝိက္ခေပေါ၊ သမ္ဘယုတ္တာနံ အဝိကိဏ္ဏတာ။–ဋီကာ။]

ပဿတိတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ။) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ [သမာဟိတော၊ အာရုံ၌ ကောင်းစွာ ထားအပ်သော စိတ်ရှိသူသည်။ ဝါ၊ သမာဓိရှိသူသည်။ ယထာဘူတံ၊ မဖောက်မပြန် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ။ ဇာနာတိ၊ သိ၏။ပဿတိ၊ မြင်၏။–ခန္ဓသံယုတ်၊ သမာဓိ–သုတ်။] ဝိသေသတော၊ အထူးအားဖြင့်။ (များသောအားဖြင့်။) သမာဓိ၊ သည်။ သုခပဒဋ္ဌာနော၊ သုခဟူသော နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။ [အများအားဖြင့် သုခရှိလျှင် သမာဓိဖြစ်တတ်၏။ သို့သော် သုခမပါသော စတုတ္ထစျာန် သမာဓိများလည်း ရှိသေးရကား ဝိသေသတောကို ယေဘုယျနဟု ဖွင့်သည်။] နိဝါတေ၊ လေမရှိသော အရပ်၌။ (လေငြိမ်သော အရပ်၌။) ဒီပစွိန်း၊ ဆီမီးအလျှံတို့၏။ ဌိတိ ဝိယ၊ တည်ငြိမ်ခြင်းကဲ့သို့၊ စေတသော၊ ၏။ ဌိတိ၊ တည်ငြိမ်ခြင်းသဘောတည်း။ ဝါ၊ တည်ငြိမ်ကြောင်းသဘောတည်း။ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ [မီးလျှံ၏တည်ငြိမ်ပုံကို ဥပမာပြသဖြင့် စေတသော ဌိတိ အရည် စိတ္တက္ခဏာတစ်ခု၏ တည်ခြင်းကိုမဆိုလို၊ မီးလျှံ အစဉ်ကဲ့သို့ စိတ်အစဉ်၏တည်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။]

ဣန္ဒြိယရာသိအဖွင့်

[စျာနရာသိကို ဖွင့်ပြပြီး၍ ဣန္ဒြိယရာသိကိုဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် "သဒ္ဒဟန္တိ" စသည်ကိုမိန့်။]

ဧတာယ၊ ဤ သဘောတရားဖြင့်။ (သမ္မယုတ္တဓမ္မာ၊ တို့သည်။) သဒ္ဒဟန္တိ[1]၊ ဘုရားအစရှိသော အာရုံကို ယုံကြည်တတ်ကုန်၏။ (ဣတိ၊ ကြောင့်။ သာ၊ ထို သဘောတရားသည်။ သဒ္ဓါ၊ မည်၏။) ဝါ၊ တစ်နည်း။ (ယာ၊ အကြင်သဘောတရား သည်။) သယံ၊ မိမိဟူသော သဒ္ဓါကိုယ်တိုင်။ သဒ္ဒဟတိ၊ ဘုရား အစရှိသောအာရုံကို ယုံကြည်တတ်၏။ (ဣတိ၊ ကြောင့်။သာ။ သဒ္ဓါ၊မည်၏။) ဝါ၊ တစ်နည်း။ သော၊ ဤ သဘောတရားသည်။ သဒ္ဒဟန မတ္တမေဝ၊ ဘုရားအစရှိသောအာရုံကို ယုံကြည်ခြင်း မျှသာတည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ သဒ္ဓါ၊မည်၏။ [2]သာဝ၊ ထို သဒ္ဓါသည်ပင်။

---

[1] **သဒ္ဒဟန္တိ ဧတာယ။** ။သဒ္ဓါသည် ယုံကြည်သောအားဖြင့် ဖြစ်လတ်သော် ယဉ်ပက်တရားတို့အားလည်း ထို ယုံကြည်ခြင်းကြီယာဒ်ဖြစ်အောင် ပကတူပနိဿယသဘောအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုလျက်ရှိ၏။ ဤသို့ သမ္မယုတ်တရားတို့သည် သဒ္ဓါကို အကြောင်းပြု၍ ယုံကြည်မှုကြီယာဒ် ဖြစ်ကြရသောကြောင့် "သဒ္ဒဟန္တိ ဧတာယ" ဟုဆိုသည်။ ဤသို့ သဒ္ဓါသမ္မယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၏ ယုံကြည်သောအခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်ကြသောအခါ ထို စိတ္တုပ္ပါဒ်၏ တည်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ ဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော ဓမ္မာအစဉ်လည်းဘုရားအစရှိသော အာရုံကို ယုံကြည်နေရကား "သဒ္ဓါတရား ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်"ဟု ခေါ်ဆိုရသည်။"ကတ္တုသာဓိ၊ ဘာဝသာဓိ ပြုရခြင်း၏အကြောင်းကို ရှေးနည်းအတိုင်းသိပါ။]

[2] **သာဝ။ပ။ဣန္ဒြိယ။** ။ရှေးစာအုပ်များ၌ "သာစ"ဟုရှိ၏။ ဝိရိယိန္ဒြေ၊ သတိန္ဒြေစသည် တို့၌ "တဿေဝ"ဟုလည်းကောင်း။ "သာဝ"ဟုလည်းကောင်းရှိသောကြောင့် "သာဝ"ဟုရှိသင့်သည်။

အသေဒ္ဓိယသေ၊ သဒ္ဓါမရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို။ အဘိဘဝနတော၊ လွှမ်းမိုးနိုင်ခြင်းကြောင့်။ (၀၊ လွှမ်းမိုးနိုင်သည့်အတွက်။) အဂ်ဘတိယဌေန၊ အကြီးအကဲ၏ အဖြစ်ဟူသော အနုက်ကြောင့်။ ဣန္ဒြိယံ၊ ဣန္ဒြိယမည်၏။ ၀ါ၊ တစ်နည်း။ အဓိမောက္ခလက္ခဏော၊ (ယုံကြည်ဖွယ် ဝတ္ထုကို ယုံကြည်သောအားဖြင့်)ဆုံးဖြတ်ခြင်း လက္ခဏာ၌။ ဣန္ဒဋ္ဌံ၊ အစိုးရသူ၏ အဖြစ်ကို။ ကာရေတိ၊ ပြုစေတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဣန္ဒြိယံ၊ မည်၏။ သဒ္ဓါ၀၊ သဒ္ဓါသည်ပင်။ ဣန္ဒြိယံ၊ ဣန္ဒြေတည်း။ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ၊ သဒ္ဓါဣန္ဒြေ။

ပန၊ ဆက်။ (တစ်နည်း) ပန၊ ပဒတ္ထမှ တစ်ပါး လက္ခဏာချတ္ထကား။ သာသော သဒ္ဓါ၊ ထို သဒ္ဓါသည်၊ သမ္မသာဒနလက္ခဏာ စ၊ ကောင်းစွာ ကြည်လင်စေခြင်း လက္ခဏာရှိသည်လည်းကောင်း။ သမ္မက္ခန္ဓနလက္ခဏာ စ၊ ကောင်းစွာ ပြေးဝင်ခြင်း လက္ခဏာရှိသည် လည်းကောင်း။ (ဟောတိ။)["ပက္ခန္ဓနံ သံသီဒနံ၊"ဟု

အဓိပတိယဌေနကားဣန္ဒြိယသဒ္ဓါ၏ အနုက်တည်း။ ဣန္ဒြိယသဒ္ဓါသည် အဓိပတိ အနုက်ကို ဟောသော "အနိပ္ပန္နပါဠိပဒီကပုဒ်"ဟုဆိုလိုသည်။ အဘယ်ကြောင့် "အစိုးတရ ဖြစ်သနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့်"အသေဒ္ဓိယသေ အဘိဘဝနတော"ဟု မိန့်သည်။ အသေဒ္ဓိယ ဟူသည်–သဒ္ဓါမရှိသော(ဘုရားအစရှိသော အာရုံ၊ ဂဲ ဂ်၏အကျိုး စသည်၌ မယုံကြည်သော) ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တည်း။ ဘာစ်ချို့နေရာ၌ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမောက္ခ(မယုံကြည်ထိုက်သော ပုရေဏကသပ အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ယုံကြည်သောအားဖြင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချတတ်သော မှားသော အဓိမောက္ခစေတသိက်)ကိုလည်း အသေဒ္ဓိယဟုခေါ်သေး၏။ [နတ္ထိသဒ္ဓါ ယဿတိ အသေဒ္ဓေ၊ အသေဒ္ဓသေ+ဘာ၀ေါ အသေဒ္ဓိယံ။]

၁။ အဓိမောက္ခလက္ခဏော။ ။ အဓိမောက္ခသည် "ယုံကြည်သောအားဖြင့် ဆုံးဖြတ်ခြင်းဟူသော သဒ္ဓါဓိမောက္ခ၊ အဓိမောက္ခစေတသိက်တည်းဟူသော ယေ၀ါပနကာဓိမောက္ခ"ဟု ၂–မျိုးရှိ၏။ ဤ သဒ္ဓါစေတသိက်ကိုပင် ယုံကြည်ထိုက်သော ဝတ္ထုတို့၌ ယုံကြည်သောအားဖြင့် ဆုံးဖြတ်တတ်သောကြောင့် "သဒ္ဓါဓိမောက္ခ"ဟု ခေါ်သည်။ ပကိဏ်းစေတသိက်တွင်းက အဓိမောက္ခကိုပင် ("ဖဿောဟောတိ၊ ဝေဒနာ ဟောတိ"စသည်တို့ကဲ့သို့ နာမည်သီးခြား မတပ်ဘဲ) "ယေ၀ါပန တသ္မိံ သမယေ"စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူရာတွင် ပါ၀င်သွားသောကြောင့် ယေ၀ါပနကာဓိမောက္ခ ဟုခေါ်သည်။ ထိုတွင် အဓိမောက္ခလက္ခဏော၌ အဓိမောက္ခကား သဒ္ဓါဓိမောက္ခတည်း။

• **၂။ဣန္ဒဋ္ဌံ ကာရေတိ။** ။ ဣန္ဒြိယ၀ိဘင်း မူလဋ္ဌကာ၌ ဣန္ဒဋ္ဌံကို"ဣန္ဒဘာ၀ံ"ဟုဖွင့်၏။ ထိုဣန္ဒဘာ၀ံကိုလည်း"ပရမိသရဘာ၀ံ"ဟု ထပ်၍ဖွင့်သည်။ "ဣဒံ ပရမိသရိယေ"ဟူသော စာတ်နက်ကို ဖွင့်ခြင်းတည်း။ သဒ္ဓါစေတသိက်သည် မိမိနှင့်ယှဉ်ဖက်သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို အဓိမောက္ခလက္ခဏာအရာ၌ မိမိကို မင်းမြှောက်စေသကဲ့သို့။ အစိုးရသူ၏ အဖြစ်ဟူသော ရာထူးကို သမ္ပယုတ်တရားတို့က ပြုပေးရသည်။

ဆိုလိုရင်းကား–ငါ့မပါလျှင် အသင် သမ္ပယုတ်တရားတို့မှ ဆုံးဖြတ်စွမ်းနိုင်သော အဓိမောက္ခ–သဘောမရှိကြ၊ ထို ဆုံးဖြတ်ရမည့် ကိစ္စ၀ယ် ငါက အကြီးအရှုပ်လုပ်မည်၊ အသင်တို့က ငါ့ကို အကြီးအရှုပ်ပြုစေကြ၊ အကြီးအကဲမြှောက်ကြ–ဟူလို။(ကာရေတိ၏ ကာရိတ်ကံ၊ စာတ်ကတ္တားကို "သမ္ပယုတ္တ၀မ္မေ"ဟု ရှေးဆရာတို့ ထည့်ကြသည်။

ဋ္ဌိကာရှိ သောကြောင့် "ပဂ္ဂဒ္ဒနလက္ခဏာ"ဟု ရှေးပါဠိရှိဟန်တူသည်။] ဟိ၊ ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြုအံ့။ စက္ကဝတ္တိသ၊ စကြာရတနာကို လည်စေနိုင်သော။ ရညော၊ ၏။ ဥဒကပွသ်ာဒကော၊ ရေနောက်ကို ကြည်စေနိုင်သော။ မဏိ၊ ပတ္တမြားသည်။ ဥဒကေ၊ ၌။ ပက္ခိတ္တော၊ ထည့်အပ်သည်။ (သမာနော။) ပက်သေဝါ လပဏာက္ကန္ဒမံ၊ ညွှန်ဗျစ်, မော်, ရေညှိ, ညွှန်ကြီးကို၊ သန္ဓိသီဒါပေတိ ယထာ၊ ကောင်းစွာ နှစ်မြှုပ် စေသကဲ့သို့။ ဥဒကံ၊ ကို။ အစ္ဆံ၊ ကြည်လင်သည်ကို။ ဝိပွသန္နံ၊ အထူးသဖြင့် ကြည်လင်သည်ကို။ အနာဝိလံ၊ မနောက်ကျူသည်ကို။ ကရောတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝမေव။ သဒ္ဓါ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ၊ သော်။ နိဝရဏေ၊ နိဝရဏာ အနောက်အကျူတို့ကို။ ဝိကွမ္ဘေတိ၊ ခွာနိုင်၏။ ကိလေသေ၊ တို့ကို။ သန္ဓိသီဒါပေတိ၊ ကောင်းစွာ နှစ်မြှုပ် စေ၏။ စိတ္တံ၊ ကို၊ ပသာဒေတိ၊ ကြည်လင်စေ၏။ အနာဝိလံ၊ ကို။ ကရောတိ။ ပသန္နေန၊ သော။ စိတ္တေန၊ ဖြင့်။ ယောဂါဝစရော၊ ယောဂါဝစရ ဖြစ်သော။ (အားထုတ်အပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း၌ သက်ဝင်၍ ဖြစ်သော။) ကုလပုတ္တော၊ အမျိုးသားသည်။ ဒါနံ၊ ကို။ ဒေတိ၊ ပေးလှူ၏၊ သီလံ၊ကို။ သမာဒိယတိ၊ ဆောက်တည်၏။ ဥပေါသထကမ္မံ၊ ဥပုသ် စောင့်သုံးမှုကို။ ကရောတိ။ ဘာဝနံ၊ ကို။ အာရဘတိ၊ အားထုတ်၏။ ဧवं၊ ဤသို့လျှင်။ တာဝ၊ သမ္ဘက္ခနလက္ခဏာမှ ရှေးဦးစွာ။ သဒ္ဓါ၊ ကို။ သမ္ပသာဒနလက္ခဏာတိ၊ ကောင်းစွာကြည်လင်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ကာရိတ်ကဲ၊ ဓာတ်ကတ္တား ရနိုင်သောအရာဝယ် တတိယာဝိဘတ်ဖြင့် အသုံးများ၏။ တို့ကြောင့် "သမ္ပယုတ္တဓမ္မေဟိ"ဟု ထည့်သင့်၏။ ဝိရိယမ်ဖြေ–စသည်တို့၌ ဤနည်း မှီးပါ။

သဒ္ဓတ္ထ။ ။ဣန္ဒန္တံ ကာရေတိ–ဟူသော အနက်သည် ဣန္ဒြိယသဒ္ဓါ၏ သဒ္ဓတ္ထမဟုတ်၊ ဣန္ဒြေထိုက်သော တရားတို့၏သဘောကိုပြသော သဘာဝတ္ထတည်း။ သဒ္ဓတ္ထကား "ဣန္ဒတိပရမိသရိယံ ကရောတီတိ ဣန္ဒော"ဟု ဝေနေတ္ထပြု၍ အလွန်အစိုးရသူ၏အဖြစ်ကို ပြုတတ်သော မြတ်စွာဘုရားကို လည်းကောင်း၊ ကဲ့ကိုလည်းကောင်း "ဣန္ဒ"ဟုခေါ်ပါ။ ဣန္ဒေန+ဒေသိတံ ဣန္ဒြိယံ။ဣန္ဒေန၊ ဣန္ဒမည်သော မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဒေသိတံ၊ ဟောကြော်မူအပ်သော တရားတည်း။ ဣန္ဒြိယံ၊ တရား။ (တစ်နည်း)ဣန္ဒသေ၊ ဣန္ဒမည်သော ကဲ၏။ လိင်္ဂ၊ သိစေအပ်သော စက္ခု–စသော ဣန္ဒြေတည်း။ (တစ်နည်း)သန္ဓိတံ၊ စီမံအပ်သော စက္ခု–စသော ဣန္ဒြေတည်း။ ဣန္ဒြိယံ၊ ဣန္ဒြေ။ ဤသို့ ဝေနေတ္ထပြု၍ ဒေသိတ–အနက်လိင်္ဂ–အနက် သန္ဓိတ=အနက်၌ ဣယ–ပစ္စည်းသက်၊ ဒ–ကို ဒြပြု၍ "ဣန္ဒြိယ"ဟုပြီးသော တဒ္ဓိတ်ပုဒ်တည်း။ အခြားသော အနက်များလည်းရှိသေး၏။ ထိုအနက်များကို ဣန္ဒြိယဝိဘင်း သဒ္ဒကထာဋ္ဌကာ၌ လည်းကောင်း၊ သဒ္ဒနီတိ တဒ္ဓိတ်ခန်း၌လည်းကောင်း ရှုပါ။ [သဣ္ဌတ္ထ၌ကား ဣန္ဒ–အရ အစိုးရသော ပရမအတ္တကို အရကောက်၍ ထိုအနက်များကိုပင် ဖွင့်ပြသည်။]

တေန၊ ကြောင့်။ အာယသ္မာ နာဂသေနော၊ သည်။ အာဟ၊ ဆိုပြီ။ (ကိ"။) မဟာရာဇ။ စက္ကဝတ္တိ၊ စကြာရတနာကို လည်စေနိုင်သော။ ရာဇာ၊ သည်။ ဒေတုရဂ်ိ"နိယာ၊ ၄–ပါးသော အဂ်ါရှိသော။ သေနာယ၊ နှင့်။ သဒ္ဓိ"။ အဒ္ဓါနမဂ္ဂံ၊ အခွန်.ရှည်သော ခရီးကို။ ပဋိပန္နော၊ သွားသည်။ (သမာနော။) ပရိတ္တံ၊ အနည်းငယ်သော။ ဥဒကံ၊ ကို။ တရေယျ၊ ဖြတ်ကူးရာ၏။ တံ ဥဒကံ၊ သည်။ (ဘဝေယျ–၌ စပ်။) ဝါ၊ ကို။ (သခ်ုဒ္ဓိတံ–၌ စပ်။) ဟတ္ထိဟိ စ၊ တို့သည်လည်းကောင်း။ (ကမ္မရပ် ကြောင့်တို့၌ စပ်။) ဝါ၊ တို့ကြောင့်လည်းကောင်း။ (ကတ္တာရုပ် ကြောင့်တို့၌ စပ်။) အဿေဟိ စ၊ တို့သည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ တို့ကြောင့်လည်းကောင်း။ ရထေဟိ စ၊ တို့သည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ တို့ကြောင့်လည်းကောင်း။ ပတ္တေဟိ စ၊ ခြေလျင် စစ်သားတို့သည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ တို့ကြောင့် လည်းကောင်း။ သခ်ုဒ္ဓိတံ၊ လှပ်ရှောက်ချားအပ်သည်။ (ဟုတ္တာ။) အာဝိလံ၊ နောက်ကျသည်။ လုလိတံ၊ နောက်အပ်သည်။ ကလလီဘူတံ၊ ညွှန်ဖြစ်၍ဖြစ်သည်၊ ဘဝေယျ၊ ၏။ ["လုလ–မဒ္ဒနေ=နင်းချေ မွေနှောက်အပ်"ဟု ဓာတ်ကျမ်းရှိ၏။]

ဥတ္တိဏ္ဏော၊ ရေကို ကူးမြောက်ပြီးသော။ စက္ကဝတ္တိ၊သော။ ရာဇာ၊ သည်။ မနုဿေ၊ တို့ကို။ အာဏာပေယျ၊စေခိုင်းရာ၏။ (ကိ"။)ဘဏေ၊ အမောင်တို့။ ပါနီယံ၊ သောက်ရေကို။ အာဟာရထ၊ ဆောင်ချေကြကုန်၊ ပိဝိဿာမိ၊ သောက်အုံ့။ ဣတိ၊ သို့။ (အာဏာပေယျ။) [ဋီကာ၌ "ပါနီယံ"နေရာဝယ် "ပိတံ"ဟုရှိ၏။ ပိတံ၊ သောက်ထိုက်သော ရေကိုဟု ပေး"] ရညော စ၊ ၏လည်း။ ဥဒကပ္ပသာဒကော၊ သော။ မဏိ၊ သည်။ဘဝေယျ၊ ရှိရာ၏။ ဒေဝ၊ မင်းမြတ်။ ဧဝံ၊ အမိန့်တော်အတိုင်းပါ။ ဣတိ၊ ဤသို့ သံတော်ဦးတင်၍။ တေ မနုဿာ၊ တို့သည်။ စက္ကဝတ္တိဿ၊ သော။ ရညော၊ မင်းအား။ ပဋိဿုဏိတ္တာ၊ ဝန်ခံ၍။ ဥဒကပ္ပသာဒကံ၊ သော။ တံ မဏိ"၊ ကို။ ဥဒကေ၊၌။ ပက္ခိပေယျုံ။ ထည့်ကုန်ရာ၏။ (မဏိမှိ၊ ကို။) ²ဥဒကေ၊၌။ ပက္ခိတ္တမတ္တေ၊ ထည့်အပ်ကာမျှနှင့်။ သဟ၊ တစ်ပြိုင်နက်။ ပကိ"သေဝါ လပဏာကံ၊ သည်။ ဝိဂဠေယျ၊ ကင်းရာ၏။ ကဒ္ဒမော စ၊ သည်လည်း။ သန္ဓိသိဒေယျ၊ ကောင်းစွာ။ နစ်မြုပ်ရာ၏။ ဥဒကံ၊ သည်။ အစ္ဆံ၊ သည်။ ဝိပ္ပသဏ္ဍံ အနာဝိလံ ဘဝေယျ။ တတော၊ ထိုမှ

၁။ သဟ ဥဒကေ။ ။"သဟသာ ဥဒကေ ပက္ခိတ္တမတ္တေ"ဟု အရှုံ့စာအုပ်၌ရှိ၏။ ကဗျာကယာ ထည့်မည်မဟုတ်သောကြောင့် "သဟသာ"ဟု မရှိသင့်။ "သဟသစ္ဆေကတေ မယှံ"ကဲ့သို့ "သဟ ဥဒကေပက္ခိတ္တမတ္တေ"ဟုသာ ရှိသင့်သည်။ တစ်ရှုံ့စာအုပ်၌ "တသ္မိ"ဥဒကေ ပက္ခိတ္တမတ္တေ"ဟုလည်းရှိ၏။ "တသ္မိ"၊ ထို ပတ္တမြားကို။ ဥဒကေ၊ ၌။ ပက္ခိတ္တမတ္တေ၊ ထည့်အပ်ကာမျှ ဖြစ်လတ်သော်"ဟု ပေးပါ။

နောက်ခ်ိန်။ စက္ကဝတ္တိသ၊ သော။ ရညော၊ အား။ ပါနီယံ၊ ကို။ ဥပနာမေယျုံ၊ ဆက်သကုန်ရာ၏။ (ကိ၊ အဘယ်သို့ သံတော်ဦးတင်၍ ဆက်သကုန်ရာသနည်း။) ဒေဝေါ၊ သည်။ ပါနီယံ၊ ကို။ (တစ်နည်း) ပိတံ၊ သောက်တော်ရေကို။ ပိဝတု၊ သောက်တော်မူပါ။ ဣတိ၊ ဤသို့ သံတော်ဦးတင်၍။ (ဥပနာမေယျုံ။)

မဟာရာဇ။ ဥဒက၊ ကို။ (ဒဠ္ဍံ) ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ စိတ္တံ၊ ကို။ ဒဠ္ဍံ။ တေ မနုဿာ၊ တို့ကို။ (ဒဠ္ဍာ) ယထာ။ ဧဝံယောဂါဝစရော ဒဠ္ဍော။ သေဝါလပဏက်၊ ကိုလည်းကောင်း။ ကဒ္ဒမော စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ဒဠ္ဍောယထာ၊ ဧဝံ၊ ကိလေသာ ဒဠ္ဍာ။ ဥဒကပဏာဒကော၊ သော။ မဏိ၊ ကို။ ဒဠ္ဍော ယထာ၊ ဧဝံ သဒ္ဓါ ဒဠ္ဍာ။ ဥဒကပဏာဒကမိ၊ သော။ မဏိမိ၊ ကို။ ပက္ခိတ္တမတ္တေ၊ ထည့်အပ်ကာမျှ ဖြစ်လတ်သော်၊ ပကံ်။ပ။ပဏက်၊ သည်။ ဝိဂစ္ဆတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ သန္နသိတတိ ယထာ၊ ကောင်းစွာ နှစ်မြှုပ်သကဲ့သို့။ ဥဒက၊သည်။ အဋ္ဌ ဝိပ္ပသန္နံ အနာဝိလံ ဘဝတိယထာ၊ မဟာရာဇ ဧဝ မေဝ။ သဒ္ဓါ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ၊ သော်။ နိဝရဏော၊ တို့ကို။ ဝိကွမ္ဘေတိ၊ ခွာနိုင်၏။ ဝိနိဝရဏံ၊ ကင်းသော နိဝရဏရှိသော။ စိတ္တံ၊ သည်။ အဋ္ဌဝိပ္ပသန္နံ အနာဝိလံ ဟောတိ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ (အာဟ၊မိန့်ဆိုပြီ။)

ပန၊ ကား။ (သမ္ပသာဒနလက္ခဏာ၏ ဥပမာမှတစ်ပါး သမ္ပက္ခန္ဓနလက္ခဏာ၏ ဥပမာကား။) ကုန္ဒိလ။ပ။ကိဏ္ဏံ၊ မိကျောင်း, မကန်း, ဖမ်းစားတတ်သော ရက္ခိုသ် အစရှိသည်တို့ဖြင့် ရောပြွမ်းသော။ ပူရဏ်၊ ရေဖြင့်ပြည့်သော။ မဟာနဒီ၊ မြစ်ကြီးကို။ အာဂမ္မ၊ ရောက်၍။ ဘိရုကဇနော၊ ကြောက်တတ်သော လူအလေါင်းသည်။ ဥဘောသု၊ ၂–ဘက်ကုန်သော။ တီရေသု၊ ကမ်းတို့၌။ တိဋ္ဌတိ၊ ရပ်နေ၏။ သဂ်ါမသူရော၊ စစ်မြေပြင်၌ ရဲရင့်သော။ မဟာယောဓော ပန၊ သူရဲကောင်းကြီးသည်ကား။ အာဂန္တွာ၊ လာ၍။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဌိတော၊ ရပ်နေကုန်သည်။ အတ္တာ၊ ပြစ်ကုန်သနည်း။ဣတိ၊ သို့။ ပုစ္ဆိတ္တာ၊ မေး၍။ ဝါ၊ သော်။ သပ္ပဋိဘယဘာဝေန၊ ဘေးဘျမ်းနှင့်တကွ ဖြစ်သည်၏ အပြစ်ကြောင့်။ (ရေထဲ၌ ဘေးရန်ရှိသောကြောင့်။) သြတရိတုံ၊ သက်ဆင်းခြင်းငှာ။ နဝ ဝိသဟာမ၊ မစုံပါကုန်။ ဣတိ၊သို့။ ဝုတ္တေ၊ ပြောဆိုအပ်သော်။ (မဆင်းဝံ့လို့ ရပ်နေရမကြောင်းကို ပြောအပ်သော်။) သုနိသိတံ၊ ကောင်းစွာသွေးအပ်ပြီးသော။ အသိ၊ သန်လျက်ကို။ ဂဟေတ္တာ၊ ကိုင်၍။ မမ၊ ငါ၏။ ပစ္ဆတော၊ နောက်၌။ (နောက်က။) ဧထ၊ လိုက်ခဲ့ကြကုန်။ မာဘာယိတ္ထ၊ မကြောက်ကြကုန်လင့်။ ဣတိ၊ သို့။ ဝတ္တာ၊ ပြောဆို၍။ (ပြောပြော ဆိုဆို။) နဒီ၊ သို့။ သြတရိတ္တာ၊ သက်ဆင်း၍။ အာဂတာဂတေ၊ လာကုန် လာကုန်သော။ ကုမ္ဘီလာဒယော၊ မိကျောင်း အစရှိသော ဘေးရန်တို့ကို။ ပဋိဗာဟိတ္တာ၊ တားမြစ်၍။

သြရိမတီရေ၊ ဤဘက်ကမ်းခွ်။ (ဤဘက်ကမ်းက။) မနုဿာနံ၊ တို့၏။ သောတ္ထိဘာဝံ၊ ချမ်းသာကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို။ ကရောန္တော၊ ပြုလျက်။ ပါရိမတီရံ၊ ထိုဘက်ကမ်းသို့။ နေတိ ယထာ၊ ဝိ.ဆောင်သကဲ့သို့. လည်းကောင်း။ ပါရိမတီရတောပိ၊ ထိုဘက်ကမ်းမှလည်း။ သောတ္ထိနာ၊ ချမ်းသာသဖြင့်။ သြရိမတီရံ၊ ဤဘက်ကမ်းသို့။ အာနေတိ- ယထာ၊ ဆောင်လာသကဲ့သို့. လည်းကောင်း။ ဧဝမေဝ။ ဒါနံ၊ ကို။ ဒဒတော၊ ပေးလှူသောပုဂ္ဂိုလ်၏ လည်းကောင်း။ သီလံ၊ ကို။ ရက္ခတော၊ စောင့်ရှောက်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ လည်းကောင်း။ ဥပေါသထကမ္မံ၊ ဥပုသ်စောင့်သုံးခြင်း အမှုကို။ ကရောတော၊ ပြုသောပုဂ္ဂိုလ်၏ လည်းကောင်း။ ဘာဝနံ၊ကို။ အာရဘတော၊ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ လည်းကောင်း။ သဒ္ဓါ၊ သည်။ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ၊ ရှေ့သွားသည်။ ပုရေစာရိကာ၊ ရှေ့သွားသည်။ ဟောတိ။ တေန၊ ကြောင့်။ ပက္ခန္ဒနလက္ခဏာ စ သဒ္ဓါတိ၊ ဟူ၏။ (မယာ။) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

အပရော၊ ရှေ့နည်းမှ တစ်ပါးသော။ နယော၊ ကို။ (ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)။သဒ္ဓါ၊ သည်။ သဒ္ဒဟနလက္ခဏာ၊ ယုံခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ သြကပ္ပနလက္ခဏာ ယုံကြည်ထိုက်သော ဝတ္ထုတို့၌ အစဉ်အတိုင်းသက်ဝင်၍ ဆုံးဖြတ်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ [သြကပ္ပနလက္ခဏာတိ အနုပဝိသိတ္တာ ဧဝမေတန္တိ ကပ္ပနလက္ခဏာ။–ဋီကာ။] ဥဒကပသာဒကမဏိ ဝိယ၊ ရေနောက်ကို ကြည်စေတတ်သော ပတ္တမြားကဲ့သို့။ ပသာဒနရသာ၊ သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို ကြည်လင်စေခြင်း ကိစ္စရှိ၏။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ သြယုတ္တရဏော ဝိယ၊ ရေကို ဖြတ်ကူးသော သူရဲကောင်းကဲ့သို့။ ပက္ခန္ဒနရသာ၊ သဒ္ဓေယျဝတ္ထုတို့၌ ပြေးဝင်ခြင်း ကိစ္စရှိ၏၊ အကာလုဿဝိယ ပစ္စုပဋ္ဌာနာ၊ မနောက်ကျသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ ဉာဏ်အား ရှေ့ရှုထင်လာ၏။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ အဓိမုတ္တိ ပစ္စုပဋ္ဌာနာ၊ သဒ္ဓေယျဝတ္ထုတို့၌ ဆုံးဖြတ်ခြင်းဟူသော အကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်၏။ သဒ္ဓေယျဝတ္ထုပဒဋ္ဌာနာ၊ ယုံကြည်ထိုက်သော ဝတ္ထုလျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏။ [ဗုဒ္ဓါဒိဝတ္ထူနိ သဒ္ဓေယျာနိ–ဘုရား အစရှိသော ရတနာ ၃–ပါး၊ကံ–ကံ၏အကျိုးတို့ကို "သဒ္ဓေယျဝတ္ထု" ဟုခေါ်သည်။ သဒ္ဓါတဗ္ဗာနိတိ သဒ္ဓေယျာနိ။ သံပုဗ္ဗ–ဒါဓာတ်၊ဣ၊ပစ္စည်း။] ဝါ၊ တစ်နည်း။ သောတာပတ္တိယင်္ဂပဒဋ္ဌာနာ[1]၊

---

[1] **သောတာပတ္တိယင်္ဂပဒဋ္ဌာနာ။** ။ သမ္ပုရိသူပသေဝန (သူတော်ကောင်းကို မှီခိုဆည်းကပ်ရခြင်း)၊ သဒ္ဓမ္မသဝန (သူတော်ကောင်းတရားကို ကြားနာရခြင်း)၊ ယောနိသောမနသိကာရ၊ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိ (လောကုတ္တရာတရားအား လျော်သော အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်း) တို့သည် သောတာပတ္တိမဂ်၏ အကြောင်း အင်္ဂါတို့တည်း။ ထိုအကြောင်းအင်္ဂါ ပြည့်စုံသူမှာ သောတာပတ္တိမဂ်နှင့် ယှဉ်သောသဒ္ဓါ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်သောကြောင့် "သောတာပတ္တိယင်္ဂပဒဋ္ဌာနာ"ဟု ဆိုသည်။ [ဤနေရာ၌ သဒ္ဓါအရ သောတာပတ္တိမဂ်နှင့် ယှဉ်သော သဒ္ဓါကို ယူပါ။]

သောတာပတ္တိမဂ်၏ အကြောင်းအင်္ဂါဟူသော နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏။ သာ၊ ထို သဒ္ဓါကို။ ဟတ္ထဝိတ္ထဒီဓာနိ° ဝိယ၊ လက်, ဥစ္စာ, မျိုးစေ့တို့ကဲ့သို့။ ဒဠ္ဌာ၊ မှတ်ထိုက်၏။

ဝိရိသ၊ ရဲရင့်သူ၏။ ဘာဝေါ၊ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သဘောတည်း။ ဝိရိယံ၊ ဘော။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ ဝိရာနံ၊ ရဲရင့်သူတို့၏။ ကမ္မံ၊ အလုပ်တည်း။ ဝိရိယံ၊ လုပ်။ [ကမ္မံဟူရာ၌ ထိုအလုပ်ကို ဝိရိယဖြင့် လုပ်ရခဲသောကြောင့် အကျိုး–အလုပ်၏။ ကမ္မ–အမည်ကို အကြောင်းဝိရိယ၌ တင်စားထားသော ဖလူပစာရ–ဟုမှတ်ပါ။] ဝါ၊ တစ်နည်း။ ²ဝိဓိနာ၊ အစီအရင်ဖြင့်။ နယေန၊ နည်းလမ်းဖြင့်။ ဥပါယေန၊

၁။ ဟတ္ထ ဝိတ္ထ ဒီဓာနိ။ ။ပတ္တမြားထွက်သော ကျောက်တောင်သို့ ရောက်သောအခါ မကျိုး မပျက် ကောင်းသော လက်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်သာ ထိုရတနာတို့ကို ကောက်ယူနိုင်၍ ကောင်းသော လက်မရှိသူကား ထိုရတနာတို့ကို မကောက်ယူနိုင်သကဲ့သို့၊ မင်း ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် တိုင်အောင်သော တရားရတနာတို့ ထွက်ပေါ်ရာ ဗုဒ္ဓသာသနာ တည်းဟူသော ရတနာတောင်ကြီးဝယ် သဒ္ဓါတရားတည်းဟူသော လက်ရှိသူသာ သူတော်ကောင်းဥစ္စာတို့ကို ကောက်ယူနိုင်၏။ သဒ္ဓါလက် မပါသူကား မကောက်ယူနိုင်။ ထို့ကြောင့် သဒ္ဓါသည် လက်နှင့်တူ၏။

ဝိတ္ထနှင့် တူပုံ။ ။"သဒ္ဓိမ ဝိတ္ထံ၊ ပုရိသဿ သေဋ္ဌံ" ဟူသော ယကွသံယုတ်၊ အာဠဝက–သုတ် ပါဠိတော်နှင့်အညီ ရတနာအမျိုးမျိုးကို ရောင်းရာ ဈေးအတွင်းသို့ ရောက်သူသည် ဝယ်ဖို့ရန် ဥစ္စာပါမှသာ ဝယ်ယူနိုင်၊ ဥစ္စာမပါသူကား မဝယ်ယူနိုင်သကဲ့သို့၊ ဗုဒ္ဓသာသနာတည်း ဟူသော ရတနာဈေးကြီးဝယ် သဒ္ဓါတည်းဟူသော ဥစ္စာပါသူသည်သာ သူတော်ကောင်း ရတနာများကို ဝယ်ယူနိုင်၏။ သဒ္ဓါဥစ္စာ မပါသူကား မဝယ်ယူနိုင်။ ထို့ကြောင့် သဒ္ဓါသည် ဥစ္စာနှင့်တူ၏။

မျိုးစေ့နှင့် တူပုံ။ ။"သဒ္ဓါ ဗီဇံ၊ တပေါ ဝုဋ္ဌိ"ဟူသော ဗြာဟ္မဏသံယုတ်၊ ကသိဘာရဒ္ဒါဇ–သုတ် ပါဠိတော်နှင့်အညီ မိုး လေ ကောင်းမွန်နေသော ဥတုရေပြေဝယ် မျိုးစေ့ရှိသူသာ စိုက်ပျိုးကြဲချ၍ အသီးအနှံတို့ကို ရ၏၊ မျိုးစေ့ မရှိသူကား မကြဲနိုင်သကဲ့သို့။ တရားတည်းဟူသော မိုး လေ ကောင်းမွန်နေသော သာသနာ့ပြေဝယ် သဒ္ဓါမျိုးစေ့ရှိသူသာ ကြဲချ၍ သူတော်ကောင်းတရား, အသီးအနှံများကို ရနိုင်၏။ သဒ္ဓါမျိုးစေ့မရှိသူကား မကြဲချနိုင်။ ထို့ကြောင့် သဒ္ဓါသည် မျိုးစေ့နှင့်လည်းတူ၏။

၂။ ဝိဓိနာ။ဝ။ဝိရိယံ။ ။ ရှေ့ ၂–နည်း၌ ဝိရသ၊ ဝိရာနံ–ပုဒ်တို့နောင် ဘာဝအနက်ကမ္မအနက်၌ ဏျ–ပစ္စည်းသက်။ရ–၏ အ–ကို ဥပြု၍ ဝိရိယဟု ပြီးခဲ့၏။ ဤ နည်း၌ကား "ဝိ+ဤရိယ"ဟု ခွဲ။ ဤရယိတဓံ ပဝတ္တေတဗ္ဗန္တိ ဤရိယံ။ဤရဓာတ်၊ ဏျ ပစ္စည်း၊

သင့်သောအကြောင်းဖြင့်။ ဤရုယိတဲ့ ပဝတ္တယိတဲ့၊ ဖြစ်စေထိုက်သော တရားတည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝိရိယံ၊ မည်၏။ တဒေဝ၊ ထိုဝိရိယသည်ပင်။ ကောသဇ္ဇဿ၊ ကောသဇ္ဇကို။ (ပျင်းရိသူ၏ အဖြစ်ကို။) အဘိဘဝနတော၊ ကြောင့်။ ဝါ၊ အတွက်။ အဓိပတိယဋ္ဌေန၊ ကြောင့်။ ဣဒ္ဓိယံ၊ မည်၏။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ ပဂ္ဂဟလက္ခဏော၊ သမ္မယုတ်တရားတို့ကို ချီးမြှောက်ခြင်းလက္ခဏာ၌။ ဩကာ၌ "အနုဗလပ္ပဒါနံ ပဂ္ဂဟော"ဟု ဖွင့်၏။ ထို့ကြောင့် ပဂ္ဂဟလက္ခဏော–ဟု ရှိသင့်၏။] ဣဒ္ဓေ၊ မိမိ၏ အစိုးရသူ၏ အဖြစ်ကို။ ကာရေတိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဣဒ္ဓိယံ၊ မည်၏။ ဝိရိယမေဝ၊ သည်ပင်၊ ဤဒ္ဓိယံ၊ ဣဒ္ဓေတည်း။ ဝိရိယိဒ္ဓိယံ၊ ဝိရိယဣဒ္ဓေ။

ပန၊ ဆက်။ (တစ်နည်း) ပန၊ ပဒတ္ထမှတစ်ပါး လက္ခဏာဒျတ္ထကား။ တံ ဧတံ ဝိရိယံ၊ သည်။ ဥပတ္ထမ္ဘနလက္ခဏာ၊ သမ္မယုတ်တရားတို့ကို ထောက်ပံ့ခြင်း လက္ခဏာရှိသည်လည်းကောင်း။ ပဂ္ဂဟလက္ခဏာ၊ သမ္မယုတ်တရားတို့ကို ချီးမြှောက်ခြင်း လက္ခဏာရှိသည်လည်းကောင်း။ (ဟောတိ။) ဟိ၊ ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြအံ့။ ဧကဿ ယဏ်၊ အိုသောအိမ်သည်။ (အိမ်အိုသည်။) အာဂန္တုကေန၊ အာဂန္တုကဖြစ်သော။ ထူဏူပတ္ထမ္ဘေန၊ ထောက်တိုင်ဖြင့်,။ (ထောက်ပံ့တတ်သော တိုင်ဖြင့်။) တိဋ္ဌတိယထာ၊ တည်ရသကဲ့သို့။ ဧဝမေဝ။ ယောဂါဝစရော၊ သည်။ဝိရိယုပတ္ထမ္ဘေန၊ ဝိရိယ–တည်းဟူသော ထောက်တိုင်သည်။ဥပတ္ထမ္ဘိတော၊ ထောက်ပံ့အပ်သည်။ ဟုတ္တာ။ သဗ္ဗကုသလဓမ္မေဟိ၊ တို့မှ၊ နိ ဟာယတိ၊ မယုတ်။ နိ ပရိဟာယတိ၊ မလျော့။ ဧဝံ၊ လျှင်။ တာဝ၊ ပဂ္ဂဟလက္ခဏာမှရှေးဦးစွာ။ အာသ၊ ထို ဝိရိယ၏။ ဥပတ္ထမ္ဘနလက္ခဏတာ၊ ဥပထမ္ဘနလက္ခဏာ ရှိသည်၏အဖြစ်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ကာရိတ်ပစ္စည်းကျေ။ "ဝိဓိနာ+ဤရုယိ ဝိရိယံ"ဟု သမာသ်တွဲပါ။ ဝိသည် ဝိဓိအနက်ယောဇနာ။ ထို ဝိဓိဟူသည် တစ်ခုတစ်ခုကိစ္စ လုပ်ငန်းကို ဖြစ်စေဖို့ရန် ရှေးဦးစွာ တင်ကြို၍ စီမံအပ်သော ပုဗ္ဗပယောဂတည်း။ ထို အစီအရင်ကိုပင် နယ(နည်းလမ်း) ဥပါယ (သင့်သောအကြောင်း) ဟု ဖွင့်သည်။

ဆိုလိုရင်းကား– ကိစ္စတစ်ခု ပြုလုပ်ဖို့ရန် ပျင်းရိသောကြောင့် ဝိရိယ–မဖြစ်သူ၏ သန္တာန်၌ ထိုအလုပ်ကို မလုပ်ခြင်းကြောင့် ရရှိမည့်အပြစ်၊ လုပ်ခြင်းကြောင့် ရရှိမည့် အကျိုးကို စဉ်းစား ဆင်ခြင်လိုက်သောအခါ ထိုအလုပ်ကို လုပ်ဖို့ရန် ဝိရိယဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ထိုဝိရိယမျိုးကို ရည်ရွယ်၍"ဝိဓိနာ ဤရုယိတဲ့–သင့်လျော်သော ပုဗ္ဗပယောဂ ဥပါယ အစီအရင်ဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သော တရား"ဟု ဆိုသည်။

။ တေန၊ ကြောင့်။ နာဂသေနော ထေရော၊ သည်။ အာဟ၊ ပြီ။ (ကိုး။) မဟာရာဇ။ ပုရိသော၊ သည်။ ဂေဟေ၊ အိမ်သည်။ ပတန္တေ၊ ပြိုလုလတ်သော်။ တံ၊ ထိုအိမ်ကို။ အညေန၊ အခြားသော။ ဒါရုနာ၊ ထောက်တိုင်ဖြင့်။ ဥပတ္ထမ္ဘေယျ၊ ယထာ၊ ထောက်ထားရာ သကဲ့သို့။ ဥပတ္ထမ္ဘိတံ၊ ထောက်အပ်သည်။ သန္တံ၊ ဖြစ်လတ်သော်။ ဧဝံ၊ ဤသို့ ထောက်ခြင်းဟူသောအကြောင်းကြောင့်။ တံ ဂေဟံ၊ သည်။ နု ပတေယျ ယထာ၊ မလဲရာ သကဲ့သို့။ [ဧဝံ တံ ဂေဟံ–ဟု ဧဝံ–ပါသည်ကား မကောင်း။] မဟာရာဇ ဧဝ မေဝ။ ဝိရိယံ၊ သည်။ ဥပတ္ထမ္ဘနလက္ခဏံ၊ ထောက်ပံ့ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ ဝိရိယုပတ္ထမ္ဘိတာ၊ ဝိရိယသည် ထောက်ပံ့အပ်ကုန်သော။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ ကုသလာဓမ္မာ၊ တို့သည်။ နု ဟာယန္တိ၊ မယုတ်ကုန်။ နု ပရိဟာယန္တိ၊ မလျော့ကုန်။ ဣတိ၊ သို့။ (အာဟ၊ ပြီ။)

ဝါ ပန၊ သည်သာ မကသေး။ (ဥပတ္ထမ္ဘန လက္ခဏာမှတစ်ပါး ပဂ္ဂဟလက္ခဏာ ကား။) ခုဒ္ဒိကာယ၊ ငယ်သော။ (သေနာယ) စ၊ စစ်တပ်၏လည်းကောင်း။ မဟတိယာ၊ ကြီးသော။ သေနာယ စ၊ ၏လည်းကောင်း။[မဟတ်ကာယ ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း။] သင်္ဂါမေ၊ ပေါင်းဆုံခြင်းသည်။ ဝါ၊ စစ်ပွဲသည်။ ပဝတ္တေ၊ ဖြစ်လတ်သော်။ ခုဒ္ဒိကာ၊ သော။ သေနာ၊ သည်၊ သြလီယေယျ၊ ဆုတ်နစ်ရာ၏။ တတော၊ ထိုသို့ ဆုတ်နစ်ခြင်းကြောင့်။ ရညော၊ အား။ အာရောဟေယျ၊ သံတော်ဦးတင်ရာ၏။ ရာဇာ၊ သည်။ ဗလဝါဟနံ၊ အားရှိသော စစ်တပ်ကို။ ပေသေယျ၊ စေလွှတ်ရာ၏။ တေန၊ ထိုအားရှိသော စစ်တပ်သည်။ ပဂ္ဂဟိတာ၊ ချီးမြှောက်အပ်သော။ (ထောက်ပံ့အပ်သော။) သကသေနာ၊ မိမိ စစ်တပ်သည်။ ပရသေနံ၊ တစ်ပါးသော ရန်သူ၏ စစ်တပ်ကို။ ပရာဇေယျ ယထာ၊ ရှုံးစေရာ သကဲ့သို့။ ဧဝမေဝ။ ဝိရိယံ၊ သည်။ သဟာဇာတ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ၊ တဝွဖြစ်သော သမ္ပယုတ်တရားတို့အား။ သြလီယိတုံ၊ ကွန်ဆုတ်ခြင်းငှာ။ သြသက္ကိတုံ၊ ဆုတ်နစ်ခြင်းငှာ။ နု ဒေတိ၊ မပေး။ ဥက္ခိပတိ၊ မြှောက်ပင့်၏။ ပဂ္ဂဏှာတိ၊ ချီးမြှောက်၏။ တေန၊ ကြောင့်။ ပဂ္ဂဟလက္ခဏဋ္ဌ ဝိရိယန္တိ၊ ဟူ၍။ (မယာ) ဝုတ္တံ။

အပရော နယော (ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)။ ဝိရိယံ၊ သည်။ ဥဿာဟလက္ခဏံ၊ ရသည့်ဆင်းရဲ ကြိတ်အံခဲ၍ အမြဲသည်းခံခြင်း လက္ခဏာ ရှိ၏။ [ဥ (ဒုက္ခလာဟာ) ဆင်းရဲကို ရလတ်သော်။ သဟနံ၊ သည်းခံနိုင်ခြင်း။ ဥဿာဟော၊ ခြင်း။] သဟဇာတာနံ၊တို့ကို။ ဥပတ္ထမ္ဘနရသံ၊ ထောက်ပံ့ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ အသံသီဒနဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနံ၊ ဆုတ်နစ်ခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ဘက်အား ရှေးရှု ထင်လာ၏။ သံဝိဂ္ဂေါ ယောနိသော ပဒဟတိတိ၊ ဟူ၍။ ဝစနတော၊

ယောတော်မူခြင်းကြောင့်။ သံဝေဂပဒဋ္ဌာန်[1]၊ ထိတ်လန့်ကြောင်း သဟောတ္တပ္ပ ဉာဏ်လျှင် နီးစွာသောအကြောင်း ရှိ၏။ [သံဝိဂ္ဂေါ၊ ထိတ်လန့်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ယောနိသော၊ သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့်။] ပဒဟတိ၊ အားထုတ်၏။ အချို့က မသင့်သောအားဖြင့် အလွဲကို အားထုတ်တတ်သောကြောင့် "ယောနိသော ပဒဟတိ" ဟု ဟောတော်မူသည်။ –စတုက္ကအင်္ဂုတ္တိရ်၊ ပဝေါဒ–သုတ်။] ဝါ၊ တစ်နည်း။ ဝိရိယာရမ္ဘဝတ္ထုပဒဋ္ဌာန်၊ ဝိရိယာရမ္ဘဝတ္ထုလျှင် နီးစွာသော အကြောင်း ရှိ၏။ သံမ္ဘာ၊ ကောင်းစွာ။ (လမ်းမှန်အားဖြင့်။) အာရဒ္ဓ၊ အားထုတ်အပ်သော ဝိရိယသည်။ (ရှေ့ဝိရိယဖြင့် အားထုတ်အပ်သော နောက်ဝိရိယသည်။) သဗ္ဗာသဝ၊ ကုန်သော။ သမ္ဘတ္တိနံ၊ သမ္ဘတ္တိတို့၏။ (မနုဿသမ္ဘတ္တိ, ဒေဝသမ္ဘတ္တိ, နိဗ္ဗာနသမ္ဘတ္တိတို့၏။) မူလ၊ အကြောင်းရင်းသည်။ ပေါတိ၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဧတာယ၊ ဤ သဘောတရားဖြင့်။ (တံ သမဏီ ပုဂ္ဂလာ၊ ထို သဘောတရားနှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ (တစ်နည်း) သမ္ဘယုတ္တာမှာ၊ တို့သည်။) သရန္တိ၊ အောက်မေ့တတ် အမှတ်ရတတ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ထိုသို့ အောက်မေ့ကြောင်း အမှတ်ရကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (သာ၊ ထို သဘောတရားသည်။ သတိ၊ မည်၏။) ဝါ၊ တစ်နည်း။ (ယာ၊ အကြင် သဘောတရားသည်။) သယံ၊ မိမိဟူသော သတိကိုယ်တိုင်။ သရတိ၊ အောက်မေ့တတ် အမှတ်ရတတ်၏။ (ဣတိ၊ ထိုသို့ အောက်မေ့တတ် အမှတ်ရတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သာ။ သတိ၊ မည်၏။) ဝါ၊ တစ်နည်း။ ဧသာ၊ ဤ သဘောတရားသည်။ သရဏမတ္တမေဝ၊ အောက်မေ့ခြင်း အမှတ်ရခြင်း မျှသာတည်း။ ဣတိ၊ကြောင့်။ သတိ၊ မည်၏။ [သရဏံ သတိ ဟု–ဘာဝသာဓနပြု။ မတ္တဖြင့် ကရဏသတ္တိကတ္တုသတ္တိကို ကန့်။ ဧဝကား သုန္ဒိဋ္ဌာနာ ဝဓာရဏတည်း။] သာဝ၊ ထို သတိ ၊သည်ပင်။ မုဋ္ဌသစ္စသ၊ ပျောက်ကင်းသော သတိရှိသူ၏ အဖြစ်ကို။ (ပျောက်ကင်းသော သတိရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို။) အဘိဘဝနတော အဓိပတိယဋ္ဌေန။ ဣဒ္ဓိယံ၊ မည်၏။

---

[1] သံဝေဂပဒဋ္ဌာန်။ ။ဇာတိ၊ ဇရာ၊ ဗျာဓိ၊ မရဏ၊ အပါယဒုက္ခ၊ အတီတောဝဋ္ဋမူလဒုက္ခ၊ အနာဂတော ဝဋ္ဋမူလဒုက္ခ၊ ပစ္စုပ္ပန္နေ အာဟာရ ပရိယေသနဒုက္ခ။ ဤရှစ်ဌာနသည် သံဝေဂ၏ အကြောင်းဝတ္ထုတည်း။ ထို ရှစ်ဌာနကို အာရုံပြု၍ စဉ်းစားသောအခါ ထိတ်လန့်ကြောင်းဖြစ်သော သြတ္တပ္ပနှင့်တကွ ဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ထို သဟောတ္တပ္ပဉာဏ်ကို "သံဝေဂ"ဟုခေါ်၏။ ထို သံဝေဂသည် ဝိရိယဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းတည်း။ ဤ ပဒဋ္ဌာန်ကို ကုသိုလ်ဝိရိယဌ်သာ ရအပ်၏။ [ဝိရိယာရမ္ဘဝတ္ထုပဒဋ္ဌာန်–အရ ဝိရိယာရမ္ဘဝတ္ထုရှစ်ပါး အကျယ်ကို သုတ်ပါထေယျ၊ သံဂီတိသုတ်ကိုမှီး၍ ဋီကာဖွင့်သည့်အတိုင်း သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ဝါ၊ တစ်နည်း။ ဥပဋ္ဌာနလက္ခဏော၊ စိရကတ–အစရှိသော အာရုံသို့ ကပ်၍တည်ခြင်း လက္ခဏာ၌။ ဝါ၊ ပစ္စုပ္ပန်အာရုံသို့ ကပ်၍တည်ခြင်း မစွန့်လွှတ်ခြင်း လက္ခဏာ၌။ ဣန္ဒ၌၊ မိမိ၏။ အစိုးရသည်၏အဖြစ်ကို။ သမ္မယုတ္တာ၊ မေ့ဟိ၊ တို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။ ကာရေတိ ဣတိ ဣန္ဒြိယံ။ သတိ ဧဝ၊ သည်ပင်။ ဣန္ဒြိယံ၊ ဣန္ဒြေတည်း။ သတိန္ဒြိယံ၊ သတိဣန္ဒြေ။

ပန၊ ဆက်။ (တစ်နည်း) ပန၊ ပဒတ္ထမှတစ်ပါး လက္ခဏာဒျတ္ထကား။ သာဧသော သတိ၊ သည်။ ²အပိလာပန လက္ခဏာ စ၊ သမ္မယုတ်တရားတို့ကို မပေါ်လွင် စေခြင်း လက္ခဏာရှိသည် လည်းကောင်း။ ဥပဂ္ဂဏှန လက္ခဏာ စ၊ အာရုံကို သိမ်းပိုက်ခြင်း လက္ခဏာရှိသည်လည်းကောင်း။ ဟောတိ။ ဟိ၊ ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြအုံ့၊ ရညော။ ၏။ ဘဏ္ဍာဂါရိကော၊ ဘဏ္ဍာတိုက်စိုးသည်။ ဒဿဝိဓံ၊ သော။ ရတနံ၊ ကို။ ဂေါပယမ္ဘော၊ လုံခြုံစေလျက်။ ဝါ၊ စောင့်ရှောက်လျက်။ သာယံ၊ ညနေချမ်းအခါ၌ လည်းကောင်း။ ပါတံ၊ နံနက်အခါ၌ လည်းကောင်း။ ရာဇာနံ၊ ကို။ ဣသရိယသမ္ဘတ္တိ၊ အစိုးရသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ စည်းစိမ်ကို။ သလ္လက္ခာ၊ ဟေတိ ယထာ၊ မှတ်မိစေသကဲ့သို့။ သာ၊ ရေတိ ယထာ၊ အောက်မေ့စေသကဲ့သို့။ ဝါ၊ အမှတ်ရစေသကဲ့သို့။ ဧဝမေဝ။ သတိ၊ သည်။ ကုသလံ ဓမ္မံ၊ ကို။ သလ္လက္ခာ ပေတိ၊ မှတ်စေ၏။ သရာ ပေတိ၊ အောက်မေ့စေ၏။ ဝါ၊ အမှတ်ရစေ၏။

တေန၊ ကြောင့်။ ထေရော၊ ရှင်နာဂသိန် ထေရ်သည်။ အာဟ၊ ပြီ။ (ကိ´။) မဟာရာဇ။ စက္ခေဝတ္ထိသ၊ သော။ ရညော၊ ၏။ ဘဏ္ဍာဂါရိကော၊ သည်။ စက္ခေဝတ္ထိ´၊ သော။ ရာဇာနံ၊ ကို။ သာယံ၊ ၌လည်းကောင်း။ ပါတံ၊ ၌လည်းကောင်း။ ယသံ၊ အခြိုအရုံကို။ သရာ ပေတိ၊ အမှတ်ရစေ၏။ (ကိ´၊ အဘယ်သို့အမှတ်ရစေ သနည်း။) ဒေဝ၊ မင်းမြတ်။ ဟတ္ထိ၊ ဆင်တို့သည်။ ဧတ္ထ ကာ၊ ဤမှု အတိုင်းအရှည်ရှိ

၁။ အပိလာပန၊ ဥပဂ္ဂဏှန။ ။ ပိလာပနၨ ပျောတ်၊ ဏာလေ ပစ္ဆည်း၊ ယုပစ္ဆည်း။ ပ–၏ အ–ကို ဣပြု။ တစ်နည်း–သက္ကတ၌ သြီပုဒ်သည် ပါဠိ၌ "သိရီ"ဟုဖြစ်သကဲ့သို့ သက္ကတ၌မှု ဓာတ်သည် ပါဠိ၌ "ဝိလုဓာတ်"ဟု ဖြစ်သင့်၏။ ဤသို့ဆိုလျှင် ဝိလုဓာတ် ဏာလေပစ္ဆည်း၊ ယုပစ္ဆည်းဟု ကြေပါ။ ထိုပုဒ်(ဝိလု)ဓာတ်သည် သပ္ပန–ရေပေါ်၌ ပေါ်၍သွားခြင်းအနက်ကို ပေါ၏။ ဤ သတိသည် အာရုံကို ပေါ်လောပေါ်၍ မသွားစေ။ [ဥဒကေ အလာဗု ဝိယ အာရမ္မဏံ ဝိလဝိတ္တာ ဂန္တုံ အပ္ပဒါနံ။ပ။အပိလာပနံ။–ဋီကာ။] နောက်၌ "အဟိတော ဧဝေ အပနုဒေတိ၊ ဟိတော ဧဝေ ဥပဂ္ဂဏှတိ"ကို ကြည့်၍ သမ္မယုတ်တရားတို့ကို မပယ်ရှားဘဲ သိမ်းပိုက်ထားခြင်းကို "ဥပဂ္ဂဏှန"ဟု ယူပါ။

ပါကုန်၏။ အသာ၊ မြင်းတို့သည်။ တွေ့ကာ။ ရထာ၊ ရထားတို့သည်။ တွေ့ကာ။ ပဌေး၊ ခြေလျင်တပ်သားတို့သည်။ တွေ့ကာ။ ဟိရည်၊ ငွေသည်။ တွေ့ကုံ၊ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိပါ၏။ သုဝဏ္ဏံ၊ ရွှေသည်။ တွေ့ကုံ။ သဋ္ဌံ၊ သော။ သာပတေယျံ၊ ဥစ္စာနှစ်သည်။ တွေ့ကုံ၊ အဝေါ၊ မင်းမြတ်သည်။ တံ၊ ထိုစည်းစိမ်ကို။ သုရတ္ဝ၊ အမှတ်ရတော်မူပါ။ ဣတိ၊ ထိုသို့ သံတော်ဦးတင်၍။ (သရာပေတိ) ယထာ၊ အမှတ်ရစေသကဲ့သို့။ ["သော ဓနသ္မိ မနိတ္ထိယံ" အာဘိဓာန်နှင့်အညီ သ သဒ္ဒါသည် ဥစ္စာအနက်ကို ဟောပြ၏။ သဿ၊ ဥစ္စာ၏ + ပတိ၊ အရှင်တည်း။ သပတိ၊ ဥစ္စာ၏အရှင်။ သပတိဿ၊ ဥစ္စာရှင်၏ + ဟိတံ၊ စီးပွားတည်း။ သာပတေယျံ၊ ဥစ္စာရှင်၏ စီးပွား။ ဟိတအနက်ခ္ခ ဟောယျပစ္စည်း။]

မဟာရာဇ ဝေမေဝ။ သတိ၊ သည်။ ကုသလေ ဓမ္မေ၊ တို့ကို။ အပိလာ ပေတိ၊ ပေါ်လော မပေါ်စေ။ [ပေါ်လော်ပေါ်၍ လွင့်မသွားစေ။ အာရုံအဖြစ်ဖြင့် ထင်လာစေသည် ဟူလို။" (ကိ၊ သို့။ အပိလာပေတိ၊ နည်း။) ဣမေ စတ္တာရော၊ ဤ ၄-ပါးတို့သည်။ သတိပဋ္ဌာနာ၊ တို့တည်း။ပ။ဣမေသတ္တ၊ ဤ ၇-ပါးတို့သည်။ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ၊ တို့တည်း။ အယံ၊ ဤ တရားအပေါင်းသည်၊ အရိယော၊ မြတ်သော။ အဋ္ဌင်္ဂိကော၊ ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါရှိသော။ မဂ္ဂေါ၊ မဂ်တည်း။ အယံ၊ ဤ သမာဓိသည်။ သမထော၊ တည်း။ အယံ၊ ဤ ပညာသည်။ ဝိပဿနာ၊ တည်း။ အယံ၊ ဤ ပညာသည်။ ဝိဇ္ဇာ၊ တည်း။ အယံ၊ ဤ အရဟတ္တဖိုလ်သည်။ ဝိမုတ္တိ၊ တည်း။ ဣမေ၊ ဤ တရားတို့သည်။ လောကုတ္တရာ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့တည်း။ ဣတိ၊ သို့။ (အပိလာပေတိ။) ဝေ၊ ဤသို့လျှင်။ မဟာရာဇ။ သတိ၊ သည်။ အပိလာပနလက္ခဏာ၊ ရှိ၏။ ဣတိ။ အာဟ၊ ပြီ။ [ဋီကာ၌ "အပိလာပေ ကရောတိ"ဟု ဖွင့်၏။ ဝိလုမ္ဘ ဥကို သြ၊ သြကို အာဝပြု၍ "အပိလာဝေ"ဟု ရှိသင့်၏။ အကမ္မကနောင်ကာရိတ်ဝင်လျှင် သကမ္မကဓာတ်ဖြင့် ဖွင့်ရိုးတည်း။ ထိုကြောင့် "အပိလာဝေ+ကရောတိ"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။]

ပန၊ ကား။ (အပိလာပန လက္ခဏာမှတစ်ပါး ဥပဂ္ဂဏှနလက္ခဏာကား။) စက္ခေဝတ္ထိသ၊ သော။ ရညော၊ ၏။ ပရိဏာယကရတနံ၊ သားကြီး ရတနာသည်။ ရညော၊ ၏။ အဟိတေ ဓ၊ စီးပွား မဟုတ်သူတို့ကိုလည်းကောင်း။ ဝါ၊ စီးပွားမဲ့ ဖြစ်သူတို့ကိုလည်းကောင်း။ ဟိတေ ဓ၊ စီးပွားဖြစ်သူတို့ကို လည်းကောင်း။ ဝါ၊ စီးပွားကို ပြုတတ်သူတို့ကိုလည်းကောင်း။ ဥတ္တာ၊ သိ၍။ အဟိတေ၊ စီးပွားမဲ့ ဖြစ်သူတို့ကို။ အပယာပေတိ ယထာ၊ ဖယ်ရှားသကဲ့သို့။ (ဖဲ့သွားစေသကဲ့သို့။) ဟိတေ၊ စီပွားဖြစ်သူတို့ကို။ ဥပယာပေတိယထာ၊ ချဉ်းကပ်စေသကဲ့သို့။ ဝေမေဝ။

သတိ၊ သိတသည်။ ဟိတာ ဟိတာနံ၊ စီးပွားဖြစ်ကုန် စီးပွားမဲ့ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ဂတိယော၊ ဖြစ်ခြင်းတို့ကို။ (သဒ္ဒတ္ထာ။) ဝါ၊ ပြီးစီးခြင်းတို့ကို၊ (အဓိပ္ပာယတ္ထာ။) သမန္နေသိတ္ကာ (သံ+အန+ဧသိတ္ကာ)၊ ကောင်းစွာ ရှာ၍။ ကာယဒုစ္စရိတာဒယော၊ အစရှိကုန်သော။ ဣမေ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ အဟိတာ၊ စီးပွားမဲ့ တရားတို့တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ သိ၍။ အဟိတေ၊ စီးပွားမဲ့ ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မေ၊ ဒုစရိုက် တရားတို့ကို။ အပနုဒေတိ၊ ပယ်ရှား၏။ ကာယသုစရိတာဒယော၊ ကာယ သုစရိုက် အစရှိကုန်သော။ ဣမေ ဓမ္မာ၊ ဤတရားတို့သည်။ ဟိတာ၊ စီးပွားတို့တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ သိ၍။ ဟိတေ၊ စီးပွားဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မေ။ သုစရိုက် တရားတို့ကို။ ဥပဂ္ဂဏှာတိ။ သိမ်းပိုက်၏။ [ဥပ–ကပ်၍+ဂဏှ–ယူ” ဟူသည် “သိမ်းပိုက်ခြင်း”ပင်တည်း။]

တေန၊ ကြောင့်။ ထေရော အာဟ၊ (ကိ) ဟာရာဇ စက္ကဝတ္တိသ ရညော။ ပရိဏာယကရတနံ၊ သည်၊ ရညော၊ ၏။ ဟိတာဟိတေ၊ စီးပွားဖြစ်သူ စီးပွားမဲ့သူ ဖြစ်သူတို့ကို။ ဇာနာတိ၊ (ကိ။) ဣမေ၊ ဤ သူတို့သည်။ ရညော၊ ၏၊ ဟိတာ၊ စီးပွားဖြစ်သူတို့တည်း။ ဣမေ၊ ဤသူတို့ကား။ အဟိတာ၊ စီးပွားမဲ့ ဖြစ်သူတို့တည်း။ ဣမေ၊ တို့သည်။ ဥပကာရာ၊ လျော်သော ကျေးဇူးကို ပြုတတ်သူတို့တည်း။ ဣမေ၊ တို့ကား။ အနုပကာရာ၊ လျော်သော ကျေးဇူးကို မပြုတတ်သူတို့တည်း။ ဣတိ ဇာနာတိ၊ [အခြားနေရာ၌ ဥပကာရနှင့်တွဲလျှင် “အပကာရ–ကျေးဇူးမဲ့ကို ပြုတတ်သူ”ဟု သုံးစွဲတတ်၏။]

တတော၊ ထိုသို့ သိခြင်းကြောင့်။ အဟိတေ၊ စီးပွားမဲ့ ဖြစ်သူတို့ကို။ အပနုဒေတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဟိတေ၊ စီးပွားဖြစ်သူတို့ကို။ ဥပဂ္ဂဏှာတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ မဟာရာဇ ဧဝမေဝ။ သတိ၊ သည်။ ဥပဋ္ဌမာနာ၊ သော်။ ဟိတာဟိတာနံ ဓမ္မာနံ။ ဂတိယော၊ တို့ကို။ သမန္နေသတိ၊ ကောင်းစွာရှာမှီး၏။ (ကိ။) ဣမေ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဟိတာ၊ စီးပွားတို့တည်း။ ဣမေဓမ္မာ၊ တို့ကား။ အဟိတာ၊ စီးပွားမဲ့တို့တည်း။ ဣမေ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဥပကာရာ၊ လျော်သော ကျေးဇူးကို ပြုတတ်သော တရားတို့တည်း။ ဣမေ ဓမ္မာ၊ တို့ကား။ အနုပကာရာ၊ လျော်သော ကျေးဇူးကို မပြုတတ်သော တရား တို့သည်။ ဣတိ (သမန္နေသတိ)။ တတော၊ ထိုသို့ ရှာမှီးခြင်းကြောင့်။ အဟိတေ ဓမ္မေ။ အပနုဒေတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဟိတေ ဓမ္မေ။ ဥပဂ္ဂဏှာတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ မဟာရာဇ ဧဝမေဝ။ သတိ၊ သည်။ ဥပဂ္ဂဏှန လက္ခဏာ၊ ရှိ၏။ ဣတိ၊ (အာဟ၊ ပြီ။)

[လက္ခဏာမှာ ရှေးနည်းအတိုင်း ဖြစ်သော်လည်း ရသ–စသည်ကို ထည့်၍

ပြလိုသောကြောင့် "အပရော နယော"ဟုမိန့်သည်။ အပရော နယောတိ ရသာဒီ ဒဿနတ္ထံ အာရဒ္ဓံ။–ဋီကာ။] အပရော နယော (ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)။ သတိ၊ သည်။ အပိလာပနလက္ခဏာ။ ရှိ၏။ အသမ္မောသန ရသာ၊ အာရုံကို ပျောက်ပျက်စေတတ်သော ပမာဒ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ကိစ္စ ရှိ၏။ အာရက္ခပစ္စုပဋ္ဌာနာ၊ အာရုံကို စောင့်ရှောက်တတ်သောတရားဟု ယောဂိတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ ဝိသယာဘိမုခီဘာဝ ပစ္စုပဋ္ဌာနာ၊ အာရုံသို့ ရှေးရှုသည်၏အဖြစ်ဖြင့် ယောဂိတို့။ ပ။ ထင်လာ၏။ ထိရသညာ ပဒဋ္ဌာနာ၊ ခိုင်မြဲသောသညာလျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။ [ဤပုဒ်၏ အဓိပ္ပာယ်ကို သင်္ဂြိုဟ် ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။] ဝါ၊ တစ်နည်း။ ကာယာဒိသတိပဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနာ[1]၊ ကာယအစရှိသော သတိပဋ္ဌာန်လျှင် နီးစွာသော အကြောင်း ရှိ၏။ ပန၊ ဆက်။ အာရမ္မဏေ၊ ၌။ ဒဠှံ၊ မြဲစွာ။ ပတိဋ္ဌိတတ္တာ၊ တည်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဧသိကာ ဝိယ၊ မြို့၏တံခါးတိုင်နှင့် တူ၏ ဟူ၍လည်းကောင်း။ [ထို တံခါးတိုင်သည် အထက်၌ ၁၈–တောင်မြင့်လျှင် အောက်၌လည်း ၁၈–တောင်စိုက်ရ၏။] စက္ခုဒ္ဒါရဒိ ရက္ခဏတော၊ စက္ခုဒ္ဒါရ–အစရှိသော ဒွါရကို စောင့်ရှောက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဒေါဝေါရိကော ဝိယ စ၊ တံခါးမှူးနှင့် တူ၏ ဟူ၍ လည်းကောင်း။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

(ယော သဘာဝေါ။) အာရမ္မဏေ၊ ၌။ စိတ္တံ၊ ကို။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ အာဓိယတိ–ထပေတိ၊ ထားတတ်၏။ ဣတိ၊ ထိုသို့ အာရုံ၌ စိတ်ကို ကောင်းစွာ ထားတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (သော သဘာဝေါ။) သမာဓိ၊ မည်၏။ [အာဓိယတိ၌ အာပုဗ္ဗ ဓုဝါဒိ ဓာတုတ်၊ အ–ပစ္စည်း၊ ယ–လာ၊ ဓာ၏ အာကို ဣပြု။ ဓာတ်ကျမ်းတို့၌ကား "အာဓေတိ"ဟု ရှိ၏။ အ–ပစ္စည်းကို ဧပြု။ သံ+အာ+ဓာတုတ်၊ ဣပစ္စည်းဖြင့် "သမာဓိ"ဟု ဖြစ်၏။] သောဝ၊ ထို သမာဓိသည်ပင်။ ဝိက္ခေပဿ၊

၁။ ကာယာဒိ သတိပဋ္ဌာန ပဒဋ္ဌာနာ။ ။"ကာယာဒိ" အရ ကာယ ဝေဒနာစိတ္တ ဓမ္မဟူသော အာရုံရ၏။ "သတိပဋ္ဌာနာ"အရကား–ထိုအာရုံကို အာရုံပြုသော သတိရ၏။ ဤသို့ အရမတူသောကြောင့် သတိပဋ္ဌာနာအရ အာရမ္မဏိ, က သတိပဋ္ဌာန်တို့၏ အမည်ကို ကာယ–အစရှိသော အာရုံ၌တင်စားထားသော ဖလူပစာစကားဟု မှတ်ပါ။ [သတိယာ ဝတ္ထုဘူတာ ကာယာဒယော ကာယာဒိသတိပဋ္ဌာနာ။–ဋီကာ။]

တစ်နည်း။ ။ရှေးရှေးသတိသည် နောက်နောက်သတိ၏ ပဒဋ္ဌာန်ဖြစ်သောကြောင့် "ကာယာဒိသတိပဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနာ–ကာယ အစရှိသည်၌ ဖြစ်သော သတိပဋ္ဌာန်လျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏"ဟု ပေးပါ။ [သတိယောယေဝ ဝါ ပုရိမာ ပစ္ဆိမာနံ ပဒဋ္ဌာနံ။–ဋီကာ။]

သမ္ဘယုတ်တရားတို့ကို အထူးထူး အပြားပြား ပစ်လွှင့်တတ်သော ဥဒ္ဓစ္စကို။ အဘိဘာဝနတောပ။ ဣဒ္ဓိယဲ၊ မည်၏။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ အဝိက္ခေပလက္ခဏော၊ ဝိက္ခေပ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် လက္ခဏာ၌။ ဣန္ဒ၏ ကို။ (သမ္ဘယုတ္တမမ္ဘေဟိ၊ တို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။) ကာရေတိ၊ ပြုစေတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဣဒ္ဓိယဲ။ သာမာဓိယေဝ၊ သည်ပင်။ ဣဒ္ဓိယဲ၊ အစိုးရသော တရားတည်း။ သမာဓိဒ္ဓိယဲ၊ သမာဓိ ဣဒ္ဓေ။ ပန၊ ဆက်။ (တစ်နည်း) ပန၊ ပစ္စက္ခသံဝဏ္ဏနာမှတစ်ပါး အတိဒေသသံဝဏ္ဏနာကား။ အသ၊ ထို သမာဓိ၏။ လက္ခဏာဒီနိ၊ တို့ကို။ ဟေဌာ၊ အောက်၌။ (အောက် ဧကဋ္ဌတာ ပုဒ်၏ အဖျင့်၌။) ဝုတ္တာနယေနေဝ၊ ဖြင့်သာ။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

(ယာ ဓမ္မဇာတိ။) ပဇာနာတိ၊ အပြားအားဖြင့်သိတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (သာ ဓမ္မဇာတိ။) ပညာ၊ မည်၏။ ကိं၊ အဘယ်ကို။ ပဇာနာတိ၊ နည်း။ ဣဒံ၊ ဤ တရား ကြဉ်ထား တောဘူမက တရားသည်။ (အတီဓမ္မာနည်း။) ဝါ၊ ဤ ဇာတိ–အစရှိသော တရားသည်။ (သုတ္တန်နည်း။) ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခတည်း။ ဣတိ အာဒိနာ၊ သော။ နယေန၊ ဖြင့်။ အရိယသစ္စာနိ၊ တို့ကို။ (ပဇာနာတိ။) ပန၊ ဝါဒဿ ရကား။ အဋ္ဌကထာယံ၊ ရှေး အဋ္ဌကထာ၌။ ပညာပေတိ၊ အပြားတို့ဖြင့် သိစေတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပညာ၊ မည်၏။ ဣတိ။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ["ပ+ဉ"ဟု ပုဒ်ခွဲ။ ပသည် ပကာရ အနက်ဟော။ ပညာပေတိတိ ပကာရေဟိ ဇာနာပေတိ။–ဋီကာ။] ကိန္တိ၊ အဘယ်သို့လျှင်။ ပညာပေတိ၊ အပြားတို့ဖြင့် သိစေတတ်သနည်း။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ အနိစ္စံ၊ အနိစ္စ။ ဒုက္ခံ၊ဒုက္ခ။ အနတ္တာ၊ အနတ္တ။ ဣတိ၊ သို့။ ပညာပေတိ၊ အပြားတို့ဖြင့် သိစေတတ်၏။ သာဝ၊ ထို ပညာသည်ပင်။ အဝိဇ္ဇာယ၊ ကို။ အဘိဘာဝနတောပ။ဣဒ္ဓိယဲ။ဝါ၊ တစ်နည်း။ ဒဿနလက္ခဏော၊ ဒုက္ခ–အစရှိသည်ကို သိမြင်ခြင်း လက္ခဏာ၌။ ဣဒ္ဓိယဲ ကာရေတိ၊ ဣတိ ''ဣဒ္ဓိယဲ။ ပညာဝ၊ သည်ပင်။ ဣဒ္ဓိယဲ၊ တည်း။ ပညဒ္ဓိယဲ၊ ဣဒ္ဓေ။

ပန၊ ဆက်။ (တစ်နည်း) ပန၊ ပဒတ္ထမှတစ်ပါး လက္ခဏာဒျတ္ထကား။ သာဧသော ပညာ၊ သည်။ သြဘာသနလက္ခဏာ စ၊ ထွန်းပြခြင်း လက္ခဏာရှိသည် လည်းကောင်း။ ပဇာနနလက္ခဏာ စ၊ အပြားတို့ဖြင့် သိခြင်း လက္ခဏာ ရှိသည် လည်းကောင်း။ (ဟောတိ။) ဟိ၊ ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြအုံ့။ စတုဒ္ဒိတ္ထိကော၊ ၄–ဘက် နံရံရှိသော။ (၄–ဘက် ကာထားသော။) ဂေဟော၊ အိမ်၌။ ရတ္တိဘာဂေ၊ ညဉ့်အဖို့၌၊ ဒီပေ၊ ဆီမီးကို။ ဇာလိတေ၊ တောက်ပ စေအပ်သော်။ ဝါ၊ ညှိတွန်းအပ် သော်။ [ဇလဓာတ်သည် အကမ္မကဓာတ်ဖြစ်၍ ကံရှိသောအခါ ကာရိတ်ဝင်၍ ဇာလဟု ရှိရသည်။] အန္ဓကာရော၊ အမှိုက်မှောင်သည်။ နိရဇ္ဈတိ ယထာ၊ ချုပ်ပျောက်ရသကဲ့သို့။

[အနံ+ကရောတိတိ အနုကာရော၊ ပကတိမျက်စိကို ကန်းသကဲ့သို့ပြုတတ်သော အမှောင်။] အာလောကော၊ အရောင်သည်။ ပါတုဘဝတိ ယထာ၊ ထင်ရှားဖြစ်သကဲ့သို့။ ဧဝမေव။ ပညာ၊ သည်။ သြဘာသနုလက္ခဏာ၊ ရှိ၏။ ပညောဘာသသမော၊ ပညာရောင်နှင့်တူသော။ သြဘာသော နာမ၊ အရောင်မည်သည်။ နတ္ထိ။ ဟိ၊ မှန်။ ပညဝတော၊ ဝိပဿနာ ပညာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝါ၊ သည်၊ ကေပလ္လကေ်နေ၊ တစ်ခုတည်းသော ထက်ဝယ် တင်ပျဉ်ဖြင့်။ နိသိန္နဿ၊ ထိုင်နေလတ်သော်။ ဒသသဟဿီလောကဓာတု၊ တစ်သောင်းသော လောကဓာတ်သည်။ ဧကာလောကာ၊ တစ်ခုတည်းသော အရောင်ရှိသည်။ ဟောတိ။ [ဝိပဿနုပဂ္ဂိုလေသ၌ လာသော သြဘာသကို ရည်ရွယ်၍ဆိုသည်။"]

တေန ထေရော အာဟ၊ (ကိ)မဟာရာဇ။ ပုရိသော၊ သည်။ အနုကာရေ၊ အမိုက်မှောင်ဖြစ်သော။ ဧကော၊ ၌။ [အမှောင်၏အမည်ကို အမှောင်ရှိသော အိမ်၌ တင်စားထားသော ဂုဏ္ဍပစာတည်း"] တေလပ္ပဒီပ၊ ဆီမီးကို။ ပဝေသေယ္ယ၊ သွင်းရာ၏။ ပဝိဋ္ဌော၊ သွင်းအပ်ပြီးသော။ ပဒီပေါ၊သည်။ အနုကာရံ၊ကို။ ဝိဇ္ဇံသေတိ ယထာ၊ ဖျက်ဆီးသကဲ့သို့။ သြဘာသံ၊ အရောင်ကို။ ဧနေတိ ယထာ၊ ဖြစ်စေသကဲ့သို့။ အာလောကံ၊ အလင်းကို။ ဝိဒံသေတိ ယထာ၊ ထင်ရှားပြသကဲ့သို့။["ဒံသ–ဒဿနေ"ဧတ်ကျမ်း။] ရူပါနိ စ၊ ရူပါရုံတို့ကိုလည်း။ ပါကဋာနိ၊ ထင်ရှားသည်တို့ကို။ ကရောတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ မဟာရာဇ ဧဝမေव။ ပညာ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ၊ သော်။ အဝိဇ္ဇနုကာရံ၊ အဝိဇ္ဇာတည်းဟူသော အမိုက်မှောင်ကို။ ဝိဇ္ဇံသေတိ။ ဝိဇ္ဇောဘာသံ၊ ဝိဇ္ဇာတည်းဟူသော အရောင်ကို။ ဧနေတိ။ဉာဏာလောကံ၊ ဉာဏ်တည်းဟူသော အရောင်ကို။ ဝိဒံသေတိ၊ ၏။ အရိယသစ္စာနိ၊ တို့ကို။ ပါကဋာနိ ကရောတိ။ [နိဂုံးဖြစ်၍ ဧဝံ ဟုရှိစေ။] ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ မဟာရာဇ။ ပညာ၊ သည်။ သြဘာသနုလက္ခဏာ၊ ရှိ၏။ ဣတိ၊ သို့။(အာဟ။)

ပန၊ ကား။(သြဘာသနုလက္ခဏာမှတစ်ပါး ပဇာနန လက္ခဏာကား။) ဆေကော၊ ကျွမ်းကျင်သော။ ဘိသက္ကော၊ ဆေးဆရာသည်။ အာတုရာနံ၊ ကြင်နာသူတို့၏။ ဝါ၊ မကျန်းမာသူတို့၏။ ဝါ၊ တို့အား။ သပ္ပာယာသပ္ပာယာနိ၊ လျောက်ပတ်ကုန် မလျောက်ပတ်ကုန်သော။ ဘောဇနာနိ၊ ဘောဇဉ်တို့ကို။ ဘုဇာတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့၊ ဧဝံ၊ တူ။ ပညာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ။ ကုသလာကုသလေ၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ် ဖြစ်ကုန်သော။ သေဝိတဗ္ဗာသေဝိတဗ္ဗေ၊ မှီဝဲထိုက်ကုန် မမှီဝဲထိုက်ကုန်သော။ ဟီနပဏီတေ၊ ယုတ်ညံ့ကုန် မွန်မြတ်ကုန်သော။ကဏှာ။ပ။ ဘာဂေ၊ မည်းညစ်သော တရား, ဖြူစင်သောတရား, ထိုတရားတို့နှင့် တူသော အဖို့ရှိကုန် မတူသောအဖို့

ရှိကုန်သော။ ဓမ္မေ၊ တို့ကို။ ပဇာနာတိ။စ၊သာဓက-ကား။ ဓမ္မသေနာပတိနာပိ၊ သည်လည်း။ ဧတံ၊ ဤစကားကို။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ (ကိ။) အာဝုသော၊ ငါ့ရှင် မဟာကောဋ္ဌိက။ (ယသ္မာ၊ ကြောင့်။) ပဇာနာတိ၊ အပြားတို့ဖြင့် သိတတ်၏။ ဣတိဧဝါ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ပညာတိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊၏။ ကိဉ္စ၊ အဘယ်ကို။ ပဇာနာတိ၊ နည်း။ ဣဒံ၊ ဤတရားသည်။ ဒုက္ခံ၊ တည်း။ ဣတိ ပဇာနာတိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့်။ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ၊ အကျယ်ချဲ့ထိုက်၏။-[မူလပဏ္ဏာ၊ စူဠယမကဝဂ်၊ မဟာဝေဒလ္လသုတ်။] ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ အဿ၊ ထိုပညာ၏၊ ပဇာနနလက္ခဏာတာ၊ ပဇာနနလက္ခဏာ ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊၏။

အပရော နယော(ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)။ ပညာ၊ သည်။ ယထာသဘာဝ ပဋိဝေဓလက္ခဏာ၊ သဘောအားလျော်စွာ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ [အမှန်ကိုသိခြင်း လက္ခဏာရှိ၏-ဟူလို။ ယထာသဘာဝဖြင့် အမှားအားဖြင့် သိခြင်းကို ကန့်။] ဝါ၊ တစ်နည်း။ ကုသ။ပ။ဝိယ၊ ကျွမ်းကျင်သော လေးသမား သည် ပစ်အပ်သောလေး၏ ထိုးထွင်းခြင်းကဲ့သို့။(တထာ။) အကွလိတပဋိဝေဓ လက္ခဏာ၊ မချွတ်မယွင်း ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းလက္ခဏာ ရှိ၏။ ပဒီပေါ၊ သည်။ (ဩဘာသတိ) ဝိယ၊ ထွန်းပြသကဲ့သို့။ (တထာ။) ဝိသယောဘာသနရသာ၊ အာရုံကို ထွန်းပြခြင်း ကိစ္စရှိ၏။အာရညကတသုဒေသကော၊ တောခွဲရောက်သော ကောင်းစွာလမ်းညွှန် တတ်သော ယောဂျားသည်။ (အမုဏ္ဍော)ဝိယ၊ မတွေ့ဝေသကဲ့သို့။ ဝါ၊ မျက်စိမလည် သကဲ့သို့။ (တထာ။) အသမ္မောဟပစ္စုပဋ္ဌာနာ၊ သမ္မောဟ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့။ပ။ထင်လာ၏။

(ယော သဘာဝေါ။) မနတိ၊ သိတတ်၏။ ဣတိ၊ ထိုသို့ သိတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (သော သဘာဝေါ။) မနော၊ ၏။ ဝိဇာနာတိ၊ သညာ ပညာတို့ သိပုံမှ တစ်မျိုးတစ်ဖုံ သိတတ်၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။["မနတိ" အရ သညာသိ ပညာသိကိုယူမည်စိုး၍ "ဝိဇာနာတိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဝိညာဉ်သိသိသည်-ဟူလို။] ပန၊ ဝါဒန္တရကား။ အဋ္ဌကထာစရိယာ၊ ရှေးအဋ္ဌကထာ ဆရာတို့သည်။ အာဟု၊ ကုန်ပြီ။ (ကိ။) နာဠိယာ၊ ကွမ်းစားခွက်ဖြင့်။ မိနမာနော ဝိယ၊ ချင့်သူကဲ့သို့ လည်းကောင်း။ မဟာတုလာယ၊ ကြီးစွာသော ချိန်ခွင်ဖြင့်။ [ရှေးက ချိန်ခွင်ကြီးကို "ရာဇ"ဟုခေါ်သည်။] ဓာရယမာနော ဝိယစ၊ နှိုင်းချိန်သကဲ့သို့ လည်းကောင်း။ အာရမ္မဏံ၊ ကို။ ¹မိနာတိ၊ နှိုင်းချိန်တတ်၏။ နု ဇာနာတိ၊ မသိတတ်။ ဣတိ၊

---

¹။ **မိနာတိ**။ပ။**မနော**။ ။မိဇေတ်၏အနက်များစွာတို့တွင် ဤနေရာ၌ မာန(နှိုင်းချင့်ခြင်း) အနက်ကို ယောဇ၏။ ကိယာဒိဂ္ဂဏ်းဖြစ်၍ "မိနာတိတိမနော"ဟု ပြု၊ ယုပစ္စည်းဖြင့် ပြီးစေ။

ကြောင့်။ မနော၊ မည်၏။ ဣတိ။ အာဟု၊ ကုန်ပြီ။ တဒေဝ၊ ထို မနသည်ပင်။ မနနလက္ခဏော၊ သိခြင်း လက္ခဏာ၌၊ ဝါ၊ နှိုင်းချိန်ခြင်း လက္ခဏာ၌။ ဣဒန္တု၊ (သပ္ပုယုတ္တခမ္မေဟိ) ကာရေတိ၊ ဣတိ ဣဒ္ဓြိယံ။ မနောဝ၊ မနသည်ပင်။ ဣဒ္ဓြိယံ၊ တည်း။ မနိဒ္ဓြိယံ၊ ဒ္ဓြေ။ ဧတံ၊ ဤမနိဒ္ဓြိယ–သဒ္ဒါသည်။ ဟေတ္ထာ၊ ၌၊ ဝုတ္တစိတ္တသော၀၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော စိတ်၏သာလျှင်။ ဝေ၀စနံ၊ စေ၀ုစ်ပရိယာယ်တည်း။

[3]ပိတိသောမနဿသမ္ဘယောဂတော၊ သာယာနှစ်သက်တတ်သော သောမနဿနှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်။ ဝါ၊ ပိတိဖြင့် မှတ်သားအပ်သော သောမနဿနှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်။ သောဘနံ၊ တင့်တယ်သော။ မနော၊ စိတ်တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သုမနော၊ မည်၏။[(တစ်နည်း)ယသ၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏။ သောဘနံ၊ သော။ မနောသည်။ အတ္ထိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သုမနော၊ မည်၏။] သုမနဿ၊

ဖိနာတိ၏ နောက်၌ ပါဠိအမျိုးမျိုး ပျက်ချွတ်နေ၏။ "နဝ ဓာနာတိ"ဟု ရှိသင့်သည်။ အာရုံကို နှိုင်းချိန်ရုံသာ နှိုင်းချိန်တတ်၏။ ပညာကဲ့သို့ မသိတတ်–ဟူလို။ ရှေးနိဿယ၌"ပဓာနာတိ"ဟုရှိ၏။ ဝဏ္ဏနာပါ။

၁။ **ပိတိ။ပ။သောမနဿံ**။ ။"ပိတိသောမနဿသမ္ဘယောဂတော"ဟူသော ဟိတ်ကို မူလဋီကာဆရာသည် မနှစ်သက်။ ဘာကြောင့်နည်း–"ပိတိ စ+သောမနဿဉ္စ ပိတိသောမနဿံ"ဟု ဒွန်သမာသ်တွဲ၍ တို ပိတိသောမနဿ ၂–ပါးစုံနှင့်ယှဉ်ခြင်းကြောင့် စိတ်သည်(တစ်နည်း) ပုဂ္ဂိုလ်သည် သုမနအမည်ရလျှင်"သုမနဿ ဘာ၀ေါ သောမနဿံ"ဟု ပြုသောအခါ တို သဒ္ဒပ၀တ္တိနိမိတ်ဖြစ်သော ပိတိသောမနဿ ၂–ပါးစုံကို ရှေ့ယင်ရှိသောကြောင့်တည်း။ အမှန်အားဖြင့် ကား သောမနဿံ အရတွင် ပိတိ မပါ၀င်နိုင်။ ထို့ကြောင့် ပိတိနေရာ၀ယ် "သာတ"သဒ္ဒါကို ယှဉ်စေသင့်သည်–ဟု မိန့်သည်။

အနုဋီကာ။ ။အနုဋီကာဆံရာကား–ပိတိနှင့် သောမနဿံကို ဒွန်သမာသ်မတွဲတဲ့ "ပိတိယာ+ယုတ္တံ သောမနဿံ ပိတိသောမနဿံ"ဟု မဆွေလောပီ တပွတိသ်တွဲ၍ သောမနဿကိုသာ အရကောက်သည်။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် "သုမနဿ ဘာ၀ေါ သောမနဿံ"၌လည်း "ဝဓာနဖြစ်သော သောမနဿ၀ေဒနာသာ ရသည်"ဟု မိန့်၏။ သို့ဖြစ်လျှင် "ပိတိသောမနဿံ"ဟု အဘယ့်ကြောင့် ပိတိကို အပိုထည့်ထားရပါသနည်း။ ဤသို့မေးဖွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား–ပိတိနှင့်ယှဉ်သော သောမနဿက များသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ထင်ရှားသောကြောင့်လည်းကောင်း ပိတိကို ထည့်၍ဆိုပါသည်။

တစ်နည်း။ ။ပိတိသောမနဿံ၌"ပိတိယာ+ဥပလက္ခိတံ သောမနဿံ ပိတိသောမနဿံ"ဟု ပြု။ ဥပလက္ခဏာနည်းအရ ပိတိဖြင့် မှတ်သားအပ်သော သောမနဿ–ဟူလို။ ဤစကားဖြင့် သပ္ပီတိကသောမနဿကို တိုက်ရိုက်ပြ၍ နိပ္ပီတိကဖြစ်သော စတုတ္ထဈာန် သမ္ပယုတ္တသောမနဿတို့ကို ဥပလက္ခိတဓမ္မအဖြစ်ဖြင့် ယူရသည်။

၂။သုမနော။ ။စာအုပ်များ၌"သောဘနံ+မနော ယဿတိ သုမနော"ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် တွေ့ရ၏။ ထို ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် အရဆိုလျှင် တင့်တယ်သောစိတ်ကိုမရ၊ တင့်တယ်သောစိတ်ရှိသူ

တင့်တယ်သောစိတ်၏။ (၀ါ၊ တင့်တယ်သောစိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။) ဘာ၀ေါ၊ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း။ သောမနဿ၊ ဖြစ်ရာ။ သာတလက္ခဏော၊ သာယာစေတတ်သည်၏အဖြစ် ဟူသော လက္ခဏာ၌။ ဣန္ဒ္ဓံ(သမ္မယုတ္တာ၀မ္မေဟိ) ကာရေတိ၊ ဣတိ ဣဒ္ဓြိယ်။ သောမနဿမေ၀၊ သည်ပင်။ ဣဒ္ဓြိယ်၊ တည်း။ သောမနဿိန္ဒြိယ်၊ ဤ။ ဧတံ၊ ဤ သောမနဿိန္ဒြိယ-သဒ္ဓါသည်။ ဟေတု၊ ၌။ ဝုတ္တ၀ေဒနာယ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော ၀ေဒနာ၏။ ၀ေ၀စနံ၊ ၀ေဒုစ်ပရိယာယ် စကားလုယ် သဒ္ဓါတည်း။

ဘေန၊ ထို သဘောတရားဖြင့်။ သမ္မယုတ္တကာ၊ သမ္မယုတ် ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဧ၀ဏ္ဍီ၊ အသက်ရှင်ကြကုန်၏။ (အသက်ရှည်ကြကုန်၏။) ဣတိ၊ ထိုသို့ သမ္မယုတ်တရားတို့၏။ အသက်ရှင်ကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (တံ၊ ထို သဘောတရားသည်။) ဧ၀ိတံ၊ မည်၏ အနုပါလနလက္ခဏော။ စောင့်ရှောက်ခြင်း လက္ခဏာ၌။ ဣန္ဒ္ဓံ၊ မိမိ၏ အစိုးရသည်၏ အဖြစ်ကို။ (သမ္မယုတ္တာ၀မ္မေဟိ) ကာရေတိ၊ ဣတိ ဣဒ္ဓြိယ်။ ဧ၀ိတမေ၀၊ ဧ၀ိတသည်ပင်။ ဣဒ္ဓြိယ်၊ တည်း။ ဧ၀ိ-

---

တင့်တယ်သောစိတ်ရှိသူပုဂ္ဂိုလ်ကိုသာ ရ၏။ မဇ္ဈိလည်း "ပုဂ္ဂလော သုမနောဟောတိ" ဟုပင် ဖွင့်၏။ ဤသို့ ပုဂ္ဂိုလ်ရသောနည်းလည်း အခြားနေရာ၌ ရှိပါ၏။ သို့သော် "ပီတိသောမနဿ သမ္မယောဂတော"ဟူသော စကားသည် ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် မဆိုင်၊ စိတ်နှင့်သာဆိုင်၏။ မူလဋီကာ၌လည်း "ယေန ယော+ဂါသုမနော ဟောတိ"ဟု ယှဉ်ဖက်ဖြစ်သော စိတ်ကိုပင် ဆိုထား၏။ [မဇ္ဈိ "ပုဂ္ဂလော သုမနော"ဟု ဖွင့်သည်ကိုလည်း စဉ်းစားပါ။] ထို့ကြောင့် "သောဘနံမနောတိ သုမနော"ဟု ကမ္မ၀ေရည်းသမာသ်သာ သင့်မည်ထင်သည်၊ အရကိုလည်း တင့်တယ်သောစိတ်ကို ကောက်ပါ။

ဧ၀ဏ္ဍီ။ ။နာမ်ဧ၀ိတအရာဖြစ်၍ "သမ္မယုတ္တကာ၀မ္မာ"ဟု ကတ္တားထည့်၏။ ဤ၀စနတ္တသည် ရုပ်ဧ၀ိတနှင့်လည်းဆိုင်၏။ ထို့ကြောင့် "သဟဇာတ ဓမ္မာ"ဟုလည်း ကတ္တားရှိနိုင်သည်။ ဤ ဧ၀ိတကြောင့် သဟဇာတ်တရားတို့သည် ဥပါဒ်မှ ဘင်တိုင်အောင် တည်နိုင်၊ အသက်ရှင်နိုင်ကြ၏။ ရှေးရှေး ဧ၀ိတသည် မိမိ၏နောက်၌ အလားတူသဟဇာတ်တရားတို့ ဖြစ်ဖို့ရန် ကျေးဇူးပြု၏။ ထို ကျေးဇူးပြုမှုသည် တစ်ဘ၀အတွက် စုတိတိုင်အောင် လည်းကောင်း၊ သတ္တ၀ါတစ်ယောက်အတွက် ပရိနိဗ္ဗာန် စံသည့်တိုင်အောင်လည်းကောင်း ကျေးဇူးပြုလျက်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ဧ၀ိတ ဖြစ်ခိုက် ခဏတွယ်၌ အသက်ရှင်ဆဲ ကိုယ်ကို ရည်ရွယ်၍ "ဧ၀ဏ္ဍီ၊ အသက်ရှင်ကြကုန်၏"ဟု လည်းကောင်း၊ နောက်နောက် အဆက်ဆက်ဖြစ်ဖို့ရန် ကျေးဇူးပြုမှုကို ရည်ရွယ်၍ "ဧ၀ဏ္ဍီ၊ အသက်ရှည်ကြကုန်၏"ဟု လည်းကောင်း ၂-နက်ပေးနိုင်သည်။ [ကြွင်း အဓိပ္ပာယ် များကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၌ လည်းကောင်း၊ မူလဋီကာနိဿယ၌ လည်းကောင်းရှုပါ။]

တိန္ဒြိယ၊ ဣန္ဒြေ။ တံ၊ ထို ဇီဝိတိန္ဒြေသည်။ ပဝတ္တသန္တာတာဓိပတေယျံ[1]၊ အဆက်မပြတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအစဉ်၏ အကြီးအကဲသည်။ ဟောတိ၊ ၏။

ပန၊ ပဒတ္ထမှ တစ်ပါးလက္ခဏာဒျတ္ထကား။ လက္ခဏာဒီဟိ၊ လက္ခဏာ အစ ရှိသည်တို့ဖြင့်။ (အနုပါလနလက္ခဏံ–စသည်၌ အဘိနှစ်ဝိသေသန စပ်။) ဇီဝိတိန္ဒြိယ၊ သည်။ အတ္တနာ၊ မိမိနှင့်။ အဝိနိဘုတ္တာနံ၊ အသီးအခြား မခွဲအပ်ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ တကွ ဖြစ်ဖက် တရားတို့ကို။ အနုပါလနလက္ခဏံ၊ စောင့်ရှောက်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ တေသံ၊ ထို တကွဖြစ်ဖက် တရားတို့ကို။ ပဝတ္တနရသံ၊ ဥပါဒ်မှ ဘင်တိုင်အောင် ဖြစ်စေခြင်းကိစ္စ ရှိ၏။ တေသံ ယေဝ၊ ထို တကွဖြစ်ဖက် တရားတို့ကိုပင်။ ထပနပစ္စု ပဋ္ဌာနံ၊ ဘင်မတိုင်မီ ဖြစ်တည်အောင် ထားတတ်သော တရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။ ယာပယိတဗ္ဗမမ္မပဒဋ္ဌာနံ၊ ဥပါဒ်မှစ၍ ဘင်သို့ကျအောင် ရောက်စေထိုက်သော တရားလျှင် နီးစွာသောအကြောင်း ရှိ၏။

စ၊ ဆက်။ အနုပါလနလက္ခဏာဒီမှိ၊ အနုပါလနလက္ခဏာ အစရှိသော။ (အာဒိဖြင့် ပဝတ္တနထပနကို ယူ။) ဝိဓာနေ၊ အစီအရင်သည်။ သန္ဓေပိ၊ သော်လည်း။ ဥဒကံ၊ ရေသည်။ ဥပ္ပလာဒီနံ၊ ကြာ အစရှိသည်တို့ကို။ (အနုပါလေတိ) ဝိယ၊ စောင့်ရှောက်သကဲ့သို့။ (တထာ။) အတ္တိကွဏောယေဝ၊ အနုပါလေတဗ္ဗတရားတို့၏ ထင်ရှားရှိဆဲ ခဏ၌သာလျှင်။ တံ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေသည်။ တေ ဓမ္မေ၊ ထိုတကွဖြစ်ဖက် တရားတို့ကို။ အနုပါလေတိ၊ စောင့်ရှောက်၏။ စ၊ သည်သာမကသေး။ ဓာတိ၊ အထိန်းသည်။ ကုမာရံ၊ သတို့သားကို။ (ပါလေတိ)ဝိယ၊ ကဲ့သို့။ (တထာ။) ယထာသကံ ပစ္စယုပ္ပန္နေပိ၊ အကြင်အကြင် မိမိဥစ္စာဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ရသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မေ၊ တကွဖြစ်ဖက် တရားတို့ကို။ ပါလေတိ၏။ စ၊ သည်သာ မကသေး။ နိယာမကော၊ လေ့သူကြီးသည်။ (သယံပဝတ္တိတနာ ဝါသမ္ဘန္ဓေန၊ မိမိသည် ဖြစ်စေအပ်သော လေ့နှင့် စပ်သဖြင့်။ ပဝတ္တတိ)ဝိယ၊ ဖြစ်တည်နိုင်သကဲ့သို့။ (တထာ။) သယံပဝတ္တိတမ္ပိဝါသမ္ဘန္ဓေန မိမိသည် ဖြစ်စေအပ်သော တရားနှင့် စပ်သဖြင့်သာလျှင်။ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်တည်နိုင်၏။ [ဤတိုင်အောင် အနုပါလနလက္ခဏာကို ထင်စွာပြသော စကားတည်း။]

---

[1] ပဝတ္တသန္တာတာဓိပတေယျံ။ ။ပဝတ္တတိ၊ အဆက်မပြတ် ဖြစ်တတ်၏။ ။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ပဝတ္တံ၊ မည်၏။ အဆက်မပြတ်ဖြစ်၍နေသော ခန္ဓာအစဉ်တည်း။ ပဝတ္တံ စ+တံ+သန္တတိစာတိ ပဝတ္တသန္တတိ၊ အဓိပတိမေဝ အာဓိပတေယျံ၊ သွတ္တဋ္ဌေယျပစ္စည်းသက်။ ။ပဝတ္တသန္တတိယာ+ အာဓိပတေယျံ ပဝတ္တသန္တတာဓိပတေယျံ။ ။[ပဝတ္တသန္တတာ ဓိပတေယျန္တိ ပဝတ္တသန်္ဓိတာယ သန္တတိယာ အဓိပတိဘူတံ။–ဋီကာ။]

[လက္ခဏာမှတစ်ပါး ရသကိုပြလိုရှိ "နဘဂ်တော"စသည့် မိန့်။] ဘဂ်တော၊ ဘင်ခဏာမှ။ ဥဒ္ဓံ၊ အထက်ဖြစ်သော နောက်၌။ နှ ပဝတ္တယတိ၊ သဟဇာတ်တရား တို့ကို မဖြစ်စေနိုင်။ (ကသ္မာ၊ နည်း) အတ္တနော စ၊ မိမိဟူသော ဇီဝိတိန္ဒြေ၏ လည်းကောင်း။ ပဝတ္တယိတဗ္ဗာနံ စ၊ ဖြစ်စေထိုက်သော သဟဇာတ် တရားတို့၏ လည်းကောင်း။ အဘာဝေါ၊ မရှိတော့ခြင်းကြောင့်တည်း။ [ရသမှတစ်ပါး ပစ္စုပ္ပန္နာန်ကို ပြလိုရှိ နဘဂ်ကွဏော စသည်မိန့်။] ဘဂ်ကွဏော၊ ၌။ နှ ထပေတိ၊ သဟဇာတ်တရား တို့ကို တည်တံ့အောင် မထားနိုင်။ (ကသ္မာ။) သယံ၊ မိမိဟူသော ဇီဝိတိန္ဒြေက။ ဘိဇ္ဇမာနတ္တာ၊ ပျက်ဆဲ၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ (ကော ဝိယ၊ အဘယ်ကဲ့သို့နည်း။) ခီယမာနော၊ ကုန်ခန်းဆဲဖြစ်သော။ ဝဋ္ဌိသိနေဟော၊ မီးစာ ဆီသည်။ ဒီပသိခံ၊ ဆီမီး လျှံကို။ (နထပေတိ) ဝိယ၊ တည်တံ့အောင် မထားနိုင်သကဲ့သို့တည်း။

စ၊ ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း။ (အတ္ထိခဏာ၌ စောင့်ရှောက်နိုင်၊ ဘင်ခဏာမှ အထက်၌ မဖြစ်စေနိုင်၊ ဘင်ခဏာ၌ တည်တံ့အောင် မထားနိုင်ပါသော်လည်း။) အနုပါလန။ပ။ဝိရဟိတံ၊ စောင့်ရှောက်နိုင်ခြင်းဟူသော အာနုဘော်, ဖြစ်စေနိုင်ခြင်း ဟူသော အာနုဘော်, တည်တံ့အောင် ထားနိုင်ခြင်းဟူသော အာနုဘော်မှကင်းသည်။ နှ(ဟောတိ)၊ မဖြစ်။(ကသ္မာ။) ယထာဝုတ္တကွဏော၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော ခဏာ၌။ (အတ္ထိခဏ–စသည်၌။) တဿတဿ၊ ထိုထိုကိစ္စကို။ (စောင့်ရှောက်ခြင်း, ဖြစ်တည်စေခြင်း, ထားခြင်းကိစ္စကို။) သာဓနတော၊ ပြီးစေနိုင်ခြင်းကြောင့်တည်း။ ဣတိ ဓဋ္ဌံ။

မဂ္ဂင်ရာသိအဖွင့်

[ဣန္ဒြိယရာသိကို ဖွင့်ပြပြီး၍ မဂ္ဂင်ရာသိကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် "သမ္မာဒိဋ္ဌိ အာဒီသု" စသည်မိန့်။]

သမ္မာဒိဋ္ဌိ အာဒီသု၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌။ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော။) ဒဿနဋ္ဌေန၊ မြင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ မည်၏။ [ဒဿနဋ္ဌ ဘာဝပွဓာနကြောင့်၊ နောက်၌လည်း နည်းတူ။] အဘိနိရောပနဋ္ဌေန၊ သမ္မယုတ်တရားတို့ကို အာရုံကို ရှေးရှုတင်တတ်သည်၏ အဖြစ် ဟူသော အနက်ကြောင့်။ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ၊ မည်၏။ ပဂ္ဂဟဏာဋ္ဌေန၊ သမ္မယုတ်တရားတို့ကို ချီးမြှောက်တတ်သည်၏ အဖြစ် ဟူသော အနက်ကြောင့်။ သမ္မာဝါယာမော၊ မည်၏။ ဥပဋ္ဌာနဋ္ဌေန၊ အာရုံ၌ ကပ်၍ တည်တတ်သည်၏

အဖြစ် ဟူသော အနက်ကြောင့်။ သမ္မာသတိ၊ မည်၏။ အဝိဇ္ဇောပဌေနဝိဇ္ဇောပ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ် ဟူသော အနက်ကြောင့်။ သမ္မာသမာဓိ၊ မည်၏။ ဤတို့ ဝေဒီတဗ္ဗော၊ ၏။

ပန၊ သဘာဝတ္ထမ္ဘတစ်ပါး ဝစနတ္ထကား။ ဝစနတ္ထတော၊ အားဖြင့်။ [ယောဇနာ၌ "ဝစနတ္ထော"ဟု ရှိ၏။ "ဝစနတ္ထော၊ ကို။ ဧဝံဝေဒီတဗ္ဗော"ဟု ပေးပါ။] (ယာ ဓမ္မဏာတိ။) ²သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ ဝါ၊ မဖောက်မပြန်။ ပဿတိ၊မြင်တတ်၏။ (ဤတို့၊ ထိုသို့ ကောင်းစွာမြင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သာ ဓမ္မဏာတိ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ ၏။) ဝါ၊ တစ်နည်း။ တာယ၊ ထို သဘောတရားဖြင့်။ (သမ္မယုတ္တဓမ္မာ၊ တို့သည်။) သမ္မာ၊ စွာ။ ပဿန္တိ၊ မြင်တတ်ကုန်၏။ ဤတို့ ထိုသို့ သမ္မယုတ်တရား၊တို့၏ ကောင်းစွာ မြင်ကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (သာ ဓမ္မဏာတိ။) သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ မည်၏။ (ယော သဘာဝေါ) သမ္မာ။ သက်ပ္ပေတိ၊ ကြံတတ်၏။ (ဤတို့ ထိုသို့ ကောင်းစွာ ကြံတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သော သဘာဝေါ၊ သည်။ သမ္မာသက်ပ္ပေါ၊ မည်၏။) ဝါ၊ တစ်နည်း။ တေန၊ ထို သဘောတရားဖြင့်။ (သမ္မယုတ္တဓမ္မာ၊ တို့သည်။) သမ္မာ၊ စွာ။ သက်ပ္ပေန္တိ၊ ကြံတတ်ကုန်၏။ ဤတို့ ထိုသို့ သမ္မယုတ်

၁။ **သမ္မာ ပဿတိ**။ ။သမ္မာတိ အဝိပရီတနိယျာနိကဘာဝေန။–ဋီကာ။ မဒုဋ္ဌ သမ္မာ၏ သုဠု(ကောင်းစွာ) အနက်ကို မနှစ်သက် သော်လည်း သမ္မာကို"ကောင်း"ဟုသာ အနက်ပေးပါ။ ဘာကြောင့် "ကောင်းသနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "အဝိပရီတနိယျာနိကဘာဝေန"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။ "မဖောက်မပြန်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဒုဋ္ဌတိဘာဝ ကာမဘာဝ ဝဋ္ဋဒုက္ခတို့မှ ထွက်မြောက် တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း ကောင်းသည်–ဟူလို။ ကာမဘဝစရ မဂ္ဂင်သည် ဒုဋ္ဌတိ ဘဝမှ ထွက်မြောက်တတ်၏။ မဟဂ္ဂုတ်မဂ္ဂင်သည် ကာမဘဝမှ ထွက်မြောက် တတ်၏။ လောကုတ္တရာမဂ္ဂင်သည် ဝဋ္ဋဒုက္ခမှ ထွက်မြောက်တတ်၏။ ဤကား မိမိ၏အယူတည်း။

အနုဋ္ဌီကာ။ ။အနုဋ္ဌီကာ၌မူ "အဝိပရီတတ္ထော ဟိ သမ္မာသဒ္ဒေါ"ဟု လည်းကောင်း၊ "အဝိပရီတနိယျာနိကတ္ထော ဧဝ ဝါ သမ္မာသဒ္ဒေါ"ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်၏။ ဒိဋ္ဌိ စသည်နှင့်လည်း သမာနာဓိကရဏာ (တုလျာဓိကရဏာ)ဟု ဖွင့်၏။ ထိုအလို "သမ္မာ၊ မဖောက်မပြန်သော။ ဝါ၊ ဒုဋ္ဌတိဘာဝ, ကာမဘာဝ, ဝဋ္ဋဒုက္ခမှ ထွက်မြောက်တတ်သော။ ဒိဋ္ဌိ၊ ဒိဋ္ဌိတည်း"ဟု အနက်ပေးစေ လိုသည်။ ဒိဋ္ဌိနှင့် စပ်ခိုက် သမ္မာကို တုလျာဓိကရဏာအနက် ပေးနိုင်ပါ၏။ ပဿတိ၌စပ်ခိုက် "သမ္မာ–စွာ"ဟု ကြိယာဝိသေသနသာ ပေးလို့ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအဖွင့်သည် ပသဋ္ဌတာ၌ "ပသဋ္ဌတာ စ ဧဝမေဝ ဒဋ္ဌစ္စာ"ဟူသော ဋီကာစကားနှင့် ညီမည်မထင်ပါ။ ထို၌ "သမ္မာ၊ (အဝိပရီတ နိယျာနိက၏ အဖြစ်ကြောင့်) ချီးမွမ်းအပ်စွာ"ဟုသာ ပေးနိုင်ပါသည်။ [ဧဝမေဝါတိ–အဝိပရီတနိယျာနိကဘာဝေန။–မဒု။]

တရားတို့၏ ကောင်းစွာကြဲကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (သော သဘာဝေါ။) သမ္ဘာသက်ပ္ပေါ၊ မည်၏။ (ယော သဘာဝေါ) သမ္ဘာ။ ဝါယမတိ၊ အားထုတ်တတ်၏။ (တစ်နည်း) ဝါယာမေတိ၊ လုံ့လကိုပြုတတ်၏။ (ဣတိ၊ ထိုသို့ ကောင်းစွာ အားထုတ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သော သဘာဝေါ။ သမ္ဘာဝါယာ-မော၊ မည်၏။) [စာအုပ်များ၌ "ဝါယာမေတိ"ဟု တွေ့ရ၏။ ဝိ+အာပုဗ္ဗ၊ ယမုဓာတ်၊ ဘူဝါဒိဂဏ်းဖြစ်၍ "ဝါယမတိ"ဟုသာ ရှိသင့်၏။ တစ်နည်း "ဝါယာမံ"ဟူသော ဒုတိယာန္တနာမ်ပုဒ်နောင် ကရဓာတ်၏ အနက်၌ ဣပစ္စည်းသက်၍ "နာမဓာတ်"ဟု သော်လည်းကြံပါ။] ဝါ၊ တစ်နည်း။ တေန၊ ဖြင့်။ (သမ္ဘယုတ္တ ဓမ္မာ) သမ္ဘာ။ ဝါယမန္တိ၊ အားထုတ်တတ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ထိုသို့ သမ္ဘယုတ်တရားတို့၏ ကောင်းစွာ အားထုတ်ကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (သောသဘာဝေါ။) သမ္ဘာဝါယာမော၊ မည်၏။ (ယာ ဓမ္မဇာတိ) သမ္ဘာ။ သရတိ၊ အမှတ်ရတတ်၏။ (ဣတိ၊ ထိုသို့ ကောင်းစွာ အမှတ်ရတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သာ ဓမ္မဇာတိ။ သမ္ဘာသတိ၊ မည်၏။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ တာယ၊ ဖြင့်။ (သမ္ဘယုတ္တဓမ္မာ) သမ္ဘာ။ သရန္တိ၊ အမှတ်ရတတ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ထိုသို့ သမ္ဘယုတ်တရားတို့၏ ကောင်းစွာ အမှတ်ရကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (သာ ဓမ္မဇာတိ။) သမ္ဘာသတိ၊ မည်၏။ (ယော သဘာဝေါ) သမ္ဘာ။ သမာဓိယတိ၊ အာရုံ၌ကောင်းစွာ တည်တတ်၏။ (ဣတိ၊ ထိုသို့ အာရုံ၌ကောင်းစွာ တည်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သော သဘာဝေါ။ သမ္ဘာသမာဓိ၊ မည်၏။) ဝါ၊ တစ်နည်း။ တေန၊ ဖြင့်။ (သမ္ဘယုတ္တဓမ္မာ) သမ္ဘာ။ သမာဓိယန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ထိုသို့ သမ္ဘယုတ်တရားတို့၏ အာရုံ၌ ကောင်းစွာတည်ကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (သော သဘာဝေါ။) သမ္ဘာသမာဓိ၊ မည်၏။

အပိစ၊ တစ်နည်းကား။ ပသတ္ထာ၊ ချီးမွမ်းအပ်သော။ (ဒိဋ္ဌိ၊ ဒိဋ္ဌိတည်း။ သမ္ဘာဒိဋ္ဌိ၊ ချီးမွမ်းအပ်သော ဒိဋ္ဌိ။) ဝါ၊ တစ်နည်း။ သုန္ဒရာ၊ ကောင်းသော။ ဒိဋ္ဌိ၊ တည်း။ သမ္ဘာဒိဋ္ဌိ၊ ကောင်းသော ဒိဋ္ဌိ။ ဣတိ ဣမိနာပိ နယေန၊ ဤနည်းအား ဖြင့်လည်း။ တေသံ၊ ထို သမ္ဘာဒိဋ္ဌိ အစရှိသောပုဒ်တို့၏။ ဝစနတ္ထော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော။ [ပသတ္ထဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းမှာ ပြခဲ့သော အဝိပရိတ နိယျာနိက ပင်တည်း။] ပန၊ ပစ္စက္ခသံ ဝဏ္ဏနာမှတစ်ပါး အတိဒေသံသံဝဏ္ဏနာကား။ လက္ခဏာဒိနိ၊ တို့ကို။ ဟေဋ္ဌာ၊ ၌။ ဝုတ္တာနေ၀၊ သည်သာ။ [ဝိတက် စသည်တို့၌ ဆိုခဲ့ပြီဟူလို။]

ဗလရာသိအဖွင့်

[မဂ္ဂင်္ဂရာသိကို ဖွင့်ပြပြီး၍ ဗလရာသိကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် "သဒ္ဓာ ဗလာဒီသုပိ" စသည် မိန့်။]

သဒ္ဓာဗလာဒီသုပိ၊ သဒ္ဓာဗလ-အစရှိသော ပုဒ်တို့၌လည်း။ သဒ္ဓာဒီနံ၊ သဒ္ဓာ အစရှိသော ပုဒ်တို့သည်။ ဝုတ္တာတ္တာနေဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ရှိကုန်သည်သာ။ [သဒ္ဒါ၏ဖြစ် စသည်၌ ဆိုခဲ့ပြီ-ဟူလို။] ပန၊ အတိဒေသ သံဝဏ္ဏနာမှ တစ်ပါးပစ္စက္ခသံ ဝဏ္ဏနာကား။ အကမ္ပိယဌေန၊ တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက် ကြောင့်။ ဗလ၊ ဗလမည်၏။ ဣတိ။ ဝေဒီတမ္ပံ၊ ၏။ ဒေ၀ ဤသို့လျှင်။ ဘေသု၊ ဤ ဗိုလ် ၇-ပါးတို့တွင်။ အသဒ္ဓိယေ၊ သဒ္ဓာမရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်း အကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပာဒ်ကြောင့်။ ဝါ၊ မိစ္ဆာဓိမောက္ခကြောင့်။ နု ကမ္မတိ။ မတုန်လှုပ်တတ်။ ဣတိ။ ကြောင့်။ သဒ္ဓာဗလ၊ သဒ္ဓာဗလ မည်၏။ ကောသဇ္ဇေ၊ ပျင်းရိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်း အကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပာဒ်ကြောင့်။ နု ကမ္မတိ၊ ဣတိ။ ဝီရိယဗလ၊မည်၏။ မုဋ္ဌဿစ္စေ၊ ပျောက်ကင်းသော သတိရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်း အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပာဒ်ကြောင့်။ နု ကမ္မတိ၊ဣတိ။ သတိဗလ မည်၏။ ဥဒ္ဓစ္စေ၊ ဥဒ္ဓစ္စကြောင့်။ နု ကမ္မတိ၊ ဣတိ။ သမာဓိဗလ၊ မည်၏။ အဝိဇ္ဇာယ၊ အဝိဇ္ဇာကြောင့်။ နု ကမ္မတိ၊ ဣတိ။ ပညာဗလ၊ မည်၏။ အဟိရိကေ၊ အဟိရိကကြောင့်။ နု ကမ္မတိ၊ ဣတိ။ ဟိရိဗလ၊ မည်၏။ အနောတ္တပ္ပေ၊ ကြောင့်။ နု ကမ္မတိ၊ ဣတိ။ သြတ္တပ္ပဗလ၊ မည်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အယံ၊ ဤ အနက်ဖွင့်သည်။ ဥဘယပဒဝသေန၊ သဒ္ဓာပုဒ် ဗလပုဒ် အစရှိ သော နှစ်ပုဒ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ အတ္ထဝဏ္ဏနာ၊ အနက်အဖွင့်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုဗိုလ် ၇-ပါးတို့တွင်။ ပုရိမာနိ၊ ရှေးခဏ ဖြစ်ကုန်သော။ ပဌ၊ ၅-ပါးသော ဗိုလ်တို့ကို။ ဟေဋ္ဌာ၊ ၌။ လက္ခဏာဒီဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ပကာသိတာနေ၀၊ ထင်ရှား ပြအပ်ကုန်ပြီးသည်သာ။ [ဤ ပုဒ်တို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာ ဋီကာ သမုစ္စည်းပိုင်း ဗလအဖွင့်၌ ပြထားပြီ။]

ပစ္ဆိမဒ္ဒယေ၊ နောက်ဖြစ်သော ဟိရိသြတ္တပ္ပ-ဗိုလ် နှစ်ပါးအပေါ်၌။ (၀စနတ္ထ လက္ခဏာဒီနိ၊ တို့ကို။ ဧ၀ं ဝေဒီတဗ္ဗာနိ။ ယာ၀မ္မဂတိ။) ကာ၊ ယဒုစ္စရိတာဒီဟိ၊ ကာယဒုစရိုက် အစရှိသည်တို့ကို။ ဝါ၊ တို့ကြောင့်။ [နောက်၌ အဌကထာ၀ယ် "ဥပယောဂတ္ထေ ကရဏ၀စနံ"ဟု လည်းကောင်း၊ ဋီကာ၀ယ် "ဟေတု အတ္ထေ ကရ ဏ၀စနံ"ဟု လည်းကောင်း ဖွင့်လတ္တံ့။] ဟိရိယတိ၊ ရှက်တတ်၏။ ဣတိ၊ ထိုသို့ ကာယဒုစရိုက်စသည်တို့ကို ရှက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (သာ ဓမ္မဂတိ။)

ဟိရီ၊ မည်၏။ ဧတံ၊ ဤ ဟိရီဟူသော အမည်သည်။ လဇ္ဇာယ၊ ကာယ ဒုစရိုက် စသည်တို့ကို ရှက်ခြင်း သဘောတရား၏။ အဓိဝစနံ၊ တည်း။ (ယံ ဓမ္မဇာတံ။) တေဟိ ဧဝ၊ ထို ကာယဒုစရိုက် စသည် တို့ကြောင့်ပင်။ (ဤ၌ကား ဟိတ်အနက်သာ ဖွင့်လတ္တံ့။) သြတ္တပ္ပတိ၊ ထိတ်လန့်တတ်၏။ ဣတိ၊ ထိုသို့ ကာယဒုစရိုက် စသည် တို့ကြောင့် ထိတ်လန့်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (တံ ဓမ္မဇာတံ။) သြတ္တပ္ပံ၊ မည်၏။ ဧတံ၊ ဤ သြတ္တပ္ပဟူသော အမည်သည်။ ပါပတော၊ မကောင်းသော ဒုစရိုက်ကြောင့်။ ဥဗ္ဗေဂဿ၊ ထိတ်လန့်ခြင်း သဘောတရား၏။ အဓိဝစနံ၊ တည်း။ တေသံ၊ ထို ဟိရီသြတ္တပ္ပနှစ်ပါးတို့၏။ နာနာကရဏာဒိပနတ္ထံ၊ အသီးအခြားပြုကြောင်း အထူးကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ။ လဇ္ဇာ ဘယလက္ခဏေန၊ လဇ္ဇာ ဘယလက္ခဏာနှင့်။ (သိဒ္ဓိ။) သမုဋ္ဌာနံ စ၊ သမုဋ္ဌာန် လည်းကောင်း။ အဓိပတိ စ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမံ မာတိကံ၊ ကို။ ဌပေတွာ၊ ထား၍။ အယံ ဝိတ္ထာရကထာ၊ ဤ အကျယ်ဖြစ်သော စကားကို။ ဝုတ္တာ၊ ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုအပ်ပြီ။ (ကိ။)

ဟိရိနာမ၊ ဟိရီမည်သည်။ အဗ္ဗတ္တသမုဋ္ဌာနာ၊ မိမိ ခန္ဓာကိုယ်ဟူသော နိယကဗ္ဗတ္တလျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိ၏။ [နိယကဗ္ဗတ္တံ+ဇာတိအာဒိသမုဋ္ဌာနံ တေသာတိ အဗ္ဗတ္တသမုဋ္ဌာနာ။ –ဋီကာ။] သြတ္တပ္ပံ နာမ၊ မည်သည်။ ဗဟိဒ္ဓာ သမုဋ္ဌာနံ၊ ဗဟိဒ္ဓ ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိ၏။ ဟိရိ နာမ၊ မည်သည်။ အတ္တာဓိပတိ၊ မိမိဟူသော အကြီးအကဲရှိ၏။ သြတ္တပ္ပံ နာမ၊ မည်သည် လောကဓိပတိ၊ လောက ဟူသော အကြီးအကဲရှိ၏။ ဟိရိ နာမ၊ မည်သည်။ လဇ္ဇာသဘာဝ သဏ္ဌိတာ၊ ရှက်ခြင်း သဘောအားဖြင့် ကောင်းစွာတည်၏။ သြတ္တပ္ပံ နာမ၊ မည်သည်။ ဘယ သဘာဝ သဏ္ဌိတံ၊ ကြောက်ခြင်းသဘောအားဖြင့် ကောင်းစွာတည်၏။ ဟိရိ နာမ၊ မည်သည်။ သပ္ပတိဿဝ လက္ခဏာ၊ ရှေးရှု နားထောင်ခြင်းနှင့် တကွဖြစ်သော ဂါရဝတရားလျှင် မှတ်ကြောင်းလက္ခဏာရှိ၏။ [သဟ+ပတိဿဝေန သပ္ပတိဿဝံ၊ ပတိဿဝဘူတံ တံသဘာဝဠ ယံကိဠိ ဂါရဝန္တိ အတ္ထော။ – ဋီကာ။] သြတ္တပ္ပံ နာမ၊ မည်သည်။ ဝဇ္ဇဘီရုကဘယဒဿာဝီ[1] လက္ခဏံ၊ အပြစ်ကို ကြောက်တတ်သူ၏ အဖြစ်, အပြစ်ကို ဘေးဟု ရှုလေ့ရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိ၏။

၁။ **ဝဇ္ဇဘီရုကဘယဒဿာဝီ။** ။ ဘာယတိ၊ ကြောက်တတ်၏။ ဣတိ ဘီရုကော။ [ဘီဓာတ်–ရူပစ္ဆည်း၊ သွတ္ထဿ် က–ပစ္ဆည်းသက်။ တစ်နည်း–ဘီဓာတ်–ဂုဏပစ္ဆည်း၊ ရ်–လာ။] ဝဇ္ဇံ + ဘီရုကော ဝဇ္ဇဘီရုကော၊ ဘယတော+ပဿတီတိ ဘယဒဿာဝီ။ [ဒိသဓာတ်– အာဝီပစ္ဆည်း။] ဝဇ္ဇ ဘီရုကော စ+သော+ဘယဒဿာဝီစာတိ ဝဇ္ဇဘီရုကဘယဒဿာဝီ။[ဝဇ္ဇံ ဘာယတိ၊ တဿ ဘယတော ပဿတီတိ ဝဇ္ဇဘီရုကဘယဒဿာဝီ။–ဋီကာ။ ဤဋီကာ၌ တဿီလဆနက် မဖွင့်။]

တတ္ထ၊ ဤ ဟိရီ ဩတ္တပ္ပ ၂–ပါးတို့တွင်။ အဋ္ဌတ္ထသမုဋ္ဌာန်၊ မိမိခန္ဓာကိုယ် ဟူသော နိယကဇေတ္တလျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိသော။ ဟိရီ ၊ ကို။ စတ္တာဟိ၊ ကုန်သော။ ကာရဏေဟိ၊ အကြောင်းတို့ကြောင့်။ သမုဋ္ဌာပေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။ လေးပါးသရုပ်ကို ဇာတိ ပစ္စဝေက္ခိတွာ– စသည်ဖြင့် ပြသည်။ ဇာတိ ၊ အမျိုးဇာတ်ကို။ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဆင်ခြင်၍ လည်းကောင်း၊ ဝယ်၊ အရွယ်ကို။ ပစ္စဝေက္ခိတွာ၊ ၍လည်းကောင်း။ သူရဘာဝ၊ ရဲရင့်သူ၏အဖြစ်ကို။ ပစ္စဝေက္ခိတွာ၊ ၍လည်းကောင်း။ ဗဟုဿုတ၊ များသောသုတရှိသူ၏ အဖြစ်ကို။ ပစ္စဝေက္ခိတွာ၊ ၍လည်းကောင်း။(သမုဋ္ဌာပေတိ။) ကထံ၊ အဘယ်သို့ ဖြစ်စေသနည်း။ ဧတံ ပါပကရဏံ နာမ၊ ဤ (ငါးဖမ်းခြင်း အစရှိသော) မကောင်းမှုကို ပြုခြင်းမည်သည်။ ဇာတိသမ္ဘူတာနံ၊ အမျိုးဇာတ်နှင့် ပြည့်စုံသူတို့၏ နံ ကမ္မံ၊ အလုပ်မဟုတ်။ ဣဒံ၊ ဤ (ငါးဖမ်းခြင်းအစရှိသော) အလုပ်သည်။ ဟီနဇစ္စာနံ၊ ယုတ်ညံ့သော ဇာတ်ရှိကုန်သော။ ကေဝဋ္ဋာဒီနံ၊ တံငါသည် အစရှိသူတို့၏ ကမ္မံ၊ အလုပ်တည်း။ မာဒိသဿ၊ ငါကဲ့သို့ ရှုအပ်သော။ ဇာတိသမ္ဘူဿ၊ ဇာတ်နှင့် ပြည့်စုံသူအား။ ဝါ၊ ၏။ ဣဒံ ကမ္မံ၊ ဤအလုပ်သည်။ဝါ၊ ကို။ ကာတုံ၊ ပြုခြင်းငှာ။ နံ ယုတ္တံ၊ မသင့်။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ တာဝ၊ ဝယ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ ဇာတိ ၊ ကို။ ပစ္စဝေက္ခိတွာ၊ ဆင်ခြင်၍။ ပါဏာတိပါတာဒိပါပံ၊ ပါဏာတိပါတ–အစရှိသော မကောင်းမှုကို။ အကရောန္တော၊ မပြုဘဲ၊ ဟိရီ ၊ ဟိရီ ကို။ သမုဋ္ဌာပေတိ။

တထာ ,ဘိမှတစ်ပါး။ (ဇာတိ ပစ္စဝေက္ခဏာမှ်တစ်ပါး ဝယပစ္စဝေက္ခဏာကား။) ဧတံ ပါပကရဏံ နာမ၊ မည်သည်။ ဒဟရေဟိ၊ ငယ်ရွယ်သူတို့သည်။ ကတ္တဗ္ဗံ၊ ပြုထိုက်သော။ ကမ္မံ၊ အလုပ်တည်း။ မာဒိသဿ၊ သော။ ဝယေ၊ ကြီးရင့်သော အရွယ်၌။ ဌိတဿ၊ တည်သူအား။ ဝါ၊ ၏။ ဣဒံ ကမ္မံ ကာတုံ နံ ယုတ္တံ။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ ဝယံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ။ ပ။ သမုဋ္ဌာပေတိ။ တထာ၊ ထိုမှတစ်ပါး။ (ဝယ ပစ္စဝေက္ခဏာ မှတစ်ပါး သူရဘာဝ ပစ္စဝေက္ခဏာကား။) ဧတံ ပါပကရဏံ နာမ၊ မည်သည်။[စာအုပ်များ၌ ပါပကမ္မံ နာမ ဟု ရှိ၏။ "ပါပကရဏံ နာမ"ဟု ရှိမှ ရှေ့နောက် ညီသည်။] ဒုဗ္ဗလဇာတိကာနံ၊ အားမရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော သဘော ရှိသူတို့၏။ (အားနည်းသူတို့၏။) ကမ္မံ၊ အလုပ်တည်း။ သူရဘာဝါနံ၊ ရဲရင့်သူ၏အဖြစ် ရှိသူတို့၏။ ဝါ၊ သူရဲဘောကောင်းတို့၏ နံ(ကမ္မံ)၊ အလုပ်မဟုတ်။ မာဒိသဿ၊သော။ သူရဘာဝသမ္ဘူဿ၊ ရဲရင့်သူ၏ အဖြစ်ဟူသော သတ္တိနှင့်ပြည့်စုံသူ၏။ (သူရဲဘော ကောင်းသူ၏။) ဣဒံ ကမ္မံကာတုံ နံ ယုတ္တံ။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့ ။ သူရဘာဝံ၊ရဲရင့်သူ၏ အဖြစ်ကို။ ဝါ၊ သူရဲဘော ကောင်းခြင်းကို။ ပစ္စဝေက္ခိတွာ။ ပ။ သမုဋ္ဌာပေတိ။

တထာ၊ ထိုမှတစ်ပါး။ (သူရဘာဝပစ္စဝေက္ခဏာ မှတစ်ပါး ဗာဟုသစ္စပစ္စ-ဝေက္ခဏာကား။) ဧတံ ဗါပဟ်ကရဏံ နာမ၊ မည်သည်။ အနုတ္တရလာနံ၊ ကန်းမိုက်သူတို့၏။ ကမ္မံ၊ တည်း။ ပဏ္ဍိတာနံ၊ ပညာရှိ သူတော်ကောင်းတို့၏။ နဲ(ကမ္မံ)။ မာဒိသဿ၊ သော။ ပဏ္ဍိတဿ၊ ပညာရှိဖြစ်သော။ ဗဟုဿုတဿ၊ များသော သုတရှိသူ၏။ ဣဒံ။ ပ။ နဲ ယုတ္တံ၊ ဤတို ဧဝံ၊ သို့။ ဗာဟုဿစ္စံ ပစ္စဝေက္ခိတ္တာ။ ပ။ သမုဒ္ဒါပေတိ။ ဧဝံ ဤသို့လျှင်။ အဋ္ဌတ္ထသမုဒ္ဒါနံ၊ သော။ ဟိရိ ၊ ကို။ စတူဟိ၊ ကုန်သော။ ကာရဏေဟိ၊ တို့ကြောင့်။ သမုဒ္ဒါပေတိ၊ ၏။ စ ပနဲ၊ ထပ်၍ ဆက်ဦးအုံ့။ သမုဒ္ဒါပေတ္တာ၊ ဖြစ်စေပြီး၍။ အတ္တနော၊ ၏။ စိတ္တေ၊ ၌။ ဟိရိ၊ ကို။ ပဝေ-သေတ္တာ၊ သွင်း၍။ ပါပကမ္မံ၊ မကောင်းမှုကို။ နဲ ကရော တိ၊ မပြု။ ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ ဟိရိ နာမ၊ မည်သည်။ အဋ္ဌတ္ထ သမုဒ္ဒါနာ၊ သည်။ ဟောတိ။

ကထံ၊ အဘယ်သို့လျှင်။ သြတ္တပ္ပံ နာမ၊ မည်သည်။ ဗဟိဒ္ဓာသမုဒ္ဒါနံ၊ ဗဟိဒ္ဓ ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသည်။ (ဟောတိ၊ နည်း။) တံ၊ သည်။ ပါပကမ္မံ၊ ကို။ သစေ ကရိဿသိ၊ အကယ်၍ ပြုအုံ့။ (ဧဝံ သတိ။) စတူသု၊ ကုန်သော။ ပရိသာသု၊ တို့၌ ဂရဟပ္ပတ္တော၊ ကဲ့ရဲ့ခြင်းသို့ ရောက်သည်။ ဘဝိဿသိ၊ ဖြစ်လတ္တံ့။ ဟိ၊ မှန်။ [နာဂရိကော၊ မြို့ကြီးသားသည်။ အသုစိ ၊ မစင်ကို။ (ဂရဟတိ) ယထာ၊ ကဲ့ရဲ့ စက်ဆုပ်သကဲ့သို့။ (တထာ။) ဝိညူ၊ ပညာရှိတို့သည် တံ၊ မကောင်းမှုပြုသော သင့်ကို။ ဂရဟိဿန္တိ၊ ကဲ့ရဲ့ စက်ဆုပ်ကုန် လတ္တံ့။ ဘိက္ခု၊ အို-ရဟန်း။ သီလ-ဝန္တော ဟိ၊ သီလရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဝဇ္ဇီတော၊ ရှောင်ကြဉ်အပ်သည်။ (သမာနော၊ သော်။) ကထံ၊ အဘယ်သို့။ ကရိဿသိ၊ ပြုလတ္တံ့နည်း။] ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ သစ္စဝေက္ခဏော၊ ဆင်ခြင်လျက်။ ဗဟိဒ္ဓာသမုဒ္ဒိတောနဲ၊ ဗဟိဒ္ဓ-ဟူသော ဖြစ်ကြောင်း ရှိသော၊ သြတ္တပ္ပေနဲ၊ သြတ္တပ္ပကြောင့်။ ပါပကမ္မံ။ ကို။ နဲ ကရောတိ။ ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ သြတ္တပ္ပံ နာမ၊ မည်သည်။ ဗဟိဒ္ဓာသမုဒ္ဒါနံ၊ ရှိသည်၊ ဟောတိ။ [မိမိ မှတစ်ပါး အခြားပုဂ္ဂိုလ်များကို "ဗဟိဒ္ဓ"ဟု ဆိုသည်။]

ကထံ၊ အဘယ်သို့လျှင်။ ဟိရိ နာမ၊ မည်သည်။ အတ္တာဓိပတိ၊ မိမိဟူသော အကြီးအကဲ ရှိသည်။ (ဟောတိ၊ နည်း။) ဣဓ၊ ဤလောကဌ်။ ဧကစ္စော၊ အချို့သော၊ ကုလပုတ္တော၊ အမျိုးသားသည်။ အတ္တာနံ၊ မိမိကို။ အဓိပတိ ၊ အဓိပတိကို။ ဧဒ္ဓကံ၊ အကြီးအကဲကို။[အဓိပတိ ကို ထပ်ဖွင့်သည်။] ကတ္တာ။ မာဒိသဿ၊ သော။ သဒ္ဓာပမ္မဒိတဿ၊ သဒ္ဓာကြောင့် ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့သော။ (သဒ္ဓာ သက်သက်ကြောင့် ရဟန်းပြုခဲ့သော။) ဗဟုဿုတဿ၊ များသော သုတရှိသော။ ဓုတင်ဓာရိဿ၊ ဓုတင်ကို ဆောင်လေ့ရှိသူအား။ ဝါ၊ ၏။ ပါပကမ္မံ၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ ကာတုံ၊ နဲ

.ယုတ္တံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့တွေးမ၏။ ပါပံ၊ ကို။ နု ကရောတိ။ စေဝ၊ ဤသို့လျှင်။ ဟိရီ နာမ၊ မည်သည်။ အတ္တာဓိပတိ၊ သည်။ ဟောတိ။ တေန၊ ကြောင့်။ ဘဂဝါ အာဟ(ကိ)။ သော။ ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အတ္တာနံယေव၊ မိမိကိုပင် အဓိပတိ ၊အဓိပတိ ကို။ ဇေဋ္ဌကံ၊ အကြီးအကဲကို။ ကရိတ္တာ။ အကုသလံ၊ ကို။ ပဇဟတိ၊ ပယ်စွန့်၏။ ကုသလံ၊ ကို။ ဘာဝေတိ၊ ဖြစ်စေ၏၊ သာဝဇ္ဇံ၊ အပြစ်ရှိသော အကုသိုလ်တရားကို။ ပဇဟတိ။ အနဝဇ္ဇံ၊ အပြစ်မရှိသော ကုသိုလ်တရား ကို။ ဘာဝေတိ၊ ၏။ အတ္တာနံ၊ ကို။ သုဒ္ဓံ၊ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်အောင်။ ပရိဟရတိ၊ ရှက်ဆောင်၏။ ဣတိ။ (အာဟ၊ ပြီ။)–[တိကအဋ္ဌိတ္တိရ်၊ အာဓိပတေယျသုတ်။]

ကထံ၊ အဘယ်သို့လျှင်။ သြတ္တပ္ပံ နာမ၊ မည်သည်။ လောကာဓိပတိ၊လောက ဟူသော အကြီးအကဲရှိသည်။ (ဟောတိ၊ နည်း။) ဣဓ ဧကစ္စော ကုလ ပုတ္တော။ လောက်၊ ကို။ ဝါ၊ လူအပေါင်းကို။ အဓိပတိ ဇေဋ္ဌကံ ကတ္တာ ပါပကမ္မံ နကရော တိ။ ယထာဟ၊ အဘယ်ကဲ့သို့ ဟောတော်မူသနည်း။ အယံ လောကသန္တိ ဝါသော၊ သတ္တဝါအပေါင်း၏ စုဝေးတည်နေရာ ဤသြကာသ လောကသည်။ မဟာ၊ကျယ်ဝန်း၏။ မဟန္တ သတ္တိ၊ ကျယ်ဝန်းသော။ လောကသန္တိဝါသော၊ သတ္တဝါ အပေါင်း၏ စုဝေး တည်နေရာ သြကာသလောကဠ။ ဣဒ္ဓိမန္တော၊ တန်ခိုးရှိကုန်သော။ ဒိဗ္ဗစက္ခုကာ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ် ရှိကုန်သော။ ပရစိတ္တဝိဒုနော၊ သူတစ်ပါးစိတ်ကို သိကုန်သော။ သမဏာ ဗြာဟ္မဏာ၊ သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည်။ သန္တိ။ တေ၊ ထို သမဏ ဗြာဟ္မဏ တို့သည်။ ဒူရတောပိ၊ အဝေးဠ်လည်း။ ပဿန္တိ၊ လှမ်း၍ မြင်ကြကုန်၏။ [ရှေး နိဿယဠ်"ဒူရတောပိ၊ အဝေးမှလည်း"ဟု ဃေး၏။ အပါဒါန်–အပါဒါနိ မဖြစ်နိုင်။] အာသန္နာ၊ နီးကုန်သည်။ ဝါ၊ အနီးဠ် နေကုန်သည်။ (သမာနာ) ပိ၊ ဖြစ်ပါကုန် သော်လည်း။ နု ဒိဿန္တိ၊ မမြင်အပ် မမြင်နိုင်ကုန်။ စေတသာပိ၊ မိမိတို့၏ စိတ်ဖြင့်လည်း။ စိတ္တံ၊ သူတစ်ပါးစိတ်ကို။ ပဇာနန္တိ၊ အပြားအားဖြင့် သိကုန်၏။ တေပိ၊ ထို သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည်လည်း။ မံ၊ ငါ့ကို။ စေဝ၊ သို့။ ဇာနိဿန္တိ၊ သိကုန်လတ္တံ့။ (ကိ'။) ဘော၊ အမောင်တို့။ ဣမံ ကုလပုတ္တံ၊ ကို။ ပဿထ၊ ကြည့်ကြကုန်။ သဒ္ဓာယ၊ ကြောင့်။ အဂါရသ္မာ၊ အိမ်မှ။ (နိက္ခမိတ္တာ။) အနဂါရိယံ၊ အိမ်၏ အစီးအပွားဖြစ်သော လယ်ထွန်, ကုန်ရောင်း, နွားကျောင်းမှ မရှိရာ ရဟန်းဘောင်သို့။ ပဗ္ဗဇိတော၊ ကပ်ရောက်ပြီးသည်။ သမာနော၊ ဖြစ်ပါလျက်။ ပါပကေဟိ၊ ကုန်သော။ အကုသလေဟိ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မေဟိ၊ တို့နှင့်။ ဝေါကိဏ္ဏော၊ ရောပြွမ်းသည်။ (ဟုတ္တာ။) ဝိဟရတိ၊ နေ၏။ ဣတိ၊ သို့။ (ဇာနိဿန္တိ။)

ဣဒ္ဓိမန္တီယော၊ တန်ခိုးရှိကုန်သော။ ဒိဗ္ဗစက္ခုကာ၊ နတ်၌ ဖြစ်သော ပသာဒ စက္ခု ရှိကုန်သော။ ပရစိတ္တ ဝိဇာနိယော၊ သူတစ်ပါးစိတ်ကို သိကုန်သော။ ဒေဝတာ၊ နတ်တို့သည်။ သန္တိ။ တာ၊ ထိုနတ်တို့သည်။ ဒူရတောပိ ပဿန္တိ။ ပ။ ဧမ္မေဟိ၊ တို့နှင့်။ ဧဝါကိဏ္ဏော ဟုတ္တာ ဝိဟရတိ၊ ဣတိ(ဇာနိသန္တိ)။ သော၊ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။ လောကံယေव၊ ကိုပင်။ အဓိပတိ ဧဇ္ဇက် ကတ္တာ။ ပ။ ပရိဟရတိ၊ ဣတိ (အာဟ)။ –[အာဓိပတေယျသုတ်။] ဧဝံ၊ လျှင်။ သြတ္တပ္ပံ နာမ၊ မည်သည်။ လောကာ ဓိပတိ၊ လောကဟူသော အကြီးအကဲရှိသည်။ ဟောတိ။

[သမုဒ္ဒါနံ၊ အဓိပတိ လဇ္ဇာ၊ ဘယလက္ခဏော–ဟူသော မာတိကာပုဒ်တို့တွင် အဓိပတိ၏အကျယ်ကို ပြပြီး၍၊ လဇ္ဇာဘယ၏ အကျယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် "လဇ္ဇာသဘာဝသဏ္ဌိတာ ဟိရီ" စသည်မိန့်။]

ပန၊ ကား။ လဇ္ဇာ။ ပ။ သြတ္တပ္ပန္တိ ဧတ္ထ၊ ဟူသော ဤပါဠိ၌။ လဇ္ဇာတိ၊ ကား။ လဇ္ဇနာကာရော၊ ရှက်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာတည်း။ ဟိရီ၊ သည်။တေန သဘာဝေန၊ ထိုရှက်ခြင်းသဘောအားဖြင့် ။ သဏ္ဌိတာ၊ ကောင်းစွာတည်၏။ ဘယန္တိ၊ ကား။ အပါယဘယံ၊ အပါယ်မှ ကြောက်ခြင်းတည်း။ သြတ္တပ္ပံ၊ သည်။ တေန သဘာဝေန၊ ထိုကြောက်ခြင်း သဘောအားဖြင့်။ သဏ္ဌိတံ။ တဒုဘယမ္ပိ၊ ထို ဟိရီ သြတ္တပ္ပ ၂–ပါးစုံသည်လည်း။ ပါပပရိဝဇ္ဇနေ၊ မကောင်းမှုမှ ရှောင်ကြဉ်ရာအခါ၌။ ပါကဋံ၊ သည်။ ဟောတိ။

ဟိ၊ ချဲ့။ ဧကစ္စော၊ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ (ပါပကမ္မံ နကရောတိ–၌ စပ်။) ယထာ နာမ၊ ဥပမာမည်သည်ကား။ ဧကော၊ သော။ ကုလပုတ္တော၊ သည်။ ဥစ္စာရ ပဿာဝါဒိနိ၊ ကျင်ကြီး ကျင်ငယ် အစရှိသည်တို့ကို။ ကရောန္တော၊ ပြုနေစဉ်။ လဇ္ဇိတဗ္ဗယုတ္တက်၊ ရှက်ခြင်း၌ သင့်လျော်သော။ (ရှက်ခြင်းငှာ သင့်လျော်သော၊ ရှက်လောက်သော။) ဧကံ၊ တစ်ယောက်ကို။ ဒိသွာ၊ မြင်၍။(သယံ၊ ကိုယ်တိုင်။)လဇ္ဇနာ ကာရပ္ပတ္တော၊-ရှက်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသို့။ ရောက်သည်။ (ရှက်သူ၏ အမှု အရာ ရှိသည်။) ဘဝေယျ ယထာ၊ ဖြစ်ရာသကဲ့သို့။ ဟိဠိတော၊ ရွတ်ချအပ်သည်။ (လူမြင်ကွင်း၌ ပြုရမလားဟု အရွတ်ချခံရသည်။ ဘဝေယျ ယထာ၊ ကဲ့သို့။) ဧဝ မေဝ။ အမ္ဘတ္တံ၊ နီယကမ္ဘတ္တ၌။ (မိမိသန္တာန်၌။) လဇ္ဇီဓမ္မံ၊ လဇ္ဇီပုဂ္ဂိုလ်၏ သဘော သို့။ (ရှက်ခြင်းသဘောသို့။) သြက္ကမိတ္တာ၊ သက်ရောက်၍။ ပါပကမ္မံ၊ ကို။ နကရော တိ။ ဧကစ္စော၊ သည်။ အပါယဘယဘီတော၊ အပါယ်မှ ကြောက်သည်။ ဟုတ္တာ ပါပကမ္မံ နကရောတိ။

တတြ၊ ထိသို့ မပြုရာ၌။ ဣဒံ၊ ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား။ သြပမ္မံ၊ ဥပမာ တည်း။ ["ဥပမာယေဝ သြပမ္မံ"ဟု ပြု] ဟိ၊ ချဲ့။ ဒ္ဝီသု၊ နှစ်လုံးကုန်သော။ အယော

ဂုဏ္ဍေသု၊ သံလုံးတို့တွင်။ ဧကော၊ တစ်လုံးသည်။ သီတလော၊ အေးသည်။ ဝူထမက္ခိ တော၊ မစင်သည် လူးအပ်သည်။ ဘဂဝေယျ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ဧကော၊ တစ်လုံးသည်။ ဥဏ္ဏော၊ ပူသည်။ အာဒီတ္တော၊ အလျှံ တောက်ပြောင်ပြောင် ,တောက်လောင်သည်။ ဘဂဝေယျ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုသံလုံး နှစ်လုံးတို့တွင်၊ ပဏ္ဍိတော၊ ပညာရှိသည်။ (ဉာဏ်အမြော်အမြင်ရှိသူသည်။) သီတလံ၊ အေးသော သံလုံးကို။ ဝူထမက္ခိတတ္ထာ၊ မစင် လူးအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဇိဂုစ္ဆန္တော၊ စက်ဆုပ်သည်။ (ဟုတ္တာ။) နဂဏ္ဍာတိယထာ၊ မကိုင်သကဲ့သို့ လည်းကောင်း။ ဣတရံ၊ အေးသော သံလုံးမှ တစ်ပါးသော ပူသော သံလုံးကို။ ဒါဟာဘယေန၊ ပူလောင်ခြင်းမှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်။ နဂဏ္ဍာတိယထာ၊ ကဲ့သို့လည်းကောင်းတည်း။ တတ္ထ၊ ထို ဥပမာစကားရပ်၌။ သီတလသ၊ အေးသော သံလုံးကို။ ဝူထမက္ခနဇိဂုစ္ဆာယ၊ မစင်လူးခြင်းမှ စက်ဆုပ် ခြင်းကြောင့်။ အဂဏှန် ဝိယ၊ မကိုင်ခြင်းကိုကဲ့သို့။ အဗ္ဗတ္ထ၊ ၌။ လဒ္ဓိဝမ္မံ၊ သို့။ သြက္ကမိတ္ဝာ၊ ၍။ ပါပသ၊ ကို။ အကရဏံ၊ မပြုခြင်းကို။ (ဝေဒိတဗ္ဗံ။) ဥဏ္ဍသ၊ ပူသောသံလုံးကို။ ဒါဟာဘ ယေန၊ ကြောင့်။ အဂဏှန် ဝိယ၊ ကဲ့သို့။ အပါယဘယေန၊ အပါယ်မှ ကြောက်ခြင်း ကြောင့်။ ပါပသ အကရဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

[လဒ္ဓာဘယ၏ အကျယ်ကို ပြပြီး၍ လက္ခဏ၏-အကျယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် "သပ္ပတိသ္သဝလက္ခဏာ ဟိရီ"စသည့် မိန့်။]

သပ္ပတိသ္သဝ။ ပ။ သြတ္တပ္ပန္တိ၊ ဟူသော။ ဣဒံပိ ဒ္ဝယံ၊ ဤလက္ခဏာ၂-ပါး အပေါင်းသည်လည်း။ ပါပပရိဝဇ္ဇနေ ,ဧ၀၊ မကောင်းမှုမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၌ပင်။ ပါကဋံ ဟောတိ။ [ရှေ့၌"ပါပပရိဝဇ္ဇနေ"ဟု ရှိခဲ့ပြီးဖြစ်၍ "ပါပပရိဝဇ္ဇနေ ဧ၀"ဟု ဧ၀-ထည့်သည်။] ဟိ၊ ချဲ့။ ဧကစ္စော၊ သည်။ (ပါပံ နကရောတိ-၌ စပ်။) ဇာတိ မဟတ္တ ပစ္စဝေက္ခဏာ၊ အမျိုးဇာတ်၏ မြင့်မြတ်သည်၏ အဖြစ်ကို ဆင်ခြင်ခြင်း လည်းကောင်း။ သတ္တုမဟတ္တ ပစ္စဝေက္ခဏာ၊ ဆရာဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရား၏ မြင့်မြတ်သည်၏အဖြစ်ကို ဆင်ခြင်ခြင်းလည်းကောင်း။ ဒါယဇ္ဇမဟတ္တ ပစ္စဝေက္ခဏာ၊ အမွေ ဖြစ်သောကိုးပါးသော လောကုတ္တရာတရားစသည်၏ မြင့်မြတ်သည်၏အဖြစ်ကို ဆင်ခြင်ခြင်းလည်းကောင်း။ သဗြဟ္မစာရိမဟတ္တ ပစ္စဝေက္ခဏာ၊ သီတင်းသုံး ဖော်တို့၏ မြင့်မြတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို ဆင်ခြင်ခြင်းလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ စတ္ဝာဟိ၊ ကုန်သော။ ကာရဏေဟိ၊ တို့ကြောင့်။ သပ္ပတိသ္သဝ လက္ခဏံ၊ ရှေးရှု နားထောင်ခြင်း နှင့်တကွဖြစ်သော ဂါရဝတရားဟူသော လက္ခဏာရှိသော။ ဟိရီ၊ ကို။ သမုဋ္ဌာပေတ္တာ ပါပံ နကရောတိ။

ဧကစ္စော၊ သည်။ အတ္တာနုဝါဒဘယံ၊ မိမိကိုယ်ကို မိမိ စွပ်စွဲခြင်းဟူသော ဘေးလည်းကောင်း။ ပရာနုဝါဒဘယံ၊ သူတစ်ပါးတို့၏ စွပ်စွဲခြင်းဟူသောဘေး

လည်းကောင်း။ ဒဏ္ဍာဘယဲ့၊ ဒဏ်ခံရခြင်းဟူသော ဘေးလည်းကောင်း။ ဒုဂ္ဂတိဘယဲ့၊ ဒုဂ္ဂတိဘေးလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ စတူဟိ ကာရဏေဟိ၊ တို့ကြောင့်။ ဝဇ္ဇ။ ပ။ လက္ခဏဲ့၊ အပြစ်ကို ကြောက်တတ်သူ၏ အပြစ်, အပြစ်ကို ဘေးဟု ရှုလေ့ရှိသူ၏အပြစ် ဟူသော် လက္ခဏာရှိသော။ သြတ္တပ္ပံ၊ ကို။ သမ္ပဋ္ဌာပေတွာ ပါပံ နကရောတိ။ တတ္ထ၊ ထို ဟိရိသြတ္တပ္ပ အရာ၌။ ဇာတိမဟတ္တပစ္စဝေက္ခဏာဒီနိ စေဝ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ အတ္တာနုဝါဒ ဘယာဒီနိ စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ ဝိတ္ထာရေတွာ၊ အကျယ်ချဲ့၍။ ကထေတဗ္ဗာနိ၊ ပြောဟောထိုက်ကုန်၏။ (ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တာ၊ ရှေး အဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုအပ်ပြီ။) [ဇာတိမဟတ္တပစ္စဝေက္ခဏာ– စသည်တို့၏ အကျယ်ကို ကေဠိတ္ထရဋ္ဌကထာ၊ အပရအစ္ဆရာသယံဘဝဂ်၌ လည်းကောင်း၊ အတ္တာနုဝါဒဘယ– စသည်တို့၏အကျယ်ကို စတုက္ကအဂုတ္တိရ်၊ ဘယဝဂ်၊ အတ္တာနုဝါဒ–သုတ်၌လည်းကောင်း ရှုပါ။]

မူလရာသီအဖွင့်

[ဓလရာသီကို ဖွင့်ပြပြီး၍ မူလရာသီကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် "နု လုဗ္ဘန္တိ၊ ဧတေနု" စသည်မိန့်။]

ဧတေနု၊ ဤသဘောတရားဖြင့်။ (သမ္ပယုတ္တဓမ္မာ၊ တို့သည်။) နု လုဗ္ဘန္တိ၊ မတပ်မက်တတ်ကုန်။(ဣတိ၊ ထိုသို့ သမ္ပယုတ်တရားတို့၏ မတပ်မက်ကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သော သဘာဝေါ၊ အလောဘော၊ မည်၏။) ဝါ၊ တစ်နည်း။ (ယော သဘာဝေါ။) သယံ၊ ကိုယ်တိုင်။ နု လုဗ္ဘတိ၊ မတပ်မက်တတ်။ (ဣတိ၊ ထိုသို့ မတပ်မက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သော သဘာဝေါ။ အလောဘော၊ မည်၏။) ဝါ၊ တစ်နည်း။ တံ၊ ထို သဘောတရားသည်။ အလုဗ္ဘနမတ္တမေဝ၊ မတပ်မက်ခြင်းမျှသာ တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အလောဘော၊ မည်၏။ အဒေါသာမောဟေသုပိ၊ အဒေါသ အမောဟတို့၌လည်း။ ဧသေဝနယော။

တေသု၊ ထိုအလောဘ အဒေါသ အမောဟတို့တွင်။ အလောဘော၊ သည်။ အာရမ္မဏေ၊ ၌။ စိတ္တသ၊ ၏။ အဂေဓလက္ခဏော၊ မမက်မောခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ ကမလတလေ၊ ကြာဖက် အပြင်၌။ ဇလဗိန္ဒု၊ ရေပေါက်သည်။ (နလဂ္ဂတိ) ဝိယ၊ မငြိကပ်သကဲ့သို့။ (တထာ။ အာရမ္မဏေ၊ ၌။ စိတ္တသ၊ ၏။) အလဂ္ဂဘာဝလက္ခဏော၊ မငြိကပ်သည် အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာ ရှိ၏။ မုတ္တာဘိက္ခု၊ မငြိမကပ် လွတ်လပ်သော ရဟန္တာရဟန်းသည်။ (နု ပရိဂ္ဂဏှာတိ) ဝိယ၊ တစ်စုံ

တစ်ခုကို မျှ မသိမ်းဖိုက်သကဲ့သို့။ (တထာ။) အပရိဂ္ဂဟာဏရသော၊ မသိမ်းဖိုက်ခြင်း ကိစ္စရှိ၏။ အသုစိမှိ၊ မစင်ခြင်း။ ပတိတပုရိသော ဝိယ၊ ကျသော ယောကျ်ားသည်ကဲ့သို့။ အနုလ္လိနဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနော[1]၊ မငြိကပ်ခြင်းဟူသော အလိုရှိသောတရားဟု ယောဂီတို့ ဉာဏ်အား ရှေးရှု ထင်လာ၏။

အဒေါသော၊ သည်။ အစဏ္ဍိုက္ကလကွဏော၊ ကြမ်းတမ်းခြင်းမရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိ၏။ [စဏ္ဍော+ယသ အတ္ထိတိ စဏ္ဍီကော၊ စဏ္ဍီကဿဘာဝေါ စဏ္ဍိုက္ကံ။] ဝါ၊ တစ်နည်း။ အနကူလမိတ္တော၊ အရာရာ၌ လိုက်လျောသော မိတ်ဆွေသည်။ (နု ဝိရုဇ္ဈတိ) ဝိယ၊ မဆန့်ကျင်သကဲ့သို့။ (တထာ။) အဝိရောဓလက္ခ ဏော၊ မဆန့်ကျင်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ အာဃာတဝိနယရသော၊ အာဃာတကို ပယ်ဖျောက်ခြင်း ကိစ္စရှိ၏။ ဝါ ရန်ငြိုးကို ပယ်ဖျောက်ခြင်း ကိစ္စရှိ၏။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ စန္ဒနံ၊ စန္ဒကူးသည်။ (ပရိဠာဟံ၊ ပူလောင်ခြင်းကို။ ဝိနေတိ) ဝိယ၊ ပယ်ဖျောက်သကဲ့သို့။ (တထာ။) ပရိဠာဟဝိနယရသော၊ ဒေါသအပူကို ပယ်ဖျောက်ခြင်း ကိစ္စ ရှိ၏။ ပုဏ္ဏစန္ဒော၊ ပြည့်သော လသည်။ (သီတလော) ဝိယ၊ အေးမြသကဲ့သို့။ (တထာ။) သောမ္မဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနော၊ အေးမြသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့။ ပ။ ထင်လာ၏။ အမောဟော၊ကို။ လက္ခဏာဒီဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဟေတု၊ ၌ ပညိန္ဒြိယပဒေ၊ ပညိန္ဒြိယဝုဒ်၌။ ဝိဘာဝိတော ဧဝ၊ ထင်စွာပြအပ်ပြီးသည်သာ။

ပန၊ ဆက်။ တီသု၊ ကုန်သော။ ဣမေသု၊ ဤ အလောဘ အဒေါသ အမောဟ တို့တွင်။ အလောဘော၊ သည်။ မဇ္ဈေရမလဿ၊ မဇ္ဈေရ အညစ်အကြေး၏။ (မပေးရက်လို ဝန်တိုခြင်းဟူသော အညစ်အကြေး၏။) ပဋိပက္ခော၊ ဆန့်ကျင်ဘက်တည်း။ [မဇ္ဈေရကို ပယ်တတ်သော ပဟာယကပဋိပက္ခ ဖြစ်သည်ဟူလို။] အဒေါသော၊ သည်။ ဒုဿီလျမလဿ၊ ဒုဿီလျ အညစ်အကြေး၏။(ပဋိပက္ခော။) အမောဟော၊ သည်။ ကုသလေသု၊ ကုန်သော။ ဓမ္မေသု၊ တို့၌။ အဘာဝနာယ၊ မဖြစ်စေကြောင်း မတိုးပွားစေကြောင်း မောဟ၏။ ဝါ၊ ဘာဝနာ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် နိုဝရဏာ၏။

၁။ **အနုလ္လိနဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနော**။ ။ဘာဝသဒ္ဒါသည် အဘိဓာန်လာ အနက်တို့တွင် အလို–ဟူသော အနက်ဟောတည်း။ ဆိုလိုရင်းကား– မစင်ထဲ၌ ကျနေသော ယောကျ်ားသည် မစင်တွေ ငြိကပ်၍နေသော်လည်း စိတ်အားဖြင့် မငြိကပ်ခြင်းကိုသာ အလိုရှိသကဲ့သို့၊ အလောဘ၏သဘောလည်း လောဘနေယျအာရုံတို့နှင့် ရော ယှက်နေရသော်လည်း သဘောအားဖြင့် ထိုအာရုံတို့၌ မငြိမကပ်လိုသော သဘောရှိသည်–ဟူလို။

၂။ **ဒုဿီလျမလဿ**။ ။ များစွာသော သီလဖျက်မှုသည် ဒေါသအရင်းခံလျက်ရှိတတ်၏။ လောဘပြဋ္ဌာန်းသော အဒိန္နာဒါနဒုဿီလျသော်မှ ဥစ္စာရှင်ကို မုန်းသော ဒေါသအရင်းခံလျက် ရှိတတ်သေး၏။ ထို့ကြောင့် "အဒေါသော။ ဝ။ ဣဒံ၊ ကို။ ဒေါသသမုဋ္ဌာနတဲ

ပဋိပက္ခော။ စ၊ သည်သာ မကသေး။ ဇတ္ထ၊ ဤ အလောဘ အဒေါသ အမောဟ တို့တွင်။ အလောဘော၊ သည်။ ဒါနဟေတု၊ ဒါန၏ အကြောင်းသည်။ (ဟောတိ။) အဒေါသော၊ သည်။ သီလဟေတု (ဟောတိ)။ အမောဟော၊ သည်။ ဘာဝနာဟေတု (ဟောတိ။)

စ၊ သည်သာ မကသေး။ တေသု၊ ထို အလောဘ အဒေါသ အမောဟတို့တွင်။ အလောဘေန၊ ကြောင့်။ [2]အဓိကံ၊ ပိုလွန်သော ဂုဏ်ကို။ နဂဏှာတိ၊ မယူ။ (ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ အလောဘေန အဓိကံ နဂဏှာတိ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိညာယတိ၊ နည်း။) လုဒ္ဓသ၊ လောဘကြီးသူ။ အဓိကဂုဏဟဏတော၊အပိုအလွန်ကို ယူတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (အလောဘေန အဓိကံ နဂဏှာတိ၊ ဣတိဝိညာယတိ။) အဒေါသေန၊ ကြောင့်။ ဒိုနံ၊ ယုတ်လျော့သောဂုဏ်ကို။ နဂဏှာတိ။ (ကသ္မာ အဒေါသေန ဒိုနံ နဂဏှာတိ၊ ဣတိ ဝိညာယတိ။) ဒုဋ္ဌသ၊ ဒေါသကြီးသူ၏။ ဒိုနဂုဏဟဏတော၊ ယုတ်လျော့သည်ကို ယူတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (အဒေါသေန ဒိုနံ နဂဏှာတိ၊ ဣတိ ဝိညာပေတိ။) အမောဟေန၊ ကြောင့်။ ဝိပရိတံ၊ ဖောက်ပြန်သော ဝိပလ္လာသ လေးပါးကို။ နဂဏှာတိ၊(ကသ္မာ အမောဟေန ဝိပရိတံ နဂဏှာတိ၊ ဣတိ ဝိညာယတိ။) မူဠှသ၊ မောဟကြီးသူ၏။ ဝိပရိတဂုဏဟဏတော၊ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ယူတတ်သည် အဖြစ်ကြောင့်။ အမောဟေန ဝိပရိတံ နဂဏှာတိ၊ ဣတိ ဝိညာယတိ။

စ၊ သည်သာ မကသေး။ ဇတ္ထ၊ ဤအလောဘ အဒေါသ အမောဟတို့တွင်။ အလောဘေန၊ ကြောင့်။ ဝိဒ္ဓမာနံ၊ ထင်ရှားရှိသော။ ဒေါသံ၊ အပြစ်ကို။ ဒေါသတော၊ အပြစ်အားဖြင့်။ ဓာရေန္တော၊ ဆောင်ရွက်မှတ်သားလျက် ဒေါသေ၊ အပြစ်၌။ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်တတ်၏။ [အပြစ်ဟု ဝန်ခံသည်–ဟူလို။] ဟိ၊ မှန်။ လုဒ္ဓော၊ လောဘ ကြီးသူသည်။ ဒေါသံ၊ အပြစ်ကို။ ပဋိစ္ဆာဒေတိ၊ ဖုံးကွယ်ထားတတ်၏။ အဒေါသေန၊

ဒေါသဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကို လည်းကောင်း။ (ပါဏာတိပါတ စသည်ကို ရည်ရွယ်သည်။) ဒေါသူပနိဿယတံ စ၊ ဒေါသဟူသော အားကြီးသော မှီရာရှိသည်၏ အဖြစ်ကို လည်းကောင်း။ (အဒိန္နာဒါန–စသည်ကို ရည်ရွယ်သည်။) သန္ဓာယဝုတ္တံ[1]။ –ဋီကာ။

၁။ **အနဓိက နဂဏှာတိ–စသည်။** ။ အနဓိကံ၌ အယုတ္တသမာသ်၊ "နဿ အဓိကံ အနဓိကံ" ဟု ပြု၍ နဿ–ကို ဂဏှာတိနှင့် တွဲပါ။ အနူနံ အဝိပရိတံ တို့၌လည်း နည်းတူ။ "လုဒ္ဓသ အဓိ–ကဂုဏဟဏတော" စသော ဟိတ်တို့ကား ဥပက ဟိတ်များတည်း။ ထို့ကြောင့် "ကသ္မာ ဝိညာယတိ" ဟု ထည့်သည်။ မိမိနှင့်စပ်သော ဂုဏ်မရှိသူ.အပေါ်၌ ဂုဏ်ကိုယူခြင်းသည် (ဂုဏ်ရှိသလိုပြော ဆိုခြင်းသည်) အဓိကဂုဏဟဏတည်း။ မိမိမုန်းသူ၌ ရှိနေသောဂုဏ်ကိုချေဖျက်၍ ဂုဏ်မရှိသူဟု ပြောဆိုခြင်းသည် ဒိုနဂုဏဟဏတည်း။ ဒေါသဓာတ်ခံဖြင့် မစ္ဆရိယဖြစ်နေသူတို့သည် ဤ ဒိုနဂုဏဟဏကို ပြုတတ်၏။

ကြောင့်။ ဝိဇ္ဇမာနံ၊ သော။ ဂုဏ်၊ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ။ ဂုဏတော၊ ဂုဏ်ကျေးဇူးအားဖြင့်။ ဓာရေန္တော၊ လျက်။ ဂုဏော၊ ဂုဏ်ကျေးဇူး၌။ ပဝတ္တတိ။ "သူတစ်ပါး၏ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ဂုဏ်ကျေးဇူး"ဟု အသိအမှတ်ပြုသည်–ဟူလို။] ဟိ၊ မှန်။ ဒုဗ္ဘော၊ ဒေါသသည် ဖျက်ဆီးအပ်သူသည်။ ဝါ၊ ဒေါသကြီးသူသည်။ ဂုဏ်၊ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို။ မဂ္ဂေတိ၊ ရှေးဖျက်တတ်၏။ အမောဟေန၊ ကြောင့်။ ယာထာဝ သဘာဝံ၊ မဖောက်မပြန် ဟုတ်မှန်သော သဘောကို။ ယာထာဝ သဘာဝတော၊ မဖောက်မပြန် ဟုတ်မှန်သော သဘောအားဖြင့်။ ဓာရေန္တော၊လျက်။ ယာထာဝ သဘာဝေ၊ ၌။ ပဝတ္တတိ။ ["အမှန် အတိုင်းသိသည်"ဟူလို။] ဟိ၊ မှန်။ မူဠှော၊ တွေဝေသူသည်။ ဝါ၊ မောဟကြီးသူ သည်။ တဿ၊ အမှန်ကို။ အတစ္ဆန္တီ၊ မမှန်ဟူ၍ လည်းကောင်း။ အတစ္ဆံ၊ မမှန် သည်ကို။ တစ္ဆန္တီ၊ အမှန်ဟူ၍ လည်းကောင်း။ ဂဏှာတိ၊ ယူတတ်၏။

စ၊ သည်သာ မဂသေး။ အလောဘေန၊ ကြောင့်။ ပိယဝိပ္ပယောဂဒုက္ခံ၊ ချစ်အပ်သော သတ္တဝါသင်္ခါရတို့နှင့် ကွေကွင်းခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ဒုက္ခသည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်။ (ကသ္မာ) လုဒ္ဓသ၊ လောဘကြီးသူ၏။ ပိယသဘာဝတော စ၊ ချစ်ခြင်းသဘော ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ ပိယဝိပ္ပယောဂါသဟနတော စ၊ ပိယဝိပ္ပယောဂဒုက္ခကို သည်းမခံနိုင်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်းတည်း။ အဒေါ–သေန၊ ကြောင့်။ အပ္ပိယသမ္ပယောဂ ဒုက္ခံ၊ မချစ်အပ်သော သတ္တဝါသင်္ခါရတို့နှင့် အတူတကွ ယှဉ်တွဲရခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော ဒုက္ခသည်။ နဟောတိ။ ဟိ(ကသ္မာ)၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်း။ ဒုဋ္ဌသ၊ ဒေါသသည် ဖျက်ဆီးအပ်သူ၏။ ဝါ၊ ဒေါသကြီးသူ၏။ အပ္ပိယ သဘာဝတော၊ မုန်းခြင်းသဘော ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း။ အပ္ပိယသံမ္ပယောဂါသဟနတော စ၊ အပ္ပိယသမ္ပယောဂ ဒုက္ခကို သည်းမခံနိုင်ခြင်း ကြောင့် လည်းကောင်းတည်း။ အမောဟေန၊ ကြောင့်။ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာလာဘ ဒုက္ခံ၊ အလို ရှိအပ်သော အရာဝတ္ထုကို မရခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော ဒုက္ခသည်။ နဟောတိ။ ဟိ(ကသ္မာ)။ အမူဠှသ၊ မတွေဝေသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ တံ။ ပ။ သဘာဝတော၊ တံကုတောတ္ထလဇ္ဇာ–ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် ဆင်ခြင်ခြင်းသဘောရှိသည်၏ အဖြစ် ကြောင့်တည်း။ [ဇတ္ထ၊ ဤ အိုခြင်းသဘောရှိသော တရားတို့။ တံ၊ ထို မအိုပါစေ နှင့်ဟူသော တောင်းတခြင်းကို။ ကုတော လဇ္ဇာ၊ အဘယ်မှာ တောင်းတတိုင်းရအပ်ပါ အံ့နည်း။ [ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဆင်ခြင်လေ့ရှိသောကြောင့် "အလိုရှိအပ်သော ဝတ္ထုကို မရသည့်အတွက် ဒုက္ခမဖြစ်တော့"ဟူလို။]

စ၊ သည်သာ မဂသေး။ ဇတ္ထ၊ ဤ အလောဘ အဒေါသ အမောဟတို့တွင်။ အလောဘေန၊ ကြောင့်။ ဓာတိဒုက္ခံ၊ ဓာတိဒုက္ခသည်။ နဟောတိ၊ (ကသ္မာ။)

အလောဘသ၊ ၏။ တဏှာပဋိပက္ခတော၊ တဏှာ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ် ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဇာတိဒုက္ခသ၊ ၏၊ တဏှာမူလကတ္တာ စ၊ တဏှာဟူသော အကြောင်းအရင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်းတည်း။ [ဘဏှာဖြင့် ထိုထိုဘဝကို တောင့်တသောကြောင့် ဇာတိဖြစ်ရကား ဇာတိသည် တဏှာအရင်းခံ ရှိ၏။] အဒေါသေန၊ ကြောင့်။ ဧရာဒုက္ခံ၊ သည်။ နု ဟောတိ၊ (ကသ္မာ။) တိက္ခဒေါသသ၊ ထက်သောဒေါသရှိသူ၏။ ခိပ္ပံ၊ လျင်မြန်စွာ။ ဧရာသမ္ဘဝတော၊ အိုခြင်း၏ ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်တည်း။ ["ဒေါသကြီးလျှင် အိုလွယ်၏"ဟူလို။] အမောဟေန၊ ကြောင့်။ မရဏဒုက္ခံ၊ သည်။ နု ဟောတိ။ ဟိ၊ မှန်။ သမ္မောဟမရဏံ၊ တွေတွေဝေဝေ သေရခြင်းသည်။ ဒုက္ခံ၊ ဆင်းရဲကြောင်းတည်း။ ဧတံ၊ ဤ သမ္မောဟ မရဏသည်။ အမှုဌသ၊ မတွေဝေသူ၏(အတွက်)။ နု ဟောတိ၊ မဖြစ်။ စ၊ သည်သာ မကသေး။ အလောဘေန၊ ကြောင့်။ ဂဟဋ္ဌာနံ၊ အိမ်ခွင် တည်သူ လူဝတ်ကြောင်တို့၏။ (သုခသံဝါသတာ၊ ချမ်းချမ်းသာသာ ပေါင်းသင်းရခြင်း ရှိ ကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်။ ဟောတိ။–လယ်ယာစသည်အတွက် ငြင်းခုံခြင်း မရှိသောကြောင့်တည်း။) အမောဟေန၊ ကြောင့်။ ပဗ္ဗဇိတာနံ၊ ရသေ့ရဟန်းတို့၏။ (သုခ သံဝါသတာ၊ သည်။ ဟောတိ။ –အယူဝါဒနှင့်စပ်၍ ငြင်းခုံရခြင်း မရှိသောကြောင့် တည်း။) [ပစ္စည်းမရှိသော ရှေးခေတ်ကို ရည်ရွယ်သည်။ ယခုခေတ်၌ကား အလောဘ ရှိမှ ပဗ္ဗဇိတတို့လည်း သုခသံဝါသ ဖြစ်နိုင်သည်။ အလောဘ မရှိသူ(လောဘကြီးသူ)တို့ကား ကျောင်းလုမှု၊ ဒါယကာ ဒါယိကာမလုမှု စသည်ဖြင့် ဒုက္ခသံဝါသ ဖြစ်ကြသည်။] ပန၊ ကား။ အဒေါသေန၊ ကြောင့်။ သဗ္ဗေသမ္ပိ၊ အလုံးစုံသော ဂဟဋ္ဌ ပဗ္ဗဇိတ တို့၏လည်း။ သုခသံဝါသတာ ဟောတိ။

စ၊ သည်သာ မကသေး။ ဧတ္ထ၊ ဤ အလောဘ အဒေါသ အမောဟတို့တွင်။ ဝိသေသတော။ အထူးအားဖြင့်။ အလောဘေန၊ ကြောင့်။ ပေတ္တိဝိသယေ၊ ပြိတ္တာတို့၏ အထူးအားဖြင့် ဖြစ်ရာနယ်၌။ ဝါ၊ ပြိတ္တာဘုံ၌။ ဥပပတ္တိ၊ ပဋိသန္ဓေ နေရခြင်းသည်။ နု ဟောတိ၊ မဖြစ်နိုင်။ ဟိ၊ မှန်။ ယေဘုယ္ယေန၊ အားဖြင့်။ သတ္တာ၊ တို့သည်။ တဏှာယ၊ ဥစ္စာ စသည်၌ တပ်မက်ခြင်း တဏှာကြောင့်။ ပေတ္တိဝိသယံ၊ ပြိတ္တာတို့၏ အထူးအားဖြင့် ဖြစ်ရာနယ်သို့။ ဥပပဇ္ဇန္တိ၊ ကပ်ရောက်ကြရကုန်၏။ အလောဘော စ၊ သည်လည်း။ တဏှာယ၊ ၏။ ပဋိပက္ခော၊ တည်း။ အဒေါသေန၊ ကြောင့်။ နိရယေ၊ ငရဲ၌။ ဥပပတ္တိ နု ဟောတိ။ ဟိ၊ မှန်။ ဒေါသေန၊ ဖြင့်။ စဏ္ဍဇာတိတာယ၊ ကြမ်းတမ်းသူ၏ အဖြစ်ဟူသော - သဘောရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဒေါသသဒိသံ၊ ဒေါသနှင့်သဘောတူသော။ နိရယံ၊ သို့။ ဥပပဇ္ဇန္တိ၊

ကုန်၏။ အဒေါသော စ၊ သည်လည်း။ ဒေါသဿ၊ ၏။ ပဋိပက္ခော၊ တည်း။ အမောဟေန၊ ကြောင့်၊တိရစ္ဆာနယောနိယံ၊ တိရစ္ဆာန်အမျိုးဌ၊ နိဗ္ဗတ္တိ၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။ နေ ယောတိ။ ဟိ၊ မှန်။ မောဟေန၊ ကြောင့်။ (သတ္တာ၊ တို့သည်။)နိစ္စံ၊ အမြဲ။ သမ္မူ ဠှံ၊ ပြင်းစွာ တွေဝေသော။ တိရစ္ဆာနယောနိ၊ သို့။ ဥပပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ အမောဟော စ၊ သည်လည်း။ မောဟဿ၊ ၏။ ပဋိပက္ခော၊ တည်း။

စ၊ သည်သာ မကသေး။ ဧတေသု၊ တို့တွင်။ အလောဘော၊ သည်။ ရာဂဝသေန၊ ရာဂ၏အစွမ်းဖြင့်။ ဥပဂမနဿ၊ ချဉ်းကပ်ခြင်း၏။ အဘာဝကရော၊ မရှိခြင်းကို ပြုတတ်၏။ [ရာဂ၏အစွမ်းဖြင့် မိတ်ဆွေဖွဲ့လို၍ ထိုသူသို့ ချဉ်းကပ်၏။] အဒေါသော၊ သည်။ ဒေါသဝသေန၊ ဖြင့်။ အပဂမဿ၊ ဖဲခွာခဲ့ခြင်း၏။ (အဘာဝကရော။) [ချဉ်းကပ်ပြီးနောက် ဒေါသအတွက် မတည့်သောအခါ ခွဲခွာ ကြပြန်၏။] အမောဟော၊ သည်။ မောဟဝသေန၊ ဖြင့်။ အမဗ္ဗတ္တဘာဝဿ၊ လျစ်လျူ မရှုနိုင်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောဏ် (အဘာဝကရော။) [အမဗ္ဗတ္ထ-ဘာဝဿ ပဋိဃာနုနယသခ်ါတဿ မောဟေန ပဝတ္တိ။ ဋီကာ။ လျစ်လျူမရှု နိုင်သည့်အတွက် ဒေါသဖြင့် မုန်းခြင်း၊ လောဘဖြင့် ချစ်ခြင်းကို ပြုကြ၏။ အမော ဟသည် ထိုနှစ်မျိုးလုံး မရှိခြင်းကို ပြုတတ်သည်–ဟူလို။]

စ၊ သည်သာ မကသေး။ တိဟိပိ၊ ၃–ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဧတေဟိ၊ ဤ အလောဘ အဒေါသ အမောဟတို့ကြောင့်။ (တိဿော သညာယော–ဌ်စပ်။) ပဋိပါဋိယာ၊ အစဉ်အားဖြင့်။ (အလောဘ၊ အဒေါသ. အမောဟ အစဉ်အားဖြင့်။) နေကွမ္မသညာ၊ နေက္ခမ္မသညာလည်းကောင်း။ ဝါ၊ ကာမမှ ထွက်မြောက်ကြောင်း။ ဖြစ်သော အလောဘနှင့် ယှဉ်သော သညာလည်းကောင်း။ အဗျာပါဒသညာ၊ လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ဗျာပါဒ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် မေတ္တာနှင့် ယှဉ်သော သညာ လည်းကောင်း။ အဝိဟိံသာသညာ၊ လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ဝိဟိံသာ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ကရုဏာနှင့်ယှဉ်သော သညာ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ တိဿော၊ ကုန်သော။ ဣမာ (သညာယော)၊ ဤ သညာတို့သည်လည်းကောင်း။ အသုဘသညာ လည်းကောင်း။ ဝါ၊ အသုဘဟု ဖြစ်သော သညာလည်းကောင်း။ အပ္ပမာဏသညာ၊ လည်းကောင်း။ ဝါ၊ အတိုင်း အရှည်မရှိသော သတ္တဝါပညတ်လျှင် အာရုံရှိသော မေတ္တာနှင့် ယှဉ်သော သညာလည်းကောင်း။ ဓာတုသညာ၊ လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ဓာတ်သဘောချည်းသာဟု ဖြစ်သော သညာလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ တိဿော၊ ကုန်သော။ ဣမာ သညာယော စ၊ တို့သည်လည်းကောင်း။ ဟောန္တိ။

ပန၊ ဆက်။ ဝါ၊ သည်သာမကသေး။ အလောဘေန၊ ကြောင့်။ ကာမ။ ပ။ အန္တသ၊ ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်၌ဖြစ်သော ချမ်းသာမှုကို ခံစားသောအားဖြင့် အဖန်ဖန်အားထုတ်ခြင်း ဟူသော အဖို့ကို လည်းကောင်း။ အဒေါသေန၊ ကြောင့်။ အတ္တ။ ပ။ အန္တသ၊ အတ္တဘောဂ၏ ပင်ပန်းကြောင်း ဖြစ်သောအကျင့်၌ အဖန်ဖန် အားထုတ်ခြင်းဟူသော အဖို့ကို လည်းကောင်း။ ပရိဝဇ္ဇနံ၊ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ။ အမောဟေန၊ ကြောင့်။ မဇ္ဈိမာယ၊ ကာမသုခလွှဲက အတ္တကို လမထားနိုင်ယောဂ အကျင့်နှစ်ပါး၏ အလယ်၌ဖြစ်သော။ ပဋိပတ္တိယာ၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ရပ် ပဋိပတ်ကို။ ပဋိပဇ္ဇနံ၊ ကျင့်ခြင်းသည်။ ဟောတိ။ တထာ၊ ထိုမှတစ်ပါး။ အလောဘေန၊ ကြောင့်။ အဘိဇ္ဈာ ကာယဂန္ထသ၊ အဘိဇ္ဈာ–ဟူသော ကာယအထုံးအဖွဲ့ကို။ ပဘေဒနံ၊ ဖျက်နိုင်ခြင်းသည်။ ဝါ၊ ဖြေနိုင်ခြင်းသည်။ ဟောတိ။ အဒေါသေန၊ ကြောင့်။ ဗျာပါဒ ကာယဂန္ထသ၊ ဗျာပါဒဟူသော ကာယအထုံးအဖွဲ့ကို။ (ပဘေဒနံ ဟောတိ။) အမောဟေန၊ ကြောင့်။ သေသဂန္ထဒွယသ၊ ကြွင်းသောအထုံးအဖွဲ့ ၂–ပါးအပေါင်းကို။ (ပဘေဒနံ ဟောတိ။) စ၊ သည်သာ မကသေး၊ ပုရိမာနိ၊ ရှေးဦး ဖြစ်ကုန်သော။ ဒွေ၊ ကုန်သော။ သတိပဋ္ဌာနာနိ၊ ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်, ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်တို့သည်။ ပုရိမာနံ၊ ကုန်သော။ ဒ္ဝိန္နံ၊ ၂–ပါးကုန် သော အလောဘ အဒေါသတို့၏။ အာနုဘာဝေန၊ အာနုဘော်ကြောင့်။ (ဣဒ္ဓိကို ပြုံးစီးကုန်၏။) [ဋီကာ၌ "ဣဒ္ဓိ–ဟု"မရှိ "သိဒ္ဓိ"ဟု ရှိ၏။] ပစ္ဆိမာနိ၊ နောက်၌ ဖြစ်ကုန်သော။ (ဒွေ၊ ကုန်သော။ သိပဋ္ဌာနာနိ၊ စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်, ဓမ္မာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်တို့သည်။) ပစ္ဆိမယော၊ နောက်ဖြစ်သော အမောဟ၏ သာလျှင်။ အာနုဘာဝေန၊ ကြောင့်။ ဣဒ္ဓိနံ။

စ၊ သည်သာ မကသေး။ ဇတ္တု၊ တို့တွင်။ အလောဘော၊ သည်။ အာရော–ဂျသ၊ ရောဂါမရှိသူ၏ အဖြစ်၏။ (ကျန်းမာခြင်း၏။) ပစ္စယော၊ အကြောင်းသည်။ ဟောတိ။ ဟိ၊ မှန်။ အလုဒ္ဓော၊ လောဘမကြီးသူသည်။ လောဘနိယမ်မှ၊ လောဘ၏ အာရုံလည်းဖြစ်သော။ အသပ္ပါယံ၊ မလျောက်ပတ်သော အရာဝတ္ထုကို။ (မလျောက် ပတ်သော ဥတု, မလျောက်ပတ်သော အိပ်ရာနေရာ, မလျောက်ပတ်သောအစာ အာဟာရကို။) နု သေဝတိ၊ မမှီဝဲ။ တေန၊ ထိုသို့ မမှီဝဲခြင်းကြောင့်။ အရောဂေါ၊ ရောဂါမရှိသည်။ (ကျန်းမာသည်။) ဟောတိ။ [ဤအဓိပ္ပာယ်ကို ပြောင်းပြန်ပြန်၍ "လောဘကြီးသူ, အစားမက်မောသူ, မလျောက်ပတ်သော အိပ်ရာနေရာ၌ နေသူသည် မကျန်းမာ"ဟု မှတ်ပါ။] အဒေါသော၊ သည်။ ယောဗ္ဗနသ၊ နုပျိုသူ၏ အဖြစ်၏။ (ပစ္စယော ဟောတိ။) ဟိ၊ မှန်။ အဒုဋ္ဌော၊ ဒေါသမကြီးသူသည်။ ဝလိပလိတာဝဟေန၊

အရေကွန်ခြင်း ဆံဖြူးခြင်းကို ဆောင်တတ်သော။ ဒေါသဂ္ဂိနှာ၊ ဒေါသမီးသည်။ အဋ္ဌယှမာနော၊ မလောင်အပ်သည်။(ဟုတ္တာ။) ဒီဃရတ္တံ၊ ရှည်စွာသော ညဉ့်ပတ်လုံး။ ယုဝါ၊ နုဖျိုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အမောဟော၊သည်။ ဒီဃာယုတာယ၊ ရှည်သော အသက်ရှိသူ၏ အဖြစ်၏။(ပစ္စယော ဟောတိ။) ဟိ၊ မှန်။ အမှုဠော၊ မတွေဝေ သူသည်။ ဟိတာဟိတံ၊ စီးပွားစီးပွားမဲ့ကို။ ဥတ္တာ၊ သိ၍။ အဟိတံ၊ စီးပွားမဲ့ကို။ ပရိဝဇ္ဇေန္တော၊ ရှောင်ကြဉ်လျက် လည်းကောင်း။ ဟိတံ၊ စီးပွားကို။ ပဋိသေဝမာနော၊ မှီဝဲလျက် လည်းကောင်း။ ဒီဃာယုကော၊ ရှည်သော အသက်ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ["အသက် ဥာဏ်စောင့်သည်" –ဟူလို။]

စ၊ သည်သာမကသေး။ ဇတ္တု၊ တို့တွင်။ အလောဘော၊ သည်။ ဘောဂသမ္ပတ္တိယာ၊ စည်းစိမ်၏ ပြည့်စုံခြင်း၏။ ပစ္စယော ဟောတိ။ ဟိ၊ မှန်။ အလုဒ္ဓသ၊ လောဘမကြီးသူ၏။ စာဂေန၊ စွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်းခြင်းကြောင့်။ ဘောဂပဋိလာဘော၊ စည်းစိမ်ကို ရခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ [နောက် နောက်ဘဝ၌ စည်းစိမ်ရသည်–ဟူလို။] အဒေါသော၊ သည်။ မိတ္တသမ္ပတ္တိယာ၊ မိတ်ဆွေ၏ ပြည့်စုံခြင်း၏။ ပစ္စယော ဟောတိ၊ (ကသ္မာ။) မေတ္တာယ၊ ကြောင့်။ မိတ္တာနံ၊ မိတ်ဆွေတို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ ပဋိလာဘတော စေဝ၊ ရခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း။ အပရိဟာနတော စ၊ မယုတ်လျော့ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်းတည်း။ အမောဟော၊ သည်။ အတ္တသမ္ပတ္တိယာ၊ မိမိ၏ ပြည့်စုံခြင်း၏။ (ပစ္စယော ဟောတိ။) ဟိ၊ မှန်။ အမှုဠော၊ သည်။ အတ္တာနော၊ ၏။ ဟိတမေဝ၊ စီးပွားကိုသာ။ ကရောန္တော၊ ပြုလျက်။ အတ္တာနံ၊ မိမိကို။ သမ္မာဒေတိ၊ ပြည့်စုံစေ၏။

စ၊ သည်သာမကသေး။ အလောဘော၊ သည်။ ဒိဋ္ဌဝိဟာရဿ၊ ဒိဋ္ဌဝိဟာရ ဟူသော စျာန်လေးပါး၏။ ပစ္စယော ဟောတိ။ [ဒိဋ္ဌဝိဟာရဿာတိ စတုန္နံ စျာနာနံ။ –ဋီကာ။] အဒေါသော၊ ဒေါသ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် မေတ္တာသည်။ ဗြဟ္မဝိဟာရဿ၊ ဗြဟ္မဝိဟာရ၏။ (ပစ္စယော ဟောတိ။) အမောဟော၊ သည်။ အရိယဝိဟာရဿ၊ အရိယာတို့၏ နေကြောင်း ဖလသမာပတ်၏။ (ပစ္စယော ဟောတိ။) [အရိယဝိဟာရော ဖလသမာပတ္တိ။ –ဋီကာ။] စ၊ သည်သာ မကသေး။ ဇတ္တု၊ တို့တွင်။ အလောဘေန၊ ကြောင့်။ သကပဏ္ဍေသု၊ မိမိ၏ အသင်းအပင်း ဖြစ်ကုန်သော။ သတ္တသခ်ါရေသု၊ သတ္တဝါသခ်ါရတို့၌။ နိဗ္ဗုတော၊ ငြိမ်းအေးသည်။ ဟောတိ၊(ကသ္မာ။) တေသံ၊ ထိုမိမိ၏ အသင်းအပင်းဖြစ်သော သတ္တဝါသခ်ါရတို့၏။ ဝိနာသေန၊ ပျက်စီးခြင်း ကြောင့်။ အဘိသင်္ခေါတုကာယ၊ အလွန် ကပ်ငြိခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသော။ ဒုက္ခသ၊ ၏။ အဘာဝါ၊ မရှိခြင်းကြောင့်တည်း။ အဒေါသေန၊ ကြောင့်။ ပရပဏ္ဍေသု၊

သူတစ်ပါး အသင်းအပင်း ဖြစ်ကုန်သော။ (သတ္တသခ်ါရေသု၊ နိဗ္ဗုတောဟော်တိ။) ဟိ(ကသ္မာ။)၊ နည်း။ အဒုဋ္ဌသ၊ ခေါသမကြီးသူ၏။ ဝေရိသုပိ၊ ရန်သူတို့၌ သော်မှ လည်း။ ဝေရိသညာယ၊ ရန်သူဟူသော အမှတ် သညာ၏။ အဘာဝတော၊ မရှိခြင်း ကြောင့်တည်း။ အမော ဟေန၊ ကြောင့်။ ဥဒါသိနော ပဏ္ဍေသု၊ အလယ်အလတ် အသင်းအပင်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဝါ၊ လျှစ်လျူရှု ထိုက်သော အသင်းအပင်းဖြစ်ကုန်သော (သတ္တသခ်ါရေသု နိဗ္ဗုတောဟော်တိ၊ ကသ္မာ။) အမ္ဗဋ္ဌသ၊ ၏။ သဗ္ဗာဘိ သင်္ဂဟာယ၊ အလုံးစုံသော သကပက္ခ ပရပက္ခ တို့၌ ကပ်ငြိခြင်း၏။ အဘာဝတော၊ မရှိခြင်းကြောင့်တည်း။

စ၊ သည်သာမကသေး။ အလောဘေန၊ ကြောင့်။ အနိစ္စဒဿနံ၊ အနိစ္စဟု ရှုခြင်းသည်။ ဟောတိ။ ဟိ၊ မှန်။ လုဒ္ဓော၊ သည်။ ဥပဘောဂါသာယ၊ အသုံး အဆောင်၌ တွယ်တာခြင်းကြောင့်။ အနိစ္စေပိ၊ အနိစ္စလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ သခ်ါရေ၊ တို့ကို။ အနိစ္စတော၊ အားဖြင့်။ နိ ပဿတိ၊ မရှုနိုင်။ အဒေါသေန၊ ကြောင့်။ ဒုက္ခဒဿနံ၊ ဒုက္ခဟု ရှုခြင်းသည်။ ဟောတိ။ ဟိ၊ မှန်။ အဒေါသဗ္ဗျာသယော၊ အဒေါသဟူသော အဓျာသယရှိသူသည်။ ပရိစ္ဆဒ္ဒအာဃာတဝတ္ထု ပရိဂ္ဂဟော၊ စွန့်လွှတ်အပ်ပြီးသော အာဃာတဝတ္ထုကို သိမ်းပိုက်ခြင်းရှိသည်။ ဝါ၊ အာဃတဝတ္ထု ကို သိမ်းပိုက်မှုကို စွန့်လွှတ်ပြီးသည်။ (ဟုတ္တာ။) သခ်ါရေယေဝ၊ သခ်ါရတို့ကိုသာ။ ဒုက္ခတော၊ အားဖြင့်။ ပဿတိ၊ ရှုတတ်၏။ [အာဃာတဝတ္ထုသည် ဒေါသဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းပင် ဖြစ်သော်လည်း သခ်ါရဟု ရှုသောအခါ ဒေါသ ပြေပျောက်သွားသည် –ဟူလို။] အမောဟေန၊ ကြောင့်။ အနတ္တဒဿနံ။ ဟောတိ၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်။ အမ္ဗဋ္ဌော၊ သည်။ ယာထာဝဟာဏကုသလော၊ မဖောက်မပြန် ဟုတ်မှန်စွာယူခြင်း၌ ကျွမ်းကျင် သည်။ (ဟုတ္တာ။) အပရိဏာယကံ၊ ရှေ့ဆောင် အတွေ့မရှိသော။ ခန္ဓပဉ္စကံ၊ ခန္ဓာ ၅–ပါး အပေါင်းကို။ အပရိဏာယကတော၊ ရှေ့ဆောင် အတွေ့ မရှိသည်၏ အဖြစ် ဖြင့်။ ဗုဒ္ဓတိ၊ သိတော်၏။

စ၊ သည်သာမကသေး။ ဧတေဟိ၊ ဤ အလောဘ အဒေါသ အမောဟတို့ ကြောင့်။ အနိစ္စဒဿနာဒီနိ၊ အနိစ္စဟု ရှုခြင်း အစရှိသည်တို့သည်။ (ဟော်န္တိ)– ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ ဧတေပိ၊ ဤ အလောဘ အဒေါသ အမောဟတို့သည် လည်း။ အနိစ္စဒဿနာဒီဟိ၊ အနိစ္စဟု ရှုခြင်း အစရှိသည်တို့ကြောင့်။ ဟောန္တိ။ ဟိ၊ မှန်။ အနိစ္စဒဿနာနေန၊ အနိစ္စဟု ရှုခြင်းကြောင့်။ အလောဘော၊ သည်။ ဟောတိ။ ဒုက္ခဒဿနေန၊ ကြောင့်။ အဒေါသော (ဟောတိ)။ အနတ္တဒ သဿနေန၊ ကြောင့်။ အမောဟော ဟောတိ။ ဧကာ နာမ၊ အာယယ်မည်သူသည်။ ဣဒံ၊ ဤ

ရုပ်နာမ်တရားသည်။ အနိစ္စ၊ တည်း။ ဣတိ၊ သို့။ သမ္မာ၊ မဖောက်မပြန် ဟုတ်မှန်စွာ။ ဥ တွာ၊ သိပြီး၍။ ဝါ၊ သိပြီးဖြစ်ပါလျက်။ တသ၊ ထို အနိစ္စဖြစ်သော ရုပ်နာမ်တရား၏။ အတ္တာယ၊ ဌာ။ ပိဟံ၊ တောင့်တခြင်းကို။ ဥပ္ပါဒေယ္ယ၊ ဖြစ်စေ ရာပါတော့အုံ့နည်း။ [သို့အတွက် အနိစ္စဟု ရှုခြင်းကြောင့် အဲလောဘ ဖြစ်နိုင်သည်– ဟူလို။] သခ်ါရေ၊ တို့ကို။ ဒုက္ခာတိ ဝါ၊ ဟူ၍သော်လည်း။ ဏနဿော၊ သိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အပရံပိ၊ တစ်ပါးလည်းဖြစ်သော။ အစ္စန္တတိဓိဏာ၊ အလွန်ထက်မြက်သော။ ကောဒုက္ခံ၊ ခေါသဟူသော ဒုက္ခကို။ ဥပ္ပါဒေယ္ယ၊ ဖြစ်စေရပါတော့အုံ့နည်း။ [သို့အတွက် ဒုက္ခဟု ရှုခြင်းကြောင့် အခေါသ ဖြစ်နိုင်သည် –ဟူလို။](သခ်ါရေသု၊ တို့၌။) အတ္တသုညတာ၊ အတ္တမဲ့ ကင်းဆိတ်သည်၏အဖြစ် ကိုလည်း။ ဗုဒ္ဓိတ္တာ၊ သိပြီး၍။ ဝါ၊ သိပြီးပါလျက်။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ သမ္မောဟံ၊ လွန်စွာ တွေဝေခြင်းသို့။ အာပဇ္ဇေယ္ယ၊ ရောက်ရာပါတော့အုံ့နည်း။ [သို့အတွက် ,အနတ္တဟု ရှုခြင်းကြောင့် အမောဟ ဖြစ်သည်–ဟူလို။] ဣတိ၊ ဤတွင် အလောဘ အခေါသ အမောဟအဖွင့် အပြီးတည်း။

ကမ္မပထရာသီအဖွင့်

[မူလရာသီကို ဖွင့်ပြပြီး၍၊ ကမ္မပထရာသီကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် "နာဘိဗျာယတိ" စသည်ကို မိန့်။]

(ယာ ဓမ္မာတိ။) နာဘိဗျာယတိ၊ ရှေး ရှု မကြံတတ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (သာ ဓမ္မာတိ။) အနာဘိဗျာ၊ မည်၏။ (ယော သဘာဝေါ။) ကာယိက စေတသိကသုခ၊ မိမိ သူတစ်ပါး ၂–ဦးသား၊တို့၏ ကာယိကသုခ စေတသိက သုခ ကိုလည်းကောင်း။ ဣဓလောက ပရလောကဟိတံ၊ ဤလောကၨ ဖြစ်သော စီးပွား နောက်လောကၨ ဖြစ်သော စီးပွားကို လည်းကောင်း။ ဂုဏာနုဘာဝ ပဋိလဒ္ဓံ၊ ဂုဏ်၏ အာနုဘော်ကြောင့် ရအပ်သော။ ကိတ္တိသဒ္ဒဉ္စ၊ ကျော်စောသံကို လည်း။ နိ ဗျာပါဒေတိ၊ ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ မရောက်စေတတ်။ ဝါ၊ မဖျက်ဆီးတတ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (သော သဘာဝေါ။) အဗျာပါဒေါ၊ မည်၏။ (ယာ ဓမ္မာတိ။) သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ ဝါ၊ မဖောက်မပြန်။ ပဿတိ၊ မြင်တတ်၏။ (ဣတိ၊ ကြောင့်။ သာ ဓမ္မာတိ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ မည်၏။) ဝါ၊ တစ်နည်း။ သောဘနာ၊ တင့်တယ်သော။ ဒိဋ္ဌိ၊ ဒိဋ္ဌိစာည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ မည်၏။ ဣတိ၊ သို့။ တာနိ နာမာနိ၊ ထို အနာဘိဗျာအဗျာပါဒ သမ္မာဒိဋ္ဌိဟူသော အမည်တို့သည်၊ အလောဘာဒီနံ ယေ၀၊

အလောဘ အစရှိသည်တို့၏ သာလျှင်။ (နာမာနိ။) [အလောဘကို "အနဘိဇ္ဈာ" ဟု လည်းကောင်း၊ အဒေါသကို "အဗျာပါဒ" ဟု လည်းကောင်း၊ အမောဟကို "သမ္မာဒိဋ္ဌိ" ဟု လည်းကောင်း ခေါ်သည်။] ပန၊ ထိုသို့ အလောဘ စသည်တို့၏ အမည်ဖြစ်ပါသော်လည်း။ ဟေဌာ၊ ဌ်။ ဧတေ မေ၊ ် ဤ အလောဘ အစ ရှိသောတရားတို့ကို။ မူလဝသေန၊ မူလ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဂဟိတာ၊ ယူအပ်ကုန်ပြီ။ ဣဒ၊ ဤ နေရာ၌။ ကမ္မပထ ဝသေန၊ကမ္မပထအဖြစ်ဖြင့်။ ဂဟိတာ၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိ။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ကုန်၏။

လောကပါလဒုကအဖွင့်

[လောကပါလ-ဒုက်ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် "ဟိရောတ္ကပ္ပာနိပိ" ဟု မိန့်သည်။]

ဟိရောတ္ကပ္ပာနိပိ၊ ဟိရိသြတ္တပ္ပတို့ကိုလည်း။ ဟေဌာ၊ ဌ်။ ဗလဝသေန၊ ဖြင့်။ ဂဟိတာနိ၊ ကုန်ပြီ။ ["ဟိရိဗလ သြတ္တပ္ပဗလ" အဖြစ်ဖြင့် ယူခဲ့သည်-ဟူလို။] ဣဒ၊ ဤနေရာ၌။ လောကပါလဝသေန၊ လောကပါလ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ (ဂဟိတာနိ။) ဟိ၊ မှန်။ လောကံ၊ သတ္တလောကကို။ ဒွေ၊ ကုန်သော။ ဣမေ ဓမ္မာ၊ ဤဟိရိသြတ္တပ္ပ တရားတို့သည်။ ပါလယန္တိ၊ စောင့်ရှောက်တတ်ကုန်၏။ ယထာဟ၊ အဘယ်ကဲ့သို့ ဟောတော်မူသနည်း။ ဒွေ မေ။ ပ။ ဒါရာတိ ဝါ၊ ဟူ၍။ အာဟ။

[ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ဒွေ ကုန်သော။ သုက္ကာ၊ ဖြူစင်ကုန်သော။ ဣမေ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ လောကံ၊ ကို။ ပါလေန္တိ၊ စောင့်ရှောက်ကုန်၏။ ဒွေ၊ ၂-ပါး တို့သည်။ ကတမေ၊ အဘယ်တို့နည်း။ ဟိရိ စ၊ လည်းကောင်း။ သြတ္တပ္ပဉ္စ၊ လည်းကောင်းတည်း။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ဒွေ သုက္ကာ။ ဣမေ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ("ပါလေန္တိ၊ ဘိက္ခဝေ ဒွေ သုက္ကာ ဓမ္မာ လောကံ" ဟု ရှိသည်ကား ပါဠိပိတည်း။) လောကံ၊ ကို။ သစေ နော ပါလေယျုံ၊ အကယ်၍ မစောင့်ရှောက်ကုန်အုံ။ (ဝေ၀ သတိ။) ဣဒ၊ ဤ လောကဌ်။ မာတာ့တိ ဝါ၊ အမိဟူ၍ လည်းကောင်း။ မာတုဋ္ဌာတိ ဝါ၊ မိကြီး မိထွေးဟူ၍လည်းကောင်း။ မာတုလာနိတိ ဝါ၊ ဦးရီး ဦးလေး၏ မယားဟူ၍လည်းကောင်း။ အာစရိယ ဘရိယာတိ ဝါ၊ ဆရာကတော်ဟူလည်းကောင်း။ ဂရုနံ၊ သိက္ခာတင်ပေးသော ပုဏ္ဏားဆရာကြီးတို့၏။ ဒါရာတိ ဝါ၊ ဆရာကတော်တို့ ဟူ၍လည်းကောင်း။ နနု ပညာယေ့ထ၊ မထင်ရှားတော့ရာ။ အဓေ့ဌက။ ပ။ သိဂါလာ၊ ဆိတ်,သိုး,

ကြက်, ဝက်, အိမ်ခွေး, တောခွေးတို့သည်။ (သမ္ဘေဒံ၊ ရောစပ်ခြင်းသို့။ အာဂစ္ဆန္တိ) ယထာ၊ ရောက်ကုန်သကဲ့သို့။ (တထာ။) လောကော၊ သတ္တလောက သည်။ သမ္ဘေဒံ၊ သို့။ အာဂမိသတိ၊ ရောက်တော့လတ္တံ့။ (အဂမိသ၊ ရောက်ရာ၏။)"ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။ အဖေဆိတ် အမေဆိတ်နှင့် သားဆိတ် သမီးဆိတ်တို့ မေထုန်မှိုဝဲသောအားဖြင့် ရောစပ်ကြသကဲ့သို့၊ ထို့အတူ အဖေ နှင့်သမီးစသည်တို့ မေထုန်မှိုဝဲသောအားဖြင့် ရောစပ်ကြလိမ့်မည်–ဟူလို။) ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ စ ခေါ၊ အန္ဓယ ကား။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပ။ ပါလေန္တိ၊ တသ္မာ– ထိုသို့ ဤတရား ၂–ပါး၏ လောကကို စောင့်ရှောက် ခြင်းကြောင့်။ မာတာတိ ဝါ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ ပ။ ဒါရာတိ ဝါ၊ ဟူ၍ လည်းကောင်း။ ပညာယတိ၊ ထင်ရှား၏။–(ဒုက–အဂုံတ္တိုရ်၊ ကမ္မကရဏ–ဝဂ်။)]

ပဿဒ္ဓာဒိယုဂလအဖွင့်

[လောကပါလတရားတို့ကို ဖွင့်ပြပြီး၍၊ ပဿဒ္ဓာဒိယုဂလ တရားတို့ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် "ကာယသ္သပဿမ္ဘနံ" စသည်မိန့်။]

ကာယသ္သ၊ စေတသိက်အပေါင်း၏။ ပဿမ္ဘနံ၊ ကိလေသာ အပူငေး၍ ငြိမ်းအေးခြင်းတည်း။ ကာယပဿဒ္ဓိ၊ စေတသိက် အပေါင်း၏ ငြိမ်းအေးခြင်း။ စိတ္တသ္သ၊ ၏။ ပဿမ္ဘနံ၊ တည်း။ စိတ္တပဿဒ္ဓိ။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤ ကာယပဿဒ္ဓိ စိတ္တပဿဒ္ဓိဟူသော ပါဠိ၌။ ကာယောတိ၊ ကာယော ဟူသည်ကား။ ဝေဒနာဒယော၊ ဝေဒနာ အစရှိကုန်သော။ တယော၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ ခန္ဓာတို့တည်း။ ပန၊ ဆက်။ (တစ်နည်း) ပန၊ ပဒတ္တ မှတစ်ပါး လက္ခဏာဒျတ္တကား။ ဥဘောပိ၊ ၂–ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ တော ကာယစိတ္တပဿဒ္ဓိယော၊ တို့သည်။ ["ကာယစိတ္တပဿဒ္ဓိယော" ကား နောက်မှထည့်ပါ၌ ဖြစ်ဟန်တူ၏။] ဧကတော၊ တစ်ပေါင်းတည်း။ ကတ္တာ၊ ၍။ ["ကာယ စိတ္တ ၂–ပါးစုံကို တစ်ပေါင်းတည်းပြု၍–ဟူလို။ "ဧကတောဟုတ္တာ" ဟု ရှိလျှင် သာ၍ကောင်းသည်။] ကာယ။ ပ။ လက္ခဏာ၊ စေတသိက်အပေါင်း စိတ်တို့၏ ပူလောင်ကြောင်းဖြစ်သော ဥဒ္ဓစ္စပြဋ္ဌာန်းသော ကိလေသာအပူတို့၏ ငြိမ်းအေးခြင်း လက္ခဏာရှိကုန်၏။ ကာယစိတ္တဒရထ နိမ္မဒ္ဒနရသာ၊ စေတသိက် အပေါင်းတို့၏ ပူလောင်ကြောင်းဖြစ်သော ကိလေသာတို့ကို နှိမ်နင်းခြင်းကိစ္စ ရှိ ကုန်၏။ ကာယစိတ္တာနံ၊ စေတသိက်အပေါင်း စိတ်တို့၏။ အပရိပ္ပန္နသိတိဘာဝပစ္စု ပဋ္ဌာနာ၊ မတုန်လှုပ်ကုန်သည်၏အဖြစ် ငြိမ်းအေးကုန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့။

ပ။ ထင်လာကုန်၏ ကာယဓိတ္တာပဒဋ္ဌာနာ၊ စေတသိက်အပေါင်း စိတ်ဟူသော နီးစွာသော အကြောင်းရှိကုန်၏။ ကာယစိတ္တာနုံ၊ တို့၏။ အဋ္ဌပသမ္ဘ။ ပ။ ဘူတာ၊ မင်ြမ်သက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ်သော ဥဒ္ဓစ္စပြဋ္ဌာန်းသော ကိလေသာတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်၏။ ဝါ၊ မင်ြမ်သက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြု တတ်သော ဥဒ္ဓစ္စ အစရှိသော ကိလေသာတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤတို၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ [အာဒီသဒ္ဒါသည် ပဓာနအနက်၊ ကောဋ္ဌိ(အစွန်းအစ)အနက် ၂–မျိုးကို ဟောတ်။ နောက်လည်း နည်းတူ။]

ကာယသ၊ ၏။ လဟုဘာဝေါ၊ လျင်မြန် ပေါ့ပါးသည်၏ အဖြစ်တည်း။ ကာယလဟုတာ၊ အဖြစ်။ စိတ္တသ၊ ၏။ လဟုဘာဝေါ၊ တည်း။ စိတ္တလဟုတာ အဖြစ်။ တာ၊ ထိုကာယလဟုတာ စိတ္တလဟုတာတို့သည်။ ကာယ။ ပ။ လက္ခဏာ၊ စေတသိက်အပေါင်းစိတ်တို့၏ လေးလံကုန်သည်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ထိန မိဒ္ဓ ပြဋ္ဌာန်းသော ကိလေသာတို့၏ ငြိမ်းအေးခြင်း လက္ခဏာ ရှိကုန်၏။ ကာယ။ ပ။ ရသာ၊ စေတသိက်အပေါင်း စိတ်တို့၏ လေးလံကုန်သည်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ထိန မိဒ္ဓ ပြဋ္ဌာန်းသော ကိလေသာတို့ကို နှိမ်နင်းခြင်းကိစ္စ ရှိကုန်၏။ ကာယစိတ္တာနုံ၊ တို့၏ အဒန္ဓတာပစ္စုပဋ္ဌာနာ၊ မနုံ့နှေးကုန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့။ ပ။ ကုန်၏။ ကာယစိတ္တပဒဋ္ဌာနာ။ ကုန်၏။ ကာယစိတ္တာနုံ၊ တို့၏ ။ ဂရုဘာဝ။ ပ။ ဘူတာ၊ လေးလံကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ်သော ထိန မိဒ္ဓ ပြဋ္ဌာန်းသော ကိလေသာတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်၏။

ကာယသ၊ ၏။ မုဒုဘာဝေါ၊ နူးညံ့သည်၏ အဖြစ်တည်း။ ကာယမုဒုတာ၊ အဖြစ်။ ပ။ တာ၊ ထို ကာယမုဒုတာ စိတ္တမုဒုတာတို့သည်။ ကာယ။ ပ။ လက္ခဏာ၊ စေတသိက်အပေါင်း စိတ်တို့၏ ခက်ထန်ကုန်သည်၏ အဖြစ်၏ ငြိမ်းအေးခြင်း။ ပ။ ကုန်၏။ ကာယစိတ္တ။ ပ။ နိမ္မဒ္ဒနရသာ၊ စေတသိက်အပေါင်း စိတ်တို့၏ ခက်ထန်ကုန်သည်၏။ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဒိဋ္ဌိ မာန ပြဋ္ဌာန်းသော ကိလေသာတို့ကို နှိမ်နင်းခြင်းကိစ္စ ရှိကုန်၏။ အပ္ပဋိဃာတပစ္စုပဋ္ဌာနာ၊ မထိပါးတတ်သော တရားဟု ယောဂီတို့။ ပ။ ကုန်၏။ ကာယစိတ္တာနုံ၊ တို့၏ ။ ထဒ္ဓ။ ပ။ ဘူတာ၊ ခက်ထန်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ်သော ဒိဋ္ဌိ မာန ပြဋ္ဌာန်းသော ကိလေသာတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်။ ပ။ ကုန်၏။ ဤတို ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ကာယသ၊ ၏။ ကမ္မညဘာဝေါ၊ ကောင်းသောအမှုဌ် ခံ့သည်၏ အဖြစ်တည်း။ ကာယကမ္မညတာ၊ ဖြစ်။ စိတ္တသ၊ ၏။ ကမ္မညဘာဝေါ၊ တည်း။ စိတ္တကမ္မညတာ။ တာ၊ ထို ကာယကမ္မညတာ စိတ္တကမ္မညတာ တို့သည်။ ကာယ။ ပ။ လက္ခဏာ။ စေတသိက်အပေါင်း စိတ်တို့၏ ကောင်းသောအမှုဌ် မခံ့ကုန်သည်၏ ဖြစ်ကြောင်း

ဖြစ်ရာ ဥဒ္ဓစ္စ–စသည်မှ ကြွင်းသော နိဝရဏတို့၏ ငြိမ်းအေးခြင်း။ ပ။ ကုန်၏။ ကာယစိတ္တာနံ၊ တို့၏ အကမ္မညေ။ ပ။ ရသာ၊ ကောင်းသောအမှု၌ မခံ့ကုန်သည်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဥဒ္ဓစ္စ– စသည်မှ ကြွင်းသော နိဝရဏတို့ကို နှိမ်နင်းခြင်းကိစ္စ ရှိကုန်၏။ ကာယစိတ္တာနံ၊ တို့၏။ အာရမ္မဏာ။ ပ။ ပဋ္ဌာနာ၊ အာရုံပြုခြင်း၏ ပြည့်စုံကြောင်းတရားဟု ယောဂီတို့။ ပ။ ကုန်၏။ ကာယစိတ္တပဒဋ္ဌာနာ၊ ကုန်၏။ ကာယစိတ္တာနံ၊ တို့၏။ အကမ္မညေ။ ပ။ ဘူတာ၊ ကောင်းသောအမှု၌ မခံ့ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ်သော ဥဒ္ဓစ္စ –စသည်မှ ကြွင်းသော နိဝရဏတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်၏။ ဣတိ ဒဋ္ဌမှာ။ ဤရှေးဦး ဥဒ္ဓစ္စဖြင့် ကုက္ကုစ္စကိုပါယူ။ ကာမစ္ဆန္ဒ–စသည်ကို "အဝသေသနိဝရဏ" ဟု ဆိုသည်။]

တာ၊ ထို ကာယကမ္မညတာ စိတ္တကမ္မညတာတို့သည်။ ပသာဒနိယဝတ္ထုသု၊ ကြည်ညိုဖွယ်ဝတ္ထုတို့၌။ ပသာဒါဝဟာ၊ ကြည်ညိုခြင်းကို ဆောင်တတ်ကုန်၏။ သုဝဏ္ဏာဝိသုဒ္ဓိ ဝိယ၊ အလွန် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော ရွှေကဲ့သို့။ ဟိတကြိယာသု၊ စီးပွားကို ပြုခြင်းတို့၌။ ဝိနိယောဂကမ္မမဘာဝါဝဟာ၊ ယှဉ်စပ်သုံးစွဲမှု၌ ခံ့သည်၏ အဖြစ်ကို ဆောင်တတ်ကုန်၏။ ဣတိ ဒဋ္ဌမှာ။ [လျှော်ပြီး ဦးပြီးသော ရွှေသည် ပုတီး နားတောင်းစသော တန်ဆာပြုမှုတို့၌ သုံးစွဲခြင်းငှာ သင့်လျော်သကဲ့သို့၊ ကောင်းသောက်စွတို့၌ စိတ် စေတသိက်များကို– ယှဉ်စပ်သုံးစွဲခြင်းငှာ သင့်လျော်အောင် ရွက်ဆောင်တတ်ကြသည်–ဟူလို။]

ကာယသဿ၊ ၏။ ပါဂုညဘာဝေါ၊ ပြွမ်းတီးလေ့လာ မကျင်နှာသည်၏ အဖြစ်တည်း။ ကာယပါဂုညတာ၊ အဖြစ်။ စိတ္တသဿ၊ ၏။ ပါဂုညဘာဝေါ၊ တည်း။ စိတ္တပါ–ဂုညတာ။ တာ၊ ထို ကာယပါဂုညတာ စိတ္တပါဂုညတာတို့သည်။ ကာယစိတ္တာနံ၊ တို့၏။ အဂေလည္ဘာဝလက္ခဏာ၊ မကျင်နှာကုန်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာ ရှိကုန် ၏။ ကာယ။ ပ။ ရသာ၊ စေတသိက်အပေါင်း စိတ်တို့၏ ကျင်နှာကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို နှိမ်နင်းခြင်းကိစ္စ ရှိကုန်၏။ နိရာဒီနဝ ပစ္စုပဋ္ဌာနာ၊ အပြစ်မရှိသောတရား ဟု ယောဂီတို့။ ပ။ ကုန်၏။ ကာယစိတ္တ ပဒဋ္ဌာနာ၊ ကုန်၏။ ကာယ။ ပ။ ဘူတာ၊ စေတသိက်အပေါင်း စိတ်တို့၏ ကျင်နှာကုန်သည်၏ အဖြစ်ကိုပြုတတ်သော အသမ္ဘိယ ပြဋ္ဌာန်းသော ကိလေသာတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်၏။ ဣတိ ဒဋ္ဌမှာ။

ကာယသဿ၊ ၏။ ဥဇုကဘာဝေါ၊ ဖြောင့်မတ်သည်၏ အဖြစ်တည်း။ ကာယုဇုကတာ၊ အဖြစ်။ စိတ္တသဿ၊ ၏။ ဥဇုကဘာဝေါ၊ တည်း။ စိတ္တဇုကတာ။ တာ၊ ထို ကာယုဇုကတာ စိတ္တဇုကတာတို့သည်။ ကာယစိတ္တာနံ၊ တို့၏။ အဇ္ဇဝလက္ခဏာ၊ ဖြောင့်မတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ဟူသောလက္ခဏာ ရှိကုန်၏။ ကာယ၊ ပ။ ရသာ၊

စေတသိက်အပေါင်း စိတ်တို့၏ ကောက်ကျစ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို နှိမ်နင်းခြင်း ကိစ္စရှိကုန်၏၊ **အဓိမုတ္တာ**ပစ္စုပဋ္ဌာနာ၊ မကောက်ကျစ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့။ ပ။ ထင်လာကုန်၏။ ကာယစိတ္တ ပဒဋ္ဌာနာ၊ ကုန်၏။ ကာယစိတ္တာနံ၊ တို့၏။ ကုဋိလ။ ပ။ ဘူတာ၊ ကောက်ကျစ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ်သော မာယာ သာဌေယျ ပြဋ္ဌာန်းသော ကိလေသာတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၍ - ဖြစ်ကုန်၏။ ဣတိ ဒဋ္ဌမ္မာ။ [ဤ ကာယပဿဒ္ဓိ–စသည်တို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို သဗ္ဗာဘိဟ် ဘာသာ ဋီကာ၌ အပြည့် အစုံ ပြထားပြီ။]

(ယာ ဓမ္မာတိ။) သရတိ၊ ဘုရား အုစရှိသော အာရုံကို အမှတ်ရတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (သာ ဓမ္မာတိ။) သတိ၊ မည်၏။ (ယံဓမ္မာတံ။) သမ္ဘာနာတိ၊ ထက်ဝန်းကျင် - အပြားတို့ဖြင့် သိတတ်၏။ ဣတိ၊ ထိုသို့ ထက်ဝန်းကျင် အပြားတို့ဖြင့် သိတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (တံ ဓမ္မာတံ။) သမ္ဘဇဲ[1]၊ သမ္ဘဇေ မည်၏။ သမ္ဘဇ္ဇတော၊ ထက်ဝန်းကျင်၌ ။ ပကာရေဟိ၊ အပြားတို့ဖြင့်။ ဘာနာတိ၊ သိတတ်၏။ ဣတိ အဏ္ဍော၊ နက်။ ပန၊ ဆက်။ သာတ္ထကသမ္ဘဇဲ၊ သာတ္ထကသမ္ဘဇေ လည်းကောင်း။ သပ္ပာယသမ္ဘဇဲ၊ လည်းကောင်း။ ဂေါစရသမ္ဘဇဲ၊ လည်းကောင်း။ အသမ္ပောဟသမ္ဘဇဲ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ စတုန္နံ၊ ကုန်သော။ ဣမေသံ၊ ဤ သမ္ဘဇေတို့၏။ ဝသေန ဖြင့်။ အသ၊ ထို သမ္ဘဇေ၏၊ ဘေဒေ၊ အပြား ကို။ ဝေဒိတမ္ဘော။ [သမ္ဘဇေ ၄–ပါးတို့၏ သဘောကို ဋီကာ၌ ရှုပါ။ ထိုထက်အကျယ်ကို သီလက္ခန်အဋ္ဌကထာ သာမညဖလသုတ်အဖွင့်၌ ရှုပါ။] စ၊ ဆက်။ တေသံ၊ ထိုသတိ သမ္ဘဇေတို့၏။ လက္ခဏာ ဒီနိ၊ တို့ကို။ သတိန္ဒြိယပညိန္ဒြိယေသု၊ တို့၌။ ဝုတ္တနယေနေဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ။ ဝေဒိတမ္ဘာနိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤ သို့လျှင်။ ဟေဋ္ဌာ၊ ၌။ ဝုတ္တမေဝ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီးသည်သာလျှင် ဖြစ်သော။ တံ ဓမ္မဒ္ဒယံ၊ ထို သတိ ပညာတရားနှစ်ပါးအပေါင်းကို။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ ဣမသ္မိံ ဌာနေ၊

---

[1] သမ္ဘဇဲ။ ။ သံကို "သမ္ဘဇ္ဇတော"ဟု လည်းကောင်း၊ ပကို "ပကာရေဟိ" ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်။ သိသင့်သမျှ အာရုံအားလုံးကို အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ စုံအောင် သိနိုင်သည် ဟူလို၊ တရားကိုယ်မှာ ပညာပင်တည်း။ "ဘနာတိ"ဟု ကတ္တုသာဓ် ဝစနတ္ထပြုသောကြောင့် သံ–ရှေးပ–ရှေးရှိသော ဥာဏတို၊ ကိယာဒိ–နာပစ္စည်းဖြင့် "သမ္ဘဇန"ဟု ဖြစ်ပြီးနောက် ကိတ်ဈာပစ္စည်း သက်၍ ချကို ဥ ပြု၊ ဒွေဘော်လာပြီးလျှင် ဘဋ္ဌ ရသပြု၊ ဈာပစ္စည်းကို "ကတ္တားဟော"ဟု ကြိုပါ။ အခြားနေရာ၌ကား သတော သမ္ဘဇနော စသည်ဖြင့် သမ္ဘဇနပုဒ်က ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဟောမ်ု "သမ္ဘဇနသ+ဘာဝေါ သမ္ဘဇဲ"ဟု ပြုရသည်။ ဋီကာ၌ "သမ် သမ္ဘဇ္ဇတော ပကာရေဟိ ဘနနံ သမ္ဘဇဲ"ဟု ဘာဝသာဓန တစ်နည်းပြုထား၏။

ဤအရာ၌။ ဥပကာရဝသေန၊ လျော်သော ကျေးဇူးကို ပြုတတ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဂဟီတံ၊ ယူတော်မူအပ်ပြီ။[ဤတရား ၂-ပါးသည် ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်သော ယောဂီတိုင်းအား ကျေးဇူးများသောကြောင့် ထပ်၍ ယူအပ်သည်-ဟူလို။]

(ယော သဘာဝေါ။) ကာမစ္ဆန္ဒာဒယော၊ အစရှိကုန်သော။ ပစ္စနီကဓမ္မေ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့ကို။ သမေတိ၊ ငြိမ်းစေတတ်၏၊ ဣတိ၊ ထိုသို့ ကာမစ္ဆန္ဒ အစရှိသော ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့ကို ငြိမ်းစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (သော သဘာဝေါ။) သမထော၊ မည်၏။(ယော ဓမ္မဇာတိ။) အနိစ္စာဒိဝသေန၊ အနိစ္စ-အစရှိ သည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝိဝိဓေဟိ၊ အထူးထူး အပြားပြားကုန်သော။ အာကာရေဟိ၊ တို့ဖြင့်[အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တကိုပင် "ဝိဝိဓအာကာရ" ဟု ဆိုသည်။] ဓမ္မေ၊ တေဘူ မကတရားတို့ကို။ ပဿတိ၊ ရှုတတ်၏။ ဣတိ၊ ထိုသို့ အနိစ္စ-အစရှိသော အထူးထူး အပြားပြားသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် တေဘူမကတရားတို့ကို ရှုတတ်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်။ (သော ဓမ္မဇာတိ။) ဝိပဿနာ၊ မည်၏။ သော။ ဤ ဝိပဿနာသည်။ အတ္ထတော၊ အနက်တရားကိုယ်အားဖြင့်။ ပညာ ပညာပင်တည်း။ ဒွိန္ဒံ၊ကုန်သော။ ဣမေသမ္မိ၊ ဤ သမထ ဝိပဿနာတရားတို့၏ လည်း။ လက္ခဏာဒီနိ၊ တို့ကို။ ဟေတွာ၊ ၌။ ဝုတ္တာနေဝ၊ ဆိုအပ်ကုန်ပြီးသည်သာ။ ပန၊ ထိုသို့ပင် အောက်၌ဟောတော် မူအပ်ပါကုန်သော်လည်း။ ဣဓ၊ ဤနေရာ၌။ တော၊ ဤ သမထ ဝိပဿနာတရား တို့ကို။ ယုဂနဒ္ဓဝသေန[1]၊ အစုံဖွဲ့အပ်သော တရားတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဂဟိတာ၊ ကုန်ပြီ။

(ယော သဘာဝေါ။) သဟဇာတဓမ္မေ၊ တို့ကို။ ပဂ္ဂဏှာတိ၊ ချီးမြှောက်၏။ ဣတိ၊ ထိုသို့ တကွဖြစ်ဖက်တရားတို့ကို ချီးမြှောက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (သော သဘာဝေါ။) ပဂ္ဂါဟော၊ မည်၏။ [တရားကိုယ်မှာ ဝိရိယပင်တည်း။] ဥဒ္ဓစ္စ

၁။ ယုဂနဒ္ဓဝသေန။ ။ယုဂ၊ ထမ်းပိုးခွံ။ နဒ္ဓာ၊ ဖွဲ့အပ်သော အာစာနည်မြင်းတို့တည်း။ ယုဂနဒ္ဓာ၊ တို့။ အာစာနည်မြင်းတို့သည် တစ်စီးကို တစ်စီးက မလွန်ဘဲ အချင်းချင်း ကျေးဇူး ပြုကာ အညီအမျှ ထမ်းပိုးကို ထမ်းဆောင်ကြသကဲ့သို့၊ ထို့အတူ သမထဝိပဿနာတရားတို့လည်း ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံတစ်ခု၌ အချင်းချင်း လွန်တက်၍ မသွားဘဲ အညီအမျှ အာရုံပြုကြရ သည်။ [သမ်ပဝတ္တာတိ အညမညာနတိဝတ္တနေန သမ်။ ပ။ ပဝတ္တာ။ -အနုဋ္ဌိကာ။] နဒ္ဓာ၌ နဟ-ဗန္ဓနေ ဟူသော ဓာတ်၊ တ-ပစ္စည်း၊ သိနိဟ-မှ သိနိဒ္ဓဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။ အရှိုးစာအုပ်များ၌ "ယုဂနဒ္ဓာ"ဟု ရှိ၏၊ ထိုပါဠိ၌ နဒ္ဓဓာတ်လည်း ဖွဲ့ခြင်း အနက်ဟောပင်၊ အ-ပစ္စည်းဟု ကြံပါ။

အနုဋ္ဌိကာ။ ။ အညမညသဟာယဘာဝူပဂမနေန ယောဂိနော မနောရထဝုဏ္ဏာ ကမုနေ(စိတ်တည်းဟူသော ရထားထမ်းပိုးကို ဆွဲဝင်ခြင်း၌) ရထရုဏ္ဏာကမုနေ ဝိယအာစာနေယျယုဂါ ယုဂလကော ဟုတ္တာ အညမညာနတိဝတ္တမာနေန နဒ္ဓာ ဗဒ္ဓာ ဝိယာတိ ဝါ ယုဂနဒ္ဓာ၊ ဤသို့လည်း ဖွင့်ဆိုပြီး၏။ ဤအလို"ယုဂါ၊ အစုံသည်(ဟုတ္တာ။) ဗဒ္ဓါ၊ ဖွဲ့အပ်သော တရားတို့တည်း။ ယုဂနဒ္ဓာ၊ တို့"ဟု ပြုပါ။

သခ်ီတသ၊ သော။ ဝိကၠေပသ၊ သမ္ပယုတ်တရား၊ တို့ကို အထူးထူး အပြားပြား ပစ်လွှင့်တတ်သောတရား၏ ပဋိပက္ခဘာဝတော၊ ဆန့်ကျင် ဘက်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝိကၠေပေါ ဝိကၠေပသည်။ နု၊ မဟုတ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အဝိကၠေပေါ၊ မည်၏။ [အ သဒ္ဒါသည် ပဋိပက္ခအနက်ဟော။ တရားကိုယ်မှာ သမာဓိပင်တည်း။] ဧတေသံပိ၊ ဤ ပဂ္ဂါဟ အဝိကၠေပတို့၏လည်း။ ပိဖြင့်သတိ သမ္ပဇညကို ပေါင်း။] လက္ခဏာဒီနိ၊ တို့ကို။ ဟေဋ္ဌာ။ ဝုတ္တာနေ၀၊ ဆိုအပ်ကုန်ပြီးသည်သာ။ ပန၊ ထိုသို့ပင် အောက်၌ ဟောတော်မူအပ်ပြီး ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း။ ဣဒ၊ ဤနေရာ ၌။ ဧတံ ဒွယံ၊ ဤ ပဂ္ဂါဟ အဝိကၠေပ ၂-ပါးအပေါင်းကို။ ဝိရိယသမာဓိယောဇနတ္ထာယ ဝိရိယ သမာဓိ တို့ကို ယှဉ်စေရုံကို ပြုခြင်းအကျိုးငှာ။ ဂဟိတံ၊ ထပ်၍ ယူတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ယေ၀ါပနကအဖွင့်

ယေ၀ါပန။ ပ။ ကုသလာ[၂] တိ၊ ကား။ ဖဿော ဟောတိ။ ပ။ အဝိကၠေပေါ ဟောတိတိ၊ ဟူ၍။ ကေ၀လံ၊ ယေ၀ါပနက -တရားမဖက်သက်သက်။ ပဒပဋိပါဋိယာ၊ ပုဒ်တို့၏ အစဉ်အားဖြင့်။ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ၊ သရုပ်အရ ထုတ်ပြအပ်ပြီးကုန်သော။ ဣမေ ပရော

၁။ ဝိရိယသမာဓိယောဇနတ္ထာယ။ ။ သဗ္ဗကုသလဓမ္မေသု လီနဥဒ္ဓစ္စာဘာ၀ေါ ဧတေဟိ ဒ္ဝီဟိ သမံ ယုဇ္ဇေတီတိ ဝိရိယသမာဓိယောဇနတ္ထာယာတိ အဘာ၊ ယောဂ၀စနတ္ထာယာတိ အတ္ထော- အလုံးစုံသော ကုသိုလ်တရား၊ တို့၌ တွန့်ဆုတ်ခြင်း၊ ပျံ့လွင့်ခြင်း၏ မရှိမှုသည် အညီအမျှ ယှဉ်ကြကုန်သော ဤ-ဝိရိယ သမာဓိ ၂-ပါး၊ တို့ကြောင့် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် "ဝိရိယ သမာဓိယောဇနတ္ထာယ"ဟု သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာဆရာ ဆိုသည်။- ဋီကာ။ ဤဋီကာ၌ ယောဇနတ္ထာယ ကို"ယောဂ၀စနတ္ထာယ"ဟု အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်၏။"ယောဇနတ္ထာယ၊ ယှဉ်စပ်စေရုံကို ပြုဆိုခြင်း အကျိုးငှာ"ဟု ပေးပါ။ ဘုရားရှင်က ယှဉ်စေပုံကိုသာ ပြုတော်မူ၏၊ ယှဉ်စေသော ပုဂ္ဂိုလ်ကား ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တည်း။ "ဝိရိယသမာဓိတို့၏ ထိုတိုကုသိုလ်ကိစ္စ၌ အညီအမျှ ယှဉ်ကြရုံကို ဆိုခြင်း (ယှဉ်စေရသည်ဟု နားလည်စေခြင်း) အကျိုးငှာ ဤ ပဂ္ဂါဟ အဝိကၠေပ ၂-ပါးကို ထပ်၍ ဘုရားရှင်ယူတော်မူသည်" ဟု အဓိပ္ပာယ်မှတ်ပါ။

မှန်၏၊ ဝိရိယနှင့် သမာဓိလည်း အညီအမျှ ယှဉ်ကြရသော တစ်ပါးကိုတစ်ပါးက မလွန်ရသော တရားပင်တည်း။ "ဝိရိယလွန်တော့ ဥဒ္ဓစ္စ၊ သမာဓိလွန်တော့ ကောသဇ္ဇ"ဟု ရှေးဆရာတို့ ဆိုရိုးအတိုင်း ဝိရိယလွန်၍ သမာဓိလျော့နေလျှင် ဥဒ္ဓစ္စဖြစ်တတ်၏။ သမာဓိလွန်၍ ဝိရိယလျော့နေလျှင်လည်း ကောသဇ္ဇဖြစ်၍ တွန့်ဆုတ်နေတတ်၏။ဤတရား၂-ပါးသည် အညီအမျှ ယှဉ်နေမှသာ လိုရာကိစ္စ ပြီးစေနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့်"ဝိရိယသမာဓိယောဇနတ္ထာယ၊ ဝိရိယသမာဓိ တို့ကို ယှဉ်စပ်ရုံကို ပြုခြင်းအကျိုးငှာ"ဟု ပေးထားသည်။

၂။ ယေ၀ါပန။ ပ။ ကုသလာ။ ။ အဋ္ဌကထာဆရာသည် ယေ၀ါပန။ ပ။

ပဏ္ဍာသခမ္ဘာ ၀ေ၊ ဤ ငါးဆယ်ထက်ပိုလွန်သော တရားတို့သည်သာ။(၅၆–ပါး တို့သည်သာ။ ဟောန္တို၊ ဖြစ်ကုန်သည်ကား။) နှ၊ မဟုတ်သေး။ အထခေါ၊ အဟုတ်ကား။ ယဘိ သမယော၊ ၌။ ကာမာဝစရံ၊ ကာမာဝစရ ဖြစ်သော။ တိဟေတုကံ၊ တိဟိတ်ဖြစ်သော။ သောမနဿသဟဂတံ၊ သောမနဿသဟဂုတ် ဖြစ်သော။ ပဌမံ၊ ရှေးဦးဈာသော။ အသင်္ခါရိကံ၊ အသင်္ခါရိက ဖြစ်သော။ မဟာ စိတ္တံ၊ မဟာကုသိုလ်စိတ်သည်။ဥပ္ပန္နံ၊ အတိတ်စိတ်၏ ဘင်ခဏမှ အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌ ခဏတ္တယသို့ ရောက်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တသ္မိं သမယော၊ ၌။ အညေပိ၊ ဖဿ–စသည်တို့မှ တစ်ခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ တေဟိယေဝ ဖဿာဒီဟိ၊ ထိုဖဿ–အစရှိသည်တို့နှင့်ပင်။ သမ္မယုတ္တာ၊ အညီအမျှ ကျေပွာဒတာ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်ကုန်သည်။ ဟုတ္မာ၊ ၍။ ပဝတ္တမာနာ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ အတ္တနော အတ္တနော၊ အား။ အနုရူပ်၊ လျော်သော။ပစ္စယံ၊ အကြောင်းကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲမှီ၍။ သမုပ္ပန္နာ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ ရူပါဘာဝေန၊ ဖောက်ပြန် ခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ အရူပိနော၊ ဖောက်ပြန်ခြင်း မရှိကုန်သော။ (ဝါ၊ နာမ် ဖြစ်ကုန်သော။) သဘာဝတော၊ မိမိ မိမိတို့၏ အမှတ်အသားအားဖြင့်။ ဥပလဗ္ဘမာနာ၊ ရအပ်ကုန်သော။ ယေဝါပန ဓမ္မာ၊ အကြင်တရားတို့သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိကုန်၏။ သဗ္ဗေပိ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန် သော။ (ဖဿမှစ၍ အားလုံးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။) ဣမေ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ကုသလာ၊ ကုသိုလ်တရားတို့တည်း။ ဇာတာ၀တာ၊ ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ဖဿော–အစ အရူပိနောဓမ္မာ– တိုင်အောင်သော စကားအစဉ်ဖြင့်။ စိတ္တဂံ၀သေန၊ စိတ်၏ အင်္ဂါ၏အဖြစ်ဖြင့်။ ပါဠိယံ၊ ၌။ အာရုဠ္ဠေ၊ တက်ရောက်ကုန်သော။ ပရောပဏ္ဏာ သဓမ္မေ၊ ၅၀–ကျော် တရားတို့ကို။ ဒီပေတွာ၊ ပြတော်မူပြီး၍။ ယေဝါပနကဝသေန ယေဝါပနကဟု အဖြစ်ဖြင့်။ ဝါ၊ ယေဝါပန–သဒ္ဒါဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော တရားတို့၏ အဖြစ်ဖြင့်။ အပရေပိ၊ တစ်ခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ နဝ၊ကုန်သော။

အရူပိနောဓမ္မာကို အမှန်ပရိစ္ဆေဒ (နိဂုံးအပိုင်းအခန်း)၌ သွင်းပြခဲ့၏။ ထိုကြောင့် "ယေဝါပန။ ပ။ ကုသလာတိ"ဟု တပေါင်းတည်း တည်ပါ၌လုပ်သည်။ "ဖဿ–စသောအားဖြင့် သရုပ်ပြခဲ့သော ၅၆–ပါး တရားတို့သာ မကသေး၊ အခြားသောတရားများလည်း ရှိကြသေး၏၊ ထိုတရားအားလုံးပင် ကုသိုလ်တရားများ ဖြစ်ကြသည်–ဟူလို။ [ပါဠိတော်၌ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ အရူပိနော ဓမ္မာဟုခေါ်တို့တွင် ပဋိစ္စ၏ကဲ့ကို" အတ္တနော အတ္တနော အနုရူပ်ပစ္စယံ" ဟု ထည့်၏။ အရူပိနောကို "ရူပါဘာဝေန" ဟု ဝိသေသနထည့်၍ ဖွင့်၏။ "ရူပွန် ရူပ်၊ နတ္ထိ+ရူပ်+ဧတေသန္တိ အရူပိနော"ဟု ပြုပါ။ ဓမ္မာ ကို "သဘာဝတော ဥပလဗ္ဘမာနာ"ဟု ဖွင့်၏။ ထိုသို့ဖွင့်သဖြင့် အစစ်အမှန် မရကောင်းသော ပညတ္တိဓမ္မတို့ကို တားပြစ်သည်။ "အစစ်အမှန် ပရမတ္ထအားဖြင့် ရအပ်ရကောင်းသည်"ဟူလို။]

၁။ ယေဝါပနကဝသေန။ ။ ပါဠိတော်၌ ။ "ယေဝါပန"ဟု ဟောတော်မူအပ်

ဓမ္မေ၊ ဆန္ဒအဓိမောက္ခ အစရှိသော တရားတို့ကို။ ဓမ္မရာဇာ၊ တရားမင်းဘုရားသည်။ ဒိပေတိ၊ ပြတော်မူ၏။

ဟိ၊ မှန်။ တေသု တေသု သုတ္တပဒေသု၊ ထိုထို ပါဠိတော်ပုဒ်တို့၌။ ဆန္ဒော၊ ဆန္ဒ လည်းကောင်း။ ပ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၀ဝိရတိ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၀ဝိရတိလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ နဝ၊ ကုန်သော။ ဣမေ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ပညာယန္တိ၊ ထင်ရှားကုန်၏။ စ၊ ဆက်။ ဣမ သို့ပိ မဟာစိတ္တေ၊ ဤ ပထမ မဟာကုသိုလ်စိတ်၌လည်း။ ကတ္တုကမ္ယတာ ကုသ လဓမ္မစ္ဆန္ဒော၊ ပြုခြင်းငှာ အလိုရှိသူ၏အဖြစ်ဟူသော ကုသိုလ်ဓမ္မဖြစ်သော ဆန္ဒသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဝါ၊ ပါ၀င်၏။ ပန၊ ထိုသို့ပင် ရှိပါသော်လည်း။ စိတ္တဂီ၀သေန၊ ဖြင့်။ ပါဠိယံ၊ ၌ နှ အာရုဠှော၊ မတက်ရောက်။ [အာပုဗ္ဗ ရုဟာဓာတ်၊ တ– ပစ္စည်းဖြစ်၍ ကတ္တားဟော ကြိုသည်၊ ကံဟော ဖြစ်လျှင် "အာရောပိတော"ဟု ကာရိတ်ဝင်စေ ရသည်။] သော၊ ထိုကုသလဓမ္မစ္ဆန္ဒကို။ ဣဒ၊ ဤ ပထမ မဟာကုသိုလ်စိတ်၌။ ယေ၀ါပနကဝသေန၊ ယေ၀ါပနက–သဒ္ဒါဖြင့် ဟောတော်မူ အပ်သောတရား၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဂဟိတော၊ ယူအပ်တော်မူပြီ။

[ဣမသို့ပိ မဟာစိတ္တေကို ပုဒ်တိုင်းလိုက်စေ။] အဓိမောက္ခော၊ သည်။ အတ္ထိ။ ပ။ တတြမဇ္ဈတ္တတာ အတ္ထိ။ မေတ္တာ ပုဗ္ဗဘာဂေါ၊ အပွဲနှာသို့ရောက်သော မေတ္တာ၏ ရှေ့အဖို့၌ဖြစ်သော ပရိကံ မေတ္တာသည်။ အတ္ထိ။ [မဟာကုသိုလ်အရာ ဖြစ်၍ အပွဲနှာစျာန်မေတ္တာကို မယူရ၊ မဟာကုသိုလ်၌ယှဉ်သော ပရိကံ မေတ္တာကိုသာ ယူရသည်။ "ပရိကံမေတ္တာ"ဟူရာ၌ သာမန်မေတ္တာများလည်း ပါ၀င်၏။ နောက် ပုဗ္ဗဘာဂတို့၌လည်း ဤအဓိပ္ပာယ်မှီးပါ။] သော၊ ထိုမေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂသည်။ ဝါ၊ကို။ အဒေါသော၊ အဒေါသကို။ ဂဟိတော၊ ယူအပ်သော်။ ဂဟိတောဝ၊ ယူအပ်ပြီးတော့ သည်သာ။ ဟောတိ။ ["အဒေါသော ဟောတိ" အရတုန်းက ပါ၀င်သွားလေပြီ ဟူလို။] ကရုဏာ ပုဗ္ဗဘာဂေါ၊ အပွဲနှာသို့ရောက်သော ကရုဏာ၏ ရှေ့အဖို့၌ ဖြစ်သော' ပရိကံကရုဏာသည်။ အတ္ထိ။ မုဒိတာ ပုဗ္ဗဘာဂေါ၊ သည်။ အတ္ထိ။ [ဤ ကရုဏာ မုဒိတာကား ပါဠိတော်၌ အခြားနှာမည်တစ်မျိုးဖြင့် မယူခဲ့သေး။] ဥပေက္ခာ

သော တရားကို" ယေ၀ါပနက"ဟု ခေါ်သည်။ ယေ၀ါပနာတိ၊ ယေ၀ါပနတို့ဟူ၏။ ကာယန္တိ ကထိယန္တိ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ယေ၀ါပနကာ၊ တို့မည်၏။ ကာ– ဓာတ် သည် ကထန– အနက်ဟော။ ဗသော ဟောတိစသည်တို့ကဲ့သို့ သရုပ်သကောင်အား၊ဖြင့် မဟော ဘဲ ယေ၀ါပန– သဒ္ဒါဖြင့် ပေါင်းရုံး၍ ရောပြွမ်းသောပြွမ်း ဟောတော်မူအပ်သော တရားများ ဟူလို။

ပုဗ္ဗဘာဂေါ၊ အပွနာသို့ရောက်သော ဥပေက္ခာ၏ ရှေ့အဖို့ဖြစ်သော ပရိကံဥပေက္ခာ သည်။ အတ္ထိ။ သော ပန၊ ထို ဥပေက္ခာသည်ကား။ ဝါ၊ ကိုကား။ တတြမဇ္ဈတ္တတာယ၊ တတြမဇ္ဈတ္တတာကို။ ဂဟိတာယ၊ ယူအပ်သော်။ ဂဟိတောဝ၊ ယူအပ်ပြီးတော့သည်သာ။ ဟောတိ။ [ယေဝါပနက– အဖြစ်ဖြင့် တတြမဇ္ဈတ္တတာကို ယူလိုက်လျှင် ထိုဥပေက္ခာ ပုဗ္ဗဘာဂ ပါဝင်တော့သည်–ဟူလို။] သမ္ဘာဝါ၏ စ၊ သည်။ အတ္ထိ။ ပ။ သမ္ဘာဝမ္ပိ ဧဿ၊ သည်။ အတ္ထိ။ ပ။ [ဤသို့ ပေယျာလရှိသင့်၏။ ထို ပေယျာလဖြင့် "စိတ္တဂ်ဝသေန ပန"စသည်ကို မြွေပ်ထား၏။ ဤသို့ (ပေ)ဟု ရှိမှ နောက်လာမည့် "သောပိ" ဖြင့် သမ္ဘာအာဇီဝ တစ်ပါးတည်းကို စွဲနိုင်မည်။] သမ္ဘာအာဇီဝေါ အတ္ထိ။ ပန၊ ထိုသို့ပင် ရှိပါသော်လည်း။ စိတ္တဂ်ဝသေန ပါဠိယံ နာ အာရုဠှော။ သောပိ၊ ထို သမ္ဘာအာဇီဝကို လည်း။ ဣဒံ၊ ဤ ပထမ မဟာကုသိုလ်စိတ် ၌။ ယေဝါပနကဝသေန။ ဂဟိတော၊ ပြီ။

ပန၊ ဆက်။ နဝသု၊ ကုန်သော။ ဣမေသု၊ ဤ တရားတို့တွင်။ ဆန္ဒော၊ လည်းကောင်း။ ပ။ တတြမဇ္ဈတ္တတာ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေ စ'တ္တာရော၀၊ ဤ လေးပါးသော စေတသိက်တို့ကိုသာ။ ဧကဋ္ဌေ၊ တစ်ပြိုင်နက်သော ခဏ၌။ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်၏။ [နိယတယောဂီစေတသိက်များ ဖြစ်သောကြောင့် တစ်ပြိုင်နက် ယှဉ်ကြသည်– ဟူလို။] သေသာ၊ ကြွင်းသောစေတသိက် ၅–ပါးတို့ ကို။ နာနာက္ခဏေ၊ အသီးအသီးသော ခဏ၌။ (လဗ္ဘန္တိ။) [အနိယတယောဂီ စေတသိက် များ ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အာရုံမတူသောကြောင့်လည်းကောင်း တစ်ပြိုင် နက် မရနိုင်–ဟူလို။] ဟိ၊ မှန်။ ယဒါ၊ ၌။ ဣမိနာ စိတ္တေန၊ ဖြင့်။ [1]ဓိဗ္ဗာ၀ါစံ၊ မိစ္ဆာ၀ါစာကို။ ပဇဟတိ၊ ပယ်စွန့်၏။ [မပြောတော့ဟု ရှောင်ကြဉ်သောအားဖြင့် ပယ်စွန့်၏[2]] ဝိရတိ၀သေန၊ ဖြင့်။ သမ္ဘာ၀ါစံ၊ ကို။ ပူရေတိ၊ ပြည့်စေ၏။ တဒါ၊ ၌။ ဆန္ဒာဒယော၊ အစရှိကုန်သော။ စတ္တာရော၊ ၄–ပါးသော နိယတစေတသိက်တို့ လည်းကောင်း။ သမ္ဘာ၀ါစာ စ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေ ပဉ္စ၊ ဤ ၅– ပါးသော စေတသိက်တို့ကို။ ဧကဋ္ဌေ၊ ၌ ။ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်၏။

---

[1] ဓိဗ္ဗာ၀ါစံ။ ပ။ ပူရေတိ။ [2] "ဓိဗ္ဗာ၀ါစာကို ပယ်စွန့်၍ ဝိရတိ၏ အစွမ်းဖြင့် စိတ်အင်္ဂါကို ပြည့်စေ၏"ဟူရာ၌ "ကောင်းသောစကားကို ပြောသောအားဖြင့် စိတ်အင်္ဂါကို ပြည့်စေသည်မဟုတ်၊ သမ္ဘာ၀ါစာဝိရတိနှင့် ယှဉ်သောအားဖြင့် စိတ်အင်္ဂါကို ပြည့်စေ၏"ဟု သိစေလိုမူ "ဝိရတိ၀သေန။ ပ။ ပူရေတိ"ဟု မိန့်သည်။ [ဝိရတိ၀သေနာတိ၀စီပ၀တ္တိယာ နု ပူရေတိ၊ ကိန္နု ဝိရတိယောဂေနာတိ အတ္ထော။–ဋီကာ။] "ဓိဗ္ဗာကမ္မန္တံ ပဇဟတိ၊ ဝိရတိ၀သေန သမ္ဘာကမ္မန္တံ ပူရေတိ"၌လည်း နည်းတူ။

ယဒါ မိဗ္ဗာဝမ္ဘန္တဲ့ ပဖောတိ၊ ဝိရတိဝသေန သမ္ဘာဝမ္ဘန္တဲ့ ပူရေတိ၊ တဒါ ဆန္ဒာ ဒယော စတ္တာရော, သမ္ဘာဝမ္ဘန္ဟောစာတိ ဣမေ ပဉ္စ ကေကၠဏော လဗ္ဘန္တိ။ ယဒါ မိဗ္ဗာ အာဒီဝံ ပဖောတိ၊ ဝိရတိဝသေန သမ္ဘာအာဒီဝံ ပူရေတိ၊ တဒါ ဆန္ဒာဒယော စတ္တာရော,သမ္ဘာအာဒီဝေါစာတိ ဣမေ ပဉ္စ ကေကၠဏောလဗ္ဘန္တိ။ ယဒါ။ ကရုဏာယ၊ ဖြင့်။ ပရိကမ္ပံ၊ ပရိက်ကိုး။ ကရောတိ၊ တဒါ ဆန္ဒာဒယော စတ္တာရော, ကရုဏာ ပုဗ္ဗဘာဂေါစာတိ ဣမေ ပဉ္စ ကေကၠဏော လဗ္ဘန္တိ။ ယဒါမုဒိတာယ ပရိကမ္ပံ ကရောတိ၊ တဒါဆန္ဒာ ဒယော စတ္တာရော, မုဒိတာပုဗ္ဗဘာဂေါစာတိ ဣမေ ပဉ္စ ကေကၠဏော လဗ္ဘန္တိ။

ပန၊ ဆက်။ ဣတော၊ ဤ သမ္ဘာဝါစာကို ပြည့်စေခြင်း အစရှိသည်မှ။ (ဝိရတိ ၃-ပါး ကရုဏာ မုဒိတာတို့မှ။) မုဒ္ဓိတွာ၊ လွတ်၍။ [အရှေ့စာအုပ်၌ "မုဒ္ဓိတွာ"ဟု ရှိ၏။ ဒီဝါဒီ မုစ-ဓာတ်သည် အပါဒါန်ကို ငဲ့သည်။ ရုဓာဒီ ဖြစ်မှုကဲကို ငဲ့၍ "ဣမေ မုဒ္ဓိတွာ"ဟု ရှိရလိမ့်မည်။] ဒါနံ၊ အလှူကို။ ဒေန္တသ၊ ပေးလှူသူ၏(သန္တာန်၌ လည်းကောင်း)။ သီလံ၊ ကို။ ပူရေန္တသ၊ ဖြည့်ကျင့်သူ၏ (သန္တာန်၌ လည်းကောင်း)။ ယောဂေ၊ အားထုတ်အပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း၌။ ကမ္မံ၊ စီးပြန်းမှုကို။ ကရောန္တသ၊ ပြုသူ၏။ (သန္တာန်၌ လည်းကောင်း)။ စတ္တာရိ၊ ဆန္ဒ အဓိမောက္ခ မနသိကာရ တတြာမဇ္ဈတ္တတာအားဖြင့် ၄-ပါးကုန်သော။ အပဏ္ဏကဂၢိနေ၀၊ မချွတ်မယွင်းသော အဂ်ါတို့ကိုသာ။ (အမြဲယှဉ်သော အဂ်ါတို့ကို သာ။) လဗ္ဘန္တိ။

ဝေ၊ ဤသို့လျှင်။ နဝသု၊ ကုန်သော။ ဣမေသု ယေ၀ါပနကမ္ဘေသု၊ တို့တွင်။ ဆန္ဒောတိ ဝေါ နာမ၊ ဆန္ဒောဟူသော ဤ အမည်သည်။ ကတ္တုကမ္မတာယ၊ အာရုံကို ပြုခြင်းငှာ အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်၏။အဓိ၀စနံ၊ အမည်တည်း။ [ကာမဆန္ဒ-စသည်၏ အမည်မဟုတ်၊ ထိုထို အာရုံကို ပြုလိုသော ဆန္ဒစေတသိက်၏ အမည် ဖြစ်သည်– ဟူလို။] တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သော ဆန္ဒော၊ သည်။ကတ္တုကမ္မတာလက္ခဏော၊ ပြုခြင်းငှာ အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိ၏။ အာရမ္မဏပရိယေသနရသော၊ အာရုံကို ရှာမှီးခြင်းကိစ္စရှိ၏။ အာရမ္မဏေန၊ ဖြင့်။ အတ္ထိ ကတာပစ္စုပဋ္ဌာနော၊ အလိုရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့။ ပ။ ထင်လာ၏။ တံဒေ၀၊ ထိုအာရုံသည်ပင်။ အသ၊ ထိုဆန္ဒ၏။ ဝဒဏ္ဍာနံ၊ နီးစွာသောအကြောင်းတည်း။ စ၊ ဆက်။ အယံ၊ ဤ ဆန္ဒကို။ အာရမ္မဏသ၊ ကို။ ဂဟဏေ၊ ယူခြင်း၌ ။ စေတသော၊ ၏။ ဟတ္ထပသာ ရဏံ ဝိယ၊ လက်ကို ဆန့်တန်းခြင်းနှင့် တူ၏ဟူ၍။ ဝါ၊ လက်လှမ်းခြင်းနှင့် တူ၏ ဟူ၍။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။ [ဤပုဒ်တို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို သင်္ဂြိဟ်ဘာသာ ဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

အဓိမုစ္စနံ! အာရုံ၌ သက်ဝင်ခြင်း။ ဝါ၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်း။ အဓိမောက္ခော၊ ခြင်း။ သော၊ ထို အဓိမောက္ခသည်။ သန္ဓိဋ္ဌာနလက္ခဏော၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ အသံသပ္ပနရသော[1]၊ ထို ဤ ရှေ့ရှား မဆုံးဖြတ်နိုင်သော ဝိစိကိစ္ဆာတရား၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ကိစ္စရှိ၏။ နိစ္စယပစ္စုပဋ္ဌာနော၊ ဆုံးဖြတ်တတ်သောတရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။ သန္ဓိဋ္ဌာတဗ္ဗဓမ္မပဒဋ္ဌာနော၊ ဆုံးဖြတ်ထိုက်သော တရားလျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏။ အာရမ္မဏော၊ ၌။ နိစ္စလဘာဝေန၊ လျှပ်ရှားခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဣန္ဒခီလော ဝိယ၊ နိုင်ငြိမ်စွာ စိုက်ထားအပ်သော တံခါးတိုင်နှင့်တူ၏။ ဟူ၍။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ကိရိယာ၊ ပြုခြင်း။ ကာရော၊ ပြုခြင်း။ မနသိ၊ စိတ်၌။ ကာရော၊ အာရုံကို ပြုပေးခြင်းတည်း။ မနသိကာရော၊ ခြင်း။ ပုရိမ မနတော၊ ရှေးစိတ်မှ။ ဝိသဒိသံ၊ မတူသော။ မနံ၊ ကို။ ကရောတိ၊ ပြုတတ်၏။ ဣတိပိ၊ ကြောင့်လည်း။ မနသိ-ကာရော၊မည်၏။ [ဤ ဒုတိယဝိဂြိုဟ်ဖြင့် ဝိထိပဋိပါဒက-ဇဝနပဋိပါဒက မနသိ-ကာရကို ရည်ရွယ်သည်။] သွာယံ (သော အယံ)၊ ထိုမနသိကာရသည်။ အာ ရမ္မဏ ပဋိပါဒကော၊ အာရမ္မဏပဋိပါဒက-မနသိကာရ လည်းကောင်း။ ဝိထိ ပဋိပါဒကော၊ လည်းကောင်း။ ဇဝန ပဋိပါဒကော၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ တိပ္ပကာရော၊ ၃-ပါးအပြားရှိ၏။ တတ္ထ၊ ထို ၃-ပါးတို့တွင်။ အာရမ္မဏ ပဋိပါဒကော၊ အာရုံကို ထိရောက်စေတတ်သော မနသိကာရသည်။ မနသိ၊ ၌။ ကာရော၊ အာရုံကို ပြုပေးတတ်သော တရားတည်း။ ဣတိ၊ ဤ၀စနတ္ထကြောင့်။ မနသိကာရော၊ မနသိကာရ မည်၏။ [တရားကိုယ်မှာ မနသိကာရ စေတသိက်ပင် တည်း။] သော၊ ထိုမနသိကာရ သည်။ သာရဏလက္ခဏော၊ သမ္မယုတ်တရားတို့ကို အာရုံသို့ ဖြောင့်ဖြောင့်မတ်မတ် သွားစေခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ [နောက်၌ သမ္မယုတ္တာ နံ သာရဏီ ဝိယ-ကို ထောက်၍"သာရဏ-သွားစေခြင်း"ဟု အနက်ပေးရသည်။ "အောက်မေ့ခြင်း"ဟု အနက် မပေးရ။] သမ္မယုတ္တာနံ၊ တို့ကို။ အာရမ္မဏေန၊ နှင့်။ သမ္မယောဇနရသော၊ယှဉ်စေခြင်း

---

[1] အသံသပ္ပနရသော။ ။ သပ္ပဓာတ်သည် ဂတိ-အနက်ဟောတည်း။ သံ (သမ္ဗန္ဓတော)၊ ထက်ဝန်းကျင်အာရုံ၌+သပ္ပနံ၊ သွားခြင်းတည်း။ သံသပ္ပနံ၊ ခြင်း။ အာရုံတစ်ခုတည်း ၌ ဓတည်နိုင်၊ မဆုံးဖြတ်နိုင်ဘဲ ထက်ဝန်းကျင်အာရုံ၌ ရှေ့ရှားသွားလာခြင်းဟူသော သံသပ္ပနကိုပင် သံသယ(ယုံမှားခြင်း)ဟု ခေါ်၏။ အဓိမောက္ခသည် ထိုသံသပ္ပနကို ဆန့်ကျင်ဘက်ပြုလျက် ဆုံးဖြတ်ခြင်း ကိစ္စရှိသည်။ [ဒါရကသော ဝိယ ဣတောစိတောစ သံသပ္ပနသော (ကလေးသည် အငြိမ်မနေနိုင်သကဲ့သို့ ဟိုအာရုံ သည်အာရုံ၌ ရှေ့ရှားလျက်) ကရိသောမိ နံ ကရိသောမိတိ အဝိနိစ္ဆယသော (ပြုရအုံ့လော မပြုရအုံ့လောဟု ဆုံးဖြတ်ချက်မချနိုင်သော သံသယ၏) ပဋိပက္ခ ကိရိယာအသံသပ္ပနံ။-ဋီကာ။]

ကိစ္စရှိ၏။ အာရမ္မဏာဘိမုခဘာဝ ပမ္မု ပဋ္ဌာနော၊ အာရုံသို့ ရှေးရှုသည်၏အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့။ ပ။ ထင်လာ၏။ သခ်ါရကွန္ဓ ပရိယာပန္နော၊ သင်္ခါရကွန္ဓာ၌ အကျုံးဝင်၏။ သမ္မယုတ္တာနံ၊ တို့ကို။ အာရမ္မဏ ပဋ္ဌိပါဒကတ္တေန၊ အာရုံသို့ ထိရောက်စေတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ သာရထိ ဝိယ၊ ရထားထိန်းနှင့် တူ၏ဟူ၍။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ပန၊ အဖို့တစ်ပါးကား။ ဝိထိပဋ္ဌိပါဒကောတိ ဧတေ၊ ဝိထိပဋ္ဌိပါဒကော–ဟူသော ဤအမည်သည်။ ပဗ္ဗဒ္ဓါရာဝဇ္ဇနသဒ္ဒေ၊ ပဗ္ဗဒ္ဓါရာ ဝဇ္ဇန်း၏။ အဓိဝစနံ၊ တည်း။ ဧဝနပဋ္ဌိပါဒကောတိ(ဧတေ)၊ သည်။ မနောဒ္ဓါရာ ဝဇ္ဇနသဒ္ဒေ၊ ၏။(အဓိဝစနံ။) ဧတေ၊ ထိုဝိထိ ပဋ္ဌိပါဒက, ဧဝနပဋ္ဌိပါဒက–မနသိကာရ တို့ကို။ ဣဒ၊ ဤစိတ်အင်္ဂါကို ပြရာ၌။ နု အဓိပ္ပေတာ၊ အလိုမရှိအပ်ကုန်။ [ဤ မနသိကာရ ၃–မျိုး၏ အကျယ်နှင့်တကွ လက္ခဏာ–စသည်ကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ မနသိကာရ–စေတသိက် အခန်း၌ ရှုပါ။]

တေသု ဓမ္မေသု၊ ထိုစိတ် စေတသိက်တို့၌။ မဇ္ဈတ္တတာ၊ အလယ်အလတ်၌ တည်သော သဘောရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်။ တတြမဇ္ဈတ္တတာ၊ မည်၏။ သာ၊ ထိုတတြမဇ္ဈတ္တတာသည်။ စိတ္တစေတသိကာနံ၊ တို့ကို။ သမဝါဟိတလက္ခဏာ[1]၊ မိမိကိစ္စ၌ အညီအမျှ ဆောင်စေခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ ဝါ၊ အညီအမျှဖြစ်စေခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ ဥနာမိကတာ နိဝါရဏရသာ[2]၊ သမ္မယုတ်တရားတို့၏ မိမိကိစ္စတို့၌

ဝ။ **သမဝါဟိတ လက္ခဏာ။** ။ "သမ် (အဝိသမ်) သကသကကိစ္စေသု ပဝတ္တန လက္ခဏာ"ဟု ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ခန္ဓနိဒ္ဒေသ၌ မဟာဋီကာဖွင့်၏။ ထိုသို့ ဖွင့်သဖြင့် "သမ်+ဝါဟိတ"ဟု ခွဲပြီးလျှင် သမ်သည် "အညီအမျှအနက်ဟော" ဟု သိသာ၏။ ဝါဟိတ၌ ဝဟာစတ်၊ ကာရိတ်ကျေ။ တ–ပစ္စည်းဖြင့် "ဆောင်စေခြင်း"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏။ မိမိကိစ္စကို အညီအမျှ ထမ်းဆောင်စေခြင်းဟူသည် မိမိကိစ္စ၌ အညီအမျှ ဖြစ်စေခြင်းတည်း။ ထို့ကြောင့် ဝဝတ္တနကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဟု မှတ်ပါ။ [ယောဇနာ၌ "သံ+အဝပုဗ္ဗ ဟိ–ဓာတ်" ဟု ကြံဆလေ၏။ မဟာဋီကာဖွင့်ပုံနှင့် မညီ။] သမဝါဟိတ၊ မိမိ မိမိကိစ္စကို အညီအမျှ ထမ်းဆောင်စေခြင်းဟူသော+လက္ခဏ ယသောတိ သမဝါဟိတလက္ခဏာ။

၂။ **ဥနာမိကတာ နိဝါရဏရသာ။** ။ [ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ "ဥနာမိကတာ" ဟု ရှိ၏။] အာစာနည်မြင်းတို့ကို ရထားခွတပ်၍ မောင်းနှင်သော ရထားထိန်းသည် မြင်းတစ်စီးကို အဟုန်လျော့အောင် ဆွဲ၍လည်း မထား၊ အခြားတစ်စီးကို အဟုန်တိုးအောင် မောင်းနှင်၍လည်း မပေး၊ သူတို့ဘာသာ အညီအမျှ ပြေးသွားနေသည်ကို အသင့်အားဖြင့် ရှုစားလျက် ဧက်ကြိုးကိုသာ ကိုင်ထား၏။ ထိုသို့ အသင့်အားဖြင့် ရှုစားနေသော်လည်း အာစာနည်မြင်း ၂–စီး၏ တစ်စီးနှင့် တစ်စီး မယုတ်ဘဲ မလွန်ဘဲ အညီအမျှ ပြေးသွားနေခြင်းမှာ ရထားထိန်း၏ အရှိန်ကြောင့်သာ ဖြစ်ရသကဲ့သို့၊ ထို့အတူ သမ္မယုတ်တရားတို့၏ မိမိတို့ကိစ္စ၌ မလျော့ခြင်း မလွန်ခြင်းမှာ တတြမဇ္ဈတ္တတာ၏ အစွမ်းကြောင့်သာ ဖြစ်ရကား တတြမဇ္ဈတ္တတာသည် သမ္မယုတ်တရားတို့၏

လျှောသည်၏ အဖြစ် လွန်သည်၏ အဖြစ်ကို တားမြစ်ခြင်း ကိစ္စရှိ၏။ ဝါ၊ တစ်နည်း၊ ပက္ခပါတုပဋ္ဌေဒနရသာ၊ အလျှော်တက် အတိုးတက်၌ ကျရောက်ခြင်းကို ဖြတ်တောက်ခြင်း ကိစ္စရှိ၏။ မဗျတ္တဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနာ၊ လျစ်လျူရှုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်ယောဂီတို့ ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ စိတ္တစေတသိကာ နံ၊ တို့ကို။ အဗျာပေက္ခနဝသေန၊ လျစ်လျူရှုခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ သမပ္ပဝတ္တာနံ၊ အညီအမျှ ဖြစ်ကုန်သော။ အာဇာနေယျာနံ၊ အာဇာနည်မြင်းတို့ကို။ အဗျာပေက္ခနသာရထိ ဝိယ၊ အသင့်အားဖြင့် ရှုစားသော ရထားထိန်းနှင့် တူ၏ ဟူ၍။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ မှတ်ထိုက်၏။

ကရဏာ မုဒိတာ၊ တို့သည်။ ဗြဟ္မဝိဟာရနိဒ္ဒေသေ၊ ဗြဟ္မဝိဟာရနိဒ္ဒေသ၌။ အာဝီ၊ စွာ၊ ဘဝိသန္တီ၊ တွဲ့။ ဟိ၊ မှန်၊ ကေဝလဲ၊ သက်သက်။ (ဘုံအားဖြင့် ရောယှက်ခြင်းမဖက် သက်သက်။) တာ၊ ထို ကရဏာ မုဒိတာတို့သည်။ အပ္ပနပ္ပတ္တာ၊ အပ္ပနာသို့ ရောက် ကုန်သော။ ရူပါဝစရာ၊ တို့တည်း။ ဣဓ၊ ဤကာမာဝစရကုသိုလ် အရာ၌။ ကာမာ ဝစရာ၊ တို့တည်း။ ဣတိ အယမေဝ၊ ဤ ရူပါဝစရ အဖြစ် ကာမာဝစရ အဖြစ်သည်သာ။ ဝိသေသော၊ ထူး၏။ ကာယဒုစ္စရိတတော၊ မှ။ ဝိရတိ၊ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းတည်း။ ကာယဒုစ္စရိတ ဝိရတိ၊ ခြင်း။ သေသပဒဒွယေပိ၊ ကြွင်းသော (ဝစီဒုစ္စရိတဝိရတိ၊ မိစ္ဆာဇီဝဝိရတိ)ပုဒ် ၂–ပါးအပေါင်း၌လည်း။ ဧသေव နယော၊ တည်း။

ပန၊ ပဒတ္ထမှတစ်ပါး လက္ခဏာဒျတ္ထကား။ လက္ခဏာဒိတော၊ အစရှိသော အားဖြင့်။ တိသောပိ၊ ၃–ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဧတော၊ ဤ ဝိရတိတို့သည်။ ကာယဒုစ္စရိတာဒိဝတ္ထုနံ၊ ကာယဒုစရိုက် အစရှိသော ဝတ္ထုတို့ကို။ အဝိတိက္ကမလက္ခဏာ၊ မလွန်ကျူးခြင်း လက္ခဏာရှိကုန်၏။ အမဒ္ဒနလက္ခဏာ၊ မကျော်နင်းခြင်း လက္ခဏာ ရှိကုန်၏။ ဣတိဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကာယဒုစ္စရိတာဒိဝတ္ထု တော၊ မှ။ သင်္ကိလေသစနရသာ၊ တွန့်ဆုတ်ခြင်း ကိစ္စရှိကုန်၏။ အကိရိယပစ္စုပဋ္ဌာနာ၊ ဒုစရိုက်ကို မပြုခြင်းသဘောတရား

မိမိတို့ကိစ္စ၌ လျှော့ခြင်း လွန်နေခြင်းကို တားမြစ်ခြင်းကိစ္စ ရှိရာ ရောက်သည်။ [အလိနာနုဒ္ဒ တပ္ပဝတ္ထိပစ္စယတ္တာ ဥိနာဓိကတာ နိဝါရဏရသာ။–ဋီကာ။]

၁။ **ပက္ခပါတုပဋ္ဌေဒနရသာဝါ။** ။ ဣဒံ နိဟီနကိစ္စံ ဟောတု, ဣဒံ အဘိရေက တရကိစ္စံတိ ဧဝံ ပက္ခပါတဝသေန ဝိယ ပဝတ္တိ ပက္ခပါတော၊ တံ ဥပစ္ဆိန္နန္တိ ဝိယ ဟောတိတိ အဓိပ္ပာယော။ –မဟာဋီကာ။ [မိမိယှဉ်ဖက်တို့တွင် ဤတရားက နဂိုကိစ္စကို လျှော့ပြုစေ၊ ဤတရားက ပိုပြုစေ၊ ဤသို့ စေခိုင်းတိုက်တွန်းခြင်း အမှုသည် ၂–ဖက်ရှိသည်တွင် တစ်ဖက်၌ မိမိက ပါနေသကဲ့သို့ (ဘက်လိုက်သကဲ့သို့)ဖြစ်၏။ တတြမဗျတ္တတာသည် ဤသို့ ဘက်လိုက်မှုကို ဖြတ်တောက်သကဲ့သို့ဖြစ်ခြင်း ကိစ္စရှိသည်၊ "ဘက်မလိုက်ဘဲဆိုင်ရာကိစ္စကို အညီအမျှ ဆောင်စေသည်" ဟူလို။

ဟု ယောဂီတို့။ ပ။ ထင်လာကုန်၏။ သဒ္ဓါ။ ပ။ ပဒဋ္ဌာနာ၊ သဒ္ဓါ, ဟိရိ, သြတ္တပ္ပ, အပ္ပိစ္ဆတာ-အစရှိသော ဂုဏ်လျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိကုန်၏။ ပါပကိရိယတော၊ မကောင်းမှုကို ပြုခြင်းမှ။ စိတ္တသ၊ ၏။ ဝိမုခိဘာဝဘူတာ၊ မျက်နှာလွှဲ၏ အဖြစ်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်၏။ ဣတိ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

ဣတိ၊ ဤသို့လျှင်။ ဗဟုသုတနိ၊ အစရှိကုန်သော။ ဆပညာသ၊ ၅-ကျိပ် ၆-ပါးသော တရားလည်းကောင်း၊ ယေဝါပနကဝသေန၊ ဖြင့်။ (ယေဝါပနက-နာမည်ဖြင့်။) ဝုတ္တာနိ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော။ နဝ၊ ကိုးပါးသောတရားတို့ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ သဗ္ဗာနိပိ၊ အလုံးစုံသောတရားတို့သည်လည်း။ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဒ္ဒေသဝါရေ၊ ဤ ဓမ္မဒ္ဒေသ-ဝါရ၌။ ဝါ၊ ဤတရားတို့ကို သရုပ်ထုတ်ပြရာ ဝါရ၌။ ပဋ္ဌသဋ္ဌိ၊ ၆-ကျိပ် ၅-ပါးသော၊ ဓမ္မပဒါနိ၊ တရားအစုတို့သည်။ ဘဝန္တိ၊ ကုန်၏။ တေသု၊ ထို ၆-ကျိပ် ၅-ပါးသော တရားတို့တွင်။ ကေဏ္ဍကော၊ ၌ ကဒါစိ၊ တစ်ရံတစ်ခါ၌။ ကေသင္ဌိ၊ သော။ (ဓမ္မပဒါနိ။) ဘဝန္တိ။ ကဒါစိ၊ ၌။ သမသင္ဌိ အတိကျ ၆-ကျိပ်သော။ (ဓမ္မပဒါနိ ဘဝန္တိ။) ဟိ၊ မှန်။ (တစ်နည်း) ဟိ၊ ချဲ့။ တာနိ၊ ထိုတရားတို့သည်။ သမ္မာဝါစာ ပူရဏာဒိဝသေန၊ သမ္မာဝါစာကို ပြည့်စေခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဥပ္ပတ္တိယံ၊ ဖြစ်ရာအခါ၌။ ပဋ္ဌသု၊ ကုန်သော။ ဌာနေသု ဌာနတို့၌။ ကေသင္ဌိ(ဓမ္မပဒါနိ) ဘဝန္တိ။ [သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တ, သမ္မာအာဇီဝ, ကရဏာ, မုဒိတာဖြစ်ရာ ၅-ဌာနကို ရည်ရွယ်သည်။ ထို ၅-ပါး တို့၏ တစ်ပြိုင်နက် မယှဉ်နိုင်သောကြောင့် "ကေသင္ဌိ"ဟု ဆိုသည်။] တေဟိ၊ ထို ၅-ဌာနတို့မှ။ မုဏ္ဍော၊ လွတ်သော။ ဧကသ္မိံ၊ သော။ ဌာနေ၊ ၌။[ထိုတရား ၅-ပါးတို့ မပါရာ ဌာန၌။] သမသင္ဌိ(ဓမ္မပဒါနိ) ဘဝန္တိ။ ပန၊ ဆက်။ ယေဝါပနကေ၊ ယေဝါပနက တရားတို့ကို။ ဌပေတွာ၊ ထား၍။ ပါဠိယံ၊ ၌။ ယထာရုတဝသေန၊ အကြင်အကြင် ဟောတော်မူအပ်သော တရားတို့၏အစွမ်းဖြင့်။ ဝါ၊ တိုက်ရိုက် ဟောတော်မူအပ်သော တရားတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဂယှမာနာနိ ယူအပ်ကုန်လတ်သော်။ ဆပ္ပညာ သာဝ၊ ၅-ကျိပ် ၆-ပါးသာလျှင် ဖြစ်သော။ (ဓမ္မပဒါနိ) ဟောန္တိ။

ပန၊ ဆက်။ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန[1]၊ ယူအပ်ပြီးသော တရားတို့ကို မယူခြင်းအားဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤ ၅-ကျိပ် ၆-ပါးတို့တွင်။ ဖဿပဋ္ဌမကံ၊ လည်းကောင်း။ ဝိတက္ကော၊

---

[1] **အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန။** ။ ဂဟိတသ၊ ရှေ့၌ ယူအပ်ပြီးသော တရားကို+အဂ္ဂဟဏံ၊ ထပ်၍ မယူခြင်း။ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏံ၊ ခြင်း။ [အ-ကို ဂဟဏနှင့် အနက်အားဖြင့် စပ်သောကြောင့် မစပ်သင့်သော ဂဟိတနှင့် တွဲထားသော အယုတ္တသမာသ်။] တစ်နည်း-အဂဟိတသ၊

လည်းကောင်း။ ပ။ စိတ္တေကဂ္ဂတာ၊ လည်းကောင်း။ ပဋိဒ္ဓြိယာနိ၊ ၅-ပါးသော ဣန္ဒြေတို့လည်းကောင်း။ ဟိရိဗလ၊ လည်းကောင်း။ ပ။ ဣတိ၊ သို့။ ဒွေ၊ကုန်သော။ ဗလာနိ၊ တို့လည်းကောင်း။ အလောဘော၊ လည်းကောင်း။ ပ။ ဣတိ၊ သို့။ ဒွေ၊ ကုန်သော။ မူလာနိ၊ တို့လည်းကောင်း။[အမောဟကို ပဋိဒ္ဓြိယာနိ-အရတွင် "ပညိန္ဒြိယံ ဟောတိ"၌ ယူခဲ့ပြီ။] ကာယပဿဒ္ဓိ စိတ္တပဿဒ္ဓိအာဒယော၊ အစရှိကုန်သော။ ဒွါဒသ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ သမတိ်သ၊ အတိကျ သုံးဆယ်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ။ [သင်္ဂြိုဟ်၌ ပထမ မဟာကုသိုလ်စိတ်ဝယ် ၃၈-ပါး ယှဉ်၏ဟု ဆိုသော်လည်း ယေဝါပနက တရား ၉-ပါးကို နှတ်၍ ဖဿပဌမကဿ စိတ်ပါနေသောကြောင့် ထိုစိတ်ထည့်၍ သမတိ်သ ဖြစ်ရသည်။]

သမတိ်သာယ၊ သော။ တေသုဓမ္မေသု၊ တို့တွင်။ အဋ္ဌာရသ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တရားတို့သည်။ အဝိဘတ္တိကာ[1]၊ ဝေဖန်အပ်သော အပြား မရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ။ ဒွါဒသ၊ ကုန်သော။ (ဓမ္မာ၊ တို့သည်။) သဝိဘတ္တိကာ[2]၊ ဝေဖန်အပ်သော

ရှေ့၌ မယူအပ်သေးသည်ကို+ဂဟဏ၊ ယူခြင်း။ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏ၊ ခြင်း။ [ဤ၂နည်း၌ ယုတ္တသမာသ်။] ဖဿပဌမကဿ ဝေဒနာကို ယူပြီး၍ သုခ-သောမနဿိန္ဒြိယတို့ကို ထပ်၍ မယူ။ ဗျာနရာသိ၌ ကေဠာကို ယူပြီးဖြစ်၍ သမာဓိန္ဒြေကို မယူ။ "ပဋိဒ္ဓြိယ" အရ သဒ္ဓာ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ ပညာ၊ ဓိဝိတိန္ဒြေတို့ကို ယူပါ။

[1] သဝိဘတ္တိကာ အဝိဘတ္တိကာ။ ။ ဝိဘာဇိယတေတိ ဝိဘတ္တိ၊ ဗျာနရာသိစသော ကိန္နာ၏ အစွမ်းဖြင့် ဝေဖန်အပ်သော အပြား။ သဟ+ဝိဘတ္တိယာ ယေ ဝတ္တန္တိ သဝိဘတ္တိကာ၊ နတ္ထိ+ဝိဘတ္တိ ယေသံတိ အဝိဘတ္တိကာ။ သမာသန္တ က-ပစ္စည်းသက်။ [ရှေးနိဿယ၌ ယောဇနာကို မှီး၍ " သဝိဘတ္တိကာ၊ ထိုထိုရာသိ ကိန္နာ၏ အစွမ်းဖြင့် ဝေဖန်ခြင်း ရှိကုန်သည်။ အဝိဘတ္တိကာ၊ ထိုထို ရာသိကိန္နာ၏ အစွမ်းဖြင့် ဝေဖန်ခြင်းကင်းကုန်သည်"ဟု အနက်ပေးလေသည်။]

[2] **သဝိ· ဝိနွမာနအနက်။** ။ သဝိဘတ္တိကာ၌ သဟ၏ ကာရိယဖြစ်သော သသည် ဝိနွမာန-အနက်ရှိ၏ ဥပမာ-သလောမကော(အမွေးရှိသော လူ) သပက္ခကော(အတောင်ရှိသောငှက်)ဟူရာ၌ ကဲ့သို့တည်း။ ဤပုဒ်တို့ကို ဝိဂြိုဟ်ပြုရာ၌ ကလာပ်ဝတ္ထိသမာသ်(၂၆၇)သုတ်ဝယ် "သဟ+လောမေန ဝတ္တတေတိ သလောမကော" ဟု ပြု၏။ ဤသို့ပြုမှလည်း သဟဟူသော မူလပုဒ်ရင်းပါသောကြောင့် သဘာဝကျ၏။ အနက်ကိုလည်း "အမွေးနှင့်တကွဖြစ်သော လူ"ဟု သဒ္ဒတ္ထလည်းကောင်း၊ "အမွေးရှိသော လူ"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထလည်းကောင်း ပေးပါ။ ဆရာတို့ကား "ဝိနွာမာနာနိ+လောမာနိ အဿတေ သလောမကော"ဟု ပြုတော်မူကြသည်။[သဟယောဂ+သဟယောဂဝန္တ ခွဲ၍ မရသောပုဒ်များ၌ ဤသို့ ဝိနွမာန-အနက်ယူမှ အဓိပ္ပာယ်မှန်ရသည်။]

အပြားနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သည်။ ဝါ၊ ဝေဖန်အပ်သော အပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ။ အဋ္ဌာရသ၊ ၁၈–ပါးတို့ဟူသည်။ ကတမေ၊ အဘာယ်တို့နည်း။ ဖဿော၊ လည်းကောင်း။ [ဖဿ၏ အခြားနာမည်တစ်မျိုးဖြင့် ဝေဖန်၍မရခြင်းကို "အဝိဘတ္တိက"ဟု ဆိုသည်။ နောက်၌လည်း နည်းတူ။] သညာ၊ လည်းကောင်း။ ပ။ ကာယပဿဒ္ဓိအာဒယော၊ အစရှိကုန်သော။ ဒ္ဝါဒသ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ အဋ္ဌာရသ၊ ကုန်သော။ ဣမေ၊ ဤတရားတို့သည်။ အဝိဘတ္တိကာ ဟောန္တိ။ ဝေဒနာ၊ လည်းကောင်း။ [ဝေဒနာ၏ "သုခံ ဟောတိ၊ သောမနဿိန္ဒြိယံ ဟောတိ"စသည်ဖြင့် အခြားနာမည်တစ်မျိုးတပ်၍ ခွဲခြားဝေဖန်အပ်သည်ကို "သဝိဘတ္တိက"ဟု ဆိုသည်၊ နောက်၌လည်း နည်းတူ။] စိတ္တံ၊ လည်းကောင်း။ ပ။ အဓေါ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒ္ဝါဒသ။ ဣမေ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သဝိဘတ္တိကာ ဟောန္တိ။

တေသု၊ ထို ၁၂–ပါးသော သဝိဘတ္တိက တရားတို့တွင်။ သတ္တ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊တို့ကို။ ဒ္ဝီသု၊ ကုန်သော။ ဌာနေသု၊ တို့၌။ ဝိဘတ္တာ၊ ဝေဖန်အပ်ကုန်ပြီ။ဧကော၊ သော။(ဓမ္မော။) တီသု၊ ကုန်သော။(ဌာနေသု၊ တို့၌။ ဝိဘတ္တော၊ ပြီ။) ဒ္ဝေ၊ ကုန်သော။ (ဓမ္မာ၊တို့ကို။) စတူသု(ဌာနေသု ဝိဘတ္တာ)၊ ဧကော(ဓမ္မော) ဆသု(ဌာနေသု ဝိဘတ္တော)၊ ဧကော (ဓမ္မော)သတ္တသု ဌာနေသု ဝိဘတ္တော။ [ထိုဧကားကို ချဲ့လိုရှိ ကထံ–စသည် မိန့်။] ကထံ၊ အဘာယ်သို့ ဝေဖန်အပ်သနည်း။ စိတ္တံ၊ လည်းကောင်း။ ပ။ အဓေါ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ သတ္တ၊ ကုန်သော။ ဣမေ၊ ဤတရားတို့ကို။ ဒ္ဝီသု ဌာနေသု ဝိဘတ္တာ။ ဟိ၊ မှန်။ ဧတေသု၊ ဤတရားတို့တွင်။ ဘာဝ၊ ဖွား။ စိတ္တံ၊ ကို။ ဖဿပဋိဓမ်၊ သို့။ ပတ္တာ၊ ရောက်၍။ ဝါ၊ ရောက်လတ်သော်။ စိတ္တံ ဟောတိတိ၊ စိတ္တံ ဟောတိ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣန္ဒြိယာနိ၊ တို့သို့။ ပတ္တာ။ ဓနိန္ဒြိ ယန္တိ၊ ဓနိန္ဒြိယံ ဟောတိ ဟူ၍။ (ဝုတ္တံ။) ဝိတက္ကော၊ ကို။ ဈာနင်္ဂါနိ ပတ္တာ ဝိတက္ကော ဟောတိဟိ ဟူ၍။ ဝုတ္တော။ မဂ္ဂင်္ဂါနိ ပတ္တာ။ သမ္မာသင်္ကပ္ပောတိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပော ဟောတိ ဟူ၍။ (ဝုတ္တော။) သဒ္ဓာ၊ ကို။ ဣန္ဒြိယာနိ ပတ္တာ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ ဟောတိတိ။ ဝုတ္တာ၊ ပြီ။ ဗလာနိ ပတ္တာ။ သဒ္ဓာဗလန္တိ၊ သဒ္ဓာဗလံ ဟောတိ ဟူ၍။ ဝုတ္တာ။ ဟိရိ၊ ကို။ ဗလာနိ ပတ္တာ ဟိရိဗလံ ဟောတိတိ ဝုတ္တာ။ လောကပါလဒုကံ၊ လောကပါလဒုက်သို့။ ပတ္တာ။ ဟိရိတိ၊ ဟိရိ ဟောတိဟူ၍။ ဝုတ္တာ။ သြတ္တပ္ပေ၊ ပြီ၊ ၌လည်း။ သေသနယော။ အလောဘော၊ ကို။ မူလံ ပတ္တာ အလောဘော ဟောတိတိဝုတ္တော၊ ကမ္မပထံ ပတ္တာ။ အနဘိဇ္ဈာတိ၊ အနဘိဇ္ဈာဟောတိ ဟူ၍။ ဝုတ္တော။ အဓေါ၊ ကို။ မူလံ ပတ္တာ အဓေါ ဟောတိတိ ဝုတ္တော၊

ကမ္မပထံပတ္တာ။ အဗျာပါဒေါတိ၊ အဗျာပါဒေါ ဟောတိ ဟူ၍။ ဝုတ္တော။ [အချို့စာအုပ်၌ ဒေါမပါ။ နိဂုံးဝါကျဖြစ်၍ ဒေါ် ရပါသည်။ နောက်၌လည်း ပါသည်။] ဒေါ်၊ သို့လျှင်။ သတ္တ၊ ကုန်သော။ ဣမေ၊ ဤတရားတို့ကို။ ဒ္ဒိသုဒ္ဒါနေသု ဝိဘတ္တာ။

[သတ္တ မှာ ဒ္ဒိသု ဒ္ဒါနေသု–၏ အကျယ်ကို ပြုပြီး၍ ဧကော တိသု–၏ အကျယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် ဝေဒနာပန– စသည်မိန့်။] ပန၊ ကား။ ဝေဒနာ၊ ကို။ ဖဿပဋ္ဌမက် ပတ္တာ ဝေဒနာ ဟောတိတိ ဝုတ္တာ။ ဗျာနဂ်ါနိ ပတ္တာ။ သုခံတိ၊ သုခံ ဟောတိ ဟူ၍ ။ ဝုတ္တာ၊ ဣန္ဒြိယာနိ ပတ္တာ။ သောမနဿိန္ဒြိယန္တိ သောမနဿိန္ဒြိယံ ဟောတိ ဟူ၍။ ဝုတ္တာ။ ဒေါ်၊ သို့လျှင်။ ဧကော၊ သော။ ဒမ္မော၊ ဝေဒနာတရားတို့ကို။ တိသု ဒ္ဒါနေသု ဝိဘတ္တော။ [ဒွေ စတ္ဌသု–၏။ အကျယ်ကို ပြလို၍ ဝိရိယံ ပန– စသည်မိန့်။] ပန၊ ကား။ ဝိရိယံ၊ ကို။ ဣန္ဒြိယာနိပတ္တာ ဝိရိယိန္ဒြိယံ ဟောတိတိ ဝုတ္တံ၊ မဂ္ဂင်္ဂါနိ ပတ္တာ။ သမ္မာဝါယာမောတိ၊ သမ္မာဝါ ယာမော ဟောတိ ဟူ၍။ (ဝုတ္တံ။) ဗလာနိ ပတ္တာ။ ဝိရိယဗလံတိ၊ ဝိရိယဗလံ ဟောတိ ဟူ၍။ (ဝုတ္တံ။) ပိဋ္ဌိဒုက်၊ ပိဋ္ဌိဒုက်သို့။ ပတ္တာ။ ပဠိဟောတိ၊ ပဠိဟော– ဟောတိ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ။ [ပဠိဟ အဝိကွေပ ၂–ပါးကို "ပိဋ္ဌိဒုက်"ဟု ခေါ်၏။] သတိပိ၊ ကိုလည်း။ ဣန္ဒြိယာနိ။ ပ။ ဝုတ္တာ၊ မဂ္ဂင်္ဂါ နိပတ္တာ။ သမ္မာသတိတိ၊ သမ္မာသတိ ဟောတိ ဟူ၍။ ဝုတ္တာ။ ဗလာနိ ပတ္တာ။ သတိဗလန္တိ၊ သတိဗလံဟောတိ ဟူ၍။ ဝုတ္တာ။ ဥပကာရဒုက်၊ ဥပကာရဒုက်သို့။ ပတ္တာ သတိ ဟောတိတိ ဝုတ္တာ။ [သတိသမ္ပဇညကို ယောဂိပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ကျေးဇူးများသော ဥပကာရတရားဟု နာမည်တပ်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် "ဥပကာရဒုက်"ဟု ခေါ်သည်။] ဒေါ်။ ပ။ စတ္ဌသု ဒ္ဒါနေသု ဝိဘတ္တာ။

[ဧကော ဆသု– ၏ အကျယ်ကို ပြလို၍ "သမာဓိ ပန"စသည် မိန့်။] ပန၊ ကား။ သမာဓိ၊ ကို။ ဗျာနဂ်ါနိ ပတ္တာ။ ပ။ ဝုတ္တော ဣန္ဒြိယာနိ ပတ္တာ သမာဓိန္ဒြိယန္တိ (ဝုတ္တော)၊ မဂ္ဂင်္ဂါနိ ပတ္တာ သမ္မာသမာဓိတိ (ဝုတ္တော)၊ ဗလာနိ ပတ္တာ သမာဓိဗလန္တိ (ဝုတ္တော။) ပိဋ္ဌိဒုက်ပတ္တာ။ သမထော အဝိကွေပေါ်တိ၊ ဟူ၍။ (ဝုတ္တော။) [သမထ–ဝိပဿနာကိုလည်း ပိဋ္ဌိဒုက်ဟု ခေါ်သည်။] ဒေါ်။ ဧကော၊ သော။ အယံ ဒမ္မော၊ ဤ သမာဓိတရားကို။ ဆသု ဒ္ဒါနေသု ဝိဘတ္တော။ [ဧကော သတ္တသု ဒ္ဒါနေသုကို ချဲ့လို၍ "ပညာ ပန"စသည် မိန့်။] ပန၊ ကား။ ပညာ၊ ကို။ ဣန္ဒြိယာနိ ပတ္တာ။ ပ။ ဝုတ္တာ၊ မဂ္ဂင်္ဂါနိ ပတ္တာ သမ္မာဒိဋ္ဌိတိ(ဝုတ္တာ)၊ ဗလာနိ ပတ္တာ ပညာဗလန္တိ (ဝုတ္တာ)၊ မူလာနိ ပတ္တာ အမောဟောတိ (ဝုတ္တာ)၊ ကမ္မပထံ ပတ္တာ သမ္မာဒိဋ္ဌိတိ (ဝုတ္တာ)၊ ပိဋ္ဌိဒုက် ပတ္တာ သမ္ပဇည ဝိပဿနာတိ (ဝုတ္တာ)၊ ဒေါ် ဧကော။ ဒမ္မော၊ ပညာတရား ကို။ သတ္တသု ဒ္ဒါနေသု ဝိဘတ္တော။

ပန၊ ဆက်။ ကောစိ၊ တစ်စုံတစ်ယောက်သော ပရဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဝဒေယ္ယ၊ ပြောဆိုအံ့။ (ကိ"။)[3] ဣတ္ထ၊ ဤသဝိဘတ္တိက တရားတို့ကို။ (ဒုတိယဌာနာ ဒီသု၊ ဒုတိယဌာန အစရှိသည်တို့၌။ ဝါ၊ ဒုတိယရာသိ အစရှိသည်တို့၌။ ဘာဒိယ မာနေသုပိ၊ ဝေဖန်အပ်ပါကုန်သော်လည်း။) အပုဗ္ဗံ နာမ၊ အသစ်ဖြစ်သော တရား မည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ပန၊ စင်စစ်ကား။ ဟေဋ္ဌာ။ အောက်ဌာနဌ၌။ ဂဟိတမေव၊ ယူအပ်ပြီးသော တရားကိုပင်။ ဂဏှိတ္မာ၊ ယူ၍။ တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ၊ ထိုထို ဒုတိယ ဌာန–စသည် ၌။ [4]ပဒံ၊ ဗျာနံ– အစရှိသော ပုဒ်ကို။ ပူရိတံ၊ ပြည့်စေအပ်ပြီ။

၁။ ဣတ္ထ အပုဗ္ဗံ နာမ နတ္ထိ။ ။ဧတေသု သဝိဘတ္တိကေသု ဒုတိယဌာနာဒီသုပိ ဘာဒိယမာနေသု အပုဗ္ဗံ နတ္ထိ။ –ဋီကာ။ [ဣတ္ထ၌ ထ–ပစ္စည်းကို "လက္ခဏအနက်ဟော"ဟု သိစေလို၍ "ဧတေသု။ ပ။ ဘာဒိယမာနေသု"ဟု ဖွင့်သည်။] ပထမဌာန–စသည်၌ ဟောတော်မူ အပ်ပြီးသော ဝေဒနာစသော သဝိဘတ္တိကတရားတို့ကို ဒုတိယဌာန–စသည်တို့၌ ဝေဖန်အပ်ကုန် သော်လည်း (ဖဿပဌမကရာသိ၌ပါသော ဝေဒနာကို ဒုတိယဗျာန ရာသိ၌ သုခ"ဟုလည်းကောင်း၊ တတိယ ဣန္ဒြိယရာသိ၌ သောမနဿိန္ဒြိယ"ဟု လည်းကောင်း ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဝေဖန်အပ်သော်လည်း) အသစ်တရားဟူ၍ မရှိတော့။ "ဝေဒနာတစ်မျိုးတည်းကိုပင် ၃–ဌာနဌ၌ ဟောတော်မူသည်"ဟူလို။ ["အဋ္ဌမကေ သောတာပန္နော"ကဲ့သို့ စိတ္တံပုဒ်က ပြန်၍ရေတွက်လျှင် ဖဿသည် ၅–ပါးမြောက်ဖြစ်၏။ ထိုဖဿလျှင် ၅–ပါးမြောက်ရှိသော တရားအဝေါင်းကို "ဖဿပဌမက"ခေါ်၏။ စာအုပ်တို့၌ "ဖဿပဌက"ဟု အရှိများသည်။]

၂။ ပဒံ ပူရိတံ။ ။ဗျာနာဒိပဒံ ပဌကာဒိဝသေန ပူရိတံ။ –ဋီကာ။ ရှေ့၌ ဟော အပ်ပြီးသော ဝေဒနာကိုပင် ဗျာနရာသိ၌ "သုခ"ဟု ထပ်၍ ဟောတော်မူခြင်းအားဖြင့် "ဗျာနံ" ဟူသော ပုဒ်၏ အနက်ဖြစ်သော ဗျာနင် ၅–ပါးပြည့်အောင် ဖြည့်တော်မူအပ်သည်–ဟူလို။ ရှေ့၌ ဟောအပ်ပြီးသော စိတ္တံကိုပင် "ဣန္ဒြိယ"ဟူသောပုဒ်၏ အနက်ဖြစ်သော ဣန္ဒြေပြည့်အောင် "မနိန္ဒြိယ"ဟု ထပ်၍ ဟောတော်မူသောအားဖြင့် ဖြည့်တော်မူအပ်သည်။ –ဤသို့ စသည်ဖြင့်သိပါ။

ပဒ၏အနက်။ ။ ဗျာနာဒိပဒ၌ ပဒ၏အနက်ကို ဋီကာ၌ ၃–မျိုးဖွင့်၏။ ထို တွင် "ပဒသမ္ဘဝေ ဝါ ကျ"ဟူသော ပထမနည်းအလို ပဒ–သဒ္ဒါသည် "ပုဒ်အပေါင်း"ဟူသော ဝါကျကို ဟော၏။ ထိုပုဒ်အပေါင်းကိုလည်း ဧကဒေသုပစာရအားဖြင့် "ပဒ"ဟု ခေါ်ရသည်။ ဤအလို "ဗျာနာဒိပဒံ၊ ဗျာန် အစရှိသည်တို့၏ +ဝိတဏ္ဍော ဝိစာရော–စသော ပုဒ်အပေါင်းကို"ဟု ပေးပါ။

တစ်နည်း။ ။ "ပဒကောဌာသော ပဒ"ဟု ဖွင့်သော ဒုတိယနည်းအလို ပဒသဒ္ဒါသည် အစုအနက်ဟောတည်း။ ဖဿပဌမကရာသိ တစ်စု၊ ဗျာနရာသိ တစ်စု စသည်ဖြင့် ထိုထိုအစု ကောဌာသ–ရ၏။ "ဗျာနာဒိပဒံ၊ ဗျာန် စသည်တို့၏ အစုကို"ဟု ပေး၍ "ဗျာနရာသိအစု၌ တရား ၅–ပါးရှိရာ ထို၅–ပါးပြည့်အောင် ဖြည့်တော်မူအပ်သည်"ဟု မှတ်ပါ။ တစ်နည်း– တံတမေဝ ပဒံ"ဟု ဖွင့်သော တတိယနည်းအလို ပဒ–သဒ္ဒါသည် ဝိတဏ္ဍော ဝိစာရော–စသော

အနုနုသန္ဓိကာ၏၊ အဆက်အသွယ်မရှိသော။ ကထာ၊ စကားကို။ (ကထိတာ–၌ စပ်။) ဥပ္ပဋိပါဋိယာ၏၊ အစဉ်မဟုတ်သောအားဖြင့်။ (ကထိတာ–၌ စပ်။)စောရေဟိ၊ နိုးသူတို့သည်။ အာဘတဘဏ္ဍာသဒိသာ၊ ယူဆောင်အပ်သော ဘဏ္ဍာနှင့်တူသည်။ ဂေါယူထေန၊ နွားအပေါင်းသည်။ ဂတမဂ္ဂေ၊ သွားအပ်သော လမ်း၌။ အာလုလိတ တိဏသဒိသာ၊ မွှေနှောက်အပ်သော မြက်တို့နှင့် တူသည်။ (ဟုတ္တာ။) အဇာနိတ္တာ၊ မသိမူ၍။ ကထိတာ၊ ပြောဆိုအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ (ဝေဒယျ၊ ပြောဆိုအုံ့။) သော၊ ထို ပရဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်ကို။ မာဟောဝန္တိ၊ ဟူ၍။ (ဤသို့ မပြောပါနှင့် ဟူ၍။) ပဋိသေ ဓေတ္တာ၊ တားမြစ်ပြီး၍။ ဝတ္တဗ္ဗော၊ ဆက်၍ ပြောဆိုထိုက်၏။ (ကိ။) ဗုဒ္ဓာနံ၊ ဘုရား ရှင်တို့၏။ အနုနုသန္ဓိကာ၊ သော။ ဒေသနာ နာမ၊ မည်သည်။ နတ္ထိ။ သာနုသန္ဓိကာဝ၊ အကျိုးပယောဇဉ်နှင့် တကွဖြစ်သော ဒေသနာသည်သာ။ ဟောတိ။ အဇာနိတ္တာ၊ ၍။ ကထိတာပိ၊ ဟောတော်မူအပ်သော ဒေသနာသည်လည်း။ နတ္ထိ။ သဗ္ဗာ၊ အလုံးစုံ သော ဒေသနာတော်ကို။ ဇာနိတ္တာ ယေဝ၊ သိတော်မူ၍ သာလျှင်။ ကထိတာ၊ ဟောတော် မူအပ်ပြီ။ (ဣတိ ဝတ္တဗ္ဗော။)

တစ်ပုဒ်ကိုသာ ဟောဂ်။ "ဗျာနာဒိပဒံ၊ ဗျာန် အစရှိသည်တို့၏ ဝိတက္ကော ဝိစာရော–စသော ပုဒ်ကို"ဟု ပေးပါ။

ပြည့်စေဝုံ။　　။ အဘယ်နည်းဖြင့် "ပြည့်အပ်ပါသနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိသော ကြောင့် ဦးကာ၌ "အံဝုတ္တံ ဟာပိတံ နာမ ဟောတိတိ ဝုတ္တံ ပုရိတံ"ဟု ဓိန့်သည်။ ဗျာနပဋိကာ၌ "သုခံ ဟောတိ" ဟု မဟောလျှင် ထိုသုခံကို ယုတ်လျော့စေရာရောက်၏။ ထို့ကြောင့် ဟော အပ်သည်ကို "ပုရိတ– ပြည့်စေအပ် ပြည့်အပ်သည်"ဟု ဆိုလိုသည်။

၁။ အနုနုသန္ဓိကာ။　　။ ဤ၌ "အနုသန္ဓိ"ဟူသည် ပယောဇနသမ္ဗန္ဓ–ဟူသော အကျိုး အနုသန္ဓေတည်း။ ပုရိသ–သဒ္ဒါ တစ်ခုကို ထပ်ကာ ထပ်ကာ ဟောနေလျှင် ရှေ့စကားနှင့် နောက်စကားသည် ဆက်သွယ်၍ မရ၊ စာစပ်၍ မဖြစ်၊ အကျိုးလည်း မရှိသကဲ့သို့၊ ဝေဒနာ တစ်ခုကိုဝင်"ဝေဒနာ ဟောတိ၊ သုခံ ဟောတိ၊ သောမနဿိန္ဒြိယံ ဟောတိ"ဟု ထပ်ကာ ထပ်ကာ ဟောနေခြင်းကြောင့် အနုသန္ဓေလည်း မရှိ၊ အကျိုးလည်း မရှိသော စကားဖြစ်သည်– ဟူလို။ ["ကောစိ သမ္ဗန္ဓော နတ္ထိ"ဟု ဦးကာ၌ အနုသန္ဓိကို "သမ္ဗန္ဓော"ဟု ဖွင့်၏။ မဝုတ္တံ" ကောစိ သမ္ဗန္ဓော– ကောစိ ပယောဇနံ"ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။]

၂။ ဥပ္ပဋိပါဋိယာ။　　။ [ကထိတာ–၌စပ်။] ဖဿပဋ္ဌမကရာသိ၏ အကြားမ၌ ဟောအပ်ပြီးသော ဝေဒနာ စိတ္တတို့ကို နောက်နောက်ရာသီ၌ ထပ်၍ ဟောသောကြောင့် တရားစဉ်အတိုင်း ဟောရာမရောက်၊ အစဉ်မဟုတ်သောအားဖြင့် ဟောအပ်ရာ ရောက်သည်။ ဥပမာ– နိုးသူတို့ နိုးယူအပ်ခဲ့သော ဘဏ္ဍာထုပ်သည် အစီအစဉ်မရှိဘဲ ဟိုအထုပ် သည်အထုပ် ထဲ၌ အမျိုးမျိုး ထည့်ထားသကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ နွားအပေါင်း သွားအပ်သော လမ်း၌ မြက်တွေ ရှုပ်ပွေနေသကဲ့သို့ လည်းကောင်း ဖြစ်နေသည်–ဟူလို။

ဟိ၊ မှန်။ (တစ်နည်း) ဟိ၊ ချဲ့၊ သမ္ဘာသမ္ဘဒ္ဒေါ၊ သည်။ တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ၊ တို့၏ ကိစ္စံ၊ ကို။ ဇာနာတိ၊ သိတော်မူ၏။ တံ၊ ထိုကိစ္စကို။ ဥ တွာ၊ သိတော်မူ၍။ ကိစ္စဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝိဘတ္တိ၊ ဝေဖန်ခြင်းသို့။ (ဝေဖန်အပ်သော အပြားသို့။) အာရောပေန္တော၊ တင်တော်မူလတ်သော်။ အဋ္ဌာရသ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဧကေကကိစ္စာ၊ တစ်ခု တစ်ခုစီသော ကိစ္စရှိကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဥ တွာ၊ သိတော်မူ၍။ ဧကေကသ္မိံ၊ သော။ ဌာနေ၊ ၌။ ဝိဘတ္တိ အာရောပေသိ။ သဲ့တွ၊ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ ဝိတက်စသော တရားတို့သည်။ ဒွေဒွေကိစ္စာ၊ ၂-ပါး ၂-ပါးသော ကိစ္စရှိကုန်၏။["ဒွိဒွိ ကိစ္စာ"ဟု ရှိလျှင် သဒ္ဒါနေကောင်း၏။] ဣတိ ဥ တွာ၊ ဒွိသု ဒွိသု။ ဌာနေသု၊ တို့၌။ ဝိဘတ္တိ အာရောပေသိ။ ဝေဒနာ၊ သည်။ တိ ကိစ္စာ၊ ၃-ပါးသော ကိစ္စရှိ၏။ ဣတိ ဥ တွာ တိသု ဌာနေသု ဝိဘတ္တိ အာရော ပေသိ။ ဝိရိယသတိနံ၊ တို့၏။ စတ္တာရိ စတ္တာရိ၊ ၄-ပါး ၄-ပါးကုန်သော။ ကိစ္စာနိ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ။) ဣတိ ဥ တွာ၊ စတူသု စတူသု ဌာနေသု ဝိဘတ္တိ အာရော ပေသိ။ သမာဓိ၊ သည်။ ဆ ကိစ္စော၊ ၆-ပါးသော၊ ကိစ္စရှိ၏။ ဣတိ ဥ တွာ ဆသု ဌာနေသု ဝိဘတ္တိ အာရောပေသိ။ ပညာသည်။ သတ္တ ကိစ္စာ၊ ၇-ပါးသော ကိစ္စရှိ၏၊ ဣတိ၊သို့။ ဥ တွာ၊ သိတော်မူ၍။ သတ္တသု၊ ကုန်သော။ ဌာနေသု၊ ဌာနတို့၌။ ဝိဘတ္တိ၊ သို့။ အာရောပေသို့၊ တင်တော်မူပြီ။ [အာပုဗ္ဗရှဟ-ဓာတ်၊ ဏာပေပစ္စည်းဖြင့်။"အာရော ပေ-ဓာက်ရောက်စေ"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏။ "တင်"ကား အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း။]

တတြ၊ ထိုသို့ ကိစ္စကို သိ၍ ဝေဖန်တော်မူရာ၌။ ဣဒံ၊ ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား။ သြပမ္မံ၊ ဥပမာတည်း။ [ဥပမာယေဝ သြပမ္မံ၊ သွတ္တဉ္ဉ် ဏျ ပစ္စည်းသက်။] ကိရ၊ ချဲ့။ ဧကော၊ တစ်ယောက်သော။ ပဏ္ဍိတော၊ ကြောင်းကျိုးမြင်သိ ပညာရှိသော၊ ရာဇာ၊ သည်။ ရဟောဂတော၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်၌ ရောက်သည်။ (ဟုတ္တာ။)စိန္တေသိ၊ ကြံပြီ။ (ကိ။) ဣမံ ရာဇကုလသန္တကံ၊ ဤ မင်းမျိုး၏ ဥစ္စာကို။ ယထာ ဝါ တထာ ဝါ၊ ဟုတ်ဟုတ်ကြားကြားသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်လည်း။ နခါဒိတဗ္ဗံ၊ မခံစားထိုက်။ (မသုံးစွဲထိုက်။) သိဟာနုဘ္ဘဝိကံ၊ အတတ်အား လျှောက်ပတ် သော။ ဝေတနံ၊ လစာ ရိက္ခာကို။ ဝမေသဟာမိ၊ တိုးပွားစေအံ့။ (တိုး၍ ပေးအံ့။)ဣတိ၊ဤသို့ ကြံပြီ။ (ဣတိ၊ ဤသို့ ကြံပြီး၍။) သော၊ ထိုမင်းသည်။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ သိပ္ပိကေ၊ အတတ်သည်တို့ကို။ သန္နိပါတာပေတွာ၊ စည်းဝေးစေ၍။ ဧကေကသိပ္ပ ဇာနနဏေ၊ တစ်ခုတစ်ခုသော အတတ်ကို တတ်သူတို့ကို။ ပဏ္ဏာသထ၊ ခေါ်ကြကုန်။ ဣတိ၊ သို့။ အာဟ၊ ပြီ။

ဇဝ်၊ သို့။ ပဏ္ဏာသိယမာနာ၊ ခေါ်အပ်ကုန်လတ်သော်။ အဋ္ဌာရသ၊ တစ်ဆယ့်ရှစ်ယောက်ကုန်သော။ ဇနာ၊ လူတို့သည်။ ဥဋ္ဌဟိ သု၊ ထကုန်ပြီ။ တေသံ၊

ထို ၁၈–ယောက်သော လူတို့အား။ ကေကဲ၊ တစ်ခုတစ်ခုသော။ ပဋ္ဌိဝိသ်၊ ရိက္ခာ အဖို့ကို။ ဒါပေတော့၊ ပေးစေပြီး၍။ ဝိသေသဟောသိ၊ လွတ်လိုက်ပြီ။ ဒွေ ဒွေ၊ ၂–ခု ၂–ခု ကုန်သော။ သိပ္ပါနိ၊ အတတ်တို့ကို။ ဟေနန္တာ၊ တတ်သိသူတို့သည်။အာဂစ္ဆန္တု၊ လာကြကုန်။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တေ ပန၊ ဆိုအပ်သော်ကား။ သတ္တ၊ကုန်သော။ ဧနာ၊ တို့သည်။ အာဂမ်သု၊လာကြကုန်ပြီ။ တေသံ၊ထိုလူတို့အား။ ဒွေ ဒွေ၊ ကုန်သော။ ပဋ္ဌိဝိသေ၊ ရိက္ခာအဖို့တို့ကို။ ဒါပေသိ၊ ပေးစေပြီ။ တိဏိ၊ ကုန်သော။ သိပ္ပါနိ၊တို့ကို။ ဟေနန္တာ၊ တို့သည်၊ အာဂစ္ဆန္တု၊ ဣတိ။ ဝုတ္တေ၊ သော်။ ကောဝ၊တစ်ယောက်သည်သာ။ အာဂစ္ဆိ၊ လာပြီ။ တဿ၊ ထိုသူအား။ တယော ပဋ္ဌိဝိသေ ဒါပေသိ၊ စတ္တာရိ သိပ္ပါနိ ဟေနန္တာ အာဂစ္ဆန္တု ဣတိ။ ဝုတ္တေ၊ သော်။ ဒွေ၊ ကုန်သော။ ဧနာ၊ တို့သည်။အာဂမ်သု။ တေသံ၊ ထိုလူတို့အား။ စတ္တာရော စတ္တာရော ပဋ္ဌိဝိသေ ဒါပေသိ။ [ပဋ္ဌိဝိသ–သဒ္ဒါသည် ပုလ္လိင်တည်း။ ထို့ကြောင့် "စတ္တာရော စတ္တာရော"ဟု ရှိသင့်သည်။] ပဉ္စ သိပ္ပါနိ ဟေနန္တာ အာဂစ္ဆန္တု ဣတိ ဝုတ္တေ။ ကောပိ၊ တစ်ယောက်သည်လည်း။ (တစ်ယောက်မျှလည်း။) နှ အာဂစ္ဆတိ၊ မလာ။ ဆ သိပ္ပါနိ ဟေနန္တာ အာဂစ္ဆန္တု ဣတိ ဝုတ္တေ။ ကောဝ၊ သည်သာ။ အာဂစ္ဆိ တဿ ဆ ပဋ္ဌိဝိသေ ဒါပေသိ၊ သတ္တသိပ္ပါနိ ဟေနန္တာ အာဂစ္ဆန္တု ဣတိ ဝုတ္တေ ကောဝ အာဂစ္ဆိ၊ တဿ။ ပ။ ဒါပေသိ။

တတ္တ၊ ထို ဥပမာ၌။ ပဏ္ဍိတော၊ သော။ ရာဇာ ဝိယ၊ မင်းကိုကဲ့သို့။ အနုတ္တရော၊ အတူမရှိ မြတ်သော။ မမ္မရာဇာ၊ တရားမင်းဘုရားကို။ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော။) သိပ္ပဟေနနကာ ဝိယ၊ အတတ်ကို တတ်သိသူတို့ကိုကဲ့သို့။ စိတ္တ စိတ္တဂ်ဝသေန၊ စိတ် စိတ်အဂ်ါ၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဥပဓာရေ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့ကို။ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။) ["စိတ္တံ ဟောတိ" အရစိတ္တ၊ ဖဿော ဟောတိ– စသည်တို့အရ ဖဿ–စသော စိတ္တဂ်တည်း။ ထို့ကြောင့်"စိတ္တ စိတ္တဂ်ဝသေန"ဟု ရှိသော ပါဠိသာ ကောင်းသည်။] သိပ္ပါနုဏ္ဍ ဝိကဆေတနဝမုနံ ဝိယ၊ အတတ်အား လျှောက်ပတ်သော ရိက္ခာကို တိုးပွားစေခြင်းကို ကဲ့သို့။ ကိစ္စဝသေန၊ ဖြင့်။ တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ဝိဘတ္တိအာရောပနံ၊ ဝေဖန်အပ်သော အပြားသို့ တင်ခြင်းကို။ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။) ပန၊ ဆက်။ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။ ဧတေ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဖဿပဋ္ဌမကဝသေန၊ ဖဿပဋ္ဌမက အစွမ်းလည်းကောင်း။ (ဣတိ–ဒ္ဒိ စပ်။) ဈာနဂ်ဝသေန၊ ဈာနင်၏ အစွမ်းလည်းကောင်း။ ပ။ ပဂ္ဂါဟာ ဝိက္ခေပဝသေန၊ ပဂ္ဂါဟ အဝိက္ခေပ၏ အစွမ်းလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။သတ္တရသ၊ ကုန်သော။ ရာသယော၊ အစုတို့သည်။ ဟောန္တိ။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။ ။

ဓမ္မဒ္ဒေသ ဝါရကထာ နိဋ္ဌိတာ။

ကာမာဝစရကုသလ နိဒ္ဒေသဝါရအဖွင့်

ဣဒါနိ၊ ဓမ္မုဒ္ဒေသဝါရကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။ ဓမ္မုဒ္ဒေသဝါရေ၊ ၌။ ပါဠိ အာရဋ္ဌာနိ၊ ပါဠိတော်၌ တက်ရောက်ကုန်သော။ (ပါဠိတော်၌ တင်အပ်ကုန်သော။) ဆပ္ပညာသ၊ ၅၆–ပါ: သော။ တာနေဝ ပဒါနိ၊ ထိုပုဒ်တို့ကိုပင်။ ဝိဘဇိတ္မာ၊ အကျယ်ဝေဖန်၍။ ဒသေတုံ၊ ပြတော်မူခြင်းငှာ။ ကတမော တသ္မိံ သမယေ ဖဿော ဟောတိတိ အာဒိနာ၊ အစရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ နိဒ္ဒေသ ဝါရော၊ ကို။ (ဘဂဝတာ) အာရဒ္ဓေါ၊ အားထုတ်တော်မူအပ်ပြီ။ တတ္ထ၊ ထို နိဒ္ဒေသဝါရ၌။ တာဝ၊ ဝိဿဇ္ဇနာမှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာယ၊ ညွှန်ပြအပ်သော။) [1]ပုစ္ဆာယ၊ ပုစ္ဆာ၏။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်လတ္တံ့. ကား။ အတ္ထော၊ အနက်တည်း။ ယသ္မိं သမယေ၊ ၌။ ကာမာဝစရံ၊ ကာမာဝစရဖြစ်သော။ ကုသလံ၊ ကုသိုလ်ဖြစ်သော။ သောမနဿသဟဂတံ၊ သောမနဿသဟ ဂုတ် ဖြစ်သော။ ဝိဟေတုကံ၊ ဝိဟိတ်ဖြစ်သော။ အသင်္ခါရိကံ၊ အသင်္ခါရိကဖြစ်သော။ မဟာစိတ္တံ၊ မဟာစိတ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ တသ္မိं သမယေ၊ ကာမာဝစရကုသိုလ် သောမနဿသဟဂုတ် ဝိဟိတ် အသင်္ခါရိက မဟာစိတ်၏ဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌ (ယော ဖဿော၊ အကြင် ဖဿကို။) ဖဿော ဟောတိတိ၊ ဖဿော ဟောတိဟူ၍။ ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ သော ဖဿော၊ ထိုဖဿဟူသည်။ ကတမော၊ အဘယ်နည်း။ ဣတိ(အယံ)၊ ကား။ (အတ္ထော၊ တည်း။) [2]ဣမိနာနယေန၊ ဖြင့်။ သမ္ဘပုစ္ဆာသု၊ တို့၌။ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁။ ပုစ္ဆာယ။ ပ။ မတ္ထော။ ။"ကတမော တသ္မိं သမယေ ဖဿော ဟောတိ" ဟူသော ပုစ္ဆာဝါကျ၏ အနက်ကို ပြလိုမူ"ပုစ္ဆာယ။ ပ။ မတ္ထော"ဟု စရိုသည်။ "အကြင်အခါ၌ ကာမာဝစရကုသိုလ် သောမနဿသဟဂုတ်-ဝိဟိတ်အသင်္ခါရိက မဟာစိတ် ဖြစ်၏။ ထိုအခါ၌ ဖဿောဟောတိ"ဟု ဥဒ္ဒေသဝါရဝယ် အကြင်ဖဿကို ဟောတော်မူအပ်ခဲ့ပြီ။ ထိုဖဿဟူသည် အဘယ်နည်း။ ဆိုလိုရင်းကား–ပုစ္ဆာဝါကျ၌ မေးအပ်သော ဖဿဟူသည် အခြားဖဿမဟုတ် ဓမ္မုဒ္ဒေသဝါရ၌"ဖဿော ဟောတိ"ဟု ဟောတော်မူအပ်ခဲ့သော ဖဿပင် ဖြစ်သည်–ဟူလို။

၂။ ဣမိနာ။ ပ။ အတ္ထော။ ။ ပါဠိတော်ဝယ် နိဒ္ဒေသဝါရအစ၌"ကတမော တသ္မိं သမယေ ဖဿော ဟောတိ"ဟု စတည်လျက် ပုစ္ဆာဝါကျရှိ၏။ ထိုပုစ္ဆာဝါကျ၌ "တသ္မိं သမယေ" ဟူသော နိယမအတွက်"ကာမာဝစရံ ကုသလံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟောတိ"စသော ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်ရှိသော ပါဠိကို လိုရင်းချုံး၍ "ယသ္မိं" သမယေ။ ပ။ မဟာစိတ္တံဥပ္ပဇ္ဇတိ"ဟု အနိယမ ဝါကျ အဝိုထည့်၍ လည်းကောင်း၊ တသ္မိံသမယေ၏ နောက်၌"ဖဿော ဟောတိတိ ဝုတ္တော"ဟု လည်းကောင်း၊ "သော ဖဿော"ဟု လည်းကောင်း အဝိုထည့်၍ အနက်ယောဇနာ ရသကဲ့သို့၊

ယော တသို့သမယေ ဖဿောတိ၊ ကား။ တသို့သမယေ၊ ကာမာဝစရကုသိုလ် သောမနဿသဟဂတ် တိဟိတ် အသင်္ခါရိက မဟာစိတ်၏ ဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌။ ဖုသနကဝေသန[1]၊ တွေ့ထိခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ [2]ဥပ္ပဇ္ဇော၊ ဖြစ်သော။ ယော ဖဿော၊ သည်။ (အတ္ထိ။)[2] သော၊ ထိုဖဿသည်။ ဖဿော၊ ဖဿမည်၏။ ဣတိ၊

ထို့အတူ "ကတမာ တသို့သမယေဝေဒနာ ဟောတိ" စသော ပုစ္ဆာဝါကျတို့၌လည်း ဤကဲ့သို့ ထည့်ပါ၌များထည့်၍ အနက်ယောဇနာပါ–ဟူလို။ ["သော ဖဿော"ဟု ထည့်သော ကြောင့် "ယောဖဿော"ဟုလည်း နိဿယပေးရာ၌ အဝိုထည့်ရသည်။ တသို့သမယေ ကိုကား ပဓာနဖြစ်သော သော ဖဿော–၌ စပ်ပါ။]

၁။ ဖုသနကဝေသန။ ။ ဖုသနကဝေသနာတိ သန္တေ အသန္တေ ပိ ဝိသယေ အာပါ တဂတေ စိတ္တသ သန္ဓိပတနဝေသန။ –ဋီကာ။ ထိုဋီကာ၌ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော ရူပ်နာမ်အာရုံကို "သန္တ ဝိသယ"ဟု လည်းကောင်း၊ ပညတ်အာရုံကို "အသန္တ ဝိသယ"ဟု လည်းကောင်း ဆိုသည်။ အသန္တေပိ၌ ပိကား "ထင်ရှားမရှိသော်လည်း ထင်ခြင်းသို့ရောက်နိုင်၏။"ဟု ဂရဟာပြုသော စကားတည်း။ တစ်နည်း–သန္တ ကိုပေါင်းသော သမ္ပိဏ္ဍနတည်း။ သန္တ အာရုံသည် လည်းကောင်း၊ အသန္တ အာရုံသည် လည်းကောင်း ထင်ခြင်းသို့ ရောက်လတ်သော် ထိုအာရုံ၌ စိတ်၏ ကျရောက်ခြင်း၊ အာရုံနှင့် စိတ်၏ ပေါင်းမိခြင်းကို "ဖုသနက(ထိခြင်း)"ဟု ဆိုသည်။ အရာဝတ္ထု ၂–ခု ထိခြင်း ကဲ့သို့သော ထိခြင်းမျိုး မဟုတ်–ဟူလို။ [ဖုသိယတေ၊ တွေ့ထိခြင်း။ ဖုသန်၊ ခြင်း။ ဖုသနမေဝ+ ဖုသနက်။ သွတ္တွာ၌ က–ပစ္စည်းသက်။]

၂။ ဥပ္ပဇ္ဇော ဖဿော၊ သော ဖဿော။ ။ စာအုပ်တို့၌ ဥပ္ပဇ္ဇော ဖဿောဟု နောက်ဝယ် "သော ဖဿော"ဟု နိယမစကားကို တွေ့ရ၏။ ထိုစကားသည် ပိုဟန်တူ၏။ ဘာကြောင့်နည်း ယော ဖဿောဟူသော အနိယမ၏ နိယမမှာ အယ် တသို့သမယေဖဿောဝယ် "အယ်"ဟု ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်ရှိပြီး ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ မှန်၏ "အယ်ပနေတ္တ ယောဇနာ"ဟု စဆို၍ ပြအပ်လတ္တံ့သော ယောဇနာ၌ "ယော တသို့ သမယေ ဖဿော။ ပ။ အယ် တသို့သမယေ ဖဿော ဟောတီတိ"ဟု အဆုံးဝါကျနှင့်တွဲ၍ ယောဇနာ(အနက်ယှဉ်စေပုံ)ကို ပြထားသည်။ ထိုကြောင့်–ယော ဖဿောအတွက် နိယမထည့်လိုလျှင် "တသို့သမယေ အယ် ဖဿော ဟောတီ"ဟုသာ ထည့်ထိုက်၏၊ ထိုသို့ ဝိုသည်ဟု ထင်သော်လည်း ပါဠိရှိအတိုင်းပင် ပေးလိုက်ပါသည်။

၃။ သော ဖဿောတိ ဣဒံ။ ။ နောက်ပြင် စာအုပ်များ၌ "သော။ ဖဿောတိ ဣဒံ" ဟု တွေ့ရ၏။ ရှေးစာအုပ်များ၌ကား "သော ဖဿောတိ ဣဒံ"ဟု တွေ့ရ၏။ ထို ၂–မျိုးတွင် ဝိစာရနိဒ္ဒေသ၌ "အာရမ္မဏော စရဏကဝေသန စာရော၊ ဣဒမသ သဘာဝပဒံ"ဟု လည်းကောင်း၊ သတိနိဒ္ဒေသ၌ "သရဏကဝေသန သတိ၊ ဣဒံသတိယာ သဘာဝပဒံ"ဟု လည်းကောင်း ဤသို့စသည်ဖြင့် သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပုဒ်ကို ဣတိသဒ္ဒါဖြင့် မတည်ဘဲ ဖွင့်ရာ၌သာ "ဣဒံ"သဒ္ဒါ ပါရှိ၏။ ဣတိသဒ္ဒါဖြင့် တည်ရာ၌ကား "ဝိတိတိ သဘာဝပဒံ"ဟု ဣဒံပုဒ် မပါ။ ထို့ကြောင့်

ဤကား အနက်။ ဣဒံ၊ ဤ . ဖသော–ဟူသော ပုဒ်သည်။ ဖဿသ၊ ၏။ သဘာ၀ဒီပနတော၊ သဘောကို ပြတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ "သဘာ၀ပဒံ" နာမ၊ သဘာ၀ပဒ–မည်၏။ (မိမိသဘောကိုသာ ပြသောပုဒ် မည်၏။)

"ဖဿောတိ ဣဒံ"ဟု မရှိသင့်၊ "ဣဒံ"ဟုသာ ရှိသင့်၏။ ထိုပြင် "သော ဖဿောတိ"သည် ဝိုသည်ဟု လည်း ရှေ့၌ ပြခဲ့ပြီ။

၁။ **သဘာ၀ပဒံ။** ။ သဘာ၀ဒီပနတောကို ကြည့်၍ "သဘာ၀ဒီပနံ+ပဒံသဘာ၀ပဒံ"ဟု ပြု။ သဘာ၀ဒီပနဟူသော ရှေ့ပုဒ်၌ ဒီပနဟူသော နောက်ပုဒ်ကို ချေ။ ချဉ်းအံ့–စိတ္တံ့ မနော–အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌ စိတ္တံ့သည် အာရုံကိုသိခြင်းဟူသော ကိစ္စအထူးကိုငဲ့၍၊ မနောကား အာရုံကို နှိုင်းချိန်ခြင်းဟူသော ကိစ္စ အထူးကို ငဲ့သကဲ့သို့၊ ထို့အတူ ကိစ္စအထူးကိုလည်း မငဲ့သော၊–

မာနသံ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌ မနောနှင့် မာနသံသည် စိတ်ဟူသော အနက်ချင်းတူသော်လည်း သဒ္ဒါချင်း ထူးပုံကို ငဲ့သကဲ့သို့၊ ထို့အတူ သဒ္ဒါအထူးကိုလည်း မငဲ့သော၊–

ပဏ္ဍာရံ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌ စိတ်ကိုပင် ဖြူစင်သော ဂုဏ်ရှိသောကြောင့် ဂုဏ၀ိသေသကို ငဲ့သကဲ့သို့ ၊ ထို့အတူ ဂုဏ၀ိသေသကိုလည်း မငဲ့သော၊–

စေတသိကံ သာတံ– အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌ သာယာခြင်းသဘော တည်းဟူသော ဝေဒနာ၏ စိတ်၌ မှီသော ကြောင့် မှီရာ၀ိသေသကိုငဲ့၍ စေတသိက်–ဟု ဆိုရသကဲ့သို့၊ ထို့အတူ မှီရာ၀ိသေသကိုလည်း မငဲ့သော၊–

စိတ္တသ ဌိတိ– အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌ စိတ်၏ တည်ခြင်း အနိုက်အတန့်ကို ပြသောကြောင့် အခြားတရား၏ တည်ခြင်းအနိုက်အတန့် မဟုတ်ဟူသော အထူးကို ငဲ့သကဲ့သို့၊ ထို့အတူ အခြားတရား၏ တည်ခြင်းမဟုတ်ဟူသော အထူးကိုလည်း မငဲ့သော၊–

အလုဗ္ဘနာ– အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌ အလောဘနှတစ်ပါး အခြားသော တရား၏ လိုချင်ခြင်းကြီးယာ မဟုတ်ဟူသော အထူးကို ငဲ့သကဲ့သို့၊ ထို့အတူ အခြားသော တရား၏ အမှုအရာ ကိရိယာ မဟုတ်ဟူသော အထူးကိုလည်း မငဲ့သော၊–

အလုဒ္ဓိတဏှာ–အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌ အခြားသောစိတ်၏ ပ၀တ္တိနိမိတ်အနက်ဖြစ်သော ဘာ၀၏ ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အထူးကို ငဲ့သကဲ့သို့၊ ထို့အတူ အခြားသောတရား၏ ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အထူးကိုလည်း မငဲ့သော ဖုသန (တွေ့ထိခြင်း)ဟူသော ဒီဒီ သဘောမျှကိုသာ ပြသော ပုဒ်ကို "သဘာ၀ပဒ"ဟု ဆိုသည်။

ဆိုလိုရင်းကား– သဘာ၀မှတစ်ပါး အခြားအနက်အထူးကို မပြဘဲ သဘာ၀ကိုသာ (ဖုသန–စသော သဘောမျှကိုသာ) ပြသောပုဒ်ကို "သဘာ၀ပဒ"ဟု ခေါ်ရသည်။ ဖုသနာ–စသည်တို့ကား သဘာ၀ကို ပြသည့်အပြင် အာကာရကိုလည်း ပြသေး၏။ ထိုကြောင့် "သဘာ၀ပဒ" ဟု မခေါ်ရ။ [စိတ္တံ့ မနောတို့ အာဒီသုဝိယ ကိစ္စ၀ိသေသံ။ ၀။ အနပေက္ခိတ္တာ ဓမ္မမတ္တဒီပနံ သဘာ၀ပဒံ။ –ဋီကာ။]

ဖုသနာတိ၊ ကား။ ဖုသနာကရော[1]၊ တွေ့ထိခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်။ (အတ္ထိ၊ ရှိ၏။) ဖုသနာကာရော[2]၊ တွေ့ထိခြင်းဟူသော အခြင်းအရာကိုပင် ["ဖုသနာကာရော" ဟု ရှေ့၌ ရှိပြီးဖြစ်သောကြောင့် ၎င်း ထည့်သည်။] ဥပသဂ္ဂေန၊ သံ ဥပသာရဖြင့်။ ပဒံ၊ ပုဒ်ကို။ ဝမှေတွာ၊ တိုးပွားစေ၍။ သမ္ဖုသနာ[3]တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ သမ္ဖုသိတတ္တာ[4] ဣတိ၊ ကား။ သမ္ဖုသိတဘာဝေါ၊ အာရုံနှင့် ပေါင်းမိလတ်သော် တွေ့ထိသောစိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာတည်း။

ပန၊ ဆက်။ (တစ်နည်း) ပန၊ ပဒတ္ထမှတစ်ပါး ယောဇနာကို ဆိုဦးအုံ့။ အယံ၊ ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤ ယော တသ္မိं သမယေ ဖဿော–အစရှိသော ဖဿနိဒ္ဒေသ၌၊ ယောဇနာ၊ ပုဒ်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းတည်း။ တသ္မိं သမယေ၊ ကာမာဝစရကုသိုလ် သောမနဿ သဟဂုတ် တိဟိတ် အသင်္ခါရိက မဟာစိတ်၏ ဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌။ ဖုသနကဝသေန၊ ဖြင့်။ (ဥပဓေါ၊ သော။) ယော ဖဿောသည်။(အတ္ထိ။) တသ္မိं သမယေ၊ ၌။ ယာ ဖုသနာ၊ အကြင်အာရုံ၌ တွေ့ထိခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်။ (အတ္ထိ။) တသ္မိံသမယေ၊ ၌။ ယာ သမ္ဖုသနာ၊ အကြင်အာရုံနှင့် ပေါင်းမိလတ်သော် တွေ့ထိခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ (အတ္ထိ။) တသ္မိံသမယေ၊ ၌။ ယံ သမ္ဖုသိတတ္တံ၊ အကြင် အာရုံနှင့် ပေါင်းမိလတ်သော် တွေ့ထိတတ်သော စိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်။ (အတ္ထိ။) ["တသ္မိं သမယေ၊

၁။ ဖုသနာကာရော။ ။ ဖုသီတသ ဟိ စိတ္တသ ဖုသနကိရိယာ ဖုသနာကာရော။–ဋီကာ။ ဤ ဋီကာအတိုင်း စိတ်၏ အာရုံ၌ ထိခြင်း အမှုအရာကိရိယာကို "ဖုသနာကာရ" ခေါ်သည်ဟု မှတ်ပါ။ ကိတ်ပုဒ်ကို အာကာရဖြင့် ဖွင့်ပြရာ၀ယ်"သံ၀ဏ္ဏေတဗ္ဗ, ကိတ်ပဒကို, ယုပစ္စယ, အာကာရနှင့်, ဘာ၀သဒ္ဒါ, ဖွင့်ပြရာ, ကြေပါမုချ, ကိတ်ဘာ၀"ဟူသော နိယံနှင့် အညီ ဘာ၀သာ၀နေ ကြေရိုးတည်း။ ထို့ကြောင့် "ဖုသိယတေ ဖုသနံ"ဟု ဘာ၀သာ၀နပြု။

၂။ သမ္ဖုသနာ။ ။ သံသည် သမာဂမ(သမောဓာန)အနက်ဟော။ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌။ "သမ္ဖုသနာတိ အာရမ္မဏေ သမာဂမဖုသနာ၊ နှ ပဋိလာဘ သမ္ဖုသနာ"ဟု မိန့်သည်။ ပဋိလာဘ သမ္ဖုသနာ ဟူသည်ကား "ဖုသန္တီ ဓိရာ နိဗ္ဗာနံ" ကဲ့သို့ တစ်ခုတစ်ခုသော အရာ ဝတ္ထုကို ထိခြင်း။ သို့မဟုတ်–တရားတစ်မျိုးမျိုးကို ရခြင်းတည်း။ ထိုကဲ့သို့ ရခြင်းမျိုးမဟုတ်–ဟူလို။ "သမာဂမေ ဖုသနာ သမ္ဖုသနာ"ဟု ပြု။ ရှေးက ဖုသနာကိုပင် သံ–ဥပသာရဖြင့် တိုးချဲ့ထားသည်။

၃။ သမ္ဖုသိတတ္တံ။ ။ သမ္ဖုသိတသ အာရမ္မဏောနှ သမာဂတသ စိတ္တသ ဘာ၀ေါ သမ္ဖုသိတတ္တံ။ –ဋီကာ။ "သမာဂမေ+ဖုသိတံ (တွေ့ထိတတ်သော စိတ်) သမ္ဖုသိတံ၊ သမ္ဖုသိတသ ဘာ၀ေါ သမ္ဖုသိတတ္တံ"ဟု ပြု။

ဌ်။ အယ်၊ ဤသို့သော။ ဖယော၊ သည်။ ဟောတိ” ဟု “အယ်တသ္မိं သမယေ ဖယော ဟောတိ”နှင့် လှမ်းမှီ တွဲရသည်။]

အထ ဝါ၊ ထို့ပြင် တစ်နည်းကား။ တသ္မိं သမယေ၊ ဌ်။ ဗုသနဝသေန၊ အာရုံဌ် ထိခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ယော ဖယော၊ ကို။ အညေနာပိ၊ အခြားလည်း ဖြစ်သော။ ပရိယာယေန၊ ပရိယာယ်အားဖြင့်။ ဗုသနာ သမ္မုသနာ သမ္မုသိတတ္တာနိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဟောတော်မူအပ်၏။ တသ္မိं သမယေ၊ ဌ် ။ အယ်၊ ဤသို့သော။ ဖယော၊ သည်။ ဟောတိ။ ဣတိ(အယ်)၊ ကား။(ယောဇနာ၊ ပုဒ်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းတည်း။) ဝေဒနာဒီနမ္ပိ၊ ဝေဒနာ အစရှိသော ပုဒ်တို့၏လည်း။ နိဒ္ဒေသေသု၊ တို့ဌ်။ ဣမိနာ၀ နယေန၊ ဤနည်းဖြင့်သာလျှင်။ ပဒယောဇနာ၊ ပုဒ်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ [ဤ ၂-နည်းကို ကြည့်၍ ပါဠိတော်ဌ် ၂-နည်း အနက်ပေးပါ။]

ပန၊ ဆက်။ အယ်၊ ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား။ ဇွေ၊ ဤ နိဒ္ဒေသဌ်။ [ယောဇနာ၀ယ်“ဇွေ၊ ဤ ပထမစိတ်ဌ်” ဟု စွဲလေသည်။] သဗ္ဗသာဓာရဏော၊ အလုံးစုံသော ပုဒ်တို့၏ နိဒ္ဒေသနှင့် ဆက်ဆံသော။ ဝိဘတ္တိဝိနိစ္ဆယော၊ အကျယ်ဝေဖန်ပုံ အဆုံးအဖြတ်တည်း။ [“ယာနိမာနိ ဟိ”ဟု ဝိတ္ထာရဇောတက ဟိ-ပါလျှင် ကောင်းသည်။ မပါလျှင်ထည့်။] ဟိ၊ ချဲ့။ ဘဂ၀တာ၊ သည်၊ ပဌမံ၊ စွာ။ ကာမာ၀စရံ၊ သော။ ကုသလံ၊ သော။ မဟာစိတ်တို့၊ ကို။ ဘာဝေတွာ၊ အကျယ်ဝေဖန်၍။ ဒသေန္တေန၊ ပြတော်မူလိုလတ်သော်။ ယာနိမာနိ အတိရေက ပဏ္ဏာသပဒါနိ၊ အကြင် ၅၀-ကျော် ပုဒ်တို့ကို။ မာတိကာ၀သေန၊ ခေါင်းစဉ်မာတိကာ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဌပေတွာ၊ ထားတော်မူပြီး၍။ ပုန၊ တစ်ဖန်၊ ဧကေက ပဒံ၊ တစ်ပုဒ် တစ်ပုဒ်ကို။ ဂဟေတွာ၊ ယူ၍။။ ဝိဘတ္တိ၊ အကျယ်ဝေဖန်အပ်ကုန်သည် အဖြစ်သို့။ (ဘာ၀ပွဓာန-ကြိပါ။) အရောပိတာနိ၊ တင်အပ်ကုန်ပြီ။ တာနိ၊ ကို၅၀-ကျော်ပုဒ်တို့သည်။ ဝိဘတ္တိ၊ အကျယ် ဝေဖန်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆန္တာနိ၊ ရောက်ကုန်လတ်သော်။ တိဟိ၊ ကုန်သော။ ကာရဏေဟိ၊ အကြောင်းတို့ကြောင့်။ ဝိဘတ္တိ၊ သို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်ကုန်၏။ နာနာ၊ အသီးအသီး။ ဟောန္တာနိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ်သော်။ စတူဟိ၊ ကုန်သော။ ကာရဏေဟိ၊ တို့ကြောင့်။ နာနာ၊ အသီးအသီး။ ဘ၀န္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ပန၊ ဆက်။ ဇွေ၊ ဤ ပုဒ်တို့ဌ်။ အပရဒီပနာ၊ တစ်ပါးသော ဝေဝုစ်ပရိယာယ် စကားလှယ်ကို ပြခြင်းသည်။ ဝါ၊ တစ်ပါးသော ဝေဝုစ်ပရိယာယ် စကားလှယ်ဖြင့် ရှေ့အနက်ကို ပြခြင်းသည်။ ဒွေ၊ ကုန်သော။ ဌာနာနိ၊ ဌာနတို့သို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။ [အပရသ ဝေ၀စနသ၊ အပရေန ဝါ။ ပုရိမတ္ထသ ဒီပနာ အပရဒီပနာ။-ဋီကာ။]

[တိဟိ ကာရဏောဟိ ဝိဘတ္တိ' ဂစ္ဆန္တိ –စသည်ကို အကျယ်ပြလိုရ်ှ "ကထံ"ဟု မိန့်။] ကထံ၊ အဘယ်သို့လျှင်။ (တာနိ ဝိဘတ္တိ' ဂစ္ဆန္တာနိ တိဟိ ကာရဏောဟိ ဝိဘတ္တိ' ဂစ္ဆန္တိ၊ နာနာ ဟောန္တာနိ စတူဟိ ကာရဏောဟိ နာနာ ဘဝန္တိ၊ အပရဒီပနာ ပနေတ္တ ဒွေ ဌာနာနိ။ ဂစ္ဆတိ၊ နည်း။) ဟိ၊ ချဲ့။ ဧတာနိ၊ ဤ ၅၀–ကျော်ပုဒ်တို့သည်၊ ဗျဉ္ဇနဝသေန[1] ၊ သဒ္ဒါ၏ အစွမ်း လည်းကောင်း။ ဥပသဂ္ဂဝသေန[2] ၊ ဥပသာ–ရ၏ အစွမ်း လည်းကောင်း။ အတ္ထဝသေန[3] ၊ အနက်၏ အစွမ်း လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ တိဟိ၊ ကုန်သော။ ဣမေဟိ ကာရဏောဟိ၊ တို့ကြောင့်။ ဝိဘတ္တိ'၊ သို့။ ဂစ္ဆန္တိ။ တတ္ထ၊ ထို သုံးပါးသော အကြောင်းတို့တွင်။ (ဗျဉ္ဇနဝသေန, ဥပသဂ္ဂဝသေန, အတ္ထဝသေန–တို့၌ စပ်။) ကောဓော ကုဇ္ဈနာ ကုဇ္ဈိတတ္တံ – ဒေါသော ဒုဿနာ ဒုဿိတတ္တန္တိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ သို့။ ဗျဉ္ဇနဝသေန၊ သဒ္ဒါ၏အစွမ်းဖြင့်။ ဝိဘတ္တိဂမနံ၊

၁။ ဗျဉ္ဇနဝသေန။ ပ။ ဂဏော။ ။ တရားကိုယ် အနက်အားဖြင့် ကောဓတည်း ဟူသော ဒေါသတစ်မျိုးကိုသာ ရသော်လည်း "ကောဓော"ဟု ဏ–ပစ္စည်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ "ကုဇ္ဈနာ" ဟု ယု–ပစ္စည်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ "ကုဇ္ဈိတတ္တံ"ဟု တ္တ–ပစ္စည်းဖြင့် လည်းကောင်း ခွဲခြား ဝေဖန်ခြင်းသည် သဒ္ဒါ၏ အစွမ်းဖြင့် ခွဲခြားဝေဖန်ခြင်းတည်း။ ဒေါသော ဒုဿနာ ဒုဿိတတ္တံတို့၌လည်း နည်းတူ။

၂။ ဥပသဂ္ဂဝသေန။ ။ တရားကိုယ် အနက်အားဖြင့် ဝိစာရတစ်ပါးသာ ရ၍ မပြားသော်လည်း စာရောနောက်၌ ဝိ–ဥပသာရဖြင့် "ဝိစာရော"ဟု လည်းကောင်း၊ ထို့နောက် အန, ဝိ–ဥပသာရ ၂–မျိုးဖြင့် "အနုဝိစာရော"ဟု လည်းကောင်း၊ ထို့နောက် ဥပ, ဝိ–ဥပသာရ ၂–မျိုးဖြင့် "ဥပဝိစာရော" ဟု လည်းကောင်း အကျယ် ဝေဖန်ခြင်းသည် ဥပသာရ၏ အစွမ်းဖြင့် အကျယ် ဝေဖန်ခြင်းတည်း။

၃။ အတ္ထဝသေန။ ။ ပဏ္ဍိစ္စ–စသည်တို့၏ အနက် အရကောက်မှာ ဉာဏ်ပညာ ချည်းရသောကြောင့် အနက်အားဖြင့် မပြားသကဲ့သို့ ထင်ရ၏။ သို့သော်" ပဏ္ဍိတသ+ဘာဝေါ ပဏ္ဍိစ္စ"အရ အကြားအမြင် အတွေ့အကြုံများသော ပညာကို "ပဏ္ဍိစ္စ"ဟု ခေါ်ရ၏။ "ကုသလသ+ဘာဝေါ ကောသလ္လံ"အရ အတတ်အမျိုးမျိုး၌ ကျွမ်းကျင်သော ပညာကို "ကောသလ္လ"ဟု ခေါ်ရ၏။ "နိပုဏသ+ဘာဝေါနေပုညံ"အရ သိမ်မွေ့နက်နဲ ခက်ခဲသော အရာကို သိတတ်သော ပညာကို"နေပုညံ"ဟု ခေါ်ရ၏။ "ဝိဘာဝေတိတိ ဝိဘာဝေါ၊ ဝိဘာဝေါယေဝ ဝေဘဗျာ"နှင့် အညီ အနိစ္စ အစရှိသည်တို့ကို ထင်စွာပြုတတ် (သူတစ်ပါး နားလည်အောင် နာမည်တပ်၍ တင်ထင်ရှားရှား ဟောပြ ရေးသားတတ်)သော ပညာကို "ဝေဘဗျာ"ဟု ခေါ်ရ၏။ ကျေပစ္စည်းဖြစ်သော ကြောင့် "ဝေဘာဗျံ"ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏။

"စိန္တေတိတိစိန္တာ"အရ အနိစ္စ အစရှိသည်ကို စဉ်းစားကြံစည်တတ်သော ပညာကို "စိန္တာ"ဟု ခေါ်ရသည်။ "ဥပပရိက္ခတိတိ ဥပပရိက္ခာ"အရ ရုပ်နာမ်တို့၏ အနိစ္စ စသည်ကိုနှိုင်းချိန်

အကျယ် ဝေဖန်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ပုံကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်။ ဘော၊ ဤ ကောဓော ကုဋ္ဌနာ ကုဋ္ဌီတတ္တံ, ဒေါသော ဒုဿနာ ဒုဿီတတ္တံ–ဟူသော ပါဠိရပ်၌။ ဧကောဝ တစ်ပါးတည်းသာလျှင် ဖြစ်သော။ ကောဓော၊ ကောဓသည်။ ဗျဉ္ဇနဝသေန၊ ဖြင့်။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝိဘတ္တိ၊ သို့။ ဂတော၊ ရောက်ပြီ။

ပန၊ ကား။ စာရော ဝိစာရော အနုဝိစာရော ဥပဝိစာရောတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ သို့။ ဥပသဂ္ဂဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝိဘတ္တိဂမနံ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ပဏ္ဍိစ္စံ။ ပ။ ဥပ ပရိက္ခာတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ သို့။ အတ္ထဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝိဘတ္တိဂမနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေသု၊ ထို ၅၀–ကျော် ပုဒ်တို့၏ နိဒ္ဒေသတို့တွင်။ [ယောဧနာဘ္ဍ ဖဿပဒနိဒ္ဒေသာဒီသု–ဟု စွဲ၏။ အဓိပ္ပာယ်မှာအတူပင်။] တာဝ၊ ဝေဒနာပဒ နိဒ္ဒေသ–စသည်တို့မှရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ။) ဖဿ ပဒနိဒ္ဒေသေ၊ ၌။ တိသောပိ၊ သုံးပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဣမာ ဝိဘတ္တိယော၊ ဤ ဧဝံခြင်းတို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်၏၊ ဟိ၊ မှန်။ ဖဿော ဖုသနာတိ၊ ဟူ၍။ (ဝိဘတ္တိဂမနံ၊ ဧဝံအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့ရောက်ခြင်း သည်။) ဗျဉ္ဇနဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝိဘတ္တိဂမနံ သည်။ ဟောတိ။ သမ္ဖုသနာတိ၊ ဟူ၍။ (ဝိဘတ္တိဂမနံ) ဥပသဂ္ဂဝသေန (ဝိဘတ္တိဂမနံ ဟောတိ။ ²သမ္ဖု သိတတ္တံတိ၊ ဟူ၍ (ဝိဘတ္တိဂမနံ) အတ္ထ–ဝသေန ဝိဘတ္တိဂမနံ ဟောတိ။ ဣမိနာ နယေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗပဒ နိဒ္ဒေသေသု၊ အလုံးစုံ ၅၀–ကျော် ပုဒ်တို့၏ နိဒ္ဒေသတို့၌။ ဝိဘတ္တိဂမနံ၊ အကျယ် ဝေဖန်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ပုံကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဂုဏယ် အကြောင်းကို မြင်လျှင် အကျိုးကို နှိုင်းချိန်တတ်၊ အကျိုးကို မြင်လျှင် အကြောင်းကို နှိုင်းချိန်တတ်သော ပညာကို"ဥပပရိက္ခာ"ဟု ခေါ်ရသည်။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် သတ္တိချင်း၊ကိစ္စချင်း မတူကြသောကြောင့် "အတ္ထဝသေန ဝိဘတ္တိဂမနံ"ဟု ဆိုသည်။

အနုဋ္ဌိကာ။ ။ ဗဟုသုတ ဘာဝသမ္ဘာဒိကာယ ပညာယ ပဏ္ဍိစ္စပရိယာယော၊ သိပ္ပါယတနာဒီသု ဒက္ခတာဘူတာယ ကောသလ္လပရိယာယော၊ ယတ္တကတ္တိစိတိကွသုခုမ်ယ နေပုညပရိယာယော၊ သမ္ဘာ ဓမ္မေ ပညပေန္တိယာ ဝေဘျာ ပရိယာယောတိ ဧဝမာဒိနာ တေသု တေသု ပညာဝိသေသေသု တေ တေ ပရိယာယဝိသေသာ ဝိသေသေန ပဝတ္တာတိ တေသံ ပညာ ဝိသေသာနံ နာနာ ကာလေ လဗ္ဘမာနတာ ဝုတ္တာ။ အခြားတစ်နည်းကို ဋီကာ၌ ရှုပါ။

၁။ သမ္ဖုသိတတ္တန်နှင့် အတ္ထဝသေန။ ။ ကုဋ္ဌီတတ္တံတုန်းက"ဗျဉ္ဇနဝသေန ဝိဘတ္တိဂမနံ"ဟု ဆိုခဲ့ပါလျက် ဤ သမ္ဖုသိတတ္တံကို အဘယ်ကြောင့်"အတ္ထဝသေန ဝိဘတ္တိဂမနံ"ဟု ဆိုရသနည်း။ ဤသို့ မေးဖွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား ကောဓော ကုဋ္ဌနာ ကုဋ္ဌီတတ္တံတို့၌ အနက် အရမှာ အမျက်ထွက်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာ အာကာရ–အနက်သာ ရသောကြောင့် အနက်အားဖြင့် မပြား။ သဒ္ဒါအားဖြင့်သာ ပြားသည်။ ဤ၌ သမ္ဖုသိတတ္တံအရ ဖဿော ဖုသနာတို့၏ အနက်ဖြစ်

[တာနိ ဝိဘတ္တိ ဂစ္ဆန္တာနိ။ ပ။ ဝိဘတ္တိ ဂစ္ဆန္တိ–၏ အကျယ်ကို ပြပြီး၍၊ နာနာ ဟောန္တာနိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ နာနာ ဘဝန္တိ–၏ အကျယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် နာနာ ဟောန္တာနိပိ–စသည်မိန့်။] ပန၊ ကား။ (တာနိ၊ ထို ၅၀–ကျော်ပုဒ်တို့သည်။) နာနာ၊ အသီးအသီး။ ဟောန္တာနိပိ၊ ဖြစ်ပြန်ကုန်သော်လည်း။ နာမနာနတ္တေန၊ နာမည်အားဖြင့် ထူးကုန်သည်၏အဖြစ် လည်းကောင်း။ လက္ခဏာနာနတ္တေန၊ လက္ခဏာအားဖြင့် ထူးကုန်သည်၏ အဖြစ် လည်းကောင်း၊ ကိစ္စနာနတ္တေန၊ ကိစ္စအားဖြင့် ထူးကုန်သည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ပဋိဋ္ဌေပနာနတ္တေန၊ ပဋိဋ္ဌေပအားဖြင့် ထူးကုန်သည်၏အဖြစ် လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ စတူဟိ၊ ကုန်သော။ ဣမေဟိ ကာရဏေဟိ၊ တို့ကြောင့်။ နာနာ၊ အသီးအသီးတို့သည်။ ဟောန္တိ။ တတ္ထ၊ ထိုလေးပါးသော အကြောင်းတို့တွင်။ (နာမနာနတ္တေန၊ လက္ခဏာနာန တ္တေန၊ ကိစ္စနာနတ္တေန၊ ပဋိဋ္ဌေပနာနတ္တေန–တို့၌ စပ်။) ကတမော။ ပ။ ဒုဿနာတိ ဧတ္ထ၊ ကတမော။ ပ။ ဒုဿနာဟူသော ဤပါဠိရပ်၌။ ဗျာပါဒေါတိ ဝါ၊ ဗျာပါဒဟူသော တရားသည် လည်းကောင်း။ ဒေါဿေါတိ ဝါ၊ ဒေါသဟူသော တရားသည်လည်းကောင်း ဒွေပိ၊ ၂–ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဧတေ၊ ဤတရား တို့သည်၊ ကောဓေ၀၊ ကောဓချည်းသာတည်း။ နာမေန၊ နာမည်အားဖြင့်။ နာနတ္တံ၊ ထူးကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဂတာ၊ ရောက်ကုန်ပြီ။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ နာမနာနတ္တေန၊ နာမည်အားဖြင့် ထူးကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ နာနတ္တံ၊ ထူးကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ [ဤသို့ တရားကိုယ်တူလျက် နာမည်ထူးသောကြောင့် ဒေါသမူစိတ်၏ ဥဒ္ဒေသ၌ "ဒေါသော ဗျာပါဒေါ"ဟု နာမည် ၂–မျိုးကို ပြ၍ နိဒ္ဒေသ၌လည်း ထိုအတိုင်းပင် ချဲ့သည်။]

[နာမနာနတ္တေနကို ပြပြီး၍ လက္ခဏာနာနတ္တေနကို ပြလိုသောကြောင့် ရာသဒ္ဒေန–စသည် မိန့်။] စ၊ အဖို့တစ်ပါးကား။ ရာသဒ္ဒေန၊ အစု၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်အားဖြင့်။ ပဌမော၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ တို့သည်။ ဧကော၀၊ တစ်ပါးသာလျှင် ဖြစ်သော။ ခန္ဓော၊ သည်။ ဟောတိ။ ပန၊ ထိုသို့ ခန္ဓာတစ်ပါးတည်း ဖြစ်ပါသော်လည်း။ ဧတ္ထ၊ ဤ ခန္ဓာ ၅–ပါးတို့တွင်။ ရူပံ၊ ရုပ်သည်။ ရုပ္ပနလက္ခဏံ၊ ဖောက်ပြန်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ ဝေဒနာ၊ သည်။ ဝေဒယိတလက္ခဏာ၊ ခံစားခြင်း

သော ဖုသနာကာရ သာမညမဟုတ်။ အာရုံနှင့် ပေါင်းမိလတ်သော် တွေ့ထိခြင်းဟူသော သမာဂမ ဖုသနာကာရတည်း။ ဤသို့ ဖဿော ဖုသနာတို့နှင့် အနက်ချင်း မတူ၊ သံအတွက် သမာဂမအနက် ပို၍ လာသောကြောင့် "အတ္ထဝသေန ဝိဘတ္တိဂမန"ဟု ဆိုရသည်။ [သမ္ဖုသိတတ္တန်တို့ ဧတ္ထာပိ နု ဖဿောတိ ဧဝမာကာရော၀ အတ္ထော ဝုတ္တော၊ သမ္ဖဿောတိ ဧဝမာကာရော ပန ဝုတ္တောတိ အတ္ထတော ဝိဘတ္တိဂမနန္တိ ဝုတ္တံ။– ဋီကာ။]

လက္ခဏာရှိ၏။ သညာ၊ သည်။ သဠာယတနလက္ခဏာ၊ မှတ်သိ သိခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ စေတနာ၊သည်။ စေတယိတလက္ခဏာ၊ စေ့ဆော်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ [သခ်ါရကွန္ဓာ ဖွဲ့ရသော စေတသိက် ၅၀–တို့တွင် စေတနာသည် ပဓာနဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် စေတနာ၏ လက္ခဏာကို သခ်ါရကွန္ဓာ၏ လက္ခဏာအဖြစ်ဖြင့်ပြသည်။] ဝိညာဏ်၊ သည်၊ ဝိဇာနနလက္ခဏာ၊သညာ ပညာတို့ သိပုံမှ တစ်မျိုးတစ်ဖုံ သိခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ ဣတိ ဣမိနာ လက္ခဏာနာနတ္တေန၊ ဤသို့ လက္ခဏာအားဖြင့် ထူးကုန်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်။ ပဋ္ဌ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ။ ဧ၀ံ၊ သို့လျှင်။ လက္ခဏာနာနတ္တေန၊ ကြောင့်။ နာနတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

[လက္ခဏာနာနတ္တေနကို ပြပြီး၍ ကိစ္စနာနတ္တေနကို ပြလိုသောကြောင့် စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ–စသည် မိန့်။] စတ္တာရော။ ပ။ ပဒဟတီတိ၊ ဟူ၍။ ဧကမေ၀၊ တစ်ပါးသာလျှင် ဖြစ်သော။ ဝိရိယံ၊ သည်။ ကိစ္စနာနတ္တေနကိစ္စအားဖြင့် ထူးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ စတ္ဌသု၊ ကုန်သော။ ဌာနေသု၊ တို့၌ အာဂတံ၊ လာပြီ။ [ကိစ္စလေးပါးထူးပုံကို သဂ္ဂါဟ် သမ္မပ္ပဓာန်အခန်းဖြင့် သိပါ။] ဧ၀ံ၊ ဤသို့လျှင်။ ကိစ္စနာနတ္တေန နာနတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

[ကိစ္စနာနတ္တေနကို ပြပြီး၍ ပဋိက္ခေပ နာနတ္တေနကို ပြလိုသောကြောင့် စတ္တာရော အသဒ္ဓမ္မာ–စသည်မိန့်။] ပန၊ ကား စတ္တာရော။ ပ။ နိ သဒ္ဓမ္မဂရုတာတိ ဧ၀မာဒီသု၊ ဤသို့ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ ပဋိက္ခေပ နာနတ္တေန ၁ ၊ပယ်တတ်သော တရား၏ ထူးကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ နာနတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ [စတ္တာရော၊ကုန်သော၊ အသဒ္ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ကောဓဂရုတာ၊ အမျက်ထွက်ခြင်း၌ အလေးပြုတတ်သူ၏ အဖြစ် ဟူသော။နသဒ္ဓမ္မဂရုတာ၊ သဒ္ဓမ္မဂရုတာမဟုတ်သော တရားလည်းကောင်း။ (၀ါ၊ အသဒ္ဓမ္မတရား လည်းကောင်း။) မက္ခဂရုတာ၊ သူတစ်ပါး၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ချေဖျက်ခြင်း၌ အလေးပြုတတ်သူ၏ အဖြစ်ဟူသော။ နိ သဒ္ဓမ္မဂရုတာ၊ လည်းကောင်း။ လာဘဂရုတာ၊ လာဘ်၌ အလေးပြုတတ်သူ၏ အဖြစ်ဟူသော။ သက္ကာရဂရုတာ၊ သက္ကရ၌ အလေးပြုတတ်သူ၏ အဖြစ်ဟူသော၊ နိ သဒ္ဓမ္မဂရုတာ၊ လည်းကောင်းတည်း။ –စတုက္ကအဂုတ္တိရ်၊ ဒုတိယကောဓဂရု–သုတ်။]

၁။ **ပဋိက္ခေပ နာနတ္တေန**။ ။ အသဒ္ဓမ္မသည် တစ်မျိုးတည်းဖြစ်ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် လေးမျိုးသော နာနတ္တကို သိရသနည်း။ ဤသို့ မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ပဋိက္ခေပ နာနတ္တေန နာနတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ"ဟု မိန့်သည်။ အသဒ္ဓမ္မ တစ်မျိုးတည်းဖြစ်သော်လည်း သဒ္ဓမ္မကို ပယ်မြစ်သော ကောဓ–စသည်တို့က ၄–မျိုးပြားသောကြောင့် အသဒ္ဓမ္မ ၄–မျိုး ပြားရသည်–ဟူလို။ [အကျယ်ကို ဋီကာ၌ ရှုပါ။]

ပန၊ ဆက်၊ စတ္တာရိ၊ ကုန်သော။ ဣမာနိ နာနတ္တာနိ၊ ဤ နာနတ္တတို့ကို။ ဖဿယေ၀၊ ဖဿတစ်ပါးတည်း၌သာ။ နိ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်သည် မဟုတ်။ သဗ္ဗေသုပိ၊ ကုန်သော။ ဖဿပဋ္ဌမကာဒီသု၊ ဖဿပဋ္ဌမက အစရှိသောတရားတို့၌။ လဗ္ဘန္တိ။ ဟိ၊ ချဲ့။ ဖဿဿ၊ ၏။ ဖဿောဝတိ နာမ်၊ ဖဿဟူသော အမည်သည်။ (ဟောတိ။)။ ပ။ စိတ္တဿ၊ ၏ စိတ္တန္တိ(နာမ်)၊ သည်။ ဟောတိ။ စ၊ အဖို့တစ်ပါးကား။ (နာမနာနတ္တ ရပုံမှတစ်ပါး လက္ခဏနာနတ္တ ရပုံကား။) ဖဿော၊ သည်။ ဖုသနလက္ခဏော၊ ရှိ၏။ ပ။ ဝိညာဏံ၊ သည်။ ဝိဇာနနလက္ခဏံ၊ ရှိ၏။ [ဖဿပဋ္ဌမကဋ္ဌ"ဖဿောဟောတိ၊ ဝေဒနာ ဟောတိ၊ သညာ ဟောတိ၊ စေတနာ ဟောတိ၊ စိတ္တံ ဟောတိ"ဟု ရှိသောကြောင့်"စိတ္တံ ဝိဇာနန လက္ခဏံ"ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်။] တတ၊ ထိုမှတစ်ပါး။ (လက္ခဏ–နာနတ္တ ရပုံမှတစ်ပါး ကိစ္စနာနတ္တ ရပုံကား။) ဖဿော၊ သည်။ ဖုသနကိစ္စော၊ တွေ့ထိခြင်း ကိစ္စရှိ၏။ ပ။ ဝိညာဏံ၊ သည်၊ ဝိဇာနနကိစ္စံ၊ သညာ ပညာတို့ သိပုံမှ တစ်မျိုးတစ်ဖုံ သိခြင်း ကိစ္စ ရှိ၏။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့၊ ကိစ္စနာနတ္တေန၊ ကြောင့်။ နာနတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပဋိက္ခေပနာနတ္တံ၊ သည်။ ဖဿပဋ္ဌမကေ၊ ၌။ နတ္ထိ။

အလောဘာဒီနိဒ္ဒေသေ ပန၊ အလောဘ–အစရှိသော ပုဒ်တို့၏ နိဒ္ဒေသ၌ ကား။ (လဗ္ဘတိ–၌ စပ်။) အလောဘော။ ပ။ အလုဗ္ဘိတတ္တန္တိ အာဒီနာ၊ အစရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ လဗ္ဘတိ၊ ရအပ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့လျှင်။ ပဋိက္ခေပနာနတ္တေန၊ ပယ်တတ်သောတရား၏ ထူးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဧဝံ၊ သို့။ နာနတ္တံ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ [လောဘော လုဗ္ဘနာ လုဗ္ဘိတတ္တံကို ပယ်တတ်သောကြောင့် "အလောဘော အလုဗ္ဘနာ အလုဗ္ဘိတတ္တံ"ဟု ရနိုင်သည်။] ဧဝံ၊ သို့။ သဗ္ဗပဒနိဒ္ဒေသေသု၊ အလုံးစုံသော ပုဒ်တို့၏ နိဒ္ဒေသတို့၌။ လဗ္ဘမာနဝသေန၊ ရထိုက်သော နာနတ္တတို့၏ အစွမ်း ဖြင့်။ စတုဗ္ဗိဓံပိ၊ သော။ နာနတ္တံ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

[နာနာ ဟောန္တာနိ။ ပ။ နာနာဘာ၀န္တိ၏ အကျယ်ကို ပြပြီး၍ အပရဒီပနာပနေတ္ထ ဒွေ ဌာနာနိ ဂစ္ဆတိ၏ အကျယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် အပရဒီပနာ–စသည်မိန့်။]

ပန၊ ကား။ အပရဒီပနာ၊ တစ်ပါးသော ဝေဒနာပရိယာယ်စကားလုယ်ကို ပြခြင်းသည်။ ဝါ၊ တစ်ပါးသော ဝေဒနာပရိယာယ်စကားလုယ်ဖြင့် ရှေ့အနက်ကို ပြ ခြင်းသည်။ ပဒတ္ထုတိ ဝါ၊ ပုဒ်အနက်ကို ထင်စွာပြခြင်းသည် သော်လည်းကောင်း။ ဒဋ္ဌိကမ္မံ ဝါ၊ ခိုင်မြဲအောင် ပြုခြင်းသည်သော်လည်းကောင်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ ဒွေ၊ ကုန်သော။ ဌာနာနိ၊ တို့သို့။ဂစ္ဆတိ၊ ၏။ [ပဒတ္ထသ ပဒန္တရေန ဝိဘာ၀နံ ပဒတ္ထုတိ။ –ဋီကာ။ "ပဒတ္ထထုတိ"ဟု ဆိုလိုလျက် အတ္ထပုဒ် အကျေကြ့။]

ဟီ၊ ချဲ့။ ယဋ္ဌိကောဋိယာ၊ တောင်ဝေးဗျားဖြင့်။ ဥပ္ပိဌ္ဌေနေ ဝိယ၊ အဲထက်မှ ဖိ၍ ထောက်သူကဲ့သို့။ (မြွေကို ဖမ်းရာ၌ အထက်ကဖိ၍ တစ်ချက်တည်း ထောက်လိုက်သကဲ့သို့။) သကိမေဝ၊ တစ်ကြိမ်သာလျှင်။ ဖဲသောတိ၊ ဖသောဟူ၍။ ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူအပ်သော်။ ဧတံ ပဒံ၊ ဤ ဖသော ဟူသော ပုဒ်သည်။ [စာအုပ်တို့၌ "ဧဝံ"ဟု ရှိ၏။ မကောင်း။] ဖုလ္လိတမဏ္ဍိတဝိဘူသိတံ[1] နာမ၊ လွန်စွာပြစ်သော ပွင့်လင်း ခြင်းရှိသော ပုဒ်, အမွှမ်းတင်အပ်သော ပုဒ်, တန်ဆာဆင်အပ်သော ပုဒ် မည်သည်။ နု ဟောတိ။ ပုနပ္ပုနံ၊ အဖန်ဖန်။ ဗျဉ္ဇနဝသေန၊ လည်းကောင်း။ ပ။ အတ္ထဝသေန၊ လည်းကောင်း။ ဖသော။ ပ။ သမ္ဖုသိတတ္တာနိ၊ ဟူ၍၊ ဝုတ္တော။ ဖုလ္လိတမဏ္ဍိတဝိဘူသိတံ နာမ၊ မည်သည်၊ ဟောတိ။

ဟီ၊ ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြအံ့။ ဒဟရကုမာရံ၊ သတို့သားငယ်ကို။ နာပေတွာ၊ ရေချိုးစေပြီး၍။ ဝါ၊ ရေချိုးပေးပြီး၍။ မနောရမံ၊ စိတ်၏ မွေ့လျော်ရာ ဖြစ်သော။ [ရမတိ ဇော်ဘာတိ ရမံ၊ မနသ+ရမံ မနောရမံ။ (တစ်နည်း) ရမံ၌ ကာရိတ်အကျေကြို၍ "စိတ်ကို မွေ့လျော်စေနိုင်သော"ဟု ပေး] ဝတ္ထံ၊ အဝတ်ကို။ ပရိဒဟာပေတွာ၊ ဝတ်စေပြီး၍။ (ဝတ်ပေးပြီး၍။) ပုဖ္ဖာနိ၊ တို့ကို။ ပိဠန္ဓာပေတွာ၊ ပန်ဆင်စေပြီး၍။ (ပန်ဆင်ပေးပြီး၍။) အက္ခိနိ၊ မျက်လုံးတို့ကို။ အဉ္ဇေတွာ၊ မျက်ရေးကွင်းပြီး၍။ [အဉ္ဇဓာတ်–ဝုရာဒိဂိုဏ်း။] အထ၊ ထိုမှ နောက်၌။ အသ၊ ထို သတို့သား၏။ နလာဋေ၊ နဖူးပြင်၌။ ကေမေဝ၊ တစ်ခုသာလျှင် ဖြစ်သော။ မနောသိလာဖိန္ဒုံ၊ ဆေးဒန်း မြင်းသီလာ ပြောက်ကို။ ကရေယ္ယုံ၊ ပြုကုန်ရာ၏။ တသ၊ ထို သတို့သား၏။ ဇော်ဘာဝတာ၊ ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ဆေးဒန်း မြင်းသီလာတစ်ပြောက်ကို ပြုရုံမျှဖြင့်။ စိတ္တတိလကော နာမ၊ ဆန်းကြယ်သော မှန်ကူပြောက်ရှိသူ မ်ည်သည်။ နု ဟောတိ၊ မဖြစ်သေး။ ပန၊ အနွယ ကား။ နာနာ ဝဏ္ဏေဟိ၊ အမျိုးမျိုးသော အဆင်းတို့ဖြင့်။ ပရိ၀ါရေတွာ၊ ခြံရံ၍။ ဖိန္ဒုသု၊ အပြောက်တို့ကို။ ကတေသု၊ ပြုအပ်ကုန်လတ်သော်။ စိတ္တတိလကော နာမ၊ မည်သည်။ ဟောတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ ဣဒံ သမ္ဗဒံ၊ မချုတ်မယွင်း ပြီးစီး ခြင်းရှိသော ဤ ဥပမေယျကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ အယံ၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား။ ပဒတ္ထော တိ နာမ၊ ပုဒ်အနက်ကို ထင်စွာပြခြင်းမည်၏။

၁။ **ဖုလ္လိတ မဏ္ဍိတ ဝိဘူသိတံ။** ။ သဠာတံ ဖုလ္လံ ယသ္သ အတ္ထိတိ ဖုလ္လိတံ၊ သဠာတ အသ္သတ္ထိ အနက်၌ ဣတ–ပစ္စည်းသက်။ မဏ္ဍိယတေတိ မဏ္ဍိတံ၊ နိမ့်ရာအရပ်ကို ဖိုသိပ်ခြင်းကို "မဏ္ဍန"ဟု ခေါ်၏။ အမွန်းတင်ခြင်းမျိုးတည်း။ ဝိဘူသိယတေတိ ဝိဘူသိတံ။ ဆိုလိုရင်းမှာ"တစ်ပုဒ်တည်းဟောထားလျှင် ဝေဝေဆာဆာ မရှိ"ဟူလို။

[ပဒတ္ထုတို ဝါ–၏။ အကျယ်ကို ပြပြီး၍ ဒဋ္ဌိကမ္မံ ဝါ–၏ အကျယ်ကို ပြလိုသော ကြောင့် ဗျဉ္ဇနဝသေန –စသည် မိန့်။] ဗျဉ္ဇနဝသေန၊ လည်းကောင်း။ ပ။ အတ္ထဝသေန၊ လည်းကောင်း။ ပုနပ္ပုနံ။ ဘဏနမေဝ၊ ဆိုခြင်းသည်ပင်။ ဒဋ္ဌိကမ္မံ နာမ၊ ခိုင်မြဲအောင်ပြုခြင်း မည်၏။ [ဗျဉ္ဇနဝသေန ဥပသဂ္ဂဝသေန အတ္ထဝသေနတို့သည် ရှေ့၌ ပါပြီးဖြစ်၍ "ဘဏနမေဝ"ဟု ဧဝဖြင့် ဆိုသည်။] ဟိ၊ ချဲ့။ (တစ်နည်း)ဟိ၊ ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြအံ့ အာဝုသောတိ ဝါ၊ အာဝုသော ဟူ၍သော်လည်းကောင်း။ ပ။ သပ္ပေါတိ ဝါ၊ ဟူ၍သော်လည်းကောင်း။ ဝုတ္တော၊ ဆိုအပ်သော် ဒဋ္ဌိကမ္မံနာမ၊ မည်သည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်။ ပန၊ အနွယကား။ အာဝုသော၊ အာဝုသော၊ ငါ့ရှင် ငါ့ရှင်။ ဘန္တေ ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား အရှင်ဘုရား။ ယဂ္ဃော၊ ယဂ္ဃော၊ ဘီလူး ဘီလူး။ သပ္ပေါ သပ္ပေါ၊ မြွေ မြွေ။ ဣတိ။ ဝုတ္တော၊ ဆိုအပ်သော်။ ဒဋ္ဌိကမ္မံ နာမ မည်သည်။ ဟောတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝ မေဝ။ သတိဒေဝ၊ တစ်ကြိမ်သာလျှင်။ ယဋ္ဌိကောဋ္ဌိယာ၊ ဖြင့်။ ဥပ္ပိဋ္ဌေန္တေန ဝိယ၊ ကဲ့သို့။ ဖသောတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူအပ်သော်။ ပဒံ၊ သည်။ ဒဋ္ဌိကမ္မံ နာမ၊ ခိုင်မြဲအောင် ပြုအပ်သောပုဒ် မည်သည်။ နဟောတိ။ ပုနပ္ပုနံ၊ ပ။ အတ္ထဝသေန၊ ဖြင့်လည်းကောင်း။ ဖသော။ ပ။ သမ္ဘုသိတတ္တန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တော ယေဝ၊ ဟောတော်မူအပ်သော်သာ။ ဒဋ္ဌိကမ္မံ နာမ ဟောတိ။ ဧဝံ၊ လျှင်။ အပရဒီပနာ၊ သည်။ ဒွေ ဌာနာနိ ဂစ္ဆတိ။ ဧကသာပိ၊ ဤ အပရဒီပနာ၏လည်း။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ လဗ္ဘမာနကပဒ နိဒ္ဒေသေသု၊ ရထိုက်သောပုဒ်တို့၏ နိဒ္ဒေသတို့၌။ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ [သဗ္ဗတ္ထ မပါသော်လည်း အဓိဗျာယ်ပြည့်စုံ၏၊ သဗ္ဗတ္ထ ပိုဟန် တူသည်။]

အယံ။ ပ။ ဟောတိတိ၊ ကား ယသ္မိं သမယေ၊ ၌ ၊ ပဌမံ၊ ရှေးဦးစွာသော။ ကာမာဝစရံ၊ သော။ မဟာကုသလစိတ္တံ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ [ရှေး၌ ပြခဲ့သော "ယသ္မိं သမယေ ကာမာဝစရံ ကုသလံ သောမနဿသဟဂတံ တိဟေတုကံ အသင်္ခါရိကံ မဟာစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ"ကိုပင် ချဲ့၍ တသ္မိံသမယေ၏ အစွဲကို ပြသည်။ ပါဠိတော် အနက်ပေးသောအခါ ရှေ့နည်းကိုလည်း ပေးနိုင်၏၊ ဤနည်းကိုလည်း ပေးနိုင်၏။] တသ္မိं သမယေ၊ ကာမာဝစရ မဟာကုသိုလ်စိတ်၏ ဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌ ။ အယံ၊ ဤသို့သော။ ဖဿော နာမ၊ ဖဿမည်သော တရားသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ တာဝ၊ဝေဒနာပဒ နိဒ္ဒေသ–စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌသ။) ဖဿပဒနိဒ္ဒေသဿ၊ ၏။ ဝဏ္ဏနာ၊ အဖွင့်တည်း။ ဝါ၊ ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာတည်း။ ဣတော၊ ဤ ဖဿပဒနိဒ္ဒေသမှ။ ပရေသု၊ နောက်ဖြစ်ကုန်သော။

ဝေဒနာဒေါနံ၊ အစရိုက္ခန်သော။ ပဒါနံ၊ တို့၏။ နိဒ္ဒေသေသု ပန။ တို့ဦးကား။ ဝိသေသမတ္တမေ၀၊ ထူးသော အစီအရင်မျှကိုသာ။ ဝတ္ထုယိသာမ၊ ဖွင့်ကုန်တော့အုံ။ သေသံ၊ ကြွင်းသော အစီအရင်ကို။ ဣဒ၊ ဤ ဖသပဒနိဒ္ဒေသဌာန်။ ဝုတ္တနယေနေ၀၊ ဖြင့်သာ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ယဝ တသ္မိံ သမယေတိ ဣတ္ထ၊ ဟူသော ဤပါဠိတော်။ ကတမာ၊ ပ။ ဟောတိတိ၊ ဟူ၍။ ကိဉ္စာပိအာရဒ္ဓံ၊ အကယ်၍ကား ဤတွင်လိုင်ဖြင့် အားထုတ်အပ်ပါပေ၏။ ပန၊ ထိုသို့ပင် ဤတွင်လိုင်ဖြင့် အားထုတ်အပ်ပါသော်လည်း။ သာတပဒ၀သေန၊ သာတံဟူသော နပုလ္လိင်ပုဒ်၏ အစွမ်းဖြင့်။ (သတံဟူသော နပုလ္လိင်ပုဒ်ကို ငဲ့၍။) ယံတိ၊-ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ တဇ္ဇာ မနောဝိညာဏဓာတုသမ္ဖဿ ဇနိတာ ဣတ္ထ၊ ဟူသော ဤပါဠိတော်။ တသ သာတသုခဿ၊ ထို သာယာစေတတ်သော သုခအား။ အနုဋ္ဌိကာ၊ လျောက်ပတ်သော။ သာရုပ္ပါ၊ လျောက်ပတ်သော မဲနောဝိညာဏဓာတ်ကို။[2] တဇ္ဇာတိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ။ ဟိ၊ မှန်။ အယံ တဇ္ဇသဒ္ဒေါ၊ ဤ တဇ္ဇာ-သဒ္ဒါသည်။ အနုဋ္ဌိကတ္ထော၊ အနုဋ္ဌိက ၃ နက်ရှိသည်၊ ဟောတိ။ ["အနုဋ္ဌိကတ္ထောပိ"ဟု ယောဇနာ၌ ရှိ၏။ ထို ပိဖြင့် ဆိုအပ်လတ္တံ့, အနက်ကို ငဲ့သည် ဟု ဆို၏။ သို့သော်- ပိ ပါခြင်းသည် ရိုးရာမကျ၊ နောက်အနက်ကျမှ ပိ ပါလိမ့်မည်။] ယထာဟ၊ အဘယ်ကဲ့သို့ ဟောတော်မူသနည်း။ တဇ္ဇံ။ ပ။ မဇ္ဇေ တိတိ၊ ဟူ၍။ (အာဟ၊ ပြီ။) [တဇ္ဇံ၊ ထိုအကျိုးအား လျောက်ပတ်သော။ တသ္မာရုပ္ပံ၊ ထို အကျိုးအား လျောက်ပတ်သော၊ (တဇ္ဇံကို ထပ်ဖွင့်သည်။) ကထံ၊ စကားကို။ မဇ္ဇေ တိ၊ တိုင်ပင်၏။ ...ဥပရိပဏ္ဏာ သုညတ၀ဂ်၊ ဗာလပဏ္ဍိတသုတ်။]

၁။ တဇ္ဇာဝုစ္စတိ။ ပ။ သာရုပ္ပါ။ ။ ပါဠိတော်၀ယ် "တဇ္ဇာ မဲနောဝိညာဏ ဓာတု သမ္ဖဿဇ ဝေဒနာသိက် သာတ ဝေဒနာသိက် သုခ"ဟု ရှိ၏။ တဇ္ဇာ၌ တ- သဒ္ဒါသည် ပါဠိတော်၀ယ် ဟောတော်မူအပ်ဆဲဖြစ်သော သာတ-သုခတို့ကို ညွှန်ပြသည်ဟု သိဝေလို၍ "တသ သာတသုခဿ"ဟု လည်းကောင်း။ တဇ္ဇာ တစ်ပုဒ်လုံးသည် အနုဋ္ဌိကအနက်ဟောတည်း" ဟု သိဝေလို၍ "အနုဋ္ဌိကာ"ဟုလည်းကောင်း၊ အနုဋ္ဌိကာ၏ သာရုပ္ပအနက်ကို သိဝေလို၍ "သာရုပ္ပါ"ဟု လည်းကောင်း ထို အနုဋ္ဌိက အနက်ကို ဟောရာ၌ မာတ်-ပစ္စည်း ခွဲပွယ်မလို။ "အထင်ရှဉ်၊ ဧကဒေသုပစာ"ဟု သိဝေလို၍ "ဝုစ္စတိ"ဟုလည်းကောင်းဖွင့်သည်။ ဤသို့ အထင်ရှဉ်ဖြစ်သောကြောင့် "တဇ္ဇာ"ဟု အာ-မပျောက်ဘဲ သမာသ်အတွင်း၌ ရှိရသည်။ [အနက် အမှား၏ အမည်ကို မနောဝိညာဏဓာတ်၌ တင်စားသောကြောင့် ဧက ဒေသုပစာဟု ဆိုသည်။]

[ဆောင်] ဝုစ္စတိ ဝုတ္တံ၊ နာမ်ရှိရာ, ဥပစာ, မြစ်ဖွာ ဥာဏ်ဖြင့် ၆။

[2]၀ါ၊ တစ်နည်း။ ဣမသ္မာ သုခသ္မာ။ ဤ သာတသုခ၏။ ပစ္စယေဟိ၊ အကြောင်းဖြစ် ကုန်သော။ ရူပါဒီဟိ၊ ရူပါရုံ အစရှိကုန်သော။ တေဟိ အာရမ္မဏေဟိ၊ ထိုအာရုံတို့ ကြောင့်။ ဇာတာ၊ ဖြစ်သော မနောဝိညာဏဓာတ်တည်း။ ဣတိပိ၊ ထို့ကြောင့်လည်း။ တဒ္ဓာ၊ တဒ္ဓာမည်၏။[1] [ဤ ပိဋကတ် ရှေးအနုစ္ဆဝိကတ္တ အနက်ကို ပေါင်းသည်။] မနောဝိညာဏမေव၊ မနောဝိညာဉ်သည်ပင်။ နိဿတ္တာဒ္ဌေန၊ သတ္တ မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောကြောင့်။ ဓာတု၊ ဓာတ်တည်း။ မနောဝိညာဏဓာတု၊ မနောဝိညာဉ်သည်ပင် ဓာတ်။ [ဓာတုသဒ္ဒါသည် သတ္တဝါမဟုတ် စီဝမဟုတ်သော ဓာတ်သဘောဖြစ်၏။ ဟူသော အနက်ကို ပြ၏။] သမ္ဘသ်တောဝ၊ သမ္ဘသ်ကြောင့်။ ဓာတံ၊ ဖြစ်သော သာတသုခတည်း။ ၀ါ၊ တစ်နည်း။ သမ္ဘသော၊ ဌ်။ ဓာတံ၊ ဖြစ်သော သာတသုခတည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သမ္ဘသ်ခ်ာ၊ မည်၏။ စိတ္တနိဿိတတ္တာ၊ စိတ်ဌမ်ိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ စေဟသိကံ၊ မည်၏။[2] ["စေတသိ+ နိဿိတံ"ဟူသော တဒ္ဓိတ် ၀စနတ္ထကို ပြသည်။][3] မဓုရဌေန၊ ချိုမြိန်. ကောင်းမြတ်သော အရသာနှင့် တူသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်။ သာတံ၊ မည်၏။

---

[1]။ တေဟိ ၀ါ။ ပ။ တဒ္ဓာ။ ။ဤဌ်နည်းဌ် "တ+ဓာ"ဟု ခွဲ၊ တ–သဒ္ဒါဖြင့် သမ်ယနိဒ္ဒေသဌ် ယောဟော်မူအပ်ပြီးသော ရူပါရမ္မဏ် သဒ္ဒါရမ္မဏ် စသည်ကို ခွဲ၏။ ထိုအာရုံတို့သည် ဣဌ္ဌအာရုံများဖြစ်ရကား သာတ–သုခဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းတည်း။ ထို့ကြောင့် "ဣမသ္မာ သုခသ္မာ ပစ္စယေဟိ"ဟု ဝိသေသန အပိုထည့်သည်။ ဆိုလိုရင်း–မှာ "တေဟိ+ဓာတာတဒ္ဓာ"သာတည်း။ ဤနည်းအလို တဒ္ဓာသည် နိပ္ပန္နပါဠိပဒိကပုဒ်တည်း။ မနောဝိညာဏဓာတုနှင့် တွဲသောအခါ သမာသ်အလယ် ရှေ့ ဖြစ်သောကြောင့် "တဒ္ဓ"ဟု ပါဌ်တစ်မျိုး ဖြစ်သင့်သည်။ သို့သော် အနုစ္ဆဝိကတ္တ အနိပ္ပန္နပါဠိပဒိကပုဒ်ကို ရည်ရွယ်၍ "တဒ္ဓာမနောဝိညာဏဓာတု"ဟုသာ ပါဠိတော်ဌ် ရှိရတော့သည်။ တ–သဒ္ဒါနှင့် သမာသ်တွဲရာဌ် နိဂ္ဂဟီတ် မလာလျှင် ဒွေဘော်လာမြဲဖြစ်၍"ဓ"ဟု ဖြစ်ရသည်။ မနောဝိညာဏဓာတုကို ရသောကြောင့်"တဒ္ဓာ"ဟု အာပစ္စယန္တ လည်း ဖြစ်ရသည်။]

ဋ္ဌိကာတစ်နည်း။ ။ ဋ္ဌိကာဌ် "တသ ၀ါ။ ပ။ တဒ္ဓာ"ဟု အဌ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းပြသော်၏။ ထိုအလို"တသ+ဓာတာ တဒ္ဓာ"ဟု ဆဌ်ဌိသမာသ်ပြု။ တသ၊ ထိုသာတ သုခ၏+ ဓာတာ၊ အကြောင်း၏ အဖြစ်ဖြင့် ဖယသအကျိုးငှာဖြစ်သော မနောဝိညာဏဓာတ်တည်း။ တဒ္ဓာ၊ ဓာတ်။

[2]။ သမ္ဘသ်ခ် ။ ။ ဖယသနှင့် သာတ–သုခ၀ေဒနာသည် အတူတကွဖြစ်၏၊ ထိုသို့ဖြစ်ရာဌ် "ဖယသပစ္စယာ ၀ေဒနာ"ကို ထောက်၍" သမ္ဘသတော+ဓာတ်"ဟု လည်းကောင်း။ သဟဓာတ နိဿယပစ္စည်းကို ထောက်၍"သမ္ဘသော+ဓာတ်"ဟု လည်းကောင်း ဝိဂြိုဟ် ၂–မျိုး ပြသည်။

[3]။ မဓုရဌေန သာတံ။ ။ မဓုရဌေနသည် သာတ၏ အနက်ပြတည်း။ သာတသဒ္ဒါသည် ချိုမြိန်ကောင်းမြတ်သော အရသာအနက်ကို ဟောသော အနိပ္ပန္နပါဠိပဒိကရဋ္ဌိပုဒ်

ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ (ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ။) တသ္မိံ သမယေ၊ ကာမာဝစရ ကုသလိုလ် သောမနဿသဟဂတ် တိဟိတ် အသင်္ခါရိက မဟာစိတ်၏ ဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌။ ယထာဝုတ္တေန၊ အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော။ အတ္ထေန၊ အနုဝိစ္ဆက အစရှိသော အနက်ကြောင့်။ တဒ္ဓာယ၊ တဒ္ဓာမည်သော။ မနောဝိညာဏ ဓာတုယာ၊ ၏ သမ္မသမ်၊ သမ္မသကြောင့် ဖြစ်သော။ ဝါ သမ္မသသ်၌ ဖြစ်သော။ စေတသိကံ၊ စိတ်၌ မှီသော။ ယံ သာတံ၊ အကြင် တံသမ်ဂီပုဂ္ဂလ သမ္ဗယုတ္တခမ္မတို့ကို မိမိ၌ သာယာစေတတ်သော သဘောသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ တသ္မိံ သမယေ၊ ၌။ အယံ၊ ဤသို့သော။ ဝေဒနာ၊ သည်။ ဟောတိ။ ဣတိ (ဝုတ္တံဟောတိ)။ ဧဝံ၊ သို့လျှင်။ သုဗ္ဗပဒေဟိ၊ တို့နှင့်။ သဒ္ဒါ၊ ယောဇနာ၊ အနက်ကို ယှဉ်စေခြင်းကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ [သာတ–ပုဒ်ပြီးပုံကို ဋီကာ၌ တိုက်ရိုက်ပြထား၏။]

ဣဒါနိ၊ စေတသိကံ သာတံပုဒ်ကို ဟောတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌။ (ဝုတ္တေသု၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော။)စေတသိကံ သုခံတိ အာဒီသု၊ စေတသိကံ သုခံ အစရှိသော ပုဒ်တို့တွင်။ စေတသိကပဒေန၊ စေတသိကပုဒ်ဖြင့်။ ကာယိကသုခံ၊ ကို။ ပဋိက္ခိပတိ၊ ပယ်မြစ်တော်မူ၏။ သုခပဒေန၊ သုခံပုဒ်ဖြင့်။ စေတသိကံ၊ စိတ်၌ မှီသော။ ဒုက္ခံ၊ ကို။ (ပဋိက္ခိပတိ။) စေတောသမ္ဗသမ္ဗဒ္ဓေ၊ ကား။ စိတ္တသမ္ဗသ္ဓေ၊ စိတ်၏ သမ္ဗသသ်၌။ ဓာတုံ၊ ဖြစ်သော။ သာတံ သုခံ ဝေဒယိတန္တိ၊ ကား။ သာတံ ဝေဒယိတံ၊ တံသမ်ဂီပုဂ္ဂလ သမ္ဗယုတ္တခမ္ဗတို့ကို မိမိ၌ သာယာစေတတ်သော သာတ–ဝေဒနာဖြစ်သော။ နု အသာတံ ဝေဒယိတံ၊ မသာယာစေတတ်သော အသာတဝေဒနာ မဟုတ်သော။ သုခံ ဝေဒယိတံ၊ သုခ ဝေဒနာ ဖြစ်သော။ နု ဒုက္ခံ ဝေဒယိတံ၊ ဒုက္ခဝေဒနာ မဟုတ်သော သဘောတရားသည်။ ဟောတိ။ ဤသို့ဖွင့်ခြင်းကား သာတံ သုခံ ပုဒ်တို့က ဝေဒယိတ–ပုဒ်၏ ဗျဝစ္ဆေဒက ဝိသေသနဖြစ်ကြောင်းကို ဖွင့်ပြခြင်းတည်း။] ပရတော၊ သာတံ သုခံ ဝေဒယိတံ ပုဒ်တို့၏ နောက်၌။ တိဏိ၊ သုံးပါးကုန်သော။ ပဒါနိ၊ စေတောသမ္ဗသဒ္ဓာ သာတာ သုခါ ဟူသော ပုဒ်တို့ကို။ ဣတ္ထိလိင်ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ [ဝေဒနာပုဒ်က ပဓာနဖြစ်သောကြောင့် စေတောသမ္ဗသဒ္ဓာ သာတာ သုခါတို့ကို

တည်း–ဟူလို။ ဋီကာ၌ ဤ အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းပြလို၍ "သမ္ဗယုတ္တခမ္ဗေဝါ"စသည်ဖြင့် ဝါ–သဒ္ဒါနှင့်တကွ ဆိုသည်။ ဋီကာအလို "တံသမ်ဂီပုဂ္ဂလံ သမ္ဗယုတ္တခမ္ဗေဝါ သာဒယတိတိ သာတံ"ဟု ဟောတုကတ္တုသာဓကပြု၊ ကာရိတ်ကျေ။ ဏ–ပစ္စည်း၊ ဒ–ကို တ–ပြု။ [အဋ္ဌကထာ နိဿယကိုကြည့်၍ ပါဠိတော်၌ "တဒ္ဓာမနောဝိညာဏဓာတု သမ္ဗသမ်"စသော ပုဒ်တို့ကို အနက်ပေးပါ။]

ဣတ္ထိလိင်အဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူရသည်။] ပန၊ ဆက်။ သာတာဝေဒနာ၊ သာတဝေဒနာ ဖြစ်သော။ နု အသာတာ (ဝေဒနာ)၊ အသာတ–ဝေဒနာ မဟုတ်သော။ သုခါ ဝေဒနာ၊ သုခဝေဒနာ ဖြစ်သော။ နု ဒုက္ခာ (ဝေဒနာ)၊ ဒုက္ခဝေဒနာ မဟုတ်သော သဘောတရားသည်။ (ဟောတိ။) ဣတိ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊ဤ နောက်သုံးဗုဒ်တို့၌။ အယမေव အတ္ထော၊ ဤ အနက်ပင်တည်း။ [သာတံ သုခံ ဝေယိတံနှင့် အနုက်အဓိပ္ပာယ်ချင်း တူသောကြောင့် "အယမေव"ဟု ဧဝဖြင့် ဆိုသည်။]

သညာနိဒ္ဒေသေ၊ ဌ။ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော။) တဗ္ဗာ။ ပ။ သမ္မသ ဇာတိ၊ ကား။ တသ္မာ ကုသလသညာယ၊ ထိုကုသိုလ်သညာအား။ အနုစ္ဆဝိကာယ၊ လျှောက်ပတ်သော။ မနောဝိညာဏဓာတုယာ၊ ၏။ သမ္မသမ္ဖိ၊ ဌ။ ဇာတာ၊ ဖြစ်သော သညာတည်း။ သညာတိ၊ သညာဟူသော အမည်သည်။ သဘာဝနာမံ၊ သဘောကိုသာပြသော နာမည်တည်း။[ဖဿတုန်းက "သဘာဝပဒံ နာမ"ဟု ဖွင့်ခဲ့၏။ ဤ၌ "သဘာဝနာမံ"ဟု ဖွင့်သောကြောင့် စကားအသုံး ရှေ့နောက် မတူသော်လည်း အဓိပ္ပာယ်မှာ သဘောတူပင်တည်း။] သဉ္ဇာနနာတိ၊ ကား။ သဉ္ဇာ နနာကာရော၊ အမှတ်ပြု၍ သိခြင်းဟူသော အခြင်းအရာတည်း။ သဉ္ဇာနိတတ္တန္တိ၊ ကား။ သဉ္ဇာနိတဘာဝေါ၊ အမှတ်ပြု၍ သိတတ်သောစိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သဘောတည်း။ စေတနာနိဒ္ဒေသေပိ၊ ဌ၌လည်း။ ဣမိနာဝ နယေန၊ ဖြင့်သာလျှင်။ (အတ္ထော) ဝေဒိတဗ္ဗော။

စိတ္တ နိဒ္ဒေသေ၊ ဌ။ စိတ္တ ဝိစိတ္တတာယ၊ ထူးဆန်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ စိတ္တံ၊ မည်၏။["စိတ္တကို ဝိစိတ္တဟု ထပ်ဖွင့်။ စိတ္တံ၊ ဆန်းကြယ်သော သဘော တရားသည်"ဟု ပါဠိတော်၌ အနုက်ပေး။] (ယံ၊ အကြင် တရားသဘောသည်။) အာရမ္မဏံ၊ ကို။[1] မိနုမာနံ၊ နှိုင်းချင့်လျက်။ ဇာနာတိ၊ သိတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (တံ၊ သည်။) မနော၊ မနမည်၏။ မာနသံတိ၊ ကား။ မနော ဧဝ၊ စိတ်ပင်တည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။ အန္ဓလိကွစရော၊ ပ။ မာနသောတိ ဧတ္ထ ပန၊ ဟူသော ဤ ပါဌ်ဌ်ကား။ သမ္ဘယုတ္တကဓမ္မော၊ သမ္ဘယုတ်ဖြစ်သော တရားကို။ (ရာဂကို။) မာနသောတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တော၊ ဆိုအပ်ပြီ။ ["မနသိ+ဘဝေါ မာနသော"ဟု ပြု၊ စိတ်ဌ်ဖြစ်သော ရာဂ–ကျော့ကွင်း။–အန္ဓလိကွစရော၊ ကောင်းကင်ဌ် လှည့်လည် နိုင်သော။ မာနသော၊

၁။ မိနုမာနံ ဇာနာတိ။ ။ ဇာနာတိကိုကြည့်၍"မန–ဉာဏေ"ဟူသော ဓာတ်ဖြင့် "မနတိတိမနော"ဟု လည်းကောင်း၊ "မိနုမာနံ"ကို ကြည့်၍ "မာ–ပရိမာဏေ(ပရိစ္ဆိန္နေ)"ဟူသော ဓာတ်၊ ယုပစ္စည်းဖြင့်" မိနာတိ၊ နှိုင်းချင့်တတ်၏။ ဣတိ မနော"ဟု လည်းကောင်း ပြုကြ၏။

စိတ်ဌိုင်ဖြစ်သော။ ယွာယံ (ယော+အယံ)ပါသော၊ အကြင် ရာဂတည်းဟူသော ကျော့ကွင်းသည်။ စရတိ၊ လှည့်လည်၏။ ("တေန တံ ဗာဓယိသာမိ၊ နေ မေ သမဏာ မောက္ခသိ"ဟူသော ၂-ပါဒကို ဆက်။ မဟာဝဂ္ဂပါဠိ၊ မာရကထာ။) "အန္တလိက္ခေ စရန္တေ ပဇ္ဇာဘိညေပိ ဗန္ဓတိတိအန္တလိ ကွစရော၊ ရာဂပါသော"- ဝိမတိ။ အဘိညာဉ်ရှိ၍ ကောင်းကင်ဌ သွားနေသူတို့ကို သော်မှ နှောင်ဖွဲ့နိုင်သော ရာဂ-ကျော့ကွင်းကို "အန္တလိက္ခစရ- ကောင်းကင်လှည့်လည်နိုင်သည်"ဟု ဆိုသည်။]

ကထံဟိ။ ပ။ ဧနေသုတောတိ ဧတ္ထ၊ ဌ။ အရဟတ္တံ၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကို။ မာနသံတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ [မာနံ+သာတိ သြသာနံ၊ ကရောတိတိ မာနသံ။ - မာနကို အဆုံးတိုင်အောင်ပြုတတ်သော အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်။ မာန သဒ္ဒ။ ပပဒ သာဓာတ်၊ သာ-သြသာနကရဏော။ ... ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရား။ တုယံ၊ အရှင်ဘုရား၏။ သာသနေ၊ ဌ။ ရတော၊ မွေ့လျော်သော။ ဧနေ၊ လူအပေါင်းဌ။ သု။ တော၊ ထင်ရှားသော။ သံဝဏော၊ သာဝကသည်။ အပ္ပတ္တမာနသော၊ မရောက်အပ်သေးသော အရဟတ္တဖိုလ်ရှိသည်။(ဟုတ္တာ။) သေခေါ၊ သေကွပ္ပရိုလ်သည်။ (သမာနော၊ ဖြစ်ပါလျက်။) ကထံ၊ ကြောင့်။ ကာလံ၊ သေခြင်းကို။ ကယိရာ၊ ပြုရာပါသနည်း။။ -သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် တတိယဝဂ်၊ ဂေါဓိက-သုတ်။] ပန၊ အတ္ထဒ္ဒါရမှတစ်ပါး အတ္ထဒ္ဒေသကို ဆိုဦးအုံ့။ ဣဓ၊ ဤ စိတ္တနိဒ္ဒေသဌ်။ မနောဝ၊ စိတ်သည်ပင်။ မာနသံ၊ မည်၏။ ဟိ၊ မှန်။ ဧတံ ပဒံ၊ ဤ မာနသံဟူသော ပုဒ်ကို။ ဗျဉ္ဇန ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝမိတံ၊ တိုးပွားစေအပ်ပြီ။ [. "မနော ဧဝ မာနသံ"ဟု ပြု၍ သွတ္တဌ် ဏ-ပစ္စည်းသက်၊ ဝုဒ္ဓိပြု၊ သ-လာ။]

ဟဒယံတိ၊ ကား။ စိတ္တံ၊ တည်း။ ["ဟာလေသာမိတိ ဟိ"ဟု ရှိသင့်သည်၊ မရှိလျှင် ထည့်။] ဟိ၊ ချဲ့။ စိတ္တံ ဝါ။ ပ။ ဟာလေသမိတိ ဧတ္ထ၊ ဌ။ ဥရော၊ ရင်ကို။ ဟဒယံတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တေ၊ သင်၏။ စိတ္တံ ဝါ၊ ကိုမူလည်း။ ခိပိသာပိ၊ ပစ်လွှင့်အုံ့။ တေ၊ သင်၏။ ဟဒယံ ဝါ၊ ရင်ကိုလည်း။ ဟာလေသာမိ၊ ခွဲအုံ့။ [ယက္ခသံယုတ်၊ သူစိလောမသုတ်။] ဟဒယာ ဟဒယံ၊ ပ။ တဏ္ဍုတိတိ ဧတ္ထ၊ ဌ။ စိတ္တံ၊ ကို။ (ဟဒယံတိ ဝုတ္တံ။) [ဟဒယာ၊ မိမိ၏စိတ်ဖြင့်။ ဟဒယံ။ သူတစ်ပါးစိတ်ကို။ အညာယ၊ သိ၍။ တဏ္ဍုတိ မညော၊ရွေ့သကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ -မူလပဏ် -မူလပရိယာယဝဂ်၊ အနက်ဏ-သုတ်။] ဝတ္တံ ဟဒယံတိ ဧတ္ထ၊ ဌ။ ဟဒယဝတ္ထု၊ ကို။ (ဟဒယံတိ ဝုတ္တံ။) [မဟာဝဂ္ဂပါဠိ၊ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်၊ ကာယာနုပဿနာ-ပဋိကူလ မနသိကာရပဗ္ဗ၊" ပန၊ အတ္ထဒ္ဒါရ သာမညမှတစ်ပါး အတ္ထဒ္ဒေသ ဝိသေသကို ဆိုဦးအုံ့။ စိတ္တမေဝ၊ ကိုပင် အဒ္ဒန္ဓ ရဌေန၊ အတွင်း၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်။ ဟဒယံတိ ဝုတ္တံ။

[ဟဒယ၊ အတွင်းခ္ဒြစ်သော စိတ်။ အဒ္ဓတ္တိကတရား ဖြစ်သောကြောင့် "အတွင်း"ဟု ဆိုသည်။]

တမေဝ၊ ထိုစိတ်သည်ပင်။ ပရိသုဒ္ဓဠေန၊ ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်။ ပဏ္ဍာရံ၊ မည်၏။ ["ပဏ္ဍာရံ၊ ဖြူစင်သန့်ရှင်းသော သဘောသည်"ဟု' ပါဠိတော်၌ ပေး။] ဧတံ၊ ဤ ပဏ္ဍာရံဟူသော ပုဒ်ကို။ ဘဝင်္ဂံ၊ ဘဝင်ကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ ဝုတ္တံ၊ မူအပ်ပြီ။ ယထာဟ၊ အဘယ်ကဲ့သို့ ဟောတော်မူသနည်း။ ပဘဿရမိဒံ။ ပ။ ဥပက္ကိလိဋ္ဌန္တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ပြီ။ [ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ဣဒံ စိတ္တံ၊ ဤစိတ်သည်။ ပဘဿရံ၊ ပြိုးပြိုးပြက်ပြက် ထွက်သောအရောင်ရှိ၏။ (သရတိ နိသရတိတိ သရာ၊ ပဘာ+သရာ ယသ္မာတိ ပဘဿရံ။) တဗ္ဗ၊ ထိုစိတ်သည်လည်း။ အာဂန္တုကေဟိ၊ အဂန္တုက ဖြစ်ကုန်သော။ ဥပက္ကိလေသေဟိ၊ ညစ်နွမ်းစေတတ်သော ကိလေသာတို့ကြောင့်။ ဥပက္ကိလိဋ္ဌံ၊ ညစ်နွမ်း၏။ –ကောအင်္ဂုတ္တိုရ်၊ အဋ္ဌာ သယ်ာတ ဝဂ်။] ပန၊ ဆက်။ တတော၊ ထိုဘဝင်မှ။ နိက္ခန္တ္တတ္တာ၊ ထွက်လာသည်၏ အဖြစ် ကြောင့်။ အကုသလံပိ၊ အကုသိုလ်ကို သော်မှလည်း။ [ပိဖြင့် ကုသိုလ်မှာ ဆိုဖွယ် မရှိဟု သမ္ဗန္ဓဝနာပြု။] ဂဂ်ါယ၊ ဂဂ်ါမြစ်မှ၊ နိက္ခန္တာ၊ ထွက်သော။ နဒီ၊ မြစ်ကို။ ဂဂ်ါ၊ ဂဂ်ါ ဟူ၍။ (ဝုတ္တာ ဝိယ၊ ဆိုအပ်သကဲ့သို့ လည်းကောင်း။) ဂေါဓာဝ ရီတော၊ ဂေါဓာဝရီမြစ်မှ။ နိက္ခန္တာ၊ သော။ (နဒီ၊ ကို။) ဂေါဓာဝရီ၊ ဟူ၍။ (ဝုတ္တာ) ဝိယ စ၊ ဆိုအပ်သကဲ့သို့ လည်းကောင်း။ (ဧဝံ၊ အတူ။) ပဏ္ဍာရဠေ၊ ပဏ္ဍာရ ဟူ၍သာ။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။ [အကြောင်းဘဝင်၏ ပဏ္ဍာရအမည်ကို အကျိုးအကုသိုလ်၌ တင်စားသောကြောင့် အကုသိုလ်ကိုလည်း "ပဏ္ဍာရ"ဟု ဆိုရသည်၊ ကာရဏူပစာတည်း။ ဝိထိစဉ်အားဖြင့် "ဘဝင်စလန၊ မနောဒ္ဓါရာ ဝဇ္ဇန်း၊ ဧော"ဟု ရှိသောကြောင့် အကုသိုလ်ဧောကို"ဘဝင် မှ ထွက်လာသည်"ဟု ဆိုသည်။ ဋီကာ၌ အခြားတစ်နည်း ပြသေး၏။]

ပန၊ ဆက်ဦးအုံ့။ မနော မနာယတနံ' ဣတိ ဣဒမ၊ မနော မနာယတနံ–ဟူသော ဤပါဠိ၌။ မနောဂ္ဂဟဏံ၊ မနောသဒ္ဒါသည်။ မနသော၀၊ မနု၏ပင်။ အာယတန ဘာ၀ဒီပနတ္ထံ၊ အာယတန၏အဖြစ်ကို ပြရခြင်းအကျိုးရှိ၏။ တေန၊ ထို မနောသဒ္ဒါဖြင့်။

၁။ **မနော မနာယတနံ'**။ ။ ဤ၌ မနော၏အတွက် အနက်တစ်မျိုး၊ မနာယတန၏ အတွက်အနက်တစ်မျိုးဟု ၂–မျိုးမမှတ်ရ။ "မနော၊ မနဟူသော။ ယံ မနာယတနံ၊ သည်"ဟု ဝိသေသန–ဝိသေသျအဖြစ်ဖြင့် တစ်နက်တည်း မှတ်ရသည်။ မနာယတနံကို မနောဟု ဝိသေသန ပြုသဖြင့် မနာယတနံ အံ့ရမန၏ တည်ရာဟာဒယ၀တ္ထုစသည်ကို မရ၊ စိတ်သာရသည်ဟု ပြ၏။ ထို့ကြောင့် "မနသ+အာယတနံ မနာယတနံ"ဟု ဆဋ္ဌိတပယ္ယရိသမ်မပြုဘဲ "မနော ဧ၀ အာယတနံ မနာယတနံ"ဟု ကမ္မဓာရည်းသမာသ် ပြုရသည်။

ဧတေ၊ ဤ အနက်ကို။ ဒီပေတိ၊ ပြု၏။ (ကိ၊ အဘယ် အနက်ကို။ ဒီပေတိ၊ ပြသနည်း။ ဒေဝါနံ၊ နတ်တို့၏။ အာယတနံ၊ တည်ရာ နတ်ကွန်းသည်။) ဒေဝါယတနံ၊ ဒေဝါယတနံ– မည်သည်။ ဟောတိ ဝိယ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့။ (ဧဝံ၊ တူ။) ဣဒံ၊ ဤတရားသည်။ မနသ၊ မနု၏။ အာယ–တနတ္တာ၊ တည်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ မနာယတနံ၊ မနာယတနမည်သည်။ နု ဟောတိ၊ မဟုတ်။ အထ ခေါ၊ အဟုတ်ကား။ မနော ဧဝ၊ မနသည်ပင်။ အာယတနံ၊ အာယတနတည်း။ မနာယတနံ၊ မနအာယတန။ ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။ ဒီပေတိ၊ ပြ၏။

[1]တတ္ထ၊ ထို မနာယတနံ ပါဠိ၌။ နိဝါသဋ္ဌာနတ္ထေန၊ နေရာဟူသော အနက်ကြောင့် လည်းကောင်း။ အာကရဋ္ဌေန၊ ရောပြွမ်းရာ ပေါ်ထွက်ရာဟူသော အနက်ကြောင့် လည်းကောင်း။ သမောသရဏဋ္ဌေန၊ ပေါင်းဆုံရာဟူသော အနက်ကြောင့် လည်းကောင်း။ သဠာတိဒေသဋ္ဌေန၊ ကောင်းစွာပေါက်ဖွားရာဟူသော အနက်ကြောင့် လည်းကောင်း။ ကာရဏဋ္ဌေန စအကြောင်းဟူသော အနက်ကြောင့် လည်းကောင်း။ အာယတနံ၊ အာယတနမည်၏ဟူ၍။ ဝေဒီတဗ္ဗံ၊ ၏။

တထာဟိ၊ ထိုစကားကို ချဲ့ဦးအုံ။ လောကေ၊ ၌(လောကပြောရိုးဆိုစဉ်၌။) ဣဿရာယတနံ၊ အစိုးရသော ဗြဟ္မာမင်း၏နေရာ။ ဝါသုဒေဝါယတနံ၊ ဝါသုဒေဝမည်သော ဗိဿနိုးနတ်၏နေရာ။ ဣတိ အာဒီသု၊ ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်တို့၌။ နိဝါသဋ္ဌာနံ၊ နေရာအရပ်ကို။ အာယတနန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ အပ်၏။ ["ဝါသုဒေဝေါဟရိကဏ္ဍော" စသော အဘိဓာန်(၁၆)၌ "ဗိဿနိုး"ဟု နိဿယသစ် အနက်ပေးသည်။] သုဝဏ္ဏာယတနံ၊ ရွှေတို့၏ ပေါ်ထွက်ရာအရပ်

၁။ တတ္ထ။ ပ။ **အာယတနံ**။ ။ နိဝါသဋ္ဌာန– စသော အနက်များသည် အာယတန သဒ္ဒါ၏ သဒ္ဒတ္ထ(ဝစနတ္ထ)မဟုတ်ကြ။ ထိုအနက်များ၌ အာယတန–သဒ္ဒါက ထင်ရှားသောကြောင့် ရုဋ္ဌိအနက်များတည်း၊ [ရုဋ္ဌိဝသေန အာယတနသဒ္ဒသတ္တိ ဝတ္တဲ့ အပိစာတိအာဒီ အာရဒ္ဓံ။ "အပိစနိဝါသနဋ္ဌာနဋ္ဌေန"စသော အာယတနဝိဘင်း အဋ္ဌကထာ၏ အဖွင့်– မူလဋ္ဌီကာ။] အာယ တနသဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထကို ထိုအဋ္ဌကထာ၌ တိုက်ရိုက်ပြထား၏။

၂။ **အာကရဋ္ဌေန**။ ။ ထောမနိဝိ အာပုဗ္ဗ–ကြိတတ် အပ်–ပစ္စည်းဖြင့် "အကရ"ဟု ရှိ၏။ ပါဠိ၌ အာပုဗ္ဗ–ကိရတတ်၊ အ–ပစ္စည်းဟု ကြ။ ကိ၏ ဣကို (အ)ပြု။ အာကိရီယန္တေ ဓာတဝေါ အတြဘိ အာကရော– ရွှေတတ်၊ ငွေတတ်စသော ဓာတ်သတ္တုတို့၏ ရောပြွမ်းအပ်ရာ (ဓာတ်သတ္တုတို့၏ ထွက်ရာ) ရွှေတွင်း ငွေတွင်း ပတ္တမြားတွင်း ကျောက်တွင်းစသော အရပ်။

(ရှေတွင်း။) ရဇောယတန်၊ ဌေတို့၏ ပေါ်ထွက်ရာအရပ်။ (ဌေတွင်း။) "ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ အာကရော၊ ရောပြွမ်းရာအရပ်ကို။ (အာယတနန္တိ ဝုစ္စတိ။)

[လောကကြောင်း ပုံစံကို ပြုပြီး၍ သာသနာတော်ကြောင်း ပုံစံကို ပြုလိုသောကြောင့် "သာသနေ ပန" ဟု မိန့်။] သာသနေ ပန၊ သာသနာတော်၌ကား။ မနောရမေ၊ စိတ်၏ မွေ့လျော်ရာဖြစ်သော။ အာယတနေ၊ လူအများ သတ္တဝါအများ တို့၏ ပေါင်းဆုံရာအရပ်၌ ။ ဝိဟာဂ်မာ၊ ၄က်အပေါင်းတို့သည်။ နံ၊ ထို ပညောင်ပင်ကြီးကို။ သေဝန္တိ၊ မှီဝဲကြကုန်၏။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ သမောသရဏဗ္ဗာနံ[1]၊ ပေါင်းဆုံရာ အရပ်ကို။ (အာယတနန္တိ ဝုစ္စတိ။)

ဒကို့ဏာပထော၊ ဂင်္ဂါမြစ်၏ တောင်ဘက်ကမ်း အရပ်သည်။ ဂုန္ဓ၊ နွားတို့၏။ အာယတနံ၊ပေါက်ဖွားရာ အရပ်တည်း။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ သဠာတိဒေသော၊ ကောင်းစွာ ပေါက်ဖွားရာအရပ်ကို။ (အာယတနန္တိ ဝုစ္စတိ။) [သမ္မာ+ဇာယန္တိ ဣတိ သဠာတိ– နွားစသည်တို့၏ ကောင်းစွာပေါက်ဖွားရာဒေသ။]

သတိ၊ ထင်ရှားရှိသော။ အာယတနေ၊ အဘိညာဉ်ဟူသော အကြောင်းသည်။ သတိ၊ရှိလတ်သော်။ [2]တတြ တတြေဝ၊ ထိုထိုအဘိညာဉ်ဖြင့် မျက်မှောက်ပြုထိုက်သော

၁။ သမောသရဏဗ္ဗာနံ။ ။ ပဋ္ဌကအဋ္ဌကတ္တိုရ် မဏ္ဍိမပဏ္ဏာ–သုမနဝဂ်–အဌမ–သုတ် ၌လာသော ပါဠိတည်း။ "လူနှင့်တကွ သတ္တဝါအများတို့၏ ပေါင်းစုရာ သာယာသောအရပ်ဝယ် ပညောင်ပင်ကြီးတစ်ပင် ပေါက်နေ၏။ ထိုပညောင်ပင်ကြီးကို ၄က်အပေါင်းလာ၍ မှီခိုနေကြသည်"ဟု ဥပမာပြု၍ "သဒ္ဓါတရားရှိသော ဥပါသကာကိုလည်း ရဟန္တာတိုင်အောင် သူတော်မြတ် အလျှုံခံပုဂ္ဂိုလ်တို့က မှီခိုကြရသည်"ဟု ဟောတော်မူသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုပါဠိ၌ အာယတန–သဒ္ဓါသည် အများ၏ ပေါင်းဆုံစုဝေးရာဟူသော အနက်ကိုဟော၏။

ရှေးနိဿယ။ ။"မနောရမေ၊ နလုံး မွေ့လျော်ဖွယ်သော။ အာယတနေ၊ ရဟန်းသူမြတ်တည်းဟူသော ၄က်တို့၏ စုဝေးရာ အင်ကြင်းတောနှင့်တူသော ဘုရားသာသနာတော်၌။ ဝိဟာဂ်မာ၊ ရဟန်းသူတော်သူမြတ်ဟု ဆိုအပ်သော ၄က်အပေါင်းတို့သည်။ နံ၊ ထိုသီလ သမာဓိ ပညာဂုဏ်ဖြင့်လွန်၍ သူမွန်သူမြတ်ဟု ဆိုအပ်သော် တောစိုးသစ်ပင်ကြီးကို။ သေဝန္တိ၊ မှီဝဲကုန်၏"ဟု ပေးလေသည်။ ဤသုတ်မှတစ်ပါး အခြားသုတ္တန်များ၌ ထိုအဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်လေရှာသလားဟု စဉ်းစားမိသည်။ ဤ သုတ်၌ကား ထိုအဓိပ္ပာယ်မျိုးမရပါ။

၂။ တတြ တတြေ ဝ။ ပ။ အာယတနေ။ ။ "ယသ ယသ အဘိညာ သစ္ဆိကရဏီယသ ဓမ္မသ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေတိ အဘိညာ သစ္ဆိကိရိယာယ"ဟု ဥပရိပဏ္ဏာသ၊ ကာယဂတာသတိသုတ်–ပါဠိတော်ရင်းဝယ် အနိယမဝါကျရှိသောကြောင့် "တတြတတြေဝ"–ဖြင့် အဘိညာ သစ္ဆိကရဏီယ ဓမ္မကို ခွဲရသည်။ သက္ခိဘဗ္ဗတ်ကို "ပစ္စက္ခဘာဝံ"ဟု လည်းကောင်း၊ သတိ အာယတနေကို"သတိကာရဏော"ဟု လည်းကောင်း "အဘိညာဝကာရဏ"ဟု ကာရဏာသရုပ်

ဣဋ္ဌိဝိဓ–စသော ဓမ္မဋ္ဌပင်။ သက္ခီဘဗွတံ၊ မျက်မှောက်ပြုနိုင်သူ၏ အဖြစ်သို့။ ပါပုဏာတိ၊ ရောက်၏။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့ဋ္ဌ ကာရဏံ၊ အကြောင်းကို (အာယတနန္တိ ဝုစ္စတိ။)

ပန၊ အတ္ထဒ္ဒါရ သာမညမှတစ်ပါး အတ္ထဒ္ဒေသ ဝိသေသကို ဆိုဦးအုံ့။ ဣဓ၊ ဣဒါ မနော မနာယတနံ–ဟူသောပါဋ္ဌ။ သဒ္ဓါတိ ဒေသဗ္ဗေန၊ သဒ္ဓါတိဒေသ အနက် လည်းကောင်း။ သမောသရဏဗ္ဗေန၊ သမောသရဏအနက် လည်းကောင်း။ ကာရဏဗ္ဗေန၊ ကာရဏအနက် လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဣဒါသို့။ တိဝိဓာပိ၊ သုံးပါး အပြားအားဖြင့်လည်း။ ဝဋ္ဋတိ၊ ၏။ (ရှေးနိဿယ၌ "တိဝိဓာပိ ဝဋ္ဋန္တိ"ဟု ရှိ၏။) ဟိ၊ ချဲ့။ ဖဿာဒယော၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဧတ္ထ၊ ဣဒါ မနဋ္ဌိ။ သဒ္ဓါယန္တိ၊ ကောင်းစွာ ဖြစ်ကြကုန်၏။ ဣတိ၊ ထိုသို့ကောင်းစွာ ဖြစ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သဒ္ဓါတိဒေသဗ္ဗေနပိ၊ သဒ္ဓါတိဒေသ အနက်အားဖြင့်လည်း။ ဧတံ၊ ဣဒါ မနသည်။ အာယတနံ၊ မည်၏။ ဗဟိဒ္ဓါ၊ ,အပသန္တာနံ ॥ ရူပ သဒ္ဒ ဂန္ဓ ရသ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ၊ တို့သည်။ အာရမ္မဏ ဘာဝေန၊ အာရုံ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ဣဒါ မနဋ္ဌိ။ သြသရန္တိ၊ သက်ရောက်ကြကုန်၏။ ဣတိ၊ ထိုသို့ သက်ရောက်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သမောသရဏဗ္ဗေနပိ၊ သမောသရဏ အနက်အားဖြင့်လည်း။ (ဧတံ၊ သည်။) အာယတနံ၊ မည်၏။ ပန၊ အဖိုဟစ်ပါးကား။ ဖဿာဒီနံ၊ ဖဿ – အစရှိသော တရားတို့၏။ သဟဇာတာဒီ ပစ္စယဗ္ဗေန၊ သဟဇာတ–အစရှိသော ပစ္စည်း၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ကာရဏတ္တာ၊ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ကာရဏဗ္ဗေနပိ၊ အကြောင်းဟူသော အနက်အားဖြင့်လည်း။ အာယတနံ၊ အာယတန–မည်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကို လည်းကောင်း ထို အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်။ ["သစ္ဆိကာတဗ္ဗသာတိ ပစ္စက္ခတော ကာတဗ္ဗသ အဓိဋ္ဌာန ဝိကုပ္ပနာဒိ ဓမ္မသ"။ –ဥပရိပဏ္ဏိကာ။]

ရှေးနိဿယ။ ။"သတိ(အတ္တနော သန္တာနေ ဘူတေ ပုဗ္ဗေ ပရိစိဏ္ဏေ)၊ ရှေးဘဝ၌ လေ့ကျက်အပ်ပူးသောအားဖြင့် မိမိသန္တာန်၌ ထင်ရှားဖြစ်ပူးသော။ အာယတနေ၊ ဣဋ္ဌိဝိဓ– စသော အတိညာဏ်အား လျှောက်ပတ်သော အဓိကာရ အကြောင်းသည်။ သတိ–သန္တေ ဝိဇ္ဇမာနေ၊ ရှိလတ်သော်။ တတြေ တတြေဝ၊ ထိုထို ဣဋ္ဌိဝိဓ–စသော အရာ၌လျှင်။ သက္ခိဘဗွတံ၊ သက်သေထိုက်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ပါပုဏာတိ၊ ၏။ " ဟု ပေးလေ၏။ အခြားပါဠိ အဋ္ဌထာ ဖွင့်ကို တွေ့၍ ပေးလေရော့သလား ဟု စဉ်းစားမိ၏။ ယခုတွေ့ရသော ကာယဂတာသတိ သုတ္တန်ပါဠိတော်၏ အဖွင့် အလိုအားဖြင့်ကား ဤသို့ မပေးနိုင်။ ဤဝါကျ၌ ယေဓနာဖွင့်ပုံမှာ သာ၍ အဋ္ဌကထာဖွင့်နှင့် မညီသေး၏။

မနိုဗ္ဗိယ်၊ မနိုဗ္ဗိယပုဒ်သည်။ ဝုတ္တတ္ထမေဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ရှိသည်သာ။

(ယံ ဓမ္မာတံ၊ သည်။) ဝိဓာနာတိ၊ သညာ ပညာတို့ သိပုံမှ တစ်မျိုး တစ်ပုံ သိတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (တံ ဓမ္မာတံ၊ သည်။) ဝိညာဏံ၊ မည်၏။ ဝိညာဏံ မေဝ၊ ဝိညာဉ်သည်ပင်။ ခန္ဓော၊ ခန္ဓာတည်း။ ဝိညာဏကွန္ဓော၊ ဝိညာဉ်ခန္ဓာ။ တသ၊ ထိုခန္ဓသဒ္ဒါ၏။ ရာသိ အာဒိဝသေန၊ အစု အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ အတ္ထော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိထိုက်၏။ ဟိ–ချဲ့။ မဟာဥဒကက္ခန္ဓောတွေ၀၊ များ စွာသော ရေအစု ဟူ၍သာ။ သ၊ ချဲ့။ ခေါ၀ေါအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။ ဣတိ ဇတ္ထ၊ ဤပါဠိရပ်၌။ ရာသဒ္ဒေန (ရာသိ+အဒ္ဒေန)၊ အစုဟူသော အနက်အားဖြင့်။ ခန္ဓော၊ ခန္ဓသဒ္ဒါကို။ ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ –(စတုက္ကအင်္ဂုတ္တိရ၊ ဒုတိယပဏ္ဏာ–ပုညာဘိသန္ဒဝဂ်၊ ပုညာဘိသန္ဒ–သုတ်။) သီလက္ခန္ဓော၊ သီလဂုဏ်။ သမာဓိက္ခန္ဓော၊ သမာဓိဂုဏ်။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ဂုဏဒ္ဒေန၊ ဂုဏ်ဟူသော အနက်အားဖြင့်။ (ခန္ဓော ဝုတ္တော။) ဘဂ၀ါ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ မဟန္တံ၊ ကြီးစွာသော။ ဒါရုက္ခန္ဓံ၊ သစ်တုံးကို။ အဒ္ဒသ၊ မြင်တော်မူရပြီ။ ဣတိ ဇတ္ထ၊ ၌။ ပဏ္ဏတ္တိမတ္တဒ္ဒေန[1]၊ ပညတ်မျှဖြစ်သော အနက်အားဖြင့်။ (ခန္ဓော ဝုတ္တော။)

[2]ပန၊ အဖို့တစ်ပါးကား။ ဣဓ ဤ ဝိညာဏကွန္ဓော–ဟူသော ပုဒ်၌။ ရုဠှိ–တော၊ ရုဠှိအားဖြင့်။ ခန္ဓော၊ ခန္ဓသဒ္ဒါကို။ ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။

---

[1]။ ပဏ္ဏတ္တိမတ္တဒ္ဒေန။ ။ မတ္တသဒ္ဒါဖြင့်သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ်ကို ကန့်သည်။ "ရာသဒ္ဒေန ခန္ဓော"၌ ခန္ဓ–သဒ္ဒါသည် အစုအနက် ဟူသော သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ်ကို ငဲ့သေး၏။ ဂုဏဒ္ဒေန ခန္ဓော" စသည်၌လည်း ထိုအတူ ဆိုင်ရာအနက်ဟူသော သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ်ကို ငဲ့သေး၏ "သစ်တုံး"ဟူသော နာမည်ပညတ်ကို ဟောရာ၌ကား ထိုကဲ့သို့ သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ်ကို မငဲ့သောကြောင့် "ပဏ္ဏတ္တိမတ္တ ဒ္ဒေန"ဟု ဆိုသည်။ [ထိုဒါရုက္ခန္ဓဟူသော နာမည်ပညတ်မျိုးသည် ဒါရုမှတစ်ပါး သီလာ (ကျောက်တုံး)စသည်တို့၌ မဖြစ်နိုင်။]

[2]။ ဣဓပန။ ပ။ ရုဠှိတော။ ။ဤ၌ ရုဠှိဟူသည် ဧကဒေသ၊ ပစာဖြစ်သော အတင်ရုဠှိတည်း။ မှန်၏– ဤ ပထမမဟာကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်ရာအခါ၌ ပါ၀င်သော "ဝိညာဏကွန္ဓာ" ဟူသည် ပစ္စုပ္ပန်အနိုက်၌ ဖြစ်သော စိတ်တည်း။ ထိုစိတ်တစ်ခုတည်းကို အစု ၀ုန်း မဖြစ်ရကား ရာသိအနက်အားဖြင့် ခန္ဓအမည် မရနိုင်။ အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်စိတ် ၃–မျိုးပေါင်းမိမှ(အစ္စတ္ထ ဝိညာဉ်ဗဟိဒ္ဓဝိညာဉ် စသည်ဖြင့် ၂–မျိုးစီ ပေါင်းမိမှ) ရာသိအနက်အားဖြင့် ခန္ဓ–အမည်ရနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ၃–မျိုး စသည်ပေါင်းမိမှ ရာသိအနက်အားဖြင့် ခန္ဓ–အမည်ရနိုင်သော ဝိညာ–ဏကွန္ဓာအမည်ကို ဤပစ္စုပ္ပန်စိတ်တစ်ခု၌ တင်စားထားရကား ဧကဒေသ၊ ပစာ–ရုဠှိအမည်သာ ဖြစ်ရလေသည်။ ထို့ကြောင့် "ဝိညာဏကွန္ဓသ ဧကဒေသဘူတ"စသည်ဖြင့် အကျယ်မိန့်သည်။

(တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ ရာသဒ္ဌေန၊ အစုဟူသော အနက်အားဖြင့်။ ဧတံ ဝိညာဏံ၊ ဤ ဝိညာဉ်သည်။ (ဝိညာဏကွန္ဓောဟု ဟောတော်မူအပ်သော ဤ ဝိညာဉ်သည်။) ဝိညာဏကွန္ဓသ၊ ဝိညာဏကွန္ဓာ၏။ ကေဒေသော တစ်စိတ်တစ်ဒေသ တည်း။ (အာ၀ုတ္တိ၀ါဒီ "ကော် ဝိညာဏံ"ဟု ရှိ၏၊ မကောင်း။) တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ရုက္ခသ၊ သစ်ပင်၏။ ဧကဒေသံ၊ တစ်စိတ်တစ်ဒေသဖြစ်သော သစ်ကိုင်းကို။ ဆိန္ဒန္တော၊ ဖြတ်သူကို။ ရုက္ခံ ဆိန္ဒတီတိ၊ ဟူ၍။ ဝါ၊ သစ်ပင်ဖြတ်သူဟူ၍။ ဝုစ္စတိ ယထာ၊ ဆိုအပ်သကဲ့သို့။ ဧ၀မေ၀၊ ဤ အတူသာလျှင်။ ဝိညာဏကွန္ဓသ၊ ၏။ ကေဒေသဘူတံ၊ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ဖြစ်၍။ ဖြစ်သော။ ကေမ္မိ၊ တစ်ခုလည်းဖြစ်သော။ (ဤ ၌ကား ကော်–ဟုပင် ရှိသင့်၏။) ဝိညာဏံ၊ ကို။ ရဉ္ဇီတော၊ ရဉ္ဇီအားဖြင့်။ ဝိညာဏကွန္ဓောတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ။

တဿ မနောဝိညာဏဓာတုတိ၊ ကား။ ဖဿာဒီနံ၊ ဖဿ အစရှိကုန်သော တေသံ ဓမ္မာနံ၊ ထိုတရားတို့အား။ အနုစ္ဆ၀ိကာ၊ လျှောက်ပတ်သော။ မနောဝိညာဏ ဓာတု၊ မနောဝိညာဏဓာတ်တည်း။ ဟိ၊ မှန်။ ဣမသ္မိံ ပဒေ၊ ဤ တဿ မနော ဝိညာဏဓာတု ဟူသောပုဒ်၌။ ဧကမေ၀၊ တစ်ပါးသာလျှင် ဖြစ်သော။ စိတ္တံ၊ ကို။ (ဝုတ္တံ–၌ စပ်။) မိနုနဋ္ဌေန၊ နှိုင်းချင့်တတ်သည်အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်။ မနော၊ မနမည်၏။ ဝိဇာနနဋ္ဌေန၊ သိသော ပညာတို့ သိပုံမှ တစ်မျိုးတစ်ပုံ သိတတ်သည် အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်။ ဝိညာဏံ၊ ဝိညာဏမည်၏။ သဘာ၀ဋ္ဌေန၊ သဘောဟူသော အနက်ကြောင့်။ ၀ါ၊ တစ်နည်း။ နိဿတ္တာဋ္ဌေန၊ သတ္တ၀ါမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်။ ဓာတု၊ ဓာတ်မည်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ တိဟိ၊ (မန+ဝိညာဏ+ဓာတုအားဖြင့်) ၃–ပါးကုန်သော။ နာမေဟိ၊ အမည်တို့ဖြင့်။ ဝုတ္တံ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

ဣတိ၊ ဤသို့လျှင်။ ဣမသ္မိံ ဖဿပဉ္စမကေ ဤ ဖဿပဉ္စမက နိဒ္ဒေသ၌။ တာ၀၊ ဝေဒနာ–စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော၊ ညွှန်ပြအပ်သော။) ဖဿော၊ ဖဿသည်။ ယသ္မာ၊ အကြင်ကြောင့်။ ဖဿော ဧ၀။ ဖဿသာတည်း။ နု တဿ မနောဝိညာဏဓာတု သမ္ဖဿသဧ၀၊ တဿ မနောဝိညာဏ ဓာတုသမ္ဖဿသ ဧ မဟုတ်။ [ဖဿသည် သမ္ဖဿသ(ဖဿကြောင့် ဖြစ်သောတရား) မဖြစ်နိုင်–ဟူလို။] စိတ္တဿ၊ စိတ်သည်လည်း။ (စိတ္တံ ဟောတိ၌ စိတ်သည်လည်း။) ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ တဿ မနောဝိညာဏဓာတု ဧ၀၊ တဿ မနောဝိညာဏ ဓာတ်သာတည်း။ (ဧ၀ဖြင့် သမ္ဖဿသဧကို ကန့်၊ မနောဝိညာဏ ဓာတ်ဟူသော စိတ်ကသာ ဖဿ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်၍ ဖဿက မနောဝိညာဏဓာတ်ဟူသော စိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်း

မဟုတ်သောကြောင့် စိတ်ကို သမ္မာသမာဓိဟု မခေါ်နိုင်–ဟူလို။) တသွာ၊ ထို့ကြောင့်။ ဣမသ္မိं ပဒဿေ၊ ဤ ဖဿစိတ္တဟူသော ပုဒ် ၂–ပါး အပေါင်း၌။ တဇ္ဇာ မနောဝိညာဏဓာတုသမ္မာသမာဓိ၊ ဟူ၍။ နု အာရောပိတာ၊ တင်တော်မမူအပ်။ (ပါဠိတော်ဝယ် ဖဿနိဿိတ်သ၌ လည်းကောင်း၊ စိတ္တနိဿိတ်သ၌ လည်းကောင်း"တဇ္ဇာ မနောဝိညာဏဓာတုသမ္မာသမာ"ဟု နာမည်တပ်၍ ဟောတော် မမူအပ်–ဟူလို။)

ဂိတဏ္ဍပဒါဒီသု ပန၊ ဝိတဏ္ဍပုဒ် အစရှိသည်တို့၌ကား။ လဗ္ဘမာနာပိ၊ ရထိုက်ပါသော်လည်း။ (တဇ္ဇာ မနောဝိညာဏဓာတုသမ္မာသမာဓိကို ရထိုက်ပါသော်လည်း) ဣဓ၊ ဤ စိတ္တနိဿိတ်သ၌။ ပရိစ္ဆိန္နတ္တာ၊ ဖြတ်အပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ဟောတော်မမူဘဲ ဖြတ်ထားအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်။) နု ဥဒ္ဓတာ၊ ထုတ်ဆောင်တော် မမူအပ်။ (ဝိတဏ္ဍ–စသော ပုဒ်တို့၌ "တဇ္ဇာ မနောဝိညာဏဓာတုသမ္မာသမာ"ဟူသော နာမည်ကို ရနိုင်ပါသော်လည်း ဤ စိတ္တနိဿိတ်သ၌ မဟောဘဲ ဖြတ်ထားအပ်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ထိုတဇ္ဇာ မနောဝိညာဏ ဓာတုသမ္မာသမာ နာမည်ကို ထုတ်ပြတော် မမူအပ်–ဟူလို။)

စ ပန၊ ထပ်၍ ဆက်ဦးအုံ့။ ဖဿပဠိဘာဂနုံ၊ ဖဿပဠိဘာဂ ဖြစ်ကုန်သော။ ဣမေသံ ဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ (ပညတ္တိ–၌ စပ်။) ဝါ၊ ဤတရားတို့ကို။ (ဝိနိဗ္ဘောဂ် ၌ စပ်။) ပါဠိယေဏ ပါဠိယေဏ၊ အသီးအသီး။ ဝိနိဗ္ဘောဂ်၊ ခွဲခြားခြင်းကို။ ကတွာ၊ ပြုတော်မူ၍။ ပညတ္တိ၊ နာမည်ပညတ်ကို။ ဥဒ္ဓရမာနေန၊ ထုတ်ပြတော်မူသော။ ဘဂဝတာ၊ သည်။ ဒုက္ခရံ၊ ခဲယဉ်းစွာပြုအပ်သော အမှုကို။ ကတံ၊ ပြုတော်မူအပ်ပါပေပြီ။ ဟိ၊ ဥပမာဆောင် ထင်အောင် ပြဦးအုံ့။ ဧကဘာဇနေ၊ တစ်ခုတည်းသော ခွက်၌။ ပက္ခိပိတ္မာ၊ ထည့်၍။ ဒိဝသံ၊ တစ်နေ့ပတ်လုံး။ နိမ္မထိတာနံ၊ မွှေနှောက်အပ်ပြီးကုန်သော။ နာနာဥဒကာနံ၊ အထူးထူးသော ရေတို့၏ သော်လည်းကောင်း။ နာနာ တေလာနံ ဝါ၊ အထူးထူးသော ဆီတို့၏ သော်လည်းကောင်း(နာနာကရဏ်–၌ စပ်။) ဝဏ္ဏဂန္ဓရသာနံ၊ အဆင်း အနံ့ အရသာတို့၏။ နာနာတာယ၊ ထူးကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဒိသွာ ဝါ၊ မျက်စိဖြင့် ကြည့်၍သော်လည်းကောင်း။ ယာယိတွာ ဝါ၊ နှာခေါင်းဖြင့် နမ်း၍သော်လည်းကောင်း။ သာယိတွာ ဝါ၊ လျှာဖြင့် သာယာ၍ သော်လည်းကောင်း။ (လျက်၍သော်လည်းကောင်း။) နာနာကရဏ်၊ အသီးအခြားပြု ကြောင်း အထူးကို။ ဥတ္တုံ၊ သိခြင်းငှာ။ သက္ကာ၊ တတ်ကောင်းသည်။ ဘဝေယျ၊ ဖြစ်တန်ရာသေး၏။ ဧဝံ သန္တေ ပိ၊ ဤသို့ သိခြင်းငှာ တတ်ကောင်းပါသော်လည်း။ တံ၊ ထို သိခြင်းကို။ ဒုက္ကရန္တိ၊ ခဲယဉ်းစွာ ပြုအပ်၏ဟူ၍။ ဝါ၊ ပြုနိုင်ခဲ၏ဟူ၍။

ဝုတ္ထံ၊ (မိလိန္ဒပဉှာ၌) မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။ "သမ္မာသမ္ဗုद्ध နေပန၊ မြတ်စွာဘုရားသည်ကား။ ကောရမ္မဏော၊ တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌။ ပဝတ္တမာနာနံ၊ ကုန်သော။ အရူပိနံ၊ နာမ်ဖြစ်ကုန်သော။ စိတ္တစေတသိကာနံ၊ စိတ်စေတသိက် ဖြစ်ကုန်သော။ ဣမေသံ ဓမ္မာနံ၊ ဤ တရားတို့၏။ (ပညတ္တိ ၌ စပ်။) ပါဋိယေက္ကံ ပါဋိယေက္ကံ အသီးအသီး။ ဝိနိဗ္ဘောဂံ၊ ခွဲခြားခြင်းကို။ ကတွာ၊ ပြုတော်မူ၍။ ပညတ္တိ၊ နာမည်ပညတ်ကို။ ဥဒ္ဓရမာနေန၊ ထုတ်ဆောင်တော်မူလတ်သော်။ (တစ်နည်း) ဥဒ္ဓရမာနေန၊ ထုတ်ဆောင်တော်မူသော။ သမ္မာသမ္ဗုद्ध နေ၊ သည်။ အတိဒုက္ခရံ၊ အလွန်ခဲယဉ်းစွာ ပြုအပ်သော အမှုကို။ ကတံ၊ ပြုအပ်ပါပေပြီ။

တေန၊ ထို့ကြောင့်။ အာယသ္မာ နာဂသေနတ္ထေရော၊ အရှင်နာဂသိန်ထေရ်သည်။ အာဟ၊ မိန့်တော်မူပြီ။ (ကိုး အာဟ။) မဟာရာဇ၊ မဟာရာဇာ။ (မိလိန္ဒမင်းကို ခေါ်သည်။) ဘဂဝတာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဒုက္ခရံ၊ ခဲယဉ်းစွာ ပြုအပ်သော အမှုကို။ ကတံ၊ ပြုအပ်ပါပေပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အာဟ၊ မိန့်တော်မူပြီ။ ဘန္တေ နာဂသေန၊ အရှင်နာဂသိန်။ ဘဂဝတာ၊ သည်။ ကိုး၊ အဘယ်သို့သော။ ဒုက္ခရံ၊ ကို။ ကတံ၊ ပြုအပ်ပါသနည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။ မဟာရာဇ၊ မဟာရာဇာ။ ဘဂဝတာ၊ သည်။ ကောရမ္မဏော၊ ၌။ ပဝတ္တမာနာနံ၊ ကုန်သော။ အရူပိနံ၊ ကုန်သော စိတ္တစေတသိကာနံ၊ ကုန်သော။ ဣမေသံ ဓမ္မာနံ၊ ဤတရားတို့ကို။ ယံ ဝဝတ္ထာနံ၊ အကြင် ပိုင်းခြားခြင်းကို။ အကွာတံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ကိုး၊ အဘယ်သို့။

၁။ သမ္မာသမ္ဗုद्ध နေ။ပ။အတိဒုက္ခရံ။ ။ ပထမ မဟာကုသိုလ်စိတ်၌ အမြဲအားဖြင့် စေတသိက် ၃၃–ပါး ယှဉ်၏။ ထို စိတ် စေတသိက်တို့သည် ကေုပ္ပါဒ–စသော လက္ခဏာ ၄–ပါးနှင့်ညီစွာ အတူဖြစ် အတူချုပ် တူသောမှီရာရှိ၍ အာရုံတစ်ခုကို ဝိုင်းလျက် ပြုကြလေရာ သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်ရှင် မဟုတ်လျှင် "ဤသဘောကား ဖဿ၊ ဤသဘောကား ဝေဒနာ" စသည်ဖြင့် ခွဲခြား၍ သိဖို့ရန် မည်သည့် လောကဓာတ်နည်းနှင့်မျှ ရှေးကလည်းမဖြစ်ခဲ့၊ ယခုလည်း မဖြစ်နိုင်၊ နောက်နောင်အခါ ကမ္ဘာအဆက်ဆက်လည်း ဖြစ်နိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် အရှင်နာဂသိန်သည် မိလိန္ဒမဟာရာဇာအား ဤအဓိပ္ပာယ် ထင်ရှားအောင် သမုဒ္ဒရာဝယ် မြစ်ကြီးငါးသွယ်မှ စီးဝင်လာသော ရေကို ဥပမာပြလျက် မိန့်တော်မူသည်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တရားတော်ကို နှစ်နှစ်ကာကာ ယုံကြည်၍ အဘိဓမ္မာ လေ့လာကြရသော မိမိတို့အတွက်မှာ ဘုရားတရားတော်ကို အစဉ်လိုက်၍ "သဘောအားဖြင့် အချင်းချင်း မတူကွဲပြားထူးခြားသော တရားဓမ္မတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ထိုသဘာဝဓမ္မတို့၏ ဝိထိအစဉ်အားဖြင့် စီကာစဉ်ကာ ဖြစ်ပေါ်နေပုံကိုလည်းကောင်း၊ ထို သဘာဝဓမ္မတို့၏ ဟေတုသတ္တိ အာရမ္မဏသတ္တိ–စသော ပဋ္ဌာန်းပစ္စယသတ္တိ ‹ကိုလည်းကောင်း" ကြံစည်စဉ်းစား နာကြားပို့ချ၍ နေရသည်မှာ အလွန် ဝမ်းမြောက်ဖွယ် ကောင်းပါပေသည်။

အကွာတံ၊ ဟောတော်မူအပ်သနည်း။ အယ်၊ ဤ တွေ့ထိခြင်းသဘောတရားသည်။ ဖဿော၊ ဖဿတည်း။ အယ်၊ ဤခံစားခြင်း သဘောတရားသည်။ ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာတည်း။ အယ်၊ ဤ မှတ်သားခြင်း သဘောတရားသည်။ သညာ၊ သညာတည်း။ အယ်၊ ဤ စေ့ဆော်ခြင်းသဘောတရားသည်။ စေတနာ၊ စေတနာတည်း။ ဣဒံ၊ ဤ ဆန်းကြယ်သော သဘောတရားသည်။ စိတ္တံ၊ စိတ်တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ယံ ဝဝတ္ထာနံ၊ အကြင်ပိုင်းခြားခြင်းကို။ အကွာတံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ တံ၊ ထိုပိုင်းခြားခြင်း ဟူသော။ ဒုက္ခရံ၊ ခဲယဉ်းစွာ ပြုအပ်သော အမှုကို။ ကတံ၊ ပြုတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အာဟ၊ မိန့်တော်မူပြီ။

ဘန္တေ၊ ရား၊ သြပမ္မံ၊ ဥပမာကို။ ကရောဟိ၊ ပြုပါဦးလော့။ ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။ မဟာရာဇ၊ မဟာရာဇာ။ ယထာ၊ ဥပမာကား။ ကောစိ ဒေဝ၊ တစ်စုံတစ်ယောက်သာလျှင် ဖြစ်သော။ ပုရိသော၊ သည်။ နာဝါယ၊ လှေဖြင့်။သမုဒ္ဒံ၊ သို့။ အဇ္ဈောဂါဟေတွာ၊ သက်ဝင်၍။ ဟတ္ထပုဋ္ဌေန၊ လက်ခုပ်ဖြင့်။ ဥဒကံ၊ ရေကို။ ဂယေတွာ၊ ယူ၍။ ဒီဝါယ၊ လျှာဖြင့်။ သာယိတွာ၊ လျက်၍။ ဇာနေယျ နုခေါ၊ သိနိုင်ရာသလော။ ကိံ၊အဘယ်သို့။ ဇာနေယျ၊ သိနိုင်ရာသနည်း။ မဟာရာဇ။ သော ပုရိသော၊ သည်။ ဣဒံ၊ ဤရေသည်။ ဂင်္ဂါယ၊ ဂင်္ဂါမြစ်၏။ ဝါ၊ ဂင်္ဂါမြစ်က။ ဥဒကံ၊ ရေတည်း။ ဣဒံ၊ သည်။ ယမုနာယ၊ ၏။ ဝါ၊ က။ ဥဒကံ၊ တည်း။ ဣဒံ၊ သည်။ အစိရဝတိယာ၊ ၏။ ဝါ၊ က။ ဥဒကံ၊ တည်း။ ဣဒံ၊ သည်။ သရဘုယာ၊ သရဘုမြစ်၏။ ဝါ၊ သရဘုမြစ်က။ ဥဒကံ၊ တည်း။ ဣဒံ၊သည်။ မဟိယာ၊ မဟီ မြစ်၏။ ဝါ၊ က။ ဥဒကံ၊ တည်း။ (မြစ်ကြီးငါးသွယ်က ရေတွေသည် သမုဒ္ဒရာထဲသို့ ဝင်လာသောကြောင့် ဤ စကားကို ဆိုရသည်။) ဣတိ၊ ဤသို့။ ဇာနေယျ နုခေါ၊ သိနိုင်ရာသလော။ ဣတိ၊ ဤသို့ မေးတော်မူပြီ။ ဘန္တေ နာဂသေန၊ အရှင်နာဂသိန်း။ ဇာနိတုံ၊ သိခြင်းငှာ။ ဒုက္ခရံ၊ ခဲယဉ်းစွာ ပြုအပ်ပါ၏။ ဣတိ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။ မဟာရာဇ။ ဧကာရမ္မ ဏော၊ ဠ်။ ပဝတ္တမာနာနံ၊ ကုန်သော။ အရူပီနံ၊ ကုန်သော။ စိတ္တစေတသိကာနံ၊ကုန်သော။ ဣဒေသံ၊ ဓမ္မာနံ၊ တို့ကို။ ယံ ဝဝတ္ထာနံ၊ အကြင် ပိုင်းခြားခြင်းကို။ အကွာတံ၊ ပြီ။ ပ။ ဣဒံ၊ ဤ ဆန်းကြယ်သော သဘောသည်။ စိတ္တံ၊ တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ယံ ဝဝတ္ထာနံ၊ ကို။ အကွာတံ။ တံ၊ ထိုပိုင်းခြား ရခြင်းသည်။ တတော၊ ထိုရေကို ခွဲခြား ရခြင်းထက်။ဒုက္ခရတရံ၊ သာ၍ ခဲယဉ်းစွာ ပြုအပ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ဝိတက္ကနိဒ္ဒေသ၊ ဝိတက္ကနိဒ္ဒေသဠ်။ (တက္ကော–စသည်ဠ် အပေါင်းအာဓာရ+ အစိတ် အာဓေယ်အဖြစ်ဖြင့် စပ်။) တက္ကနဝသေန၊ အာရုံသို့ စိတ်ကို ဆွဲငင်ခြင်း၏

အစွမ်းအားဖြင့်။ တက္ကော၊ တက္ကမည်၏။ တသ၊ ထို ဝိတက်၏(ပဝတ္တိ–ဌ် ၈ပ်။) ကိတ္တက်၊ အဘာယ်မျှလောက်ကို။ တက္ကေသိ၊ ဆွဲငင်သွားသနည်း။ ကုမ္ဘံ၊ တစ်ကုမ္ဘကို။ တက္ကေသိ၊ ဆွဲငင်သွားပြီ။ သကဋ္ဌံ၊ တစ်လှည်းကို။ တက္ကေသိ၊ ပြီ။ ယောဇနံ၊ တစ်ယူဇနာတိုင်တိုင်။ တက္ကေသိ၊ ပြီ။ အဒ္ဓယောဇနံ၊ ယူဇနာ ၀က်တိုင်တိုင်။ တက္ကေသိ၊ ပြီ။ ဣတိ ဧ၀ံ၊ ဤသို့။ (လောကသိဒ္ဓေန၊ လောကဌ် ထင်ရှားသော။) တက္ကနဝသေန[1]၊ အာရုံသို့စိတ်ကို ဆွဲငင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပ၀တ္တိ၊ ဖြစ်ပုံကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သိထိုက်၏။ ဣဒံ၊ ဤ တက္ကေဘဟူသော ပုဒ်သည်။ ဝိတက္ကသ၊ ဝိတက်၏။ သဘာ၀ပဒံ၊ သဘောကိုသာပြသော ပုဒ်တည်း။ ဝိတက္ကနဝသေန၊ အာရုံသို့ အထူးထူး အပြားပြား ဆွဲငင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝိတက္ကော၊ ဝိတက္ကမည်၏။ ဧတေ၊ ဤ ဝိတက္ကေဘဟူသော အမည်သည်။ ဗလ၀တရတက္ကသ၊ အထူးသဖြင့် အားရှိသော ဆွဲငင်ခြင်း၏ နာမ်၊ အမည်တည်း။

သုဒ္ဓ၊ ကောင်းစွာ။ ကပ္ပနဝသေန၊ ကြံစည်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။သက်ပ္ပေါ၊ သက်ပ္ပ မည်၏။ ကေဠံ၊ တစ်ခုကည်းသော အာရုံရှိသော။ စိတ္တံ၊ စိတ်ကို။ အာရမ္မဏော၊ အာရုံ၌။ ဝါ၊ သို့။ အပ္ပေတိ၊ ရောက်စေတတ်၏။ ဝါ၊ သွင်းထားတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အပ္ပနာ၊ အပ္ပနာမည်၏။ (အပ္ပဓာတ်–ပါပုဏာန အနက်ဟော၊ ယုပစ္စည်း၊ ကာရိတ်ကျေ။) ဒုတိယပဒံ၊ ဗျပ္ပနာဟူသော ဒုတိယပုဒ်ကို။ ဥပသဂ္ဂ၀သေန၊ ဝိ–ဥပသာရ၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝမိုတ်၊ တိုးပွားစေအပ်ပြီ။ (ဝိအနက် အထူးမရှိပါ–ဟူလို။) ဝါ တစ်နည်း။ ဗလ၀တရာ၊ သာ၍ အားရှိသော။ အပ္ပနာ၊ စိတ်ကို အာရုံ၌ တင်သွင်းတတ်သော တရားသည်။ ဗျပ္ပနာ ဗျပ္ပနာမည်၏။ အာရမ္မဏော၊ အာရုံ၌။ စိတ္တံ၊ စိတ်ကို။ အဘိနိရောပေတိ၊ ရှေ့ရှုတင်ထားတတ်၏။ ပတိဋ္ဌာပေတိ၊ တည်စေတတ်၏။ ဣတိ၊ ထိုကြောင့်။ စေတသော အဘိနိရောပနာ၊ မည်၏။ ("အဘိနိရောပန–ရှေ့ရှု တင်ခြင်း"ဟူသည် အာရုံပေါ်၌ စိတ်ကိုတည်စေခြင်းတည်း။ ထိုကြောင့် "ပတိဋ္ဌာပေတိ"ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။) ယာထာ၀တာယ၊ ဟုတ်မှန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ နိယျာနိကတာယ စ၊ ဝဋ္ဋဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်

---

[1] ဧ၀ံ တက္ကနဝသေန။ ။တက္ကသဒ္ဒါသည် အခြားနေရာ၌ ကြံစည်ခြင်းအနက်ကို ပေးသော်လည်း ဤနေရာ၌ "ကုမ္ဘံ တက္ကေသိ"စသည်ဖြင့် လောကဌ် ထင်ရှားသော စကားအသုံးကို ထောက်၍ ဆွဲငင်ခြင်း အာကမုနအနက်ကို ပေးရသည်။ ကြံစည်ခြင်းအနက်ကိုကား သက်ပ္ပပုဒ်က ပေးလိမ့်မည်။ ဆွဲငင်ခြင်းဟူသည်လည်း စိတ်ကို အာရုံပေါ်သို့ရောက်အောင် ဆွဲငင်ခြင်းတည်း။ ("အဘိနိရောပန–စိတ်အာရုံသို့တင်ပေးခြင်း"နှင့် သဘောတူပင်တည်း။) [ဧ၀ံ တက္ကနဝသေန လောကသိဒ္ဓေနာတိ အဓိပ္ပာယော၊ဧ၀ဿ ဝေ ဝ ။ ပ ။ အာရမ္မဏဿ အာကမုနံ ဝိတက္ကနံ ။–ဋီကာ ။]

တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ (ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကို ရည်ရွယ်သည်။) ကုသလဘာဝပွတ္တော၊ ကုသိုလ်၏ အဖြစ်သို့ ရောက် ့သော။ ပသတ္တော၊ ချီးမွမ်း အပ်သော။ သက်ပ္ပေါ၊ သက်ပွတည်း။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ သမ္မာသက်ပ္ပေါ၊ သမ္မာသက်ပွမည်၏။ (သမ္မာသဒ္ဒါသည် ပသတ္ထအနက်ဟောတည်း။ ထို"ပသတ္ထ ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းမှာလည်း ယာထာဝတာဂုဏ်, နိယျာနိကတာဂုဏ်တည်း"ဟု သိစေလိုရ၍ "ယာထာဝ၊ ပ။ ပသတ္ထော"ဟု ဖွင့်သည်။)

ဝိစာရနိဒ္ဒေသေ၊ ဝိစာရ နိဒ္ဒေသင်္၌။ အာရမ္မဏေ၊ အာရုံ၌။ စရဏကဝသေန၊ လှည့်လည်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ စာရော၊ စာရမည်၏။ (ဝိစာရ၏ ဥပမာကို ပြုရာ၌ ပျားပိတုန်း၏ ရစ်ဝဲနေပုံကို ဥပမာပြသည်။ ထို့ကြောင့် အာရုံပေါ်၌ အထပ်ထပ် အာရုံပြုသောအားဖြင့် သုံးသပ်နေခြင်းကိုပင် "စရဏက–လှည့်လည်ခြင်း"ဟု ဆိုသည်။) ဣဒံ၊ ဤစာရောဟူသောပုဒ်သည်။ အသ၊ ထို့ဝိစာရ၏ သဘာဝပဒ်၊ သဘော်ကိုသာ ပြသောပုဒ်တည်း။ ဝိစရဏဝသေန၊ အာရုံ၌ ထက်ဝန်းကျင် လှည့်လည် ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ ဝိစာရော၊ ဝိစာရမည်၏။

အနုဂန္တွာ အာရုံသို့အစဉ်လိုက်၍။ ဝိစရဏဝသေန၊ ထက်ဝန်းကျင် လှည့်လည် ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ အနုဝိစာ်ရော၊ အနုဝိစာရမည်၏။ (အနုသဒ္ဒါသည် အနုဂမန အနက်ဟောတည်း။) ဥပဂန္တွာ၊ အာရုံသို့ကပ်၍။ ဝိစရဏဝသေန၊ ထက်ဝန်းကျင် လှည့်လည်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဥပဝိစာရော၊ ဥပဝိစာရမည်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ ဥပသဂ္ဂဝသေန၊ ဝိ, အနု, ဥပ–ဟူသော ဥပသာရ၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပဒါနိ၊ ပုဒ်တို့ကို။ ဝဗိုတာနိ၊ တိုးပွားစေအပ်ကုန်ပြီ။ [ဥပသဂ္ဂဝသေန ဝါ–ဟူသော ဤနည်းအားဖြင့် ဝိစာရ, အနုဝိစာရတို့လည်း စာရ၏ အနက်ကိုပင် ဟောကြရသည်။ ဥပသာရအတွက် အနက်သီးခြား မရှိ။ ရှေးဦး ဖွင့်ခဲ့သော နည်းအားဖြင့်ကား ဥပသာရအတွက် -အနက်သီးခြားရှိသည်။] (ဝနစရကော၊ တော်လည် မုဆိုးသည်။) သရံ၊ မြားကို။ ဒိယာယ၊ လေးညှိုး၌။ အနုသန္ဓဟိတ္တာ၊ ဆက်စပ်၍။ ဌပေတိ ဝိယ၊ ထားသကဲ့သို့။ တထာ၊ ထို့အတူ။ အာရမ္မဏေ၊ အာရုံ၌။ စိတ္တံ၊ ကို။ အနုသန္ဓဟိတ္တာ၊ ဆက်စပ်၍။ ဌပနတော၊ ထားတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ဘာဝပဓာန။) စိတ္တသဿအနုသန္ဓာနတာ၊ စိတ္တသ အနုသန္ဓာနတာ–မည်၏။ ["စိတ္တသး စိတ်ကို– အနုသန္ဓာနတာ၊ အာရုံ၌ ဆက်စပ်တတ်သည်၏

၁။ **ဝိစရဏဝသေန**။ ။သမ္ဗန္ဓတော စရဏံ ဝိစရဏံ။–ဋီကာ။ဤအလို ဝိသဒ္ဒါသည် သမ္ဗန္ဓအနက်ဟောတည်း။ ဝိစာရသည် အာရုံကိုအဖန်ဖန် သုံးသပ်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ ထိုသို့ အဖန်ဖန်သုံးသပ်ခြင်းလည်း အာရုံပေါ်၌ ထက်ဝန်းကျင် ရစ်ဝဲနေသကဲ့သို့ဖြစ်ရကား "သမ္ဗန္ဓတော စရဏံ ဝိစရဏံ"ဟု ဆိုသည်။

အဖြစ်ဟူသော သဘောတရားသည်။ (တစ်နည်း) စိတ္တသ၊ ကို။ အနုသန္ဓာနတာ၊ ဖွဲ့စပ်ခြင်း သဘောတရားသည်"ဟု ပါဠိတော်၌ ပေး။ နောက်နည်းအလို တာ၀စ္ဆည်း အနက်မရှိ။]

(ယာ ဓမ္မတာ၊ အကြင် သဘောတရားသည်။) အာရမ္မဏံ၊ အာရုံကို။ အနုပေက္ခမာနော ဝိယ၊ အဖန်ဖန် ကြည့်ရှုသကဲ့သို့။ (ဝိယသည် ဥပရိဂ္ဂါဟောတက။) တိဋ္ဌတိ၊ တည်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အနုပေက္ခနတာ၊ မည်၏။ [အနုပေက္ခနတာ၊ အာရုံကို အဖန်ဖန်ကြည့်ရှုတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောတရား။ ၀ါ၊ ကြည့်ရှုခြင်း သဘောတရား။] ၀ါ၊ တစ်နည်း။ ဝိစရဏ၀သေန၊ အာရုံ၌ ထက်ဝန်းကျင် လှည့်လည်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဥပေက္ခနတာ၊ ကြည့်ရှုတတ်သည်၏ အဖြစ်သည်။ အနုပေက္ခနတာ၊ အနုပေက္ခနတာမည်၏။ [အနုပေက္ခနတာ၊ အာရုံကို ထက်ဝန်းကျင်လှည့်လည်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် ကြည့်ရှုတတ်သည်၏ အဖြစ်၊ ၀ါ၊ ကြည့်ရှုခြင်း။ အနုကို "ဝိစရဏ၀သေန"ဟု ဖွင့်။]

ပီတိနိဿေသေ၊ ပီတိနိဿေသ၌။ ပီတိတိ၊ ပီတိဟူသော ပုဒ်သည်။ သဒ္ဒါ၀ပဒံ၊ သဘောကိုသာပြသော ပုဒ်တည်း။ ပမုဒိတာဘာ၀ေါ၊ လွန်စွာ ဝမ်းမြောက်သောစိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်။ ပါမောဇ္ဇံ၊ ပါမောဇ္ဇမည်၏။ [ပမောဒနံ၊ လွန်စွာ ဝမ်းမြောက်ခြင်း။ ပမောဒေါ၊ ခြင်း။ ပမောဒေါ ယေ၀ ပါမောဇ္ဇံ၊ သွတ္တ၌ ဣ ကျပစ္ဆည်း။ ပမုဒိတ ဘာ၀ေါကာ၊ အနက်ဖွင့်သာ။] အာမောဒနာကာရော၊ လွန်စွာ ဝမ်းမြောက်ခြင်း ဟူသော အခြင်းအရာသည်။ အာမောဒနာ မည်၏။ ပမောဒနာကာရော၊ အပြားအားဖြင့် ဝမ်းမြောက်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်။ ပမောဒနာ၊ ပမောဒနာမည်၏။ [1]၀ါ၊ တစ်နည်း ဘေသဇ္ဇာနံ ၀ါ၊ ဆေးတို့ကိုသော်လည်းကောင်း။ တေလာနံ ၀ါ၊ ဆီတို့ကို

၁။ ယထာ ၀ါ။ပ။ဥတ္တာ။ ။မုဒေတတ်သည် "မုဒေါ ဟာသ ကီဠာ စုဏ္ဏာ-ဒနေသုစုတ္ တိသုနေ"ဟု ဓာတ်ကျမ်းရှိသောကြောင့် ဝမ်းမြောက် ရွှင်လန်းခြင်းဟူသော ဟာသအနက်ဖြင့် "အာမောဒနာကာရော။ပ။ပမောဒနာ"ဟု ဖွင့်ပြပြီး၍ စုရာဒိ မုဒေတတ်၏ မီသနအနက်ကို တစ်နည်းဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် "ယထာ ၀ါ ဘေသဇ္ဇာနံ ၀ါ" စသည်မိန့်။ လောကဌ် ဆေး၊ သို့မဟုတ် ဆီ၊ သို့မဟုတ် ရေနွေး ရေအေးတို့ကို တပေါင်းတည်းပြုခြင်းကို "မောဒနာ"ဟု ဆိုရိုးရှိ၏။ ထို့အတူ ဤ၌လည်း ပီတိနှင့်ယှဉ်ဖက်တရားတို့ကို ပီတိက တပေါင်းတည်းပြုခြင်းကို "မောဒနာ"ဟု ဆိုရ၏။ ထို မောဒနာကိုပင် အာ-ဥပသာရ ပ-ဥပသာရတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်၍ ပါဠိတော်၌ "အာမောဒနာ၊ ပမောဒနာ"ဟု ပေါတော်မူသည်၊ အာ-ဥပသာရ၊ ပ-ဥပသာရတို့အတွက် အနက်သီးခြားမရှိ-ဟူလို။

သော်လည်းကောင်း။ ဥဏ္ဍောဒကသီတောဒကာနံ ဝါ၊ ရေနွေး ရေအေးတို့ကိုသော်လည်းကောင်း။ ဧကတော၊ တပေါင်းတည်း။ ကရဏ၊ ပြုခြင်းကို။ မောဒနာတိ၊ မောဒနာဟူ၍။ ဝုစ္စတိ ယထာ၊ ဆိုအပ်သကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ ဤအတူ။ အယမ္ပိ ပိတိ၊ ဤပိတိသည်လည်း။ ဓမ္မာနံ၊ သမ္မယုတ်တရားတို့ကို။ ဧကတော၊ တပေါင်းတည်း။ ကရဏေန၊ ပြုခြင်းကြောင့်။ ဝါ၊ ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ မောဒနာ၊ မောဒနာမည်၏။ ပန၊ ထိုသို့ပင် ဧကတော ကရဏာကြောင့်။ မောဒနာဟု ဆိုရပါသော် လည်း။ ဥပသဂ္ဂဝသေန၊ အာ, ပ, ဥပသာရတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ မဇ္ဈောတ္ထာ၊ တန်ဆာဆင်၍။ အာမောဒနာပမောဒနာတိ၊ အာမောဒနာ ပမောဒနာ ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

(ယောဂ၊ အကြင် သဘောတရားသည်။) ဟာသေတိ၊ တံ သမ်ဂီပုဂ္ဂလ သမ္မယုတ္တဓမ္မတို့ကို ရွှင်လန်းစေတတ်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ (သော သဘာဝေါ၊ သည်။) ဟာသော၊ ဟာသမည်၏။ [ပီတိဖြစ်သောအကါ ပီတိနှင့်ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း တပြုံးပြုံးတရွှင်ရွှင် ဖြစ်စေတတ်, ယှဉ်ဖက်တရားတို့ကိုလည်း ရွှင်လန်းစေတတ်သည်–ဟူလို။] ပဟာသေတိ၊ အပြားအားဖြင့် ရွှင်လန်းစေတတ်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ပဟာသော၊ ပဟာသမည်၏။ ဧတေ၊ ဤဟာသော ပဟာသော ဟူသော အမည်သည်။ ဟဒ္ဒပယဒ္ဒါကာရာနံ၊ ရွှင်လန်းခြင်းဟူသော အခြင်းအရာ အပြားအားဖြင့် ရွှင်လန်းခြင်းဟူသော အခြင်းအရာတို့၏ အဓိဝစနံ၊ အမည်တည်း။

ဝိတ္တိ[1] တိ၊ ဝိတ္တိဟူသည်ကား။ ဝိတ္တံ၊ ဥစ္စာတည်း။ ဧတေ၊ ဤ ဝိတ္တိဟူသော အမည်သည်။ ဓနဿ၊ ဥစ္စာ၏။ နာမံ၊ အမည်တည်း။ ပန၊ ဆက်။ အယံ၊ ဤ ပီတိ သည်။ သောမနဿပစ္စယတ္တာ၊ သောမနဿ၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ သေမနဿ၏ အကြောင်းဖြစ်သည့်အတွက်။ ဝိတ္တိသရိက္ခတာယ၊ ဥစ္စာနှင့် တူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝိတ္တိ၊ ဝိတ္တိ မည်၏။ ဟိ၊ ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြဦးအုံ့။ ဓနိနော၊ ဓနရှင်၏။ ဓနံ၊ ဥစ္စာကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။ သောမနဿံ၊ သောမနဿသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ယထာ၊ ဖြစ်ရသကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ ပီတိမတောပိ၊ ပီတိရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ လည်း။ ပီတိ၊ ပီတိကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။ သောမနဿံ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။ တသ္မာ၊

၁။ **ဝိတ္တိ**။ ။ ဝိတ္တိနှင့် ဝိတ္တံသည် ဓနအနက်ကိုဟော၏။ ရူပေဒိ ဝိဒေတိ–လာဘ အနက်ဟော၊ တိပစ္စည်း။ တ–ပစ္စည်းတည်း။ "သောမနဿ ဝိန္ဒတိ ဧတောယာတိ ဝိတ္တိ၊ ဝိန္ဒတိ ဧတေနာတိ ဝိတ္တံ"ဟုပြု။ လောကဒ္ဒ စည်းစိမ်ဥစ္စာသည် သောမနဿ (ဝမ်းမြောက်ခြင်း၏) အကြောင်းဖြစ်သကဲ့သို့ ဤ ပီတိတည်းဟူသော ဥစ္စာလည်း သောမနဿ၏ အကြောင်းပစ္စည်း ဖြစ်သည်–ဟူလို။

ထို့ကြောင့်။ ဝိတ္ထိတိ၊ ဝိတ္ထိဟူ၍ ၀ုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဧတံ၊ ဤ ဝိတ္ထိဟူသော အမည်သည်။ တုဋ္ဌိသဘာ၀ သဏ္ဌိတာယ၊ နှစ်သက်ခြင်းသဘောခံ့ ကောင်းစွာ တည်သော။ ပိတိယာ၊ ၏။ နာမ်၊ တည်း။

ပန၊ ကား။ ပိတိမာ၊ ပိတိရှိသော။ ပုဂ္ဂလော၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ ကာယစိတ္တာနံ၊ ကိုယ်စိတ်တို့၏။ ဥဂ္ဂတတ္တာ၊ တက်ကြွကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အဗ္ဘုဂ္ဂတတ္တာ၊ အလွန်တက်ကြွကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဥဒဂ္ဂေါတိ၊ ဥဒဂ္ဂေါ ဟူ၍။ ၀ုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ ဥဒဂ္ဂဿ၊ အထက်၌ အဖျားရှိသကဲ့သို့ ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝါ၊ တက်ကြွသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဘာ၀ေါ၊ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း။ သြဒကံ့၊ အထက်၌ အဖျားရှိ သကဲ့သို့ ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ။ ဝါ၊ တက်ကြွသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ။

အတ္တနော၊ မိမိ၏။ မနတာ၊ စိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာတည်း။ အတ္တ မနတာ၊ မိမိစိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ။ ဟိ၊ ချဲ့။ အနဘိရဒ္ဓသ၊ မိမိ သူတစ်ပါး

၁။ **သြဒကံ့**။ ။"ဥဒဂ္ဂေါကို ဥ+အဂ္ဂေါ"ဟု ပုဒ်ဖြတ်။ သဏ္ဌာတ်၌ ဥတ်–ဥပသာရသည် သန္ဓိစပ်သောအခါ ဒ–အဖြစ်ဖြင့် စပ်၏။ ပါဠိ၌ကား ထို တ–၏အစား ဒ–အကူရာလာ၍ ဥဒဂ္ဂ–ဟု ဖြစ်ရ၏။ ဥဒ္ဓံ+အဂ္ဂေါ ယသ္မာတိ ဥဒ္ဒဂ္ဂေါ။ ယသ္မ၊ အကြောင် ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဥဒ္ဓံ၊ အထက်၌။ အဂ္ဂေါ၊ အဦးအဖျားသည်။ အတ္ထိ။ ဣတိ သော ဥဒဂ္ဂေါ။ ပိတိဖြစ်နေသောအခါ ကိုယ်ရောစိတ်ပါ တက်ကြွနေသောကြောင့် အထက်၌ အဦးအဖျားရှိသကဲ့သို့ မော့လျက် တကြော့ကြော့ ဖြစ်နေသည်။ ထို ဥဒဂ္ဂ၏ဖြစ်ကြောင်းမှာ ဤပိတိစေတသိက်ပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် "ဥဒဂ္ဂဿ+ဘာ၀ေါ သြဒကံ့"ဟု ပြုရသည်၊ ဘာ၀အနက်၌ ဏျ–ပစ္စည်းသက်၊ ဂ–တစ်လုံးချေ။

၂။ **အတ္တမနတာ**။ ။မနှစ်သက် မရွင်လန်းသူမှာ ကိုယ်ဆင်းရဲမှု စိတ်ဆင်းရဲမှု အကြောင်းတစ်ခုခု ရှိတတ်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုသူ၏ စိတ်သည် မိမိသဘောကျသောစိတ်မဟုတ်ရကား "အတ္တနောမန"မမည်။ ကိုယ်ချမ်းသာမှု စိတ်ချမ်းသာမှု အကြောင်းတစ်ခုခုရှိမှ ချမ်းသာသောစိတ် ဖြစ်ရကား မိမိသဘောကျ "အတ္တနောမန"မည်၏။ ထို အတ္တနောမန၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဟူသည် ဤ ပိတိမည်သော စေတသိက်ပင်တည်း။

၃။ **အနဘိရဒ္ဓသ**။ ။သီလကွန် ဗြဟ္မဇာလသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ အနဘိရဒ္ဓိကို "နေ၀ အတ္တနော နာ ပရေသံ ဟိတံ အဘိရာ၀ယတိတိ အနဘိရဒ္ဓိ၊ ကောပသောဘံ အဓိ၀စန"ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်၏။ အဘိရာ၀ယတိကိုလည်း "သာ၀ယတိ"ဟု ဋီကာဖွင့်၏။ ဓာတ်ကျမ်း၌လာသော ရာ၀ေါတ်၏ အဘိနိ၀ပါဒန အနက်ပင်တည်း။ အဘိရာ၀ယတိတိ အဘိရဒ္ဓေါ–မိမိသူတစ်ပါး၏ စီးအပွားကို ပြုးစေတတ်သူ။ ဝါ၊ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သူ၊ နအဘိရဒ္ဓေါ အနဘိရဒ္ဓေါ–သူ။ [ရှေးနိဿယ၌ "အနဘိရဒ္ဓသ၊ မငြိမ်းအေးသော ကိုယ် စိတ်ရှိသူ၏။ ဝါ၊ အမျက်ထွက်သူ၏"ဟု ပေးလေသည်။]

စီးအပွားကို မပြီးစေတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝါ၊ မနှစ်သက် မရှင်ပျသောပုဂ္ဂိုလ်၏။ မနော၊ စိတ်သည်။ ဒုက္ခပဒဋ္ဌာနတ္တာ၊ ဒုက္ခ၏ နီးစွာသော အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အတ္တနော၊ မိမိ၏ မနော နာမ၊ စိတ်မည်သည်။ နေ ဟောတိ၊ မဖြစ်။ အဘိရဒ္ဓသ၊ မိမိ သူတစ်ပါး စီးအပွားကို ပြီးစေတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝါ၊ နှစ်သက်ရှင်ပျသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ (မနော၊ စိတ်သည်။) သုခပဒဋ္ဌာနတ္တာ၊ သုခ၏ နီးစွာသော အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ မနော နာမ၊ စိတ်မည်သည်။ ဟောတိ။ [ပီတိဖြစ်လျှင် ပဿဒ္ဓိသုခဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ပီတိကို "သုခ၏ နီးစွာသောအကြောင်း"ဟု ဆိုသည်။]

ဣတိ၊ ဤသို့လျှင်။ ဝါ၊ ဤ နည်းအားဖြင့်။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ မနတာ၊ စိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာသည်။ အတ္တမနတာ၊ မည်၏။ သကမနတာ၊ မိမိ စိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ။ သကမနသ၊ မိမိစိတ်၏။ ဘာဝေါ၊ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဤကား အနက်။ [သကမနသဘာဝေါ၊ ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏။ သုတ္တန္တိကဒုက၊ နိက္ခေပကဏ္ဍ–ခန္ဓနိဒ္ဒေသ–မူလဋီကာကို ကြည့်ပါ။] (သကဟု ဖွင့်သဖြင့် "အတ္တသည် စိတ်ဟူသော အနက်ကို မဟော၊ မိမိဟူသော အနက်ကို ဟောသည်"ဟု ပြသည်။)[1] ပန၊ ဆက်။ သာ၊ ထို အတ္တမနတာကို။ ယသ္မာ၊ အကြင်ကြောင့်။ အညသ၊ စိတ်မှတစ်ပါး အခြားသော။ ကသ္သစိ၊ တစ်စုံတစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အတ္တမနတာ၊ အတ္တမနတာသည်။ နေ၊ မဟုတ်။ ပန၊ စင်စစ်ကား။ စိတ္တသ္သေव၊ စိတ်၏သာလျှင်။ သော ဘာဝေါ။ဤ သဘောတရားသည်။ စေတသိကော၊ စိတ်၌ဖြစ်သော။ ဓမ္မော၊ သဘောတရားတည်း။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ အတ္တမနာ စိတ္တသ္သာတိ၊ ဟူ၏။ ဝုတ္တာ၊ မူအပ်ပြီ။

ကေဋ္ဌတာနိဒ္ဒေသေ၊ ကေဋ္ဌတာနိဒ္ဒေသ၌။ (ယာ ဓမ္မာတိ။) အစလဘာဝေန၊ မတုန်လှုပ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ အာရမ္မဏော၊ ၌။ တိဋ္ဌတိ၊ တည်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (သာ ဓမ္မာတိ။). ဌိတိ၊ မည်၏။ ပရတော၊ နောက်၌။ ပဒဋ္ဌယံ၊

၁။ **သာပနဟစ်တ္ထသ္သာတိ ဝုတ္တာ။** ။ထို ပီတိမည်သော စေတသိက်တရားကို အတ္တမနတာ ဟုဆိုလျှင် စိတ္တသ္သဟု အဘယ်ကြောင့် ဝိသေသနသမ္ဘန် ထည့်ရသေးသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် သာ ပန–စသည်မိန့်။ "အတ္တမနတာ၊ မိမိစိတ်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ" ဟူသည် "အဘယ်သူ၏ အတ္တမနတာပါနည်း၊ တစ်စုံတစ်ယောက်သောပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ၏ အတ္တမနတာ – ပါလော"ဟု စောဒနာဖွယ် ရှိသောကြောင့် "စိတ္တသ္သ"ဟု ဝိသေသနသမ္ဘန် ထည့်ရသည်။ "တစ်စုံတစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အတ္တမနတာမဟုတ်၊ စိတ်၏ အတ္တမနတာ ဖြစ်သည်" ဟူလို။ စာအုပ်များ၌ "နအညသ္သ ကသ္သစိ အတ္တနော မနတာ"ဟုရှိ၏၊ "နအညသ္သ ကသ္သစိ အတ္တမနတာ"ဟု ရှိမှ စာသွားပြောင့်သည်။

သဏ္ဌိတိအဝဋ္ဋိတိဟူသော ပုဒ် ၂-ပါးအပေါင်းကို။ ဥပသဂ္ဂဝသေန၊ သံ, အဝ-ဥပသာရတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပမိုတ်၊ တိုးပွားစေတော်မူအပ်ပြီ။ (ဤ အလို သံ-အတွက် အဝအတွက် အနက်မရှိ။) အပိ စ၊ တစ်နည်းကား။ (ယာ ဓမ္မာတိ။) သမ္မယုတ္တဓမ္မေ၊ တို့ကို။ အာရမဏမှိ၊ ၌။ သမ္မိဿောတွာ၊ ပေါင်း၍။ တိ၎ဋ္ဌတိ၊ ၏။ ဣတိ (သာဓမ္မာတိ)။ သဏ္ဌိတိ၊ သဏ္ဌိတိမည်၏။ [သံ သဒ္ဒါ၏ အတိဓာန်လာ အနက်တို့တွင် သမောဓာနအနက် ဟု သိစေလိုရ၍"သမ္မိဿောတွာ"ဟု ဆိုသည်။] (ယာဓမ္မာတိ။) အာရမ္မဏံ၊ သို့။ သြဂါဟေတွာ၊ သက်ဝင်၍။ အနုပဝိသိတွာ၊ အစဉ်အတိုင်း သက်ဝင်၍။ (သြဂါဟေတွာကို ထပ်ဖွင့်သည်။) တိ၎ဋ္ဌတိ၊ ၏။ ဣတိ(သာ ဓမ္မာတိ၊ အဝဋ္ဌိတိ၊ မည်၏။ [အဝဋ္ဌိတိ၌ အဝကို သြဂါဟေတွာဟု ဖွင့်သည်။] ဟိ၊ မှန်။ ကုသလပက္ခသ္မိံ၊ ကုသိုလ်အဖို့၌။ သဒ္ဓါ၊ သဒ္ဓါလည်းကောင်း။ သတိ၊ သတိလည်းကောင်း။ သမာဓိ၊ သမာဓိလည်းကောင်း၊ ပညာ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ အာရမ္မဏံ၊ သို့။ သြဂါဟန္တိ၊ သက်ဝင်တတ်ကုန်၏။ တေနေဝ၊ ထို့ကြောင့်ပင်။ သဒ္ဓါ၊ သဒ္ဓါကို။သြကပ္ပနာ၊ သြကပ္ပနာဟူ၍။ ဝါ၊ အာရုံ၌ သက်ဝင် ယုံကြည်တတ်သော တရားဟူ၍။ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ် ပြီ။ [အပေါ်ယံ ယုံကြည်ခြင်းမျိုးမဟုတ်၊ အာရုံ၌ သက်ဝင်၍ ယုံကြည်ခြင်းကို သြကပ္ပနာဟု ခေါ်သည်။] သတိ၊ သတိကို။ အဝိလာပနတာ[1] ၊ အဝိလာပနတာ ဟူ၍။ ဝါ၊ ပေါ်လောမပေါ်သောစိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာဟူ၍။ (ဝုတ္တာ၊ ပြီ။) သမာဓိ၊ သမာဓိကို။ အဝဋ္ဌိတိတိ၊ ဟူ၍။ ဝါ၊ အာရုံ၌ သက်ဝင်၍ တည်တတ်သော သဘောဟူ၍။ (ဝုတ္တာ။) ပညာ၊ ပညာကို။ ပရိယောဂါဟနာ.တိ၊ ပရိယောဂါဟနာ. ဟူ၍။ ဝါ၊ ထက်ဝန်းကျင် အာရုံ၌ သက်ဝင်တတ်သော တရားဟူ၍။ (ဝုတ္တာ။)

ပန၊ ကား။ အကုသလပက္ခေ၊ အကုသိုလ်အဖို့၌။ တဏှာ၊ တဏှာ လည်းကောင်း။ ဒိဋ္ဌိ၊ လည်းကောင်း။ အဝိဇ္ဇာ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ။ တယော၊ ကုန်သော။ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ အာရမ္မဏံ၊ သို့။သြဂါဟန္တိ၊ သက်ဝင်ကုန်၏။ တေနေဝ၊ ထို့ကြောင့်ပင်။ တေ၊ ထို တရားတို့ကို။ သြဃာတိ၊ သြဃတို့ဟူ၍။ ဝုတ္တာ။ [ကာမောဃ၊ ဘဝေါဃ၊ ဒိဋ္ဌောဃ၊ အဝိဇ္ဇောဃ-ဟု ဟောတော်မူသည်။] ပန၊

၁။ **အဝိလာပနတာ။** ။ပိလာတတ် ယုပဒွည်းဖြင့် ဥကိုသြ၊ သြကို အဝပြုလျှင် "ပိလဝန"ဟု ဖြစ်၏။ သဏ္ဌာနတ္ထ ပ္ပဒုတ-ဟု တစ်လုံးတတ်ဖြစ်သောကြောင့် ဥ-မချေ ရသကဲ့သို့ ထို ပ္ပဒုကို ဖြန့်ထားသော ပိလာတတ်၌လည်း ဥ-မချေရ။ထို့ကြောင့် "အပိလဝနတာ"ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်။

ဆက်။ တ္ထေ၊ ဤ အကုသိုလ်အဖို့၌။ စိတ္တေကဂ္ဂတာ၊ စိတ္တေကဂ္ဂတာသည်။[1] ဗလ ဝတိ၊ အားရှိသည်။ နု ဟောဘိ၊ မဖြစ်။

ဟိ၊ ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြဦးအုံ့။ ရဇဋ္ဌာနဋ္ဌာနေ၊ မြူမှုန်တို့၏ ထက္ကြ ရာအရပ်ကို။ (ဖုန်ထရာအရပ်ကို။) ဥဒကေန၊ ရေဖြင့်။ သိဓိတွာ၊ သွန်းဖျန်း၍။ သမ္မဇ္ဇေ၊ တံမြက်လှည်းအပ်သော်။ [ရှေးနိသယ၌ "သမ္မဇ္ဇေ၊ ကောင်းစွာ အညီ အညွတ် ပြုအပ်သော်"ဟု ပေး၏။] ထောကမေဝ၊ အနည်းငယ်သာလျှင် ဖြစ်သော။ ကာလဲ၊ ကာလပတ်လုံး။ ရဇော၊ မြူမှုန်သည်။ သန္နိသိဒတိ၊ ကောင်းစွာတည်၏။ ဝါ၊ ငြိမ်သက်စွာတည်၏။ (ရဇဋ္ဌာနဋ္ဌာနေ၊သည်။) သုက္ခဋ္ဌေ သုက္ခဋ္ဌေ၊ ခြောက်လတ် ခြောက်လတ်သော်။ (အဋ္ဌ အနက်မရှိ။) ပကတိဘာဝေန၊ ပကတိ အဖြစ်ဖြင့်။ (နဂိုအတိုင်း။) ဝုဋ္ဌာတိ ယထာ၊ ထသကဲ့သို့။ ဧဝ မေဝ၊ ဤ အတူသာလျှင်။ အကုသလပက္ခေ၊ ၌။ စိတ္တေကဂ္ဂတာ၊ စိတ္တေကဂ္ဂတာသည်။ ဗလဝတိ၊ အားရှိသည်။ နု ဟောတိ၊ မဖြစ်။ ပန၊ ဗျတိရိတ်ကား။ တသ္မိံ ဌာနေ၊ ထိုအရပ်ကို။ (ဥပလိတ္တေ-၌ စပ်။) ယဒေဟိ၊ ရေအိုးတို့ဖြင့်။ ဥဒကံ၊ ရေကို။ အာသိဓိတွာ၊ သွန်းလောင်း၍။ (ရှေးနိသယ၌ "အဘိသိဓိတွာ"ဟု ရှိ၏။) ကုဒါလေန၊ ပေါက်တူးဖြင့်။ ခဏိတွာ၊ တူးဆွ၍။ အာကောဋ္ဌနမဒ္ဒနယဋ္ဌနာနိ၊ မြေခဲလုံးတို့ကို ထုရိုက်ခြင်း, ထုရိုက်ပြီးနောက် မြေမှုန်တို့ကို ရေဖြင့်နယ်ခြင်း, နယ်ပြီးနောက် ဒင်ဆောင့်ခြင်းတို့ကို။ ကတွာ၊ ပြု၍။ ဥပလိတ္တေ၊ အင်္ဂတေဖြင့် လိမ်းကျံအပ်သော်။ အာဒါသေ ဝိယ၊ ကြေးမုံ၌ကဲ့သို့။ ဝါ၊ မှန်၌ကဲ့သို့။ ဆာယာ၊ အရိပ်သည်။ ပညာယတိ၊ ထင်ရှား၏။ ဝဿသတာ တိက္ကမေပိ၊ အနှစ်တစ်ရာလွန်ရာအခါ၌သော်လည်း။ တံမုဟုတ္တကတံဝိယ၊ ထို တစ်မုဟုတ်၌ ပြုလုပ်အပ်သကဲ့သို့။ ဟောတိ ယထာ။ ဖြစ်သကဲ့သို့။ ဧဝမေဝ။ ကုသလပက္ခေ၊ ၌။ စိတ္တေကဂ္ဂတာ၊ သည်။ ဗလဝတိ၊ အားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။

ဥဒ္ဒစ္စဝိစိကိစ္ဆာဝသေန၊ ဥဒ္ဒစ္စ ဝိစိကိစ္ဆာ၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပဝတ္တသေ၊ ဖြစ်သော။ (အကုသလနိဒ္ဒေသ၌ ပဝတ္တသဟု ရှိလတ္တံ့။) ဝိသာဟာရသေ၊ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်

---

[1] နု ဗလ ဝတိ ဟောတိ။ ။အကုသိုလ်ခန်း၌လည်း စေဂ္ဂတာနိဒ္ဒေသဝယ် "အဝ-ဋ္ဌိတိ"ဟု ဟောတော်မူ၏။ ထို စေဂ္ဂတာကို အားမရှိလျှင် အဘယ့်ကြောင့် "အဝဋ္ဌိတိ"ဟု ဟောတော်မူရပါသနည်း၊ ဤသို့ မေးဖွယ်ရှိ၏။ အဲဒြကားဃ-ပါဏာတိပါတ-စသော မကောင်းမှုကို ပြုရာဝယ် အနိုက်အတန်ပင် ဖြစ်စေကာမူ ထိုအာရုံ၌ သက်ဝင်၍ တည်မှ ပါဏာတိပါတ-စသောအမှုတို့ ထမြောက်ကြ၏။ ထို ထမြောက်လောက်ရုံမျှ သက်ဝင်၍ တည်ခြင်းကို ရည်ရွယ်တော်မူ၍ "အဝဋ္ဌိတိ"ဟု ဟောတော်မူသည်။ "နဗလဝတိ။ပ။ တထာ အဝဋ္ဌာနမတ္တ ဘာဝတော"ဟူသော ဋီကာအဓိပ္ပာယ်ကို မှီးသည်။

ထက်၀နှီးကျင် ဆောင်ခြင်း၏။ ၀ါ၊ အထူးထူးအပြားပြား ထက်၀နှီးကျင် ဆောင်ခြင်း၏။ ၀ါ၊ ဖရိုဖရဲဖြန့်ကြဲခြင်း၏။ ပဋိပက္ခတော၊ ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အ၀ိသာဟာရော[1]၊ မည်၏။

ဥဒ္ဒစ္စ၀ိစိကိစ္ဆာ၀သေနေ၀၊ ဥဒ္ဒစ္စ ၀ိစိကိစ္ဆာ၏ အစွမ်းဖြင့်ပင်။ ဂစ္ဆန္တံ၊ သွားနေသော။ စိတ္တံ၊ စိတ်သည်။ (သဟာဓာတဓမ္မေ၊ တကွဖြစ်ဖက် တရားတို့ကို။) ဝိက္ခိပတိ နာမ၊ အထူးထူး အပြားပြား ပစ်လွှင့်သည်မည်၏။ [ရှေးနိဿယ၌ "ဝိက္ခိပတိ နာမ၊ အထူးထူးသော အာရုံသို့ ပြေးသွားပျံ့လွှင့်သည် မည်၏။" ဟု ပေးလေ၏။ နောက် အကုသလနိဒ္ဒေသ၌ "သဟာဓာတဓမ္မေ"ဟု ရှေ့ပုဒ်မှ လိုက်လာသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဝိပုဗ္ဗ–ခီပ–ဓာတ်က သဒ္ဒတ္ထအားဖြင့် ပျံ့လွှင့်ခြင်းဟူသော အကမ္မက အနက်ကိုမဟော၊ ပစ်လွှင့်ခြင်းဟူသော သကမ္မကအနက်ကိုသာ ဟောသောကြောင့် လည်းကောင်း, ထို ရှေးနိဿယအနက်ကို စဉ်းစားပါ။]

အယံ ပန၊ ဤ စေဋ္ဌတာသည်ကား။ တထာ၀ိဓော၊ ထိုသို့ သဘောရှိသော။ ၀ိက္ခေပေါ၊ အထူးထူး အပြားပြား ပစ်လွှင့်တတ်သော တရားသည်။ နု ဟောတိ၊ မဟုတ်။ ဣတိ။ အ၀ိက္ခေပေါ၊ ပမည်၏။ စ၊ သည်သာ မကသေး။ ဥဒ္ဒစ္စ ၀ိစိကိစ္ဆာ ၀သေနေ၀၊ ဖြင့်ပင်။ စိတ္တံ၊ သည်။ ၀ါ၊ ကို။ ၀ိသာဟဠံနာမ[2]၊ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ထက်၀နှီးကျင် ဆောင်အပ်သည်မည်သည်။ ၀ါ၊ အထူးထူး အပြားပြား ထက်၀နှီးကျင် ဆောင်အပ်သည်မည်သည်။ ၀ါ၊ ဖရိုဖရဲ ဖြန့်ကြဲအပ်သည် မည်သည်။ ဟောတိ၊

၁။ **အ၀ိသာဟာရော**။ ။ဝိရူပ်၊ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်။ (တစ်နည်း)ဝိ၀ိဓ၊ အထူးထူးအပြားပြား+သံဟရ(ထံ)၊ ထက်၀နှီးကျင် ဆောင်ခြင်း။ ၀ါ ဖရိုဖရဲဖြန့်ကြဲခြင်း။ ၀ိသာဟာရော၊ ခြင်း။ ဥဒ္ဒစ္စ၀ိစိကိစ္ဆာသည် တစ်ခုသော အာရုံ၌ ငြိမ်သက်စွာ မတည်နိုင်–မဆုံးဖြတ်နိုင်ရကား စိတ်ကို ထက်၀နှီးကျင် ဆောင်ယူကာ ဖြန့်ကြဲသကဲ့သို့, ဖြစ်၏။ ထိုသို့ဖြစ်ခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဟူသည် စိတ်၏ အာရုံတစ်ခု၌ ငြိမ်သက်စွာ တည်နေခြင်းဟူသော စေဋ္ဌတာတည်း။ ထိုသို့ တည်နေခြင်းကို "အ၀ိသာဟာရ"ဟု ဆိုသည်။ [သံ+ဟာရ၌ နိဂ္ဂဟီတ်ချေ၊ဒီဃပြု။] (တစ်နည်း) သံ+ဟာရ၌ သံသည် သမာဓာန အနက်ဟောတည်း။ သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို တပေါင်းတည်း ဆောင်ခြင်း ပေါင်းစုခြင်းကို " သံဟာရ"ဟု ဆို၍ ထိုသို့ ပေါင်းစုမမှီခြင်းကို "၀ိသာဟာရ"ဟု ဋီကာ၌ တစ်နည်းဖွင့်၏၊ ဤနည်း၌ ၀ိသည် အဘာ၀ အနက်ဟောတည်း၊ ၀ိသာဟာရော၊ ပေါင်းစုမှု၏ မရှိခြင်းသည်။ နု၊ မဟုတ်၊ သမ္ပယုတ်တို့ကို ပေါင်းစုမမှီခြင်းမဟုတ်, ပေါင်းစုခြင်းသဘောတရား။

၂။ **ဝိသာဟဠံ နာမ**။ ။ဝိ+သံ+အာ+ဟရဓာတ်, တ–ပစ္စည်း, ဂ်ဟောတည်း။ ထို့ကြောင့် "ဣတော စိတော စ ပသာရိယတိ"ဟု ဂ်ဟော အာချာတ်ကြိယာဖြင့် အနက်အစိပ်ဟယ် ဖွင့်ပြသည်၊ "ပသာရိယတိတိ"ဟု ဣတိပါနေသည်ကား မကောင်းလှ။ ထို့ကြောင့် "ဣတိ၊

၏။ ဣတောဘ စိတောဘ စ၊ ဤ အာရုံ ဤအာရုံသို့လည်း။ ပသာဒိယတိ၊ ဖြန့်အပ်၏။ ဣတိ၊ ဤကား အနက်တည်း။ ပန၊ ဆက်။ အယံ၊ ဤ ဧကဂ္ဂတာသည်။ ဧဝံ၊ သို့။ အဝိသာဟဠသ၊ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ထက်ဝန်းကျင် ဆောင်အပ်သည် မဟုတ်သော။ ဝါ၊ အထူးထူးအပြားပြား ထက်ဝန်းကျင် ဆောင်အပ်သည် မဟုတ်သော။ ဝါ၊ ဖရိုဖရဲ ဖြန့်ကြဲအပ်သည် မဟုတ်သော။ မာနသသ၊ စိတ်၏။ ဘာဝေါ၊ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာတည်း။ ဣတိ။ အဝိသာဟဠ မာနသတာ၊ မည်၏။

သမထောတိ ဧတ္ထ၊ သမထောဟူသော ဤပါဠိ၌။ (လဗ္ဘမာနော၊ အတ္ထဒ္ဒါရ အဖြစ်ဖြင့် ရထိုက်သော။) သမထော၊ သမထသည်။ စိတ္တသမဓေါ၊ လည်းကောင်း။ အဓိကရဏသမထော၊ လည်းကောင်း။ သဗ္ဗသခ်ါရသမထော၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ တိဝိဓော၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုသုံးပါးတို့တွင်။ အဌသု၊ ရှစ်ပါးကုန်သော။ သမာပတ္တီသု၊ တို့၌။ စိတ္တေကဂ္ဂတာ၊ သည်။ စိတ္တသမထောနာမ၊ မည်၏။ ဟိ ၊ မှန်၏။ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)။ တံ၊ထိုသမာဓိသို့။ အာဂမ္မ၊ ရှေးရှုရောက်၍။ ဝါ၊ စွဲ၍။ စိတ္တစလနံ၊ စိတ်၏ လှုပ်ရှားခြင်းသည်။ စိတ္တဝိပ္ပန္ဒိတံ၊ စိတ်၏ အထူးထူး အပြားပြား တုန်လှုပ်ခြင်းသည်။ သမ္မတိ၊ ငြိမ်သက်၏။ ဥပသမ္မတိ၊ အထူးသဖြင့် ငြိမ်သက်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝါ၊ ထိုသို့ စိတ်လှုပ်ရှားခြင်း၏ ငြိမ်သက်ကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ["တံ အာဂမ္မ၊ ထိုကိုစွဲ၍" ဟူရာ၌" ထို့ကြောင့်"ဟု အဖြောင့်အားဖြင့် အဓိပ္ပာယ်ထွက်၏။ သို့ဖြစ်၍" သမ္မတိ ဧတောနာတိ သမထော"ဟု ကရဏသာဓနပြု။ "စိတ္တသ+သမထော စိတ္တသမထော"ဟု ဆက်ပါ။] သော၊ ထိုသမာဓိကို။ စိတ္တသမထောတိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ [ရှေးနိဿယ၌ "တံ, သော" တို့အရ ဧကဂ္ဂတာကို စွဲပြီးလျှင် သမထောဟူသော နောက်ပုဒ်ကိုင်၍ "သော"ဟု ထားရကြောင်းကို ဆုံးဖြတ်လေ၏။ ထိုအဆုံးအဖြတ်ကို "တံ သဗ္ဗသခ်ါရ သမထောတိ ဝုစ္စတိ" ဟူသော လာလတ္တံ့စကားကို ထောက်၍ စဉ်းစားပါ။]

သမ္ဘုခါဝိနယာဒိ၊ သမ္ဘုခါဝိနယ အစရှိသော။ သတ္တဝိဓော၊ ခုနစ်ပါး အပြားရှိသော။ သမထော၊ သည်။ အဓိကရဏသမထောနာမ၊ မည်၏။ ဟိ၊ မှန်၏။ (တစ်နည်း)ဟိ(ယသ္မာ)။ တံ၊ ထို သမ္ဘုခါဝိနယ အစရှိသော သမထသို့။ အာဂမ္မ၊ ၍။ တာနိတာနိ အဓိကရဏာနိ၊ ထိုထိုအဓိကရဏ်းတို့သည်။ သမ္မန္တိ၊ ငြိမ်းအေးကုန်၏။

ဤကားအနက်"ဟု ပေးလိုက်သည်။ ပသာဒိယတိနေရာဝယ် "ဟရိယတိ"ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။ ရှေးနိဿယ၌ "ဝိသာဟဠနာမ၊ ဖောက်ပြန်သည်ဖြစ်၍ ရွှေ့ရှား ပျံ့လွင့်သည်မည်သည်"စသည်ဖြင့် ကတ္တားဟော အနက်ပေးလေသည်။

ဝူပသမ္ဘန္တီ၊ အထူးသဖြင့် ငြိမ်းအေးကုန်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝါ၊ ထိုသို့ အဓိ ကရဏား်တို့၏ ငြိမ်းအေးကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သော၊ ထိုသမ္ဘုခါဝိနယ အစ ရှိသော သမထကို။ အဓိကရဏ သမထောတိ၊ ဟူ၍။ (အဓိကရဏား်၏ ငြိမ်းအေ ကြောင်းဟူ၍။) ဝုစ္စတိ၊ ပန၊ ကား။ ယသ္မာ။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ သခ်ါရာ၊ တို့သည်။ နိဗ္ဗာနံ၊ သို့။ အာဂမ္မ၊ ၍။ သမ္မန္တီ၊ ငြိမ်းအေးကုန်၏။ ဝူပသမ္ဘန္တီ၊ အထူးသဖြင့် ငြိမ်းအေးကုန်၏၊ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝါ၊ ထိုသို့ အလုံးစုံသော သခ်ါရတို့၏ ငြိမ်း အေးကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (အဓိကရဏသာခ်လည်း ရနိုင်၏။ "ငြိမ်းအေးရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်"ဟု ပေး။) တံ၊ ထို နိဗ္ဗာန်ကို၊ သဗ္ဗ သခ်ါရ သမထောတိ၊ သဗ္ဗ သခ်ါရသမထ ဟူ၍။ ဝါ၊ အလုံးစုံသော သခ်ါရတို့၏ ငြိမ်းအေးကြောင်းဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ၊ ဤ သမထော ဟူသော ပုဒ်၏ အနက်၌။ စိတ္တ သမထော၊ စိတ္တသမထကို။ အဓိပ္ပေတော၊ အလိုရှိအပ်၏။

(ယံ ဓမ္မဇာတံ။) သမာဓိလက္ခဏော၊ သမာဓိ၏ လက္ခဏာ၌။ ဣန္ဒ္ဒ၊ မိမိအစိုးရသည်၏ အဖြစ်ကို။ (သမ္ဘယုတ္တဓမ္မေဟိ၊ တို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။) ကာရေ တိ၊ ပြုစေတတ်၏။ ဣတိ (တံဓမ္မဇာတံ။) သမာဓိန္ဒြိယံ၊ မည်၏။ (ယံ ဓမ္မဇာတံ။) ဥဒ္ဓစ္စေ၊ ဥဒ္ဓစ္စကြောင့်။ နု ကမ္ပတိ၊ မတုန်လှုပ်တတ်။ ဣတိ (တံ ဓမ္မဇာတံ။) သမာဓိ ဗလံ၊ မည်၏။ [ဗလ၏ အကမ္ပနအနက်ကို ဖွင့်သည်။] သမ္မာ သမာဓိတိ၊ ကား။ ယာထာဝ သမာဓိ၊ မဖောက်မပြန် ဟုတ်မှန်သော သမာဓိသည်။ နိယျာနိက သမာ ဓိ၊ ဝဋ္ဋဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်တတ်သော သမာဓိသည်။ ကုသလ သမာဓိ၊ ကုသိုလ် ဖြစ်သော သမာဓိသည်။ (ဟောတိ။) [သမ္မာ၏အနက်ကို ယာထာ ဝ၊ နိယျာနိက၊ ကုသလဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။ သဒ္ဒတ္ထမှာ"ကောင်းသော"ဟုပင်ဖြစ်သည်။ သမ္မာ သက်ပွပုဒ်အဖွင့်ကို ပြန်ကြည့်ပါ။]

သဒ္ဓိန္ဒြိယနိဒ္ဒေသေ၊ ၌။ ဗုဒ္ဓာဒိဂုဏာနံ၊ ဘုရားအစရှိသော ရတနာ ၃–ပါး၏ ဂုဏ်တော်တို့ကို။ သဒ္ဒဟနဝသေန၊ ယုံကြည်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ သဒ္ဓါ၊ သဒ္ဓါမည်၏။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ ဗုဒ္ဓါဒီနံ၊ ဘုရား အစရှိကုန်သော။ ရတနာနံ၊ ရတနာတို့ကို။ သဒ္ဒဟတိ၊ ယုံကြည်တတ်၏။ ပတိယယတိ[1] ၊ စွဲ၍ ဖြစ်တတ်၏။ ဣတိ။ သဒ္ဓါ၊ မည်၏။ [ဤ သို့ သဒ္ဒဟတိကို ပတိယယတိဟု ဖွင့်ခြင်းမှာလည်း သဒ္ဒဟတိ၌

၁။ ပတိယယတိ။ ။စာအုပ်များ၌"ပတ္တိယာယတိ"ဟုတွေ့ရ၏။ "အပရဿစ္ဓယော" ပုဒ်၌ ပစ္ဓယောသည် ယုံကြည်ခြင်းအနက်ကို ဟောအ်။ ပုဒ်ရင်းမှာ ပတိပုဗ္ဗ ဣဓာတ်၊အ– ပစ္ဓည်းတည်း။ ဤ၌လည်း "ပတိ+အယတိ"ဟု ဖြစ်သောအခါ (ယ)လာ၍ "ပတိယ–ယတိ"ဟု ဣဓာတ်ဖြင့်သာ ပါဠိမှန်ဖြစ်သင့်၏။ ပတိ ယယတိ၊ စွဲ၍ဖြစ်၏။ (သဒ္ဒတ္ထ။) ယုံကြည်၏။

သံပုဇ္ဇ ဓာ–ဓာတ်ဖြစ်၍ "ကောင်းစွာထားတတ်၏။ စေ့စပ်တတ်၏"စသော အနက်တို့ကို ယူမည်စိုးသောကြောင့်တည်း။]

သဒ္ဒဟနာတိ၊ ကား။။ သဒ္ဒဟာနာကာရော၊ ယုံကြည်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာ တည်း။ ဗုဒ္ဓါဒီနံ၊ ဘုရား အစရှိသော ရတနာတို့၏ ဂုဏော၊ ဂုဏ်တို့သို့။ သြဂါဟတိ၊ သက်ဝင်တတ်၏။ ဘိန္ဒိတ္တာ၊ ခွဲ၍။ (အနုပဝိသတိ) ဝိယ၊ အစဉ်အတိုင်း သက်ဝင်သကဲ့သို့။ အနုပဝိသတိ၊ အစဉ်အတိုင်း သက်ဝင်တတ်၏။ ဣတိ။ သြကပ္ပနာ၁၊ မည်၏။ ဧတာယ၊ ဤ သဒ္ဓါဖြင့်။ သတ္ထာ၊ သတ္ထဝါတို့သည်။ ဗုဒ္ဓါဒီနံ၊ ဘုရားအစရှိသော ရတနာတို့၏။ ဂုဏေသု၊ ဂုဏ်တော်တို့၌။ အတိဝိယ၊ အလွန်အကဲသာလျှင်။ [အဘိ၏ အဖွင့်တည်း။] ပသီဒန္တိ၊ ကြည်ညိုကြကုန်၏။ (ဤတို။ သော၊ ထိုသဒ္ဓါတရားသည်။ အဘိပ္ပသာဒေါ။) ဝါ၊တစ်နည်း။ သယံ၊ မိမိ ဟူသော သဒ္ဓါကိုယ်တိုင်။ အဘိပ္ပသီဒတိ၊ အလွန်ကြည်လင်တတ်၏။ ဣတိ။ (သော၊ ထို သဒ္ဓါတရားသည်။) အဘိပ္ပသာဒေါ၊ မည်၏။ [မဏ္ဍိတုသုကေ သုတတိယာနုင်အညီ ကြည်လင်ခြင်းအနက်ဟော ပုဒ်က သတ္တမျတ္တင့်၍ "ဂုဏေသု"ဟု အာဓာရဖြင့် ထားသည်။]

ဤဒါနိ၊ ၌။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ သဒ္ဓိန္ဒြိယာဒီနံ၊ ကုန်သော။ သမာသပဒါနံ၊ သမာသ်ပုဒ်တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ အညသ္မိံ၊ သော။ ပရိယာယေ၊ အကြောင်းကို။ ["အညသ္မိံ ကာရဏေ"– ဋီကာ။] အာရဒ္ဓေ၊ အားထုတ်အပ်သော်။ အာဒိပဒံ၊ အစဖြစ်သောပုဒ်ကို။[ယာ သဒ္ဓါ၊ သဒ္ဒဟနာ–စသည်ဖြင့် ဆိုခဲ့ရာဝယ် အစဖြစ်သော သဒ္ဓါ–ပုဒ်ကို။] ဂဟေတ္တာဝ၊ ယူ၍သာလျှင်။ ပဒဘာဇနံ၊ ပဒဘာဇနီကို။ ကရိယတိ၊ ပြုအပ်၏။ အယံ၊ ဤသို့ ပြုခြင်းသည်။ အဘိဓမ္မေ၊ ၌။ ဓမ္မတာ၊ သဘောတံထွာ ဓမ္မတာတည်း။ (ထုံးစံတည်း။) တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ သဒ္ဓါတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ ဣတ္ထိယာ၊ မိန်းမ၏။ ဣန္ဒြိယံ၊ ဣန္ဒြေသည်၊ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ၊ ဣတ္ထိန္ဒြိယမည်သည်။ (ဟောတိ) ယထာ၊ ကဲ့သို့။ တထာ၊ တူ။ ဣတံ၊ သဒ္ဓိန္ဒြိယပုဒ်

(အဓိပ္ပာယတ္ထ) [ပရဲ နပစ္စတိ ပရသ သဒ္ဓါယ ဇတ္ထ နု ပဝတ္ထတိ။–မဟာဝါ၊ ဓမ္မစက္ကသုတ်ဖွင့် တေရသကဏ်၊ ... ဤ၌ "နု ပဝတ္ထတိ"သည် ဣဓာတ်၏ အနက်ပြုတည်း။]

၁။ သြကပ္ပနာ။ ။ အဝပုဗ္ဗ ကပ္ပဓာတ်ကို သြဂါဟတိဟု အနက်ဖွင့်သည်။ ဓာတူနှင့် အာနုကတ္တတာပင်တည်း။ ထိုသြဂါဟနကို ဂါဟူ–ဝိလောဌနေ ဓာတ်နက်အရ မျှော်နောက် ရှောက်ချားခြင်းအနက်ကို ယူမည်စိုး၍ "ဘိန္ဒိတ္တာ ဝိယ အနုပဝိသတိ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။ "ရတနာ ၃–ပါးတို့၏ ဂုဏ်တော်တွင်းသို့ ခွဲ၍ဝင်သွားသကဲ့သို့ သက်ဝင်ယုံကြည်တတ်သော သဒ္ဓါ"ဟူလို။]

သည်။ နု၊ မဟုတ်။[သဒ္ဒါယ ဣန္ဒြိယံ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ”ဟု ဆဒ္ဓိတပ္ပုရိသ်သမာသ် ပြုရမည်မဟုတ်။] ပန၊ အဟုတ်ကား။ ဣဒံ၊ ဤ သဒ္ဓိန္ဒြိယံပုဒ်သည်။ သဒ္ဓါဝ၊ သဒ္ဓါသည်ပင်။ ဣန္ဒြိယံ၊ ဣန္ဒြေတည်း။ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ၊ သဒ္ဓါဣန္ဒြေ။ ဣတိ ဧဝံ၊ ဤသို့။ သမာနာဓိကရဏဘာဝဉာပနတ္ထာမ်ိ၊ တူသော တည်ရာအနက်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို သိစေခြင်းအကျိုးငှာလည်း။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ သဒ္ဓါတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ သဗ္ဗပဒနိဒ္ဒေသေသု၊ အလုံးစုံသောပုဒ်တို့၏ နိဒ္ဒေသတို့၌။ အာဒိပဒဿ၊ အစပုဒ်ကို။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ ဝစနေ၊ ဟောတော်မူခြင်း၌။ ပယောဇနံ၊ အကျိုးကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ အဓိမောက္ခလက္ခဏော၊ ယုံကြည်သော အားဖြင့် ဆုံးဖြတ်ခြင်းလက္ခဏာ၌။ ဣန္ဒဋ္ဌံ၊ ကို။ (သမ္မယုတ္တဓမ္မေဟိ၊ တို့ကို။) ကာရေတိ၊ ဣတိ။ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ၊ မည်၏။ အသဒ္ဓိယေ၊ သဒ္ဓါမရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကြောင့်။ နု ကမ္မတိ၊ မဝတ္တန်လှုပ်တတ်။ ဣတိ။ သဒ္ဓါဗလံ၊ သဒ္ဓါဇိုလ်မည်၏။

ဝီရိယိန္ဒြိယနိဒ္ဒေသေ၊ ၌။ စေတသိကောတိ ဣဒံ၊ စေတသိကောဟူသော ဤပုဒ်ကို။ ဝီရိယသ၊ ၏။ နိယမတော၊ အမြဲအားဖြင့်။ စေတသိကဘာဝဒီပနတ္ထံ၊ စိတ်၌ မှီသည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဟိ၊ ချဲ့။ ဣဒံဝီရိယံ၊ သည်။ (ကာယိကန္တိ ဝိစ္ဆာမာနမ္ပိကာယိကံ နာမ နတ္ထိ–ဌီစပ်။) ယဒပိ။ ပ။ ဥဒ္ဒေသံ ဂစ္ဆတိတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝမာဒိသု၊ ဤသို့ အစရှိကုန်သော။ သုတ္တေသု၊ သုတ်တို့၌။ [မဟာဝဂ္ဂ–ဗောဇ္ဈင်္ဂသံယုတ်၊ သာကစ္ဆဝဂ်၊ ပရိယာယ–သုတ်။] စက်မနာဒီနိ၊ စကြဝဠာခြင်း အစရှိသည်တို့ကို။ ကရောန္တေ သေ၊ ပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌)။ ဥပ္ပဇ္ဇတ္တာ၊ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ကာယိကန္တိ၊ ကာယိကဟူ၍။ ဝုစ္စမာနမ္ပိ၊ ဟော်တော်မူအပ် ပါသော်လည်း။ ကာယဝိညာဏံ ဝိယ၊ ကာယ ဝိညာဉ်သည်ကဲသို့။ ကာယိကံ နာမ၊ ကာယဒွါရ၌ ဖြစ်သည်မည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ [ကာယဒွါရ၌ဖြစ်သော ဝိညာဉ်သည် ကာယိကမည်၏။ ထိုကာယိက ဝိညာဉ်မျိုးရှိ သကဲ့သို့ ကာယိကဝီရိယ မရှိ–ဟူလို] ပန၊ အန္တယ ကား။ ဧတံ၊ ဤ ဝီရိယသည်။ စေတသိကမေဝ၊ စိတ်၌ မှီသည်သာလျှင်တည်း။ ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ စေတသိကောတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ [ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုတို့။ ကာယိကံ၊ ကာယ ဒွါရ၌ ဖြစ်သော။ ယဒပိ ဝီရိယံ၊ အကြင် ဝီရိယသည်လည်း။ အတ္ထိ၊ ၏။ တဒပိ၊ ထို ကာယိက ဝီရိယ သည်လည်း။ ဝီရိယသမ္ဟောဠေဂေါ၊ ဝီရိယ သမ္ဟောဠေ၌ မည်၏။ စေတသိကံ၊ စိတ်၌ မှီသော။ ယဒပိဝီရိယံ၊ အကြင် ဝီရိယသည်လည်း။ (အတ္ထိ။) တဒပိ၊ ထိုစေတသိက ဝီရိယသည်လည်း။ ဝီရိယသမ္ဟောဠေဂေါ၊ ဝီရိယသမ္ဟောဠေ၌ မည်၏။ ဣတိ ဟိ၊ ဤ သို့လျှင်။ ဣဒံ၊ ဤ ဝီရိယသည်။ ဥဒ္ဒေသံ၊ သရုပ်အားဖြင့် ထုတ်ပြအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။]

ဝိရိယာရမ္ဘောတိ၊ ကား။ ဝီရိယသခ်ါတော၊ ဝီရိယဟု ဆိုအပ်သော အာရမ္ဘော၊ အားထုတ်ခြင်းသည်။ (ဟောတိ။) ဣမိနာ၊ ဤ ဝီရိယ–ဟူသော ဝိသေသနဖြင့်။ သေသာရမ္ဘေ၊ ဝီရိယဲမှ ကြွင်းသော အာရမ္ဘတို့ကို။ ပဋိက္ခိပတိ၊ ပယ်၏။ ဟိ၊ မှန်။ အယံ အာရမ္ဘသဒ္ဒေါ၊ ဤ အာရမ္ဘ–သဒ္ဒါသည်။ ကမ္မေ၊ ကံ လည်းကောင်း။ (ဣတိ–ဒ္ဒ စပ်။) အာပတ္တိယံ၊ အာပတ် လည်းကောင်း။ကိရိယာယံ၊ ကိရိယာ လည်းကောင်း။ ဝိရိယေ၊ ဝိရိယ လည်းကောင်း။ ဟိ သာယံ၊ ညှင်းဆဲခြင်း လည်းကောင်း။ ဝိကောပနေ၊ ဖျက်ဆီးခြင်း လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။အနေကေသု၊ ကုန်သော၊ အတ္ထေသု၊ တို့ဌ။ အာဂတောဝ၊ လာပြီ။ ဟိ၊ ချဲ့။ ယံကိဉ္စိ၊ အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော။ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခကို။ သမ္ဘောတိ၊ ခံစားရ၏။ သဗ္ဗံ ၊ အလုံးစုံသော။ တံ၊ ထိုဒုက္ခကို။ အာရမ္ဘပစ္စယာ၊ မိမိကိုယ်တိုင် အားထုတ်အပ်သော ကံဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ သမ္ဘောတိ၊ ခံစားရ၏။ အာရမ္ဘာနံ၊ မိမိကိုယ်တိုင် အားထုတ်အပ် ကုန်သော ကံတို့၏ နိရောဓေန၊ ချုပ်ခြင်းကြောင့်။ ဒုက္ခသ်ယ၊ ၏။ သမ္ဘဝေါ၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ ဇဋ္ဌ၊ ဤ ပါဠိရပ်ဌ။ ကမ္မံ၊ ကံသည်။ အာရမ္ဘောတိ၊ အာရမ္ဘဟူ၍။ အာဂတံ၊ လာပြီ။ [ခုဒ္ဒကနိကာယ်– သုတ္တနိပါတ်၊ မဟာဝဂ်၊ ဒွယတာနုပဿနာ–သုတ်။ "အာရိမ္ဘိယတေ၊ အားထုတ်အပ်၏။ ဣတိ–အာရမ္ဘော"ဟု ပြု။]

အာရမ္ဘတိ စ၊ အာပတ်သို့လည်း ရောက်၏။ ဝိပဋိသာရီစ၊ နှလုံးမသာယာခြင်း ရှိသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ ဇဋ္ဌ ။ အာပတ္တိ၊ သည်။ အာရမ္ဘောတိ၊ ဟူ၍။ အာဂတာ၊ ပြီ။ [စတုက္ကအင်္ဂုတ္တိုရ်–ပဌမပဏ္ဏာ၊ စက္ကဝဂ်၊ ဥဒ္ဒယသုတ်။] မဟာရမ္ဘာ၊ များစွာအားထုတ်အပ်သော ကိရိယာရှိကုန်သော။ ဝါ၊ များစွာအားထုတ် အပ်သော ကိစ္စရှိကုန်သော။ တေ မဟာယညာ၊ ထိုကြီးစွာသော ယဇ်တို့သည်။ မဟပ္ဖလာ၊ များသော အကျိုးရှိကုန်သည်။ နဟောန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ ဇဋ္ဌ၊ ၏။ ယညုဿာ ပနာဒိကိရိယာ၊ ယဇ်တိုင်ထူခြင်း အစရှိသော အမှုအရာသည်။ ဝါ၊ ယဇ်တိုင်ထူခြင်း အစရှိသော ကိစ္စသည်။ (အာရမ္ဘောတိ၊ ဟူ၍။ အာဂတာ။။) [ပဋ္ဌာနအင်္ဂုတ္တိုရ်–တတိယပဏ္ဏာ၊ တိကဏ္ဍကီဝဂ်၊ အာရမ္ဘတိသုတ်။] ဗုဒ္ဓသာသနေ၊ မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်၌။ အာရမ္ဘထ၊ အစစွာ အားထုတ်ကြကုန်လော့။ နိက္ကမထ၊ ကောသဇ္ဇမှ ထွက်မြောက်ကြကုန်လော့၊ ယုဇ္ဇထ၊ ပြိုးစိုးအောင် အားထုတ်ကြကုန်လော့။ [စ၍ အားထုတ်ပြီးနောက် ကောသဇ္ဇဖြစ်၍ ပျင်းရိနေတတ်၏။ ထိုကဲ့သို့ မပျင်းရိအောင် အားထုတ်ကြ–ဟူလို။] ဣတိ ဇဋ္ဌ၊ ၏။ ဝိရိယံ၊ သည်။ (အာရမ္ဘောတိအာဂတံ။) [သဂါထာဝဂ္ဂ–ဒြဟ္မသံယုတ်၊ ဒုတိယဝဂ်၊ အာရဏ္ဏဝတိ သုတ်။] သမ္ဘဏ် ဂေါတမ၊ ကို။ ဥဒ္ဒိဿ၊ ရည်စူး၍။ ပါဏ် သတ္တဝါကို။ အာရမ္ဘန္တိ၊ သတ်ဖြတ်ကြကုန်၏။ ဣတိ ဇဋ္ဌ၊ ၏။ ဟိ သာ၊ ဟိ သာသည်။ အာရမ္ဘောတိ အာဂတာ။) [မဇ္ဈိမပဏ္ဏာ၊

ဂဟာပတိဝက်၊ ဧဝကသုတ်။]

ဗီဇဂါမ ဘူတဂါမ သမာရမ္ဘာ၊ ဗီဇဂါမ် ဘူတဂါမ်တို့ကို ဖျက်ဆီးခြင်းမှ။ ပဋိဝိရတောဝါ ရှောင်ကြဉ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ ဇတ္တု၊ ၌ ဆောဒန ဘဋ္ဌနာဒိက်၊ ဖြစ်ခြင်း ခွဲခြင်းအစရှိသော။ ဝိဂေါပန်၊ ဖျက်ဆီးခြင်းသည်။ (အာရမ္ဘောတိ အာဂတ်။) [သီလက္ခန်၊ ဗြဟ္မဇာလသုတ်–စူဠသီလအုပ်ခန်း။] ပန၊ အတ္ထဒ္ဒါရ သာမညမှတစ်ပါး အတ္ထဒ္ဒေသ ဝိသေသကို ဆိုဦးအံ့။ ဣဒ၊ ဤဝိရိယဿ ဒ္ဒေသ၌။ ဝိရိယမေဝ၊ ဝီရိယကိုသာ။ အာရမ္ဘောတိ၊ အာရမ္ဘဟူ၍။ အဓိပ္ပေတံ၊ အလိုရှိအပ်၏။ တေန၊ ကြောင့်။ ဝိရိယာရမ္ဘောတိ၊ ဝီရိယသခ်ါတော အာရမ္ဘောတိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ မိန့်ဆိုပြီ။ ဟိ၊ မှန်၏။ ဝိရိယံ၊ ကို။ အာရဗ္ဘနကဝသေန၊ အားထုတ် ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ အာရမ္ဘောတိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ ဣဒံ၊ ဤ ဝိရိယာ ရမ္ဘော ဟူသော ပုဒ်သည်။ အသ၊ ထို ဝိရိယ၏။ သဘာဝပဒံ၊ သဘောကိုသာပြသော ပုဒ်တည်း။

ကောသဇ္ဇတော၊ ပျင်းရိသူ၏အဖြစ်မှ။ နိက္ခမနဝသေန၊ ထွက်မြောက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ နိက္ကမော၊ နိက္ကမမည်၏။ ["နိက္ခမန် နိက္ကမော"ဟု ပြု၊ နိက္ခမတိ ဧတေနာတိ နိက္ကမော"ဟုလည်း, ပြုနိုင်သည်။ ကောသဇ္ဇမှ ထွက်မြောက်ကြောင်း ဝိရိယ–ဟူလို။] ပရံပရံ၊ အဆင့်ဆင့် မြင့်သော။ ဌာနံ၊ အရာသို့။ အက္ကမနဝသေန (အာ+ကမနဝသေန)၊ ရှေးရှုရောက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပရက္ကမော၊ မည်၏။ ["ပရံ+အက္ကမော"ဟု ဖြတ်၊ ပရံ၊ အဆင့်ဆင့်မြင့်ရာသို့။ အက္ကမော၊ ရှေးရှုရောက်ခြင်း။ ဝါ၊ ရှေးရှုရောက်ကြောင်းဝိရိယ။] ဥဋ္ဌဟာ၊ အထက်သို့တက်၍။ ဝါ၊ တိုးတက်၍။ ယမနဝသေန၊ အားထုတ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဥယျာမော၊ ဥယျာမ–မည်၏။ [ဥ–ကို "ဥဋ္ဌဟာ"ဟု ဖွင့်၏။ ဥပဋ္ဌဟာဟု ရှိသည်ကားမကောင်း။ ယမုဓာတ်–ယုပစ္စည်းဖြင့် "ယမန"ဟု ရှိ၏။ ယာမနဟု ရှိလျှင် ပါဠိပျက်တည်း။] ဣာယမနဝသေန (ဝိ+အာယမနဝသေန)၊ ထူးကဲစွာ အားထုတ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝါယာမော၊ မည်၏။ [ဝိ+အာ+ယမုဓာတ်ဏ ပစ္စည်း။]

ဥဿဟနဝသေန၊ အားထုတ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဥဿာဟော[1]၊ မည်၏။ အဓိမတ္တာဿဟနဝသေန၊ လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော အားထုတ်ခြင်း၏

---

[1] ဥဿာဟော။ ဥပုဒ္ဓ သဟတတ်သည် အားထုတ်ခြင်း အနက်ဟောဟု တတ်ကျမ်းဌီကာ။ ဥ ဥပသာရ၏ လာဘအနက်နှင့် သဟတတ်၏ သည်းခံခြင်းအနက်ကိုယူ၍ ဥ (ဒုက္ခလာဘော)၊ ဆင်းရဲရလတ်သော်။ သဟတိတိ "ဥဿာဟော"ဟုလည်း ပြုကြ၏။ ယု ပစ္စည်းဖြင့် ဥဿဟန၊ ဏ–ပစ္စည်းဖြင့် " ဥဿာဟ"ဟု ဖြစ်၏။

အစွမ်းဖြင့်။ ဝါ၊ အတိုင်းထက်အလွန် အားထုတ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဥသောဋ္ဌိ[1]၊ ဥသောဋ္ဌိ မည်၏။ ထိရဘာဝဌေန၊ ခိုင်မြဲသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်။ ထာမော၊ ထာမဟုသည်၏။ ("ထာတိ တိဋ္ဌတီတိ၊ မြဲစွာတည်တတ်သည်အဖြစ်ကြောင့်။ ထာမော"ဟုပင် ပြုပါ။) စိတ္တစေတသိကာနံ၊ တို့ကို ဓာရဏာဝသေန၊ မလျော့ရအောင် ဆောင်ထားခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဒါရေတိ၊ ဆောင်ထားတတ်၏။ ဣတိ။ ဓီတိ၊ မည်၏။ (ဓာဓာတ်–တိပစ္စည်း၊ ဓာ၏ အာကို ဣပြု။) ဝါ၊ တစ်နည်း။ အဝိဿေ ဘော၊ အဆက်မပြတ်သော အားဖြင့်။ ပဝတ္တနဝသေန၊ ဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ကုသလသန္တာနံ၊ ကုသိုလ်အစဉ်ကို။ ဓာရေတိ၊ ဆောင်တတ်၏။ ဣတိ။ ဓီတိ၊ မည်၏။

အပရော နယော၊ အခြားတစ်နည်းကား။ ဧသော၊ ဤ ဝိရိယသည်။ ကာမာနံ၊ ကာမတို့ကို။ ပနုဒနာယ၊ ပယ်ခြင်းငှာ။ [ယောဧနာ၌ ပနုဒဒနာယကို တတိယာဝိသေသနဟု ဆို၏၊ သို့သော် နုဒါဒိဟိသုတ်၌ ပနုဒနံဟု နပုလ္လိင် ရှိသောကြောင့် ပနုဒနာယသည် တတိယာဝိဘတ်၏ ကာရိယ မဖြစ်နိုင်၊ သဝိဘတ်၏ ကာရိယသာ ဖြစ်သင့်သည်။ ဗန္ဓနဿေဒါယ သြယနိတ္ထဏာယ တို့၌လည်း နည်းတူ။] နိက္ခမော စ၊ ကာမမှ ထွက်မြောက်တတ်သောတရားလည်း ဟုတ်၏။ ဧသော၊ ဤ ဝိရိယသည်။ ဗန္ဓနဿေဒါယ၊ ကိလေသာအနှောင်အဖွဲ့ကို ဖြတ်ခြင်းငှာ။ ပရက္ကမော စ၊ အဆင့်ဆင့်မြင့်သောအရာသို့ ရောက်ကြောင်းတရားလည်း ဟုတ်၏။ ဧသော၊ သည်။ သြယနိတ္ထရဏာယ၊ သြယမှ ထွက်မြောက်ခြင်းငှာ။ ဥယျောမော စ၊ တိုးတက်၍ အားထုတ်ကြောင်းတရားလည်း ဟုတ်၏။ ဧသော၊ သည်။ ပါရံ၊ နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ဟိုဘက်ကမ်းသို့။ ဝါ၊ အပြီးအဆုံးသို့။ ဂမနဋ္ဌေန၊ ရောက်ကြောင်း၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်။ ဝါယာမော စ၊ အထူးသဖြင့် အားထုတ်ကြောင်းတရားလည်း ဟုတ်၏။ ဧသော၊ သည်။ ပုဗ္ဗဂ်မဋ္ဌေန၊ ရှေးသွား၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်။ ဥသာဟော စ၊ ဒုက္ခ ရလတ်သော် သည်းခံကြောင်း တရားလည်း ဟုတ်၏။ ဧသော၊ သည်။ အဓိမတ္တဋ္ဌေန၊ လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည် ရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်။ ဝါ၊ အတိုင်းထက်အလွန် အားထုတ်တတ်

---

[1] ဥသောဋ္ဌိ။ ။ဥပုဗ္ဗ သဟတတ် တ–ပစ္စည်း။ ဟဏ္ဍေဟိ ယော၊ ဟသဒ္ဒေ ဝါ အဒဟန်ဟာန်–သုတ်ဖြင့် တ–ပစ္စည်းကို ဟ–ပြု။ သဟတ်၏ ဟ–ကို ဋ–ပြု။ သုတ်ကြီးဖြင့် သ–၏ (အ)ကို သြပြု။ ဥနောက် ဩဘော်လာ "ဥသောဋ္ဌ"ဟု ပြီးပြီးနောက် နဒါဒိ ဤပစ္စည်းသက်၍ "ဥသောဋ္ဌိ"ဟု ဖြစ်၏။ သာမန် ဥသာဟတက် လွန်သော ဝိရိယတည်း။ [ရှေးနိသယ၌ကား "ဥ (ပဗဋ်) ဒုက္ခရကမ္မံ သဟတိ ယာယာတိ ဥသောဋ္ဌိ"ဟု ပြု၍ သဟတတ်ကို သောဋ ပြုလေ၏။]

သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဥယျောဇိ စ၊ အလွန်အကဲအားထုတ်ကြောင်း တရားလည်း ဟုတ်၏။ ဧသော၊ သည်။ ပလိယုဋ္ဌါဋ္ဌနတာယ၊ အဝိဇ္ဇာတည်းဟူသော တံခါးကျည်းမင်းတုပ်ကို ခွါလှစ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ထာမော စ၊ အားအစွမ်းလည်း ဟုတ်၏။ ဧသော၊ သည်။ အဝိဇ္ဇာတိ ကာရိတာယ၊ သက်ဝင်၍ တည်ခြင်းကို ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဓိတိ စ၊ ခိုင်မြဲစွာ တည်တတ်သော တရားလည်း ဟုတ်၏။ ဣတိ၊ ကား၊ (အပရော နယော၊ တည်း။)

ကာမံ။ ပ။ အ၀သိသတ္ထုတိ၊ ၍။ ဧ၀ံ၊ သို့။ ပ၀တ္တိကာလေ၊ ဖြစ်ရာအခါ၌။ အသိထိလ ပရက္ကမနေ၀သေန၊ မလျော့သဖြင့် အဆင့်ဆင့် မြင့်သောအရာသို့ ရောက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ အသိထိလ ပရက္ကမတာ၊ မည်၏။ ထိရပရက္ကမောဒဠ္ဍ ပရက္ကမော၊ ခိုင်မြဲသော အဆင့်ဆင့် မြင့်သောအရာသို့ ရောက်ကြောင်း ဝိရိယတည်း။ ဣတိ အတ္ထော[ကာမံ၊ စင်စစ်။ တစော စ၊ အရေသည် လည်းကောင်း။ နာရ စ၊ အကြောသည်လည်းကောင်း။ အဋ္ဌိ စ၊ အရိုးသည်လည်းကောင်း။ အ၀သိသတ္ထု၊ ကြွင်းကျန်ပါစေတော့။ –[ဒုက အဂ်ုတ္တိရိ၊ ပဌမပဏ္ဏာသ၊ ကမ္မကရဏာ၀ဂ်–ဥပညာတသုတ်။]

ပန၊ ကား။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧတံ ဝိရိယံ၊ သည်။ ကုသလကမ္မကရဏဋ္ဌာနေ၊ ကုသိုလ်ကံကို ပြုရာဌာန၌။ ဆန္ဒံ၊ အလိုဆန္ဒကို။ နိ ကိ္ခပတိ၊ မလျော့ချတတ်။ ဒုရံ[1] ၊ တာ၀နိ်ဖြစ်သော ကုသိုလ်ကို။ ဝါ၊ ဝန်ခံအပ်သော ပဋိညာဉ်ကို။ နိ ကိ္ခပတိ၊ မလျော့ချတတ်။ နိ ဩတာရေတိ၊ အောက်သို့ မချတတ်၊ နိ ဝိသဇ္ဇေတိ၊ မစွန့်တတ်။ အနောသက္ကိတမာနသတံ၊ မဆုတ်နစ်သောစိတ်ရှိသူ၏ အဖြစ်ကို။ အာ၀ဟတိ၊ ဆောင်တတ်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အနိက္ခိတ္တဆန္ဒတာ အနိက္ခိတ္တ၀ုရ တာတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ [အနိက္ခိတ္တဆန္ဒတာ၊ မချအပ်သော ကုသိုလ်ဆန္ဒရှိသူ၏ အဖြစ်။ အနိက္ခိတ္တ၀ုရတာ မချအပ်သော တာ၀နိ်ရှိသူ၏ အဖြစ်။]

၁။ ဒုရံ။ ။သက္ကတဘာသာ၌ ဒုရ်ဗဒတ်၊ ကွိပ်ပစ္စည်း၊ ဟိ'သာ–အနက်ဟောဟု ဆိုအ်။ ပါဠိ၌ကား ဒုဋ္ဌိတတ်၊ အ–ပစ္စည်းဟု ကြံ၀ါ။ "ဒုဋ္ဌတိ၊ မိမိကိန်းရာ သတ္တ၀ါကို ညှဉ်းဆဲတတ်၏။ ဣတိ ဒုရံ" ဟု ပြု၊ ဗွဲကို သုတ်ကြိုးဖြင့် ရ–ပြု။ တာ၀နိ်ဟူသည် ကိုယ်ဖြင့်ဖြစ်စေ စိတ်ဖြင့်ဖြစ်စေ ထမ်းဆောင်၍ နေရသောကြောင့် ထိုတာ၀နိ်က တာ၀နိ်ရှိသူကိုနိပ်စက်ရာ ရောက်သည်။ဤနေရာ၌ "ကုသလကမ္မကရဏဋ္ဌာနေ" ဟူသော ရှေ့စကားကို ထောက်၍ ဒုရံ၏ အရကောက်ကို ကုသလံဟု ဖွင့်၍ ဒုရအားလုံးနှင့် ဆိုင်အောင် "ပဋိညာ"ဟု တစ်နည်းဖွင့်သည်။ ထို ပဋိညာ ဟူသည် ဝန်ခံအပ်သော တာ၀နိ်ပင်တည်း။

ပန၊ ကား။ တဗ္ဗာတိကော၊ ထိုဝိရိယကို လျှော့ချထိုက်သော သဘောရှိသော။ (ဝိရိယကို လျှော့ရတော့မလို ဖြစ်နေသော။) ဥဒက သမ္ဘိန္နဋ္ဌာနေ၊ ရေဖြင့် ရောအပ်သော ရွံ့ညွန်အရပ်၌။ ဓုရဝါဟကေါ၊ ဝန်ဆောင် နွားလားကို။ ဂဏှထ၊ ယူခဲ့ကြကုန်။ ဣတိ၊ သို့။ ဝဒန္တိ၊ ပြောတတ်ကြကုန်၏။ သော၊ ထို ဝန်ဆောင် နွားလားသည်။ ဇဏ္ဏုနာ၊ ဒုးပုဆစ်ဖြင့်။ ဘူမိ၊ မြေကို။ ဥပ္ပိဠိတွာပါ၊ ဖိနှိပ်၍သော်မှလည်း။ ဝါ၊ ထောက်၍သော်မှလည်း။ ဓုရံ၊ ဝန်ကို။ ဝဟတိ ယထာ၊ ဆောင်သကဲ့သို့။ ဘူမိယံ၊ ၌။ ပတိတုံ၊ ကျခြင်းငှာ။ (ဝန်ကို မြေကြီးပေါ်၌ ကျခြင်းငှာ။) နု ဒေတိ ယထာ၊ မပေးသကဲ့သို့။ ဧဝမေव။ ဝိရိယံ၊ သည်။ ကုသလ ကမ္မကရဏဋ္ဌာနေ၊ ၌။ ဓုရံ၊ ကို။ ဥက္ခိပတိ၊ အထက်သို့ ချီးမြှောက်၏။ ပဂ္ဂဏှာတိ၊ ချီးမြှောက်၏။ တသ္မာ။ ဓုရသမ္ဘဂ္ဂါ ဃာတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ပဂ္ဂဟလက္ခဏော၊ သမ္မယုတ်တရားတို့ကို ချီမြှောက်ခြင်းလက္ခဏာ၌။ ဣဒန္တု၊ ကို။ (သမ္မယုတ္တမ္မေဟိ) ကာရေတိ၊ ဣတိ။ ဝိရိယိဒ္ဓိယံ၊ မည်၏။ ကောသဇ္ဇေ၊ ကြောင့်။ နု ကမ္မတိ၊ ဣတိ။ ဝိရိယဗလံ၊ မည်၏။ ယာထာဝ နိယျာနိက ကုသလဝါယာမတာယ၊ မဖောက်မပြန် ဟုတ်မှန်သော ဝါယာမ, ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြှောက်တတ်သော ဝါယာမ, ကုသိုလ်ဝါယာမ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သမ္မာဝါယာမော၊ မည်၏။

သတိန္ဒြိယနိဒ္ဒေသေ၊ ၌။ သရဏာကာဝသေန၊ အမှတ်ရခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝါ၊ အောက်မေ့ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ သတိ၊ မည်၏။ ဣဒံ၊ ဤ သတိပုဒ်သည်။ သတိယာ၊ ၏။ သဘာဝပဒံ၊ တည်း။ ပုနပ္ပုနံ၊ အဖန်ဖန်။ သရဏတော၊ အမှတ်ရခြင်းကြောင့်။ ဝါ၊ အောက်မေ့ခြင်းကြောင့်။ အနုဿရဏာဝသေန၊ အဖန်ဖန် အမှတ်ရခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ အနုဿတိ၊ မည်၏။ (အနုဿဒ္ဓါ ပုနပ္ပုနံ အနက်ဟော။) အဘိမုခံ၊ ရှေးရှု။ ဣဏာ ဝိယ၊ သွားသကဲ့သို့။ သရဏတော၊ ကြောင့်။ ပတိ သရဏာဝသေန၊ ရှေးရှု အမှတ်ရခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပတိဿတိ၊ ပတိဿတိ မည်၏။ (ပတိဿဒ္ဓါသည် အဘိမုခ အနက်ရှိ၏။) တစ်နည်း–ဧတံ ဤပတိဿတိ ပုဒ်သည်။ ဥပသဂ္ဂဝသေန၊ ပတိ ဥပသာရ၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝမိတမတ္တံ၊ တိုးပွားစေအပ် ကာမျှဖြစ်သော ပုဒ်တည်း။ [ပတိ အနက်မရှိ–ဟူလို။] သရဏာကာရော၊ အမှတ်ရခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်။ သရဏတာ၊ မည်၏။ ပန၊ ဆက်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ သရဏတာတိ၊ သရဏတာဟူသော အမည်သည်။ တိဏ္ဏံ၊ ဘုရား စသော အားဖြင့်သုံးပါးကုန်သော။ သရဏာနမ္ပိ၊ သရဏာတို့၏လည်း။ နာမံ၊ တည်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တံ၊ ထိုဘုရားစသော ကိုးကွယ်ရာဟူသော အနက်ကို။ ပဋ္ဌိ သေဓေတုံ၊ တားမြစ်ခြင်းငှာ၊ ပုန၊ တစ်ဖန်။ သတိဂ္ဂဟဏံ၊ သတိသဒ္ဒါကို။ ဂဟေတံ၊

ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ [3]သတိသမ္ပ၊ိတာ၊ သော။ သရဏတာ၊ အမှတ်ရခြင်းဟူသော အခြင်းအရာတည်း။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤ သတိပရဏတာ ဟူသော ပုဒ်၌။ အတ္ထော၊ တည်း။ [4]သုတပရိယတ္ထသ၊ ကြားနာအပ် ကိုယ်တိုင် သင်ယူအပ်ပြီးသော အတတ်ကို။ ဓာရဏဘာ၀တော၊ ဆောင်ရွက် မှတ်သားနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဓာရဏတာ၊ မည်၏။ [ယခုအခါ၌ စာတို့ကို မမေ့အောင် ဆောင်နိုင်ခြင်းကို ဉာဏ်ဟု ထင်မှတ်ကြ၏။ "မှတ်ဉာဏ်ကောင်းသည်"ဟုလည်း ချီးမွမ်းကြ၏။ သို့သော်– ထို မမေ့အောင်မှတ်နိုင်ခြင်းသည် ဉာဏ်မဟုတ်၊ ဤ သတိ၏ သဘောသာတည်း။] အနုပဝိသန သမ္ပ၊ိတေန၊ အာရုံ၌ အစဉ်အတိုင်း သက်ဝင်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော။ သြဂါဟနဋ္ဌေန၊ သက်ဝင်ခြင်းဟူသော အနက်အားဖြင့်။ အပိလာပနဘာ၀ေါ၊ အာရုံတို့၌ ပေါ်လောပေါ်လော မျှောမသွားစေတတ်သည်၏ [5]အဖြစ်သည်။ အပိလာပနတာ၊ မည်၏။

[6]ဟိ၊ ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြအုံ့။ လာဗုကဌာဟာဒိနီ၊ ဘူးတောင်းအစရှိ သည်တို့သည်။ (အထဲ၌ အသားမရှိသော ဘူးသီးခွက် စသော အရာ၀တ္ထုတို့သည်။) ဥဒကေ၊ ရေပေါ်၌။ ပ္ပ၀န္တီ၊ ယထာ၊ ပေါ်လော ပေါ်ကုန်သကဲ့သို့။ နု အနုပဝိသန္တီ ယထာ၊ မသက်ဝင် မနစ်မြုပ်ကုန်သကဲ့သို့။ တထာ၊ ထို့အတူ။ အာရမ္မဏေ၊ ၌။ သတိ၊ သတိသည်။ ပိလ၀တိ၊ ပေါ်လောပေါ်သည်ကား။ နု၊ မဟုတ်။ နု အနုပဝိသတိ၊ အစဉ်အတိုင်း မသက်ဝင်သည်ကား။ နု၊ ဟုတ်။ (ဝိသဒိသူပမာ။) ဟိ၊ မှန်။ ဧသော၊ ဤ သတိသည်။ အာရမ္မဏေ၊ သို့။ အနုပဝိသတိ၊ အစဉ်အတိုင်း သက်ဝင်တတ်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အပိလာပနတာတိ၊ ဟူ၍။ ၀ုတ္တာ၊ ပြီ။

၁။ **သတိသမ္ပ၊ိတာ၊ပ၊အတ္ထော။** ။ ပါဠိတော်၌ "သတိ သရဏတာ"ဟု ရှိ၏။ သတိ–သဒ္ဒါသည် သရဏတာကို အတူးပြုသော ဝိသေသနတည်း။ ထို ဝိသေသနဖြင့်၊ "ကိုးကွယ်ရာဖြစ်သော ရတနာ ၃–ပါးတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ"ဟု အနက်ပေးမည်ကို တားမြစ်သည်။ "သတိ၊ သတိဟူသော။သရဏတာ၊ အောက်မေ့ခြင်း အခြင်းအရာ"ဟု ပေးပါ–ဟူလို။ သရဏဲ ယေ၀ သရဏတာ၊ တာ၀စ္စည်း အနက်မရှိ။

၂။ **ယထာ၊ဟိ၊ပ၊သတိ။** ။ရေပြင်ပေါ်၌ ဘူးခွက်သည် ပေါ်လော ပေါ်လောမျှော၍ နေသကဲ့သို့၊ မသက်ဝင် မနစ်မြုပ်သကဲ့သို့၊ ထို့အတူ အာရုံပေါ်၌ သတိသည် ပေါ်လော ပေါ်လော မျှော၍မနေ၊ သက်ဝင် နစ်မြုပ်၏။ အာရုံပေါ်၌ သမ္မယုတ်တရားတို့၏ မမျှောခြင်း၏ အကြောင်းသည် ဤသတိပင်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သတိကို "အ၀ိလ၀နတာ၊ သမ္မယုတ်တရားတို့ ပေါ်လော ပေါ်လော မမျှောခြင်း၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ"ဟု ဆိုရသည်။ [ဤအလို "အ၀ိလ၀နတာ" ဟု ရှိလျှင် ကောင်းသည်။ သတိ၏ လက္ခဏာကို ပြရာ၌ကား "အ၀ိလာပန"ပင်တည်း။]

ကြာမြင့်စွာသောကာလ၌ ပြုအပ်ပြီးသောအမှု, ကြာမြင့်စွာသော ကာလ၌ ပြောဆိုအပ်ပြီးသော စကားတို့၏။ အသမ္ဘုဿနဘာဝတော၊ မပျော်ကပ်ပျက်ခံကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အသမ္ဘုဿနတာ၊ မည်၏။ ["မုသ–နသမ်နေ" ဓာတ်ကျမ်း၊ "မေ့လျော့"ဟု မပေးနှင့်။]

[1]ဥပဠာနလက္ခဏော၊ စိတ်၌ အာရုံ၏ ကပ်၍တည်ကြောင်း၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာ၌ လည်းကောင်း။ ဓောတနလက္ခဏော စ၊ အာရုံကို ထွန်းပြကြောင်း၏ အဖြစ်ဟူသောလက္ခဏာ၌ လည်းကောင်း။ ဣဒန္တု (သမ္မယုတ္တဓမ္မေဟိ) ကာရေတိ၊ ဣတိ ဣဒ္ဓြိယံ။ သတိသခ်ိတံ၊ သော။ ဣဒ္ဓြိယံ၊ တည်း။ သတိဒ္ဓြိယံ၊ သတိဣဒ္ဓြေ။ ပမာဒေ၊ ကြောင့်။ ဝါ၊ မေ့လျော့ကြောင်း ဖြစ်သော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကြောင့်။ နှ ကမ္မတိ၊ ဣတိ။ သတိဗလံ၊ မည်၏။ ယာထာဝ သတိ၊ မဖောက်မပြန် ဟုတ်မှန်သော သတိတည်း။ နိယျာနိကသတိ၊ ဝဋ္ဋဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်တတ်သော သတိတည်း။ ကုသလာ၊ သော။ သတိ၊ တည်း။ ဣတိ။ သမ္မာသတိ၊ မည်၏။

ပညိဒ္ဓြိယနိဒ္ဒေသေ၊ ၌။ တသ တသ အတ္ထသ၊ ထိုထို အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို။ ပါကဋဋကရဏသခ်ိတေန၊ ထင်ရှားအောင် ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော။ ပညာပနဋ္ဌေန၊ ထင်ရှားစေတတ်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်။ ပညာ၊ မည်၏။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ အနိစ္စာဒိနာ၊ အနိစ္စတာ အစရှိသော။ ["အနိစ္စတာ ဒိနာ"ဟု ဆိုလိုလျက် တာ–ပစ္စည်းအကျေကြို။] တေန တေန ပကာရေန၊ ထိုထို အပြားအားဖြင့်။ ဓမ္မေ၊ တို့ကို။ ဓာနာတိ၊ သိတတ်၏။ ဣတိပိ၊ ထို့ကြောင့်လည်း။ ပညာ၊ မည်၏။ ဣဒံ၊ ဤပညာဟူသောပုဒ်သည်။ အသာ၊ ထိုပညာ၏ သဘာဝပဒံ၊ တည်း။ ပဓာနနာကာရော၊ အပြားအားဖြင့်။ သိခြင်းဟူသော

၁။ ဥပဠာန၊ ဓောတန။ ။ အခြားနေရာ၌ "စိတ်၏ အာရုံ၌ တည်ခြင်းကို ဥပဠာန်"ဟု ခေါ်၏၊ ဤနေရာ၌ကား စိတ်၌ အာရုံ၏ ကပ်၍တည်ခြင်းကို "ဥပဠာန"ဟု ခေါ်သည်။ "ဓောတန"ဟူသည်လည်း ထိုကဲ့သို့ အာရုံတင်လာအောင် သတိက အာရုံကို ထွန်းပြခြင်းတည်း။ [စိတ္တေ အာရမ္မဏသ ဥပဠာန် ဓောတနဋ္ဌ သတိယေဝါတိ၊ တသ္မာဓေတံ လက္ခဏံ။ –ဋီကာ။] နိသယ၌ "ကပ်တည်ကြောင်း၊ ထွန်းပြကြောင်း"ဟု ကရဏသာဓ် အနက်ပေး၍ ဘာဝပွဓာန ကြိုလိုက်သည်။ [ယေန ဓမ္မေန စိတ္တေ အာရမ္မဏံ ဥပတိဋ္ဌတိ, ဓောတတိ စ၊ သော ဓမ္မော ဥပဠာန် ဓောတနဉ္စိ စ ဝုစ္စတေ။–အနု။]

၂။ ပညာ။ ။ "ပါကဋကရဏ၊ ပညာပနဋ္ဌ"ကိုကြည့်၍ ပ–ပုဗ္ဗဥာဏတတ် ကာရိတ်ကျေ၊ အ–ပစ္စည်း၊ ဣတ္ထိဓောတက အာ–ပစ္စည်း။ ပ–ဥပသာရကြောင့် ဥာဓာတ်သည် ထင်ရှားခြင်း အနက်ဟော။ ပညာပေတိ၊ (အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို) ထင်ရှားစေတတ်၏။ ဣတိ ပညာ။ နောက်နည်း၌ ပ–ဥပသာရသည် ပကာရ အနက်ဟော။ ဥာဓာတ်ကား သိခြင်းအနက်ဟောတည်း။ ပကာရေန ဓာနာတိတိ ပညာ။

အခြင်းအရာသည်။ ပဇာနနာ၊ မည်၏။ အနိစ္စာဒိနိ၊ အနိစ္စတာ အစရှိသော အခြင်းအရာတို့ကို။ ဝိစိနာတိ၊ ပ်စစ်တတ်၏။ ဤတိ။ ဝိစယော၊ မည်၏။ ပဝိစယောတိ၊ ဟူ၍။ ဥပသဂ္ဂေန၊ ပဥပ: ဘရဖြင့်။ ပဒံ၊ ပုဒ်ကို။ ,ဝုမိတ်၊ တိုးပွားစေတော်မူအပ်ပြီ။ [ပ–အနက်မရှိ–ဟူလို။] စတုသစ္စမ္ဗေ၊ လေးပါးသော သစ္စာတရားတို့ကို၊ ဝိစိနာတိ၊ ၏။ ဤတိ။ ဓမ္မဝိစယော၊ မည်၏။ အနိစ္စာဒိနံ၊ တို့ကို။ ဝိစိနာတိ၊ ၏။ ဤတိ။ ဓမ္မဝိစယောမည်၏။ အနိစ္စာဒိနံ၊ တို့ကို။ သံလက္ခဏဝသေန၊ ကောင်းစွာမှတ်သားခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ သလ္လက္ခဏာ၊ မည်၏။ သာယေဝ၊ ထို သလ္လက္ခဏာကိုပင်။ပုန၊ တစ်ဖန်။ ဥပသဂ္ဂနာနတ္တေန၊ ဥပသာရအားဖြင့် ထူးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဥပလက္ခဏာ ပစ္စုပလက္ခဏာတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တာ၊ ပြီ။ [ဥပ–ပတိ ဥပသာရတို့ အနက်မရှိ – ဟူလို။]

ပဏ္ဍိတသ၊ ပညာရှိသူ၏။ ဘာဝေါ၊ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာတည်း။ ပဏ္ဍိစ္စံ၊ ရာ။ ကုသလသ၊ ကျွမ်းကျင်သူ၏။ ဘာဝေါ တည်း။ ကောသလ္လံ၊ ကျွမ်းကျင်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ။ နိပုဏသ၊ ဖြူစင်သူ၏။ ဘာဝေါ၊ တည်း။ နေပုညံ၊ ဖြူစင်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ။ အနိစ္စာဒီနံ၊ တို့ကို။ ဝိဘာဝနဝသေန၊ ထင်စွာဖြစ်စေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝေဘဗ္ဗာ[1] ၊ မည်၏။ အနိစ္စာဒီနံ၊ တို့ကို။ စိန္တနကဝသေန၊ သိခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ စိန္တာ၊ မည်၏။ ["စိန္တနံ စိန္တာ"ဟု ပြု။] ဝါ၊ တစ်နည်း။ ယသ အကြောင် ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။ တံ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို။ အနိစ္စာဒီနိ၊ တို့ကို။ စိန္တာပေတိ၊ သိစေတတ်၏။ ဤတိပိ၊ ကြောင့်လည်း စိန္တာ၊ မည်၏။ [ယသ ဝါ ဟု ဝါသဒ္ဒါပါပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဤတိပိဟု ပိ–လိုမည်မထင်။] အနိစ္စာဒီနိ၊ တို့ကို။ ဥပပရိက္ခတိ၊ စူးစမ်း နှိုင်းချိန်တတ်၏။ ဤတိ။ ဥပပရိက္ခာ၊ မည်၏။

ဘူရိတိ၊ ဘူရိဟူသော အမည်သည်။ ပထဝိယာ၊ မြေကြီး၏။ နာမံ၊ တည်း။ အယံပိ၊ ဤ ပညာသည်လည်း။ သဏ္ဌာနေန[2] ၊ သိမ်မွေ့သည်၏ အဖြစ်ဟူသော

---

[1] ဝေဘဗ္ဗာ။ ။ဝိဘာဝနဝသေနကိုကြည့်၍ "ဝိပုဗ္ဗ ဘူဓာတ်၊ ကာရိတ်ကျေ၊ ဏပစ္စည်းဖြင့် "ဝိဘာဝေတိတိ(အနိစ္စတာ စသော အခြင်းအရာတို့ကို) ထင်စွာပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိဘာဝေါ–မည်၏၊ ဝိဘာဝေါယေဝ ဝေဘဗ္ဗာ"ဟု ပြု၊ သွတ္တန် ဏျ ပစ္စည်း၊ ဝ–ကို ဗ–ပြု၊ ဏျပစ္စည်းဖြစ်၍ "ဝေဘဝ်"ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏၊ သို့သော် ပညာကို အရကောက်ရသောကြောင့် "ဝေဘဗ္ဗာ"ဟု ထားဟန်တူသည်။

[2] သဏ္ဌာနေန။ ။ကျောက်၊ ကျောက်စရစ်၊ သဲ–စသည်တို့မှ ကောင်းသော မြေကို ရည်ရွယ်၍ "သဏ္ဌာ"ဟု ဆိုသည်။ ထိုမြေနက်သို့ ကိလေသာ တည်းဟူသော ကျောက်စသည်မှ ကင်းသောကြောင့် ပညာအစစ်အမှန်လည်း သဏ္ဌာပင်ဖြစ်သည်။

အနက်ကြောင့်လည်းကောင်း။ ဝိတ္ထဒ္ဓေန စ၊ ပြန့်ကျယ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်လည်းကောင်း။ ဘူရိ ဝိယ၊ မြေကြီးနှင့်တူ၏။ ဣတိ၊ ဘူရိ၊ မည်၏။ တေန၊ ကြောင့်။ ဘူရိ ဝုစ္စတိ ပထဝီ။ ပ။ ဘူရိပညောတိ၊ ဟူ၍ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ ပထဝီမြေကြီးကို။ ဘူရိ၊ ဘူရိဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ အပ်၏။ ပထဝီသမာယ၊ မြေကြီးနှင့် တူသော။ ဝိတ္ထဋေယ ဝိပုလာယ၊ ပြန့်ကျယ်သော။ တာယ ပညာယ၊ နှင့်။ သမန္နာဂတော၊ ပြည့်စုံတော်မူ၏။ ဣတိ ကြောင့်။ ဘူရိပညော၊ မည်၏။–[မဟာနိဒ္ဒေသပါဠိ၊ အဋ္ဌကဝဂ်၊ သုတ္တက–နိဒ္ဒေသ။] အပိစ၊ သည်သာ မဂသေး။ ဘူရိတိ၊ ဟူသော။ ဧတံ၊ ဤအမည်သည်။ ပညာယ၊ ၏။ အဓိဝစနံ၊ တည်း။ [ဤအလို အထင်ရှိဟု မှတ်ပါ။] ဘူတော၊ ထင်ရှားရှိသော။ အတ္ထော၊ အနက်၌။ [ပရမတ္ထတရားလေးပါးကို ဆိုသည်။] ရမတိ၊ မွေ့လျော်တတ်၏။ ဣတိပိ၊ ကြောင့်လည်း။ ဘူရိ၊ မည်၏။ [ဘူတသဒ္ဒ||ပပဒ+ရမုဓာတ်၊ ကွိပစ္စည်း၊ ဣတ္ထိဧကတ္တ ဤပစ္စည်း။ "ဘူတရိ"ဟု ဆိုလိုလျက် တ–ကိုချေ။]

အသနိ၊ မိုးကြိုးသည် သိလုစ္ဆယော၊ ကျောက်တောင်တို့ကို။ (မေဓတိ)ဝိယ၊ ညှင်းဆဲ ဖျက်ဆီးတတ်သကဲ့သို့။ (ယာ ဓမ္မဓာတိ။) ကိလေသေ၊ တို့ကို။ မေဓတိ ဟိ'သတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ မေဓာ၊ မည်၏။ [ဓာတ်ကျမ်း၌ လာသော မေဓ–ဓာတ်၏ ဟိ'သာ အနက်ကို ဖွင့်သည်။] ဝါ၊ တစ်နည်း။ ခိပ္ပံ၊ လျင်စွာ။ ဂဟဏဓာရဏဋ္ဌေန၊ သင်ယူနိုင် ဆောင်ရွက်မှတ်သားနိုင်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်။ မေဓာ၊ မည်၏။ [ဓာတ်ကျမ်း၌"မေဓ–ဓာတ်သည် လျင်စွာယူခြင်းအနက်ဟော"ဟုဆို၏။ ထိုအနက်ဖွင့်သည်။ "မေဓတိ ခိပ္ပံ ဂဏှာတီတိ မေဓာ"ဟု ပြု။] ယသ၊အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌။ ဥပဠဗ္ဘာတိ၊ ကပ်၍ တည်၏။ တံ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို။ အတ္ထဟိတပဋိပတ္တိယံ၊ မိမိစီးပွားကို ကျင့်ခြင်း၌။ ပရိဏောတိ၊ ထက်ဝန်းကျင် ဆောင်တတ်၏။ စ၊ တစ်နည်းကား။ သမ္ဘယုတ္တဓမ္မေ၊ တို့ကို။ ယာထာဝ လက္ခဏပဋိဝေဓေ၊ ဟုတ်မှန်သော လက္ခဏာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၌ ပရိဏောတိ၊၏။ ဣတိ။ ပရိဏာယိကာ[1]၊ မည်၏။

၁။ ပရိဏာယိကာ။ ။ပရိပုဗ္ဗ–နိဓာတ်၊ ဏျုပစ္စည်း၊ ရ–ကြောင့် နကို ဏ–ပြန်၊ ဧ–ကို အာယ–ပြု၊ နောက် က–အက္ခရာကြောင့် အ–ကို ဣပြု။ အာပစ္စည်းသက်၍ "ပရိဏာယိကာ"ဟု ပြီး၏။ ထို နိဓာတ်သည် အာချာတ်ရုပ်ဖြင့် "နေတိ၊ နယတိ"ဟု ရှိရသောကြောင့်"ပရိဏောတိ၊ သို့မဟုတ်–ပရိဏာယတိ"ဟု ရှိသင့်သည်။ "ပရိဏာမေတိ၊ ညွှတ်စေတတ်၏။"ဟု ရှိသည်ကား ပါဠိမျက်ဟန်တူ၏။ မိမိကိန်းရာ သတ္တဝါကို မိမိစီးပွားကို ကျင့်မှု၌ ပို့ဆောင်တတ်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ သမ္ဘယုတ်တရားတို့ကို မှန်သောလက္ခဏာကို ထိုးထွင်း၏ သိမှု၌ ပို့ဆောင်တတ်သောကြောင့် လည်းကောင်း ပညာကို "ပရိဏာယိကာ"ဟု ခေါ်ရသည်။

အနိစ္စာဒိဝသေန၊ အနိစ္စတာ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဓမ္မေ၊ တို့ကို။ ဝိပဿတိ၊ အထူးထူး အပြားပြား ရှုတတ်၏။ ဣတိ။ ဝိပဿနာ၊ ဝိပဿနာမည်၏။ သမ္မာ၊ မဖောက်မပြန်။ အနိစ္စာဒိဟိ၊ အနိစ္စတာ အစရှိကုန်သော။ ပကာရေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဇာနာတိ၊ ၏။ ဣတိ။ သမ္မဇ္ဇည်၊ မည်၏။ [အနိစ္စာဒိနိ ဟု စာအုပ်တို့၌ တွေ့ရ၏။ ပကာရေဟိ၏ သရုပ်ပြဖြစ်သောကြောင့် "အနိစ္စာဒိဟိ" ဟု ရှိသင့်သည်။ ရှေး၌ "အနိစ္စာဒိနာ ပကာရေန" ဟု ရှိခဲ့သည်။ စာရှိအတိုင်း ဆိုလျှင် "ပကာရေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ အနိစ္စာဒိနိ၊ တို့ကို" ဟု ပေးပါ။] ဥပ္ပတ္တိပဋိပဒေ၊ မမှန်သောလမ်း၌ သွားနေကုန်သော။ ဝါ၊ လမ်းမှား၌ သွားနေကုန်သော။ သိန္ဓဝေ၊ သိန္ဓောမြင်းတို့ကို။ ဝိထိအာရောပနတ္ထံ၊ လမ်းမှန်သို့ တက်ရောက်စေခြင်းအကျိုးငှာ။ ပတောဒေါ[1]၊ နှင်တံသည်။ (လုံ့တံသည်။) ဝိဗျတိ ဝိယ၊ ထိုးဆွတတ်သကဲ့သို့။ (တထာ၊ ထို့အတူ။) ဥပ္ပထေ၊ မမှန်သောလမ်း၌။ ဝါ၊ လမ်းမှား၌ (ကာမဂုဏ် အာရုံလမ်း၌။) ဓာဝနကံ၊ ပြေးသွားနေသော။ ကုဋ္ဌစိတ္တံ၊ ကောက်ကျစ်သောစိတ်ကို ဝိထိအာရောပနတ္ထံ၊ လမ်းမှန်သို့ တက်ရောက်စေခြင်း အကျိုးငှာ။ (ဝိပဿနာလမ်းသို့ တက်ရောက်စေခြင်းငှာ။) ဝိဗျတိ၊ ထိုးဆွတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပတောဒေါ၊ မည်၏။ ဒဿနလက္ခဏော၊ မြင်ခြင်းလက္ခဏာ၌။ ဣန္ဒ(သမ္ဘယုတ္တဓမ္မေဟိ) ကာရေတိ၊ ဣတိ ဣန္ဒြိယံ၊ ပညာသခါတံ၊ သော။ ဣန္ဒြိယံ၊ တည်း။ ပညိန္ဒြိယံ။ [နိဿယယ၌ "ပညာဝ ဣန္ဒြိယံ၊ ပညိန္ဒြိယံ" ဟုရှိ၏။] အဝိဇ္ဇာယ၊ ကြောင့်။ နကမ္မတိ၊ ဣတိ။ ပညာဗလံ၊ မည်၏။ ကိလေသဆေဒနဋ္ဌေန၊ ကိလေသာကို ဖြတ်တောက်တတ်သည်၏ အဖြစ် ဟူသော အနက်ကြောင့်။ ပညာဝ၊ သည်ပင်။ သတ္ထံ၊ လက်နက်တည်း။ ပညာသတ္ထံ၊ ပညာလက်နက်။ အစ္ဆေဇ္ဇတဋ္ဌေန၊ အထက်သို့ စွင့်စွင့် မြင့်တက်တတ်သည်၏ အဖြစ် ဟူသော အနက်ကြောင့်။ ပညာဝ၊ သည်ပင်။ ပါသာဒေါ၊ ပြာသာဒ်တည်း။ ပညာပါသာဒေါ၊ ပညာပြာသာဒ်။ [သဒ်သူပစာဖြစ်၍ မူလ လိင်အတိုင်း "သတ္ထံပါသာဒေါ" ဟု ထားရသည်။]

---

[1] ပတောဒေါ။ ။တုဒတတ်သည် ပိဌန(နှိပ်စက်ခြင်း)အနက်ဟော၊ "နှိပ်စက်" ဟူသည် ထိုးဆွခြင်းပင်တည်း။ နှင်တံ(လုံ့တံ) သည် လမ်းမှားသို့ ပြေးနေသော သိန္ဓောမြင်းကို ထိုးဆွ၍ လမ်းမှန်သို့ တင်ပေးသကဲ့သို့၊ ထို့အတူပညာသည် ကာမဂုဏ်အာရုံ လမ်းမှားသို့ ပြေးသွားနေသောစိတ်ကို ဘာဝနာကမ္မဋ္ဌာန်း ဟူသော လမ်းမှန်သို့ရောက်အောင် (တစ်နည်း- ကာမသုခလျှိုက၊ အတ္တကိလမထဟူသော လမ်းမှားသို့သွားနေသောစိတ်ကို မဇ္ဈိမပဋိပဒါဟူသော လမ်းမှန်သို့ရောက်အောင်) တင်ပေးတတ်သောကြောင့် နှင်တံနှင့်တူသည်။ [ရှေ့၌ " ပတောဒေါ ဝိယ"ဟု ပါပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဝိဗျတိတိ၏နောက်၌ "ပတောဒေါဝိယ"ဟု ရှိပြန်သည်မှာ ပိုဟန်တူသည်။]

အာလောကနဌေန၊ ထင်စွာပြုတတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်။ ပညာဝ၊ သည်ပင်။ အာလောကော[1]၊ အရောင်တည်း။ ပညာအာလောကော၊ ပညာ အရောင်။ သြဘာသနဌေန၊ ထွန်းလင်းတတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ပညာဝ၊ သည်ပင်။ သြဘာသော၊ အလင်းတည်း။ ပညာသြဘာသော၊ ပညာအလင်း။ ပဒေါတနဌေန၊ အပြားအားဖြင့် တောက်ပတတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်။ ပညာဝ၊ ပင်။ ပဒေါတော၊ အထိန် အဝင်းတည်း။ ပညာပဒေါတော၊ ပညာ အထိန် အဝင်း။ ဟိ၊ မှန်။ ပညဝတော၊ ပညာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဧကပလ္လင်္ကေန၊ တစ်ခု တည်းသော ထက်ဝယ်တင်ပျဉ်ဖြင့်။ နိသိန္နသ၊ ထိုင်နေလတ်သော်။ ဒသသဟဿိ လောကဓာတု၊ တစ်သောင်းသော လောကဓာတ်သည်။ ဧကာလောကာ၊ တစ်ခု တည်းသော အရောင်ရှိသည်။ ဧကောဘာသာ၊ တစ်ခုတည်းသော အလင်းရှိသည်။ ဧကပဒေါတာ၊ တစ်ခုတည်းသော အဝင်းအထိန်ရှိသည်။ ဟောတိ။ တေန၊ကြောင့်။ ဧတံ၊ ဤ ပညာ အာလောကော စသော သုံးပုဒ်ကို။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ် ပြီ။ [ပညဝတောအရ ဝိပဿနာပညာ ရှိသူကိုရ၏။ ထိုဝိပဿနာ ပညာ အရှင်မှာ ဝိပဿနုပက္ကိလေသတွင် ပါဝင်သော သြဘာသ ဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ လောက ဓာတ်ကြီးတစ်ခုလုံး၌ အရောင်အလင်းတွေ ဖြစ်နေသည်–ဟူလို။]

ပန၊ ဆက်။ တီသု၊ ကုန်သော။ ဣမေသု ပဒေသု၊ ဤ ပညာ အာလော ကောစသော ပုဒ်တို့တွင် ။ ဧကပဒေနပိ၊ တစ်ခုသော ပုဒ်ဖြင့်လည်း။ ဧတသ္မိံ အတ္ထေ၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောအနက်သည်။ သိဒ္ဓေ၊ ပြီးစီးပါလျက်။(တဒ နရူပေနေဝ ဣဓေပိ ဒေသနာ ကတာ–၌စပ်။) ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ အာလောကာ၊ အရောင်တို့သည်။ ဣမေ စတ္တာရော၊ ဤလေးပါးတို့တည်း။ ကတမေ စတ္တာရော၊ အဘယ်လေးပါးတို့နည်း။ စန္ဒာလောကော၊ လရောင် လည်းကောင်း။ သူရိယာလောကော၊ နေရောင် လည်းကောင်း။ အဂ္ဂျာလောကော၊ မီးရောင် လည်းကောင်း။ ပညာလောကော၊ ပညာရောင် လည်းကောင်းတည်း။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ အလောကာ၊ တို့သည်၊ ဣမေ စတ္တာရော၊ တို့တည်း။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ စတုန္နံ၊ ကုန်သော။ ဣမေသံ အာလော

---

[1] **အာလောကောစသည်။** ။ စုရာဒိ လောက–ဓာတ်သည် ဒီပန (ပြုခြင်း)အနက်ကို ဟောတ်။ "အရောင်=အလင်း"ဟု ပညတ်နက်ပြု၏။ အဝပုဗ္ဗ ဘာသဓာတ်လည်း စုတ(ထွန်းလင်း ခြင်း)အနက်ရှိ၏။ "အရောင်အလင်း"ဟုပင် ပညတ်နက်ပြု၏။ စုတဓာတ်လည်း ဒီတို့ (ထွန်းလင်းခြင်း) အနက်ပင်တည်း။ ပါဠိ၌ ပရိယာယ်သဒ္ဒါပြုစ်သောကြောင့် မြန်မာ၌လည်း "အရောင်၊ အလင်း၊ ဝင်းထိန်"ဟု ပရိယာယ်ပြန်လိုက်သည်။

ကာနံ၊ တို့တွင်။ ယဒိဒံ (ယော+အယံ) ပညာလောကော၊ အကြင် ပညာရောင်သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဧတံ၊ ဤ ပညာရောင်သည်။ အဂ္ဂံ၊ အမြတ်ဆုံးတည်း။

တထာ၊ ထိုမှတစ်ပါး။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ သြဘာသာ၊ အလင်းတို့သည်။ ဣမေစတ္တာရော၊ တို့တည်း။ ပ။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ပဇ္ဇောတာ၊ အဝင်းအထိန်တို့သည်။ ဣမေ စတ္တာရော၊ တို့တည်း။ ဣတိ၊ သို့။ သတ္တာနံ၊ တို့၏။ အဗ္ဘာသယဝေသန၊ အလိုဆန္ဒ၏ အစွမ်းဖြင့်။ ယာနိ ဧတာနိ သုတ္တာနိ၊ တို့ကို။ (ဘဂဝတာ။) ဒေသိတာနိ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ တဒနုရူပေနေဝ၊ ထိုသုတ်တို့အား လျော်သဖြင့် သာလျှင်။ ဣဓာပိ၊ ဤ အဘိဓမ္မာ ပါဠိတော်၌လည်း။ ဒေသနာ၊ ကို။ ကတာ၊ ပြီ ၁ ဟိ၊ မှန်။ အတ္ထော၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်သည်။ ဝါ၊ ကို။ အနေကေဟိ၊ ကုန်သော။ အာကာရေဟိ၊ အခြင်းအရာတို့ဖြင့်။ ဝိဘဇ္ဇမာနော၊ ဝေဖန်အပ်သော်။ သုဝိဘတ္တော၊ ကောင်းစွာ ဝေဖန်အပ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ (ကသ္မာ၊ နည်း။) အညထာ စ၊ အခြားသော အနက်ဖြင့်လည်း။ အံညော၊ အခြားပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဗုဇ္ဈတိ၊ သိနိုင်၏။ အညထာ စ၊ ထိုသူ သိနိုင်လောက်သောအနက်မှ တစ်ပါးသောအနက်ဖြင့်လည်း။ အညော၊ အခြားပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဗုဇ္ဈတိ၊ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်တည်း။

ရတိ ကရဏတ္ထေန၊ မွေ့လျော်ခြင်းကို ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့် လည်းကောင်း။ ရတိ ဒါယကတ္ထေန၊ မွေ့လျော်ခြင်းကို ပေးတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့် လည်းကောင်း။ ရတိ ဇနကတ္ထေန၊ မွေ့လျော်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏အဖြစ် ဟူသော အနက်ကြောင့် လည်းကောင်း။ စိတ္တီကတတ္ထေန၊ စိတ်မဟုတ်သော်လည်း စိတ်ကဲ့သို့ အလေးဂရပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့် လည်းကောင်း။ ဒုလ္လဘပါတုဘာဝတ္ထေန၊ ခဲယဉ်းစွာ ရအပ်သည်ဖြစ်၍

၁။ အတ္ထော ဟိ။ပ။သုဝိဘတ္တော။ ။"အနက်တစ်မျိုးကို အထပ်ထပ်ဆိုသဖြင့် ပုနရုတ္တိဒေါသ မရောက်ပါလော"ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ "အတ္ထော ဟိ"စသည်ကို ဖိန့်သည်။ အနက်တစ်မျိုးကို အခြင်းအရာ (သဒ္ဒါ အမျိုးမျိုးဖြင့် ဝေဖန်မှ ကောင်းစွာ အပြည့်အစုံ ဝေဖန်ရာရောက်၏။ ထို့ကြောင့် ပုနရုတ္တိဒေါသ မဖြစ်ပါ–ဟူလို။ ပုနရုတ္တိဒေါသ မဖြစ်လျှင် ရှိပါစေတော့၊ အကျိုးထူး တစ်ခုတစ်ရာမရှိလျှင် နီရတ္ထကဒေါသရောက်ရာသည်မဟုတ်လော၊ အဘယ့်ကြောင့် အမျိုးမျိုးဝေဖန်မှ သုဝိဘတ္တဖြစ်သနည်း–ဟု မေးဖွယ်ရှိပြန်၍ "အညထာ စ အညော ဗုဇ္ဈတိ"စသည်ကို ဖိန့်သည်။တချို့က "ပညာ အာလောကော"ဟု ယောမှ အနက်အဓိပ္ပာယ် နားလည်၍၊ တချို့ကမူ "ပညာ သြဘာသော၊ ပညာ ပဇ္ဇောတော"ဟု တစ်မျိုးမျိုး ယောမှ နားလည်နိုင်ရကား ပုဂ္ဂိုလ်အမျိုးမျိုးကို နားလည်စေရခြင်း အကျိုးရှိသောကြောင့် အမျိုးမျိုးဝေဖန်မှ သုဝိဘတ္တဖြစ်သည်–ဟု၍။

ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာသည်၏ အဖြစ်ဟူသောအနက်ကြောင့် လည်းကောင်း။ (အခြားနေရာ၌ ဒုလ္လဘဒဿနနှင့် သဘောတူပင်တည်း။) အတုလဌေန၊ အတူမရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့် လည်းကောင်း။ အနောမသတ္တ ပရိဘောဂဌေနစ၊ မယုတ်ညံ့သော အထက်တန်း သတ္တဝါတို့၏ အသုံးအဆောင်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့် လည်းကောင်း ။. ပညာဝ၊ သည်ပင်။ ရတနံ[1]၊ ရတနာတည်း။ ပညာရတနံ၊ ပညာရတနာ။

တေန၊ ထို သဘောတရားဖြင့်။ သတ္တာ၊ တို့သည် နှ မုယှန္တိ၊ မတ္တေဝေကုန်။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ သယံ၊ မိမိဟူသော အမောဟကိုယ်တိုင်။ အာရမ္မဏော၊ ၌။ နှ မုယှတိ၊ မတ္တေဝေတတ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အမောဟော၊ မည်၏။ ["မုယှန္တိ ဧတေနာတိ မောဟော၊ မုယှတိတိ မောဟော၊ နှ + မောဟော အမောဟော" ဟု ပြုစေလိုသည်။] ဓမ္မဝိစယပဒံ၊ ဓမ္မဝိစယပုဒ်သည်။ ဝုတ္တတ္ထ မေဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ရှိသည်သာ။ ပန၊ ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအုံ့။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧတံ၊ ဤ ဓမ္မဝိစယ ပုဒ်ကို။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်သနည်း။ ဣတိ၊ ဤ ကား အမေးတည်း။ အမောဟာသ၊ ၏။ မောဟပဋိပက္ခဘာဝဒီပနတ္ထံ၊ မောဟ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ။ ဝါ၊ မောဟ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ကို ပြလိုခြင်း ဟူသောအကြောင်းကြောင့်။ (ဝုတ္တံ၊ ပြီ။)

ဧတေန၊ ထို ဓမ္မဝိစယပုဒ်ဖြင့်။ ဧတံ၊ ဤအနက်ကို။ ဒီပေတိ၊ ပြ၏။ (ကိံ၊ အဘယ်အနက်ကို။ ဒီပေတိ၊ နည်း။) ယွာယံ (ယော+အယံ) အမောဟော၊ သည်။ (အတ္ထိ။) သော၊ ထို အမောဟသည်။ ကေဝလံ၊ ပဋိပက္ခမဖက် သက်သက်။ မောဟ ဧတော၊ မှ။ အညော၊ အခြားသော။ ဓမ္မော၊ သည်။ နှ၊ မဟုတ်။ ပန၊ အဟုတ်ကား။ မောဟာသ၊ ၏။ ပဋိပက္ခော၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော။ ဓမ္မဝိစယသခ်ါတော၊

၁။ ရတနံ။ ။ရတိကရဏဌေန ရတိဒါယကဌေန ရတိဒေနကဌေန တို့ကို ကြည့်၍ "ရတိ'ကရောတိတိ ရတိကရဏံ၊ ရတိ' ဒဒါတိတိ ရတိဒါနံ၊ ရတိ' ဒေနေတိတိ ရတိဒေနံ"ဟု ဆိုလိုလျက် မလိုရာ အကွရာတို့ကိုချေ၍ လည်းကောင်း။ တိ၏ ဣကို အ–ပြု၍လည်းကောင်း၊ ရတန ဟုပြီးရသည်။ စိတ္တိကတဌေန–စသည်တို့ကား သဒ္ဒတ္ထ မဟုတ်၊ ရတန၏ ဂုဏ်ကိုပြသော ပုဒ်တို့တည်း။ ထိုပုဒ်တို့၏ အနက်၏အရ အထင်ရှင်အားဖြင့် ရတန ဟုခေါ်ရသည်၊ အနိပ္ဖန္နပါဠိပဒီက ပုဒ်တည်း။ အခြားနေရာ၌ကား "မဟဂ္ဂ–မျှားသောအဖိုးရှိ" အနက်ကိုလည်းပြ၍။

စိတ္တိကတံ မဟဂ္ဂဠ၊ အတုလံ ဒုလ္လဘာဒဿနံ။
အနောမသတ္တပရိဘောဂံ၊ ရတနံ တေန ဝုစ္စတိ။

ဓမ္မဝိစယဟု ဆိုအပ်သော။ အမောဟော နာမ၊ အမောဟမည်သော တရားကို။ ဣဓ၊ ဤ ပါဠိတော်၌။ အဓိပ္ပေတော၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤ အနက်ကို။ (ဒီပေတိ။ အသဒ္ဒါ အညအနက်မဟုတ် ပဋိပက္ခာအနက်–ဟူလို။) ["ဓမ္မဝိစယော၊ ဓမ္မဝိစယဟု ဆိုအပ်သော။ ယော အမောဟော၊ အကြင် မောဟ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော တရားသဘောသည်"ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးပါ။] သမ္မာဒိဋ္ဌိတိ၊ ကား။ ယာထာ၀ နိယျာနိ ကကုသလဒိဋ္ဌိ၊ မဖောက်မပြန် ဟုတ်မှန်သောဒိဋ္ဌိ, ဝဋ္ဋဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်တတ်သော ဒိဋ္ဌိ, ကုသိုလ်ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိတည်း။

ဇ ဇိဝိတိန္ဒြိယနိဒ္ဒေသေ၊ ဌ။ ယော၊ ပ။ အာယူတိ၊ ကား။ သမ္မယုတ္တကာနံ၊ ကုန်သော။ တေသံ အရူပဓမ္မာနံ၊ ထို နာမ်တရားတို့၏ ။ (အာယု–ဌ စပ်။) ဝါ၊ တို့ကို။ အာယာပနဋ္ဌေန၊ ဖြစ်စေတတ်သည်၏အဖြစ် ဟူသော အနက်ကြောင့်။ ယော အာယု၊ အကြင် အသက်သည်။ အတ္ထိ။ ဟိ၊ မှန်။ (တစ်နည်း) ဟိ(ယသ္မာ) ကြောင့်။ တသ္မိံ၊ ထို ဇိဝိတိန္ဒြေသည်။ သတိ၊ သော်။ အရူပဓမ္မာ၊ တို့သည်၊ အယန္တိ ဂစ္ဆန္တိ ပဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်တတ်ကုန်၏။ တသ္မာ၊ ထိုသို့ နာမ်တရားတို့၏ ဖြစ်ကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အာယူတိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ ဣဒံ၊ ဤ အာယုဟူသော ပုဒ်သည်။ အသ၊ ထိုဇိဝိတိန္ဒြေ၏ သဘာ၀ပဒံ၊ တည်း။

ပန၊ ဆက်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့် ဧတေ၊ ဓမ္မာ၊ ဤ သမ္မယုတ်ဖြစ်သော နာမ်တရားတို့သည်။ အာယုသ္မိံ၊ ဇိဝိတိန္ဒြေဟူသော အသက်သည်။ သတိယေ၀၊ ရှိသော်သာ။ ဝါ၊ ရှိခြင်းကြောင့်သာ။ (လက္ခဏဟိတ်။) တိဋ္ဌန္တိ၊ တည်တန့်နိုင်ကုန်၏။ ယပေန္တိ ယာပေန္တိ၊ မျှတနိုင်ကုန်၏။ ဣရိယန္တိ ဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်နိုင်ကုန်၏။ ပါလယန္တိ၊ စောင့်ရှောက်နိုင်ကုန်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဌိတိတိ၊ အာဒိနိ၊ ဌိတိ – အစရှိသော

၁။ အာယု။ ။အယဓာတ်၊ ဏုပစ္စည်းဖြစ်၍ ဝုဒ္ဓိဖြင့် " အာ,ယု"ဟု ဖြစ်၏။ ဝိဂြိုဟ်ဌကား ဏ–အနုဗန် မရှိသောကြောင့် "အယန္တိ"ဟု ရှိရသည်။ အယဓာတ်သည် ဂတိအနက်ရှိသောကြောင့် "ဂစ္ဆန္တိ" ဟု ဓာတ်နက်ဖွင့်၍ ထိုဂမုလည်းဖြစ်ခြင်းအနက်ဟောဟု သိစေလို၍ "ပ၀တ္တန္တိ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။ "ယေ ဂတျတ္ထာ တေ ဗု ဗုတ္ထာ၊ ပ၀တ္တိ ပါပုဏတ္ထကာ" –ဓာတ္တတ္ထသင်္ဂဟ။] ဆက်ဦးအုံ၊–တသ္မိं သတိ၊ ထိုတရားရှိလတ်သော်" ဟူရာ၌ လက္ခဏအနက်သည် ဟိတ်သဟောလည်းရှိ၏။ ထို့ကြောင့် "အယန္တိ ဧတေ–နာတိ အာယု"ဟု ဝေနတ္ထပြု။ "အယန္တိ ဧတေန"အရ "ဖြစ်ကြောင်း" ဟူသည် ဓဏတ္တယမျှဖြစ်ကြောင်း မဟုတ်။ တစ်ဘ၀အတွက် ကံအရိန်ရှိသမျှ တစ်ဘ၀လုံး ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ မှန်၏။ –ရူပ်ဓိဝိတ နာမ်ဓိဝိတဟု ခေါ်အပ်သော ဤအာယုသည် ကံကုန်လျှင် တစ်ဘ၀အတွက် အဆက်ပြတ်၏။ ထို အာယုပြတ်လျှင်လည်း နာမ်တရားအားလုံးနှင့် ကမ္မဇရုပ်အားလုံးပင် မဖြစ်နိုင်ကြ။ [အယန္တိတိ ဧကကမ္မနိဗ္ဗတ္တမနုသ္သာဒိ သန္ဓတိ, အဝိစ္ဆေ၀ဝသေန ပ၀တ္တန္တိ။–ဋီကာ။]

ပုဒ်တို့ကို။ ဝုတ္တာနိ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ ပန၊ သဒ္ဒတ္ထမှတစ်ပါး၊ ဝစနတ္ထကား။ ဧတ္ထ၊ ဤ ဌိတိ –စသော ပုဒ်တို့၌။ ဝစနတ္ထော၊ ကို။ (ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော။) ဧတာယ၊ ဤ သဘောတရားဖြင့်။ (သမ္မယုတ္တကာ၊ ကုန်သော။ အရူပဓမ္မာ၊ တို့သည်။) တိဋ္ဌန္တိ၊ တည်တံ့နိုင်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ထိုသို့သမ္မယုတ်တရားတို့၏ တည်တံ့နိုင်ကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (သာဓမ္မဇာတိ။) ဌိတိ၊ မည်၏။ (ဧတာယ၊ ဖြင့်။ သမ္မယုတ္တကာ။ အရူပဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ယပေန္တိ၊ မျှတကုန်၏။ ဣတိ၊ ထိုသို့ သမ္မယုတ်တရားတို့၏ မျှတကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (သာ ဓမ္မဇာတိ။) ယပနာ၊ မည်၏။ တထာ၊ ထိုသမ္မယုတ်တရားတို့၏ မျှတကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ယာပနာ၊ မည်၏။ ပန၊ ဆက်။ ဧဝံ၊ ဤသို့ ရဿပြုမှသာ။ ဗုဒ္ဓေနာနံ၊ အနက်ကို သိကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဝသေန၊ ဖြင့်။ [1]ပုရိမပဒေ၊ ယပနာဟူသော ရှေ့ပုဒ်၌။ ရဿတ္တံ၊ ရဿ၏အဖြစ်ကို။ ကတံ၊ ပြုတော်မူအပ်ပြီ။

ဧတာယ၊ ဖြင့်။ (သမ္မယုတ္တကာ အရူပဓမ္မာ။) ဣရိယန္တိ၊ အသက်မွေးကြကုန်၏။ ဝါ၊ အသက်ရှင်ကြရကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (သာ ဓမ္မဇာတိ။) ဣရိယနာ၊ မည်၏။[ဣရိယ ဓာတ်သည် ဧဝဝုတ္တိအနက်ကို ဟော၏။] (ဧတာယ၊ ဖြင့်။ သမ္မယုတ္တကာ အရူပဓမ္မာ၊) ဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်ရကုန်၏။ ဣတိ။ ဝတ္တနာ၊ မည်၏။ (ဧတာယ သမ္မယုတ္တကာ အရူပဓမ္မာ။) ပါလယန္တိ၊ မိမိကို စောင့်ရှောက်တတ်ကုန်၏။ ဣတိ။ ပါလနာ၊ မည်၏။ ဧတေန၊ ဖြင့်။ (သမ္မယုတ္တကာ အရူပဓမ္မာ။) ဧဝန္တိ။ အသက်ရှင်ကြရကုန်၏။ ဣတိ။ ဧဝိတံ၊ မည်၏။ အနုပါလန လက္ခဏော၊ သမ္မယုတ်တရားတို့ကို စောင့်ရှောက်ခြင်း လက္ခဏာ၌။ ဣဒဉ္စ (သမ္မယုတ္တဓမ္မေဟိ) ကာရေတိ၊ ဣတိ။ ဧဝိတိန္ဒြိယံ ၊ မည်၏။

ဟိရိဗလနိဒ္ဒေသေ၊ ၌။ ယံ တသ္မိံ သမယေတိ၊ ကား။ တသ္မိံ သမယေ၊ ကာမာဝစရကုသိုလ် သောမနဿသဟဂုတ် တိဟိတ်အသင်္ခါရိက မဟာစိတ်၏ ဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌။ ယေန ဓမ္မေန၊ အကြင် တရားကြောင့်။ (ဟိရိယတိ–၌ စပ်။) ဝါ၊ တစ်နည်း။ လိဇ္ဇိတဗ္ဗာသံ၊ ပုလ္လိင်၏ နပုလ္လိင် ပြောင်းလဲခြင်းကို။ ကတ္တာ။ တသ္မိံ သမယေ၊ ၌။ ယော ဓမ္မော၊ သည်။ (ဟိရိယတိ။) ဣတိပိ၊ ဤသို့လည်း။ အတ္ထော

၁။ ပုရိမ ပဒေ ရဿတ္တံ ကတံ။ ။ယပဓာတ်သည် မျှတခြင်းအနက်ကို ဟောရာ၌ စုရာဒိဂိုဏ်းဖြစ်၍ ဏေပစ္စည်းသက်ရသည်၊ ထို ဏေပစ္စည်းကြောင့် ဝုဒ္ဓိလည်း ရောက်ရသည်။ ထို့ကြောင့် ယာပနာသည် သဒ္ဒါနည်းအားဖြင့် ပုဒ်ရင်းတည်း။ ယပနာကား တမဂ်လာ ရဿပြုတားသော ပုဒ်ဖြစ်သည်။ ဤသို့ "ယပနာ"ဟု ဟောမှ သိနိုင်မည့် ဝုဂ္ဂိုလ်ရှိသည့်အတွက် ရဿပြု၍ ဟောတော်မူရသည်။

ဝေဒိတမ္ဘော။ [နောက်နည်း၌ "ယံ"ကို လိင်္ဂဝိပလ္လာသကြောင့် ဟိရိယတိ၏ ကတ္တားအဖြစ်ဖြင့် "ယော ဧမ္ဘော"ဟု ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါ။] ဟိရိယိတမ္ဘေနာ[1]တိ၊ ဟိရိယိတမ္ဘေနဟူသော သဒ္ဒါသည်။ ဥပယောဂတ္ထေ၊ ဒုတိယာဝိဘတ်၏ အနက်၌။ ကရဏတ္ထဝစနံ၊ ကရိဏီးဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဒါတည်း။ ဟိရိယိတမ္ဘယုတ္တကံ၊ ရှက်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်နှင့် ယှဉ်သော။ ဝါ၊ ရှက်ခြင်း၌ ယှဉ်သော။ ကာယဒုစ္စရိတာ ဒီဓမ္မံ၊ ကာယဒုစရိုက် အစရှိသော တရားကို။ ဟိရိယတိ ဓိဂုစ္ဆတိ၊ စက်ဆုပ်ဟတ်၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။["ဟိရိယိတဗ္ဘေန၊ စက်ဆုပ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်နှင့်။ (ဘာဝပွဓာန။) တစ်နည်း၊ စက်ဆုပ်ခြင်းနှင့်။ (တဗ္ဘပစ္စည်း ဘောဟော။) ယုတ္တံ ဟိရိယိတဗ္ဘယုတ္တကံ၊ သမာသန္တ က–ပစ္စည်း။]

ပါပကာနန္တိ၊ ကား။ လာမကာနံ၊ ယုတ်ညံ့ကုန်သော။ အကုသလာနံ ဓမ္မာနန္တိ၊ ကား။ အကောသလ္လ သမ္ဘူတာနံ၊ ဉာဏ်ကြောင့် ကောင်းစွာဖြစ်သည်မဟုတ်ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ တို့သို့။ (သမာပတ္တိယာ–၌ စပ်။) သမာပတ္တိယာတိ ဣဒမ္မိ၊ သမာပတ္တိယာ ဟူသော ဤ သဒ္ဒါသည်လည်း။(ပိဖြင့် ဟိရိယိတမ္ဘေနကို ပေါင်း။) ဥပယောဂတ္ထေ၊ ၌။ ကရဏဝစနံ၊ တည်း။ တေသံ ဓမ္မာနံ၊ ထိုအကုသိုလ်တရားတို့ကို။ ဝါ၊ တို့သို့။ သမာပတ္တိ၊ ကောင်းစွာရောက်ခြင်းကို။ ပဋိလာဘံ၊ ရခြင်းကို။ သမဂ္ဂီဘာဝံ၊ ပြည့်စုံသူ၏အဖြစ်ကို။ ဟိရိယတိ ဓိဂုစ္ဆတိ၊ စက်ဆုပ်တတ်၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။

ဩတ္တပ္ပမ္ပိ လနိဒ္ဒေသေ၊ ၌။ ဩတ္တပ္ပိတမ္ဘေနာတိ၊ ဩတ္တပ္ပိတမ္ဘေနဟူသော သဒ္ဒါသည်။ ဟေတုတ္ထေ၊ ဟိတ်အနက်၌။ ကာရဏဝစနံ၊ တည်း။ ဩတ္တပ္ပိတမ္ဘယုတ္တကေန၊ ကြောက်လန့်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်နှင့် ယှဉ်သော။ ဝါ၊ ကြောက်လန့်ခြင်းနှင့် ယှဉ်သော။ ဩတ္တပ္ပသ၊ ၏။ ဟေတုဘူတေန၊ အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ကာယဒုစ္စရိတာဒီနာ၊ ကာယဒုစရိုက် အစရှိသည်ကြောင့် လည်းကောင်း။ ဩတ္တပ္ပသ၊

---

[1] ဟိရိယိတမ္ဘေန။ ။ "ဟိရိ"ဟူသော ဤ ကာရကနာမတ်သည် "လန္ဓနအနက်ဟော" ဟု ဓာတ်ကျမ်း၌ဆိုသော်လည်း ဤ၌ ဓိဂုစ္ဆတိတိ အတ္ထောကိုကြည့်၍ "ဓိဂုစ္ဆနတ္ထ" ဟု မှတ်ပါ။ သဏ္ဌာန၌ ဟြီဓာတ်သည် ပါဠိ၌ "ဟိရိ"ဟု ဖြစ်၏။ ဒီဝါဒိဂိုဏ်း ဖြစ်သောကြောင့် ယ–ပစ္စည်းသက်၍ "ဟိရိယိတမ္ဘေန၊ ဟိရိယတိ"ဟု ရှိရသည်။ သဏ္ဌာန၌ "ဟြီ"ဟု ဧကသရဓာတ် ဖြစ်သောကြောင့် ပါဠိ၌ "ဟိရိ"ဟု အနေကသရဓာတ် ဖြစ်သော်လည်း ဓာတွမ်မချေရ။ ဥပမာ– "ရွေ"ဟူသော ဧကသရဓာတ်သည် ပါဠိ၌ "ဂိလေ"ဟု အနေကသရဓာတ် ဖြစ်သော်လည်း ဓာတွန် မကျေသကဲ့သို့တည်း။ [မူလဋီကာ၌ အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းဖွင့်ထားသေး၏။]

၏။ ဟေတုဘူတာယ၊ အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ် သော။ ဝုတ္တပ္ပကာရာယ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော။ သမာပတ္တိယာ စ၊ အကုသိုလ်တရားတို့သို့ ကောင်းစွာရောက်ခြင်း ကြောင့်လည်းကောင်း။ သြတ္တပ္ပတိ၊ ၏။ ဘာယတိ၊ ကြောက်တတ်၏။ ဣတိ အတ္ထော။ သြတ္တပ္ပိတမ္ပေနဋ္ဌ ဟိတ်အနက်ဖွင့်ခြင်းမှာ အဝပုဗ္ဗ+ဒိဝါဒိ တပ–ဓာတ်က ကြောက်ခြင်း အနက်ကို ဟောရ၍ ထိုကြောက်ခြင်း အနက်က ဟိတ်ကို ငဲ့သောကြောင့် တည်း။ "တပ္ပ"ဟု ပ–ဒွေဘော် ဖြစ်ရခြင်းမှာလည်း ယ–ကို ပုဗ္ဗရူပ် ပြုသောကြောင့် တည်း။ ဝုတ္တပ္ပကာရ–ဟူသည် "ပါပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ"ဟု ဆိုအပ်ပြီး သော အပြား တည်း။]

အလောဘနိဒ္ဒေသေ၊ ဌ်။ အလုဗ္ဘနက[1] ဝသေန၊ မလိုချင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ အလောဘော၊ မည်၏။ နံ လုဗ္ဘတိ၊ မလိုချင်တတ်။ ဣတိပိ၊ ကြောင့်လည်း။ အလောဘော၊ မည်၏။ ဣဒံ၊ ဤ အလောဘောဟူသော ပုဒ်သည်။ အသ၊ ထို အလောဘ၏။ သဘာဝပဒံ၊ တည်း။ အလုဗ္ဘနာတိ၊ ကား။ အလုဗ္ဘနာကာရော၊ မလိုချင်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်။ (ဟောတိ။) လောဘသမဂ္ဂီ ပုဂ္ဂလော၊ လောဘနှင့်ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ လုဗ္ဘိတော နာမ၊ လုဗ္ဘိတ မည်၏။ လုဗ္ဘိတော၊ လောဘကြီးသူသည်။ နံ၊ မဟုတ်။ အလုဗ္ဘိတော၊ လောဘကြီးသူမဟုတ်။ အလုဗ္ဘိတဿ၊ လောဘမကြီးသူ၏။ ဘာဝေါ၊ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာတည်း။ အလုဗ္ဘိတတ္တံ၊ ရာ။ သာရာဂပဋိပက္ခတော၊ ပြင်းစွာ တပ်မက်ခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ပြင်းစွာတပ်မက်တတ်သော ရာဂ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) သာရောဂေါ၊ ပြင်းစွာ တပ်မက်တတ်သော ရာဂသည်။ နံ။ မဟုတ်။ အသာရာဂေါ၊ မဟုတ်။ [သာရာဂေါကို "သံ+ရာဂေါ"ဟု ပုဒ်ဖြတ်။ သံသည် ဘုသ–အနက်ဟော၊ နိုဂ္ဂဟီတ်ချေ၊ သ၏ အ–ကို ဒီဃပြု။ ပဋိပက္ခတော နေရာ၌ "ပဋိက္ခေပတော"ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း။]

အသာရဒ္ဓနာတိ၊ ကား။ အသာရဒ္ဓနာကာရော၊ ပြင်းစွာ မတပ်မက်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်။ (ဟောတိ။) အသာရဒ္ဓိတဿ၊ ပြင်းစွာ မတပ်မက်သော

---

[1] **အလုဗ္ဘနက**။ ။"အလုဗ္ဘနမေဝ အလုဗ္ဘနက်"ဟု ဋီကာဖွင့်သောကြောင့် \လုဘဓာတ်၊ ဒိဝါဒိ ယ ပစ္စည်း၊ ဘောဃောယုပစ္စည်းဖြင့် "လုဗ္ဘနံ" ဟုပြီးပြီးနောက် "လုဗ္ဘနမေဝ လုဗ္ဘနက်" ဟု သွတ္တာ၌ က–ပစ္စည်းသက်။ နံ+လုဗ္ဘနက် အလုဗ္ဘနက်။ ["ဖုသနကဝသေန ဖသော" တုန်းကလည်း ဤနည်းရနိုင်၏။] ပါဠိတော်၌ "လုဗ္ဘနံလောဘော၊ နံ+လောဘော အလောဘော"ဟု ပြု။ ,နောက်နည်း၌ကား "လုဗ္ဘတိတိလောဘော"ဟု ကတ္တုသာဓကပြု၍ "နံ+လောဘော အလောဘော"ဟု ပြုပါ။

အဖြစ်ကြောင့်။ ဗျာဝစ္ဆော၊ လွန်စွာနိုပ်စက် ဖျက်ဆီးတတ်သော ဒုက္ခသည်။ နု၊ မဟုတ်။ ဣတိ။ အဗျာဝစ္ဆော[1]၊ မည်၏။ အဒေါသသစ်္စာတံ၊ သော။ ကုသလမူလံ၊ ကုသိုလ်တို့၏ မူလသည်။ ဝါ၊ ကုသိုလ်ဖြစ်သော မူလသည်။ အဒေါသော၊ အဒေါသ ဟူသော။ ကုသလမူလံ၊ ကုသလမူလ မည်၏။ တံ၊ ထိုကုသလမူလံ ဟူသော ပုဒ်သည်။ ဝုတ္တတ္ထမေဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ရှိသည်သာ။

ကာယပဿဒ္ဓိ နိဒ္ဒေသာဒိသု၊ ကာယပဿဒ္ဓိ နိဒ္ဒေသ အစရှိသည်တို့၌။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကာယောတိ၊ ကာယော ဟူသော ပုဒ်ဖြင့်။ တယော၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ စေတသိက်ခန္ဓာတို့ကို။ အဓိပ္ပေတာ၊ အလိုရှိအပ်ကုန်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝေဒနာက္ခန္ဓသာတိ အာဒိ၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓသ အစရှိသော စကားရပ်ကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ဧတာယ၊ ဤ သဘောတရားဖြင့်။ တေ ဓမ္မာ၊ ထို သမ္မယုတ်တရားတို့သည်။ ပဿမ္ဘန္တိ၊ ငြိမ်းအေးကုန်၏။ ဝိဂတဒရထာ၊ ကင်းသော ကိလေသာ အပူရှိကုန်သည်။ သမသီသာသပ္ပတ္တာ၊ လွန်စွာ သက်သာခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သည်။ ဘဝန္တိ။ ဣတိ၊ ထိုသို့ သမ္မယုတ်တရားတို့၏ ငြိမ်းအေးကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (သာ ဓမ္မဇာတိ။) ပဿဒ္ဓိ၊ မည်၏။ ဒုတိယပဒံ၊ ပတိပဿဒ္ဓိဟူသော ဒုတိယပုဒ်ကို။ ဥပသဂ္ဂဝသေန၊ ပတိ-ဥပသာရ၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝမိတံ၊ တိုးပွားစေတော်မူအပ်ပြီ။ ပဿမ္ဘနာတိ၊ ကား။ ပဿမ္ဘနာကာရော၊ ကိလေသာ အပူတို့၏ ငြိမ်းအေးခြင်း ဟူသော

၁။ **အဗျာဝစ္ဆော**။ ။ ဘာဝ ဓာတ်သည်တားမြစ်ခြင်း၊ ညှဉ်းဆဲခြင်းနိုပ်စက်ခြင်း အနက်ကို ဟောတ်။ ဝိသေသေန အာ (ဘုသော) ဘာဝတိတိ ဗျာဘာဝေ။ မိမိကိန်းရာ သတ္တဝါကို လည်းကောင်း၊ စိတ်ကိုလည်းကောင်း အထူးအားဖြင့် အလွန်နိုပ်စက်တတ်သော တရား။ ဗျာဘာဝေယေဝ ဗျာဝစ္ဆော၊ သွတ္တန် ဣယပစ္စည်းသက်။ ဤဗျာဝစ္ဆသဒ္ဒါသည် "ဒုက္ခ" ဟူသော အနက်ကို ဟောတ်၏။ ထိုဒုက္ခသည် ကာယိကဒုက္ခ စေတသိကဒုက္ခဟု ၂-မျိုးရှိတ်။ ထိုဒုက္ခ ၂-မျိုးလုံးကို ယူမည်စိုး၍ "ကောဓ"ဟုဝိသေသနပြုသည်၊ ဒေါသစေတသိက်တည်းဟူသော စေတသိကဒုက္ခ-ဟူလို။ "အ"သဒ္ဒါသည် ပဋိပက္ခအနက်ဟော၊ ထို့ကြောင့် "ကောဓဒုက္ခ ပဋိပက္ခတော"ဟု ဟိတ်ထည့်သည်။ [မူလဋီကာ၌ ကမ္မသာဓနေ တစ်နည်းပြသော်၏ ထိုနိဿယ၌ ရှုပါ။]

မှတ်ချက်။ ။စာအုပ်များ၌ "အဗျာပဇ္ဇော"ဟု ပစောက် တတိယကွဲရာ ၌ ၂-လုံးဖြင့်ချည်း ရှိ၏။ ထိုပါဠိသည် "ကောဓဒုက္ခ"ဟူသော ဟိတ်ပါဠိကိုထောက်၍ မသင့်။ ဘာကြောင့်နည်း၊ ဗျာပဇ္ဇသဒ္ဒါသည် ဗျာပါဒ(ဒေါသ)ကို တိုက်ရိုက်ဟောသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ထိုဗျာပါဒကိုဟောလျှင် ရှေ့အဗျာပါဒေါနုင့် အနက်ဟူနေသောကြောင့်လည်းကောင်းတည်း။ [ဗျာဘာဝနေ ဗျာဘာဝေ၊ ဗျာဘာဝေ၀ ဗျာဝစ္ဆ၏ ဒုက္ခန္တိအတ္ထော-။ -သောသစ္ဘပစ္ဘဝေကွဏာ-အဖွင့်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ။]

အခြင်းအရာသည်။ ဟောတိ၊ ဒုတိယပဒ၊ ပတိပဿမ္ဘနာဟူသော ဒုတိယပုဒ်ကို။ ဥပသဂ္ဂဝသေန ဝုဒိုတံ။ ပဿဒ္ဓိသမဂ်ီတာယ၊ ပဿဒ္ဓိနှင့် ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပတိပ္ပဿမ္ဘိတသ္မ၊ ငြိမ်းအေးပြီးသော။ ခန္ဓတ္တယဿ၊ စေတသိက် ခန္ဓာသုံးပါး အပေါင်း၏။ ဘာဝေါ၊ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာတည်း။ ပတိပ္ပဿမ္ဘိတတ္တံ၊ ငြိမ်းအေးပြီးသော စေတသိက်ခန္ဓာ သုံးပါးအပေါင်း၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ။ သဗ္ဗပဒေဟိပိ၊ ပဿဒ္ဓိ ပတိပဿဒ္ဓိ အစရှိသော အလုံးစုံသော ပုဒ်တို့ဖြင့်လည်း။ တိဏ္ဏံ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာနံ၊ တို့၏။ ကိလေသဒရထ ပတိပဿဒ္ဓိ ဧဝ၊ ကိလေသာအပူတို့၏ ငြိမ်းအေးခြင်းကိုသာ။ ကထိတာ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဒုတိယနယေန၊ ဖြင့်။ ဝိညာဏက္ခန္ဓဿ၊ ၏။ ဒရထပတိပဿဒ္ဓိ ဧဝ၊ ကိလေသာအပူတို့၏ ငြိမ်းအေးခြင်းကိုသာ။ ကထိတာ။

လဟုတာတိ၊ ကား။ လဟုတာကာရော၊ လျင်မြန်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာသည်။ (ဟောတိ၊) [စေတသိက် ခန္ဓာအပေါင်း၏ ဘဝင်အစဉ်မှ လျင်မြန်စွာ ထနိုင်ခြင်းကို ကာယသဿလဟုတာဟု ဆိုသည်။] လဟု ပရိဏာမတာတိ (စတ္ထ)၊ ဌ။ (ဝစနတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော။) ဧတေသံ ခမ္ဓာနံ၊ ဤတရားတို့၏ လဟု၊ လျင်မြန်သော။ ပရိဏာမော၊ ပြောင်းလွဲခြင်းသည်။ အတ္ထိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (တေခမ္ဓာ။) လဟုပရိဏာမာ၊ တို့မည်၏။ တေသံ၊ ထိုလျင်မြန်သော ပြောင်းလွဲခြင်းရှိသော တရားတို့၏။ ဘာဝေါ၊ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း။ လဟု ပရိဏာမတာ[1]၊ ရာ။ သီဃံ သီဃံ၊ လျင်စွာ လျင်စွာ။ ပရိဝတ္တနေ သမတ္ထတာ၊ အဖန်ဖန် ဖြစ်ခြင်းဌ ဖွယ်နိုင်သည်၏အဖြစ်တည်း။ ဝါ၊ ပြောင်းလွဲခြင်းဌ ဖွယ်နိုင်သည်၏ အဖြစ်တည်း။ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁။ **လဟုပရိဏာမတာ**။ ။"လဟု+ပရိဏာမော"ဟု ၂-ပုဒ်ခွဲ၍ စပ်ဟူဖွဲ့ဟိသမာသ်ပြု။ လဟုပရိဏာမာနံ+ဘာဝေါ လဟုပရိဏာမတာ။ လဟုအရ "သီဃံ သီဃံ"ဟု လည်းကောင်း၊ ပရိဏာမတာအရ "ပရိဝတ္တနသမတ္ထတာ"ဟု လည်းကောင်း အနက်ဖွင့်သည်။ ထိုသို့ ဖွင့်သဖြင့် ပရိပုဗ္ဗ နမုဓာတ်သည် ပရိဝတ္တန(ပြောင်းလွဲခြင်း) အနက်ဟောဟု ပြု၏။ ပရိဝတ္တန-အဖန်ဖန် ဖြစ်ခြင်းဟူသည် ကုသိုလ်ကိစ္စကို ပြုရာ၌ လည်းကောင်း၊ အနိစ္စ-စသည်ဖြင့် ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးပြန်းရာ၌လည်းကောင်း ထိန မိဒ္ဓပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ်တို့ကဲ့သို့ ထိုင်းမှိုင်း လေးတွဲခြင်း မရှိဘဲ ရှေးဝိထိနှင့်နောက်ဝိထိအကြား၌ ဘဝင်များစွာ မခြားအောင် ထပ်ကာထပ်ကာ ဖြစ်နိုင်ခြင်းတည်း။ ထိုဖြစ်နိုင်ခြင်းကိုပင် ရှေးဝိထိမှ ပြောင်းလွဲ၍ နောက်ဝိထိတစ်ခု ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ပရိဝတ္တနဟု ခေါ်ရသည်။ ရှေးနိဿယ၌ ပရိဏာမ၊ ပရိဝတ္တနတို့ကို "ပြန်ခြင်း"ဟု ပေးသည်။ ထိုပြန်ခြင်းဟူသည် ထပ်ပြန်တလဲလဲဖြစ်ခြင်းပင်တည်း။ [ထိနမိဒ္ဓါဒိ ပဋိပက္ခဘာဝေန ကုသလကမ္မေ အနိစ္စာဒိမန သိကာရေ စ သီဃံ သီဃံ ပရိဝတ္တနသမတ္ထတာ လဟုပရိဏာ မတာ။-ဋီကာ။]

အဒန္ဓတာတိ ဧတံ၊ အဒန္ဓတာဟူသော ဤ သဒ္ဒါသည်။ ဂရုဘာဝပဋိကွေပဝ-စနံ၊ လေးနှေးသည်၏ အဖြစ်ကို ပယ်ကြောင်း သဒ္ဒါသည်။ အဘာရိယတာ၊ ဝန်မလေး သည်၏ အဖြစ်သည်။ ဟောတိ။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။["အဒန္ဓနတာ"ဟု စာအုပ်တို့၌ ရှိ၏။ "အဒန္ဓန"ဟူသောပါဠိကို မတွေ့ဖူးပါ။ ဒဝိဓာတ်၊ အ-ပစ္စည်း၊ "ဒန္ဓော"ဟု ပြီးစေ၍ "နတ္ထိ ဒန္ဓော ဧတေသံတိ အဒန္ဓာ၊ အဒန္ဓာနံ ဘာဝေါ အဒန္ဓတာ"ဟုရှိလျှင် ကောင်းသည်။] အဝိတ္ထမ္ဘနာတိ၊ ကား။ မာနာဒိကိလေသဘာရသော၊ မာန-အစရှိသော ကိလေသာဝန်၏။ အဘာဝေန၊ မရှိခြင်းကြောင့်။ အထဒ္ဓတာ၊ မခက်ထန်သည်၏ အဖြစ်သည်။ ဟောတိ။ [စာအုပ်တို့၌ "အဝိတ္ထနတာ"ဟု ရှိ၏။ "ဝိတ္ထန"ဟုပါဠိ မရှိ။ ဝိပုဗ္ဗ-ထဘိဓာတ်၊ ယုပစ္စည်းဖြင့် "ဝိတ္ထမ္ဘန"ဟုသာ ရှိ၏။ ထိုထဘိဓာတ်နောင်တ[ပစ္စည်းသက်လျှင် "ထဒ္ဓ"ဟု ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် "အဝိတ္ထမ္ဘနတာ"ဟု သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ၌ လည်းကောင်း။ "အထဒ္ဓတာ"ဟု သံဝဏ္ဏနာ၌ လည်းကောင်း ရှိမှ သင့်မည်ထင်သည်။] ဧဝံ၊ သို့လျှင် ပဌမေန၊ ပထမ ပုဒ်ဖြင့်။ တိဏ္ဏံ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာနံ၊ စေတသိက် ခန္ဓာတို့၏ လဟု တာကာရော၊ လျင်မြန်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာကို။ ကထိတော၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဒုတိယေန၊ ဒုတိယပုဒ်ဖြင့် ဝိညာဏက္ခန္ဓသ၊ ၏။ လဟုတာကာရော ကထိတော။

မုဒုတာတိ၊ ကား။ မုဒုဘာဝေါ၊ နူးညံ့သည်၏အဖြစ်သည်။ ဟောတိ။ မဒ္ဒဝတာတိ(ဧတ္ထ)၊ သိနိဒ္ဓံ၊ ပြေပြစ်သော။ မဒ္ဒံ၊ ညက်ညောသော စိတ်ကို။ မဒ္ဒဝံ၊ မဒ္ဒဝ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ မဒ္ဒဝဿ၊ ပြေပြစ် ညက်ညောသော စိတ်၏ ဘာဝေါ၊ တည်း။ မဒ္ဒဝတာ၊ ရာ။ ["မုဒုနော+ဘာဝေါ မဒ္ဒဝံ"ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုရသော်လည်း အထင်ရှင်အားဖြင့် စိတ်ကို အရကောက်ရသောကြောင့် "ဝုစ္စတိ သိနိဒ္ဓံ မဒ္ဒံ"ဟု ဝုစ္စတိသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုသည်။] အကက္ခဋတာတိ၊ ကား။ အကက္ခဋဘာဝေါ၊ မကြမ်းတမ်းသော စိတ်၏ အဖြစ်သည်။ ဟောတိ။ဣဒါပိ၊ ဤ မုဒုတာ နိဒ္ဒေသဒ္ဒါလည်း။ ပုရိမနယေန၊ ဖြင့်။ တိဏ္ဏံ ခန္ဓာနံ၊ တို့၏။ (မုဒုတာကာရော၊ နူးညံ့သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာကို။ ကတိတော၊ ပြီ။) ပစ္ဆိမနယေန။ ဝိညာဏက္ခန္ဓသ၊ ၏။ မုဒုတာကာရောဝ၊ ကိုသာ။ ကထိတော။

ကမ္မညတာတိ၊ ကား။ ကမ္မနီ၊ ကောင်းသော အမှု၌။ သာဓုတာ၊ ကောင်းသည်၏ အဖြစ်သည်။ ဟောတိ။ ကုသလကိရိယာယ၊ ကုသိုလ်ကို ပြုခြင်း၌ ဝိနိယောဂကွမတာ၊ ယှဉ်စပ်ခြင်း၌ ခံ့သည်၏ အဖြစ်တည်း။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။ ["ကုသိုလ် အဗျာကတဆိုင်ရာ ကောင်းသော အလုပ်၌ ကောင်းမွန်ခံ့ညားသော တရား"ဟူလို။ "ကမ္မနီ+သာဓု ကမ္မညံ၊ ကမ္မညဿ ဘာဝေါ ကမ္မညတာ"ဟု ပြု။] သေသပဒဒွယံ၊

ကြွင်းသော ကမ္မညတ္တံ့ ကမ္မညဘာဝေါဟူသော ပုဒ် ၂–ပါးအပေါင်းကို။ ဗျူဟနဝသေန၊ တ္တာသဒ္ဒါ ဘာဝသဒ္ဒါတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝမိုတ်၊ ဟိ၊ မှန်။ ပဒဋ္ဌယေနာပိ[1]၊ ပုဒ် ၂–ပါးအပေါင်းဖြင့် လည်း။ ပုရိမနယေန၊ ဖြင့်။ တိဏ္ဏံ့။ ခန္ဓာနံ့၊ တို့၏။ (ကမ္မနိယာကာရော၊ ကောင်းသော အမှုဌ် ခုံသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာကို။ ကထိတော။) ပစ္ဆိမနယေန၊ ဖြင့်။ ဝိညာဏက္ခန္ဓသ၊ ၏။ ကမ္မနိယာကာရော၀၊ ကိုသာ။ ကထိတော၊ ပြီ။

ပဂုဏတာတိ၊ ကား။ ပဂုဏဘာဝေါ၊ ပြွမ်းတီးလေ့လာသည်၏ အဖြစ်သည်။ (ဟောတိ။) အနာဝုရတာ၊ မကျင်နာသည်၏ အဖြစ်တည်း။ နိဂ္ဂိလာနတာ၊ဂိလာန မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်တည်း။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။ [ဤ ပဂုဏတာ ပုဒ်၏ သဒ္ဒတ္ထကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၌ ကာယပါဂုညတာအဖွင့်၌ ပြထားပြီ။] သေသ ပဒဋ္ဌယ်၊ ကြွင်းသော ပဂုဏတ္တံ့ ပဂုဏဘာဝေါဟူသော ပုဒ် ၂–ပါး အပေါင်းကို။ ဗျူဟနဝသေန၊ တ္တာသဒ္ဒါဘာဝသဒ္ဒါတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝမိုတ်။ ဣဟာပိ၊ ဤ ပါဂုညတာ နိဒ္ဒေသဌ်လည်း။ ပုရိမနယေန တိဏ္ဏံ့ ခန္ဓာနံ့ (နိဂ္ဂိလာနာကာရော၊ မကျင်နာကုန်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာကို။ ကထိတော။) ပစ္ဆိမနယေန ဝိညာဏက္ခန္ဓသ။ နိဂ္ဂိလာနာကာရော၀၊ ကိုသာ။ ကထိတော။

ဥဒုကတာတိ၊ ကား။ ဥဒုကဘာဝေါ၊ ဖြောင့်မတ်သည်၏ အဖြစ်သည်။ (ဟောတိ။) ဥဒုကေန၊ သော။ အာကာရေန၊ အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ပ၀တ္တနတာ၊ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်တည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။ ဥဒုကဿ၊ သော။ ခန္ဓတ္တယဿ၊ ခန္ဓာသုံးပါးအပေါင်း၏ လည်းကောင်း။ ဝိညာဏက္ခန္ဓဿ၊ ၏ လည်းကောင်း။ ဘာဝေါ၊ တည်း။ ဥဒုကတာ၊ ဖြောင့်မတ်သော်တရား၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ။ အဇိမှတာတိ၊ အဇိမှတာဟူသော သဒ္ဒါသည်။ ဂေါမုတ္တဝက်ဘာ၀ပဋ္ဌိကွေပေါ၊ နွားကျင်ကောက်ကဲ့သို့ ကောက်သည်၏ အဖြစ်ကို ပယ်ရှားကြောင်း သဒ္ဒါတည်း။ အ၀ကံတာတိ၊ ဟူသော သဒ္ဒါသည်။ စန္ဒလေခါ ဝက်ဘာ၀ပဋ္ဌိကွေပေါ၊ လရေး ကောက်ကဲ့သို့ ကောက်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ပ။ သဒ္ဒါတည်း။ အကုဋိလတာတိ၊

---

[1] ပဒဋ္ဌယေနဝိ ဟိ။ ။"ဟိ"ဟု ဒဋ္ဌစောတကဖြင့် တက်လာသော်လည်း ရှေ့စကားကိုထောက်ခံသော အခြင်းအရာကို မတွေ့ရ။ ပါဠိရှိအတိုင်းသာဆိုလျှင် ပဒဋ္ဌယေန ပုရိမနယေန ၂–ပုဒ်လုံးပင် ကထိတောဌ် စပ်ရမည်ဖြစ်၍ ကထိတောအတွက် ကရိယာ ၂–ခုရှိခြင်းမှာ မကောင်း။ ရှေးဌ် "ဒ၀ ပဌမပဒေန"ဟု လည်းကောင်း၊ ဣတိ ပုရိမနယေန"ဟု လည်းကောင်း။ ကရိယာတစ်မျိုးစီသာ ရှိခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် စာကျနေဟန်တူသည်။ ဤသို့ရှိလျှင် ကောင်း၏။ "ပဒဋ္ဌယေနဝိ ဟိ ကုသလကိရိယာယ ဝိနိယောဇ္ဇမတာ ယေ၀ ဝုတ္တာ"ဟု ဒဋ္ဌ၀ါကျ ရှိစေ၍ "ဣတိ ပုရိမနယေန" စသည်ဖြင့် ရှိသင့်မည်ထင်သည်။

ဟူသောသဒ္ဒါသည်။ နဂ်လကောဋ္ဌ ဝက်ဘာဝ ပဋိကွေပေါ်၊ ထယ်တုံး၏ အဖျားကောက်ခြင်းကဲ့သို့ ကောက်သည်၏အဖြစ်ကို ပယ်ရှားကြောင်း သဒ္ဒါတည်း။

ဟိ၊ ချဲ့။ ယော၊ အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ပါပံ၊ မကောင်းမှုကို။ ကတွာဝ၊ ပြုပြီး၍သာ။ နကရောမိ၊ မပြုပါ။ ဣတိ၊ သို့။ ဘာသတိ၊ လိမ်၍ ပြောဏ်။ သော၊ ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဂန္ဓာ၊ သွား၍။ ပဒ္ဓောသဏ္ဌနတာယ[1]၊ တစ်ဖန် ဆုတ်နစ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဂေါမုတ္တဝကော် နာမ၊ နွားကျင်ကောက်ကဲ့သို့ ကောက်သူမည်သည်။ ဟောတိ၊ ယော ပါပံ။ ကရောန္တော၀၊ ပြုလျက်သာ။ (အပြုသားနှင့်ပင်။)[2] အဟံ၊ သည်။ (ငါဖြင့်။) ပါပဿ၊ မှ။ ဘာယာမိ၊ ကြောက်ပါ၏။ ဣတိ။ ဘာသတိ၊ ညာ၍ ပြော၏။ သော၊ သူ့သည်။ ယေဘုယ္ယေန၊ အားဖြင့်။ ကုဋ္ဌိလတာယ၊ ကောက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ စန္ဒလေခါ၀ကော် နာမ၊ လရေးကောက်သကဲ့သို့ ကောက်သူမည်သည်။ ဟောတိ။ ယောပါပံ။ ကရောန္တော၀၊ ပြုလျက်သာ။ [3]ကော၊ အဘယ်သူသည်။ ပါပဿ၊ မှ။ နု ဘာယေယျ၊ မကြောက်ဘဲ ရှိပါအံ့နည်း။ ဣတိ။ ဘာသတိ၊ ပရိယာယ်ဖြင့် ပြော၏။ သော၊ ထိုသူသည်။ နာတိ ကုဋ္ဌိလတာယ၊

၁။ ဂန္ဓာ ပဒ္ဓောသဏ္ဌနတာယ။ ။ပါပံ ကတွာ– အရ မကောင်းမှုကိုပြုခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ "ဂန္ဓာ" ဟုဆိုသည်။ နု ကရောမိတိ ဘာသတိ–အရ မပြုပါဟု ဝိဝိအမှုကို ဖုံးခြင်းကို "ပဒ္ဓောသဏ္ဌန–တစ်ဖန် ပြန်၍ ဆုတ်ခြင်း"ဟု ဆို၏။ ပြုလျက်သားနှင့် မပြုဟု ဖုံးခြင်းသည် မာယာသဘောတည်း။ ထို့ကြောင့် " ပဒ္ဓောသဏ္ဌနဘာ၀ေန ပ၀တ္တံ အကုသလမေ၀ ပဒ္ဓောသဏ္ဌနံ" ဦးကာ၌ လည်းကောင်း။ "ပဒ္ဓောသဏ္ဌနံ မာယာ"ဟု အနုဋီကာ၌ လည်းကောင်း ဖွင့်သည်။ ထိုကဲ့သို့ ဂန္ဓာ ပဒ္ဓောသဏ္ဌန အမှုသည် နွားကျင်ကောက်နှင့်တူ၏။ နွားတို့သည် သွားရင်း ကျင်ငယ်စွန့်သောအခါ ဝဲဘက်ကခြေ မြှောက်လျှင် ဝဲဘက်သို့ ကျင်ငယ်ကြောင်း ကောက်သွား၏၊ တစ်ဖန် ယာဘက်ခြေ မြှောက်ပြန်သော် ယာဘက်သို့ ကျင်ငယ်ကြောင်း ပြန်လာပြန်၏။ ဤနည်းအားဖြင့် တစ်လမ်းလုံး ကောက်၍ချည်း နေသောကြောင့် ထို ဂန္ဓာ ပဒ္ဓောသဏ္ဌန ပြုသူကို "ဂေါမုတ္တဝက်နှင့် တူသူ" ဟု ဆိုသည်။ [၃–ဒွါရလုံး မစင်ကြယ်သူလည်း အကောက်တွေ များလှသောကြောင့် "ဂေါမုတ္တဝက်နှင့် တူ၏"ဟု နောက်တစ်နည်း ပြသည်။]

၂။ ဘာယာမဟံ ပါပဿ။ ။မကောင်းမှုကို ပြုလျက်သားနဲ့ "တို့များတော့ မကောင်းမှုမှ ကြောက်ပါ၏"ဟု ပြောဆိုသူသည် ဂန္ဓာ ပဒ္ဓောသဏ္ဌနလောက် မကောက်သောကြောင့် "သုံးရက်လအရေး၏ ခပ်ကွေးကွေး ကောက်ခြင်းနှင့်တူ၏"ဟု ဆိုသည်။ [၃–ဒွါရတို့တွင် ဒွါရ ၂–ပါး မစင်ကြယ်သူသည်လည်း လ–အရေးဝယ် အစ ၂–ဖက်က ကောက်နေသည်နှင့် တူသောကြောင့် "စန္ဒလေခါ၀က်"ဟု နောက်တစ်နည်း ပြသည်။]

၃။ ကော ပါပဿ နု ဘာယေယျ။ ။ မကောင်းမှုကို ပြုလျက်ပင် "ဘယ်သူသည် မကောင်းမှုမှ မကြောက်ဘဲ ရှိပါမည်လဲ"ဟု ပြောသူကား သူမပြုဟု ဖုံးရာမရောက်၊ မလွဲသာ၍ ပြုမိသည်ဟု ဝန်ခံရာရောက်၏။ ထို့ကြောင့် အလွန်အမင်း မကောက်ရကား ထယ်တုံး၏ လက်ကိုင်ရာ

အလွန် မကောက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ မကောက်လွန်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ နဂ်လကောဋ္ဌိဝကော်ာ နာမ၊ ထယ်တုံ့း၏ အဖျားကောက်ခြင်းကဲ့သို့ ကောက်သူ မည်သည်။ ဟောတိ။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ ယသ၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏ တိဏာ၊ ကုန်သော။ ကမ္မဒ္ဓါရာနိ၊ ကံ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဒွါရတို့သည်။ အသုဒ္ဓါနိ၊ မစင်ကြယ်ကုန်။ သော၊ သည်။ ဂေါမုတ္တ ဝကော်ာ နာမ ဟောတိ။ ယသ၊ ၏။ ယာနိ ကာနိစိ၊ အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးကုန်သော။ ဒွေ၊ ကုန်သော။ (ကမ္မဒ္ဓါရာနိ အသုဒ္ဓါနိ။) သော၊ သည်။ စန္ဒလေခါဝကော်ာ နာမ ဟောတိ။ ယသ၊ ၏။ ယံကိဉ္စိ၊ အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော။ ဧကံ၊ တစ်ပါးသော ကမ္မဒ္ဓါရသည်။ (အသုဒ္ဓံ၊ မစင်ကြယ်။)သော၊ သည်။ နဂ်လကောဋ္ဌိဝကော်ာ နာမ ဟောတိ။

ပန၊ ဝါဒဋ္ဌ ရကား။ ဒီဃဘာဏကာ၊ ဒီဃနိကာယ်ကို ရွတ်အံ့ကြကုန်သော ထေရ်တို့သည်။ (ဒီဃနိကာယ်ဆောင် ထေရ်တို့သည်) အာဟု၊ ကုန်ပြီ။ (ကိံ။) ဧကစ္စော၊ အချို့သော။ ဘိက္ခု၊ သည်။ သဗ္ဗဝယော၊ အလုံးစုံသော အရွယ် သုံးပါး၌။ ဧကဝိသတိယာ၊ သော။ အနေသနာသု၊ မသင့်သော ရှာမှီးခြင်းတို့၌ လည်းကောင်း။ ဆသု၊ ကုန်သော။ အဂေါစရေသု စ၊ ကျက်စားရာ မဟုတ်သော အရပ်တို့၌ လည်းကောင်း။ စရတိ၊ လှည့်လည်၏။ အယံ(ဘိက္ခု)၊ ဤရဟန်းသည်။ ဂေါမုတ္တဝကော်ာ နာမ ဟောတိ။ ဧကော၊ အချို့သော။ (ဘိက္ခု၊ သည်။) ပဌမဝယော၊ ၌။ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလ၊ ကို။ ပရိပူရေတိ၊ ပြည့်စေ၏။ ဝါ၊ ဖြည့်ကျင့်၏။ လဇ္ဇီ၊ မကောင်းမှုမှ ရှက်ခြင်းရှိသည်။ ကုက္ကုစ္စကော၊ အပ်လေသလော မအပ်သလောဟု တွေးတော စဉ်းစားတတ်သော ကုက္ကုစ္စရှိသည်။ သိက္ခာကာမော၊ သိက္ခာသုံးပါးကို လိုလားသည်။ ဟောတိ။ မဇ္ဈိမဝယပစ္ဆိမဝယေသု၊ တို့၌ ပုရိမသဒိသော၊ ရှေး၌ဖြစ်သော ဂေါမုတ္တဝက်ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် တူသည်။ ဟောတိ။ အယံ (ဘိက္ခု)၊ သည်။ စန္ဒလေခါဝကော်ာ နာမ ဟောတိ။

ဧကော၊ သော။ (ဘိက္ခု။) ပဌမဝယော၊ ၌လည်းကောင်း။ မဇ္ဈိမဝ့ယေပါ၊ ၌ လည်းကောင်း။ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလ ပူရေတိ၊ လဇ္ဇီ။ ပ။ သိက္ခာကာမော ဟောတိ။ ပစ္ဆိမဝယော၊ ၌။ ပုရိမသဒိသော၊ ရှေး၌ ဖြစ်သော ဂေါမုတ္တဝက် ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် တူသည်။ ဟောတိ၊ အယံ (ဘိက္ခု)၊ နဂ်လကောဋ္ဌိ ဝကော်ာ နာမ ဟောတိ။ ကိလေသဝသေန၊

အဖျားတစ်ဖက်၌သာ ကောက်ခြင်းနှင့်တူသည်။ [၃- ဒွါရတို့တွင် ဒွါရတစ်ခုခုသာ မစင်ကြယ်သူသည် ထို "နဂ်လကောဋ္ဌိဝက်နှင့်တူ၏"ဟု နောက်တစ်နည်းပြသည်။ ဒီဃဘာဏက ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အယူ ဝါဒကား ထင်ရှားပြီ။]

ကိလေသာတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝက်သား၊ ကောက်သော။ တသ ပုဂ္ဂလသ၊ ၏။ ဘာဝေါ၊ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာကို။ ဇိမှတ်ဝက်တာ ကုဋ္ဌိလ်တာတိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ တာသ၊ ထိ ဇိမှတာ ဝက်တာ၊ကုဋ္ဌိလတာတို့၏။ ပဋ္ဌိပဏ္ဍဝသေန၊ ဆန်ကျင်ဘက်၏ အစွမ်းဖြင့်။ အဇိမှတာဒိကာ၊ အဇိမှတာ အစရှိသည်တို့ကို။ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ ခန္ဓာဓိဋ္ဌာနာဝ၊ ခန္ဓာဟူသော တည်ရာရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်သော။ ဒေသ်နာ၊ ဒေသနာတော်ကို။ ကတာ၊ ပြုတော် မူအပ်ပြီ။ [ဝေဒနာကွန္ဓသ သညာကွန္ဓသ သခါရကွန္ဓသဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဝိညာဏကွန္ဓသဟူ၍ လည်းကောင်း ခန္ဓာကို တည်ရာပြု၍ ဟောတော်မူအပ်သည် ဟူလို။] ဟိ၊ မှန်။ (တစ်နည်း–ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ခန္ဓာဓိဋ္ဌာနာဝ ဒေသနာ။ ကတာ၊ နည်း။) ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ ဧတာ၊ ဤ အဇိမှတာ အစရှိသည်တို့သည်။ ခန္ဓာနံ၊ ခန္ဓာတို့၏။ အဇိမှတာဒိကာ၊ အဇိမှတာ အစရှိသည်တို့တည်း။ ပုဂ္ဂလသ၊ ၏။ (အဇိမှတာဒိကာ၊ တို့သည်။) နော၊ မဟုတ်ကုန်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ခန္ဓာဓိဋ္ဌာနာဝ ဒေသနာ။ ကတာ၊ ပြီ။)

ဧဝံ၊ သို့လျှင်။ သဗ္ဗေဟိပိ၊ ကုန်သော။ ဣမေဟိ ပဒေဟိ၊ ဤ ကာယုဇုကတာ အစရှိသော ပုဒ်တို့ဖြင့်။ ပုရိမနယေန၊ ဖြင့်။ တိဏ္ဏံ ခန္ဓာနံ၊ တို့၏။ (ဥဇုတာကာရော၀၊ ဖြောင့်မတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာကိုသာ။ (ကထိတော။) ပစ္ဆိမနယေန၊ ဝိညာဏကွန္ဓသ၊ ၏။ (ဥဇုတာကာရော၀၊ ဖြောင့်မတ်သည်၏ အဖြစ် ဟူသော အခြင်းအရာကိုသာ။ ကထိတော၊ ဣတိ၊ သို့။ အရှပိနံ၊ ကုန်သော။ ဧမ္မာနံ၊ တို့၏ ။ နိဏ္ဏိလေသတာယ၊ ကိလေသာမရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဥဇုတာကာရော၀ ကထိတော၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ [ဣမေဟိ ပဒေဟိကို ကထိတော ၌ တိုက်ရိုက်စပ်၊ ပုရိမနယေနကို " တိဏ္ဏံ ခန္ဓာနံ။ ပ။ ဝိညာဏကွန္ဓသ ဥဇုတာ ကာရော၀ ကထိတော"ဟူသော ထည့်ပါ၌ စပ်။ ထိုကြောင့် ကရိဏ်း ၂–ရပ် ယှဉ်ကပ်၍ နေသည်။]

ဣဒါနိ၊ ၌။ ယေ၀ါပနာတိ၊ ဟူသော။ ယွာယံ (ယော+အယံ) အပ္ပနာ၀ါရော၊ အကြင် အပ္ပနာ၀ါရကို။ ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ တေန၊ ထို အပ္ပနာ၀ါရဖြင့်။ ဓမ္မဒ္ဒေသ၀ါရေ၊ ဓမ္မဒ္ဒေသ၀ါရ၌။ ဒဿိတာနံ၊ ပြတော်မူအပ်ပြီးကုန်သော။ ယေ ၀ါပနကာနံ ယေ၀၊ ယေ၀ါပနက တရားတို့၏ ပင်။ သခ်ေပတော၊ အကျဉ်းချုပ် အားဖြင့်။ နိဒ္ဒေသော၊ အကျယ်ညွှန်ပြကြောင်း စကားရပ်သည်။ ၀ါ၊ ကို။ ကထိ တော၊ ဟောတော်မူအပ်သည်။ ဟောတိ။ ဣတိ၊ နိဒ္ဒေသ၀ါရအဖွင့် အပြီးတည်း။ နိဒ္ဒေသ၀ါရကထာ နိဋ္ဌိတာ။

[နိဂုံးကိုပြလိုရ၍ ဇော်ဘာဝတာ စသည်မိန့်။] ဇော်ဘာဝတာ၊ ဤမျှ အတိုင်း အရှည်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်။ ပုစ္ဆာ၊ ပုစ္ဆာလည်းကောင်း။ သမယနိဒ္ဒေသော၊ လည်းကောင်း။ ဓမ္မဒ္ဒေသော၊ လည်းကောင်း။ အပ္ပနာ၊ အပ္ပနာ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဥဒ္ဒေသစါရေ၊ ဥဒ္ဒေသဝါရ၌။ စတ္ဂေဟိ၊ ကုန်သော။ ပရိစ္ဆေဒေဟိ၊ အပိုင်းအခြားတို့ လည်းကောင်း။ (ဣတိ-၌ စပ်။) ပုစ္ဆာ လည်းကောင်း။ သမယ နိဒ္ဒေသော၊ လည်းကောင်း။ ဓမ္မနိဒ္ဒေသော၊ လည်းကောင်း။ [ဓမ္မဒ္ဒေသောဟု မှားနေတတ်သည်။] အပ္ပနာ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ နိဒ္ဒေသဝါရေ၊ ၌။ စတ္ဂေဟိ ပရိစ္ဆေဒေဟိ၊ တို့လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ အဋ္ဌ ပရိစ္ဆေဒ ပဋ္ဌိမဏ္ဍိ ကော၊ ရှစ်ပါးသော ပရိစ္ဆေဒတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော။ ["အဋ္ဌဟိ ပရိစ္ဆေဒေဟိ ပဋ္ဌိမဏ္ဍိတော"ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏။] ဓမ္မဝဝတ္ထာနဝါရော၊ ဓမ္မဝဝတ္ထာနဝါရ သည်။ (ဖဿ တခြား၊ ဝေဒနာတခြား ဤသို့ စသောအားဖြင့် ဓမ္မတို့ကို တစ်ပါးစီ သီးသန့်ခွဲခြား၍ တည်စေရာ ဝါရသည်။) နိဋ္ဌိတောဝ၊ ပြီးတော့သည်သာလျှင်။ ဟောတိ။

ဓမ္မဝတ္ထာနဝါရ ပြီး၏။

သင်ဟဝါရ အဖွင့်

ဣဒါနိ၊ ဓမ္မဝဝတ္ထာနဝါရကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။ တသ္မိं ခေါ ပန သမယေ စတ္တာရော ခန္ဓာ ဟောန္တိတိ၊ အစရှိသော။ သင်ဟဝါရော၊ သင်ဟဝါရကို။ (ဘဂဝတာ) အာရဒ္ဓေါ၊ အားထုတ်တော်မူအပ်ပြီ။ ("ဣဒါနိ" ပါသောကြောင့် "အားထုတ်တော်မူအပ်၏"ဟု ပစ္စုပ္ပန်အနက် ပေးကြ၏။) သော၊ ထို သင်ဟဝါရသည်။ ဥဒ္ဒေသနိဒ္ဒေသပဋိနိဒ္ဒေသာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ အပြားအားဖြင့်။ (ဝသ–သဒ္ဒါ ဘာဝ–အနက်ဟော။) တိဝိဓော၊ သည်။ ဟောတိ။ တတ္ထ၊ ထိုဒ–ပါးတို့တွင်။ တသ္မိं ခေါ ပန သမယေ စတ္တာရော ခန္ဓာတိ ဧဝမာဒိကော၊ တသ္မိं။ ပ။ ခန္ဓာ၊ ဤ သို့အစရှိသော စကားရပ်သည်။ ဥဒ္ဒေသော၊ အကျဉ်းချုပ် ညွှန်ပြကြောင်း စကားရပ်တည်း။ ကတမေ တသ္မိं သမယေ စတ္တာရော ခန္ဓာတိ အာဒိကော၊ အစရှိသော စကားရပ်သည်။ နိဒ္ဒေသော၊ အကျယ်ညွှန်ပြကြောင်း စကားရပ်တည်း။ ကတမော တသ္မိံသမယေဝေဒနာက္ခန္ဓောတိ အာဒိ ကော၊ အစရှိသော စကားရပ်သည်။ ပဋိနိဒ္ဒေသော၊ တစ်ဖန် အကျယ်ညွှန်ပြကြောင်း စကားရပ်တည်း။ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ထ၊ ထို သုံးပါးသော ဝါရတို့တွင်။ ဥဒ္ဒေသဝါရေ၊ ၌။ စတ္တာရော ခန္ဓာတိ အာဒယော၊ အစရှိကုန်သော။ တေဝီသတိ၊ ၂၃–ပါးသော။ ကောဋ္ဌာသာ၊ အစုတို့သည်။ ဟောန္တိ။ (စတ္တာရော ခန္ဓာ တစ်စု၊ ဒွေ အာယတနာနိ တစ်စု–ဤသို့အားဖြင့် "ကော ခမ္မဓာတု" တိုင်အောင် ၂၃–စုကို ပါဠိတော် ကြည့်၍ သိပါ။) တေသံ၊ ထို၂၃–ပါးသော အစုတို့၏။ ဧဝं၊ ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သော နည်းဖြင့်။ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ယသို့သမယော၊ ၌။ ကာမာဝစရံ၊ သော။ ပဌမံ၊ သော။ မဟာကုသလစိတ္တံ၊

၁။ သင်ဟဝါရော။ ။ "ကတမေ ခမ္မာ ကုသလာ"စသော ပဒဘာဇနီကို စွဲ၍ဖွင့်ရာ၌ နိဒ္ဒေသဝယ်"ခမ္မဝဝတ္ထာနဝါရ၊ သင်ဟဝါရ၊ သုညတဝါရ"ဟု ဝါရကြီး၃–ပါး ရှိ၏ ဟုဆိုခဲ့၏။ ထိုတွင် ခမ္မဝဝတ္ထာနဝါရကို ဖွင့်ပြပြီး၍ သင်ဟဝါရကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် "ဣဒါနိ။ ပ။ သင်ဟဝါရော အာရဒ္ဓေါ"ဟုမိန့်သည်။ သင်ဟ=သံ+ဂဟ၊ သံသည် သခေါ်ပ အနက်ဟော။ သံဓိပိတ္တာ+ဂဟဏံ သင်ဟော။ (တစ်နည်း) သံသည် သဟ အနက်ဟော။ သဟ+ဂဟဏံ သင်ဟော၊ ခမ္မဝ ဝတ္ထာနဝါရ၌ ပြအပ်ခဲ့သောဖဿ၊ ဝေဒနာ–စသော တရားတို့ကို ခန္ဓာ၄–ပါး၊ အာယတန ၂–ပါး၊ ဓာတ် ၂–ပါးစသည်ဖြင့် ပြခြင်းသည် ၅၀–ကျော် (၆၅)တရားတို့ကို၄–ပါး ၂–ပါး စသည်ဖြင့်အကျဉ်းချုပ်၍ ယူခြင်းဖြစ်သောကြောင့် သင်ဟမည်၏။ (တစ်နည်း)၅၀–ကျော်(၆၅)တရားတို့ကိုပင် ခန္ဓာ၄–ပါး အာယတန၂–ပါး စသည်ဖြင့် အတူတကွပေါင်း၍ ယူခြင်းဖြစ်သောကြောင့် သင်ဟမည်၏၊ သင်ဟသည်၊ အကျဉ်းချုပ်ယူခြင်း၏။ ဝါ၊ အတူတကွ ပေါင်း၍ယူခြင်း၏။ ဝါရော၊ အလှည့်အကြိမ်ဖြစ်သော စကားရပ်တည်း။ သင်ဟဝါရော၊ ရပ်။

မဟာကုသိုလ်စိတ်သည်။ ဥပဓိဋ္ဌတိ၊ ၏။ တသ္မိံသမယေ၊ ကာမာဝစရ ပထမ မဟာကုသိုလ်စိတ်၏ ဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌။ စိတ္တဂိုဝသေန၊ စိတ်၏ အဂိုဟ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပဓိဋ္ဌာ၊ ကုန်သော။ ယေဝါပနကေ၊ ယေဝါပနက တရားတို့ကို။ ထပေတွာ၊ ချန်ထား၍။ ပါဠိ အာရုဠှာ၊ ပါဠိ၌ တက်ရောက်ကုန်သော။ ယေ အတ္ထိရေက ပဏ္ဏာသမ္ဘာ၊ အကြင် ၅၀–ကျော်တရားတို့သည်။ (သန္ဓိ)။ ("ထပေတွာ ယေဝါပနကေ" ဟူသော စကားကို ဋီကာဆရာ မနှစ်သက်၍ ဋီကာ၌ အဋ္ဌကထာ၏ အလိုကို ရှေးဦးစွာ ပြပြီးလျှင် မိမိ၏ အလိုကို နောက်၌ ပြထားသည်။ ဋီကာ၌ ရှုပါ။) သမ္ဘေပိ၊ ကုန်သော်။ တေ၊ ထိုဂ၀– ကျော်တရားတို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။ သင်္ဂယှ ဟာနာ၊ သိမ်းယူအပ်ကုန်လတ်သော်။ ရာသဋ္ဌေန၊ အစုဟူသော အနက်အားဖြင့်။ စတ္တာရော၀၊ ၄–ပါးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ (ရှေးနိဿယ၌ "ရာသဋ္ဌေန၊ ကြောင့်" ဟုပေး၏။ ဤ၌ကား "ခန္ဓာအားဖြင့် ၄–ပါး, အာယတနအားဖြင့် ၂–ပါး" စသော စကားကို ထောက်၍ "အားဖြင့်" ဟု ကြိယာ ဝိသေသန ပေးလိုက်ပါသည်။)

ဟေဋ္ဌာ၊ ၌။ ဝုတ္တေန၊ ဆိုအပ်ပြီးသော။ (မနာယတန အဖွင့်၌ "တတ္ထနိ ဝါသဋ္ဌေန" စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော။) အာယတနဋ္ဌေန၊ အာယတန၏ အနက်အားဖြင့်။ ဒွေ၀၊ ၂–ပါးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ အာယတနာနိ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ သဘာ၀ဋ္ဌေန၊ သဘောဟူသော အနက်အားဖြင့် လည်းကောင်း။ သုညတဋ္ဌေန၊ အတ္တ-ဇီ၀မှ ကင်းဆိတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ နိဿတ္တာဋ္ဌေန၊ သတ္တ မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူ သော အနက်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဒွေ၀ ဓာတုယော ဟောန္တိ။ ပစ္စယသမ်ိၝ် တေနေ၊ အာဟာရပစ္စည်းဟု ဆိုအပ်သော။

၁။ ပစ္စယသမ်ိၝ် တေန။ ။ "အာဟာရဋ္ဌေန" အရ အာဟာရပစ္စည်းကို ယူစေလို၍ "ပစ္စယသမ်ိၝ် တေန" ဟု ဝိသေသနပြုသည်။ {ပစ္စယသမ်ိၝ် တေနာတိ အာဟာရပစ္စယသမ်ိၝ် တေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။–ဋီကာ။ } ဤသို့ ဝိသေသနပြုသည်ဖြင့် အာဟာရသမ်ိၝ်၏ အကြောင်းသာမည်အနက် အစာအာဟာရအနက်စသည်ကို တားမြစ်၏။ မဇ္ဈိကား "အာဟာရပစ္စယသမ်ိၝ် တေနာတိ နသဟစာတာဒိ၀သေန" ဟု သဟစာတ စသော ပစ္စည်းများကို တားမြစ်သည်–ဟု ဖွင့်၏။ စဉ်းစားပါ။

တစ်နည်း။ ။ နေကသတ္တိဖြင့် ဖြစ်စေတတ်သော နေကအကြောင်း၊ ဥပတ္ထမ္ဘက သတ္တိဖြင့် ထောက်ပံ့တတ်သော ဥပတ္ထမ္ဘကအကြောင်းဟုအကြောင်း ၂–မျိုးရှိသည်တွင်နေကအကြောင်းကို ဟောတုံ၊ ဥပတ္ထမ္ဘက အကြောင်းကို ပစ္စယဟုခေါ်၏။ ထိုကြောင့် "အာဟာရဋ္ဌ" အရ နေက အကြောင်းမဟုတ်၊ ဥပတ္ထမ္ဘကအကြောင်းဟု သိစေလို၍ "ပစ္စယသမ်ိၝ် တေန" ဟု ဝိသေသနပြုသည်။–ဋီကာ ၃'တိယနည်း။

အာဟာရဌေန၊ အာဟာရ အနက်အားဖြင့်။ (တစ်နည်း, ပစ္စယ သခါတေန၊ ထောက်ပံ့တတ်သောအကြောင်းဟု ဆိုအပ်သော။ အာဟာရဌေန၊ အားဖြင့်။) ဧတ္ထ၊ ဤ ၅၀–ကျော်တရားတို့တွင်။ တယောဝ၊ ၃–ပါးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ (ဖဿ စေတနာ ဝိညာဉ်ဟူကုန် သော။) ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ အာဟာရာ၊ အာဟာရတို့သည်။ ဟောန္တိ။ အဝသေသာ၊ ဖဿစေတနာဝိညာဉ်တို့မှ ကြွင်းသောတရားတို့သည်။ နော အာဟာရော၊ အာဟာရ မဟုတ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ။ (ရှေးနိဿယ၌ "အဝသေသာ" အရ ဖဿစေတနာ ဝိညာဉ်မှတစ်ပါး ပါဠိတော်၌ လာသော ကျန်၅၃–ပါးကို ယူလေ၏။ သို့သော်– ဝိညာဏက "စိတ္တံ၊ မနိန္ဒြိယံ" ဟူ သောနာမည်ဖြင့် ၂–ဌာန ပါသောကြောင့် အဝသေသာ အရ ၅၂–ပါးသာ ရနိုင်ပါသည်။)

ပန၊ ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအုံ့။ ဧတေ၊ ဤဖဿ စေတနာ ဝိညာဉ်တရားတို့သည်။ အညမညံ ဝါ၊ အချင်းချင်း၏လည်းကောင်း။ တံ သမုဋ္ဌာနရူပဿ ဝါ၊ ထို တရားတို့ကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်၏လည်းကောင်း။ ပစ္စယာ၊ အကြောင်းတို့သည်။ နု ဟောန္တိ ကိံ၊ မဖြစ်ကုန်သလော။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ (ဧတေ၊ ဤ ဖဿ စေတနာ ဝိညာဉ်တရားတို့သည်။ အညမညံ ဝါ၊ ၏ လည်းကောင်း။ တံသမုဋ္ဌာနရူပဿ ဝါ၊ ၏လည်းကောင်း။ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။) နု ဟောန္တိ၊ မဖြစ်ကုန်သည်ကား။ နော၊ မဟုတ်ကုန်။ (ဟောန္တိ ဧဝ။) ပန၊ ထိုသို့ ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း။ ဣမေ၊ ဤ ဖဿ စေတနာ ဝိညာဉ်တရားတို့ကို။ (ဝုတ္တာ–ဌ် စပ်။) ဝါ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ–ဌ် စပ်။) [1]တထာ စ၊ ထိုဝေဒနာ သညာ စသည်တို့ ကျေးဇူးပြုတိုင်းသော သဟဇာတ–စသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း။ ဟောန္တိ။ အညထာ စ၊ တစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း။ (ဝေဒနာ သညာ–စသည်တို့ ကျေးဇူးပြုပုံမှတစ်ပါး အာဟာရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း။) ဟောန္တိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပစ္စယတ္တေ၊ အကြောင်းတို့၏ အဖြစ်သည်။ သမာနေပိ၊ တူပါသော်လည်း။ အတိရေကပစ္စယာ၊ လွန်ကဲသော အကြောင်းတို့သည်။ (ဝါ၊ အပိုအလွန် ကျေးဇူး ပြုတတ်ကုန်သည်။) ဟောန္တိ။ တသ္မာ၊ကြောင့်။ အာဟာရာတိ၊ တို့ဟူ၍။ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

---

[1] **တထာ စ အညထာ စ။** ။ တထာဖြင့် စောဒနာဝါကျ၌ပါသော အညမညံတံ သမုဋ္ဌာနရူပဿကို ညွှန်း၏။ ထို့ကြောင့် သဟဇာတ အညမည–စသော သဟဇာတစ်မျိုးဖြင့် ကျေးဇူးပြုမှုကို "တထာစ ဟောန္တိ" ဟု ဆိုသည်။ ထို သဟဇာတစ်မျိုးမှ တစ်ပါးသော အာဟာရ ပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုမှုကို "အညထာစဟောန္တိ" ဟု ဆိုသည်။

ကထံ၊ အဘာယ်သို့။ (အတိရေကပစ္စယာ၏ ဟောကို့၊ နည်း။) ဟိ၊ ချဲ့။ ဧတေသု၊ ဤ သုံးပါးတို့တွင်။ ဖဿာဟာရော၊ သည်။ အဝသေသာ၊ ဖဿစေတနာ ဝိညာဉ်တို့မှ ကြွင်းကုန်သော။ စိတ္တစေတသိကာ၊ တို့သည်။ ယေသံ ဝမ္မာနံ၊ အကြင်တရားတို့အား။ ပစ္စယာ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ (သဟဇာတ--စသော သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။) ဟောကို့။ တေသဉ္စ၊ ထို တရားတို့အားလည်း။ ပစ္စယော၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ ဟောတိ။ [1]တိသော၊ ကုန်သော။ ဝေဒနာ၊ တို့ကိုလည်း။ အာဟာရတိ၊ အပိုအလွန်ဆောင်တတ်သေး၏။) [ထို့ကြောင့် "အတိ ရေကပစ္စယာ"ဟု ဆိုသည်။] မနောသဟဂတနာဟာရော၊ သည်။ တေသဉ္စ၊ ထို တရားတို့အားလည်း။ (ကြွင်းသော စိတ်စေတသိက်တို့ ကျေးဇူးပြုရာ တရားတို့အားလည်း။) ပစ္စယော ဟောတိ။ တယော၊ ကုန်သော။ ဘဝေစ၊ ဘဝတို့ကိုလည်း ။ အာဟာရတိ။ ဝိညာဏာဟာရော၊ သည်။ တေသဉ္စ၊ တို့အားလည်း။ (ကြွင်းသော စိတ်စေတသိက်တို့ ကျေးဇူးပြုရာ တရားတို့အားလည်း။) ပစ္စယော ဟောတိ။ ပဋိသန္ဓိနာမရူပဉ္စ၊ ပဋိသန္ဓေနာမ်ရူပ၊ ပဋိသန္ဓေဖြစ်သော နာမ်ရုပ်ကိုလည်း။ အာဟာရတိ။ ဣတိ၊ သို့။ (အတိရေကပစ္စယာ၊ ဟောကို့။)

သော-ထို ဝိညာဏာဟာရ ဟူသည်၊ ဝိပါကောဝ-ဝိပါက်သည်သာလျှင်၊ (ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဉ်ကည်းဟူသော ဝိပါက်သည်သာလျှင်၊ ဟောတိ) နနု-ဖြစ်သည် မဟုတ်လော။ ဣဒံပန၊ ဤပထမ မဟာကုသိုလ်စိတ်သည်ကား၊ ကုသလဝိညာဏံ၊ ကုသိုလ်ဝိညာဉ်သည်။ ဟောတိနနု၊ လော။ ဣတိ၊ ဤကားစောဒနာတည်း။ (ဣဒံ၊ ဤပထမ မဟာကုသိုလ်စိတ်သည်။) ကုသလဝိညာဏံ၊ သည်။ ကိဉ္စာပိ ဟောတိ၊ အကယ်၍ကား ဖြစ်ပါပေ၏။ ပန၊ ထိုသို့ပင်ဖြစ်ပါသော်လည်း။ တံသရိက္ခတာယ၊ ထိုဝိပါက်ဝိညာဉ်နှင့်တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဝိညာဏာဟာရောတွေဝ၊ ဟူ၍သာ။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

[အာဟာရဒ္ဌေန အရ အာဟာရပစ္စည်းဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်ပြပြီး၍ ဥပတ္ထမ္ဘကအကြောင်းဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် " ဥပတ္ထမ္ဘကဒ္ဌေနဝါ"

၁။ တိသော ဝေဒနာ။ ။ ဖဿ အားလုံးအတွက် ဖြစ်သင့်သမျှ ဆောင်နိုင်ပုံကို ရည်ရွယ်၍ "တိသောဝေဒနာ" ဟုဆိုသည်၊ ဤပထမ မဟာကုသိုလ်ဖဿကားသုခဝေဒနာကို သာဆောင်နိုင်သည်၊ နောက်စေတနာဟာရက တယောဘဝ ဆောင်နိုင်ပုံ,ဝိညာဏာဟာရက ပဋိသန္ဓေနာမ်ရုပ် ဆောင်နိုင်ပုံ၌လည်း ဤသို့ ယထာသမ္ဘဝနည်း အားဖြင့်ဆိုထားသည်ဟုမှတ်ပါ။ [တိသောစ ဝေဒနာ အာဟာရတိတိ-အာဒီယထာသမ္ဘဝ ဝသေန ဝုတ္တံ၊ နှ ဣမသ္မိံ ယေဝစိတ္တေ ဖဿာဒိဝသေန။-ဋီကာ။ ထိုသို့ဆောင်ရာ၌ အကျယ်ကို သမုစ္စည်းပိုင်း ဘာသာဋီကာ"စတ္တာရော အာဟာရာ" အဖွင့်၌ရှုပါ။]

ဟု တစ်နည်းမိန့်ပြန်သည်။] ဝါ၊ တစ်နည်း။ ဥပတ္တမ္ဘကဌေန၊ ထောက်ပံ့တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်။ တယော၊ ကုန်သော။ ဣမေ၊ ဤဖဿ စေတနာ ဝိညာဉ်တရားတို့ကို။ အာဟာရာတိ၊ တို့ဟူ၍။ ဝုတ္တာ။ ဟိ၊ ချဲ့။ ကဗဠီကာရာဟာရော၊ သည်။ ရူပကာယဿ၊ ရူပကာယကို။ (ဥပတ္တမ္ဘကော) ဝိယ၊ ထောက်ပံ့တတ်သကဲ့သို့။ (တထာ–တူ။) ဣမေ၊ ဤဖဿ စေတနာ ဝိညာဉ်တရားတို့သည်။ သမ္ဘယုတ္တဓမ္မာနံ၊ တို့အား။ ဥပတ္တမ္ဘပစ္စယာ၊ ထောက်ပံ့တတ်သည်ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ။ တေနေဝ၊ တို့ကြောင့်ပင်၊ အရူပိနော အာဟာရာ။ ပ။ အာဟာရပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

အပရော နယော၊ အခြားတစ်နည်းကား။ အဗ္ဗတ္ထိက သဒ္ဒ တိယာ၊ အစ္ဆရတ္ထိက ခန္ဓာ အစဉ်၏။ ဝိသေသပစ္စယတ္တာ၊ ထူးသော အကြောင်းတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ကဗဠီကာရာဟာရောစ၊ ကိုလည်းကောင်း။ တယော၊ ကုန်သော။ ဣမေ ဓမ္မာစ၊ ဤ ဖဿ စေတနာ ဝိညာဉ်တရားတို့ကို လည်းကောင်း။ အာဟာရာတိ၊ တို့ဟူ၍။ ဝုတ္တာ။ ဟိ၊ ချဲ့။ ကဗဠီကာရော၊ ကဗဠီကာရ ဟူသော။ အာဟာရော၊ သည်။ ကဗဠီကာရာဟာရဘာဝတ္ထာနံ၊ ကဗဠီကာရာဟာရ ဟူသော အစာရှိကုန်သော။ သတ္တာနံ၊ တို့၏။ ရူပကာယဿ၊ ၏။ ဝိသေသပစ္စယော၊ ထူးသောအကြောင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ နာမကာယေ၊ ၌။ ဖဿော၊ သည်။ ဝေဒနာယ၊ ၏။ (ဝိသေသ ပစ္စယော ဟောတိ။) မနောသဠေတနာ၊ သည်။ ဝိညာဏဿ၊ ၏။ (ဝိသေသပစ္စယော ဟောတိ။) ဝိညာဏံ၊ သည်။ နာမရူပဿ၊ ၏။ (ဝိသေသ–ပစ္စယော ဟောတိ။) ယထာဟ၊ အဘယ်ကဲ့သို့ ဟောတော်မူသနည်း။ သေယျထာပိ ဘဂ္ဂဝေ။ ပ။ နာမရူပံတိ၊ဟူ၍။ အာဟ၊ပြီ။ [ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ သေယျထာပိ၊ ဥပမာ မည်သည်ကား။ အယံ ကာယော၊ ဤ ရူပကာယသည်။ အာဟာရဋ္ဌိတိကော၊ အာဟာရဟူသော တည်ကြောင်းရှိသည်။ (ဟုတ္တာ။) အာဟာရံ၊ ကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲမှီ၍။ တိဋ္ဌတိ၊ တည်၏။ အနာဟာရော၊ အစာအာဟာရမရှိသည်။ (သမာနော၊ သော်။) နော တိဋ္ဌတိ၊ မတည်နိုင်။–ဟောဗျူဂ်သံယုတ်၊ ပဗ္ဗတဝဂ်–ကာယသုတ်။] တထာ၊ တူ။ ဖဿပစ္စယာ၊ ဖဿဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဝေဒနာ၊ သည်။ ဟောတိ။ သဓိုရပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ ဝိညာဏံ၊သည်။ ဟောတိ။ ဝိညာဏပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ နာမရူပံ၊ သည်။ ဟောတိ။ [နိဒါနသံယုတ်၊ ဗုဒ္ဓဝဂ်–ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒသုတ်။] ဤ အပရော နယော–နည်း၏ အဓိပ္ပာယ်ကို သင်္ကြိုဟ်ဘာသာဋ္ဌိကာ သမုစ္စည်းပိုင်း၊ အာဟာရအဖွင့်၌ ရှုပါ။]

[ပါဠိတော်၌"တယော အာဟာရာ"ဟူသော ပါဌ်ကိုဖွင့်ပြပြီး၍ "အဋ္ဌိဿိယာနိ"

အစရှိသော ပါဠိကို ဖွင့်ပြလိုသော်ကြောင့် "အဓိပတိယဋ္ဌေန ပန" စသည်မိန့်။] ပန၊ ကား။ အဓိပတိယဋ္ဌေန၊ မိမိနှင့်စပ်သော တရားတို့၏ အကြီးအကဲ၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်အားဖြင့်။ ဝါ၊ အစိုးရသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်အားဖြင့်။ အဋ္ဌေ၀၊ ရှစ်ပါးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ (ဇီ၀ိတ၊ စိတ်၊ ဝေဒနာ၊သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ ဧကဂ္ဂတာ၊ ပညာ–အားဖြင့် ရှစ်ပါးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ နောက်၌လည်း ပါဠိတော်ကြည့်၍ သိပါ။) ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဣန္ဒြိယာနိ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ။ အ၀သေသာ၊ ကြွင်းသော တရားတို့သည်။ (ဣန္ဒြိယာနိ နှ ဟောန္တိ။) တေန၊ ကြောင့်။ အဋ္ဌိန္ဒြိယာနိ ဟောန္တိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ။ ဥပနိဇ္ဈာယနဋ္ဌေန၊ အာရုံသို့ကပ်၍ ရှုတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်အားဖြင့်။ ပဌေ၀၊ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဈာနင်္ဂါနိ ဟောန္တိ။ တေန၊ ကြောင့်။ပဌ၀ိုက် ဈာန် ဟောတိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ။ နိယျာနဋ္ဌေန စ၊ ဝဋ္ဋဆင်းရဲမှ ထွက် မြောက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်အားဖြင့် လည်းကောင်း။ ဟေတုဋ္ဌေန စ၊ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်စေတတ်သော သမ္မာပဋိပတ္တိ ဟူသော အနက်အားဖြင့် လည်းကောင်း။ ပဌေ၀ ဓမ္မာ မဂ္ဂင်္ဂါနိ ဟောန္တိ။ တေန၊ ကြောင့်။ ပဌ၀ိုကော မဂ္ဂေါ ဟောတိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ။ ဟိ၊ မှန်။ (ပဌ၀ိုကော မဂ္ဂေါ– ဟူသော စကားသည် မှန်၏–ဟူလို။) အရိယမဂ္ဂေါ၊ အရိယာမဂ်သည်။ အဋ္ဌိုကော၊ ရှစ်ပါးသောအင်္ဂါ ရှိသည်။ ကိဉ္စာပိ ဟောတိ။ ပန၊ ထိုသို့ ဖြစ်ပါသော်လည်း။ လောကိယစိတ္တေ၊ ၌။ ဧကဂ္ဂတော၊ တစ်ပြိုင်နက်သော ခဏ၌။ တိသော၊ ကုန်သော။ ဝိရတိယော၊ တို့ကို။ နလ်ဗ္ဘန္တိ၊ မရအပ်ကုန်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပဌ၀ိုကောတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တော၊ ပြီ။

[သုတ္တန်ပါဠိတော်ကို ထောက်ထား၍ ပဌ၀ိုကော မဂ္ဂေါ ဟူသော စကားကို မနှစ်သက်သော စေဒက ပုဂ္ဂိုလ်၏ စောဒနာပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "နနု စ" စသည်မိန့်။] (အာစရိယ၊ အံ့ရှင် အဋ္ဌကထာဆရာ။) နနု စ၊ စောဒနာပါဠိုးအုံ။

၁။ **ယထာဂတမဂ္ဂေါ။** ။ ဤပါဠိတော်သည် သဠာယတနသံယုတ်–အာသီဝိသ–၀ဂ်၊ ကိ"သုကောပမ–သုတ် ပါဠိတော်တည်း။ ထို၏ အဋ္ဌကထာ၌ "ယာဒိသောဧ၀ပုဗ္ဗေ အာဂတ၀ိပဿနာမဂ္ဂေါ၊ အယမ္ပိ အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတတ္တာ ကာဒိသော ဧ၀" ဟု ဖွင့်၏။ ထိုအဖွင့်၌ "အာဂတ"ဟူသော ပုဒ်ကိုထောက်၍ "ယထာ+အာဂတ" ဟု ခွဲပြီးလျှင် "အာဂတဿ၊ ရှေ့အဖို့၌ဖြစ်ပေါ်လာပြီးသော ၀ိပဿနာမဂ်အား+အနု ရှုပ်၊ လျော်သည်တည်း။ ယထာဂတံ၊ သည်။ ယထာဂတံ၊ ရှေ့အဖို့၌ ဖြစ်ပေါ်လာပြီးသော ၀ိပဿနာမဂ် အား လျော်စွာ+ပ၀တ္တော၊ ဖြစ်သော+ မဂ္ဂေါ၊ လောကုတ္တရာမဂ်တည်း။ ယထာဂတမဂ္ဂေါ၊ မဂ်"ဟုပြု။ [ယောဧနာ၌ကား "ယထာ+ဂတ" ဟုပုဒ်ခွဲ၍ "ပုဗ္ဗဘာဂေ ပ၀တ္တမဂ္ဂသ အနုရူပ် ဂစ္ဆတိပ၀တ္တတိတိ ယထာဂတော၊ ယထာဂတော စ+သော+မဂ္ဂေါ စာတိယထာဂတမဂ္ဂေါ"ဟု ပြုလေ၏။] ဆိုလိုရင်းကား–လောကုတ္တရာမဂ်မရမီ

(ကိ။) ယထာဂတမရှေ့ါ[1]တိခေါ်။ ပ။ အဓိဝစနံတိ၊ ဟူသော။ ဣမသ္မိံသုတ္တေ၊ ဤသုတ်၌။ လောကုတ္တရမရှေ့ါ၊ သည်။ အဋ္ဌဂိုကော၊ ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါရှိသည်။ ဟောတိယတ္ထေဝ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့။ တထေဝ၊ ထို့အတူသာလျှင်။ ပုဗ္ဗဘာဂ ဝိပဿနာ မရှေ့ါဝိ၊ လောကုတ္တရာမဂ်၏ ရှေ့အဖို့၌ဖြစ်သော ဝိပဿနာမဂ်သည်လည်း၊ အဋ္ဌဂိုကော၊ ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါရှိ၏။ ဣတိ ဣမသတ္တသေ၊ ဤအနက်၏။ ဝါ၊ ကိ။ [2]ယထာဂတ ဝစနေန၊ ယထာဂတသဒ္ဒါဖြင့်၊ ဒီပိတတ္တာ၊ ပြတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ လောကိယ မရှေနာပိ၊ လောကီ ဝိပဿနာ-မဂ်သည်လည်း။ အဋ္ဌဂိုကေန၊ ရှစ်ပါးသောအင်္ဂါရှိသည်။ ဘဝိတဗ္ဗမ နေန၊ ဖြစ်ထိုက်သည်မဟုတ်ပါလော။ ဣတိ၊ သို့။ (နနုစ၊ စောဒနာပါ၏။) (ဘိက္ခု၊ ရဟန်း။ ယထာဂတ မရှေ့ါတိ၊ ယထာဂတ မရှေ့ါ ဟူသော။ တေ၊ ဤအမည်သည်။ အရိယသ၊ မြတ်သော။ အဋ္ဌဂိုကသ၊ သော။ မဂ္ဂသ၊ ၏။ အဓိဝစနံ၊ အမည်တည်း။)

(ဘဒ္ဒြမုခ၊ကောင်းသောမျက်နှာရှိသော ဝဏ္ဏရှင်စောဒက။ လောကိယမရှေ-နာပိ၊ သည်လည်း။ အဋ္ဌဂိုကေန၊ သည်။) [3]နဘဝိတဗ္ဗံ၊ မဖြစ်ထိုက်။ (တစ်နည်း-ရှေ့ကပုဒ်တွေကို အားလုံးလိုက်၍ "ဣမသတ္တသေ ဒီပိတတ္တာ" ဟူသော စောဒ-

---

ရှေ့အဖို့ ဝိပဿနာ အခိုက်၌ဖြစ်သော လောကီမဂ်နှင့် အလားတူမျှ ဖြစ်သော လောကုတ္တရာမဂ်ကို "ယထာဂတမဂ်"ခေါ်သည်-ဟူလို။

၁။ **ယထာဂတဝစနေန**။ ပ။ ဒီပိတတ္တာ။ ။ လောကုတ္တရာမဂ်၏ အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိကြောင်းမှာ ထင်ရှားပြီးဖြစ်၏။ ထိုလောကုတ္တရာမဂ်သည် အင်္ဂါရှစ်ပါး ရှိသကဲ့သို့ ပုဗ္ဗဘာဂဝိပဿနာမဂ်လည်း အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိ၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို ယထာဂတသဒ္ဒါဖြင့်ပြအပ်၏။ ပြပုံကား-"ယထာဂတ-လာခဲ့သော လောကီဝိပဿနာမဂ်အားလျှော်သော လောကုတ္တရာမဂ်" ဟု ဆိုသဖြင့် "လောကီမဂ်လည်း အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိ၏"ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်-ဟူလို။ ထိုသို့ အဓိပ္ပာယ်ရသောကြောင့် လောကီဝိပဿနာမဂ်ကိစ္စတပ်သော ဣတိပဋိပဒါ မဟာဂုဏသိုလ်စိတ်လည်း မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ရှိသောစိတ်သာ ဖြစ်ထိုက်ရကား "ပဋ္ဌာ်ကော မရှေ့ါ ဟောတိ"ဟုဟောတော်မူမှာ "အဋ္ဌဂ်ိကော မရှေ့ါ ဟောတိ" ဟုဟောတော်မူသင့်သည် မဟုတ်ပါလောဟု စောဒနာသည်။

၂။ **နနု အဓိတဗ္ဗံ**။ ပ။ ပရိယာယဒေသနာ။ ။ပရိယာယ်ဒေသနာဟူသည် တိုက်ရိုက်ဟောအပ်သော ဒေသနာမဟုတ်။ သွယ်ဝိုက်၍ ဟောတော်မူအပ်သော ဒေသနာတော်တည်း။ ဤယထာဂတမရှေ့ါ-စသော ဒေသနာတော်သည် လောကီမဂ်၌ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးရှိ၏ ဟုပြသော်လည်း တကယ်အားဖြင့် ရှိသည်မဟုတ်။ ဝိပဿနာ မစီးဖြန်းမီ ရှေ့အဖို့က ကာယက် ဝစီက် အာဇီဝတို့ စင်ကြယ်ပြီးဖြစ်၍ ထိုရှေ့အဖို့က စင်ကြယ်မှုကို "ဝိရတိသုံးပါး"ဟု ယူပြီးလျှင် ဝိပဿနာခဏ၌လည်း ထိုဝိရတိသုံးပါး ပါဝင်သည့်အနေအားဖြင့် ယထာဂတ (လောကီဝိပဿနာမဂ်မှာလည်း အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိ၏) ဟုဟောတော်မူသည်။ ထိုသို့ပရိယာယ်ဒေသနာ ဖြစ်သောကြောင့် ဝိပဿနာ စိတ္တက္ခဏ၌ ဝိရတိသုံးပါး မယှဉ်ရကား အဋ္ဌဂ်ိကမဂ္ဂ မဖြစ်နိုင်။ ပဋ္ဌာ်က မဂ္ဂသာ ဖြစ်နိုင်မည် ဟူလို။

ကာ ဘောဂဟိတ်ကို "ဣမသ္မိံ အတ္တေ ဒီပိတေပိ" ဟု လက္ခဏာ အရှစ်တင်၍ ပေးမည်။ ယထာဂတ မဂ္ဂေါတိ။ ပ။ အဓိဝစနံတိ၊ ဟူသော။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ၊ ၌။ လောကုတ္တရမဂ္ဂေါ၊ သည်။ အဋ္ဌင်္ဂိကော၊ သည်။ ဟောတိ ယထေဝ၊ ကဲ့သို့။ တထေဝ။ ပုဗ္ဗဘာဂ ဝိပဿနာမဂ္ဂေါပိ၊ သည်လည်း။ အဋ္ဌင်္ဂိကော၊ ၏။ ဣတိ ဣမသ္မိံ အတ္တေ၊ ဤအနက်ကို။ ယထာဂတဝစနေန၊ ဖြင့်။ ဒီပိတေပိ၊ ပြအပ်ပါသော်လည်း။ လောကိယ မဂ္ဂေနာပိ၊ သည်လည်း။ အဋ္ဌင်္ဂိကေန၊ သည်။ နဘဝိတဗ္ဗံ။) ဟိ၊ မှန်။ (တစ်နည်း–ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ နဘဝိတဗ္ဗံ၊ မဖြစ်ထိုက်သနည်း။) ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ အယံ သုတ္တန္တိကဒေသနာ နာမ၊ ဤသုတ္တန္တိကဒေသနာမည်သည်။ ပရိယာယဒေသနာ၊ ပရိယာယ်ဒေသနာတည်း။ (တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝါ၊ ထိုသို့ သုတ္တန္တိကဒေသနာ၏ ပရိယာယ်ဒေသနာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ နဘဝိတဗ္ဗံ။) [2]တေန၊ ကြောင့်။ ပုဗ္ဗေဝ။ ပ။သုပရိသုဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝါအာဟ။) (ပုဗ္ဗေဝ၊ ဝိပဿနာ မရောက်မီ ရှေ့အဖို့၌ပင်။ အသ၊ ထိုရဟန်း၏။ ကာယကမ္မံ၊ သည်လည်းကောင်း။ ဝစီကမ္မံ၊ သည်လည်းကောင်း။ အာဇီဝေါ၊ အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းသည်လည်းကောင်း။ သုပရိသုဒ္ဓေါ၊ အလွန် စင်ကြယ်သည်။ ဟောတိ။)

ပန၊ ကား။ အယံ၊ ဤ ပဋ္ဌာန်ကော မဂ္ဂေါ ဟောတိ ဟူသော အဘိဓမ္မာ ဒေသနာသည်။ နိပ္ပရိယာယဒေသနာ၊ ပရိယာယ်မဟုတ် မုချဒေသနာတည်း။ ဟိ၊

၁။ တေနာဟ။ ပ။ ဟောတီတိ။ ။ ဥပရိပဏ္ဏာ–သဠာယတနဝဂ်၊ မဟာသဠာယတန သုတ် ပါဠိတော်တည်း။ ဤပါဠိတော်၏ အဆက်၌ "အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ ဘာဝနာပါရိ ပူရိ ဂစ္ဆတိ" ဟု ရှိ၏။ ထိုသို့ "အဋ္ဌင်္ဂိက" ဟု ဆိုသော်လည်း ပုဗ္ဗေ–ဟူသော ရှေ့စကားကို ထောက်၍ ဝိပဿနာခဏ၌ အင်္ဂါရှစ်ပါးပြည့်သည်မဟုတ်။ ရှေ့အဖို့က ကာယက် ဝစီက် အာဇီဝ စင်ကြယ်မှုကို "ဝိရတိသုံးပါး" ဟုယူ၍ "အင်္ဂါရှစ်ပါးပြည့်သည်"ဟု ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် ဤဒေသနာတော်လည်း ပရိယာယဒေသနာ ဖြစ်ကြောင်းကို ထောက်ခံသော သာဓကဖြစ်သည်။ **မှတ်ချက်။** ။ ဤ အဋ္ဌကထာ၌ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်၏ စောဒနာမှ ရှိသောကြောင့်သာဓကတွေပြ၍ ဖွင့်နေရသော်လည်း အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟကျမ်းကို စီရင်လေ့လာခဲ့ရသော ဓမ္မဓိုဇမှာ "ဝိရတိယော ပန တိသောပိ လောကုတ္တရ စိတ္တေသု သမ္ဘဝေါ နိယတာ ဧကတောဝ လဗ္ဘန္တိ၊ လောကိယေသု ပန ကာမာဝစရကုသလေသ္မေဝ ကဒါစိ" ဟူသော စကားတုန်းကပင် လောကီမဟာကုသိုလ်စိတ်၌ အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ်မရ၊ ပဋ္ဌင်္ဂိကမဂ်သာ အမြဲရကြောင်း နားလည်ခဲ့ပြီး ဖြစ်ကြပါသည်။ [ဝိရတိ–ပါး ပါးယှဉ်သောအခါ ဝိရတိ–ပါး တိုးနိုင်၍ ဆဋ္ဌင်္ဂိက ဖြစ်ပါသော်လည်း ဝိပဿနာစိတ် ဖြစ်သောအခါ ရုပ်နာမ်တစ်ခုခုကို လက္ခဏာယာဉ်တင်၍ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ–ဟု ရှုနေသောကြောင့် ဝိတိက္ကမိတဗ္ဗဝတ္ထုကို အာရုံမပြုရကား ဝိရတိ–ပါး မျှလည်း မယှဉ်နိုင်ပါ။]

မှန်။ (တစ်နည်း) ဟိယသွာ၊ ကြောင့်။ လောကိယ စတ္တာသို့၊ ၌။ တိသော၊ ကုန်သော။ ဝိရတိယော၊ တို့ကို။ နု လဗ္ဘန္တိ၊ တစ်ပြိုက်နက် မရအပ်, မရနိုင်ကုန်။ တသွာ၊ ကြောင့်။ (လောကီစိတ်၌ ဝိရတိသုံးပါးတို့ တစ်ပြိုင်နက် မရအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ပဋ္ဌာဏ်ကောဝ၊ ၅–ပါးသော အင်္ဂါရှိ၏ဟူ၍သာ။ ဝုတ္တော၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့, မှတ်အပ်၏။

["ပဋ္ဌာဏ်ကော မဂ္ဂေါ ယောတိ"၏ အဖွင့်ကို ·ပြုပြီး၍"သတ္တဗလာနိ ဟောန္တိ" ၏ အဖွင့်ကို ပြလိုသောကြောင့်"အကမ္မိယဗ္ဗေန ပန"စသည် မိန့်။] ပန၊ ကား။ အကမ္မိယဗ္ဗေန၊ အသယ္ဒိယ အစရှိသော ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့သည် မလွှပ်ရှားစေအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်အားဖြင့်။ သတ္တော၀၊၇–ပါးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ သဒ္ဓါ အစရှိသောတရားတို့သည်။ ဗလာနိ၊ ဗိုလ်တို့သည်။ ဟောန္တိ။ မူလဗ္ဗေန၊ အခြေအမြစ်ဟူသော အနက်အားဖြင့်။ တယောဝ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ အလောဘ အစရှိသော တရားတို့သည်။ ဟေတူ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ။ ဗုဒ္ဓာနုဗ္ဗေန၊ တွေ့ထိခြင်းဟူသော အနက်အားဖြင့်။ ဧကောဝ၊ သော။ ဓမ္မောတရားဟူသည်။ ဖဿော၊ ဖဿတည်း။ ဝေဒယိတဗ္ဗေန၊ ခံစားတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်အားဖြင့်။ ဧကောဝ။ ဓမ္မော၊ ဟူသည်။ ဝေဒနာ၊ တည်း။ သဉ္ဇာနနဗ္ဗေန၊ အမှတ်ပြု၍ သိတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်အားဖြင့်။ ဧကောဝ။ ဓမ္မော၊ သည်။ သညာ၊ တည်း။ စေတယနဗ္ဗေန၊ စေ့ဆော်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်အားဖြင့်။ ဧကောဝ ဓမ္မော။ စေတနာ၊ တည်း။ စိတ္တ ဝိစိတ္တဗ္ဗေန၊ ထူးဆန်းသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်အားဖြင့်။ [စိတ္တကို ဝိစိတ္တဟု ထပ်ဖွင့်သည်။] ဧကောဝ၊ သော။ ဓမ္မော၊ သည်။ စိတ္တံ၊ တည်း။

ရာသဗ္ဗေန စေဝ၊ အစုဟူသော အနက်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဝေဒယိတ–ဗ္ဗေန စ၊ အားဖြင့် လည်းကောင်း။ ဧကောဝ ဓမ္မော။ ဝေဒနာက္ခန္ဓော၊ ဝေဒနာကွန်ယောတည်း။ ရာသဗ္ဗေန စ၊ အားဖြင့်လည်းကောင်း။ သဉ္ဇာနနဗ္ဗေန စ၊ အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဧကောဝ ဓမ္မော သညာက္ခန္ဓော။ ရာသဗ္ဗေန စ၊ အားဖြင့်လည်း ကောင်း။ အဘိသင်္ခရဏဗ္ဗေန စ၊ ပြုစီမံတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်အား ဖြင့် လည်းကောင်း။ ဧကောဝ ဓမ္မော သင်္ခါရက္ခန္ဓော။ ရာသဗ္ဗေန စ၊ အားဖြင့်လည်း ကောင်း။ စိတ္တ ဝိစိတ္တဗ္ဗေန. စ၊ အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဧကောဝ ဓမ္မော ဝိညာဏက္ခန္ဓော။ (ဝိညာဏအရ ဝိညာဉ်၏ သညာပညာတို့ သိပုံမှ တစ်မျိုးတစ်ဖုံ သိခြင်းကိုပင်"စိတ္တ ဝိစိတ္တ—ထူးဆန်းသော သိခြင်း" ဟုဆိုနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ဝိညာဏကိုပင်"စိတ္တ ဝိစိတ္တဗ္ဗေန" ဟုဖွင့်သည်။ ဝိဘာနနမေဝ စိတ္တ ဝိစိတ္တတာတိ

စိတ္တ ဝိစိတ္တဌေန ،ကောဝ ဓမ္မော ဝိညာဏက္ခန္ဓော တိ အာဟ။–ဋီကာ။)

ဝိဘာနနဌေန စေဝ၊ သညာ ပညာတို့ သိပုံမှ ‘တစ်မျိုးတစ်ပုံ သိခြင်းဟူသော အနက်အားဖြင့် လည်းကောင်း။ ဟေဌာ၊ အောက် မနာယတန အဖွင့်၌။ ဝုတ္တ အာယတနဌေန စ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော အယတနတို့၏ အနက်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ကေမေဝ၊ တစ်ပါးသာလျှင်ဖြစ်သော။ မနာယတနံ၊ မနာယတနသည်။ ဟောတိ။ ဝိဘာနနဌေန စ၊ အားဖြင့် လည်းကောင်း။ အဓိပတိ–ယဌေန စ၊ မိမိနှင့်စပ်သော တရားတို့၏ အကြီးအကဲ၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ကေမေဝ၊ သော။ မနိန္ဒြိယံ၊သည်။ ဟော တိ။ [ဤ–ဝါကျသည် ပါဠိသွားတစ်မျိုး ဖြစ်နေ၏။ ရှေ့၌ “ဧကောဝ ဓမ္မော” ဟု ချည်းလာခဲ့၏။ နောက်၌လည်း လာလတ္တံ့၊ ထို အတိုင်းဆိုလျှင် “ဧကောဝ ဓမ္မော မနာယတနံ၊ ဧကောဝ ဓမ္မော မနိန္ဒြိယံ”ဟု ရှိသင့်သည်။] ဝိဘာနနဌေန စ၊ အားဖြင့် လည်းကောင်း။ သဘာဝ သုညတ နိဿတ္တဌေန စ၊ ပရမတ္ထ သဘာဝဟူသော အနက်၊ အတ္တမှ ကင်းဆိတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်၊ သတ္တဝါ မဟုတ်သည်၏ အဲဖြစ် ဟူသောအနက် အားဖြင့် လည်းကောင်း။ ဧကောဝ ဓမ္မော။ မနောဝိညာဏ ဓာတု နာမ၊ မည်သည်။ ဟောတိ။ အဝသေသာ၊ ကြွင်းသောတရားတို့သည်။ (မနောဝိညာဏ ဓာတုနာမ၊ မည်သည်။) နု ဟောန္တိ။ ပန၊ ဆက်၊ စိတ္တံ၊ ကို။ ဌပေတ္မာ၊ ၍။ ယထာ ဝုတ္တေန၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော။ အတ္ထေန၊ အားဖြင့်။ (အာယတနဌ, သဘာဝ သုညတနိဿတ္တဌ အားဖြင့်။) အဝသေသာ၊ မနောဝိညာဏဓာတ်မှ ကြွင်းကုန်သော။ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဧကံ၊ တစ်ပါးသော။ ဓမ္မာယတနမေဝ၊ ဓမ္မာယတန သည်သာလျှင် လည်းကောင်း။ ကော၊သော။ ဓမ္မဓာတုယေဝ စ၊ သည်သာလျှင် လည်းကောင်း။ ဟောတိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ပန၊ ဆက်။ ယေဝါပန တသ္မိံ သမယေတိ ဣမိနာ အပ္ပနာဝါရေန၊ ယေဝါ–ပန တသ္မိံသမယေ ဟူသော ဤ အပ္ပနာဝါရ်ဖြင့်။ ဣဓာပိ၊ ဤ သင်္ဂဟ–ဝါရ၌လည်း။ [ပိဖြင့် ဓမ္မဝ ဝတ္ထာနဝါရကို ပေါင်း။]ဟေဌာ၊ ၌။ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော် မူအပ်ပြီးကုန်သော။ ယေဝါပနကာဝ၊ ယေဝါပနက တရားတို့ကိုသာ။ (ဆန္ဒ အဓိမောက္ခ အစရှိသော ယေဝါပနက တရားတို့ကိုသာ။) သင်္ဂ–ဟိတာ၊ သိမ်းယူ အပ်ကုန်ပြီ။ စ၊ ဆက်။ ဣဓ၊ ဤ သင်္ဂဟဝါရ၌။ (ဟေဌာ၊ ၌။ ဝုတ္တာ၊ ကုန်သော။ ယေဝါပနကာဝ၊ တို့ကိုသာ။ သင်္ဂဟိတာ) ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ဝါရတို့၌။ (နောက်လာမည့်သုညတ–ဝါရနှင့် ဒုတိယစိတ်စသည်ဝယ် လာမည့်ဝါရတို့၌။ ဟေဌာ ဝုတ္တာ ယေဝါပနကာဝ သင်္ဂဟိတာ။) ဟိ၊ မှန်။

ဣတောဿ ဣ သင်္ဂဟဝါ ရမ္ဘ။ ပရ၊ ဒ္ဒ။ ဧတ္ထ ကဲ့ပါ၊ ဣမ္ဗုလောက်သော စကားကိုလည်း။ န ဝိစာရယိသ္သာမ၊ မစိစစ်ကုန်တော့အုံ။ နိဒ္ဒေသ ပဋိနိဒ္ဒေသ ဝါ ရေသု၊ တိ ဒ္ဒ။ ဟေဋ္ဌာ၊ ဒ္ဒ။ ဝုတ္တာနယေနေဝ၊ ဖြင့်သာ။ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

သင်္ဂဟဝါရော၊ သင်္ဂဟဝါရသည်။ နိဋ္ဌိတော၊ ပြီ။

ကောဋ္ဌာသဝါရောတိပိ၊ ကောဋ္ဌာသဝါရဟူသော အမည်သည်လည်း။

ဧတသ္မေ၊ ဣ သင်္ဂဟဝါရ၏ ပင်။ နာမ၊ အမည်တည်း။

သင်္ဂဟဝါရပြီး၏။

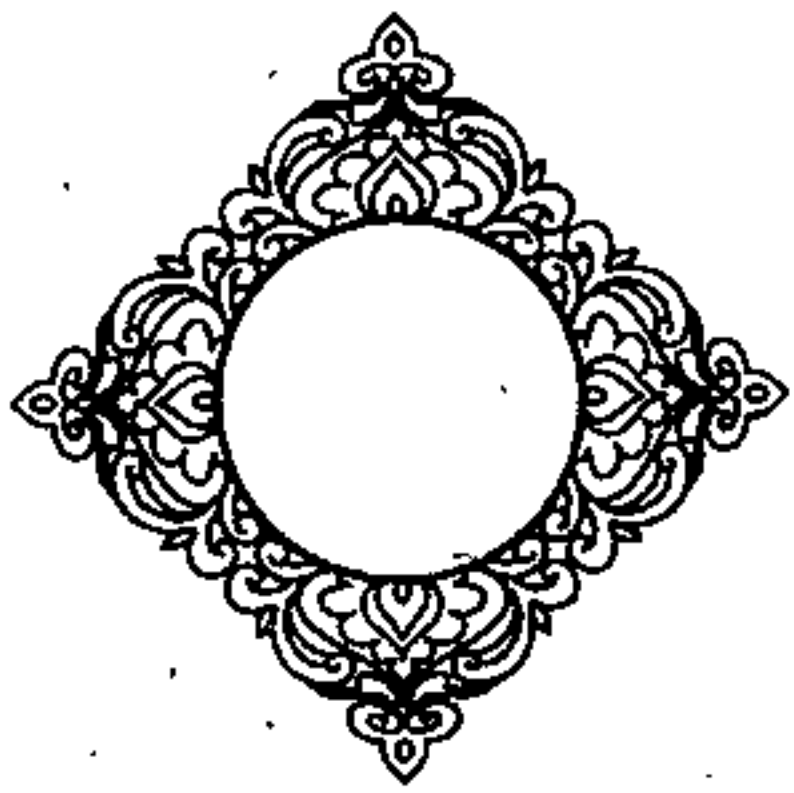

သုညတဝါရအဖွင့်

ဣဒါနိ၊ သင်္ဂဟဝါရကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။ တသို့ ခေါ်ပန သမယေ ဓမ္မာ ဟောန္တိ တိ၊ တသို့ ခေါ်ပန။ ပ။ ဟောန္တိ အစရှိသော။ သုညတဝါရော၊ ကို။ (ဘဂဝတာ။) အာရဒ္ဓေါ၊ ပြီ။ ဝါ၊ ၏။ သော၊ ထိုသုညတဝါရကို။ ဥဒ္ဒေသနိ-ဒ္ဒေသဝသေန၊ ဥဒ္ဒေသ နိဒ္ဒေသတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ဒွိဓာ၊ အားဖြင့်။ ဝ ဝတ္ထိတော၊ ပိုင်းခြားမှတ်သားအပ်ပြီ။ (ဤ ဝါရ၌ ပဋိနိဒ္ဒေသ မပါ။) တတ္ထ၊ ထို ဥဒ္ဒေသနိဒ္ဒေသတို့တွင်။ ဥဒ္ဒေသဝါရော၌။ ဓမ္မာ ဟောန္တိ တိ ဣမိနာ၊ ဓမ္မာ ဟောန္တိ။ ဟူသော ဤ ကောဋ္ဌာသနှင့်။ သဒ္ဒေါ။ စတုဝိ သတိ၊ သော။ ကောဋ္ဌာသာ၊ အစု တို့သည်။ ဟောန္တိ။ စ၊ ဆက်။ သဗ္ဗကောဋ္ဌာသေသု၊ အလုံးစုံသော ကောဋ္ဌာသတို့၌။ စတ္တာရော ဒွေ တယောတိ၊ စတ္တာရော ဒွေတယောဟူ၍။ ဂဏန ပရိစ္ဆေဒေါ၊ ဂဏန်းဖြင့် ပိုင်းခြားခြင်းကို။ နဝ ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မမူအပ်။ [စတ္တာရော ခန္ဓာ ဒွေ အာယတနာနိ စသည်ဖြင့် စတ္တာရော ဒွေ စသော ဂဏန်းများမပါ – ဟူလို။] ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ (နဝ ဝုတ္တော။) သင်္ဂဟဝါရေ၊ ၌။ ပရိစ္ဆိ နဋ္ဌာ၊ စတ္တာရော ဒွေ စသည်ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်ပြီး ကုန်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (နဝ ဝုတ္တော။) ဟိ၊ မှန်။ တတ္ထ၊ ထို သင်္ဂဟဝါရ၌။ပရိစ္ဆိန္နဓမ္မာ ယေဝ၊ ပိုင်းခြားအပ်ပြီးသော ဓမ္မတို့ကိုသာ။ ဣဓပိ၊ ဤ သုညတဝါရ၌လည်း။ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

ဟိ၊ မှန်။ (ဓမ္မတို့ကိုသာ ဟောအပ်၏ဟူသော စကားသည် မှန်၏။) တစ်နည်း–ဟိယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဇတ္တ၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော တရားအပေါင်း၌။[ဇတ္တာတိ ဇတသို့ ယထာဝုတ္တေ သမယေ။](တစ်နည်း)ဇတ္တ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသော ခန္ဓာ အစရှိသော တရားတို့၌။ [ဇတေသု ဝါ ဓမ္မေသု။ –ဋီကာ။]သတ္တောဝါ၊ သတ္တဝါကို လည်းကောင်း။ ဘာဝေါ ဝါ၊ အထည်ကိုယ်ပညတ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း။ အတ္တာဝါ၊ အတ္တကို လည်းကောင်း။ နဝ ဥပလဗ္ဘတိ၊ မရအပ်။ [“ဘာဝေါ တိ သတ္တော၊ ယောကောစိ ဝါ အတ္တော”ဟု ဋီကာဖွင့်သောကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ သတ္တောဟူသော ပါဠိသည် ရှေးက ရှိဟန်မတူ။]မဟာဝ၊ ဓမ္မတို့ကိုသာ။ (ဝုတ္တာ–၌ စပ်။) ဆော၊ ဤတရားတို့သည်။ ဓမ္မမတ္တာ၊ ဓမ္မမျှတို့သာတည်း။ အသာရာ၊ အနှစ်သာရမရှိကုန်။ အပရိဏာယကာ၊ ရှေ့ဆောင်လမ်းပြမရှိကုန်။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမိဿာ သုညတာယ၊ ဤ သုညတ၏ အဖြစ်ကို။ ဝါ၊ ဤသတ္တ–အတ္တမှ ကင်းဆိတ်သည်၏ အဖြစ်ကို။ ဒီပနတ္ထံ၊ ပြခြင်းအကျိုးငှာ။ ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဇတ္ထ၊ ဤ တသို့ ခေါ်ပန သမယေဓမ္မာ ဟောန္တိ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌။ ဧဝံ၊ သို့။ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ယသ္မိं သမယေ၊ ၌။ ကာမာဝစရံ၊ သော။ ဝဋ္ဋမ်၊ သော။ မဟာကုသလစိတ္တံ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တသ္မိं သမယေ၊ ကာမာဝစရ ပထမ မဟာကုသိုလ် စိတ်၏ ဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌။ စိတ္တဂ်ံဝသေန၊ စိတ်၏ အင်္ဂါ၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဥပ္ပန္နာ၊ ကုန်သော။ အတိရေက ပဏ္ဍာသ ဓမ္မာ၊ ၅၀–ကျော် တရားတို့သည်။ သဘာဝဋ္ဌေန၊ ပရမတ္ထ သဘာဝ ဟူသော အနက်အားဖြင့်။ ဓမ္မာ ဇ၀၊ ဓမ္မတို့ချည်းသာ။ ဟောန္တိ။ အညော၊ ဓမ္မမှတစ်ပါးသော။ ကောစိ၊ တစ်စုံတစ်ခုသော။ သတ္တော ဝါ၊ သည်လည်းကောင်း။ ဘာ၀ေါ ဝါ၊ သည်လည်းကောင်း။ ပေါသော ဝါ၊ သည်လည်းကောင်း။ ပုဂ္ဂလော ဝါ၊ သည်လည်းကောင်း။ နတ္ထိ ဟောတိ၊ မရှိ။ ဣတိ ဧ၀ံ၊ သို့။ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ [ပါဠိတော်၌ "ဓမ္မာ ဟောန္တိ"ဟု ဟောတော်မူသောကြောင့် ဓမ္မမှတစ်ပါးအခြားသော သတ္တ စသည် မရှိ–ဟူလို။][1]တထာ၊ တူ။ ရာသင်္ခေန (ရာသိ+အင်္ခေန)၊ အစုဟူသော အနက်အားဖြင့်။ ခန္ဓာ၀၊ ခန္ဓာတို့ ချည်းသာ။ ဟောန္တိ။ ဣတိ ဧ၀ံ၊ သို့။ ပုရိမ နယေနေ၀၊ ဖြင့်သာလျှင်။ သမ္ဘ၀ဒေသု၊ တို့၌။ အတ္ထယောဇနာ၊ အနက်ကို ယှဉ် စေခြင်းကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပန၊ ဆက်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဈာနတောဝ၊ မှ။ အညံ၊ အခြားသော ဈာနဂိ၊ ဈာနင်သည်။ (နတ္ထိ) မဂ္ဂတော ဝါ၊ မဂ်မှလည်း။ အညံ၊ အခြားသော။ မဂ္ဂဂိ၊ သည်။ နတ္ထိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဣဓ၊ ဤ သုညတ ဝါရ၌။ ဈာနံ ဟောတိ မဂ္ဂေါ ဟောတိ ဣစ္စေ၀၊ ဟူ၍သာ။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ [သင်ဟ ဝါရ၌ "ဈာနဂ်ါနိ မဂ္ဂဂ်ါနိ" ဟု ဟောသကဲ့သို့ ဤ၌မဟောဘဲ"ဈာနံ ဟောတိ၊ မဂ္ဂေါ ဟောတိ" ဟုသာ ဟောတော်မူအပ်သည်–ဟူလို။] ဟိ၊ မှန်။ ဥပနိဇ္ဈာ ယနင်္ခေန၊ အာရုံသို့ ကပ်၍ ရှုတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်အားဖြင့်။ ဈာနမေ၀၊ ဈာန်သည်သာ။ ဟောတိ။ ဟေတုဏ္ဍေန၊ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်စေတတ်သော သမ္မာပဟ အကြောင်းဟူသော အနက်အားဖြင့်။ မဂ္ဂေါ၀၊ သည်သာ။ ဟောတိ။ အညော၊ ဈာန် မဂ်တို့မှ တစ်ပါးသော။ ကောစိ၊ သော။ သတ္တောဝါ၊ သည်လည်းကောင်း။ ဘာ၀ေါ ဝါ၊ သည်လည်းကောင်း။ နတ္ထိ ဟောတိ၊ မရှိ။ ဣတိ ဧ၀ံ၊ သို့။ သမ္ဘ၀ဒေသု၊ တို့၌။

၁။ တထာ ရာသင်္ခေန ခန္ဓာ၀။ ။ တထာဖြင့်"ယသ္မိं သမယေ ကာမာ၀စရံ ပဋ္ဌမံမဟာကုသလစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တသ္မိं သမယေ စိတ္တဂ်ံ၀သေန ဥပ္ပန္နာ အတိရေကပဏ္ဍာသဓမ္မာ" တို့ကိုလည်းကောင်း၊ "နတ္ထိ အညော ကောစိ သတ္တော ဝါ ဘာ၀ေါ ဝါ ပေါသော ဝါ ပုဂ္ဂလော ဝါ ဟောတိ" ဟူသော စကားကိုလည်းကောင်း ပြန်ညွှန်းသည်။ ထို့ကြောင့် "ဣတိ ဧ၀ံ ပုရိမနယေနေ၀။ ပ။ ဝေဒိတဗ္ဗာ"ဟုမိန့်သည်။

အတ္ထယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ နိဒ္ဒေသဝါရော၊ သည်။ ဥတ္တာနတ္ထော ယေဝ၊ ပေါ်လွင်ထင်ရှားသောအနက် ရှိသည်သာ။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

သုညတဝါရော နိဋ္ဌိတော။

စ၊ ဆက်။ ဝါ၊ နိဝုံးကို ဆိုဦးအုံ့။ တိဟိ၊ ကုန်သော။ မဟာဝါရေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ မဇ္ဈောတ္တာ၊ တန်ဆာဆင်၍။ နိဒ္ဒိဋ္ဌသ၊ ညွှန်ပြတော်မူအပ်သော။ ပဌမစိတ္တသ၊ ပထမ မဟာကုသိုလ်စိတ်၏။ အတ္ထဝဏ္ဏနာ၊ အနက်ဖွင့်သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီးပြီ။

ဒုတိယမဟာကုသိုလ်စိတ်

ဣဒါနိ၊ ပထမစိတ်ကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။ ဒုတိယစိတ္တာဒိနိ၊ ဒုတိယစိတ် အစရှိသော စိတ်တို့ကို။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ ကတမေ ဓမ္မာတိ အာဒိ၊ အစရှိသော စကားရပ်ကို။ (ဘဂ ဝတာ၊ သည်။) အာရဒ္ဓံ၊ ပြီ။ သဗ္ဗေသုပိ၊ ကုန်သော။ တေသု၊ ထို ဒုတိယစိတ် အစရှိသော စိတ်တို့၌။[ယောဇနာ၌ကား၊"ဒုတိယစိတ္တာဒိနံ ဥဒ္ဒေသေသု"ဟု ဖွင့်၏။] ပဌမစိတ္တေ၊ ၌။ ဝုတ္တနယေနေဝ၊ ဖြင့်သာ။ တယော တယော၊ သုံးပါး သုံးပါးကုန်သော။ မဟာဝါရာ၊ ဝါရကြီးတို့ကို။ (ဓမ္မဝ ဝတ္ထာနဝါရ၊ သင်ဟာဝါရ၊ သုညတဝါရ။)ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ စ၊ ဆက်။ ကေဝလံ၊ ပဒတ္ထ မဖက် သက်သက်။ မဟာဝါရာ ဇဝ၊ ဝါရကြီးတို့ကိုသာ။ (ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်သည်ကား။) နု၊ မဟုတ်ကုန်သေး။ ပဌမစိတ္တေ၊ ၌။ ဝုတ္တသဒိသာနံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော ပုဒ်နှင့်တူကုန်သော။ သဗ္ဗပဒါနံ၊ တို့၏။ အတ္ထောပိ၊ ကိုလည်း။ ဝုတ္တနယေနေဝ၊ ဖြင့်သာ။ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဣတော၊ ဤဝါရတို့ကို ပိုင်းခြားခြင်း, ပဒတ္ထကို ညွှန်ပြခြင်းမှ။ (ရှေးနိဿယ၌ "ဣတော၊ ဤဒုတိယစိတ္တ နိဒ္ဒေသမှ"ဟုပေးလေ၏။) ပရမ္မိ၊ ၌လည်း။ အပုဗ္ဗပဒ-ဝဏ္ဏနံယေဝ၊ ရှေးမဟုတ်သောပုဒ်တို့၏ အဖွင့်ကိုသာ။ ဝါ၊ အသစ်ဖြစ်သော ပုဒ်တို့၏ အဖွင့်ကိုသာ။ ကရိဿာမ၊ ပြုကုန်တော့အုံ့။ တာဝ၊ တတိယစိတ္တ နိဒ္ဒေသ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ။) ဣမသ္မိံ ဒုတိယစိတ္တ နိဒ္ဒေသ၊ ၌။ သသခ်ါရေနာတိ ဣဒမေဝ၊ သသခ်ါရေန ဟူသော ဤ ပုဒ်သည်သာ။ အပုဗ္ဗံ၊ ရှေးမဟုတ်သည်။ ဝါ၊ အသစ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တသ၊ ထိုသသခ်ါရေနဟူသော ပုဒ်၏။ အတ္ထော၊ ကို။ (ဇဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။) (ယော၊ အကြင်အကြောင်းအပေါင်းသည်။) သခ်ါရေန၊ တွန်ဆုတ်သော စိတ်ကို ပြုစီမံတတ်သာ ပယောဂ ဥပါယနှင့်။

သဟ(ဝတ္ထုတိ)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (သော၊ ထိုအကြောင်းအပေါင်းသည်။) သသခ်ိရော၊[1] သသခ်ိရမည်၏။ သသခ်ိရေန[2]တွန့်ဆုတ်သော စိတ်ကို ပြုစီမံတတ်သော သခ်ိရနှင့် တကွဖြစ်သော။ သပ္ပယောဂေန၊ ပယောဂ[3]နှင့်တကွဖြစ်သော။ သဥပါယေန၊ ဥပါယ[4]နှင့်တကွဖြစ်သော။ တေန ပစ္စယ ဂဏေန[5]၊ ထိုအာရုံ မနသိကာရစသော

၁။ **သသခ်ိရော**။ ။ သဟသခ်ိရေနကား လဟုကနည်းအားဖြင့် ဝိဂြိုဟ်ပြုသောစကား တည်း။ "သဟ+သခ်ိရေန+ ယော+ဝတ္ထုတိတိ သခ်ိရော" ဟုဗဟုဗိုဟိပြု။ ထိုသသခ်ိရောသည် ပဌမာဝိဘတ်ဖြင့် ရှိရှိုးဖြစ်သော ပုဒ်အစိုက်အတန့်ကို ငဲ့သော ပဒါဝတ္ထိကန္တ၊ ပါဠိတော်၌ရှိသော သသခ်ိရေနပုဒ်ကို ဖြတ်သော ဒန္ဓဗျောဒန နည်းတည်း။ တေန သသခ်ိရေနကား ပါဠိတော်၌ ဝါကျအရှိကိုငဲ့သော ဝါကျာဝတ္ထိကန္တ၊ ဖြတ်အပ်ပြီးသော ဆင်စွယ်ကို ပြန်၍ ချုန်ပေးသည်နှင့် တူသော ဒန္ဓသောဝေန နည်းတည်း။

၂။ **သသခ်ိရေန**။ ။ သသခ်ိရေနကို" သပ္ပယောဂေန သဥပါယေန ပစ္စယဂဏေနာတိ အတ္ထော"ဟု ဖွင့်သည်။ ထိုသို့ဖွင့်သဖြင့် " သခ်ိရ" ဟူသော သမာသ်ပုဒ်တစ်စိတ်အရ ပယောဂ ဥပါယကို ယူပါဟု လည်းကောင်း၊ "သသခ်ိရ" ဟူသော သမာသ်ပုဒ်လုံးအရ ပစ္စယဂဏကို ယူပါဟု လည်းကောင်းသိစေ၏။ ချဉ်းအုံ။"သခ်ိရောတိ၊ တစ်ခုံတစ်ခုသော ကိစ္စ၌ တွန့်ဆုတ်နေသော စိတ်ကို မတွန့်ဆုတ်အောင် ပြုပြင်တတ်၏။ ဣတိ သခ်ိရော" ဟုပြုပါ၊ ထိုပြုပြင်တတ်သောအရာ ဟူသည် ပယောဂနှင့် ဥပါယတည်း။

၃။ **ပယောဂ**။ ။ "သပ္ပယောဂေနာတိ လိနသ စိတ္တသ ဥဿာဟနပယောဂ သဟိတေန (အားတက်စေတတ်သော ကာယပယောဂ ဝစီပယောဂနှင့် တကွဖြစ်သော)"ဟု ဖွင့်၏။ ထို့ကြောင့် စေတီရင်ပြင်တော်ကို တံမြက်လှည်းမှု စသည်ပြုဖို့ရန် တွန့်ဆုတ်နေသော စိတ်ကို မတွန့်ဆုတ်ဖို့ရန်၊ အားတက်လာဖို့ရန် ပြုစီမံတတ်သော လက်မောင်းလက်ရုံးကို ဆန့်တန်းခြင်း လမ်းလျှောက်ခြင်း စသော ကာယပယောဂ၊ အားတက်စေတတ်သော "ဝိရိယ ဝတောကိ နာမ နု သိဒ္ဓတိ" စသော ပါဠိဂါထာ ပျိုးကဗျာကို ရွတ်ဆိုခြင်းစသော ဝစီပယောဂကို "ပယောဂ"ဟုယူပါ။

၄။ **ဥပါယ**။ ။ "ဥပယတိ၊ အကျိုးသို့ ကပ်ရောက်တတ်၏။ ဣတိ ဥပါယော" နှင့်အညီ အကျိုးသို့ ကပ်ရောက်တတ်သော အကြောင်းတစ်မျိုးကို"ဥပါယ" ဟုခေါ်၏။ [ဥပ+ဣဓာတ်၊ ဏပစ္စည်း။]ထို ဥပါယကို ဦးကာ၌"ကုသလသ ကရဏာကရဏေသု အာဒီနဝါနိသံသပစ္စဝေက္ခဏ၊ ပရေဟိ ဥဿာဟနံတိ ဧဝမာဒိ" ဟုဖွင့်၏။ ထို့ကြောင့် ကုသိုလ်ကို ပြုခြင်း၌အကျိုး မပြုခြင်း၌အပြစ်ကို ဆင်ခြင်မှုဟူသော မိမိ၏ မနောပယောဂကိုလည်းကောင်း၊ ဆရာ မိဘစသော သူတစ်ပါးတို့က ကိုယ်ဖြင့်ဖြစ်စေ နှုတ်ဖြင့်ဖြစ်စေတို့ကတွန်းမှု ဟူသော ကာယပယောဂ ဝစီပယောဂကို လည်းကောင်း "ဥပါယ"ဟုယူပါ။

၅။ **ပစ္စယဂဏေန**။ ။ ပစ္စယဂဏ၏ သရုပ်ကို"ယေန အာရမ္မဏာဒိနာ"ဟု ဖွင့်ထားသောကြောင့် အာရုံ မနသိကာရ–စသော စိတ်ဖြစ်ဖို့ရန် အကြောင်းအပေါင်းကို "ပစ္စယဂဏ" ဟု ယူရသည်။ မှန်၏–မည်သည့်စိတ်မဆို အာရုံမပါဘဲ မဖြစ်နိုင်၊ အာဝဇ္ဇန်းဟူသော ယောနိသော

အကြောင်းအပေါင်းကြောင့်။(ဥပဓိနဲ့–ဌ် စပ်။) ဣတိ အတ္ထော။ ဟိ၊ မှန်။ အာရမ္မဏာဒိနာ၊ အာရုံအစရှိသော။ ယေန ပစ္စယဂဏေန၊ အကြင်အကြောင်းအပေါင်းကြောင့်။ပဌမံ၊ ပထမဖြစ်သော။ မဟာစိတ္တံ၊ မဟာကုသိုလ်စိတ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ သပ္ပယောဂေန၊ သော။ သဉ္ဇပါယေန၊ သော။ တေနေဝ (ပစ္စယဂဏေန)၊ ထိုအကြောင်းအပေါင်းကြောင့်ပင်။ ဣဒံ၊ ဤ ဒုတိယ မဟာကုသိုလ်စိတ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

တသ၊ ထို ဒုတိယ မဟာကုသိုလ်စိတ်၏။ ဧဝံ၊ သို့။ ဥပ္ပတ္တိ၊ ဖြစ်ပုံကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣဒ၊ ဤသာသနာတော်၌။ ဧကစ္စော၊ အချို့သော။ ဘိက္ခု၊ သည်။ ဝိဟာရ ပစ္စန္တေ၊ ကျောင်းတိုက်၏ အစွန်အဖျားဌ။ ဝသမာနော၊ နေလျက်။ စေတိယင်္ဂဏ သမ္မဇ္ဇနဝေလာယ၊ စေတီရင်ပြင်တော်ကို တံမြက်လှည်းရာ အချိန်သည်လည်းကောင်း။ ထေရပဋ္ဌာနဝေလာယ၊ ထေရ်ကို ဆည်းကပ်ရာ အချိန်သည်လည်းကောင်း။ (ဆရာတော်ကို ဆည်းကပ်ရာ အချိန်သည်လည်းကောင်း။) သမ္မတ္တာယ၊ ရောက်သော် လည်းကောင်း။ ဓမ္မသဝနဒိဝသေ၊ တရားနာရာနေ့သည်။ သမ္မတ္တေ ဝါ၊ ရောက်သော် လည်းကောင်း။ မယ္ပံ၊ ၏။ ဝါ၊ ငါ့မှာ။ ဂန္ဓာ၊ သွားရ၏။ ပစ္ဆာ ဂစ္ဆတော၊ ပြန်လာလတ်သော်။ အတိဒ္ဓရံ၊ အလွန်ဝေးသည်။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်လိမ့်မည်။ နု ဂမိဿာမိ၊ မသွားတော့အုံ။ (မသွားတော့ပါဘူးလေ။) ဣတိ၊ ဤသို့။ စိန္တေတွာ၊ ကြံပြီး၍။[ဤတိုင်အောင် စိတ်၏ တွန့်ဆုတ်ပုံကို ပြသည်။]ပုန၊ တစ်ဖန်။စိန္တေသိ၊ ကြံပြန်ပြီ။ (ကိံ။) ဘိက္ခုဿ နာမ၊ ရဟန်းအားမည်သည်။ (ရဟန်းဆိုတာ။) စေတိယင်္ဂဏံ ဝါ၊ စေတီရင်ပြင်တော်သို့ လည်းကောင်း။ထေရပဋ္ဌာနံ ဝါ၊ ထေရ်ကို ဆည်းကပ်ရာ အရပ်သို့လည်းကောင်း။ ဓမ္မသဝနံဝါ၊ တရားနာရာ အရပ်သို့ လည်းကောင်း။ အဂန္တုံ ၊ မသွားဘဲ နေခြင်းငှာ။ အသာရပ္ပံ၊ မလျောက်ပတ်ချေ။ ဂမိဿာမိ၊ သွားဦးအုံ။ (သွားဦးမှပါပဲလေ။) ဣတိ၊ သို့။ စိန္တေသိ၊ ပြီ။[ဤ တိုင်အောင် အကျိုးအပြစ် စဉ်းစားပုံ မနောပယောဂ ဟူသောဥပါယကို ပြသည်။]

မနသိကာရ မပါဘဲလည်း ကုသိုလ်မဖြစ်နိုင်။ ထို့ကြောင့် ထို၂–ပါးကို အရင်းခံအဖြစ်ဖြင့် ယူရမ်။ အရမ္မဏာဒိနာ၌ အာဒိ–အရကားသမယ အဖွင့်တုန်းက ပြခဲ့သော ဟေတုမ်၏ အရ ဖြစ်သော ဟေတုပစ္စည်း စသော ရသင့်ရာ အကြောင်းများကိုလည်း ယူရသည်။

မှတ်ချက်။ ။သသမ်ါရေနကို ဥပ္ပဇ္ဇဲ၌ စပ်ရသောကြောင့် အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂြိုဟ်ကျမ်း ၀ယ် "သသမ်ါရိက" ဟူသော ပုဒ်ကိုလည်း "သသမ်ါရေန+ဥပ္ပဇ္ဇဲ သသမ်ါရိက" ဟု ဥပ္ပဇ္ဇတဒ္ဓိတ် ပြုမှ ဤအဋ္ဌကထာအဖွင့်နှင့်လျော်သည်။ ဤ ဒုတိယစိတ်ကို "သသမ်ါရေန ဥပ္ပဇ္ဇဲ ဟုဟော တော်မူသောကြောင့် ပထမစိတ်ကို သမ်ါရ မရှိသော အကြောင်းအပေါင်းကြောင့် ဖြစ်သောစိတ် ဟုဗျတိရေကနည်းအားဖြင့် သိနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် အဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်း၌ ပထမစိတ်ကို "အသမ်ါရိက" ဟု တိုက်ရိုက်ဆိုထားသည်။

ဣတိ၊ သို့။ စိန္တေတွာ၊ ကြံပြီး၍။ ဂစ္ဆတိ၊ ၏။ [ဤစကားဖြင့် ဒုတိယ မဟာ ကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်ပုံကို ပြသည်။]

တဿ၊ ထိုရဟန်း၏ (သန္ဓာန်၌)။ ဧဝံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ [1]အတ္တ နော၊ ၏။ ပယောဂေန၊ ပယောဂကြောင့်။ (ဥပ္ပန္နံ၊ ဖြစ်သော။ ကုသလစိတ္တံ၊ သည်။ သသခ်ါရေန၊ တွန့်ဆုတ်သောစိတ်ကို ပြုစီမံတတ်သော ပယောဂ ဥပါယ-ဟူသော သခ်ါရနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ ပစ္စယဂဏေန၊ အကြောင်းအပေါင်းကြောင့်။ ဥပ္ပန္နံ နာမ၊ ဖြစ်သည်မည်သည်။ ဟောတိ။) ဝါ၊ တစ်နည်း။ ပရေန၊ သူတစ်ပါးသည်။ ဝတ္တာဒီနံ၊ ဝတ် အစရှိသည်တို့ကို။ အကရဏော၊ မပြုခြင်း၌။ အာဒီနဝံ၊ အပြစ်ကို လည်းကောင်း။ ကရဏော၊ ပြုခြင်း၌။ အာနိသံသံ စ၊ အကျိုးကိုလည်းကောင်း။ ဒဿေတွာ၊ ပြ၍။ သြဝဒီယမာနဿ၊ ဆုံးမအပ်သော်။ ဝါ၊ ဆုံးမအပ်သော။ (တဿ၊ ထိုရဟန်း၏ သန္ဓာန်၌။) [ဤစကားဖြင့် သူတစ်ပါး၏ သြဝါဒဟူသော ဥပါယကို ပြ၏။](ဥပ္ပန္နံကုသလစိတ္တံ သသခ်ါရေန ပစ္စယဂဏေန၊ ဥပ္ပန္နံနာမ ဟောတိ။) ဝါ၊ တစ်နည်း။ နိဂ္ဂဟဝ သေန၊ နှိပ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ (အတင်းတိုက်တွန်းသောအားဖြင့်။) ဟေ၊ လာ။ ဣဒံ၊ ဤအမှုကို။ ကရောဟိ၊ ပြုလော့။ ဣတိ၊ သို့။ကာရိယမာနဿ၊ ပြုစေအပ်သော်။ ဝါ၊ ပြုစေအပ်သော။ (တဿ၊ ထိုရဟန်း၏ သန္ဓာန်၌။–ဤ စကားဖြင့် သူတစ်ပါး၏ ဥပါယကို ပြ၏။) ဥပ္ပန္နံ ကုသလစိတ္တံ။ ပ။ ဟောတိ။ ဣတိ၊ သို့။(ဥပ္ပတ္တိ ဝေဒီတဗ္ဗာ။) ...ဒုတိယ စိတ္တံ နိဋ္ဌိတံ။

---

[1] **အတ္တနော ပယောဂေန။** ။ စာအုပ်များဝယ် ပယောဂေန၏နောက်၌ ဝါသဒ္ဒါကိုတွေ့ရ၏။ ထိုဝါကို ရှေးအဖွင့်များ မဖွင့်ကြ၊ သူ၏ ဝိကပ်ပြုစရာလည်းမရှိ။ ထို့ကြောင့် တသေဝံမှ စ၍ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ တိုင်အောင် ဝါကျသုံးမျိုးနဲ့၍ အဓိပ္ပာယ်မှတ်ပါ။

(၁) တဿ ဧဝံ အတ္တနော ပယောဂေန ဥပ္ပန္နံ ကုသလစိတ္တံ သသခ်ါရေန ပစ္စယ ဂဏေန ဥပ္ပန္နံ နာမ ဟောတိ။

(၂) တဿ ပရေန ဝါ ဝတ္တာဒီနံ အကရဏော စ အာဒီနဝံ၊ ကရဏော စ အာနိသံသံ ဒဿေတွာ သြဝဒီယမာနဿ ဥပ္ပန္နံ ကုသလစိတ္တံ သသခ်ါရေန ပစ္စယ ဂဏေန ဥပ္ပန္နံ နာမ ဟောတိ။

(၃) တဿ နိဂ္ဂဟဝသေန ဝါ "ဟေ ဣဒံ ကရောဟိ" တိ ကာရိယမာနဿ ဥပ္ပန္နံ ကုသလစိတ္တံ သသခ်ါရေန ပစ္စယဂဏေန ဥပ္ပန္နံ နာမ ဟောတိ။

ဤသို့သုံးဝါကျနဲ့၍ အဓိပ္ပာယ်ယူသောအခါ ပထမဝါကျအတွက် ဝါသဒ္ဒါ ပါဖွယ်မလိုကြောင်း၊ ဒုတိယ တတိယဝါကျအတွက်သာ"ပရေန ဝါ၊ နိဂ္ဂဟဝသေန ဝါ" ဟု ဝါသဒ္ဒါ ပါသင့်ကြောင်း သိသာ၏။ [အတင်းတိုက်တွန်းမှုကို "နိဂ္ဂဟ"ဟုဆိုသည်။]

တတိယမဟာကုသိုလ်စိတ်

တတိယော၊ တတိယစိတ်ဌ။ (သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက စိတ်ဌ။) ဉာဏေန၊ နှင့်။ ဝိပ္ပယုတ္တံ၊ မယှဉ်သည်တည်း။ ဣတိ၊ ဤ။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တံ မည်၏။ ဟိ၊ မှန်။ (တစ်နည်း) ဟိ၊ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဣဒံပိ၊ ဤတတိယစိတ်သည်လည်း။ (ပိဖြင့်ရှေးစိတ်၂–ပါးကိုပေါင်း။) အာရမ္မဏော၊ ဌ။ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌံ၊ ရွှင်လန်း အပြားအားဖြင့် ရွှင်လန်းသည်။ ဝါ၊ အလွန်ရွှင်လန်းသည်။ ဟောတိ။ ["ဤစကားဖြင့် သောမနဿ သဟဂုတ် ဖြစ်ကြောင်းကို ပြသည်။"]ဝန၊ ထိုသို့အလွန်ရွှင်လန်းပါသော်လည်း ။ တွေ၊ ဤတတိယစိတ်ဌ။ပရိစ္ဆိန္နက ဉာဏ်၊ ပိုင်းဖြတ်တတ်သော ဉာဏ်သည်။ နဿ ဟောတိ၊မရှိ။ ဝါ၊ မပါ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဣဒံ၊ ဤ တတိယစိတ်ကို။ (ဝေဒိတဗ္ဗံ– ဌ စပ်။) ဝါ၊ သည်။ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ–ဌ စပ်။) ဒဟရကုမာရကာနံ၊ ငယ်ရွယ်သော သတို့သားတို့ ၏။ (သတို့သားငယ်တို့၏။) ဘိက္ခူ၊ ကို။ ဒိသ္မာ၊ ၍။ အယံ ထေရော၊ ဤထေရ်သည်။ မယှံ၊ ငါ၏။ (ထေရော၊ တည်း။) ဣတိ၊ ဤသို့နလုံး သွင်း၍။ ဝန္ဒနကာလေ၊ ရှိခိုးရာအခါဌ်လည်းကောင်း။ တေနေဝ နယေန၊ ထိုနည်းအားဖြင့် သာလျှင်။ (ငါတို့၏ စေတီတည်း စသော နည်းအားဖြင့်သာလျှင်။) စေတိယဝန္ဒန ဓမ္မသဝနကာလာဒီသု စ၊ စေတီတော်ကို ရှိခိုးရာအခါ,တရားနာရာအခါ အစရှိသည်တို့ဌ် လည်းကောင်း။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပန၊ ဆက်။ ပါဠိယံ၊ ဌ်။ တွေ၊ ဤ တတိယစိတ်ဌ်။ [1]သတ္တ သု၊ ကုန်သော။ ဌာနေသု၊ တို့ဌ်။ ပညာ၊ သည်။ ပရိဟာယတိ၊ ယုတ်လျော့၏။ သေသံ၊ ပညာ၏ ယုတ်လျော့ခြင်းမှ ကြွင်းသော အစိအရင်သည်။ ပါကတိကမေव၊ ပင်ကို သဘော ရှိသည်သာ။ (ပထမ ဒုတိယစိတ်တို့နှင့် တူသည်သာ။) ဣတိ၊ အပြီးတည်း။ ... တတိယစိတ္တံ နိဋ္ဌိတံ။

စတုတ္ထမဟာကုသိုလ်စိတ်

စတုတ္ထစိတ္တေပိ၊ ဌ်လည်း။ (သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် မဟာ ကုသိုလ် သသင်္ခါရိက စိတ်ဌ်လည်း။) ဧသေဝ နယော၊ တည်း။ ပန၊ အထူးကား။

၁။ သတ္တသု ဌာနေသု။ ။ ပညာနှေဟူသော နာမည်ဖြင့်ဖြစ်ရာဣန္ဒြေယဌာန်၊သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဟူသော နာမည်ဖြင့်ဖြစ်ရာမဂ္ဂင်ဌာန်၊ ပညာဗလဟူသော နာမည်ဖြင့်ဖြစ်ရာ ဗလဌာန်၊ အဝိဇ္ဇာ ဟူသော နာမည်ဖြင့်ဖြစ်ရာ မူလဌာန်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိဟူသော နာမည်ဖြင့်ဖြစ်ရာ ကမ္မပထဌာန်၊ သမ္မာဇာဏိဟူသော နာမည်ဖြင့်ဖြစ်ရာ ဥပကာရဌာန်၊ ဝိပဿနာဟူသော နာမည်ဖြင့်ဖြစ်ရာ ဝိဋ္ဌိဒုကဌာန် ကို "ဂ–ဌာန"ဟု ဆိုသည်။ ထိုဂ–ဌာနဌ် ပညာကို အရကောက်ရသော ဝေဒနာ စသည်မပါ–ဟူလို။

ဣဒံ၊ ဤစတုတ္ထစိတ်ကို။(လဗ္ဘတိ၊ ဝေဒီတဗ္ဗံ–တို့၌ စပ်။) သသခ်ိရေနာတိ၊ ဟူ၍။ ဝစနတော၊ ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်။ (ဝေဒီတဗ္ဗံ–၌ စပ်။) ယဒါ၊ ၌။ မာတာပိတရော၊ တို့သည်။ ဒဟာရကုမာရကော၊ ငယ်ရွယ်သော သတို့သားတို့ကို။ (သတို့သားငယ်တို့ကို) သိသေ၊ ၌။ ဂဟေတွာ၊ ကိုင်၍။ (ဦးခေါင်းကို နှိမ်၍။) စေတိယာဒီနိ၊ စေတီတော် အစရှိသော ရှိခိုးဖွယ်တို့ကို။ ဝန္ဒာပေန္တိ၊ ရှိခိုးစေကြကုန်၏။ တေ စ၊ ထိုသတို့သားငယ် တို့သည်လည်း။ အနတ္ထိကာ၊ ရှိခိုးခြင်းဖြင့် အလိုမရှိကြ ကုန်သည်။ (ပင်ကိုက ရှိမခိုး လိုကြကုန်သည်။)' သမာနာပိ၊ ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း။ ဟဋ္ဌ ပဟဋ္ဌာဝ၊ ရှင်လန်း အပြားအားဖြင့် ရှင်လန်းကုန်သည်သာ။ ဝါ၊ အလွန်ရှင်လန်း ကုန်သည်သာ။ (ဟုတွာ။) ဝန္ဒန္တိ၊ ရှိခိုးကုန်၏။ ဧဝရူပေ၊ သော။ ကာလေ၊ ၌။ လဗ္ဘတိ၊ ဣတိ ဝေဒီတဗ္ဗံ။

ပဌမမဟာကုသိုလ်စိတ်

ပဌမေ၊ ၌။ (ဥပေက္ခာသဟဂတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် မဟာကုသိုလ် အသင်္ခါရိက စိတ်၌။) ဥပေက္ခာသဟဂတံတိ၊ ကား။ ဥပေက္ခာဝေဒနာယ၊ နှင့်။ သမ္ပယုတ္တံ၊အညိအမျှ ဧကုပ္ပါဒတာ– အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သော။ (စိတ္တံ–၌ စပ်။) ဟိ၊ မှန်။ဣဒံ၊ ဤပဌမစိတ်သည်။အာရမ္မဏေ၊ ၌။ မဇ္ဈတ္တံ၊ အလယ်အလတ်၌ တည်သော သဘောရှိသည်။ ဝါ၊ လျှစ်လျူ။ ရှုသည်။ ဟောတိ၊ ပန၊ ထိုသို့လျှစ်လျူ။ရှုပါ သော်လည်း။ ဇော္ဇ၊ ဤ ပဌမစိတ်၌။ ပရိဗ္ဗိန္ဒကဉာဏံ၊ သည်။ ဟောတိ ယေဝ၊ ရှိသည်သာ။ ပန၊ ဆက်။ ပါဠိယံ၊ ၌။ ဇော္ဇ၊ ဤ ပဌမစိတ်၌။ ဗျာနစတုက္ကေ၊ ၌။ ဥပေက္ခာ ဟောတီတိ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ ဣန္ဒြိယဋ္ဌကေ၊ဣန္ဒြိယ အဋ္ဌကၖ၌။ ဥပေက္ခိန္ဒြိယံ ဟောတီတိ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ ဝတ္တွာ၊ ဟောတော်မူပြီး၍။ သမ္ပေသမ္ပိ၊ ကုန်သော။ ဝေဒနာဒိပဒါနိ၊ ဝေဒနာ အစရှိသောပုဒ်တို့၏။ နိဒ္ဒေသေ၊ ၌။ သာတာ သာတသုခ ဒုက္ခ ပဋိက္ခေပဝသေန၊ သာတ အသာတကို ပယ်ခြင်း, သုခ ဒုက္ခကို ပယ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဒေသနံ၊ ကို။ ကတွာ၊ ပြုတော်မူ၍။ အဒုက္ခမသုခဝေဒနာ၊ ကို။ ကထိတာ၊ ပြီ။ ["နေဝသာတံ နာသာတံ" ဟုလည်းကောင်း၊ "အဒုက္ခမသုခံ" ဟုလည်း ကောင်း ဒေသနာတော်ကို ပြုတော်မူသည်။ ပါဠိတော်ကို ကြည့်ပါ။]

အသာ၊ ထိုအဒုက္ခမသုခဝေဒနာ၏။ မဇ္ဈတ္တလက္ခဏော၊ လျှစ်လျူ။ရှုခြင်း လက္ခဏာ၌။ ဣဋ္ဌတ္တကာရဏာဝသေန၊ အစိုးရသည်၏အဖြစ်ကို ပြုစေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဥပေက္ခိန္ဒြိယဘာဝေါ၊ ဥပေက္ခိန္ဒြေ၏ အဖြစ်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော။

["ဣန္ဒတ္တံ ကာရေတိ"နှင့်လျော်အောင် "ဣန္ဒတ္တကာရဏ"ဟု ရှိသောမူ သာကောင်း၏။]စ၊ ဆက်။ ပဒပဒီပါဠိယာ၊ ပုဒ်တို့၏ အစဉ်အားဖြင့်။ ကေသို့ဌာနေ၊ တစ်ခုသောဌာနဌ်။ (စျာနဂ် ဌာနဌ်။) ပိ တိ၊ သည်။ ပရိဟိနာ၊ ယုတ်လျော့၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ စိတ္တဂ်ဝသေန၊ ဖြင့်။ ပါဠိအာရုဠာ၊ ပါဠိတော်၌ တက်ရောက်ကုန်သော။ ပဌမပဏ္ဏာသေ၀၊ ၅၅-ပါးသာလျှင်ဖြစ်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ။ တေသံ၊ ထိုတရားတို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗကောဌာသေသု၊ အလုံးစုံသော ကောဌာသ တို့၌လည်းကောင်း၊သဗ္ဗ၀ါရေသု စ၊ တို့၌လည်းကောင်း။ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဆဋ္ဌ-စသည်မဟာကုသိုလ်စိတ်

ဆဋ္ဌ သတ္တမ အဋ္ဌမာနိ၊ ဆဋ္ဌစိတ်, သတ္တမစိတ်, အဋ္ဌမစိတ်တို့ကို။ ဒုတိယ တတိယ စတုတ္ထေသု၊ ဒုတိယ, တတိယ, စတုတ္ထစိတ်တို့၌။ ဝုတ္တနယေနေ၀၊ ဖွင့်ဆို အပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ။ ဝေဒိတ္တာနိ၊ ကုန်၏။ ဟိ၊ မှန်။ ကေ၀လံ၊ ကြွင်းသော အစိအရင်မဖက် သက်သက်။ ဣမေသု၊ ဤဆဋ္ဌ, သတ္တမ,အဋ္ဌမစိတ်တို့၌။ ဝေဒနာ ပရိ၀တ္တနဿေ၀၊ ဝေဒနာကို လဲလှယ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း။ သိတိပရိဟာနဿ၊ ပိတိ၏ ယုတ်လျော့ခြင်းသည် လည်းကောင်း။ ဟောတိ၊ ၏။ သေသံ၊ ကြွင်းသော အစိအရင်ကို။ ဥပ္ပတ္တိနယေန၊ စိတ်ဖြစ်ပုံနည်းနှင့်။ သဒ္ဒါ။ တာဒိသမေ၀၊ ထို ဒုတိယ တတိယ စတုတ္ထစိတ်တို့၌ ဆိုအပ်ပြီးသော အစိအရင်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်သာ။ ဟိ၊ မှန်။ ကရုဏာ' မုဒိတာ ပရိကမ္မကာလေပိ၊ ကရုဏာ မုဒိတာ ပရိကံပြုရာ အခါ၌လည်း။ ဣမေသံ၊ ဤဥပေက္ခာသဟဂုတ် စိတ်တို့၏။ ဥပ္ပတ္တိ၊ ဖြစ်ပုံကို။ မဟာအဋ္ဌကထာယံ၊ ၌။ အနုညာတာ ဧ၀၊ ခွင့်ပြုအပ်သည်သာ။ ဣမာနိ အဋ္ဌ၊ ဤ ရှစ်ပါးသောစိတ်တို့သည်။ ကာမာ၀စရ ကုသလစိတ္တာနိ နာမ၊ တို့မည်၏။

၁။ ကရုဏာ။ ပ။ အနုညာတာ ဧ၀။ ။ "တေသံ တာဒိသမေ၀" ဟူသော စကားကို နိုင်မြဲစေလို၍"ကရုဏာ။ ပ။ အနုညာတာ ဧ၀" ဟုမိန့်သည်။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ်များဖြစ်သော ကြောင့် ကရုဏာ မုဒိတာတို့ မယှဉ်နိုင်ဟု ထင်မှတ်ဖွယ်ရှိ၏။ ထိုသို့ ထင်မှတ်ဖွယ်ရှိသည့်အတိုင်း ပင် အဘိ၀မ္မတ္ထသင်္ဂြိုဟ်ကျမ်း၌ "ဥပေက္ခာသဟဂတေသု ပနေတ္ထ ကရုဏာ မုဒိတာန သန္တိ တိ ကေစိ ၀ဒန္တိ"ဟု ကေစိ၀ါဒ လာသည်။ ထိုသို့ ကေစိဆရာတို့က ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ်၌ ကရုဏာ မုဒိတာတို့ မယှဉ်နိုင်ဟု ဆိုသော်လည်း, မဟာအဋ္ဌကထာ၌ ယှဉ်နိုင်ကြောင်းကို ခွင့်ပြုထားသည်-ဟူလို။ [ကေစိ၀ါဒ၏ အဓိပ္ပာယ်နှင့် တကွ ပယ်ရှားချက်ကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာ ဋီကာ၌ ပြထားပြီး မူလဋီကာကိုလည်း ရှုပါ။]

ပုညကိရိယာဝတ္ထုစသည်

သဗ္ဗာနိပိ၊ ကုန်သော။ တာနိ၊ ထိုကာမာဝစရ ကုသိုလ်စိတ်တို့ကို။ ဒသဟိ၊ ကုန်သော။ ပုညကိရိယဝတ္ထုဟု[1]၊ တို့ဖြင့်။ ဧဝံဘဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ ကထံ၊ အဘယ်သို့ သိထိုက်ကုန်သနည်း။ ဒါနမယံ၊ ဒါနမယဖြစ်သော။ ပုညကိရိယဝတ္ထု၊ ပုညကိရိယ ဝတ္ထုလည်းကောင်း။ သီလမယံ၊ သော။ (ပုညကိရိယဝတ္ထု၊ လည်းကောင်း။) ဘာဝနာမယံ၊ သော။ (ပုညကိရိယဝတ္ထု၊ လည်းကောင်း။) အပစိတိ သဟဂတံ[2]၊ အရိအသေပြုခြင်းဟူသော။ (ပုညကိရိယဝတ္ထု၊ လည်းကောင်း။) ဝေယျာဝစ္စသဟဂတံ၊ ဝေယျာဝစ္စဟူသော။ (ပုညကိရိယဝတ္ထု၊ လည်းကောင်း။) ပတ္တာနုပ္ပဒါနံ၊ ပတ္တာနုပ္ပဒါန ဟူသော။ (ပုညကိရိယဝတ္ထု၊ လည်းကောင်း။) အဒ္ဓနုမောဒနံ၊ဟူသော။ (ပုညကိရိယဝတ္ထု၊ လည်းကောင်း။) ဒေသနာမယံ၊ ဖြစ်သော။ (ပုညကိရိယဝတ္ထု၊ လည်းကောင်း။) သဝနမယံ၊ သော။ (ပုညကိရိယဝတ္ထု၊ လည်းကောင်း။) ဒိဋ္ဌုဇုကမ္မံ၊ ဒိဋ္ဌုဇုကမ္မဖြစ်သော။ ပုညကိရိယဝတ္ထု၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဣမာနိ ဒသ၊ ဤ ၁၀–ပါးတို့ သည်။ ပုညကိရိယဝတ္ထုနှိ နာမ၊ တို့မည်၏။ တတ္ထ၊ ထို၁၀–ပါးသော ပုညကိရိယဝတ္ထု တို့တွင်။ ဒါနမေဝ၊ ဒါနသည်ပင်။ ဒါနမယံ၊ မည်၏။ (မယံအတွက် အနက်သီးခြား မရှိ။) ပုညကိရိယာ စ၊ ပြုထိုက်သော ကောင်းမှုလည်း ဟုတ်၏။ သာ၊ ထို ပြုထိုက်သော ကောင်းမှု ဟူသည်။ တေသံ တေသံ အာနိသံသာနံ၊ ထိုထို အကျိုး အာနိသင် တို့၏။ ဝတ္ထု စ၊ တည်ရာအကြောင်းလည်း

၁။ ပုညကိရိယဝတ္ထု။ ။ ကတ္တာဗ္ဗာတိကိရိယာ။ပုညံ+ တံ+ ကိရိယာ စာတိပုညကိရိယာ (ပြုထိုက်သော ကောင်းမှု။) ပုညကိရိယာ စ၊ ပြုထိုက်သော ကောင်းမှုလည်းဟုတ်၏။ သာ။ ပ။ ဟူသည်။ ဝတ္ထု စ၊ ထိုထိုအကျိုးတို့၏ တည်ရာအကြောင်းလည်းဟုတ်၏။ ဣတိပုညကိရိယဝတ္ထု။ ဒါနမယံ စသည်၌ မယပစ္စည်း၏ သွတ္ထဖြစ်ပုံနှင့် အခြားတစ်နည်းကို ပြခဲ့ပြီ။

၂။ အပစိတိ သဟဂတံ။ ။ အပ–ရှေးရှိသော စိ–စာတ်သည် စာတ်ကျမ်းတို့၌ ဖျက်ဆီးခြင်းအနက်ကို ဟောအ၏၊ သို့သော် စာတူနံ အနေကတ္ထတ္ထာနှင့်အညီ ဤနေရာ၌ အရိုအသေပြုခြင်း အနက်ကို ဟောသင့်၏။ "အပစိနနံ၊ အရိုအသေပြုခြင်း။ အပစိတိ၊ ခြင်း။ အပစိတိ ဧဝ အပစိတိသဟဂတံ"ဟူသော ဋီကာပထမနည်းအလို သဟဂတ အတွက်အနက်သီးခြား မရှိ။... (တစ်နည်း) အပစိတိ အရ အရိုအသေပြုကြောင်း စေတနာနှင့်ယှဉ်သော တရားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အရိုအသေပြုသော ကိုယ်အမူအရာ နှုတ်အမူအရာ ကိုလည်းကောင်းယူ၍ " အပစိတိယာ+ သဟဂတံ အပစိတိသဟဂတံ" ဟု ပြုလျှင် ထိုတရားတို့နှင့်ယှဉ်သော စေတနာကိုလည်းကောင်း ထိုအမူအရာကိရိယာနှင့် တကွဖြစ်သော စေတနာကိုလည်းကောင်း "အပစိတိသဟဂတမည်၏" ဟုဋီကာဖွင့်သည်။

[ဝေယျာဝစ္စသဟဂတံ၌လည်း နည်းတူ။]

ဟုတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပုညကိရိယဝတ္ထု၊ မည်၏။ သေသေသုပိ၊ ဒါနမယ ပုညကိရိယ ဝတ္ထုမှ ကြွင်းသော သီလမယ ပုညကိရိယဝတ္ထု စသော ပုညကိရိယဝတ္ထု တို့၌လည်း။ ဧသေဝ နယော၊ တည်း။

တတ္ထ၊ တိုပုညကိရိယဝတ္ထုတို့တွင်။ (ဒါနမယံ ပုညကိရိယဝတ္ထု နာမ-စသည်၌ စပ်။) စိဝရာဒီသု၊ သက်နှံးအစရှိကုန်သော။ စတူသု၊ ကုန်သော။ ပစ္စယေသု၊ တို့တွင်။ [ဤစကားဖြင့် ဝိနည်း၌လာသော ဒါနဝတ္ထုကို ပြ၏။] ဝါ၊ တစ်နည်း။ ရူပါဒီသု၊ ရူပါရုံ အစရှိကုန်သော။ ဆသု၊ ကုန်သော။ အာရမ္မဏေသု၊ တို့တွင်။ [ဤစကားဖြင့် အဘိဓမ္မာ၌လာသော ဒါနဝတ္ထုကို ပြသည်။] ဝါ၊ တစ်နည်း။ အနှာဒီသု၊ ထမင်း အစရှိကုန်သော။ (အာဒိဖြင့် " အန္နံ ပါနံ ဃရံ ဝတ္ထုံ၊ ယာနံ မာလာ ဝိလေပနံ။ ဂန္ဓော သေယျာ ပဒီပေယျံ၊ ဒါနဝတ္ထူ သိယုံ ဒသ" ဟူသော (၄၂၂) အဘိဓာန်ဂါထာ၌ လာသော ပါန စသည်တို့ကို ယူ။) ဒသသု၊ ကုန်သော။ ဒါနဝတ္ထုသု၊ တို့တွင်။ [ဤစကားဖြင့် သုတ္တန်၌လာသော ဒါနဝတ္ထုကို ပြသည်။] တံတံ၊ ထိုထို ဒါနဝတ္ထုကို။ ဒေန္တသ၊ ပေးလှူသောပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌ လည်းကောင်း)။ တေသံ၊ ထို သက်နှံး အစရှိသော လှူဖွယ်ဝတ္ထုတို့၏။ [စာအုပ်တို့၌ "တေသံ တေသံ" ဟုဝိဘာရှိ၏။ "တံတံ"ဟု ဧကဝုစ်ဝိဘာ ဆိုပြီးနောက် ထိုအရကိုပင် "တေသံ တေသံ"ဟု ဗဟုဝုစ်ဝိဘာ မပြုထိုက်။ ထို့ကြောင့် "တေသံတိ စိဝရာဒိနံ" ဟူသော ယောဇနာ နှင့်အညီ တေသံတစ်ပုဒ်သာ ရှိထိုက်သည်။] ဥပဟါဒတော။ ဖြစ်ရာအခါမှ။ ပဌာယ၊ ၍။ ပုဗ္ဗဘာဂေ၊ ရှေ့အဖို့လည်းကောင်း။ (ပုဗ္ဗစေတနာ အခိုက်လည်းကောင်း။) ပရိစ္စာဂကာလေ၊ စွန့်လွှတ်ရာ အခါလည်းကောင်း။ (မုဉ္စစေတနာ အခိုက် လည်းကောင်း။) ပစ္ဆာ၊ ၌။ သောမနဿစိတ္တေန၊ သောမနဿနှင့် ယှဉ်သောစိတ်ဖြင့်။ အ၊နုဿရတောစ၊ အောက်မေ့ရာအခါ လည်းကောင်း။ (အပရစေတနာ အခိုက်လည်းကောင်း။)ဣတိ၊ သို့။ တီသု၊ ကုန်သော။ ကာလေသု၊ တို့၌။ ပဝတ္တာ၊ သော။ စေတနာ၊ သည်။ ဒါနမယံ၊ ဒါနမယဖြစ်သော။ ပုညကိရိယ ဝတ္ထုနာမ၊ ပုညကိရိယ ဝတ္ထု မည်၏။

ပဋ္ဌသီလံ၊ ၅-ပါးသီလကို သော်လည်းကောင်း။ အဋ္ဌသီလံ၊ ရှစ်ပါးသီလကို သော်လည်းကောင်း။ ဒသသီလံ၊ ကိုသော်လည်းကောင်း။ သမာဒိယန္တသ၊ ဆောက်တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌လည်းကောင်း။ (ပဝတ္တာ စေတနာ-၌ စပ်။) ပဗ္ဗဇိသာမိ၊ ရှင်ရဟန်းပြုအံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့ ကြံ၍။ ဝိဟာရံ၊ သို့။ ဂစ္ဆန္တသ၊ သွားသောပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ လည်းကောင်း။ ပဗ္ဗဇန္တသ၊ ရှင်ဖြစ်ဆဲပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌လည်းကောင်း။ မနောရထံ၊ စိတ်၏အလိုကို။ မတ္ထကံ၊ အထွတ်အထိပ်သို့။

ပါပေတွာ၊ ရောက်စေ၍။ (အဟံ၊ သည်။) ပဗ္ဗဇိတောဟု၊ ရှင်ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးသည်။ အမှိ ဝတ၊ ဖြစ်ရပေစွ။ သာဓု သာဓု၊ ကောင်းလေစွ ကောင်းလေစွ။ ဣတိ၊ သို့။ အာဝုဇ္ဇော သ၊ ဆင်ခြင်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌လည်းကောင်း။ ပါတိမောက္ခံ၊ ပါတိမောက္ခသီလကို။ သံဝရော သ၊ စောင့်စည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌လည်းကောင်း။ (ပါတိမောက္ခ သံဝရသီလကို စောင့်စည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆိုသည်။) စိတ္တဝိဝေါ၊ သက်နိုး အစရှိကုန်သော။ ပစ္စယေ၊ တို့ကို။ ပစ္စဝေက္ခဏော သ၊ ဆင်ခြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌လည်းကောင်း။ (ပစ္စယသန္နိဿိတ သီလကို စောင့်ရှောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆိုသည်။) အာပါထဂတေသု၊ ရှေးရှုကျခြင်းသို့ရောက်ကုန်သော။ ရူပါဒီသု၊ ရူပါရုံ အစရှိသော အာရုံတို့၌။ စက္ခုဒ္ဒါရာဒီနိ၊ စက္ခုဒ္ဒါရ အစရှိသော ဒွါရတို့ကို။ သံဝရော သ၊ စောင့်စည်းသောပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌လည်းကောင်း။ (ဣန္ဒြိယသံဝရ သီလကို စောင့်စည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆိုသည်။) အာဇီဝံ၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းကို။ သောဓေတော သ၊ စင်သုတ်သင်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌လည်းကောင်း။ (အာဇီဝ ပါရိ သုဒ္ဓိသီလကို စောင့်စည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆိုသည်။) ပဝတ္တာ စေတနာ။ သီလမယဿ၊ သော။ ပုညကိရိယဝတ္ထု နာမ။

ပဋိသင်္ခါဒါယ်၊ ပဋိသင်္ခါဒါမဂ် ပါဠိတော်၌။ ဝုတ္တေန၊ ဟောတော်မူအပ်သော။ ဝိပဿနာမဂ္ဂေန၊ ဝိပဿနာ အစဉ်အားဖြင့်။ စက္ခုံ၊ စက္ခုပသာဒကို။ အနိစ္စတော၊ အနိစ္စအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဒုက္ခတော၊ အားဖြင့်လည်းကောင်း။ အနတ္တတော၊ အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဘာဝေန္တော သ၊ ဖြစ်စေသောပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌လည်းကောင်း) ။ပ။ မနံ၊ မနောဒွါရကို။ [သောတဒွါရ, ဃာနဒွါရ, ဇိဝှါဒွါရ, ကာယဒွါရတို့ကို ပေယျာလမြှုပ်ထားသည်။] ရူပေ၊ ရူပါရုံတို့ကို။ ပ။ ဓမ္မေ၊ ဓမ္မာရုံတို့ကို။ စက္ခုဝိညာဏံ၊ ကို။ ပ။ မနောဝိညာဏံ၊ ကို။ စက္ခုသမ္ဖဿံ၊စက္ခုသမ္ဖဿံ။ ပ။ မနောသမ္ဖဿံ၊ ကို။ စက္ခုသမ္ဖဿဇံ စက္ခုသမ္ဖဿဇကြောင့် ဖြစ်သော။ ဝေဒနံ၊ ကို။ ပ။ မနောသမ္ဖဿဇံ၊ သော။ ဝေဒနံ၊ ကို။ ပ။ ရူပသညံ၊ ရုပ်၌ဖြစ်သော သညာကို။ ပ။ ဓရောမရဏံ၊ ကို။ အနိစ္စတော။ ပ။ ဘာဝေန္တော သ၊ ၌လည်းကောင်း။ ပဝတ္တာ။ စေတနာ၊ သည်။ ဝါ၊ ဘစ်နည်း။ အဌတိ သာယ၊ ၃၈–ပါး သော။ အာရမ္မဏေသု၊ တို့၌။ အပ္ပနံ၊ အပ္ပနာသို့။ အပ္ပတ္တာ၊ မရောက်သေးသော။ သဗ္ဗာပိ၊ သော။ စေတနာ၊ သည်။ ဘာဝနာမယဿ၊ သော။ ပုညကိရိယဝတ္ထုနာမ၊မည်၏။ [အာကာသကသိုဏ်းကို ကသိဏာဂ္ဂါဒိမာဂ်ကာသ၌ သွင်းပြီးလျှင် အာလောကကသိုဏ်းကို သြဒါတကသိုဏ်း၌ သွင်း၍ ဓမ္မသင်္ဂဏီစသော ပါဠိတော်၌ ကမ္မဋ္ဌာန်း "၃၈" ပါးသာ လာ၏။

ကာမာဝစရအခန်း ဖြစ်၍ "အပွန် အပွတ္တာ" ဟုဆိုသည်။ အပွနှာသို့ ရောက်လျှင် ရူပါဝစရဘာဝနာ ဖြစ်လိမ့်မည်။]

ပန၊ ကား။ မဟာလွှက်၊ အသက် သိက္ခာ ဂုဏ်ဝါကြီးရင့်သူကို။ ဒီသွာ၊ မြင်၍။ ပစ္စုဂ္ဂမန်။ ပ။ မဂ္ဂသမ္ပဒါနာဒိဝသေန၊ ခရီးဦးကြိုဆိုခြင်း, သပိတ်သက်နှိုးကို လှမ်းယူခြင်း, ရှိခိုးခြင်း, လမ်းဖယ်ပေးခြင်း(လမ်းခွဲဆုံနေလျှင် မိမိက ဖယ်ပေးခြင်း) အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ အပစိတိသဟဂတံ၊ အပစိတိ ပုညကိရိယဝတ္ထုကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝုမှတရာနံ၊ အသက် သိက္ခာ ဂုဏ်ဝါကြီးရင့်သူတို့၏။ [သာရတ္ထဒီပနာ-သေနာသနက္ခန္ဓက၊ အဂ္ဂါသနာဒိကထာ၌" ယေ ဝုမှ မပစာယန္တိတိ စာတိဝုမှော ဝယောဝုမှော ဂုဏာဝုမှောတိ တယောဝုမှာ" ဟုဖွင့်၏။] ဝတ္တပဋ္ဌိ ပတ္တိကရဏဝသေန၊ ဝတ် အကျင့်ကို ပြုခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း။ ဂါမံ၊ သို့။ ပိဏ္ဍာယ၊ ၄ာ။ ပဝိဋ္ဌံ၊ ဝင်လာသော။ ဘိက္ခုံ၊ ကို။ ဒိသွာ၊ ၍။ ပတ္တံ၊ ကို။ ဂဟေတွာ၊ ယူ၍။ ဂါမေ၊ ၌။ ဘိက္ခုံ၊ ဆွမ်းကို။ သမာဒါပေတွာ၊ ဆောက်တည်စေ၍။ (ထိုထိုအိမ်၌ ဆွမ်းလှူကြဖို့ရန် ဆော်သြ၍-ဟူလို၊ "သမာပေတွာ၊ ပြည့်စုံစေ၍" ဟု ရှိလျှင်လည်း ကောင်း၏။) ဥပသံဟရဏဝသေန၊ ရဟန်း၏ အထံသို့ ဆောင်ပို့ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း ။ ဂစ္ဆ၊ သွားချေ။ ဘိက္ခုန်၊ တို့၏။ ပတ္တံ၊ ကို။ အာဟာရ၊ ဆောင်ယူချေလော့။ ဣတိ၊ ဤသို့ စေခိုင်းအပ်သော စကားကို။ သုတွာ၊ ကြား၍။ ဝေဂေန၊ လျင်စွာ။ ဂန္တွာ၊ ၍။ ပတ္တာဟရဏာဒိဝသေန၊ သပိတ်ကို ဆောင်ယူခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း။ ကာယဝေယျာဝဋ္ဌိကကာလေ၊ ကိုယ်ဖြင့် ဝေယျာဝစ္စကို ပြုရာအခါ၌။ ဝေယျာဝစ္စသဟဂတံ၊ ဝေယျာဝစ္စ ပုညကိရိယဝတ္ထုကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ [ဝုမှတရာနံ ဝတ္တပဋ္ဌိပတ္တိကရဏဝ သေနသည်ရဟန်းသံမဏေတို့၏ ဝေယျာဝစ္စပြုပုံကို ပြသောစကားတည်း။ ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ စသောစကားတို့ကား လူဝတ်ကြောင်တို့၏ ဝေယျာဝစ္စပြုပုံကို ပြသောစကားတည်း။]

ဒါနံ၊ အလှူကို။ ဒတွာ၊ ပေးလှူပြီး၍လည်းကောင်း။ ဂန္ဓာဒီဟိ၊ နံ့သာ အစရှိသော ပူဇော်ဖွယ်တို့ဖြင့်။ ပူဇံ၊ ပူဇော်မှုကို။ ကတွာ၊ ပြုပြီး၍လည်းကောင်း။ အသုကဿ နာမ၊ ထိုမည်သူ၏ အတွက်။ ပတ္တိ၊ ရောက်အပ် ရအပ်သော ကုသိုလ် အဖို့သည်။ ဟောတု၊ ဖြစ်ပါစေ။ ဣတိ ဝါ၊ ဤသို့သော်လည်းကောင်း။ သဗ္ဗသတ္တာနံ၊ အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၏ အတွက်။ (ပတ္တိ၊ သည်။) ဟောတု၊ ဖြစ်ပါစေ။ ဣတိ ဝါ၊ သော်လည်းကောင်း။ ပတ္တိ၊ ရောက်အပ် ရအပ်သော ကုသိုလ်အဖို့ကို။ ဒ ဒတော၊ ပေးသောပုဂ္ဂိုလ်၏။ ပတ္တာနုပ္ပဒါန ပုညကိရိယဝတ္ထုကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ [အနုပ္ပဒီယတေ ဒတေနာတိ အနုပ္ပဒါနံ။ တစ်ဆင့်ပေးဝေကြောင်း

(အမျှဝေကြောင်း) ဖြစ်သောစေတနာ။ ပတ္တိယာ၊ ရောက်အပ် ရအပ်သော ကုသိုလ် အဖို့ကို။ အနုပ္ပဒါနံ၊ တစ်ဆင့်ပေးဝေကြောင်းဖြစ်သော စေတနာတည်း။ ပဝတ္တာနုပ္ပဒါနံ။]

ပန၊ ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအုံ့။ ဧဝံ၊ သို့။ ပတ္တိ၊ ကို။ ဒဒတော၊ ပေးဝေသောပုဂ္ဂိုလ်၏။(အမျှဝေသောပုဂ္ဂိုလ်၏။) ပုညကွယော၊ ကောင်းမှု၏ ကုန်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်သလော။ [မိမိကုသိုလ်ကို သူတစ်ပါးအား ဝေလိုက်သည့်အတွက် ကုန်သွားသလား–ဟူလို။] (ပတ္တိ 'ဒဒတော'။ ပုညကွယော၊ သည်။) နု ဟောတိ၊ မဖြစ်၊ ပန၊ အနွယကား။ ဧကံ၊ တစ်ခုသော။ ဒီပံ၊ ဆီမီးကို။ ဈာလေတွာ၊ တောက်စေ၍။ ဝါ၊ ညှိထွန်း၍။ တတော၊ ထိုဆီမီးမှ။ ဒီပသဟဿံ၊ ဆီမီးတစ်ထောင်ကို။ ဈာလေန္တသ၊ တောက်စေသောပုဂ္ဂိုလ်၏။ (မီးကူး၍ ထွန်းပေးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။) ပဌမဒီပေါ၊ ပထမ ဆီမီးကို။ ခီဏောတိ၊ ကုန်သွား၏ဟူ၍။ နု ဝတ္တဗ္ဗော ယထာ၊ မဆိုထိုက်သကဲ့သို့။ ပန၊စင်စစ်ကား။ ပုရိမာလောကေန၊ ရှေ့ဆီမီးရောင်နှင့်။ သိဒ္ဓိ။ ပစ္ဆိမာလောကော၊ နောက်ဆီမီးရောင်သည်။ ဧကတော၊ တစ်ပေါင်းတည်း။ဟုတ္တာ၊ ၍။ အတိမဟာ၊ အလွန်ကျယ်ပြန့်သည်။ ဟောတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝမေव၊ တူသာလျှင်။ ပတ္တိ။ ဒဒတော၊ ၏။ ပရိဟာနိ နာမ၊ ယုတ်လျော့ ခြင်းမည်သည်။ နတ္ထိ။ ပန၊ စင်စစ်ကား။ ဝုမ္ပယော၊ တိုးပွားခြင်းသည် သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဣတိ .ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပရေဟိ၊ သူတစ်ပါးတို့သည်။ ဒိန္နာယ၊ အမျှပေးဝေအပ်သော။ ပတ္တိယာ ဝါ၊ ရောက်အပ် ရအပ်သော ကုသိုလ်အဖို့ကိုသော်လည်းကောင်း။ အညာယ၊ အမျှပေးဝေ အပ်သော ကုသိုလ်မှတစ်ပါးသော။ ပုညကိရိယာယ၊ ပြုအပ်သောကောင်းမှုကို သော်လည်းကောင်း။ သာဓု သာဓုတိ၊ သာဓု သာဓု ဟူ၍။ အနုမောဒနဝသေန၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ အဇ္ဈနုမောဒနံ၊ အဇ္ဈနုမောဒနပုညကိရိယဝတ္ထုကို ဝေဒိတဗ္ဗံ။ [သင်္ဂြိုဟ်၌ "ပတ္တာနုမောဒန" ဟုရှိ၏။ ဤ အဋ္ဌကထာ၌ကား "အဇ္ဈနုမောဒန" ဟုရှိ၏။ ထိုသို့ရှိသည့်အလိုက် အဓိပ္ပာယ် အယူအဆ ကွဲပြားပုံကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ ပုညကိရိယဝတ္ထုခန်း၌ ရှုပါ။]

ဧကော၊ တစ်ပါးသောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဧဝံ၊ ဤသို့ တရားဟောရလျှင်။ မံ၊ ငါ့ကို။ ဓမ္မကထိကောတိ၊ ဟူ၍။ ဈာနိသန္တိ၊ သိကြကုန်လတ္တံ့။ ဣတိ၊ သို့။ ဣဒ္ဓိယာ၊ ယုတ်မာသောအလိုဌ်။ ဌတ္တာ၊ တည်၍။ လာဘဂရုကော၊ လာဘ်ဌ် အလေးပြုသည်။ ဟုတ္တာ။ ဣသေတိ၊ ဟောဏ်။ တံ၊ ထိုဟောကြောင်းစေတနာသည်။ မဟာပွလ၊ များသော အကျိုးရှိသည်။နု၊ မဖြစ်။ ဧကော၊ သည်။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။

ပဂုဏ်၊ အဝါးဝစ္ဆာ လေ့လာအပ်ပြီးသော။ ဓမ္မ၊ ကို။ အပစ္ဆာသီသမာနော၊ လာဘ်ကို မတောင့်တသည်။ ဟုတ္တာ၊ ၍။ ဝိမုတ္တာယတနသီသေန[1]၊ နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော အကြောင်းကို အဦးပဓာနပြုသဖြင့်။ ဝါ၊ နိဗ္ဗာန်ကို ပဓာန အကြောင်းပြုသဖြင့်။ ပရေသံ၊ သူတစ်ပါးတို့အား။ ဒေသေတိ၊ ဟောတတ်။ ဣဒံ၊ ဤ ဟောကြောင်းစေတနာ သည်။ ဒေသနာမယံ၊ သော။ ပုညကိရိယ ဝတ္ထု နာမ၊ ၏။

ဧကော၊ တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သုဏာတိ၊ တရားနာလတ်သော်။ ဣတိ၊ ဤသို့ တရားနာရလျှင်။ မံ၊ ကို။ သဒ္ဓေါတိ၊ သဒ္ဓါရှိသူ ဟူ၍။ ဇာနိဿန္တိ၊ သိကုန်လတ္တံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့ ကြံ၍။ သုဏာတိ၊ နာ၏။ တံ၊ ထိုတရားနာကြောင်း စေတနာသည်။ မဟပ္ဖလံ၊ သည်။ နု၊ မဖြစ်။ ဧကော၊သည်။ ဧဝံ၊ ဤသို့ တရားနာရသည်ရှိသော်။ မေ၊ ၏။ ဝါ၊ မှာ။ မဟပ္ဖလံ၊ များသောအကျိုးသည်။ ဘဝိဿတိ၊ လတ္တံ့။ ဣတိ၊ သို့။ ဟိတဖရဏေန[2]၊ ဒေသကပုဂ္ဂိုလ်၌ အစီးအပွားကို ဖြန့်ကြောင်းဖြစ်သော။ ဝါ၊ မိမိ၏ အစီးအပွားကိုဖြန့်ကြောင်းဖြစ်သော။ မုဒုစိတ္တေန၊ နူးညံ့သောစိတ်ဖြင့်။ ဓမ္မ၊ ကို။ သုဏာတိ၊ နာ၏။ ဣဒံ၊ ဤ၊ တရားနာကြောင်း စေတနာသည်။ သဝနမယံ၊ သော။ ပုညကိရိယဝတ္ထု နာမ၊ မည်၏။

ဒိဋ္ဌိ၊အသီဘာဂ်ကို။ ဝါ၊ အယူကို။ ဘာဂ်ဖြင့်သိအပ်သော အယူကို ကာရဏာပဓာနအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိ ဟုဆိုသည်။]ဥစ္စု၊ ဖြောင့်မတ်အောင်။ ကရောန္တ သ၊ ပြုသောပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မံ၊ ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မ ဖြစ်သော။ ပုညကိရိယဝတ္ထုနာမ၊ မည်၏။ ပန၊ ဝါဒန္တ ရကား။ ဒီဃဘာဏကာ၊ ဒီဃနိကာယ်ကိုရွတ်အံ့ သရဇ္ဈာယ်သော ထေရ်တို့သည်။ ဝါ၊ ဒီဃနိကာယ်ဆောင် ထေရ်တို့သည်။ အာဟု၊ ဆိုကြကုန်ပြီ။ (ကိ၊) ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မံ၊ ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မသည်။ သဗ္ဗေသံ၊ အလုံးစုံသော် ပုညကိရိယဝတ္ထုတို့၏။

၁။ ဝိမုတ္တာယတန သီသေန။ ။ ဝိမုတ္တိသဒ္ဓါသည် များသောအားဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ် ကိုသာ ဟော၏။ ဤနေရာ၌ကား နိဗ္ဗာန်ကိုဖွင့်ကြသည်။ အာယတနသဒ္ဓါသည် အကြောင်း ဟူ သော အနက်ကိုဟော၏။ သီသသဒ္ဓါကား အဦးပဓာန အနက်ဟောတည်း၊ နိဗ္ဗာန်ကိုပဓာနအား ဖြင့် ရည်စူး၍ တရားဟောသည်။ "တရားနာသူများကို တတ်သိ လိမ္မာစေလိုခြင်းများလည်း အပဓာနအားဖြင့်ပါဝင်နိုင်သည်"ဟူလို။ [ဝိမုတ္တာယတနသီသေနာတိ နိဗ္ဗာနသင်္ခါတသ အာယတနသ သီသဘာဝေန၊ နိဗ္ဗာနသ ဝါ ပဋိလာဘသ ပဓာနကာရဏဘာဝေန–နိဗ္ဗာန်ကို ရခြင်း၏ ပဓာနအကြောင်း၏ အဖြစ်ဖြင့်။–ယောဇနာ။ အနည်းငယ်ဖျက်သည်ကို ပြင်လိုက်သည်။]

၂။ ဟိတ ဖရဏေန။ ။ ဟိတ ဖရဏေနာတိ ဒေသကေ မေတ္တာဖရဏေန။ ဤနည်းခဲ့ ဒေသကပုဂ္ဂိုလ်အပေါ်ဝယ် စီးပွားလိုလားသော မေတ္တာကို"ဟိတဖရဏ" ဟုဆိုသည်။ ဝေဝမေ ဟိတံ ဘဝိဿတီတိ ပဝတ္တေန ဟိတစိတ္တေန ဝါ။ ဤဒုတိယနည်းခဲ့ကား. မိမိအစီးအပွားကို လိုလားသောစိတ်ကို "ဟိတဖရဏ"ဟုဆိုသည်။ အဓိပ္ပာယ်၂–မျိုးလုံးပင် စိတ်အနေ နူးညံ့သောကြောင့် "မုဒုစိတ္တေန" ဟုဆိုသည်။

နိယမလက္ခဏာ၊ အကျိုးကြီးသည် အဖြစ်ကို အမြဲသတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်ခြင်း၏ လက္ခဏာ တည်း။ [နိယမ လက္ခဏာနှင့် မဟပ္ပလတာ နိယမဿလက္ခဏာ။–ဋ္ဌိကာ။ ဥာဏသမ္ပယုတ် ကုသိုလ်ဖြစ်၍ အကျိုးကြီးသည်–ဟူလို။] ဟိ၊ မှန်။ (တစ်နည်း) ကသ္မာ။ ဒိဋ္ဌဓမ္မိ၊ သည်။ သဗ္ဗေသံ၊ တို့၏။ နိယမလက္ခဏာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ နည်း။ ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ယံ ကိဉ္စိ၊ အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော။ ပုညံ၊ ကို။ ကရောန္တဿ၊ ပြုသောပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဒိဋ္ဌိယာ၊ အသိဉာဏ်၏။ ဝါ၊ အယူ၏။ ဥဇုက–ဘာဝေနေ၀၊ ဖြောင့်မတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်။ မဟပ္ပလံ၊ သည်။ ဟောတိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ဒိဋ္ဌဓမ္မိ၊ သည်။ သဗ္ဗေသံ၊ တို့၏။ နိယမလက္ခဏာ၊ သည်။ ဟောတိ။)

[ပုညကိရိယ ဝတ္ထုတို့၏ စေတနာသုံးတန်ကို ပြလိုခြင်း ဧတေသုပန–စသည်မိန့်။] ပန၊ ဆက်။ ဧတေသု ပုညကိရိယ ဝတ္ထူသု၊ တို့တွင်။ တာ၀၊ သီလမယ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌံ။) ဒါနမယံ၊ ဒါနမယ ပုညကိရိယ ဝတ္ထုသည်။ ဒါနံ၊ အလှူကို။ ဒဿာမိ၊ ပေးလှူအံ့။ ဣတိ၊ သို့။ စိန္တေတ္ဝါ၊ ရှေ့အဖို့ဝယ် ကြံစည်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဒါနံ၊ကို။ ဒဒတော၊ ပေးလှူဆဲပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ မေ၊ သည်။ (ဒါနံ၊ကို။) ဒိန္နံ၊ ပေးလှူ အပ်ပေပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ပစ္ဆာ၊ကေ၊ကဿ၊ ဆင်ခြင်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧ၀ံ၊ သို့လျှင်။ ပုဗ္ဗစေတနံ၊ ရှေ့အဖို့၌ဖြစ်သော စေတနာ လည်းကောင်း။ မုဉ္စစေတနံ၊ စွန့်လွှတ်ကြောင်း စေတနာ လည်းကောင်း။ အပရစေတနံ၊ နောက်အဖို့ ၌ဖြစ်သော စေတနာလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ တိသောပိ၊ ကုန်သော။ စေတနာ၊ တို့ကို။ ဧကတော၊ တစ်ပေါင်းတည်း။ ကတ္ဝာ၊ ၍။ ဒါနမယံ၊'သော။ ပုညကိရိယ၀တ္ထု နာမ၊ မည်သည်။ ဟောတိ။ သီလမယံပိ၊ သီလမယ ပုညကိရိယ၀တ္ထု သည်လည်း။ သီလံ၊ ကို။ ပူရေဿာမိ၊ ဖြည့်ကျင့်အံ့။ ဣတိ၊ သို့။ စိန္တေတ္ဝါ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ သီလပူရဏကာလေ၊ သီလကို ဖြည့်ကျင့်ရာအခါ၌။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ မေ၊ သည်။ (သီလံ၊ကို။) ပူရိတံ၊ ဖြည့်ကျင့်အပ်ပေပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ပစ္ဆာ၊ကေ၊ကဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ သဗ္ဗာပိ၊ ကုန်သော။ တာ၊ ထိုပုဗ္ဗ မဗ္ဗ အပရစေတနာတို့ကို။ ဧကတော ကတ္ဝာ။ သီလမယံ၊ သော။ ပုညကိရိယ၀တ္ထု နာမဟောတိ။ ပ။ ဒိဋ္ဌဓမ္မိ၊ သည်လည်း။ ဒိဋ္ဌိ၊ အသိဉာဏ်ကို။ ဝါ၊ အယူကို။ ဥဇုကံ၊ ဖြောင့်မတ်အောင်။ ကရိဿာမိ၊ ပြုအံ့။ ဣတိ။ ပ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဒိဋ္ဌိ၊ ကို။ ဥဇုံ၊ ဖြောင့်မတ်အောင်။ ကရောန္တဿ၊ ပြုဆဲ ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ မေ၊ သည်။ ဒိဋ္ဌိ၊ ကို။ ဥဇုကာ၊ ဖြောင့်မတ် သည်ကို။ ကတာ၊ ပြုအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ပ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ သဗ္ဗာပိ၊ ကုန်သော။ တာ၊ ထိုပုဗ္ဗ မဗ္ဗ အပရစေတနာတို့ကို။ ပ။ ဒိဋ္ဌဓမ္မိ၊ သော။ ပုညကိရိယ၀တ္ထု နာမ ဟောတိ။

[ပုညကိရိယဝတ္ထု ၁၀-ပါးကို သီလမယ,ဒါနမယ, ဘာဝနာမယ သုံးပါးခွဲ သွင်းပုံကို ပြလိုရှိ "သုတ္တေ ပန" စသည်မိန့်။]

ပန၊ ကား။ သုတ္တေ၊ သုတ္တန်ပါဠိတော်၌။ တိုဏိ ယေဝ၊ သုံးပါးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ ပုညကိရိယဝတ္ထူနှိ၊ ပုညကိရိယ ဝတ္ထုတို့သည်။ အာဂတာနိ၊ လာကုန်ပြီ။ တေသု၊ ထိုသုံးပါးသော ပုညကိရိယဝတ္ထုတို့၌။ ဣတရေသမ္မိ၊ အခြားသော ပုညကိရိယဝတ္ထုတို့ကိုလည်း။ သင်္ဂဟေ၊သိမ်းယူခြင်းကို။ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်။ (တစ်နည်း) ဟိ၊ ချဲ့။ အပစိတိဝေယျာဝစ္စာနိ၊ အပစိတိဝေယျာဝစ္စတို့သည်။ သီလမယော၊ သီလမယ ပုညကိရိယဝတ္ထု၌။ သင်္ဂဟံ၊ သိမ်းယူအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆန္တိ။ ပတ္တာနုပ္ပဒါန အဗ္ဘနုမောဒနာနိ၊ ကို့သည်။ ဒါနမယော၊ ၌။ (သင်္ဂဟံဂစ္ဆန္တိ။) ဒေသနာသဝနဒိဋ္ဌုကမ္မာနိ၊ တို့သည်။ ဘာဝနာမယော၊ ၌။ (သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။) [ဤသို့ သိမ်းယူရခြင်းအကြောင်းကို ဋီကာဖွင့်အတိုင်း သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။] ပန၊ ဝါဒန္တ ရကား။ ယေ၊ အကြင် ဆရာတို့သည်။ ဒိဋ္ဌိ ဇုကမ္မံ၊ သည်။ သမ္ဘေသံ၊ အလုံးစုံသော ပုညကိရိယဝတ္ထုတို့၏။ နိယမလက္ခဏံ၊ အကျိုးကြီးသည်၏အဖြစ်ကို အမြဲသတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်ခြင်း၏ လက္ခဏာတည်း။ ဣတိ၊ သို့၊ ဝဒန္တိ။ တေသံ၊ ထိုဆရာတို့၏။ (ဝါဒေ၊ အယူ၌။) တံ၊ ထို ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မ ပုညကိရိယဝတ္ထုသည်။ တိသုပိ၊ သုံးပါးသော ဒါနမယ, သီလမယ, ဘာဝနာမယ တို့၌လည်း။ သင်္ဂဟံ၊ သို့။ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝံ၊ သို့လျှင်။ ဧတာနိ၊ ဤ ပုညကိရိယဝတ္ထု တို့သည်။ သခေါ်ပတော၊ အားဖြင့်။ တိဏိ၊ တို့သည်။ ဟုတ္ဝာ။ ဝိတ္ထာရတော၊ အားဖြင့်။ ဒသ၊ ဆယ်ပါးတို့သည်။ ဟောန္တိ။

တေသု၊ ထိုဘဝ-ပါးတို့တွင်။ ဒါနံ၊ ကို။ ဒဿာမိ၊ အုံ့။ ဣတိ၊ သို့။ စိန္တေန္တော၊ ရှေ့အဖို့ဝယ် ကြံစည်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အဋ္ဌနံ၊ ကုန်သော။ ကာမာဝစရကုသလစိတ္တာနံ၊ တို့တွင်။ အညတရေနေဝ၊ တစ်ပါးပါးသောစိတ်ဖြင့် သာလျှင်။ စိန္တေတိ၊ ၏။ ဒဒမာနောပိ၊ ပေးလှူဆဲပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း။ တေသံ ယေဝ၊ ထိုရှစ်ပါးသော ကာမာဝစရကုသိုလ်စိတ်တို့တွင်ပင်။ အညတရေန၊ ဖြင့်။ ဒေတိ၊ ၏။ မေ၊ သည်။ ဒါနံ၊ ကို။ ဒိန္နံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ပစ္စဝေက္ခန္တောပိ၊ ဆင်ခြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း။ တေသံ ယေဝ။ ပ။ ပစ္စဝေက္ခတိ။ သီလံ၊ ကို၊ ပူရေဿာမိ၊ အုံ့။ ပ။ စိန္တေတိ။ သီလံ၊ ကို။ ပူရေန္တောပိ၊ ဖြည့်ကျင့်ဆဲ ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း။ ပ။ ပူရေတိ။ မေ၊ သည်။ သီလံ၊ ကို။ ပူရိတံ၊ ဖြည့်ကျင့်အပ်ပြီ။ ပ။ ပေစ္စဝေက္ခတိ။ ဘာဝနံ၊ ဘာဝနာကို။ ဘာဝေဿာမိ၊ ပွားစေအုံ့။ ပ။ စိန္တေတိ၊ ဘာဝေန္တောပိ၊ ပွားစေသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း။ ပ။ ဘာဝေတိ။ [ဘာဝနံ ဘာဝေ

နွှောပိအရ အပွနာသို့ မ'ရောက်သေးသော ကာမာဝစရ ဘာဝနာကိုသာ ယူရသ'ည်။ အပွနာသို့'ရောက်အောင် ပွားစေနိုင်လျှင် ကာမာဝ'စရစိတ်မဟုတ်၊ မဟဂ္ဂတ်စိတ် ဖြစ်သည်။] မေ၊ 'သည်။ ဘာဝနာ၊ ကို။ ဘာဝိတာ၊ ပွားစေအပ်ပြီ။ ပ။ ပစ္စဝေက္ခတိ။ ဧဒ္ဒောပစိတိကမ္မံ၊ ကြီးရင့်သူတို့ကို အရိုအသေပြုမှုကို။ ကရိသ'ာမိ၊ 'အုံ့။ ပ။ စိန္တေတိ။ (ဧဒ္ဒောပစိတိကမ္မံ၊ ကို။) ကရောန္တောပိ၊ ပြုဆ'ပုဂ္ဂိုလ်သ'ည်လည်း။ ပ။ ကရောတိ။' မေ' သည်။ (ဧဒ္ဒောပစိတိကမ္မံ၊ကို။) ကတံ၊ ပြီ။ ပ။ ပစ္စဝေက္ခတိ။

ကာယဝေယျာဝဋ္ဌိကကမ္မံ'၊ ကိုယ်ဖြင့်ဆည်းကပ်လုပ်ကျွေး ကြောင်း အမှုကို ပြုတတ်သူ၏ အလုပ်ကို။ ကရိသ'ာမိ၊ 'အုံ့။ ဣတိ၊ သို့။ စိန္တေ နွှောပိ၊ သည်လည်း။ (တေသံ ယေဝ အညတရေန စိန္တေတိ။ ကာယဝေယျာဝဋ္ဌိကကမ္မံ၊ ကို။) ကရောန္တောပိ၊ သည်လည်း။ (တေသံ ယေဝ အညတရေန ကရောတိ။) မေ၊ သည်။ (ကာယဝေယျာဝဋ္ဌိကကမ္မံ၊ ကို။) ကတံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ပစ္စဝေက္ခန္တောပိ။ ပ။ ပစ္စဝေက္ခတိ။ [ရှေ့ ၂–ဝါကျကိုပေယျာလမြှုပ်ထား'သည်။ နောက်၌လည်း ဤသို့ ပေယျာလမြှုပ်ထား'သည် ဟူ၍ ချည်းမှတ်ပါ။] ပတ္တိ'၊ ရောက်အပ်' ရအပ်သော ကုသိုလ်အဖို့ကို။ ဒဿာမိ၊ 'အုံ့။ ပ။ စိန္တေတိ။ (ပတ္တိ'၊ 'ကို။)' ဒဒ'န္တောပိ၊ ပေးဆ'ပုဂ္ဂိုလ်သ'ည်လည်း။(တေသံ ယေဝ အညတရေန ဒေတိ။) မေ၊ သည်။ (ပတ္တိ'၊ ကို။) ဒိန္နာ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ပစ္စဝေက္ခန္တောပိ (တေသံ ယေဝ 'အညတရေန ပစ္စဝေက္ခတိ)။

ပတ္တိ' ဝါ၊ ကိုသော်လည်းကောင်း။ သေသကုသလ ဝါ၊ ပတ္တိကုသိုလ်မှ ကြွင်းသော ကုသိုလ်ကိုသော်လည်းကောင်း။ [အမျှမပေးဝေအပ်သော ဒါနကုသိုလ်၊ သီလကုသိုလ်'စ'သ'ည်ကိုယူ။] အနုမောဒိ'သ'ာမိ၊ ဝမ်းမြောက်'အုံ့။ ပ။ စိန္တေတိ။ အနုမောဒ'န္တောပိ၊ ဝမ်းမြောက်ဆ'ပုဂ္ဂိုလ်သ'ည်လည်း။ ပ။ အနုမောဒတိ။ မေ၊ သည်။ အနုမောဒိတံ၊ ဝမ်းမြောက်အပ်ပြီ။ ပ။ ပစ္စဝေက္ခတိ။ ဓမ္မံ၊ ကို။ ဒေသေ'သ'ာမိ၊ 'အုံ့။ ပ။ စိန္တေတိ။ (ဓမ္မံ၊ ကို။) ဒေသေ'န္တောပိ၊ သည်လ'ည်း။ ပ။ ဒေသေတိ။ မေ

၁။ ကာယဝေယျာဝဋ္ဌိကကမ္မံ။ ။ ဝေယျာဝဋ္ဌသည်' ဗျာဝဋ္ဌနှင့် သဘောတူတည်း။ ဗျာဝဋ္ဌ၌ ဝိ–အာပုဗ္ဗ ဝရတော်၊ တ–ပစ္စည်း။ ဝရတော်သည် ဤနေရာ၌ "ဘတ္တိ အနက်ဟော" ဟုကြံ'သင့်၏။ ဗျာဝရယတိတောနာတိ ဗျာဝဋ္ဌော–သူတစ်ပါးကို ဆည်းကပ်ကြောင်းဖြစ်သော ကူညီဝိုင်းဝန်းမှု ပြုစုလုပ်ကျွေးမှု။ ဗျာဝဋ်ကရောတီဘိ'ဝေယျာဝဋ္ဌိကော။ "ဗျာကရဏ် အဓိ တေ ဆဝယျာကရဏီကော"ကဲ့သို့ ရှုပ်ပြီးပါစေ။ ဝေယျာဝဋ္ဌိကဿ+ ကမ္မံ ဝေယျာဝဋ္ဌိကကမ္မံ= ပြုစုလုပ်ကျွေးမှုကို ပြုတတ်သူ၏အလုပ်။ တချို့နေရာ၌ကိုကပစ္စည်းမသက်ဘဲ"ဗျာဝဋ္ဌော–ကြောင့်ကြ ဝိုက်သူ" ဟုလည်းရှိ၏။ "ဗျာဝရယတိတိ ဗျာဝဋ္ဌော" ဟုပြု။ ဗျာဝဋ္ဌဿ+ ဘာဝေါ ကမ္မံ ဝါ ဆဝယျာဝဋ်။

သည်။ (ဓမ္မော၊ ကို။) ဒေသိတော၊ ပြီ။ ပ။ ပစ္စဝေက္ခတိ။ ဓမ္မံ၊ ကို။ သောသောမိ၊ နာအုံ့။ ပ။ စိန္တေတိ။ (ဓမ္မံ၊ ကို။) သုဏန္တောပိ၊ နာဆဲပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း။ ပ။ သုဏာတိ။ မေ၊ သည်။ (ဓမ္မော၊ ကို။) သုတော၊ ပြီ။ ပ။ ပစ္စဝေက္ခတိ။ ဒိဋ္ဌိ၊ ကို။ ဥဇုကံ ကရိသောမိ။ ပ။ စိန္တေတိ။ ပန်၊ အထူးကား။ (ဒိဋ္ဌိ၊ ကို။ ဥဇုံ။ ကရောန္တော၊ ပြုဆဲပုဂ္ဂိုလ်သည်။ စတုန်း၊ ကုန်သော။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တာနံ၊ ဉာဏသမ္ပယုတ် မဟာကုသိုလ်စိတ်တို့တွင်။ အညတရေန ကရောတိ။ [အသိဉာဏ်ကို ဖြောင့်မှန်အောင် ပြုကြောင်းစိတ် ဖြစ်သောကြောင့် ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ်ကိုသာ ယူသည်။] မေ၊ သည်။ ဒိဋ္ဌိ၊ ကို။ ဥဇုကာ၊ ကို။ ကတာ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ပစ္စဝေက္ခန္တော၊ သည်။ အဋ္ဌန်း၊ ရှစ်ပါးသော မဟာကုသိုလ်စိတ်တို့တွင်။ အညတရေန ပစ္စဝေက္ခတိ။

အနန္တ–စသည်

[မဟာကုသိုလ်စိတ် ရှစ်ပါးတည်းဖြင့် အပရိမာဏ သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌ ဖြစ်နိုင်ပုံကို ပြလို၍"ဣမသ္မိံ ဌာနေ" အစရှိသောပါဠိကို မိန့်။ နောက်၌"ဧဝံသမ္ဘာနိပိ ။ ပ။ အဌေဝေတာနိ"ဟူသော နိဒုံးစကားကို ကြည့်၍ ကျမ်းတက်သည်။]

ဣမသ္မိံ ဌာနေ၊ မဟာကုသိုလ်စိတ် ရှစ်ပါးကိုပြော ဤအာရာဌ်။ စတ္တာရိ၊ ကုန်သော။ အနန္တာနိနာမ၊ အနန္တတို့မည်သည်ကို။ ဂဟိတာနိ၊ ရှေးဆရာတို့ ယူအပ်ကုန်ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ (စတ္တာရိ အနန္တာနိ ဟူသောစကားသည် မှန်၏ဟူလို။) အနန္တာနိ၊ အဆုံးအပိုင်းအခြားမရှိသော အာရာတို့သည်။ အာကာသော၊ ကောင်းကင်ဟူသော။ အနန္တော၊ အနန္တလည်းကောင်း။ စက္ကဝါဠာနိ၊စကြဝဠာ တို့ဟူသော။ အနန္တာနိ၊ တို့လည်းကောင်း။ သတ္တာနိကာယော၊ သတ္တဝါအပေါင်းဟူသော အနန္တော၊ လည်းကောင်း။ ဗုဒ္ဓဉာဏ်၊ ဘုရားရှင်၏ ဉာဏ်တော်ဟူသော။ အနန္တော၊ လည်းကောင်း။ (ဣတိ၊ သို့။) စတ္တာရိ၊ ၄–ပါးတို့တည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။ အာကာသဿ၊ ၏။ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ၀ါ၊ အရှေ့အရပ်၌ သော်လည်းကောင်း။ ပစ္ဆိမတ္ထာရ ဒက္ခိဏာ သု ၀ါ၊ အနောက်,မြောက်,တောင်အရပ်တို့၌ သော်လည်းကောင်း။ ဧတ္ထကာနိ၊ ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော။ ယောဇနသတာနိ၊ ယူဇနာအရာတို့သည်။ ဟောန္တိ။ (ဣတိ ၀ါ၊ ဤသို့ လည်းကောင်း။) ဧတ္ထကာနိ၊ ကုန်သော။ ယောဇနသဟဿာနိ၊ ယူဇနာ အထောင်တို့သည်။ ဟောန္တိ။ ဣတိ ၀ါ၊ လည်းကောင်း။ ပရိစ္ဆေဒေ၊ အပိုင်းအခြားသည်။ နတ္ထိ။ သိနေရုမတ္တမ္ပိ၊ မြင်းမိုရ်တောင် ပမာဏ ရှိသည်လည်း ဖြစ်သော။ အယောဂုဠံ၊ သံတုံးကို။ ပထဝိ၊ မြေကို။ ဒွိဓါ၊ နှစ်ဖြာ။

ကတ္တာ၊ ၍။ ဟေဠာ၊ အောက်၌။ (အောက်အစဉ်ကာသသို့။) ခိတ္တံ၊ ပစ်ချအပ်သည်။ (သမာနံ၊ သော်။) ဘာသတေဝ၊ တစ်လျှောတည်းလျှောကျတော့သည်သာ။ ပတိဋ္ဌိတံ၊ တည်ရာကို။ နော လဘေထ၊ မရရာ။ [ဤစကားဖြင့် မြေအောက်၌ရေ၊ ရေအောက်၌ လေ၊ လေအောက်၌ရှိသော အဇဋာကာသကို ပြသည်။ အထက်အဇဋာကာသလည်း ဤအတူပင်တည်း။] ဧဝံ၊ သို့လျှင်။ အာကာသံ၊ သည်။ အနန္တံ နာမ၊ အနန္တမည်၏။ ["အာကာသော အနန္တော"ဟု ပုလ္လိင်လည်းရှိ၏။]

စက္ခေဝါ ဇာနမ္မိ၊ တို့၏လည်း။ (ပိဖြင့် အာကာသကို ပေါင်း။) သတေဟိ ဝါ၊ အရာတို့အားဖြင့် လည်းကောင်း။ သဟသေဟိ ဝါ၊ အထောင်တို့အားဖြင့် လည်းကောင်း။ ပရိစ္ဆေဒေါ နတ္ထိ။ ဟိ၊ ချဲ့။ အကနိဋ္ဌဘဝေ၊ အကနိဋ္ဌဘုံ၌။ နိမ္မတ္တာ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ (မဟာဗြဟ္မာနော–၌ စပ်။) ဒဠ္ဌမမ္ဘနေ ဂုဟာသု၊ ခိုင်မြဲသော လေးရှိသော လေးသမား၏။ လဟုကေန၊ ပေါ့ပါးသော။ သရေန၊ မြားဖြင့်။ တိရိယံ၊ ဖီလာ။ ဝါ၊ ကန့်လန့်။ ဘာလဿ၊ ထန်းပင်ရိပ်ကို။ အတိက္ကမနမတ္တေန၊ လွန်ခြင်းဟူသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော။ ဝါ၊ လွန်လောက်ရုံမျှ ဖြစ်သော။ ကာလေန၊ အချိန်ဖြင့်။ စက္ခေဝါ ဇသတသဟဿံ၊ စကြဝဠာတစ်သိန်းကို။ အတိက္ကမန သမတ္တေန၊ လွန်သွားခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော။ ဧဝေန၊ အဟုန်နှင့်။ သမန္နာဂတာ၊ ပြည့်စုံကုန်သော။ စတ္တာရော၊ ၄–ယောက်ကုန်သော။ မဟာဗြဟ္မာနော၊ ဗြဟ္မာကြီး တို့သည်။[အရပ် ၄–မျက်နှာသို့ ပြေးရမည်ဖြစ်၍ အကနိဋ္ဌ ဗြဟ္မာကြီး ၄–ယောက်ကို ပြသည်။] (မယ်၊ တို့သည်။) စက္ခေဝါ ဇပရိယန္တံ၊ စကြဝဠာတို့၏ အဆုံးကို။ ပဿိဿာမ၊ ကြည့်ကုန်အံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့ကြ၍။ တေန ဧဝေန၊ ထို အဟုန်ဖြင့်။ သစေပိ ဓာဝေယျုံ၊ အကယ်၍မူလည်း ပြေးသွားစေကုန်ဦးတော့။ (ဧဝံ သတိပိ၊ ဤသို့ပြေးသွားပါသော်လည်း။) စက္ခေဝါ ဇပရိယန္တံ၊ ကို။ အဒိသွာဝ၊ မမြင်မူ၍သာ။

၁။ သစေပိ။ ပ။ ဓာဝေယျုံ။ ။ ရပ်ဓန္ဓာရှိသောသတ္တဝါတို့တွင် အထက်တန်းအကျဆုံး သတ္တဝါကိုပြလို၍ အကနိဋ္ဌဗြဟ္မာကို ပြသည်။ "ဒဠ္ဌမမ္ဘနေ ဂုဟာ" ဟု ခေါ်သော လေးတော်သား တစ်ယောက်သည် အလွန်ပေါ့သောမြားဖြင့် ထန်းပင်ရိပ်ကို ကန့်လန့်ဖြတ်လွန်အောင်ပစ်သောအခါ ထန်းပင်ရိပ်တစ်ရိပ်ကို မြားလွန်သွားရာ အချိန်အခါသည် ဘာလောက်မျှမကြာ၊ သို့ရာတွင် "တစ်စက္ကန့်မျှကြာသည်"ဟု ဆိုကြ၏။ ထိုမျှလောက်အချိန်ကလေးဖြင့် စကြဝဠာတစ်သိန်းကို လွန် သွားအောင် ပြေးနိုင်သော အဟုန်ရှိကြသော အကနိဋ္ဌဗြဟ္မာကြီးတို့သည် စကြဝဠာအဆုံးကို ကြည့်ကုန်အံ့ ဟုကြ၍ ပြေးသွားလျှင် ဗြဟ္မာအသက်တမ်းစေ့၍ ပရိနိဗ္ဗာန်စံရမည်သာ၊ စကြဝဠာ အဆုံးကိုကား မတွေ့နိုင်ပါ။ ဤသို့လျှင် စကြဝဠာသည်အဆုံး အဝိုင်းအခြားမရှိသော အနန္တ တစ်မျိုးဖြစ်သည်–ဟူလို။ [ဒဠ္ဌမမ္ဘနေ ဂုဟာ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို မူလဋီကာ– ကာမာဝစရကုသိုလ်– သမယအဖွင့်၌ ရှုပါ။]

ပရိနိဗ္ဗာယေယျ။ ပရိနိဗ္ဗာန် စံကုန်ရာ၏။ ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ စက္ခေါ ဌာနီ၊ တို့သည်။ အနန္တာနိ နာမ၊ တို့မည်၏။

ပန၊ ကား။ (တစ်နည်း) ပန၊ စကြဝဠာ အနန္တမှတစ်ပါး သတ္တဝါအနန္တ ကား။ တွေ့ကေသု၊ ကုန်သော။ စက္ခေါ ဌေသု၊ တို့၌။ ဥဒကဋ္ဌကထလဋ္ဌကသတ္တာနံ၊ ရေ၌တည်ကုန် ကုန်း၌တည်ကုန်သော သတ္တဝါတို့၏။ ပမာဏံ၊ သည်။ နတ္ထိ။ ဧဝံ၊ သို့လျှင်။ သတ္တာနိကာယော၊ သတ္တဝါအပေါင်းသည်။ အနန္တောနာမ၊ မည်၏။ တတောပိ၊ ထိုအနန္တသုံးပါးထက်လည်း။ ဗုဒ္ဓဉာဏံ၊ သည်။ အနန္တမေव၊ အနန္တ အစစ်သာတည်း။ ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ အပရိမာဏောသု၊အတိုင်းအရှည် မရှိကုန်သော။ စက္ခေါ ဌေသု၊ တို့၌။ အပရိမာဏာနံ၊ ကုန်သော။ သတ္တာနံ၊ သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌။ ကာမာဝစရ။ ပ။ စိတ္တာနိ၊ ကာမာဝစရ သောမနဿသဟဂတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက ကုသိုလ်စိတ်တို့သည်။ ဧကဿ၊ တစ်ယောက်သော သတ္တဝါ၏ သန္တာန်၌။ ဗဟူနိ၊ များစွာသောစိတ်တို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဖြစ်နိုင်ကုန်၏။ ဗဟူနံပိ၊ များစွာသော သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌လည်း။ ဗဟူနိ၊ များစွာသော ကာမာဝစရ ကုသိုလ်စိတ်တို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ သဗ္ဗာနိပိ၊ ကုန်သော။ တာနိ၊ ထိုကာမာဝစရ ကုသိုလ်စိတ်တို့သည်။ ကာမာဝစရဌေန၊ ကာမာဝစရ၏ အနက်အားဖြင့် လည်းကောင်း။ သောမနဿ သဟဂတဌေန၊ သောမနဿ သဟဂတ်၏ အနက်အားဖြင့် လည်းကောင်း။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တဌေန၊ ဉာဏသမ္ပယုတ်၏ အနက်အား ဖြင့်လည်းကောင်း။ အသင်္ခါရိကဌေန၊ အသင်္ခါရိက၏ အနက်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဧကတ္တ၊ တစ်ခုတည်း၏ အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်ကုန်၏။ ဧကမေဝ၊ တစ်ခုတည်းသာ လျှင် ဖြစ်သော။ သောမနဿသဟဂတံ၊ သော။ တိဟေတုကံ၊ သော။ အသင်္ခါရိကံ၊ သော။ မဟာစိတ္တံ၊ မဟာကုသိုလ်စိတ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တထာ၊ တူ။ သသင်္ခါရိကံ၊ သော။ မဟာစိတ္တံ၊ သည်။ ပ။ တထာ၊ တူ။ ဥပေက္ခာသဟဂတံ၊ သော။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တံ၊ သော။ ဒွိဟေတုကံ၊ သော။ သသင်္ခါရိကစိတ္တံ ဟောတိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ သဗ္ဗာနိပိ၊ ကုန်သော။ (ကာမာဝစရ ကုသလစိတ္တာနိ ၌ စပ်။) အပရိမာဏောသု စက္ခေါ ဌေသု အပရိမာဏာနံ။ သတ္တာနံ၊တို့၏ သန္တာန်၌။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနိ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ ကာမာဝစရ ကုသလစိတ္တာနိ၊ တို့ကို။ သမ္ဘာသမ္ဘဒ္ဓေါ၊ သည်။ မဟာတုလာယ၊ ကြီးစွာသော ချိန်ခွင်ဖြင့်။ တုလယမာနော ဝိယ၊ နှိုင်းချိန် သူကဲ့သို့ လည်းကောင်း။ တုမ္မေ၊ ပြည်တောင်း၌။ ပက္ခိပိတ္တာ၊ ထည့်၍။ မိနမာနော

ဝိယ၊ နှိုင်းချင့်သူကဲ့သို့ လည်းကောင်း။ သမ္ဘည္ဇတညာဏေန၊ ဖြင့်။ ပရိစ္ဆိန္နိတ္တာ၊ ပိုင်းဖြတ်တော်မူ၍။ ဧတာနိ၊ ဤ ကာမာဝစရ မဟာကုသိုလ်စိတ်တို့သည်။ အဒ္ဓေ၀၊ ရှစ်ပါးတို့သာတည်း။ ဣတိ၊ သို့။ သရိက္ခဒ္ဓေန၊ တူသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်အားဖြင့်။ (ကာမာ၀စရချင်း၊ သောမနဿ သဟဂုတ်ချင်း၊ သို့မဟုတ်–ဉပေက္ခာသဟဂုတ်ချင်း၊ သမ္ပယုတ်ချင်း၊ သို့မဟုတ်–ဝိပ္ပယုတ်ချင်း၊ အသင်္ခါရိကချင်း၊ သို့မဟုတ်–သသင်္ခါရိကချင်း တူသည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်။) အဒ္ဓေ၀၊ ရှစ်ပါးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ ကောဋ္ဌာသေ၊ အစုတို့ကို။ ကတွာ၊ ၍။ ဒသေသိ၊ ပြတော်မူပြီ။

[မဟာကုသိုလ်စိတ် ရှစ်ပါးကို ဆဋ္ဌိမ ဗုညာယူဟနဖြင့် သိမ်းယူပုံကို ပြလိုရှိ "ပုန ဣမသ္မိံ ဌာနေ" စသည်ကို မိန့်သည်။ ရှေးဌ ဣမသ္မိံ ဌာနေဟု ပါခဲ့ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် "ပုန" ဟုဆိုသည်။]

ပုန၊ တစ်ဖန်။ ဣမသ္မိံ ဌာနေ၊ ဌ။ ဆဋ္ဌိဧေန၊ ၆–ပါး အပြားအားဖြင့်။ ဗုညာယူဟန်၊ကောင်းမှုကို အားထုတ်ခြင်း မည်သည်ကို။ ဂဟိတံ၊ ရှေးဆရာတို့ ယူအပ်ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ (ဗုညာယူဟနဏ၏ ဆဋ္ဌိဧအဖြစ်သည် မှန်၏။) ဗုညံ၊ ကောင်းမှုသည်။ သယံကာရံ၊ သယံကာရ ကောင်းမှုသည်။ အတ္ထိ။ ပရံကာရံ၊ ပရံကာရ ကောင်းမှုသည်။ အတ္ထိ။ သဟဟတ္ထိကံ၊ သာဟတ္ထိက ကောင်းမှုသည်။ အတ္ထိ။ အာဏာတ္ထိကံ၊ သည်။ အတ္ထိ။ သမ္ဘာနကတံ၊ သမ္ဘာနကတ ကောင်းမှုသည်။ အတ္ထိ။ အသမ္ဘာနကတံ၊ သည်။ အတ္ထိ။ ဣတိ၊ သို့။ ဆဋ္ဌိမံ၊ သည်။ ဟောတိ။

[ထိုဗ–ပါးကို ချဲ့ပြလိုရှိ တတ္ထ–စသည်မိန့်။] တတ္ထ၊ ထိုဗ–ပါးတို့တွင်။ အတ္ထနော၊ ၏။ ဓမ္မတာယ၊ သဘောအားဖြင့်။ ကတံ၊ ပြုအပ်သော ကောင်းမှုသည်။ သယံကာရံနာမ၊ သယံကာရ မည်၏။(မိမိဘာသာပြုအပ်သော ကောင်းမှုမည်၏။) [ကရီယတေတိ ကာရံ၊ သယံ+ကာရံ သယံကာရံ။] ပရံ၊ သူတစ်ပါးကို။ ကရောန္တံ၊ ပြုနေသည်ကို။ ဒိသ္မာ၊ မြင်၍။ ကတံ၊ အတုလိုက်၍ ပြုအပ်သော ကောင်းမှုသည်။ ပရံကာရံ နာမ၊ မည်၏။။ [ပရံ + အနုကာရံ ပရံကာရံ။ ပရံ၊ သူတစ်ပါးကို။ အနုကာရံ၊ အတုလိုက်၍ ပြုအပ်သော ကောင်းမှုသည်။ ပရံကာရံ။ "ပရကာရံ" ဟု ဆိုလိုလျက် ဝါစာသိလိဋ္ဌ နိဂ္ဂဟိတ်လာ၊ တစ်နည်း ဝိဘတ်မကျသော အလုတ္တ သမာသ်။]သဟတ္ထေန၊ မိမိလက်ဖြင့်။ ကတံ၊ သည်။ သာဟတ္ထိကံ နာမ၊ မည်၏။ [သဟတ္ထေန+ကတံ သာဟတ္ထိကံ။] အာဏာပေတွာ၊ စေခိုင်း၍။ ကာရိတံ၊ ပြုစေ အပ်သော ကောင်းမှုသည်။ အာဏာတ္ထိကံနာမ၊ မည်၏။ [အာဏာတ္ထိယာ + ကာရိတံ အာဏာတ္ထိကံ။] ဂမ္မဋ္ဌ၊ ကဲ့ကိုလည်းကောင်း။ ဖလဋ္ဌ၊ ကဲ့၏ အကျိုးကိုလည်း ကောင်း။ သဒ္ဒဟိတ္တာ၊ ယုံကြည်၍။ ကတံ၊ သည်။ သမ္ဘာနကတံ နာမ၊ မည်၏။

[သမ္ဘာနေန၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိသည်။ ဟုတ္တာ။ ကတံ၊ တည်း။ သမ္ဘာနကတံ။]ကမ္ဘံပိ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ဖလမ္ပိ၊ ကိုလည်းကောင်း။ အဘာနိတ္တာ၊ မသိမူ၍။ ကတံ၊ သည်။ အသမ္ဘာနကတံ နာမ၊ မည်၏။ [အသမ္ဘာနေန + ဟုတ္တာ ကတံအသမ္ဘာနကတံ။]

တေသု၊ထိုဒေ-ပါးတို့တွင်။သယံကာရံ၊သယံကာရ ကောင်းမှုကို။ကရောန္တောပိ။ ပြုသောပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း။ အဋ္ဌနံ၊ ကုန်သော။ ဣမေသံ ကုသလစိတ္တာ နံ၊ တို့တွင်။ အညတရေနေဝ ကရောတိ။ ပရံကာရံ၊ ကို။ ကရောန္တောပိ၊ သည်လည်းကောင်း။ သဟတ္ထေန၊ ဖြင့်။ ကရောန္တောပိ၊ သည်လည်းကောင်း။ အာဏာပေတ္တာ၊ ၍။ ကာရေန္တောပိ၊ ပြုစေသောပုဂ္ဂိုလ်သည် လည်းကောင်း။ [ရှေ့၌ "ကာရိတံ" ဟုရှိခဲ့သောကြောင့် "ကာရေန္တော" ဟုရှိမှ ရှေ့နောက်ညီသည်။] အဋ္ဌနံ ဣဒေသံ ကုသလစိတ္တာနံ အညတရေနေဝ ကရောတိ။ ပန၊ အထူးကား။ သမ္ဘာနကရဏံ၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိသည်ဖြစ်၍ ပြုခြင်းသည်။ စတ္ဟိ၊ ကုန်သော။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဟောတိ။ အသမ္ဘာနကရဏံ၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် မသိသည်ဖြစ်၍ ပြုခြင်းသည်။ စတ္ဟိ။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တေဟိ၊ တို့ဖြင့်။(ဟောတိ။)

အပရာပိ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော ၆-ပါးမှ အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဣမသ္မိံ ဌာနေ၊ ၌။ စတသော၊ကုန်သော။ ဒက္ခိဏာဝိသုဒ္ဓိယော၊ အလှူ၏ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ကြောင်းတို့ကို။ ဂဟိတာ၊ ရွေးဆရာတို့ ယူအပ်ကုန်ပြီ။ ပစ္စယာနံ၊ လှူဖွယ် ဝတ္ထုပစ္စည်းတို့၏။ ဓမ္မိကတာ၊ တရားရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း။ စေတနာမဟတ္တံ၊ စေတနာ၏ ကြီးသည်၏ အဖြစ် လည်းကောင်း။ ဝတ္ထုသမ္ပတ္တိ၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော ဝတ္ထု၏ ပြည့်စုံခြင်း လည်းကောင်း။ ဂုဏာတိရေကတာ၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၏ ဂုဏ်အားဖြင့် လွန်ကဲသည်၏အဖြစ် လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဆို။ (စတသော ဒက္ခိဏာဝိသုဒ္ဓိယော ဂဟိတာ။) တတ္ထ၊ ထို လေးပါးတို့တွင်။ ဓမ္မေန၊ တရားနှင့်။ သဓမ္မေန၊ ညီသဖြင့်။ ဥပ္ပန္နာ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ဓမ္မိကာ နာမ၊ တို့မည်၏။ [ဓမ္မော ဧတေသု သန္တိတိ ဓမ္မိကာ။] ပန၊ ကား။ သဒ္ဓဟိတ္တာ၊ ကံ-ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်၍။ သြကပ္ပေတ္တာ၊ ဥာဏ်ဖြင့်သက်ဝင်၍။ ဒဒတော၊ ပေးလှူသောပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌။ စေတနာမဟတ္တံ နာမ၊ စေတနာ၏ ကြီးသည်၏ အဖြစ် မည်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ခီဏာသဝဘာဝေါ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖြစ်သည်။ ဝတ္ထုသမ္ပတ္တိနာမ၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော ဝတ္ထု၏ ပြည့်စုံခြင်း မည်၏။ ခီဏာသဝသော၊ ရဟန္တာ၏ပင်။ နိရောဓာ၊ နိရောဓသမာပတ်မှ။ ဝုဋ္ဌိတဘာဝေါ၊ ထပြီးခါစ၏အဖြစ်သည်။ ဂုဏာတိရေကတာ နာမ၊ ဂုဏ်အားဖြင့် လွန်ကဲသည်၏

အဖြစ်မည်၏။ ဣမာနိ စတ္တာရိ၊ ဤလေးပါးတို့ကို။ သမောဓာနေတွာ၊ ပေါင်း၍ ဒါတုံ၊ လျှောခြင်းတာ။ သင္ကော္ဇနဿ၊ စွမ်းနိုင်သောပုဂ္ဂိုလ်၏။ ကာမာဝစရံ၊ သော။ ကုသလံ၊ သည်။ ဣမသ္မိံ ယေဝ အတ္တဘာဝေ၊ ဤ အတ္တဘောဌ်ပင်။ ဝိပါကံ၊ ဒိဋ္ဌမ္မေဝေဒနီယ အကျိုးကို။ ဒေဟိ၊ ပေး၏။ (ကေသံ ဝိယ၊ အဘယ်သူတို့၏ ကုသိုလ်ကဲ့သို့နည်း။) ပုဏ္ဏသေဋ္ဌိ ကာဠဝလိယ သုမနမာလာဂုဏဒိန်၊ ပုဏ္ဏသူဌေး, ကာဠဝလိယ ဥပါသကာ, သုမန–ပန်းသည် အစရှိသူတို့၏။ (ကုသလံ) ဝိယ၊ ကုသိုလ်ကဲ့သို့တည်း။[ပုဏ္ဏသူဌေးဝတ္ထု, သုမနပန်းသည်ဝတ္ထုကို ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ၌ ရှုပါ။ ကာဠဝလိဝတ္ထုကိုဥပရိပဏ္ဏာ – ဒေဝဒဟသုတ် – အဋ္ဌကထာ၌ရှုပါ။ ထိုမှ ပုဏ္ဏသူဌေးဝတ္ထုလည်း ပါ၏။]

ပန၊ ဆက်။ သခ္ခေ်ပတောဿ ဖြင့်။ သဗ္ဗမ္ပိ၊ သော။ ဧတံ ကာမာဝစရကုသလ စိတ္တံ၊ သည်။ စိတ္တံ၊ စိတ်တည်း။ ဣတိ ကရိတ္တာ၊ ဤသို့ ပြု၍။ စိတ္တဌေန၊ စိတ်ဟူ သော အနက်အားဖြင့်။ ဧကမေဝ၊ တစ်ပါးတည်း သည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဝေဒနာဝသေန၊ ဝေဒနာ၏ အပြားအားဖြင့်။ သောမနဿသဟဂတံ၊ သောမနဿ သဟဂုတ်လည်းကောင်း။ ဥပေက္ခာသဟဂတံ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒုဝိဓံ၊ သည်။ ဟောတိ။ ဉာဏဝိဘတ္တိ ဒေသနာဝသေန၊ ဉာဏ်အားဖြင့် ဝေဖန်ကြောင်း ဒေသနာ၏ အစွမ်းဖြင့်။ စတုဒ္ဓါ ဟောတိ။ ဟိ၊ ချဲ့။ သောမနဿသဟဂတံ၊ သော။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ၊ သော။ အသင်္ခါရိကံ၊ သော။ မဟာစိတ္တံ၊ မဟာကုသိုလ် စိတ်သည်လည်းကောင်း။ ဥပေက္ခာသဟဂတံ ဉာဏ သမ္ပယုတ္တံ အသင်္ခါရိကံ။ မဟာစိတ္တဥ၊ သည်လည်းကောင်း။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တဌေန၊ ဉာဏသမ္ပယုတ်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ အသင်္ခါရိက ဌေန စ၊ အသင်္ခါရိက၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဧကမေဝ ဟောတိ။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ၊ သော။ သသင်္ခါရိကံ၊ သသင်္ခါရိကစိတ်သည်လည်းကောင်း။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တံ၊သော။ အသင်္ခါရိကံ၊ သည်လည်းကောင်း။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တံ၊ သော။ သသင်္ခါရိကဥ၊သည် လည်းကောင်း။ တထာ၊ တူ။ (ဧကမေဝ ဟောတိ။) ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဧဝံ၊ သို့လျှင်။ ဉာဏဝိဘတ္တိဒေသနာဝသေန၊ ဖြင့်။ စတုဒ္ဓါ၊ သော။ ဟောတိ။ ဣ၊ ဤ မဟာကုသိုလ်စိတ်၌။ အသင်္ခါရ သသင်္ခါရဝိဘတ္တိတော၊ အသင်္ခါရ သသင်္ခါရကို ဝေဖန်ခြင်းအားဖြင့်။ စတ္တာရိ၊ ကုန်သော။ အသင်္ခါရိကာနိ၊ အသင်္ခါရိက စိတ်တို့ လည်းကောင်း။ စတ္တာရိ၊ ကုန်သော။ သသင်္ခါရိကာနိ၊ တို့လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ အဋ္ဌ၊ ကုန်သော။ ကုသလစိတ္တာနိ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ။ တာနိ၊ ထိုရှစ်ပါးသော ကုသိုလ်စိတ်တို့ကို။ ယာတာဝတော၊ မဖောက်မပြန် ဟုတ်မှန်သော

အားဖြင့်။ ဥတ္တာ၊ သိတော်မူ၍။ ဘဂဝါ၊ ဘုန်း ၆–ပါး ရှိတော်မူသော။ သဗ္ဗညု၊ ကြွင်းမဲ့ဥဿုံ အလုံးစုံကို သိတော်မူသော။ ဂဏီဝရော၊ ဝိုဏ်းဆရာတို့ထက် မြတ်တော်မူသော။ မုနိသေဋ္ဌော၊ ဘုရားမြတ်သည်။ အာစိဏ္ဏတိ၊ ဟောပြတော်မူ၏။ ဒေသေတိ၊ ညွှန်ပြတော်မူ၏။ ပညပေတိ၊ ပညတ်တော်မူ၏။ ပဋ္ဌပေတိ၊ အပြားအားဖြင့် တည်စေတော်မူ၏။ ဝိဝရတိ၊ ဖွင့်လှစ်တော်မူ၏။ ဝိဘဇတိ၊ ဝေဖန်တော်မူ၏။ ဥတ္တာနီ ကရောတိ၊ ပေါ်လွင်အောင် ပြုတော်မူ၏။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။ [ဂဏော ဇေတော သဲ အတ္ထိတိ ဂဏိနော၊ ဂဏိန်+ ဝရော ဂဏိဝရော။ –ယောဇနာ။]

အဌသာလိနီယာ၊ အဌသာလိနီမည်သော။ ဓမ္မသင်္ဂဟဋ္ဌကထာယ၊ ဓမ္မသင်္ဂဟ ကိုအဌကထာ၌။ ကာမာဝစရကုသလနိဒ္ဒေသော၊ ကာမာဝစရကုသိုလ်၏ နိဒ္ဒေသသည်။ သမတ္တော၊ ပြီးပြီ။

ရူပါဝစရကုသိုလ်အဖွင့်

စတုက္ကနည်း-ပထမရှာန်

ဣဒါနိ၊ ကာမာဝစရကုသိုလ်ကို ပြတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌။ ရူပါဝစရ ကုသလံ၊ ကိုး။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ ကတမေ ဧမှာ ကုသလာတိအာဒိ၊ အစရှိသော စကားရပ်ကို။ (ဘဂဝတာ။) အာရဒ္ဓံ၊ အားထုတ်တော်မူအပ်ပြီ။ ဝါ၊ ၏။ [ဣဒါနိပါရာဇိ ပစ္ဆိပ္ပဒန်အနက် ပေးလေ့ရှိ၏။] တတ္ထ၊ ထို ကတမေ ဧမှာကုသလာ အစရှိသော စကားရပ်၌။ ရူပူပပတ္တိယာ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိတိ(ဧတ္ထ)၊ ဟူသော ဤပါဋိ၌။ [1]ရူပဘာဝေါ၊ ရူပဘာဝကို။ ရူပံ၊ ရူပ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ ဥပပတ္တိ[2]တိ ၊ ကား။ နိဗ္ဗတ္တိ၊ ဖြစ်ခြင်းတည်း။ ဘတိ၊ ဖြစ်ခြင်းတည်း။ သဘ္ဘာတိ၊ ပဋိသန္ဓေ နေခြင်းတည်း။ မဂ္ဂေါ[3]တိ၊ ကား။ ဥပါယော၊ အကြောင်းတည်း။ ပန၊ အဘိခေ

၁။ ရူပံဝုစ္စတိ ရူပဘာဝေါ။ ။ "ဝုစ္စတိ"ဟု လာရာ၌ ဥပစာတင်စားရခြင်းက များ၏။ ထိုကြောင့် ဤနေရာ၌ ရုပ်တရား၏ ရူပ-အမည်ကို ရုပ်ရှိသောဘုံဘဝ၌ တင်စား၍ "ကုန္ဒာပစရန်" ကဲ့သို့ ဌာနပ္ပဒေသအားဖြင့် ရူပဘာဝကို ရူပခေါ်သည်ဟု ,ထင်စရာရှိ၏။ သို့သော် ဤနေရာမျိုး၌ ဘဝဟူသော နောက်ပုဒ်ကို ချေထားသော ဥတ္တရပဒလောပ သမာသ်ဟုသာ ယူလေ့ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ "ဥတ္တရပဒလောပံ ကတ္တာရူပဘာဝေါ ရူပန္တိ ဝုတ္တော"ဟု မိန့်သည်။ [ကိ" ဥပစာရဝသေန ရူပံ ရူပဘာဝေါ နာမ၊ ဥဒါဟု ဥတ္တရပဒလောပေနာတိ အာဟ ဥတ္တရပဒလောပန္တိ အာဒိ။-မဒု]

၂။ ဥပပတ္တိ။ ။ ဥပဥဗ-ဝ်ဒဓာတ်၊ တိပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော ဥပပတ္တိသဒ္ဒါသည် ယုတ္တိအနက်ကိုလည်းပေါ၏။ ဤ၌ ယုတ္တိ, အနက်ဟော မဟုတ်၊ ဖြစ်ခြင်း အနက်ဟောတု သိစေလို၍"နိဗ္ဗတ္တိ", ,ဟုဖွင့်သည်။ ထိုနိဗ္ဗတ္တိ အရ ပဋိသန္ဓေအခါ၌ ဖြစ်ခြင်း၊ ပဝတ္တိအခါ၌ ဖြစ်ခြင်းဟု ၂-မျိုးရှိသောကြောင့် ပဋိသန္ဓေဖြစ်ခြင်းကို ယူစေလို၍ "ဘတိ" ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။ "ဇာတိ ဘတိ" စသည်၌ တစ်ဘဝလုံးကိုလည်း "ဘတိ"ဟု ခေါ်နိုင်ရကား ထိုဘဝဘတိကို ယူမည်စိုး၍ "သဘ္ဘာတိ" ဟု ထပ်ဖွင့်ပြန်သည်။ ဤ"သဘ္ဘာတိ" သဒ္ဒါကား ပဋိသန္ဓေနေသော အားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းအနက်၌ ထင်ရှား၏။

၃။ မဂ္ဂေါ။ ။ မဂ္ဂ-ဓာတ်သည် ရှာမှီးခြင်း အနက်ဟောတည်း။ ထို့ကြောင့်"ဥပပတ္တိ မဂ္ဂတိ ဂဝေသတိ" ဟု ဝေနေတ္ထပြုသည်။ "ပဋိသန္ဓေကို ရှာမှီးခြင်း"ဟူသည် ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေခြင်းတည်း။ ထို့ကြောင့်"ဇနေတိ နိပ္ဖါဒေတိ" ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။ ဤသို့ သဒ္ဒတ္ထ အဓိပ္ပာယတ္ထအားဖြင့် "ရှာမှီးတတ် ဖြစ်စေတတ်သောတရား" ဟု အနက်ဖြစ်သော်လည်း အထင်ရှင်အားဖြင့် ဥပါယ(အကြောင်း)အနက်ဟော ဟု ပြလို၍ "မဂ္ဂေါတိ ဥပါယော" ဟု ဖွင့်သည်။ "ပကတိလမ်းသည် လိုရာအရပ်သို့ ရောက်ဖို့ရန် အကြောင်းဖြစ်သကဲ့သို့၊ ထို့အတူ ဈာန်တည်းဟူသော လမ်းသည်လည်း ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ ရောက်ဖို့ရန် အကြောင်းဖြစ်သည်"ဟူလို။

ယျတ္ထမ္ဘတစ်ပါး ဝစနတ္ထကို ဆိုဦးအုံ့။ တ္ထေ၊ ဤ မရွေ့ပါဟူသော ပုဒ်၌။ ဝစနတ္ထော၊ ကို။ (ဧဝံ ဝေဒီတမ္ဘော။) တံ ဥပပတ္တိ၊ ထို ပဋိသန္ဓေကို။ မဂ္ဂတိ ဂဝေသတိ၊ ရှာမှီးတတ်၏။ ဧနေတိ၊ ဖြစ်စေတတ်၏။ နိပ္ဖါဒေတိ၊ ပြီးစေတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ မရွေ့၊ မည်၏။ ဣဒံ(အတ္ထဇာတံ)၊ ဤ အနက်သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ သည်။ ဝါ၊ သည်။ ဟောတိ။ (ကိ ဝုတ္တံဟောတိ။) ယေန မဂ္ဂေန၊ အကြင် အကြောင်းဖြစ်သော ဈာန်ကြောင့်။ [ရှေးနိဿယ၌ "ဖြင့်" ဟုပေး၏။ ဤ၌ ဧနကဟိတ်ဟု သဘောထား၍ "ကြောင့်"ဟုပေးပါသည်။] ရူပဘဝေ၊ ရူပဘဝ၌။ ဥပပတ္တိ နိဗ္ဗတ္တိ၊ ဖြစ်ရခြင်းသည်။ ဇာတိ သဏ္ဌာတိ၊ ပဋိသန္ဓေ နေရခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တံ မဂ္ဂံ၊ ထို အကြောင်းဖြစ်သော ဈာန်ကို။ ဘာဝေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။ ဣတိ၊ ဤအနက်သည်။ ဝါ၊ ကို။ (ဝိတ္တံ ဟောတိ။)

ပန၊ ပရိဟာရပုဂ္ဂိုလ်ပါး ဈာနဒုကပဋိပဒကို ဆိုဦးအုံ့။ ဧတေန၊ ဤအကြောင်းဖြစ်သော ဈာန်ကြောင့်။ နိယမတော၊ မြဲသောအားဖြင့်။ ရူပဘဝေ၌။ ဥပပတ္တိ၊ ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းသည်။ ဟောတိ ကိ၊ ဖြစ်သလော။ ဣတိ၊ ဤကားအမေးတည်း။ (ဧတေန နိယမတော ရူပဘဝေ ဥပပတ္တိ။) နှ ဟောတိ၊ မဖြစ်။ (ကသ္မာ။ နှ ဟောတိ၊ နည်း။)ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ရူပဘဝါ တဏ္ဍာမောပိ ဟောတိ–၌ စပ်။) ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ သမာဓိ၊ ဈာန်သမာဓိကို။ ဘာဝေထ၊ ဖြစ်စေကြကုန်လော့။ သမာဟိတော၊ ကောင်းစွာ အာရုံ၌ထားအပ်သော စိတ်ရှိသူ သည်။ ဝါ၊ သမာဓိရှိသူသည်။ ယထာဘူတံ၊ မဖောက်မပြန် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ။ ပဇာနာတိ၊ အပြားအားဖြင့်သိနိုင်၏။ ပဿတိ၊ မြင်နိုင်၏။ [ဈာန် သမာဓိမှ တိုးတက်၍ မဂ်ဖိုလ်ရလောက်အောင် သိနိုင် မြင်နိုင်သည်– ဟူလို။] ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ ဝုတ္တေန၊ ဟောတော်မူအပ်သော။ (ခန္ဓသံယုတ်နကုလပိတုဝဂ်၊ သမာဓိသုတ်၌ ဟောတော်မူအပ်သော။) နိဗ္ဗေဓဘာဂိယေန၊ ရူပဘဝကို ဖောက်ခွဲခြင်းအဖို့၌ဖြစ်သော။ ဝါ၊ လောဘ ဒေါသ မောဟအတုံးအုခဲကို ဖောက်ခွဲခြင်းအဖို့၌ ဖြစ်သော။ မဂ္ဂေန၊ အကြောင်းဖြစ်သော ဈာန်ကြောင့်။ ရူပဘဝါတိဏ္ဍာမောပိ၊ ရူပဘဝကို လွန်မြောက်ခြင်းသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ (တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧတေန နိယမတော ရူပဘဝေ ဥပပတ္တိန ဟောတိ။) ပန၊ ထိုသို့ပင် အကြောင်းဖြစ်သော ဈာန်ကြောင့် အမြဲအားဖြင့် ရူပဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေနေရခြင်း မဖြစ်နိုင်သော်လည်း။ (နှ ဟောတိ၊ ဝါကျကို ပြန်စွဲသည်။) ရူပူပပတ္တိယာ၊ ရူပဘဝ၌ဖြစ်ခြင်း၏။ ဣတော၊ ဤဈာန်မှ။ အညော၊ အခြားသော။ မဂ္ဂေါ နာမ၊ အကြောင်းမည်သည်။ နတ္ထိ။ တေန၊ ကြောင့်။ ရူပူပပတ္တိယာ မဂ္ဂဘာဝေတိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

စ၊ ဆက်။ (ပြတ်ပြီးကို ပြန်ဆက်။) အတ္တတော၊ ပရမတ္တအားဖြင့်။ (တရားကိုယ်အားဖြင့်။) အယံ မဂ္ဂေါ နာမ၊ ဤ မဂ္ဂမည်သည်။ စေတနာပိ၊ စေတနာသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ စေတနာယ၊ နှင့်။ သမ္မယုတ္တမ္ပိ၊ အညီအမျှ ကျေပွါတော အစရှိသောအပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သောတရားတို့သည်လည်း။ (ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။) တဒုဘယမ္ပိ၊ ထို စေတနာ စေတနာသမ္မယုတ္တမေ. ၂–ပါးစုံသည်လည်း။ (ဟောတိ။) ["သမ္မယုတ္တမ္ပိ" ဟု ဗဟုဝုစ်ကတ္တား ပါနေသောကြောင့် ကတ္တား ၃–လုံးအတွက် ဟောတိ ဟု ဧကဝုစ်ကြိယာ တစ်ခုတည်း မဖြစ်နိုင်။ ထို့ကြောင့်နောက် ၂–ပါးအတွက် အသီးသီးထည့်၍ စပ်သည်။] ဟိ၊ ချဲ့။ နိရယဗ္ဗာဟံ။ ပ။ မဂ္ဂန္တိ ဇတ္တ၊ ဟူသော ဤပါဠိ၌။ စေတနာ၊ သည်။ မဂ္ဂေါ နာမ၊ မဂ္ဂမည်၏။ [သာရိပုတ္တ၊ သာရိပုတ္တရာ။ အဟံ၊ သည်။ နိရယဗ္ဗ၊ ငရဲကိုလည်း။ ပဇာနာမိ၊ အပြားအားဖြင့် သိတော်မူ၏။ နိရယဂါမိ၊ ငရဲသို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော။ မဂ္ဂံစ၊ အကြောင်း စေတနာကိုလည်း။ ပဇာနာမိ။ (မူလပဏ္ဏာ–သီဟနာဒဝဂ်၊ မဟာသီဟနာဒ–သုတ်။)]

သဒ္ဓါ။ ပ။ ဒေဝလောကန္တိ ဇတ္တ၊ ၌။ စေတနာ သမ္မယုတ္တမ္ပိ၊ စေတနာ သမ္မယုတ် တရားတို့သည်။ မဂ္ဂေါ နာမ၊ မည်၏။

သဒ္ဓါ၊ သဒ္ဓါသည် လည်းကောင်း။ ဟိရိယံ၊ ရှက်ခြင်းသည် လည်းကောင်း။ ["ဟိရိ ဧဝ ဟိရိယံ" သွတ္တ၌ ဣယ–သက်။] (တစ်နည်း) ရှက်ခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း။ (ဟိရိနော+ ဘာဝေါ ဟိရိယံ။ – ယောဇနာ။ ဆန်းကြောင့် ဒီဃ။) ကုသလံ၊ ကုသိုလ် ဖြစ်သော။ ဒါနံ၊ ပေးလှူကြောင်း အလောဘသည် လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ပေးလှူကြောင်း ဒါနစေတနာသည် လည်းကောင်း။ ဧတေ ဓမ္မာ၊ ဤတရားတို့သည်။ သပ္ပုရိသာနုယာတာ၊ သူတော်ကောင်းသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်၏။ ဟိ၊ မှန်။ ဧတေ၊ ဤ သဒ္ဓါ, ဟိရိ, ကုသလ ဒါန–ဟူသော တရားအပေါင်းကို။ ဒီဝိယံ၊ နတ်ပြည်သို့ ရောက်စေတတ်သော။ မဂ္ဂံ၊ အကြောင်းဟူ၏။ ဝဒန္တိ၊ ဟောတော်မူကြကုန်၏။ (ဒိဝံ+ ဂမေတီတိ ဒိဝိယံ။–ယောဇနာ။) ကသ္မာ ဒိဝိယံ မဂ္ဂံ။ ဝဒန္တိ၊ ကုန်သနည်း။ ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ ဧတေန၊ ဤ သဒ္ဓါ, ဟိရိ, ကုသလဒါန–ဟူသော တရားအပေါင်းဖြင့်။ (ဧနော၊ လှ အပေါင်းသည်။) ဒေဝလောကံ၊ နတ်ပြည်သို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်ရ၏။ တသ္မာ ဒိဝိယံ မဂ္ဂံ ဝဒန္တိ။ [အဋ္ဌကအဂ္ဂိတ္ထိရ် –ဒါနဝဂ်၊ ဒုတိယဒါန–သုတ်။]

အယံ ဘိက္ခဝေ မဂ္ဂေါ အယံ ပဋိပဒါတိ၊ ဟူသော။ သစ်ရုပပတ္တိသုတ္တာဒီသု၊

သခ်ၢိရုပပတ္တိသုတ် အစရှိသောသုတ်တို့၌။ စေတနာပါ၊ သည်လည်းကောင်း။ စေတနာသမ္မယုတ္တဓမ္မာပါ၊ တို့သည် လည်းကောင်း။ မဂ္ဂေါ နာမ၊ မည်၏။ [ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ အယံ၊ ဤ စေတနာ စေတနာသမ္မယုတ္တဓမ္မသည်။ မဂ္ဂေါ၊ လမ်းကြောင်းတည်း။ အယံ၊ ဤ စေတနာ စေတနာသမ္မယုတ္တဓမ္မသည်။ ပဋိပဒါ၊ အကျင့်တည်း။ ... ဥပရိပဏ္ဏာ–အနုပဒဝဂ်၊ သခ်ၢိရူပပတ္တိ–သုတ်]

ပန၊ အတ္ထု ဒ္ဒါရ သာမညမ္ပတစ်ပါး အတ္ထု ဒ္ဒေသ ဝိသေသကို ဆိုဦးအုံ့။ ဣမသ္မိံ ဌာနေ၊ ဤ ရူပါဝစရကုသိုလ်အရာ၌။ [1]ဈာနန္တိ ဈာနံဟူ၍။ ဝစနတော၊ ဟောတော် မူခြင်းကြောင့်။ စေတနာသမ္မယုတ္တာ၊ စေတနာနှင့်ယှဉ်သော တရားတို့ကို။ အဓိပ္ပေတာ၊ ကုန်၏။ ပန၊ ထိုသို့ပင် စေတနာသမ္မယုတ်တရားတို့ကို မဂ္ဂ–ဟုအလိုရှိအပ်ပါကုန် သော်လည်း။ [2]ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဈာနစေတနာ၊ ဈာန်နှင့်ယှဉ်သော စေတနာသည်။ ပဋိသန္ဓိ၊ ကို၊ အာကဃုတိ၊ ငင်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ စေတနာပါ၊ သည်လည်းကောင်း။ စေတနာသမ္မယုတ္တဓမ္မာပါ၊ တို့သည်လည်းကောင်း။ (မဂ္ဂေါတိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္တုံ၊ ၄ာ။) ဝဋ္ဋန္တိ ယေဝ၊ သင့်ကုန်သည်သာ။

ဘာဝေတိ[3]တိ၊ ကား။ ဇနေတိ(ဥပ္ပာဒေတိ)၊ ဖြစ်စေ၏။ ဝဍေတိ၊ တိုးပွားစေ၏။ အယံ၊ ဤ အနက်သည်။ တာဝ၊ အခြားအနက်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ ဣဓ၊ ဤပါဠိတော်၌။

၁။ ဈာနန္တိ။ ပ။ အဓိပ္ပေတာ။ ။ ပါဠိတော်၌ မဂ္ဂံဘာဝေတိ၏ နောက်နားဝယ် "ဈာနံဥပသမ္မဒ္ဓ ဝိပဿနတိ" ဟု ဆက်၍ဟောတော်မူထား၏။ ထို"ဈာန်" အရ ဝိတက်စသော အင်္ဂါ ၅–ပါးကို ရသောကြောင့် ဈာန်နှင့် အရတူဖြစ်သော မဂ္ဂ် အရ၌လည်း ဝိတက်စသော ၅–ပါးပင်ရ၏။ ထိုင၊်ပါးလုံးပင် စေတနာနှင့် ယှဉ်သော သမ္မယုတ်တရားတို့ချည်းတည်း။ ထို့ကြောင့်"ဈာနန္တိ ဝစနတော စေတနာသမ္မယုတ္တာ အဓိပ္ပေတာ"ဟု ဆိုသည်။

၂။ ယသ္မာ။ ပ။ ဝဋ္ဋန္တိ ယေဝ။ ။ "မဂ္ဂ"အရ စေတနာသမ္မယုတ္တဓမ္မအပြင် စေတနာကိုလည်း ယူနိုင်သောနည်းကို ပြလို၍ "ယသ္မာ ပန"စသည်မိန့်။ "ရူပူပပတ္တိယာ မဂ္ဂံဘာဝေတိ=ရူပဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေဖြစ်ဖို့ရန် မဂ္ဂကို ပွားစေ၏။" ဟူရာ၌ ပဋိသန္ဓေအကျိုးကို စေတနာသည်သာ ပေးနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် စေတနာသည် မဂ္ဂဖြစ်ရကား ·မဂ္ဂ အရ၌ စေတနာကိုလည်းကောင်း၊ ဝိတက်စသော သမ္မယုတ်တရားများကိုလည်းကောင်း ဧကန်ယူသင့်သည်– ဟူလို။ [ဝဋ္ဋန္တိတိ မဂ္ဂ ဘာဝတော (စေတနာ စေတနာသမ္မယုတ္တဓမ္မတို့၏ မဂ္ဂမည်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) ဈာနဝစနေန သင်္ဂဟေတွာ(ဈာန်သဒ္ဒါဖြင့် စေတနာ စေတနာသမ္မယုတ္တ ၂–မျိုးလုံးကို သိမ်းယူ၍)မဂ္ဂေါတိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋန္တိတိ အတ္ထော။–ဋီကာ။]

၃။ ဘာဝေတိ။ ။ ဘူဓာတ်သည် သတ္တာ (ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းအနက်) ဝုဒ္ဓိ(တိုးပွားခြင်းအနက်) စသည်ကို ဟောဏ်။ ထို့ကြောင့် သတ္တာအနက်ကို ရည်ရွယ်၍ "ဇနေတိ" ဟု ဖွင့်၏။ ဝုဒ္ဓိအနက်ကို ရည်ရွယ်၍"ဝဍေတိ"ဟုဖွင့်၏။ ထိုတွင် မဂ္ဂ် ဘာဝေတိ၌ မိမိသန္ဓာန်ဝယ် ပထမဖြစ်စေခြင်းကို"ဇနေတိ" ဟု ဆို၍ ထပ်ကာထပ်ကာ တိုးပွားစေခြင်း၊ ဈာန်ဝင်စားခြင်းကို

ဘာဝနာယ၊ ဘာဝနာကြိယာ၏။ (ဘာဝေတိဝယ် ဘာဝနာကြိယာ၏။) အတ္ထော၊ တည်း။ ပန၊ ကား။ အညတ္ထ၊ အခြားသောပါဠိ၌။ ဥပသဂ္ဂဝ သေန၊ သံ, ပရိ, ဝိ, ဥပသာရတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ သမ္ဘာဝနာ၊ သမ္ဘာဝနာ အနက်လည်းကောင်း။ ပရိဘာဝနာ၊ လည်းကောင်း။ ဝိဘာဝနာ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ အညထာပိ၊ တစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း။ အတ္ထော၊ သည်။ ဟောတိ။ တတ္ထ၊ ထိုအနက်တို့တွင်။ ဥဒါယိ၊ ဥဒါယိ။ ဣဒ၊ ဤ သာသနာတော်၌။ မမ၊ ငါ၏။ သာဝကာ၊ တို့သည်။ (မံ၊ ငါဘုရားကို။) သီလဝါ သမဏော ဂေါတမော ပရမေန သီလက္ခန္ဓေန သမန္နာဂတောတိ၊ ဟူ၍။ အဓိသီလေ၊ လွန်ကဲသော သီလ၌။ သမ္ဘာဝေန္တိ၊ ချီးမွမ်းကြကုန်၏။ ဝါ၊ သက်ဝင် ယုံကြည်ကြ ကုန်၏။ [သမဏော ဂေါတမော၊ ရဟန်းဂေါတမသည်။ သီလဝါ၊ သီလရှိ၏။ ပရမေန၊ လွန်မြတ်သော။ သီလက္ခန္ဓေန၊ သီလဂုဏ်နှင့်။ သမန္နာဂတော၊ ပြည့်စုံ၏။ ... မဇ္ဈိမပဏ္ဏာ၊ ပရိဗ္ဗာဇကဝဂ်၊ မဟာသကုလုဒါယိ–သုတ်။] ဣတိ အယံ၊ ဤဘာဝနာသည်။ သမ္ဘာဝနာ နာမ၊ မည်၏။ သြကပ္ပနာ၊ သက်ဝင်ယုံကြည်ခြင်းတည်း။ ဣတိ အတ္ထော။ [ဤ သြကပ္ပနာကိုကြည့်၍ သမ္ဘာဝေန္တိကို တစ်နည်းပေးရသည်။]

သီလပရိဘာဝိတော၊ သီလဖြင့် ထုံမွမ်းအပ်သော။ သမာဓိ၊ သည်။ မဟပ္ဖလော၊ များသော အကျိုးရှိသည်။ မဟာနိသံသော၊ များသော အာနိသင်ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ သမာဓိပရိဘာဝိတာ၊ သော။ ပညာ၊ သည်။ မဟပ္ဖလာ မဟာနိသံသာ ဟောတိ။ ပညာပရိဘာဝိတံ၊ သော။ စိတ္တံ၊ သည်။ သမ္မဒေव ကောင်းစွာသာလျှင်။ အာသဝေဟိ၊ အာသဝေါတို့မှ။ ဝိမုစ္စတိ၊ လွတ်၏။ [ဒီဃနိကာယ် မဟာပရိနိဗ္ဗာန–သုတ်။] ဣတိ အယံ၊ ဤဘာဝနာသည်။ ပရိဘာဝနာ နာမ၊ မည်၏။ ဝါသနာ၊ ထုံမွမ်းခြင်းတည်း။ ဣတိ အတ္ထော၊ ဤကား အနက်။ ... ဣဃဿ၊

"ဝမေတိ" ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်။ [စာအုပ်များ၌ ဧနတိ နောက်ဝယ်"ဥပ္ပာဒေတိ" ဟုတွေ့ရ၏။ ဧနေတိကို အဓိပ္ပာယ်ပြောရာမှ အဝိပါလာဟန်တူသည်။ ဋီကာ၌"အညတ္ထ ဒီဃံ အတ္ထံ ပရစ္ဆဒ်တွာ ဧနေတိ ဝမေတိတိ အယမတ္ထောကသမာ ဝုတ္တော"ဟု တွေ့ရသောကြောင့် ရှေးစာအုပ်များ၌ ဥပ္ပါဒေတိပါ၌ ရှိဟန်မတူ။]

၁။ အယံ။ ပ။အတ္ထော။ ။ ရှေးနိဿယများ၌ "အယံ တာဝ။ ပ။ အတ္ထော" ကိုစကားပျိုး ဟု နာမည်တပ်ကြ၏။ ဆိုလိုရင်းကား–အခြားနေရာ၌ ဘာဝနာ၏ အနက်များကို ဆက်လက် ပြလိုသောကြောင့် ရှေးဦးစွာ စကားပျိုးထားသည်–ဟူလို။ "ပျိုး"ဟူသည် နောင်ကြီးလတ္တံ့၏ အခြေခံစိုက်ပျိုးခြင်းတည်း။ ဤ၌လည်း နောက်အကျယ်လာလတ္တံ့ အခြေခံအကျဉ်းကို"စကားပျိုး"ဟု ခေါ်သည်။ ဤနေရာ၌ကား ထိုကဲ့သို့စကားပျိုး ဖြစ်ဟန်မတူပါ၊ ဖွင့်ပြီးအနက်ကို အဆုံးသတ်ခြင်းသာ ဖြစ်ဟန်တူပါသည်။

တိုက်တွန်း၏။ ရူပ်၊ ရူပကွန္ဓာကို။ ဝိဘာဝေဟိ၊ ကွယ်ပျောက်စေလော့။ ဝေဒနံ၊ ကို။ ပ။ ဝိညာဏံ၊ ကို။ ဝိဘာဝေဟိ။ ဣတိ အယံ၊ သည်။ ဝိဘာဝနာ နာမ၊ ဝိဘာဝနာ မည်၏။ အန္တ ရဓာပနာ၊ ကွယ်ပျောက်စေခြင်းတည်း။

[1]ပုန၊ တစ်ဖန်။ အပရံစ၊ တစ်မျိုးကား။ ဥဒါယိ၊ ဥဒါယိ။ ယထာ(ယံပဋိပဒံ)၊ အကြင် အကျင့်ကို။ ပဋိပန္နော၊ ကျင့်ကုန်သော။ မေ၊ ငါ၏။ သာဝကာ၊ တို့သည်။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ သတိပဋ္ဌာနေ၊ တို့ကို။ ဘာဝေန္တိ၊ ဖြစ်စေကြကုန်၏။ မယာ၊ ငါသည်။ သာဝကာနံ၊ တို့အား။ သာ ပဋိပဒါ၊ ထိုအကျင့်ကို။ အက္ခာတာ၊ ဟောပြတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ အယံ ပန၊ ဤဘာဝနာသည်ကား။ ဥပဿာဒနဝမုနဋ္ဌေန၊ ဖြစ်စေခြင်း တိုးပွားစေခြင်းဟူသော အနက်အားဖြင့်။ ဘာဝနာ နာမ၊ မည်၏။ [ယောဇနာ၌ "ယထာတိ ယေနကာရဏေန" ဟုဖွင့်၏။ ထိုအလို" ယထာ၊ အကြင် အကြောင်းဖြင့်။ ပဋိပဇ္ဇာ။ ပ။ ဘာဝေန္တိ။ တထာ၊ ထိုအကြောင်းဖြင့်။ သာဝကာနံ ပဋိပဒါ အက္ခာတာ" ဟုပေး။ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာ၊ မဟာသကုလုဒါယိ-သုတ်။] ဣမသ္မိံ ပိ ဌာနေ၊ ဤ ဈာန်အရာ၌လည်း။ အယမေव၊ ဤ ဥပ္ပာဒနဝမုန အနက်ကိုသာ။ အဓိပ္ပေတာ။ တေန၊ ကြောင့်။ ဘာဝေတိတိ ဧနေတိ(ဥပ္ပာဒေတိ) ဝမေတိတိ၊ ဟူ၍။ (မယာ။) ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။

ပန၊ ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအုံ့။ ကာမာဝစရကုသလ နိဒ္ဒေသေ၊ ၌။ [2]ဝမ္မပုဗ္ဗဂ်မာ၊ ဝမ္မ ရှေ့သွားရှိသော။ ဝါ၊ ဝမ္မ ပဓာနရှိသော။ ဒေသနာ၊

၁။ ပုနစပရံ။ ။ ပြခဲ့သောသုတ်တို့၌ ဘူတတ်၏ သမ္ဘာဝနာ ပရိဘာဝနာ ဝိဘာဝနာ အနက်များကို ဖွင့်ထားပါလျက် ထိုအနက်များကိုမယူဘဲ အဘယ်ကြောင့် ဥပ္ပာဒနဝမုနအနက်ကို ယူရပါသနည်း ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် ပုနစ ပရံ-စသော သုတ်ကို ထုတ်ပြရပြန်သည်။ ရှေ့သုတ်များ၌" သံ-ပရိ-ဝိ" ဟူသော ဥပသာရကြောင့် သမ္ဘာဝနာစသော အနက်ကို ဘူတတ်က ဟောသော်လည်း ဥပသာရမပါလျှင် ဥပ္ပာဒနဝမုနအနက်ကိုသာ "ပုနစ ပရံ" စသော သုတ်၌ တွေ့ရသောကြောင့် ဤ အဋ္ဌကထာ၌လည်း ဘာဝေတိကို"ဧနေတိ(ဥပ္ပာဒေတိ)ဝမေတိ" ဟု ဖွင့်ရပါသည်-ဟူလို။ [အညတ္ထဒီပ၌ အတ္ထံ ပရိစ္ဆိတ္တာ ဧနေတိ ဝမေတိတိ အယမတ္ထော ကသ္မာ ဝုတ္တောတိ နိရုပသဂ္ဂသ အညတ္ထ ဧဝမတ္ထသော (ဤသို့ ဥပ္ပာဒန ဝမုနအနက်၏သာ) ဒီပ္ပတ္တာတိ ဣမမတ္ထံ ဝိဘာဝေတုံ ပုနစ ပရံ ဥဒါယီတိ သုတ္တမာဟဋ္ဌ။-ဋီကာ။]

၂။ ဝမ္မ,ပုဗ္ဗဂ်မာ။ ။ "ယသ္မိ' သမယေ။ ပ။ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ" ဟူရာ၌စိတ်သည် ပဓာနဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်"ဝမ္မ ပုဗ္ဗဂ်မာ-စိတ်တည်းဟူသော ဝမ္မလျှင်ပဓာနရှိသော ဒေသနာ" ဟု ဆိုဝသည်။ "မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ။ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ"ဟူသော ဤဒေသနာ၌ကား မဂ္ဂကို ဖြစ်စေသော ဈာန်ကို ပြီးစေ၍နေသော ယောဂါဝစရ ပုဂ္ဂိုလ် ရသောကြောင့်"ပုဂ္ဂလပုဗ္ဗဂ်မာ-ပုဂ္ဂိုလ် ပဓာနရှိသောဒေသနာ" ဟုဆိုသည်။

ကို။ ကတာ ယထာ၊ ပြုတော်မူအပ်သကဲ့သို့။ တထာ၊ တူ။ ဗျော့၊ ဤ ရူပါဝစရ ကုသလနိဿေသဉ်။ (ဓမ္မပ္ပဓာန်၊ သော။ ဒေသနံ၊ ကို။) အကတွာ၊ မပြုမူ၍။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပုဂ္ဂလပုဗ္ဗဂ်မာ၊ ပုဂ္ဂိုလ် ရှေ့သွားရှိသော။ ဝါ၊ ပုဂ္ဂိုလ် ပဓာနရှိသော။ (ဒေသနာ၊ ကို။) ကတာ၊ ပြုတော်မူအပ်သနည်း။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ ပဋိပဒါယ၊ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါဖြင့်။ (ဈာန်မရမီရှေ့အဖို့၌ ကျင့်ခြင်းဟူသော ပဋိပတ်ဖြင့်။) သာဓေတဗ္ဗတော၊ ပြီးစေထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ကာမာဝစရကုသလနိဿေသ၊ ၌။ ဓမ္မပုဗ္ဗဂ်မာ ဒေသနာ။ ကတာ) ယထာ၊ ကဲ့သို့။ တထာ(ဓမ္မပုဗ္ဗဂ်မံ ဒေသနံ) အကတွာ ပုဂ္ဂလပုဗ္ဗဂ်မာ ဒေသနာ။ ကတာ၊ ပြီ။) ဟိ၊ မှန်။ ဣဒံ၊ ဤ ရူပါဝစရဈာန်ကို။ စတ္ထေသု၊ ကုန်သော။ ပဋိပဒါသု၊ အကျင့်တို့တွင်။ (ဒုက္ခာပဋိပဒါ ဒန္ဓါ ဘိညာ စသော အကျင့်တို့တွင်။) အညတရာယ၊ တစ်ပါးပါးသော အကျင့်ဖြင့်။ သာဓေတဗ္ဗံ၊ ပြီးစေထိုက်၏။ ကာမာဝစရံဝိယ၊ ကာမာဝစရကုသိုလ် သည်ကဲ့သို့။ ပဋိပဒါယ၊ နှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ နု ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ မဖြစ်။ သော ပဋိပဒါစ နာမ၊ ဤ ပဋိပဒါမည်သည်လည်း။ ပဋိပန္နကော၊ ကျင့်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သတိ၊ ရှိလတ်သော်။ ဝါ၊ ရှိမှ။ ဟောတိ၊ ဖြစ်နိုင်၏။ ဣတိ ဧတံ အတ္ထံ၊ ဤ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို။ (ကသ္မာဟူသော ပုစ္ဆာ၏ ပရိဟာရဖြစ်သော ဤအနက် အဓိပ္ပာယ်ကို။) ဒသေတုံ၊ ငှာ။ ပုဂ္ဂလပုဗ္ဗဂ်မံ၊ သော။ ဒေသနံ၊ ကို။ ကရောန္တော၊ ပြုတော်မူလိုသည်။ (ဟုတ္တာ။) ရူပူပပတ္တိယာ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝါ) အာဟ။

အမှာ။ ။ ဤ မှနောက်၌ ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာနှင့် စာသွားတူသော ပုဒ်ဖွင့် များကို နိဿယသာ ရေးပါမည်။ အဓိပ္ပာယ်ကိုကား ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ၌ ရှုပါ။

ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိတိ၊ ကား။ ကာမေဟိ၊ ကာမတို့မှ။ ဝိဝိစ္စိတ္တာ၊ ကင်းဆိတ်၍။ ဝိနာ၊ ကင်းသည်။ ဟုတ္တာ၊ ၍။ အပသက္ကိတ္တာ၊ ဖဲခွါ ရောင်ရှားမြဲ။ [ဝိဝဲဒ္ဓေတွာ ဟု လည်းကောင်း၊ အပက္ကမိတ္တာ ဟုလည်းကောင်း စာအုပ်များ၌ရှိ၏။ ဝိဝိစ္စ၏ အဖွင့်ဖြစ်သောကြောင့် ဝိဝိစ္စိတ္တာ ဟု လည်းကောင်း၊ "အပသက္ကေ တာဝ ဘဂိနီ" ပုဒ်ကဲ့သို့ "အပသက္ကိတ္တာ" ဟု လည်းကောင်း ရှိသင့်ပါသည်။ ပါရာဇိ ကဏ် အဋ္ဌကထာ၌လည်း"အပသက္ကိတ္တာ"ဟုရှိ၏။ အပက္ကမိတ္တာကား ဋီကာဖွင့် ပါ၌တည်း။] ပန၊ ဆက်။ ဗျော့၊ ဤ ဝိဝိစ္စေဝ ဟူသော ပါဠိ၌။ ယော အယံ ဧဝကာရော၊ အကြင်ဧဝသဒ္ဒါသည်။ (အတ္ထိ။) သော၊ ထိုဧဝသဒ္ဒါကို။ နိယမတ္ထောတိ၊ နိယမတ္ထဟူ၍။ ဝါ၊ အမြဲသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်ခြင်းအနက် ရှိ၏ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ စ၊ ဆက်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ နိယမတ္ထော၊ ရှိ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပဌမဈာနံ၊

သို့။ ဥပသမ္ပဒ္ဓ၊ ရောက်၍။ တသို့ ဝိဟာရဏာသမယေ၊ ထိုနေရာအခါ၌။ အဝိဇ္ဇမာနာနမ္ပိ၊ ထင်ရှားမရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ကာမာနံ၊ ကာမတို့၏။ တသ္မာ ပဌမဇ္ဈာနသ္မာ၊ ၏။ ပဋိပက္ခဘာဝံ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်ကို လည်းကောင်း။ ကာမပရိစ္ဆာဒေနေဝ။ ဣကာမတို့ကို စွန့်ခြင်းကြောင့်သာလျှင်။ အသ၊ ထို ပထမဈာန်ကို။ အဓိဂမံစ၊ ရခြင်းကို လည်းကောင်း။ ဒီပေတိ၊ ပြ၏။ ကထံ၊ အဘယ်သို့ ပြသနည်း။ ဟိ၊ အဖြေကို ဆိုဦးအုံ့။ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ သို့။ နိယမေ၊ ဧဝသဒ္ဒါဖြင့် အမြဲသတ်မှတ်ခြင်းကို။ ကရိယမာနေ၊ ပြုအပ်သော၊ ဣဒံ၊ ဤ ဧဝတ္ထဖလသည်။ (ဤ ဧဝသဒ္ဒါ၏ အကျိုးသည်။) ပညာယတိ၊ ထင်ရှား၏။ (ကိုး၊ အဘယ်သို့ ထင်ရှားသနည်း။) နနု၊ စင်စစ်။ ဣမသ္မာ ဈာနသ္မာ၊ ဤ ပထမဈာန်၏။ ကာမာ၊ ကိလေသကာမ တို့သည်။ ပဋိပက္ခဘူတာ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်၏။ ယေသု၊ ယင်းကိလေသကာမတို့သည်။ သတိ၊ ရှိကုန်လတ်သော်။ ဣဒံ၊ ဤ ပထမဈာန်သည်။ နပ္ပဝတ္တတိ၊ မဖြစ်နိုင်။ (ကောဝိယ၊ အဘယ်ကဲ့သို့နည်း။) အန္ဓကာရေ၊ အမိုက်မှောင်သည်။ သတိ၊ ရှိလတ်သော်။ ပဒီပေါ ဘာသော၊ ဆီမီးရောင်သည်။ နပ ပဝတ္တတိ ဝိယ၊ မဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့သို့တည်း။ [ဥပမာနဝါကျကို အပြင်အတိုင်းထား၍ အနက်ပေးသည်။ အမှောင်နှင့်ကာမ၊ မီးရောင်နှင့် ပထမဈာန် တူသည်။]

စ၊ အဖို့တစ်ပါးကား။ ဩရိမတီရပရိစ္ဆာဝေနေဝ၊ ဤဘက်ကမ်းကို စွန့်ခြင်းကြောင့်သာလျှင်။ ပါရိမတီရဿ၊ ထိုဘက်ကမ်းကို။ အဓိဂမော၊ ရခြင်းသည်။ ဟောတိ ဣဒ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့။ (ဧဝံ၊ တူ။) တေသံ၊ ထို ကိလေသကာမတို့ကို။ ပရိစ္ဆာဝေနေဝ၊ စွန့်ခြင်းကြောင့်သာလျှင်။ အသ၊ ဤပထမဈာန်ကို။ အဓိဂမော၊ သည်။ ဟောတိ။ [ဥပမာနဝါကျကို အတွင်းသွင်း၍ ပေးပုံ။] ဣတိ၊ သို့။ ဣဒံ၊ ဤ ဧဝတ္ထဖလသည်။ ပညာယတိ၊ ၏။ [ကိုး အမေးကိုဣတိထည့်၍ ပြန်ဖြေသည်။] တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ဤ ဧဝတ္ထဖလ၏ ထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) နိယမံ၊ ဧဝသဒ္ဒါဖြင့် အမြဲသတ်မှတ်ခြင်းကို။ ကရောတိ၊ ပြု၏။ ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။[ကထံ အမေးကို ပြန်အုပ်သည်။]

တတ္ထ၊ ထို ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စအကုသလေဟိ ဧမ္မေဟိ ဟူသောပါဠိ၌။ (စောဒကဿ၊ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဣဒါနိ၊ ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော။ စောဒနာ၊ သည်။) သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ (ကိဒါသိ၊ အဘယ်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သော။ စောဒနာ၊ သည်။ သိယာ၊ နည်း။–ပန သည် ပုစ္ဆာဝေါတကဏ နိပါတ်ပုဒ်။) ကဿ၊ ကြောင့်။ သေ၊ဤ ဧဝသဒ္ဒါကို။ ပုဗ္ဗပဒေ ယေ၀၊ ရှေ့ပုဒ်၌သာ။ ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူအပ်သနည်း။

ဥတ္တရပဒေ၊ နောက်ပုဒ်၌။ နှ ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူအပ်သနည်း။ အကုသလေဟိ၊ အကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မေဟိ၊တို့မှ။ အဝိဝိစ္စာပိ၊ မကင်းဆိတ်၍ မူလည်း။ ဗျာနံ၊ ဗျာန်ကို။ ဥပသမ္ပဇ္ဇ၊ ပြီးစေ၍။ ဝိဟရေယ္ယ၊ ကိ၊, နေနိုင်သလော။ ဣတိ ဣဒံသိ၊ ဤကဲ့သို့ရှုအပ်သော။ စောဒနာ၊ သည်။ သိယာ၊ ၏။ ဧတံ၊ ဤရှေ့ပုဒ်၌ သာ ဝေသဒ္ဒါကို ဆိုခြင်းကို။ [တေန္တိ ပုဗ္ဗပဒေယေဝ အဝဓာရဏာဝစနံ။–သာရတ္ထ ဋီကာ။] ဧဝံ၊ ဤသင်စောဒက ကြံဆအပ်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ နှ ခေါ ဒဠ္ဍဗ္ဗံ၊ မမှတ်ထိုက်။

ဟိ၊ ချဲ့ဦးအုံ။ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ [အဖြေအားလုံးဆုံးမှ ဣတိထည့်၍ ပြန်လှည့်မည်။] (ဗျာနသ၊ ပထမဗျာန်၏။) နိဿရဏတော၊ ထိုကာမတို့၏ ထွက်မြောက်ကြောင်း ထွက်မြောက်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပုဗ္ဗပဒေ ဝေ၊ ရှေ့ပုဒ်၌သာ။ ဧသ၊ ဤဝေသဒ္ဒါကို။ ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ ကာမဓာတုသမတိက္ကမနတော၊ ကာမဓာတ်ကို လွန်မြောက်ကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း။ ကာမရာဂပဋိပက္ခတော ၊ စ၊ ကာမရာဂ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ ဣဒံ ဗျာနံ၊ ဤပထမဗျာန်သည်။ ကာမာနု မေဝ၊ ကာမတို့၏သာ။ ဝါ၊ တို့သည်သာ။ (ဧဝဖြင့် ဗျာပါဒ–စသော နိဝရဏတို့ကို ကန့်။) နိဿရဏံ၊ ထွက်မြောက်ကြောင်း ထွက်မြောက်ရာတည်း။ ယထာဟ၊ အာဘယ်ကဲ့သို့ မိန့်တော်မူသနည်း။ ကာမာနမေတံ နိဿရဏံ[1], ယဒိဒံ နေက္ခမ္မန္တိ၊ ကာမာန။ ပ။ နေက္ခမ္မံ ဟူ၍။ အာဟ၊ မိန့်တော်မူပြီ။ [ယဒိဒံ နေက္ခမ္မံ၊ အကြင် ပထမဗျာန်သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဧတံ၊ ဤ ပထမဗျာန်သည်။ ကာမာနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့သည်။ နိဿရဏံ၊ တည်း။ (ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိ။)]

ပန၊ ထိုသို့ပင် ရှေ့ပုဒ်၌သာ ဧဝသဒ္ဒါကို ဟောတော်မူအပ်ပါသော်လည်း။ ဥတ္တရပဒေပါ၊ နောက် ဝိဝိစ္စပုဒ်၌လည်း။(အနေတ္တာ ဝတ္ထုဗ္ဗော–၌စပ်။) ဣဒေဝဘိက္ခဝေ

၁။ **ကာမာနမေတံ နိဿရဏံ။** ။ နိပုဗ္ဗ–သရ=ဂတိမှိဟူသောဓာတ်၊ယုပစ္စည်း။ နိဿရန္တိ နိဂ္ဂစ္ဆန္တိ ဧတေန ဧတ္ထ ဝါတိ နိဿရဏံ။ ဤသို့ ကရဏသာဓ်၊ အဓိကရဏသာဓ် ရှိသောကြောင့် "ကာမာနံ" ဟု သမ္ဗန်အနက်ဟောဆဋ္ဌီယန္တ ရှိရသည်။ ဤသို့ ပစ္စည်း၏ အနက်၌စပ်ခိုက် သမ္ဗန္ဓဆဋ္ဌီရှိရ သော်လည်း နိပုဗ္ဗ–သရဓာတ်၌စပ်ခိုက် ဆဋ္ဌီဂတ္တားလည်း ဖြစ်နိုင်၏ဟု ဋီကာမိန့်သည်။ ထို့ကြောင့် "ကာမာနံ–တို့သည်"ဟုလည်းတစ်နည်းပေးရသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ဤ၌ နိဿရဏ၏တွဲဖက် ရှေ့ပုဒ်ဝယ် ဆဋ္ဌီယန္တ ရှိရပုံကိုထောက်၍ "သကလဝဋ္ဋဒုက္ခနိဿရဏနိဗ္ဗာနသ" စသော သက်နိုးတောင်းခ၌လည်း "သကလဝဋ္ဋဒုက္ခသ+ နိဿရဏံ" ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ "အလုံးစုံသော ဝဋ်ဒုက္ခ၏+ထွက်မြောက်ရာ နိဗ္ဗာန်"ဟု အနက် မှန်မှတ်ပါ။

(ပဋ္ဌမော) သမဏော,ဣ၀ ဒုတိယော သမဏောတိတ္ထေ၊ ဣ၀ေ၀။ ပ။ သမဏော ဟူသော ဤပါဠိတော်၌။ (ဧ၀ကာရော၊ ဧ၀သဒ္ဒါကို။) အာနေတွာ၊ နောက် ဣသေ့ဆောင်၍။ ဝုစ္စတိ ယထာ၊ ဆိုအပ်သကဲ့သို့။ ဧ၀ံ၊ တူ။ ဧ၀ကာရော၊ ကို။ အာနေတွာ၊ ဆောင်၍။ ဝတ္တမ္ဘော၊ ဆိုထိုက်၏။ [ဘိက္ခေ၀၊ တို့။ ဣ၀ေ၀၊ ဤသာသနာတော်၌သာ။ (ပဋ္ဌမော) သမဏော။ ပထမတန်းသောတာပန်ရဟန်းကို။ လဗ္ဘတိ၊ ရအပ်၏။ ဣ၀ ဧ၀၊ ဤသာသနာတော်၌သာ။ ဒုတိယော သမဏော၊ ဒုတိယတန်း သကဒါဂါမ်ရဟန်းကို။ လဗ္ဘတိ၊...မဟာပဒုမိနီဗွာနသုတ်စသော ပါဠိတော်များ၌(ပဋ္ဌမော) မပါ။] ဟိ၊ မှန်။ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဣတော၊ ဤ ကာမစ္ဆန္ဒမှ။ အညေဟိပိ၊ အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော။ နိ၀ရဏသခ်ါတေဟိ၊ ကုန်သော။ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ၊ တို့မှ။ အ၀ိ၀ိစ္ဆ၊ မကင်းဆိတ်မူ၍။ ဗျာနံ၊ ကို။ ဥပသမ္ဘဒ္ဓ၊ ၍။ ဝိဟရိတုံ၊ ၄ပ။ နံ သဏ္ဌာ၊ မတတ်ကောင်း။ (တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝါ၊ ထိုသို့အကုသိုလ်တရား တို့မှ မကင်းဆိတ်မူ၍ ဗျာနန်၀င်စားလျက် နေခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဧ၀ကာရော၊ ကို။ အာနေတွာ၊ ၍။ ဝတ္တမ္ဘော၊၏။)တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝါ၊ ထိုသို့ နောက် ဝိ၀ိစ္ဆပုဒ်သို့ ဧ၀သဒ္ဒါကိုဆောင်၍ ဆိုထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝိ၀ိစ္ဆေ၀ ကာမေဟိ ဝိ၀ိစ္ဆေ၀ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိတိ၊ ဝိ၀ိစ္ဆေ၀။ ပ။ ဓမ္မေဟိ ဟူ၍။ ဧ၀ံ၊ သို့။ ပဒဒ္ဒယေပိ၊ ဝိ၀ိစ္ဆဟူသော ပုဒ် ၂–ပါး အပေါင်း၌လည်း။ သေ၊ ဤ၀ေသဒ္ဒါဖြင့် သတ်မှတ်ခြင်းကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။ ["သေ ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ သေ နိယမော ဒဋ္ဌဗ္ဗော"–သာရတ္ထဒီကာ။] (ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဧ၀ံ၊ ဤ ရှေ့ပုဒ်၌သာ ဧ၀သဒ္ဒါ ဆိုခြင်းကို။ ဧ၀ံ၊ ဤသင်ဟောဒက ကြိုဆအပ်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ နဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ထိုက်။] [ဟိ(ယသ္မာ)ကို ပြန်၍အုပ်သည်။]

စ၊ ဆက်ဦးအုံ့။ ပဒဒ္ဒယေပိ၊ ဝိ၀ိစ္ဆဟူသော ပုဒ် ၂–ပါးအပေါင်း၌လည်း။ ဝိ၀ိစ္ဆာတိ၊ ဝိ၀ိစ္ဆဟူသော။ ဣမိနာ သာဓာရဏ၀စနေန၊ ဤ၀ိ၀ေက အားလုံးနှင့် ဆက်ဆံသောစကားဖြင့်။ တ၀ဂ်ဝိ၀ေကာ၀ယော၊ တ၀ဂ်ဝိ၀ေက အစရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ [အာဒိဖြင့် ဝိကွမ္ဘနေ (ဗျာန်)၊ သမုစ္ဆေဒ(မဂ်),ပဋိပဿဒ္ဓိ(ဖိုလ်)၊ နိဿရဏ(နိဗ္ဗာန်)ဟူသော ဝိ၀ေက ၄–ပါးတို့ကိုယူ။ တ၀ဂ်ဝိ၀ေက=ကာမကုသိုလ်။] ကာယ၀ိ၀ေကာ၀ယော စ၊ကာယ၀ိ၀ေကအစရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ [အာဒိဖြင့် ဒိဋ္ဌ၀ိ၀ေက(ဗျာန်)၊ ဥပဓိ၀ိ၀ေက (နိဗ္ဗာန်) တို့ကိုယူ။ ကာယ၀ိ၀ေက=အပေါင်းအဖော် တို့မှ ကင်းခြင်း။] သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။ ဝိ၀ေကာ၊ တို့သည်။ သင်္ဂဟံ၊ သိမ်းယူအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ကိဉ္စာပိ ဂစ္ဆန္တိ၊ အကယ်၍ကား ရောက်ပါပေကုန်၏။ တထာပိ၊ ထိုသို့ပင် ရောက်ပါကုန်သော်လည်း။ (သမုစ္ဆေဒ ဝိ၀ေကာဒိနံ၊ သမုစ္ဆေဒ

ဝိဝေက အစရှိသည်တို့၏။ အသမ္ဘဝတော၊ မဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်။) ကာယဝိဝေကော၊ ကာယဝိဝေက လည်းကောင်း။ စိတ္တဝိဝေကော၊ လည်းကောင်း။ ဝိကွမ္ဘန ဝိဝေကော၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဗ်ာယော ဧဝ၊ ၃–ပါးသော ဝိဝေကတို့ကိုသာ။ ဣဒ၊ ဤ ဈာနကထာ၌။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

ပန၊ ကား။[ဝိဝိစ္စပုဒ်၏ အတ္ထဝဏ္ဏနာမှတစ်ပါး ကာမေဟိပုဒ်၏ အတ္ထဝဏ္ဏနာကို ဆိုဦးအုံ–ဟူလို။] ကာမေဟိတိ ဣမိနာပဒေန၊ ကာမေဟိ ဟူသော ဤပုဒ်ဖြင့်။ [သင်္ဂီဟိတာ–၌ စပ်၊ ယ–၏ ရှေ့ကပုဒ်သည် တ–၏ နောက်၌သာ မျှားသောအားဖြင့် စပ်ရသည်။] နိဒ္ဒေသေ၊ မဟာနိဒ္ဒေသ ပါဠိတော်၌။ ကတမေ ဝတ္ထုကာမာ, မနာပိယာ ရူပါတိအာဒိနာ၊ ကတမေ။ ပ။ ရူပါ–အစရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ ယေ စ ဝတ္ထုကာမာ၊ အကြင် ဝတ္ထုကာမတို့ကိုလည်း။ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ တတ္ထေव စ၊ ထို မဟာနိဒ္ဒေသ၌ ပင်လျှင်လည်းကောင်း။ ဝိဘင်္ဂေ စ၊ ဈာနဝိဘင်း၌ လည်းကောင်း။ ဆန္ဒော၊ ကာမဂုဏ်ကို လိုချင် တောင့်တတတ်သော လောဘသည်။ ကာမော၊ ကာမ မည်၏။ ရာဂေါ၊ ဆန္ဒထက် တိုးတက်၍ စွဲမက်တတ်သော လောဘသည်။ ကာမော၊ မည်၏။ ဆန္ဒရာဂေါ၊ ရာဂထက် တိုးတက်၍ လိုချင်စွဲမက်တတ်သော လောဘသည်။ ကာမော၊ မည်၏။ သင်္ကပ္ပေါ၊ နိမိတ္တ အနုဗျဉ္ဇနကို ကြံစည်တတ်သော လောဘသည်။ ကာမော၊ မည်၏။ ရာဂေါ၊ သင်္ကပ္ပထက် တိုးတက်၍ စွဲမက်တတ်သော လောဘသည်။ ကာမော၊ မည်၏။ သင်္ကပ္ပရာဂေါ၊ ရာဂထက်တိုးတက်၍ ကြံစည်စွဲမက်တတ်သော လောဘသည်။ ကာမော၊ မည်၏။ ဣမေ၊ ဤဆန္ဒ–စသည်တို့ကို။ ကာမာတိ၊ ကာမတို့ဟူ၍။ ဝုစ္စန္တိ၊ ဆိုအပ်ကုန်၏။ ဧဝံ၊ သို့။ ယေ စ ကိလေသကာမာ၊ အကြင် ကိလေသကာမ တို့ကိုလည်း။ ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ တေ သဗ္ဗေပိ၊ ထိုအလုံးစုံသော ဝတ္ထုကာမ ကိလေသကာမတို့ကိုလည်း။ သင်္ဂဟိတာ၊ သိမ်းယူအပ်ကုန်ပြီ။ ဣဒ္ဓေဝ၊ ဤသို့သာ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

ဟိ၊ လဒ္ဓဂုဏ်ကို ပြဦးအုံ။ ဧဝံ၊ ဤသို့ ဝတ္ထုကာမ ကိလေသကာမတို့ကို သိမ်းယူခြင်းသည်။ သတိ၊ ဖြစ်လတ်သော်။ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိတိ၊ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဟူသောပါဠိ၌။ (ယဒ္ဓတိ–၌ စပ်။) ဝါ၊ ပါဠိ၏။ (အတ္ထော–၌ စပ်။) ဝတ္ထုကာမေဟိ၊ တို့မှ။ဝိဝိစ္စေဝ၊ ကင်းဆိတ်၍သာလျှင်။ ဣတိပိအတ္ထော၊ ဤအနက်သည်လည်း။ ယုဇ္ဇတိ၊ သင့်၏။ တေန၊ ထို ဝတ္ထုကာမတို့မှ ကင်းဆိတ်ခြင်းဖြင့်။ [တေနာတိ ဝတ္ထုကာမ ဝိဝေကေန။–ဋီကာ။] ကာယဝိဝေကော၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူအပ်သည်။ ဟောတိ။ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ

ဧမ္မေဟိတိ၊ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဧမ္မေဟိ–ဟူသောပါဠိ၌။ (ယုဇ္ဈတိ– ၌ စပ်။) ဝါ၊ ပါဠိ၏။ (အတ္ထော–၌ စပ်။) ကိလေသကာမေဟိ၊ တို့မှ။ (ဝိဝိစ္စေဝ၊ လျှင်။) ဝါ၊ တစ်နည်း။ သဗ္ဗာကုသလေဟိ၊ အလုံးစုံ အကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဧမ္မေဟိ၊ တို့မှ။ ဝိဝိစ္စ ဧဝ၊ လျှင်။ ဣတိ အတ္ထော၊ သည်။ ယုဇ္ဈတိ တောန်၊ ထိုကိလေသကာမတို့မှ ကင်းဆိတ်ခြင်းဖြင့်။ စိတ္တဝိဝေကော၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဝုတ္တော၊ သည်။ ဟောတိ။

စ၊ ဆက်ဦးအုံ့။ ဇ္ဈာ၊ ဤကာယဝိဝေက စိတ္တဝိဝေက ၂–ပါးတွင်၊ ပုရိမေန၊ 'ရှေးဖြစ်သော ကာယဝိဝေကဖြင့်။ ဝတ္ထုကာမေဟိ၊ တို့မှ။ ဝိဝေက ဝစနတော ယေဝ၊ ကင်းဆိတ်ခြင်းကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်ပင်လျှင်။ ကာမသုခပရိစ္စာဂေါ၊ ကာမချမ်းသာကို စွန့်ခြင်းသည်။ ဝါ၊ ကို။ (ဝိဘာဝိတော၊ ထင်စွာ ဖြစ်စေအပ်သည်။ ဟောတိ၏။) ဒုတိယေန၊ ဒုတိယ စိတ္တဝိဝေကဖြင့်။ ကိလေသကာမေဟိ၊ တို့မှ။ ဝိဝေက ဝစနတော (ဧဝ)၊ ပင်လျှင်။ နေက္ခမ္မ သုခပရိဂ္ဂဟော၊ ဈာန်ချမ်းသာကို သိမ်းပိုက်ခြင်းသည်။ ဝါ၊ ကို။ ဝိဘာဝိတော ဟောတိ။ စ၊ ဆက်ဦးအုံ့။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝတ္ထုကာမ ကိလေသကာမ ဝိဝေကဝစနတောယေဝ၊ ဝတ္ထုကာမ ကိလေသကာမတို့မှ ကင်းဆိတ်ခြင်းကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်ပင်။ ဧတေသံ၊ ဤဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဧမ္မေဟိ ဟူသောပုဒ်တို့တွင်။ ပဌမေန၊ ပထမပုဒ်ဖြင့်။ သံကိလေသ ဝတ္ထုပ္ပဟာနံ၊ သံကိလေသတို့၏ ဝတ္ထုကို ပယ်ခြင်းသည်။ ဝါ၊ ပယ်ခြင်းကို ။ (ဝိဘာဝိတံ ဟောတိ။) [တဏှာဒိသံကိလေသာနံ ဝတ္ထုနော ပဟာနံ။–ဋီကာ။] ဒုတိယေန၊ ဒုတိယပုဒ်ဖြင့်။ သံကိလေသပ္ပဟာနံ၊ သံကိလေသကို ပယ်ခြင်းသည်။ ဝါ၊ ကို။ (ဝိဘာဝိတံဟောတိ။) ပဌေမေန၊ ဖြင့်။ လောလဘာဝသ၊ လျှပ်ပေါ်လော်လီ သူ၏ အဖြစ်၏။ ဟေတုပရိစ္စာဂေါ၊ အကြောင်းကိုစွန့်ခြင်းသည်။ ဝါ၊ ကို။ (ဝိဘာဝိတော ဟောတိ။) [လောလဘာဝေါ နာမ တတ္ထ တတ္ထ ရူပါဒီသု တဏှာပ္ပဟာဒေါ၊ တာသ ဟေတု ဝတ္ထုကာမော ဧဝ။] ဒုတိယေန၊ ဖြင့်။ ဘာလဘာဝသ၊ မိုက်သူ၏ အဖြစ်၏။ (ဟေတုပရိစ္စာဂေါ ဝိဘာဝိတော ဟောတိ။) ဘာလဘာဝေါ နာမ အဝိဇ္ဇာ, ဒုစ္စိန္တိ တစိန္တာ ဝါ၊ တာသ အယောနိသောမနသိကာရော, သဗ္ဗေပိ ဝါ အကုသလာ ဓမ္မာ ဟေတု။] စ၊ သည်သာ မကသေး။ ပဌေမေန၊ ဖြင့်။ ပယောဂသုဒ္ဓိ၊ ပယောဂ၏ စင်ကြယ်ခြင်းသည်။ ဝါ၊ ကို။ (ဝိဘာဝိတာဟောတိ။) ဒုတိယေန၊ ဖြင့်။ အာသယပေါသနံ၊ အဇ္ဈာသယကို စင်ကြယ်စေခြင်းသည်။ ဝါ၊ ကို။ ဝိဘာဝိတံ ဟောတိ။ ဣတိ၊ သို့။ ဥတ္တဇ္ဈ၊ သိထိုက်၏။ သေ၊ ဤနည်းသည်။ တာဝ၊ ကိလေသကာမပက္ခမှ ရှေးဦးစွာ။ ကာမေဟိတိ ဇ္ဈော၊ ဟူသော ဤပါဠိ၌။ ဝုတ္တကာမေသု၊ ဆိုအပ်ပြီးသော ကာမတို့တွင်။ ဝတ္ထုကာမပက္ခေ၊ ဝတ္ထုကာမပက္ခ၌။

နယော၊ သိကြောင်းနည်းတည်း။

ပန၊ ကား။ ကိလေသကာမပကွေ၊ ကိလေသကာမ ပကွ၌။ ဆန္ဒောတိ စ၊ ဆန္ဒော ဟူသည်လည်း ဖြစ်သော။ ရာဂေါတိ စ၊ ရာဂေါဟူသည်လည်း ဖြစ်သော။ ဝေမာဒီဟိ၊ ဤသို့ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့်။ အနေကဘေဒေါ၊ များသော အပြားရှိသော။ [ကာမာသဝ,ကာမရာဂ သံယောဇဉ်, ရူပတဏှာ စသည်ဖြင့် များသောအပြားရှိသော။]ကာမစ္ဆန္ဒော ဇဝ၊ ကာမစ္ဆန္ဒကိုသာ။ ·ကာမောတိ၊ ကာမ ဟူ၍။ အဓိပ္ပေတော၊ အလိုရှိအပ်၏။ သော စ၊ ထိုကာမစ္ဆန္ဒကိုလည်း။ (ဝုတ္တော-ဠ် စပ်။) ဝါ၊ သည်လည်း။ (သမာနော-ဠ် စပ်။) အကုသလ ပရိယာပန္နော၊ အကုသိုလ်၌ အကျုံးဝင်သည်။ သမာနောပိ၊ ဖြစ်ပါသော်လည်း။ (ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ အရ၌ ပါဝင်နိုင်ပါသော်လည်း။) တတ္ထ ကတမေ ကာမာ ဆန္ဒော ကာမောတိ အာဒိနာ၊ တတ္ထ။ ပ။ ကာမော-အစရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ ဝိဘင်္ဂေ၊ ဗျာနဝိဘင်း ပါဠိတော်၌။ ဗျာနပဋိပက္ခတော၊ ဗျာန်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝိသုံ၊ သီးခြားလည်း။ ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ ကိလေသကာမတ္တာ၊ ကိလေသကာမ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပုရိမပဒေ၊ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေတိ-ဟူသော ရှေ့ပုဒ်၌။ ဝုတ္တော၊ ပြီ။ အကုသလပရိယာပန္နတ္တာ၊ အကုသိုလ်၌ အကျုံးဝင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဒုတိယပဒေ၊ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ ဟူသော ဒုတိယပုဒ်၌။ ဝုတ္တော၊ ပြီ။ စ၊ ဆက်။ အသ၊ ထို ကာမစ္ဆန္ဒ၏။ အနေကဘေဒ တော၊ တစ်ပါးမက များသောအပြားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ကာမတောတိ၊ ကာမတော ဟူ၍။ အဝတ္ထာ၊ မဟောမူ၍။ ကာမေဟိတိ၊ ကာမေဟိ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

စ၊ ဆက်။ အညေသမ္မိ၊ ကာမမှ တစ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ဒိဋ္ဌမာန အစရှိသော တရားတို့၏။ [အညေသမ္မိတိ ဒိဋ္ဌ မာန အဟိရိကာနောတ္တပ္ပာဒီနံ-တံသဟိတဓမ္မာဒီနံ စ။] အကုသလဘာဝေ၊ အကုသိုလ်တို့၏ အဖြစ်သည်။ ဝိဇ္ဇာမာနေ၊ ထင်ရှားရှိပါလျက်။ "တတ္ထ ကတမေ အကုသလာ ဓမ္မာ၊ ကာမစ္ဆန္ဒော" တိ အာဒိနာ၊ "တတ္ထ။ ပ။ ကာမစ္ဆန္ဒော" အစရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ ဝိဘင်္ဂေ၊ ၌။ ဥပရိဗျာနဂ်ပစ္စနိကပဋိပက္ခဘာဝဒဿနတော၊ အထက်၌ ဆိုအပ်လတ္တံ့ ကုန်သော ဗျာန်အင်္ဂါတို့၏ ဖြောင့်ဖြောင့်ဆန့်ကျင်ဘက်အဖြစ်ကို ပြလိုခြင်းကြောင့်။ နိဝရဏာနေဝ၊ တို့ကိုသာ။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ [ဋီကာ၌"ဥပရိ။ ပ။ ဒဿနတ္ထံ တပ္ပစ္စနိကနိဝရဏာဝ စနံ" ဟုအဖွင့်တွေ့ရ၏။ ထိုအလို "ဒဿနတော" နေရာဝယ် "ဒဿနတ္ထံ" ဟု လည်းကောင်း။ "နိဝရဏာနေဝ ဝုတ္တာနိ"နေရာဝယ်"နိဝရဏာဝစနံ" ဟု လည်းကောင်း ရှေးပါဠိ၌ရှိဟန်တူသည်။ "ဥပရိဗျာနဂ်ါနံ+ ပစ္စနိကပဋိပက္ခဒဿနတော" ဟုသမာသ်

မတွဲဘဲလည်း ပါဠိ၌ရှိ၏။]ဟု၊ ချဲ့။ နိဝရဏာနိ၊ တို့သည်။ ဗျာနဂ်ပစ္စနိကာနိ၊ ဗျာန်အဂ်ါတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်တို့တည်း။ တေသံ၊ ထို နိဝရဏတို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ ဗျာနဂ်ါနေဝ၊ တို့သည်သာ။ ပဋိပက္ခာနိ၊ဆန့်ကျင်ဘက် ပြုတတ်ကုန်၏။ ဝဒ္ဓံသကာနိ၊ ဖျက်ဆီးတတ်ကုန်၏။ ဝိဃာတကာနိ၊ -သတ်ဖြတ်တတ်ကုန်၏။ ''ဣတိ 'ဝုတ္တံ ဟောတိ။ [ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ၌ ဝိဃာတကာနိ မပါ။] တထာဟိ၊ ထိုစကား မှန်၏။ "သမာဓိ၊ သည်။ ကာမစ္ဆန္ဒသဿ၊ ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏဿ၏။ ပဋိပက္ခောဆန့်ကျင်ဘက်တည်း။ ပီတိ၊ သည်။ ဗျာပါဒဿ ဗျာပါဒနိဝရဏဿ၏။ ပဋိပက္ခာ၊ တည်း။ ဝိတက္ကော ထိနမိဒ္ဓဿ ပဋိပက္ခော၊ သုခံ ဥद्ध ကုက္ကုစ္စဿ' ပဋိပက္ခံ၊ ဝိစာရော ဝိစိကိစ္ဆာယ(ဝိစိကိစ္ဆာ နိဝရဏ၏။) ပဋိပက္ခော။ " ဣတိသို့။ ပေဋကေ၊ ပေဋကော ပဒေသ၌။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ [ရှေးနိဿယ၌ "ပေဋကေ–နေတ္တိကျမ်း၌" ဟုလည်းပေး၏။]

ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ ဧတ္ထ၊ ဤဝိဝိစ္ဆေဝ ကာမေဟိ–ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိဓမ္မေဟိ ဟူသော ပုဒ်တို့တွင်။ ဝိဝိစ္ဆေဝ ကာမေဟိတိ ဣမိနာ၊ ဝိဝိစ္ဆေဝ ကာမေဟိ ဟူသော ဤပုဒ်ဖြင့်။ ကာမစ္ဆန္ဒဿ၊ ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏ၏။ ဝိက္ခမ္ဘနဝိဝေကော၊ ဝိက္ခမ္ဘနဝိဝေက သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူအပ်သည်။ ဟောတိ။ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိတိ ဣမိနာ၊ ဖြင့်။ ပဌမ္ဗိ၊ ငါးပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော်။ နိဝရဏာနံ၊ တို့၏။ ဝိက္ခမ္ဘနဝိဝေကော ဝုတ္တော ဟောတိ။ ပန၊ ဆက်။ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟ-ဏေန၊ ယူအပ်ပြီးသောတရားတို့ကို မယူခြင်းဖြင့်။ ဝါ၊ မယူအပ် သေးသော် တရားတို့ကို ယူခြင်းဖြင့်။ [ရှေးနည်း၌ကား ယူအပ်ပြီးသော ကာမစ္ဆန္ဒ နိဝရဏကို နောက်ပုဒ်ဖြင့် ထပ်၍ယူသည်။ ဤနည်း၌ကား ဤသို့ကပ်၍ ယူမည် မဟုတ်။] ပဌမေန၊ ဝိဝိစ္ဆေဝ ကာမေဟိ ဟူသော ပထမပုဒ်ဖြင့်။ ကာမစ္ဆန္ဒဿ၊ ၏။ ဝိက္ခမ္ဘန ဝိဝေကော ဝုတ္တော ဟောတိ။ ဒုတိယေန၊ ဝိဝိစ္ဆ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ ဟူသော ဒုတိယပုဒ်ဖြင့်။ သေသ နိဝရဏာနံ၊ ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏမှ ကြွင်းသော နိဝရဏတို့၏။ ဝိက္ခမ္ဘနဝိဝေကော ဝုတ္တော ဟောတိ။ တထာ၊ ထိုမှတစ်ပါး။ ပဌမေန၊ ဖြင့်။ တီသု။ သုံးပါးကုန်သော။ အကုသလမူလေသု၊ အကုသိုလ်မူလတို့တွင်။ ပဌ ကာမဂုဏဘောဒ ဝိသယဿ၊ ငါးပါးသော ကာမဂုဏ် အထူးအပြားဟူသော အာရုံရှိသော။ လောဘဿ၊ ၏။ ဝိက္ခမ္ဘနဝိဝေကော ဝုတ္တော ဟောတိ။ဒုတိယေန၊ ဖြင့်။အာဃာတ ဝတ္ထုဘေဒါဒိ ဝိသယာနံ၊ အာဃာတ ဝတ္ထု အထူးအပြားအစရှိသော။ အာရုံရှိကုန်သော ဒေါသ မောဟာနံ၊ တို့၏။ ဝိက္ခမ္ဘနဝိဝေကော ဝုတ္တော ဟောတိ။

[နိဝရဏ အကုသလတို့မှ တစ်နည်းပြလို၍ "သြဃာဒီသု ဝါ" စသည်မိန့်။] ဝါ၊ တစ်နည်းကား။ ပဌမေန၊ ဖြင့်။ သြဃာဒီ သု၊ သြဃ အစရှိကုန်သော။ ဓမ္မေသု၊

တို့၌။ ကာမောယကာမယောဂ ကာမာသဝ ကာမုပါဒါနဿ အာဘိဗျာ ကာယဂန္ထ ကာမရာဂ သံယောဇနာနံ၊ တို့၏။ ဝိကွမ္ဘနဝိဝေကော ဝုတ္တောဟောတိ၊ ဒုတိယေန။ အဝသေသ ဩဃယောဂါသဝ ဥပါဒါနဿ ဂန္ထ သံယောဇနာနံ၊ ကြင်းသော ဩဃ။ ပ။ သံယောဇဉ်တို့၏။ ဝိကွမ္ဘနဝိဝေကော ဝုတ္တော ဟောတိ။ စ၊ ဆက်။ ပဌမေန။ တဏှာယ၊ ၏လည်းကောင်း။ တံသမ္မယုတ္တကာနဉ္စ၊ ထိုတဏှာနှင့်အညီအမျှ ကေုပ္ပါဒတာ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သော တရားတို့၏လည်းကောင်း။ ဝိကွမ္ဘန ဝိဝေကော ဝုတ္တော ဟောတိ၊ ဒုတိယေန။ အဝိဇ္ဇာယ၊ ၏လည်းကောင်း။ တံသမ္မယုတ္တကာနဉ္စ၊ ထို အဝိဇ္ဇာနှင့် အညီအမျှ ကေုပ္ပါဒတာ အစရှိသော အပြား တို့ဖြင့် ယှဉ်သော တရားတို့၏ လည်းကောင်း။ ဝိကွမ္ဘနဝိဝေကော ဝုတ္တောဟောတိ။ အဝိ၊ ဤနည်းသာ မကသေး။ ပဌမေန။ လောဘသမ္မယုတ္တအဋ္ဌစိတ္တုပ္ပါဒါနံ လောဘသမ္မယုတ်ဖြစ်သော ရှစ်ပါးသော စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၏။ ဝိကွမ္ဘနဝိဝေကော ဝုတ္တောဟောတိ၊ ဒုတိယေန။ သေသာနံ၊ ကုန်သော။ စတုန္နံ၊ ကုန်သော။ အကုသလ စိတ္တုပ္ပါဒါနံ၊ တို့၏။ ဝိကွမ္ဘနဝိဝေကော ဝုတ္တော ဟောတိ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အယံ၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား။ တာဝ၊ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိတိ ဘွေ၊ဟူသော ဤ ပါဠိ၌။ အတ္ထပွကာသနာ၊ အနက်ကို ပြခြင်းတည်း။ ဝါ၊ အနက်ကို ပြကြောင်းပြရာ အဋ္ဌကထာတည်း။

စ၊ အနုသန္ဓေကို ဆက်ဦးအံ့။ ဘွောဝတာ၊ ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ပါဠိရပ်ဖြင့်။ ပဌမဇ္ဈာနသ၊ ၏။ ပဟာနင်္ဂ၊ ပယ်ထိုက်သော အင်္ဂါကို။ဓသေတွာ၊ ပြီး၍။ [ပဟာတဗ္ဗန္တိ ပဟာနံ၊ ပဟာနံ စ + တံ+ အင်္ဂ စာတိပဟာနင်္ဂ။ပယ်ထိုက်သော ကာမ၊ အကုသလမျှ ဟူသော အစိတ်အပိုင်း။] ဣဒါနိ၊ ၌။ သမ္ပယောဂင်္ဂ၊ (ဝိတက်စသော) ယှဉ်ဖက်အင်္ဂါကို။ ဒသေတုံ၊ ငှာ။ သဝိတက္ကံ သဝိစာရန္တိ အာဒိ၊ အစရှိသော စကားရပ်ကို။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဝါ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထို သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ အစရှိသောစကားရပ်၌။ ရုက္ခော၊ သည်။ ပုပ္ဖေန စ၊ အပွင့်နှင့်လည်းကောင်း။ ဖလေန စ၊ အသီးနှင့် လည်းကောင်း။ (သဟ၊ တက္ခ။ ဝတ္တတိ) ဝိယ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့။ (တထာ၊ တူ။) ဟေဋ္ဌာ၊ ၌။ ဝုတ္တလက္ခဏာဒိ ဝိဘာဂေန၊ ဆိုအပ်ပြီးသော လက္ခဏာ အစရှိသော ဝေဖန်အပ်သော အထူးအပြား ရှိသော။ (ဝိတက္ကေန ဝိစာရေန–၌ စပ်။) အပ္ပနာသမ္မယောဂတော[1]၊ အပ္ပနာနှင့် အညီအမျှ ကေုပ္ပါဒတာ အစရှိသော အပြား

---

[1] **အပ္ပနာ သမ္မယောဂတော။** ။ "အပ္ပနာနှင့်ယှဉ်သောတရား"ဟူသည် ဝိတက်ဝိစာရပင်တည်း။ ဝိတက်ကို ပါဠိတော်၌ "အပ္ပနာ-ဗျပ္ပနာ"စသည်ဖြင့် "အပ္ပနာ" ဟုနာမည်တပ်၏။ ထို့ကြောင့်

တို့ဖြင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်။ ရူပါဝစရ ဘာဝပွားတွေ့နေ၊ ရူပါဝစရ၏ အဖြစ်သို့ရောက်သော။ ဝိတက္ကေန စေဝ၊ နှင့်လည်းကောင်း။ ဝိစာရေန စ၊ နှင့်လည်းကောင်း။ သဟ။ ဝတ္တတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ဣဒံ ဈာနံ၊ကို။ သဝိတက္ကံ သဝိစာရန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ ပန၊ ဆက်။ ဝိဘင်္ဂေ၊ ဈာနဝိဘင်း ပါဠိတော်၌။ ဣမိနာ စ ဝိတက္ကေန ဣမိနာ စ ဝိစာရေန ဥပေတော ဟောတိ သမုပေတောတိ အာဒိနာ၊ အစရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန၊ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန် ဖြစ်သော။ (ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော တည်ရာရှိသော။) ဒေသနာ၊ ကို။ ကတာ၊ ပြုတော်မူအပ်ပြီ။ ပန၊ ထိုသို့ပင် ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန် ဒေသနာကို ပြုတော် မူအပ်ပါသော်လည်း။ အတ္ထော၊ ကို။ တတြာပိ၊ ထိုဈာန ဝိဘင်း ပါဠိတော်၌ လည်း။ ဝေမေဝ၊ ဤအတိုင်းသာ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။

ဝိဝေကဇန္တိ ဇ္ဈာ၊ ဟူသော ဤပါဠိ၌။ (အဇ္ဈာ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော။) ဝိဝိတ္တိ၊ ကင်းဆိတ်ခြင်း။ ဝိဝေကော၊ ခြင်း။ နိဝရဏဝိဝိဓမော၊ နိဝရဏတို့မှကင်းခြင်း။ ဣတိ အတ္ထော။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ ဝိဝိတ္တော၊ ကင်းဆိတ်၏။ ဝါ၊ ကင်းဆိတ်စေအပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝိဝေကော၊ မည်၏။ နိဝရဏဝိဝိတ္တော၊ နိဝရဏတို့မှ ကင်းဆိတ်သော။ ဝါ၊ နိဝရဏတို့သည် ကင်းဆိတ်စေအပ်သော။ ဈာနသမ္မယုတ္တာဓမ္မရာသိ၊ ဈာနသမ္မယုတ် တရားအစုတည်း။ ဣတိ အတ္ထော။ တသ္မာ ဝိဝေကာ၊ ထိနိဝရဏတို့မှ ကင်းဆိတ်ခြင်းကြောင့်။ ဇာတံ၊ ဖြစ်သော ဈာန်တည်း။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ တသ္မိံ ဝိဝေကေ၊ ထို နိဝရဏတို့မှ ကင်းဆိတ်သော ဈာနသမ္မယုတ် တရားအစု၌။ ဝါ၊ နိဝရဏတို့သည် ကင်းဆိတ်စေအပ်သော ဈာနသမ္မယုတ်တရားအစု၌။ ဇာတံ၊ ဖြစ်သောဈာန် တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝိဝေကဇ၊ ၏။

ပီတိသုခန္တိ ဇ္ဈာ၊ ပီတိသုခံ ဟူသော ဤပါဠိ၌။ ပီတိသုခါနိ၊ တို့ကို။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ကာမာဝစရကုသလ အဖွင့်၌။ ပကာသိတာနေဝ၊ ထင်ရှား ပြအပ်ကုန်ပြီး သည်သာ။ ပန၊ ဆက်။ တေသု၊ ထိုပီတိသုခတို့တွင်။ ''ဝုတ္တပ္ပကာ

ဝိတက်တည်းဟူသော အပ္ပနာသည် အဘယ်နည်းအားဖြင့် "အပ္ပနာသမ္မယောဂ ဖြစ်နိုင်ပါသနည်း"ဟု မေးမြယ်ရှိ၏။ အဖြေကား-ပါဠိတော်၌ ဝိတက်ကိုသာ"အပ္ပနာ"ဟု ခေါ်ထားသော်လည်း အဋ္ဌကထာ အသုံးအနှုန်းအားဖြင့် ဝိတက်၏ကိစ္စအထူးကြောင့် နိုင်မြဲသည်၏ အဖြစ်သို့ရောက်သော ပထမဈာန်သမာဓိ၌ လည်းကောင်း၊ ဆန့်ကျင်ဘက် နိဝရဏ စသည်တို့မှ ဝေးကွာခြင်းကြောင့် ပထမဈာန်သမာဓိနှင့် အလားတူသော ဒုတိယဈာန်သမာဓိ စသည်တို့၌လည်းကောင်း။ "အပ္ပနာ" ဟု ခေါ်ရသည်။ ထို့ကြောင့် ပထမဈာန်သမာဓိနှင့်ယှဉ်သော ဝိတက်ကို"အပ္ပနာ သမ္မယောဂတော" ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။-မူလဋီကာ။ [ဤ] မူလဋီကာ အဓိပ္ပာယ်ကို သင်္ဂြိုလ်ဘာသာဋီကာ-အပ္ပနာစဝနဝါရအခန်း၌ ဆောင်ပုဒ်နှင့်တကွ ပြခဲ့ပြီ။]

ရာယ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော။ (ပိတိအဖွင့်၌ ဆိုအပ်ပြီးသော လက္ခဏာစသော အပြားရှိသော။) ပဠေပိဓာယ၊ သော။ ပိတိယာ၊ တွင်။ အပွနာသမာဓိသ၊ အပွနာသမာဓိ၏။ မူလ၊ အခြေခံသည်။ ဟုတ္တာ။ ဝမှမာနာ၊ တိုးပွားလာသော။ သမာဓိသမ္ပယောဂံ၊ သမာဓိနှင့် အညီအမျှ ဧကဂ္ဂတာဒတာ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်ခြင်းသို့။ ဂတာ၊ ရောက်သော။ ယာ ဖရဏာပိတိ၊ အကြင် ဖရဏာပိတိသည်။ (အတ္ထိ။) အယံ၊ ဤ ဖရဏာပိတိကို။ ဣမသ္မိံ အတ္တေ၊ ဤ ပိတိသုခံ ဟူသော ပုဒ်၏အနုက်၌။ ပိတိတိ၊ ဟူ၍။ အဓိပ္ပေတာ။ အဿစျာနဿ၊ ဤ စျာန်၏။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ အသ္မိံ စျာနေ၊ ၌။ အယဉ္စ ပိတိ၊ ဤပိတိသည်လည်းကောင်း။ ဣဒဉ္စ သုခံ၊ ဤ သုခသည် လည်းကောင်း။ အတ္ထိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဣဒံ (စျာနံ)၊ ကို။ ပိတိသုခန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။

အထ ဝါ၊ ထို့ပြင် တစ်နည်းကား။ ပိတိစ၊ လည်း။ သုခဉ္စ၊ လည်း။ ပိတိသုခံ၊ ပိတိသုခ။ ဓမ္မဝိနယာဒယော ဝိယ၊ ဓမ္မဝိနယော အစရှိသော သဒ္ဒါတို့ကဲ့သို့တည်း။ အဿ စျာနဿ၊ ၏။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ အသ္မိံ စျာနေ၊ ၌။ ဝိဝေကစ၊ ဝိဝေက-ကြောင့် ဖြစ်သော။[ဝိဝေက၏အနက်ကို အကျယ်ပေးလိုက အဖွင့်ကြည့်ပေးပါ။] ပိတိသုခံ၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣတိ ဧဝမ္မိ၊ ဤသို့လည်း။ ဝါ၊ ဤ အကြောင်းကြောင့်လည်း။ ဝိဝေကဇံ ပိတိသုခံ၊ ဝိဝေကဇံ ပိတိသုခံမည်၏။ [ဝိဝေကဇံ တစ်ပုဒ်,ပိတိသုခံ တစ်ပုဒ်ဟု ၂-ပုဒ်မခွဲဘဲ တစ်ပုဒ်တည်းသာ ဖြစ်သည်။] ဟိ၊ မှန်။ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ စျာနံ၊ သည်။ ဝိဝေကဇံ၊ ဝိဝေကကြောင့်ဖြစ်သည်။ ဟောတိ ယထေဝ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့သာလျှင်။ ဧဝံ၊ တူ။ ဧတ္ထ၊ ဤစျာန်၌။ ပိတိသုခမ္ပိ၊ ပိတိသုခသည်လည်း။ ဝိဝေကဇမေဝ၊ ကြောင့်ဖြစ်သည် သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ၏။ အဿ၊ ထိုစျာန်၏။ တဿ၊ ထိုဝိဝေကကြောင့်ဖြစ်သော ပိတိသုခသည်လည်း။ အတ္ထိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧကပဒေနေဝ၊ ဖြင့်သာလျှင်။ ဝိဝေကစ၊ ပိတိသုခန္တိ၊ ဝိဝေကစ၊ ပိတိသုခံ ဟူ၍။ ဝတ္တုံ၊ ဆိုခြင်းငှာ။ ယုဇ္ဇတိ၊ သင့်၏။ ပန၊ ဆက်။ ဝိဘင်္ဂေ၊ ၌။ ဣဒံ သုခံ ဣမာယ ပိတိယာ သဟဂတန္တိ အာဒိနာ၊ သဟဂတံအစရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ (ဘဂဝတာ။) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ပန၊ ထိုသို့ပင် ဟောတော်မူအပ်ပါသော်လည်း။ အတ္ထော၊ ကို။ တတြာပိ၊ ထိုစျာနဝိဘင်းပါ၌တော်၌လည်း။ ဧဝမေဝ၊ ဤဖွင့်ဆိုအပ် သည့်အတိုင်းသာ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။

ပဌမံ စျာနန္တိ ဧတ္ထ၊ ဟူသောဤပါဠိ၌။ ဂဏနာနုပုဗ္ဗတာ (ဂဏနာနုပုဗ္ဗတာယ)၊ ဂဏန်းအစဉ်အားဖြင့်။ ပဌမံ၊ ပထမ ဖြစ်သော။ (စျာနံ-၌ စပ်။)[တစ်နည်း၊

ပဌမံ[1]၊ ပဌမံဟူသော သဒ္ဒါသည်။ ဂဏာနာနုပုဗ္ဗတာ၊ ဂဏန်းအစဉ်အတိုင်း ဖြစ်သော သဒ္ဒါတည်း။ (ဂဏန်းအစဉ်အားဖြင့် ပထမကို ဟောသောသဒ္ဒါဖြစ်သည်။)– ဟူလို။] ပဌမံ၊ ရှေးဦးစွာ။ ဥပ္ပန္နံ၊ ဖြစ်သောဈာန်တည်း။ ဝါ၊ ရအပ်သော ဈာန်တည်း။ (ပြုခဲ့သော ဥပ္ပန္နအမျိုးမျိုးတွင် ပဋိလဒ္ဓဥပ္ပန္နတည်း။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပဌမံ၊ မည်၏။ ပဌမံ၊ စွာ။ သမာပတ္တိတဲ့၊ ဝင်စားထိုက်သော ဈာန်တည်း။ ဣတိပိ ကြောင့်လည်း။ ပဌမံ၊ မည်၏။ ပန၊ ဆက်။ ဣဒံ၊ ဤ ရှေးဦးစွာ ဝင်စားရခြင်း ဟူသော လက္ခဏာသည်။ ကေန္တ လက္ခဏံ၊ ကေန် လက္ခဏာသည်။ နု၊ မဟုတ်။ (ကသ္မာ၊ နည်း။) ဟိ (ယသ္မာ) ကြောင့်။ စိတ္တာဝသိဘာဝေါ၊ လေ့လာအပ်ပြီးသော ဝသီဘော်ရှိသော။ အဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘီ၊ ရှစ်ပါးသော သမာပတ်ကို ရခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အာဒိတောဝ၊ အစဈာန်မှ။ ပဌာယ။ ၏။ မတ္ထကံ၊ အပြီးအဆုံးသို့။ ပါပေန္တောပိ၊ ရောက်စေလျက်လည်း။ သမာပဇ္ဇိတုံ၊ ဝင်စားခြင်းငှာ။ သက္ကောတိ။ မတ္ထကတောဝ၊ အထွတ်အထိပ်ဈာန်မှ။ ဝါ၊ နောက်ဆုံးဈာန်မှ။ ပဌာယ၊ ၏။ အာဒိ၊ အစသို့။ ပါပေန္တောပိ သမာပဇ္ဇိတုံ သက္ကောတိ။ အန္တ ရန္တ ရာ၊ အကြားအကြား၌။ သြက္ကမန္တောပိ၊ သက်ရောက်လျက်လည်း။ (သမာပဇ္ဇိတုံ) သက္ကောတိ။ (တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဣဒံ၊ သည်။ ကေန္တ လက္ခဏံ၊ သည်။ နု ဟောတိ။) [အဆုံးမှစ၍ ဝင်စားသောအခါ၊ အကြားအကြား၌ ဝင်စားသောအခါဝယ် ဤ ဈာန်သည် ပထမ ဝင်စားအပ်သောဈာန် မဖြစ်နိုင်။ ထို့ကြောင့် "ပဌမံသမာပဇ္ဇိတဲ့" သည် ကေန္တ လက္ခဏာ မဟုတ်ပါ– ဟူလို။] ဧဝံ၊ သို့လျှင်။ ပုဗ္ဗဟုတ္တိယဌေန၊ ရှေးဦးစွာ ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်။ [ပဌမံဥပ္ပန္နံ ကို ရည်ရွယ်သည်။] ပဌမံ နာမ ဟောတိ။

ဈာနန္တိ (ဣတ္ထေ) ၊ ဈာနံ ဟူသော ဤ ပါဠိ၌။ (အတ္ထုဒ္ဒါရဘာဝေန၊ အတ္ထုဒ္ဒါရ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ လဗ္ဘမာနံ၊ ရထိုက်သော။) ဈာနံ၊ ဈာန်သည်။ အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနံ၊ အာရမ္မဏ်ပနိဇ္ဈာန် လည်းကောင်း။ လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနံ၊ လက္ခဏာပနိဇ္ဈာန်လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့၊ ဒုဝိဓံ၊ နှစ်ပါး အပြားရှိ၏။ တတ္ထ၊ ထို၂–ပါးသော ဈာန်တို့တွင်။ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော၊ ရှစ်ပါးသော သမာပတ်တို့သည်။ ပထဝီကသိဏာဒိ အာရမ္မဏံ၊ ပထဝီကသိုဏ်း အစရှိသောအာရုံကို။ ဥပနိဇ္ဈာယန္တီ၊

၁။ ပဌမံ။ ။ "ပဌမံ၊ ဂဏန်းအစဉ်အားဖြင့် ပထမ ဖြစ်သော။ ဝါ၊ ရှေးဦးစွာရအပ်သော။ ဝါ၊ ရှေးဦးစွာဝင်စားအပ်သော" ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးပါ။ ပထမဟူသော အမည်သည် ပထမနည်းအလို သေသနာကွမ၊ ဒုတိယနည်းအလို ဥပ္ပတ္တိကွမ (ပုဂ္ဂိုလ်၌ ဖြစ်ခြင်း၏အစဉ်) တတိယနည်းအလို ပဝတ္တိကွမ (ဝင်စားသောအခါဖြစ်စဉ်) အားဖြင့်ရအပ်သော အမည်တည်း။

ရှုတတ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ပထဝီကသိုဏ်း အစရှိသော အာရုံကို ရှုတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနန္တိ၊ အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာန်ဟူ၍။ သမ်ုံ၊ ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဂတာ၊ ရောက်ကုန်ပြီ။ ပန၊ ကား၊ ဝိပဿနာမဂ္ဂဖလာနိ၊ ဝိပဿနာ,မဂ်,ဖိုလ်တို့သည်။ လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနံ နာမ၊ မည်၏။ တတ္ထ၊ ထိုဝိပဿနာ,မဂ်,ဖိုလ်တို့တွင်။ ဝိပဿနာ၊ သည်။ အနိစ္စာဒိလက္ခဏာသု၊ အနိစ္စ အစရှိသော လက္ခဏာကို။ ဥပနိဇ္ဈာနတော၊ ရှုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနံ၊ မည်၏။ ဝိပဿနာယ၊ သည်။ ကတကိစ္စသ၊ ပြုအပ်သော ကိစ္စ၏။ မဂ္ဂေန၊ မဂ်ဖြင့်။(မဂ်ကျမှ။) ဣဇ္ဈနတော၊ ပြီးစီးခြင်းကြောင့်။ မဂ္ဂေါ၊ သည်။ လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနံ၊ မည်၏။ ပန၊ ကား။ ဖလံ၊ ဖိုလ်သည်။ နိရောဓသစ္စံ၊ နိရောဓသစ္စာ ဟူသော်။ တထလက္ခဏံ၊ မှန်ကန်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော်လက္ခဏာကို။ ဥပနိဇ္ဈာယတိ၊ ရှုတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနံ နာမ၊ မည်၏။ တေသု၊ ထို၂–ပါးသော စျာန်တို့တွင်။ ဣမသ္မိံ အတ္တေ၊ ဤပဌမ စျာန်ဟူသောပုဒ်၏အနက်၌။ အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနံ၊ အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာန်ကို။ အဓိပ္ပေတံ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာန်၏ အလိုရှိအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနတော၊ အာရုံကို ရှုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း။ ပစ္စနိကစျာယနတော ဝါ၊ ဆန့်ကျင်ဘက် တရားတို့ကို လောင်မြိုက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း။ စျာနန္တိ၊ စျာနဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ [စာအုပ်တို့၌ "စျာပန" ဟု ရှိ၏။ စျာယနသာ ရှိသင့်ကြောင်းကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋ္ဌိကာ၌ ပြထားပြီ။]

ဥပသမ္ပဒေတိ၊ ကား။ ဥပဂန္ဓာ၊ ရောက်၍။ ပါပုဏိတွာ၊ ရောက်၍။ ဣတိဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ ဥပသမ္ပဒယိတွာ၊ ပြီးစေ၍။ နိပ္ဖာဒေတွာ၊ ပြီးစေ၍။ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ပန၊ ဆက်။ ဝိဘင်္ဂေ၊ ၌။ ဥပသမ္ပဒေါတိ ပဌမသ။ ပ။ ဥပသမ္ပဒါတိ၊ ဒါဟူ၍။ (ဘဂဝတာ။) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တသ္မာပိ၊ ထိုစျာနဝိဘင်းပါဠိတော်၏လည်း။ ဧဝမေဝ၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးသည့် အတိုင်းသာ။ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။[ဥပသမ္ပဒေတိ၊ ကား။ ပဌမသ စျာနသ။ ပဌမစျာန်၏။ ဝါ၊ ကို။ ဝါ၊ သို့။ လာဘော ပဋိလာဘော၊ ရခြင်း။ ပတ္တိ သမ္ပတ္တိ၊ ရောက်ခြင်း။ ဖုသနာ သမ္ဖုသနာ၊ ထိခြင်း။ သစ္ဆိကိရိယာ၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်း။ ဥပသမ္ပဒါ၊ ပြီးစီးခြင်းတည်း။] ဝိဟရတိတိ၊ ကား။ တဒနုရူပေန၊ ထိုစျာန်အားလျောက်ပတ်သော။ ဣရိယာ ပထဝိဟာရေန၊ ဣရိယာပုတ်တည်း။ ဟူသော နေခြင်းဖြင့်။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တပ္ပကာရဇ္ဈာနသမင်္ဂီ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော စျာန်နှင့်ပြည့်စုံသည်။

ဟုတ္တာ။ (ဣတိကို ထပ်ဖွင့်သည်။) အတ္ထဘာဝသ၊ အတ္ထဘောဂ၏။ ဝါ၊ ကို။ ဣရိယနံ၊ အမူအရာကို။ ဝုတ္တိ၊ ဖြစ်ခြင်းကို။ ပါလနံ၊ စောင့်ခြင်းကို။ ယပနံ ယာပနံ၊ ရှည်သောကာလသို့ ရောက်စေခြင်းကို။ စာရံ၊ လှည့်လည်ခြင်းကို။ ဝိဟာရံ၊ ဣရိယာတစ်ပါး ညောင်းညာများကို တစ်ပါးဖြင့်ဖြတ် မကျလတ်အောင် ဆောင်ခြင်းကို။ အဘိနိဟာရေတိ၊ ပြီးစေတော်မူ၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။ ဟိ၊ သာဓက ကား။ ဝိဘာဂေ၊ ၌။ ဝိဟရတိတိ၊ ဣရိယတိ။ ပ။ ဝိဟတတိတိ၊ ဟူသော။ ဧတေ (သုတ္တံ)၊ ဤ ပါဠိကို။ ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ။ [ဝိဟရတိတိ၊ ကား။ ဣရိယတိ ဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။ ပါလေတိ၊ စောင့်ရှောက်၏။ ယပေတိ ယာပေတိ၊ ရှည်သော ကာလသို့ ရောက်စေ၏။ စရတိ၊ လှည့်လည်၏၊ ဝိဟရတိ၊ ဣရိယာတစ်ပါး။ ပ။ ဆောင်၏။ တေန၊ ကြောင့်။ ဝိဟရတိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ။]

ပထဝီကသိဏ[1]နှင့်ဆိုသော်၊ ဟူသော ဤ ပါဠိ၌။ ပထဝီမဏ္ဍလမ္မိ၊ ပထဝီကသိုဏ်း ဝန်းကိုလည်း။ သကလဋ္ဌေန၊ အလုံးစုံဟူသော အနက်ကြောင့်။ ပထဝီကသိဏန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ။ တံ၊ ထိုပထဝီ ကသိုဏ်းဝန်းကို။ နိဿာယ၊ မှီ၍။ ပဋိလဒ္ဓံ၊ ရအပ်သော။ နိမိတ္တမ္မိ၊ နိမိတ်ကိုလည်းကောင်း။ ပထဝီကသိဏနိမိတ္တေ၊ ၌။ ပဋိ–လဒ္ဓဗျာနမ္မိ၊ အာရုံပြု၍ ရအပ်သောစျာန်ကိုလည်းကောင်း။ (ပထဝီကသိဏန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။) [ပိသဒ္ဒါ ၃–ခုသည် အညမညသမုစ္စည်း။] တတ္ထ၊ ထိုပထဝီကသိုဏ်း အစရှိသည်တို့တွင်။ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ၊ ဤပထဝီကသိဏ်ဟူသော ပုဒ်၏ အနက်၌။ ဗျာနံ၊ ကို။ ပထဝီကသိဏန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ပထဝီကသိဏသခ်ိတ်၊ ပထဝီကသိုဏ်းဟု ဆိုအပ်သော။ ဝါ၊ ပထဝီကသိုဏ်းလျှင် အာရုံရှိသည်ဟု ဆိုအပ်သော။ ဗျာနံ၊ သို့။ ဥပသမ္ပဇ္ဇ၊ ရောက်၍။ (တစ်နည်း) ဗျာနံ၊ ကို။ ဥပသမ္ပဇ္ဇ၊ ပြီးစေ၍။ ဝိဟရတိ၊ နေ၏။ ဣတိ အယံ၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား။

၁။ ပထဝီကသိဏ်။ ။ ကသိဏသဒ္ဒါသည် အလုံးစုံဟူသောအနက်ကို ဟော၏။ [သဗ္ဗံ သမတ္တမဓိလံ၊ နိဓိလံ သကလံ တထာ။ နိဿသံ ကသိဏာသေသံ၊ သမဂ္ဂဿ အနုနက်။ (ဂ၀ဲ–အဘိဓာန်။)] ပထဝီယေဝ၊ မြေသည်ပင်။ ကသိဏ်၊ အလုံးစုံ အကုန်အစင်အာရုံပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ကသိဏတည်း။ ပထဝီကသိဏ်။ ပထဝီကသိုဏ်း= အလုံးစုံ အကုန်အစင် အာရုံပြုအပ်သောမြေဝိုင်း။ ဤအနက်သည် ဗုဒ္ဓအနက်တည်း။ ထိုပထဝီကသိုဏ်းကို အာရုံပြု၍ ရအပ်သော ပဋိဘာဂနိမိတ်ကား သဒ်သူပစာရအားဖြင့် ပထဝီကသိဏ မည်၏။ ပဋိဘာဂသဒ္ဒါ သည်"အတူ"ဟူသော အနက်ကို ဟော၏။ တံ တံ နိဿယကို ကြည့်၍ မဟာ ဥက္ကဋ္ဌ ကရောန်ကဲ့သို့ ဌာနူပစာရလည်း ကြဲကြ၏။ ဗျာနံ်ကို အရဲကောက်ရာ၌ကား အကြောင်း အာရုံ၏အမည်ကို အကျိုးအာရမ္မဏိက ဗျာန်၌ တင်စားသောကြောင့် ကဲရဏူပစာရအားဖြင့် ကသိဏမည်၏။ ရှေးနိဿယ၌"ကုန္ဒာ ပစရန္တိ" ကဲ့သို့ ဌာနူပစာရ ကြဲလေသည်။

ဆွေ၊ ဤ ပထဝီကသိဏ် ဈာန် ဟူသော ပါဠိ၌။ သခေါ်ပတ္တော၊ အကျဉ်းဖြစ်သော အနက်တည်း။

ပန၊ ဆက်။ ဣမသ္မိံ ပထဝီကသိဏေ၊ ၌။ ပရိကမ္မံ၊ ပရိကံကို။ (အဖန်ဖန် ပြုလုပ်အပ် အားထုတ်အပ်သော ဘာဝနာမှုကို။) ကတ္တာ၊ ၍။ စတုက္ကဇ္ဈာနာနိ၊ စတုက္ကစျာန် ပဉ္စကစျာန်တို့ကို–နိဗ္ဗတ္တေတ္တာ၊ ဖြစ်စေ၍။ ဈာနပဒ ဌာနံ၊ ဈာန်ဟူသော နိုးကပ်သောအကြောင်း ရှိသော။ ဝိပဿနံ၊ ကို။ ဝဍ္ဎေတ္တာ၊ ပွားစေ၍။ (ဈာန်ဝင်စားပြီးမှ ဝိပဿနာကို ပွားစေ၍။) အရဟတ္တံ၊ ဖိုလ်သို့။ ပတ္တုကာမေန၊ ရောက်ခြင်းငှာ အလိုရှိသော။ ကုလပုတ္တေန၊ သည်။ ကိံ၊ အဘယ်ကို။ ကတ္တဗ္ဗံ၊ ပြုထိုက်ပါသနည်း။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ တာဝ၊ ဘာဝနာမဟားမီ ရှေးဦးစွာ။ အာဒိတော၊ အစမှ စ၍။ ပါတိမောက္ခ သံဝရ။ ပ။ သခ်ါတာနိ၊ ပါတိမောက္ခ သံဝရသီလ ဣန္ဒြိယ သံဝရသီလ အာဇီဝ ပါရိသုဒ္ဓိသီလ ပစ္စယသန္နိဿိတသီလဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ စတ္တာရိ၊ ကုန်သော်။ သီလာနိ၊ တို့ကို။ ဝိသောဓေတ္တာ၊ အထူး သုတ်သင်ပြီး၍။ သုပရိသုဒ္ဓေ၊ အလွန် ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သော။ (သုသည် သုဒ္ဓ အနက်ဟော။) သီလေ၊ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလ၌။ ပတိဋ္ဌိတေန၊ တည်ပြီးသည်။ (ဟုတ္တာ ပတိပဋ္ဌိတဗ္ဗ–၌ စပ်။) အသ၊ ထိုယောဂိပုဂ္ဂိုလ်၏။ အာဝါသာဒိသု၊ အာဝါသ အစရှိကုန်သော။ ဒသသု၊ ကုန်သော။ ပလိဗောဓေသု၊ တို့တွင်။ ယောပလိဗောဓော၊ အကြင် ပလိဗောဓသည်။ အတ္ထိ။ [ပရိဗုန္ဓတိ၊ ဘာဝနာအလုပ်ကို နှောင့်ယှက်တတ်၏။ ဣတိ ပလိဗောဓော။ –ပလိဗောဓ ၁၀–ပါးကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ် စသည်၌ ရှုပါ။]

တံ၊ ထိုပလိဗောဓကြီး ၁၀–ပါးကို။ ဥပစ္ဆိန္နိတ္တာ၊ ဖြတ်ပြီး၍။ ကမ္မဋ္ဌာနဒါယကံ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပေးနိုင်သော။ ကလ္လာဏမိတ္တံ၊ ကလ္လာဏ မိတ်ဆွေသို့။ ဥပသင်္ကမိတ္တာ၊ ချဉ်းကပ်၍။ ပါဋိယာ၊ ပါဋိတော်၌။ အာဂတေသု၊ ကုန်သော။ အဋ္ဌတိံသာယ[1]သော။ ကမ္မဋ္ဌာနေသု၊ တို့တွင်။ 'အတ္တာနော'၊ ၏။ စရိယာနုကူလ၊စရိုက်အား လျောက်ပတ်သော။ ကမ္မဋ္ဌာနံ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ ဥပဓာရေတ္တွာ၊ စူးစမ်းဆင်ခြင်လတ်သော်။ အသ၊ ထိုမိမိအား။ ဣဒံ ပထဝီကသိဏံ၊ ဤပထဝီ

---

[1] **အဋ္ဌတိံသာယ။** ။ အာကာသကသိုဏ်းကို ကသိဏုဏ္ဍာဋီမဟာသ၌ သွင်းပြီးလျှင် အာလောက ကသိုဏ်းကို သြဒါတကသိုဏ်း၌ သွင်း၍ ဓမ္မသင်္ဂဏီ စသော ပါဋိတော်၌ ကမ္မဋ္ဌာန်း ၃၈–ပါးသာ လာသောကြောင့် "အဋ္ဌတိံသာယ" ဟုဆိုသည်။ [ကိဉ္စာပိ ပါဋိယံ ပထဝီကသိဏာဒီနိ ရူပါဝစရဇ္ဈာနာရမ္မဏာနိ အဋ္ဌေव ကသိဏာနိ သရူပတော အာဂတာနိ၊ သြဒါတကသိဏော ပန အာလောကကသိဏံ, အာကာသကသိဏော စ (ကသိဏုဏ္ဍာဋီမဟာဿကို ဆိုသည်။) ပရိစ္ဆိန္နာကာသကသိဏံ အဋ္ဌောဝဓံ ကတ္တာ ဒေသနာ ကတာ။–ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ၊ သောသကသိဏနိဒ္ဒေသ။]

ကသိုဏ်းဟူသော ကမ္မဋ္ဌာန်းသည်။ အနုကူလ်၊ လျှောက်ပတ်သည်။ သစ္စေဟောတိ၊ အံ့။ (ဇဝံ သတိ။) ဣဒမေဝ ကမ္မဋ္ဌာနံ၊ ဤပထဝီကသိုဏ်း ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုပင်။ ဂဟေတွာ၊ ယူ၍။ ဈာန ဘာဝနာယ၊ ဈာန်ကို ဖြစ်စေခြင်းအား။ [ဈာန်ခန်းအမှင့် ဖြစ်၍ "ဈာန ဘာဝနာယ" ဟု ဆိုသည်။] အနနုရူပ်၊ မလျှောက်ပတ်သော။ ဝိဟာရံ၊ ကျောင်းတိုက်ကို။ (မဟာဝါသံ နဝါဝါသံ စသည်ဖြင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ လာသော မလျှောက်ပတ်သော ၁၈-ရပ်သောကျောင်းကို။) ပဟာယ၊ ပယ်စွန့်၍။ အနုရူပေ၊ လျှောက်ပတ်သော။ ဝိဟာရေ၊ ၌။ ဝိဟရန္တေန၊ နေလျက်။ [**မစေးနီးမော, မရောလူရှင်,မှက်ခြင်ပါးနီး, ပစ္စည်းမီတ်ဆွေ, ရလွယ်လေ, ငါးတွေ ကျောင်းအင်္ဂါ။** ဤအင်္ဂါ၅-ပါးနှင့်ညီသော ကျောင်းတိုက်၌ နေလျက်။] ခုဒ္ဒက ပလိဗောဓုပစ္ဆေဒံ၊ ငယ်သော ပလိဗောဓကို ဖြတ်ခြင်းကို။ ကတွာ၊ ၍။ (ရှည်သောလက်သည်း ဆံပင်တို့ကိုဖြတ်ခြင်း အစရှိသော ငယ်သော ပလိဗောဓကို ပယ်ခြင်းကိုပြု၍။) ကသိဏ ပရိကမ္မ။ ပ။ ကောသလ္လပွဘေဒံ၊ ကသိုဏ်းပရိကံကိုပြုခြင်း ပဋိဘာဂ နိမိတ်ကို စောင့်ရှောက်ခြင်း ၇-ပါးသော အသပ္ပါယကို ရှောင်ကြဉ်ခြင်း ၇-ပါးသော အသပ္ပါယကို ရှောင်ကြဉ်ခြင်း ၇-ပါးသော သပ္ပါယကို မှီဝဲခြင်း ၁၀-ပါး အပြားရှိသော အပွနာကောသလ္လ အပြားရှိသော။ သမ္ဘ၊ သော။ ဘာဝနာဝိဓာနံ၊ ဘာဝနာအစီအရင်ကို။ အပရိဟာသေန္တေန၊ မယုတ်လျော့စေဘဲ။ ဈာနာဓိဂမတ္ထာယ၊ ဈာန်ကို ရခြင်းအကျိုးငှာ။ ပဋိပန္နိတမ္ပိ၊ ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်ရာ၏။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ ဧတ္တာ၊ ဤအဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ၌။ သခ်ေယေါ၊ အကျဉ်းတည်း။ ဝတ္တာရော ပန၊ ကိုကား။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ၌။ (မယာ၊ သည်။) ဝုတ္တနယေနေဝ၊ ဖြင့်သာ။ ဝေဒိတဗ္ဗော။

စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤပထဝီကသိဏာ ကမ္မဋ္ဌာန်း၌။ (ဘာဝနာဝိဓာနံ၊ ကို။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တနယေနေဝ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ ယထာ၊ ကဲ့သို့။) ဝေါ၊ တူ။ ဣဒေါ၊ ဤပထဝီကသိဏာ ကမ္မဋ္ဌာန်းမှ။ ပရေသုပိ၊ နောက်ဖြစ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့၌လည်း။ (ဘာဝနာဝိဓာနံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။) ဟိ၊ မှန်။ သဗ္ဗကမ္မဋ္ဌာနာနံ၊ တို့၏။ သမ္ဘ၊ သော။ ဘာဝနာဝိဓာနံ၊ ကို။ အဋ္ဌကထာနယေန၊ ရှေးအဋ္ဌကထာနည်းဖြင့်။ ဂဟေတွာ၊ ယူ၍။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ၊ ၌။ ဝိတ္ထာရိတံ၊ ချဲ့အပ်ပြီ။ တတ္ထ၊ တတ္ထ၊ ထိုထို အဋ္ဌကထာ၌။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ ဝုတ္တေန၊ ဆိုအပ်သော။ တေန၊ ထိုဘာဝနာ အစီအရင် ဖြင့်။ ကိံ၊ အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ နံ၊ ထိုဘာဝနာ အစီအရင်ကို။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ နိ ဝိတ္ထာရယာမ၊ မချဲ့ကုန်။ ပန၊ ထိုသို့ မချဲ့ပါကုန် သော်လည်း။ ပါဠိယာ၊ ၏။ ဟေဋ္ဌာ၊ ၌။ အနာဂတံ၊ မလာသေးသော။ အတ္ထံ၊

ကို။ အပရိဟာပေန္တာ၊ မယုတ်လျော့စေကုန်ဘဲ။ နိဗ္ဗာန်ရဲ့၊ အကြားမရှိအောင်။ အနုပဒဝဏ္ဏနမေဝ၊ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်သော ပုဒ်တို့၏ အဖွင့်ကိုသာ။ ကရိသ္သာမ၊ ပြုကုန်အံ့။

တသ္မိံ သမယေတိ၊ ကား။ ပဌမဈာနံ၊ သို့။ ဥပ်သမ္ပဇ္ဇ၊ ၍။ တသ္မိံ ဝိဟရတာ သမယေ၊ ထိုနေရာအခါ၌။ ဖဿော၊ သည်။ ဟောတိ။ ပ။ အဝိက္ခေပေါ၊ သည်။ ဟောတိ။ ဣတိ၊ သို့။ ကာမာဝစရပဌမကုသလစိတ္တေ၊ ၌။ ဝုတ္တပ္ပကာရာယ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော။ ပဒပဋိပါဋိယာ၊ အားဖြင့်။ ဆပ္ပဏ္ဏာသ၊ ၅၆–ပါးသော။ ဣမေ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ။ ဟိ၊ မှန်။ (တစ်နည်း) ဟိ၊ စိုးစဉ်း အနည်းငယ် ဆိုဖွယ်အထူးကား။ ကေဝလံ၊ သက်သက်။ တေ၊ ထို၅၆–ပါးသော တရားတို့သည်။ ကာမာဝစရာ၊ တို့တည်း။ ဣမေ၊ ဤ ၅၆–ပါးသော တရားတို့သည်။ ဘူမန္တရဝသေန၊ ဘုံအထူး၏ အစွမ်းဖြင့်။ မဟဂ္ဂတာ၊ မြတ်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်သော။ ဝါ၊ မဟဂ္ဂတ်ဖြစ်ကုန်သော။ ရူပါဝစရာ၊ ရူပါဝစရတို့သည်။ ဟောန္တိ။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ (ဤသို့ ကာမာဝစရမဟုတ်ဘဲ ရူပါဝစရ အဖြစ်ကား။) ဧတ္ထ၊ ဤ၅၆–ပါးသော တရားတို့၌။ ဝိသေသော၊ အထူးတည်း။ သေသံ၊ ကြွင်းသော အစီအရင်ကို။ တာဒိသမေဝ၊ ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်သာ။ (ကာမာဝစရ ကုသိုလ် အဖွင့်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်သာ။) ပန၊ အထူးကား။ ဧတ္ထ၊ ဣရူပါဝစရ ကုသိုလ်အဖွင့်၌။ ယေဝါပနကာ၊ ယေဝါပနကဖြစ်ကုန်သော။ ဆန္ဒာဒယော၊ အစရှိကုန်သော။ စတ္တာရော၊ ၄–ပါးသော တရားတို့ကိုသာ။ လဗ္ဘန္တိ ။[ယေဝါပနကတရား၉–ပါးတို့တွင် ဆန္ဒ, အဓိမောက္ခ, မနသိကာရ, တတြမဇ္ဈတ္တတာ ၄–ပါးတို့သာ ရ၏။ ပထဝီ ကသိဏာဈာန်ခန်းဖြစ်သောကြောင့် ကရဏာ, မုဒိတာ၂–ပါးမရ။ မဟဂ္ဂတ်၌ ဝိရတိမယှဉ်သောကြောင့် ဝိရတိ သုံးပါးလည်းမရ။] ကောဋ္ဌာသဝါရ သုညတဝါရာ၊ တို့သည်။ ပါဂတိကာ ဧဝ၊ ပင်ကိုသဘော ရှိကုန်သည်သာ။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။ ... ပဌမံ၊ ပထမဈာန်သည်။ (နိဒ္ဒိတံ၊ ပြီ။)

ဒုတိယဈာန်

ဒုတိယဈာန နိဒ္ဒေသေ၊ ၌။ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာတိ၊ ကား။ ဝိတက္ကသ စ၊ ဝိတက်လည်းကောင်း။ [ဣတိ–၌ စပ်။ "ဝိတက္ကသ စ၊ ၏ လည်းကောင်း" ဟုပေးလျှင်"ဣတိ ဣမေသံ ဒွိန္နံ ဟုပေးပါ။] ဝိစာရသ စ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေသံ ဒွိန္နံ၊ ဤ ၂–ပါးသောတရားတို့၏။ ဝူပသမာ၊ ငြိမ်းအေးခြင်းကြောင့်။ သမတိက္ကမာ၊ လွန်မြောက်ခြင်းကြောင့်။ ဒုတိယဈာနကွောဟာ၊

ဒုတိယစျာန်ခဏာ၌။ အပါတုဘာဝါ၊ ထင်ရှားမဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတ္ထ၊ ထိ ဝိတက္ကာ ဝိစာရာနံ ဝူပသမာ ဟူသော ပါဠိ၌။ (စောဒနာသောဓနာနယော၊ စောဒနာ သောဓနာနည်းကို။ ဧဝံ၊ ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ. သောနည်းဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗော။) ဒုတိယဇ္ဈာနေ၊ ၌။ သဗ္ဗေပိ၊ လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ပဌမဇ္ဈာနမ္ဟာ၊ ပဌမစျာန် တရားတို့သည်။ ကိဉ္စာပိ နု သန္တိ၊ အကယ်၍ကား မရှိပါပေကုန်။ ဟိ၊ မှန်၏။ တစ်နည်း–ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ ပဌမဇ္ဈာနေ၊ ၌။ ဖဿာဒယော၊ ဖဿ အစရှိကုန်သော တရားတို့သည်။ အညေယေဝ၊ ဒုတိယ စျာန်ဖဿ– အစရှိသော တရားတို့မှ တစ်မျိုးတခြားတို့သာတည်း။ ဣဒ၊ ဤ ဒုတိယစျာန်၌။ (ဖဿာဒယော၊ တို့သည်။) အညေယေဝ၊ ပထမစျာန်ဖဿ အစရှိသော တရားတို့မှ တစ်မျိုးတခြားတို့သာတည်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဒုတိယဇ္ဈာနေ၊ ၌။ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။ ပဌမဇ္ဈာနမ္ဟာ၊ တို့သည်။ ကိဉ္စာပိ နု သန္တိ၊–ကုန်၊ (ပြန်လှည့်စပ်သည်။) ပန၊ ထိုသို့ပင် မရှိပါကုန်သော်လည်း။ သြဠာရိကဿ သြဠာရိကဿ၊ ရုန့်ရင်း ရုန့်ရင်းသော။ အင်္ဂဿ၊ စျာန်အင်္ဂါကို။ သမတိက္ကမာ၊ ကြောင့်။ ပဌမဇ္ဈာနတော၊ စျာန်မှ။ ပရေသံ၊ နောက်ဖြစ်ကုန်သော။ ဒုတိယဇ္ဈာနာဒီနံ ဒုတိယစျာန် အစရှိသည်တို့ကို။ အဓိဂမော၊ ရခြင်းသည်။ ဟောတိ။ ၏။ ဣတိ ဣမဿ အတ္ထဿ၊ ကို။ (ဒီပနဒ္ဒ် ယု–ပစ္စည်းဖြစ်၍ဆင့်ကဲ ထားသည်။) ဒီပနတ္ထံ၊ ပြတော်မူခြင်း အကျိုးငှာ။ ဝိတက္ကာ ဝိစာရာနံ ဝူပသမာတိ၊–မာဟူ၍။ ဧဝံ၊ သို့။ (ဘဂဝတာ။) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဣဒ၊ ဤ စျာနကထာ၌။ နိယကဇ္ဈတ္တံ၊ မိမိကို မှီ၍ဖြစ်သော အဖျတ္တကို။ အဇ္ဈတ္တန္တိ၊ အဖျတ္တဟူ၍။ အဓိပ္ပေတံ၊ အလိုရှိအပ်၏။ ဝိဘင်္ဂေ ပန၊ စျာနဝိဘင်း ပါဠိတော်၌ကား။ (တစ်နည်း) ဝိဘင်္ဂေ ပန၊ ၌လည်း။ အဖျတ္တံ ပဋ္ဌတ္တန္တိ၊ ဟူ၍။ ဇောကမေဝ၊ ဤ မျှလောက်ကိုသာ။ (ပါဠိ၌ရှိတိုင်း ပေးသည်။) တစ်နည်း–ဧဝမေဝ၊ ဤအတိုင်းသာ။ (ဖြစ်သင့်သော ပါဠိ။ ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ [အဓိပ္ပာယ်ကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။] ပန၊ ဆက်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ နိယကဇ္ဈတ္တံ၊ တို့ကို။ အဓိပ္ပေတံ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အတ္တနိ၊ မိမိ၌။ ဇာတံ၊ ဖြစ်သော။ အတ္တနော၊ ၏။ သန္တာနေ၊ ၌။ နိဗ္ဗတ္တံ၊ ဖြစ်သော။ ဣတိ၊ သို့။ ဇော၊ ဤ အဖျတ္တံ ဝုဒ်၌။ အယံ အတ္ထော၊ ဤအနက်သည်။ (ဟောတိ။) [ပါရာဇိကဏ်၌ "အတ္တနိ ဇာတံ အတ္တနော သန္တာနေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ အယမေတ္ထ အတ္ထော" ဟု ရှိ၏။ ထိုစာသွားက ကောင်းသည်။ ဘာကြောင့်နည်း–အတ္တနိ ဇာတံကို "အတ္တနော သန္တာနေ နိဗ္ဗတ္တံ" ဟု ဖွင့်ရာရောက်သောကြောင့်တည်း။]

သမ္မသာဒနံတိ ဧတ္ထ၊-ဟူသော ဤ ပါဠိ၌။ သဒ္ဓါ၊ သဒ္ဓါကို။ သမ္မသာဒနံ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ သမ္မသာဒနယောဂတော၊ ကြည်လင်စေတတ်သော သဒ္ဓါနှင့်ယှဉ်ခြင်းကြောင့်။ စျာနမ္မိ၊ စျာန်သည်လည်း။ သမ္မသာဒနံ-မည်၏။ (ကိမိဝ၊ အဘိယ် ကဲ့သို့နည်း။) နီလဝဏ္ဏယောဂတော၊ ညိုသောအဆင်းနှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်။ နီလဝတ္ထုဝိယ၊ နီလဝတ္ထု မည်သကဲ့သို့တည်း။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ တံ စျာနံ၊ သည်။ သမ္မသာဒနသမန္နာဂတတ္တာ၊ ကြည်လင်စေတတ်သော သဒ္ဓါနှင့် ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ ဝိတက္ကဝိစာရကျော ဘဝူပသမနေန စ၊ ဝိတက် ဝိစာရတို့ လှုပ်ရှောက်ချားမှု၏ ငြိမ်သက်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း။ စေတော၊ စိတ်ကို။ သမ္မသာဒယတိ၊ ကြည်လင်စေတတ်၏။ တသ္မာပိ၊ ကြောင့်လည်း။ (ပိဖြင့်ရှေ့နည်းကို ပေါင်း။)သမ္မသာဒနန္တိ၊-ဒန ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ။) ဝုတ္တံ၊ အပ်ပြီ။ စ၊ ဆက်။ ဣမသ္မိံ အတ္ထဝိကပ္ပေ၊ ဤအတ္ထဝိကပ်၌။ စေတသော၊ စိတ်ကို။ သမ္မသာဒနံ၊ ကြည်လင်စေတတ်သော။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ ပဒသမ္ဗန္ဓော၊ ပုဒ်တို့၏ ဆက်စပ်ခြင်းကို။ ဝေဒိ တဗ္ဗော၊ ၏။-ပုရိမသ္မိံ၊ ရှေ့ဖြစ်သော။-အတ္ထဝိကပ္ပေ ပန၊ ၌ကား။ စေတသော တိ ဧတံ၊ စေတသော ဟူသော ဤပုဒ်ကို။ ဧကောဒီဘာဝေန၊ ဧကောဒီဘာဝပုဒ်နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ တကွ။ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ ယှဉ်စေထိုက်၏။

တတြ၊ ထို စေတသော ဧကောဒီဘာဝ ပုဒ်တို့၌။ အယံ၊ ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ ကား။ အတ္ထယောဇနာ၊ အနက်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းတည်း။ ဧကော၊ မြတ်သည်။ ဝါ၊ အဖော်မပါသည်။ (ဟုတ္တာ။) ဥဒေတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ဧကောဒိ၊ ဒိမည်၏။ ဝိတက္ကဝိစာရေဟိ၊တို့သည်၊ အနန္တရာရဠတ္တာ၊ မတက်ရောက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အဂ္ဂေါ သေဋ္ဌော၊ မြတ်သည်။ ဟုတ္တာ ဥဒေတိ ဣတိ အတ္ထော။ ဟိ၊ မှန်၏။ သေဋ္ဌောပိ၊ မြတ်သော အရာကိုလည်း။ လောကေ၊ ၌။ ဧကောတိ၊ ဧကော ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ ဝါ၊ တစ်နည်း၊ ဝိတက္ကဝိစာရဝိရဟိတော၊ ဝိတက် ဝိစာရတို့မှ ကင်းခြင်းကြောင့်။ ဧကော အသဟာယော၊ အဖော်မရှိသည်။ ဟုတ္တာ (ဥဒေတိ၊ ဖြစ်၏။) ဣတိပိ၊ သို့လည်း။ ဝတ္တုံ၊ ၄။ ဝဋ္ဋတိ။ အထဝါ၊ ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ သမ္မယုတ္တဓမ္မေ၊ သမ္မယုတ်တရားတို့ကို။ ဥဒါယတိ၊ တက်ကြွစေတတ်၏။ ဣတိ၊ ဥဒိ၊ မည်၏။ ဥဋ္ဌာပေတိ၊ တက်ကြွစေတတ်၏။ ဣတိ အတ္ထော။ သေဋ္ဌဋ္ဌေန၊ မြတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်။ ဧကော စ၊ မြတ်သည်လည်း ဟုတ်၏။ သော၊ ထို အမြတ်ဟူသည်။ ဥဒိစ၊ သမ္မယုတ္တဓမ္မတို့ကို တက်ကြွ စေတတ်သည်လည်းဟုတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဧကောဒိ၊ မည်၏။ ဧတံ၊ ဤ ဧကောဒိဟူသော အမည်သည်။ သမာဓိဿ၊ သမာဓိ၏။ အဓိဝစနံ၊ အမည်တည်း။

ဣတိ၊ ဤသို့လျှင်၊ ဣမံ ဧကေဒီ၊ ဤမြတ်သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော သမာဓိကို။ ဝါ၊ ဤ ဝိတက် ဝိစာရ အဖော်မဖါသည် ဖြစ်၍ ဖြစ်သော သမာဓိကို။ ဝါ၊ ဤ မြတ်လည်းမြတ် သမ္မယုတ်တရားတို့ကိုလည်း တက်ကြွစေတတ်သော သမာဓိကို။ ဘာဝေတိ ဝဍ္ဎေတိ၊ တိုးပွားစေတတ်၏။ [ဘူဓာတ်သည် သတ္တာအနက်အပြင် ဝုဒ္ဓိ(ဝဍ္ဎန) အနက်လည်း ရှိ၏။] ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဣဒံ ဒုတိယဈာနံ၊ သည်။ ဧကောဒိဘावံ၊ ဧကောဒိဘावမည်၏။ ပန၊ ဆက်ဦးအုံ့။ သော အယံ ဧကောဒိ၊ ထိုသို့သော ဤ ဧကောဒိသည်။ ယသ္မာ စေတသော၊ ၏။ ဧကောဒိ၊ ဧကောဒိတဲ့ဦး။ သတ္တသု၊ ၏။ နု ဧကောဒိ၊ ဧကောဒိ မဟုတ်။ ဒီဝသု၊ အသက်ကောင်၏။ နု ဧကောဒိ၊ တသ္မာ။ ဧတံ၊ ဤဈာန်ကို။ စေတသော ဧကောဒိဘावံတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ [ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္တယောဇနာ၊ တည်း။–ဤသို့တကြောယံ အတ္ထယောဇနာကို ပြန်အုပ်ရန်"ဣတိ" ပါလျှင် ကောင်း၏။ မပါလျှင် ထည့်။]

စ၊ စောဒနာပါဦးအုံ့။ အယံ သဒ္ဒါ၊ ဤ သဒ္ဒါသည်။ ပဌမဈာနေပိ၊ ၌လည်း။ အတ္ထိနု၊ ရှိသည်မဟုတ်ပါလော။ ဧကောဒိနာမကော၊ ဧကောဒိအမည်ရှိသော။ အယဉ္စ သမာဓိ၊ ဤ သမာဓိသည်လည်း။ (ပဌမဈာနေပိ အတ္ထိ နု။) အထ၊ ထိုသို့ ရှိပါလျက်။ ကသ္မာ။ ဣဒမေဝ၊ ဤ ဒုတိယဈာန်ကိုသာ။ သမ္မသာဒနတ္ထံ စ၊–နံ ဟူ၍လည်းကောင်း။ စေတသော ဧကောဒိ ဘावတ္ထံ စ၊–ဝံ ဟူ၍ လည်းကောင်း။ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်း။ ဣတိ၊ စောဒနာတည်း။(ပရိဟာရော မယာ) ဝုစ္စတေ။ ဟိ။ ချဲ့။ တစ်နည်း–ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ အဒုပဌမဈာနံ၊ ထိုပထမ ဈာန်သည်။ ဝိတက္ကဝိစာရကျော်ဘေန၊ ဝိတက် ဝိစာရတို့၏ လွှမ်းချောက်ချားခြင်း ကြောင့်။ ဝိစိတရဂ်သမာကုလံ၊ လှိုင်းငယ် လှိုင်းကြီးတို့ဖြင့် ရောပြွမ်းသော။ [ခုဒ္ဒိကာ ဉိမိယော ဝိစိယော၊ မဟာတိယော တရဂ်ါ။] ဧလ ဣဝ၊ ရေသည်ကဲ့သို့။ သုပ္ပသန္တံ၊ ကောင်းစွာ ကြည်လင်သည်။ နု ဟောတိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ဝိတက်ဝိစာရတို့ လွှမ်းရှားသည်အတွက် ကောင်းစွာ မကြည်လင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) သဒ္ဒါယ၊ သဒ္ဒါသည်။ သတိယာပိ၊ လည်း။ သမ္မသာဒနတ္ထံ၊–နံ ဟူ၍။ နု ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မမူအပ်ခဲ့။ စ၊ ဆက်။ (တစ်နည်း) စ၊ သမ္မသာဒနံဟု မဟောရုံသာ မကသော်။ နု သုပ္ပသန္တတ္တာ ယေဝ၊ ကောင်းစွာ မကြည်လင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်။ တတ္ထ၊ အဲဒီ ပဌမဈာန်၌။ သမာဓိပိ၊ သည်လည်း။ သုဋ္ဌု၊ ကောင်းစွာ။ နု ပါကဋော၊ မထင်ရှား။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ မကြည်လင်သည်အတွက် သမာဓိ၏လည်း ကောင်းစွာ မထင်ရှား သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ဧကောဒိဘावတ္ထံ ပိ၊ ဘावံ ဟူ၍လည်း။ နု ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မမူအပ်ခဲ့။ ပန၊ အနယ ကား။ ဣမံသို့ စာ်နော်

ဒ္ဓ။ ဝိတက္ကေ ဝိစာရပလိဗောဓာဘာဝေန၊ ဝိတက် ဝိစာရတို့၏ နှောင့်ယှက်ခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ လဒ္ဓေ၊ကာသာ၊ ရအပ်ပြီးသော အခွင့်အလမ်းရှိသည်။ (ဟုတ္တာ။) သဒ္ဓါ၊ သည်။ ဗလဝတိ၊ အားရှိ၏။ ဗလဝသဒ္ဓါ သဟာယပ္ပဋိလာဘေနေဝ၊ အားရှိသော သဒ္ဓါအဖော်ကို ရခြင်းကြောင့်ပင်။ သမာဓိပိ၊ သည်လည်း။ ပါကဋော၊ ထင်ရှား၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ သဒ္ဓါအားရှိသည့်အတွက် သမာဓိ၏ ထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ဣဒမေဝ၊ ဤ ဒုတိယစျာန်ကိုသာ။ ဧဝံ၊ ဤသို့သမ္မသာဒနံ စေတသော ဧကောဒိဘာဝံ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣတိ ဧဒိတဗ္ဗံ။

ပန၊ ဆက်။ ဝိဘင်္ဂေ၊ ဒ္ဓ။ သမ္မသာဒနန္တိ ယာ သဒ္ဓါ။ ပ။ သမ္မာသမာဓိတိ၊–ဓိဟူ၍။ ဣဒ္ဓကမေဝ၊ ဤမျှလောက်ကိုသာ။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ပန၊ ထိုသို့ပင် ဤမျှလောက်ကိုသာ ဟောတော်မူအပ်ပါသော်လည်း။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝုတ္တေန၊ ဟောတော်မူအပ်သော။ ဧတေန၊ ဤ ဝိဘင်းပါဠိတော် ပါဠိနှင့်။ သဒ္ဒိ။ အယံ အတ္ထဝဏ္ဏနာ၊ ဤ အနက်အဖွင့်ကို။ ဝါ၊ သည်။ ယထာ၊ အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် (သိအပ်သော်) ။ နဝိရုဇ္ဈတိ၊ မဆန့်ကျင်။ အညဒတ္ထု၊ စင်စစ်။ သံသန္ဒတိ စေဝ၊ နီးလည်း နီးနှောက်။ သမေတိ စ၊ ညီလည်းညီညွတ်၏။ ဧवं၊ ဤသို့ မဆန့်ကျင်လောက်အောင် နီးနှောညီညွတ်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ဧဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။ သမ္မသာဒနန္တိ၊ ကား။ ယာ သဒ္ဓါ၊ အကြင် ယုံကြည်ခြင်းသည်။ ယာ သဒ္ဓဟနာ၊ အကြင်ယုံကြည်ပုံ အခြင်းအရာသည်။ ယာ သြကပ္ပနာ၊ အကြင် အာရုံ၌ သက်ဝင်ခြင်းသည်။ ယော အဘိပ္ပသာဒေါ၊ အကြင် အလွန်ကြည်လင်ခြင်းသည်။ (အတ္ထိ။) စေတသော ဧကောဒိဘာဝန္တိ၊ ကား။ စိတ္တဿ၊ ၏။ ယာ ဌိတိ၊ အကြင် တည်ခြင်းသည်။ ပ။ ယော သမ္မာသမာဓိ၊–ဓိသည်။ (အတ္ထိ။)

အဝိတက္ကံ အဝိစာရန္တိ၊ ကား။ ဘာဝနာယ၊ နာဖြင့်။ (ဝိတက္ကဿ၊ ၏။ ဝါ၊ ကို။) ပဟီနတ္တာ၊ ပယ်အပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တေသံ၊ ဤစျာန်ဒ္ဓ။ ဝါ ဧတေသ၊ ၏။ ဝိတက္ကော၊ သည်။ နတ္ထိ၊ ဣတိ။ အဝိတက္ကံ၊ မည်၏။ ဣမိနာဝနယေန၊ ဤနည်းဖြင့်ပင်။ အဝိစာရံ၊–ရ၊ မည်၏။ ဝိဘင်္ဂေပိ၊ ဒ္ဓ်လည်း။ ဣတိ အယဒ္ဓ။ ပ။ အဝိစာရန္တိ၊ ဣတိ။ ပ။ အဝိစာရံ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ ဣတိ၊ ဤသို့လျှင်။ အယဒ္ဓဝိတက္ကော၊ ဤဝိတက်သည်လည်းကောင်း။ အယဒ္ဓ ဝိစာရော၊ လည်းကောင်း။ သန္တာ၊ ငြိမ်သက်ပြီးကုန်သည်။ သမိတာ၊ ငြိမ်းအေးခြင်းသို့ ရောက်ပြီးကုန်သည်။ ဝူပသန္တာ၊ အထူး ငြိမ်းအေးပြီးကုန်သည်။ အတ္ထင်္ဂတာ အဗ္ဘတ္ထင်္ဂတာ၊ ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်ပြီးကုန်သည်။ အပ္ပိတာ ဗျပ္ပိတာ၊ ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်စေအပ်ပြီးကုန်သည်။ ["ဝိနာသံ ဂမိတာ"။–ဋီကာ။ အပ္ပိတာတိ ဂမိတာ ဝိနာသံ ပါပိတာ။–ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍ

ဝိမတိဋ္ဌိကာ။] သောသိတာ ဝိသောသိတာ၊ ခြောက်သွေ့ခြင်းသို့ ရောက်ပြီးကုန်သည်။ ဗျန္တီကတာ၊ ကင်းသော အပိုင်းအခြားရှိအောင် ပြုအပ်ပြီးကုန်သည်။ ဟောန္တီ၊ တေန၊ ကြောင့်။ အဝိတက္ကံ အဝိစာရန္တီ၊ ရံ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။

ဇတ္ထ၊ ဤ အဝိတက္ကံ အဝိစာရံ ဟူသော ပါဠိ၌။ (ဌာတွာ၊ ရပ်တန့်၍။ စောဒကော၊ သည်။) အာဟ၊ ပြီ။ (ကိ၊ အဘယ်သို့ ဆိုသနည်း။) စ၊ စောဒနာ ပါဠိးအုံ့။ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာတိ ဣမိနာပိ၊–မာ ဟူသော ဤပါဠိဖြင့်လည်း။ အယံ အတ္ထော၊ ဤအနက်သည်။ (ဘာဝနာဖြင့် ပယ်အပ်ပြီးသည့်အတွက် ဝိတက် ဝိစာရ မရှိခြင်းဟူသော ဤအနက်သည်။) [ဘာဝနာယ ပဟီနတ္တာ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ အဘာဝသင်္ခါတော အတ္ထော။–ဋီကာ။] သိဒ္ဓေါနု၊ ပြီးသည်မဟုတ်ပါလော။ အထ၊ ထိုသို့ပြီးပါလျက်။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ အဝိတက္ကံ အဝိစာရန္တီ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်သနည်း။ (ဣတိ၊ သို့။ အာဟ၊ ပြီ။ ပရိဟာရော မယာ) ဝုစ္စတေ။ [ဝုစ္စတေ၏ နယ်ကား"ဝတ္တမ္ဘမေဝါတိ" တိုင်အောင်တည်း။] ဧတံ၊ ဤစကားသည်။ ဧဝံ၊ ဤ ဂါ၌ရှင်စောဒက ကြောပြုအပ်သည့်အတိုင်း မှန်ပါပေ၏။ အယံ အတ္ထော၊ ဘာဝနာဖြင့် ပယ်အပ်ပြီးသည့်အတွက် ဝိတက် ဝိစာရတို့၏ မရှိခြင်းဟူသော ဤအနက်သည်။ သိဒ္ဓေါ၊ ပြီးပါပေသည်သာ။ ပန၊ ထိုသို့ပင် ပြီးပါသော်လည်း။ ဧတံ၊ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ ဟူသော ဤစကားသည်။ တဒတ္ထဒီပကံ၊ ထိုဝိတက် ဝိစာရတို့၏ မရှိခြင်းမျှဟူသော အနက်ကိုပြသော စကားသည်။ နု၊ မဟုတ်။ သြဠာရိကသ ပန။ ပ။ ဧဝံ ဝုတ္တန္တိ၊ ဟူ၍။ အဝေါစုမှ နု၊ ဆိုခဲ့ကုန်ပြီ မဟုတ်လော။

အပိစ၊ သည်သာ မကသေး။ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ၊ တို့၏။ ဝူပသမာ၊ ငြိမ်းအေးခြင်းကြောင့်။ ဣဒံ၊ ဤ ဒုတိယစျာန်သည်။ သမ္မသာဒနံ၊–နံ မည်၏။ ကိလေသကာလုသိယသ၊ ကိလေသာတို့၏ လွှပ်ချောက်ချား ကုန်သည်၏ အဖြစ်၏။ (ဝူပသမာ၊ ကြောင့်။ သမ္မသာဒနံ၊ မည်သည်။) နု၊ မဟုတ်။ စ၊ သည်သာမကသေး။ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ၊ တို့၏။ ဝူပသမာ၊ ကြောင့်။ ဧကောဒီဘာဝံ၊ ဧကောဒီဘာဝ မည်၏။ ဥပစာရဗျာနမိဝ၊ ဥပစာရစျာန်သည် ကဲ့သို့။ နိဝရဏပ္ပဟာနာ၊ နိဝရဏ တို့ကို ပယ်ခြင်းကြောင့်။ (ဧကောဒီဘာဝံ၊ မည်သည်။) နု၊ မဟုတ်။ ပဌမဗျာနမိဝ၊ ကဲ့သို့။ အင်္ဂပါတုဘာဝါ စ၊ ဧကင်္ဂတာ စျာန်အင်္ဂါ၏ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်း။ (ဧကောဒီဘာဝံ)နု။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ ဣဒံ ဝစနံ၊ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာဟူသော ဤစကားသည်။ သမ္မသာဒနဧကောဒီဘာဝါနံ၊ သမ္မသာဒန ဧကောဒီဘာဝတို့၏။ ဟေတုပရိ ဒီပကံ၊ အကြောင်းကိုပြသော စကားတည်း။ တတ်ထာ၊ ထိုမှတစ်ပါး။

ဝါ၊ သည်သာ မကသေး။ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ၊ တို့၏။ ဥပသမာ၊ ကြောင့်။ ဣဒံ၊ ဤဈာန်သည်။ အဝိတက္ကံ အဝိစာရံ၊ အဝိတက္ကံ အဝိစာရံ မည့်၏။ တတိယ စတုတ္ထဈာနာနံ ဝိယ၊ တတိယဈာန် စတုတ္ထဈာန်တို့ကဲ့သို့လည်းကောင်း။ စက္ခု ဝိညာဏာဒီနံ ဝိယစ၊ စက္ခုဝိညာဉ် အစရှိသည်တို့ကဲ့သို့ လည်းကောင်း။ အဘာဝါ၊ ဝိတက် ဝိစာရတို့၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ (မယှဉ်ခြင်းကြောင့်။) အဝိတက္ကံ အဝိစာရံ၊ မည်သည်။ နု၊ မဟုတ်။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ အဝိတက္ကာ အဝိစာရ ဘာဝသ၊ အဝိတက္ကာ အဝိစာရ အဖြစ်၏။ ဟေတုပရိဒီပကဋ္ဌ၊ အကြောင်းကို ပြသော စကားသည်လည်း။ (ဟောတိ။) ဝိတက္ကဝိစာရာ ဘာဝမတ္တပရိဒီပက်၊ ဝိတက် ဝိစာရတို့၏ မရှိခြင်းမျှကို ပြသော စကားသည်။ နု၊ မဟုတ်။ ပန၊ ကား။ အဝိတက္ကံအဝိစာရဋ္ဌံ ဣဒံ ဝစနံ၊ သည်။ ဝိတက္ကဝိစာရာဘာဝမတ္တပရိဒီပကမေဝ၊ ဝိတက် ဝိစာရတို့၏ မရှိခြင်းကိုပြသော စကားသည်သာ။ (ဟောတိ။) တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပုရိမံ၊ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဥပသမာ ဟူသော ရှေ့စကားကို။ ဝတ္တာပိ၊ ဟောတော်မူပြီး၍လည်း။ (ပုန၊ တစ်ဖန်။) ဝတ္တုမေဝ၊ အဝိတက္ကံ အဝိစာရံ ဟု ဟောတော်မူထိုက်သည်သာ။ ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။

သမာဓိဇန္တိ၊ ကား။ ပဌမဈာနံ သမာဓိတော၊ ပထမဈာန် သမာဓိကြောင့်။ ဓာတံ၊ ဖြစ်သော။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ သမ္မယုတ္တသမာဓိတော၊ ယှဉ်ဖက် သမာဓိကြောင့်။ ဓာတံ၊ သော။ (ဈာနံ–ဌ် စပ်။) ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။ တတ္ထ၊ ထိုသမာဓိ၏ ဟူသော ပါဠိ၌။ (စောဒနာသောဓနာနယော ဧဝံဝေဒိတဗ္ဗော။) ပဌမမ္ပိ၊ ပထမဈာန်သည်လည်း။ သမ္မယုတ္တသမာဓိတော၊ ယှဉ်ဖက် သမာဓိကြောင့်။ ကိဉ္စာပိ ဓာတံ၊ အကယ်၍ကား ဖြစ်ပါပေ၏။ အထ ခေါ၊ ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း။ အယမေဝ (သမာဓိ)၊ ဤ သမာဓိသည်သာ။ သမာဓိတိ၊ သမာဓိဟူ၍။ (တစ်နည်း) အယမေဝ(သမာဓိ) သမာဓိတိ၊ ဤသမာဓိမှ သမာဓိဟူ၍။ ဝတ္တုဗ္ဗတံ၊ ဆိုထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကို။ အရဟတိ၊ ထိုက်၏။ (ကသ္မာ၊နည်း။) ဝိတက္ကဝိစာရရဏ္ဏောဘာ ဝိရဟေန၊ ဝိတက် ဝိစာရတို့၏ လွှပ်ချောက်ချားမှုမှ ကင်းခြင်းကြောင့်။ ဝါ၊ ကင်းသည့်အတွက်။ (ဟိတ်ကူ။) အတိဝိယ၊ အလွန်အကဲသာလျှင်။ အစလတ္တာ၊ မတုန်လှုပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ သုပ္ပသန္နတ္တာ စ၊ လွန်စွာကြည်လင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်းတည်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ဤသမာဓိမှ သမာဓိဟူ၍ ဆိုထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ဣမသ္မာ၊ ဤ ဒုတိယဈာန်၏။ ဝဏ္ဏာဘာဝနတ္ထံ၊ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ဟောတော်မူခြင်းငှာ။ ဣဒမေဝ၊ ဤ ဒုတိယဈာန်ကို သာ။ သမာဓိဇန္တိ၊ သမာဓိ၏ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ပီတိသုခန္တိ ဣဒံ၊–ခ

ဟူသော ဤပုဒ်သည်။ ဝတ္ထုနယမေဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်သာ။

ဒုတိယန္တိ၊ ဂ်ား။ ဂဏနာနုပုဗ္ဗတာ(ဂဏနာနု ပုဗ္ဗတာယ)၊ ဂဏန်း အစဉ်အားဖြင့်။ ဒုတိယံ၊ ဒုတိယဖြစ်သော။ (ဗျာနံ–၌ စပ်။) ဣဒံ၊ ဤဗျာနံကို။ ဒုတိယံ၊ နှစ်ကြိမ်မြောက်။ သမာပဇ္ဇတိ၊ ဝင်စားအပ်၏။ ဣတိပိ၊ ကြောင့်လည်း။ ဒုတိယံ၊ မည်သော။ (ဗျာနံ– ၌ စပ်။) တသ္မိံ သမယေ ဖဿော ဟောတိတိ အာဒိသု၊ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ ဗျာနပဋ္ဌာနေ၊ ၌။ ဝိတက္ကဝိစာရပဒါနိ၊ ဝိတက္ကဝိစာရပုဒ်တို့သည်။ (ပရိဟီနာနိ၊ ယုတ်လျော့ကုန်၏။) မဂ္ဂပဋ္ဌာနေစ၊ ၌လည်း။ သမ္မာသက်ပွပဒံ၊ သည်။ ပရိဟီနံ။ တေသံ၊ ထိုယုတ်လျော့ သောပုဒ်တို့နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ သဝိဘတ္တိကာ ဝိဘတ္တိကပဒဝိနိစ္ဆယော၊ သဝိဘတ္တိကပဒ အဝိဘတ္တိကပဒ အဆုံးအဖြတ်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ကောဌာသဝါရေပိ၊ ၌လည်း။ တိဝင်္ဂ်ိက် ဗျာနံ ဟောတိ၊ စတုရင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ ဟောတိတိ၊ ဟူ၍။ အာဂတံ၊ ပါဠိတော်၌ လာပြီ။ သေသံ၊ ကြွင်းသော ပုဒ်အလေါင်းသည်။ ပဌမဗျာနေ သဒိသမေဝ၊ ပထမဗျာန်နှင့် တူသည်သာ။ (ပထမဗျာန်၌ ဆိုအပ်ပြီးသော ပုဒ်အလေါင်းနှင့် တူသည်သာ။) ဣတိ၊ အပြီးတည်း။ ဒုတိယံ၊ ဒုတိယဗျာန်သည်။(နိဋ္ဌိတံ။)

တတိယဗျာန်

တတိယဗျာနနိဒ္ဒေသေ၊ ၌။ ပီတိယာ စ ဝိရာဂါတိ (စတ္ထေ)၊ ဟူသော ဤ ပါဠိ၌။ ဝိရာဂေါ နာမ၊ ဝိရာဂ မည်သည်။ ဝတ္ထုပဟာနာယ၊ (သမာဓိဇ ပီတိသုခ ဟု) ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော။ ပီတိယာ၊ ကို။ ဇ်ဂုဏ္ဍနံ ဝါ၊ စက်ဆုပ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း။ သမတိက္ကမောဝါ၊ လွန်မြောက်ခြင်းသည် လည်းကောင်း တည်း။ ပန၊ ဆက်။ ဥဘိန္နံ ၊ ပီတိယာ ဝိရာဂါ နှစ်ပုဒ်တို့၏။ အန္တရာ၊ အကြား၌။ စသဒ္ဒေါ၊ သည်။ သမ္ဘိက္ခာနတ္ထော၊ ပေါင်းစည်းခြင်း အနက်ရှိ၏။ သော၊ ထို စသဒ္ဒါသည်။ ဝူပသမံ ဝါ၊ ဝူပသမ သက်သက်ကိုသော်လည်းကောင်း။ ဝိတက္ကဝိစာရ ဝူပသမံ ဝါ၊ ဝိတက္ကဝိစာရ ဝူပသမကို သော်လည်းကောင်း။ သမ္ဘိက္ခေတိ၊ ပေါင်းစည်း၏။ တတ္ထ၊ ထိုပေါင်းအပ်သော အနက်၂–ပါးတို့တွင်။ ယဒါ၊ အကြင်အခါ၌။ ဝူပသမမေဝ၊ ဝိတက္ကဝိစာရမဟက် ဝူပသမ သက်သက်ကိုသာ။ သမ္ဘိက္ခေတိ၊ ၏။ တဒါ၊ ၌။ ပီတိယာ၊ ပီတိကို။ ဝိရာဂါ စ၊ စက်ဆုပ်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း။ ဘိယ်ျော၊ အလွန်ဆိုဖွယ်ကား။ ကိဉ္စ၊ အဘယ်နည်း။ (ပီတိယာ၊

၏။) ဝူပသမာ စ၊ လည်းကောင်း။ ဧဝံ၊ သို့။ ယောဇနာ၊ ပုဒ်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းကို။ ဝေဒီတဗ္ဗာ၊ ၏။

စ၊ ဆက်။ ဣမိဿာ ယောဇနာယ၊ ဤ ယောဇနာနည်း၌။ ဝိရာဂေါ၊ ဝိရာဂ သဒ္ဒါသည်။ ဇိဂုစ္ဆနတ္ထော၊ ဇိဂုစ္ဆန အနက်ရှိသည်။ ဟောတိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ဝိရာဂ သဒ္ဒါ၏ ဇိဂုစ္ဆန အနက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ပိတိယာ၊ ကို။ ဇိဂုစ္ဆနာ စ၊ စက်ဆုပ်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း။ (ပိတိယာ၊ ၏။) ဝူပသမာ စ၊ ပယ်ခွာလွန်မြောက် ငြိမ်းပျောက်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း။ ဣတိ အယံ အတ္ထော၊ ကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏၊ ပန၊ ကား။ (ဝူပသမဿမ္ပိ ဣဿနမ္ပတစ်ပါး ဝိတက္ကဝိစာရ ဝူပသမသမ္ပိ ဣဿန ကား။) ယဒါ။ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ၊ တို့၏။ ဝူပသမံ၊ ကို။ သမ္ပိ ဣဿတိ၊ ၏။ [ပါရာဇိကဏ်၌ "ဝိတက္ကဝိစာရ ဝူပသမံ" ဟုသမာသ်ရှိ၏။ သာ၍ ရှေ့နောက်ညီသည်။] တဒါ၊ ပိတိယာ၊ ကို။ ဝိရာဂါ စ၊ လွန်မြောက်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း။ ဘိယျော၊ ကား။ ကိဉ္စ၊ နည်း။ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ၊ တို့၏။ ဝူပသမာ စ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိဧဝံ၊ သို့။ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ စ၊ ဆက်။ ဣမိဿာ ယောဇနာယ၊ ၌။ ဝိရာဂေါ၊ ဝိရာဂ သဒ္ဒါသည်။ သမတိက္ကမနတ္ထော။ သမတိက္ကမန အနက်ရှိသည်။ ဟောတိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ဝိရာဂသဒ္ဒါ၏ သမတိက္ကမန အနက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ပိတိယာ၊ ကို။ သမတက္ကမာ စ၊ လွန်မြောက်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း။ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ၊ တို့၏။ ဝူပသမာ စ၊ ငြိမ်းအေးခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း။ (ဥပေက္ခကော ဝိဟရတိ–၌ စပ်။) ဣတိ အယံ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ [ဤအဖွင့်အတိုင်း ပါဠိတော်၌– ၂–နည်းပေးပါ။]

စ၊ဆက်။ ဧတေ ဝိတက္ကဝိစာရာ၊ ဤဝိတက် ဝိစာရတို့သည်။ ဒုတိယဈာနေ ယေဝ၊ ၌ပင်။ ဝါ၊ ဒုတိယဈာန်တုန်းကပင်။ ကာမံ ဝူပသန္တာ၊ အကယ်၍ကား ငြိမ်းအေးပြီးပါပေကုန်ပြီ။ ပန၊ ထိုသို့ပင် ငြိမ်းအေးပြီးပါကုန်သော်လည်း။ ဣမသ္မိ ဈာနေ၊ ဤ တတိယဈာန်၏။ မဂ္ဂပရိဒီပနတ္ထံ၊ လမ်းကြောင်းကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ လည်းကောင်း။ ဝဏ္ဏဘာဏနတ္ထံ စ၊ ဂုဏ်ကို ပြောဆိုခြင်း အကျိုးငှာလည်းကောင်း။ ဧတေ၊ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ ဟူသော ဤစကားကို။ (ဘဂဝတာ။) ဝုတ္တံ၊ ပေါင်းစည်းသောအားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ [နနု ထည့်၍ စောဒနာ ဝါကျထုတ်ပြီး တစ်နည်းပေးပါဦး။] ဟိ၊ ချဲ့။ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာတိ၊ မာဟူ၍။ ဝုတ္တေ၊ သမ္ပိ ဣဿနတ္ထ အဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော်။ (ပညာယတိ ဝဏ္ဏဘာဏနံ ဟောတိ– တို့၌စပ်။) ဣဒံ၊ ဤအနက်သဘောသည်။ ပညာယတိ၊ ထင်ရှား၏။ (ကိံ၊ အဘယ် အနက်သဘောသည်။ ပညာယတိ၊ နည်း။) နနု၊ စင်စစ်။ (ဧကံသတ္ထ

နိုပါတ်။) ဝိတက္ကဝိစာရ ရူပသမော၊ ဝိတက်ဝိစာရတို့၏ ငြိမ်းအေးခြင်းသည်။ ဣမသ္မာ စ ဣမသ္မာ စ၏။ မဂ္ဂေါ၊ လမ်းကြောင်းတည်း။ ဣတိ၊ ဤ အနက်သဘောသည်။ ပညာယတိ။ စ၊ အဖို့တစ်ပါးကား။ (မဂ္ဂ ပရိဒီပနတ္ထမှ တစ်ပါး ဝဏ္ဏဘာဏတ္ထနတ္ထ ကား။) တတိယော၊ တတိယဖြစ်သော။ အရိယာမဂ္ဂေ အနာဂါမိ အရိယမဂ်၌။ ဝါ၊ ကျမှ။ အပ္ပဟီနာနံ၊ ပယ်အပ်သည် မဟုတ်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ (သမာနာနံပိ၊ ဖြစ်ပါကုန် သော်လည်း။ ဝါ၊ ဖြစ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။) သဏ္ဌာယ ဒိဋ္ဌာဒီနံ၊ သဏ္ဌာယဒိဋ္ဌိ အစရှိသည်တို့ကို။ (ပဟာနံ–ဋ္ဌ စပ်။) ပဋ္ဌနံ။ ပ။ ပဟာနာတိ၊ ပဋ္ဌနံ။ ပ။ ပဟာနာ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ သို့။ ပဟာနံ[1]၊ ပယ်ခြင်းသည်။ ဝါ၊ ပယ်ခြင်းကို ပြသော စကားသည်။ ဝါ၊ ကို။ ဝုစ္စမာနံ၊ ဟောတော်မူအပ်သော်။ တဒဂ်ဂိဂမာယ၊ ထို အနာဂါမိမဂ်ကို ရခြင်း.. အကျိုးငှာ။ ဥဿုကာနံ၊ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ဥဿာဟနေနတ္ထံ[2]၊ အားတက်သရောကို ဖြစ်စေခြင်း အကျိုးငှာ။ ဝဏ္ဏဘာဏနံ၊ ဂုဏ်ကို ပြောဆိုခြင်းသည်။ ဝါ၊ ဂုဏ်ကို ပြောဆိုကြောင်း စကားသည်။ ဟောတိယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝမေဝ၊ သာလျှင်။ ဣဓ၊ ဤ တတိယဈာန်၌။ ဝါ၊ ကျမှ။ အဠပသန္ဓာနံ၊ ငြိမ်းအေးသည် မဟုတ်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ (သမာနာနံပိ၊ သော်လည်း။ ဝါ၊ ကုန်သော။) ဝိတက္ကဝိစာရာနံ၊ တို့၏။ ရူပသမော၊ သည်။ ဝါ၊ ငြိမ်းအေးခြင်းကို ပြသော စကားသည်။ ဝါ၊ ကို။ ဝုစ္စမာနော၊ သော်။ ဝဏ္ဏဘာဏနံ ဟောတိ။ တေန၊ ထိုသို့ မဂ္ဂပရိဒီပန ဝဏ္ဏဘာဏန အကျိုးရှိခြင်းကြောင့်။ ပီတိယာ စ သမတိက္ကမာ။ ပ။ ရူပသမာတိ၊ ဟူ၍။ အယံ အတ္ထော၊ ဤ သမုစ္စယ အနက်ကို။ (မုယာ။) ဝုတ္တော၊ ပြီ။

---

[1] ပဟာနံ၊ ရူပသမော။ ။ "ပဟာနံ ဝုစ္စမာနံ ဝဏ္ဏဘာဏနံ ဟောတိ" ဟု တစ်ဝါကျတည်း၌ဝိဘတ် တူရှိရကား အရတူရပေလိမ့်မည်။ ထိုကြောင့် "ပဟာနံ" အရ ပယ်ခြင်း ကိရိယာကိုသာ မယူဘဲ ပယ်ခြင်းကိုပြသော စကာတိုင်အောင် ပလူပစာရအားဖြင့် ယူပါ၊ ရူပသမောဋ္ဌလည်း နည်းတူ။ ပြပါရာဒီကဏ် မအူဆရာတော်၏ နီသယဋ္ဌကားဤသို့မယူဘဲ "ပဟာနေ ဝုစ္စမာနေ" ဟု လက္ခဏာပြင်တော်မူ၏။ မိမိကား ဝဏ္ဏဘာဏနံသည် ဝိသေသကတ္တား၊ ပဟာနံသည် သာမညကတ္တားဟု ကိတ္တား၂–ခုရှိမှ အဓိဗျာယ်ပြည့်စုံသည် ဟု ယူဆပါသည်။]

[2] ဥဿာဟနေနတ္ထံ။ ။ စာအုပ်တို့၌ရှိသော ဥဿာဟနေက်ကို "ဥဿာဟနေနတ္ထံ" ဟု မအူနိသယဋ္ဌ ပြင်၏။ ထိုသို့ ပြင်ခြင်းကား ဥပမေယျဝါကျ၌ ဥဿာဟနေနမပါဘဲ ဝဏ္ဏဘာဏနံ သာ ပါခြင်းနှင့်လည်းကောင်း၊ "ဥဿာဟနေနတ္ထန္တိ ပဒ်ဘာဏနံတိ ပဒေ သမ္ဗန္ဓေါ" ဟူသော ယောဇနာဖွင့်နှင့်လည်းကောင်း၊ အရူပကုသိုလ်အဖွင့်ဝယ် "ဣမသ္မိံ ဈာနေ ဥဿာဟနေနတ္ထံ။ ပ။ ဝစနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ" ဟူသော စကားနှင့်လည်းကောင်း ညီမျှပါပေသည်။

"ဥပေက္ခကောဿ" စ ဝိဟရတိတိ ဧတ္ထ၊ ဣ။ ဥပပတ္တိတောဿ အသင့်အားဖြင့်။ ဣက္ခတိ၊ ရူပတတ်၏။ ဣတိ။ ဥပေက္ခာ။ မည်၏။ သမံ၊ ညီညီမျှမျှ။ ပဿတိ၊ ရူပတတ်၏။ အပက္ခပတိတာဝ၊ တစ်ဖက်ဌ မကျသည်သာလျှင်။ (အယုတ္တသမာသ်၊ အ–ကို ပတ္တိတ–ဌ စပ်။) ဟုတ္တာ၊ ၍။ ပဿတိ၊ ၏။ ဣတိ အတ္ထော။ ဝိသဒါယ၊ (သံကိလေသ ကင်းသဖြင့်)သန့်ရှင်း ထင်ရှားသော။ ဝိပုလာယ၊ (မဟဂ္ဂုတ်အဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးသဖြင့်) ကြီးကျယ် ပြန့်ပြောသော။ ထာမဂတာယ၊ (ပိတိနှင့် မရောပြွမ်းသဖြင့်) အားအစွမ်းသို့ ရောက်သော။ တာယ၊ ထိုဥပေက္ခာနှင့်။ "သမန္နာဂတတ္တာ၊ ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တတိယဇ္ဈာနသမင်္ဂီ၊ တတိယဈာန်နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ "ဥပေက္ခကောတိ၊ ဥပေက္ခကော ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ ပန၊ ဆက်။ ဥပေက္ခာ၊ သည်။ ဆဠင်္ဂုပေက္ခာ၊ ဆဠင်္ဂုပေက္ခာ လည်းကောင်း။ ပ။ ပါရိသုဒ္ဓိ ပေက္ခာ၊ –ကွာလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒသဝိဓာ၊ ဆယ်ပါး အပြားရှိသည်။ ဟောတိ။

တတ္ထ၊ ထိုဆယ်ပါးသော ဥပေက္ခာတို့တွင်။ ဣဓ၊ "ဤ သာသနာတော်ဌ။ ခီဏာသဝေါ၊ ကုန်ပြီးသော အာသဝေါရှိသော။ ဝါ၊ ရဟန္တာဖြစ်သော။ ဘိက္ခု၊ သည်။ စက္ခုနာ၊ စက္ခုပသာဒဖြင့်။ ရူပံ၊ ရူပါရုံကို။ ဒိသွာ၊ မြင်၍။ ဝါ၊ မြင်လတ်သော်။ သုမနော၊ ကောင်းသောစိတ်ရှိသည်။ (ဝမ်းမြောက်သည်။) နေဝ ဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဒုမ္မနော၊ မကောင်းသော စိတ်ရှိသည်။ (နှလုံးမသာယာသည်။) နေ ဟောတိ။ ဥပေက္ခကော၊ အသင့်အားဖြင့် ရှိသည်။ (ဟုတ္တာ) စ၊ ဖြစ်၍လည်းကောင်း။သတော၊ အမှတ်ရသည်။ သမ္ပဇာနော၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိသည်။ (ဟုတ္တာ စ၊ လည်းကောင်း။) ဝိဟရတိ၊ နေနိုင်၏။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ အာဂတ်ဘာ၊ လာသော။ (ဆက္ကအဝုံတ္တိရ် – အာဟုနေယျဝဂ်၊ ပဌမအာဟုနေယျ – သုတ်ဌ လာသော။) ခီဏာသဝဝသ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဆသု၊ ကုန်သော။ ဒ္ဝါရေသု၊ တို့ဌ။ ဣဒ္ဓာနိ– ဌဆဠာရမ္ဘကာပါတော၊ ဣဌ အနိဌဖြစ်သော ၆–ပါးသော အာရုံ၏ ရှေးရှုကျခြင်းသည်။ (သတိ၊ လတ်သော်။) ပရိသုဒ္ဓပကတိဘာဝါဝိဟောနာကာရဘူတာ၊ ထက်ဝန်းကျင် သန့်ရှင်းသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ပင်ကိုသဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကို မစွန့်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ယာဥပေက္ခာ၊ သည်။ (အတ္ထိ။) အယံ၊ ဤ

၁။ ဥပေက္ခကောဿ။ ။ သမန္နာဂတတ္တာကို ကြည့်၍ ဥပေက္ခာကောဌ်အသတ္တိတဌ်တိ၀ိဂြိုဟ် ပြုရှိ၏။ သို့သော်–ဗဟုဗ္ဗီဟိ အသတ္တိတို့သည် ကတ္တုသာဓ်၀ိဂြိုဟ်ပြု၍ အ၀ိဘာယ်မရမ် ပြုရသော၀ိဂြိုဟ်များတည်း။ ထိုပြင်–က ပစ္စည်းသည် အသတ္တိအနက်ဌ သက်လေ့မရှိ။ ထို့ကြောင့် သတော သမ္ပဇာနောကို ကတ္တုသာဓ်၀ိဂြိုဟ် ပြုလတ္တံ. ဖြစ်သကဲ့သို့ ဤဌ်လည်း "ဥပပတ္တိတော + ဣက္ခတိတိ ဥပေက္ခကော" ဟု ကတ္တုသာဓ်၀ိဂြိုဟ်ပင် ပြုသင့်သည်။

ဥပေက္ခာသည်။ ဆဋ္ဌဂုံပေက္ခာနှာမ၊ မည်၏။ [ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ "ပရိသုဒ္ဓပကတိ" ဟူသည် ကိလေသာကင်း၍ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော သဘောတည်း။ ပရိသုဒ္ဓပကတိ ခီဏာသဝပကတိ နက္ကိလေသတာ။–ဋီကာ။]

ပန၊ ကား။ ဥပေက္ခာသဟဂတေန၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် တကွဖြစ်သော။ ဧစေတသာ၊ ဖြင့်။ ဧကံ ဒိသံ၊ တစ်ခုသော အရပ်ကို။ (တစ်ခုသော အရပ်၌ရှိသော သတ္တဝါအပေါင်းကို။) ဖရိတ္မာ၊ ဖြန့်၍။ ဝိဟရတိ၊ နေနိုင်၏။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ အာဂတာ၊ သော။ (ဒီဃနိကာယ်–သီလက္ခန္ဓဝဂ်၊ တေဝိဇ္ဇ–သုတ်၌ လာသော။) သတ္တေသု၊ သတ္တဝါတို့၌။ မဒ္ဓျတ္တာကာရဘူတာ၊ အလယ်အလတ်၌ တည်သော သဘောရှိသူ၏ အခြင်းအရာ ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ယာ ဥပေက္ခာ (အတ္ထိ)။ အယံ၊ သည်။ ဗြဟ္မဝိဟာရပေက္ခာ နာမ၊ ဗြဟ္မဝိဟာရပေက္ခာမည်၏။ [သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ ကမ္မဿကာ ဟု ရှုတတ်သော ဥပေက္ခာတည်း။] ဝိဝေကနိဿိတံ၊ ဝိဝေက၌ မှီသော။ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ၊ ကို။ ဘာဝေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။ ဝါ၊ တိုးပွားစေ၏။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ အာဂတာ၊ သော။ (မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ–ပရိဗ္ဗာဇကဝဂ်၊ မဟာသကုလုဒါယိ–သုတ်၌ လာသော။) သဟဇာတမ္ဘောနံ၊ တကွဖြစ်ဖက်တရားတို့၏(အပေါ်၌)။ မဒ္ဓျတ္တာကာရဘူတာ၊ သော။ ယာ ဥပေက္ခာ(အတ္ထိ)။ အယံ၊ သည်။ ဗောဇ္ဈင်္ဂုပေက္ခာ နာမ၊ မည်၏။

ပန၊ ကား။ ကာလေန၊ ရှေးကာလနှင့်။ (အနုရူပ်၊ လျော်သော။) ကာလံ၊ နောက်ကာလ၌။ (တစ်နည်း) ကာလေန ကာလံ၊ မကြာမကြာ။ ဥပေက္ခာနိမိတ္တံ၊ နောက်နောက် ဝိရိယပေက္ခာ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ရှေးရှေးဝိရိယပေက္ခာကို။ မနသိကရောတိ၊ နှလုံးသွင်း၏။ ဣတိ ဧဝံ၊ ဤသို့။ အာဂတာ၊ သော။ (တိက အဂုတ္တိရ–လောကဝဂ္ဂဝဂ်၊ နိမိတ္တ–သုတ်၌လာသော။) အနစ္စရဒ္ဓနာ တိသိထိလ–

၁။ **ဥပေက္ခာနိမိတ္တံ။** ။ တွန့်ဆုတ်ခြင်းတည်းဟူသော လိနပက္ခ၊ ပျံ့လွင့်ခြင်းတည်း ဟူသော ဥဒ္ဓစ္စပက္ခ၌ ကျရောက်ခြင်းမှ ကင်းသည့်အတွက် အသင့်အားဖြင့် ရှုတတ်သော အလယ်အလတ် ဝိရိယကို" ဥပေက္ခာ"ဟု ခေါ်၏။ နောက်နောက် ဝိရိယပေက္ခာဖြစ်လျှင် ရှေးရှေး ဝိရိယပေက္ခာ၏ အခြင်းအရာကိုယူ၍ ဖြစ်ရသောကြောင့် နောက်နောက်ဝိရိယပေက္ခာ၏ အကြောင်းဖြစ်ရကား ထိုဥပေက္ခာသည် နိမိတ္တလည်းမည်၏။ ထို့ကြောင့်"ဥပေက္ခာယေဝ၊ လိနဒ္ဓစ္စပက္ခသို့ ကျရောက်ခြင်းမှ ကင်းသည့်အတွက် အသင့်အားဖြင့် ရှုတတ်သော ရှေးရှေး ဝိရိယသည်ပင်။ နိမိတ္တံ၊ နောက်နောက် ဝိရိယ၏အကြောင်းတည်း။ ဥပေက္ခာနိမိတ္တံ၊ ကြောင်း။" ဟုပြုပါ။ [လိနဒ္ဓစ္စပက္ခပါတရဟိတံ။ ပ။ ဥပေက္ခာနိမိတ္တံ။–ဋီကာ။] ဆိုလိုရင်းကား–ဝိရိယလွန်တော့ ဥဒ္ဓစ္စ၊ ဝိရိယလျော့လွန်းတော့ ကောသဇ္ဇ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မလျော့မတင်း စောင်းကြိုးညင်းသို့အသင့်အားဖြင့် ရှုတတ်သော ဝိရိယကို" ဝိရိယုပေက္ခာ"ဟု ခေါ်သည်–ဟူလို။

ဝိရိယသစ်ါတာ၊ အလွန် အားထုတ်အပ်သည်လည်းမဟုတ် အလွန်လျော့သည်လည်းမဟုတ်သော ဝိရိယ ဟု ဆိုအပ်သော။ ယာ ဥပေက္ခာ(အတ္တို)။ အယံ၊ သည်။ ဝိရိယုပေက္ခာ နာမ၊ မည်၏။

ကတိ၊ အဘာယ်မျှလောက်ကုန်သော။ သစ်ါရုပေက္ခာ၊ တို့သည်။ သမာဓိဝသေန၊ သမာဓိ၏ အစွမ်းကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်သနည်း။ ကတိ၊ ကုန်သော။ သစ်ါရုပေက္ခာ၊ တို့သည်။ ဝိပဿနာဝသေန၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ နည်း။ အဋ္ဌ၊ ရှစ်ပါးကုန်သော။ သစ်ါရုပေက္ခာ၊ တို့သည်။ သမာဓိဝသေန၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ [လောကီသမာပတ် ရှစ်ပါးကို ရဖို့ရန်ဖြစ်သော သစ်ါရုပေက္ခာ ရှစ်ပါးတည်း။] ဒသ၊ ကုန်သော သစ်ါရုပေက္ခာ၊ တို့သည်။ ဝိပဿနာ ဝသေန၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ [မဂ်၄–ပါး၊ ဖိုလ်၄–ပါး၊ သုညတဝိဟာရ သမာပတ်၊ အနိမိတ္တ ဝိဟာရသမာပတ်အားဖြင့် ၁၀–ပါးတို့ကို ရဖို့ရန်ဖြစ်သော သစ်ါရုပေက္ခာ ၁၀–ပါးတည်း။] ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ အာဂတာ၊ သော။ (ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်–မဟာဝဂ်၊ ဉာဏကထာ၌လာသော။) နိဝရဏာဒီ ပဋိသခ်ါ[1]၊ နိဝရဏစသည်ကို ပယ်ထိုက်သော တရား၏ အဖြစ်ဖြင့် ရှုတတ်သော။ (အာဒိဖြင့် ဒုတိယဈာန် စသည်တို့အတွက် ဝိတက် ဝိစာရ စသည်ကိုယူ။) သန္ဓိဋ္ဌနာ[2]၊ ပယ်ခြင်းကိစ္စ၌ ဗျာပါရမပြုဘဲကောင်းစွာ တည်တတ်သော။ ဂဟဏော၊ နိဝရဏ စသည်ကို ယူခြင်း၌။ မဇ္ဈတ္တာ ဘူတာ၊ အလယ်အလတ်၌ တည်သောသဘော ရှိသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ (အပြစ်ကိုမြင်ပြီးဖြစ်၍ လျစ်လျူရှုတတ်သော။) ယာ ဥပေက္ခာအတ္တို။ အယံ၊ သည်။ သစ်ါရုပေက္ခာနာမ၊ မည်၏။ [ဂဟဏော၊နိဝရဏ စသည်ကိုယူခြင်း၌+ မဇ္ဈတ္တာဘာဝေန၊ လျစ်လျူရှုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သစ်ါရေ၊ တို့ကို။ ဥပေက္ခတိတိ သစ်ါရုပေက္ခာ။ တထာ၊ ထို လျစ်လျူရှုသည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ပဝတ္တာ၊ သော။ ဝိပဿနာပညာ၊ တည်း။–အနု။]

ပနု၊ ကား။ ယသ္မိံ သမယေ။ ပ။ ဥပေက္ခာသဟဂတံ တိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ ဤသို့။

---

[1] ပဋိသခ်ါ၊ သန္ဓိဋ္ဌနာ။ ။ နိဝရဏေ ပဋိသခ်ါတိ ပဗ္ဗနိဝရဏာနိ ပဟာတဗ္ဗဘာဝေန ပရိဂ္ဂဟေတွာ။ သန္ဓိဋ္ဌနာတိ နိဝရဏာနံ ပဟာနာဘိမုခီဘူတတ္တာ တေသံ ပဟာနေ ပိ အဗျာပါရဘာဝူ ပဂမနေန မဇ္ဈတ္တတာယ သန္ဓိဋ္ဌနာ။ (ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်အဋ္ဌကထာ၊ မဟာဝဂ္ဂ–ဉာဏကထာ၊ သစ်ါရုပေက္ခာနိဒ္ဒေသ။) ဤ အဖွင့်ကို ထောက်၍" ပဋိသခ်ါတစ်ပုဒ်၊ သန္ဓိဋ္ဌနာ တစ်ပုဒ်"ဟု သိသာ၏။ ထိုတွင် ပဋိသခ်ါဟူသည် နိဝရဏ စသည်ကို ပယ်ထိုက်သော တရား၏ အဖြစ်ဖြင့် ရှုတတ်သော ပညာတည်း။ သန္ဓိဋ္ဌနာဟူသည် "ထိုနိဝရဏ စသည်ကို ပယ်ခြင်း၌သော်မှလည်း ဗျာပါရ မရှိတော့ဘဲ လျစ်လျူ ရှုလျက် ကောင်းစွာ တည်တတ်သော ပညာတည်း" ဟုမှတ်ပါ။ [အဋ္ဌ၊ ဒသတို့၏သရုပ်ကို ဋီကာ၌လည်းကောင်း၊ ပါဠိတော်ရင်း၌လည်းကောင်း ရှုပါ။]

အာဂတာ၊ သော။ (ဤ ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်–ကာမာဝစရကုသလ အခန်း၌ လာခဲ့ပြီးသော။) အဒုက္ခမသုခ သခ်ါတာ၊ အဒုက္ခမသုခ ဟုဆိုအပ်သော။ ယာဥ္စပေက္ခာ (အတ္ထိ)။ အယံ၊ သည်။ ဝေဒနုပေက္ခာနာမ၊ မည်၏။ ယံ၊ အကြင်ခန္ဓာ ငါးပါး အပေါင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ယံ၊ အကြင်ခန္ဓာငါးပါးအပေါင်း သည်။ ဘူတံ၊ ထင်ရှားဖြစ်၏။ [ယဒတ္ထိ ယံ ဘူတန္တိ ယံ အတ္ထိ,ယံ ဘူတံ ဧတရဟိ ခန္ဓပဉ္စကံ။] [1]တံ၊ ထိုခန္ဓာငါးပါးအပေါင်းကို။ ပဇဟတိ၊ မုစ္စိတုကမျှတာဉာဏ် ဖြင့် ပယ်စွန့်၏။ [2]ဥပေက္ခံ၊ ဥပေက္ခာကို။ ပဋိလဘတိ၊ ရ၏။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ အာဂတာ၊ သော။ (ဥပရိပဏ္ဏာ–ဒေဝဒဟဝဂ်၊ အာနေ္ဇ သပ္ပါယ–သုတ်၌ လာသော။) ဝိစိနန္နေ၊ သခ်ါရတို့ကို စိစစ်ခြင်း၌။ မဇ္ဈတ္တဘူတာ၊ သော။ ယာ ဥပေက္ခာ(အတ္ထိ)။ အယံ၊ သည်။ ဝိပဿနုပေက္ခာ နာမ၊ မည်၏။

ပန၊ ကား။ ဆန္ဒာဒီသု၊ အစရှိကုန်သော။ ယေဝါပနကေသု၊ ယေဝါပနက တရားဇ–ပါးတို့၌။ အာဂတာ၊ သော။ (ဤ ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပဌမ မဟာ ကုသိုလ်စိတ်၌ပင် လာခဲ့သော။) သဟဇာတာနံ၊ တကွဖြစ်ဖက်စိတ် စေတသိက်တို့၏ အပေါ်၌။ သမဝါဟိတာ ဘူတာ၊ အညီအမျှ အားထုတ်တတ်သည် ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ယာ ဥပေက္ခာ(အတ္ထိ)။ အယံ၊ သည်။ တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာ နာမ၊

၁။ တံ ပဇဟတိ။ ။ "ထို ခန္ဓာ၅–ပါးသည် (တဏှာ သမုဒယကဲ့သို့) ပယ်ထိုက်သော တရားမဟုတ်ပါဘဲ အဘယ်ကြောင့် ထိုခန္ဓာ ၅–ပါးကို ပယ်၏"ဟုဆိုပါသနည်း– ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။ အနိစ္စာနုပဿနာ စသည်တို့ဖြင့် နိစ္စသညာ စသည်ကို ပယ်စွန့်လတ်သော် ခန္ဓာ၅–ပါးအပေါ်၌ ကောင်းစွာ အပြစ်မြင်သောကြောင့် ထိုခန္ဓာ၅–ပါးနှင့်စပ်သော ဆန္ဒရာဂကို ပယ်စွန့်လိုက်လျှင်ပင် ခန္ဓာ၅–ပါး လည်းနောက်ထပ်မယူသောအားဖြင့် ပယ်စွန့်ရာရောက်၏။ ထို့ကြောင့် "တံ ပဇဟတိ" ဟုဆိုပါသည်။ [အနိစ္စာနုပဿနာဒီဟာ နိစ္စသညာဒယော ပဇဟန္တော သမ္မဒေဝ ဒိဋ္ဌာဒီ နဝတ္ထာ တပ္ပဋိပက္ခဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနေန ပဇဟတိ(ဌာနံ)ဆန္ဒရာဂကို ပယ်ခြင်းဖြင့် ဌာနခန္ဓာ ၅–ပါးကိုလည်း ပယ်ရာရောက်၏။) ယထာ အာယတိ' အာဒါနံ နဟောတိ၊ တထာပဋိပတ္တိယာ ပဇဟတိ။–ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာ။]

၂။ ဥပေက္ခံ ပဋိလဘတိ။ ။ အဘယ်အရာ၌ အသင့်အားဖြင့် ရှုမှုကို ရပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် ဋီကာ၌" ဒိဋ္ဌသောဝတ္ထုကတ္တုယသ သပ္ပလက္ခဏာဝိစိနနေဝယ ဒိဋ္ဌလက္ခဏတ္တုယသ ဘူတသ သခ်ါရလက္ခဏာဝိစိနနေ" ဟု အာစရိယဆရာတို့ ဥပေက္ခာဖြစ်ပုံကို ထည့်ရှုပြသည်။ မြင်အပ်ပြီးသော လည်ရစ်၃–ဆင့်ပါသော မြွေ၏အပေါ်၌ မြွေဟုတ်–မဟုတ်မစိစစ်တော့ဘဲ စိစစ်မှု၌ လျစ်လျူ ရှုသကဲ့သို့ မြင်အပ်ပြီးသော လက္ခဏာအရေး ၃–ပါးရှိသော ခန္ဓာ ပဋိကအပေါ်၌ အနိစ္စ စသောလက္ခဏာကို စိစစ်မှု၌ လျစ်လျူ ရှုမှုကို ရသည်။–ဟူလို။ [ရေးနိဿယ၌ ဤဋီကာပါဌ်ကို ထည့်ရှုမေးသည်။]

မည်၏။ [ဝဟာဓတ်ကသာ ဆောင်ခြင်းအနက်ကို ဟောရ၍ ဝါဟာဓတ်ကား အားထုတ်ခြင်းအနက်ကို ဟောဏ်။ တု–ပစ္စည်းမဟုတ်၊ တ–ပစ္စည်းဖြစ်၍ ဆဋ္ဌိကံကို မဇ္ဈေသောကြောင့် " သဟာဓာတာန်၊ တို့၏ အပေါ်၌" ဟု ပေးသည်။]

ဥပေက္ခာကော စ ဝိဟရတိတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ သို့။ အာဂတာ၊ သော။ (ဤပါဠိတော် ဗျာန်ခန်း၌ လာသော။) အဂ္ဂသုခေ၊ အမြတ်ဆုံး သုခဖြစ်သော။ [လောကိတရားတွင် တတိယဗျာန်အထက် သုခ မရှိတော့သည်ဖြစ်၍ အဂ္ဂသုခ ဟု ဆိုသည်။] တသ္မိံ ပိ၊ ထိုတတိယဗျာန် ချမ်းသာ၌သော်မှလည်း။ အပကွပါတဓနနှီ၊ သုခအဖို့၌ ကျရောက်ခြင်းကို မဖြစ်စေတတ်သော။ ယာ ဥပေက္ခာ(အတ္ထိ)။ အယံ၊ သည်။ ဗျာနုပေက္ခာနာမ၊ မည်၏။ ပန၊ ကား။ ဥပေက္ခာသတိ ပါရိသုဒ္ဓိं စတုတ္ထံ ဗျာနန္တိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ သို့။ အာဂတာ၊ သော။ (ပါဠိတော် ဗျာန်ခန်း၌လာ,သော။) သဗ္ဗပစ္ဆိမကပရိသုဒ္ဓာ၊ အလုံးစုံသော ဆန့်ကျင်ဘက်တို့မှ ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သော။ ပစ္ဆိမက ဝုပသမနေပိ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့ကို ငြိမ်းစေခြင်း၌ သော်မှလည်း။ အဗျာပါရဘူတာ၊ ဗျာပါရမရှိသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ယာ ဥပေက္ခာ(အတ္ထိ)။ အယံ၊ သည်။ ပါရိသုဒ္ဓုပေက္ခာ နာမ၊ မည်၏။

တတ္ထ၊ ထို ဥပေက္ခာတို့တွင်။ ဆဋ္ဌုံပေက္ခာ စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ပ။ ပါရိသုဒ္ဓုပေက္ခာ စ၊ သည်လည်းကောင်း။ အတ္ထတော၊ လိုရင်းအနက်အားဖြင့် (တရားကိုယ်အားဖြင့်။) ဧကာ၊ တစ်ခုတည်းသော။ တတြမဇ္ဈတ္တု ပေက္ခာဝ၊ သည်သာ။ ဟောတိ။ [ရှေးနိဿယ၌" ဧကာ–တူ၏" ဟု ပေးသည်။] ပန၊ ထိုသို့ပင် တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာ တစ်ခုတည်းသာ ဖြစ်ပါသော်လည်း။ တေန တေန အဝတ္ထာဘေဒေန၊ ထိုထို အခိုက်အတန့် အထူးအားဖြင့်။ အသာ၊ ဤ တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာ၏။ အယံ ဘေဒေါ၊ ဤ ဆဋ္ဌုံပေက္ခာ စသောအားဖြင့် ကွဲပြားခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ (ကောဝိယ၊ အဘာယ်ကဲ့သို့နည်း။) ဧကသာပိ၊ တစ်ယောက်တည်း ဖြစ်၍လည်း။ သတော၊ ဖြစ်သော။ သတ္တသု၊ သတ္တဝါ၏။ ကုမာရ။ ပ။ ဝသေန၊ သတို့သားငယ်, လုလင်ပျို, လူကြီး, စစ်သူကြီး, ရှင်ဘုရင် အစရှိသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ဘေဒေါ ဝိယ၊ ကွဲပြားခြင်းကဲ့သို့တည်း။ တာသွာ၊ .ကြောင့်။ တာသု၊ ထိုဥပေက္ခာတို့တွင်။ ယတ္ထ၊ အကြင်စိတ္တုပ္ပာဒ် ၌။ ဆဋ္ဌုံပေက္ခာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထို စိတ္တုပ္ပာဒ်၌။ ဗောဇ္ဈင်္ဂုံပေက္ခာဒယော၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂုံပေက္ခာ အစရှိသော ဥပေက္ခာတို့သည်။ နု(ဟောန္တိ)၊ မဖြစ်ကုန်။ ယတ္ထ ဝါပန၊ အကြင် စိတ္တုပ္ပာဒ်၌မူလည်း။ ဗောဇ္ဈင်္ဂုံပေက္ခာ။ ဟောတိ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထို စိတ္တုပ္ပာဒ်၌။ ဆဋ္ဌုံပေက္ခာဒယော၊ တို့သည်။ နု ဟောန္တိ။ ဣတိ၊ သို့။ (ဘေဒေါ၊

ကွဲပြားပုံကို။) ဝေဒီတဗ္ဗော၊ [ဝေဒီတဗ္ဗာ ဟုရှိလျှင် "ဥပေက္ခာ၊ တို့ကို။ ဝေဒီတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏" ဟုပေး။ ဤစကားအရ "ဆ-ဗြ-ဗော-တ, ဗျာနှင့်ပ, အတ္ထ တတြာ" ဟု ဆိုကြသည်။"]

စ၊ ဆက်။ တောသ်၊ ဤ ဥပေက္ခာတို့၏။ အတ္ထတော၊ အားဖြင့်။ ကေဝေါ၊ တစ်ခုတည်း၏ အဖြစ်သည်။ ဟောတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဝေ၊ တူ။ သခ်ါရပေက္ခာ ဝိပဿနုပက္ခာနမ္ပိ၊ တို့၏လည်း။ (ကေဝေါ ဟောတိ။) ဟိ၊ မှန်၏။ သော၊ ဤ ဥပေက္ခာသည်။ (တစ်နည်း) တော၊ ဤ သခ်ါရပေက္ခာ ဝိပဿနုပေက္ခာတို့သည်။ ပညာဝေ၊ ပညာချည်းသာတည်း။ ကိစ္စဝသေန၊ ကစ္စ၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဒွိဓာ၊ နှစ်ပါးအပြားအားဖြင့်။ ဘိန္နာ၊ ပြား၏။ (တစ်နည်း) ဘိန္နာ၊ ပြားကုန်၏။ ဟိ၊ ဥပမာဆောင်ထင်အောင်ပြအံ့။ ပုရိသဿ၊ ၏။ (ဝိစိနနေ-ဌစပ်။) ဝါ၊သည်။ (ပရိယေသမာနဿဌ-စပ်။) သာယံ၊ ညနေချမ်းအခါ၌။ ဂေဟံ၊ အိမ်သို့။ ပဝိဋ္ဌံ၊ ဝင်လာသော။ သပ္ပံ၊ မြွေကို။ အဖေဒဒဏ္ဍံ၊ ဆိတ်ခြေသဏ္ဌာန် ရှိသောတုတ်ကို။ (အရင်း၌ ခွပါ၍ ဆိတ်ခွါနှင့်တူသော တုတ်ကို။) ဂဟေတွာ၊ ကိုင်၍။ ပရိယေသမာနဿ၊ ရှာစဉ်။ တံ၊ ထိုမြွေကို။ ထုသကောဋ္ဌာသေ၊ ဖွဲ့အစု၌။ [အချို့စာအုပ်၌ "ထုသကောဋ္ဌကေ" ဟုရှိ၏။ "ဖွဲ့တိုက်၌" ဟုလည်းပေးကြသည်။] နိပန္နံ၊ လျောင်းနေသည်ကို။ (စင်းနေသည်ကို။ စင်းစင်းကြီးအလျားလိုက်နေ သည်ကို ။) ဒိသွာ၊ မြင်၍။ သပ္ပေါ နု ခေါ၊ မြွေလေလော၊ နော (သပ္ပေါ နု ခေါ)၊ မြွေ မဟုတ်လေသလော။ ဣတိ၊ သို့။ အုဝလောကေန္တဿ၊ ငုံ၍ ကြည့်စဉ်။ သောဝတ္ထိ ကတ္တယ်[1]၊ လှပတင့်တယ်ကြောင်းဖြစ်သော လည်ရေးသုံးဆင့်အပေါင်း ကို။ ဒိသွာ၊ မြင်ရ၍။ နိဗ္ဗေမတိကဿ၊ ယုံမှား မရှိတော့သည်ဖြစ်၍။ (မြွေအစစ်ဟု ဆုံးဖြတ်ပြီး ဖြစ်၍။) သပ္ပေါ၊ မြွေလေလော။ နု သပ္ပေါ၊ မြွေမဟုတ်လေသလော။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိစိနနေ၊ စူးစမ်းဆင်ခြင်ခြင်း၌။ မဗ္ဗတ္ထတာ၊ အလယ်အလတ်၌တည်သော သဘောရှိသူ၏အဖြစ်သည်။ ဝါ၊ လျှစ်လျူရှုတတ်သူ၏ အဖြစ်သည်။ ဟောတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝမေဝ၊ သာလျှင်။ အာရဒ္ဓဝိပဿကဿ၊ အားထုတ်အပ်ပြီးသော ဝိပဿနာ ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝိပဿနာဘာဝေန၊ ဖြင့်။ လက္ခဏတ္တယေ၊ လက္ခဏာ ၃-ပါးအပေါင်းကို။ ဒိဋ္ဌေ၊ မြင်အပ်ပြီးသော်။ သခ်ါရာနံ၊ တို့၏။

၁။ သောဝတ္ထိကတ္တယ်။ ။ သုဝတ္ထိဟူသော ပါဠိသည် "သွတ္ထိ" ဟူသော သက္ကတမှ လာ၏၊ ထိုပုဒ်ကို အဗျယပုဒ်ဟုဆို၏။ "သု+ အတ္ထိ" ဟု ခွဲ၍ "သုဘာယ+ဟိတံ၊ တင့်တယ်ခြင်း၏ စီးပွား" ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏။ ဧမ, အာသီသ, ပုဗ္ဗ စသော အနက်များကို ဟောအ်။ မဂ်လာ အနက်ကိုလည်း ဟော၏။ မြွေ၌ လည်ရေးသုံးဆင့်သည် လှပတင့်တယ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်ရကား သွတ္ထိ(သုဝတ္ထိ) မည်၏။ သွတ္ထတ္ထ ကိုကပစ္စည်းသက်၍ "သောဝတ္ထိက" ဟုဖြစ်သည်။

အနိစ္စဘာဝါဒီ ဝိစိနနေ၊ အနိစ္စ အစရှိသည်အဖြစ်ကို စိစစ်ခြင်းဌ်။ ယာ မဗျတ္တတာ၊ သည်။ ဥပဂ္ဂဟေတိ။ အယံ၊ ဤ မဗျတ္တတာသည်။ ဝိပဿနုပေက္ခာ၊ မည်၏။

ပန၊ ဆက်။ တသ ,ပုရိသသ၊ ၏၊ ဝါ၊ သည်။ (ပရိယေသတော ဂဟဏေတို့ဌ် စပ်။) အဓပဒဒဏ္ဍကေန၊ ဆိတ်ခြောသဏ္ဌာန်ရှိသော တုတ်ဖြင့်။ ဂါဠှံ၊ မြဲမြဲစွာ။ သပ္ပံ၊ ကို။ ဂဟေတွာ၊ ကိုင်၍။ ကိန္တိ၊ အဘယ်သို့လျှင်။ အဟံ၊ သည်။ ဣမံ သပ္ပံ၊ ကို။ အဝိဟေဋ္ဌေန္တော၊ မညှဉ်းဆဲဘဲ။ အတ္တာနဉ္စ၊ မိမိကိုလည်း။ ဣမိနာ၊ ဤ မြွေသည်။ ဝါ၊ ကို။ အဋ္ဌံသာပေန္တော၊ မကိုက်စေဘဲ။ မုဠှေယျံ၊ လွတ်ရပါအုံ့နည်း။။ ဣတိ၊ သို့။ မုဠှနာကာရမေဝ၊ လွတ်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာကိုပင်။ (လွတ်ဖို့ရန် အခြင်းအရာကိုပင်။) ပရိယေသတော၊ ရှာစဉ်။ ဝါ၊ ရှာသော။ (တသ ပုရိသသ၊ ၏။) ဂဟဏော၊ ဖမ်းကိုင်ခြင်းဌ်။ မဗျတ္တတာ၊ သည်။ ဟောတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဝေမေဝ။ လက္ခဏတ္တယဿ၊ လက္ခဏာဒု–ပါးအပေါင်း၏။ ' ဝါ၊ ကို။ ဒိဋ္ဌတ္တာ၊ မြင်အပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်။ အာဒိတ္တေဝိယ၊ လွန်စွာတောက်လောင်သော မီးပုံဒု–ပုံနှင့် တူကုန်သော။ တယော ဘဝေ၊ ဒု–ဘဝတို့ကို။ (ကာမ, ရူပ, အရူပဘဝတို့ကို။) ပဿတော၊ မြင်နေရသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ သခ်ါရဂ္ဂဟဏော၊ သင်္ခါရတို့ကို အာရုံပြုသောအားဖြင့် ယူခြင်းဌ်။ ယာမဗျတ္တတာဟောတိ။ အယံ၊ ဤ မဗျတ္တတာသည်။ သခ်ါရပေက္ခာ၊ မည်၏။ ` ဣတိ၊ သို့။ ဝိပဿနုပေက္ခာယ၊ ' သည်။ သိဒ္ဓာယ၊ ပြီးလတ်သော်။ သခ်ါရပေက္ခာပိ၊ သည်လည်း။ သိဒ္ဓာဝ၊ ပြီးတော့သည်သာ။ ဟောတိ။ ပန၊ ထိုသို့ပင် ပြီးပါသော်လည်း။ သော၊ ဤ ဥပေက္ခာသည်။ ဝိစိနနဂ္ဂဟဏေသု၊ စူးစမ်းရှာဖွေခြင်း ယူခြင်းတို့ဌ်။ ပဗျတ္တသခ်ါတေန၊ လျှစ်လျူရှုတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော။ ဣမိနာ ကိစ္စေန၊ ဤ ကိစ္စအားဖြင့်။ ဒ္ဋိဓာ၊ အားဖြင့်။ ဘဇ္ဇာ၊ ပြား၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ ပန၊ ကား။ ဝိရိယုပေက္ခာ သည်လည်းကောင်း။ ဝေဒနုပေက္ခာ စ၊ သည်လည်းကောင်း။ အညမညဉ္စ၊ အချင်းချင်းလည်းကောင်း။ (မိမိတို့–ပါးချင်း လည်းကောင်း။) အဝသေသာဟိ စ၊ ကြွင်းသော ဥပေက္ခာတို့နှင့်လည်းကောင်း။ အတ္ထတော၊ အားဖြင့်။ ဘိန္နယော၊ ကွဲပြားသည်သာ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဒသသု၊ ကုန်သော။ ဣမာသု ဥပေက္ခာသု၊ တို့တွင်။ ဗျာနုပေက္ခာ၊ သည်။ ဣဓ၊ ဤ တတိယဈာန်ဌ်။ အဓိပ္ပေတာ၊ ၏။ သာ၊ ထိုဈာနုပေက္ခာသည်။ မဇ္ဈိတ္တလက္ခဏာ၊ အလယ်အလတ်ဌ် တည်သောသဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိ၏။ ,အနာဘောဂရသာ၊ ပဏီတသုခဌ်သော်မှ နလုံးမသွင်းခြင်းကိစ္စရှိ၏။ အဗျာပါရ ပစ္စုပဋ္ဌာနာ၊ ပဏီတသုခဌ် ကြောင့်ကြွမစိုက်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်

ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။ ဝါ၊ သမ္မယုတ်တရားတို့ကို ပဏီတသုခ၌ ကြောင့်ကြမစိုက်ခြင်းဟူသော အကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်၏။ ပီတိပီရာဂ ပဒဋ္ဌာနာ၊ ပီတိ၌ စက်ဆုပ်ခြင်း(လွန်မြောက်ခြင်း) လျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဘွေ့၊ ဤ ဥပေက္ခာကော စ ပုဒ်အမှင့်၌။ (ဌတ္တာ စောဒကော အာဟ၊ ကိं။) စ၊ စောဒနာပါဠိုးအုံ့။ အယံ၊ ဤ စျာနုပေက္ခာသည်။ အတ္ထတော၊ အနုက်သဘော အားဖြင့်။ (တရားကိုယ်အားဖြင့်။) တတြမဇ္ဈတ္တု ပေက္ခာဝ၊ သည်သာ။ ' ဟောတိ၊ ၏။ သာ စ၊ ထိုတတြမဇ္ဈတ္တု ပေက္ခာသည်လည်း။ ပထမ ဒုတိယဈာနေသုပိ၊ တို့၌လည်း။ အတ္ထိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာ၏ ပထမစျာန် ဒုတိယစျာန်တို့၌ ၌လည်း ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) တတြာပိ၊ ထိုပထမစျာန် ဒုတိယစျာန်တို့၌လည်း။ ဥပေက္ခကော စဝိဟရတိတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ သို့။ အယံ၊ ဤ တတြမဇ္ဈတ္တု ပေက္ခာ သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဝတ္ထုဗွာ၊ ဟောတော်မူထိုက်သည်။ သိယာ နနု၊ ဖြစ်ရာသည် မဟုတ်ပါလော။ [ဤ သိယာကျမှအာဘောဂဝါကျဆုံး၍ နနုနှင့် တွဲသည်။] အထ၊ ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက်။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ သာ၊ ထို တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာကို။ (ဘဂဝတာ) _ နု ဝုတ္တာ။ ဣတိ၊ သို့။ (အာဟ။) ဣတိ။ ဤကား စောဒနာတည်း။ အပရိ ဗျတ္တကိစ္စတော၊ မထင်ရှားသော ကိစ္စရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (နု ဝုတ္တာ။) ဟိ၊ ချဲ့။ တဿာ၊ ထို တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာ၏။ တတ္ထ၊ ထို ပဌမစျာန် ဒုတိယစျာန်တို့၌။ ကိစ္စံ၊ ကိစ္စသည်။ အပရိဗျတ္တံ၊ မထင်ရှား။ (ကသ္မာ၊ နည်း။) ဝိတက္ကာဒီဟိ၊ ဝိတက် အစရှိသည်တို့သည်။ (အာဒိဖြင့် ဝိစာရ, ပီတိတို့ကို ယူ။) အဘိဘူတတ္တာ၊ လွှမ်းမိုး အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ပန၊ ကား။ ဣဒ၊ ဤ တတိယစျာန်၌။ အယံ၊ ဤ တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာကို။ (ဝုတ္တာ–၌ စပ်။) ဝါ၊ သည်။ (ဇာတာ–၌ စပ်။) ဝိတက္ကဝိစာရပီတိဟိ၊ တို့သည်။ အနဘိဘူတတ္တာ၊ ကြောင့်။ ဥက္ခိတ္တာ သိရာ ဝိယ၊ မြှောက်ချီအပ်သော ဦးခေါင်း ရှိသကဲ့သို့။ (ဦးခေါင်း မော်နေသကဲ့သို့။) ဟုတ္တာ၊ ၍။ ပရိဗျတ္တကိစ္စာ၊ ထင်ရှားသော ကိစ္စရှိသည်။ ဇာတာ၊ ဖြစ်ပြီ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ထင်ရှားသော ကိစ္စရှိ သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ဝုတ္တာ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။ ဥပေက္ခကော စ ဝိဟရတိတိ ဧတသ၊ ဟူသော ဤပုဒ်၏။သဗ္ဗသော၊ အလုံးစုံအားဖြင့်။ အတ္ထ ဝဏ္ဏနာ၊ အနုက်ဖွင့်သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

ဣဒါနိ၊ ၌။ သတော စ သမ္ပဇာနောတိ ဧတ္ထ၊ ပါဠိ၌။ (အတ္ထ ဝဏ္ဏနာ၊ ကို။ ဝုစ္စတိ၊ ' ၏။) သရတိ၊ အောက်မေ့တတ် မှတ်တတ်၏။ ဣတိ။ သတော၊ သတ

မည်၏။ သမ္ဘဝနာတိ၊ ကောင်းစွာအပြားအားဖြင့် သိတတ်၏။ ဣတိ။ သမ္ဘဝနော၊–နုမည်၏။ ပုဂ္ဂလေန၊ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြင့်။ (ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန်ဖြင့်။) သတိ စ၊ သတိကိုလည်းကောင်း။ သမ္ဘဝေညဿ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ တတ္ထ၊ ထို သတိ သမ္ဘဝေ ၂–ပါးတို့တွင်။ ဘတိ၊ သတိသည်။ သရဏလက္ခဏာ၊ သိမှတ်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏၊ အသံမုဿနရသာ၊ မေ့လျော့ ပျောက်ပျက်ခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ကိစ္စရှိ၏။ အာရက္ခပစ္စုပဋ္ဌာနာ၊ ကိလေသာတို့မှ စောင့်ရှောက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။ ဝါ၊ ကိလေသာတို့မှ စောင့်ရှောက်ခြင်းအကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်၏။ သမ္ဘဝေ၊ သည်။ အာသမ္ဘောဟလက္ခဏာ၊ သမ္ဘောဟ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် လက္ခဏာရှိ၏။ [အသမ္ဘုယှနံ အသမ္ဘောဟော၊ သမ္ဘဝေ ဝေ ပဇာနနံ၊ သမ္ဘောဟပဋိပက္ခော ဝါ။] တီရဏရသံ၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်း ကိစ္စရှိ၏။ [တီရဏံကိစ္စသေ ပါရဂမနံ ကိစ္စ၏ ပြီးဆုံးခြင်းသို့ ရောက်ခြင်း။] ပဝိစယပစ္စုပဋ္ဌာနံ၊ စူစမ်းစိစစ်ခြင်း သဘောတရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။

တတ္ထ၊ ထို သတော သမ္ပဇာနော ဟူသော ပါဠိ၌။ (စောဒနာသောဓနာနယော ဝေဝေဒိတဗ္ဗော။) [ရှေးနိဿယ၌“ တတ္ထ၊ ထိုစျာန်တို့တွင်” ဟု စွဲ၏။] ဣဒံ သတိသမ္ဘဝေ၊ သည်။ ပုရိမဠာနေသုပိ၊ ရှေးစျာန်တို့၌လည်း။ ကိဉ္စာပိ အတ္ထိ၊ အကယ်၍ကား ရှိပါပေ၏။ ဟိ၊ မှန်၏။ (တစ်နည်း) ဟိယသ္မာ၊ ကြောင့်။ မုဋ္ဌသတိသ၊ ပျောက်ကင်းသော သတိရှိသော။ အသမ္ဘဝနသ၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် မသိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္ဓာန်၌)။ ဥပစာရဠာနမတ္တမ္ပိ၊ ဥပစာရစျာန်မျှသော်မှလည်း။ နိ သမ္ဘဝတိ၊ မပြီးစီးနိုင်တုံသေး၏။ [ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ၌ “ဥပစာရဠာနမတ္တမ္ပိ” ဟု ရှိသည်။] အပ္ပနာ၊ အပ္ပနာစျာန်သည်။ ပဂေဝ၊ ရှေးဦးမဆွ အစကပင်။ နိ သမ္ဘဝတိ၊ နိုင်။ (တစ်နည်း–အပ္ပနာ၊ သည်။ ပဂေဝ၊ အဘယ်မှာ ပြီးစီးနိုင်ပါအံ့နည်း။) တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ မုဋ္ဌသတိ အသမ္ဘဝနပုဂ္ဂိုလ်မှာ အပ္ပနာစျာန်ကို မဆိုထားဘိ ဥပစာရစျာန်ကိုသော်မှလည်း မပြီးစီးနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ဣဒံ သတိသမ္ဘဝေ၊ သည်။ ပုရိမဠာနေသုပိ၊ တို့၌လည်း။ ကိဉ္စာပိ အတ္ထိ၊ အကယ်၍ကား ရှိပါပေ၏။ [ပြန်လှည့်စပ်သည်။] ပန၊ ထိုသို့ပင် ရှိပါသော်လည်း တေသံစျာနာနံ၊ ထိုရှေးစျာန်တို့၏။ ဩဠာရိကတ္တာ၊ ကြမ်းတမ်းကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဘူမိယံ၊ ၌။ ပုရိသဿ၊ ၏။ ဂတိ၊ သွားရခြင်းသည်။ သုခါ ဂိ ပ၊ လွယ်ကူသကဲ့သို့။ (တထာ၊ တူ။) စိတ္တဿ၊ ၏။ ဂတိ၊ ဖြစ်ရခြင်းသည်။ သုခါ၊ သည်။ ဟောတိ။ တတ္ထ၊ ထို ရှေးစျာန်တို့၌။ သတိသမ္ဘဝေ၊ ကိစ္စံ၊ သည်။ အဗျတ္တံ၊ မထင်ရှား။ ပန၊ အနေယ ကား။ (တစ်နည်း)

ပန၊ အဖို့တစ်ပါးကား။ ဣမသေ စျာနသေ၊ ဤ တတိယစျာန်၏။ သြဠာရိ ကင်ပွဟာနေန၊ ကြမ်းတမ်းသောစျာန်အင်္ဂါတို့ကို ပယ်ပြီးခြင်းကြောင့်။ ဝါ၊ ပြီးသည့် အတွက်။ သုခုမတ္တာ၊ နူးညံ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ပုရိသသေ၊ ၏။ ခုရဓာရာယ်၊ သင်ခုန်းသွားဌ။ (သမီပျူပစာ၊ သင်ခုန်းသွားအနီးဌ–ဟူလို။) ဂတိဝိယ၊ သွားရခြင်း ကဲ့သို့။(တထာ၊ တူ။) သတိသမ္ဗဇျပရိဂ္ဂဟိတာယေဝ၊ သတိသမ္ဗဇျဖြင့် သိမ်းဆည်း အပ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော။ စိတ္တသေ၊ ၏။ ဂတိ၊ ဖြစ်ရခြင်းကို။ ဣဒ္ဓိတမ္ဘာ၊ အလိုရှိထိုက်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ဤစျာန်၏ နူးညံ့သည့်အတွက် သတိ သမ္ဗဇျဖြင့် သိမ်းဆည်းအပ်သော စိတ်၏ဖြစ်ခြင်းကို အလိုရှိထိုက်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်။) ဣဒေဝ၊ ဤတတိယစျာန်ဌသာ။ ဣဒံ၊ ဤသတိသမ္ဗဇျကို။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

ကိဉ္စာ၊ သည်သာ မကသေး။ ဘိယျော၊ ထိုထက်အလွန် ရှိသေး၏။ [ဘိယျော၊ ထို့ထက်အလွန် ဆိုဖွယ်သည်။ ကိဉ္စာ၊ အဘယ်နည်း။ (ရှေးနိဿယ။)] ဧနုပဂေါ၊ အမိန္ဓားမသို့ကပ်တတ်သော။ ဝဏ္ဏော၊ နွားငယ်သည်။ ဧနုတော၊ မှ။ အပနီတော၊ ဖယ်အပ်သည်။ (ဟုတ္တာ။) အရက္ခိယမာနော၊ မစောင့်ရှောက်အပ်သော်။ ပုနဧေဝ၊ တစ်ဖန်သာလျှင်။ ဧနံ၊ သို့။ ဥပဂစ္ဆတိ ယထာပိ၊ ကပ်ရောက်သကဲ့သို့လည်း။ ဧဝံ၊ တူ။ ဣဒံ တတိယဇ္ဈာနသုခံ၊ သည်။ ပီတိတော၊ မှ။ အပနီတံ၊ ဖယ်အပ်သည်။ (သမာနံ) ပိ၊ သော်လည်း။[ပါရာဇိကဏ်ဌ "တံ" မပါ။] သတိသမ္ဗဇ္ဇာရက္ခေန၊ သတိသမ္ဗဇျတည်းဟူသော အစောင့်အရှောက်ဖြင့်။ အရက္ခိယမာနံ၊ မစောင့်ရှောက် အပ်သော်။ ပုနဧေဝ ပီတိ ဥပဂစ္ဆေယျ။ ပီတိသမ္ဗယုတ္တမေဝ၊ ပီတိသမ္ဗယုတ္တ ဒုတိယစျာန်သည်သာ။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ (ဤကား ပီတိ ဥပဂစ္ဆေယျကို အဓိပ္ပာယ် ထပ်ပြခြင်းတည်း။) ဝါ၊ သည်သာမကသေး။ သုခေပိ၊ သုခဌ်လည်း။ သတ္တာ၊ သတ္တဝါတို့သည်။ သာရဇ္ဇန္တိ၊ လွန်စွာတပ်မက်ကြကုန်၏။ ‘ဣဒဉ္စ၊ ဤ တတိယစျာန်သည်လည်း။ အတိမဓုသုခံ၊ အလွန်ချိုမြိန်သော သုခရှိ၏။ [အချို့စာအုပ်ဌ " အတိမဓုရံ သုခံ" ဟု ရှိ၏။] (ကသ္မာ၊ ကြောင့်နည်း။) တတော၊ ထို တတိယ စျာန်မှ။ ပရံ၊ နောက်ဌ။ သုခါ ဘာဝါ၊ သုခ၏ မရှိတော့ခြင်းကြောင့်တည်း။ ‘ပန၊ ဆက်။ ဇ္ဈာ သုခေ၊ ဤ တတိယစျာန် ချမ်းသာဌ။ သတိပမ္ဗဇ္ဇာနုဘာဝေန၊ သတိသမ္ဗဇျ၏ အစွမ်းကြောင့်။ အသာရဇ္ဇနာ၊ မတပ်မက်ခြင်းသည်။ ‘ဟောတိ။ အညထာ၊ တစ်ပါးသော အကြောင်းကြောင့်။ (အသာရဇ္ဇနာ၊ သည်။) နော ဟောတိ၊ ဖြစ်သည် မဟုတ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဣမမ္ဟိ အတ္ထဝိသေသေ၊ ဤ အနက်အဓိပ္ပာယ် အထူးကိုလည်း။ (သတိသမ္ဗဇျ၏ အာနုဘော်ကြောင့်သာ အသာရဇ္ဇန မဖြစ်ခြင်းဟူသော အနက် အဓိပ္ပာယ် အထူးကိုလည်း။) ဒဿေတုံ၊

ပြတော်မူခြင်းငှာ။ ဣဒံ၊ ဤသတိသမ္ဗုဇ္ဈင်္ဂကို။ ဣဒေဝ၊ ဣ တတိယဈာန်ဌာသာ။ ဝါ၊ ကျမ္ဘသာ။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတမ္ပိ၊ ၏။ ဣဒါနိ၊ ဌ။ သုခဠကာယေန ပဋိသံဝေဒေတိတိ ဘွေ၊ ပါဌ်ဌ။ (စောဒနာ. သောဓနာနယော ဒေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။) တတိယဈာနသမင်္ဂီနော၊ တတိယ ဈာန်နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ သုခပဋိသံဝေဒနာဘောဂေါ၊ သုခကိုခံစားခြင်းဌ နှလုံးသွင်းမှုသည်။ ကိဉ္စာပိ နတ္ထိ၊ အကယ်၍ကားမရှိပါပေ။ ဒေဝ သဒ္ဒေ ပိ၊ ဤသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း။ (ဤသို့ သုခကို ခံစားခြင်းဌ နှလုံးသွင်းမှု မရှိပါသော်လည်း။သမ္ဗယုတ္တံ သုခံ–ဌလည်းကောင်း။ သုခံ ပဋိသံဝေဒေယျ– ဌလည်းကောင်းစပ်။) ယသ္မာ၊ကြောင့်။ တသ္မာ၊ ထို တတိယဈာနသမင်္ဂီပုဂ္ဂိုလ်၏။ နာမကာယေန၊ နာမကာယနှင့်။ သမ္ဗယုတ္တံ၊ ယှဉ်သော။ သုခံ၊ သည်(အတ္တိ။) [တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ တတိယဈာနသမင်္ဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ နာမကာယသမ္ဗယုတ္တသုခ ရှိသည်၏ အဖြစ် ကြောင့်။) ဒေဝမတ္တံ၊ ဤအနက်ကို။ (နာမကာယ သမ္ဗယုတ္တသုခ ရှိ၏ဟူသော ဤအနက်ကို။) ဒသ္သေန္တော၊ သည်။(ဟုတ္တာ။)သုခဠ ကာယေန ပဋိသံဝေ ဒေတိတိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ဟောတော်မူပြီ။] ဝါ၊ တစ်နည်း။ (နာမကာယ သမ္ဗယုတ္တံ၊ နာမကာယနှင့် ယှဉ်သော၊ ယံ တံ သုခံ၊ အကြင်သို့သော ထိုသုခသည်။ (အတ္တိ။) အသ၊ ထိုတတိယဈာနသမင်္ဂီပုဂ္ဂိုလ်၏။ တံသမုဋ္ဌာနေန၊ ထိုသုခဟူသော ဖြစ်ကြောင်း ရှိသော။ အတိပဏီတေန၊ အလွန်မြတ်သော။ ရူပေန၊ စိတ္တဇရုပ်သည်။ ရူပကာယော၊ ရူပကာယကို။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဖုဋ္ဌော[1]၊ ဖြန့်အပ်၏။ ယသ၊ ယင်း ရူပကာယ၏။ [ပါရာဇိကဏ်ဌ “ယသ” ဟု ရှိသည်။] ဖုဋ္ဌတ္တာ၊ ဖြန့်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဈာနာ၊ မှ။ ဝုဋ္ဌိတော၊ ထပြီးသည်။ သမာနောပိ၊ ဖြစ်ပါသော်လည်း။ (ပိဖြင့်ဈာန်ဝင်စားခိုက်ကို ဆည်းသည်။) သုခံ၊ ကို။ ပဋိသံဝေဒေယျ၊ ခံစားရာ၏။ တသ္မာ၊ကြောင့်။ (ထိုသို့အတိ ပဏီတရုပ်သည် ရူပကာယ၏ တွေ့ထိအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ဒေဝမတ္တံ၊ ကို။ (အတိပဏီတရုပ်သည် ရူပကာယကို တွေ့ထိအပ်သည် အတွက် ဈာန်မှထသော်လည်း-ချမ်းသာကို ခံစားရာ၏ ဟူသော ဤအနက်ကို။) ဒဿေန္တော၊ သည်။ (ဟုတ္တာ။) သုခဠ ကာယေန ပဋိသံဝေဒေတိတိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ပြီ။

၁။ ဖုဋ္ဌော–ဖုဋ္ဌော၊ ။ ပါဌ်–ထွေရိရာဝယ် “ဖုဋ္ဌော” ပါဌ်ကို အဲသင့်ဟု ယူဆ၍ ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋ္ဌိကာ၌ ပြခဲ့ပြီ။ ဧကအင်္ဂုတ္တိရ် ကာယဂတာသတိဝဂ်“စေတသာဖုဋ္ဌော” ဟူသော ပါဠိတော်၌ကား “ စေတသာဖုဋ္ဌောတိ ဘွေ ဒုဝိဓံ ဖရဏံအာပေါ-ဖုရဏဉ္စ ဒိဗ္ဗစက္ခုဖရဏဉ္စ။ ပ။ အာပေန ဖရဏံ”ဟူအဋ္ဌကထာ၌လည်းကောင်း၊ “စေတသာ ဖုဋ္ဌောတိ စိတ္တေန ဖရိတ္တာ” ဟု ဋီကာ၌လည်းကောင်း ဖွင့်၏။ ထိုအလိုအားဖြင့် “ဖရဓာတ်–တပ်စွဲည်း၊ ဖ–၏ အ–ကို ဥ၊ တ–ကို ဋ ပြု၍ “ဖုဋ္ဌော” ပါဌ်ကသာ၍ သင့်မြတ်ဖွယ်ရှိပါသည်။

ဣ ဣ ဣ

၏။ ဣတိ(တသ္မာ) ပသံသာရဟတောဿ,ဤသို့ ချီးမွမ်းထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ နံ၊ ထိုတတိယဈာနသမ်ဂီပုဂ္ဂိုလ်ကို။ အရိယာ။ ဧဝ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ ပသံ သာရဟဟေတုဘူတေ၊ ချီးမွမ်းထိုက်သူ၏ အကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော။ [ပါရာဇိကဏ္ဍ "ပသံသာဟေတုဘူတေ" ဟု ရှိ၏။] တေ ဂုဏေ၊ ထိုဂုဏ်တို့ကို။ ပကာသေန္တာ၊ ကုန်လျက်။ ဥပေက္ခကော သတိမာ သုခဝိဟာရီတိ၊ ဟူ၍။ ပသံ သန္တိ၊ ဣတိ ဝေဒီတဗ္ဗံ။

တတိယဿ၊ ကား။ ဂဏနာနုပုဗ္ဗတာ၊ ဖြင့်။ တတိယံ၊ သော။ (တစ်နည်း) တတိယဿ ဇဿ၊ ၌။ တတိယံ၊ တတိယ ဟူသည်။ ဂဏနာနုပုဗ္ဗတာ၊ တည်း။ ဣဒံ၊ ဤဈာန်သို့။ တတိယံ၊ ၃-ကြိမ်မြောက်။ သမာပဇ္ဇတိ၊ ကောင်းစွာ ရောက်အပ်၏။ ဝါ၊ ဝင်စားအပ်၏။ ဣတိပိ၊ ကြောင့်လည်း။ တတိယံ၊ သော။ (စာနံ ဥပသမ္ပဒ္ဒ ဝိဟရတိ-၌ စပ်။) တသ္မိံ သမယေ ဖဿော ဟောတိတိ အာဒိသု၊ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ ဈာနပဋ္ဌာနေ၊ ၌။ ပီတိပဒမ္မိ၊ သည်လည်း။ ပရိဟီနံ၊ ယုတ်လျော့၏။ တဿာပိ၊ ထိုပီတိပုဒ်၏လည်း။ [ပိဖြင့်ရှေ့၌ ယုတ်လျော့ခဲ့ပြီးသော ဝိတက် ဝိစာရတို့ကို ပေါင်း။] ဝသေန၊ ဖြင့်။ သဝိဘတ္တိကာဝိဘတ္တိကပဒဝိနိစ္ဆယော၊ သဝိဘတ္တိကပဒ အဝိဘတ္တိကပဒ အဆုံးအဖြတ်ကို။ ဝေဒီတဗ္ဗော။ ကောဗ္ဗာသဝါရေပိ၊ ၌လည်း။ ဒုဝဂ်ီက် ဈာနံဟောတိတိ၊ ဟူ၍။ အာဂတံ၊ ပါဠိတော်၌လာပြီ။ သေသံ၊ ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်။ ဒုတိယဈာန် သဒိသမေव၊ ဒုတိယဈာန်နှင့် တူသည်သာ။ (ဒုတိယဈာန်၌ ဆိုအပ်ပြီးသော ပုဒ်အပေါင်းနှင့် တူသည်သာ။) ဣတိ၊ အပြီးတည်း။ ... တတိယံ၊ သည်။ (နိဋ္ဌိတံ၊ ပြီ။)

စတုတ္ထဈာန်

စတုတ္ထဈာနနိဒ္ဒေသေ၊ ၌။ သုခဿ စ ပဟာနာ ဒုက္ခဿ စ ပဟာနာတိ၊ ကား။ ကာယိကသုခဿ စ၊ ကာယိက သုခကိုလည်းကောင်း။ ကာယိကဒုက္ခဿ စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ပဟာနာ၊ ကြောင့်။ ပုဗ္ဗေဝါတိ၊ ကား။ တဋ္ဌ၊ ထိုပယ်ခြင်းသည်လဲလည်း။ ပုဗ္ဗေ၊ ရှေးဦးပင်။ (ဟောတိ။) စတုတ္ထဈာနကွဏေ၊ စတုတ္ထဈာန် ခဏ၌။ နံ (ဟောတိ)၊ ဖြစ်သည်မဟုတ်။ သောမနဿ ဒေါမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာတိ၊ ကား။ စေတသိကသုခဿ စ၊ စေတသိက သုခ လည်းကောင်း။ စေတသိက ဒုက္ခဿ စ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေသံ ဒွိန္နံပိ၊ ဤ၂-ပါးတို့၏လည်း။ ပုဗ္ဗေ၊ ပင်။ အတ္ထင်္ဂမာ၊ ချုပ်ခြင်းကြောင့်။ ပဟာနာ၊ ကြောင့်။ ဣဒ္ဓေ၊ ဤ အနက်သည်ပင်။

ဝါ၊ ကိုဝင်း။ ဝုတ္တံ့၊ ဆိုအပ်သည်။ ဝါ၊ ဆိုလိုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ [ပါဠိတော်၌ အတ္ထဂင်္ဂါ ဟု ဟောသော်လည်း ပဟာနာဟူသော အနုက်ကိုသာ မိန့်တော်မူလိုသည်–ဟူလို။] ပန၊ ဝဲရိဟာရ။ ပ။ အုံ။ ကဒါ၊ အဘယ်အခါ၌။ နေသံ၊ ထို သုခ စသည်တို့ကို။ ပဟာနံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ နည်း။ စတုန္နံ၊ ကုန်သော။ ဈာနာနံ၊ တို့၏။ ဥပစာရက္ခဏေ၊ ဥပစာရဈာန် ခဏ၌။ (ပဟာနံ ဟောတိ။) ဟိ၊ ချဲ့။ သောမနဿံ၊ ကို။ စတုတ္ထဈာနဿ၊ ၏။ ဥပစာရက္ခဏေ ယေဝ၊ ၌ပင်။ ပဟီယတိ၊ ပယ်အပ်၏။ ဒုက္ခဒေါမနဿသုခါနိ၊ တို့ကို။ ပဌမဒုတိယတတိယဈာနာနံ၊ ဈာန်တို့၏။ ဥပစာရက္ခဏေသု၊ တို့၌။ (ပဟီယန္တိ၊ ကုန်၏။) ဧဝံ၊ လျှင်။ ပဟာနက္ကမေန၊ ပယ်ခြင်း၏ အစဉ်အားဖြင့်။ အဝုတ္တာနံ၊ ဟောတော်မူအပ်သည် မဟုတ်ကုန်သော။ ဣန္ဒြိယဝိဘင်္ဂေ ပန၊ ၌ကား။ (ပန ပက္ခေ ရ။) ဣန္ဒြိယာနံ၊ တို့၏။ ဥဒ္ဒေသက္ကမေနေဝ၊ ဥဒ္ဒေသ အစဉ်အားဖြင့်သာလျှင်။ ဣဓ၊ ဤ ဈာနကထာ၌လည်း။ ဝုတ္တာနံ၊ ကုန်သော။ ဧတေသံ သုခ ဒုက္ခသောမနဿ ဒေါမနဿာနံ၊ ဤ။ ပ။ တို့ကို။ ပဟာနံ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပန၊ ဆက်။ (တစ်နည်း) ပုန၊ ပရိဟာရ။ ပ။ အုံ။ ဧတ္ထာနိ၊ ဤ သုခ, ဒုက္ခ, သောမနဿ, ဒေါမနဿတို့ကို။ ဘဿ ဘဿ ဈာနဿ၊ ၏။ ဥပစာရက္ခဏေ ယေဝ၊ ၌ပင်။ ယဒိ ပဟီယန္တိ၊ အဘယ်၍ကား ပယ်အပ်ကုန်အုံ။ အထ၊ ထိုသို့ ပယ်အပ်ကုန်လတ်သော်။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကတ္ထစုပ္ပန္နံ ဒုက္ခိန္ဒြိယံ။ ပ။ အပရိသေသံ နိရုဇ္ဈတီတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ သို့။ ဈာနေသွေဝ၊ ဈာန်တို့၌သာ။ (ဈာန်ခဏကျမှသာ။) နိရောဓော၊ ချုပ်ခြင်းကို။ ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူအပ်သနည်း။ ဣဓ၊ ဤကား အမေးတည်း။ [ကတ္ထ စ၊ အဘယ်တရားကြောင့်လည်း။ ဥပ္ပန္နံ၊ ဈာနဘာဝနာဖြင့် မဖွားအပ်သေး၍ ဆိုင်ရာအကြောင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ခွင့်ရှိသော။ ဒုက္ခိန္ဒြိယံ၊ ဒုက္ခိန္ဒြေသည်။ အပရိသေသံ၊ အကြွင်းမရှိအောင်။ နိရုဇ္ဈတိ၊ ချုပ်သနည်း။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ဣဓ၊ ဤ သာသနာတော်၌။ ဘိက္ခု၊ သည်။ ကာမေဟိ၊ တို့မှ။ ဝိဝိစ္စေဝ၊ သာလျှင်။ ပ။ ဝိဟရတိ၊ ၏။ ဧတ္ထ၊ ဤပဌမဈာန်ကြောင့်။ ဥပ္ပန္နံ၊ သော။ ဒုက္ခိန္ဒြိယံ၊ အပရိသေသံ နိရုဇ္ဈတိ။ ပ။ စတုတ္ထံ ဈာနံဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဧတ္ထ၊ ဤ စတုတ္ထဈာန်ကြောင့်။ ဥပ္ပန္နံ၊ မဖွားအပ်သေးသဖြင့် ဆိုင်ရာအကြောင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ခွင့်ရှိသော။ သောမနဿိန္ဒြိယံ၊ သည်။ အပရိသေသံ၊ အောင်။ နိရုဇ္ဈတိ၊ ၏။] အတိသယ နိရောဓတ္တာ၊ အလွန်အကဲ ချုပ်ခြင်းရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ဧဝံ ဈာနေသွေဝ နိရောဓော။ ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။) ဟိ၊ မှန်၏။ [ဝိတ္ထာရ၊ မဆိုလောက်၍ ဒဋ္ဌိကရဏာ ကြောင့်သည်။] နေသံ၊ ထိုဒုက္ခ စသည်တို့၏။ ပဌမဈာနာဒီသု၊ ပဌမဈာန် အစရှိသည်

တို့၌။ အတိသယ ။ နိရောဓော၊ အလွန်အကဲရှုပ်ခြင်းသည်။ (ဟောတိ၊ ၏။) ။ နိရောဓောဟေယော၀၊ ချုပ်ခြင်းသာမန်သည်သာ။ နု၊ မဟုတ်။ ပန၊ အဖို့တစ်ပါးကား၊ ဥပစာရဲ့ကွယ်ရာ၊ ဥပစာရစကားခေါ်၏။ နိရောဓော ယေ၀၊ ချုပ်ခြင်းသာမန်သည်သာ။ ဟောတိ၊ ၏။ အတိသယ နိရောဓော၊ အလွန်အကဲ ချုပ်ခြင်းသည်။ နု ဟောတိ၊ မဟုတ်။

တတ်ထာဟိ၊ ထိုစကားကို ချဲ့ဦးအုံ။ နာနာ၀ဇွေနေ၊ ဈာနဝိထိမှ ကွဲပြားသော အာ၀ဇွန်းရှိသော်။ ၀ါ၊ အထူးထူး အပြားပြားသော အာ၀ဇွန်းရှိသော။ ပဌမဈာနုပစာရေ၊ ပထမဈာန်၏ ဥပစာရ်ခေါ်၏။ နိရုဒ္ဓသာဟိ၊ ချုပ်ပြီးလည်းဖြစ်သော။ ဒုက္ခိန္ဒြိယသေ၊ ၏။ (ဥပ္ပတ္တိ–၌ စပ်။) ဆုံသမကသာဒိ သမ္မသေန ၀ါ၊ မှက် ခြင် အစရှိသည်တို့၏ အတွေ့ကြောင့် သော်လည်းကောင်း။ ဝိသမာသနုပတာပေန ၀ါ၊ မညီမညွှတ် ထိုင်နေရခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော ပင်ပန်းခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း။ [ဝိသမ+ အာသန ဥပတာပ။ ဝိသမနိသဇ္ဇာယ ဥပ္ပန္နကိလမထော။– ဋီကာ။] ဥပ္ပတ္တိ၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာသေး၏။ အန္ဓော အပ္ပနာယ၊ အပ္ပနာစျာန် အတွင်း၌။ ဥပ္ပတ္တိ၊ သည်။ နု တေ၀ သိယာ၊ မဖြစ်ရာသည်သာ။ ၀ါ၊ တစ်နည်း။ ဥပစာရေ၊ ၌။ နိရုဒ္ဓမှိ၊ ချုပ်ပြီးလည်း ဖြစ်သော။ ဧတ်၊ ဤ ဒုက္ခိန္ဒြေသည်။ သုဒ္ဓ၊ ကောင်းစွာ။ နိရုဒ္ဓံ၊ ချုပ်ပြီးသည်။ နု ဟောတိ၊ သေး။ (ကဿော၊ နည်း။) ပဋိပက္ခေန၊ ဆန့်ကျင်ဘက်သုခသည်။ (ဆန့်ကျင်ဘက်စျာန် ဟုလည်း ပေးကြ၏။) အဝိဟတတ္တာ၊ မပယ်သတ်အပ်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ပန၊ အနယ ကား။ အန္ဓော အပ္ပနာယ၊ ၌။ ပိတိဖရဏေန၊ ပိတိ၏ ဖြန့်ခြင်းကြောင့်။ ၀ါ၊ ပိတိကြောင့်ဖြစ်သော ပဏီတရုပ်၏ ပျံ့နှံ့ခြင်းကြောင့်။ [ပိတိဖရဏေနာဟိ ပိတိယာ ဖရဏရသတ္တာ (ဝုတ္တံ)။– ဋီကာ။] သဇ္ဇောကာ၊ ယော၊ တစ်ကိုယ်လုံးသည်။ သုခေါ်ကွန္ဒော်ကာယသေ၊ သုခသည် သက်ရောက်အပ်သည်။ ဟော်တိ၊ ၏။ စ၊ ဆက်။ သုခေါ်ကွန္ဒ်ကာယသေ၊ သုခသည် သက်ရောက်အပ်သော ကိုယ်ရှိသူ၏။ ဒုက္ခိန္ဒြိယံ၊ သည်။ သုဒ္ဓ၊ စွာ။ နိရုဒ္ဓံ၊ ချုပ်ပြီးသည်။ ဟောတိ။(ကဿော၊ နည်း။) ပဋိပက္ခေန၊ သည်။ ဝိဟတတ္တာ၊ ပယ်သတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

စ၊ အဖို့တစ်ပါးကား။ (ဒုက္ခပယ်ပုံမှတစ်ပါး ဒေါမနဿပယ်ပုံကား။) နာနာ၀ဇွေနေ ယေ၀၊ နာနာ၀ဇွေနပင်ဖြစ်သော။ (ပ်ထမဈာန် ဥပစာရ၌ကဲ့သို့ နာနာ၀ိဇွေနပင် ဖြစ်သော်–ဟူလို။) ဒုတိယဈာနုပစာရေ၊ ၌။ ပဟီနသာဟိ၊ ပယ်အပ်ပြီးလည်း ဖြစ်သော။ ဒေါမနဿိန္ဒြိယသေ၊ ၏။ [ယသ္မာနယ်၏ ပြင်ဘက်ဥပ္ပတ္တိ–၌ စပ်။] ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧတ်၊ ဤ ဒေါမနဿိန္ဒြေသည်။

(ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌ စပ်။) ဝိတက္ကဝိစာရပ္ပဓာနယေ၊ ဝိတက္ကဝိစာရဟူသော အကြောင်းရှိသော။ ကာယကိလမထေစ၊ ကိုယ်၏ ပင်ပန်းခြင်းသည်လည်းကောင်း။ စိတ္တုပယာတေစ၊ စိတ်ကို ထိခိုက်ခြင်းသည် လည်းကောင်း။ သတိ၊ ရှိလတ်သော်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ သေး၏။ ဝိတက္ကဝိစာရာဘာဝေ၊ ဝိတက် ဝိစာရတို့၏ မရှိခြင်းသည်။ (သတိ၊ သော်။ တေ၊ ဤ ဒေါမနဿသိမ္ဗြေသည်။) နေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ပန၊ ဆက်။ ယတ္ထ၊ အကြောင်း စိတ္တုပ္ပာဒ်၌။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ၌။ ဝိတက္ကဝိစာရာဘာဝေ၊ ဝိတက် ဝိစာရတို့၏ ရှိခြင်းကြောင့်။ တေ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ စ၊ ဆက်။ ဒုတိယဇ္ဈာနုပစာရ၌။ ဝိတက္ကဝိစာရာ၊ တို့ကို။ အပ္ပဟီနာဝေ၊ မပယ်အပ်ကုန်သေးသည်သာ။ ဣတိ(တသ္မာ)၊ ကြောင့်။ တတ္ထ ထို ဒုတိယဈာန်၏ ဥပစာရခဏ၌။ အသ၊ ထို ဒေါ်မနဿသိမ္ဗြေ၏။ ဥပ္ပတ္တိ၊ သည်။ သိယာ၊ ၏။ (ကသ္မာ၊ နည်း။) အပ္ပဟီနပစ္စယတ္တာ၊ မပယ်အပ်သေးသော ဝိတက် ဝိစာရ ဟူသော အကြောင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ [ဤဟိတိသည် အဋ္ဌသာလိနီ၌မပါ၊ ပါရာဇိကဏ်၌ ပါသည်။] ဒုတိယဈာနေ၊ ၌။ ဥပ္ပတ္တိ၊ သည်။ နု တွေဝ သိယာ၊ သာ။ (ကသ္မာ။) ပဟီနပစ္စယတ္တာ၊ တည်း။

တထာ၊ ထိုမှတစ်ပါး။ တတိယဈာနုပစာရေ၊ ၌။ ပဟီနသာပိ၊ ပယ်အပ်ပြီး လည်းဖြစ်သော။ သုခိန္ဒြိယသ၊ ၏။ ပီတိသမုဋ္ဌာနပဏီတရူပဖုဋ္ဌကာယသ၊ ပီတိကြောင့်ဖြစ်သော ပဏီတရုပ်တည် ပျံ့နှံ့အပ်သော်ကိုယ်ရှိသူ၏(သန္တာန်၌)။ ဥပ္ပတ္တိ၊ သည်။ သိယာ၊ သေး၏။ တတိယဈာနေ၊ ၌။ ဥပ္ပတ္တိ နု တွေဝ သိယာ၊ တော့ရာ။ ဟိ၊ မှန်။(တစ်နည်း) ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ တတိယဈာနေ၊ ၌။ သုခသ၊ ၏။ ပစ္စယဘူတာ၊ အကြောင်း ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ပီတိ၊ သည်။ သမ္ပယုတ္တသော၊ အလုံးစုံ အပြားအားဖြင့်။ နိရုဒ္ဓါ၊ ပြီ။ ဣတိ(တသ္မာ)၊ ကြောင့်။ တတိယဈာနေ ဥပ္ပတ္တိ နတွေဝ သိယာ။ (ပြန်လှည့်စပ်။) [စာအုပ်တို့၌ နိရုဒ္ဓေတိ ဟု ရှိ၏။ "နိရုဒ္ဓါ"ဟု ပါရာဇိကဏ်အတိုင်းရှိမှ ကောင်းသည်။] တထာ၊ ပါ။ စတုတ္ထဈာနုပစာရေ ပဟီနသာပိ၊ သောမနဿိန္ဒြိယသ။ အာသန္နတ္တာ စ၊ နီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း။ အပ္ပနာပတ္တာယ၊ အပ္ပနာသို့ ရောက်သော။ ဥပေက္ခာယ၊ ၏။ အဘာဝေန၊ ကြောင့်။ ဝါ၊ တွက်(ဟိတ်ကူ။) သမ္ဘာ၊ စ္စာ။ အနတ်ဂ္ဂန္ထတ္တာ စ၊ မလွန်မြောက်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ ဥပ္ပတ္တိသိယာ၊ နု တွေ ဝ စတုတ္ထဈာနေ။ စ၊ နိဂုံးဆိုဦးအုံ။ တသ္မာ ဧဝ၊ ပင်။ (ထိုသို့ ဈာန်အခိုက်ကျမှ ကောင်းစွာချုပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်။) ဇတ္ထုပ္ပန္နံ ဒုက္ခိန္ဒြိယံ အပရိသေသံ နိရုဒ္ဓေတိတိ၊ ဟူ၍။ တတ္ထ တတ္ထ၊ ထိုထို ဈာန်၌။ အပရိသေသဂ္ဂဟဏံ၊ အပရိသေသ သဒ္ဒါကို။ ကတံ၊ ပြုတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်ထိုက်၏။

ထွေးဣန္ဒြိယသုခသည် စ. ပဟာနာ– အစ္စရိယော ပါဠိ၌။ (ဌတ္ထာ စောဒကော။) အာဟ၊ ပြီ။ (ကိ။) အထ၊ ထိုသို့ဖြစ်လတ်သော်။ (ထိုသို့ ထိုထိုဈာန်၏ ဥပစာရ-ခဏ၌ ပယ်အပ်ကုန်ပြီးသော်။) ဝေ၊ သို့။ တသ တသ-ဈာနသည်၊ ၏။ ဥပစာရေ၊ ၌။ ပဟီနာပိ၊ ပယ်အပ်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ တေ၊ ဝေဒနာ၊ တို့ကို။ ဣဒ၊ ဤ စတုတ္ထဈာန်၌။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ သမာဟဋ္ဌာ၊ တစ်ပေါင်းတည်း ဆောင်တော်မူအပ်ပါ ကုန်သနည်း။ ဣတိ၊ သို့။ အာဟ၊ ပြီ။ [ပါရာဇိကာ၌ "သမာဟရိ" ဟုရှိ၏။] သုခဋ္ဌဟဏတ္ထံ၊ အဒုက္ခမသုခဝေဒနာကို လွယ်ကူစွာယူခြင်း အကျိုးငှာ။ (သမာဟဋ္ဌာ၊ ကုန်ပြီ။) ဟိ၊ ချဲ့။ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)။ အဒုက္ခမသုခန္တိ ဣတိ၊ ဤ ပါဠိ၌။ ယာ အယံ အဒုက္ခမသုခါဝေဒနာ၊ ကို။ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ သာ၊ ထို အဒုက္ခမသုခါဝေဒနာကို။ ဝါ၊ သည်။ သုခုမာ၊ သိမ်မွေ့၏။ အတိဒုဋ္ဌိသေယျာ၊ အလွန်ခဲယဉ်းသဖြင့် သိအပ်၏။ သုခေန၊ လွယ်ကူသဖြင့်။ ဂဟေတုံ၊ ဉာဏ်ဖြင့်ယူခြင်းငှာ။ (သိခြင်းငှာ။) နု သံဝတ္တာ၊ မတတ်ကောင်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ အဒုက္ခမသုခါဝေဒနာ၏ လွယ်ကူစွာယူခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ယထာ နာမ၊ ဥပမာ မည်သည်ကား။ ဒုဋ္ဌသ၊ ပျက်သော ပယောဂရှိသော။ (ဒုဋ္ဌပွယောဂသ။) ယထာ တထာ ဝါ၊ ဟုတ်ဟုတ်ငြားငြားသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်။ (တော်သလိုလျော်သလို။) ဥပသက်မိတ္တာ၊ ချဉ်းကပ်၍။ ဂဟေတုံ၊ ဖမ်းယူခြင်းငှာ။ အသက္ကုဏေယျသ၊ မတတ်ကောင်းသော။ ဂေါဏသ၊ ကို။ ဂဟဏတ္ထံ၊ ဖမ်းယူခြင်းငှာ။ ဂေါပေါ၊ နွားကျောင်းသားသည်။ ဧကသ္မိံ ဝေ၊ တစ်ခုသော ခြေ၌။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ ဂါဝေါ၊ တို့ကို။ သမာဟရတိ၊ တစ်ပေါင်းတည်း ဆောင်၏။ အထ၊ ထိုမှနောက်၌။ ဧကေကံ၊ တစ်ကောင် တစ်ကောင်ကို။ နိဟရန္တော ထုတ်ဆောင်လတ်သော်။ ပဋိပါဋိယာ၊ အစဉ်အားဖြင့်။ အာဂတံ၊ လာသော။ (တမ္မိ–ဌ် စပ်။) အယံ၊ ဤ ယခုလာသော နွားသည်။ သော၊ ထိုအဖမ်း ခက်သော နွားတည်း။ နံ၊ ထိုနွားကို။ ဂဏှထ၊ ဖမ်းကြကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောမြဲ။ တမ္မိ၊ ထိုနွားကိုလည်း။ ဂါဟာပယတိ၊ ယထာ၊ ဖမ်းယူစေသကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ ဧတသ၊ ဤ အဒုက္ခမသုခါဝေဒနာကို။ သုခေန၊ လွယ်ကူသဖြင့်။ ဂဟဏတ္ထံ၊ ငှာ။ သဗ္ဗာ၊ ကုန်သော။ ဧတာ၊ ဤ ဝေဒနာတို့ကို။ သမာဟရတိ၊ တစ်ပေါင်းတည်း ဆောင်တော်မူ၏။ ဟိ အကျိုးကား။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ သမာဟဋ္ဌာ၊ တစ်ပေါင်းတည်း ဆောင်အပ်ကုန်သော။ ဧတာ၊ ဤဝေဒနာတို့ကို။ ဒသေတွာ၊ ပြတော်မူ၍။ ယံ(ဝေဒယိတံ)၊ အကြင် ဝေဒနာသည်။ နေဝသုခံ၊ သုခလည်းမဟုတ်။ နု ဒုက္ခံ၊ ဟုတ်။ နု သောမနဿံ၊ ဟုတ်။ နဒေါမနဿံ၊ ဒေါမနဿလည်းမဟုတ်။ အယံ၊ ဤ ဝေဒနာသည်။ အဒုက္ခ-မသုခါ ဝေဒနာတည်း။ ဣတိ၊ သို့။ သော၊ ဤ

အဒုက္ခမသုခါဝေဒနာသည်။ ဝါ၊ ကို။ ဂါဟယိတုံ၊ ယူစေခြင်းငှာ။ သက္ကာ၊ တတ်ကောင်းသည်။ ဟောတိ။

အပိစ၊ သည်သဘောမကသေး။ အဒုက္ခမသုခါယ၊ ခါပြစ်သော။ စေတောဝိမုတ္တိယာ၊ စေတောဝိမုတ္တိ၏။ [ဤ စတုတ္ထဈာန်ကိုပင် "အဒုက္ခမသုခါစေတော ဝိမုတ္တိ" ဟု ခေါ်သည်။] ပစ္စယဒဿနတ္ထာယ၊ ရခြင်း၏အကြောင်းကို ပြခြင်းအကျိုးငှာလည်း။ [အဓိဂမဿ ဥပါယဘူတပစ္စယဒဿနတ္ထံ။ သာရတ္ထ။] စေတာ၊ ဤ ဝေဒနာတို့ကို။ ဝုတ္တာ၊ တစ်ပေါင်းတည်း ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဟိ၊ ချဲ့။ သုခပဋိဟာနာဒယော၊ သုခကိုပယ်ခြင်း အစရှိသည်တို့သည်။ တဿာ၊ ထို အဒုက္ခမသုခါ စေတောဝိမုတ္တိ၏။ ပစ္စယာ၊ ရခြင်း၏ အကြောင်းတို့တည်း။ ယထာဟ၊ နည်း။ စတ္တာရော ခေါ အာဝုသော ပစ္စယာ။ ပ။ သမာပတ္တိယာတိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ဟောတော်မူပြီ။ [အာဝုသော၊ ငါ့ရှင်။ အဒုက္ခမသုခါယ၊ ဆိုသော။ စေတောဝိမုတ္တိယာ၊ သို့။ သမာပတ္တိယာ၊ ကောင်းစွာရောက်ခြင်း၏။ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ -ဤသို့စသည်ကို ပေးပါ။]

ဝါ၊ တစ်နည်း။ အညတ္ထ၊ အခြားသော သောတာပတ္တိမဂ်၌။ ပဟီနာပိ၊ ပယ်အပ်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အာဒယော၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အစရှိသည်တို့ကို။ တတိယမဂ္ဂသ၊ ၏။ ဝဏ္ဏဘာဏနတ္ထံ၊ ဂုဏ်ကို ပြောဟောခြင်း အကျိုးငှာ။ တတ္ထ၊ ထို တတိယမဂ်၌။ ပဟီနာတိ၊ ပယ်အပ်ကုန်ပြီဟူ၍။ ဝုတ္တာ ယထာ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သကဲ့သို့။ ဧवံ၊ တူ။ အသ ဈာနဿ၊ ဤ စတုတ္ထ ဈာန်၏။ ဝဏ္ဏဘာဏနတ္ထံပိ၊ ငှာလည်း။ စေတာ၊ ဤ ဝေဒနာတို့ကို။ ဣဒ၊ ဤ စတုတ္ထဈာန်၌။ ဝုတ္တာ၊ တစ်ပေါင်းတည်း ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ ဣတိပိ၊ သို့လည်း။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ ပစ္စယယာတေန၊ အကြောင်းကို ပယ်သတ်ခြင်းကြောင့်။ ‘ဣဒ၊ ဤ စတုတ္ထဈာန်၌။ ရာဂဒေါသာနံ၊ တို့၏။ အတိဒူရဘာဝံ၊ အလွန်ဝေးကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို။ ဒဿေတုမ္ဘိ၊ ငှာလည်း။ စေတာ၊ တို့ကို။ ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဟိ၊ ချဲ့။ စေတာသု၊ ဤ ဝေဒနာတို့တွင်။ သုခံ၊ ကာယိကသုခသည်။ သောမနဿဿ၊ သောမနဿ၏။ ပစ္စယော၊ အကြောင်းတည်း။ သောမနဿံ၊ သောမနဿသည်။ ရာဂဿ၊ ၏။ (ပစ္စယော။) ဒုက္ခံ၊ ကာယိကဒုက္ခသည်။ ‘ဒေါမနဿဿ၊ ၏။ ပစ္စယော၊ ဒေါမနဿံ ဒေါသဿ ပစ္စယော။ စ၊ ဆက်။ သုခါဒီယာတေန၊ သုခ အစရှိသည်တို့ကို ပယ်သတ်ခြင်းကြောင့်။ ဝါ၊ ခြင်းဖြင့်။ (ဟတာ–ဌ် စပ်။) သပ္ပစ္စယာ၊ အကြောင်းနှင့် တကွဖြစ်ကုန်သော။ တေ ရာဂဒေါသာ၊ တို့ကို။ ဟတာ၊ ပယ်သတ်အပ်ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အတိဒူရေ၊ အလွန်အဝေးဌာ။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ။ (ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။)

အဒုက္ခမသုခန္တိ၊ ကား။ ဒုက္ခာဘာဝေန (ဒုက္ခ+အဘာဝေန)၊ ဒုက္ခ၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ အဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခလည်းမရှိသော။ သုခါဘာဝေန၊ ကြောင့်။ အသုခံ။ သော။ (စျာန်–၌ စပ်။) ဧတေန၊ ဤ အဒုက္ခမသုခံ ဟူသော ပါဠိဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤ စတုတ္ထစျာန်၌။ ဒုက္ခသုခပဋိပက္ခဘူတံ၊ ဒုက္ခသုခ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ တတိယဝေဒနံ၊ တတိယဝေဒနာကို။ ဒီပေတိ၊ ပြ၏။ ဒုက္ခသုခါဘာဝမတ္တံ၊ ဒုက္ခသုခ၏ မရှိခြင်းမျှကို။ နဒီပေတိ၊ ပြသည် မဟုတ်။ တတိယဝေဒနာ နာမ၊ တတိယဝေဒနာမည်သည်။ အဒုက္ခမသုခါ၊ အဒုက္ခမသုခါ ဝေဒနာတည်း။ ဥပေက္ခာတိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ သာ၊ ထိုအဒုက္ခမသုခ ဝေဒနာသည်။ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌဝိပရိတာနုဘာဝနုလက္ခဏာ၊ ဣဋ္ဌာရုံအနိဋ္ဌာရုံ၏ ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရုံကို ခံစားခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ မဇ္ဈတ္တရသာ၊ အလယ်အလတ်၌ တည်မတ်သော သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော ကိစ္စရှိ၏။ ဝါ၊ လျစ်လျူ ရှုခြင်း ကိစ္စရှိ၏။ အဝိဘူတပစ္စုပဋ္ဌာနာ၊ မထင်ရှားသော ဝေဒနာ ဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။ သုခနိရောဓပဒဋ္ဌာနာ၊ သုခချုပ်ရာ စတုတ္ထစျာနုပစာလျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏။ ဣတိ။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။ ["သုခနိရောဓော နာမ ဣဓ စတုတ္ထဇ္ဈာနုပစာရော။" သာရတ္ထဋီကာထောက်၍ "သုခ ဒုက္ခ" ဟု မရှိသင့်။]

ဥပေက္ခာ သတိ ပါရိသုဒ္ဓိန္တိ၊ ကား။ ဥပေက္ခာယ၊ ကျွာသည်။ ဧနိတသတိ ပါရိသုဒ္ဓိ၊ ဖြစ်စေအပ်သောသတိ၏ ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်ခြင်းရှိသော။ ဟိ၊ မှန်။ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဣမသ္မိံ စျာနေ၊ ၌။ သုပရိသုဒ္ဓါ၊ အလွန် ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်သော။ သတိ၊ သတိသည်။ (အတ္ထိ။) တသ္မာ သတိယာ၊ ၏။ ယာ ပါရိသုဒ္ဓိ၊ အကြင် ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်ခြင်းသည်။ (အတ္ထိ။) သာ စ (ပါရိသုဒ္ဓိ)၊ ကိုလည်း။ (စ–သဒ္ဒါ အဒ္ဓာန–ပယုဂ်။) ဥပေက္ခာယ၊ သည်။ ကတာ၊ ပြုအပ်ပြီ။ အညေန၊ အခြားတရားသည်။ နဲ ကတာ၊ ပြုအပ်သည်မဟုတ်။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ (ထိုသို့ သတိစင်ကြယ်ခြင်း၏ ဥပေက္ခာသည် ပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ဧတေ၊ ဤ စျာန်ကို။ ဥပေက္ခာသတိ ပါရိသုဒ္ဓိန္တိ၊ ဒွိ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဟောတော်မူအပ်၏။ ဝိဘင်္ဂေပိ၊ စျာနဝိဘင်း ပါဠိတော်၌လည်း။ အယံ။ ပ။ ဥပေက္ခာသတိ ပါရိသုဒ္ဓိန္တိ၊ အယံ။ ပ။ သုဒ္ဓိ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ [အယံ သတိ၊ သည် ဣမာယ ဥပေက္ခာယ၊ ကျွာကြောင့်။ ဝိသဒါ၊ သန့်ရှင်းခြင်းသည်။ ပရိသုဒ္ဓါ၊ ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သည်။ ပရိယောဒါတာ၊ ထက်ဝန်းကျင် ဖြူစင်သည်။ ဟောတိ။ တေန၊ ကြောင့်။ ဥပေက္ခာသတိပါရိသုဒ္ဓိ'တိ၊ ဒွိ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။] စ၊ ဆက်။ ယာယ ဥပေက္ခာယ၊ ကြောင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤစျာန်၌။ သတိပါရိသုဒ္ဓိ၊ သတိ၏ ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ။ [ပါရာဇိကဏ်၌ "သတိယာ ပါရိသုဒ္ဓိ" ဟု ဝါကျရှိ၏။] သာ၊ ထိုဥပေက္ခာသည်။ အတ္ထတော၊

ဌ JJR

အနက်သဘောအားဖြင့်။ တစ်ကြိ မဗျတ္တတာ၊ တာ စေတသိက်တည်း။ ဣဘိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ စ၊ ဆက်။ ကေဝလံ၊ သက်သက်။ (အခြားသမ္မယုတ်တရားတို့နှင့် မရောမယှက် သက်သက်။) ဇ္ဈာ၊ ဤစျာန်၌။ တာယ၊ ထိုဥပေက္ခာကြောင့်။ သတိ ယေဝ၊ သည်သာ။ ပရိသုဒ္ဓါ၊ သည်။ နှ၊ မဟုတ်သေး။ အပိစ၊ အဟုတ်ကား။ သမ္ဘေ၊ ကုန်သော။ သမ္မယုတ္တမ္ပေါပိ၊ သမ္မယုတ်တရားတို့သည်လည်း။ (ပရိသုဒ္ဓါ၊ ကုန်သေး၏။) ပန၊ သို့သော်လည်း။ (ထိုသို့ သမ္မယုတ်အားလုံးစင်ကြယ်ပါကုန် သော်လည်း။) သတိ သိသော်နှ၊ သတိကို ခေါင်းတပ်သဖြင့်၊ ဒေသနာ၊ ကို။ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

တတ္ထ၊ ထိုဥပေက္ခာသတိ ပါရိသုဒ္ဓိ ဟူသောပါဋ္ဌ၌။ (စောဒနာသောဝေနာ နယော စ ဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော။) ["တတ္ထ၊ ထိုဌ-ပါးသော စျာန်တို့တွင်" ဟုရှေးနိဿယ ပေး၏။] အယံ ဥပေက္ခာ၊ ဤ တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာသည်။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်၌။ တီသု၊ ကုန်သော။ ဈာနေသုပိ၊ တို့၌လည်း။ ကိဉ္စာပိ ဝိဇ္ဇတိ၊ အကယ်၍ကား ရှိပါပေ၏။ (ယဉ္စိပါပေ၏-ဟူလို။) ပန၊ ထိုသို့ပင် ရှိပါသော်လည်း။ ဒိဝါ၊ နေ့အခါ၌။ သူရိယပ္ပဘာဘိဘဝါ၊ နေအရောင်၏ လွှမ်းမိုးခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း။ သောမ္ဘာဘာဝေန၊ အေးမြသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ အတ္တနော၊ မိမိအား။ ဥပကာရကတ္တေန၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ သဘာဝါယ၊ သဘောတူသော။ ရတ္တိယာ၊ ညဉ့်ကို။ အလာဘာ စ၊ မရခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း။ ဒိဝါ၊ ၌။ ဝိဇ္ဇာမာနာပိ၊ ရှိပါသော်လည်း။ ဝါ၊ ရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ စန္ဒလေခါ၊ လ-အရေး သည်။ အပရိသုဒ္ဓါ၊ သည်။ အပရိယောဒါတာ၊ သံ့ည်။ ဟောတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ အယံပိ တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာ စန္ဒလေခါ၊ ဤ တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာဟူသော လ-အရေးသည်လည်း။ ဝိတက္ကာဒိပစ္စနီကမမ္ပတေဇာဘိဘဝါ၊ ဝိတက် အစရှိသော ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့၏ တန်ခိုး၏ လွှမ်းမိုးခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း။ [ပါရာဇိကတ်၌ "ဝိတက္ကဝိစာရာဒီ" ဟု ရှိ၏။] သဘာဝါယ၊ သော။ ဥပေက္ခာဝေ ဒနာရတ္တိယာ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာတည်းဟူသော ညဉ့်ကို။ အပ္ပဋိလာဘာစ၊ လည်းကောင်း။ ဝိဇ္ဇမာနာပိ၊ ရှိပါသော်လည်း။ ဝါ၊ သော။ (အယမ္ပိ တတြမဇ္ဈတ္တု ပေက္ခာ စန္ဒလေခါ။) ပဌာမာဒိဈာန ဘေဒေသု၊ ပထမစျာန် အစရှိသော စျာန်အပြားတို့၌။ အပရိသုဒ္ဓါ ဟောတိ။ စ၊ ဆက်။ အပရိသုဒ္ဓါယ၊ သော။ တသ္သာ၊ ထိုတတြ မဇ္ဈတ္တု ပေက္ခာ၏။ [အနုယောဂါကျ၌ တသ္သာ ပရိသုဒ္ဓတ္တာရှိသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း အပရိ သုဒ္ဓတ္တာ ရှိလျှင်ကောင်း၏။] ဒိဝါ၊ ၌။ အပရိသုဒ္ဓစန္ဒလေခါယ၊ ၏။ ပဘာဝိယ၊ ကဲ့သို့။ သဟဇာတာ၊ ကုန်သော။ သတိအာဒယောပိ၊ သတိအစရှိသော တရားတို့သည်လည်း။ အပရိသုဒ္ဓါဝ ဟောန္တိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့တတြမဇ္ဈတ္တု ပေက္ခာ၏ ထက်ဝန်းကျင် မစင်ကြယ်သည့်အတွက် သတိ အစရှိသော တရားတို့၏

လည်း ထက်ဝန်းကျင် မစင်ကြယ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) သေသု၊ ထို အောက် ဈာန်တို့တွင်။ ကေမ္မိ၊ တစ်ပါးသော ဈာန်ကိုလည်း။ ဥပေက္ခာသတိပါရိသုဒ္ဓိန္တိ၊ ဟူ၍။ နု ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မမူအပ်ခဲ့။ ပန၊ အနုယကာ။ ဣဒ၊ ဤ စတုတ္ထဈာန်၌။ ဝိတက္ကာဒိပစ္စနီကမေဃတောဘာဝါဘာဝါ၊ ဝိတက် အစရှိကုန်သော ဆန့်ကျင်ဘက် တရားတို့၏ တန်ခိုး၏ လွမ်းမိုးမှု၏ မရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း။ သဘာဂါယ၊ သော၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာရတ္တိယာ၊ ကို။ ပဋိလာဘာစ၊ လည်းကောင်း။ အယံ တတြ-မဇ္ဈတ္တုပေက္ခာ စန္ဒလေခါ၊ သည်။ အတိဝိယ၊ လျှင်။ ပရိသုဒ္ဓာ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ထို တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာ၏။ ပရိသုဒ္ဓတ္တာ၊ ကြောင့်။ ပ။ ပရိယောဒါတာ ဟောန္တိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်(တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာ၏ ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်သည့်အတွက် သတိ အစရှိကုန်သော တရားတို့၏လည်း ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ဣဒမေဝ၊ ဤ စတုတ္ထဈာန်ကိုသာ။ ဥပေက္ခာသတိပါရိသုဒ္ဓန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဣတိဝေဒိတဗ္ဗံ။

စတုတ္ထန္တိ၊ ကား။ ဂဏနာနုပုဗ္ဗတာ၊ ဖြင့်။ စတုတ္ထံ၊ သော။ (တစ်နည်း) စတုတ္ထန္တိ ဘဏ္ဍ၊ ၌။ စတုတ္ထံ၊ ဟူသည်။ ဂဏနာနုပုဗ္ဗတာ၊ တည်း။ ဣဒံ၊ ဤဈာန်ကို။ စတုတ္ထံ၊ ရှေ့။ သမာပဇ္ဇတိ၊ အပ်၏။ ဝါ၊ ၏။ ဣတိပိ စတုတ္ထံ။ ဖဿော ဟောတိတိ အာဒိသု၊ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ တာဝ၊ ဈာနပဋ္ဌာနမှ ရှေဦးစွာ။ (နိဒ္ဒေ။) ဖဿပဋ္ဌမကေ၊ ၌။ ဥပေက္ခာဝေဒနာ၊ ကို။ ဝေဒနာတိ၊ ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။ ဈာနပဋ္ဌာနဣဒ္ဓိယအဋ္ဌကေသု ပန၊ တို့၌ကား။ ဥပေက္ခာဟောတိ ဥပေက္ခိန္ဒြိယံ ဟောတိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တမေဝ၊ တိုက်ရိုက်ပင် ဟောတော်မူအပ်သည်သာ။ သေသာနိ၊ ကုန်သော။ တတိယ၊ တတိယဈာန်၌။ ပရိဟီနပဒါနိ၊ ယုတ်လျော့သော ပုဒ်တို့သည်။ ဣဒမေ ၊ ဤစတုတ္ထဈာန်၌လည်း။ ပရိဟီနာနေဝ၊ ယုတ်လျော့ကုန်သည်သာ။ ကောဋ္ဌာသဝါရေပိ၊ ၌လည်း။ ဒုဝိဓံ ဈာနံ(ဈာ)၊ ဟူသောဤပါဌ်၌။ ဥပေက္ခာ စိတ္တေကဂ္ဂတာဝသေနေဝ၊ တို့၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ သေသံ၊ သော။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော အစီအရင်သည်။ တတိယ သဒိသမေဝ၊ တတိယဈာန်နှင့် တူသည်သာ။ (တတိယဈာန်၌ ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်နှင့် တူသည်သာ။)ဣတိ၊ အပြီးတည်း။ ... စတုက္ကနယော၊ ဈာန်၄-ပါး အပေါင်းကို သိရာသိကြောင်း နည်းသည်။ နိဋ္ဌိတော။

ဤတွင်တစ်ခန်းရပ်။